
14
24 Q
2

QVODLIBETA REGVLARIA

SIVE

RERUM REGULARIUM,

ET AD PATRES EXCALCEATOS

ORDINIS EREMITARVM

SANCTI AUGUSTINI

præcipuè ſpectantium

DVBIA VARIA

IN QVIBVS

PLVRA DE EODEM ORDINE;

Et alia multa Regularibus omnibus communia, nec inutilia, vt ex primo Indice, tractantur.

A P. EVSTACHIO A S. VBALDO

Ex eiſdem Excalceatis, Mediolanenſe diſcuſſa, & edita.

MEDIOLANI, MDCXCI.

Typis Caroli Antonij Malateſtæ.

CVM PRIVILEGIO.

EMINENT.MO AC REVER.MO

PRINCIPI

D. D. PALVTIO

CARDINALI DE ALTERIIS,

S. R. E. CAMERARIO.

ET ORDINIS EREMITARVM S. AVGVSTINI PROTECTORI.

IN lucem ad instar fœtus prodituro voluminì felicitatem auspicaturus, ab alto mihi censui ominandam. Nec moratus est animus; statim enim se se obtulit Alterij nomen Eminentissimum. Ità siquidem tuæ te per omnia sublimant dotes Princeps amplissime, vt quantum indè emineas, ex eo satis eluceat, quod intueri nequeas, quin & astra conspiciantur. Generis splendor, morum integritas, canities mentis, cordis ingenuitas, animi magnitudo, in arduis facilitas, in cunctis dexteritas, cætera quæque Principis ornamenta, quibus mirè refulges, sydera sunt omnia primæ magnitudinis; & adeò rutilantia, vt cum oculorum aciem obtundant, enumerari effugiant. Nouit ea tamen Orbis totus, qui tua grandia facta sæpè contemplatus, heroica omnia obseruans, & splendida; teque vnum Christianæ Reipublicæ principem Administrum, qua prudentia seria tractantem, qua munificentia præmia distribuentem, quo Pontificatus honore eius dignitati consulentem, vno verbo, negotiorum animam, & iam Vaticani gloriosum Atlantem obstupescens, virtute magis, quam purpura eminentem, adhuc eminentiore gradu dignum proclamat, & optat. Benè ergò, si prospera ab alto, tam sublime nomen ego profundè veneratus, Alterianum imploro lucubrationibus hisce patrocinium. Et sanè, si tua propitia sint

ſydera, nulla aut ſecurior tutela, aut optabilior fortuna. Verum vnum vereor, tanti ſcilicet nominis maieſtatem; ne dum longè impar eſt opus, nimis audacis animi ſit, vel ſola mente humiles pagellas ad aſtra extollere. Parce nihilominus Princeps Eminentiſſime: terram non dedignantur Cæli luminaria, & ſedulis influxibus infima quoque Mundi fouere ſtellarum proprietas eſt, & nobilis. Nec dedecet, vt foueas, cum inter alia tuæ curæ commiſſa Cucullatorum agmina, & quibus ſeruandis oculo ſemper attento inuigilas, Ordinis Eremitarum nactus ſis Protectionem; hoc enim titulo, ſicuti tui iuris ego; ſic & huius pro eodem Ordine elaborati ſtudij præſidium ex ijs eſt, quæ tuæ reſeruantur iuriſdictioni. Accedit obſequij deuinctiſſimi neceſſitas. Ego quippe, qui innumeris à tua humanitate cumulatus promeritis benefica mihi ſydera colere compellor ab intus, ipſis, quod ex me eſt, grata veneratione ſubmitto, ratus poſſe aſtris tutè exponi nocturnos ſudores, quos ipſis teſtibus, & auſpicibus aſtris debile diſtillauit ingenium. Faueat itaque votis tua, quæ tanti valet, auctoritas; & ſi libellum vel vnico dignaberis intuitu, ſatis hoc illi pro quocumque benigno ſtellarum aſpectu: quin ſi tuum in eius fronte nomen generosè patiaris, lætabor & ego pro expreſſa mei ad tuos pedes demiſſi animi nota; tam nobili namque admiſſa inſcriptione, à quocumque charactere deſcriptam mihi ſuadeo meam erga Purpuratum Principem obſeruantiam, ſeù ſæpius impreſſum, quod plena mentis, & cordis deuotione fuerit, ſit, eritque ſemper

Dominationis tuæ Eminentiſs., & Reuerendiſs.

Mediolani die 30. Iannuarij 1691.

Addictiſſimus, & Humillimus Famulus

F. Euſtachius à S. Vbaldo
Auguſtinianus Excalc.

F. MAR-

F. MARTINVS A SS. TRINITATE
Fratrum Discalceatorum Ord Eremitarum S. Augustini Congregationis Italiæ, & Germaniæ Vicarius Gen.

VT opus, cui Titulus QVODLIBETA REGVLARIA à R. P Eustachio à S. Vbaldo nostræ Congregationis S. Theologiæ Prælectore compositum, & à Patribus Theologis iam per Nos deputatis reuisum, & approbatum Typis mandari possit, præsentium vigore, nostrique muneris potestate, seruatis tamen seruandis, facultatem impartimur. In quor. fid. Dat. Romæ in Conuentu IESV MARIÆ. die 24. Iunij 1690.

Fr. Martinus à SS. Trinitate Vic. Gen.

Loco ✠ Sigilli.

Registr. lib. 3. f. 116.

F. Bruno à IESV Secretarius Generalis.

IVSSV Reuerendiss. P. Martini à SS. Trinitate Vicarij Gener. Fratrum Excalceat. Ordinis Eremit. S. Augustini Congregationis Italiæ, & Germaniæ, nos infrascripti debita attentione perpendimus opus inscriptum (QVODLIBETA REGVLARIA) ex calamo, & ingenio R. P. Eustachij à S. Vbaldo eiusdem nostræ Congregationis Sac. Theol. Professore; nihilque in eo offendimus fidei orthodoxæ, aut bonis moribus dissonum, immò publica luce perdignum ducimus, vt Augustinianæ Familiæ tam illustre superaddatur ornamentum. In quorum fidem ambo subscripsimus in Conuentu nostro SS. Cosmæ, & Damiani Mediolani die 24. Iunij 1690.

F. Io. Bartholomæus à S. Claudia S.T. Professor.
Fr. Prosper à S. Ioseph Sac. Theologiæ Lector &c.

E mandato Reuerendissimi Patris Magistri Prosperi de Leonibus Ciuitatis, & Status Mediolani Generalis Inquisitoris, acuratè, & maiori quà potui attentione perlegi Opus, cui Titulus est. *Quodlibeta Regularia, seù Rerum Regularium &c. Dubia varia, à P. Eustachio à S. Vbaldo discussa, & edita &c.* Et post exactam expensionem, nihil prorsùs inueni, quod sacris Orthodoxæ Fidei Dogmatibus, & bonis moribus aduersetur; in omnibus etenim Dubiorum resolutionibus præclarè selectissimorum Doctorum elucet auctoritas, & Auctoris sacra eruditio; qui tot circà statum Regularium difficultates explanando, profert de Thesauro sui ingentis laboris in ipsorum vtilitatem noua, & vetera, vt faciliùs perfectionem attingant, & perfectiùs, quæ sunt proprij muneris expleant: Augustinianæ maximè Familiæ tot exhibet, ad eliminandos errores, saluberima præcepta, quot tollit dubietates; Quapropter perdignum censeo quod Typis mandetur pro communi huius celeberimæ Religionis, ac cæterorum Regularium profectu. Dat. in Conuentu Sanctæ Mariæ Giardini Mediolani die 28. Augusti 1690.

Fr. Angelicus à Mediolano Ordinis Minorum Reform. Sanctissimæ Inquisitionis Consultor.

Attenta præmissa attestatione,

IMPRIMATUR

Fr. Prosper de Leonibus Inquisitor Generalis Mediolani &c.

Carolus Michael de Constantinis Theologus S. Stephani pro Eminentiss., & Reuerendiss. D. D. Federico Cardinali Archiepiscopo.

Franciscus Arbona pro Excellentissimo Senatu.

BE-

BENEVOLO, ET AMICO LECTORI.

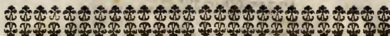
Præfari an deberem anceps eram, & quia quæ mihi præmittenda essent, præmittere fortè non expedit; et quia multa, quæ dicenda occurrerent, possunt vel ex ipsa lectione deprehendi. Non tamen omninò silendum duxi, cum monitum te velim, in hisce enodandis dubijs priuatum me tantummodò studium intendisse; & eo solo amore, quo quisque Auorum gesta, generisque sui antiquitatem nosse desiderat. Cum namque nonnullorum meo Eremitarum Ordini, nec non eiusdem Recollectioni aduersos calamos comperissem, variaque in mea Congregatione circa Constitutionum intellectum agitari me experientia docuisset, tum eorum argumenta perpendere, tum istarum difficultates examinare, vt meæ menti satisfacerem, haud inutilem arbitratus sum temporis iacturam. Secretò itaque plura rimabar, et obiectorum inanitatem, et dubiorum solutionem apud me met ipsum reuoluebam, quid in vtrisque pro veritate sentiendum indagare contentus. Cæterum, cum in nouissimas Nicolai Desnos, Francisci Macedo, et Caroli Moreau oppositiones incidissem, illis præfatum meum studium patenti quidem, sed Religiosa concertatione adaptare à filiali erga Matrem amore suasus sum, ne verius dicam, coactus; vt sicuti publici iuris erant hostilia scripta, sic vulgatis defensionibus, et ipsa Religio vindicaretur, et tu vtrisque libratis, quomodo res se haberet consequereris, seu pro veritate iudicares. Habes ergo multa pro Ordine, et plura pro eiusdem Reformatione, iuxta tamen solam oppositionum exigentiam; et quia omnia communibus rerum Regularium dubijs referta, alia nonnulla quoad meæ Congregationis statuta addidi, vt potè, et cum eodem Ordine connexa, et ad Regulares omnes specialiter spectantia; et ideò ad omnia comprehendenda, Quodlibetorum Regularium *titulo inscripta. Nec puto ingratum laborem, cum Doctorum, et plurium auctoritate cuncta fulciantur; quo fit, vt non aerea tibi credas exhibita. Si verò non omnia eisdem, & aliqua paucioribus firmata notabis, hoc ex eo pendere scias, quia non omnia in eodem loco, et cum eorumdem Codicum beneficio lucubrata. Item, si non omnia cum eisdem ordine, proportione, aut perfectione vel formata, vel digesta, parce. Duplo maius excreuerat opus, & dignis de causis plurima detruncata. Mirum non est, si deficiat in aliquibus; nunquam cum eadem perfectione ex magnis minuuntur imagines, et simulacra. Qualecumque sit offero; et tu si non rem, animum accipe, nec perfecta requiras in priuato studio. Hoc solum obserua, quod mihi vni elaboratum tibi communico, Vale.*

IN-

INDEX
RERVM REGVLARIVM MAGIS COMMVNIVM,

*De quibus ſparſim in hoc opere iuxtà adnotata in Indice rerum notabilium ſub ipſiſmet ſequentibus vocibus, & fuſius de aſteriſmo * ſignatis, tractatur.*

IN

INDEX QVODLIBETORUM, ET DVBIORVM.

Du-

QVODLIBETVM V.
De Excalceatis Ordinis Eremitar. S. Augustini.

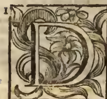
QVODLIBETVM VI.
De Eremitarum S. Augustini habitu.

QVODLIBETVM VII.
De Eremitarum Cinctura, & Cincturatorum Confraternitatibus.

Du-

FINIS.

QVODLIBETVM PRIMVM DE S. P. AVGVSTINI MONACHATV.

1 E hoc argumento satis iam actum, & quidem eruditè, à sapientissimis Magistris Ambrosio Coriolano, Ioanne Marquez, Thoma Herrera, Nicolao Crusenio, Christiano Lupo, Ioseph Sabbatino, Aloysio Torello, & alijs. Nec ego tam audax, vt nisi noui oppugnatores Nicolaus Desnos, & Franciscus Macedo, vt præfatum est, insurrexissent, de eo iterum versando cogitassem. Libentius tamen calamum admoui, vt rationum, quas ipsi aglomerant, & quas post laudatorum Magistrorum responsiones, validiores expectassem, debilitate comperta, de Augustini Monachatu euidentius constet, & magis verificetur hoc Petri Maturi in annot. *ad cap. 13. part. 3. hist. D. Antonini* effatum: *D. Augustinum religiosam vitam, idest cælibem, & ab omni rerum humanarum sollicitudine liberam, qualem illi agunt, qui nostro tempore Monachi, & Religiosi vocitantur, instituisse tàm certum est, quàm certum ipsum fuisse Augustinum,* sicut, & aliud D. Petri Damiani *Epist. 19. lib. 5. Athanasium, & B. Augustinum, nec non Hieronymum, quos nulli dubium Monacos fuisse*. Sit ergò.

DVBIVM. I.

An de ratione Monachi sit sibi soli vacare.

2 DVO certa de Augustino habemus; Alterum, quod reuersus in Patriam *fermè triennio* (verba sunt Possidij in eius vit. *cap. 3.*) *in lege Domini meditans die, ac nocte, & de ijs, quæ sibi cogitanti, atq; oranti intellecta reuelabat, & præsentes, & absentes Sermonibus, ac libris docebat*. Alterum, quod quadriennio Præsbyteri munere functus sit Hippone. Vt autem hanc Augustini vitam Monasticam non fuisse ostendant Desnos, & Macedo, in hoc, quod est sibi soli flendo, & orando vacare, seù in studiorum exterarumque curarum, ac Clericatus, & Clericalium munerum exclusione quidditatiuam Monachi rationem constituunt. Et in his probandis totus est Desnos in suo Canonico Sæculari, & Regulari *à cap. 9. vsque ad 18. lib. 3.*, & Macedo *tom. 3. collat. inter D. Thomam, & Scotum*, quoad primam partem *collat. 9. de instit. Vit. Christi. different. 2. cap. 3. pag. 612.*, & *ead. Collat. 9. de instit. Vit. Augustini. differ. 2. sep. 1. pag. 662. coll. 2. cap. 2. pag. 669. col. 2. cap. 3. pag. 672.*, & *687.*, & quoad secundam *d. pag. 612.*, *663.*, & *664.* Vtraque tamen parum veritati congruit.

3 Quo enim ad primam difficile satis est, quod Monachi ratio talem importet quietem, & rigorosam propriæ salutis attentionem per fletum, & Orationem, vt litterarum exercitia, curasque omnes exteriores, hoc est, alienæ salutis excludat, cum contrarium suadeant S.P. Augustinus *lib. 19. de Ciuit. Dei cap. 19.* dicens. *Non sic quisquam debet esse otiosus, vt & in eodem otio vtilitatem non cogitet proximi*, & Thomas à Iesu *in stimulo Missionum*, siuè *lib. de procuranda omnium gentium salute*, latè probans *lib. 2. par. 2.* Religiosis omnibus quantumuis solitudini, ac contemplationi deditis valdè consentaneum esse, imò expedientissimum Ecclesiæ conatus in animarum conuersione adiuuare, cum vnicuique Deus mandauerit de proximo suo.

4 Et reuera ea propter D. Basilius propè Vrbes cænobia construi curauit teste D. Gregorio Nazianzeno *orat. in laud. Basilij*. ibi. *Vt autem non solum sibi, sed alys quoque proficeret, primus cænobia excogitauit*, & post pauca: *quamobrem Monachorum cænobia non procul ab his, qui in hominum Societate viuunt ædificari iussit*,

 vt

vt propinquitate, cum opus charitatis exposceret, adesse possent, ne ipsi Monachi actionis merito, quod ex impendenda alijs charitate existeret, priuarentur; seu vt Hieronymus Platus *de bon. Stat. Relig. lib. 2. cap. 25. §. idem quoque* declarat, *vt proximis quoque esset vtilis, ac fructuosa*, scilicet Monastica institutio. Vndè de eo *in 3. lect. 2. noct. offic. S. Basilij* Sic canit Ecclesia. *Monasterijs extructis ità Monachorum institutum temperauit, vt solitariæ, atque actuosæ vitæ vtilitates præclarè simul coniungeret*.

5 Imò hoc vtilissimum in antiquioribus Monachis testatur Cassianus, eos (*collat. 14. cap. 4.* varijs pietatis operibus intentos describens: *Quosdam Xenodochijs, & susceptionis pium delectat obsequium, & magis B. Macarium singularis mansuetudinis, ac patientiæ virum, qui Xenodochio ità apud Alexandriam præfuit, vt nulli eorũ, qui solitudinis secreta sectati sunt, inferior sit credendus. Quidam eligentes ægrotantium curam, alij intercessionem, quæ pro miseris, atque oppressis impenditur, exequentes, aut doctrinæ instantes, aut eleemosinam pauperibus largientes, inter magnos, ac summos viros pro affectu suo, ac pietate viguerunt*.

6. Et signantèr studijs eum proximi vtilitate ex consuetudine priscos Monachos vacasse dubium non est ex adducto Cassiano, & iuxtà Augustini obseruationem *lib. de morib. Eccles. Cathol.*, de qua infrà *num. 79., 929., & 930.* Quin pro pueris sæcularibus instruendis intrà antiquorum cænobiorum claustra scholas institutas fuisse à Monachis certissimum est, vt de Bethlemitico monasterio testatur Ioannes Baptista Quesnay *in Cassian. Illustr. lib. 1. cap. 4.* & indifferentèr de monasterijs Orientis Antonius Dadinus Alteserra *lib. 5. rei Monastic. cap. 10.*, & docent Platus *d. lib. 2. cap. 25. §. hanc igitur*, & Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 5. cap. 5.*, qui præter Concilia, Basilium adducunt in *Regul. breuiorib. ad interrogat. 292. an conueniat, vt inter Monachos sint Magistri puerorum sæcularium?* respondentem *conuenire*, modò tamen cum litteris erudiantur ad pietatem. Quod adeò verum est, vt Nebridius à Mundelheim *in antiqu. Monast. epist. 81.* hunc specialem morem sic adnotauerit: *Nihil esse antiquius in Ecclesia, quam quod Monachi in scholis iuuentutem instruxerint*; vndè est, quod postea in monasterijs Benedictinorum, non solum adhuc ipso S. Benedicto superstite iuuentutem Romanam, vt refert S. Gregorius *lib. 2. Dialog. cap. 5.* sed & subsequentibus temporibus adolescentes alios educari, ac instrui consuetum fuerit, vt clarè ostendunt à Mundelheim *ibid. epist. 82.* Benedictus Hæftenus *in vit. S. Gregor. cap. 3. num. 14., & disquisit. Monast. lib. 2. tract. 7. disq. 4., & lib. 9. tract. 4. disq. 2.*, & Alteserra *loc. supr., & lib. 8. cap. 5.*

7 Non ergò tam otiosum reputandum Monasticum institutum, vt omninò sibi solis incumbere debeant Monachi, ni propter supradicta exercitia Basilianum, & Benedictinum Ordines Monasticos, & antiquos Monachos, Monachos negare quis ineptè voluerit. Ratio autem, cur Monasticæ professioni non ea aduersentur, illa esse potest, quam tradit D. Thom. *22. q. 187. art. 2. in corp.*, quia quamuis *Religiosi præcipuè, & propter se debeant intendere ad hoc, quod Deo vacent* (quod maximè à Monachorum instituto exigitur) *hoc ipso, quod proximis seruiunt propter Deum, dilectioni Diuinæ obsequuntur*, & quia, vt *num. 11. fin., & nu. 216.* dicitur, contemplationi non obstant, si proximorum salutis gratia fiant. Ex eo igitur, quod Augustinus, qua sermonibus, qua libris, siuè alio modo idem præstiterit, non benè deducitur, quod Monachus non fuerit.

8 Probatur adhuc tamen specialiter; Primò ex D. Thom., qui *Opusc. 19. cap. 2.* cui titulus, *an Religioso liceat docere*, sic resoluit quoad Monachos: *Ex quibus accipi potest, quod Monachi possint suscipere docendi officium*; & exemplificat in Gregorio Nazianzeno, *qui, cum Monachus esset, Constantinopolim est adductus, vt Sacram Scripturam ibi doceret*; Item in Damiano, *qui, cum Monachus esset, Scholares docuit non solum in Sacra Scriptura, sed etiam in liberalibus artibus*; in Gregorio, Basilio, Chrysostomo, *& alijs multis, qui religiosi fuerunt, & præcipui Ecclesiæ Doctores*; & inter ipsos adducit Augustinum: *de Augustino etiam legitur, quod postquam monasterium instituit, in quo cæpit viuere secundùm Regulam sub Sanctis Apostolis institutã, scribebat libros, & docebat indoctos*; Augustinum, inquam, vt verum Religiosum, & non vtcumque, sed Monachum, cum inter Monachos, & ad probandum Monachos posse docere ipsum adducat, & vlterius loqui videatur de Augustino Religioso in agris Tagastensibus indoctos libris edocente, iuxtà supra adducta Possidij verba *præsentes, & absentes sermonibus, & libris docebat*, quæ de Augustino in ipsis agris verificantur; seu nundum Præsbytero, sed laico, adeòque verò Monacho. Ergò cura proximi, & illi litterarum exercitijs prodesse non pugnat cum ratione Monachi; nec benè hinc excluditur Augustinus à Monachatu.

9 Secundò: Monachos ab Augustino institutos veros Monachos fuisse euincitur ex lib. *de Operibus Monachorum* propter ipsos conscripto. De ipsis *ibi cap. 18.* *Numquid hoc omnes in Monasterio possunt, vt conuenientibus ad se ex alio genere vitæ Fratribus, vel Diuinas lectiones exponere, vel de aliquibus lectionibus salubritèr disputare? Quoniam verò non omnes possunt, cur sub hoc obtentu omnes vacare volunt?* Si ergò ipsi veri Monachi, & si disputationibus *aduenientes* ex alio genere vitæ, hoc est, exteros iuuabant, quarè non Monachus hac de causa Augustinus?

DVBIVM II.

An de ratione Monachi sit exercitiorum Clericalium abdicatio.

10 HÆC est alia conditio Monachi iuxta Desnos, & Macedo, vt insinuauimus; quin ille specificam differentiam esse contendit

dit *d. lib. 3. cap. 15., & 16.* Quod tamen non dissimiles patitur difficultates; quo enim ad prædicationem contrarium ostendunt, quæ habet D. Thom. *d. Opusc. 19. cap. 14.*, & quæ ex Christiano Lupo *in exiblt. Sacror. Canon. cap. 3., & 4.* refert in consult. Canon. pro Regul. *Consul. 1. resol. 3., & 4.* Iacobus à S. Antonio Carmelita; & apparet in Simone Stylita laudato à Bellarmino *lib. 2. de Monachis cap. 39.* & à Theodoreto in *Histor. Monast.* eo quod populum è columna doceret; & in Sanctis Antonio, Afraate, Iuliano Monachis ad Populum aduersus Iulianum confirmandum, instruendumque è monasterio egressis, alijsque quamplu ribus, quos Historiæ Clericalibus hisce, & similibus ministerijs memorant occupatos, & quos recensere longum esset, de quibus fuccosè Nebridius à Mundelheim in *antiquar. Monast. epist. 74.*, & Altesserra *de orig. rei Monast. lib. 8. cap. 1., & 2.* quibus sanè non vacassent, si eorum statui repugnassent.

11 Probatur tamen, (& hoc sufficiat, vt cætera omittantur) à Bonifacio Papa IV. *Cap. sunt nonnulli 16. q. 1.* quia *neque D. Benedictus Monachorum Pater, & Præceptor almificus huiusmodi rei* (idest clericalium exercitiorum) *fuit aliquo modo interdictor*; prohibuisset namq; si Monasticę institutioni aduersarentur; Quin, cum ad Cassinum Montem venisset, vbi infidelium turba adhuc Idolorum cultui seruiebat, non solum *ipse contriuit* (referente D. Gregor. *lib. 3. Dialog. cap. 8.*) *subuertit aram, & commorantem circumquaque multitudinem prædicatione continua ad Fidem vocabat*, sed etiam crebrò (ibidem *cap. 19.*) *pro exhortandis animabus fratres suos mittere curabat*. Vndè colligit Benedictus Hæftenus *cit. disq. 4.* minimè Regulæ suæ, idest D. Benedicti contrariari exercitia Sacerdotalia. Quod affirmandum, & de alijs Monachorum Ordinibus, cum *nec in alys Regulis*, vt tradit D. Thomas *ibid.* hoc *prohibeatur, & neque ex voto, & præcepto Regulæ obligentur ad hoc, quod ab his abstineant.* & tantum abest, quod eis hæc munera contrarientur, quod potius ex assumpto Sanctitatis exercitio sunt ad ea magis idonei Monachi, vt ibi loquitur D. Thomas, & ex laudato Bonifacio probat Theophilus Raynaud. *tom. 11. in critic. sacr. pag. 187.*, & ex Vrbano II. Christianus Lupus *loc. sup. cap. 4.* Porrò autem non aduersari benè explicat Iordanus de Saxonia *lib. 1. vit. Fratr. cap. 10., & 11.* quia actiones huiusmodi docendi, & prædicandi, dum animarum lucro fiunt, contemplatiuæ, vt ipse dicit, vitæ non obstant.

12 Quo verò ad Sacerdotalem Ordinem, non facta commemoratione Dioscori, & Eulogij suorum monasteriorum, vt scribit Sozomen *lib. 6. cap. 28.* Patrum, ac Præsbyterorum; neque Pauliani Monachi per S. Epiphanium, vt idem inter Epist. D. Hieronymi ad Ioan. Hierosolym. Episc. *epist. 60.* ad Diuina cęnobij Bethleemitici mysteria ordinati, eo quod Hieronymus, & Vincentius pariter Præsbyteri *propter verecundiam, & humilitatem nollent debita nomini suo exercere Sacrificia.* Vbi aduertendum obiter, non benè à Desnos *cod. lib. 5. cap. 16. pag. 198.* ex hac D. Hieronymi, & Vincentij ad sacrificandum humilitatis ergò renitentia deduci, *quod si quis Monachus Præsbyter fieret, non defungebatur munijs Ecclesiasticis: Imò à Sacrificio celebrando abstinebat*; quasi indè insinuans Monachatui, aut repugnare, aut repugnare iudicatum Præsbyteratum; quod enim cum suo socio Vincentio hoc præstiterit Hieronymus, non idem arguit consuetum in alijs. Sicuti per hoc, quod Præsbyteratum recusauerit S. Franciscus, non benè deducitur, alios Fratres à Sacerdotio cauere consueuisse. Et vlteriùs conuincitur ad hominem; quia si Paulianus functus fuit Sacerdotio, & adimpleuit, quod exercere recusabat D. Hieronymus; Quomodò qui Præsbyter initiabatur, abstinebat à Sacerdotio?

13 Non facta, inquam, promotionis Monachorum ad ministranda in monasterijs Sacramenta mentione; de qua consuetudine bene ex SS. Patribus, & Cassiano *Collat.* præcipuè *18. cap. 5.* Bellarminus *de Monachis lib. 2. cap. 6. §. Hic est duplex mendacium*, & quos multos inter Nitriæ Monachos testatur D. Hieronymus *epist. 27.* dicens, occurrisse Paulæ turbas innumerabiles Monachorum, *ex quibus multos Sacerdotalis, & leuiticus sublimabat gradus*, licet & hinc euidentèr dignoscatur, huiusmodi gradum eorum statui nullatenus pugnare; hoc vnum obseruo, quod tam ipse Hieronymus *epist. 4. ad Rusticum Monachum*, & habetur *caus. 16. q. 1. c. 26.* sic illum adhortatus sit, *sic viue in monasterio, vt Clericus esse merearis. Multo tempore disce, quæ postmodum doceas. Quod si Populus, vel Episcopus* (non ergò iudicauit pugnare cum Monachatu) *te in Clericum elegerit, age ea, quæ Clerici sunt*: quam S. P. Augustinus *epist. 81. ad Eudoxium*, & item habetur *cap. 30. d. caus. 16., & q. 1.* talibus sit Insulæ Capraria Monachos allocutus: *Vos autem Fratres exhortamur in Domino, vt propositum vestrum custodiatis, & vsque in finem perseueretis; ac si quam operam vestram Mater Ecclesia desiderauerit, nec elatione auida suscipiatis, nec blandiente dissidia respuatis: sed miti corde obtemperetis Deo, nec vestrum otium necessitatibus Ecclesiæ præponatis*; Ex his namque adhortantibus apertissimè constat, non obstare clericatum Monachatui; cum verisimile non sit, eximios hos Ecclesiæ Doctores ad id, quod in sui propositi, seù professionis destructionem vergeret, voluisse Monachos adhortari.

14 Idem habetur ex *epist.* D. Athanasij ad Dracontium, qua Serapionis, Apollonij, Agathonis, Aristonis, Amonij, aliorumq; Monachorum ad Episcopatum promotorum exemplo illum ad Episcopale munus suscipiendum hortatur, & quasi cogit, ostendens (sic in *scholys ad Can. 4. Concil. Calcedonen.* Mag. Christianus Lupus, *& in epitom. annal. Baron. ad ann. 328.* Gabriel Bisciola) illum, idest Episcopatum

 pro-

proposito Monastico non aduersari. Vnde subdit idem Lupus: *Plures ille ad euercendam Arianam rabiem doctos Monachos Episcopatui imposuit, & omni Clero; eiusque exemplum alij etiam Patriarchæ, & Metropolitæ; & Episcopi sunt felicissimè æmulati*. Adeò vt, cùm propter hoc monasteria exhaurirentur, *addidere posteriores Canones, Monachum ab Episcopis non posse assumi in Clericum sine licentia Abbatis*; hoc est. *cap. Monachi vagantes. cap. cum pro vtilitate 16. q. 1. & dist. 58. c. 1. & 2.* & prosequitur Franciscus Hallier de Sacris electionibus *in appendic. ad cap. 3. §. 2. n. 7.* & hinc bene dixit Lelius Bisciola *loc. cit. negari non posse, fuisse Monachismum Seminarium in Ecclesia Dei Sanctissimorum Episcoporum, ex quo Basilij, Gregorij, Chrysostomi, & alij tàm in Oriente, quàm in Occidente viri spectatissimi prodiere; quorum omnium, qui Antonium Magnum dixerit Patriarcham, non errabit*. Et Mag. Ioseph Sabbatinus *lib. 3. Vindiciarum Monachat. S. Augustini Sect. 1. §. 2.* illis temporibus *nihil vsitatius quam, quod Monachi, [illegible] Dei Seruitio arctioribus vinculis mancipati in Clerum passim cooptarentur*. Quod ex *cap. doctos. 16. q. 1.* temporibus Ambrosij vsitatum fuisse colligit Leonardus Lessius. *De iust. & iur. lib. 2. cap. 41. dubit. 12. nu. 98.* dicens tunc Monachos ad curam animarum consueuisse promoueri. Et de Monasterio. S. Martini sic in eius Vit. *cap. 7.* S. Sulpitius: *quæ enim Ciuitas, aut Ecclesia, quæ non se de Martini monasterio cuperet habere Sacerdotes?* Imò, vt bene Nebrid. à Mundelheim cit. *Epist. 74. Græci ad Ecclesiasticam dignitatem neminem admittunt, nisi prius Monachatu inicietur*; & *quest. quodlib. de Orig. Eremit. S. Aug. cap. 16.* Christianus Lupus: *erat in multis præsertim Orientalibus Ecclesijs Monachatus gradus ad Clericatus ascensum præuius, atque necessarius, adeò vt, qui ex infimi propositi Laico assumeretur in Episcopum, primò in Monachum tonderi deberet, atque de ista tonsura post aliquos dies leuari in Clericum, atque ita gradatim in Cathedram Episcopalem*, quæ stare non possent, si cum Monachatu pugnarent.

15 Respondet Desnos *cap. 16.* ob Clericorum inopiam ex dispensatione, & priuilegio hæc contigisse; quod insinuat Dadinus Altesserra *loc. sup. lib. 7. cap. 2.* Et Macedo *ead. collat. 9. pag. 674.* vbi *col. 2.* addit, hanc dispensationem fuisse priuatam ob necessitatem, & erga personas graues annis, & plenas canis, qualis reperitur in *cap. Monachos 16. q. 1.* confirmata per Gelasium *cap. Priscis dist. 55.* subditque constare: *Certè ne ipsam quidem S. Benedicti venerandam Religionem hanc habuisse ab initio centum propè post annis facultatem*; quod scripserat, & Desnos, hoc est, nullos ab initio fuisse in Ordine Benedictino Sacerdotes.

16 Sed reuerà, præter quam quod hæc responsio nec quadrat supradictis, nec applicari potest promotionibus Monachorum antè Syricium, & Gelasium, quibus huiusmodi dispensationes attribuuntur, Syricius *d. cap. Monachos* nullum habet verbum, ex quo colligi possit processisse dispensando. *Monachos quoque* sic Pontifex, *quos tamen morum grauitas, & vitæ, ac fidei institutio sancta commendat, clericorum officijs aggregari optamus, & volumus*; quibus in verbis nec vmbra dispensationis; & magis apparet ex causa talis Decreti, quæ iuxta Gloss. *ibi* fuit quæsitum Summo Pontifici factum. *Vtrum Monachi bonæ vitæ possent Clericorum Officijs aggregari?* cui cum responderit, quod sic, non dispensasse, sed quod illis congruebat declarasse manifestum est. Idem de Gelasio Papa *d. cap. Priscis* sentiendum; cum etenim, vt *ibid.* Glos. quæsitum ab eo fuerit, an stante Sacerdotum penuria, de Monachis, vel Laicis possent aliqui promoueri, responderitque, quod sic; hoc est æque Monachos, & Laicos posse Clericali muneri adscribi, non indè videtur deducenda dispensatio; alias dicendum esset, & Laicis dispensatum fuisse, cum tamen ex eo, quod potest quis ex Laicis solutis militiæ Clericali nomen dare, non esset super quo dispensaretur. Et multo minus subsistit, quod ait Macedo, huiusmodi dispensationem respexisse *personas graues annis, & plenas canis*, cum ibi à Syricio triginta anni in promouendis fuerint requisiti, *ità vt qui intra trigesimum ætatis annum sunt digni minoribus per singulos crescendo tempore promoueantur ordinibus*. Sicuti penitus veritati opponitur, quod de Sancti Benedicti Ordine subdit, cum apertè in eius Regula *cap. 60.* ad habitum Sacerdotes recipi ipse S. Benedictus permiserit; & *cap. 62.* sic statuerit: *Si quis Abbas sibi Presbyterum, aut Diaconum ordinare petierit, de suis eligat, qui dignus sit Sacerdotio fungi*.

17 Addo, Monachos de iure communi, hoc est, antiquo posse ad Ecclesias Parochiales Sæculares promoueri, vt latè Barbos. in *cap. quod Dei timorem. de stat. Monach.* hoc est sine dispensatione, iuxtà Sanchez in *præcep. Decalog. tom. 2. lib. 7. cap. 29. n. 35.* ex eodem Gelasio Papa, qui *cap. in Parochia. 16. q. 1.* iubens *Monachum* (sunt verba Sanchez) *ad beneficium Parochiale præsentatum admitti ab Episcopo, & nullatenus verbo dispensationis vtitur, quasi voluerit dispensare; & ideo ius commune videtur explicare*; quod probat, & prosequitur Ascanius Tamburin *de iur. Abb. tom. 3. disp. 9. q. 8. n. 4. & 5.* plures, (quod præstat & Sanchez) pro hac sententia adducens Doctores. Quod si prætensa dispensatio admittenda sit, nec adhuc euincitur intentum, cum dici possit, ideò dispensatum, non quia Clericorum munia à Monastico excluderentur instituto, sed quia à præcedentibus Pontificibus, & Conc. Nicæno, atque Calcedonensi, vt videre est apud eumdem Tamburin *ibid. tom. 1. disp. 2. q. 3. n. 4.* illis prohibita; quod magis nobis fauet, cum ex tali prohibitione vsus contrarius probetur.

18 Vt autem veritas locum habeat fateor antiquos Monachos laicos fuisse, vt fusè *dub. 14.* Postmodum testibus Azorio *Instit. Moral. tom. 1. libr. 12. cap. 19. q. 11.* Barbos. *in cap. à Subdiacono dist. 93. & cap. Monachis 16. q. 1.* eorum aliquos in suis monasterijs ordinatos Presbyteros; deinde ad alijs Sacramenta ministranda

ſtranda deputatos; & poſtremò, vt ex Athanaſio, Hieronymo, & Auguſtino obſeruauimus, ad Epiſcopatum promotos. Vnde ad reſoluendam difficultatem dicendum, aliud eſſe Monachatum non ex ſe petere munera Eccleſiaſtica, quod admittitur, & aliud ea poſitiuè excludere, vt volebant Deſnos, & Macedo, quod negatur; & hinc à Clericatu ſufficienter diſtingui, quod Clericatus non per ſe dicit vota Monachalia, & per ſe petit ad Eccleſiaſtica exercitia promoueri: Monachatus verò ea Vota per ſe dicit, & hæc munia non per ſe petit, cum hoc tamen, quod neque poſitiuè excludat.

19 Probatur tum ex dictis de conſuetudine promouendi Monachos, & de aſcenſu ad Clericatum per gradum Monachatus, tum ex D. Thom. apertiſsimè, qui 2.2.*q.*187. *art.* 1. *ad* 1. cum ſibi obieciſſet verba Synod. Conſtantinop. *cap. Hoc nequaquam* 7.*q.*1. *quod vita Monachorum ſubiectionis habet verbum, & diſcipulatus, non docendi, vel præſidendi, vel paſcendi alios*; verba D. Hieronymi ad Ripar. Præsbyt. aduerſ. Vigilant. *cap. Monachus* 16. *q.* 1. ſcilicet: *Monachus non Doctoris, ſed plangentis habet officium*; verba D. Leonis Papæ ad Theodoric. *ibid. cap. Adijcimus* nempè, *præter Domini Sacerdotes nullus audeat prædicare, ſiuè Monachus, ſiuè Laicus* (quæ coincidunt, cum argumentis Deſnos, & Macedo) reſpondet, ex illis verbis haberi, *quod Monachi ex eo, quod ſunt Monachi non nanciſcuntur poteſtatem talia faciendi*; Ad hoc enim, vt docet *in corpor.* non dat ſtatus Religioſus poteſtatem, ſed requiritur, vt recipiat vel ordinem, vel iuriſdictionem: *Non autem, quod ex hoc, quod Monachi ſunt habeant aliquid contrarium executioni talium actuum*. Cuius mentis videtur, & Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *lib.* 1. *cap.* 7. *n.* 6. dum Clericos à Monachis per hoc aſſerit diſcriminari, quod illi per ſe petunt ea, quæ pertinent ad Diuina Myſteria, non verò iſti. Tambur. *d. tom.* 1. *diſp.* 25. *nu.* 90.

20 Confirmat hoc totum alia conſimilis eiuſd. D. Thom. *ex Opuſc.* 19. *cap.* 2. doctrina: *Quod etiam ſecundò*, ait, *obijciunt, quod Monachus non docentis, ſed plangentis habet officium, pro eis non facit; ibi enim Hieronymus oſtendit, quod Monacho, ex hoc, quod eſt Monachus competat pænitentiam agere, non docere, ſicut illi, ſibi vſurpabant, de quibus diximus, quod ex hoc ipſo, quod Monachi erant, docere volebant; vel intendit oſtendere, quod Monachus, ex hoc, quod eſt Monachus, non obligatur ad docendum. Sic enim Hieronymus inducit hoc in epiſt. contra Vigilant. Non autem ſequitur, ſi Monachus non habet officium docendi, quod accidere non poſſit; Sicut non ſequitur, ſi Subdiaconus non habet officium legendi Euangelium, quod ad hoc officium aſſumi non poſſit.*

21 Addi etiam poſſet, Monachatum ordinem quemdam conditionatum ad Clericalia munera dicere; cum enim priſci Monachi, à quibus Monachatus quidditas dimetienda, ſine regula ſpeciali, vel ſaltem ſine regula id prohibente viuerent, & Epiſcopis, quorum tunc erat Monachorum inſtituta approbare, arctiori vinculo ſubderentur, & parere tenerentur, ita Monachatum eos profeſſos fuiſſe credendum eſt, vt ſi Epiſcopi veri eorum Superiores id demandaſſent, Clericatum aſſumere parati eſſent; vt à differentia inter Monachos, & Clericos tempore S. P. Auguſtini per Franciſcum Biuarium *Comment. ad Ann.* 406. *Chron. Lucij Flauij Dextr. n.* 1. deſcripta colligitur: *Vndè Clericos*, ait ipſe, *qui alias intrà Vrbis mœnia pro ſeruitio Altaris habitabant, in vnum colligens, monaſterium fecit Clericorum, qui certè eo ſolum à Monachis diſcrepabant, quod Altari eſſent deſtinati, & intrà Ciuitatem degerent, cum Monachi, & in rure viuerent, & Sacris Ordinibus ordinati non eſſent: Quando tamen opus erat, & de Monachis Clerici fiebant, & quos probarat Auguſtinus in monaſterio Monachorum, hos poſtmodum ad Vrbem adducebat, indè ad Epiſcopatum plerumque ſublimandos*; Ipſi enim, vt ſuo Epiſcopo obedire tenebantur: quod, & de omnibus alijs Monachis dicendum. Ex quo dignoſcitur eorum inſtitutum fuiſſe, præter vota, quæ Monachis eſſentialia ſunt, orare quidem, flere, ſolitarie viuere, ſibi vacare, & Clericatu carere; non tamen abſolutè, ſed conditionatè, hoc eſt, non aliter diſponente Prælato, ſiuè Epiſcopo; & ſic ſtante hoc reſpectu conditionato nequaquam Eccleſiaſtica munia poſitiuè excludi à Monachatu, ſed tantum non per ſe peti. Quo principio, & ſoluuntur omnia, quæ ad excludendas à Monachatu curas omnes, & ſollicitudines Eccleſiaſticas, & Deſnos, & alij omnes adducere poſsunt; & habetur intelligentia differentiæ Monachi à Clerico, quam Deſnos *cap.* 16. ex SS. Dionyſio, Paulino, Ambroſio, & Iuone, & Macedo *d. collat.* 9. *pag.* 662. *col.* 2. in flendo, tacendo, & orando ſtabilire laborant; omnium ſiquidem, ſiuè Patrum, ſiuè Conciliorum ſenſus eſt in huiuſmodi aſſertioribus, quatenus Monachus non per ſe petit exercitijs Eccleſiaſticis occupari, ſicut petit Clericus: non verò, quod illa excludat.

22 Reſpondendum tamtummodo ad id, quod ex D. Hieronymo probare contendit Deſnos. Scribit ergò *d. cap.* 16. D. Hieronymum *Epiſt.* 61. *ad Pammachium* de ſe loquentem teſtari, ita ſibi, & ea conditione à Paulino Antiocheno *Præsbyterium fuiſſe tributum, vt Monachum non auferret*; & ex hoc infert, S. Doctorem ſenſiſse, Monachatum auferri ei, qui curam animarum ſuſcipere, & Paſtorem agere cogeretur, & tam inuicem repugnantia hęc iudicaſse, Monachum profiteri, & Clericum agere, *vt iure timeret Sacerdotis promotione Monachiſmum auulſum, & deſtructum iri*. Verba tamen D. Hieronymi, quę non ea ſunt, quę à Deſnos adducuntur, ſed hæc: *Non rogaui te, vt ordinarer* (dicit ſic cum Paulino ſe locutum); *ſi ſic Præsbyterium tribuis, vt Monachatum nobis non auferas, tu videris iudicio tuo: Sin autem ſub nomine Præsbyteri tollis mihi, propter quod ſæculum dereliqui, ego habeo, quod ſemper habui, nullum diſpendium in ordinatione paſſus es*, potius inſinuare

nuare

nuare videntur stare cum Clericatu Monachatum,& non destrui per illum; asserit namque illis verbis D. Hieronymus,se inuitum (ita eius mentem explicat Bellarminus *de Monachis lib.2. cap.6.*) *à Paulino Episcopo Præsbyterum esse creatum,cum non Præsbyter, sed Monachus tantum esse decreuisset*; Hoc est,se præter Monachum, quem tantum intendebat,esse quoque Presbyterum. Non ergò iudicauit per vnum alterum destrui; & sensus verborum est teste Plato *de Bon. stat. Relig. lib.2. cap.25.* quod, cum ratione Præsbyteratus debuisset Clericalibus exercitijs,concionibus scilicet, & similibus vacare,& ex affectione ad solitariam vitam nollet Hieronymus, ea lege Præsbyteratum acceptauerit, vt ad prædicta Clericalia munera non obligaretur; & sic,vt notat Marianus *in schol. ad d. epist.61. num.74.* & Paulini mentem de conferendo Sacerdotio, & Hieronymi de vacando Monasticis adimpletam fuisse, *ita ut neuter eorum aliquid amisserit*, quod stare non posset, si per Præsbyteratum desineret Monachatus.

23 Simili affectione ductos credere oportet antiquos Monachos, & illos, de quibus Macedo *loc. sup. pag.673. col.2.* in fugiendis Episcopis, ne ab illis, vt aduertit Alteserra *ibid. lib.7. cap.2.* ordinarentur; ex puro scilicet, firmoque ad Monasticam vitam affectu: Non verò, quod Præsbyterium Monachatui repugnare iudicarent; si hoc enim esset, non erat, cur fugerent ab Episcopis; quandoquidem posita repugnantia vnius status cum altero,& exclusione vnius ab altero, & electo Monachatu,potuissent illi licitè sacros ordines recusare; Nec contra proprium institutum, aut ad mutandum propositum eos cogere potuissent Episcopi. Quinimò fugiebant, quia poterant ab Episcopis adstringi; vndè magis confirmantur, quæ dicta sunt de respectu conditionato.

24 Cæterum, vt paucis me expediam, hoc vnum à Desnos peto; an stante, quod *ibid.* ipse subdit: *Vnde D. Hieronymus extraordinario modo voluit in Præsbyterum sic inaugurari, vt Monachismus in illo seruaretur illæsus*, fuerit ne D. Hieronymus re vera Præsbyter, & Monachus? Si non, quomodò Monachatus in illo seruatus illæsus? si sic, quomodò per clericatum destruitur Monachatus? Deindè, non eam Hieronymi mentem fuisse,qualem Desnos interpretatur, satis euidenter apparet ex eo, quod idem Hieronymus *epist. ad Nepotianum* Monachatum, & Clericatum ad inuicem decorari, sic apertissimè docuerit, *quantò magis in Monachis, & Clericis, quorum & Sacerdotium proposito, & propositum ornatur Sacerdotio*? & Rusticum Monachum sic adhortatus fuerit, vt dictum est *num.13. Sic viue in Monasterio, vt Clericus esse merearis*; quę non dixisset, si vnum per alterum destrui iudicasset. Quod si aliquibus probetur visum esse, per Clericatum cessare Monachatum; quo ad accidentalia tantum: non verò quo ad substantialia interpretandi sunt cum Glos. *in cap. de Monachis. 16. q.1.*, & sic semper verum esse, non ità à Monachatu Clericatum positiuè excludi in sensu à Desnos intento, quasi per hunc eius tollatur essentia, & non possint ad illum, & Monachi assumi.

25 Patet ergò, non benè Monachatu per hoc, quod fuerit Præsbyter, Augustinum priuari: Quin contrà Desnos sic ad hominem. Si non obstante hac sua Monachatus cum Clericatu repugnantia admittit ipse *cap.9.* quod *ea*, scilicet Augustini ętate,*erant Monachi simul Clerici SS. Hieronymus, Paulinus, Vincentius, Eudoxius Abbas Insulæ Caprariæ, & plures in Græcia, Palestina, Ægypto, & Gallia*, quarè negat Monachum esse Augustinum per hoc, quod fuerit Præsbyter? & si fortasse illos dicat ex dispensatione initiatos, subdo; & quarè idem non admittit de Augustino, ipsum quoque dispensatum à Valerio, maximè cum reluctans, & lugens, *vt infra. num.131.*, & ob necessitatem Ecclesiæ *vt nu.134., & 141.* fuerit in Præsbyterum assumptus? Si ipse concedit, vt paulò antè vidimus, quod Hieronymus extraordinario modo voluerit in Præsbyterum sic inaugurari, vt Monachismus in ipso seruaretur illæsus, hoc est ea conditione, vt clericalibus exercitijs non obligaretur, quarè non concedit extraordinario etiam modo initiatum Augustinum, vt in eo cum Clericatu Monachatus seruaretur illæsus, quem in Præsbyteratū consensisse certum est ea conditione, vt in Monasterio viueret cum Fratribus, vt ipse testatur Augustinus *serm.1. de commun. vit. clericor.* dicens, *quia hic disponebam esse in Monasterio cum Fratribus meis S. Valerius cognito instituto, & voluntate mea dedit mihi hortum, in quo nunc est Monasterium*? Saltem non video rationem,quæ non id suadeat?

DVBIVM III.

Quid venias in præsenti nomine Monachi.

26 ESto tamen verum sit contrariorum assertum; & studia, & curas omnes exteriores, atque clericales sollicitudines cum vera ratione Monachi in toto rigore sumpti pugnare, & insuper illos tantum, vt præter alios insinuat Bellarminus *de Monachis cap.1.* esse propriè Monachos, *qui soli vitæ contemplatiuæ dant operam, quales sunt Cassinenses, Cistercienses, Carthusiani, Camaldulenses, atque alij id genus*. Quid indè ad rem nostram de Monachatu S. P. Augustini? Quis ex Eremitarum Ordine prætendit vnquam in hoc sensu Monachum fuisse hunc S. Patriarcham, vt purę, nudæ, & soli contemplationi attenderit?

27 Alia est acceptio Monachi, scilicet pro cuiusque Ordinis Religiosis per tria vota essentialia diuino cultui mancipatis. Barthol. à S. Fausto in *Thesaur. Relig. lib.5. q.2.*, Lezana *tom.1. qq. Regul. part.2. cap.2. num.1.*, Barbos. de

de iur. Ecclef. vniu. lib. 1. *cap.* 43. *num.* 3. ſub quo nomine ſic accepto quamuis videantur. compræhendi Clerici quoque Regulares; modò tamen adhuc, & propriè loquendo veniunt ſolum Religioſi, proùt à Clericis Regularibus diſtincti, & intelliguntur illi, qui ſub habitu Monachali vota Religioſa profitentur iuxtà Suarez, qui *tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 1., & 2. diuidit hanc Monachi rationem (eorum nempè, qui ſub habitu Monachali dicta vota emittunt) vt à Clericis præciſam, & quaſi genericam, in Monachos vitá contemplatiuam, & alios Monachos vitá mixtam profitentes.

28 Hi pariter ſunt veri Monachi; nam ſiuè Monachi per D. Dionyſ. *de Ecclef. Hierarch. cap.* 6. ſint, qui Monadi, hoc eſt, Diuinitati ſoli placere contendunt; & iam id conuenit omnibus Religioſis, per Saracenum in *Menolog. Carmelit. in S. Dionyſ. vindicat. quæſtiuncul.* 1. §. *quot modis*: ſiuè ab vnitate dicantur; & etiam competit Religioſo in vnitate eum alijs eiuſdem inſtituti viuenti, cum illis vnum cor habenti, vt ex mente S. P. Auguſtini in *pſal.* 132. obſeruauit Bellarminus *de Monach. cap.* 1. Et vt tales in Iure Canonico includuntur ſub nomine Monachi, niſi aliqua ſpecialis ratio diuerſitatis appareat. *Cap. quod Dei timorem. de Stat. Regul.* Abb. *in cap. ex parte. de poſtuland.* Nauarr. *conſ.* 10. *de ſtat. Monach.* Syluefter *verb. Religio.* 7. *n.* 1. Azor. *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 19. *q.* 1. & 10. Pellizar. *in Manual. tract.* 8. *cap.* 3. *ſect.* 1. *num.* 2., Barbos. *ibid. lib.* 1. *cap.* 43., & *de appellatiu. iur. appell.* 154. *num.* 2., Peyrin. *tom.* 1. *priuil. Minim. ad Conſtit.* 12. *Iuly II. nu.* 2., Benedictus Hæftenus *diſquiſit. monaſt. lib.* 3. *tract.* 1. *diſquiſit.* 1., Hiacynth. Donatus *rer. regul. tom.* 2. *part.* 2. *tract.* 14. *q.* 7. Vnde de Monachis, proùt hoc nomen vitæ mixtæ Religioſos omnes complectitur, indiſcriminatim loquuntur quamplures DD., & præcipuè Bellarminus *toto tract. de Monachis*, Tamburin. *de iur. Abb. tom.* 1. *tot. diſp.* 2., & Ioannes Buſæus *lib. de ſtatib. homin. de ſtat. Monach. cap.* 1., & *ſeqq.* & *cap.* 4. in terminis de Auguſtiniana Religione tamquam vna è Monaſticis.

29 Quando ergò quæritur, fuerit ne Monachus S. Auguſtinus? in hoc ſecundo ſenſu procedit quæſtio, vtrum ſcilicet profeſſus fuerit vitam monaſticam, non anachoreticam, ſed cænobiticam, ſiuè religioſam, dicentem, vt loquuntur Bellarminus *ibid. cap.* 2., Suarez. *loc. dict. cap.* 1. *num.* 3. à S. Fauſto *lib.* 5. *q.* 1., & communitèr DD. ſtatum hominum ad perfectionem Chriſtianam, per obedientiæ, paupertatis, & continentiæ vota tendentem; & quod ſufficit ad oſtendendum poſt baptiſmum alium ſtatum, quam purè Clericalem, fuiſſe profeſſum, quem iuxtà adnotatum communem loquendi modum monachalem vocamus. Sed antequam ad controuerſiæ punctum accedamus, adhuc eſt vnum dubium reſoluendum.

DVBIVM IV.

An ab Apoſtolis deducenda ſit Monachorum origo.

30 IN Apoſtolis Chriſto inſtitutore incæpiſſe Monachatum (de vero Monachatu perfectionis Euangelicæ loquor, & non de eius vmbra, qualis ante Chriſtum) mihi omninò ſuadent Concilium Meldenſe *c.* 9. ibi: *Sacrum Monaſticum ordinem à Deo inſtitutum, & ab Apoſtolis fundatum, à Sanctiſſimis Patribus excultum.* S. Baſilius, qui in *Conſtit. monaſt. cap.* 19. ſic de Cænobitis: *Hi verò imitatores ſunt Saluatoris noſtri, eiuſque vitæ, quam inter nos duxit; quemadmodum enim ille coacto Apoſtolorum choro communia cuncta, ſeque ipſum communem Apoſtolis præbuit; ità hi quoque Antiſtiti ſuo obtemperantes, genus viuendi Apoſtolorum imitarentur, ac Domini*, & repetit *cap.* 23. *de obedientia*. S. P. Auguſtinus, qui ſuper illud *pſal.* 132. *Ecce quam bonum &c.* de Monachis agens, affirmat teſte etiam Gregorio de Valentia *in* 2. 2. *D. Thomæ diſp.* 10. *q.* 4. *punct.* 1. §. 1. ad eos deueniſſe vnitatem illam, & dilectionem fraternitatis Apoſtolorum cum voto. D. Io. Chyſoſtomus, qui de vita Monaſtica contra eius vituperatores *lib.* 3. loquens: *Apoſtoli*, inquit, *huius Philoſophiæ documenta dederunt*, & *lib.* 4. Apoſtolos, quę nunc Monachi faciunt impleuiſſe, & *hom.* 69. *in Matth.* etiam habitu Apoſtolos à Monachis imitatos commemorat. Caſſianus *lib.* 2. *cap.* 5., & *collat.* 18. *cap.* 5. D. Bernard. *ſerm. ad Fratres de Monte Dei*, S. Thomas 2. 2. *q.* 188. *art.* 7. docens, quod *à Diſcipulis Chriſti omnis Religio ſumpſit exordium*; & vt Hieronymum *de Vir. Illuſtr. in Philone*, Euſebium *lib.* 2. *Hiſt. cap.* 16. Iordanum de Saxon. *lib.* 1. *Vit. Fratr. cap.* 2., & 12. Iſidorum *de offic. cap.* 15. Platum *de Bon. ſtat. Relig. lib.* 2. *cap.* 21. §. *nimirum*, Petrum Creſpetium in *ſumm. Eccleſ. Diſcipul. verb. Monachus pag.* 624., alioſque quamplures omittam, clarè Bellarminus *de Monachis cap.* 5. ſic ſcribens: *Sextò probatur Apoſtolorum exemplo, qui verè primi fuerunt Monachi Chriſtiani.*

31 Probant hoc latè eruditiſſimi Franciſcus Biuarius *de veter. Monach. lib.* 2. *cap.* 3., & 4. Ioannes Caramuel *tom.* 1. *Theolog. Regul. lib.* 3. *diſp.* 23. *per tot.*, & Nebridius à Mundelheim in *Antiquar. Monaſt. epiſt.* 3., & adeò verum reputat Biuarius *ibid. cap.* 4. *nu.* 8., & expreſſius in Comment. *ad Epiſt. Marci Maxim. num.* 37. vt Monaſticos Ordines non fuiſſe à SS. Baſilio, Auguſtino, & Benedicto tamquam quid de nouo inſtitutos, ſed quos Apoſtoli fundauerant, reſtitutos affirmet, fundamentum ſic arbitrandi fortaſsè præbentibus Patribus, qui Apoſtolos prius Monachos, quam Clericos fuiſſe docent, vt videre eſt apud Aloyſium Torellum *tom.* 1. *ſæcul. Auguſt. in Præfat. num.* 20., & *ſeq.*

32 Veritatem hanc negare cum nequeat Delnos, dicit *lib.* 3. *cap.* 15. de Monachatu ſecundum

eundum genericam aliquam rationem, scilicet proprietatis abdicationem, cæteris statibus conuenientem: non verò secundum formalem, & differentialem esse supradictos Patres intelligendos, suo, vt benè dignoscitur, innixus principio de laicalitate Clericatus exclusiua, quam in Monachis prætendit, quasi insinuans, non posse ab Apostolis Monachatus originem deduci, cum ipsi clericalem Ordinem professi fuerint. Verum (omisso eorum Patrum sensu, Damiani *opusc.* 28. Vincentij Ferrerij *serm. de S. Dominic.*, & Athanasij apud Baronium *ad ann.* 328. qui, vt monuimus, eos prius Monachos, quam Clericos fuisse docent) non hæc mihi probatur illatio. Apostoli Clerici fuerunt; ergò non Monachatus institutores; vtrumque enim admittit Suarez de *Relig. to.3. lib.3. de orig., & antiqu. stat. Relig. cap.3. num.5.* ipsos nempè, & propriam Sacerdotum Religionem propagasse, & alios fideles ex communi ordine, & gradu ad perfectionem, & statum Religiosum, qui sanè Monachalis erat, excitasse, & admittere studuisse; & deindè *num.* 10. loquens de Monachatu in sensu Desnos, quatenus dicit laicalitatem, ità concludit: *Nihilominus verò satis docent* (id est Patres, quos *nu.9.* adducit) *Monasticum institutum, quod etiam Laicis commune est, ab Apostolis ipsis duxisse originem.*

33 Ne tamen ad hanc redeamus quæstionem; Monachatum saltem in sensu præcedenti dubio explicato ab Apostolis incæpisse, & tales ipsos fuisse ex laudatis Patribus certissimum est; & non solum secundum genericam illam, & alijs statibus communem rationem, nempè proprietatis abdicationem: sed secundum formale constitutiuum, nempè votorū professionem, neque Laicis etiam perfectis, neque Clericis per se conuenientē. Ex voto autem professos fuisse hunc statum Apostolos docent S. P. Augustinus *lib.17. de Ciuit. Dei, cap.4. epist.89., & in psal.* 103. S. Epiphanius *hæres.* 18. D. Io. Chrysostomus *hom.7. in Matth.* D. Thomas 2.2. *q.88. art.4. ad 3.* dicens, *Apostolos vouisse pertinentia ad perfectionis statum, quando Christum relictis omnibus secuti sunt*; & confirmat. *q.* 186. *art.6. ad* 1. dum ait Apostolos secutos fuisse Christum immobiliter adhærentes, & nunquā recessuros, quod votum importat; nam vouere, vt hic notat Caietanus, nihil aliud est, quā immobilitare animum, ne possit regredi; & probat etiam Aluarus Pelagius *de planct. Eccles. cap.56.*, & cum illo Miranda in *Manual. Prælat. tom.1. q.1. art. 6. concl.* 3. Peyrin. *tom.2. in Constit.* 4. *Pij V. §.2. n.3.* ex eo quod, cum votum sit consilium consiliorum, & forma, & perfectio eorum, si hoc Apostoli caruissent, non fuissent in apice perfectionis; & præter hos Platus, *ibid. lib.2. cap.*20. Valdens. *tom.1. de Sacramental. lib. lib.9. cap.* 83., & 84., Bellarminus *de Monachis cap.5.* Gregor. de Valent. *in 2.2. disp.10. q.4. punct. 1. §.6., & controuers. tit. de stat., & vot. Relig. cap.2.* Suarez *d. tom.3. lib.2. cap.2. n.5., & lib. 3. cap.2. num.3., & 9.* Pellizar *Manual. Regul. tom.1. tract. 1. cap. 2. nu.7.* Pontius *de matrim. lib.7. cap.2.* Caramuel *d. disp.23. nu.* 260., & 261. Tamburin. *de Iur. Abb. tom.1. disp.2. q.2. nu.1., & q.4. num.1.* Donat. *rer. Regul. tom.4. tract. 1. q.7., & 12.* Cotonius *in controuers. lib.4. controu. 1. cap.2. nu.* 37. Iacobus à S. Anton. *in consult. canonic. cons. 1. n.* 3. Nebridius à Mundelheim *loc. supr. epist.*24. Macedo *tom.3. collat.8. diff.1. cap.5.* qui omnes cum alijs quampluribus tria præcipua consilia Euangelica ex voto adimpleuisse Apostolos defendunt; ac propterea ex tali votorum professione eos Monachos vocat, & cum his quatuor Monachis (hoc est Apostolis primò vocatis) Galilæam Christum Dominum peragrasse tradit his ijsdem verbis quamuis Italicè exaratis Thomas Caccinus *hist. Eccles. tom.1. lib.2. cap.1. nu.*8.

34 Non ergò ab Apostolis secundum genericam tantum rationem in proprietatis abdicatione consistentem, originem ducit Monachatus, sed secundum formalissimam Religiosi status tria vota includentis, per quæ primò, & per se distinguitur Monachus à Laico etiam perfecto, & à Clerico, qui talibus votis ex sui ratione non adstringitur. Admittitur tamen, Monachatum quoad aliquas circumstantias, quæ secundum Suarez *d. lib. 3. cap. 4. num.* 1. sunt quid accidentale respectu talis status, ab Apostolis non pendere, saltem in indiuiduo sumptas, quas pro temporum varietate constat esse vel mutatas, vel introductas, licet quoad alias, vt potè rituum, cæremoniarum, habituum, habitationumque saltem in genere præsens cum antiquo Apostolorum Monachatu conueniat, vt idem Suarez *ibid.* & Donatus *d. tom.4. tract. 1. q.20.* prosequuntur.

35 Obijcit nihilominus Desnos S. Io. Chrysostomum *hom.25. in cap.11. Epist. ad Hebr.* dicentem, *tempore Pauli ne vestigium quidem extitisse in Ecclesia*: Et est idem, quod olim obiectum fuisse à Magdeburgensibus *centur. 1. lib.2.* testatur Bellarminus *d. c. 5. §. ad Magdeburgenses.* Respondeo tamen primò cū Gregor. de Valent. *loc. cit.* horum verborum sensum esse, tunc, hoc est D. Pauli tēporibus non fuisse Monachos talibus disciplinę legibus (quæ spectant, vt dictum est, ad circumstantias, & accidentalia Monachatus) instructos, quales à Monachis obseruabantur tēpore Chrysostomi. In quo sensu locutus est etiam D. Thomas, quando 2.2. *q.*187. *art.3. ad* 2. non fuisse tempore Apostolorum institutas Religiones insinuauit: non verò, quod non fuerint tunc Monachi quoad Monachatus substantiam, cum ipsummet D. Thomam. *q.* 188. omnem Religionem ab Apostolis inceptam posteà docuisse viderimus. Respondeo secundò cum Bellarmino *cit. cap. 5. §. respondeo*, & cum eodem Gregorio *loc. supr.* Chrysostomum ibi loqui de Ecclesia Corinthiorum, & exponere illa verba Pauli, 1. *Cor.5. Si quis frater nominatur in vobis &c.* & dicere, quod Paulus non intelligit solos Monachos, sed quoslibet Fideles, quia tunc ne vestigium quidem erat Monachi

nachi apud Corinthios: at non intellexisse Chrysostomum, non fuisse tunc Monachos in Palestina, & Egypto, cum, vt vidimus suprà, ipse Chrysostomus Apostolos & Monachos, & Monachatus institutores admiserit.

36 Arguit secundò non pendere ab Apostolis Monachatum, eo quia antè Paulum Eremitam de Monachis per scriptores nulla fiat commemoratio. Sed, præterquam quod contrarium apertissimè testantur initio huius dubij laudati Patres, sufficiat dicere, ab argumento negatiuo nihil solidè deduci. Videantur attamen Bellarminus de *Monachis cap. 9. per tot*; vbi huic simile à Magdeburgensibus obiectum impugnat, & falsitatis conuicit. Gregorius de Valentia *loc. supr.* Azor *tom. 1. lib. 12. cap. 19. q. 4.* Platus *d. lib. 2. cap. 21.* qui Philonem, Tertullianum, Cyprianum, Dionysium, de Monachis loquentes adducunt; & Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 7. n. 5.* Barbos. *de Iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 41. n. 3. 4. 5. & 6.* Tamburin. *ibid. disp. 2. q. 3.* qui in Ecclesia Monachos semper fuisse statuunt, præcipuè Suarez, id per omnia sæcula demonstrans *tom. 3. lib. 3. cap. 3. num. 11.* quod satis diffusè præstant & Franciscus Biuarius *de vet. Monach. lib. 2. cap. 13.* Benedictus Hæftenus *disquisit. monast. lib. 1. disquisit. 1. 2. 3., & 4.*, & tandem Caramuel *dict. tom. 1. disp. 25., & 26.*, vbi euidentèr idem, hoc est, antè Paulum ex Iustino Martyre Monachos, & perennitatem Monachatus probat, & Scaligerum, quo se Desnos tuetur, conuincit, & confutat.

DVBIVM V.

An S. P. Augustinus fuerit Monachus.

SVB dubio, non quia dubitem, sed ad aliorum tollenda dubia hanc propono veritatem. Pluribus probare possem; ne tamen longior sim, propriora, & efficaciora tantum argumenta in medium adducam; & ad omnē suspicionem amouendam à domesticis, Augustinianis inquam, Auctoribus abstinebo.

37 Ad monasticam vitam, & non tantum cælibem, atque collegialem, vt vult Desnos, etiam ante baptismum affectum fuisse S. Patrem, dubitare forsan posset, qui solus confessionum libros, & signantèr octauum non legerit. Patet ex *cap. 1. d. lib.* non iam de Christi mandatis, sed etiam consilijs, quibus certè monachalis, & religiosa perfectio innititur, quamuis cum aliqua carnis repugnantia adimplendis ipsum cogitasse: *& placebat quidem*, ait, *via ipse Saluator, & ire per eius angustias*, nempe consiliorum, *adhuc pigebat*. Capite verò. 2. à S. Simpliciano ad eum statum adhortatum: *Deindè, vt me hortaretur ad humilitatem Christi, sapientibus absconditam, & reuelatam paruulis*; hoc est perfectionem Euangelicam in Monachis resplendentem, quibus tamquam paruulis reuelat Dominus, quæ abscondita sunt sapientibus, & prudentibus. Capite. 7. auctum talis vitæ desiderium, dum Potitiano de Antonio Monacho, monasteriorum gregibus, desertis eremi, monasterio Mediolani, & Aulicis apud Treuiros ad Christi sequelam per abdicationem omnium, & vitæ Antonij imitationem, hoc est ad monachatum conuersis, loquente, ad eorum sequenda vestigia inflammatus dixit Alipio *cap. 8. Quid patimur? quid est hoc, quod audisti? surgunt indocti, & Cælum rapiunt, & nos cum doctrinis nostris sine corde, ecce vbi volutamur in carne, & sanguine. An, quia præcesserunt pudet sequi, & non pudet nec saltem sequi?* Et in dies se magis, ac magis ad tale vitæ genus eorum exemplis excitatum confessus est *lib. 9. cap. 2.* dicens: *Exempla seruorum Dei congesta in sinum cogitationis nostræ vrebant, & absumebant grauem soporem, & accendebant nos valdè, vt omnis ex lingua subdola contradictionis flatus inflammare nos acrius posset, non extinguere.* Ex quo factum est, quod non solum animum ad religiosa castitatis, paupertatis, & obedientiæ vota intentum habuerit, vt ex eiusd. *lib. 9. cap. 1.* verbis: *Iam liber erat animus à curis mordacibus ambiendi, & acquirendi, & volutandi, atque scalpendi scabiem libidinum*, colligit Petrus Maturus in *annot. ad cap. 14. tit. 24. 3. p.* S. Antonini: verùm etiam talem vitam amplecti absolutè deliberauerit, vt patet ex *cap. 2.* verbis: *sed vbi plena voluntas vacandi*, hoc est, more Monachorum, qui Deo, sibique vacant, *& videndi quoniam tu es Dominus, oborta mihi est, atque firmata.*

38 Patet etiam hæc firma S. P. Augustini voluntas, & monachalis instituti suscipiendi deliberatio, tum ex anxietudine, qua macerabatur Verecundus Grammaticus, videns, se eius consortio priuari, vt *ibi cap. 3. Macerabatur anxietudine Verecundus de isto nostro bono, quod propter vincula sua, quibus tenacissimè retinebatur, deseri se nostro consortio videbat, nondum Christianus ipse, coniuge fideli, ea ipsa tamen arctiore præ cæteris compede, ab itinere, quod aggressi eramus, retardabatur*; tum ex eo, quod Augustinus, vt Deo seruiret, Rethoricæ professionis cathedram renuntiauerit: *Renuntiaui. (cap. 5.) peractis vindemialibus, vt Scholasticis suis Mediolanenses venditorem verborum alium prouiderent, quod & tibi ego deseruire*, loquitur cum Deo, *elegissem*. Et Possidius in *eius vit. cap. 2. Renuntiauit etiam Scholasticis, quos Rethoricen docebat, vt sibi Magistrum alium prouiderent, eo quod seruire Deo ipse decreuisset.* Simplex enim propositum suscipiendi baptismi, aut etiam cælibis vitæ ducendæ sufficiens ratio non erat, aut separandi amicum ab amico, aut cathedram dimittendi; cum vtique potuisset adhuc baptizatus, & cælebs magisterium prosequi, vti fecerat Victorinus, & Verecundi consortio frui: Sed eam, vt potè statui monastico, quem intendebat, importunam dimisit, & Verecundus ab eius se consortio separandum dolebat, *quia ille* (verba sunt Petri Maturi *loc. sup. §. 2.*) *vt potè coniugatus cum Augustino, & socijs ipsius, qui cælibem, & religiosam vitam agere decreue-*

rant, iam versari non poterat.

39 Corroboratur insuper ex his, quæ de ipso Possidius *cap.* 2. sic scribit: *Moxque ex intimis cordis medullis ad Deum conuersus, spem omnẽ, quam habebat in sæculo dereliquit: iam non vxorem, non filios carnis, non diuitias, non honores sæculi quærens: sed soli Deo cum suis seruire statuit in illo, & ex illo pusillo grege esse studens, quem Dominus alloquitur Lucæ.* 12. *dicens: Nolite timere pusillus grex, quoniam complacuit Patri vestro dare vobis Regnum: vendite, quæ possidetis, & date eleemosinam. Et illud, quod iterum dicit Dominus Matth.* 19. *idem vir Sanctus facere cupiens: Si vis perfectus esse, vende omnia, quæ habes, & da pauperibus; & habebis thesaurum in Cælis, & veni, & sequere me &c.* Quibus sanè in Religiosæ vitæ proposito firmus describitur Augustinus. Neque benè ad suum sensum de solo vitæ communis proposito hæc verba detorquet *cap.* 7. Desnos; gratis id enim videtur dicere, cum ex vna parte propositum soli Deo seruiendi, vna cum vxoris, filiorum, diuitiarum, honorum, speique omnis in sæculo abdicatione, non aliam propriè loquendo, quam monasticæ vitæ admittat interpraetationem; & ex alia illa Euangelij verba, *si vis perfectus esse, vende &c., & veni, & sequere me*, a Sanctis Patribus, vt mox dicetur, de Religiosa perfectione contra Hæreticos monastici instituti impugnatores, intelligantur.

40 Tandem hanc Augustini ad solitariam, hoc est monasticam vitam propensionem, imò ardorem concedit ipse Desnos *cap.* 8. *sub initio*, vt videbimus *num.* 170. licet ab ea dicat postea diuinitus, quod *ibid.* impugnabitur, reuocatum.

Hoc posito hæc infertur illatio. Ergò monasticam vitam duxit S. P. Augustinus, postquam est baptizatus. Probatur. Talis vitæ institutum illi fuit in votis, vt vidimus. Ergò illud extra dubium professus est post baptismũ. Probatur hæc consequentia à Petro Maturo *loc. cit.*, & Suarez. *tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 3. quia, si propositum hoc non adimpleuisset, & religiosam vitam non obseruasset; tantam culpam multis lamentationibus expiare non prætermisisset in suis Confessionibus, in quibus de leuioribus sæpius, & de Cathedra non statim post diuinam inspirationem dimissa, altè dolens ingemuit. Cum ergò huiusmodi non adimpleti propositi, nec verbum sit inuenire in Confessionibus, illud obseruasse omninò dicendum.

41 Probatur secundò. Euangelicam perfectionem, seu Monachatum illis Matthæi *cap.* 19. *si vis perfectus esse &c.* iam adductis verbis, designari, nobisque suaderi, sensus est Sanctorum Patrum, vt videre est apud Bellarminum *lib.* 2. *de Monach.* Cornelium à Lapide *in Matth.* 19. *ad vers.* 21. sicque explicant Platus. *d. lib.* 2. *cap.* 20. Suarez *tom.* 3. *de Relig.* pluries, & præcipuè *lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 5., Miranda. *Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 1. *art.* 6. *concl.* 2. Tamburin. *de iur. Abb. tom.* 1. *disp.* 2. *q.* 2. *nu.* 1., & ferè omnes hac de re scribentes; & confitetur ipse Macedo, dum *d. tom.* 3. *collat. pag.* 576. Ordinum Mendicantium institutum per ea verba imporiari demonstrat. Audiantur solum D. Bernardus in Declamat. sub init. *Hæc sunt verba* (quæ scilicet ex Matthæo retulimus), *quæ contemptum mundi, & voluntariam hominibus persuasere paupertatem. Hæc sunt, quæ Monachis claustra replent, deserta Anachoretis.* & S. P. Augustinus *lib. de vnit. Eccles. cap.* 16. *Quæ sunt in Ægypto in millibus seruorum Dei, qui per eremum sancta societate viuunt, perfectionem Euangelij studentes tenere, quo dictum, vis perfectus esse? Vade, vende omnia, quæ habes, & da pauperibus &c.*, & *lib.* 8. *Confess. cap.* 12. exemplificat in B. Antonio: *Audieram enim de Antonio, quod ex Euangelica lectione, cui fortè superuenerat, admonitus fuerit, tamquam sibi diceretur, quod legebatur, vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & veni, sequere me, & tali oraculo confestim ad te conuersum esse*; non ad fidem, quam iam profitebatur, sed ad perfectionem euangelicam, seu monasticam, quam statim amplexus est. Hoc autem à S. P. Augustino obseruatum non solum ex laudato Possidio, sed ab eodem Augustino habemus, qui *epist.* 89. *ad Hilar.* sic scribit: *Ego, qui hæc scribo, perfectionem, de qua Dominus locutus est, quando ait diuiti adolescenti, vade, vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & veni, & sequere me, vehementèr adamaui, & non meis viribus, sed gratia eius adiuuante, sic feci* (& post pauca) *Quantum autem in hac perfectionis via profecerim, magis quidem noui ego, quam quisquam alius homo; sed magis Deus, quam ego.* Si ergò hanc perfectionem Euangelicam, quæ monachalis est, asserit hic Augustinus, vt testantur Platus, vt *supra cap.* 25., & Suarez. *d. lib.* 3. *cap.* 2. *nu.* 4. se fuisse amplexatum, qua ratione de eius Monachatu dubitandum?

42 Confirmatur ex altera eiusdem S. P. Augustini assertione, qua *lib. Meditat. cap.* 39. se a Deo ad Monachatum, seu statum religiosum conuersum, & adhuc post religiosam professionem illum offendisse sic fatetur: *Tulisti me Domine de domo patris mei carnalis, & de tabernaculo peccatorum*, idest de mundo, *& inspirasti mihi, vt sequerer te*, non solum per baptismum, sed per monasticam vitam, vt hæc sequentia verba declarant, *cum generatione quærentium faciem tuam, ambulantium semitam rectam, commorantium inter lilia castitatis, & tecum discumbentium in cænaculo altissimæ paupertatis*, quæ verum Monachismum sapiunt, *Et ego tot beneficijs ingratus post Religionis ingressum*, idest post monachatum, *multa commisi illicita.* Nec obstat, quod modò in aliquibus codicibus legatur, *post acceptum baptismum*; teste enim Mag. Angelo Rocca in sua Bibliothec. *in Augustino* §. *de sermonibus ad Eremit. pag.* 73. corruptus sic fuit textus ab Erasmo, vt Augustiniani monachatus fidem euerteret. Et in codice, quo ego vtor Basileæ anno 1506. impresso, *post Religionis ingressum* habetur; & magis cohæret cum verbis præcedentibus, quibus monachatum

tum, vt iam obſeruatum eſt, ſibi à Deo dicit inſpiratum.

Alia ſuperſunt argumenta, quæ ſequentibus dubijs dilucidabuntur, & Auguſtini Monachatum gradatim comprobabunt.

DVBIVM VI.

An benè probetur ex titulo Serui Dei.

43 VT huius argumenti vim patefaciamus, obſeruandum eſt quo alio nomine nuncupati Monachatus, & Monachi. Et in primis Monachatum nomine *propoſiti* venire paſſim inuenio. Ità enim 19. *q.*1. *cap.*1. *Clerici, qui Monachorum propoſitum appetunt*. Item *cap. Vt lex.*27. *q.* 1. *Qui ſanctum tranſgredientes propoſitum, vxores ſibi copulare præſumpſerint*. Et in Concil. Aquiſgranen. *cap.*125. *Valdè indecorum eſt Canonicum veſtem monachicam induere, niſi tamen cum voto propoſitum voluerit aſſumere*. Et in hoc ſenſu accipitur à Hieronymo *epiſt.* 13. *ad Paulinum* peregrinationes illi ſic diſſuadenti: *Conſiderans & propoſitum tuum, & ardorem, quo ſæculo renuntiaſti, propoſitum Monachi non amittas*, & paulo poſt: *Nos autem habemus propoſiti noſtri Principes Paulos, Antonios, Iulianos, Hilariones, Macarios*. Item *epiſt. ad Nepotianum*. *Quantò magis in Monachis, & Clericis, quorum & Sacerdotium propoſito, & propoſitum ornatur Sacerdotio*. & *epiſt.* 16. *ad Principiam*. Sic etiam accipitur à S. P. Auguſtino *epiſt.* 81. *ad Monachos Inſulæ Caprariæ*, vt vidimus *num.*13. & in *pſal.*99. vbi de Monacho ſui inſtituti deſertore: *Dum non perſeuerauerit implere, quod vouerit, fit deſertor tam ſancti propoſiti*. A. Sancto Leone Papa *epiſt.* 90. *ad Ruſtic. Epiſc. cap.*12. & habetur. 20. *q.*3. *Propoſitum Monachi proprio arbitrio, aut voluntate ſuſceptum*. Ab Auctore vitæ S. Fulgentij *cap.* 2. à Seuero Sulpitio in *Vit. S. Martini cap.*7. à D. Gregorio Magno *lib.* 10. *Regiſt. epiſt.*35. *ad Deſiderium*; à S. Antonino 3. *p. tit.*24. *cap.*14. §. 3. alijſque compluribus; itaut apud antiquos Patres, & Canones *ſignificationem hanc* Monaſtici ſtatus iſti voci *propoſito* penitus vniuerſalem fuiſſe dixerit, & benè Magiſt. Lupus *cad. quæſt. quodlib. cap.*4.

44 Sed quid egemus teſtibus, cum ipſe Deſnos idem clariſſimè *lib.*2. *cap.*10. ſic doceat. *Quibus vocibus vulgò appellatur defectio à ſtatu monaſtico, quam exorbitationis à propoſito? Et quid mille locis apud Auguſtinum ſignificat vocabulum propoſiti, niſi ſtatum firmum, & religioſum? Legere potes ad id de opere Monachorum cap.* 8., *&* 28., *& epiſt. ad Hilarium Syracuſanum, & epiſt.*109. Non ergò vlteriori opus eſt probatione. Vnum tantum aduerto, hinc ſequi (quod & ipſe Deſnos, ſi conſequentèr vult loqui, admittere tenetur) ſub nomine Fratrum boni propoſiti, de quibus loquitur S.P. Auguſtinus, vt *nu.*125. referemus, Monachos intelligi.

45 Alio item titulo, hoc eſt, *Seruitutis Dei*, inſignitus reperitur Monachatus apud D. Dionyſium *de Eccleſ. Hierarch. cap.*6. *Alij verò Monachos à ſincero Dei famulatu, atque cultu, tum ab indiuidua, & ſingulari vita denominantes*; cui interpretationi ſubſcribit D. Thom. 2. 2. *q.*188. *art.* 5., & apud S. P. Auguſtinum *lib. de oper. Monach. cap.*22. *Nunc autem veniunt plerumque ad hanc profeſſionem ſeruitutis Dei ex conditione ſeruili*. Sicut & Monachi (Aſcetarum, Renuntiantium, Supplicum, cæteriſque appellationibus omiſſis) *Seruorum Dei* nomine ſpecialitèr nuncupati ab eod. S. P. *d. lib.* paſſim, & præcipuè *cap.*25. 27. 28., *&* 30. *epiſt.* 46. *Non eſſe iſtam viam dandam Seruis Dei*, ideſt *Monachis*, iuxtà D. Thomæ *ibid. q.*184. *art.*8. expoſitionem. *Epiſt.*70. *In ea vita viuere, in qua Serui Dei Monachi viuunt*. & *epiſt.* 95. *ad Innocent. Papam. epiſt.*199. *ad Ediciam. In pſal.*147. & *de lib. arbitr. cap.*1., *& alibi*. Clariſſimè item à D. Hieronymo in Paulæ Epitaphio, vbi illi, ſanctos Patres inuiſendi gratia, deſertum adeunti ſcribit, *Occurriſſe turbas innumerabiles Dei famulorum, quo ſpectaculo ità delectata ſit, vt ſui ſexus oblita, inter tot millia Monachorum habitare optaret*. Ab Oroſio *lib.*7. *cap.*36. Saluiano *de ver. Iudic. lib.* 8. Baronio *tom.*5. *ad ann. Chriſt.* 439. D. Gregorio Magn. *epiſt. ad Epiſc. Ariminen.* D. Antonino *part.*2. *Hiſt. tit.*12. & alijs; Vndè Nebridius à Mundelheim in *Antiquar. Monaſt. epiſt.*77. dicit per excellentiam Monachos vocatos *Dei Seruos*; & Antonius Dadinus Alteſerra *rei monaſt. lib.* 3. *cap.*1. ſic concludit: *Et paſſim apud Gregorium, & alios Serui Dei, & ancillæ Dei accipiuntur pro Monachis, & ſanctis Monialibus*. Et tandem ab ipſo Deſnos, qui *lib.* 3. *cap.* 20. ait: *Varia teſtimonia depromi poſſe ex Auguſtini libris, vbi Monachi vocantur Serui Dei, & Monachiſmus Seruitus Dei*.

46 His præmiſſis tertium pro Auguſtini Monachatu formatur argumentum. Ergò Monachus fuit Auguſtinus; cum & Dei ſeruus fuerit, & cum Dei ſeruis vixerit. Eius ſoli Deo ſeruiendi propoſitum iam vidimus *dub. præced.* actualem Dei ſeruitutem modò oſtendamus. Et in primis, ex gaudio Matris, quæ proindè exultauit *de ſuſcepto*, inquam (verba ſunt Poſſidij *cap.*3.) *eius propoſito ſeruiendi Deo, amplius quam de carnis nepotibus*, quod ſcilicet præter baptiſmum, filium ſuum Dei ſeruum cerneret *Vnum erat* (Confeſs. *lib.*9. *cap.*10.) *propter quod in hac vita* (ſic loquitur cum Auguſtino S. Monica) *aliquantulum immorari cupiebam, vt te Chriſtianum catholicum viderem, priuſquam morerer: cumulatius hoc mihi Deus præſtitit, vt te etiam contempta fælicitate terrena ſeruum eius videam*, hoc eſt Religioſum; ſic enim intelliguntur cumulatius ſupra id, quod deſiderabat, exaudita ſua vota, quæ ad eius baptiſmum tantummodò tendebant. Deinde ex Auguſtino ipſo, qui ſe Dei ſeruum fatetur *lib.*20. *de Ciuit. Dei cap.*4. *Venientes de tranſmarinis me, & fratrem meum*, non natura, ſed propoſito *Alipium nondum quidem Clericos, ſed iam Deo ſeruientes* (vbi notandum diſtinguere ſtatum ſeruientium Deo à ſtatu Clericorum; & illum ſibi tunc temporis appropriare, quod

certè præter baptismum, aliud particulare, nempe Monasticum indicat institutum) *Innocentius, vt erat eum tota domo sua religiosissimus, suscepit*. Quod testatur & Possidius *cap.4.* dicens: *Placuit ei percepta baptismi gratia cum alijs ciuibus, & amicis suis Deo pariter seruientibus ad Africam, & propriam domum, agrosque remeare, & ad quos veniens, & in quibus constitutus fermè triennio, & à se iam alienatis curis sæcularibus, eum ijs, qui ei adhærebant Deo viuebat, ieiunijs, orationibus, bonisque operibus vacans, in lege Domini meditans die, ac nocte &c.* & subindè *cap.5. Factus ergò Præsbyter monasterium intrà Ecclesiam mox instituit, & cum Dei seruis viuere cæpit secundum modum, & regulam sub Sanctis Apostolis constitutam*. Ergò, cum constet de eius proposito seruiendi Deo, & de facto Dei seruus reperiatur, & inter Dei seruos vixisse comprobetur, Monachus non obscurè demonstratur.

47 Desnos tamen, & si admiserit apud Augustinum pluries Monachos *seruorum Dei* nomine nuncupatos, argumentum hoc reprobare contendit *d. lib. 3. cap. 20.* ex eo, quod hac *seruorum Dei* appellatione Monachi tantum non veniant etiam apud Augustinum, qui, vt ipse dicit, etiam non Monachos tali nomine nuncupauit. Sed tamen frustrà. In primis enim negari potest à S. P. Augustino non Monachis hunc *seruorum Dei* titulum, hoc est Laicis continentibus adscribi; nam, alijs omissis, in citata à Desnos *epist.70. ad Bonifacium Comitem*, in qua maiorem ipse vim facit, nullo modo inuenitur duo genera *seruorum Dei*, hoc est Monachorum, & Laicorum continentium à S.P. distincta fuisse, & vtrique *seruorum Dei* titulum attributum. Ad summum vocat ibi seruum Dei ipsum Bonifacium, *quæ tamquam seruus Dei, quem te anteà noueramus, contemnere omninò, & pro nihilo habere debuisti*: non tamen effectiuè, sed solum affectiuè, scilicet quoad desiderium, vt indicant hæc antecedentia verba: *Recole, quomodò concupieris seruitutem Dei*; cuius seruitutis Dei desiderium, cum fuerit illius seruitutis, quam profitebantur Monachi, vt ex his alijs verbis constat: *Omnes actus publicos, quibus occupatus eras relinquere cupiebas, & te in otium sanctum conferre, atque in ea vita viuere, in qua Serui Dei Monachi viuunt*, non potest dici, hunc *seruorum Dei* titulum Laicis continentibus fuisse à S. P. Augustino applicatum; quandoquidem & quando hunc Bonifacium *seruum Dei* affectiuè, seù ratione desiderij appellat, loquitur per ordinem ad seruitutem Dei Monasticam, quam illi in votis fuisse dicit.

48 Ast etiam dato, quod Desnos intendit, non sequitur propterea per *seruum Dei* hic & nunc, hoc est in subiecta materia, & in supracitatis locis, Monachatum non importari, eo modo, quo non sequitur D. Franciscum v. g. dum hoc titulo *Sancti* insignitus reperitur, non esse verè in numero Beatorum in Cælo, per hoc, quod in primitiua Ecclesia omnes Fideles *Sancti* appellarentur, vt *ad Rom.1. Omnibus, qui sunt Romæ dilectis Dei vocatis Sanctis*; & *2. ad Corin. 13. Salutant vos omnes Sancti*. Constat autem in supra à me adductis locis sermonem esse de *seruo Dei*, honores, diuitias, omnem Mundi spem, terrenam fælicitatem contemnente, & sęculo valedicente, quo certè præter hominem baptizatum Monastica denotatur professio. Nec adeò exultasset sancta eius mater Monica, aut se cumulatius exauditam dixisset, si tantummodò baptizatum filium, aut etiam non curantem coniugium vidisset; in hoc enim toto non apparet per quid (dempto semel Monachatu) fuerit ipsa cumulatius exaudita, aut quomodò potuerit illum specialiter *Dei seruum* appellare.

49 Transeat ergò, quod & Monachi fuerint hoc titulo insigniti. Illis impropriè tributum dicemus, cum aliundè constet Monachos non fuisse: at in nostro casu nihil obstat, per quod in propria significatione, seù pro veris Monachis, & Monachatu accipi non debeant *Dei serui*, & *seruitus*. Vel assignet Desnos, quarè non debeant sic intelligi; habemus enim Monachum significari per *Dei seruum*, vt dictum est etiam ex sensu ipsius Desnos: prętendit ipse aliquando, & alios tali nomine vocatos. Vndè ergò dignoscendum est venire, vel non venire in casibus particularibus Monachum pro *Dei seruo*? Non aliundè certè, quam considerando conditionem, statum, cæterasq; circumstantias personarum, quibus talis titulus applicatur; quæ si cum statu Monachali pugnent, tunc per *Dei seruum* dicendum est Monachum non intelligi: si verò cum Monastico statu cohærent, quarè non accipiendus pro Monacho, qui sic dicitur *Dei seruus*? Exemplum sit in Aulicis apud Treuiros ad Christi sequelam conuersis, quos S. P. Augustinus *Confess. lib. 8. cap.6.* seruire Deo statuisse scribit; & hinc ad Monasticam vitam conuersos explicat Bellarminus *de Monach. cap.38. §. quintum mendacium*; affirmantque Iulius Nigronius in *Regul. commun. Societ. Iesu. Reg. 14. num. 13.*, & Rihadeiner. in *Vit. S. Augustini*; nec alia certè ratione, nisi circumstantiarum, quas *ibid.* enumerat S. Augustinus; hoc est, ex mutatione vitæ, imitatione Antonij Monachi, abdicatione sæcularis militiæ, & spei, detestatione periculorum palatij, & ex proposito, firmaque voluntate sequendi Christum cum omnium etiam sponsarum expropriatione, facultatumque venditione; quæ omnia non aliam sanè vitam præseferunt præter Monachalem. Cum ergò in S. P. Augustino consideretur *Dei seruitus*, non nuda, sed tot Monachorum singularizata circumstantijs, hoc est Antonij Monachi, & horum Aulicorum imitatione, continentia, vita communi, facultatum venditione, honorum, diuitiarum, omnisque spei sæculi, fælicitatisq; terrenæ, negotiorum, ac Cathedræ contemptu, nec aliud quid minimum Monastico instituto repugnans aliundè sit in illo assignabile, quando tali pacto,

hoc

hoc est hisce conditionibus *seruus Dei* dicitur, non nisi veritatem offendendo, dici potest, quod non describatur, vt Monachus.

Addo ex eodem S.P. Augustino in *psal.* 147. ex habitu, vel capitis tonsura dignosci quoque, quando qui *serui Dei* dicuntur, sint Monachi: *Vident plerumque*, ait, *vt sit transire seruos Dei: cognoscunt ipso habitu, vel vestis, vel capitis, &c.* Vltrà dictas Monastici status conditiones habitu Monachali indutus fuit S. P. Augustinus, vt *num.* 60., & *dub.* 1. *quodlib.* 6.; & proinde dum *seruus Dei* dicitur, Monachus omninò dignoscitur.

DVBIVM VII.

An S. P. Augustinus potuerit in Italia vitam Monasticam ducere.

50 EXtrà rem non est hoc dubium; Quandoquidem Desnos, vt Augustini Monachatum omninò euertat, à partium enumeratione illum impugnat, dum nec in Italia potuisse esse, nec apud Tagasten, siue ante Præsbyteratum, siuè illo suscepto fuisse Monachum conatur ostendere. Eodem ergò & nos ordine procedentes, vt singulis eius rationibus satisfaciamus, à prima eius propositione incipientes, quærimus, an S. P. Augustinus potuerit esse in Italia Monachus.

Quod nequiuerit esse probat Desnos ex eo, quod breuissimo post baptismum spatio in Italia moratus fuerit; vndè infert nec verum esse, quod tribus annis, vt Patres Eremitani asserunt, cum Monachis in Etruria, & Centum cellis conuersatus fuerit. Illud autem probat ex computibus annorum suscepti baptismi, mortis Matris, & ingressus in Patriam; & concludit eod. *cap.* 8. *lib.* 3. *Et certè, cum obitus Matris in mensis Maij quartam circitèr diem inciderit, & mense Aprili Sabbato ante Pascha Augustinus baptismum susceperit, apparet exiguum admodum tempus Augustinum in Italia demoratum esse, antequam Africam repeteret.* Et confirmat ex comparatione ætatis Adeodati cum ætate Augustini, quia de eo constat, quod annorum quindecim esset, cum baptismum suscepit, & cum sextum decimum ageret, iam in Africa degebat; quo fit, vt anno immediatè sequenti fuerit Augustinus in Africa.

51 Pater verò Macedo, & si in Augustini itinerario, de quo ipse *d. tom.* 3. *collat.* 9. *pag.* 727. per totum temporis spatium, quod a morte Matris, quæ fuit quarta die Maij, vsque ad terminum eiusdem anni fluxit, Romæ commoratum admittat Augustinum per hæc verba: *saltem annus ille exijt, dum transmisit in Africam*; Videns tamen *pag.* 724. *col.* 2. se Augustinianum Monachatum eliminare non posse, quotiescumque præfatę Pisanæ disgressiones subsistant, dicens: *Nam si Augustinus statim post baptismum profectus est Mediolano Romam, & rectà eo, ac eodem anno, imo & mense, quam discessit, peruenit, ruent omnes illæ machinæ Pisanarum digressionum, & Centum cellis commorationum, alisque similia diuersoria, & domicilia ei viam ingredienti attributa*; vt eas è medio tollat, & propterea Augustinum recta Mediolano ad Ostia Tyberina ducat, totum illud iter duodecim dierum *omninò*, vt ipse loquitur, *necessariorum ad illud iter prolixum conficiendum*, spatio persolutum ab Augustino scribit *pag.* 725. *col.* 2., & 726. *col.* 1. hac ratione, quia die octaua Aprilis baptismum Mediolani suscepit; & die 20. iam Ostijs Tyberinis constitit; cum enim S. Monica die 4. Maij decesserit, & nono suæ ægritudinis die, hoc est 25. Aprilis ægrotare cœperit, & antè morbum quinque ibi diebus incolumis fuerit, necesse est, quod iam illuc die 20. Aprilis peruenerit. A die autem octaua ad vigesimam Aprilis duodecim tantum euoluuntur dies illarum digressionum euidentèr incapaces.

52 Bone Deus! quid si cursitasset Augustinus, & vlterius cum Matre delicata quinquagesimum sextum ætatis annum agente? Sed quam fidem mereatur Macedo, audiat, & deducat Lector. Mediolano Romam, & indè ad Ostia Tyberina peruenerunt duodecim diebus *ad illud iter omninò necessarijs*. Ergò Romæ commorati non sunt. Ergò non Ecclesias, non Sanctorum Martyrum Coemeteria venerati sunt, nec Christianitatis operibus ibi vacarunt; quin eodem die, quo Romam ingressi, egressos fuisse censendum, si ad duodecim tantum dies illud iter arctare velimus. Et quis credat hoc de Augustino, & socijs recenter Christo renatis, vna cum Matre tam pia? Quis prętereà credat Augustinum in Paschate baptizatum, eadem die statim equum, vel rhedam conscendisse, Mediolano, quasi fugientem se elongasse? Simplicianum ne salutauit? Ambrosio ne gratias egit? Itanè repentinus eius llabilitur discessus, vt nec pauci dies ad nouorum Christianorum confirmationem, eruditionemque concedantur? Et quid Macedo sentit de candidæ vestis delatione, quam ad octo dies ex Ioseph Vicecomit. *de antiqu. baptismi ritu lib.* 5. *à cap.* 6., *& seqq.* gestare solebant nuper baptizati? Concedit ne eam Augustino, vel non? Hoc non credo eum dicturum. Etsi gestauit, quomodò statim discessit? Sed ecce quid de se Augustinus ipse primò *Confess. lib.* 2. *cap.* 6. *Baptizati sumus, & fugit à nobis sollicitudo vitæ præteritæ. Nec satiabar illis diebus dulcedine mirabili considerare altitudinem consilij tui, super salutem generis humani. Quantum fleui in hymnis, & canticis tuis suaue sonantis Ecclesiæ tuæ vocibus commotus acriter. Voces illæ influebant auribus meis, & eliquebatur veritas tua in cor meum; & ex ea æstuabat indè affectus pietatis, & currebant lacrymæ &c.* Secundò quid de hoc suo itinere *ibid. cap.* 8. *Simul eramus, simul habitabamus, placito sancto quærebamus, quisnam locus nos vtilius haberet, seruientes tibi paritèr remeabamus in Africam.* Verum non est igitur, quod statim à suscepto baptismo iter arripuerit Augustinus, cum post ba-

ptismum

ptismum Mediolanensem Ecclesiam frequentauerit; nec quod illud tam celerè expedierit; cum simul habitare, & quærere locum, dum ad Patriam remeabant, longiorem in itinere moram vendicet omninò; & sic sine vllo prorsus fundamento ad duodecim tantum dierum spatium iter illud constringitur.

53 Error ergò vtriusque ex eo procedit, quod ambo supponunt eodem, quo baptizatus est anno Augustinus, & Matrem obijsse, & ipsum valedixisse Italiæ; & sic Mediolano statim à suscepto baptismo illum extrahere, & tam exiguo temporis spatio ad Ostia perducere conantur; cum tamen baptismum ille susceperit anno Christi 388., & 389. decesserit Mater. Et probo, quia libros de *moribus Eccles. Cathol.* de *morib. Manicheor.* de *quantitate animæ*, de *libero arbitrio* certum est, quod composuit, Romæ cum degeret, & post baptismum teste ipso Augustino *lib. 1. Retract. cap. 7. 8., & 9.* est autem prorsus incredibile, quod paucis illis diebus, qui fluxerunt inter baptismum die 8. Aprilis, & mortem Matris die 4. Maij eiusdem tamen anni potuerit adeò longum iter peragere, Romæ versari, libros componere, & vlterius per quatuordecim dies ad minus in Ostijs Tyberinis, vt ex *cap. 11. lib 10. Confess.* maternæ ægritudinis causa commorari. Non ergò eodem anno, quo ille baptizatus est, sed subsequente hæc expirauit; & sic cessat dicta incredibilitas, & benè percipitur potuisse omnia supradicta complere. Et ità habeo, vt Patrum Eremitarum auctoritates omittam, ex Tristano Calcho in *annot. ad Histor. Mediolan. lib. 2. pag. 38. litt. B.*, vbi legitur: *Baptizatus enim Augustinus anno Christi 388., eodem Roma iter suscepit, indè nauigaturus in Patriam; vbi cum hyemasset nauigationis oportunitatem expectans ad Ostia Tyberina descendit, & substitit aliquandiù Matris ægritudine, ac funere detentus; quarè non nisi anno 389. Africam tenuit.* Et Philippo Labbè de *Scriptoribus Ecclesiast. tom. 1. verb. Augustinus* sic scribente: *Baptizatus est Paschali tempore anno 388., ætatis 34. Post Sanctæ Matris obitum ad Ostia Tyberina die quarta Maij anni 389. reuersus in Africam.*

54 Confirmatur, quia ex eod. S. P. Augustino *lib. 3. contra epistol. Petilian. cap. 25.* habetur, quod Africam repetierit post Maximi Tyranni necem, quæ 6. Kal. Septembris, hoc est die 27. Augusti de. 388. euenerat iuxta fidem Herman. Contract. in *Chronic. ann.* 388. Baronij ad eumdem annum ex Socrate in *histor. lib. 5. cap. 14.*, & Ricciolij in *Chronolog. reform. tom. 1. lib. 9. cap. 10. art. 1.* Ergò si eodem anno 388., quo baptizatus est, mortua fuisset eius mater Monica, antè occisum Tyrannum in Patriam remeasset Augustinus, cum post Matris funus, quod circa 4. Maij contingit, Ostijs Tyberinis valedixerit. Ergò eodem, quo baptizatus est anno, mortuus est Maximus: subsequente verò Mater eius defuncta est; quo pacto verificatur, quod post obitum Maximi Africam appulerit. Ità præ cæteris Baronius sub *ann. Christ. 388., & 389.* assignans baptismum Augustini primo, & mortem Matris secundo; & repetit in *not. posterior. Martyrolog. ad 5. Maij*.

55 Negari hæc non posse cognoscit Macedo. Volens tamen recto tramite Mediolano Romam, & ad Ostia Tyberina Augustinum conducere, quatenus hoc pacto posset Pisanas digressiones &c. præcludere commentus est *pag. 660. col. 2. 664. col. 1., & 727. col. 1.* quod post Matris funus Romam redierit, & ibi ad semestre commoratus fuerit, nec nisi sub fine anni 388. Africam repetierit; quo benè habetur, & quod ibi libros composuerit, & quod non nisi post Maximi necem Africam tenuerit. Verum gratis hoc mihi confictum videtur; Sicuti enim benè dicitur, quod Mediolano Romam, & deindè ad Ostia Tyberina peruenerit, vt scribunt Antonius Sabellius *lib. 9. Æneid. 7.*, & his præcisis verbis in *sermon. de translation. S. Monicæ* Martinus V. *Ad beatissimam Monicam redeo. Secuta illa per omnes terras filium, Romam vsque, & spectatis omnibus, quæ in hac Vrbe visenda erant, vna cum filio ad Ostia Tyberina proficiscitur;* Ità nullum fundamentum est asserendi, quod ex Ostijs Tyberinis Romam redierit, cum similis regressus, & multò minus duplicis ad Ostia Tyberina accessus, neque in Augustino, neque alibi mentio vlla reperiatur, nec ratio, aut auctoritas assignetur: quin inuerisimile omninò est Augustinum nouiter baptizatum Mediolano Romam, & indè non visitatis Martyrum Basilicis ad Ostia Tyberina, vt in Africam nauigaret, statim processisse. Quarè dicendum est Romam post aliquot à baptismo menses processisse, ibi hyemasse, Ecclesiæ mores obseruasse, libros composuisse, antequam ad Ostia transiret; & consequenter subsistere, quod de 388. baptizatus fuerit, eodemq; anno Romam peruenerit; & tandem anno 389. mortua Matre in itinere Africam tenuerit.

56 Nec obstat collatio annorum Adeodati cum ætate Augustini, quia licet indè deducatur, non potuisse post baptismum per triennium in Italia commorari; cum tamen dicatur, illum anno ætatis quintodecimo baptismum suscepisse, & sextodecimo fuisse in Africa, potius prædicti anni decursus hinc benè comprobatur: imò maioris temporis, si hęc attendatur verisimilitudo, quod dum quintus decimus commemoratur, de initio quinti decimi, & cum sextusdecimus, de fine eiusdem sit sermo. Sicuti neque obstat fundamentum, quo ad suum dictum fulciendum vtitur Desnos, & approbat Macedo, scilicet, quod S. P. Augustinus *lib. 9. Confess. cap. 11.* dixerit, quando decessit Mater è viuis, se trigesimum tertium ætatis annum agere, adeoque eodem, quo baptizatus est anno Ostijs Tyberinis adfuisse, & indè in Patriam properasse; quia fortè est error hic librariorum, vt indicat Ricciolius *loc. supr.*, & ex alijs eiusdem S. P. August. locis sic corrigendus est textus *anno* 34.

vt

vt vult Ricciolius, vel *anno* 35. *ætatis meæ*, vt benè aduertunt Suarez. *d. tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 8. dicens: *Præterea idem Augustinus* 9. *Confess. cap.* 11. *Sanctam Monicam matrem suam mortuam esse anno* 33. *ætatis eiusdem Augustini, vbi potius legendum videtur anno* 35. *vt constat ex alio loco Soliloqu.*, & Baronius in *not. posterior. ad Martyrolog.* 5. *Maij*; 38 & cum eo Ludouicus de Angelis. *de Vit. & laud. S. August. lib.* 3. *cap.* 3. ac Carolus Mnreau in §. 3. *appendic. ad p.* 1. *Vindic.* præter supra adductas implicantias, quibus non eodem, quo baptizatus est anno, & mortuam Matrem, & Africam tenuisse probatur.

57 Et hoc adeò verum est, quod quamuis admitteretur de anno 387. Augustini baptismus; & quod 34. annum ageret, quando mortua est Mater, adhuc non eodem, quo baptizatus est anno, sed sequenti Africam tenuisse dicendum est propter supradicta, vt *ibid.* tenet, & computat Ricciolius, & præter adductos docent Suarez *loc. supr.* sic scribens: *Post baptismum autem statim Romam se contulit, vbi saltem per annum commoratus est, tempus aptum nauigationi expectans; nam ibi multa conscripsit, quæ ipse commemorat lib.* 1. *Retract. cap.* 7. 8. & 9. & Auctor *Vit. Chronolog. D. Augustini in tom.* 1. *eius Oper.* à Louainen. Colniæ Agrippin. 1616. impress. ad *ann. Christi* 388. sic, *Post baptismum Augustinus cum Socijs, & Matre sanctissima diutius Mediolani sibi subsistendum non ratus, in Africam ire constituit, & Romam petens, ibique commodam nauigandi opportunitatem expectans totum annum transegit, ibique contrà Manichæorum iactantiam de falsa continentia præsumentium, ferre non posset, duos libros composuit de moribus Manichæorum vnum, & de moribus Ecclesiæ Catholicæ alterum; tres item libros &c.* Et iterum ad *ann. Christi* 389. *Augustinus, cum Romæ hyemasset, & verè iam medio tempus in Africam nauigandi appeteret ad Ostia Tyberina ob morbum, & mortem Matris sanctissimæ, quæ ibi quarto Maij die anno penè à filij baptismo reuoluto, quasi triumphans de tanta victoria Cælum est ingressa.* Et sic verum est, quod per annum ad minus in Italia commoratus fuerit post baptismum; & non adeò exiguo tempore, vt non potuerit adhuc ibi monasticam ducere vitam.

58 Quidquid ergò sit, quod aliqui ex Patribus Eremitanis tribus annis in Italia proposito Mnnachali vacasse scripserint Augustinum. Concedatur hoc verificari non posse; numquid non potuit, per annum, qui inter eius baptismum, & Matris mortem excurrit, vt vidimus, partim Romæ, partim Medinlani eidem proposito vacare, Pisani montis, & Centum cellarum Eremitas inuisere, aliquandiu cum illis versari, & de vita monastica quędam addiscere, & quædam edocere? Ità factum scribunt Henricus de Vrimaria. *tract. de Orig. Fratr. Eremit.* Iordanus de Saxon. *lib.* 1. *cap.* 7. *Vit. Fratr.* Licentius *epist.* 39. *apud Augustinum.* Bartholomæus Vrbinat. *in front. Milleloquij*, Petrarcha *lib.* 2. *Vit. solit.* Martinus V. *serm. de translat. S. Monicæ.* Baptista Mantuanus *lib.* 8. *de sacr. dieb.*, alijque apud Marquez de *Orig. Eremit. cap.* 8. §. 6. Herreram. *respons. pacific.* 5. *num.* 226. & *seqq.*, & Io. Petrum Crescentium in *Præsid. Roman. lib.* 1. *pag.* 332. & 366. Et ideò non improbabile iudicatur.

Vt autem appareat falsitas Desnosianę consequentiæ. Transeat, quod eodem anno, quo baptizatus est ad patrios lares reuersus sit. Quid indè? Ad summum inferretur non fuisse diù in Italia Mnnachum, nunquam autem non fuisse ibi Monachum. A conditionata ad absolutam nnn valet illatio.

DVBIVM VIII.

Quandonam de facto incæperit S. P. Augustini Monachatus.

59 IMpossibilitatem Augustiniani Monachatus in Italia ratione modicę permanentię à Desnos, & ratione celeris itineris à Macedo prætensam, cum nullam esse iam viderimus, quando reuerà cæperit, sequitur, vt inquiramus. Et cum eius baptismo inchoasse constans est Eremitarum, & præter ipsos Gondisal. de Illescas. *lib.* 2. *hist. Pontific. cap.* 8. *in Vit. Anastas. Pap.*, alinrumque mox adducendorum sententia; & meritò, quia si semel propositam religiosam vitam profiteri distulisset, de tali dilatinne doluisset in Confessionibus, vt benè argumentantur Petrus Maturus in *not. ad D. Antonin.* & Suarez, vt dictum est *num.* 40. licet Suarez *d. cap.* 8. *num.* 4. dubitet, an fuerit proptereà statim propriè, & perfectus Religiosus per tria solemnia vota, prout nunc fit; eo quia & si de castitatis voto non dubitet, quin ab eo, vt infert ex vltimis *lib.* 8. *Confess.* verbis, adhuc Cathecumeno fuerit emissum, de alijs nempè paupertatis, & obedientiæ, vt ipse asserit, sibi nnn constet saltem pro tempore, qun post baptismum in Italia permansit.

60 Attamen & tunc incæpisse, & verum, ac propriè Mnnachum ab eo tempore fuisse, dicendum. Primum, pręter allatam rationem, probatur ex habitu Monachali, quo se illum induisse testatur S. Ambrosius *serm.* 92. *de eius baptism.* dicens: *Nouum Christianum nouis vestimentis, cucullo nigro induimus, cingulo ex corio ipsi pręcinximus.* Quod & magis nstenderur, vbi de eius antè Episcopatum habitu. Ergò tunc incæpit eius Mnnachatus; non enim cucullo induitur, qui à professione monastica est alienus.

61 Nec huius sermnnis fides infringitur per hoc, quod nimis scrupolosè vocetur in dubium à Suarez, Baronin, & Bellarmino (ne dicam à Canonicis Regularibus, qui omnia, quæ Augustiniano Mnnachatui fauent, quæcumq; illa sint, de facili negant) & ab Ambrosij operibus excludatur; eorum enim rationes, vt inefficaces snlide dissoluuntur à Marquez de *Orig. Eremit. cap.* 5. §. 13. Ægidio à Purificatione

ne in *Prim. Auguſtin. lib.2. cap.5.* Ludouico de Angelis *de vit. & laud. S. Auguſt. lib. 4. cap. 5.* Carolo Moreau. in *Vindic. pro D. Auguſt. appendic. ad p. 1. §. 4.* alijſque compluribus. Nec parui faciendum, quod ab antiquo pro legitimo receptus fuerit, proùt recipitur à Clemente VI. Summo Pontifice in *ſerm. Nephtali ceruus emiſſus*. S. Antonino. *3. p. hiſt. tit. 24. cap. 14. §. 2.* Petro Maturo in *not. ad dict. 3. p.* Hieronym. Torrens. in *Confeſſ. Auguſt. lib. 4. cap. 8.* Gregorio de Valentia *Controuerſ. de ſtat., & vit. Relig. cap. 2. argum. 2.*, & in *2. 2. diſp. 10. q. 4. punct. 1. §. 1, verſ. extant etiam.* Ioan. Rioch., Carolo Tapia, Alphonſo de Oroſco, Auctore appendic. ad Catalog. Sanctor. Petri de Natalib., Didaeo Coria, Maldonato, Bartholomæo Cariaſco, Iacobo Gualtero, Gondiſal. Illeſcas, Alphonſo Villegas, apud Marquez *ibid.*, & Thomam Herreram *reſponſ. pacific. 4. ad 4. §. Apologet. punct. 1. §. 1. num. 47.* à Paolo Morig. in *hiſtor. Relig. cap. 22.*, & à Petro Morſalino, vna cum Franciſco Maurolico in eorum Martyrolog. his verbis: *Tertiò nonas Maij Mediolani Conuerſio S. Auguſtini Epiſcopi à S. Ambroſio Mediolanenſium Præſule baptizati, & monaſtico, nigroque habitu induti.* Et in hymnis pro S. P. Auguſtini menſtrua commemoratione ad Matutin., & Laud. legebatur. *Auguſtinus baptizatur, exultat Eccleſia. Te Deum hic cantatur. O' mira ſolertia. Veſte nigra hic indutus, præcinctus corrigia.* Et rurſus: *Baptizat hunc Ambroſius; Deum laudamus intonat, Simplicianus Monachus habitum dat, & cingulum.*

62 Poterat igitur ab hac incongrua cenſura Deſnos abſtinere: *Tam ſpurius eſt hic ſermo* (ſic ille *lib. 3. cap. 7.*) *vt ne micam habeat dictionis, & ſtyli Ambroſiani, quin potius ſordida ibi, & dimiſſa ſunt omnia, cuius etiam maximos errores notauit Baronius*; aut ſaltem reſponſiones, quibus PP. Eremitani Baronij fundamenta diſſoluunt, nouis impugnare debuiſſet argumentis. Et dato, quod eloquentiæ Ambroſianæ non reſponderet; nec propterea ſpurius, cum pro Auctore recognoſcendo non ſufficiat ſtylus, vt fusè probat Turrian. *lib. 2. pro epiſt. Pontific. cap. 2.*, & notat Caietanus in *2. Canonic. S. Petri* exemplo Regiſtri S. Gregorij, cuius ſtylus ab alijs eiuſdem operibus eſt valdè diuerſus: Quin patet in ipſo Auguſtino, qui formam loquendi iuxtà Auditorum exigentiam variauit, vt in *lib. de Agone Chriſtiano*, de quo ſic *lib. 2. Retract. cap. 3.* ipſe teſtatur: *Liber de Agone Chriſtiano Fratribus in eloquio latino ineruditis humili ſtylo conſcriptus eſt.* In ſermonibus *de tempore*, de quibus *ſerm. 74.* ſic. *Ideò rogo humilitèr, vt contentæ ſint conditæ aures verba ruſtica æquanimitèr ſuſtinere, dummodò totus grex Domini ſimplici, vt ita dixerim pedeſtri ſermone pabulum ſpirituale poſſit accipere.* Et in *lib. de Geneſ. contra Manichæos cap. 1.* confeſſus eſt, ſe quandoque demittere debuiſſe ſtylum, vt non ſolum doctis, ſed & minus peritis proficeret. Vnde argumentum hoc à diuerſitate locutionis deſumptum reſpuit. Thopbil. Raynaud. *tom. 11. in Critic. pag. 273. in fin.*, & infirmum, ac periculoſum dicit clariſſimus, & ægregiæ eruditionis Vir Ioannes Ciampinus in ſuo *Examine lib. Pontific. ſect. 2. pag. 44.*

63 Sed ad quid hęc? Ecce quid ipſe Deſnos ad probandum ſermones *de comm. vit. Cleric.* eſſe à S. P. Auguſtino compoſitos *d. lib. 3. cap. 4.* ſub hac forma adducit. *Inſtare poſſet aliquis: ſed vndè rudis contextus ille, & aſpera multa minus Auguſtini genium, methodum, ac ordinem redolentia? Sed hunc ſcrupulum tollit Eraſmus. Is enim in Præfat. ad Arnobium, ſeù epiſtola ad Adrianum VI. lib. 29. epiſt. 10. & epiſt. ad Petrum Canonicum Anderlacenſem lib. 17. prudentèr æquè, ac ſapienter aduertit, doctos viros varia ſcripſiſſe, prout doctis, vel indoctis loquerentur.* Et adductis alijs eiuſdem Eraſmi ad fauorem dictorum ſermonum ſubdit: *Sic Eraſmus fidem concilians ſermonibus de communi vita Clericorum.* Modò ſic. Ergò inelegantia ſtyli non eſt ex eius ore ſatis, vt pro ſpurijs habeantur ſermones *de communi vit. Clericor.* Nec ergò ex conſimili ſtyli inelegantia Ambroſij ſermo dicendus eſt ſpurius.

64 Hoc ſolum aduerto, non benè reſpui dictum ſermonem nec à Deſnos, nec ab alio quocumque, per hoc, quod indutus veſte nigra dicatur in eo Auguſtinus, cum ex more Eccleſiæ veſtimentis albis nouitèr baptizati ſuperinduerentur; Vtrumque enim actum credo; Neque Ambroſius, & baptiſmum, & cuculli impoſitionem narrat pro eadem die: *quod his diebus* (ſic ipſe) *contigit Fratres humaniſſimi vidiſtis*; quaſi vna die baptizatus: altera verò veſte nigra, & cucullo indutus fuerit; Et non obſcurè inſinuat S. Antoninus *loc. ſupr.* ſic Ambroſium explicans. *Nam poſt conuerſionem ſuam, & bapsiſmum dicit Ambroſius in ſermone de Baptiſmo Auguſtini, hunc ſcilices in Chriſto genui, & poſtquam baptizaui, eum indui cucullam nigram.* Quod facilè ad aliquot poſt baptiſmum dies poteſt referri; ità quod in baptiſmo veſtem candidam de more induerit: Dominica verò in albis nigrum cucullum.

65 At quid ſi dicatur talem candidi veſtimenti conſuetudinem reſpectu eorum, qui purum baptiſmum ſuſcipiebant, inualuiſſe; atque indè in Auguſtino, qui Chriſtianus, & Monachus factus eſt, obſeruari non debuiſſe? Et quid, ſi cum Thoma de Trugill. in *Theſaur. concion. ſerm. de S. Auguſtin. in eiuſdem vit.* ad vtramque, Chriſtianam ſcilicet, & monachalem vitam exprimendam, ſuper albam veſtem, nigra indutum fuiſſe tunica dicamus Auguſtinum? Numquid improbabilitas, aut inueriſimilitudo in his dicendi modis? Dicatur, quod lubet, & conſtabit nihil in dicto ſermone diſſonum contineri; conſequenterque ſubſiſtere, vel in ipſo baptiſmo, vel breui poſt illum ſpatio, cucullam nigram induiſſe, atque ab eo tempore Monachum fuiſſe Auguſtinum.

66 Quoad ſecundum fateor, poſt reditum in Patriam ab illo vendita, pauperibuſque

di-

distributa sua bona, idest statim, ac Tagasten venit. Sic legitur in antiquo Breuiario Bracarensi, quod in Ecclesia 700. ab hinc annis erat in vsu in *lect. 8. Natal. S. Augustini*: *Augustinus cum Fratribus suis Carthaginem adnauigauit; patrimonium pauperibus erogauit; & in nemore Monasterio structo secundum Regulam ab Apostolis constitutam viuere cœpit*. Quod repetit Artmanus Schedel. in *Chronic. magn. ætat. Mund. ad ann.* 414. ac S. Antoninus *d.* §. 2., & clarè asserit idem S. P. Augustinus *epist. ad Albinam*, hac de causa ab Hipponensibus se dilectum affirmans: *Nam si in me dilexerunt, quod audierant, paruis agellulis paternis contemptis, ad Dei liberam seruitutẽ fuisse conuersum, quanto flagrantius, &c.* Vbi perpendendum ly *audierant*, quo infertur, antequam Hipponem accederet, hoc est, dum adhuc apud Tagasten esset, huiusmodi prędia ab ipso diuendita, vt benè *quæst. quodlib. de orig. Eremitar.* obseruat Christianus Lupus, & præfata verba, sicut & hæc alia ex *sermon. 1. de commun. vit. Cleric.* *Vt quemadmodum ego paupertatem meam vendidi, & pauperibus erogaui*, sic considerans: *Ecce palam dicit. Augustinus, quod se in Ecclesia Tagastensi omni paterna hæreditate exuerit, antequam eum Hipponenses inuaderent, atque imponerent Clericatum*; quod rursus colligit ex Possidio *cap. 3.* ibi: *alienatis curis sæcularibus*; idest, *res omnes suas* (sic Lupus) *temporales à se alienauit*.

67 Hoc iuquam ità reuerà se habet; non tamen indè negandum à suscepto baptismo verum Monachum, hoc est, Religiosum fuisse Augustinum. Non enim constat tunc temporis Religiosos vouisse paupertatem eo modo, quo nunc vouent Monachi: seu ex vi voti paupertatis remansisse incapaces dominij, cum huiusmodi incapacitas proueniat in Monachis, non ex natura voti paupertatis, sed ex iure positiuo Ecclesiæ, vt docet Vasquez ad 1. 2. *D. Thom. disp. 165. cap. 6.*, qui addit tempore Valentiniani, & Martiniani, & Theodosij Imperatorum fuisse veros Religiosos, & Religiosas, penes quos tamen erant rerum dominia, vtpotè liberos ad testandum; & probat, ex *l. Generale C. de sacrosanct. Eccles.* sicut, & Aluiset. *de priuil. Regul. sect. 4. dub. 11. num. 16., & 17.* & sic posset dici Monachum fuisse Augustinum, licet cum dominio de sua facultate disponendi.

68. Quidquid tamen sit de hoc. Non vendidit, concedo, sua prædia, nec ipsis nisi post reditum in Patriam effectiuè se expropriauit; vendidisse tamen affectiuè, hoc est ad ea vendenda, expropriandaque voto se adstrinxisse in ipsa cucullæ susceptione tenendum est; & catenus non tunc vendidit de facto, quatenus Mediolani degens commodè præstare nequibat; Et quamuis, vt Suarez. *d. cap. 8. num. 4.* discurrit, in nullo antiquo, vel saltem digno Auctore appareat, quod de facto ità vouerit; vouisse tamen, (vt vouere potuisse *ibid.* ipse admittit) satis indicat tum eius constans, & iam probatum de Monachatu suscipiendo propositum; tum Petri Maturi, quin & ipsius Suarij *ibid. nu. 3.* supra *num.* 40. adducta ratio pro huiusmodi proposito prompta post baptismum executione probanda; nec ipse Suarez admittere potuisset *ibid.* *vel cum baptismo, vel non multò post Religiosam vitam professum fuisse Augustinum*, nisi ad paterna prædia dimittenda voto saltem eum se tunc adstrinxisse iudicasset. Et suadetur vlteriùs ex ipso S. P. Augustino; cum enim ex vna parte in hac suæ Conuersionis *lib. 8. Confess. cap. 12.* relatione: *Conuertisti enim ità me ad te, ut nec uxorem quærerem, nec aliquam spem sæculi*, insinuauerit, iam tunc facultatibus omnibus actu positiuo voluntatis se expoliasse; & ex alia, statim ac Tagasten peruenit, effectiuè illa dimiserit, satis dignoscitur, quod firmo proposito, seù voto dimittere spoponderit, vt discurrit, & benè suadet Ægidius à Præsentatione *lib. 2. Prim. Augustin. cap. 7.* quod ad Augustini Monachatum sufficere non dubito, maximè cum actualis abdicationis procrastinatio, non arbitraria, sed necessaria fuerit.

69 Eodem modo nec de obedientiæ voto dubito. Et Suario, de eo non constare asserenti, nec de Antonij, Pacomij, Hilarionis, Martini, Benedicti, aliorumque Monachorum votis constare, ne respondeam, hæc ex Plato *de bon. stat. Relig. lib. 1. cap. 21.* pro satisfactione exhibeo. *Quod si quis quærat*, de antiquis Monachis loquitur, *eadem ne fuerit sæculis illis religiosæ vitæ forma, quæ nunc est, nihil planè ambigi debet, quin simillima fuerit; nam illo etiam tempore, non solum paupertatem, & continentiam, & ergà Præpositos suos obedientiam profitebantur; sed etiam omnes, aut ferè omnes votis insuper obligabantur. Illud tantum interest, si quid interest, quod non adhuc tanta inerat Monasticis hisce votis auctoritas, atque hæc, quam Theologi nostri appellant, solemnitas: quin etiam initio nec expresè quidem, vt similius verò est, ac publicè vota emittebantur: sed ea professio ex generali omnium sensu, & consensu ita erat religioso statui annexa, vt etiamsi voce nulla facta esset promissio, tamen intelligeretur simul cum statu suscepta eius professionis obligatio; hoc opinor modo, quo nunc Castitatis uotum in sacris Ordinibus accipiendis includitur*. Exhibeo inquam, quia indè constat, quid de præfato Augustini voto dicendum sit; aut saltem dici possit.

70 Obijcit Nicolaus de S. Maria in *Chron. de Ordem dos Conegos Regrantes lib. 2. c. 11.* quod insinuat & Suarez *d. cap. 8. num. 4.* Possidium *cap. 3.* sic scribere: *Placuit ei* (scilicet Augustino) *percepta baptismi gratia cum alijs ciuibus, & amicis suis Deo pariter seruientibus ad Africam, & propriam domum, agrosque remeare*. Ergò, si placuit, liber erat ab obedientię iugo. Deindè Macedo *ibid. pag. 666., & 667.* eumdem Possidium *cap. 5.* asserere S. Patrem factum iam Præsbyterum cæpisse *viuere secundum regulam sub sanctis Apostolis constitutam*. Ergò non erat anteà Monachus. Sed nullius roboris vtraque consequentia: prima, cum non implicet aliquid fieri à subditis secundum propriũ,

& superiorũ placitũ; & quod de Ambrosij, cui subdebatur, consensu id egerit, vt in simili *lib. 2. Pontific. hist. cap. 8. in vit. Anastasij Papæ* Gondisaluus Illescas: *Mox vt baptismum accepit, statuit Augustinus vitam religiosam, & solitariam ducere, quod executurus, benedictione à S. Ambrosio accepta, recessit, inter Eremitas quosdam deinceps victurus.* Secunda, quia subdit Possidius, *quod iam prior ipse fecerat, dum de transmarinis ad sua remeasset*, seù, statim ac Tagasten peruenit: quin & dum Mediolani esset, vt ipse Augustinus *Confess. lib. 9. cap. 8. simul eramus, simul habitabimus placito sancto quærebamus quisnam locus nos haberet vtilius seruientes tibi*,

71 Aliud eiusdem Macedo occurrit argumentum. Duos *ibid. pag. 664., & 665.* affert ex Augustini operibus textus, *in quibus* (sic ipse Macedo) *videtur expressa religiosæ vitæ professio statim post baptismum, & ante reditum in Africam*, Et sunt, primus ex *9. Confess. cap. 10.* vbi mater Monica ad Filium iam moritura: *Fili quantum ad me attinet, nulla re iam delector in hac vita. Quid hic faciam adhuc, & cur hic sim nescio, iam consumpta spe huius sæculi. Vnum erat, propter quod in hac vita immorari cupiebam; vt te Christianum Catholicum viderem, antequam morerer. Cumulatius hoc mihi Deus præstitit, vt te etiam contempta fælicitate terrena seruum eius videam. Quid hic facio?* Alter ex *lib. 8. cap. vltim.* vbi sic habet Augustinus post lectam sub ficu Pauli epistolam; *Indè ad Matrem ingredimur; indicamus, gaudet; narramus quemadmodum gestum sit, exultat, & triumphat, & benedicit tibi, qui potens es vltrà quam petimus, aut intelligimus, facere, quià tantò amplius sibi à te de me concessum videbat, quam petere solebat miserabilibus eius, flebilibusque gemitibus. Conuertisti enim ità me ad te, vt nec vxorem quærerem, nec spem aliquam sæculi huius, stans in ea regula fidei, in qua me ante tot annos ei reuelaueras. Et conuertisti luctum eius in gaudium multò vberius, quam voluerat, & multo charius, atque castius, quam de nepotibus carnis meæ requirebat.* His Augustini verbis ea adnectit, quæ *cap. 2.* sub hac forma scribit Possidius. *Mox ex intimis cordis medullis ad Deum conuersus, spem omnem, quam habebat in sæculo dereliquit: iam non vxorem, non filios carnis, non diuitias, non honores, sed soli Deo seruire in illo, & ex illo pusillo grege esse studens, quem Dominus alloquitur dicens: Nolite timere, &c. Et erat tunc maior annis triginta, sola superstite matre Monica sibi adhærente, & de suscepto eius proposito seruiendi Deo amplius, quam de carnis nepotibus exultante.* Ex quibus textibus, in quam, religiosam vitam professum fuisse Augustinum, videtur posse probari, & de facto probatur. Ipse verò Macedo, vt hinc nihil probari ostendat, tale conficit argumentum.

72 Voces illæ S. Monicæ: *Vt te contempta fælicitate terrena seruum Dei videam* in eo sensu accipiuntur, quo in secundo, & tertio loco ab Augustino, & Possidio sumuntur. Sed in secundo, & tertio locò non possunt accipi de professione iam facta, sed solum de facienda posteà. Ergò de hac, & non de illa primus est locus intelligendus. Maior constat ex textibus. Minor probatur, quia in secundo loco Augustimus, cum ea verba dixit, & retulit, erat in statu Cathecumeni nondum baptizati; & hic status non erat capax actualis professionis; ergò non continebat factam, sed significabat futuram. Hæc Macedo. Et rotundam hanc vocat probationem, pro qua sibi plaudit, paratus perdere vitam, ni & Possidius eadem retulerit de Augustino Cathecumeno, ex eo, quod tunc maior triginta annis à Possidio describatur, cum tamen *33.* ætatis anno baptizatus fuerit, & ex eo, quod tunc illi adhæreret eius mater Monica.

73 Vereor tamen, ne hęc probatio ratione suę rotunditatis nec tangat in puncto. Possem in primis respondere non omnia adamussim, & distinctè narrari ab Augustino iuxtà diuersitatem temporum, quibus illa euenere; non enim tunc, sed longè post, hoc est iam factus Episcopus Confessionum libros edidit; & sic benè potuisse in *cap. vltim. lib. 8.* vbi de se Cathecumeno loquebatur, & alia, quæ post baptismum acciderant connectere. Et hoc meo videri euidentèr colligitur ex ipsis supradictis verbis *cit. cap. vltim. lib. 8.* quæ de Augustino Cathecumeno vult esse intelligenda Macedo. Verum quidem est, quod post lectionem Epistolæ Pauli *ad Rom. 13.* ingressus fuerit ad Matrem, quod gestum erat enarrauerit, & ea acciderint, quæ ibi scribit Augustinus: *Indè ad Matrem ingredimur; indicamus, gaudet; narramus quemadmodum gestum sit, exultat, & triumphat, & benedicit tibi;* & hæc omnia verificantur pro tempore, quo erat Cathecumenus. Subsequentia tamen verba: *Quia tanto amplius sibi à te concessum de me videbat, quam petere solebat; Conuertisti enim ità me ad te, vt nec vxorem quærerem, nec spem aliquam sæculi huius; & conuertisti luctum eius in gaudium multò vberius, quam voluerat, & multò charius, atque castius, quam de nepotibus carnis meæ requirebat*, non possunt verificarì pro eodem Cathecumenatus tempore, sed pro subsequente, hoc est post baptismum; solum enim propositum suscipiendi baptismi, vel etiam relinquendi sæculum, quod solum considerari potest in Augustino eo tempore, quo erat Cathecumenus, satis esse non poterat, ad hoc, vt potuisset dici Monica *multò vberius*: imò nec simpliciter exaudita. Quid enim, si postquam ingressus erat ad Matrem, & suum propositum, vt suprà illi communicauit, Augustinum pænituisset, & baptismum recusasset? Potuisset ne dici Mater eius cumulatius consolata? Imò nec ad voluntatem. Ergò si ibi dicitur gaudium eius multò vberius, quam voluerat, & multo charius, atque castius, quam requirebat, supponitur ibi & baptizatus Augustinus, & pręter baptismum eius actualis vita religiosa: quibus positis benè intelligitur, quod fuerit verè vberius Mater exaudita.

Confirmatur, quia verba S. Monicæ, *Fili quan-*

quantum ad me &c., ad quæ referuntur alia Augustini *Conuertisti cum itàme ad te &c.* prolata sunt à S. Matre, cum esset in Ostijs Tyberinis, & propè mortem. Ergò illud vberius ipsius Matris gaudium, & si ibi referatur ab Augustino, vbi loquitur de se Cathecumeno, non verificatum est pro eodem Cathecumenatus tempore, sed post baptismum, & consequenter pro tempore religiosæ vitæ capaci; & ibi per anticipationem enarratum. Vndè negata quoad hanc partem minoris probatione, tota corruit Patris Macedo rotunda argumentatio.

74 Ad abundantiam tamen hoc totum prætereo; & dico transeat Augustinum ea omnia, quæ *cap. vlt. lib.* 8. affert, scripsisse de se Cathecumeno, quod volo admittere argumenti gratia, & circa narrata à Possidio. Totum inquam admitto. Nego modo maiorem. Nec video, quarè primus textus, qui vt ex Confessionum *lib.* 9. *cap.* 10. posterior est, debeat intelligi iuxtà anteriorem textum *cap. vltim. lib.* 8. Et sic dato, quod omnia, quæ narrat Augustinus *d. cap. vlt. lib.* 8. de eo Cathecumeno intelligenda sint, non est, cur verba S. Monicæ, vt in *cap.* 10. *lib.* 9. quæ sine dubio supponunt Augustinum in altero statu, nempè baptizatum debeant in eodem sensu accipi, quo accipiuntur verba in statu Cathecumeni; diuersus siquidem status diuersam admittit formalitatem, vt *dub. seq.* in solutione consimilis argumenti. Transeat ergò, quod verba vltimi *cap. lib.* 8. indicent tantummodò propositum vitæ religiosæ, seù professionem futuram, quia tunc esset Cathecumenus Augustinus. Nego solum propositum, & futuram professionem indicari à Monicæ verbis, quæ supponunt Augustinum baptizatum. Quin, si verba Possidij *& de suscepto eius proposito seruiendi Deo* debeant intelligi, vt vult Macedo, de solo vitæ religiosæ proposito, & pro Cathecumini statu, verba Monicæ, quæ supponunt baptismum, & indicant de facto seruum Dei Augustinum, *Cum contempta felicitate terrena seruum Dei te videam*, de eius professione actuali, seù de religiosa vita in actu exercito intelligenda sunt. Et certè admisso, quod illam habuerit prius in voto, vt admittit Macedo, dicendum est cum effectu illam adimpleuisse statim, ac baptizatus est; aliàs, vel non adimpletam, vel retardatam doluisset in Confessionibus, vt cum Petro Maturo, & Suarez obseruauimus; Atque adeò nullius roboris mihi videtur argumentum, quod adeò efficax publicat, extollitque P. Macedo.

75 Huc alia eiusdem reuocemus argumenta pro impugnando Augustini monachatu antequam Tagasten perueniret. Et primò sic *pag.* 691. *col.* 1. Cętus ille hominum, inter quos Augustinus, antequam Africam teneret, non erat religiosus; hoc est hominum votis adstrictorum, quandoquidem inter eos Licentius, qui votis adstrictus non erat; ergò neque Augustinus saltem tunc religiosus erat votorum vinculis alligatus. Secundò *pag.* 663. *col.* 1. Augustinus *lib.* 12. *cap.* 9. *Confessionum*, fatetur, se leuandi doloris gratia ad balneas lauatum isse. Ergò non Monachus, sed purè laicus asserendus, cum huiusmodi ablutiò hominem ascèterium, & religiosum dedecat. Tertiò *pag.* 664. dum est Romæ commoratus Augustinus per Vrbem euagauit, instituta sacra, & mores Romanæ Ecclesiæ indagaturus, quemadmodum ipse refert in *lib. de morib. Eccles.* ergò laicus, & non Monachus, à quo aliena videtur huiusmodi euagatio.

76 Sed quis non videat argumentorum leuitatem, & quæ nè dum à Macedo, sed nec à tyrone quoquam audire cogitassem? Estò Licentius fuerit in eo itinere Augustini socius, & non Monachus, numquid propterea non Monachi Augustinus, & alij? Necesse forsan, vt ipse Monachus dicatur, quotquot amicos habuit, cuculla induerit? Recolantur, quæ de Verecundo *dub.* 5. dicta sunt, & euanescet argumentum hoc sumptum à Licentio. Secundum, & tertium minus dicunt; non enim video quarè non Monachus Augustinus per hoc, quod ierit ad balneas, quæ ab eodem permittuntur non solum in Regula (licet vt ipse Macedo tenet pro solis Canonicis Regularibus conscripta) sed & Monialibus, vt in *epist.* 109. Nec dicendum, quod dedeceant hominem ascèterium, cum eas, & sanctis viris conuenire dicat Antonius Caracciolus *lib. de sacr. Eccles. Neapolit. monumens. cap.* 27. *pag.* 332. & ostendetur *num.* 926. & patet in S. Ioanne Euangelista, quem balneas frequentasse non est dubium; & si dedecerent, non solum Monachos dedecerent, sed & Canonicos, & Sanctimoniales, quia tota inhonestas, quæ in illis cogitari potest, non à monastici, sed à religiosi status ratione, quæ Monachis, & Canonicis communis est, desumitur. Quarè, si hominem ascèterium non decerent, nec eas permisisset Augustinus Canonicis in Regula; & dum permisit, benè potuit & ipse Monachus illis frui; eo magis cum intendamus Augustinum non monachum Anachoretam, sed Cænobitam. Quo soluitur id, quod in tertiò argumento dicit de euagatione, nisi se ipse Macedo, qui toties euagatus est, & per quam plures Mundi partes, Cænobitam Monachum velit denegare.

DVBIVM IX.

An Tagaste vitam Monasticam duxerit.

77 PErfectum Monachum vixisse Augustinum, saltem postquam Tagasten peruenit negari non potest. Ità sentit, & probat Suarez *d. tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 8. à *num.* 11. *& seqq.* (quod, quando de eius Monachatu ab ipso baptismo dicta *dub. praeced.* non subsisterent, Eremitanis Patribus adhuc satis esset) & euidentèr colligitur ex Possidio, sic *cap.* 3. scribente: *Placuit ei percepta baptismi gratia cum alijs ciuibus, & amicis suis Deo pariter* ser-

seruientibus, ad Africam, & propriam domum, agrosque remeare, ad quos veniens, & in quibus constitutus fermè triennio, & à se iam alienatis curis sæcularibus, cum ijs, qui eidem adhærebant Deo viuebat, ieiunijs, orationibus, bonisq; operibus vacans, in lege Domini meditans die, ac nocte; quæ adeò Monasticum institutum probant, vt Macedo ipse *pag.668. col.2.* ea ponderans, ita scripserit: *certè non potuit Possidonius clariorem proponere religiosæ vitæ in cœnobijs imaginem, nec nos aptiores ad id institutum exprimendum latiniores, & exaggeratiores excogitare phrases;* licet postea *pag.669.* per hæc alia sequentia eiusdem Possidij, *& de ijs, quæ sibi cogitanti, atque oranti intellecta reuelabat, & præsentes, & absentes sermonibus, ac libris docebat,* dicat, explicari institutum Clericale, quod actionem, & contemplationem complectitur. Sed quoad hoc, iam liquet ex dictis *dub.1. & 2.* non pugnare cum Monachatu. Vndè non sequitur, quod Monachus non fuerit; eo magis cum cænobiticam, & non anachoreticam, & eam mixtam, seù non purè contemplatiuam vitam Augustinum duxisse sentiamus, vt *dub.3.* insinuatum est, & iterum *dub.4. & 5. quodlib. 2.*

78 Aduersatur item & Desnos dicens *eod. lib. 3, cap. 9.* hinc solum colligi, *Augustinum reuersum in Africam, vitam quidem in communi vixisse; sed ex qua tantum abest, vt Monachismus eius probetur, vt ne quidem Christianismus, aut baptismus inde conijci possit demonstratiuè.* Et probat ex eo, quod & antè baptismum hanc vitam, vt legitur *6. Confess. cap. 14.* in votis habuerit; adhuc Cathecumenus eam in horto Verecundi, quodammodo inchoauerit; & nuper baptizatus degustauerit vna cum Socijs, & Matre vt in *Confess. lib.9. cap. 8.* (quod & scribit Macedo *ibid. pag.662. col.2.* pro tempore inter baptismum, & mortem Matris; & *pag.669. col. 2.* pro toto triennio, quo Tagaste commoratus est) & subsumit Desnos: *At in singulis illis statibus non Monachum egit: non quidem antè baptismum; Ethnicus enim Monachus non est: non in Cathecumenatu; nam Cathecumenos sacra Monachorum adyta non admittunt: non recens baptizatus; cum eius, & sodalium curam gereret sancta Monica: apud Monachos autem nullæ fœminæ etiam religiosæ commanere debent. Igitur,* concludit tandem, *Augustinus in Pænatibus erat Laicus ciuilem, & communem cum amicis vitam ducens.*

79 Facilè tamen impugnatur; gratis enim omninò dicitur, ex Possidij verbis colligi tantum, eam Augustini cum socijs vitam apud Tagasten fuisse solum in communi. Sed quia de hoc ex professo *seq. dub.10., & 12.* sufficiat in præsenti sic argumentari. S. P. Augustinus *lib. de morib. Ecclesi. Cathol. cap. 31.* sic Monachorum vitam describit: *Contemptis, atque desertis Mundi huius illecebris in communem vitam castissimam, sanctissimamque congregati simul ætatem agunt viuentes in orationibus, in lectionibus, in disputationibus.* Sed hæc omnia inuiolabiliter in illa triennali Augustini vita describit Possidius; ergò ex Possidij verbis benè colligitur, illam in communi Augustini vitam fuisse Monachalem; vel assignetur, quarè Monachalis illa vita communis, de qua loquitur Augustinus, & non ista, de qua Possidius. Vndè patet quam falsò subdiderit Desnos: *Ex quo tantum abest, vt Monachismus eius probetur, vt ne quidem Christianismus, aut baptismus indè conijci possit demonstratiuè;* licet enim ex vita communi vtcumque non probetur neq; baptismus, neque Monachatus; ex vita cómuni tamen Augustini descripta à Possidio vtrumq; clarissime euincitur; quid namq; per ly *percepta baptismi gratia nisi* baptismus, & quid per ly *cum alijs Deo pariter seruientibus alienatis curis sæcularibus Deo viuebat, orationibus, ieiunijs, bonisque operibus in lege Domini meditans die, ac nocte,* nisi Monachismus ab ipso Augustino *d. cap.31. de morib. Eccl. Cath.* descriptus?

80 Accedamus modo ad argumentum. Nego in primis primam partem maioris, quod ante baptismum hanc (subintellige quam posteà duxit apud Tagasten) vitam communem desiderauerit ibi Augustinus; ex *lib.* siquidem. *6. Confess. cap. 14.* apparet potius, quod tunc vitam quidem communem optauerit, sed non cælibem. En ipsius verba: *Sed postquam cæpit agitari, vtrum hoc mulierculæ finerent, quas & alij nostrum iam habebant, & nos habere volebamus, illud placitum, quod bonum firmabamus, desiliuit è manibus:* post baptismum verò, & in Patria vitam communem, & cælibem duxit; & à diuersis non est facienda illatio. Transeat tamen, quod & similem vitam concupierit antè baptismum, vt reuerà posteà concupiuit, vndè angebatur Verecundus, quod, quia coniugatus, eius consortio frui non posset, vt *dub.5.* ostensum est. Ad minorem: quoad secundam partem. Et quid si Monachus dicatur in Villa Verecundi adhuc Cathecumenus? Nonne Cathecumenum Monachum supponere videtur Chrysostomus *hom. 25. in epist. ad Hebræos* in illis verbis: *Quamobrem Cathecumenus quidem, etiam si sit Monachus non est Frater?* Sic Augustinus Monachus appellatur à Christiano Lupo *d. quæst. quodlib. c.1.* hoc est solitariè viuens, vt aduertunt Petrus Maturus in *not. ad D. Antonin. loc. supr.* & Nicolaus Crusenius in *Monast. Augustin. part.1. cap. 3.* Quoad tertiam partem verò, heu quam scrupolosus Desnos! Non fuit Monachus Augustinus, quia illo modico, ac exiguo, vt ipse loquitur, tempore vixerit cum Matre. Et quis pro eo tunc illas leges requirit in Monialibus, & Monachis, quas temporum decursu sanxerunt Pontifices? Nouum fortasse, quod antiquitus viuerent & Monachi in proprijs domibus? Sed de hoc infrà *num. 114.* Transeat tamen & minor. Nego nihilominus consequentiam; nec video quomodò ex hoc antecedente: Eleemosina facta ab homine, dum Ethnicus est, non est meritoria; ergò neque (inferatur) facta post baptismum. Sic nec meo videri benè deducitur. Vita communis, quam Augustinus optauit antè baptismum, inchoauit Ca-

the-

thecumenus, & continuauit vna cum Matre baptizatus, non fuit Monachalis. Ergò Monachalis non fuit vita communis, quam post baptismum in agro Tagastense cum Dei seruis meditans die, ac nocte sine Matris, aut fœminæ vllius societate transegit; quando, vt vidimus ex Possidio fuit illi similis, quam Augustinus obseruauerat in Monachis!

81 Confirmatur modo nostrum assertum ex eodem Possidio *cap. 5. Factus ergò Præsbyter monasterium intrà Ecclesiam mox instituit, & cum Dei seruis viuere cæpit secundum modum, & regulam sub sanctis Apostolis constitutam, maximè vt nemo quidquam proprium in ea societate haberet, sed eis essent omnia communia, & distribueretur vnicuique, prout cuique opus erat; quod iam ipse prior fecerat, dum de transmarinis ad sua remeasset*. Quæ sanè significant Augustinum, antequam Hipponense monasterium construeret, & ibi cum Dei seruis viueret, eamdem vitæ rationem tenuisse, & cum esset Tagaste.

82 Respondet Macedo *pag. 666. col. 2.* ly *quod prior ipse fecerat, dum de transmarinis ad sua remeasset* referi non debere ad totum scripturæ complexum, hoc est ad vitam regularem, & in communi: sed tantummodò ad id, quod proximum est, nempè: *Maximè vt nemo quidquam proprium haberet &c.* hoc est ad vitam in communi; & ideò non probari Monasticam vitam apud Tagasten duxisse Augustinum. Et probat sequentibus, quæ certa vocat, argumentis. Primò, quia si Augustinus fuit prius Regularis, iam tum cœperat; ergò non cæpit tunc, scilicet in Hipponense monasterio, sed continuauit, quod cæperat: at Possidius dicit tunc cæpisse, cum esset Hippone *cæpit viuere*. Igitur cæpit tunc de nouo; quod antea non cæperat. Nec valet, dicit ipse, respondere, quod sensus sit cæpisse ibi, idest Hippone, ita vt *cæpit* cadat in locum, non in vitam; primò quià ea duo sunt, & diuersa; vnum, quod prius ponitur, Regulariter viuere; alterum, renuntiare proprio, & de commuui viuere; & ideò ad hoc, quod immediatum est, refertur, dicit ipse, illud *quod prior ipse fecerat*: præsertim cum hoc secundum stare possit sine primo; & interueniat insuper dictio *maximè*, quæ ideò posita est, vt illud *quod prior ipse fecerat*, trahatur ad secundam partem de sola abdicatione proprietatis. Secundo, quia si admittatur ly *cæpit* debere referri ad locos, & non ad res, nutabit fides scripturarum, in quibus habetur inchoatio aliquorum, vt potè de Christi miraculo: *Hoc initium fecit Iesus in Cana Galilææ*, & de Petri Periurio *Cæpit anathematizare, & iurare*; sequeretur namque, & alia alibi Christum fecisse miracula, & prius alibi Petrum periurasse, posito quod initium referri debeat ad locum. Ergò Possidij sensus est, non quod Hippone, sed quod tunc simpliciter cæperit Augustinus religiosam vitam, & consequentèr illud, *quod prior ipse fecerat*, trahatur solum ad vitam communem.

83 Probat secundò illud, *quod &c.* non posse comprehendere primam partem, vitæ scilicet Religiosæ, hoc argumento, quod rotundum vocat. Quia Augustinus etiam Cathecumenus cogitabat de vita communi, & abdicatione proprij. Ergò ad hoc tantum est illud *quod &c.* omninò referendum; nisi fortè dicatur Augustinum Regularem fuisse, cum Christianus nondum esset, quod sequitur posito quod abdicatio proprij, & vita communis separari nequeat à vita regulari. Et confirmat, quia non alia de causa posuit Possidius primo loco quod erat perfectius, & secundo quod erat imperfectius, nisi vt significaret, quod imperfectius erat, iam ante ab Augustino factũ; quod si voluisset vtrumque complecti, vel vltimo loco, quod est perfectius potuisset, vel vtrumque ita copulasset, vt vno posito alterum sequeretur.

84 Verum & hæc præter apparentiam nihil soliditatis habere ostendamus. Dico ergò vitam Regularem duxisse & Tagaste Augustinum; quod satis indicat Possidius in ly *quod prior ipse fecerat, dum de transmarinis ad sua remeasset*. Et verum non est ly *quod* complecti solam secundam clausulam, hoc est proprij abdicationem, & vitam communem, non verò præcedentem de vita religiosa, ducto à Iurisconsult. argumento, quod Clausula in fine posita ad omnia præcedentia refertur, præcipuè quando principalitèr per se posita, & commodissimè ad ea potest referri ex latè adductis à Barbos. *tract. de Clausul. 70. n. 1.* præterquam quod non sunt propriè duo distincta significata, sed secunda clausula maior explicatio primæ.

85 Ast his omissis, sic ad hominem. Vita Apostolica, de qua Possidius in prima clausula consistit maxime in abdicatione proprij, & vita communi. Ita ipse Macedo dum *pag. 693. col. 2.* loquens de vita Apostolica, quam in monasterio in horto Valerij constructo duxit Augustinus, in communione vitæ consistere probat hoc pacto. Vita in eo Apostolica cum suis Augustini patet ex sequentibus: *Cæpi boni propositi fratres colligere compares meos nihil habentes*, addit, *vt in commune viueremus*. Concordant hæc pænitus eum verbis Possidij *cap. 5. Factus Præsbyter monasterium mox instituit, & cum Dei seruis viuere cæpit secundum regulam sub sanctis Apostolis constitutam*. Ne ouum quidem ouo magis est simile. Hæc Macedo. Nec clarius poterat exprimere vitam secundum regulam Apostolorum consistere in illa vitæ communione. Sed hoc anteà fecerat Augustinus, dum de transmarinis ad sua remeasset, vt patet ex Possidio. ergò ly *quod prior ipse fecerat*, quod ponitur secundo loco, respicit, & explicat vitam Apostolicam, de qua in primo.

86 Vrgeo. Prima clausula, per quam regularem vitam importari dicit Macedo, tres partes continet, vitam cum seruis Dei secundum modum, & regulam sub sanctis Apostolis constitutam, & in monasterio. Sed hæc omnia

præ-

præstitit Augustinus cum esset Tagaste; Et probo quoad primam partem ex eod. Possidio *loc. supr. At placuit ei percepta baptismi gratia cum alijs ciuibus, & amicis suis Deo pariter seruientibus ad Africam, & propriam domum, agrosq; remeare, ad quos veniens, & in quibus constitutus fermè triennio, &c.* quoad secundam verò, quia modus, & regula sub sanctis Apostolis constituta maximè consistit in vita communi, cum abdicatione proprij ex Possidio; quod factum esse ab Augustino Tagaste constituto est omninò certissimum, & mox vidimus ex ipso Macedo. Et quoad tertiam, quia vt habetur *serm. 1. de commun. vit. Cleric.* venit Hipponem Augustinus lucraturus Deo amicum, vt cum eo *esset in monasterio*; ex quo apertè constat habuisse Tagaste monasterium, ad quod posset amicum reducere, vt cum Suario infrà *nu.98.* Si ergò hæc omnia, quæ sunt in prima parte verborum Possidij præstitit Augustinus Tagaste, ad hæc omnia debet se extendere ly *quod prior ipse fecerat*; nulla est enim ratio hoc denegandi constito semel, quod ea omnia præstiterit Augustinus. Sed in illis continetur, vt vult Macedo, vita religiosa; ergò per ly *quod fecerat* benè declarat Possidius, & Tagaste Religiosum fuisse Augustinum. Et ità intelligit, explicatque hæc Possidij verba doctissimus Suarez *tom.4. de Relig. tract.9. lib.2. cap.8. num. 18.* dicens: *Verumtamen consideranda sunt verba, quæ statim adiungit Possidius, scilicet, quod iam ipse prior fecerat, dum de transmarinis ad sua remeasset. Quæ verba sunt notanda; probant enim optimè, antè Præsbyterium cum Dei seruis viuere cæpisse secundum regulam ab Apostolis approbatam, & consequenter quam regulam posteà suis Clericis dedit, prius fuit Monachis tradidisse.*

87 Necobstant, vt obiecta soluantur, quæ adducit ex Possidio *capit viuere secundum modum, & regulam &c.* cum alijs de Christi miraculis, & Petri negatione. Sustinemus enim locutum Possidium relatiuè ad locum, seù cæpisse Hippone, vbi antea non id egerat; cum quo tamen stat, quod alibi hoc est Tagaste eamdem vitam religiosam duxerit, secus superfluum fuisset adnectere, *quod prior ipse fecerat &c.* nec nouum, verbum *incipere* quandoque ad locum, vel tempus, non verò ad res referri, vt, incipiunt Bachanalia, incipiunt studia, & similia; in quibus nemo dixerit, non anteà celebrata Bachanalia, aut studia; & sensus est incipiunt hoc anno Bachanalia, vel studia. Ita dicendum de ly *capit viuere &c.* Nec tamen dicimus, quod vbicumque reperitur dictio *capit*, debeat referri ad locum; & non ad res: sed cum possit ad vtrumq; referri, spectandum esse, an aliundè habeatur notitia talis initij; & si inuenitur, quando posteà dicitur *capit*, tunc accomodandam esse dictionem ad locum, vel tempus, vt in supra positis exemplis: si vero non inuenitur, tunc *capit* ad res ipsas referendum esse, vt in adductis scripturis. Cum ergò ostenderimus eamdem vitam, & Tagaste duxisse Augustinum, certè *capit*, quod habetur in Possidio, ad locum debet referri. Addo sensum Possidij esse, quod, Augustinus cæperit in statu Præsbyteri *cum Dei seruis viuere secundum regulam &c.* cum anteà Tagaste eodem modo cum Dei seruis vixisset, sed laicus. Vel tandem, cum duplex sit Regula Apostolica, formata scilicet, & non formata; hæc inquam, quæ in Actis Apostolorum habetur: illa, quam Augustinus cohærenter ad eadem Acta composuit, dum dicitur, quod *factus Præsbyter capit viuere secundum regulam &c. Non potest intelligi* (sunt verba Iordani de Saxonia *lib.2. vit. Fratr. cap. 14.*) *de Regula nondum formata, quasi sumerctur regula pro modo viuendi Apostolorum, absque tamen regula formata, quia secundum illam regulam non tunc incæpit primò, cum factus fuit Præsbyter, quia prius per triennium apud agros proprios secundum illam vixerat: sed de regula formata, secundum quam factus Præsbyter capit viuere.* Quo etiam dicendi modo, cum appareat per triennium vixisse Augustinum secundum regulam Apostolicam, licet non formatam, adhuc ostenditur Tagaste Religiosum fuisse, sicuti alij antiqui Monachi, & si regulis formatis caruerint, & iuxtà Macedo, qui vitam secundum illam regulam Apostolicam vitam regularem, & religiosam esse admittit, vt vidimus.

88 Ad primam confirmationem patet responsio ex dictis, non esse duo, quæ ibi à Possidio referuntur; & quamuis ea ex natura sua duo esse possint, non esse duo in subiecta materia; cum ibi ex probatis de vita Augustini Tagaste appareat subsequentem propositionē esse maiorem explicationem antecedentis, & cum illa connexam, quin in ipsa imbibitam, vt denotat dictio *maximè*, quæ posita est ad magis specificandum modum ibi viuendi cum Dei seruis. Et licet essent duo, cum non aduersentur ad inuicem, non est cur illud *quod* nequeat ad vtrumque referri; Et eadem facilitate, qua P. Macedo dicit referri solum ad secundum, quia vnum potest stare sine alio; eadem dico ego vtrumq; complecti, quia vnum non excludit aliud; & ibi est cum eo connexum, & maior eius explicatio.

89 Ad secundum argumentum, transeat in primis antecedens, quod Augustinus Cathecumenus cogitauerit solum de vita communi sine proprio. Nego consequentiam. Non ne plures à baptismo ad eius in Patriam regressus menses effluxerunt? Non ne hoc tempore hanc suam voluntatem de bono in melius perficere potuit, illi vitæ communi reliqua, quę religiosum statum complent superaddendo? Sed distinguo antecedens. Etiam Cathecumenus cogitauit de vita communi sine proprio tantummodò, & simpliciter, nego; de eadem vita, sed religiosa, vt probatum est *dub. 5. & 8.* concedo antecedens; & negatur consequentia; quin hinc sequitur illud *quod* referendum ad totum Possidij dictum. Et miror quomodo hoc argumentum produxerit Macedo *pag.667.* cum *pag.665.* ipse admiserit Augusti-

b num

num Cathecumenum, vt vidimus *num.*72. habuisse professionem in voto, dum verba Augustini, & Possidij explicauit de professione non facta, sed facienda; quo sine dubio sequitur vitam communem, de qua cogitauit Augustinus Cathecumenus etiam in sensu obijcientis fuisse vitam religiosam; & proinde ad illam ly *quod* extendi. Quæ addit de fine, cur apposuerit Possidius dictionem *maximè*, sicut probatione carent, sic responsione non indigent; & dicta sufficiunt; & ad hoc vt ostendatur, ad vtrumque illud *quod* referri, satis est, quod vtrumque egerit Augustinus, vt ostensum est, Tagaste.

90 Argumentatur iterum *pag.* 670. *col.* 1. Si vitam Monasticam Tagaste duxisset Augustinus, hoc non præterijsset Possidius: imò falsò scripsisset postea primum ab Augustino monasterium erectum Hippone; nec Augustinus tale institutum tam citò deseruisset, & alteram Canonicorum Regulariū Religionem amplexus fuisset, quod repetit *pag.*689.*col.*2. ergo &c. Respondeo primò, non omnia de Augustino scripsisse Possidium. Secundò, quando præterijsset, id fortasse præstasset, quia sufficiens talis vitæ notitia habebatur ex Augustino ipso *serm.*1. *de commun. vit. Cleric.* vt infrà *num.* 97. ostendemus. Tertiò, de ea sufficienter locutum locis suprapositis, vt ex ipso Macedo vidimus *num.*77. Non admitto postea, quod Possidius dixerit primum monasterium ab Augustino constructum fuisse Hippone, cum sæpius quæsitum ly *primum* nunquam in Possidio inuenire potuerim. Sicuti nego absolutè, quod factus Præsbyter ad Religionem Canonicorum transierit Augustinus; nihil enim hoc à veritate remotius, vt *num.*169. patebit; & aliàs extrà dubium sit, quod Clericos Regulares non instituerit, nisi postquam ad Episcopatum ascendit.

91 Argumentatur tertiò *pag.*723. *col.* 2. eo quod, si Monachus Tagaste fuisset Augustinus, & monasterium ibi construxisset, ibi cum Alipio Monacho vixisset. Sed hic Monachus ibi non fuit. Ergò neque Augustinus. Minorem probat ex his Augustini verbis *epist.*64. *ad Aurelium*. *Quod Fratrem Alipium in nostra coniunctione mansisse, vt exemplo sit Fratribus curas Mundi huius vitare cupientibus, beneuolentissimè accepisti, ago gratias*: quæ dicta vult Macedo, vt liqueat Alipium tum primum religiosam vitam amplexum fuisse; cum exemplum tum dedisset alijs relinquendi sæculum. Sed pro responsione verba tantum Augustini profero, *lib.*22. *Ciuit. Dei cap.*8. *Venientes de transmarinis me, & fratrem meum Alipium nondum quidem Clericos, sed iam Deo seruientes*, quæ Monachatum vt *num.*46. dictum est, important; & de quo gloriari quisque licitè potest: secus si sumantur in alio sensu, quatenus significant hominem deuotum, pium, &c. iactantiam saperet, se talem publicare, quod de Augustino credendum non est. Sensus autem, quem dat Augustini verbis, est eius menti omninò contrarius. Legatur epistola, & apparebit gratias agere Augustinum Aurelio proeo, quod loco Alipij ab ipso pro fundatione Monachorum in sua Diæcesi Carthaginem postulato, Parthemium ab ipso Augustino missum acceptare dignatus sit, vt Alipius pro alijs sæculo renuntiantibus instruendis Hippone maneret. Sed quomodò hinc non antea, vel tunc primò Monachus Alipius?

Aliud *cap.*5. *d. collat.*9. *pag.*689. habet argumentum, quo probare nititur, nullum fuisse apud Tagaste Monasterium, & consequenter nec Augustinum ibi Monachum. Sed de hoc *dub.* 11. Modo, quia constanter video tum à Desnos, tum à Macedo negari, quod ex suprapositа, & cum Dei seruis vita communi, quam apud Tagasten Augustinum duxisse scribit Possidius, eius ibi Monachatus inferatur, vt clarius id appareat, sit.

DVBIVM X.

An à vita communi, quam S. P. Augustinus Tagaste condixit, benè probetur eius Monachatus.

92 HIS omnibus, quę hucusque adduximus respondet Desnos nihil aliud probari quam vitam cōmunem, & castam: non autem Monachatum, cum per ipsum *cap.*7. *&* 9. in primitiua Ecclesia fuerit huiusmodi vitæ genus, & à Laicis obseruatum; adeòque Laicis, & Monachis commune, vt *cap.*14. prosequitur. Quod probare conatur tum ex his Philonis verbis *pag.* 565. *editionis Basiliensis*: *Huic vitæ* (loquitur de Therapeutis, vel Supplicibus) *instituto qui se addicunt, id faciunt amore correpti cælestium, & præ immortalis, beatæque vitæ cupidine, quasi iam huic mortali defuncti, facultates suas relinquunt: Fæminæ quoque, anus pleræque, & Virgines non coactæ castitatis, sicut apud Græcos quædam sacrificulæ, sed spontè continentes, præ amore sapientiæ, cuius studio per totam vitam contempsere voluptates corporis, nimirum diuinæ, non mortalis prolis cupidæ.* Quæ ad suum sensum detorquens, de Essenis Christianis (quasi velit dicere Laicis sæcularibus) apud Alexandriam sub Marco viuentibus interpræt atur; tum ex Iustino, Tertulliano, alijsque, vt ipse asserit, plures ex antiquis proprium bonorum renuntiationi continentiam addidisse testantibus.

93 Antequam respondeam, obseruare hic libet, quod de hoc Philonis textu scribit Macedo. *collat.* 8. *pag.*619. *col.* 2. scilicet, patere Philonem de *Clericis, qui tunc soli antequam Monachi nascerentur, erant Regulares, loqui*: non verò de Monachis. Patere autem dicit, quia Eusebius disertè ponit, *Qui nunc in Ecclesijs, vel Monasterijs degunt*; & Hieronymus expressè dicit, *Talem initio fuisse Ecclesiam, quales nunc Monachi esse nituntur*. At quomodo pateat ex hoc de Clericis Regularibus locutum fuisse Philonem non video, cum & tunc Monachi fue-

fuerint, vt ostendimus in *fin. dub.* 4. nec ab Eusebio, aut Hieronymo id ibi nullo modo negetur. Præterquam quod verum non est, quod tunc fuerint Clerici Regulares; & si namque Clerici fuerunt tempore D. Marci, qui vitam communem seruarent; non nisi ab Augustino Clerici Regulares esse cæperunt.

94 Ad instantiam Desnos modò rediens, dico Philonem ibi loqui de Monachis, vt apertissimè tradit Eusebius *lib.* 2. *Hist. Eccl. cap.* 16. vbi supradicta Philonis verba registrat sub hoc titulo, *Quæ Philo de Religiosis in Ægypto commemorat Caput XVI.* & in dicti cap. initio præmonet se loqui *de Monachis, Religiosisque*, quos Philo oculis viderat, & approbauerat. Quodque prçter Eusebiũ affirmant pariter S. Epiphanius *hæres* 29. Platus *de bon. stat. Relig. lib.* 2. *cap.* 21. Baronius *tom.* 1. *ad ann.* 64. Bellarminus *de Monach. cap.* 5. §. *quintò probatur.* Petrus Crespetius in *summ. Eccl. Discipl. verb. Monachus pag.* 622. *col.* 1. *l. D.* Riccardus Hall. *lib. de propriet. Monach. cap.* 4. Gregorius de Valentia 2. 2. *disp.* 10. *q.* 4 *punct.* 1. §. 1. *à vers. secundo probatur.* Caramuel. *tom.* 1. *Theolog. Regul. disp.* 24. *à num.* 272. & *in fin. num.* 280., & cum alijs pluribus probat Daniel à Virgine Maria in *Vinea Carmel, p.* 3. *cap.* 3. & 4. & sic à Desnos non benè ad suum intentum probandum, hoc est vitam illam communem, ac cælibem, & Laicorum fuisse, adduci Philonem de Monachis, Religiosisque apertè loquentem. Quin & gratis dici, quod sub Marco in communi, & castè viuentes fuerint Laici, hoc est non Monachi; cum enim per D. Marcum in Alexandrina Ecclesia Monastica vita instituta, atque per Ægyptum propagata fuerit, testibus Cassiano *lib.* 2. *cap.* 5. Plato, Bellarmino, Gregorio de Valentia *loc. cit.* Carolo Tapia in *Auth. Ingressi. verb. Monasteria c.* 1. *num.* 26. *C. de sacros. Eccles.* Miranda in *Manual. Prelat. tom.* 1. *q.* 3. *art.* 4. Barbos. *de iur. Eccl. vniu. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 3, & pluribus omissis, Thoma Caccino, *qui tom.* 1. *Eccl. Hist. lib.* 6. *cap.* 8. *à num.* 17. docet à D. Marco originem duxisse Monasteria, Eremosq; per totum Ægyptum diffusos, ex quibus postea Hilariones, Pauli, Antonij, cæterique Monachi exierunt; & vlterius Moniales extitisse constet ex Patribus, qui de Virginibus Deo consecratis, velandisque scripserunt, Iustino nempè in *Apolog.* 2. *pro Christian.* Clemente Alexandrino *lib.* 2. & 3. *Stromat.* Ignatio *epist.* 8. 10. & 12. vbi sic: *Virgines agnoscant, cui se ipsas consecrarunt.* Tertulliano *lib. de veland. Virgin.* & Cypriano *lib. de habitu Virgin. propè fin.*, & *epist.* 62. vbi Virgines post votum emissum lapsas Christi adulteras appellat; de his Monachis, & Monialibus potius, quam de Laicis continentibus, & non Monachis locutos Iustinum, Tertullianum, aliosque à Desnos adductos dicendum, vt *in fin. dub.* 4. adnotatum est.

95 Sed esto vita communis, & cælebs à primitiuæ Ecclesiæ fidelibus obseruata fuerit, intelligere non valeo, quomodò prætendat Desnos hinc, seù ex eo, quod Augustinus post baptismum huiusmodi vitam instituerit, non benè sequi eum Monachum, seù Religiosum non fuisse antè Præsbyterium. Deberet meo videri id potius vna nobiscum affirmare, cum per vitam communem antiquitus monastica, & regularis intelligeretur, vt ex Suario. *tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *lib.* 1. *cap.* 7. & *lib.* 2. *cap.* 8. & *tract.* 10. *lib.* 1. *cap.* 5. Tamburin. *de Iur. Abb. tom.* 1. *disp.* 2. *q.* 3. *num.* 2. adeò vt ex eadem vita communi senserint plures apud Suarium *ibid. tom.* 3. *lib.* 3. *cap.* 3. *nu.* 3. primitiuam Ecclesiam vnam quasi Religionem fuisse.

96 Concedo illi vlterius, quos in primitiua Ecclesia cælibes, & in communi viuentes dicit, nec Monachos, nec Religiosos fuisse. Quid indè? Ergò non Monachi, qui temporibus Augustini à curis sæcularibus alieni soli Deo vacantes, sub vno Præposito, & in eodem loco in communi viuebant; quænam est hæc consequentia? En breuis facti series. Vita illa sine proprio, & cum castitate, quam etiam volo admittere, fuit communis in primitiua Ecclesia. Refrigescente charitate, & deuotione elanguit, & non diù perseuerauit; aliqui tamen feruentiores ab eo instituto non destiterunt, & in locis separatis continuare cæperunt; hinc ad solos Monachos, & Religiosos ille viuendi modus redactus est. Audiatur Cassianus *collat.* 18. *cap.* 5. *Cœnobitarum disciplina à tempore prædicationis Apostolicæ sumpsit exordium, cum multitudinis credentium esset cor vnum, & anima vna, nec quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse diceret. Sed eum post Apostolorum excessum tepescere cœpisset multitudo credentium, ab illa districtione laxati sunt. Hi autem, quibus adhuc Apostolicus inerat feruor, discedentes ab illorum consortio, qui remissioris vitæ negligentiam licitam credebant, in locis suburbanis, ac secretioribus commanere, & ea, quæ ab Apostolis meminissent instituta, priuatim exercere cæperunt; atque ità coaluit istorum disciplina, cuius professionis principes S. Paulum, vel Antonium nouimus extitisse.* Ecce quomodo, quod indiscriminatim conceditur fuisse commune Christi fidelibus, à solis Monachis postea obseruatum fuit. Quo nunc fundamento dicit Desnos huiusmodi vitam à S. Patre Augustino institutam, Monasticam non fuisse, seù religiosam, per hoc, quod sic & viuerent primi Christi fideles? Non tenet certè illatio; eo modo, quo falsa est hæc consequentia. Religiosi nostrorum temporum viuunt sine proprio in communi more fidelium temporibus Apostolorum; ergò non sunt Monachi, quia sic viuebant tẽporibus illis homines non Monachi. Exemplũ sit in pallio, de quo Baronius *ad ann.* 57. *n.* 97. hęc habet: *Cæterum videtur pallium paulatim à cõmuni fidelium vsu desciuisse, & ad monasticã vitam profitentes cessisse.* Ioseph Vicecomes in *Rit. carem. antiqu. baptism. lib.* 2. *cap.* 22. *sic: cæterum posteà de arctioris disciplinæ seueritate remissum est, atque ità pœnitentium studium refrixit, vt plerique pallium gestare desierint, factumque est, vt commune Christianorum indumentum ad solos Monachos transierit;* & ferè consimilibus verbis Ioan. Ba-

Baptista Casalius *de veter. Christian. ritib. p. 2. cap. 5. de baptism.* prout & docet F. Leo Carmelita in *Philocal., & Analect. tom. 2. in typ. vest. monast. tit. 3. c. 8. n. 23.* Si quis inquam negaret pallium fuisse Monachorum vestem per hoc, quod eo vsi fuerint in primitiua Ecclesia Christiani non Monachi, non ne malè negaret, cum potius affirmare deberet ex eo, quod ab illis ad solos Monachos transierit? Nec ergò benè dicit Desnos non sequi Monachum fuisse Augustinũ ex eo quod sine proprio, & in cõmuni viueret, cũ sic vixerint primi Christi fideles: quin potius ex eo, quod duxerit vitam, quæ temporibus ipsius Augustini Monachorum propria erat, cum Monachũ fuisse, & ipse confiteri deberet.

His omnibus addendum, quod non agimus de vita communi, vtcumque: sed de vita communi Deo seruientium in castitate, cum abdicatione proprij in Monasterio, & alijs Monachi circumstantijs, quæ iam in Augustino considerata sunt, & iterum in sequentibus; vnde non est cur indè non benè arguatur eius Monachatus.

DVBIVM XI.

An S. P. Augustinus ante Episcopatum vixerit in Monasterio.

97 AB huius quæstionis decisione pendet potissimum Augustiniani Monachatus resolutio; nulla enim ratio negandi Monachum fuisse, qui præter vitam communem sine proprio, & in castitate in monasterio cum Monachis vixisse probatur. Quod ergo in monasterio vixerit est luce meridiana clarius; ipse enim *serm. 1. de commun. vit. Cleric.* se in monasterio cum fratribus vitam cænobiticam duxisse sic affirmat. *Ego, quem Deo propitio videtis Episcopum vestrum, iuuenis veni ad istam Ciuitatem, vt multi vestrum nouerunt, & quærebam vbi construerem monasterium, vt viuerem cum fratribus meis, spem quippè sæculi omnem reliqueram;* sequitur: *veni ad istam Ciuitatem propter videndum amicum, quem putabam, me lucrari posse Deo, vt nobiscum esset in monasterio;* non certè Clericorum, cum monasterium Clericorum fuerit ab Augustino iam Episcopo constructum, vt mox dicam: sed Monachorum. Ergò cum illis viuebat in monasterio, etiam antequam fundaretur Hipponense Cænobium.

Occurrit Macedo *d. collat. 9. pag. 689.* dicens: Non hinc deduci habuisse Augustinum Tagaste monasterium; & sensum verborum esse, quod venerit Hipponem, lucraturus amicum, & secum esset in monasterio non alibi constructo, sed quod ibi construere intendebat; Et quasi hæc sit propositio per se nota, subdit: *Si verò Augustinus Tagaste iam esset Cænobita, inuitaret eò amicum, vel ipsum eò perduceret.* Addit insuper, incomitatum illuc venisse Augustinum sine socijs fratribus, quia dixit, *cæpi boni propositi fratres colligere;* & tandem vulgari veste, & non ascetica indutum apparuisse.

98 Ex his tribus eius dictis, vltimum, cuius ipse non adducit rationem, præter dicta *dub. 8.* confutabitur iterum *quolib. 6. dub. 1.* Secundum impugnatur eadem ratione, qua *dub. 9.* ostendimus non sequi, quod Monachus non fuerit Tagaste per hoc, quod scripserit Possidius, illum cæpisse Hippone viuere cum seruis Dei; nec certè ex eo, quod Monachi aliqui nouum erigant in Ciuitate aliqua monasterium, & ibi ad habitum admittere incipiant, benè deducitur, aut quod alibi monasterium non habeant, vel quod insociati illuc venerint. Remanet primum; in quo sanè violenta est, quam verbis Augustini adhibet, interpretatio nulla aut auctoritate, aut ratione fulta; cum credibile non sit, quod venerit Hipponē Augustinus, vt lucraretur amicum, & vt secum esset in monasterio Hipponense non existente; & fortè nec tunc de proximo futuro. Germanus sensus est, venisse Hipponē Augustinum, vt ad monasterium, quod iam Tagaste habebat, amicum conduceret. Habeo pro me præter Auctores *dub. 13.* adducendos, Franciscum Suarium, cui stare possent Desnos, & Macedo *eodem tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 8. num. 11.* Augustini verba proprie interpretantem: *Habebat ergò,* ait ipse, *iam monasterium, scilicet in agris Tagastensibus, ex quo discesserat, vt Hipponem pro lucrando amico veniret, in quo cum fratribus religiosam vitam agebat, ad quam amicum adducere cupiebat, & hoc vocat illum lucrari Deo,* quod & clarius iterum explicat, vt infrà.

99 Confirmatur item conclusio ex alijs eiusdem, & ex *eod. serm.* verbis, *& quia hic disponebam, scilicet Hippone, esse in monasterio cum fratribus, cognito instituto, ac voluntate mea beatæ memoriæ senex Valerius dedit mihi hortum, in quo nunc est monasterium; cæpi boni propositi fratres colligere compares meos.* Hoc enim eius institutum à B. Valerio cognitum non aliud certè erat, nisi cænobiticum, quod ex Italia Tagasten transuexerat, & ibi triennio coluerat. & ob id illi datus hortus pro ædificando Monasterio, vt suum institutum viuendi cum Monachis continuaret, prout ad quadriennium antè Episcopatum continuauit, cum adhuc Præsbyter esset.

100 Constat ergò in tribus monasterijs à se constructis S. P. Augustinum vixisse; primò in Tagastense antè Præsbyteratum; deindè in Hipponense, hoc est in Valerij horto constructo post promotionem ad Præsbyteratum; & est illud, de quo Possidius *cap. 5. Factus ergò Præsbyter monasterium intrà Ecclesiam mox instituit,* non obstante, quod dicat *intrà Ecclesiam,* quia, vt dicetur, sensus est intrà Parochiam, seù in prædijs Ecclesiæ, cum loquatur Possidius de monasterio ædificato ab Augustino Præsbytero ante Episcopatum, quod certè aliud non est nisi hoc, de quo est sermo, siue in horto Valerij ædificatum. *Ex quibus omnibus* (confirmo omnia verbis Suarez. *loc. dict.*) *satis constat Augustinum adhuc laicum monasterium vnum construxisse, & alterum posteà iam factum Præsby-*

terum: sed prius in Eremo, seù loco ab Oppidis separato: posterius verò in loco Ciuitati vicino; nam illud prius colligitur ex illis verbis: veni ad Ciuitatem istam propter videndum amicum, quia scilicet in loco separato habitabat: posterius autem indicat, cum subdit, hic, idest in hac Ciuitate Hipponensi, ad quam loquitur, disponebam esse in monasterio cum fratribus, quod posteà dicit denuò ædificasse, cum iam prius esset antiquius, & post aliqua: *ait autem Possidius Augustinum factum Præsbyterum monasterium intrà Ecclesiam mox instituisse: at verò Augustinus ipse in d. ferm. non dicit ædificasse, monasterium intrà Ecclesiam, sed in horto sibi à Valerio donato, in quo monasterium durabat, etiam postquam ipse erat Episcopus*. Postremò iam Episcopum in monasterio Clericorum ab ipso in domo Episcopali constructo; sic enim ipse in *eod. ferm.* habet: *Perueni ad Episcopatum &c. & ideò volui habere in ista domo Episcopali monasterium Clericorum*; ex quibus Baronius ad *ann. 391.* sic: *Vt ex his videas, duo ab eo erecta fuisse Hippone monasteria: alterum, cum adhuc Præsbyter esset, in horto: alterum verò, cum factus est Episcopus, in ipsa Episcopali domo, quæ inhærens esse solet Ecclesiæ*.

101 Ex his autem tribus monasterijs, quæ distinguit S.Antoninus *3. p. tit.24. cap.14. §.2.* & admittit Azorius *tom.1. instit. moral. lib.12. cap.22. q.1.* duo prima certè non erant Clericorum, cum in monasterio vna cum Clericis nonnisi Episcopus viuere cœperit, vt confitentur & ipsi Canonici Regulares Basilius Serenius, qui *lib. pro defens. Canonic. pag.523.* ex eo quod Augustinus iam Episcopus suum Ordinem instituerit, prætendit, & probatum in hac de re controuersia coram Summis Pontificibus videre est in allegationibus Scipionis Lancelloti apud Tamburin. *de iur. Abb. tom.2. disp.24. q.4. nu.291. & 292.* Nebridius à Mundelheim in *Vit. S. August. cap.32.* vbi sic: *Monasterium Clericorum intrà Ecclesiam, seù domum Episcopi tunc primum ab ipso erectum est, cum Episcopus factus vidit indecens esse Monachorum, seù Religiosorum illorum in horto quietem quotidianis hospitibus perturbari*. Et Desnos ipse *d. lib.3. cap.18.* sic clarè: *Clericos se se* (Augustinus) *instituisse tradit, cum factus fuit Episcopus: non verò in Præsbyterio, vbi eius sodales viuebant in sancto otio*, (ecce quod nolens Monachos fatetur) *& non ista vita turbulentiore, cui Clericos assueuisse tradit*. Ergò erant Monachorum, vt ingenuè mox laudatus à Mundelheim, & tacitè etiam Desnos; Et ex ipso Augustino *d. ferm.1. de commun. vit. Cleric.* benè obseruat idem Suarez *ibid.* dicens: *Tunc*, idest post Episcopatum *non sine causa explicat fecisse monasterium Clericorum, indicans prius*, erectum scilicet in horto Valerij, *fuisse monasterium Monachorum, seù Laicorum*; & Antonius Dadinus Alteserra *rei monast. lib.1. cap.12.* dicens. *Idem*, scilicèt Augustinus, *antè Episcopatum, cum Præsbyter factus est, monasterium in Ecclesia, in qua ordinatus erat, idest iuxtà Ecclesiam instituit, de quo meminit Augustinus loco mox laudato, idest ferm.1. de vit. Cleric., & Possidius in Vit. August. cap.5. Factus Præsbyter &c. Illud idem est monasterium, quod à se conditum in horto Valerij post Præsbyteratum testatur ipse Augustinus ibid. Prius illud monasterium* (scilicet in dicto horto) *fuisse Monachorum indè colligitur, quod monasterium simpliciter dicit: posterius verò monasterium Clericorum distinctionis causa. Ac ne dubites Augustinum prius monasterium instituisse, & Monachicam vitam elegisse, Augustinus ipse Donatistas valdè infensos habuit, quasi esset auctor Monastici instituti in Africa*. Sed de his fusius *dub.16.*, & *quodlib.2. dub.1. & 5.*

Si ergò in duobus monasterijs Monachorum à se constructis per plures annos, & antequam esset Episcopus vixit cum fratribus suis Augustinus, quomodò talem vitam communem Monachalem fuisse, & eum verum Monachum negare quis poterit? Non aliud pro responsione adducitur à Desnos, quam fictio quædam de Conuictoribus in vita collegiali; & huiusmodi generis, non verò Monachalem fuisse Augustini vitam apud Tagasten; Cuius assertionis falsitas, licet sufficienter appareat ex dictis, maximè *dub.5.9. & 10.* vt melius innotescat, fit.

DVBIVM XII.

An S. P. Augustini Monasteria fuerint verè Monachorum Cœnobia, vel Conuictorum Laicorum Collegia.

102 IN eo firmus est Desnos; & præcipuè *cap.18. lib.3.* & quo Augustini Monachatum prorsus annihilare se credit, quod Monachi non fuerint, nec quos Augustinus socios habuit, nec quos Mediolani, Romæque viderat: sed solum cuiusdam vitę communis, & continentis sodales, licet in vnum congregati, quos sub vno Præsbytero omnium curam gerente Conuictores in diuersorijs commorantes appellat. Dura sanè propositio; non enim apparet, quomodo vnum ex his duobus queat euitare. Vel hęc diuersoria (peto) Laicorum perfectorum, quæ Romæ, & Mediolani ab Augustino obseruata supponimus, erant diuersoria hominum votis adstrictorum, vel non? Si votis adstrictorum, quarè non Monachorum, cum omnia, quæ Monasticum statum constituunt, nempè vita communis, laicalitas personarum, continentia, paupertas, in vno, eodemque loco sub vno Præsbytero, & votorum obligatio in ipsis reperiantur? Si non, in quo quæso hæc Desnos à Melancthonis assertione differt, qui in *Confess. Augustin. art.7.* & in *Apolog. eiusd. art.* vt videre est in Bellarmino *de Monachis cap.6. §. Philippus* tempore S.P. Augustini monasteria fuisse solum libera Collegia nullis votis adstricta contendit?

103 Fas est mihi credere hoc secundum concessurum Desnos, cum apertè suam de similibus Collegijs, & Conuictoribus assertionem, Erasmi, quæ à dicta iam Melancthonis alia

alia non est, sententiam esse dixerit. Et propterea non alia impugnandus est ratione, nisi illa, qua ad probandum illorum temporum monasteria non fuisse liberorum hominum collegia, sed votis adstrictorum cœnobia vtuntur tum contra Melancthonē Bellarminus *loc. cit.* tum contra Erasmum Gregorius de Valentia. 2.2. *disp.*10. *q.*4. *punct.*1. §.5. scilicet, quia sine sacrilegio nullus huiusmodi, quos ipse Conuictores appellat, ab eorum diuersorijs, siue collegijs poterat sua sponte recedere, eo quod voto tali statui se obligassent, vt habet S.P. Augustinus in *psal.*75. cum eis sic loquens: *Nemo positus in Monasterio frater dicat, recedo de monasterio; neque enim illi, qui ibi non sunt, ad Deum non pertinent; respondetur enim ei: sed illi non vouerunt; tu vouisti*. Et in *psal.*99. *Dum non perseuerauerit implere quod vouit, fit desertor tam sancti propositi, & reus voti non redditi*. Et latè probat Riccardus Cenoman. in *antidot. ad Censur. Erasmi super Regul. S. Augustin.* in fin. *tom.*1. *oper. D. August. Venet. impressionis de* 1552. & declarauit Vniuersitas Parisiensis die vltima Ianuarij. de 1539. vt patet ex eiusd. decreto in *fin. d. tom.*1. & apud Ioann. Trull. *de Ordin. Canonic. Regul. lib.* 1. *cap.* 9. Ergo &c. Nec potest dicere Desnos, non loqui hic S. Patrem cum huius generis hominibus, seu conuictoribus; quia loquitur S. P. cum ijs, qui ibi erant in monasterijs; & aliàs toto illo *cap.*18. vult Desnos, non aliud vitæ institutum præter huiusmodi Conuictorum fuisse Romæ, & Mediolani, & inde per S. Patrem in Africam translatū. Ergò cum his loquitur. Ergò non erant Conuictorum liberorum collegia, sed votis adstrictorum cœnobia.

104 Vt autem hoc plenius ostendatur ad ipsius fundamentum accedamus. S.P. Augustinus *lib. de morib. Eccl. Cathol. c.* 33. hæc habet. *Nec ideò laudabile Christianorum genus contempserim, eorum nempè, qui in Ciuitatibus degunt à vulgari vita remotissimi. Vidi ego diuersorum Sanctorum Mediolani non paucorum hominum, quibus vnus Presbyter præerat, vir optimus, & doctissimus. Romæ etiam plura cognoui, in quibus singuli grauitate, atque prudentia, & diuina scientia præpollentes cæteris secum habitantibus præsunt*. Ex quibus sibi adstruit Desnos iam dictum institutum Laicorum hominum, in vno loco, & in communi viuentium, Conuictorum scilicet, non autem Monachorum. Sed non rectè tamen; & probatur sic ex breui serie Monachatus.

105 Ab Apostolis incepisse monasticam vitam iam stabiliuimus; eamdem in Ecclesia vsque ad Paulum, & Antonium ex adductis *in fin. dub.*4. Cassiano insuper *collat.*18. *cap.*5., & Caccino *Hist. Eccles. lib.*6. *cap.*8. *num.*17. suppono; Hanc post Paulum, & Antonium per Armeniam, Schytiam, Nitriam, vtriusq; Thebaidis, ac Ægypti deserta propagatam nemo in Historijs, aut Hieronymo *de Hilarionis vita* versatus dubitare potest. Ex Ægypto autem Romam à S. Athanasio Arianorum persecutionem fugiente translatam docet idem S. Hieronymus *epist.*16. *ad Principiam* his verbis: *Nulla eo tempore nobilium fæminarum nouerat Romæ propositum Monachorum &c. Hæc ab Alexandrinis prius Sacerdotibus, Papaque Athanasio, & postcà Petro, qui Romam confugerant, vitam B. Antonij, monasteriumq; in Thebaide Pachomij, & Virginum, & Viduarum didicit disciplinam*. Et ex D. Hieronymo Platus *de bon. stat. Relig. lib.*2. *cap.*22. & Aubertus Myræus in *orig. antiq. Canonic. Regul. cap.* 3. Confirmatque Gabriel Bisciola in *epitom. annal. Baronij ad ann.* 340. dicens: *Multum profuit suo Romam aduentu Athanasius, inuecta primum in Vrbem Ægyptiorum Monachorum institutione*. Roma verò ad alias Prouincias, & præcipuè Mediolanum fuisse diffusam asserit Dadinus Alteserra *de re monast. lib.*1. *c.*3., hoc est per S. Eusebium, vt euincit idem Bisciola *ad ann.* 328. ex S. Ambrosio *epist.* 82. *ad Eccles. Vercellen.* tenetque Petrus Crescentius in *Præsid. Rom. lib.*1. *enarrat.* 5. *num.* 56. & præcipuè Suarez, *d. tract.*9. *lib.*2. *cap.*2. *nu.*2. dicens illud translatum ab Eusebio monasticum institutū, non per hoc solū, quod Monachorū asperitatem ipse obseruauerit, sed quod propria Monachorum monasteria instituerit.

106 Vnum ex his erexit Mediolani iuxta mentem Christiani Lupi in *d. q. quodlib. de orig. Eremit. cap.*5. ante S. Ambrosij ordinationem. *Sanctus itaque Ambrosius*, sic ipse, *istud monasterium non erexit, sed in sua Ecclesia inuenit erectum, haud dubiè non ita pridem à S. Eusebio, atque in eo addidicit Martinus Monasticā disciplinam, translitque secum in Ecclesiam Gallicanam*. At quia inuenio à S. Martino constructum ibi Monasterium, vt habent Sulpitius in *eius vit. cap.*4. Petrus Venerabilis *lib.*4. *epist.*17. *Quod verò fuerit Monachus S. Martinus, monasterium, quod Mediolani construxit, testatur*. Sabellicus *p.*2. *lib.*9. *ænead.*7. teste Ioan. Gonzalez de Critania in *epitom. vit. monast. S. August. cap.*1. §.3. Platus *d. lib.*2. *cap.* 25. Ioseph Ripamontius *Histor. Eccles. Mediol. tom.*1. *lib.*2. Suarez *ibid. cap.*2. *num.*2. vel idem vtriusque ope constructum; vel ab vno inceptū, ab altero perfectum; vel vnum ab Eusebio, aliud à Martino ædificata fuisse monasteria dicendum est; eo magis, cum ab eodem Martino plura Mediolani constructa testetur Tristanus Calchus in *Hist. Mediol. lib.*2. *pag.*34. *litt. C.* dicens: *Auxentius, quamuis multis Concilijs damnatus, sacerdotioque interdictus, Ecclesiam tamen retentans, Martinum Turonensem Episcopum varia Mediolani Cænobia instituentem finibus excepit*.

107 Cum autem Auxentius expulso inde Martino monasteria destruxisset, S. Simplicianus à Damaso Papa ad Ambrosium Episcopum, tamquam eius adiutor, & monitor Mediolanum missus, Monasticum institutum iterum Roma illue aduexit, Monasteriaque reparare curauit; ex Baronio in *vit. S. Ambrosij*. ibi: *Cum igitur Simplicianus Ambrosij lateri assiduè inhæreret, quæ Romæ nouerat sanctissimè instituta, eadem in Mediolanensem Ecclesiam trasferenda curauit. Carebat adhuc Mediolanensis Ecclesia* illa

illa sanctissima disciplina, quam S. Athanasius Episcopus Alexandrinus Romam fugiens, in Vrbem inuexerat; nam licet B. Martinus Monachismum Mediolanum inuexisset, recentem hanc vineam singularis ferus depastus est Auxentius Arianus. Quem refert, sequiturque Torellus in *secul. Augustin. ad ann.* 387. *num.* 72. *&* 83. Vndè benè dicunt Paulus Morigia in *Sanctuar. Mediolan. cap.* 5. à S. Simpliciano ædificata monasteria; & Azorius *tom.* 1. *instit. moral. lib.* 12. *cap.* 19. *quæst.* 4., & *cap.* 21. *q.* 2. sub eodem Monachatum floruisse.

108 Hoc posito ad rem nostram descendens; Viros illos in diuersorijs, quos ex suprapositis S. P. Augustini *de morib. Eccles. cap.* 33. verbis Conuictores appellat Desnos, veros Monachos fuisse sic iterum probo; primò ex nomine, quia diuersoria erant vera Monachorū monasteria teste Cassiano *collat.* 18. *cap.* 10. *licet*, sic ipse, *nonnullis soleant indifferenter monasteria pro Cænobijs appellari, tamen hoc interest, quod monasterium nomen est diuersorij, nihil amplius, quam locum, idest habitationem significans Monachorum*; secundò, & melius ex re, quia illa diuersoria non alia fuerunt, quam monasteria ad normā Monachatus S. Antonij per S. Athanasium diffusi, per S. Eusebium Martinumque primò Mediolanum transuecti, & per S. Simplicianum deindè reparati; ergò fuerunt vera Monachorum monasteria. Consequentia patet. Antecedens triplici auctoritate probatur. Et primò Suarez *d. cap.* 2. *num.* 2. vbi citans eadem S. P. Augustini verba: *Vidi diuersorium Sanctorum Mediolani &c. plura etiam Romæ &c.* subdit. *Quod autem illa Romana monasteria non multò antè cæpissent, sed tempore Athanasij, & occasione aduentus eius in Vrbem ex Hieronymo colligitur epist.* 16. *ad Principiam*; & infert: *Eodem ferè tempore, quo in Oriente per Antonium Monachorum vita in ordinem redigi cæpit, in Occidente per Athanasium inductam esse, & ab Vrbe tanquam à capite facilè ad alias Occidentis regiones dimanasse*, hoc est Mediolanum, vt ex diuersorio à S. P. Augustino ibi obseruato, & à Suarez in exemplum adducto; & de quo idem Suarez *cap.* 9. *n.* 4. sic. *In præsenti enim non sumuntur Eremitæ strictè, prout distinguuntur à Cænobitis, quià vitam omninò solitariam agunt, sed pro quibuscumque, qui religiosam vitam contemplatiuam in locis ab Oppidis, & consortio hominum separatis obseruant, etiamsi in communi monasterio viuant, sicut reuera vixit Augustinus cum suis fratribus, & viuebant Monachi, quos ipse Mediolani sub disciplina vidit.*

109 Secundo ex Ioan. Caramuele *loc. sup. disp.* 26. *nu.* 301. eodem ferè modo loquente: *Certum est, omnes fermè illius Orbis* Occidentalis *Prouincias vna cum Insulis hoc seculo plenas fuisse agminibus Monachorum, quos primum Romana Ecclesia ab Antonio per Athanasium suscepit; à Romana autem omnes aliæ Ecclesiæ mutuatæ sunt, vt docet Hieronymus epist.* 16. *ad Principiam. Prætulit autem hoc cæteris amplius Romana Ecclesia, quia prima omnium intrà Vrbem, & in suburbijs Monachorum cænobia habere voluit, quod & cæteræ nobiliores Ecclesiæ receperunt, vt de Mediolanensi docet Augustinus lib.* 8. *confess. cap.* 6. *& de moribus Eccles. cap.* 33. *vbi ait: Vidi diuersorium Mediolani non paucorum hominum*. Tertiò ex Antonio Dadino Alteserra *ibid. lib.* 1. *cap.* 3. & iterum *lib.* 3. *cap.* 8. sic: *Excrescente multitudine Monachorum, Monachi suas ædes sacras habere cæperunt; & cum his habere Præsbyterum; is erat Abbas, vel vnus è fratribus, à quo sacra mysteria recipiebant. Augustinus de morib. Eccl. cap.* 33. *Vidi ego diuersorium Sanctorum Mediolani, non paucorum hominum &c.* Ergò institutum habitantium in diuersorio, quod viderat Augustinus Mediolani erat institutum Monachale ab Antonio procedens, per S. Athanasium Romam delatum, indèque Mediolanum deductum. Quomodo ergò Conuictorum laicorum seù liberorum hominum in Collegijs vnitorum? Sed institutum à S. P. Augustino in Africam inuectum teste Baronio *tom.* 4. *sub ann.* 591. *n.* 23. fuit *illud vitæ genus, quod in Italia præsertim Romæ, ac Mediolani viderat*; ergò monasteria ab eo in Africa constructa, & in quibus vixit, fuerunt vera Monachorum Cænobia, & non libera Conuictorum laicorum collegia. Ità sensit Eminentissimus hic Chronista; & verè; neque hallucinatus est, aut sibi parum constans fuit (vt nimis liberiore censura eum pungit Desnos) dum vitæ genus, quod Romæ, & Mediolani contuitus fuerat Augustinus, Monasticum fuisse scripsit; cum ex dictis tale fuisse satis pateat.

110 Hæc ad rem nostram mihi sufficere videntur; ad abundantiam tamen vna vel altera ratione adhuc clarius idem elucidemus. Veros Monachos fuisse illos, de quibus agit S. P. Augustinus toto *lib. de oper. Monach.* insania esset denegare. Horum aliqua apud Carthaginem, Tagasten, Hipponem fuisse monasteria, seu ipius Augustini studio cæpisse, cum ante illius reditum in Patriam inuisus esset in tota Africa Monachatus, euidentissimū est, tum ex ipso Augustino, qui in *princip. d. lib.* illius conscribendi causam assignans, sic habet: *Vt de opere Monachorum librum conscriberem illa me necessitas compulit, quia cum apud Carthaginem monasteria esse cæpissent, &c.* tum ex Paulino sic *epist.* 35. scribente: *Benedictos Sanctitatis tuæ comites, & æmulatores in Domino fratres, si dignantur, nostros tàm in Ecclesijs, quàm in Monasterijs;* (ecce distinguit fratres viuentes in Ecclesijs, hoc est, ad Clericatum assumptos, à fratribus in Monasterijs, hoc est purè Monachis) *Carthagini Tagaste, Hippone Regio, & totis Parochijs tuis &c. Domino Catholicè seruientes multo affectu, & obsequio salutari rogamus*. Et de his monasterijs locutum esse Augustinum *epist.* 76. *ad Aurelium Episcopum*, dum monasterium deserentes ad Clericatum assumendos non esse determinat, omninò certissimum est, eum alia inuenire non sit monasteria, de quibus verificari hoc posset.

111 His positis duo indubitabilia elieiuntur. Primò, hęc non fuisse monasteria Clericorum, vt obseruatum est ex Paulino, fratres Eccle-

Ecclesiarum, & monasteriorum distinguente, & ex Augustino de Monachis non promouendis ad Clericatum, hoc est de Monachis non Clericis loquente. Secundò horum monasteriorum cultores veros Monachos fuisse; tum quia pro ipsis liber *de oper. Monach.* in quo de veris Monachis agitur, fuit, vt dictum est, ab Augustino conscriptus; non enim alij assignari possunt, pro quibus fuerit compositus; tum quia, vt suprà obseruauimus, erant ad perseuerandum in monasterio votis adstricti; si namque fuissent homines liberi, non esset cur à monasterijs discedere non potuissent, nec cur ob hanc causam debuissent à Clericatu prohiberi. Ergo omninò fingitur, quod de Laicorum liberorum, seù Conuictorum Collegijs dicitur: Sed quæ apud Carthaginem, Tagasten, & Hipponem erant, verissima Monachorum monasteria erant. Et dum in Tagastense, & Hipponense tanto tempore cum fratribus vixit Augustinus, quomodo non Monachus?

112 Hoc totum credo concedet; Præter hęc tamen Monachorum monasteria, alia liberorum hominum Collegia ibi fuisse, & in his, non in illis S.P. Augustinum conuixisse, suspicor fortasse responsurum. Nihilominus, & hæc nubecula facilè euanescit ex his eiusd. S. P. *d. serm. 1. de commun. vit. Cleric.* verbis: *Perueni ad Episcopatum; vidi necesse habere Episcopum exhibere humanitatem assiduam quibuscumque venientibus, siuè transeuntibus: quod si non fecissem Episcopus inhumanus diceret: Si autem consuetudo ista in monasterio* (in quo quadriennio Præsbyter vixerat) *permissa esset, indecens esset*, quia scilicet, vt explicat Desnos ipse *d. lib. 3. cap. 18.* ibi quies peregrinantium tumultu turbaretur, & vt Biuarius de *veter. Monach. lib. 2. cap. 4. n. 5.* interprætatur, silentij grauitas, & ieiuniorum frequentia deperirent; *Et ideò volui habere in ista domo Episcopali mecum monasterium Clericorum*. Ergò dictum monasterium in S. Valerij horto situm erat verum Monachorum monasterium, & non liberorum hominum Collegium. Si namque Monachi non fuissent monasterij illius cultores, sed liberi laici, nulla indecentia fuisset hospites ibi suscipere: quin magis indecens fuisset hæc hospitalitas in Monasterio Clericorum, qui, vt votis adstricti, sicuti admittit Desnos *cap. 24.* erant veri Religiosi, quam in monasterio, seù Collegio laicorum extrà Vrbem, si liberi iuxtà sensum Desnos Sæculares fuissent, cum quies, silentium, &c. Religiosos magis deceant, quam Sæculares. Non ergò voluit Augustinus in eo monasterio hoc inquietæ hospitalitatis genus exerceri, quia in eo degentes, vtpotè Monachi, silentio, quieti, orationibus &c. vacare debebant, vt obseruat Biuarius *loc. supr.* & in *comment. ad Lucij Dextr. Chronic. ad ann. Christ.* 406. & vidimus *supr. num.* 101. & testatur expresse idem S. Pater Augustinus in *psal. 99.* dicens: *Sic est in illa vita communi fratrum, quæ est in Monasterio magni viri Sancti, in hymnis, & orationibus, in laudibus Dei viuunt; Cum lectione illis res est; laborant* (ecce loquitur de Monachis, & de Monasterio Hipponense) *manibus suis: Elegerunt vitam quietam remoti à strepitu populari, à turbis inquietis &c.* & rigidiori obseruantiæ obligabantur, quam Clerici, vt benè ponderat Suarez *d. lib. 2. cap. 8.* his præcisis verbis: *significat etiam diuersa fuisse illorum instituta; nam de primo*, hoc est eo, quod erat in Valerij horto *ait, non decuisse admittere in eo consuetudinem habendi frequenter hospites: De secundo autem*, hoc est Clericorum, *supponit, non habuisse talem indecentiam; nam ad hunc finem illud construxit. Erat ergò primum rigidioris vitæ solitariæ contemplatiuæ* (& quomodo non Monachalis?) *eiusdem nimirum instituti, cum alio prius constructo in loco à Ciuitate remoto*, quale erat Tagastense, ex quo discesserat, dum Hipponem venit. Ergò hæc saltem non erant liberorum hominum Collegia. Cum ergò S. P. Augustinus vsque ad Episcopatum in ipsis, nempe Tagastense, & Hipponense monasterijs vixerit, non in Collegio cum Conuictoribus, sed in monasterio cum veris Monachis fuit, & vixit.

Quid de hoc Hipponense monasterium habitantibus senserit P. Macedo videbimus *dub.* 16. Sequamur interim vestigia Desnos, qui, vt aliam euadendi tentet viam, dicit, non potuisse esse Monachum Augustinum in Africa, & antè Præsbyteratum, eo quia in domo propria à Possidio vixisse describitur. Et ideo.

DVBIVM XIII.

An S. P. Augustinus vixerit in solitudine.

113 Difficultatem hanc mouet Desnos ex eo, quod habeatur in eius vita apud Possidium *cap. 3.* post baptismum propriam domum, quæ in Ciuitate Tagasta sita erat, Augustinum incoluisse: *Ad Africam, & propriam domum, agrosque remeate*. Ergò non vixit, infert ipse, in solitudine, vt possit Monachum profiteri; & subdit, quod Patres Eremitani data opera (ob quod & Baronium increpat) omittunt hæc verba *propriam domum*, & agros tantum commemorant, vt ex istorum, non verò illius inhabitatione solitariam vitam adstruere valeant. Confirmat antecedens ex Nebridio, qui *epist. 114.* lugens Augustinum, quod *concinium suorum* (verba sunt Desnos *dict. lib. 3. cap. 6.*) *negotijs ab otio litterarum nimium auocaretur, à quibus vt eum expediret, inuitat ad ruri secum commorandum* sic ad illum scribens: *Itá ne est mi Augustine*, ait Nebridius, *fortitudinem, ac tolerantiam negotijs ciuium præstas? Nondum tibi redditur illa exoptata cessatio?* Et post aliqua, *Vellem te in rus meum vocare; non ego timerem me seductorem tuum dici à Ciuibus tuis, quos nimium amas, & à quibus nimium amaris*. Si ergò ad rus inuitat, iam in rure non erat; ergò in paterna domo, & non in agris degebat. Secundò ex eiusdem Augustini responsione epist.

epist. 116. vbi dicit, se *ruri ex sententia degere non posse, haberetque secum, qui ad rus illud Nebridij venire non potuissent, & quos deserere nefas putaret*; & quasi ex hoc deducere velit, quod in rure non commoraretur, concludit. *Igitur in Ciuitate, & domo propria agens Augustinus, isque reuersus in Africam antè Praesbyteratum Monachū non profitebatur*. Et tandem obiter obseruans Nebridium, quem Patres Eremitani Monachum faciunt, in domo propria ægrum expirasse iuxta Augustin. *epist. ead.* 116. sic ludit: *Quasi verò id sit esse Monachum*.

114 Non video tamen hanc consequentiam. In domo intrà Vrbem sita habitauit Augustinus, ergò non Monachus, seù non Religiosus. Et quot Monachi (& hinc patet etiam responsio ad id, quod obijcit ex Nebridio in paterna domo defuncto) antiquitus viuebant in proprijs domibus, vt benè obseruat Nebridius à Mundelheim in *antiquar. Monast. epist.* 7. *à pag.* 22.? Habemus enim Virgines, quamuis in monasterijs viuere solerent, vt ex Ambros. *ad Virgin. lapf. cap.* 7. Hieronymo *epist.* 8. *ad Demetriad. &* 48. *ad Sabinian.* & alijs constat, sæpè etiam in proprijs domibus vixisse, postquam coram Episcopo virginitatem professæ fuerant, & ab eo velum acceperant. Ita à Mundelheim *ibid. epist.* 146. Emanuel Gondisaluus in *comment. nou. ad cap.* 54. *Concil. Illiberit. pag.* 286. Suarez *d. tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *lib.* 1. *cap;* 2. *nu.* 7. vbi citat S.P. Augustinum *serm.* 1. *de comm. vit. Cleric.* dicentem, *Virgo, & si nunquam fuerit in monasterio, si Virgo sancta est, illi nubere non liceat, quamuis esse in monasterio non compellatur*. Et Concilij Tolet. IV. *c.* 8. verba, & habentur. 27. *q.* 1. *c.* 7. *De Viduis, & puellis, quæ habitum Religionis in domibus proprijs tam à parentibus, quam à se mutauerunt, si postcà contrà instituta Patrum, vel præcepta Canonum coniugia putauerint copulanda, tamdiù à communione remaneant suspensæ, quamdiù, quod illicitè perpetrarunt, emendauerint*; Ex quibus colligit Suarez, illas fuisse veras Religiosas, & incapaces matrimonij, quamuis in domibus proprijs professę fuissent. Et iterum ex Concil. Carthag. III. *can.* 33., & African. *c.* 11. & Eliberitan. *cap.* 17., & ex *cap. Ex part.* 2. *de Conuer. coniug.* & ex *cap. Insinuante sit. Qui Cler. vel vouen.* & ex hoc Eugenij decreto *d.* 27. *q.* 1. *cap.* 31. *Mulieres sub obtentu Religionis velatæ, aut in monasterio regulariter viuant, aut domibus suis susceptum habitum castè obseruent*, concludit, Virgines sacras, quæ parentes habebant sub eorum custodia in proprijs domibus viuere potuisse. Si ergò veræ Religiosæ Virgines in proprijs domibus, quarè non Monachus, seù Religiosus Augustinus, per hoc, quod in propria domo in Vrbe sita habitauerit, maximè in Africa, vbi antè ipsum nulla erant monasteria? Numquid maiores ad eius, quam ad Virginum Monachatum necessariæ circumstantiæ, aut illæ omnes in illo, quæ modo in Monachis requirendæ?

115 Respondeo vlterius negando in domo intra Vrbem sita habitasse Augustinum illo triennio cum ea, dum patrimonium vendidit, vt dictum est sup. *num.* 66. se expropriauit, vt in solitudine viueret, & de facto in agris vixerit, vt habet Possidius: *Placuit illi percepta baptismi gratia cum amicis suis Deo paritèr seruientibus ad Africam, & propriam domum, agrosque remeare, ad quos* agros Tagastenses, *veniens, & in quibus* scilicet agris *constitutus, fermè triennio commoratus est*, teneique Baronius ad ann. 389. ibi. *Augustinus rediens cum socijs Alipio, & Euodio in Patriam, quem condixerant vitæ statum, cum adhuc in Italia essent, exercere cæperunt; secedentes enim rus, ibidem triennio permansere*. Et iterum loquens de libris, quos antè Præsbyteratum composuerat Augustinus ait; *Hæc omnia edidit antequam Præsbyter fieret, ipso triennio commorationis in Eremo*.

116 Quo autem ad Nebridium, dico primò, illam epistolam ab eo conscriptam breui postquam reuersus est Tagasten Augustinus, quo tempore fortè adhuc à curis sęcularibus omninò se expedire non potuerit: sed non indè sequi, quod semper ita fuerit; cum, vt vidimus ex Possidio *num.* 77., illis ablegatis vixerit in agris fermè triennio orationibus vacans, & contemplationi. Secundò Augustinum, licet ob charitatis officia suorum conciuium negotijs vacauerit, vndè optata quiete frui non illi daretur, in agris tamen vixisse, & eorumdem curam in ipso secessu egisse; sic enim adnotant PP. Benedictini in *præfat. ad tom.* 2. *oper. S. August.* nouissimæ editionis Parisiensis in *epistolarum ordine chronologico* §. 1 *epistolar. prim. Class. num.* 5. dicentes: *Videtur itaque collocanda hæc epistola* (Nebridij) *in fine eiusd. anni* 388. *aut in sequentis exordio, nam Augustinus Tagasten reuersus haud quaquam sustinuit, quin conceptum iam indè à suo baptismate consilium secedendi cum amicis in agros, quos ad Tagasten possidebat, exequeretur, quam primum liceret; & re ipsa illic in secessu à se iam alienatis curis sæcularibus transegit fermè triennium ex Possidio cap.* 3. *donec Hipponem data quadam occasione profectus, ibi Præsbyter ordinaretur, quod anno* 391. *ineunte contigit. Attamen dici potest ipsum suo etiam in secessu, cum nimirum ille, & à Ciuibus suis amaretur; & ex æquo ciues suos redamaret, suscepisse interdum curam grauiorum negotiorum, quæ ad ipsum perferebantur*. Dico tertio, non vocatum Augustinum à Nebridio in rus simpliciter, quasi domi in Ciuitate degeret: sed in rus suum, *vellem te in rus meum vocare*, & ad secum ibi commorandum; quod fieri non posse respondit Augustini *epist.* 116. propter rationes, quas ibi adducit. Sed nullatenus hinc sequitur, quod in domo intra Vrbem, & non in suis agris viueret Augustinus, seù in solitudine.

117 In agris ergò, siuè in monasterio in ipsis, hoc est, in solitudine extructo vixit Augustinus eo triennio, quod apud Tagasten fuit; & ità præter Suarez *num.* 98. laudatum, sentiunt D. Antoninus 3. *p. tit.* 24. *cap.* 14. §. 2. dicens: *Remeans ad Africam post mortem matris venditis proprijs bonis, & pauperibus erogatis, monasterium*

ibi

ibi in nemore primum construxit. Arthmanus in *Chronic. magn. seù Theatr. Mund.* sic: *Augustinus mortua matre cum fratribus suis Carthaginem adnauigauit, & in nemore monasterio constructo secundum regulam ab Apostolis constitutam viuere cæpit.* S. Thomas *opusc. 19. cap. 2.* ad Possidij citata verba: *Ex quo habemus vitam Augustini cum amicis fuisse in monasterio, vel in agris paternis, qui ità remoti erant, vt Eremi solitudinem meritò referrent.* Thomas de Trugill. in *thesaur. tom. 2. serm. de S. Augustino* per hæc verba: *Indè venit Tagasten, vbi vendidit patrimonium, quod habebat, partem pretij sibi reseruauit, ad monasterium quoddam ædificandum in solitudine, vbi monasticam vitam duxit.* Et Alphonsus Villiegas *tom. 1. Sanctoral. in Vit. S. Augustini*, scribens: *Inde Tagasten proprium solum repetijt, monasterium in solitudine construxit.*

118 Et non solum in solitudine vixit quamdiù fuit apud Tagasten, sed & Hippone postquam factus est Præsbyter, dum ibi vixit in Monasterio intra Valerij hortum constructo; Sic enim Sigebertus *epist. ad Macedonium.* ibi. *Valerius Hipponensis statim eum ad se accersiri fecit, & hortum secretum, & remotum à Ciuitate Augustino donauit.* Item Volateranus *lib. 22. Anthropolog. Valerius Præsul Hipponensis audita fama Augustini ad se accersitum in loco abstinentiæ commodo extrà Vrbem constituit.* Et Gondisaluus Illescas *lib. 2. Hist. Pontif. cap. 8.* per hæc verba. *S. P. Augustinus certò certius eremum incoluit priusquam Hippone Episcopus inaugurarctur, cum ad illum ex eremo fuerit assumptus.* Et *lib. 5. cap. 182. in Vit. Innocentij*, iterum: *Irrefragabile est Augustinum in Eremo vixisse priusquam Episcopus fieret Hippone*; assumptus siquidem fuit ad Episcopatum ex monasterio in horto Valerij constructo.

119 Ait vlterius Sigebertus hunc *hortum secretum, & remotum à Ciuitate*: contra verò P. Macedo *d. tom. 3. collat. pag. 695.* vult, quod fuerit intra septa Ecclesiæ ex eo, quod sint nonnullæ Ecclesiæ Cathedrales amplissimæ, & spatiosissimæ, quæ latè se effundunt, & complectuntur palatia, claustra, & viridaria, & hortos, qualia suis ipse oculis vidit tum in Hispania, tum in Gallia, tum in Italia, tum in Anglia, quæ sunt capacia monasteriorum, & cænobiorum; vndè concludit, quod *ille hortus intra septa ad Pomeriũ quodammodò Ecclesiæ pertinebat, ac ille in monasterium transijt vicinum Templo.* Quam tamen illationem non penetro. Dato siquidem, quod in pluribus Mundi partibus ab ipso, & post 1200. annos visa fuerint Episcopia adeò capacia, quomodò probat, & huiusmodi fuisse ea quarti sæculi, & signanter Hipponense? Hoc probatum voluissem, vt possem assentiri conclusioni, cuius se facit Authorem.

120 Occurro nihilominus illi, & pluribus rationibus. Primò, quia S. P. Augustinus *serm. de comm. vit. Clericor.* loquitur de huiusmodi horto tamquam distante: *Beatæ memoriæ senex Valerius dedit mihi hortum illum, in quo nunc est Monasterium*; Si enim intrà Septa Episcopij fuisset ille hortus, non dixisset *illum*, sed hunc, eo modo, quo loquens de monasterio Clericorum, vt mox videbitur, dixit, *in ista domo*. Secundò, quia, dum Augustinus inibi degeret, quando cum Episcopo Valerio de grauioribus illi agendum erat, hoc aut per litteras, aut per fratres suos præstabat, vt clarissimum est ex *epist. 147.* in qua Episcopo eum prædicationis gratia ad Vrbem aduocanti, sic: *Ipsam rogo charitatem tuam, & affectum imploro, vt miserearis mei, & concedas mihi ad hoc, quod rogaui tempus, quantum rogaui, atque adiuues me orationibus tuis, vt non sit inane desiderium meum, nec infructuosa Ecclesiæ Christi, atque vtilitati fratrum meorum absentia mea.* Si namque hortus, in quo monasteriũ, fuisset in Episcopio, ad quid hęc inuitatio ad Vrbem? ad quid epistolę? ad quid interlocutores? Vndè illud damnũ ex eius absentia? Superflua ea omnia; & hoc vltimum de absentia implicare puto, posito, quod monasterium illud fuisset in Episcopio. Tertiò, quia semel concesso, quod hortus, in quo ædificauit monasterium Augustinus Præsbyter, fuerit intra septa Episcopij, non videtur credibile, quod factus Episcopus aliud monasterium intrà eadem septa construere voluerit, vt de facto construxit: *Volui habere in ista domo Episcopali monasterium Clericorum*; tum propter dubium de duorum monasteriorum capacitate, tum quia superfluum fuisset secundum, stabilito in ijsdem septis primo, maximè eiusdem instituti, seù Clericorum, vt vult Macedo.

121 Verosimilius ergò, imò & certius, quod extrà Vrbem fuerit ille hortus; & ità teneo cum prædictis, & Abb. Maurolic. in *Occean. Relig. lib. 4. pag. 266.* & Io. Petro Crescentio in *Præsid. Rom. lib. 1. enarrat. 7. num. 32.* non tamen adeò remotè, vt videtur sentire Sigebertus: sed in loco Ciuitati vicino, vt vult Suarez. *d. tract. 9. lib. 2. cap. 8. num. 11.* quod probabilius videtur, cum horti, ordinariè loquendo, non valdè distent ab vrbibus. Quidquid tamen sit de maiore, vel minore distantia; quod facit ad rem est, quod fuerit extrà Ciuitatem ad formam Mediolanensis Monasterij, quod sufficit, vt dicatur & istud in solitudine, & in solitudine Augustinum vixisse, quam adeò adamauit, vt etiam Episcopus illuc teste Antonino *3. p. hist. tit. 24. cap. 14. §. 2.* quandoque diuerteret. *Interdum etiam declinabat ad fratres in Eremo habitantes, cum quibus iam conuersatus fuerat.* Et consequentèr corruit Desnos argumentum contra eius monachatum, ex eo quod in domo propria, & in Ciuitate vixerit, cum non solum antè Pręsbyteratum, sed etiam post illum, & vsque ad Episcopatum degerit in solitudine, seù in cænobio extrà vrbem constructo.

DV-

DVBIVM XIV.

An pugnet S. P. Augustini Monachatus cum eo, quod dicatur Laicus.

122 ET hoc argumentum adhibet Desnos *d. cap. 9. lib. 3.* ad specialiter probandum apud Tagasten Monachum non vixisse Augustinum, quia Possidius sub Laici nomine toto illo triennio eum compellat. *Solebat* (ait Possidius *cap. 4.*) *laicus, vt nobis dicebat, ab eis tantum Ecclesijs, quæ non habebant Episcopum, abstinere.* Et *cap. 18. Antè proximum diem infirmitatis dictatos à se, & editos recensuit libros, siue eos, quos primo tempore suæ conuersionis adhuc laicus, siuè quos Præsbyter, siuè Episcopus dictauerat.* Quibus subdit Desnos: *At quis prudens intelligit per laici nomen statum monasticum?* Et dicit Patres Eremitanos toto conatu clamare, & contendere, *Augustinum antè Præsbyteratum appellatum laicum, non quod non esset verè monachus, sed quia sub nomine laicorum tunc temporis censebantur Monachi, cum nondum vsus in Ecclesia obtinuisset, vt Monachi ad sacros ordines promouerentur, quam ob causam dicebantur laici, vt à Clericis dignoscerentur;* quod tamen falsum esse probat per hoc, quod ea ætate essent Monachi simul, & Clerici SS. Hieronymus, Paulinus, &c. Et quia vidit distinctionem laicorum inferioris, & sublimioris propositi, vt etiam negaret per laicos propositi superioris Monachos intelligi, numquam hunc fuisse sensum Augustini dicit: Sed per laicos Superioris propositi Sæculares nobiliores; & per laicos inferioris propositi plebæos venire contendit. In eumdem sensum abijt, & Macedo *ibid. pag. 671.* ex adductis Possidij verbis hanc eruens propositionem. *Atque adeò comprehendit illud tempus, in quo venit Hipponem Regium: Venis ergo laicus non Cænobita.*

123 Ad quid tamen hæc pro Augustini Monachatu impugnando? Concedimus toto illo triennio, quo Tagaste commoratus est, laicum, hoc est non Clericum fuisse Augustinum. Sed quid indè? Num propterea non Monachus? Palàm est olim Monachos etiam, Abbates laicos fuisse, & non clericos. *l. generaliter C. de Episc. & Cleric.* & *cap. generaliter* 16. *q. 1.* Abb. in *cap. 2. col. 2. n. 6. vers. sed quia de Instit.* vbi, quod potest quis esse verus Monachus, & laicus. Specul. in *tit. de disp. §. nunc de Episcoporum vers. 56.* Bellarmin. *lib. 2. de Monach. cap. 6. §. Hic duplex est mendacium.* Tamburin. *de iur. Abb. tom. 1. disp. 25. q. 1. nu. 76. & 184.* Barbos. in *cap. A Subdiacono dist. 93. n. 1. & 5. & de iure Eccl. vniu. lib. 1. cap. 43. n. 10.* Azor. *Instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 19. q. 11.* Antonius Caracciolus in *Synops. veter. Religios. in not. ad præfat. §. ex Oriente,* & latè Dadinus Alteserra *lib. 3. cap. 5. & 8. & lib. 7. cap. 2. rei Monast.* & à Desnos sciri non dubito, cum totus sit in probando à Monachatu Clericatum excludi. Quomodo ergò non Monachus per hoc quod à Possidio laicus dicatur Augustinus? Ipse etiam S. Pater *lib. 2. de anima, & eius orig. cap. 1.* laicum appellat Renatum, qui tamen Monachus erat teste eod. Augustino *Retract. lib. 2. cap. 56.* & Nebridio à Mundelheim in *Antiquar. Monast. epist. 20.* ac Dadino Alteserra *d. lib. 3. cap. 8.* & iuxtà Christianum Lupum *d. quæst. quodlib. cap. 15.* erat monasterij Cesariensis Præfectus. Et quot hodiè Monachi laici? Ergò per hoc, quod Religiosi laici dicantur, Monachi non erunt?

124 Dupliciter accipitur hoc laici nomen, & pro persona Sæculari oppositiuè ad Religiosum, & pro persona Clericatu non insignita, à qua Monachatus non excluditur. Et in hoc sensu, non autem illo dico locutum Possidium, dum laicum dixit Augustinum; cum scilicet nondum Præsbyterum: non verò Sæcularem indigitare voluisse; cum quo benè stat, quod fuerit Monachus ad instar aliorum Monachorum laicorum. Nec aliam credo esse Patrum Eremitarum mentem, dum dicunt per laicos intelligi etiam Monachos (quod tamen benè ex Hilario *lib. de Synod.* contra Arianos probat à Mundelheim *d. epist. 20.* & ex *Gloss. in cap. Quidam Monachorum 18. q. 2. verb. laici,* Concilijs, pluribusque argumentis Torellus in *Secul. Augustin. tom. 1. ad ann. 389. à nu. 31. ad 44.*) nisi hanc, quod Monachi veniant, & includantur sub nomine laicorum, vt ex Lindano in *Panopl. lib. 4. cap. 98. n. 119.* sumpto hoc nomine pro personis Clericatu non affectis: quin vsurpari ad distinguendos Monachos viros, Monachos non Clericos à Monachis Clericis, quod verissimum est, & constat ex dictis; & quod Patribus Eremitanis sufficit ad soluendum argumentum ex hoc Possidij loco desumptum: non verò eorum mentem esse; quod per hoc laici nomen pro personis Sæcularibus sumptum, vt sumit Desnos, significentur Monachi, quod numquam somniarunt.

125 Id autem, quod addit per laicos inferioris propositi, de quibus Augustinus in *init. lib. de oper. Monach.* intelligi plebæos, & per laicos Superioris propositi, nobiles viros, & Optimates, gratis omninò dicitur; & repugnat apertè ipsi Augustino loquenti de studio feruentibus, pattitarijs, atque fautoribus, nec de multis, sed de aliquibus: *Vndè,* ait *etiam inter aliquot laicos inferioris propositi, sed tamen studio feruentes existere cœperunt tumultuosa certamina alijs hoc, alijs aliud defendentibus,* (quæ plebeculæ nequeunt accommodari; nec si in aliquibus ex plebe hæc obseruasset, tam anxius fuisset Aurelius Episcopus) & hos, seù nobiles, optimates, studiosos, atque fautores vocat laicos inferioris propositi, non alia mente, nisi quia per laicos Superioris propositi intelligebat Monachos. Vndè benè Dadinus Alteserra *ibid. lib. 7. cap. 2.* ad rem nostram concludit. *Hilarius Pictauiensis lib. de Synodis per laicos propositi Superioris Monachos intelligis optima ratione, quia licet Monachi sint minores Clericis gradu, & ordine, certè proposito sunt maiores, quia eorum vita est scopus, & exemplum perfectionis Euangelicæ. Indè Monachos fratres boni* pro-

propositi appellat Augustinus serm. 1. de comm. vit. Cleric. Capi boni propositi fratres colligere ; & laicos velut proposito minores, laicos inferioris propositi vocat idem de oper. Monach. init. & à Mundelheim *loc. supr.* sic. *S. Hilarius dum ait, se vidisse vitia non laicorum, sed Episcoporum, ibi Monachos intelligit, laicos nempè propositi Superioris propter vota religiosa, quæ laici inferioris propositi, seù Sæculares non habebant.*

126 Pro cõclusione tamen dicendum aliud esse, non probari Augustini Monachatum per hoc, quod laicus dicatur; & aliud non posse stare vnum cum altero, quod scilicet Monachus fuerit, & laicus. Transeat ergò primum; non sequitur secundum ; cum nullus sit, qui Monachos fuisse laicos ignoret; Et hæc est vera Patrum Eremitarum intelligentia, cui fauent Baronius ad *ann. 391. pag. 640. litt. B.* ibi: *Cæterum iam antè Præsbyteratum adhuc laicus cum suis socys idem vitæ genus* (loquitur de Monachali) *in Africa excoluerat apud Tagastem.* Et Suarez *d. tract. 9. lib. 2. cap. 8. n. 17.*

127 Hinc potest solui altera eiusdem Desnos instantia. Dicit ipse *d. cap. 9. in fin.* Monachi illius æui cultu aliquo peculiari notabiles erant, & in Ecclesia locum occupabant à cæteris sęcularibus discretum: at Augustinus mox inaugurandus Pręsbyter cum promiscua plebecula sedebat, ex qua media tractus inuitus, reluctans ordinatus fuit. Si igitur Monachus fuisset, cultuque, seù schemate vsus fuisset Monastico inter laicos, & infimam plebem non stetisset in Ecclesia antè suam promotionem ad Sacerdotium. Hæc ille. Et respondeo adstasse in Populo, idest extrà Chorum, Cancellosque in corpore, vt ità dicam Ecclesiæ, vbi Populus commorabatur; nam intra cancellos soli Clerici; reliqui verò etiam Monachi, qui laici erant extrà ipsos morabantur, vt tradit Lindanus in *Panopl. loc. supr.* ibi: *Hinc porrò factum est, quod Monachi ipsi extrà Chorum in Ecclesia consistebant à Clericis, & laicis discreti, & quasi limitanei; vnde & Monachi prisci, nec Augustini ætate inter Clericos computabantur, sed inter laicos potius accensebantur;* docetque Alteserra *ibid. lib. 3. cap. 8.* dicens: *Monachi in Ecclesia stabant extrà cancellos; nam intrà cancellos stabant Clerici;* quod probat ex D. Dionysio Areopagita *epist. 8. ad Demophilum*, vbi, quod Monachi *diebus festis, putà sabbato, & Dominicis procedebant ad Ecclesiam loci, & vna cum plebe communicabant, & sacra mysteria recipiebant;* Quod repetit *lib. 7. cap. 2.* ex Theodoret. *de Vit. Patr. cap. 12.* Niceph. *lib. 11. cap. 38.* Cassiano de *instit. Cænobit. lib. 5. cap. 26.* & addit ex eod. Dionysio *de Eccles. Hierarch. cap. 7.* Clericos post obitum intrà: Monachos verò extra cancellos sepulturæ demãdari; sicut Clericos delinquentes deponi: laicos verò, & Monachos excõmunicari solitos iuxta Concil. Chalcedonen. *c. 2.* & Nicęn. II. *c. 5.* Erat igitur extrà cancellos, & vbi plebs morabatur, Augustinus: Sed hoc cum Monachis competeret, quomodò indè ipse non Monachus? Sicut ergò nullo modò officit eius monachatui, quod fuerit laicus; ità nec illi nocet, quod vna cum laicis steterit in Ecclesia.

DVBIVM XV.

An S. P. Augustinus ante Præsbyteratum Clericalem vitam intenderit.

128 Dubium hoc prętcrire nequeo propter ea, quæ tradit Macedo, quorum aliqua, & noua, & omninò arbitraria. Eadem *collat. & cap. 1. pag. 659., & 660.* considerans Augustinum antè baptismũ in rure Verecundi, eo quod eum inueniat vna cum socijs viuentem, & de pluribus disputantem, non verò prolixis Ascetarum orationibus vacantem, *sapiebant*, dicit *ista clericatum. Clericale inter laicas personas munus, ac ministerium referebant;* & *cap. 3. pag. 671.* repetit *Ità venisse laicum* scilicet Hipponem regium Augustinum, *vt iam appareret eum meditari institutum clericale, ac omnibus eius iam propositum innotuisse per signa, exercitia doctrinarum, quæ propria clericalis instituti erant.* Et pluribus locis eadem lingua loquitur. Quæ verò in admirationem trahunt animum sunt ea, quæ *cap. 5. pag. 688.* ad hęc Augustini *serm. 1. de communi vit. Cleric.* verba: *Elegi in domo Dei mei abiectus esse magis quam habitare in tabernaculis peccatorum. Ab eis, qui diligunt sæculum, segregaui me: sed eis, qui præsunt populis, non me coæquaui. Nec in conuiuio Domini mei superiorem locum elegi, sed inferiorem, & abiectum. Et placuit illi dicere, ascende sursum. Vsque adeò autem timebam Episcopatum, vt quoniam cæperat esse alicuius iam momenti inter Dei seruos fama mea, in quo loco sciebam non esse Episcopum, ne illo accederem, cauebam,* longo licet discursu deducit, nempe Augustinum clericatum intendisse, & minoribus ordinibus initiatum Hipponē venisse. Quibus certè nihil ab Augustino remotius.

129 Et pro rei euidentia, cum argumento ab eius disputationibus sumpto iam satisfactũ sit *dub. 1.* duo tantum produco. Et primò: summum studium cauendi Ecclesias, quę carerent Episcopis, vt dictum est. Ergò Clericatum non intendebat. Probo consequentiam. Status clericalis ex ipso Macedo est scala ad Episcopatum; sic enim ipse *ibid. statum talem elegit Augustinus, vt intrà sæculum manens, tamen ad Ecclesiasticum accederet, essetque ordinis clericalis capacis ascendendi ad Parochias, & Episcopatus* & *cæ*rum: *Habilis erat, & aptus ex vi instituti ad eundum per gradus ad fastigium:* quin ratione clericatus fuisset *vnus ex ijs, qui iam erant destinati ad Præsbyteratum, & Episcopatum*, vt habet ipse Macedo *pag. 698. col. 2.* Sed credibile non est, quod Augustinus voluerit se habilitare, & vnum fieri ex destinatis ad gradum, quem timebat, fugiebatque; Ergò incredibile est, quod Clericatum intenderit, aut fuerit, antequam inuitus raperetur ad Præsbyteratum, minoribus ordinibus insignitus.

130 Respondet Macedo voluisse Augustinũ manere *in clericali statu minorem clericum, & ibi*

degere in minoribus constitutum, vndè ad Præsules, & maiores posset assumi, & illis aliquandò coæquari. Sed hoc est, quod incredibile dixi: modò repugnans subiungo; concordari enim nequeunt hæc duo, timor tantus, & fuga supremi fastigij, & vltrà doctrinam, qua satis ad illud habilitabatur, noua, & voluntaria habilitatio per elericatum, vndè ad illud posset assumi; & gratis dicitur, quod voluerit manere solum in statu clericali, posito quod illum appetierit; non enim censetur velle in eo statu inferiori manere, qui data opera se habilitat, *vndè possit ad Præsules assumi*. Prȩterquam quod non concordant hæc cum ijs, quȩ *pag.668.* tradiderat idem Macedo: nempe euocatum à solitudine Augustinum, vt viueret alijs, *quemadmodum viuebat Paulus, & Apostoli ad lucrandos, & saluandos alios, docendo, prædicando, exhortando in Ecclesijs*; Si namque euocatus fuit à Deo à solitudine, vt prȩdicaret, quomodò eum contentum modò depingit solo statu elericali, cui prȩdicatio repugnabat, & in Africanis Ecclesijs Episcoporum propria erat? Ecce quod fundamento carent hæc eius dicta.

131 Secundò, inuitam in Præsbyterum ordinationem, quæ ex violenta, vt ità dicam, plebis præsentatione, & ipsius Augustini profluentibus lachrymis satis indicatur: *Manu iniecta tenuerunt eum*, testatur Possidius *cap.4. vbertim eo flente;* & Augustinus ipse *serm.1. de comm. vit. Cleric. Apprehensus Præsbyter factus sum*. Et *epist.148. Hinc erant lachrymæ illæ, quas me fundere in Ciuitate ordinationis meæ tépore nonnulli fratres animaduerterunt*. Hæc enim omnia eius animum à Clericatus munere alienum suadent, & consequentèr non anteà minoribus initiatum.

132 Occurrit Macedo *pag.672.* dicens, mentem Augustini fuisse *recipiendi sacros ordines per ordinem, ac paulatim per suos gradus modo ordinario Sanctæ Ecclesiæ: non autem de repente assumi, & extrà ordinem, & consuetudinem ad fastigium rapi, & tolli. Hic ei modus pro sua modestia displicebat. Amabat ordinem, volebat ire gradatim, & à minoribus ad maiores progredi, & pedetentim incedere à Subdiaconatu ad Diaconatum, deindè ab hoc ad Præsbyteratum ascendere. Superbum, & insolens videbatur saltu quodam ad suprema transilire*; & hac de causa dicit Augustinum cruciatum fleuisse. At quomodò stare hæc possint cum eo, quod suprà ex ipso Macedo notauimus, non intelligo. Si contentus erat Augustinus clericali munere, & inter minores manere, quomodò volebat ire gradatim, & à minoribus ad maiores progredi, & pedetentim incedere à subdiaconatu ad Diaconatum, & deindè ad Præsbyteratum? Et si volebat ascendere ad Subdiaconatum, Diaconatum, & Prȩsbyteratum, quomodò dicitur eum voluisse *manere in clericali statu minorem clericum, & ibi degere in minoribus constitutum?*

133 Sed vim responsionis consideremus. Augustinus erat minoribus initiatus, vt tenet Macedo; ergò non erat cur fleret per hoc, quod non initiaretur gradatim ascendendo à minoribus ad Sacros Ordines. Vel si flebat, quia initiabatur non seruato ordine ascendendi gradatim à minoribus ad maiores; ergò sequitur, non erat initiatus minoribus, contra id, quod ipse scribit; Dici enim non potest eum, & si initiatum minoribus, fleuisse, quia consecrabatur Præsbyter non seruato ordine, hoc est per saltum, non susceptis prius Subdiaconatu, & Diaconatu (non enim est, quo alio modo possit haberi ordinatio per saltum) cum iam contrarium sic *pag.700.col.2.* ab eodem Macedo scriptum fuerit. *Quando fuit ordinatus Præsbyter* (loquitur de Augustino) *alios gradus tunc simul sumpsisse; ità vt vna vice tres gradus acciperet: nec desunt argumenta in eius temporis Historys. Reperio quippè de multis ex Patribus antiquis narrari etiam, cū omnibus ordinibus carerent, fuisse Præsbyteros ordinatos, quod certè fieri non potuit sine alys gradibus antecedentibus, quorum tamen prorsus fit mentio.* Et iterum *pag.702. col.2. Cæterum fuerit ne simul* (scilicet Augustinus) *vna die, ac vice Subdiaconatu, & Diaconatu, & Præsbyterio initiatus, an seorsum, & diuersis diebus, diuinationis potius est, quam opinationis. Potuit vtrouis modo, quod per id tempus licuisse arbitror, consecrari.* Non est ergò ex vna parte ordinatus per saltum Augustinus: ex altera verò quamuis Subdiaconatū, Diaconatum, & Præsbyteratum eadem die suscepisset, nihil pro eis temporibus illicitum actum fuisset, teste Macedo. Ergò verum non est, quod fleuerit ratione illicitæ, aut inordinatæ promotionis. Fleuit ergò, quia à clericali munere auersabatur eius animus. Verum igitur non est, quod Clericatum intenderit; & multò minus, quod iam fuerit antequam Hipponem Regium veniret, minoribus initiatus.

134 Sed contrà hoc alterum eius dictum, quod scilicet initiatus accesserit Hipponem Augustinus, hæc specialitèr militant. Testatur Possidius *cap.4.* quod, cum *flagitante Ecclesiastica necessitate, de prouidendo, & ordinando Præsbytero Ciuitatis, Dei plebem alloqueretur* sanctus Valerius, *& exhortaretur, iam scientes Catholici sancti Augustini propositum, & doctrinam, manu iniecta, quoniam & idem in populo securus, & ignarus, quid futurum esset, adstabat &c.* Vnde infertur. Ergò minoribus ordinibus initiatus non erat. Et probo duplicitèr, tum quià, si tunc Clericus fuisset, non in populo promiscuè stetisset, sed intrà cancellos cum alijs Clericis, vt vidimus *num.127.*; tum quia, cum Clericatus sit via ad Præsbyteratum, timuisset Augustinus, ne suprà se caderet electio, si Clericus fuisset, & à Populo exilijsset, in quo tamen stabat securus, vt narrat Possidius, seù nec de huiusmodi promotione cogitabat. Ergò quia Clericus non erat.

135 Subiungit Possidius *ibidem: solebat autem laicus*, sic eum vocat pro tempore antè Prȩsbyteratum, *ab eis tantum Ecclesijs, quæ non habebant Episcopos, suam abstinere præsentiam*. Ergò non minoribus initiatus. Respondet P. Macedo *d.pag.*

d. pag. 700. duplex esse laicorum genus: alios purè sæculares, & alios, qui & si minoribus, non tamen maioribus, seù sacris ordinibus initiati sunt, quos mixtos laicos vocat, eo quia adhuc possunt sæculo immisceri, & matrimonium ducere; & contendit his clericis minoribus initiatis quadrare nomen laicorum. Idque triplici ratione probat pag. 701. Primò auctoritate Syriaci Papę in epist. ad vniuers. Orthodox. cap. 3. vbi cauet, ne *Laici immediatè fiant Sacerdotes*; quæ prohibitio non cadit, dicit Macedo, in puros laicos, cum nulli eorum veniret in mentem immediatè ex statu laicali ad Præsbyteratum promoueri, & per saltum ordinari. Vndè deducit locutum Syricium de illis, qui erant initiati minoribus, eosque vetare, omisso Subdiaconatu, & Diaconatu, ad Sacerdotium ascendere; & sic nomine *laicorum* venire clericos minores. Secundò auctoritate Eulalij, siuè vt ipse Macedo ait, Stephani; & habetur in cap. Laicis 16. q. 7. dicentis *Laicis quoque quamtumuis religiosis nulla de Ecclesiasticis facultatibus disponendi legitur vmquam attributa facultas*. Per laicos autem religiosos, subdit Macedo, non intelliguntur laici sæculares, qui religiosi dici nequeunt, sed personæ religatæ Deo per ordinationem minorem; ergò &c. Tertiò quia S.P. Augustinus lib. 2. retract. cap. 2. distinguit laicos *inferioris, & superioris propositi*, hoc est purè sæculares appellat laicos inferioris propositi, & superioris eos, qui inchoauerant Ecclesiasticam professionem per susceptionem minorum ordinum; enarrans namque Augustinus causam dissidij Monachorum; dicit: *Vnde etiam, inter aliquot inferioris propositi laicos existere ceperunt tumultuosa certamina*, quasi insinuans, non solum eos, qui iam erant aliquo modo Ecclesiastici, laicos scilicet superioris propositi, sed etiam alios merè laicos, & sæculares, hoc est inferioris propositi fuisse commotos. Ex quibus omnibus vult non excludi à Clericatu Augustinum, per hoc, quod laicus describatur à Possidio.

136 Mirum sanè, quod nolit Monachum venisse Augustinum Hipponem, quia laicus describitur à Possidio, vt vidimus num. 122. & velit, quod venerit Clericus, & si venerit laicus. Sed ad rem. Verum non est, minoribus initiatos ordinibus laicos esse, aut laicorum nomine venire; adeò vt & ipsi clerici coniugati laici non appellentur sed *Clerici*, licet cum addito *coniugati*; & si præter alia requisita, in habitu clericali, & tonsurati incedunt, gaudent priuilegio Canonis, & Fori, vt communiter DD. in cap. vnic. de Cleric. coniug. in 6. Quin admisso, quod laicorum nomine veniant & clerici in minoribus constituti, tota sacrorum Canonum præuertitur intelligentia, in quibus de Laicis semper est sermo tamquam de personis distinctis ab Ecclesiasticis, etiam si solis minoribus ordinibus insignitis. Interpretatio autem, quam adhibet verbis tum Syricij, tum Eulalij, seù vt ipse vult, Stephani in cap. Laicis 16. q. 7. quam violenta sit, quisque cordatus ex debilitate rationis, quam adducit, colligere potest. Sensus quidem Syricij clarus est, quod immediatam promotionem, hoc est per saltum prohibere intenderit, ne quis ex laicali statu ad Præsbyteratum immediatè ascenderet, sicut idem legitur prohibitum in Synod. Romana Can. 5. sub Syluestro: *Vt nullus ex laica persona ab honore Acolythi ad Episcopatum subleuaretur, nisi prius fuisset Lector diebus 30. deindè vna die exorcista, posteà caperet onus Acolythi, & faceret in eodem ordine annos 10. vt acciperet onus Subdiaconi, & in Subdiaconatu esset annos quinque, deindè ad Diaconatus honorem pertingeret fixus*. Vbi apparet per laicam personam venire propriè laicos, non verò Clericos. Quod idem dicendum de Syricij verbis, cum idem vtriusque loci sit sensus. Nec capio, quomodò potuerit venire in mentem Clerico minoribus initiato, ascendere per saltum ad Præsbyteratum, vnde id debuerit à Syricio prohiberi, & idem nequiuerit venire in mentem Laico. Eodem sensu pro personis sæcularibus accipienda sunt verba cap. Laicis 16. quæst. 7. cum tam Glossæ, quam expositores de illis textum intelligant; & declaratur per subseq. cap. 25. *Si quis Principum, vel aliorum Laicorum dispositionem, seù dominationem rerum, siuè possessionum Ecclesiasticarum sibi vendicauerit, vt sacrilegus iudicetur*; per quæ constat personis sæcularibus huiusmodi dispositiones esse prohibitas; Et ratio suadet, quia non esset cur clericis in minoribus constitutis, qui sunt propriè Ecclesiastici ea fieret prohibitio; quæ ideò facta est sæcularibus, quia vt potè non Ecclesiastici, nec de rebus Ecclesiæ disponere debent.

137 Nec verbum *Religiosis* dictum obijcientis saluat, quià nomen hoc competit etiam locis, nempè Hospitalibus per DD. apud Barbos. de Iur. Eccles. vniu. lib. 2. cap. 11. nu. 14. & Confraternitatibus sæcularibus ibid. nu. 66. in quibus minores ordines non est considerare. Verum quidem est, quod in cap. *Ad audientiam nostram* de Rescript. legitur. *Quod quidam laici Clerici*. Sed loquitur ibi Honorius III. de Clericis, seù Canonicis sæcularibus ad differentiam Canonicorum Regularium, vt explicat Innocentius Cironius apud Emanuel. Gonzal. in d. cap. *Ad audientiam* nu. 2. Non tamen reperietur nomine *Laici* absolutè, & simpliciter prolato clericos minores significari. Ad illud de distinctione laicorum inferioris, & superioris propositi iam responsum est num. 125. vbi vidimus nomine laicorum superioris propositi venire per Augustinum Monachos. Non ergò subsistit sub laicorum vocabulo comprehendi clericos, & per consequens nec fuisse minoribus initiatum Augustinum, cum expressè laicus describatur.

138 Scire tandem optarem à Macedo, quandonam, à quo Episcopo, & vbi initiatus fuerit Augustinus? Et si Tagaste iam Clericus erat, & ibi fortasse promotus, & illi Ecclesiæ addictus, quomodò fuerit ab Hipponense Episcopo posteà Præsbyter consecratus? Certè

rem tam nouam ſine magno fundamento non publicaſſem. Nullum autem producit, quod probabilitatem ſapiat, vt magis videbimus. Ego ſcio, neque Auguſtinum hunc ſuum clericatum vmquam indigitaſſe, nec de eo quid ſcripſiſſe Poſſidium; nec credo, quod ſi hoc verum eſſet, vtpotè nota dignum, vterq; ſilentio præterijſſent; quod eſt argumentum, quod contra Auguſtini monachatum ipſe Macedo extollit pag. *670.* & *676.* Vndè concludo, antequam à Valerio initiaretur, clericum non fuiſſe Auguſtinum. Quod adèò certum eſt, vt nec à Canonicis Regularibus affirmetur, cum Pennottus *lib. 1. Hiſt. tripart. cap. 11. num. 5.* eorum ſcriptor, & propugnator ſtudioſus, de Auguſtino ſic ſcripſerit: *Cum ipſe non optaret fieri clericus, imò magis clericatui reluctaretur.*

139 Argumenta modò Macedo pro Auguſtiniano clericatu proponamus. *Scientes* habet Poſſidius *cap. 4. Catholici ſancti Auguſtini propoſitum, & doctrinam iniecta manu eum tenuerunt; & vt in talibus conſuetum eſt, Epiſcopo ordinandum intulerunt.* Et hinc Macedo pag. *672.*, & *698.* colligit Auguſtini propoſitum fuiſſe iuuandi proximo per exercitia clericalia; & hoc non aliundè cognitum à Populo niſi ex inchoato ordine clericali, hoc eſt quia minoribus initiatum eum videbant. Et confirmat, eò quia eum Epiſcopo ordinandum intulerunt, *vt in talibus conſuetum eſt:* quæ verba, dicit ipſe, non quadrant niſi in clericos, *quos mos eſt eligere, & conſecrare;* & ſi eſſet Auguſtinus ex prius laicis, temerè arriperetur ad Præsbyteratum. Leuia tamen omnia nemo eſt qui non videat; nec ideò reſponſione opus eſſet. Nihilominus.

140 Dico Auguſtini propoſitum, quod Valerius, & Catholici ſciebant, eius monachatum fuiſſe, qui, vt dictum eſt *nu. 43.* & *44.* nomine *propoſiti* importabatur. Et patet ex ipſo Auguſtino *ſerm. 1. de comm. vit. Cleric.* de ſe dicente: *Iuuenis veni ad hanc Ciuitatem, quærebam,* antequam ſcilicet Præsbyter ordinaretur, *vbi conſtruerem monaſterium, & viuerem cum fratribus meis.* Et hoc fuit eius inſtitutum, quod cognouit S. Valerius; proſequitur namque S. P. Auguſtinus: *Et quia hic diſponebam eſſe in Monaſterio cum fratribus, cognito inſtituto, & voluntate mea beatæ memoriæ ſenex Valerius, dedit mihi hortum illum, in quo nunc eſt Monaſterium.* Res eſt hęc omninò clara. Dum ergò dicit Poſſidius Valerium, cæteroſq; Catholicos hoc eius propoſitum ſciuiſſe, de eius monachali inſtituto locutus eſt; Et hoc fuit, quod vna cum eius inſigni doctrina obſeruantes Catholici mouit eos, vt Epiſcopo ordinandũ *manu iniecta*, & vi pręſentarent; Quod ſi eius propoſitum fuiſſet clericale, non fuiſſet cur vi, & *manu iniecta* cum Epiſcopo ſiſterent.

141 Neque dicat Macedo, quod ſi eſſet Cęnobita profeſſus clauſtrum, eum non eſſe apprehenſuros; Obijcio enim illi ſtatim, vt alia omittam, quod ipſe ſcribit *pag. 612. col. 2.*, & *pag. 673. col. 2. Per ſacros canones, non niſi rarò, & ex neceſſitate illa clericorum officia exercere Cęnobitis licuiſſe;* & dico: non ne ſcribit Poſſidius *ibid. flagitante eccleſiaſtica neceſſitate de prouidendo, & ordinando Præsbytero Ciuitatis Dei plebem allocutum fuiſſe Valerium?* Et ſi aderat hic neceſſitas, gratia cuius permittunt Canones Monachum promoueri, quomodo ex Auguſtini ordinatione argumentatur eum Monachum eſſe non potuiſſe, ſed clericum? Obijcio iterum hoc, quod *ibid.* ipſe ſcribit: *Quas machinas admouit Epiſcopus ille ſanctus apud Vicum, vt cauſa publicæ ſalutis Abrahamum vicinum aſcetam Præsbyterum conſecraret?* Et de Iſaac Cænobiarca; qui cum promouendus eſſet, *fugit in Ægyptum, & abſcondit ſe, & niſi diuinitus proditus foret, & indè vi extractus, imponi ſibi manus minimè pateretur. Quod quidem mirandum eſt magnoperè, cum quidam Epiſcopus Gebulonis iniecißet manus in Abbatem Mutium, eiuſque comitem diſcipulum, eoſque inuitiſſimos Præsbyteros ordinaſſet.* Et dico; ſi inuiti, quin vt *pag. 700. col. 2.* habet ipſe Macedo, extracti è cellis ſunt Monachi ordinati, quarè non potuit apprehendi Auguſtinus, & ſi Monachus, & in Presbyterũ conſecrari? Imò, quia Monachus *iniecta manu* fuit Epiſcopo, vt ordinaretur, à Populo delatus.

142 Quod poſteà addit; ea nempè verba, *vt in talibus conſuetum eſt*, quadrare in clericos, quos mos eſt eligere, & conſecrare: non verò in cænobitas, quos certum eſt non fuiſſe ſolitos ordinari, omninò arbitrarium eſt; quia non aliud intellexit Poſſidius, quam indicare Auguſtini coram Aurelio præſentationem iuxtà conſuetudinem omnium initiandorum, qui ſiuè laici, ſiue Monachi, ſiuè clerici ab Epiſcopis ordinantur; Nec nouum eſt, quod qui præſentantur, Epiſcopis præſentantur. Et in Auguſtino obſeruata eſt hæc conſuetudo; electus à Populo pręſentatus fuit Valerio. Æquiuocat ergò Macedo in ly *vt in talibus conſuetũ eſt;* nam conſuetudo, & ſolitum afficiunt hic ordinationem, & non ordinandorum qualitatem; ni velimus dicere, oblatum fuiſſe Valerio Auguſtinum, *vt in talibus conſuetum eſt*, vt nempe ſacros ordines iuxtà Eccleſię conſuetudinẽ, incipiendo à primo, illi conferret; quo adhuc præcluditur via ad hinc deducendum, clericũ fuiſſe Auguſtinum.

143 Probat ſecundò Macedo *pag. 688. col. 2.* & iterum *pag. 699. col. 2.* ex timore, quo cauebat Eccleſias Epiſcopis carentes (de quo nos ſuprà) dicens: *Fruſtrà timeret, niſi eſſet iam initiatus. Iuſta igitur erat timoris, & fugæ cauſa, quod in gradu erat, vndè ad illud pateret aditus, & aſcenſus fieret.* Confirmat hóc argumentum ex modo conſolandi Auguſtinum; Dicebant ſiquidem nonnulli ex his, qui eum flentem obſeruabant, ſiniſtrè eius mentem interpretantes, quod ſcilicet ad ſolum Præsbyteratum, & non Epiſcopatum aſſumeretur, *quia locus Præsbyterij licet ipſe maiore dignus eſſet, appropinquaret tamen Epiſcopatui.* Hoc quippe ſolatium dicit Macedo *ibid. col. 1. ineptum, & vanum eßet, ſi homini laico nihil cogitanti de ſtatu clericali, & ab eo profeſſione, & habitu animi, & corporis alieno*

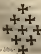
adhi-

adhiberetur: nullus erat tantæ ambitioni locus, si vacuus omninò Ecclesiastici ordinis esset. Ergò dicendum, quod esset non laicus, sed clericus.

144 Respondeo, timuisse Augustinum accedere ad Ecclesias Episcopis viduatas, quia sciebat sui nominis famã diffusam: En ipsius verba *d. ferm. 1. de comm. vit. Cleric. Vsque adeò timebam Episcopatum, vt quoniam cœperat esse alicuius iam momenti inter seruos Dei fama mea, in quo loco sciebam non esse Episcopum, ne illo accederem, cauebam, & agebam quantum poteram, vt in loco humili saluarer*. Hæc est ex Augustino ipso sui timoris causa, non verò quià clericus esset: quin si talis fuisset, dixisset vtique, se cauisse Ecclesias Episcopis carentes, eo quod, cum clericus esset, poterat ab eo gradu ad illum ascendere; quæ ratio patens, & citrà iactantiam adduci poterat, & legitima fuisset, & occultasset ipse, qui humilis erat, sui nominis famam; quam tamen eatenus produxit, quatenus illa clericatus locum non habebat. Cæterum quis nesciat tot Episcopos ex laicali statu assumptos? Et quare idem timere non poterat Augustinus, & si laicus, & non clericus esset, attenta præcipue suæ doctrinæ vulgata notitia?

145 Ad illud autem de consolatione dum fleret, quod fuisset inepta *homini laico nihil de statu clericali cogitanti* quid indè? Vult ipse eos prudentes in motiuo consolationis, & imprudentes in sinistro de Augustini mente iudicio; & ne imprudentes eos admittat, vult, quod fuerit iam minoribus initiatus Augustinus! Verum parum aptè; cum namque approximatio ad Episcopatum oriretur à Presbyteratu; & tunc eo Augustinus insigniretur, æquè Episcopatui approximabat per talem gradum, siue antea esset Monachus, siue non; & sic non est, eur dicatur, quod fuerit prius Clericus.

146 Alia nonnulla in eodem P. Macedo notaui: sed quia leuiora omitto. Vnum obseruo. In toto eo volumine à *pag. 1.* vsque ad 570. inclusiuè nouem tantum Typographi errata vt patet, in eorumdem correctione in fine voluminis, adnotari. Penè verò innumera in vltima Collatione irrepsisse, & hac notabili Epigraphe signata: *Errata enormia sic corrige, quæ sunt in vltimo tractatu de institutione vitæ Christi*; quorum pleraque pars contigit in vltima collatione nona, vbi egit de Augustino. Vnde fas mihi fuit concludere: mirum non esse, si scateat erroribus ea collatio, quæ Monachum negat, & Clericum facit, antequam Hipponem Regium veniffet, Augustinum; cum nihil sit hoc magis à veritate alienum, neque hoc enormius erratum.

DVBIVM XVI.

An S. P. Augustinus factus Præsbyter vixerit cum Monachis.

OBiecta contra Augustini Monachatum antè Presbyteratum hucusque dissoluimus. Ad ea, quę contrà eumdem in statu Presbyteri adducuntur, accedamus; Et quia contendunt, eum Præsbyterum non vixisse cum Monachis, hoc specialiter inquirimus in præsenti; hæc enim veritate probata, nullà erit ratio de eius Monachatu adhuc in statu Presbyteri ambigendi.

147 Et quod cum Clericis tunc vixerit, inter cæteros recentiores præter Franciscum Macedo, de quo infrà, inuenio sentientes Ascanium Tamburinum. *de Iur. Abb. tom. 2. disp. 24. q. 4. vers. Floruit ergò* & Franciscum Bordonum *tom. 4. tract. de iurib. Parochial. Canonic. Lateranens. argum. 5. num. 73.*, quorum primus dicit, à S. Valerio Episcopo *Augustinus Præsbyter ordinatus mox monasterium instituit Clericorum*; Alter verò: *Monasterium, quod Præsbyter factus instituit, ex Canonicis istis fundasse eo fine, vt instruerentur in Christiana doctrina, per quam ex officio suo docti possent deindè prædicare fidelibus, & eisdem Sacramenta ministrare*; & quod peius est addit; *Et id adeò verum est, vt nemo aliter dubitare rationabiliter possit*; & hanc rationem assignat; *Nam sicut ipse fuit Præsbyter Curatus, & Episcopus Pastor animarum, ita & alumnos suos, quos in monasterium vocauit, vt Clericos, non vt Monachos erudiret*. Et hoc ex Possidio tandem colligere dicit.

148 Contrarium tamen constat ex iam probatis *dub. 11.* item & euidenter *num. 112.* & iterum *quodlib. 2. dub. 5.* vbi Clericos non fuisse ab Augustino nisi post Episcopatum institutos, & monasterium Hipponense, in quo Augustinus Præsbiter, Monachis constasse; Et probatur vlterius ex ipso Augustino, qui *ferm. 1. de comm. vit. Cleric.* de Hipponense monasterio loquens, ait ibi viuere voluisse *cum fratribus*; hoc enim nomine nequaquam Clerici, & minus Clerici Regulares veniunt; tum quia nec de illis tunc cogitabat; tum quia phrasis hæc *Fratres* apud Augustinum pro Monachis supponit; fratres enim suos pluries vocat in *lib. de oper. Monach.* Monachos illos, de quibus ibi agit, & quos ipse instituerat, vt ex verbis infrà *num. 194.* adducendis constabit; Sicut & Adrumentinos Monachos non solum hoc *epist. 46. & 47.* exordio *Domino dilectissimo, & Christi membris honorando Fratri Valentino, & fratribus, qui tecum sunt, Augustinus in Domino salutem*: Sed in corpore *epist. 47.* Cresconium, & Fælicem dicti Monasterij Monachos, sic fratres appellat: *Quantum ergò potuimus egimus cũ istis vestris, & nostris fratribus*.

149 Et ne dicatur nomine hoc *Fratrum* venire non Monachos, sed fraternitatem, seu communionem simul cohabitantium iuxta *psalm. 132. Ecce quam bonum, & quam iucundum habi-*

habitare fratres in vnum: sub qua fraternitate & Canonici Regulares comprehenduntur, obseruandum cum Marquez de *origin. Eremitar. cap.5. §.8.* vbi hoc latè probat, nomen hoc *Fratres* dupliciter sumi; & absolutè, & respectiuè; respectiuè inquam, vt quando dicitur fratres mei, Fratres talis Ordinis; & hoc posse indicare prætensam fraternitatem, & posse Clericis quoque conuenire: absolutè verò, quando sine vllo respectu ponitur; & tunc significare solos Monachos, seù Religiosos, qui verè Fratres sunt, & ex gestatione Capucij Monachi dicuntur: non verò Canonicos Regulares. Quod omninò verissimum est iuxtà modũ loquendi Augustini, apud quem, vbi absolutè hoc nomen *Fratres* inuenitur, nonnisi de Monachis potest intelligi; v. g. in *lib. 1. Retract. cap. 26. Quoniam ab ipso primo tempore conuersionis meæ postquam in Africam veniens interrogabar à Fratribus*, non Clericis Regularibus, qui tunc esse non poterant, *quando me vacantem videbant &c.* & in *epist. 148. ad Valerium: & hinc erant lachrymæ illæ, quas me fundere in Ciuitate ordinationis meæ tempore nonnulli fratres animaduerterunt*; Monachi siquidem, cum nec tunc Clerici Regulares essent in rerum natura. *In psal. 132. Meritò illis displicet nomen Monachorum, quia illi nolunt habitare in vnum cum fratribus.* Ecce quod Monachos nomine Fratrum appellat. Sed clarius in *psal. 99.* sic: *Ab illa vita communi Fratrum, quæ est in Monasterio*, vbi certè sermo est de Monachis, & quia ibi loquitur de fratribus laborantibus manibus, qui absque dubio Monachi erant, & non Canonici Regulares; & quia tres ibi distinguit status, Monachorum, Clericorum, & Sanctimonialium, & vnum ab altero secernit, & dum agit de Monachis in monasterio, *Fratrum* nomine illos appellat. Ergò, cum absolutè dicit: *& quia hic*, idest Hippone, *disponebam esse in monasterio cum fratribus*, concludendum est, quod monasterium ibi construere intenderit, vt habitaret cum Monachis, seù fratribus, quos, vt Francisci Biuarij *de veter. Monach. lib. 2. cap. 3. num. 5.* verbis vtar, *ex Italia traduxerat Monastices professores*; eo magis cum tunc non esset clericus, nec clericatum cogitaret, vt probatum est *dub. præced.* quo adhuc benè dignoscitur intendisse habitare in monasterio cum Monachis.

150 Ex his patet quid respondendum sit Macedo *loc. dict. pag. 676.* & alibi, vbi similia habet, dicenti nomen *Fratris* competere, & Clericis, ex eo quod Possidius *cap. 15.* scripserit: *Scio itemque non solum ipse Possidius Præsul, qui vitam hanc conscripsi: verum etiam alij fratres, & conserui, qui nobiscum tunc intrà Hipponensem Ecclesiam cum eodem Sancto viro viuebant*; quæ de Clericis dicta esse dignoscitur, Responderi inquam potest: transeat ibi & pro Clericis vsurpatam eam vocem, quia ratione adiecti, *qui nobiscum tunc intrà Ecclesiam cum eodem Sancto viro viuebant*, dignoscitur illis quamuis impropriè fuisse attributam; ex quo tamen non sequitur, vt dictum est, quod quando ponitur hæc vox *Fratres* absolutè, & sine adiecto per eam veniant Clerici Regulares. Ni velimus dicere vsum fuisse hac voce *Fratres* Possidium, dum locutus est de his, qui intrà Ecclesiam vna cum Augustino habitabant, quia tam ipse, quam plures alij in Clerum assumpti Fratres, hoc est Monachi prius fuerant (vt *nu. 160.* cum Biuario videbimus) in Hipponense monasterio, nec per promotionem, antiquam Fratrum denominationem amiserant, eo modo quo eam non amittunt Religiosi, dum in Clericos assumuntur; quo adhuc dignoscitur non Clericos, sed Monachos ibi indicari.

151 Confirmatur modo, & ni fallor satis euidenter nostra assertio; Et primò ex eiusdẽ Augustini *epist. 64. ad Aurelium Episcop. Carthagin.* vbi suorum fratrum erga illius beneficia gratitudinem explicans ait: *Omnis itaque fratrum cætus, qui apud nos cæpit coalescere, tantæ tibi prærogatiuæ obstrictus est*, maximè propter *agrum*, monasterij ædificandi gratia, *fratribus datum dispositione, & liberalitate tua*. Quinam quæsò sunt hi Fratres? certè, qui secum erant postquam factus est Præsbyter in monasterio in horto Valerij constructo; quandoquidem epistola illa fuit conscripta ab eo iam Præsbytero, & nondum Episcopo, vt ex eiusdem titulo: *Aurelio Episcopo Augustinus Præsbyter*, & in principio sui Præsbyteratus, vt ex supradictis verbis *Omnis cætus fratrum, qui apud nos coalescere cæpit*, arguit Baronius ad *ann. 391.* Ergò loquitur de fratribus secum in eo monasterio degentibus; sed sic est, quod illi fratres Monachi erant, & non Clerici Regulares. Ergò Præsbyter cum Monachis vixit. Probo minorem dupliciter; primò, quia Canonici, seù Clerici Regulares nõ sunt ab Augustino, nisi iam Episcopo, aut instituti, aut restituti. Secundò quia fratres illi se obstrictos dicunt Aurelio propter eius beneficia, inter quæ computabatur donatio agri, in quo ædificatum est vnum ex illis monasterijs Carthaginensibus, de quibus ipse Augustinus in *lib. de oper. Monach. cum apud Carthaginem monasteria esse cæpissent*: viuere autem in solitudine, & in agris monasteria construere proprium erat Monachorum, non Clericorum Regularium, seù Canonicorum, qui in solo Episcopatu subindè habitarunt cũ ipso Augustino. Ergò fratres illi Monachi erant, & consequenter factus Præsbyter habitauit, & vixit cum Monachis.

152 Confirmatur secundò contrà Desnos, qui licet non dicat, tunc vixisse cum Clericis Augustinum, negat tamen, quod vixerit cum Monachis. De se ipso fatetur Augustinus, quod factus Præsbyter cæperit *boni propositi fratres colligere*, qui secum in dicto monasterio viuerent: Fratres autem boni propositi erant Monachi per Augustinum, vt explicat Dadinus Alteserra *de orig. rei monast. lib. 7. cap. 2. Inde Monachos fratres boni propositi appellat Augustinus serm. 1. de com. vit. cleric. cæpi boni propositi fratres colligere*; ideò enim eos colligere cæpit, quia Monachis Africã replere cupiebat, prout

ipse in *cap.28. lib. de oper. Monach.* confessus est dicens: *sub generali nomine Monachorum vestrum propositum blasphematur tam bonum, tam sanctum, quod in Christi nomine cupimus, sicut per alias terras, sic & per totam Africam pullulare*; & ipse Desnos tenetur concedere, cum *lib.2. cap.10.* nomine *propositi*, Monachatum venire his ipse verbis, prout *sup. nu.44.* admiserit: *Quibus verbis vulgò appellatur defectio à monastico instituto, quam exorbitationis à proposito?* ergò & secundū hoc Desnos principium factus Præsbyter vixit cum Monachis Augustinus.

153 Probatur secundò, quia ideò illi datus est à Valerio hortus ad viuendum cum fratribus, vt suo vacaret instituto: *& quia* (sic Augustinus *d. serm.*) *disponebam hic esse in monasterio cum fratribus, cognito instituto, & voluntate mea beatæ memoriæ senex Valerius dedit mihi hortum, in quo nunc est monasterium*. Hoc autem institutum non aliud excogitari potest, nisi illud, quod ex Italia desumptum iam apud Tagastem integro triennio exercuerat, quod clericale certè non fuit, quidquid gratis dicat Macedo *pag. 689.* sed monasticum ex dictis. Ergò factus Præsbyter Monachos, non Clericos sibi adsciuit, & vna cum illis vixit. Et suadetur vlterius ratione, qua motum se dicit Augustinus ad formandum in Episcopali domo monasterium Clericorum; quia scilicet, vt ex sub *num.101.*, & 112. adductis, sibi, vt Episcopo hospites suscipiendi onus incumbebat; quasi insinuans, quod si ea non fuisset necessitas, nec tale monasterium instituisset. Ergò à fortiori credendum, quod nec illud Præsbyter instituerit, nec clericos ad secum conuiuendum collegerit. Vndè remanet, quod Monachi fuerint illi Fratres, quos tunc sibi socios adsciuit.

154 Quià autem in Possidio se fundant contrarium sentientes, eius verba ponderemus. *Factus ergò Præsbyter monasterium intra Ecclesiam mox instituit, & cum Dei seruis viuere cœpit secundum modum, & regulam sub Sanctis Apostolis constitutam*. Hęc sunt Possidij verba *cap.5.* Antequam tamen ea consideremus, vellem scire à Bordono, distinguat ne Augustinum Præsbyterum ab Augustino Episcopo? Si pro eodē accipit Præsbyterum, & Episcopum, nullus est certe controuersiæ locus, quandoquidem & Eremitani Patres concedunt Clericos Regulares ab eo iam Episcopo fuisse, si tamen instituti, institutos; & sic saluatur, quod antè Episcopatum in monasterio Hipponensi non vixerit cum illis, sed cum Monachis. Si verò distinguit, vt distinguere debet, si loqui velit cum Possidio, qui distinguit, & *cap.5.* agit de Augustino Præsbytero, & *cap.8.* de eius scribit in Episcopum ordinatione; vndè quæsò ex his Possidij verbis deduci potest, monasterium, quod Præsbyter factus instituit, ex Canonicis, seu pro Canonicis fuisse institutum? Cui suadere poterit, quod tunc Augustinus, scilicet antè Episcopatum Canonicos Episcopo collaterales ad secum viuendū in monasterio in agro Valerij sibi adsciscere cogitauerit, ne dicam voluerit? Quo fundamento subdit *eo fine ex istis Canonicis fundasse, vt instruerentur in Christiana doctrina, per quam ex officio suo docti possent subindè prædicare fidelibus, & eisdem Sacramenta ministrare*, si prædicare non Canonicorum, sed solius Episcopi officium erat, adeò vt malè sonaret potestas prædicandi à Valerio eidem Augustino facta: *& eidem Præsbytero*, subdit Possidius, *potestatem dedit coram se in Ecclesia Euangelium prædicandi, ac frequentissimè tractandi contra vsum quidem, & consuetudinem Africanarum Ecclesiarū, vnde etiam ei nonnulli Episcopi detrahebant?* Si Sacramenta ministrare reseruabatur Parochis, & hos instituere spectabat ad Episcopos, quomodò credibile est, quod Augustinus, qui ab Episcopatu toto conatu auerlabatur, inuiì, & coacti Præsbyteratus primordijs ad anticipatè preparandos Presbyteros, seù Parochos mentis aciem direxerit? Quomodò tandem hæc ex Possidio se dicit colligere, si de monasterio ab Augustino Presbytero Hippone constructo ille loquens, nec somniauit dicere, quod fuerit Clericorum?

155 Dicet ex Possidio deduci, qui *intra Ecclesiam* ædificatum scribit huiusmodi monasterium. Ergo pro Canonicis, & Clericis. Ex his verbis hallucinatos pariter credo quotquot huiusmodi monasterium Clericorū fuisse censuerunt. Omnibus ergò respondeo Possidij verba ponderando. Certè ly *intra Ecclesiam* non debet accipi grammaticaliter, quia sensus esset, quod intrà parietes Ecclesiam componentes constructum esset huiusmodi Cęnobium, quod est omninò falsum; ergò in alio sensu debet sumi, nempè vel pro domo Episcopi, & est idē, ac iuxtà Ecclesiam, vel pro prædijs Ecclesię, & est idem, ac intrà fines, siuè dominium, & iura Ecclesiæ. Videamus modò quænam ex his duabus acceptionibus magis quadret menti Possidij. Primus sensus mihi videtur omninò arbitrarius, nec admittendus; obstat enim illi S. P. Augustinus, qui *d. serm. de comm. vit. Cleric.* sic habet: *Perueni ad Episcopatum: vidi necesse habere Episcopum exhibere humanitatem assiduā quibusque venientibus, siuè transeuntibus; quod si non fecissem, Episcopus inhumanus diceretur: Si autem consuetudo ista in monasterio permissa esset, indecens esset; & ideo volui habere in ista domo Episcopali mecum monasterium Clericorum*; ex quo infert & benè Suarez *de Relig. tom.4. tract.9. lib.2. cap.7. num.11. Ædificauit Augustinus intrà Ecclesiam*, seu prope Ecclesiam, hoc est in domo Episcopali *monasterium nisi iam factus Episcopus*. De se ipso autem Præsbytero sic *ibid.* antecedenter habet Augustinus: *Apprehensus Præsbyter factus sum; & quia hic disponebam esse in monasterio cum fratribus senex Valerius dedit mihi hortum illum, in quo nunc est monasterium; cœpi boni propositi fratres colligere compares meos*. Ergò monasterium, quod Præsbyter construxit in horto Valerij constructum est. Sic clacis verbis Gabriel Bisciola in *epitom. annal. Baron. ad ann. 391.* Possidij, & Augustini verba concordans: *Fit Præsbyter,*

sbyter, & accepto horto à Valerio Episcopo ibi ædificat monasterium, colligens fratres eiusdem propositi. *Possidius cap.5. & ipse*, scilicet Augustinus *serm.49. de diuersis* (qui est supracit. *sermo* 1. *de comm. vit. Cleric.*) *Perueni ad Episcopatum, &c.* Ergò dum Possidius dixit, quod factus Præsbyter monasterium *intrà Ecclesiam* construxit, de hoc monasterio in horto Valerij locutus est, & non de monasterio in domo Episcopali, quod post sui in Episcopum ordinationem constructum est, vt & cum Suarez, atque Baronio *num.*160. *iam* adnotauimus. Ergò per ly *intrà Ecclesiam* est necessariò intelligendum ex Augustini narratione, in prædijs, idest, intra prędia Ecclesiæ. Ergò ex Possidij verbis non est, cur huiusmodi monasterium Clericorum Regularium, seù Canonicorum dicatur, cum hi fuerint ab Augustino iam Episcopo instituti, & eorum habitatio in Cathedrali, & non in Valerij horto.

156 Ostendo hoc iterum. Monasterium Clericorum postquam factus est Episcopus in sua domo Episcopali Augustinum construxisse ex suprapòsita ipsius assertione certissimum est. Ergò antè eius Episcopatum non erat in ea domo Episcopi monasteriū; si namque fuisset iam ibi monasterium, non opus fuisset aliud construere. Ad quid enim nouum ibi erigere monasterium Clericorum pro suscipiendis hospitibus, cum commodè suscipi potuissent in primo, posito quod intrà eamdem domum Episcopalem iam alterum monasterium, & eiusdem instituti Clericorum ab eodem Augustino Pręsbytero constructum esset? Ergò monasterium, quod ab Augustino Pręsbytero, hoc est nondum Episcopo dixit Possidius institutū, non fuit intra domum Episcopi, sed alibi. Ergò per ly *intrà Ecclesiam* non venit domus Episcopalis. Corruit ergò fundamentum dicendi, quod hoc monasterium fuerit Clericorum, seù Canonicorum Regulariū, cum eatenus horum dicatur, quatenus per ly *intrà Ecclesiam* Episcopi domum venire supponitur.

157 Dicent fortasse vnicum tantum ab Augustino ædificatum ibi fuisse monasterium, & hoc post assumptum Episcopatum, ac intrà Ecclesiam, seu domum Episcopalem, & consequenter Clericorum, non obstante, quod Possidius eum vocet Præsbyterum, quia antiquitus hoc nomine veniebant & Episcopi. Sed sine fundamento dicetur; contrariatur hoc enim Augustino, qui duo à se asserit constructa monasteria, vnum in horto Valerij, & alterum in Episcopali domo; nec Possidius potuit ibi loqui de Augustino Episcopo, quia de eo Episcopo solùm incipit agere à *cap.* 8. Vndè eum *cap.*5. dixit ipsum Præsbyterum ędificasse monasterium, de Augustino nondum Episcopo loquitur, & de monasterio non in domo Episcopali, sed in horto Valerij constructo. Quapropter concludendum est, non Clericorum Regularium tunc temporis non existentium, sed Monachorum hoc fuisse monasterium. Probauimus hoc etiam supra *dub.*11. & ideò ab hoc desistentes argumento, id, quod ad probandū, quod cum Monachis non vixerit factus Præsbyter Augustinus, contra nos objicit Desnos, modò consideremus.

158 Argumentatur itaque *cap.*18. ab inuerisimilitudine dicens: *Enim verò cùm Augustinus ad Præsbyteratum euectus esset, vt Ciuitatis Hipponensis curam gereret, idest Parochum, & Pastorem ageret, vt quid Monachos in sui contubernio adsciuisset, quieti tantum, otio, & lachrymis ex officio deditos, idque in Præsbyterio intrà Ecclesiam constituto?* & post pauca: *Et extrà rem omninò fuisset adsciscere sibi Præsbytero, & Pastori Ciuitatis subsidiarios Monachos pro ea ætate illitteratos, fiscellarios, luti, lateris uè figulos, viminum, & scirporum textores, ac tortores, & vt Augustinus ipse depingit lib. de oper. Monach. cap.*22. *ex conditione seruili venientes, libertos, & ex vita rusticana, & opificum exercitatione, & plebæa labore, &c. Non hos elegit vir prudens, & ad maiora natus Ecclesiæ negotia, sed viros perfectos, doctissimos, continentesque*.

159 Sed ad quid quęsò hæc studiosa illorū Monachorum exinanitio? Nunquid omnes ex rusticanam plebęa, opificialique vita? Certè non, cum S. P. Augustinus *ibid. cap.*21. de ijsdem Monachis loquens dixerit: *Si saltem habebant aliquid in hoc sæculo, quo facilè sine opificio sustentarent istam vitam*; & rursus *cap.*22. eos, qui ex prędicta vili conditione venerant redarguens, quod *insuper honorari ab eis, à quibus contemni, conterique consueuerant*, denotat, & nobiles inter eos Monachos fuisse; *& cap.*25. *Quamobrem etiam illi, qui derelicta, vel distributa siuè ampla, siue qualicumque opulenta facultate, inter pauperes Christi pia, & salubri humilitate numerari voluerunt &c.* & concludit: *Nullo modo enim decet, vt in ea vita, vbi fiunt Senatores laboriosi, ibi fiant Opifices otiosi, & quo veniunt relictis delitijs suis, qui fuerant prædiorum domini, ibi sint rustici delicati*. Similitèr homines eruditos fuisse docet Possidius *cap.*11. dicens: *Proficiente verò doctrina diuina sub sancto, & cum sancto Augustino in monasterio Deo seruientes, Ecclesiæ Hipponensi Clerici ordinari cæperunt*, cum reliquis, quę *quodlib.* 2. *dub.* 5. adducentur, vbi de Monachis loqui Possidium ostendetur. Si ergò inter illos, & nobiles, & diuites, & doctı, qua mente Desnos his omissis plebæos tantum producit? Sed de illis, qui rusticani prius fuerant, & opifices, si scire vult Desnos quare eos sibi adiciuerit Augustinus, relegat eumdem Augustinum *ibi d. cap.* 22. & his verbis ab ipso Desnos adductis *ex conditione seruili venientes libertos, & ex vita rusticana, & opificum exercitatione, & plebæo labore*, hæc alia immediatè connexa inueniet: *Tanto vtique feliciores, quanto fortius educati, qui si non admittantur graue peccatum est; multi enim* (ecce caūsam) *ex eo munere verè magni, & imitandi extiterunt; nam propterà, & infirma mundi elegit Deus, vt confunderet fortia, & stulta mundi, vt confunderet sapientes. Hac itaque pia, & sancta cogitatio facit, vt etiam tales admittantur*.

160 Addo tamen cur sibi Parocho non tamen in Præsbyterio intrà Ecclesiam, vt Desnos dicit,

dicit, sed in monasterio in horto Valerij, vt probatum est, tales Monachos adsciuerit Augustinus, non eam esse rationem, vt eius nempe Subsidiarij essent, seù Parochiæ coadiutores, sed hanc, *propter retinendam* (sic Iordanus de Saxon. *lib. 1. Vit. Fratr. cap. 13.*) *istam sanctam communionem cænobiticæ Congregationis, & vt posset ibi secundum propositum cum fratribus vacare*; ob quam causam, & secum Monachos aliquos, etiam dum esset Episcopus, è monasterio ad secum conuiuendum in suam Episcopalem domum transtulisse testatur Franciscus Biuarius *de veter. Monach. lib. 2. cap. 3. num. 5.* ad ea verba S. P. Augustini *serm. 1. de comm. vit. Cleric. Nostis omnes sic nos viuere in ea domo, quæ dicitur Episcopi &c.* sic scribens: *loquitur verò de his fratribus, quos à monasterio Monachorum ad domum Episcopi secum vitam religiosam acturos transtulerat*. Nec in his inuenio vel leue præiudicium prudentię Augustini.

161 Restant modò argumenta Macedo; & sunt. Primum *pag. 636. col. 2.* vbi ad verba Possidij *cap. 5. Factus ergò Præsbyter monasterium mox instituit &c.* dicit solitum addi *Clericorum*, vt sensus sit monasterium Clericorum, & Canonicos exprimat; & quod ità legebatur in antiphona Breuiarij apud Ecclesias Perusinam, & Eugubinam in Italia, & Cæsaraugustanam, & Valentinam in Hispania; ergò non Monachorum. Respondeo. Et quid si in Breuiarijs dictarum Ecclesiarum addita fuerit à Canonicis vox illa Clericorum? satis est, quod in Possidio non habeatur; & quod Augustinus ipse, & si de hoc Hipponense monasterio locutus sit, numquam Clericos, sed fratres nominauerit; & quod solum postquam creatus est Episcopus, Clericorum monasterium instituerit. Videri potest Aloysius Torellus in *Sæcul. August. ad ann. 391. num. 50.* vbi pluribus hoc idem argumentum confutat.

162 Secundum, & *ibid.* quia *illud monasterium* scilicet Hipponense dicitur *Apostolici instituti; quod quid est aliud, quam dicere esse Clericorum Regularium?* Quomodò autem dicatur Apostolici instituti, si quis requirat à Macedo, respondet, quia Possidius de Augustino scripsit: *Factus Præsbyter monasterium mox instituit, & cæpit viuere secundum regulam sub sanctis Apostolis constitutam*. Et si iterum quęratur, in quo consistat hæc regula Apostolica, explicat *pag. 693.* in vita communi, vt vidimus supra *num. 85.* Et ex hoc, ego modo subiungo, arguitur illud monasterium fuisse Clericorum? Non ne hoc Apostolicum institutum commune & Cęnobitis? Et à quibus, nisi ab Apostolis vitam cōmunem didicere Monachi antè Augustinum in Ægypto? Numquid & ipsi Clerici Regulares? Transeamus ad alia.

163 Argumentatur tertiò *pag. 673.* ex eisdē Possidij verbis: *Factus Præsbyter, &c.* subdens: *Qui, & quorsum Augustinus Præsbyter ædificaret monasterium, in quo ipse* profiteretur, & viueret *Clericali instituto, pro Ascetis, & Cænobitis? Acturus erat clericalem vitam, ac eligeret homines ab ea alienos? Ædificauit monasterium futurum seminarium Parochorum, & Episcoporum, sicut posteà dicemus., ac impleret illud hominibus ad ea munera illis temporibus minus accomodatis, & aliam longè diuersam rationem vitæ profitentibus?* Confirmat primò, quia inuenit, dicit ipse, ab eo munere, hoc est, clericali abhorruisse Monachos, & nonnisi inuitos, ac repugnantes consecratos; additque per sacros Canones, nisi rarò, & ex necessitate illa Clericorum officia ipsis exercere licuisse. Secundò à ratione Clericatus, & doctrinæ publicæ, quam Cænobitis repugnare dicit, addens ex longa Patrum lectione se didicisse, nimis ijs displicuisse istam doctrinę rationem; adeò vt modum quandoque excesserint in vetando, nę quis sacris scripturis se daret, ne quæstiones altiores tractaret; *quasi hæc essent ab instituto Cænobiticæ vitæ aliena*; Vnde subiungens: *Quid ergò in hoc monasterium Hipponense intruduntur Doctores, & Clerici Cænobitæ, quibus certè vel habitatoribus præuertitur Cænobiticum institutum, &c.* Clericorum monasterium fuisse concludit. Confirmat tertiò *pag. 674. col. 2.* ex genere paupertatis Apostolicæ, quæ in eo monasterio obseruabatur, vendendi scilicet omnia, & referendi pretium ad commune, quod in Cęnobitas minimè quadrare dicit, qui omnia deserebant, & nihil in commune eorum, quæ reliquerant, reseruabant. Vndè constat illam paupertatem Clericorum esse propriam. Sic ipse *ibi*; Et ne obijciatur Possidium *cap. 11.* de viuentibus in monasterio Hipponense loquentem dixisse, eos in paupertate profunda vixisse, supradictam paupertatem profundam dicit, quatenus est perfecta sine dominio vllo in particulari; maximè cum dominium in communi ex eo, quod non perueniat ad priuatos, nihil facere videatur; Et si datur alia paupertas profundior, nempè Cænobitarū, qui huiusmodi dominium in communi non habent, non facit, dicit ipse, ad rem, cum non hæc, sed illa obseruaretur in Hipponense monasterio. Quartò *pag. 675.* ex Possidio *dict. cap. 11.* dicente: *Profitiente verò doctrina sub sancto, & cum sancto Augustino in monasterio Deo seruientes Ecclesiæ Hipponensi ordinari cæperunt*. Ex quibus apparet, dicit ipse, qui in monasterio viuebant, eos regularem vitam canonicam agere, non cænobiticam, quando ex instituto illo, quod profitebantur, ad Clericatum veniebant. Et subdit, sibi videri illud fuisse seminarium adolescentium religiosè viuentium, qui se ad munus clericale comparabant.

164 Ad argumentum ergò. Dico responsionem patere supra *num. 159.* vbi consimili Desnos instantiæ satisfecimus. Illi parti tantum de monasterio futuro Parochorum, & Episcoporum seminario, quo indicatur, non voluisse posteà illud cęnobitis implere, respondeo cum distinctione. Erat illud monasterium futurum seminarium &c. ex intentione Augustini fundatoris, & pro tunc, nego: ex mutatione temporis, & circumstantiarum, transeat. Intentio siquidem Augustini in eo ędificando

fuit, vt vna cum fratribus suis ibi degeret, quorum societatis, & vitæ communis priuationem ferre non poterat, & non alia; cum quo tamen stat, quod posteà iam factus Episcopus obseruans aptiores, vtilioresque fore Ecclesiarum Pastores in monasterijs enutritos, cæperit ex suis Monachis aliquos in Clerum assumere, & de ijs Ecclesias prouidere. Sed per hoc non est dicendum, quod hoc intenderit primò Augustinus, & nequiuerit ex hoc capite Monachos sibi adsciscere.

165 Ad primam confirmationem patet item responsio ex dictis *dub.2.* Pro nunc illi ob oculos pono eiusdem verba *pag. 705. Versatur in causa* (loquitur de *epist.76. S.P. Augustini ad Aurelium*) *duorum Monachorum, qui cum essent minus obseruantes, deseruerunt Monachos suos, & transire tentarunt ad Clericos Regulares prætextu consuetudinis illius æui, in quo licebat transitus Monachorum ad ordinem clericalem causa diuini officij melius celebrandi.* Si enim hæc consuetudo vera erat, ad quid obijcit, nonnisi repugnantes consecratos Monachos, & nonnisi rarò, & ex necessitate illa Clericorum officia ipsis exercere licuisse?

Ad secundam iam vidimus *dub.1. & 2.* contrarium, & quo sensu Monachis non conueniant. Nec, quæ affert, probant intentum, quasi ea essent ab instituto cænobitico aliena; personas enim particulares ea omnia respiciunt; sicuti & prohibitio disputationum, quæ nunquam probabitur facta omnibus Monachis, sed aliquibus, vel ad maius virtutis exercitium, vel pro affectatione vitanda; ex quo potius in vsu apud Monachos eas fuisse euincitur, cum, quod non fit, prohibere necesse non sit.

166 Ad tertiam de paupertate, quia Macedo supponit paupertatem Apostolicam Clericorum in eo sitam fuisse, vt abdicato dominio bona propria conferrentur in commune; vt appareat, an Hipponensis monasterij alumni fuerint Clerici, vel Monachi, videamus, qualis paupertas ibi obseruaretur. Et ecce ex Augustino ipso *eod. serm. 1. de comm. vit. Cleric.* (*Cæpi boni propositi fratres colligere compares meos nihil habentes, sicut nihil habebam, & imitantes me, vt quomodo ego tenuem paupertatemculam meam vendidi, & pauperibus erogaui* (non dicit in commune detuli) *sic facerent illi, qui mecum esse voluissent, vt de communi viueremus: commune autem nobis esset magnum, & vberrimum prædium ipse Deus.* Ecce, inquam, quod non iam bona sua in commune referebant, sed dimittebant, eorũ pretio pauperibus erogato; paupertatẽ ergò, quam P. Macedo Monachis assignat, obseruabant dicti monasterij alumni: non verò quam ipse Clericorum propriam esse dicit, seù eum traditione bonorum in communi. Non ergò benè prętendit dicti monasterij alumnos fuisse Clericos.

167 Hoc dictum sit pro redarguendo ex suamet assertione Macedo. Cæterum nõn est necesse ad paupertatem Apostolicam, quod habentes bona, ea referant in commune, cum nec Apostoli id egerint, nec ipsi Minores Obseruantes, qui paupertatem Apostolicam maximè obseruare circumferuntur, bona, quæ possidebant, ad Religionem deferant: quin nec ipsi Clerici, seù Canonici Regulares id faciant, licet eorum proprium esse prætendat ipse Macedo hunc paupertatis modum. Sed requiritur tantum, quod omnia, quæ quis defert, aut erogantur, vel donantur, siuè stabilia, siuè non, sub nullius particulari dominio cadant, sed in communi habeantur. Et dum hæc paupertas Apostolica conueniat, & conuenerit semper omnibus Religionibus non solum Clericorum, sed etiam Monachorum, non benè ex ea deducitur, quod in Hipponensi monasterio essent Clerici potius, quam Monachi.

168 Ad quartam tandem nego, quod viuentes in eo monasterio ad Clericatum ex instituto promouerentur; nec intelligere valeo, quomodò ex Possidij verbis hoc eruatur. Quod cæperint ordinari in Clericos satis indicat, non ab initio fuisse tales, & consequenter non ex instituto; & cæperunt, vt *quodlib. seq. dub. 5.* dicetur, postquam Augustinus factus est Episcopus; & non quod hoc ipsi intenderent: sed quia Augustinus optimum posteà iudicauit pro Ecclesiarum vtilitate aliquos ex eis ad Ordines promouere; Et hoc euidentissimum est ex Augustino ipso *d. epist.76.* dicente: *Cum ex ijs, qui in monasterio permanent, non tamen nisi probatiores, atque meliores in Clerum assumere soleamus.* Quod item comprobat, non ex instituto fuisse Clericos; nam omnibus conuenisset hoc munus, si ex instituto hoc illi professi fuissent; Vndè semper magis euincitur Monachos fuisse ex professione.

Alios adducit *pag.676.* Possidij textus, quibus Augustinum cum Clericis conuixisse probat. Sed cum in ijs loquatur Possidius de Augustino Episcopo, quod non negatur à nobis, non obstant iam dictis. Alia tamen attingit, quę *d. dub5. seq. quodlib.* proponentur, & elucidabuntur.

169 Hinc tamen, & tandem colligimus non benè negatum à Macedo *pag.670.* Monachum fuisse Augustinum, dum Tagaste moraretur, eo quia non tam citò suum cęnobiticum institutum deseruisset, & diuersam Religionẽ, Canonicorum scilicet Regularium Hippone Regio amplexus fuisset, vt ex eod. Macedo insinuauimus supra *dub. 9. num. 90.* & repetit *pag.723. col.2.* addens mutatum ab Augustino institutum per hoc, quod Hippone transierit ad statum clericalẽ: quin si Monachus fuisset, nec debuisset post Episcopatum habitum dimittere, & Monachos suos relinquere, & totũ se Clericis dare, proindè ac si nullam Monastici Ordinis rationem haberet. Dicimus enim, quod etiam dato, quod nouum institutum, & Religionem Clericorũ Hippone instituerit, & amplexus fuerit, non sequitur, Monachum prius non fuisse, cum certum sit, vt alia omittam

tam exempla, Ordinem Canonicorum Sancti Spiritus Venetiarum à P. Gabriele Spoletano ex Ordine Eremitarum fundatum fuisse, vt habent Herrera in *Alphab. Augustin. litt. G. ann.* 1425. & Torellus in *secul. Augustin. tom. 1. ad ann. 389. pag. 266.* Et Ordinem Canonicorum Scopetinorum fundatū à Stephano Bononiens. eiusdem Ordinis Eremitarum teste Dadin. Alteserr. in *Ascet. Monast. lib. 1. cap. 12.* Neque ex hoc sequitur, quod huiusmodi Institutores Monachi prius non fuerint. Negamus tamen nouam Religionem ibi Augustinum, priore derelicta, professum fuisse, cum hucusque probauerimus cum Monachis, & Præsbyterum in Monachorum monasterio vixisse. Quod si ad statum Clericalem, licet inuitus transijt, non per hoc mutasse Religionem censendum est; aliàs Monachi, qui laici olim erant, per assumptionem ad Clericales Ordines Religionem variasse deduceretur, quod tamen est falsum. Nec verum est, quod factus Episcopus Monachos dereliquerit, nec adeò se totum Clericis dederit, ac perindè nullam Monastici Ordinis rationem habuisset; præter enim monasteria Monachorum, quæ plura reliquit in morte; de quibus *seq. quodlib. dub. 1.* iam insinuauimus supra *num.* 160. aliquos ex suis Monachis ad Clericalem Ordinem assumpsisse, & ad monasterium in Episcopatu fundatum transtulisse, vt cum eis & Episcopus viueret; quin ex Cleri reformatione (ex qua Canonici Regulares) ad viuendum in commune, benè dignoscitur & in Episcopatu, quantum fas fuit, vitam monasticam continuasse. De habitus verò mutatione sermo erit *quodlib. 6. dub. 1.* Pro nunc, & si mutasse concedamus nihil contrà nos, quia tunc, vt ibi dicetur, liberum erat Monachis vel eum mutare, vel retinere: quin vsitatius mutabatur; & ideò per subsequentes Sacros Canones hoc vetitum.

DVBIVM XVII.

An à vita Monachali fuerit à Deo auocatus S. P. Augustinus.

AVgustinum in quolibet statu consideratum, hoc est, nec à suscepto baptismo, nec in Italia, neque Tagaste antè Præsbyteratum, aut Hippone post sui ordinationem Monachum fuisse probauit Desnos, vt vidimus vsque modo. Aliqua & obijcit contra eius Monachatum absolutè, & in quocumq; statu, quæ in sequentibus soluenda.

170 Fatetur in primis *cap. 8. D. Augustinum initio conuersionis in solitariorum imitationem exarsisse*, idest Monachorum; secus extrà rem hoc diceret: *Sed ita disponente Deo ab eo statu auersum fuisse, vt numquam amplius de eo amplexando cogitauerit.* Probat hunc ardorem ex illis *lib. 8. Confess. cap. 6.* verbis: *Ortus est sermo narrante Potitiano de Antonio Ægyptio Monacho; &c.* vt *ibi*. Quod autem fuerit indè auersus probat ex *lib. 10. d. Confess. cap. vlt.* vbi sic de se Augustinus, *Conterritus peccatis meis, & mole peccatorum meorum, & miseria mea agitaueram in corde meo, meditatusq; fueram fugam in solitudinem: sed prohibuisti me Deus meus, dicens; ideoque Christus pro omnibus mortuus est, vt qui viuunt iam non sibi viuant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est.* Quibus subdit Desnos: *Quid est autem ibi non sibi, sed Christo viuere, nisi Eremitica, & Monastica vita renuntiata viuere, & immori animabus Christo interlucrandis?* Vndè infert Monachum eum nullo modo fuisse.

171 Non miror tamen hoc à Desnos dictū, cum iam in Francisco Bordono ijsdem ferè, ni clarioribus verbis, scriptum inuenire potuerit. Ab initio conuersionis, eius voluntatem Deo seruiendi in solitudine fuisse dicit Bordonus *tract. de iurib. Parochial. Canonic. Lateran. num. 71. & 72.* Pro confirmatione eumdem ex *dict. lib. 10. Confess. cap. vlt.* textum adducit, & addit: *Monachus sibi soli viuit, quia in via contemplatiua sibi tantum vtili se occupat. Christus noluit, vt Augustinus fieret Monachus, ne sibi solus proficeret, sed alijs etiam; ideò à Domino vocatus fuit ad Clericatum, & Præsbyteratum, vt alijs quoque prodesse posset;* & post aliqua. *Præsbyter ergò fuit, & Episcopus sub vtroque gradu habens curam animarum, quia, vt suprà visum fuit, Christus illi dixit, vt non sibi soli viueret, sed etiam alijs, pro quibus Christus mortuus erat, proficeret prædicando Euangelium fidelibus suæ curæ commissis.*

172 In primis, quo fundamento hanc solitudinis voluntatem ad conuersionis initium referant, scire peroptarem; Cum namque verba illa *conterritus peccatis meis, &c.* registrentur in *cap. vlt. lib. 10. Confess.* & non *lib. 9.* vbi de sua egerat conuersione, signum est, quod non sub conuersionis initio, sed longè post illam excitata fuerit in eo huiusmodi voluntas. Et ad hominem contrà Bordonum; Si enim ab hac solitudine dicit impeditum Augustinum, vt alijs proficeret *prædicando Euangelium fidelibus suæ curæ commissis*, hoc vtique verificari nequit sub initio conuersionis, cum tunc nullus fidelis esset suæ curæ commissus, nec animarum curam nisi Præsbyter, & Episcopus habuerit.

173 Vellem scire secundò, quomodò inferant à Deo auersum fuisse à Monachatu, ex eo, quod à solitaria vita fuerit impeditus? Numquid præter Monachos Anachoretas, qui solitariè viuebant in Eremis, non erant Monachi Cænobitæ in monasterijs? Quomodò ergò inferunt ab vna vetita alteram impeditam vitā? Dupliciter ergò accipi potest hic solitudo (de qua re *quodlib. seq. dub. 4.*) & pro statu Anachoretico, & pro Cænobitico, vt mox ex Iordano constabit; & iuxta vtramque acceptionem respondeo; & primo. Si in primo sensu intelligatur ab Aduersarijs, dico esse posse, quod sub initio etiam suæ conuersionis illum statum peramauerit, optaritque; & ab eo impeditum concedo, vt prodesset alijs: non tamen indè excluditur Monachatus; qui etenim prodesse non poterat Monachus Anachoreta sibi soli viuens in eremo, prodesse poterat cum alijs viuens

cænobiticè; vt de facto profuit quamdiu vixit in Tagastensi, Hipponensique monasterio; In quibus dum diù fuit non iam à Monachali cænobitica, sed ad summum ab anachoretica vita posset dici distractus. Dixi esse posse, quia probabilius videtur, illam anachoreticam vitã exoptasse, dum esset Presbyter, & Hipponensis Populi Parochus; dicit enim *ibi* S.P. Augustinus: *meditatus fueram fugam in solitudinem*; quo innuitur, non fuisse tunc liberum; qui namq; liber est ad secedendum, non est cur fugiat, & fugere non dicitur, si discedat; & propterea non eam solitudinis voluntatem eo conuersionis tempore, quo liber erat: sed saltē postquam Presbyteratui adligatus est Hippone, illi adueniisse; & tunc fuisse à Deo ab huiusmodi solitudine auersũ, vt Populo suo prodesse perseueraret, & in cænobitica vita persisteret.

174 Si verò in secunda acceptione sumatur solitudo, vt accipit Macedo *pag. 668.* à qua dicit fuisse auocatum, respondet B. Iordanus de Saxonia in illis verbis, *conterritus peccatis meis &c.* confiteri Augustinum, quod sibi iam Episcopo acciderat; amore scilicet solitudinis, cænobiticæ, inquam, vitæ Monachalis, & pænitentię agendę gratia meditatum fuisse fugã, cum esset Episcopus. Et iuuatur hic sensus ex ipso Augustino, qui *lib. de oper. Monach. cap. 29.* cum Monachis loquens dixit: *Mallem per singulos dies certis horis, quantum in benè moderatis monasterijs constitutum est aliquid manibus operari, & cæteras horas habere ad legendum, & orandum, aut aliquid de diuinis agendum liberas.* Et iterum: *Mallemus hæc agere, quæ vt agatis, hortamur, quam ea, quæ nos agere cogimur.* Et expressiùs *epist. 261. ad Cælestin. Papam*: *Me sanè in isto periculo tantus timor, & tremor excruciat, vt cogitem ab officio gerendi Episcopatum abscedere.* Sed ecce Iordani verba *lib. 1. Vit. Fratr. cap. 7. Quod tamen in desiderio semper habuerit solitudinem etiam Episcopus existens ipsemet testatur lib. 10. Confess. in fine, ac si dicat conterritus peccatis &c. meditatus fueram fugam in solitudinem &c. Et si hic per solitudinem intelligitur status anachoreticus, manifestum est ex ipsis, eum illum statum in desiderio quidem habuisse, sed actualitèr non fuisse, vt posset prodesse alijs, vt ibi patet. Si verò per solitudinem intelligatur eremus cænobiticus, in quali solitudine ipse dudum steterat, hanc ipse etiam Episcopus desiderauit sæpè repetere etiam ad ibi permanendum, sed prohibitus est conscientia instigante, propter populi curam, cui habuit subintendere.* Similem responsionem adhibet ex mente Henrici de Herdebi Ludouicus de Angelis *de Vit., & laud. S. Augustin. lib. 4. cap. 6.* Sed ex huiusmodi prohibitione nihil contrà nos, eum nullo modo indè sequatur, quod Monachus non fuerit antè Episcopatum.

175 Verum gratis in prædicto sensu sumitur ab Aduersarijs, seù pro eremitico cænobitico statu solitudo; propriè namque solitudo importat vitam solitariam, qualis est anachoretica, & non socialem, qualis est cænobitica; & sic, siuè dicatur solitudinem adamasse, & ab ea impeditum fuisse sub conuersionis exordio, vel in Præsbyteratu, aut dum esset Pontifex, quid ad nos? Verum est impeditum fuisse, vt alijs prodesset ab anachoretica vita, nec aliud probatur ex illis verbis *conterritus, &c.* non tamen impeditus à cænobitica, quam professum fuisse constat ex dictis. Ità præ cæteris explicant Ægidius à Præsentatione *lib. 2. Prim. August. cap. 7.* & Crusenius in *Monast. Augustin. part. 1. cap. 9.*

176 Contra Bordonum autem sic specialiter. Quia si prohibitus fuit à solitudine Augustinus, quia illi dixerit Christus, *vt non sibi soli viueret, sed etiam alijs, pro quibus Christus mortuus erat, profiteret prædicando Euangelium fidelibus suæ curæ commissis*, hoc est Parochialibus, seù Episcopalibus, vt supra ipse Bordonus explicauerat, muneribus illis inseruiendo; cum dici nequeat, quod hoc à Christo dictum fuerit Augustino in suę conuersionis initio, secus nec Præsbyteratum suscipere adeò reluctasset, nec à Ciuitatibus Episcopo viduatis tanto se studio abstinuisset, quandoquidem incredibile est, quod expressæ, & sibi cognitæ Dei voluntati repugnare voluerit; sequitur manifestè, quod id fuerit illi à Christo iniunctum, dum iam esset Episcopus; quod, vt iam diximus, eius Monachatui non officit. Cæterum ex dicta Augustini circumspectione in abstinendo se à supradictis Ciuitatibus, constantem eius animum persistendi in Monachatu benè colligit Bellarminus *de Monach. cap. 6.* dicens: *Certè B. Augustinus serm. 1. de com. vit. Cleric. affirmat se Monachum, & non Episcopum esse voluisse; & ideò nunquam iuisse ad loca, quæ Episcopo carebant, ne fortè ibi Episcopus esse cogeretur.* Et de hoc satis.

DVBIVM XVIII.

An se Monachum vnquam dixerit S. P. Augustinus.

177 Qvatuor supersunt, quę Desnos *cap. 19.* pro oppugnando absolutè Augustini Monachatu in quocumque statu considerati, inuicta appellat argumenta. Sed nescio, an talia sint. Huiusmodi est primum. Augustinus in *lib. Retract.* scripta sua secundũ diuersas vitę suę conditiones recensens, nullam prorsus Monachismi fecit mentionem, sed partitur, ac distribuit in ea, quę exarauit nondum baptizatus, seù Cathecumenus; in ea, quæ baptizatus adhuc in Italia, & in Africa constitutus; in ea, quæ apud Hipponem Præsbyter; & in ea, quæ scripsit Episcopus. Eodem modo Possidius de Augustino scribit in eius Vit. *cap. 28. Antè proximam ferè diem obitus sui, à se dictatos, & editos recensuit libros, siuè eos, quos primo tempore conuersionis suæ adhuc laicus, siuè quos Præsbyter, siuè quos Episcopus dictauerat.* Vbi hic (subdit Desnos) Monachismus? Secundum. Augustinus sępissimè se vocat Episcopum, Presbyterum, Diaconum, Clericum, sed nusquam Monachum. Igitur &c. Et probat. Scribens Epis-

Episcopis vocat eos Coepiscopos, aut Consacerdotes; Præsbyteris Conpræsbyteros, Diaconis Condiaconos, Clericis Conclericos, Monachis non se vocat Conmonachum. Tertium. Nullus coæuorum Patrum in scriptis suis vocat Augustinum Monachum. Quartum. Loquens Augustinus Monachis, aut de Monachis dicit de eorum Monachismo *Vestrum propositum*; numquam autem *nostrum*, ostendens eo loquendi modo, vitæ suæ propositum aliud esse à Monastico. In *epist.* verò *ad Aurelium 76.* se signanter ponit in numero Clericorum (quo argumento vtitur & Macedo *pag.*705.) & secernit se à Monachis. Hæc Desnos.

178 En tota inuictorum argumentorum vis, quæ & si, vt è pluribus in vnum collectis maior esse deberet, vnica tamen, & trita responsione dissoluitur; Ab argumento, scilicet, negatiuo, qualia sunt omnia suprapofita, nihil probari. Nihilominus respondetur, quo ad tempus Monachatus, à baptismo, vt visum est *dub.*8. vsque ad Episcopatum contigisse, & perseuerasse; & quamuis hoc clarè in suæ vitæ diuersarum conditionum distributione non explicuerit Augustinus, quod tamen includatur in ea partitionis parte, quæ in Italia, & in Africa, siuè, vt loquitur Possidius, ab eo laico, & Præsbytero gesta concernit, ex alijs eiusdem Augustini scriptis hucusque ponderatis, & quę adhuc ponderabuntur, optimè, & clarissimè desumi, vt quisquam ingenuæ, & ab effectibus liberæ mentis iudicare potest. Et, vt Desnos fundamento occurram, Monachum se, & sæpius appellasse Augustinum sic ostendo.

179 Statum Monasticum per perfectionem Euangelicam, de qua *Matth.*19. *Si vis perfectus esse, vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & veni, & sequere me*, importari vidimus *nu.*41. Hanc perfectionem amplexum se fuisse dixit Augustinus *epist.*89. *ad Hilarium*; vt *dict. num.*41. obseruatum est. Ergò iam satis se Monachum dixit. Item Confess. *lib.*9. *cap.*8. seruū Dei se vocat. *Quærebamus quisnam locus nos haberet vtilius seruientes tibi*. Et *lib.*2. *de Ciuit. Dei cap.*28. *Venientes de transmarinis me, & fratrem meum Alipium, nondum quidem Clericos, sed iam Deo seruientes*. Ergo Monachum laicum. Cum enim dici nequeat, quod *seruum Dei* se vocauerit, tamquam hominem fugientem vitia, vacantem virtutibus, & orationi, quia hoc de se prædicare, iactantiam sonaret, quæ procul ab Augustini animo fuit; *seruum Dei* se dixit, idest hominem profitentem statum Monachalem iuxtà adnotata *dub.*6. *per tot.* & maximè *num.* 46. quem profiteri gloriosa Religiosorum confessio est, & non superba iactatio. In *lib.* etiam *de oper. Monach. cap.*29. sic habet: *Non alligamus onera grauia, & vestris humeris imponimus, quæ nos digito non attingimus; quandoquidem, si officij nostri salua ratione possemus, videt ille, qui probat corda nostra, mallemus hæc agere, quæ vt agatis hortamur, quam ea, quæ nos agere cogimur*. Per quæ patet, respondere Augustinum tacitæ obiectioni, quæ illi à Monachis, quos ad manuum laborem hortabatur, fieri poterat, nempè alligare eis onera, quæ digito ipse attingere nolebat, cum ipse manibus non laboraret. Ergò non negat, sed tacitè Monachum se comprobat; quia si eiusdem instituti, & professionis non fuisset, non potuisset hoc illi obijci; & ideò se excusat à manuum labore, non quia illi non competeret, vt Monacho: quin vt talem se illum desiderare fatetur: *mallem aliquid manibus operari*: sed ratione officij, & muneris Episcopalis, quo ab eo labore subtrahebatur.

180 Eamdem confessionem ex alijs Augustini verbis desumit Iordanus de Saxon. *d. lib.* 1. *Vit. Fratr. cap.*13. scribens: *Item in sermone de eo, quod scriptum est, Beatus vir, qui post aurum non abyt, &c. ipse appellat se Fratrem Augustinum* (sic in codice perantiquo, quem Iordanus habebat reperiri, licet codices noui non habeant nomen hoc *Frater*, testatur Ægidius à Præsentatione *d. lib.*2. *Prim. August. cap.*4.) *item in lib. suo, quem Speculum, seù Manuale appellat, ipse antiquos Patres Monachos specialiter vocat suos Patres, sic dicens: Concede Domine mihi fragilissimo beatorum Monachorum Patrum meorum imitari vestigia*; quasi velit dicere Iordanus, Monachum se hoc dicendi modo appellare Augustinum, sicut Hieronymum, eo quod consimili phrasi vsus fuerit, dum dixit: *Noster Princeps Elias, noster Eliseus*, inter Monachos se connumerasse arguit Platus de *bon. stat. Relig. lib.*2. *cap.*19.

181 Idem colligit Riccardus Cænomanus ex illis verbis S. P. Augustini *serm.*2. *de com. vit. Cleric. Non decet hanc professionem, &c.* in suo antidot. contra censuram Erasmi ad Regulam Augustini, sic scribens; *Offeratur mihi, ait Augustinus, v. g. birrum pretiosum: fortè decet Episcopum, quamuis non deceat Augustinum, idest hominem pauperem de pauperibus natum: dicturus erat hoc loco* (cōmentatur Erasmus) *quamuis non deceat Monachum: sed quià Augustinus non erat Monachus, illud non dixit. Verum satis exprimit, non decere Monachum pauperem de pauperibus natum. Et iterum: fateor enim vobis de pretiosa veste erubesco, quia non decet hanc professionem, hanc admonitionem, hæc membra, hos canos. Hæc Augustinus, vbi ostendit illud, quod dixerat, non decet Augustinum, multa includere, & inter alia monasticam vitam, quando dicit, hanc professionem: Sed Erasmus omnia facilè excludit à nomine Monachi, quasi animam à corpore tollens*. Hæc Cænomanus. Et est fortassè ratio, qua S. Antoninus in *Histor. part.*3. *tit.*24. *cap.*14. §.2. de eodem S. P. Augustino protulit: *Qui etiam Episcopus factus Monachum se profiteri non erubuit*.

182 Et vt clariora producamus, ecce S. P. Augustini verba in *Psal.* 132. *Quid ergò dicunt illi, qui nobis insultant de nomine Monachorum?* Certè ex his apparet, se inter Monachos includere, cum sibi quoque vna cum alijs Monachis de hoc nomine Monachi dicat insultatū. Ità inter alios intelligit Dadinus Altesera *lib.* 1. *cap.*12. *de orig. rei monast.* Modo ad Desnos: An hæc fortè non sufficiunt ad se Monachum declarandum? Numquid debuit esse totus in

suo

suo Monachatu describendo Augustinus? Ad quid ergò obijcere, quod se hic, & ibi Monachum non vocauerit, vel talem eum non alij vocauerint? Satis est ad suum Monachale institutum promulgandum, quod alijs locis indicauerit, se cum fratribus suis in monasterio vixisse, cum cæteris, quę vt supra à *dub.5.& seq.* eius Monachatum ostendunt.

183 Quod tandem loquens cum Monachis *vestrum*, & non *nostrum propositum* dixerit Augustinus, quid indè quæso? Etiam S. Bernardus *epist. ad Monach. maior. monast. tom. 2.* sic eos alloquitur: *Vobis vestra professio, & antiquorum Monachorum exempla victum ex proprijs præscribunt laboribus, & non ex Sanctuario Dei.* Et quis indè dicet: Ergò non Monachus, ergò à Monachis se segregat Bernardus? Neque ergò inferatur ex modo loquendi Augustini. Præterquam quod (vt ea quæstio, an Monachi per ascensum ad Episcopatum desinant esse Monachi, omittatur) debebat ità loqui Augustinus, licet Monachus, quià loquebatur cum Monachis, purè Monachis: ipse autem non erat purè Monachus, sed Monachus Episcopus; vndè non poterat dicere *nostrum propositum*, siquidem propositum Monachale, simul & Episcopale commune non est cum proposito purè Monachali, & propterea dixit *vestrum*, quia loquebatur de proposito pure Monachali. Quo tamen modo loquendi non intellexit, se Monachum negare, sed ad summum, se tunc non esse eiusdem propositi purè Monachalis; constat enim ex dictis ad ea verba, *Non decet hanc professionem*, se adhuc & Episcopum non erubuisse Monachum profiteri, cum de alia professione non posset esse sermo, quam de Monastica.

184 Similiter & quando *epist.76.* inter Clericos se connumerauit, etiam dato, quod intellexerit per hoc se discernere à Monachis, indicare tantum voluit, se non simplicem Monachum, sed Clericum etiam esse, idest addictum Ecclesiæ ministerio, vt explicant Riccard. Cænoman. *ibid.* & Hieronymus Torens. *lib.4.Confess. August. cap.4. §. 14.* non verò indicare se Monachum non esse, quod est omninò diuersum; & patet ex eo, quod ibi agit de Monachis sui instituti desertoribus ad Clericatum non promouendis; & quod ex Monachis ipse quoque aliquos ad Clericatum, nempè perfectiores, assumere soleret; vnde, cum loquatur ibi de Monachis ad Clericatum assumptibilibus, non potest dici, quod, dum loquitur de Clericis, de illis loquatur ad exclusionē Monachatus; & consequentèr, quod nequè, dum se in numero Clericorum ponit, aliud intelligat, quam discernere se Monachum Clericum à Monacho non Clerico, non verò à non Monacho.

185 Dubitari hic tandem posset, an Petilianus obiecerit Augustino Monachatum, nec ne; si namq; non obiecit, videtur inferri, quod Monachus non fuerit; & est argumentum Desnos *cap. 20.* dicentis: *Sed Deus immortalis! Quid non improperasset Augustino Petilianus, si ipsemet Augustinus Monachum professus fuisset? Quod quia tacet, argumentum est validissimum, talem non fuisse.* Sed falsum est, quod id illi non improperauerit Petilianus, vt *num. 192.*, & 193. dicetur.

186 Concludamus igitur cum adductis sub *num.1.* D. Damiano, & Petro Maturo, indubitabilem esse Augustini Monachatum; de quo adhuc & nonnulla *quodlib. seq. dub.1.* nec aliter posse eum sentire, qui libero ab affectibus animo velit rem examinare, sicut examinarunt tot classici, & extrà Eremitanam familiā DD., qui D. P. Augustini Monachatū propugnant. Ad triginta duos enumerat Marquez *de orig. Eremit. cap.5. §.4.* quos ibi videre est: sed multò plures omittit. Nos pro coronide pręter iam in hoc *quodlib.* laudatos, duos addimus Aubertum Myræum, qui *lib. de orig. & progress. Ordinis Canonic. Regul. cap.2. fol. 8.* sic habet: *Augustinus deindè, idest in Africa, eam sibi vitam delegit, quæ Monachica vocabatur, quod institutum iam, vt facilè credi potest, à Simpliciano Monacho, qui eum de Christiana religione plurimum erudijt, Mediolani hauserat.* Et Franciscum Biuarium, qui non solum *de Veter. Monach. lib.2. cap.4.* id expressè affirmat, sed in *Comment. ad Luc. Dextr. Chron. ad ann. Christ.406.* sic scribit: *Adhuc nonnulli sustinere non possunt, quod Leporius dicatur Monachus ex familia S. Augustini; quoniam Monachatum ab Augustino institutum audire nolunt, sed Canonicos dumtaxat Regulares. Quod quidem pro contentione, non pro veritate dici dubium nulli sit; nihil enim ex scriptis Doctoris sanctissimi æquè perspicuum est, quam ipsum Monachum fuisse, & institutorem Monachorum.*

Hęc sunt, quæ ex Desnos, Macedoque contra Augustinianum Monachatum duximus consideranda, vt quam debilibus, leuibusque rationibus ab eis denegetur, appareat; sicuti iam ex dictis satis constare puto. Ad vlteriora ergò.

QVODLI-

QVODLIBETVM SECVNDVM DE EREMITANI ORDINIS ORIGINE.

ÆC est Boni proprietas ab omnibus appeti: rarò tamen sine inuidia; & vtinam non a personis Deo Sacris. Vix prærogatiua aliqua vna decoratur Religio, quam non æmuletur & altera. Augustiniani hinc Ordinis mirum non est, si qui præminentiam ferre non valentes, eius antiquitatem miris modis oppugnant: rati fortasse proprio instituto gloriam adimi, si illud ab altero anteriore præcedi dicatur. Quidam huius Eremitanæ Religionis exordia ignorati, vel esse dubia scribunt; vel, vt veriùs loquar, fingunt. Alij S. Guilelmum, sed nullo prorsùs fundamento Institutorem proprio marte constituunt; & à magna sub Alexandro IV. vnione initium sortiri, quod absurdius est, venditant nonnulli; De eius tamen legitima antiquitate, & institutione constabit ex dicendis in sequentibus dubijs, quæ meæ Religioni rem gratam facturus dilucidanda suscepi.

DVBIVM I.

An S. P. Augustinus Monachorum Ordinem instituerit.

187 ANtè Augustini reditum in Africam, ibi Monasticum institutum penitus ignotum suppono cum Baronio mox laudando; tum ex eo, quod nullus ante Augustinum Monachos in Africa fuisse scripserit, cum alias de Monachatu multò ante ipsum Augustinum in pluribus Mundi partibus florente, loquantur Historiæ; tum ex Petiliano Augustinum, quod huiusmodi instituti auctor fuerit, increpante; quod dementissimè fecisset, si ante Augustinum ibi Monachatus viguisset; tum ex ipsomet S. P. *lib.8. Confess. cap.6.* affirmante, se monasteriorum, dum de illis loquentem Potitianum audiuit, nullã notitiam habuisse: *Indè sermo eius deuolutus est ad monasteriorum greges, & mores suauolentiæ tuæ, & vbera deserta eremi, quorum nos nihil sciebamus:* quo indicatur necdum in Africam, vndè paucos antè annos discesserat, penetrasse Monachatum; ac etiam ex adducta *lib.2. Retract. cap.21.* ratione scribendi librum de opere Monachorum: *Quod, cum apud Carthaginem monasteria esse cæpissent &c.* in qua inuoluitur apud Carthaginẽ, quę Africæ caput erat, vsq; ad id temporis monasteria non fuisse.

188 E contrà verò post Augustini reditum in Patriam, Monachatum ibi in lucem prodijsse, & breui adeò prosperè adoleuisse, vt varias in partes se diffuderit, quamplures testantur annales; Vndè hanc illi laudem tribuunt Nebridius à Mundelheim Canonicus Regularis, & Baronius, quod primus in eam Regionem Monachatum inuexerit. Ille in *Antiqu. Monast. epist.16. propè fin.* Sic: *Si liceret in aurem tibi aliquid dicere, S. Augustinus Africanæ Prouinciæ Monachismi præfectus primus Monachos ibi in Vrbes introduxit.* Et rursum *epist.56. Augustino Monachismus in Africa quid quid est, debet:* Baronius verò ad ann. 391. sic: *quod igitur S. Augustinus primus fuit, qui monasticæ vitæ instituta inuexit in Africam*; & repetit ad ann.504. vt *quodlib.6. dub.1.:* quo dicendi modo Patrem Monachorum eum appellat; nam explicans modum, quo illa Monasticæ vitæ instituta illuc transuexerit, subdit: *Eademque primus seruare cæpit, alijsq; seruanda tradidit.* In quibus omnibus Monachorum Institutoris tota quidditas continetur.

189 Hæc ergo probemus & nos, vt inde Monastici Ordinis auctor affirmetur Augustinus. Ast circà primum, non est, cur aliud addamus; satis enim liquet ex dictis *præced. Quodlib.* quod Monasticę vitę instituta ipse seruauerit. Consideremus secundum: an eadem alijs obseruanda præscripserit. Et facilè, quod

id fecerit, ex ipso euincitur Augustino, qui id non semel confessus est, videlicet in *epist.89. ad Hilarium*, sic: *Ego, qui hæc scribo, perfectionem, de qua Dominus locutus, quando ait diuiti adolescenti: vade, vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo, & veni, & sequere me* (quam Monachalem, siue Religiosam esse iam obseruauimus *num. 41.*) *vehementer adamaui, & non meis viribus sed gratia ipsius adiuuante sic feci*, eo nempè triennio, quo vixit in Tagastensi monasterio: *Et ad hoc propositum, quantis possum viribus alios exhortor, & in nomine Domini habeo consortes, quibus hoc per meum ministerium persuasum est*. Et iterum *serm. 1. de comm. vit. cleric.* dicens: *Veni ad istam Ciuitatem*, cum adhuc esset Monachus laicus, *propter videndum amicum, quem putabam lucrari posse Deo, vt nobiscum esset in monasterio*. Et post aliqua: *Et quia hic disponebam esse in monasterio cum fratribus; cognito instituto, & voluntate mea beatæ memoriæ Senex Valerius dedit mihi hortum, in quo nunc est monasterium. Cæpi boni propositi fratres colligere*, idest Monachos, vt explicatum est, *compares meos, nihil habentes, sicut ego nihil habebam, & imitantes me*. Et quid sonant hęc: alios ad propositum Monachale adhortari, & iam socios habere monasteria ædificare, fratres intrà illa colligere, suum institutum seruare, & imitari, nisi Augustinum Religiosi instituti, siuè Ordinis Auctorem esse?

190 Nequit hoc certè negari, nisi quis velit negare Monachorum Patres fuisse Antonium, Basilium, atque Benedictum, cum eadē sit ratio de illis, atque Augustino, præsertim, si sicut illi fecerunt, Augustini studio huiusmodi institutum propagatum consideretur. Omitto numerum. 122. Fratrum, quos in primo, seù Tagastense monasterio secum habuisse scribit Sigebertus *epist. ad Macedon.* vel.120. vt notant Thomas Trugill. *tom. 2. serm. de S. Aug.* & Alphonsus Villegas *tom. 1. Sanctoral. in vit. S. Aug.* Extrà dubium est, quod non solum in secundo, scilicet Hipponensi, adeò excreuerat numerus Monachorum, vt sub Congregationis nomine illos ipse comprehenderit Augustinus *epist.64. ad Aurelium*, dicens: *Omnis itaque fratrum cætus, qui apud nos cæpit coalescere*: sed eius itidem opera, tum apud Carthaginem diffusus est Monachatus; & ea propter in *fin. dict. epist.* gratias egit eidem Aurelio pro agro fratribus suis concesso: *Agrum fratribus datum prouisione, & liberalitate tua didicimus* pro vno ex illis monasterijs ædificando, quæ eodem teste Augustino, in ea Prouincia multiplicata sunt: *Quod, cum apud Carthaginem monasteria esse cæpissent*; quæque eiusdem Augustini fratribus plena docet Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 8. num. 20.* & nos *dub. seq.* ostendemus: Tum ad cæteras Africæ partes, quarum monasteria ex Possidio *cap. 31. Vit. S. P. Aug.* sic scribente, *Clerum sufficientissimum, & monasteria virorum, & fæminarum continentiū cum suis Præpositis Ecclesiæ dimisit*, Augustini propaginem fuisse, sic argumentatur Baronius *ad dict. ann. 391. Ex hac quidem Augustini plantatione* (loquitur de Monachali per ipsum in Africa instituta) *accepit palmites, longè, latèque diffusi, tunc in Africa, tum etiam in alys plerisque Ecclesijs*. Et infrà: *Vt planè videas ex vno Augustini monasterio vniuersam Catholicam Ecclesiam Africanam Sanctis Sacerdotibus, & monasterys, ex alijs deriuantibus breui tempore fuisse repletam*. Quæ sanè Baronij argumentatio verissima, & proprijssima mihi videtur, vt potè huic Augustini ex *lib. de oper. Monach. cap. 28.* desiderio omninò conformis: *Sub generali nomine Monachorum vestrum propositum blasphematur tam bonum, tam Sanctum, quod in Christi nomine cupimus, sicut per alias terras, sic per totam Africam pullulare*.

191 Nec audiendus Macedo *tom. 3. Collat. inter D. Thom. & Scot. Collat. 9. pag. 678. & 679.* quod scilicet Possidius pro monasterijs virorū intellexerit monasteria Clericorum ex alijs eiusdem Possidij verbis *Clerum sufficientissimum*, quæ non verificarentur, *nec satis prouidisset suo Episcopatui Augustinus*, nisi ea monasteria virorum fuissent Clericorum, vt deficientibus aliquibus alij succederent ad obsequium Ecclesię ministri. Non inquam audiendus; tum quia satis prouidit Augustinus quantum Ecclesiæ suæ opus erat solo monasterio in Domo Episcopali constructo, quod Clericis plenum erat; & fundamento caret, quod ad huiusmodi, & pro ea, atque vna Ecclesia requirerentur tot alia Clericorum monasteria; cum tot aliæ Cathedrales à temporibus Apostolorum ad hanc diem per successionem aliorum post alios absq; ijs monasterijs perseuerare cernantur; tum quia Possidius apertè distinguit inter Clerum, & monasteria virorum; quo innuit absque dubio, hęc esse diuersę Professionis à Clericatu, seù Monachorum; & superfluè repetijsset monasteria virorum, si & hęc Clericorum fuissent, cum ad id satis fuisset dicere *Clerum sufficientissimum*. Et ità præter Baronium *loc. supr.* Martinus Perez Archiepisc. Valentin. *lib. de Diuin. Nom. tit. de contin. art. 2.* dicens *D. Augustinus cænobia quoque instituit Monachorum, & Clericorum*; & Suarez *ibid.* vbi etiam obseruat nomine virorum, & fæminarum personas laicas, & non Clericos valdè propriè significari. Vlterius, si admittit ipse Macedo, & negare non potest *pag. 704.* ea in Africæ parte, in qua erat Augustinus, Monachorum monasteria fuisse, & à Clericis distincta, quarè dicendum non est de ijs locutum Possidium, dum præter Clerum sufficientissimum monasteria virorum dixit ab Augustino relicta? Respondet fuisse quidem ibi Monachorum monasteria; sed non ab Augustino fundata. At non digna homine in Augustino versato responsio, vt potè contrà euidentiam facti, cum & ibi solum, & sub Augustino, & per Augustinum incæpisse Monachatum, & illius propagationi ipsum intentum iam viderimus; adeò vt dato etiam, quod ipse Monachus non fuisset, illi Monachatus, quem ibi Macedo admittit, attribuendus sit. Si ergò S. P. Augustinus in Patriam ibi diù inuisum tran-

transtulit in se ipso Monachatum, monasteria construxit, vixit in ipsis, socios aggregauit, ac multum extendit, Monacborum Ordinem instituisse, omninò concludendum.

192 Confirmatur ex eo, quod de Petiliano refert S. Augustinus *lib. 3. contr. epist. Petilian. cap. 40. Perrexit ore maledico in vituperationem Monasteriorum, & Monachorum arguens etiam me, quod hoc genus vitæ à me fuerit institutum; quod genus vitæ quale fuerit nescit, vel potius toto Orbe notissimum nescire se fingit*. Quibus verbis cum nnn neget Augustinus, se Monachatum instituisse, vti ad excludendam, & retundendam Petiliani contumeliá, negare debuisset, quando reuerà non illum instituisset: sed snlummodò mirari se dicat, quod Petilianus aliàs homo non gregarius, sed eruditus fingeret, se nescire, quale illud vitæ genus fuerit, cum iam in toto Orbe notissimum esset, tacitè confirmare Augustinum, se reuerà esse illius institutorem, concludunt Genebrardus *lib. 3. Chronolog. ann. Christi* 426. Bellarminus *de Monach. c. 5. §. quod etiam* in hæc verba: *Vbi à se institutum Monasticum Ordinem fatetur*. Gregorius de Valentia *controuers. de stat. & vot. Relig. cap. 2. argum. 2.* & in 2. 2. *disp.* 10. *q. 4. punct. 1. §. 1. vers. extat etiam*. Baronius ad *d. ann.* 391. Suarez *loc. sup. nu.* 13. Nicolaus Laneicius *opusc. spiritual. tom. 1. opusc. 1. cap. 19.* Dadinus Alteserra *lib. 1. orig. rei Monast. cap.* 12. Franciscus Biuarius in *comment. ad Chronic. Flauij dextr. ann. 406. vers. adhuc nonnulli*. Ni velimus dicere cum eodem Biuario comment. *in epist. Marci Maxim. num. 37.* intendisse ea responsione Augustinum declarare, se non esse primum Monachatus Auctorem, per hoc, quod illum in Africam introduxerit, vt illi obijciebatur *à Petiliano Donatista* (sic Biuarius) *ob id inter cætera increpatus est, quod Monachorum primus esset institutor; quod tamen Augustinus constanter negauit, eam reddens rationem, quod eiusmodi genus vitæ toto Orbe iam esset notissimum*. Quod est adhuc expressius confiteri, se reuerà illum ibi instituisse.

Non placet hoc Desnos, & Macedo, & dicunt ille in *Canonic. Regul. & sæcul. lib. 3. cap. 20.* hic verò *loc. sup. pag.* 68n. pro Mnnachis venire ibi Clericos, licet ratione quarumdam institutionum Regularium, quas statui Clericorum adiunxerat Augustinus, perperam eos Monachos appellauerit Petilianus. Et probat Macedn ex odio Donatistarum, & in primis Circumcellinnum in Clerum, itaùt teste Possidio multoties armati vias obsederint, vt Augustinum vna cum illis è medin tollerent, nec alia de causa nisi ex inuidia, ac rabie in nouum, seù Regulare Clericorum institutum, qun eorum dissoluta vita arguebatur; & sic propter hos, & non propter Mnnachos redargutum esse à Petiliann Augustinum.

193 Sed quis non videat, quam longè abeat à vero huiusmodi expositio? Et vndè deducitur illud vitæ genus Clericis Regularibus adscriptum fuisse a Petiliano, si Clericos nec per somnium nominat? Aut Petilianus non iam de grege coquus, aut sellularius, sed nobilissimæ Constantiensis Ciuitatis Episcnpus, hnmo litteratus confudisse eredendus est, cum Clericatu Monachatum, & hunc pro illo vsurpasse? At dato, quod ipse reuerà vnum cum altero confuderit: idemne de Augustino sentiendum? Nec ipse forsan discrimen inter vtrumque cognouit? Clarè dicit Augustinus, se redargutum propter monasteria, & Mnnachos, qui reuerà in ea Vrbe, & Regione erant. Vana ergò interpretatio de Clericis. Patet tamen primò, quia hæc Donatistarum, & sequacium iurgia explicans Saluianus *de Prouident. lib. 8.* dixit. *Ità igitur in Monachis, idest in seruis Dei Afrorum probatur odium. Et si quando aliquis Dei seruus de sacris Eremis, venerandisq; secretis ad Vrbem illam officio Diuini operis accessit, simul vt in Populo apparuit, contumelias, sacrilegia, & maledictiones accepit*. Quæ non Clericos, sed Mnnachos respexisse patet, & Augustini Monachos, vt tenent Marquez *de Orig. Eremit. cap. 8. §. 7.* Christianus Lupus. *quæst. quodlib. de Orig. Erem. cap.* 14. Ludouicus de Angelis *de vit. & laud. D. August. lib. 4. cap. 2.* Carolus Moreau *in Vindic. August. part. 1. q. 9.* In. Petrus Crescentius *in Præsid. Rom. lib. 1. narrat. 7. num* 40. Secundò, quia dixit Augustinus *in vituperationem monasteriorum* in plurali, idest Mnnachorum, qunrum plura erant, vt vidimus, cum Clericorum vnum tantum esset, & in Cathedrali. Tertiò, quia Petiliani increpatio cadebat super genus vitæ, vt habet Augustinus, *toto Orbe notissimum*, & consequentèr non Clericorum Regularium, soli Africæ notum, & fortè nec tunc extrà Vrbis Hipponensis mænia extensum, sed Mnnachnrũ in Ægypto, Mesopotamia, Græcia, Italia, cæterisque partibus verè, & in proprin sensu iam cognitũ. Quartò, quià indè imponebat Augustino Petilianus, quod per tale institutũ assereret Christum esse Baptistam, *indè asserens* (sic Augustinus *d. cap. 40. contra epist. Petilian.*) *me dixisse Christum esse Baptistam*. Esset autem stulta illatio, si ad Clericorum Regularium institutum refereretur, cum illi nullum nrdinem habeant ad vitam Eremiticam, & ad Baptistam eremi cultorem. Ex quibus omnibus constat, ob Monachnrum, qui Baptistam Ducem sequebantur obiurgatum Augustinum. Et quod de Donatistarum odio adducit Macedn nullius est momenti, cum non snlum Clericos illi insecuti fuerint, sed & laicos eodem testè Possidin *Cap.* 12. qui tamen institutionibus illis Regularibus minimè obstringebantur: *illi* (sic ipse) *omninò suo more nec laicis, nec Clericis pepercerunt, sicut publica testantur gesta*; ni pro laicis Monachos, & probabilius ad rem præsentem odij Donatistarum intelligere velimus; quo Macedi coniectura magis euanesceret.

194 Probatur iterum efficaciter principalis assertin ex eod. S. P. Augustino, qui Africanos Mnnachos filios suos vocat; *epistol.* siquidem 76. ad Aurelium Carthaginensem Epicopum, se in ipsis in Christo enutriendis tamquàm Patrem insudare fatetur: *Quibus in Christo enutriendis*

dis feruimus; & quamuis *cap.* 21. *lib. de oper. Monach.* eamdem laudem eidem Aurelio communicet per hæc verba: *Dat enim mihi Dominus per te magnam fiduciam, eos ipsos Monachos alloqui filios, & fratres nostros, quos noui, quanta nobiscum dilectione parturias, donec in eis Apostolica disciplina formetur*: non sequitur eorum institutorem fuisse Aurelium, quia non dicitur ipse parturire: sed vna cum Augustino parturire; hoc est, vt obseruat Christianus Lupus *quæst. quodlib. de orig. Eremit. cap.* 18. in eis parturiendis Augustinum adiuuare: *Ecce eis parturiendis* (ait Lupus) *atque formandis laborat, non Augustinus Aurelio, sed Augustino Aurelius, quia nempè Augustinus eos instituerat: Aurelius autem dumtaxat promouebat*. Quapropter Augustinus solus eorum propriè Pater. Quod clariùs explicat *d. lib. de oper. Monach. cap.* 1. dicens: *Vtrum filijs, & fratribus nostris Monachis. Et cap.* 29. cum ijsdem Monachis loquens: *Si fratres, si filij nostri estis*. Item *cap.* 30. *sicut ergò cæteri fratres, & filij nostri*. Et *cap. vlt. d.* librum concludens dicit Aurelio: *Hæc itaque omnia, in quibus loquacior fortè fui, quam vellent, occupationes tuæ, & mea, si approbas, fac innotescere fratribus, & filijs nostris, propter quos mihi es hoc opus dignatus imponere*; imponere scilicet ad sedandas controuersias inter Monachos ortas; quo item eorum Institutor indicatur Augustinus; nam ideò ad eum dictorum Monachorum differentias remisit Aurelius, quia Institutoris auctoritate eas componere facilius poterat.

195 Cognoscit tandem hanc veritatem ipse Desnos; & vtpotè manifestam negare eam non valens, ex his ijsdem Augustini locis eodem *cap.* 20. concludit: *Denique nil repugnat dicere, & fateri, Augustinum instituisse alibi, quàm in Præsbyterio, vel Episcopio Monachos, quales ij, quos vocat suos fratres, & filios*. Quæ confessio parui facienda non est, cum ab eo procedat, qui Augustinianum Monachatum intendit ex professo impugnare; cum, si Monachorum institutor semel admittitur, non sit, cur attentis maximè supradictis, Monachus ipse negetur.

Probari item posset ex Regula à S. P. Monachis præscripta; & est argumentum ad hoc probandum efficacissimum, quo vsus est & Suarez *d. tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 13. *in fin.* At quia de Regula agetur *quodlib.* 10.; ideò ab hoc argumento supersedo, sicut & à pluribus alijs pro huius conclusionis confirmatione satè opportunis; & de aliquibus tantum in sequentibus, & præcipuè *dub.* 10.

196 Consideremus modò, quid specialitèr obijciat P. Macedo. Monachos ab Augustino institutos negat, & suadere nititur ex eo, quod quotquot monasteria instituit Augustinus, fuerint Clericorum Regularium. Sic ipse *d. collat. & diff.* pluribus in locis. Ergò non Monachorum. Antecedens probat *pag.* 679. primò duabus coniecturis: altera, quia Augustinus erat amantissimus Apostolicæ professionis: altera, quia Augustino non erant copiæ, nec facultates ad plura monasteria extruenda. Deindè argumento, quod ipse robustum dicit, quia omne monasterium Hipponense Clericorum erat, cum ex illo decem assumptos Episcopos scripserit *cap.* 11. Possidius; & eiusdem instituti fuerunt, quæ ex illo assumpti Episcopi in suis Ecclesijs erexerunt. Probat secundò *pag.* 690. & alibi sæpius ex paupertate Apostolica, quæ in dictis monasterijs obseruabatur, renunciandi proprio, & conferendi bona in commune, quæ propria erat, vt ipse dicit, Clericorum: non verò Monachorum. Probat item tertiò *pag.* 722. quatuor argumentis, quæ appellat rotunda, quorum primum est (cæteris relictis, vel quia iam solutis, vel alibi soluendis.) Non fuit Monachus Augustinus. Ergò neque Monachatum instituit. Antecedens probat, quia Petilianus id illi improperasset, quod tamen eum non fecerit, sed solum improperauerit, quod instituerit, arguit, quod ipse Monachus non fuit. Potest his aliud eius argumentum addi ex *pag.* 676., quia in ea Africæ parte nulli Ascetæ erant, cum Possidius *d. cap.* 12. enarrans persecutionem Donatistarum in Catholicos. *Episcopos, Clericos, & Plebes nominauerit*, nullo facto verbo Ascetarum, & Monachorum, vtpotè *in solitudine extrà Africam* commorantium; quod repetit *pag.* 677. ex eod. Possidio, qui pariter *cap.* 28. Barbarorum in Africam irruptionem, & omnium indè ordinum, graduum, & professionum calamitates exactè referens tenuit *de Cænobitis altum silentium*, quia *nempè nulli vsquam inueniebantur*.

197 Sed in his omnibus nullum inuenio robur. Negatur enim antecedens, & satis patet contrarium ex hucusque dictis. Prima coniectura non probat, quia professio Apostolica, quam adamauit Augustinus fuit vita communis, & Monastica, vt dictum est *dub.* 9. & *to. præced. quodlib.* non verò Clericalis, vt *ibid. dub.* 15. ostendimus. Minus secunda; quia (omisso, quod Aurelius Episcopus Carthaginensis concesserit fratribus suis agrum, sicut Valerius hortū, quod & alij facere potuerunt) petam ab ipso, quomodò Patriarcha Franciscus tot ędificauerit monasteria ipse pauperrimus? Oblitus ne est, quod S. Theresia (vt in eius offic. *lect.* 2. *secundi Noctur.*) *duo super triginta monasteria inops Virgo potuit ædificare omnibus humanis destituta auxilijs*? Argumentum sumptum à promotis in Episcopos, nullius paritèr momenti est; cum namque fuerint assumpti à Conuentu Hipponensi, illud in horto Valerij, & Monachorum fuisse, iam probauimus *supr. num.* 155. & *seqq.* & iterum hic *dub.* 5. Nec ex promotione ad Episcopalem dignitatem sequitur, quod non fuerit Monachorum, cum enim hi in Clericos ordinari cæperint, assumpto ad Episcopatum Augustino, potuerunt & ipsi in Episcopos consecrari, & suum Monachale institutum alio diffundere.

198 Ad secundum patet responsio ex dictis *dub.* 16. *num.* 166. & *seq.* paupertatem scilicet Apostolicam non exigere delationem bonorū ad commune, sed vsum iñ communi bonorum de-

delatorum; atque adeò non arguere vitam clericalem, cum tale institutum commune fuerit & Monachis; & considerari potest in Religionibus, de quibus hac fortè de causa dixit S. Thomas 2.2. 9. 188. *art.7. in corp.* quod ab Apostolis, qui pretia prędiorum seruabant, duxerint originem: *Sed etiam discipuli post resurrectionem, à quibus omnis Religio sumpsit originem pretia prædiorum seruabant, & distribuebant illa, prout cuique opus erat.* Quarè gratis dicitur ratione talis paupertatis solos Clericos, & non Monachos fuisse ab Augustino institutos.

199 Tertium, quia rotundum, tantisper reuoluo. Non fuit Monachus Augustinus, dicit P. Macedo, quia hoc ei non improperauit Petilianus, quod non reticuisset, si talis reuerà fuisset. Ergò saltem (retorqueo sic) Monachatum instituit, cum hoc ipsi ille obiecerit. Ast dato, quod hoc ei non obiecerit Petilianus, quid indè? Non propterea Monachus Augustinus antequam esset Episcopus? Petiliani hęc insultatio contigit assumpto iam ad Episcopatum Augustino; & quid mirum, si eum ibi Monachum non nominauit Petilianus; cum tunc in Monachali habitu non incederet Augustinus, vt *dub.1. quodlib. 6. num.*510. & 511. dicimus. Sed nego, quod non illi obiecerit eum Monachum fuisse, vt vidimus *num.* 192. Sed ecce id clarius ex ipso S. P. Augustino in *Psal.* 132. *Quid ergò dicunt illi, qui nobis insultant de nomine Monachorum?* Quæ verba cum respiciant Petiliani exprobrationem, qui Monachale institutum exprobrabat, sibi quoq; Monachatum exprobratum satis manifestat; atq; adeò non probat P. Macedo, non fuisse ex hoc capite institutum ab Augustino Monachatum.

200 Vltimum tamen, cum sit purè negatiuum, attendendum non est. Si tamen Monachos silet Possidius, eos enumerat Augustinus. Nonne, liber de opere Monachorū ab Augustino conscriptus, Monachos ibi cōmorantes indigitat? Nonne satis eorū meminit Victor Africanus teste Alexandro Anchirota, qui *tract.6. de Vot. Pauper.* sic habet: *Hostili Vandalorum inualescente perfidia cunctis monasterijs profanatis multi ex Monachis, seù Eremitis S. Augustini pro Fidei confessione Martyrij palmam adepti sunt, vt scribit Victor Africanus.* Sed ad quid hæc? En, quæ P. Macedo concedit *cap.6. pag.*704. *Nec inficior Cænobiticum institutum Augustini tempore in Africa fuisse: id enim apud eum constare video ex epist.76. ad Aurelium, quæ non solùm de monasterijs aliorum Regnorum, partiumue Africæ, sed etiam de illa, in qua degebat Augustinus, loquitur*; quomodò ergò ex Possidij silentio extrà Africam Monachos retrudit, & hac de causa eos ab Augustino negat institutos, dum sibi constat eos ibi fuisse?

Alia supersunt argumenta, quibus ex Regula probat solos Clericos Regulares fuisse ab Augustino institutos: sed his satisfaciemus, cum de Regula agetur. Miror tamen, hominem; qui in Pontificum Bullis versatum se dicit, & credo, hanc veritatem potuerit impugnare, cum Ordinis Eremitarum Fundatorem, & Patrem, vt infrà *dub.* 10. constabit, pleno ore Summi Pontifices publicauerint Augustinum. Recordetur se *collat. 9. diff.1. cap.4. à pag.* 651. *& seq.* & signanter *pag.*653. *col.2.* probasse ab Augustino institutos Canonicos Regulares, quia à Christi Vicarijs est eorum Fundator appellatus; & ni sibi contrarius esse velit, hoc idem de Eremitarum Ordine affirmare debebit.

DVBIVM II.

An nouum Monachatum instituerit S. P. Augustinus.

201 ORitur hoc dubiū ex adductis S.P. verbis de Petiliano loquētis, *Arguens me, quod hoc genus vitæ fuerit à me institutum; quod genus vitæ, quale fuerit, nescit, vel potiùs toto Orbe notissimum nescire se fingit.* Ex quibus Franciscus Biuarius colligit, nil noui instituisse Augustinum, & propriè loquendo, Monachatus ab Apostolis instituti restitutorem esse: quod idem sentit de Basilio, ac Benedicto. In commentarijs enim ad *epist. Marci Maxim. num.* 37. sic habet: *Opere pretium est aduertere diuos illos Monachorum institutores, & altores Basilium, & Augustinum, & Benedictum, cum Regulas suis discipulis dictarent, nequaquàm quasi nouum aliquod inuentum Ordines Monachorum nouos instituere contendisse, sed illum ipsum, quem ab Apostolis acceperant, vbi lapsus fuerat, reformare, & vbi nondùm floruerat, restituere. Id in Augustino lucidissimè constat, nam à Petiliano Donatista ob id inter cætera increpatus est, quod Monachorum primus esset Institutor; quod tamen Augustinus constanter negauit, eam reddens rationem; quod eiusmodi genus vitæ toto Orbe iam esset notissimum.*

202 Consonat Iordanus de Saxonia *lib. 3. Vit. Fratr. cap.3.* sic scribens: *Videns B. Augustinus iam suo tempore Apostolicæ communionis obseruantiam penè extrà fines Ecclesiæ exulauisse, & processu temporis posse longiùs ambulare ipse eam reuocare, renouare, seù restaurare, vel conseruare satagens, Regulam summa discretione præcipuam, in actibus Apostolorum fundatam, in qua communionem Apostolicam luculentèr descripsit, quam suis sectatoribus obseruandam præcepit.*

203 Clarius Christianus Lupus *d. quæst. quodlibet. cap.5.* dicens: *Ideòque admodùm credibile est, quod Augustinus non nouum quempiam instituerit Monachismum, sed eum ipsum, quem à Potitiano audierat, atque in Italia viderat, introduxerit in Africam, quem, certum est fuisse Eremiticum, atque laicalem* (& quasi non contentus, sic *cap.* 16. repetit) *Augustinus propriam Monachismi speciem reuerà non instituit, sed potiùs eam ipsam, quam in Gallia, Germania, Ægypti, Mesopotamiæ, aliarumque Gentium eremis, atque agris florere à Potitiano audierat, atque ipse in Italia viderat, quamque illius amore totus succensus vitæ Angelicæ coæquauerat in lib. de moribus Eccles. Cathol. in Africam introduxit, atque per omnes illius Prouincias annitente in primis S. Aurelio propagauerit.*

Hæc Lupus. Cui consentire videntur plures ex P.P. Eremitanis, qui ab Antonio, Monachisq; Ægypti primùm, deindè Italiæ, Augustinianum institutum desumptum scripserunt.

204 Cæterùm, sicuti verum est, non esse, neque à S. P. Augustino, neque à SS. Basilio, atque Benedicto nouum genus Monachatus, quoad substantiam, prout tria essentialia vota includit, institutum: quo sensu locutum credo laudatum Biuarium: ità attentis particularibus fine, & medijs, quæ Monachatui accidentalia sunt, mihi videtur omninò dicendum, nouum Monachorum Ordinem instituisse S.P. Augustinum, quia licet non negem ab Antonio, & Monachis post Antonium per Italiam diffusis eius institutum, habitumq; primo desumptum; cum tamen huiusmodi Monachi ante Augustinum, specialem viuendi modum non haberent, quem ipse posteà suis Monachis in Regula præscripsit, hoc sufficit ad hoc, vt Augustinus Monachorum Institutor habeatur per Io. Gonzalez de Critan, *in epitom. vit. monast. S. P. Aug. §. 8. cap.* 1, & §. 5. *cap.* 3. & Macedo *d. collat.* 9. *diss.* 1. *cap.* 2. *pag.* 642. vbi Fundatores Ordinum dicendos probat, qui Regulis particularibus specificant rationem cõmunem status, seu instituti Religiosi; vnde & sufficiet, vt Eremitarum Ordo noua Monachatus species dicatur; cum sufficienter ex Regula, medijsque diuersificentur, ac specificentur Ordines, vt docent idem Suarez *ibid. lib.* 1. *cap.* 1. Miranda in *Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 1. *art.* 5. *concl.* 2. & *q.* 2. *per tot.* Bartholomeus à S. Fausto in *thesaur. Relig. lib.* 5. *q.* 17. Donat. *Prax. Regul. tom.* 1. *tract.* 1. *q.* 17. *nu.* 10. Pellizar. in *Manual. Regul. tom.* 1. *tract.* 1. *cap.* 3. *num.* 6. & communiter DD., secùs non esset, cur vnus Ordo Monachorum ab alijs Ordinibus distingueretur. Et in hoc sensu locutos puto Iordanum, & Lupum, cum vtique possint hæc stare cum eo, quod institutum suum ab Ægypti Monachis desumpserit Augustinus, ac proinde de hoc satis.

DVBIVM III.

An Ordo à S. P. institutus sit, & quando dictus Ordo Eremitarum.

205 RESoluitur & hoc dubium affirmatiuè. Ex dictis siquidem constat, in eremis, siue solitudinibus fundatum fuisse ab Augustino Monachorum Ordinem; scilicet in Tagastensi rure, in Hipponensi horto, in Carthaginensi agro monasteria ædificata: quod & subsequentibus monasterijs dicendum est. Suadent sermones ad Fratres in eremo, qui quamuis non Augustini admittantur, fidem tamen faciunt, vt mox dicam ex Suarez, in eremis Augustini Fratres habitasse. Clarè docet S. Antoninus 3. *p. Histor. tit.* 24. *cap.* 14. §. 2. vbi de Augustino Episcopo scripsit: *Interdum autem declinabat ad Fratres in Eremo habitantes, cum quibus prius conuersatus fuerat, eos exhortans ad omnem perfectionem.* Et confirmat Baronius ad *ann.* 504. referens; *Diuersique Ordinis ab eo* (scilicet Augustino) *institutas fuisse classes: aliorum nempè, qui in Ciuitatibus degentes, (cleri ci cum essent, vna simul degentes Cœnobitica Monachorum instituta seruarent, quibus cum idem factus Episcopus habitauit; aliorum verò qui procul à Ciuitatibus degentes, eius essent vitæ, atque vestitus, cuius hic vides Fulgentium esse cultorem.* Ergò benè dicitur, Ordinem Eremitarum instituisse Augustinum, cum ab Eremo dicatur Eremita. Syluest. *verb. Eremita.* Lezana *tom.* 1. *qq. regul. part.* 2. *cap.* 9. *num.* 1. Donatus *d. tom.* 4. *tract.* 14. *q.* 1. & communitèr.

206 Sic eum appellat idem Antoninus *d. cap.* 14. intuitu Pauli primi Eremitæ, quem secuti sunt alij Monachi eremorum cultores, sic scribens: *Patet ex Chronico, seu Registro Pontificum, vbi dicitur, quod Incarnationis Domini anno* 251. *sumpsit initium Ordo Eremitarum Fratrum S. Augustini à Paulo primo Eremita.* Sic Suarez ibi *cap.* 2. *num.* 3. eadem solitudinis ratione: *Augustini Monachi Eremitæ dicuntur, ad quos sunt sermones eius ad Fratres in Eremo, de quorum Authore, licet aliqui recentiores dubitauerint, tamen plerique doctiores eos Augustinianos verè esse recognoscũt;* & post pauca: *tamen quod aliquos inscripserit* (idest ex eis sermonibus Augustinus) *ex titulo verisimilimum est ob tantam antiquitatem.* Sic Sabellicus *Ænead.* 7. *lib.* 9. eadẽ nominis ductus æthymologia: *Abijt indè nec vnam cladem Eremitarũ nomen: cæterùm sæpius, varièque instauratum in plures abijt familias. Nunc præcipua nominis celebritas est penès eos, qui ab eremo nomen sortiti sunt; Hi nigra tunica amiciuntur.* Quæ denominatio, cum oriatur ex eius radicali significato, Eremitarum Ordinem afficit non tantùm in suo progressu (quod dictum sit contrà aliquos nomen hoc Eremitarum sub Alexandro IV. inchoasse prætendentes (qualis nunc est; sed & in sui origine, quando incæpit; ità vt non modò nunc sit, sed & tunc fuerit verus Ordo Eremitarum: quin tunc magis, quam nunc, cum tunc illi ex proprietate conueniret: nunc verò per deriuationem ab eo instituto. Vnde de Augustiniana Religione sic *lib.* 2. *cap.* 22. concludit Platus; *Nomenque Eremitarum, quod, ab initio ex solitudine habuit, nunc etiam in medijs Vrbibus seruat.* Sed & hoc clariùs apparebit *dub.* 10. vbi Ordinem Eremitarum, qui nunc est, eumdem esse, quem S. P. Augustinus instituit, demonstrabimus.

207 Ostendendum est hic solũmodò, quàm longè errent, qui hunc, vt dixi, Eremitarum titulũ Innocentio IV., qui sedit ab anno 1243. vsque ad 1254. antiquiorem non esse scribunt; eò quia dictus Pontifex, vt ait Iordanus de Saxonia *ibid. lib.* 1. *cap.* 14. mandauerit in Ordinis vnione, *vt omnes sub vna Regula, scilicet S. Augustini, vno modo profitendi, vno habitu, vno titulo, vno officio, & eisdem Constitutionibus vti deberent;* & rursùs; quia, vt idem *cap.* 17. habet: *Titulus, quem Romana Ecclesia huic Ordini determinauit, appropriauit, authorizauit, & confirmauit*

nit, est hic, Ordo Fratrum Eremitarum S. Augustini: quo Eremitarum titulum, tunc scilicet, vel sub Alexandro IV. (qui vnionem, quam morte præuentus complere non potuerat Innocentius, perfecit de anno 1256.) incępisse sibi suadent. Sed mirum sanè, quod scriptorum dicta non benè perpendantur, & quæ suo dumtaxat intento fauere videntur, inde quidam discerpant, Achillæasque inde argumentationes afformare sibi blandiantur. Ecce quid in eadem primò citati *cap.* 14. pagina habet Iordanus; *Postmodùm Innocentius Papa IV. considerans Ordines Prædicatorum, & Minorum notabilitèr crescere, & fructus salubres in Ecclesia Dei proferre; Fratres verò Eremitarum S. Augustini sibi solis per bonam vitam prodesse &c.* & vnionem aliorum Eremitarum istis Fratribus Eremitarum S. Augustini factam enarrare prosequitur. Ergò secundùm Iordanum non incæpit tunc denominatio Fratrum Eremitarum, cum per eum ante vnionem essent huiusmodi Fratres Eremitarũ S. Augustini. Ecce quid ex *cap.* 17. citatis verbis immediatè subiungit: *Hunc titulum B. Augustinus per semetipsum eis imposuit, appellando videlicet eos Fratres suos in Eremo, vt in serm. ad Præsbyteros Hipponenses habetur, qui incipit: in omnibus operibus vestris &c. & hoc ad distinctionem aliorum Fratrum suorum in Episcopio.*

208 Vnde respondetur cum Herrera *resp. pacif.* 5. *num.* 444. huius tituli impositionem præstitam quidem fuisse ab Ecclesia, nempè Summis Pontificibus in vnione generali, sed non tunc primò; seù ordinasse quidem Ecclesiam, quod omnes Fratres Ordini Augustiniano couniti, omnibus proprijs, & particularibus titulis dimissis, eo vnico titulo nuncuparentur, quo Fratres Augustiniani iam nuncupabantur, *Fratres* scilicet *Eremitarum S. Augustini*. Quod nullo modo indicat tunc incępisse. Et meritò, cum non solum idem Innocentius IV. multò antè quam cogitaret de vnione (quam nonnisi paulò antè mortem mente concepit, & ea de anno 1254. præuentus complere non potuit) hoc eodem titulo appellauerit Fratres Augustinianos, nempè tum de anno 1244. in Bull., quæ incipit: *Quoniam, vt ait Apostolus*. *Sub* 6. Kal. Maij, vt videre est apud Laurent. Empol. in *Bullar. Ordinis pag.* 165. §. 2. per hæc verba: *Cum igitur dilecti filij, Generalis, & Fratres Eremitarum S. Augustini Ordinis;* tum de anno 1243. in altera sub 10. *Kal. Maij*. ad Priores Ordinis in Hispania, cuius originale in archiuio Vlyssiponensis monasterij asseruari dicit Nicolaus Plencuaulx *lib.* 7. *Prim. Augustin. cap.* 12. §. 2. *sect.* 2. sic illam inscribens: *Innocentius Episcopus seruus seruorũ Dei, dilectis filijs Prioribus Fratrum Eremitarum in Hispania Ordinis Sancti Augustini salutem:* sed etiam ante dicti Innocentij tempora inueniatur Augustinianus Ordo Eremitarum titulo insignitus, vt patet ex *cap. ad nostram de Regul. & transeunt;* vbi Alexander III. cuius obitus Innocentium IV. per triginta, & octo annos præcessit, loquens de Fratribus de Monte Foil. eos vocat Eremitas, quos Augustinianos fuisse docent Ioan. Andr. in *Nouell. ad d. cap.* & Angel. Manriq. *tom.* 4. *annal. Cisterciens. ad ann. Christi* 1221. *cap.* 9. *num.* 4. Patet etiam ex Gregorio X. qui in Concil. Lugdunen. & refertur *cap. vnic. de Religiosis domib. in* 6. dixit: *Cæterùm Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum Ordines, quorum institutio dictum Concilium* (nempè Lateranense sub Innocentio III. de 1215. idest, multò ante vnionem) *præcessit;* Et, vt cætera omittam, huius antiquæ Eremitarum denominationis, fidem faciunt duę celebres picturæ in Episcopali Palatio Venetorum Patriarcharum, quarum prima, teste Leandro Alberto Dominicano in *Descript. Italiæ* ædita Bononię *anno* 1550. *pag.* 467. hac subscriptione notatur: *Dominicus Dauid Ordinis Eremitarum* 946. altera verò: *Bonifacius Phalerius Venetus* 1131. *Ordinis Eremitarum.*

209 Origo itaque huius tituli quoad rem, quę Monachos in Eremis habitantes significat, cum ipso Ordine Augustiniano coæua est: at quoad vsum ex Ecclesiæ approbatione à temporibus S. Leonis I. Summi Pontificis, qui creatus est anno 440., desumitur. Hic enim S. P. Augustini Fratres hoc *Eremitarum S. Augustini* titulo insigniuit, teste Gondisaluo Illescas, qui Eremitanus non est, *lib.* 2. *Hist. Pontific. cap.* 14. per hæc verba: *Fuit hic Pontifex Sanctus Ordini S. Augustini deuotione, & affectu addictissimus voluitque Fratres illius Eremitas appellari*. Difficultas tamen est; an tunc primò incæperit hic titulus. Affirmat Laurentius Empol. in *Summ. Apost. Constit. ad calcem Bullarij num.* 5. dicens: *Atque huius duno Pontificis Ordo S. Augustini titulum*, Fratrum scilicet Eremitarum S. Augustini, *sortitus est primùm*. Ambrosius verò Coriol. in *Chronic. August. pag.* 5. & Card. Seripandus in *comment. rer. Ordin. ad ann.* 443. antiquiorem insinuant, sic de hoc Leone loquentes: *Primò confirmauit titulum nostri Ordinis volens, vt ab omnibus Ordo Fratrum Eremitarum S. Augustini appellaretur*. Confirmatio enim supponit, quod iam fuerit in vsu. Quod credo verissimum; & dum dicitur, Augustinianum Ordinem talem titulum tunc primò fuisse sortitum sensus est, quod tunc primò dicti tituli aliàs cum Ordine congeniti Ecclesiasticam approbationem sortitus fuerit.

210 Demùm circà hunc titulum hæc scribit Iordanus, quæ præterire nullo modo valeo. *Et est aduertendum* (ait ille *cap.* 17.) *quod in hoc titulo*, ly Ordinis *non debet immediatè poni, nec referri ad hoc, quod sequitur* S. Augustini; *sed poni, & referri debet ad Eremitarum. Nam hoc, quod dicitur Ordinis S. Augustini, nulli alteri conuenit. Ex quo patet, quod incongruè, & abusiuè quidam scribunt sic. Ego N. Fratrum Eremitarum Ordinis S. Augustini: immò scribi debet sic; Frater N. Ordinis Eremitarum S. Augustini. Patet etiam ex præmissis, quantum aberrent illi Fratres, qui de illa particula tituli, quæ est* Eremitarum *verecundantur sic scribentes simplicitèr, Ordinis S. Augustini, & subducentes, Eremitarum. Et vidi Parisijs nonnullos Fratres, qui informauerunt libellum, quod in pro-*

nun-

nuntiationibus suis per scholas supprimere deberent illud nomen, Eremitarum; & tales verecundantur de generosa radice suæ propaginis, quæ vtique non est nomen alicuius dedecoris: immò est nomen magni præmij, & honoris. O' vtinam hæc omnes saperent, & intelligerent!

DVBIVM IV.

An Ordo Eremitarum à S. P. institutus fuerit Anachoreticus, vel Cænobiticus.

211 VAria apud varios, & satis discrepantia de Anachoretarum, Eremitarũ, Cænobitarumque differentia legi. Quod mihi certius probatur, est, *Eremitam* nomen genericum esse Eremitis, qui Anachoretæ, & Eremitis, qui Cænobitæ dicuntur, commune. Sic ex S. P. Augustino *de morib. Eccles. Cathol.* Donatus in *Prax. Regul. tom. 4. tract. 14. q. 1. num. 12.* & docet Suarez de *Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 2. num. 3.* Neque confundendus est Eremita cum Anachoreta, vt faciunt nonnulli promiscuè vnum pro alio accipientes, quasi idem sit omninò: magis enim latè patet, & vniuersalior est ratio Eremitæ, quàm Anachoretæ: *Quidam enim sunt Eremitæ* (ità obseruauit Iordanus de Sax. *d. lib. 1. cap. 7.*) *qui in eremo solitarij viuunt; & hi sunt Anachoretæ: alij etiam sunt Eremitæ, qui in Congregatione Fratrum viuentes in eremo commorantur à turbis sæcularium remoti: & hi sunt Cænobitæ.* Et non sine fundamento; cum enim Eremita dicatur, vt vidimus, ab Eremo, tam de viuentibus solitariè, quam de viuentibus in communi, dummodò in Cænobijs ab Vrbibus remotis, verificatur, vt notat Donatus *ibid.* & *num. 14.* Insuper cum Monachus ex eo, quod per D. Hieronymum *epist. 13. ad Paulin.* vbi: *si cupis esse, quod diceris, Monachus, idest solus, quid facis in Vrbibus?* idem sit ac solus, importet segregationem à turbis, idest, habitationem in solitudinibus, Monachus idem videtur esse, ac Eremita, & dici ad conuertentiam: Monachos autem alios Anachoretas, alios Cænobitas, nemo est, qui ignoret ex eiusd. D. Hieronymi *epist. 22. ad Eustoch.* Cassiano (*Collat. 18. cap. 14.* Miranda *d. tom. 1. q. 3. art. 4.* Roderic. *tom. 3. canonic. quæst. q. 49. art. 4.* Caramuel. *tom. 1. Theolog. Regul. à num. 307. & seq.* Barbos. *lib. 1. de iur. Eccles. vniu. cap. 41. à num. 13.* Emanuel. Gonzalez in not. *ad cap. Monachi. de stat. Monach. verb. nec singuli*; & omnibus hac de re scribentibus. Et propterea benè potest statui, *Eremitam* esse genus, quod diuiditur in Anachoretas, & Cænobitas: eo magis, eum ratio illa *solius*, seù *solitarij*, quæ importatur per voces istas *Monachus*, & *Eremita* quadret & Cænobitæ, quià & si in communitate viuat, cum sit illi *vnum cor; & vna anima cum alijs, rectè dicitur* (sic docet S. P. Augustinus *in Psal. 132.*) *Monachus, idest, Solus.*

212 Dictum sit hoc, ne videatur implicare, quod subdimus, Ordinem scilicet ab Augustino institutum, fuisse Cænobiticum, & non Anachoreticum, cum eum iam diximus Eremiticum. Vtrumque enim simul stare, habeo ex dictis, & ex Suario *ibid.* sic in terminis: *Tamen ne sit ambiguitas in nomine, oportet aduertere, interdum dici Eremitas eos, qui in Cænobijs degunt, quando talia monasteria solum in desertis locis, ac eremis construebant, & ex sua viuendi ratione talem separationem à populis hominum postulabant. Hoc modo Augustiniani Monachi Eremitæ dicuntur*; quod repetit *lib. 2. cap. 9. num. 4.* & iterum *num. 10.* atque ex Emanuel Gonzalez *num. 2. in cap. ad nostram de Regul.* qui sic scribit: *Religiosi etiam habitantes in cænobijs constructis in locis desertis, qui suo viuendi modo profitentur separationem ab hominum communione, appellari cœperunt Eremitæ cap. cum monasterium 13. de elect. cap. penult. de verb. signific. in 6. Tales fuerunt olim Religiosi SS. Basilij, & Augustini.* Et probat ex Ricciull. *lib. 3. lucubrat. tit. de Eremit. cap. 1.*

213 Positò ergò quod ratio Eremitæ non repugnet Cænobitis: huiusmodi fuisse Ordinem Eremitarum ab Augustino institutum hac vnica, sed sufficientissima probatur ratione; quia tam vita solitaria S. P. Augustini tota fuit in monasterio, vel saltem in communitate, etiam quando ante baptismum est cum amicis in Verecundi rure commoratus: quàm institutum ab eo in Africæ eremis plantatum in communitate viuentium sine dubio fuit. Ergò Eremitarum Ordo est ex sua institutione Cænobiticus. Patent omnia ex dictis; adeòque vlteriore non opus est probatione.

214 Obijci potest ex Sigeberto, & Volaterrano locis supra *nu. 118.* citatis haberi; Ciuium vt inquietudinem fugeret, in montem se contulisse; & in cellula ex lapidibus constructa S. P. Augustinum habitasse. Ergò & Anachoretam fuisse. Sed respondeo, prędictum secessũ in montem non satis probari; cum enim dicatur hoc actum, cum esset in horto Valerij, nullatenùs subsistere potest; quandoquidem credibile non est, quod ipse tunc Vrbis Hippone Parochus ad montis solitudinem confugerit, vt benè obseruat Pleneuaulz *lib. 3. cap. 9.* At dato, quod euenerit in altero, nempè Tagastensi monasterio, necdùm sequi Anachoretam fuisse, cum & ibidem cum Fratribus suis in commune vixisse constet ex eisdem Auctoribus. Concedendum est tamen cum B. Iordano *loc. vt sup. licet Augustinus vnquàm fuerit Anachoreta ex statu*, à quo à Deo auocatum, & impeditum diximus à *nu. 173. & seq. actum Anachoretarum eum sæpiùs habuisse*: hoc est, vt iam anteà se explicauerat, *interdum ad tempus solitudini se dedisse ad intimiùs vacandum Deo, sed statim ad fratres suos, sine quibus nullatenùs viuere voluit, redijsse.*

215 Obijcitur secundò: Augustini institutum est ab Antonio, qui fuit Anachoreta, desumptum. Ergò &c. Respondeo, distinguendo antecedens: ab Antonio Eremita in statu Anachoretico, nego; ab eo Eremita in statu Cænobitico, concedo antecedens. Et negatur consequentia; licet enim multis annis vitam Anachoreticam duxerit S. Antonius, Cænobiticum tan-

tandem statum amplexus est, monasteria plura ædificans, vna cum Monachis viuens, vt tradunt Iordanus de Saxon. *d. lib. 1. cap. 9.* Platus *d. lib. 2. cap. 22. in princip.* Azor. *tom. 1. Instit. moral. lib. 12. cap. 19. q. 5.* Baron. ad *ann. 328.* vbi eum vocant Cænobitarum institutorem. Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 1. num. 3.* Caramuel. *d. tom. 1. num. 300.* Barbos. *ibid. nu. 7.* Benedictus Hæftenus *disquisit. monastic. lib. 3. tract. 2. disquisit. 4.* Et quod Antonium in hoc statu imitatus fuerit Augustinus, patet ex eo, quod institutum Antonij ipse suscepit, & in Africam transtulit, quale ab Antonio prouenien, Romæ, & Mediolani (vbi monasterium extrà Vrbis mænia plenum bonis fratribus viderat) quod Cænobiticum fuisse dubium non est.

DVBIVM V.

An Ordo Eremitarum à S. P. Augustino institutus fuerit vitæ contemplatiuæ, vel mixtæ.

216 NON loquor de Ordine Augustiniano in præsenti statu, sed in sui exordio, an fuerit vitæ mixtæ, nec ne? Et affirmatiuam partē sustineo, tam ratione Institutoris, quàm ratione instituti. Et quoad primum vidimus ex Possidio *cap. 3.* quod S. P. Augustinus in agris Tagastensibus *constitutus fermè triennio, & à se iam alienatis curis sæcularibus, cum ijs, qui eidem adhærebant, Deo viuebat, ieiunijs, orationibus, bonisque operibus vacans, in lege Domini meditans die, ac nocte. Et de ijs, quæ sibi Deus cogitanti, atque oranti intellecta reuelabat, & præsentes, & absentes sermonibus, ac libris docebat.* Quod sanè idem est, ac dicere, vitæ mixtæ ex actione, & contemplatione vacabat. Docere namque inter opera vitæ actiuæ ponitur à D. Thoma 2. 2. *q. 188. in Corpore*, sed taliter, vt contemplationem includat. *Opus vitæ actiuæ* (ait ipse) *duplex est: Vnum quidem, quod ex plenitudine contemplationis deriuatur, sicut doctrina, & prædicatio.* Et 3. *p. q. 40. art. 1. ad 2.* iterùm sic: *sed vita actiua, secundùm quam aliquis prædicando, & docendo contemplata alijs tradit, est perfectior, quàm vita, quæ solùm contemplatur, quia talis præsupponit abundantiam contemplationis.*

217 Nec dicendum loqui D. Thomam de doctrina per prædicationem, quam inuenire non est in Augustino ante Præsbyteratum. Quia loquitur S. Doctor de doctrina, & prædicatione, tamquàm de duobus modis communicandi contemplata, vt notat Suarez *d. tract. 9. lib. 1. cap. 5. num. 16.* qui etiam (explicans rationem doctrinę, quàm inter antiquorum Patrum actiuæ vitæ munera *collat. 14. cap. 4.* sic describit Cassianus: *Quidam eligentes ægrotantium curam, alij intercessionem, quæ pro miseris, atque oppressis impenditur, exequentes, aut doctrinæ instantes, aut eleemosinas pauperibus largientes &c.*) docet *ibid. num. 14.* non prædicationem tantùm, sed omnem alium doctrinæ modum intelligi. *Sub quo verbo* Doctrinæ instantes *comprehendi debent omnia ministeria, quibus animæ proximorum iuuantur, siue sit concio, siue confessio, siue priuatum colloquium, & similia*; & iterum *num. 16. Addo etiam sub verbo illo* instantes doctrinæ *non solùm doctrinam illam comprehendi debere, quæ per conciones datur, & ad inflammandos affectus præcipuè ordinatur: sed etiam illam doctrinam, quæ ad eruditionem, & illustrationem proximorum ordinatur.* Quo nihil clarius, & ad rem pro verborum Possidij intelligentia; & ex quo Augustini mixtam vitam infero, eo modo, quo talem ex Cassiani verbis deduxit *ibi* sub hac forma Suarez: *Et hoc posterius genus vitæ actiuæ* (scilicet per doctrinam) *non solùm excludit contemplatiuam: verùm potiùs illam requirit, vt germanam sororem, vel potiùs eam quodammodò intrinsecè includit. Ergò ex illo etiam tertium membrum vitæ mixtæ rectè colligitur.* Quod verò eamdem continuauerit factus Presbyter, superuacaneum esset probare; cum ex vna parte viuere in monasterio contemplatiuę, & prędicationis exercitium actiuę vitę munera satis suadeant.

218 Idem facilè de Instituto demonstro; quia Religiosa vita, quam instituit Augustinus, fuit ad normam religiosæ vitæ Apostolorum, vt expresè ex ore eiusdem Augustini refert Suarez *de Relig. tom. 3. lib. 3. cap. 2. nu. 4.* dicens: *Augustinus epist. 89. ad Hilarium q. 4. ait, se Apostolorum exemplo hanc vitam* (loquitur ibi Suarez de vita religiosa) *sequutum fuisse, & alios ad hoc propositum, quantum poterat, fuisse adhortatum*; quod repetit & *num. 9.* status autem religiosus, ad quem Christus vocauit Apostolos, est status religionis mixtæ, ex eod. Suarez *ibi nu. 10. qui sunt aut vitæ contemplatiuæ, aut actiuæ, aut mixtæ. Christus specialiter vocauit Apostolos ad hoc tertiū genus vitæ in particulari.* Ergò Monasticum, siue Religiosum Augustini institutum est mixtæ professionis.

219 Et probatur ab effectu; habemus enim ex *cap. 18. lib. de oper. Monach.* Monachos illos, quos Augustini propaginem suprà *num. 190. & 194.* ostendimus, muneribus istis vacasse: *Numquid hoc omnes* (sic ibi) *in monasterio possunt, vt conuenientibus ad se ex alio genere vitæ fratribus, vel diuinas lectiones exponere, vel de aliquibus lectionibus salubriter disputare? Quoniam ergò non omnes possunt, cur sub hoc obtentu omnes vacare volunt?* Ego & ipsorum vita mixta erat.

Et in specie Monachos Hiponensis monasterij, de quibus sic *cap. 11.* loquitur Possidius: *Proficiente verò doctrina diuina sub Sancto, & cum Sancto Augustino in monasterio Deo seruientes Ecclesiæ Hipponensi ordinari cœperunt. Ac deindè innotescente, & clarescente de die in diem Ecclesiæ Catholicæ prædicationis veritate, sanctorumque seruorum Dei proposito continentiæ, & paupertate profunda, ex monasterio, quod per illum venerabilem virū, & esse, & crescere cœperat, magno desiderio poscere, atque accipere Episcopos, & clericos, pax Ecclesiæ, atque vnitas, & cœpit primò, & postea consecuta est. Nam fermè decem, quos ipse noui, sanctos, ac venerabiles viros continentes, & doctissimos Beatus Au-*

gustinus

gustinus diuersis Ecclesijs, nonnullis quoque eminentioribus, rogatus dedit. Similiterque & ipsi ex illorum Sanctorum proposito venientes Domini Ecclesijs propagatis, & monasteria instituerunt, & studio crescente ædificationis verbi Dei cæteris Ecclesijs promotos fratres ad suscipiendum Sacerdotium præstiterunt. Vndè per multos, & in multis salubris fidei, spei, & charitatis Ecclesiæ innotescente doctrina non solum per omnes Africanas partes: verùm etiam in transmarinis, & per libros editos, atque in Græcum sermonem translatos, ab illo vno homine, & per illum multis fauente Deo multa innotescere meruerunt. Ergò si Monachatum profitentes doctrina, & prædicatione clarescebant, ad instar Augustini ex contemplatione, & actione mixtam vitam exercebant.

220 Video à Desnos hęc de Clericorum monasterio à Possidio dicta prætendi, sicut & prętendit Macedo: inanitèr tamen. Fateor quidē hæc à Possidio, vt obseruat Desnos, post ordinātionem Augustini in Episcopum referri: loqui tamen de monasterio Monachorū in horto Valerij constructo sic pluribus ostendo. Primò, quia monasterium hoc, ex quo tot Episcopi sunt assumpti, est primum monasterium ab Augustino Hippone constructum, teste Macedo *collat.9.diff.2.cap.3.§.2.pag.679.col.2.* quin in horto Valerij, vt tandem concedit idem Macedo *pag.695.col.2.* Sed monasterium Hippone constructum, & in horto Valerij erat monasterium Monachorū, vt probauimus *quodlib. præcedente num.*101. *& dub.*16. *per tot.* ergò &c. Et confirmo primò auctoritate S. Antonini, qui 3. *p. tit.*24. *cap.*14. §. 2. scripsit: *Secundò Præsbyter factus à B.Valerio Episcopo, cum doceret populū, & curam haberet, in horto, quem sibi contulit B.Valerius, aliud monasterium in Ciuitate construxit, in quo cum religiosis viuebat, & Regulam eis scripsis, & in sacra pagina eruditos ab eo, ad prædicandum Populis eos ordinauit* (ecce ex quo monasterio dicat eos assumptos) *Episcopus autem factus tertium monasterium in episcopio construxit, scilicet Canonicorum Regularium*. Deinde Suarij, qui *d. tract.9.lib.2.cap.9.num.29.* ait: *Constat etiam ex alijs locis eiusdem Augustini, multos ex fratribus suis Eremitis diuinarum Scripturarum lectioni, & studijs vacasse; & in vita Augustini refert Possidius, ex illo monasterio* (Quam clarè explicat Suarez hoc monasterium, de quo Possidius loquitur, de monasterio Eremitarum) *multos fuisse ad Episcopatum assumptos vita, & doctrina illustres*. Quod & sentit Nicolaus Lancicius *opusc. spirit. tom.*1. *opusc.*1. *cap.*19.

221 Secundò loquitur hic certè Possidius de monasterio ab Augustino constructo; sed non inuenitur, quod Possidius scribat aliud monasterium ab Augustino fuisse constructū, præter monasterium, quod factus Præsbyter instituit. Ergò, dum loquitur Possidius de monasterio, de hoc ab Augustino iam Præsbytero constructo loquitur. Sed hoc Monachorum, & non Clericorum fuisse iam vidimus *d. num.*101. *& dub.*16. ergò &c. Confirmo. Clericorum habitatio dicitur impropriè monasterium ex Ioann. Molan. *lib.*1. *de Canonic. cap.*12. & Basilio Serenio *lib. indulgent.*, *& priuileg. Canonic. Regul. pag.*450. per quod propriè denotatur habitatio Monachorum. Cassian. *collat.* 18. *cap.*10. Iacob. à Grassijs in *practic. quinque casuum lib.*3. *cap.* 3. *num.* 7. Barbos. *de iur. Eccl. vniu. lib.*2. *cap.*12. *nu.*2. Donatus in *prax. regul. tom.*1. *part.*2. *tract.*1. *q.*1. *num.*1. maximè temporibus Augustini, vt notat Suarez *loc. sup. cap.* 8. *nu.* 13. Et hac fortè de causa Possidius nunquàm monasterij, sed domus nomine Clericorum habitationem appellauit, quamuis de Clericis cum Episcopo degentibus, vt *cap.*25. locutus sit, quia scilicet non poterat propriè dici monasterium. Quod si *cap.*15. dicit, Firmum quemdam *intra monasterium* venisse ad Augustinum; nec per hoc loquitur de monasterio Clericorum, quia, cum Firmi aduentus fuerit post triduum ab Augustini concione, potuit hoc accidisse in monasterio Fratrum in horto Valerij existentium, *ad quos*, vt Antoninus dicit, *interdum diuertebat* Augustinus; & quod ità fuerit, suadetur ex eo, quia Possidius prædicti Firmi conuersionem referens, quod subindè Monachatum professus fuerit, per hęc verba describit; *Ex eo*, idest, tunc cum ad Augustinum intrà monasterium venit *ille bomo proposito Seruorum Dei adhærens, negotiatoris dimisit actionem &c.* vbi nomine *propositi Seruorum Dei* intelligit Possidius Monachatum, & non Clericatum; enarrare enim subsequitur, quod dictus Firmus *ad Præsbyterij coactus officium accessit*, quo innuitur non fuisse professum propositum Clericale, quia si hoc esset, recusare non potuisset Pręsbyteratum, ad quem ex Clericali instituto dixisset relationem; & consequentèr non esset, super quo cogeretur; sed professum fuisse propositum Monachale, super quo, cum esset laicale, cadere poterat coactio; & sic, si statim ac venit intrà monasterium, receptus est in numerum *Seruorum Dei*, haud obscurè indicatur monasterium illud, in quo Augustinus erat, & de quo loquitur Possidius, non Clericorum, sed Monachorum fuisse; vndè verificatur, nunquàm Possidium monasterij nomine Clericorum habitationem appellasse; tamquàm illi improprio.

222 Nec dicatur huiusmodi Clericorum habitationem esse monasterij nomine ab Augustino nuncupatam; quià catenùs sic eam appellauit Augustinus, quatenùs vna simul habitantes conueniebant cum Monachis, siuè vitam communem obseruabant, & ad instar Monachorum viuebant Clerici sui Conuictores; vel quatenùs essent illuc, vt vult Franciscus Biuarius *de veter. Monach.* sicuti dictum est *num.*160. ex monasterio translati Monachi, & ad Clericatum assumpti; cum hoc tamen, quod nunquàm inuenietur fuisse ab eo dictum simplicitèr *monasterium*, sed semper cum addito *Clericorum* quasi indicàre voluerit nomen monasterij illi impropriè competere; vndè sequitur, hanc vocem *monasterium*, vbi non reperitur cum addito Clericorum sed absolutè posita

pro

pro vero Monachorum monasterio supponere; ac proindè vbicumq; monasterij meminit, hoc est etiam in *d. cap.11.* de quo est controuersia, de Monachorum monasterio loquutum esse Possidium ..

223 Tertiò. *In monasterio Deo seruientes* (sunt verba Possidij) *Ecclesiæ Hipponensi Clerici ordinari cæperunt*. Idest assumpto ad Episcopatum Augustino, qui Deo seruiebant in monasterio in Clericos ordinari cæperunt; ergò monasteriũ hoc erat personarum non initiatarum, vt ingenuè Desnos *in Canonic. Secul., & Regul. lib. 3. cap.18.* sic: *Possidius tradit hos sodales Augustini Præsbyteri posteà ordinari cæpisse: quo sanè conuincitur tales anteà non fuisse*; ergò non Clericorum, vt infert sapientissimus M. Henricus de Noris in sua percelebri *Hist. Pelag. lib.1. cap.23. in prin. pag.147.* Probatur consequentia, quia si fuisset Clericorum, iam fuissent ibi Clerici, & non tunc incæpissent, ad differentiam monasterij in Ædibus Episcopalibus constructi, in quo omnes Clerici erant. Ergò qui in eo monasterio Deo seruiebant, Monachi erant, qui cum ex instituto laici essent, ab Augustino iam Episcopo, vt Ecclesiæ vtilitati consuleret, initiari cæperunt; & hic est germanissimus Possidij sensus.

224 Nec me mouent rationes, quibus P. Macedo affirmauit, monasterium hoc, de quo Possidius, fuisse Clericorum: hoc est, secundum monasterium ab Augustino iam Episcopo in domo Episcopali constructum; dum post dicta Possidij verba *Proficiente* &c. subdit *pag. 694. col.2.* Istud monasterium fundatum ab eo iam Episcopo, patet ex gestis; & illa verba *cæperunt ordinari Clerici* Ecclesiæ Hipponensis, cohærent cum sequentibus, *ex monasterio, quod per illum & esse, & crescere cæperat*: quę manifestè exprimunt nouum, & aliud fuisse monasterium à primo, quod multò anteà cæperat, eratque, in quod non quadrat, *& esse cæperat*, cum iam fuisset: de quo si loqueretur Possidius, dicere debuisset, *quod crescere cæperat* solummodò. Confirmatur ex eo, quod dicat *sub Augustino, & cum Augustino*, supponendo in eodem isto monasterio Augustinum habitasse, quem constat non habitasse in alio primo, quod reliquerat, quia non erat aptum ad hospitium venientium ad Augustinum. Hæc ille. Non me mouent hæc inquàm; quia non probant locutum ibi Possidium de secundo monasterio intra Ædes Episcopales; & alias patet sermonem esse de monasterio in horto Valerij constructo; cum enim esset ab origine laicarum personarũ, illis solummodò quadrat, quod posteà ad Episcopatum euecto Augustino cæperint initiari: non verò personis secundi monasterij, quod vtpotè Clericorum, indicat ibi degentes à sui origine Clericatu insignitos fuisse. Nec probant, quod intendit Macedo, & verba *cæpisse esse, & crescere sub Augustino, & cum Augustino*, & quod illud, vt non aptum ad hospitium, reliquerit; licet enim Augustinus factus Episcopus non habitauerit ex more in eo primo monasterio; cum tamen illud ipse fundauerit, ad quatuor annos ibi vna cum fratribus vixerit ante Episcopatum, sufficit hoc ad verificandum de illo monasterio, quod *cæperit esse, & crescere sub Augustino, & cum Augustino*.

225 At nescio, quomodò asseruerit hic P. Macedo hæc de secundo, hoc est, Clericorum monasterio scripta à Possidio, dum *cap.3. §.2. pag.679. col.2.* iam manifestè de primo monasterio eadem Possidij verba fuerit interpretatus. En eius verba: *Apud Possidium narratur ex illo primo* (non poterat clarioribus verbis id dicere) *quod ædificauit, monasterio plures Episcopos (decem nouit ipse Possidius) multis Ecclesijs Africanis præpositos fuisse, & quidem eminentioribus*. Si ergò de primo monasterio dixit *pag. 679.* hæc Possidij verba esse intelligenda, quomodò hic *pag.694.* non de primo, sed secundo dicta prętendit? Hoc ego non percipio.

226 Quartò. *Clarescente* (prosequitur Possidius) *paupertate profunda ex monasterio &c.* ergò sermo est de monasterio Monachorum, quia paupertas profunda non adaptatur Canonicis Regularibus, qui & si viuebant in communi, viuebant de bonis Ecclesiæ, seu redditibus: adaptatur autem fratribus, qui in monasterio, & in communi; hoc est, omnia, quæ ad eos perueniebant, in commune relata, iuxtà cuiusque indigentiam ad normam Apostolorum distribuebant, vt dictum est *num. 166. & seq.* & *nu. 198.* & de laboribus manuum suarum, & de eleemosinis, vt indicat S. P. Augustinus, viuebant. *Cæpi* (ait ipse *serm.1. de comm. vit. Cleric.*) *boni propositi Fratres colligere compares meos nihil habentes, sicut nihil habebam, & imitantes me, vt quomodò ego tenuem paupertatemculam meam vendidi, & pauperibus erogaui, sic facerent & illi, qui mecum esse voluissent, vt de communi viueremus: commune autem nobis esset magnum, & vberrimum prædium* (eccè eleemosinæ) *ipse Deus*.

Quintò. Ex vocibus *In monasterio Deo seruientes; Seruorum Dei proposito*; quibus iam vidimus à *num.45.* Monachatum, & Monachos significari; & præcipuè ex illis *promotos fratres*, idest ad Sacerdotium, vbi clarè loquitur de fratribus laicis, qui ad Sacerdotium promouebantur. Ergò non de monasterio Clericorum, sed Fratrum loquutus est ibi Possidius.

227 Tandem, quia hæc Possidij verba, *In monasterio Deo seruientes Clerici ordinari cæperunt*, non possunt de alio monasterio, nisi de eo, ex quo ipse Augustinus *epist.76. ad Aurelium* fatetur se solitum aliquos in Clericos assumere, *cum ex ijs, qui in monasterio permanent, non tamen nisi probatiores, atque meliores in Clerum assumere soleamus*, cum verba Possidij debeant intelligi concorditer ad ea, quæ de se scripsit Augustinus; & hic potissimum, vbi vtriusq; enarratio conuenit, & factum est idem. Sed monasteriũ, ex quo solebat aliquos, perfectiores inquam, in Clerum assumere, non erat monasterium Clericorum, sed Monachorum, vt tenet Gloss. *in legi epistolam 16. q.1.* & apertè patet, quia, cum in *d. epist. 76.* loquatur de Monachis sui

monasterij desertoribus ad Clericatum non promouendis, & de promouendis tantum melioribus, certè loquitur de monasterio personarum, quæ Clericatu insignitæ non erant; & consequenter de monasterio Monachorum, & non Clericorum; quod monasterium aliud non erat, nisi quod in horto Valerij vigebat. Ergò, dum Possidius loquitur de monasterio, ex quo Clerici ordinari cæperunt, de hoc Monachorum in horto Valerij sito loquitur. Ergò, si in tali monasterio degentes doctrina, & prædicatione clarescebant, mixtæ vitæ eorum institutum erat.

228 Vrgetur nihilominus. Ergò saltem Augustinianum Institutum non fuit mixtæ vitæ ab initio, cum Possidius dictorum Monachorum prædicationem non nisi post eorum in Clericos assumptionem referat. Et confirmatur; quia Iordanus *lib. 1. vit. Fratr. cap. 14.* & S. Antoninus *3. p. hist. tit. 24. cap. 14. §. 3.* aiunt: *Postmodùm Innocentius Papa IV. considerans Ordinem Prædicatorum, & Minorum notabiliter crescere, & fructus salubres in Ecclesia Dei proferre; Fratres verò Eremitas S. Augustini sibi solis per bonam vitam prodesse, capit velle agere, quatenùs & ipsi, sicut Prædicatores, & Minores fructum salutarem, in Ecclesia Dei producere possent*; Ergò, sibi solis vacabant, vitam vtique contemplatiuam excolebant; Ergò huiusmodi, & non mixtæ professionis ante dictum Pontificem erat Augustinianum institutum. Ergò & tale ab exordio.

229 Respondetur, negando sequelam; licet enim prædicare non cæperint nisi Clericatui adscripti, tamen & ante Clericatum doctrinarum pabulo proximum cum vtilitate nutriebant; tum ex eod. Possidio, *Proficiente verò doctrina* (idest præsuppositiuè ad Clericatum) *ordinari cæperunt*; tum ex *d. cap. 18. lib. de oper. Monach.* prout *supr. num. 219.* Sed etiam dato, quod solùm ab assumpto Clericatu studijs, prout ad actiuam vitam spectantibus vacauerint, adhuc ab exordio dicetur mixtę vitę Augustinianorum professio, quia hoc eis impositū fuit ab eodem legislatore, & fundatore Augustino.

230 Ad confirmationem dico, & antè Innocentium IV. prædicationis munus exercuisse PP. Eremitanos; de qua re libet audire Ioannem Caramuelem *d. tom. 1. Theol. Regul. num. 345. Eremita olim erant, qui hodiè Augustiniani dicuntur. Aliqui eos putant, non ab ipso Augustino, immò nec ante annum 1256. fuisse: contrarium autem videtur definire meus Bernardus in serm. S. Andreæ colum. 324.* Eluuius quidem est *aut* Prædicatorum Ordo &c. *Cumque constet Doctorem mellifluum longe antè D. Dominicum ad sydera translatum fuisse, superest, vt hac verba de alio Prædicatorum Ordine intelligantur. Sed de quo? vix poteris textum expendere, si neges illi sæculo Prædicatores, & Apostolos Augustinianos. An ipsi Regulares Canonici? non puto; multò enim iuniores sunt ipsi.* Et dato, quod etiam aliquo tempore ductu tale munus non exercuerint, non sequitur, quod sub Religionis initio, & ante Vandalicam persecutionē illud non adimpleuerint; tale enim munus eos tunc obijsse tradunt, & iisdem verbis Iordanus *ibid. cap. 16.* & Antoninus *d. loc. §. 6.* & approbat Suarez *d. tract. 9. lib. 2. cap. 9. num. 29. Vt autem* (sunt verba Iordani) *Fratres huius Sacræ Religionis sic congregati, sic vniti in Ecclesia Dei ad instar Fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinum fructum possent facere, sicut & ipsi olim ante suam dispersionem tempore B. Augustini in Africa, prædicando videlicet populo, & confessiones audiendo, sicut patet in quodam sermone B. Augustini, qui incipit: Vt benè nostis, Fratres &c. ordinauit præfatus Summus Pontifex &c.* Quod clarius *cap. 11.* post enarratam Augustini vitam ex contemplatione, & prædicatione mixtam sic explicarat: *Ad eiusdem quoque spiritualis exercitij finem idem Augustinus Fratres secundi monasterij sui, quod in horto instituerat, ordinauit, vt videlicet in monasterio orationi, lectioni, & sanctæ medicationi vacarent; & quæ Deus eis intelligenda monstraret, ea ipsi alijs extrà prædicarent. Sanè hunc modum primariæ institutionis Ordinis attendens Sacrosancta Mater Ecclesia, Fratres Eremicolas S. Augustini ad Ciuitates direxit, vt infrà apparebit.*

231 Addo, & hoc munus exercuisse primos PP. Eremitanos non solùm facultate illis facta ab Augustino; sed etiam ex concessione Sedis Apostolicæ, Zosimi nempè Pontificis, qui eodē adhuc superstite institutore Augustino *subscripsit* (sic loquitur Illescas *lib. 2. hist. Pontific. cap. 10. in vit. Zosim.*) *approbando regulā S. Augustini, & Eremitis licentiam fecit verbi Dei liberè per totum Mundum seminandi.* Et ex Henrico de Vrimaria, Coriolano, Romano, Seripando referunt Laurentius Empol. *in Summ. Apost. Constit. ad calcem Bullar.* & Nicolaus Pleneuaulx *lib. 5. Prim. Aug. cap. 4.*

Constito ergò, quod Augustini institutum fuerit ex actione, & contemplatione mixtum, apparet frustrà insudasse Desnos, dum ad Augustini Monachatum euertendum tanta congessit pro Monachatus ratione in pura Dei contemplatione stabilienda; vt & pluribus locis attigit Macedo, præsertim *colat. 9. diff. 2. cap. 2.* quandoquidem ex dictis vitæ purę contemplatiuæ Monachus nec fuit, nec fuisse dicitur Augustinus.

DVBIVM VI.

An Ordo Eremitarum fuerit antè Canonicos Regulares institutus.

232 Videbitur fortasse superfluum, cum dici possit de subiecto non supponente hoc dubium. Quærere enim, an Ordo Eremitarum fuerit à S. P. Augustino ante Canonicos Regulares institutus, supponere videtur, quod & Canonicorum Ordinem instituerit. Et tamen communior sententia tenet Canonicos Regulares esse ab Apostolis institutos, & à S. P. Augustino solum restauratos; fundamentum præ-

præbentibus Benedicto XII., & Eugenio IV. Summis Pontificibus, quorum ille protulit: *Ad Religionem Canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini à Christi gloriosis Discipulis in primitiua Ecclesia sacris institutionibus stabilitatem gerentes, præcipuè charitatis affectum &c.* Alter verò sic: *Huius Sancti Ordinis, & sancti propositi post Sanctos Apostolos, primùm in Alexandrina Ecclesia Marcus Petri discipulus fuit institutor, & conditor; & gloriosus Doctor Augustinus Episcopus diuinis regulis, & doctrina decorauit* apud Tamburin. *tom.2. de iur. Abb. disp.24. quæsit.4. num.2.* Tenentque S. Petrus Blessens. *serm.30.* qui est *de S. Augustin.* S. Antoninus *in Chronic. p.2. tit.15. §.7.* dicens: *Ordo Canonicus non tàm ab Augustino institutus, quàm renouatus, ab Apostolis in monte Sion exordium sumpsit.* Verbis iisdem Raphael. Volater. *lib.21. comment. verb. Augustinus.* Vincentius Belluacens. *in spec. doctrin. lib.19. cap.16.* Platus *de bono stat. Relig. lib.2. cap.23.* vbi citat Pij V. Bullam, in qua de Canonicorum Regularium Ordine quædam decernit, hac addita causa, quod is Ordo ab Apostolis institutus fuerit. Ioannes Rosettus Doctor Parisiens. *lib. de Relig. Eccles. tract. 34. cap.3.* Nauclerus *in Chronograph. vol.2. generat.51.* Ioannes de Nigrauall. *in Epilog. Chronic. lib.13. cap.8.* Fascicul. tempor. *in 6. ætat. in vit. Alexand. II. fol.73. col.2.* Roderic. de Chuna *in p.p. Decret. Gratian. distinct. 54. c. Generalis num.8.* Emanuel Roderic. *tom.1. quæst. Canonic. q.3. art.1.* Ludouicus Miranda *d. tom.1. q.4. art.13.* Gondisaluus Illescas *lib.2. hist. Pontific. cap.8.* Maurolic. in *Occean. Relig. lib.1. pag.4.* Isidor. Mosconius de *Maiest. Eccles. lib.1. part.4. pag.510.* eorum propugnator Bordonus *de relig. & profess. regul. cap.1. num.21. 29. 180. & 181, & cap.2. num.25. & tract. de præcedentia Canonic. Lateranens. cap.3. num.38. & cap.4. à num.10. ad 24.* vbi sub *num.13.* dicit eos reformatos ab Vrbano I. Martyre, qui obijt anno 233. multò ante Augustinum; & nouissimè ac fusissimè Macedo *tom.3. collat. collat.8. diff.2. cap.2. pag.608. & seq. & cap.6. à pag.633. & seq.* sed quid plura? Ipsi Canonici Regulares (non tamen omnes) suam in Apostolos refundunt originem. Nauarrus *in c. statuimus 19. q.3. n.6. & 7.* Gabriel Pennottus *in sua hist. tripart. Cler. Regul. lib.2. cap.4.* vbi tres pro hac sententia Auctorum classes adducit. Ioan. Baptista Melegarus *lib. de Canonic. Regul.* & alij; adeò vt Augustinum Parentem, & Fundatorem eodem teste Macedo *ibid. collat.9. diff.1. cap.1. pag.440. col.1.* appellare recusent.

233 Verùm superfluum non est; quandoquidem non hęc mihi probatur sententia; licet enim S.P. Augustinus Canonicorum Regularium (præscindendo tamen ab his, qui de facto sunt propter diuersas de eorum origine, & ab Augustino legitima successione opiniones) Restaurator dici possit, quatenus supponuntur ab Apostolis instituti in ratione Clericorum; in quo sensu credo locutos fuisse Summos Pontifices, dum ab Apostolis eos deriuare dixerunt; in ratione tamen Clericorum, seu Canonicorum Regularium non video, cur non possit dici, quod fuerint ab Augustino instituti; cum eorum institutum, nempè sub tali forma viuendi, & secundùm has, vel illas leges, ab eo reuerà emanauerit. Immò ipsum restituisse Ordinem Clericorum, qui fuerat ab Apostolis fundatus, cum importet formalitèr hunc modum viuendi sub hac Regula, quæ data est ab Augustino, idem mihi videtur esse, ac instituisse. Et probatur à pari de meo Eremitarum Ordine, qui est reuerà à S.P. institutus, quatenùs Eremitis hanc viuendi formam præscripsit, licet non fuerit simplicitèr institutor Eremitarum, cum alij essent & antè ipsum Eremitæ. Ità ex modo regulariter viuendi dato Canonicis, eorum institutor dici potest, & si non fuerit simpliciter institutor Clericorum. Consonat Macedo *d. tom.3. collat.9. diff.1. cap.2. pag.642.* docens in puncto Canonicorum Regularium, eorum Patrem, & Fundatorem Augustinum, licet ab Apostolis fuerint instituti, per hoc, quod illum Ordinem Regula propria specificauerit, quamuis illum non instituerit simpliciter in ratione Religionis.

234 Fundamentum insuper hoc dicendi præbet Sixtus IV. dum in Bull. incipient. *Qui Apostolis* sub 5. *Idus Maij* 1484. ad prohibendas sub excommunicationis pæna inter Canonicos Regulares, & Eremitanos Patres de S.P. Augustini habitu altercationes, hac in Bullar. Empol. *fol.322. §.3. in fin.* & apud Basilium Serenium *lib. de priuilegijs Canonic. pag.370.* ratione motus est: *Vt Ordo à B. Augustino datus* (de vtroq; loquitur, scilicet Eremitarum, & Canonicorum) *qui idem est in omnibus, licet instituta particularia aliqualiter different, non diuisus, non scissus, non contaminatus, sed vnicus, pacificus, integer, & immaculatus, prout est, & esse debet, etiam ab omnibus censeatur.* Qua ratione, cum asserat vtrumque Ordinem esse vnum ratione institutoris, & instituti vitæ communis, licet differat ratione peculiarium obseruationum, adeòque non esse diuidendum, necessariò sentire supponitur, vtrumque ab eodem Augustino fundatum. Et clariùs in altera incipient. *Redemptoris nostri.* Dat. Romæ ann. 1483. *Kal. Octobr.* per quam concedit Canonicis Regularibus Ecclesiam S. Mariæ de Pace Romanam, hunc Ordinem ab Augustino sic fundatum affirmat, iuxtà fidem P. Macedo *pag.673.* *Considerantes inter alios Religiosos institutionem Canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini forè primariam, & ab ipso sanctissimo Ecclesiæ Doctore fundatam.* Vnde an Canonicos Regulares institutos ab eo, vel restitutos dicendum sit, quæstionem de voce reputans, cum Baronio *tom.6. Annal. ad ann. 504.* Roberto Arboreo in Opusculo *de tuend. cælibat. tom.2. tit. de Monastic. Ordin. primordijs*, Marquez *de orig. Eremit. cap.5. §.3.* ab eodem Parente Augustino fuisse institutos concludo.

235 Quo ergò ad propositi dubij resolutionem, siue instituti, siue restituti fint à S.P. Augustino, post institutos Eremitanos Fratres, eorum institutionem, vel restitutionem contigisse cer-

certum est ex dictis; nam Monachorum monasteria ante Episcopatum, hoc est apud Tagasten primò, & statim ac illuc peruenerat, deindè in horto Hipponensi construxisse, & in eis cum Fratribus suis conuixisse: Clericorum verò monasterium, nonnisi post assumptum Episcopatum, instituisse Augustinum *ex serm. 1. de comm. vit. Cleric.* & ex sensu ipsorum Canonicorum Regularium, iam vidimus *num. 100. & 101. & 155.* quo fit, vt eorum Ordo ex ea parte, qua ad Augustinum referuntur, Eremitarum Ordine sit posterior, vt concludunt Suarez *dict. tom. 4. tract. 9. lib. 2. cap. 8. num. 11.* Dadinus Alteserra *dict. lib. 1. cap. 12.* Maurolic. *loc. sup. pag. 24.* omnesque, qui Monachum, antequam esset Episcopus, sentiunt Augustinum; atque ipse Nebridius à Mundelheim Canonicus Regularis, vt vidimus *dict. num. 101.* hoc est septem post annos ab ortu Fratrum Eremitarum progenitus iuxtà obseruationem non modò Marquez *d. lib. cap. 5. §. 3.* & *cap. 6. in princip.* sed & Barbos. de *iur. vniu. Eccl. lib. 1. cap. 41. num. 95.* ac Roderic. de Chuna in *dict. p. p. Decret. Gratian. dist. 54. cap. 12. Generalis num. 8.*

DVBIVM VII.

An Ordo Eremitarum à S. P. Augustino institutus aliquando defecerit.

236 Dubitandi occasionem præbet Vandalica persecutio, per quam adeò dispersus est Ordo Eremitarum, vt à suo splendore valdè defecerit. Verumtamen non adeò Barbarorum gladijs mutilatus est Ordo, vt omninò extinctus fuerit. Colligitur ex his Alexandri IV. in *dat. Viterbij 4. Idus Aprilis* 1258. apud Empol. *fol. 30.* verbis: *Sic Ordo Fratrum Eremitarum S. Augustini à suis primordijs (gratia cooperante diuina) de virtute in virtutem successiuè profecit, quod velut lignum fructiferum in Ecclesiæ agro plantatum flores proferens copiosius honestatis, & producens vberiùs fructum vitæ, præcelsa regularis obseruantiæ sanctimonia, & præclaris virtutum operibus specialiter extitit insignitum &c.* Si ergò à suis primordijs successiuè profecit, idest, à quo fuit a S. P. institutus, necessariò dicendum, non omninò vnquam defecisse Eremitarum Ordinem. Nec ad rem instatur, ibi locutum Alexandrum IV. de Ordine post vnionem; & sensum esse, à primordijs vnionis; quia (præterquamquod aliqui vnionem generalem ponunt de anno 1258.) cum facta fuerit de anno 1256. tam breui spatio non potuissent ibi enarrata adimpleri; & consequenter de primordijs, idest à temporibus Augustini locutus est; vt denotant ea verba *successiuè profecit, extitit insignitum*, quæ præterita, & antiqua tempora respiciunt.

237 Testem aduoco D. Antoninum *ibid. §. 3.* vbi de Monachis ab Augustino in Africa institutis, & qui indè hostium impugnatione profligati ad Thusciæ partes se receperant, ita loquitur: *Sic illuc venientes nonnulli eorum in cellis solitariè; alij in Cænobijs eremiticis se fe receperunt seruientes Domino, sicut cuique Dominus inspirauerat; & sic illa sancta societas per B. Augustinum instituta, & per eum semper (vt dictum est) obseruata, non omninò dispersa fuit, & abolita: sed in aliquibus bonis Patribus conseruata, donec nouissimis temporibus illam dispersionem Deus dignatus est adunare.* Et post aliqua: *sed hoc vnum certum est, quod illa sancta propagatio S. Augustini non omninò extincta fuit, sed in aliquibus bonis fratribus in quadam simplicitate viuentibus perdurauit vsque ad annum Domini 1215. quando celebratum fuit Concilium Lateranense sub Innocentio Papa III.*

238 Item præter eos, qui huius Eremitarum Ordinis institutorem fatentur Augustinum, de quibus infrà *dub. 10.* sentiunt Antonius Sabellic. *Æneid. 7. lib. 9.* sic dicens: *Adijt indè ex Vandalica persecutione nec vnam cladem Eremitarum nomen; cæterum sæpiùs, variéque instauratum* (ergò nunquàm extinctum) *in plures abijt familias.* Et post pauca: *Mirum est, quantum Eremitarum res toties afflicta ad postremum creuit*; quod dicere non potuisset, si fuisset penitùs extincta. Eodem planè modo Hieronymus Platus *lib. 2. de bono stat. Relig. cap. 22.* loquens de Ordinis augmento per vnionem generalem, *quare*, ait, *hoc tanto incremento accepto familia illa* (scilicet Augustiniana) *magnoperè adaucta, & deindè etiam magis multiplicata viget, vt videmus in Ecclesia.* Gondisaluus Illescas *in histor. Pontific. lib. 2. cap. 33.* sic idem affirmat: *Ordo tertius, qui eodem filo ad perfectionis apicem assumptus est Eremitarum Sancti Augustini; eius tamen origo diù ante præcessit; est enim extrà dubium Augustinum ante Episcopatum Hipponensem, Eremum incoluisse; indeque ad illam dignitatem vocatum, & coactum relictis fratribus suis Eremitis habitu, & viuendi methodo, quæ illi semper in Eremo viuentes vsque ad Guilelmi tempora sanctissimè retinuerunt, & sanctissimè obseruarunt, idest sine interruptione.* Dominicus Grauina in *Voce Turturis*, seu de florente Relig. *statu p. 2. cap. 14.* simili sensu: *Sancta verò ista propago* (de Augustiniana Religione loquitur) *vsque ad Concilium Lateranense sub Innocentio III. producta* (non ergò aliquando extincta) *cum in Concilio de Ordinibus singulis tractaretur, Ordo Eremitarum tunc annotatus est.*

239 In eadem sententia sunt Antonius Yepes *tom. 3. Chronic. S. Benedict. centur. 4. ad ann. Domini 817. cap. 3.* & *tom. 7. centur. 7. ann. 1120. cap. 4.* vbi sic: *Licet profiteretur Ioannes Cirita Ordinem Eremitarum S. Augustini, clarum in Orbe ab eo tempore, quo Sanctus Doctor eum fundauit in Africa, vsque ad nostra tempora, in quibus eum vidimus adeò dilatatum per Europam &c.* Esculan. *lib. 5. hist. Valentiæ cap. 8.* Pineda *lib. 22. Monarch. cap. 23. §. 4.* Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 9. num. 2.* & omnes illi, qui B. Guilelmum Eremitam Augustinianum, & Eremitani Ordinis restauratorem appellant; quo Ordinis continuatio extrà dubium innuitur, interquos Arthmanus Schedel in sua Chronolog. *Sext. ætat.*

ætat. Mundi fol. 203. *pag.* 2. Auctor. appendic. ad Petrum de Natalibus *in Cathalogo Sanct. in vit. S. Guilelm. cap.* 2. Iacobus Nauelerus *vol.* 2. *generat.* 41. *fol.* 213. Marcus Ioann. Traconheta *lib.* 5. *hist. Mundi*. Ioann. Basilius Sanctorus *tom.* 1. *Flor. Sanctor. fol.* 152. *pag.* 2. Carolus de Tapia in *tract. de Relig.* super *Authentic. cum Ecclesijs*. Bernardus Britus *in Chronic. Cisterciens. cap.* 31. Gregorius de Laud. in *defens. verit. B. Ioachim. cap.* 51. Valer. Ximenes *in stimul. deuotion. ad antiqu. Ordin. de Carmel. part.* 1. *cap.* 1. *fol.* 11. Alphons. Villegas 3. *p. Sanctoral: extrauag. in vit. S. Guiel.* Eman. Rodericus *qq. canonic.*, *& regul. tom.* 1. *q.* 2. *art.* 4. Hieronym. Roderic. *resolut.* 123. *num.* 34. Ioahn. Baptista Confettius *in Summar. mater. priuileg. cap.* 6: Hierony. à Sorbo *in compend. priuil. mendicant. in addit. ad principium pag.* 10.

240 Et suaderi potest tum ex serie Chronologiea Ordinis apud Coriolanum, Seripandum, Romanum, Pamphilū, Nicolaum Pleneuaulx in *Prim. Augustin. lib.* 5. *cap.* 4. Herreram in *respons. pacific.* 5. *ad quint. apologetic.* Mag. Sabbatinum in *Vindicijs lib.* 2. *part.* 2. *per tot.* Torellum, aliosque rerum Ordinis Scriptores; tum ex antiquis monasterijs in pluribus Mundi partibus, vetustissimisque scripturis de eis fidem facientibus; hæc enim omnia Ordinis perennitatem inducunt, vt obseruat Suarez *loc. dict.* tum denique, quia, cum ante Innocentium III. fuerit Ordo Eremitarum ex laudato Antonino, & iterùm infrà ostendetur *num.* 243. nec reperire fit, quando incæperit, necessariò infertur, quod nunquàm defecerit, vt benè ex hoc capite dedueit *ibi* Suarez dicens: *Ex his videtur satis colligi hunc Ordinem nullo tempore omninò defecisse post Augustinum, quia nullum alnd initium illius Ordinis inuenitur ante Innocentium.* Sed & adhuc clariùs in sequentibus dubijs.

DVBIVM VIII.

An Ordo Eremitarum, qui modo est, à tempore vnionis generalis incæperit.

241 Sentiunt aliqui, primò inchoatum esse hunc Ordinem ab Innocentio IV. qui plurium Congregationum factà vnione dedit illis habitum, titulum, officium &c. vt habetur ex S. Antonino 3. *p. hist. tit.* 24. *cap.* 14. §. 3. *Erant autem tunc temporis* (sic ibi) *in vniuersis Mundi regionibus, & præcipuè in partibus Thuscia diuersi alij Eremitæ sub diuersis titulis diuersimodè viuentes, quos omnes idem Innocentius Eremitis S. Augustini coniunxit, traducens eos ad vnum ouile sub vno Pastore, Generali scilicet; mandans, vt omnes sub vna Regula S. Augustini, vno nomine profitendi, vno habitu, vno titulo, vno officio, & eisdem constitutionibus vti deberent*; & completum ab Alexandro IV., qui eodem teste Antonino *ibid.* de 1256. vnionem perfecit: *Mandans quoque, ac per censuras Ecclesiasticas compellendos eos decernens, quatenùs sub vnius Prioris Generalis obedientia secundùm Regulam S. Augustini omnes vnanimitèr debeant militare; & vt in hac sancta coniunctione nulla deformitas appareret, idem Romanus Pontifex determinauit eis habitum, officium, & titulum.* Concessio autem tituli, habitus, Regulæ, & officij, quid aliud indicat, nisi nouam Ordinis institutionem?

242 Confirmatur; quia huius Ordinis institutio tribuitur à B. Iordano ipsi Ecclesiæ; sic enim habet *lib.* 1. *vit. fratr. cap.* 19. cui capit. Inscribit hunc titulum, *Qualiter Sacrosancta Mater Ecclesia specialiter fuerit institutrix huius Ordinis.* Et subsequitur: *Congregemus in vnum ea, quæ à S. Romana Ecclesia circà istum Ordinem gesta sunt, & inueniemus eam esse veram, & immediatam huius Ordinis institutricem. Et hæc reuerà est singularis prærogatiua Ordinis huius, quæ de nullo alio Ordine reperitur.* Ergò signum est, quod tunc incæperit hic Ordo.

243 Veritas tamen est, quod, licet Innocentius IV. & Alexander IV. reductis in vnum Corpus Congregationibus, mandauerint, *vt omnes sub vna Regula, vno modo profitendi, vno habitu, vno titulo, vno officio, & eisdem constitutionibus vti deberent*; non propterea tunc incæperit hic Ordo Eremitarum. Et multipliciter adstruo. Primò ex eodem Antonino, qui dixit *loc. cit. Innocentius considerans Ordinem Prædicatorum, & Minorum notabiliter crescere, & fructus salutares in Ecclesia Dei præferre: Fratres verò Eremitas S. Augustini sibi solis per bonam vitam prodesse, cæpit velle agere, quatenùs, & ipsi, sicut Prædicatores, & Minores fructum salutarem in Ecclesia Dei producere possent. Erant autem tunc temporis in vniuersis Mundi regionibus, & præcipuè in partibus Thusciæ diuersi alij Eremitæ.* Et sequitur vt supra, *num.* 241. Si ergò Innocentius vidit *Fratres Eremitas S. Augustini sibi solis prodesse*, ergò erat iam Ordo Eremitarum S. Augustini; & si vt ad instar Prædicatorum, & Minorum possent prodesse & alijs, alios Eremitas sub diuersis titulis diuersimodè viuentes Eremitis S. Augustini coniunxit. Ergò iam ante dictam vnionem erat ille Ordo Eremitarum S. Augustini distinctus ab alijs Eremitis. Ergò non tunc, idest in vnione incæpit Ordo Eremitarum.

244 Secundò. Tum ex confirmatione Conuentus S. Antonij de Ardigneta facta in fauorem Ordinis Eremitarum ab Innocentio III. cuius rei priuilegium se vidisse testantur idem S. Antoninus *ibid.* & B. Iordanus *lib.* 1. *cap.* 14. & refert Rhenat. Chopin. *in Monastic. lib.* 2. *num.* 32. *fol.* 205. Tum ex Generalibus Ordinis Eremitarum, quos ante vnionem sub Innocentio inchoatam, ex Henrico de Vrimaria (qui licet domesticus, cum sit vir grauis, magnæ auctoritatis, & honestæ conditionis, admitti debet, per Gabr. *inter commun. lib.* 1. *de testibus. concl.* 10. *num.* 10. Mascard. *concl.* 26. *num.* 5. *vers. & illud, & concl.* 533. *num.* 28. Mantic. *decis.* 112. *num.* 3. & 4. maximè in facto hoc antiquo per Gab. *d. concl.* 10. *num.* 63. Campeg. *de test. reg.* 11. *lim.* 9. Alexand. Trentacinq. *variar. resol. lib.* 2. *de test. resol.* 1. *num.* 18.) ponit Laurentius de Empol. in *Cathalog. Capitulorum General. ad calcem Bullarij*; nem-

nempè Ioanne de Spelunca ſub anno 1160. Ioan. de Cella ſub 1200. Adiuto de Phano ſub 1210. Philipp. de Parma ſub 1230. & conſtat ex Innocentij IV. Bulla incipient. *Quoniam, vt ait Apoſtolus*. Dat. Laterani 6. *Kal. Maij ann.* 1244. apud eumd. Empol. in *Bullar. Ord. pag.* 165. in qua antecedenter ad vnionem, meminit Generalis Eremitarum per hæc verba: *Cum igitur dilecti Filij, Generalis, & Fratres Eremitarum S. Auguſtini Ordinis*; & altera eiuſdem Innocentij incipient. *Incumbit nobis*. Dat. *Kal. Ianuarij* 1244. apud eumdem Empol. *ibid. pag.* 164. qua Eremitis in Thuſcia Ordinem, & Regulam S. Auguſtini aſſumere ſub hac forma præcepit: *Vniuerſitati veſtræ, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs in vnum vos regulare propoſitum conformantes, Regulam B. Auguſtini, & Ordinem*, qui certè præſupponebatur, *aſſumatis, ac ſecundùm eum profiteamini de cætero vos victuros: ſalnis obſeruantys, ſeù conſtitutionibus faciendis à vobis, dummodò eiuſdem Ordinis non obuient inſtitutis*: Tum ex dictis ſuprà, cum de titulo Eremitarū *num.* 206. & *dub. præcedente*, vbi Ordinis continuationem oſtendimus, & ex dicendis infrà, cum de eiuſdem approbatione agetur. Ex quibus omnibus bene conuincitur, quod Ordo Eremitarum non incæperit cum vnione ex Congregationibus facta, ſed ad eam præextiterit.

245 Tertiò, & efficaciter. Ex tribus Pontificum Conſtitutionibus; prima Alexand. IV. incipient. *Litteras noſtras*. Dat. Anagniæ *Idibus Octobris* 1256. apud Empol. *ibid. pag.* 22. §. 4. vbi legitur: *Cum autem dilectus filius noſter R. Sancti Angeli Diaconus Cardinalis vniuerſas domos, & Congregationes Eremitarum prædictorum, quarum quædam S. Auguſtini, quædam S. Guilelmi, nonnullæ autem Fratris Ioannis Boni, aliqua de Fabali, alia verò de Brictinis cenſebantur, in vnam Ordinis Eremitarum S. Auguſtini profeſſionem, & regularem obſeruantiam perpetuò de mandato noſtro duxerit vniendas; & Nos dicti Cardinalis proceſſum conuenientem cum Noſtræ voluntatis propoſito approbantes, præmiſſa omnia duxerimus confirmanda*. Secunda eiuſd. Alex. incipien. *Inter alias ſollicitudines*. ad Cardinalem Riccardum directa. Dat. Laterani 4. *Kal. Aprilis* 1257. apud eumd. Empol. *pag.* 24. §. 3. in qua ſic: *Demùm à Nobis mandatum Apoſtolicum emanauit, vt de ſingulis Domibus Eremitarum, quarum quædam S. Guilelmi, quædam S. Auguſtini Ordinum, nonnullæ autem Fratris Ioannis Boni; aliqua verò de Fabali, alia verò de Brictinis cenſebantur &c.* Tertia Clementis IV. incipient. *Ea qua indicio*. Dat Viterbi 4. *Kal. Septembris* 1266. apud Marquez *cap.* 13. §. 14. & Tamburin. de *iur. Abb. tom.* 2. *diſp.* 24. *q.* 5. *num.* 35. in qua eadem ſuperiorum Conſtitutionum verba regiſtrantur. Ex quibus ad rem noſtram ſic conficio argumentum. Omnes illę Congregationes, quæ fuerunt vnitæ, erant Congregationes Eremitarum, vt patet ex ſuprà adductis Bullarum verbis. Inter illas erat Congregatio, ſeu Ordo S. Auguſtini, vt item ex ijſdem verbis conſtat: quin illi primus locus datur. Ergò ante vnionem erat Ordo Eremitarū S. Auguſtini, vt hinc probat & Gregorius de Laude in *Defenſ. verit. B. Ioachim. cap.* 51. *pag.* 197. Ergò Ordo Eremitarum S. Auguſtini non incæpit cum vnione.

246 Senſus ergò D. Antonini eſt, quod prędicti Pontifices mandauerint, vt omnes Eremitæ, qui priùs in diuerſis Congregationibus diuerſimodè viuentes diuerſis titulis nominabantur, eodem titulo appellarentur, & modo viuerent, quo appellabantur, & viuebant Fratres, qui dicebantur Eremitæ S. Auguſtini, non per nouam tituli, aut Ordinis inductionem, ſed pèr vtriuſq; iam prępexiſtentis ad alias Congregationes extenſionem, vel, vt melius dicam, per aliarum Congregationum ad eumdem Eremitarum S. Auguſtini titulum, & Ordinem incorporationem.

247 Ad confirmationem ex Iordano deſumptam reſpondeo, non eam eſſe Iordani mentem in adductis verbis, vt aſſerat Eccleſiam Ordinis Eremitani inſtitutricem ad exeluſionem Auguſtini, quem toto *lib.* 1. verum inſtitutorem probat; ſed inſtitutricem vocat Eccleſiam ad Ordinis Eremitani encomium; quatenùs ea præſtitit quodammodò in vnione generali, quę Auguſtinus in inſtitutione; nec tamen abſolutè talem eam appellat, ſed ſub terminis limitatiuis, & ſolummodò ſimilitudinem indicantibus; ſic enim ad præcitata verba ſubiungit. Iordanus: *Videamus igitur primò, quæ B. Auguſtinus olim circà Fratres ſuos in Eremo Patres noſtros egerit. Ipſe primum eos vndique per eremos diuiſos in vnum congregauit, & cum eis vixit, vt patet ſuprà cap.* 7. *Item modum viuendi, & regulam eis tradidit, vt infrà lib.* 2. *cap.* 14. *Item habitum eis contulit; vt ſupra cap.* 15. *Item titulum eis impoſuit, vt ſupra cap.* 17. *Item officium eis tribuit, vt infra lib.* 2. *cap.* 15. *Item ad officia prædicationis, & confeſſionis eos deputauit, vt ſuprà cap.* 16. *& hæc quidem omnia continent inſtitutionem Ordinis* (eccè an excludat ab Ordinis inſtitutione Auguſtinum) *& quis vnquàm Inſtitutor aliorum Ordinum plurabis in ſui inſtitutione Ordinis peregit?* Et infrà. *Igitur S. Mater Eccleſia præmiſſa omnia per B. Auguſtinum circà Ordinem geſta quaſi* (en verba limitatiua, & ſimilitudinaria) *de nouo authoritate Apoſtolica per ſemetipſam immediatè iterato egit, inſtituit, & authorizauit; Ipſa enim &c.* enumerans eadem facta ab Eccleſia, quę prius ab Auguſtino facta præpoſuit.

Inſtatur modo ab Aduerſarijs, hæc omnia probare, fuiſſe quidem ante dictam vnionem Ordinem Eremitarum; non autem probare, quod Ordo Eremitarum, qui nunc eſt, non incæperit ab ea vnione; Ordo enim, qui nunc eſt, ex plurium Congregationum vnione conflatus eſt; quia quando plura in vnum vniuntur, quoddam tertium ab vtriſque reſultat. Ergò Ordo, qui modò eſt, ab vnione incæpit.

248 Dico nihilominùs, hunc Ordinem non incæpiſſe in vnione: ſed eumdem eſſe, qui, vt probatum eſt, fuit ante vnionem, quia facta eſt illa vnio, vt omnes Congregationes in vnam

Ere-

Eremitarum S. Augustini professionem conuenirent, vt ex infrà *num.* 253. *& seq.* adducendis constabit. Ergò Ordo Eremitarum S. Augustini, qui, vt iam dictum est à *num.* 243. erat ante vnionem, non fuit destructus; non enim est credibile, Summos Pontifices voluisse destruere Ordinem Eremitarum S. Augustini, vt Ordinem Eremitarum S. Augustini construerent. Si ergò non fuit tunc per vnionem destructus Ordo Eremitarum S. Augustini, qui erat ante vnionem, sequitur euidenter, quod adhuc perseueret; sed non est assignabile, qualis ille sit, qui adhuc perseuerat, nisi ille, qui nunc est, & dicitur Ordo Eremitarum. Ergò Ordo Eremitarum, qui nunc est, non incępit tempore vnionis; sed idem est, qui erat ante vnionem.

249 Ad argumentum in instantia factum, respondeo, negando antecedens, si pro ly *conflatus* intelligatur institutus; est enim tantummodò ex tali vnione auctus. Negatur item consequentia. Et ad probationem distinguo antecedens: quando plura vniuntur, ità vt omnia desinant, nec vnum vniatur alteri, tunc fieri aliquid ab illis diuersum, concedo: quando verò plura vniuntur, ità vt non omnia desinant, & vnum vniatur alteri, tunc aliquid tertium, & diuersum resultare, nego. Duplex ergò potest considerari vnio. Prima, vnius ad alterum. Secunda, duorum simul in vnum. Quando accidit primò modo, ità vnum vnitur alteri, vt amissa propria, naturam eius, cui vnitur, assumat: quando verò secundo modo, ità vniuntur aliqua duo, vt ambo desinant esse, & ex ipsis fiat vnum tertium, vtrumq; virtute complectens.

250 Exemplum est in duplici vnione physica, seù substantiali, quarum altera fit ex duobus, vt vnum cum sui cessatione alteri addatur, & conuertatur in substantiam eius; vt in nutritione, in qua cibus ità substantialitèr vnitur viuenti, vt in eius substantiam conuertatur, ipso cibo substantialiter pereunte: altera verò ità fit ex pluribus, vt ex ipsis substantialiter corruptis, vnum tertium substantiale compositum constituatur, vt in mixtione, in qua ex elementis corruptis, & sola virtute manentibus, mixta substantialia progignuntur.

251 Item in vnionibus Ecclesiarum, quæ duobus modis potissimum (omissis alijs, de quibus Glos. ad *verb. vnire in C. Et temporis* 16. q. 1. & ad *verb. vniendo in cap. Nouit. Tit.*: *Ne Sede vacante*. Hostiens. *ibi num.* 4. *& in sum. dict. Tit. §. quando fiat vnio*; vbi quinque species ponit vnionis; Azor. *tom.* 2. *instit. moral. lib.* 6. *cap.* 28. *q.* 2. *Fagnan. in d. cap. Nouit. à nu.* 2. *vsque ad* 12.) fiunt; quorum vnus est, & dicitur accessoria vnio, quando vna Ecclesia subijcitur alteri; quæ vnio operatur, vt Ecclesia, quæ alteri incorporatur, remaneat suppressa, & extinguatur ipsius titulus per DD. *in cap. cum accesserint de constit.* Glos. ad *verb. Ecclesias* in *Clem. per litteras de præbend.* Felin. in *cap. in nostra de rescript. coroll.* 33. Rot. in vna *Compostellana Prioratus* 17. *Maij* 1591. Rebuff. in *prax. benef. tit. de forma nouæ prouis. verb. cum annexis*. Tamburin. *de iur. Abb. tom.* 3. *disp.* 15. *q.* 5. *nu.* 4. Barbos. *lib.* 3. *de potest. Episc. allegat.* 66. *num.* 34. cum multis. Et de *iur. Eccles. vniuer. lib.* 3. *cap.* 16. *num.* 7. Fagnan. in *dict. cap. num.* 3. Alter verò, cum ex duabus Ecclesijs vna fit, hoc est, in vnam veluti Ecclesiam coalescunt, ex *c. Decimas §. sicut enim.* 16. *q.* 1. & operatur, quod iura, consuetudines, & priuilegia concessa vni, competant alteri. Azor. *loc. dict.* Gonzal. *ad Reg.* 8. *Cancell. gloss.* 5. *&* 7. *nu.* 28. *&* 55. Nicol. Garz. *de benef. p.* 11. *cap.* 2. *nu.* 10. Tamburin. *ibid. nu.* 2. Barbos. *loco supr. num.* 6. Fagnan. *d. loc. nu.* 2. 3. *&* 9. *in fin.*

252 Vnio modò Ordinis Eremitani ex pluribus Congregationibus ab Innocentio IV. & Alexand. IV. facta, non est comparanda *substantiali mixtioni, quæ fit* (verba sunt Suarij *dict. cap.* 9. *nu.* 16.) *ex conuersione plurium in vnum tertium à singulis miscibilibus distinctum, sed mixtioni, vel vnioni, quæ fit ex pluribus, quorum vnum in se cætera substantialitèr conuertit.* Et vnioni Ecclesiæ non secundi generis, sed primi: idest, non quod ex omnibus Congregationibus vnus nouus Ordo fuerit genitus, sed quod omnes Congregationes Ordini Eremitarum accesserint, & eum illo incorporatæ fuerint. *Non ità fuerunt* (prosequitur Suarez) *ex multis familijs vna effecta, vt omnes reliquerint institutum suum, & vnum nouum acceperint, quasi nouam omninò formam: sed retento Augustini instituto in ea familia, quæ sub illo militabat, reliquæ omnes illi se subdiderunt, & relicta sua origine ad Augustini familiam transierunt. Ideòque eadem Religio Augustiniana in tota illa Congregatione permansit, & aucta est, non substantialitèr mutata.*

253 Et probatur hoc primò, vt domesticos Scriptores omittã ex S. Antonino, qui loquens de vnione inchoata sub Innocentio, cuius Bullam se vidisse testatur, sic habet loco suprad. *Erant tunc temporis in diuersis Mundi regionibus, & præcipuè in partibus Thuscia, alij Eremitæ sub diuersis titulis diuersimodè viuentes, quos omnes idem Innocentius Eremitis S. Augustini coniunxit, reducens eos ad vnum ouile sub vno Pastore*; & de vnione completa sub Alexand. IV. sic: *Ipse Fratres Eremitas diuersorum Ordinum, quorum quidam S. Guilelmi, alij Fratris Ioannis Boni, alij de Brictinis censebantur: hos omnes in vnum redegit, & Ordini S. Augustini cum personis, & locis effectualitèr incorporauit, ac vniuit, dispensans cum eis super diuersarum professionum, & obseruantiarum ligamina, quibus antea in prædictis, vel alijs Ordinibus adstricti quodammodò tenebantur.* Quo loquendi modo vtuntur Platus *d. lib.* 2. *cap.* 22. *de bon. stat. Relig.* Barnab. de Montaluo *lib.* 1. *Chronic. Cisterciens. cap.* 54. Iacobus Gualterus *in sua Chronograph. sæcul.* 13. *ann.* 1255. *pag.* 681. Illescas *lib.* 5. *hist. Pontif. cap.* 37. *in vit. Alexand. IV.* cuius, aliorum omissis, verba solum profero: *Confirmauit de nouo Alexander Ordinem Eremitarum S. Augustini, eidemque reuniuit Congregationes Fratrum Eremitarum B. Ioannis Boni, de Brictinis &c.*

254 Secundò ex verbis suprà positis *nu.* 245.

Ale-

Alexand. IV. & his alijs in incipien. *Licet Ecclesia.* 5. *Idus April.* 1256. apud Empol. *pag.* 19. §. 5. *vniuersas domos, & Congregationes vestras, in vnam Ordinis Eremitarū S. Augustini professionem, & regularem obseruantiam perpetuò coniunit &c.* quæ & habentur in Bull. Clement. IV. suprà d. *num.* 245. memorata; & in Bulla etiam Vrbani IV. incipient. *Desiderijs vestris*. Dat. Viterbij. 5. *Idus Decemb. ann.* 1262. apud Empol. *fol.* 370. §. 1. Sed iam Eremitarum S. Augustini professio, & Ordo erat, vt vidimus *num.* 243. & 244. antecedentèr ad dictam vnionem; ergò si omnes aliæ Congregationes vnitę sunt *in vnam Eremitarum S. Augustini professionem, & in Ordinem*, omnes sunt illi vnitæ, & incorporatæ. Et corroboratur ex eo, quod non dixerunt hi Pontifices, omnes eas Congregationes in vnam nouam Religionem transijsse, sed *in vnam Eremitarum S. Augustini professionem* fuisse vnitas; quo indicatur, ad Eremitas S. Augustini reliquas omnes fuisse aggregatas, vt benè *loco dict.* Suarez obseruat.

255 Tertiò. Ex Vrbano IV. qui in nuper citata Bull. asserit ab Alexandro IV. dispensatum fuisse super diuersarum professionum debito, quo aliqui tenebantur. *Vobiscum super diuersarum professionum, aut obseruationum debito, quibus aliqui ex vobis se in prædictis, vel alijs Ordinibus obligauerant anteà, dispensauit; statuens, vt in eodem Ordine S. Augustini debeatis perpetuò virtutum Domino deseruire*. Ergò, cum aliquibus, non cum omnibus Fratribus sic vnitis dispensauit. Ergò aliqui sub sua pristina professione, & obligatione remanserunt: hi scilicet, qui non sunt dispensati; Sed alij hi esse non potuerunt, nisi Fratres, qui antè dictam vnionem dicebantur Eremitæ Ordinis S. Augustini. Et probo; quia, qui dispensati fuerunt à priorum professionum debito, ideò dispensati sunt, vt in vnam Eremitarum Ordinis S. Augustini professionem counirentur: sed sic est, quod iam erat Ordo Eremitarum S. Augustini, vt dictum est à *dict. num.* 243. & *seq.* Ergò istius Ordinis professores non debebant assumere Ordinem Eremitarum S. Augustini; Ergò non erat, in quo dispensarentur; Ergò ipsi sunt, cum quibus non est dispensatum; Ergò dispensatum est solùm cum Fratribus aliarum Congregationum, quæ sunt Ordini Eremitarum S. Augustini vnitę, vt clarè explicatum vidimus à S. Antonino *num.* 253. *Hos, inquam omnes in vnum redegit, & Ordini. S. Augustini cum personis, & locis effectualiter incorporauit, & vniuit, dispensans cum eis* (qui scilicet incorporabantur) *super diuersarum professionum, & obseruantiarum ligamine.* Quo patet Eremitarum Ordinem, cum quo non est dispensatum, non mutasse professionem: Sed in suo esse remansisse; & alias Congregationes, cum quibus dispensatum est, perijsse. Ergò vnio facta in vnam Ordinis Eremitarum S. Augustini professionem fuit per veram accessionem, & aggregationem dictarum Congregationum ad Ordinem Eremitarum S. Augustini; & non per vnionem, qua ex omnibus Congregationibus vnus nouus, & tertius Ordo resultauerit; si enim ità esset, cum omnibus fuisset dispensandum, quia omnes in vnum nouum Ordinem transijssent. Ergò per vnionem non est factus nouus Ordo, sed perdurauit ille idem, qui anteà erat; & consequentèr Ordo Eremitarum, qui nunc est, quique est ille, qui post vnionem vsque ad hæc tempora perdurauit, ab vnione exordium non sumit.

256 Confirmatur exemplo similis vnionis plurium Congregationum, siue Reformationū Ordinis S. Francisci aggregatarū, & vnitarum Congregationi dictę de Obseruantia, vt habent Ioan. Baptista Confettius *in summar. mater. priuileg. Mendic. cap.* 5. Emanuel. Roderic. *tom.* 1. *qq. canonic. & regul. q.* 2. *art.* 3. Barbos. *de iur. Eccles. vniu. lib.* 1. *cap.* 41. *n.* 177. ex qua vnione nemo dixit, aut priorem Obseruantium Ordinem desijsse, aut nouum Ordinem resultasse, quia vnio facta est per aggregationem harum ad illam. Sic & in casu nostro de vnione pluriū Congregationum cum Ordine Eremitarum S. Augustini.

257 Probatur tandem, & satis euidenter nostra Conclusio. Concilium Lugdunense celebratum de anno 1271. & habetur *in cap. vnic. §. sanè de Relig. domibus in* 6. sic habet: *Cæterùm Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum Ordines, quorum institutio præfatum generale Concilium* (nempè Lateranense) *præcessit &c.* Ergò Ordo Eremitarum S. Augustini erat institutus ante Concilium Lateranense. Sed Concilium Lugdunense loquitur de Ordine Eremitarum S. Augustini post vnionem; nam loquitur de eo Eremitarum Ordine, qui tunc, tempore scilicet Concilij Lugdunensis, erat; & Ordo Eremitarum, qui tunc erat, erat Ordo iam auctus per vnionem factam ab Alexandro IV. de anno 1256. Ergò Ordo Eremitarum S. Augustini, qui erat post vnionem, iam institutus erat ante Concilium Lateranense. Ergò per vnionem non est factus nouus Ordo; si enim factus fuisset nouus Ordo, non posset de eo nouo Ordine dici, quod fuerit institutus ante Conciliū Lateranense, quod per annos 41. præcessit vnionem. Rursus: Ordo Eremitarum, qui modò est, ille idem est, de quo locutum est Concilium Lugdunense; nequè de hoc potest esse dubium. Ergò Ordo Eremitarum, qui modò est, ille est, qui præcessit vnionem, & antè illam erat institutus. Ergò Ordo Eremitarum, qui modò est, non incæpit ab vnione, nec per illam efformatus est. Qui discursus adeò clarè conclusionem probat, vt mirer, quomodò possit quis aliter sentire.

DVBIVM IX.

An saltem Ordo Eremitarum fuerit per vnionem mutatus.

Videtur, quod sit mutatus, cum nequeat negari Ordinem Eremitarum, qui modo est, diuersum à priori statu habere institutum.

Est

Est enim Ordo Clericorum, in Vrbibus degentium, vacantium concionibus, Mendicantium, sub Generali, & cum hoc habitu ab Ecclesia illis (vt S. Antoninus loquitur) determinato; quæ omnia illis vel à principio, vel antè vnionem non conueniebant. Ergò mutatus est Ordo, nec est ille idem, qui anteà erat.

258 Non ità tamen est; quo enim ad primã partem, munera Clericalia non sunt quid nouũ in Ordine Eremitarum; quandoquidem & ea in dicto Ordine à tempore S. Augustini obseruata vidimus *num.* 159. & 168. & toto *dub.* 5. huius quodlibet. Quoad aliam de Generalibus, patet item ex dictis *num.* 244. ante vnionem fuisse in Ordine Augustiniano Generales; & per vnionem tantummodò extensam fuisse eius auctoritatem, eo modo, quo adauctus est Ordo; & dato casu, quod anteà non fuissent, nec per hanc nouam obedientiam vni Prælato communi, variatus fuisset Ordo, cum obedientiæ votum siue hunc, siue illum Prelatum respiciat, sit semper eiusdem speciei. Donat. *rer. regul.* 4. *p. tract.* 17. *q.* 8. & *q.* 15. *num.* 2. Passeriu. *de statib. tom.* 1. *q.* 186. *art.* 8. *dub.* 7. *num.* 29. Quoad habitum verò, dico eius substantiam, quæ tunicam cum capucio, & cingulo dicit, semper fuisse in Ordine Augustiniano, licet accidentalem quandoq; passus sit mutationem. Neque verum est, determinatum fuisse ab Alexandro IV. in vnione; quasi priùs talis non fuerit habitus Augustinianorum: sed dicitur determinasse, quatenùs omnes aliæ Congregationes iussæ sunt vti habitu, quo Eremitæ S. P. Augustini vtebantur. Sed de hoc suo loco, vbi S. Antonini auctoritatem explicabimus.

259 Quo tandem ad habitationem in Vrbibus, & in specie de mutatione in Mendicantem (de qua re *dub.* 13. erit sermo) vel alia quecumque possunt adduci; respondeo mutationem tantummodò accidentalem importare; non verò substantialem. Bordon. *tract. de profess. Regul. cap.* 1. *num.* 271. Pro quo obseruandum, quod Suarez in simili de PP. Prædicatorum transitu ad statum Mendicantium *dict. tract.* 9. *lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 10. tradit; cui subscribit Pellizar. *tom.* 1. *tract.* 1. *cap.* 1. *nu.* 36. *in rebus moralibus, vt continuò durare censeantur, non esse quærendam vnitatem, & immutabilitatem, quanta in naturalibus rebus inuenitur.* Quod exemplificat in Ecclesia, *quæ vna, & eadem censetur fuisse à principio Mundi vsque ad nunc; quamuis in modo vnionis, & gubernationis magnam diuersis temporibus admiserit varietatem.* Et idem, quod mirè præsenti puncto inseruit, docet de Religionibus. *Ergò similiter esse poterit vna, & eadem Religio, quamuis illas mutationes successu temporis accipiat:* Et ratio eius est, quia *in his rebus ad vnitatem potissimè consideratur continua successio personarum aliquo vinculo substantiali pro ratione talis status inter se vnitarum in ordine ad hunc finem, vt in Ecclesia est vnio veræ fidei in ordine ad eamdem beatitudinem acquirendam; & in vnaquaque Religione est vnio per talia vota, tali modo, seu secundùm talem Regulam, vel constitutiones emissa in ordine ad talem finem.* Ex quo ad rem præsentem potestbenè inferri, per transitum ad statum Mendicantium, intrà Vrbes habitationem, aut alia huiusmodi, non fuisse mutatum essentialitèr, sed esse substantialiter eumdem hunc Ordinem Eremitarum, ac qui erat ante vnionem, cum aliàs in Augustiniana Religione continuata personarum, & sub eadem Regula professionũ successio à Suarez requisita reperiatur, vt patet ex duobus præcedentibus dubijs: sed ad summum variatum esse aliquo modo accidentalitèr, quod identitati non officit. Suarez *ibi lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 16. & 27. & in simili Antonius à Spiritu Sancto *Direct. Regul. tract.* 2. *disp.* 6. *num.* 241.

260 Obijcitur. D. Antoninus *loc. dict. cap.* 14. hæc habet: *Etiam aliqui Eremitæ viuentes religiosè in locis solitarijs potuerunt esse, qui viuerent secundùm Regulam Augustini, & fortè illi, ad quos sermones editi dicuntur ad Eremitas: sed non erant illi propriè loquendo illius ordinis, & modi vitæ, cuius nunc sunt, qui dicuntur Eremitani, & habitant in Ciuitatibus, Villis, & Castris. Similitèr & si fuerunt aliqui ante Ordines Mendicantium, qui viuerent in Eremis secundùm Regulam Augustini, non tamen erant talis Ordinis, nec habebant vnum caput, nec illas ordinationes, quas habent Eremitani nunc.* Ergò Eremitarum Ordo, qui modò est, diuersus est ab Ordine, qui priùs erat; cum illi, qui priùs erant, non essent huius Ordinis. Ergò in vnione mutatus est.

Respondetur, mentem S. Antonini eam fuisse, vt ostenderet Ordinem Augustinianum non esse in ratione Ordinis Mendicantis alijs Ordinibus Mendicantium anteriorem, ne fortassè videretur eum suo Prædicatorum Ordini præferre. Et patet ex eo, quia respondet ibi fundamentis cuiusdam ex Eremitanis asserentis, quod hic Eremitarum Ordo *sit antiquior Ordinibus Mendicantium, scilicet Prædicatorum, & Minorum*; cui, inquam, vt respondeat, non negat cõtinuationem Ordinis quoad substantiam, cum sæpiùs (quod est aduertendum) vt visum est *num.* 237. dixerit, quod illa S. Propago S. Augustini non omninò extincta fuit, & quod cæteræ Congregationes, vt videre est *num.* 253. huic Eremitarum Ordini fuerint vnitæ; ex quo capite à *num.* 249. & *seq.* probatum est non fuisse talem Ordinem substantialitèr mutatum; sed negat tantummodò identitatem modi viuendi; non enim dicit: non erant *eiusdem Ordinis*, vel *huius Ordinis qui nunc est*; quo modo loquendi denegata dici potuisset identitas Ordinis; sed dixit: *non erant illius ordinis, & modi vitæ, cuius nunc sunt*; accipiendo ordinem non prout Religionem importat, sed prout denotat formalitatem quamdam, seu modum viuendi; eo modo quo Suetonius ad explicandam consuetudinem, & modum vitæ, hoc nomine ordinis vtitur; in *Tib. cap.* 72. *Nihil ex ordine quotidiano prætermitteret*, & *cap.* 17. *eum vitæ ordinem tenuit*; & ideò Antoninus copulat ordinem cum modo, dicens: *non erant illius ordinis, & modi vitæ*; vt ostenderet se tantũ-

I modò

modò negare identitatem modi viuendi; quod explicat subdens, quod Fratres Eremitani, qui modò sunt *habitant in Ciuitatibus, & Villis, & Castris*; quod non præstabat illa antiqua Augustini propago. Et clarius apparet ex alijs ipsius posterioribus verbis: *non tamen erant talis ordinis*; in quibus considerandum est, quod non solùm non dicit simplicitèr absolutè, & sine addito, *Non erant Ordinis, qui nunc est*, quo suum intentum forsan probare potuissent Aduersarij; sed vlteriùs addit *talis Ordinis*, quo qualitas, & non substantia denegata cognoscitur; ac si diceret, non erant talis ordinis qualis nunc est; seù illi Eremitę erant Ordinis Augustiniani, sed sub modo differenti ac nunc sunt; nam anteà viuebant in Eremis, nec erant Mendicantes; & ideò concludit: *Vnde potest dici, quod, qui dicuntur Eremitani nunc, non fuerint ante Mendicantes*. Quo adhuc magis apparet ipsum voluisse tantummodò negare hunc Eremitarum Ordinem esse, vt Ordinem Mendicantem, alijs antiquiorem: non autem negare esse eumdem Ordinem in ratione Fratrum Eremitarum, quod neque negare potuit; cum ex dictis mutatio habitationis ad Vrbes, & status non mendicantis ad mendicantē non mutet substantialitèr Ordines.

261 Probatur modò conclusio, non esse scilicet per vnionem substantialiter mutatum Eremitarum Ordinem, argumento in fine dubij præcedentis ex Concilio Lugdunensi formato, Ordo Eremitarum, qui erat post vnionem, iam erat institutus ante Concilium Lateranense, vt ibi vidimus. Ergò Ordo Eremitarum non est per vnionem substantialitèr mutatus; quia si fuisset substantialiter mutatus, factus fuisset nouus Ordo; nec potuisset dici, quod fuerit ante dictum Concilium institutus; cum in vnione solum incæpisset, quę dicto Concilio valdè posterior fuit.

DVBIVM X.

An Ordo Eremitarum, qui nunc est, sit ille idem, quem S. P. instituit.

262 EST hoc mihi adeò certum, quam certū est hunc Ordinem esse Ordinem Eremitarum; nec video, quomodò stantibus, quæ iam in hisce tribus dubijs præmisimus, possit probabilitèr denegari. Pro hac assertione stant Thomas de Trugillo in Thesaur. concion. in Fest. S. Aug. *Indè venit Augustinus Tagasten, vbi vendidit patrimonium, quod habebat: & partem quidem pauperibus dedit; partem verò sibi reseruauit ad monasterium quoddam ædificandum in solitudine, vbi Monasticam vitam duxit cum ijs amicis, qui eum imitabantur; ibique incæpit Ordo Eremitarum: Ordo, inquàm Eremitarum, qui nunc floret in Ecclesia*. Alphons. Villegas 1. p. *sanctoral. in vit. S. Aug.* sic de eodem monasterio Tagastensi loquens: *Et hic quidem primaria Ordinis Eremitarum S. Augustini, Monachorumque Augustinensium sunt iacta fundamenta*, Stephanus Garibay, dum *lib. 7. compend. historial. cap. 57. ad ann. 398.* scribit: *Eodem tempore Sacer Doctor Aurelius Augustinus ann. scilicet 398. Ordinem Religiosorum Eremitarū instituit, qui nunc vbique terrarum (ad inuidiam verò) in Hispania florent*. Suarez apertissimè toto dict. *cap. 9.* Paulus Morigia in *hist. Relig. cap. 22.* Aluarus Pelagius *de planct. Eccles. art. 56. §. ad istud, quod dicit oppositor*. Emanuel. Roderic; Antonius Yepes; Hieronym. Roder. Ioan. Bapt. Confettius, Hieronymus à Sorbo locis *num. 239.* adductis, & quotquot Eremitarum Ordinem à S. P. Augustino asserunt institutū; non enim possunt eum nostri Ordinis institutorem appellare, si hic Ordo non esset ille idem, quem ipse instituit.

263 Probatur tamen adhuc eodem argumento in fine duorum præcedentium dubiorum in Lugdunensis Concilij auctoritate fundato. Ordo Eremitarum, qui modò est, ille idem est, de quo locutum est Concilium Lugdunense; & Ordo Eremitarum, de quo dictum Concilium locutum est, ille idem est, qui erat ante vnionem factam ab Alexandro IV. & ante Concilium Lateranense ex *ibi* dictis. Ergò Ordo Eremitarum, qui modò est, idem ille est (intellige semper substantialitèr) qui erat ante vnionem, & ante dictum Concilium Lateranense. Sed Ordo Eremitarum S. Augustini, qui erat ante vnionem, & ante dictum Concilium, est Ordo à S. P. Augustino institutus, vt constat ex iam *dub. 7.* Ordinis ab eo instituti probata continuatione. Ergò Ordo Eremitarū, qui modò est, ille idem est, qui à S. P. Augustino fuit institutus.

264 Probatur secundò testimonijs omni exceptione maioribus, quibus, si fides non habeatur, non video, quibus alijs habenda sit, Vicarijs nempè Christi Summis Pontificibus, & Romanæ Ecclesiæ Oraculis. Ioannes Papa XXII. in Bulla, quæ incipit: *Veneranda Sanctorum Patrum*, sub 13. *Kal. Februar. ann.* 1326. ad Priorem Generalem, & Fratres Ordinis Eremitarum S. Augustini directa apud Laurent. Empol. in *Bullar. Ord. pag. 197. §. 4. & 5.* enarrans concessionem, quam Ordini Eremitarum faciebat monasterij iuxtà Ecclesiam S. Petri in Cęlo Aureo Papien. in qua corpus S. Augustini colitur, illud concedere dixit, *vt ibi tamquam membra suo Capiti, filij Patri, Magistro discipuli, Duci milites cohærentes Deo, & ipsi Sancto, auctoritate fulti Apostolica præcordialius iubiletis, vbi Præceptoris vestri, Patris, Ducis, & Capitis Augustini noueritis reliquias esse sepultas*. Ad cuius rei maiorem elucidationem adnectere libet, quod notat Iordanus de Saxon. *lib. 1. vit. Fratr. cap. 18.* & sub hac forma refert Cellotius *lib. 2. d. Hierarch. Guilelmus Cremonensis vir sapientia, & sanctitate præstans eiusdem Ordinis* (S. Augustini) *Generalis, cum susceptos pro Ecclesia labores à Ioanne XXII. sacra oblata purpura compensari videret, vnum aliquod potius Ordini suo, quàm sibi priuatum decus, & ornamentum conferri, supplex postulauit, videlicet, vt si supremæ Sedi placeret, collecto eruditorum virorum cætu exquirere, & definire, verè ne, an falsò*

An-

Augustino Patre, ac Institutore gloriarentur. Collegit Pontifex, & excussis Bibliothecis omnibus communi decretum est Suffragio, quod pro auctoritate sua Pontifex definiret, ità rem se habere; & venerandas magni Parentis reliquias Ticinensi eorum monasterio concessit, quatenus ibi tamquam membra suo Capiti, filij Patri, Magistro discipuli &c. etenim addit Pontifex: *lamentabile videbatur proprios filios paterno sepulchro priuari. Illud adeòque se illis tradere, ceu victis hæredibus, & Legislatoris filijs. Quæ non est mera beneficij, & gratiæ collatio: sed Iudicis cognita causa interlocutio.*

265 Martinus Papa V. *Constit.* 6. quę est de translatione corporis S. Matris Monicæ, apud d. Empol. *pag.* 258. quæ incipit *Pia Charitas.* Dat. 5. *Kal. Maij* 1426. ait. §. 2. *Corpus B. Monicæ S. Augustini Matris ex certis pijs respectibus, & causis; & præsertim, quià corpus dicti Sancti ipsius Ordinis Fundatoris in quadam Ecclesia Papiensi dicti Ordinis venerabiliter (prout decet) reconditum extitit &c.* Et in sermone, quem pro dicta translatione ad Fratres Augustinianos habuit, incipient, *Gaudeo mihi quoque, Fratres religiosissimi &c.* impresso Romę, anno 1587. vna cum S. P. Augustini vita, per Augustinum Fiuizanum Sacrarij Apostolici Præfectum, quem dicti Pontificis legitimum partum recognoscit Baronius in *annot. ad Martyrolog. 9. Aprilis verb. Translatio S. Monicæ* sic habet §. *quis verò &c. Non itaque iuuet, ac meritò gaudeam, qui sim tanta gratiæ administrator, vt beatissimæ huius Monicæ reliquias contingam, reddamque beatum corpus eisdem, quos tanquàm nepotes Filius generauit Matri?* Et rursus §. *Hæc igitur nostra &c. Quæ nihil opus est vobis referam, modò intelligatis, quod ille vestræ professionis Parens, atque Institutor præceptis suis voluerit &c.* Et clarius §. *Redite igitur &c.: Iam enim nulla dubitatio est, quin vobis in primis Pater sit non eo modo, quod illius nomen singulari honore sectamini; verùm* (quod velim perpendi) *iudicio nostro; hoc potissimum causa est, quod ad vos vna cum Filio Mater accessit; tanquam indignè ferret, non ijs corpore præsentem esse, qui se digna religione honorarent, prospexit credo, velut errantes paruulos, vt in sinum ipsa quoque nepotes acciperet. Nondùm enim vnquàm, nisi vobis hæc sancta dicata est; nec alteri, quàm ordini vestro cessit: multi tamen Augustini nomen subire, iam de ipsa Religionis dignitate certantes, quasi solis hic honor debeatur, quem velut primi affectant. Sed alius hic locus est. Ipsa quidem Mater solos elegit, quos tanquam Filio Cognatos assumeret; spontè in Ordinem vestrum succedens.*

Sixtus IV. in Bull. Indulgent. pro monasterio S. Augustini Romę in diebus SS. Augustini, Monicæ, & Nicolai. Dat. apud S. Petrum 7. *Idus Decembr. ann.* 1471. quæ incipit: *Dum attentè.* Et asseruatur in dicto monasterio, testibus Coriolano in Defensor. *argum. 9. pro 2. veritate;* Romano *in p. p. sui Defensorij, cap. 9.* Pleneuaulx *lib. 5. cap. 2.* Et in altera simili, quã adducit Marquez *de Orig. Eremit. cap. 9. §. 2.* Dat. apud S. Petrum 12. *Kal. April.* 1479. Pontific. *ann. 9.* sic loquitur: *Dum attentè ex Pastoralis officij debito consideramus, & in pectoris nostri Pontificij arcano reuoluimus, quod inter vniuersos intemeratæ Ecclesiæ Doctores præcipuus Beatissimus Aurelius Augustinus &c. inter cætera Ordinis Eremitarum Fratrum eiusdem plantator, & primus institutor extitit &c.*

Alexander VI. in altera sub 14. *Kal. April.* 1496. incipient: *Ad Sacrum Ordinem* apud eumdem Marquez *loc. dict.* habet: *Ad Sacrum Ordinem Fratrum Eremitarum S. Augustini, quem gloriosus ipse Doctor egregius, veluti radians sydus in firmamento Ecclesiæ, ad gloriosam Omnipotentis Dei laudem, & Sacrosanctam illustrandam Ecclesiam, scismatum extirpandas hæreses, ac Infidelium confutandos errores, Christianæ quoque Religionis propagationem, & Christifidelium saluandas animas in agro Dominico plantauit.*

Iulius II. in Dat. 2. *Iul.* 1512. & Leo X. in Dat. 10. *Maij* 1613. ad Ægidium Viterbiensem Ordinis Generalem, apud Empol. *pag.* 213. & 228. his eisdem verbis *D. Augustino Ordinis tibi commissi institutori.* Gregorius XIII. in Bull. Indulgentiarum pro monasterijs Indiarum sub 25. *Iul.* 1576. asseruata juxta fidem Nicolai Pleneuaulx *loc. supr.* in Archiuio monasterij Vlyssiponen. sic *At Sancti Augustini dicti Ordinis Fundatoris, & S. Monicæ* & iterùm *Constit.* 83. apud Laert. Cherubin. *tom. 2. Bullar. sub 25. Iunij* 1583. ad Generalem, & Fratres Ordinis Eremitar. *Ad Ordinem vestrum ab ipso Aurelio Augustino institutum . . .*

266 Ex quibus sic. Omnes isti Pontifices loquuntur de Ordine Eremitarum post vnionẽ generalem, quæ contigit de 1256. Ergò loquuntur de Ordine Eremitarum, qui modo est. Si ergò huius Ordinis Caput, Pater, Dux, Institutor, Fundator, Plantator ab eis dicitur S. Augustinus: quomodo præsens Ordo Eremitarum non ille idem, quem ipse instituis? Certè, si non idem, sed diuersus esset, eius institutor dici non posset. Hæc adeò mihi nostrum probare videntur intentum, vt quid amplius desiderari possit ignorem; ni Summorum Pontificum fidem infringere velimus: quorum assertioni planè standum esse, & credendum, docent Menoch. *consil. 100. n. 16. cum seq.* Mascard. *de probat. concl. 1143. à n. 1. & concl. 1227. n. 1. cum seq.* Gabr. *inter commun. tom. 3. tit. de probat. concl. 3. num. 43. cum seq.* Barbos. cum multis *in cap. cum à nobis. de test. & attestat. n. 4.* & fusè *in cap. vnic. de probat. in Clemen. à num. 6.* vbi in antiquis enuntiatiuam Papæ etiam in facto alieno plenè probare. Rot. *decis. 142. num. 6.* apud Farinac. *in 1. collat. nouiss. alias p. 4. diuers.*

267 Non possum hic non mirari, quod in re tàm clara cæcutiant Aquilæ. Non loquor de Ioanne Rousserio, & si *lib. de stat. & orig. Ordin. Seraphici in quæst. 5. proœmiali*, dicat: *Ordo Eremitarum S. Augustini incæpit anno Domini 1157. à S. Guilelmo Aquitaniæ Duce viro sanctissimo; qui spretis sæculi pompis, in vastam Eremum secessit, & ibidem, sub D. Patris Augustini Regula perfectus Christi seruus esse cæpit;* sibi enim statim contra-

dicit ſubdens: *Cum enim videret ſuum Ordinem in omnibus labefactatum, dirutum, atque vaſtatum, vt nulla quaſi Religionis facies in eo videretur, hac calamitate permotus animum ad inſtaurandum adiecit; ità vt breui conualeſcens ex multitudine Religioſorum, & monaſteriorum meliorem faciem Ordo D. Auguſtini in Gallijs præſetulerit*. Dixi, contradicit; nam peto, qualis erat iſte Ordo, quem labefactatum videbat? Ordo ne, qui erat, vel Ordo, qui non erat? Non Ordo, qui non erat; quia non verificarentur *inſtauratio, conualeſcentia, melior facies*; nec potuiſſet dici labefactatus ſed deſtructus, & extinctus. Ergò Ordo, qui erat. Quomodò ergò tunc incæpit? Rursùs peto, qualis erat iſte ſuus Ordo? Vel qui tunc per ipſum incæpit, vel qui anteà erat? Non qui tunc per ipſum incæpit, quia non eſt credibilis labefactatio, & dirutio alicuius Ordinis in ipſo ſui exordio. Ergò ſuus Ordo, qui erat. Quomodò ergò per ipſum incæpit? Ex ſua ergò contradictione conuincitur erroris; niſi eum benignè interpretari velimus, & dicere, quod per ly *incæpit*, intellexerit per ipſum reflorеſcere cæpiſſe Ordinem Eremitarum.

268 De Franciſco Bordono loquor, qui in *Theatr. præcedentiæ. q.128. num.399.* hæc ſcribit de Ordine Eremitarum: *Et ſi concederemus hunc Ordinem immediatè inſtitutum fuiſſe à S. Auguſtino, quod multi negant probabiliùs, cum Dux Aquitaniæ ponatur primus ex Eremitis ſub Regula S. Auguſtini.* Parcendum tamen homini, qui licet in alijs eruditus, hoc tamen punctum reſoluit, vt illud eſſe vellet; Nemo; qui vel è longinquo hiſtorias ſalutaſſet, dixiſſet, Guilelmum eſſe primum ex Eremitis ſub Regula S. Auguſtini. Sed ad rem. Quomodò probabiliùs negatur, hunc Ordinem Eremitarum eſſe à S. Auguſtino immediatè inſtitutum? Quodnam, inquam talis maioris probabilitatis fundamentum? Quia dicit *S. Guilelmus ponitur primus ex Eremitis ſub Regula S. Auguſtini*. At quomodò hoc poteſt probabilitatem maiorem pro Auguſtiniano inſtituto denegando fundare, ſi ipſe idem Bordonus *ibid. num.427.* dicit. *Addo, quod Congregatio ex Guilelmo Duce Aquitaniæ inſtituta ab eo, anno 1156. non fuit ſub Regula S. Auguſtini, ſed S. Benedicti; ex Bull. Alex. apud Tamburin. tom.2. diſp.24. q.4. num. 37. Regulam autem S. Auguſtini non habuerunt, niſi de anno 1245. ab Innocentio IV. Bulla relata ab eodem Tamburin. Vnde ſubſequenter in Concilio Lugdunenſi ſub Gregorio X. vocati fuerunt Fratres Eremitani S. Auguſtini, eo quod illius Sancti Regulam receperunt &c.* Si inquàm Congregatio à S. Guilelmo inſtituta ab eo anno 1156. non fuit ſub Regula S. Auguſtini, quomodò S. Guilelmus primus Eremita ſub dicta Regula? Forſan (quod non credo) quia Guilelmitæ ex S. Auguſtini Regula ſuſcepta de anno, vt ipſe dicit, 1245. appellati ſunt ſubſequentèr in Concilio Lugdunenſi Fratres Eremitani S. Auguſtini, Eremita ſub Regula S. Auguſtini dicendus erit & S. Guilelmus, qui antequam ſua Congregatio S. Auguſtini Regulam ſuſcepiſſet, obierat? Si ergò iuxtà hanc eius aſſertionem non fuit S. Guilelmus Eremita ſub Auguſtini Regula, quomodò deſumitur hinc fundamentum probabilius negandi, Eremitarum Ordinem fuiſſe à S. Auguſtino inſtitutũ, quaſi velit innuere, inſtitutum fuiſſe à S. Guilelmo? Vlterius; ſi à S. Guilelmo fuiſſet reuerà inſtitutus, quomodò vocaretur Ordo Eremitarum S. Auguſtini? Quia reſpondet, *Illius Sancti Regulam receperunt*. Quod repetit in *tract. de præcedent. Cannonic. Lateran. cap.4. num. 15.* Sed hoc nihil abſurdius; cum tot Ordines ſub Regula S. Auguſtini militent, qui nullo modo hoc Eremitarum S. Auguſtini titulo nuncupantur. Rursùs, vbi ſubdit, quod ſubſequenter in Concilio Lugdunenſi vocati fuerunt Fratres Eremitani S. Auguſtini, vel ſermo eſt de prædicta S. Guilelmi Congregatione, vel de ipſa Religione Auguſtiniana? Si primùm; & quomodò, dum ea Congregatio deſierat ante Concilium Lugdunẽſe, vtpotè in vnione generali de 1256. incorporata Ordini, vt *num.241. & 245.*? Si de Religione ipſa; & quomodo, ſi antè Concilium Lateranenſe, quod fuit de 1215. iam erat Ordo Eremitarum teſte eodem Concilio Lugdunenſe, vt vidimus *num.257.*?

269 Dico ergò Bordono, Primò: S. Guilelmum quidem ſub Regula S. Auguſtini ſuam inſtituiſſe Congregationem; de qua re *quodlib. ſeq. dub. 8. per tot.* Secundò: eum non fuiſſe primum Eremitam ſub S. Auguſtini Regula, cum (omiſſis huc vſque dictis de Auguſtinianis Fratribus) in Eremitorio Siſlę S. Auguſtini Fratres de anno 562. habitaſſe referat Iulianus Archipræsbyt. S. Iuſtinę Toletan: apud Ioſeph. de Siguenza Hieronyminianum *p. 1. Chronic. ſui Ordinis lib.5. cap.15.* alioſque Eremitas Auguſtinianos cum B. Ioanne Cirita ex Auguſtiniana Religione ad Ciſtercienſem de anno 1120. tranſijſſe commemorent Bernard. Brito Ciſtercienſis in *epiſt. ad Alexium de Meneſes Archiepiſc. Bracharens. 1. Iulij* 1616. & Antonius Yepes *tom. 7. hiſt. Benedictin. ann. 1120. cap. 4. fol.182.* præter eos, quos in antiquo Burgenſi monaſterio fuiſſe de anno 1017. vel ſaltem de 1050. habetur ex *lib. de miraculis SS. Crucifixi Burgen. cap.1. 2. & 3.* Stephan. Garibay *lib.12. hiſt. Hiſp. cap.21.*, & quos in monaſterio Ordinis Venetijs de 1089. exuſto, teſte Baptiſta Ignatio *lib.1. de exempl. Illuſtr. Vir. cap.1. de prodigijs*, alijſque monaſterijs ante S. Guilelmi tempora floruiſſe, præ cæteris ſcriptoribus in ſuis Sæculis Auguſtinian. oſtendit, & probat Torellus; & à perſecutione Vandalica continua ſucceſſione perſeueraſſe docuimus cum S. Antonino, *num.237.*

270 Tertiò; S. Guilelmi Congregationem fuiſſe diſtinctã à Congregatione, ſeu Ordine eorũ Eremitarũ, qui ſemper dicti ſunt S. Auguſtini; vt patet ex adductis *num. 245.* Bullarum verbis, quarum *quædam S. Auguſtini, quædam S. Guilelmi Ordinum*. Quartò: Guilelmitas appellatos Eremitas S. Auguſtini, non propter eius ſuſceptam Regulam ſolùm, ſed propter incorporationem factam dictæ Congregationis ad

Or-

Ordinem Eremitarum, vt *num.* 253. ostensum, qui quamuis essent S. Augustini, Guilelmitæ tamen dicebantur à S. Guilelmo dictę Congregationis institutore, seù Ordinis, dictę Congregationis beneficio, restauratore.

271 Tandem, S. P. Augustinum Eremitarũ Ordinem instituisse iuxtà tradita *dub.* 1. *&* 3. *huius quodlib.* & Ordinem ab eo institutum numquàm ex dictis *dub.* 7. defecisse, & per vnionem generalem remansisse substantialiter eumdem, sicut *dub.* 9. probatum est; & consequenter cum Suarij verbis *d. tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 23. concludo. *Ergò post reformationem Alexandri mansit nihilominùs eadem Religio, quæ anteà erat; nàm retinuit eamdem institutionem, quæ præcesserat ante Concilium generale; sed anteà illa Religio erat descendens hæreditario iure ex institutione Augustini, vt ostensum est, quia nulla alia institutio illi potest attribui; ergò eadem posteà mansit.* Hoc est, Ordinem Eremitarum, qui modò est, esse ab Augustino institutum.

DVBIVM XI.

An Ordo Eremitarum sit ab Ecclesia approbatus.

272 PRO Religionum institutionibus sumpta tamen Religione, non quoad essentiam in tribus essentialibus votis sitam; quo pactò de iure diuino est, & à Christo instituta: sed quoad accomodationem ad certum viuendi modum sub hac, vel illa forma, quo pacto dicit inuentionem humanam; estque iuris Ecclesiastici, necessariam esse Ecclesiæ approbationem suppono cum Suarez *tom.* 3. *de Relig. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 14. 15. 16. *& cap.* 16. *num.* 14. *& toto cap.* 17. Sanchez. *lib.* 5. *in præcept. Decal. cap.* 5. *num.* 15. Bartholom. à S. Fausto in *Thesaur. Relig. lib.* 5. *q.* 14. *&* 15. Donat. *tom.* 4. *tract.* 14. *q.* 17. Quia verò huiusmodi approbatio attendi potest vel respectu Sũmi Pontificis, vel etiam Episcoporum, ad quos pariter ante Concilium Lateranense munus hoc attinebat per Vasquez *in p.* 2. *disp.* 165. *cap.* 4. *num.* 38. *&* 39. Azor. *tom.* 1. *Instit. moral. lib.* 11. *cap.* 23. *q.* 5. *&* 6. *& tom.* 2. *lib.* 5. *cap.* 7. *vers. quæres quare*. Mirand. *manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 3. *art.* 6. Peyrin. *tom.* 1. *in Constit. Pyrrhi num.* 2. *Bordon. resol.* 87. *num.* 145. præter adductos Suarez *d. lib.* 2. *cap.* 17. *num.* 2. 3. *&* 4. Sanch. *ibid.* Bartholom. à S. Faust. *d. q.* 14. licet modò ad Summum Pontificem tantummodò spectet. *Cap. Ne nimia de Relig. domib. & cap. unic. eod. tit. in* 6. *cap. unic. de Vot. item in* 6. Et ibi notat Gloss. *in vers. per Sedem Apostolic.* D. Thom. 2. 2. *q.* 188. *art.* 1. *ad* 4. Bellarmin. *de Monach. cap.* 4. Suarez. *d. cap.* 15. *num.* 1. *in fin. & nu.* 18. *cap.* 16. *num.* 1. 8. *& seq.* Azor. *d. cap.* 7. *q.* 1. Eman. Roderic. *tom.* 3. *qq. Canonic. & Regul. q.* 48. *art.* 3. Sanchez. Mirand. *dd. locis.* Donat. *ibid. q.* 15. *num.* 3. Barbos. *de iur. vniu. lib.* 1. *cap.* 41. *nu.* 203. & *de potest. Episc. allegat.* 50. *nu.* 47. Fagnan. *in cap. recolentes. de stat. Monach. num.* 34. ab vtrisq; approbatum dico Ordinem Eremitarum.

273 Et primò Episcoporum auctoritate; nempè Valerij Hipponensis, & Aurelij Carthaginensis Episcoporum, quorum ille cognito Augustini instituto, nempè Monastico, quod Mediolano, & Roma illuc transuexerat, & quod per triennium in monasterio Tagastensi obseruarat, & eius cognita voluntate in eo persistendi adhuc post Præsbyteratum, hortum illi dedit ad monasterium ædificandum, vt ibi cum Fratribus suis iuxtà propositum suum viueret, vt constat ex dictis *num.* 99. *&* 153., & quò ad eos inuisendos, quandoque, teste Sigeberto *epist. ad Macedon.* declinabat; & alter, vt idem institutum in suam Diæcesim induceret, alterum agrum Augustini Fratribus pro ędificando propè Carthaginem monasterio concessit, in quibus donationibus quis dicti instituti inuisceratam approbationem non videat, cum ex prorsùs consimili donatione approbationem Ordinis Carthusianorum probet Surius in vit. S. Brunonis, *cap.* 20. dicens: *Approbatus autem dicitur ex litteris eiusdem Vrbanj II. quibus liberè desertum Carthusianum remisit, & illis, ac Successoribus perpetuò tradidit possidendum. Hæ fuere primæ Romani Pontificis litteræ de Carthusiano instituto, quæ magno sunt documento ab ipsis Carthusianæ Religionis initijs eam à Sede Apostolica approbatam esse?* Censetur enim Summus Pontifex Religionem aliquam de nouo institutam approbare indulgendo, quod permaneat in tali, vel tali loco, vel Ecclesia. Bordon. *tom.* 5. *de profess. Regul. cap.* 2. *num.* 159. Quod idem dicendum de Episcopis pro eo tempore, quo Religiones approbare poterant. Vnde Alphons. Villegas *tom.* 1. *sanctoral. in vit. Sancti Augustini*, sic scribit: *Approbauit S. Valerius eum statum* (scilicet Augustini institutum) *quia erat eo tempore in Ecclesia moris, vt Episcopi approbarent vel rescinderent, quæ in Ecclesia Dei vtilia, vel inutilia deprehenderent. Eamdem confirmationem in ipsis sui originis crepundijs habuerunt SS. Basilij, & Benedicti Ordines*; & Thomas de Trugillo *t.* 2. *sui Thesaur. concion. serm. de S. Augustino* in eumdem sensum sic loquitur: *Approbauit B. Valerius Episcopus eam Religionem, & institutum, sicut olim fieri solebat, vt singuli Episcopi in sua Diœcesi approbarent instituta ipsorum Religiosorum; sic enim primùm Ordo D. Basilij, & Benedicti approbatus fuit.* Quam Ordinis Augustiniani approbationem sic factam tenent Lessius *de iust. & iur. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 1. *num.* 13. Valenzuel. *cons.* 1. *n.* 74. Suarez *d. tom.* 3. *lib.* 2. *cap.* 17. *num.* 4. ad ea verba Trithemij *ex lib. de laud. Carmel. cap.* 5: *Dic mihi Detractor &c*, & *tom.* 4. *tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 9. *n.* 30. Azor *tom.* 1. *lib.* 11. *cap.* 23. *q.* 6. Miranda, & Bartholom. à S. Faust. *loc. dictis* Thomas à Iesu *de var. regul. Carmel. part.* 2. *dub.* 3., dum S. P. Augustini Regulam, quàm prò Fratribus primò conscriptam suo loco ostendemus, ab Episcopis sentiunt confirmatam; eadem enim est ratio de Augustini Regula, ac eius Ordine, siue instituto per Suarez *d. tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 32. *&* 33.

274 Accedit ipsius S. P. Augustini actoritas,

qua

qua post assumptum Episcopatum, suum Ordinem approbasse putat Suarez *tom. 3. d. cap. 17. num. 10. & tom. 4. d. cap. 9. num. 30.* Et mihi certum est omninò, cum illum *per totam Africam*, vt *lib. de oper. Monach. cap. 28.* scripsit, desiderauerit *pullulare*; adeò vt, dum obijt, plura reliquerit monasteria, vt dictum est *dub. 1. huius 2. quodl.* Quod, quamuis non fuisset antecedenter eius Ordo approbatus à S. Valerio, satis est, vt ab Ecclesia iuxtà eorum temporum consuetudinem approbatus habeatur.

Audio responsum. Hoc scilicet tantummodò ostendi hanc Ordinis Eremitarum approbationem fuisse particularem, & pro singularibus locis, vt ab Episcopis particularibus prouenientem; & non vniuersalem pro tota Ecclesia.

275 Dico propterea secundò, fuisse hunc Ordinem & à prima Sede approbatum, ab Innocentio inquam I. Summo Pontifice, vt tradit præter Aubertum Myræum *Orig. Monast. lib. 3. cap. 13.* Gondisaluus Illescas *lib. 2. hist. Pontific. cap. 9.* sic de Innocentio scribens: *Anno sui Pontificatus, 2. Regulam, & modum viuendi Eremitis Fratribus ab Augustino præfixum approbauit, & confirmauit. Fuit Innocentius Augustini amicissimus; indulta, & priuilegia Ordini ipsius clargitus est, etiam facultate data, vt Eremitoria ædificarent.* Et insuper à Zosimo Papa, vt idem Illescas *ibid. cap. 10. Regulâ ab Augustino Eremitis datâ approbando subscripsit, auctoritate etiam clargita, vt verbum Dei per totum Orbem liberè prædicarent.* Quem sequitur Valenzuel. *dict. conf. 1. num. 77.*

276 Nec me mouet hæc B. Iordani de Saxonia in *cap. 19. lib. 1. Vit. Fratr.* adnotatio: *Sed in vno solo Beatus Augustinus minus fecit, quod videlicet confirmationem sui Ordinis à Sede Apostolica non impetrauit, contentus auctoritate ordinaria in Diœcesi sua*; quia hanc Innocentij I. approbationem affirmari inuenio primò ab Henrico de Vrimaria scriptore antiquiore, deindè à Coriolano, Pamphil. *in Chronic.* Romano *lib. 1. hist. S. P. Aug. cap. 18. fol. 41., & 42. & to. 1. Centur. ad ann. 401. & in Defensorio Ord.* Cardinal. Seripando *in comment. ad ann. 404.* & ab Antonio à Purificatione *tom. 1. Chronic. Portugalen. lib. 1. tit. 3. §. 2.* vbi Franciscum de Padill. *in hist. Hispan. centur. 15. c. 11.* pro se adducit; & aliàs Iordanus hoc fortasse dixerit, eo quia confirmationis litteras ipse non viderit, quo non fit; quod non extiterint, vt testatur Henricus.

277 At quamuis hoc non admitteretur; cum Eremitarum Ordo approbatus fuerit primò ab Episcopis Africanis, deindè per Orbem valdè diffusus, idest intrà Diœceses aliorum Episcoporum, sine quorum facultate nullibi subsistere potuisset, iuxtà *c. quidam Monachorum c. de Monachis & c. Cellulas 18. q. 2.* fuerit introductus, & ab eis vsque ad Romanam Sedem acceptatus, hoc sufficit, vt dicatur *peruenisse* (sunt verba Suarij *d. num. 30.*) *ad absolutam, & vniuersalem approbationem totius Ecclesiæ saltem tacitam, quæ æquiualet expressæ.* In quem sensum locutus est etiam Ioan. Gerson. Cancellarius Parisiensis *contrà Impugnat. Ord. Carthus. §. final. De Religionibus autem antiquis non legimus aliquā approbationem expressam Sedis Apostolicæ: sed earum vita sancta Ecclesia sciente, & eis vt veris sanctis, & approbatis communicante, & multa, & varia priuilegia concedente, erat earum plena confirmatio. Est autem Carthusiensis Ordo cæteris omnibus antiquior, exceptis Benedicti, & Augustini Ordinibus.*

278 Neque ex hoc sequitur, quod Eremitarum Ordo fuerit approbatus approbatione tantummodò permissiua, non verò approbatione dictum Ordinem canonizante, qualis est confirmatio à Pontifice solemnitèr facta; *Quia interdum tacita approbatio potest esse tanta, vt expressæ æquiualeat, & æqualem cum illa habeat auctoritatem, sicut de Canonizatione Sanctorum dici solet, & constat de antiquis Sanctis sola vniuersali traditione totius Ecclesiæ canonizatis; par est enim ratio de authentica approbatione Religionis*: Ità Suarez *dict. cap. 9. num. 32.* vbi exemplificat in Religionibus SS. Basilij, & Benedicti; & facta duplicis approbationis diuisione: *Alia verò (subdit) est approbatio, quæ licet consuetudine introducatur, & ideò tacita vocetur, ad eum tamen gradum peruenit, vt recepta, & firma opinione totius Ecclesiæ, & iudicio Summorum Pontificum factis ipsis priuilegijs sufficientèr declarato, sit sufficiens, vt per eam proponatur aliquis status, tanquàm vera perfectionis via; & hanc approbationem dicimus æquiualere expressæ. Hoc igitur secundo modo dicimus Ordinem D. Augustini fuisse ab Ecclesia approbatum longè ante Concilium Lateranense* & etiam ib.

279 Nec aliud dici potest, quia stante antiquissimo tempore, præsumendus est à Sede Apostolica approbatus, vt ex Decio, & Bald. firmauit Scipio Lancellotus pro Canonicis Regular. *in caus. præcedentiæ* apud Tamburin. *de iur. Abb. tom. 1. disp. 22. q. 1. num. 147.* sequiturque Bordonus *tract. de profess. Regul. cap. 1. num. 161.* & cum ab immemorabili se gesserit semper pro approbato, hac legitima præscriptione possessionem approbatæ Religionis sortitus est, & pro ritè confirmato haberi debuit ex text. in *l. de quibus ff. de legibus, & Senatus conf. l. diuturna, eod. tit. & cap. final. de consuetudin.* Hæc enim inueterata consuetudo gerendi se in Ecclesia pro approbata, quæ potens est inducere approbationem, quę priuilegio Papæ potest concedi. Nauar. *lib. 3. conf. de Regul. consil. 15. nu. 3.* Oldrad. *consil. 171. quia omnes in princ. conf. 146. in fin. & consil. 254. num. 8.* Augustinianæ Religioni ius tituli, & priuilegij impartitur; ex text. in *l. hoc iure §. ductus aquæ ff. de aqua quotid. & æstiu. & cap. super quibusdam. §. præterea de Verb. significat.* Gonzal. ad *reg. 8. cancell. gloss. 33. nu. 4.* Cauall. *commun. contrà commun. tom. 4. q. 897. num. 233. & 478.* Borrel. *in Summ. omnium decis. tit. 14. nu. 49.* Ità quod allegando hanc approbationem sibi competere priuilegio Papæ, & ad hoc probandum litteras Apostolicas non habeat, dum probat consuetudinem immemorialem, verè probat in iure titulum, & priuilegium à se allegatum. Nauarr. *dict. conf. 15. num.*

num. 4. Mascard. *vol*. 2. *concl*. 1377. *à num*. 16. *verb. Titulus*; *& vol*. 1. *concl*. 425. *num*. 4. *verb. consuetudo*; *& concl*. 199. *n*. 11. *& concl*. 251. *n*. 14.

280 Quod autem se gesserit semper vt approbata, ostendunt professiones in Ordine Augustiniano solitæ emitti; habetur enim *in cap. Ad nostram. de Regul. & transeunt*. Eremitas de Montefollio, quos Augustinianos ex Ioann. Andrea, & Manriqu. fuisse diximus *num*. 208. consueuisse Religionis habitum alijs impartiri, & ad professionem admittere. Et suadetur ex interrupta Ordinis Eremitani continuatione, vt pariter dictum est *à nu*. 236. *& seq*., quæ successiuas Religiosorum professiones importat. Quas professiones fuisse solemnes non crederem à quoquam negari; tum quia, cum in *d. cap. Ad nostram* declaratum fuerit, quod vnus ex illis Augustinianis Religiosis, si in suscipiendo Professionis habitu, vt ibi explicant Alagona, Viuian Barbos. Fagnan. aliquæ ad Professionem requisitæ conditiones defuissent, esset à Religionis vinculis absolutus, sequitur alios, in quibus huiusmodi defectum considerare non erat, Religionis vinculo alligatos, & eorum professiones solemnes fuisse; tú quia matrimonium contractũ, & consumatũ cuiusdam fæminę post emissã Professionẽ in manibus cuiusdã, è Fratribus Augustinianis, dissolutum fuit, & pro irrito declaratum ex *cap. Insinuante tit. Qui Cleric. vel vou*. quod sanè dissolutum non fuisset, nì cum voto professio fuisset solemnis, Vndè, si talis mulieris professio solemnis fuit, à fortiori tales dicendum est & fuisse professiones illorum Fratrum, qui alios ad sui Ordinis habitum per professionem solemnẽ admittebant. Ex quo rursùs sequitur Ordinem Eremitarum semper se gessisse in Ecclesia, vt approbatum; non enim solemnes esse posśunt, nisi in approbata Religione professiones, per text. in *cap. vnic. de vot. in* 6. & ex comm. DD. sententia *ibi*; ac D. Thom. 2. 2. *q*. 88. *art*. 5. Nauarr. *consil. lib*. 1. *cons*. 9. *num*. 7. Syluestr. *verb. Relig*. 3. *q*. 14. Vasquez *in* 1. 2. *disp*. 165. *cap*. 8. *num*. 82. Sanchez *d. lib*. 5. *cap*. 1. *num*. 11. Azor. *d. lib*. 12. *cap*. 5. *q*. 4. *& cap*. 6. *q*. 1. *in fin*. Suarez *t*. 3. *de Relig. lib*. 2. *cap*. 12. *num*. 3. *& lib*. 6. *cap*. 2. *nu*. 32. *& cap*. 11. Roderic. *t*. 1. *q*. 1. *art*. 2. Mirand. *tom*. 1. *q*. 20. *art*. 1. A S. Fausto *in Thesaur. lib*. 5. *q*. 6. *& 7. & 10. num*. 2. *& q*. 11. *num*. 3. Vndè, cum se gesserit hoc pacto vt approbata Augustiniana Religio, & hoc ab immemorabili, penè stat pro ea, vt dictum est, verę approbationis titulus. Vt autem meliùs, & ostendatur hæc approbatio, & specificetur, fit,

DVBIVM XII.

An Ordo Eremitarum approbatus fuerit ante Concilium Lateranense.

281 Approbationem Ordinis Eremitarum Lateranense Concilium præcessisse, iam est insinuatum; siue enim loquamur de approbatione Episcoporum, nempè Valerij, & Aurelij, siue Summorum Pontificum Innocentij, & Zosimi, vtramque ante dictum Concilium contigisse per se constat; sed adhuc non tantùm consuetudine, sed etiam modo speciali ante dicta tempora per Ecclesiam vniuersalem approbatam fuisse ostendamus.

Et primò ex facultate facta de anno 1174. vt habet Herrera in *respons. pacific*. 5. *nu*. 514. *& nu*. 611. Ordini Eremitarum ab Alexandro III. (qui teste Onuphr. *de Pontific. & Cardin. pag*. 116. *&* 120. & Laert. Cherubin. *tom*. 1. *Bullar. fol*. 23. electus est *Nonis Septembr*. 1159.) admittendi ad habitum Religionis Nouitios, & eorum bona possidendi, sicut apparet ex priuilegio consimili facto à Gregorio IX. Conuentui Beneuentano nostrę Augustinianę Religionis, quod reperitur in *Registr. d. Gregorij IX. nu*. 9. & refertur à Marquez *cap*. 14. §. 8. sub hac forma: *Cum in Ecclesia vestra sit Ordo canonicus* (non pro Ordine Canonicorum, vt contrà Pennottum fusè probat Herrera à *num*. 311. vsque ad 324. vbi adducit Bullas ex Bullar. Empol., & alias Eremitarum Ordini sub eodem titulo *Ordinis Canonici*, directas: Sed pro Ordine militante sub Augustini Regula, quæ Canonica, ad differentiam Regulę D. Benedicti, quę Monastica vocabatur, vt docet Herrera *ibi nu*. 323. vel, vt meliùs loquamur, proùt significat idem, ac canonicè, quo pacto competit, & Ordini Prædicatorum, & sic eum vocauit Ordinem canonicum Honorius III. in Bull. dat. *Kalen. Ianuarij* 1216. §. 1. apud Laertium Cherubin. *tom*. 1. *Bullar. pag*. 45.) *secundùm Deum, & B. Augustini Regulam nouiter institutus ad exemplar felic. record. Alexandri Papæ prædecessoris nostri, vobis concedimus, vt qui de Ciuitate Beneuento, siue sint indigenæ, siue aduenæ, se & sua in vita, vel in morte Ecclesiæ vestræ duxerint conferenda, de auctoritate Nostra recipiendi, retinendique habeatis liberam facultatem. Dat. Laterani*. 13. *Kal. Decemb. Pontificatus Nostri. anno*. 6. idest 1232. Si ergò, vt Gregorius dicit, simile priuilegium, est Ordini Eremitarum ab Alexandro III. concessum, ab illo fuit sine dubio approbatus; cum Religio aliqua approbari dicatur, tum quando per Summos Pontifices illi tribuitur facultas admittendi ad habitum, seù ad talem statum, quos Deus vocauerit. Suarez de *Relig. tom*. 3. *lib*. 2. *cap*. 15. tum quando illi conceditur facultas possidendi bona. Bordon. *tom*. 5. *tract. de profess. Regul. cap*. 1. *n*. 159. Ergò antè Concilium Lateranense erat ab Ecclesia specialiter approbatus Ordo Eremitarum.

282 Secundò ex supradictę mulieris solemni professione facta, per *d. cap. Insinuante* in manu Fratris Augustiniani, quę solemnis esse non potuisset, nisi in Religione approbata, iuxtà dicta dubio antecedente. Siquidem *d. cap. Insinuante* ab Innocentio III. emanauit ante Concilium Lateranense, cum emanauerit *Kal. Decembr*. anno eius Pontific. secundo, teste Laurent. Empol. *in Bullar. Ord. August. fol*. 163. *col*. 1. idest anno 1199. Concilium verò Lateranense celebratum fuit de anno 1215. & aliàs, si emanasset

nasset tempore d. Concilij, ipsi Concilio attribueretur, sicuti eidem tribuuntur omnia, quæ dicti Concilij tempore sunt ab Innocentio definita. Si ergò sermo est *ind. cap. Insinuante* de voto solemni ante Lateranense Concilium ab illa fæmina emisso; iam ante dictum Concilium approbata erat Augustiniana Religio.

283 Subterfugium vt quærant Aduersarij, dicunt, non fuisse illud votum solemne, neque professionem, vt pote factam cum annexa conditione remanendi in domo cum possessione proprij, quod solemni Religiosorum professioni repugnat. Sed non rectè quidem, quia ex dissolutione matrimonij præcepta à Pontifice constat, ab eo iudicatam solemnem professionem; & ex hoc colligunt communitèr DD. votum solemne impedire, & dirimere matrimonium posteà contractum, vt videre est in *collect.* Barbos. *ad d. cap. num.* 1. Nec ratio adducta conuincit, quia conditio de remanendo in propria domo non inualidat professionem, vt ex hoc eodem *cap. fin. qui Cler. vel vou.* Azor. *lib.* 12. *instit. moral. cap.* 5. *q.* 2. Sanchez cum multis *d. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 102. Lezana *tom.* 1. *part.* 1. *cap.* 2. *num.* 26. Bordon. *resol.* 57. *num.* 70. sicut nec altera de retinendis facultatibus, quę pariter, cum fuerit ad vsum, & dependenter a Superiorum licentia, non contrariatur statui religioso, vt docent Gloss. *ibi verb. in domo propria*, Alagon. *in compend. iur. Canon. num.* 1821. Nauarr. *comment.* 2. *de Regul. num.* 14. Azor. *d. t.* 3. *lib.* 12. *cap.* 5. *q.* 2. *in fin. & cap.* 9. *q.* 4. Eman. Roderic. *tom.* 3. *q.* 17. *art.* 6. latissimè Sanchez *d. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 97. & 99. & Barbos. *in collect.* ad *d. cap. Insinuante num.* 3. & de *Iur. Eccles. vniu. lib.* 1. *cap.* 42. *num.* 152. Tamburin. *de iur. Abb. tom.* 3. *disp.* 6. *q.* 16. *num.* 13. & 14. saltem spectato iure antiquo, cum de iure post Concil. Tridentinum neget Fagnanus *ad d. cap. Insinuante num.* 21. & *in cap. Monachi. De stat. Monach. à num.* 44. *vsque ad* 67.

284 Aliud eorum subterfugium est, quod nomine Fratris S. Augustini veniant in *d. cap.* non Monachus Augustinianus, sed Canonicus Regularis, quo corruit fundamentum prętensæ approbationis. Quam sententiam innouauit Emanuel Gonzalez in *d. cap. Insinuante not. ad verb. vnius è fratribus*. Et hac ratione, quia casus ille contigit ante Concilium Lateranense, seù ante annum 1215. vt dictum est *num.* 282. & in Vrbe Salmantica, in qua vsque de 1154. erant Canonici Regulares, & Canonissæ; cum è contrà non nisi multò post, seù de 1373. illic Fratres Eremitani monasterium erexerint. Et quod Salmanticæ acciderit, & non Vlyssipone, licet causa Vlyssiponensi Episcopo fuerit commissa tamqam Salmanticæ tunc commoranti, probat primò quia in *d. cap. Insinuante* sæpè dicitur Regem Legionensem, ad quem eo tempore Vrbs Salmantica spectabat, adhibitum fuisse, vt ex eius rescripto mulier illa matrimonium contraheret; si enim casus contigisset in Lusitaniæ Regno, ad quid Rex Legionensis pro nuptijs ipsius mulieris à Regno suo extraneæ adiri debebat? Secundò, quia mulier illa latuit tunc in Ecclesia S. Mariæ de Vega, quæ est Salmanticæ propè flumen Canonicorum Regularium; tum in domo Iudæi, cuius generis homines tunc in ea Vrbe plures erant. Pace tamen omnium subsistere nequit hæc euasio.

285 Primò, quia licet & Canonici Regulares dicti sint quandoque Fratres S. Augustini, non sunt vnquam dicti tales absolutè; sed sempercum aliqua additione restrictiua, & distinctiua, qua ex Canonicis Regularibus esse dignoscerentur; & quando in iure inuenitur absolutè *Fratres S. Augustini*, vel *Ordo S. Augustini*, de Fratribus Eremitanis, & non de Canonicis Regularibus est ibi sermo; vt fusè probant Marquez *d. cap.* 5. §. 8. & *cap.* 7. §. 3. & Herrera *respons. pacific.* 5. *à num.* 357.

286 Secundò, quia textus loquitur expressè de Fratre, pro quo Gloss. Bernardus de Botono, Henricus Boich., Alex. de Neuo *ibi*, *Monachum* legunt: quę nomina Fratris, aut Monachi non conueniunt Canonicis Regularibus; *Canonicis Regularibus* (ità loquitur Ioannes Trullus Canonicus Regularis *lib.* 1. *Ordin. Canonic. cap.* 29. *pag.* 117.) *Monachi, aut Fratris nomina propriè non conueniunt*. Verba autem debent accipi secundùm eorum proprium significatum *l. non aliter ff. de legat.* 3. Rota *decis.* 352. *num.* 1. apud Farinac. *p.* 1. *Recent.* & propterea vbi de Fratre S. Augustini loquitur *cap. Insinuante* de Fratre Augustiniano, & non de Canonico Regulari debet intelligi.

287 Deindè: verba debent considerari iuxtà communem acceptionem, & modum loquendi *l. librorum §. quod autem Cassius ff. de Legat. l. Labeo ff. de Suppellect. legat.* Surdus *cons.* 313. *num.* 87. & *cons.* 454. *num.* 18. Gonzal. *ad reg.* 8. *cancell. glos.* 11. *num.* 68. *glos.* 13. *num.* 62. Mantic. *de coniect. vlt. volunt. lib.* 3. *tit.* 8. *nu.* 1. Et quis nesciat nomina *Frater*, & *Monachus* maximè à tempore Innocentij III. (ante quem iam multiplicari cæperant Religiones Monasticæ, & Mendicantes; & hac de causa in Concilio Lateranensi sub d. Pontifice celebrato prohibita fuit nouarum Religionum institutio, & inuentio) ex communi acceptione plebis, & populi per antonomasiam, vt obseruat eruditissimus Herrera *loc. dict. num.* 355. Religiosos Monachos, & non Canonicos, vel Clericos Regulares significasse: quin dictis appellationibus *Fratris*, & *Monachi* illos Religiosos ab istis discriminari consueuisse? Qua ergò de causa non debet iuxtà communem etiam tunc temporis acceptionem nominis *Frater* accipi & ille, de quo *cap. Insinuante*, cum agatur de Fratre, non qui per multa ante Innocentium sæcula fuerit, sed qui erat tempore dicti Innocentij?

288 Quis vlteriùs credet, quod idem Innocentius III. qui *cap. ex parte, de postuland.* distinguit Canonicos Regulares à Monachis, & hos non nomine Fratrum S. Augustini, sed suo Canonicorum Regularium titulo vocat, & sub

Mo-

Monachorum nomine nec tunc venire, sic insinuat: *ad suam proponunt insolentiam excusandam; quod capitulum illud, per quod prædicta probiberi videntur, de Monachis, non de Canonicis Regularibus* (quo euidenter liquet ab eo tempore discerni solitos per nomen *Monachi* à Canonicis Regularibus alios Religiosos) *loquitur manifestè &c.* voluerit sub nomine *Fratris* loqui de Canonicis Regularibus, ipse maximè Innocentius III. qui in inferioribus fuerat ex iisdem Canonicis Regularibus, vt notat Laertius Cherubin. in *Bullar. tom. 1. fol. 33.* quibus nomen *Fratris* si tribuatur, iniuriam irrogari creditur? Erat ergò Ordinis Eremitarum ille Frater.

289 Ad fundamenta modo Gonzalez dico Vlyssipone rem euenisse; tum quia in supplici libello ea de causa à muliere illa, cui nomen Vincentia Innocentio III. exhibito, vt videre est apud Antonium à Purificatione *in Chronic. Prou. Portugal. lib. 4. tit. 4. §. 1. fol.* 150. & Aloys. Torell. *in sæcul. Augustin. ad ann.* 1199. *num.* 3. Vlyssiponensem se dixit ex Ecclesia S. Marinæ; tum quia commissio pro ea inducenda ad Religionis habitum reassumendum, facta fuit Episcopo Vlyssiponensi, quo præsumitur Vlyssipone in loco suæ iurisdictionis casum contigisse; Nec præsumptionem elidit, quod tunc ipse Salmanticæ cum aliis Episcopis degeret; nam poterat æquè bene etiam Salmanticæ degens eam ad habitum reassumendum cogere, & si ipsa Vlyssipone moraretur, matrimoniumque contraxisset. Et quo ad Regem Legionensem non mirum, quod adhibitus fuerit pro huiusmodi nouo coniugio, cum ipsa in eod. supplici libello fateatur, se ex eius progenie non longè descendere, & in eius confiniis multas possessiones habere: sed non propterea ipsa ex Vrbe Salmantica, & non Vlyssipone; vel si Salmanticæ orta, non ideò ibi, & non Vlyssipone nupta primò, & deindè Vidua. Sicut non euincit, quod se occultauerit in domo Iudæi, & in Ecclesia S. Mariæ de Veiga, cum plures in toto Portugall. Regno fuerint Iudæi, & etiam Ecclesiæ sub appellatione S. Mariæ de Veiga, absque eo quod recurramus ad illam Salmanticæ: quin cum se occultare intenderit, verosimilius est, quod ab Vrbe discesserit, & in alia consimili Ecclesia delituerit.

290 At estò Salmanticę contigerit; estò quod supplex ille libellus non subsistat; estò etiam, quod ibi Augustiniana Religio solum de 1373. monasterium habuerit. Patres Eremitanos inter cæteras Religiones in Regno Portugall. antiquissimos esse negari non potest, vt ad illa verba Flauij Dextri sub anno 419. *Canali in Lusitania Monachi nigri ab annis* 393. docent Roder. Caro *in not. ad Flau. Dextr.* Alphons. Maldonat. *in Chron. vniuers. edit. Matriti* 1624. *p.* 1. *fol.* 114. Roderic. à Chuna *in histor. Ecclesiast. Bragen. cap.* 55. *num.* 7. Georgius Cardosus *in not. ad Flau. Dextr.* apud Anton. à Purificat. *p.* 1 *Histor. August. lib.* 1. §. 4. Et sigillatim monasterij sub titulo S. Christophori inter Oppida Duerum, & Minium secus fluuium VVogan, ab incolis dictum de ann. 867. habetur memoria apud Hieronym. Roman. *lib.* 6. *hist. Eccles. cap.* 44. & M. Sabbatinum in *Vindiciis lib.* 2. *part.* 2. *cap.* 6. §. 4. Sicut & monasterij Burgensis non solum sub anno 1169. apud Petrum Ribadeneyram. *tom.* 2. *flor. Sanctor. in vit. S. Iuliani pag.* 96. & Stephanum Garibay *lib.* 12. *cap.* 21. *sua historiæ*, vbi d. S. Iuliano agit: sed etiam antè annum: 1050. in *lib. Miracul. SS. Crucifixi Burgen. part.* 1. *cap.* 1. Alterius monasterij S. Engratiæ de Caruaxales pariter ante 1050. in *lib. inscript. Primatus.* in Archiuio Ecclesiæ Braccarensis *lib.* 1. Alterius, S. Christophori in Diæcesi Visensi sub anno 1120. apud Antonium Yepes *tom.* 7. *hist. Benedictin. centur.* 7. *ann.* 1120. *cap.* 4. & Marquez *cap.* 15. §. 9. Alterius, S. Iuliani de Pescaria sub ann. 1153. apud Bernardum Brito in *lib. M. S. de inuentione, & miraculis Dominæ nostræ de Nazareth.* cit. ab Herrera. Et specialiter Vlyssiponensis non solum de 1192. & 1196., vt ex hac *Ioannes Prior Eremitarum* subscriptione in Instrumēto Donationis cuiusdam Sanctuarioli B. Saturnini de monte de Sintra factæ de 1192. à Sanctio I. Rege Portugall. ad fauorem monasterij S. Vincentij, & ibidem asseruato, vt testantur Ludouicus de Angelis *lib.* 4. *de vit., & laud. S. August. cap.* 20. Marquez *cap.* 18. §. 5. & Herrera *respons. pacific.* 5. *num.* 332., & 612. & hac altera *Odorius Prior Eremitarum* in alia carta Donationis ab eodem Rege factę de ann. 1196. monasterio de Leiza Ordinis Cistercienſis, vt refert Marquez. *ibid.* §. 7. sed etiam sub ann. 1109. vtpotè ex monasterio S. Genesij (quod erat Fratrum Eremitarum) descendentis, vt benè arguunt Nicolaus Pleneuaulx *lib.* 5. *Primas Augustin. cap.* 4. *in Chronolog. ad ann.* 1109. & 1244. & Marquez. *cap.* 18. & 19. Et in omni casu, non solum huius Vlyssiponensis monasterij, sed & aliorum, tum in Regno Portugall. tum per totam Hispaniam antiquitatem ante dicti Innocentij tempora ostendunt, & probant Herrera *respons. pacific.* 5. *num.* 342. & 401. & in *Alphabet. verb. Monasteria* & Aloys. Torellus in *sæculis Augustinian.* Quomodò ergò non in manu Fratris Ordinis Eremitarum emissum illud votum per hoc, quod non habuerit ibi Religio monasterium?

291 Certè licet ex *cap. Insinuante* colligeretur illam mulierem vel fuisse ex Vrbe Salmantica, vel ibi delituisse in Ecclesia S. Mariæ de Veiga, vel postmodum nuptam; nullo modo ex contextu deducitur votum fuisse in ea Vrbe emissum; esse ergò potest, quod alibi acciderit; & non potuit forsan ipsa aliò, vbi Fratres Eremitani viuerent, se transferre? Et dato, quod Salmanticæ emissum fuerit, nonne potuerunt illuc aliundè, vel ex se accedere, vel ab eadem muliere ipsi accersiri? In manu ergo Fratris Ordinis Eremitarum emissum est votum; cum enim tunc in illa Regione Eremitana Religio floreret, nulla est necessitas impropriandi hoc verbum *Frater*, & prò eo accipiendi Canonicum Regularem; nec vllum sequitur absurdum si intelligatur Frater Ere-

mitanus; Impropriatio siquidem verborum admittitur, quando illis repugnat natura rei per Roland. *cons. 68. num. 43. lib. 1.* vel ad vitandũ absurdum per eumd. Roland. *cons. 103. num. 35. lib. 2.* quin sic accipitur in ea significatione, quæ est aptior, iuxta *l. quoties idem homo ff. de regul. iur.* Roman. *cons. 350. in casu nu. 21. vers. nunc ergò*. Ità intelligunt, & accipiunt præter suprà adductos à *nu. 286. & seqq.* Azorius *dict. cap. 23. q. 5.* Suarez *dict. cap. 9. num. 2.* Roderic. de Chuna in *histor. Eccles. Vlyssipon. p. 2. cap. 23.* & in *commens. ad 1. p. Decret. Gratian. in c. Generalis dist. 54. num. 7.* vbi Augustinianæ Religionis antiquitatem in eo Regno probat ex hoc eod. *cap. Insinuante*. Antonius Dadinus Alteserra de *orig. rei monast. lib. 1. cap. 11.* & Claudius Spenceus sic *lib. 4. de continentia cap. 11. in fine*, dicens: *Restat Augustinianum Fratrem habuisse potestatem incorporandi Monachismo*. Ex quibus tandem iam satis constat Innocentium III. dum solemnem d. Vincentię professionem in manu Fratris Eremitani emissam declarauit, Augustinianam Religionem approbatam declarasse.

292 Sed adhuc dato, & non concesso, quod Frater ille fuerit Canonicus Regularis: probatur tertiò nostra assertio ex Concilio Lugdunensi; si enim per dictum Concilium reijciuntur, nec vltrà progredi permittuntur aliquæ Religiones etiam approbatæ à Sede Apostolica post Concilium Lateranense, vt habetur in *cap. vnic. de Religios. domib. in 6. §. Confirmatos autem*, à fortiori reiectus fuisset Ordo Eremitarum, si ante dictum Concilium Lateranense, approbatus non fuisset. Ergò ideò Gregor. X. dixit Ordinem Eremitarum in suo statu relinquendum ratione suæ institutionis ante Concilium Lateranense, quia Religiones ante dictum Concilium institutas, censuit ab Ecclesia approbatas; vt in simili de suo Carmelitarum Ordine argumentantur Thomas à Iesu in *exposit. Regular. part. 2. de var. Regul. Carmel. dub. 3. vers. Edito hoc &c.* Ioann. de Sylueira *opusc. 3. resol. 2. q. 5. num. 58. & seq.* & infrà cum alijs dicemus.

292 Probatur quartò, quia in Concilio Lateranensi; & habetur *cap. Ne nimia. de Religios. domib.* fuit decretum, *Ne quis de caetero nouam Religionem inueniat, sed quicumque ad Religionem conuerti voluerit, Religiosam domũ de nouo fundare, Regulam, & institutionem accipiat de approbatis*. Sed poterant, qui Religiosum statũ eligebant, ingredi Religionem Eremitarum; vt patet non solùm ex supra adducto *num. 281.* Alexandri III. priuilegio; & ex *cap. ad nostram. de Regul. & transeunt.* de quo suprà *num. 280.* & ex muliere iam dicta Vlyssiponen. iuxtà *cap. Insinuante*, quæ omnia Concilium Lateranense præcesserunt: sed etiam ex eo, quod posteà de 1228. Fratres de Brictinis, cum eorum Ordo non esset approbatus, iussi sunt à Gregorio IX. Regulã, & Ordinem S. Augustini assumere, vt vult Laurentius de Empol. in *Bullar. Ord. Aug. pag. 123. in Summario ad Constit. 2. Gregor. IX.* Et alij Eremitæ Thusciæ de anno 1244. sunt pariter ab Innocentio IV. ad idem adstricti; vt ex clarissimis suæ Constitutionis incipient. *Incumbit nobis*. Dat. Laterani. 17. *Kal. Ianuarij* apud d. Empol. *ibi pag. 164.* verbis constat: *Vniuersitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenùs in vnum vos regulare propositum conformantes, Regulam B. Augustini, & Ordinem assumatis, & secundùm eum profiteamini de caetero vos victuros, saluis obseruantijs, seù constitutionibus faciendis à vobis, dummodò eiusdem Ordinis non obuient institutis*. Quod, stante Concilio Lateranensi, actum non esset, si Augustiniana Religio iam approbata non supponeretur; non est autem assignare, quando post Concilium Lateranense fuerit huiusmodi Religio approbata; ergò signum est, quod Pontifices supposuerint iam illam ante idem Concilium approbatam; & pro iam approbata declarauerit Concilium per illa verba, *vnam de approbatis assumat*.

294 Confirmatur hoc ex eo, quod Sanctis Francisco, & Dominico petentibus ab Innocentio III. suorum Ordinum confirmationem, ab eo responsum fuerit, quod Ordinem vel S. Augustini, vel S. Benedicti ingrederentur. De primo enim sic habet Alphonsus Villegas in vit. S. Francisci: *His omnibus benè rimatis, Sancto Francisco visum est bonum consulere super confirmatione sui Ordinis Summum Pontificem, vt solidiori niteretur fundamento. Pontifex sedebat Innocentius III. certè in initio (allegante Pontifice, & Sacra Congregatione, non inducendas Religiones, neque Ordines recentes in Ecclesiam) summam passus fuit difficultatem. Addebat Pontifex, quod si quis religiosum statum desideraret, quo meliùs Deo seruiret, posse talem S. Augustini, aut Benedicti Ordines ingredi &c.* De secundo sic habetur in *Chronic. Ordin. S. Dominici cap. 10. S. Dominicus insistendo modo agendi aliorum suorum Prædecessorum, scilicet Augustini, & Benedicti, qui Religiones, & Ordines considerant &c. propter illam causam responsum dedit Papa Innocentius istis duobus Sanctis: vt, si Deo seruire vellent, istas Religiones iam ab Ecclesia approbatas ingrederentur*. Ergò Religiones Augustiniana, & Benedictina, iam approbatæ erant, & vt tales habebantur à Papa.

295 Et reuerà, cum ex vna parte ante dict. Concilium Lateranense essent instituti Fratres Eremitani S. Augustini ex *d. cap. vnic. de Relig. domib. in 6.* & ex altera viuerent sub Regula iam ab Ecclesia approbata, vt ex *c. Perniciosam 18. q. 2.* colligit Suarez *d. tom. 4. tract. 9. lib. 2. cap. 9. num. 32. & 33.* & ex *cap. final. de Relig. domib.* deducit Scipio Lancellottus in *allegat. præcedentiæ Canonic. Regular.* apud Tamburin. de *iur. Abb. tom. 1. disp. 25. q. 1. num. 143.* vbi dicit omnes Regulas ante Concilium Lateranense fuisse ipso iure approbatas; non est, cur non supponatur ante dictum Concilium approbatus Ordo Augustianus; & sic benè præ caeteris tenent Dominicus de Sancto Geminiano *in d. cap. vnic. de Relig. dom. in 6. §. sanè num. 7.* Baptista Mantuan. *in Apolog. pro Carmel.* Rhenar. Choppin. *lib. 2. Monastic. tit. 1. num. 29.* Suarez *d. cap.*

A

d.cap.9. num. 32. & 33. in fine. Bordon. *resolut.* 86. *num.35.& 52.* Sylueir. *ibid. num.54.*

296 Obijcitur. In Concilio Lugdunensi *const.* 23. & est *dict. cap. vnic. de Relig. dom. in 6.* habetur: *sanè ad Prædicatorum, & Minorum Ordines (quos euidens ex eis vtilitas Ecclesiæ vniuersali proueniens perhibet approbatos) præsentem non patimur constitutionem extendi. Cæterùm Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum Ordines, quorum institutio præfatum generale Concilium præcessit, in solido statu volumus permanere*. Ergò dum Concilium loquitur de institutione Ordinis Eremitarum, nec eius approbationis mentionem facit, vt facit de alijs Ordinibus loquens, signum est, quod ante dictum Concilium Lateranense approbatus non fuerit Ordo Eremitarum.

Respondeo, negando consequentiam. Sicuti enim ex eo, quod Gregorius X. in Concilio Lugdunensi loquens de Ordine Eremitarum, eius approbationis non meminerit, sicut meminit approbationis Ordinum Prędicatorum, & Minorum, non sequitur, quod tunc temporis saltem non esset verè approbatus ab Alexandro IV. Ordo Augustinianus; ità non sequitur, quod approbatus non fuerit ante Lateranense Concilium, ex hoc, quod eius institutionem, non facta approbationis mentione, dictum Concilium pręcessisse dixerit. Sensus ergò illius textus est, quod cum vellet Gregorius X. plures è medio tollere Religiones etiam ex approbatis, vt notat Gloss. *ibi ad verb. Admittat*. Et *verb. in solido*; à Decreto, quo *ibi §. Confirmatos autem*, aliquę Religiones approbatæ abrogantur, præseruantur §. *sanè*, Mendicantes, Prædicatorū, & Minorum, quia euidens ex eis vtilitas Ecclesię vniuersali proueniens perhibebat approbatas. Eremitarum verò, non quia non esset, vt dixi, saltem tunc ab Alexandro IV. approbata; sed specialitèr, quia eius institutio præcesserat Lateranense Concilium; cum enim à dicto Concilio nouæ tantum Religiones prohibitæ fuissent, Gloss. *ibi ad verb. præcessit*, hoc illi sufficiebat ad Augustinianam Religionem conseruandam, quod nempè dictum Concilium præcesserit; & ideò loquitur solùm de institutione, non facta approbationis mentione: sed non propterea negat; quin potius illam supponit, cum in ly esse institutam antè dictum Concilium, includatur Religionis approbatio per Thom. à Iesu *loc. dict. vers. edito hoc*. Lezan. *tom.1. part.1. cap.7. num.3.* Herreram latè *respons. pacific. 5. ad §.5. apologet. num.* 258. Lancellot. *loc. sup.* & Cardinales Ioann. Bapt. Cicadam, & Ioann. Michael. Saracen. in relationibus factis Sanctissimo in causa præcedentiæ Canonicor. Regular. apud Tamburin. *loco dict. num. 291. & 292.*

DVBIVM XIII.

An Ordo Eremitarum sit vnus ex Mendicantibus, & quomodò.

297 HAC de re inuenio prèter Arthmanum Schedel in suo Chronico, *in 6. ætat. Mundi fol.* 203. & Iacob. Naucler. in *Chronic. generat.41. fol.213. sub ann.1215.* Hieronymum Romanum *referri* 8. *ad ann.* 1144. sentire, Anastasium IV. & Adrianum IV. Summos Pontifices facultatem fecisse S. Guilelmo ex Eremis ad Vrbes euocandi Fratres Augustinianos, & ostiatim quæstuandi; & hinc innixum auctoritati Polidori Virgilij *de inuent. rer. lib.7. c.3.* deducere, quod inter Mendicantes primas teneant Eremitani; quin & ego ab eorum origine Fratres Eremitanos eleemosinis vixisse dixi *num.226*. Verùm etiam data huius assecti veritate; cum actualis quæstuatio non sufficiat ad Ordinis Mendicantis formalitatem, vt obseruant Suarez *d. tract.9. lib.1. cap.8. num.6. in fin.* Azor. *instit. moral. tom.3. lib.12. cap.23. q.1. in fin.* Lezan. *tom.1. p.2. cap.1. num.1.* nisi illi *ad congruam sustentationem redditus, aut possessiones habere professio, sine Regula qualibet interdicant*, vt habetur in *cap. vnic. de Relig. dom. in 6.§. Confirmatos autem*. Et notat Gloss. 2. *in cap. vnic. de excess. Prælat. item in 6.* & in *cap. quorumdam de elect. eod. lib.* Fagnanus in *cap. In præsentia de probat. nu.87.* & passim DD.; non videtur posse dici Ordinem Eremitarum fuisse tunc ex ea quæstuandi facultate constitutum in ratione Ordinis Mendicantis.

298 Nihilominùs, eum esse vnum ex Mendicantibus in iure certissimum est ex. *dict. cap. vnic. de Relig. Dom. §. sanè* & Pij Constitutione *Romanus Pontifex ann.* 1567. apud Laert. Cherubin. Gloss. ad *verb. quoslibet. in Clementin. cap. vt professores de regul. & transeunt.* Isid. Moscon. de *Maiest. Militant. Eccles. lib.1. p.4. cap.1. de regular. vers. Mendicantes*. Barbos. de *appellat. verb. iur. signific. appell.147. num.1.* & de *off. & potest. Episcop. p.3. allegat. 77. num. 15.* & de *iur. Eccles. vniu. lib.1. cap.41. num.208.* cum multis *ibi*. Quia verò aliquis Ordo potest esse de numero Mendicantium, vel ex Regula, vel ex Constitutionibus per Azor. *dict. cap.23. q.1.* Mirand. *tom.1. manual. q.11. art.6.* Emanuel Roderic. *tom.2. q.125. art.1.* Donat. *rer. regul. tom.1. tract.5. q.43. num.6.* videndum est, an Ordo Eremitarum sit huiusmodi ex Regula, vel ex Constitutionibus. Et certè à Regula S. P. Augustini permitti possessionem bonorum immobilium in communi docent Azor. Roderic. *vbi sup.* Ioan. Carmuel *tom.1. Theolog. Regul. in Regul. S. August. num.* 1909. vel saltem non prohiberi, & tacitè concedi tenet Iordanus de Saxon. *lib.3. vit. Fratr. cap.5. 6. & 7.* Vnde remanet videndum, an sit saltem talis ex Constitutionibus.

299 Et talem esse videtur dicendum, cum per Constitutiones prohiberi Fratribus Eremi-

tanis possessionem bonorum in cōmuni dicant Azor. *loc. supr.* Anton. à Spiritu Sancto in *Director. regul. tract.3. disp.4. sect.1. num.* 17. & clarè docet Iordanus *ibid. cap.*8. vbi ex *cap.*44. *Constit. Ordinis* hæc adducit: *Præsenti constitutione statuimus, & præcipimus inuiolabiliter obseruari, vt nulli Fratres nostræ Religionis extrà circuitum loci, quem inhabitant, possessiones aliquas, vel per se, vel per aliquam aliam personam possideant: Sed fidelium eleemosinarum largitione contenti, quasi alieni ab occupationibus sæculi &c. Deo studeant humiliter deseruire.* Cum ergò Fratribus S.Augustini prohibeantur possessiones, & contenti esse debeant largitionibus eleemosinarum, nihil amplius desiderari potest ad talem Ordinem constituendum ex Constitutionibus Mendicantem.

300 Difficultas tamen est, an requiratur, quod Constitutiones huiusmodi sint à Summo Pontifice approbatæ ad effectum constituendi Ordinem Mendicantem, vt requiri tenet Sanchez *in Decalog. lib.6. cap.7. n.*114. nam posito, quod hoc requiratur, non verificatur de Constitutionibus Augustinianorum, cum de eis Iordanus de Saxon. ibid. *lib.2. cap.*14. sic scribat: *Quæ Constitutiones Ratisponenses postmodùm exhibitæ, & præsentatæ fuerunt D. Clementi Papæ V. per Ven. P. Magistr. Alexandrum de S. Elpidio Generalem, & ab ipso Summo Pontifice fuerunt collaudatæ, non tamen confirmatæ; Quod prò bono Ordinis omissum est;* Quod idem dicendum de Constitutionibus de 1543. & 1547. reformatis, quæ paritèr sunt tantummodò benedictæ, vt apparet ex Cardinalis Marcelli Ceruini sub *ann.* 1551. ad easdem Constitutiones præfatione. Quarè, cum non sint approbatæ huiusmodi Constitutiones, non habetur sufficiens fundamentum dicendi, quod Ordo Eremitarum sit Mendicans ex Constitutionibus.

301 Dicendum tamen est, vel non esse necessariam huiusmodi Pontificiam approbationem, non dico, Ordinis, sed Constitutionum, vt docet Azor. *loc. dict. q.6.* dicens, Mendicantem Ordinem, quoad attinet ad substantiam, esse ex Regula, instituto, aut Constitutionibus suis: Pontificiam verò approbationem Ordinis Mendicantis substantiam non facere, sed declarare eum esse Mendicantem, & Mendicantium priuilegio dignum, & dare illi formulā, sine qua generatim talis non haberetur ab omnibus. Quod & indicat de Peyrin. *tom.2. in Constit.3. Pij V. sub.* §.2. *num.*1. Neque obstat, quod hac approbatione præcisā possent mutari ab iisdem Fratribus Constitutiones, & sic ex se ipsis recipere bona immobilia; nam hoc concedit apertè M. Antonius Cucchus *instit. maio. lib.3. tit. de Regul. num.*4. & ex ipso Lud. Miranda *d. art.6.* nec tamen per hoc cessarent esse Mendicantes; quia ad hoc sufficit, quod ex suo instituto, seù Constitutiones tales priùs fuerint, vt docent Suarez *d. cap.8. num.4. 9. & 12.* Lapus *allegat.4. nu.2. & seq.* Fagnanus in *dict. cap. in Præsentia nu.* 116. Vel Pontificiam illam collaudationem fuisse veram, & formalem approbationem verbalem, licet non scriptam, per quam sufficientèr modus viuendi sine bonis in communi est ab Ecclesia iudicatus, & Fratribus Eremitanis præscriptus vt bonus, & Sanctus; in quo approbatio consistit per Suarez *tom.3. de Relig. lib.2. cap.15. num.*11. sed cessat omnis difficultas, cum & si Eremitarum Constitutiones à Sede Apostolica approbatæ non sint; statutum tamen hoc de Paupertate in communi est ab eadem approbatum vt *quodlib. 5. dub.9. Constat.*

302 Quo posito: posset quis dicere cum Passerino, Ordinem Eremitarum esse Mendicantem ex Regula, quia in Religionibus, quæ Regulam alienam pluribus communem profitentur, Regula propria integratur ex communi Regula, & proprijs Constitutionibus. Sic ille *tom.3. de statibus. q.*189. *art.*8. *num.*151. & in *cap. vnic. de Relig. domib. in 6. ad* §. *confirmatos num.9.* vbi improbans distinctionem traditam de Mendicantibus ex Regula, & Mendicantibus ex Constitutionibus dicit, in dicto textu Mendicantes definiri, qui ex professione, siuè ex Regula qualibet prohibentur habere bona in communi; & sic sufficere quamlibet Regulam, imò propriam scilicet integratam ex communi Regula, & Constitutionibus proprijs, quod Religiosi ex professione bona in communi non habeant. Vndè cum à Constitutionibus Eremitarum sint illis prohibita bona omnia præter eleemosinas, Mendicantes ex Regula dici possent, sicuti tales eos appellat idem Passerinus *ibid. num.*10. vbi dicit penes Ancharan. ad idem *cap. not.4. num.1.* Dom. *num.*1. Franc. *nu.*1. æquiparari, habere paupertatem ex Regula, vel ex Constitutionibus, immò in idem coincidere.

303 Mihi tamen non probatur; quia Regula S. P. Augustini, & si communis pluribus Religionibus, respectu Eremitarum non est aliena, vndè possit fieri eorum propria per Constitutiones particulares, sed est eorum propria ab origine, quamuis ad eius obseruantiam aliqua statuta facta fuerint, quæ Constitutiones dicuntur, in Capitulis Generalibus, & alias certum, est Regulam à Constitutionibus distingui. Azor. *tom.1. lib.*13. *cap.11. q.2.* Suarez *tom.4. tract.8. lib.1. cap.1. num.5.* Lezana *tom.1. p.1. cap.8. nu.2.* Anton. à Spiritu Sancto *tract. 3. disp.6. sect.2. num.*181. & 469. Pellizar. *tract. 5. cap.2. num.2.* Bordon. *de profess. Regul. cap.2. num.27. & 28.* Donat. *tom.3. tract.1. q.3.* & colligitur ex eod. *cap. vnic. de Relig. dom. in 6.* vbi loco verbi *Professio* legebatur antiquitùs *Constitutio*, teste Sanchez *dict. lib.6. cap.7. num.* 114. tamquàm quid distinctum à Regula. Maximè verò in Religione Augustiniana, in qua mutari possunt Constitutiones, secundùm Iordanum *loco sup.*, quo casu posset mutari Regula, dato semel quod eorum Regula esset aggregatum quid ex Regula S. P. Augustini, & Constitutionibus. Vnde concluditur, Eremitarum Ordinem esse Mendicantem, non ex consuetudine tantùm in Ecclesia approbata, vt volunt

Lap.

Lap. *allegat.* 46. & Angel. *conf.* 12. sed propriè ex Constitutionibus. Ità Azor. *lib.* 12. *cap.* 23. *q.* 1. Anton. à Spiritu Sancto *d. tract.* 3. *disp.* 4. *num.* 17.

DVBIVM XIV.

An Ordo Eremitarum præcedere debeat alios Mendicantes.

304 HIS, quæ diximus de Ordine Eremitarum, obstare videtur, quod hic Ordo alios Mendicantes non præcedit; quo sequitur, non esse antiquiorem, vel saltem non esse ante ipsos approbatum; Si enim talis esset, eos præcederet, cum ius præcedendi desumatur ab anteriori institutione, & Sedis Apostolicæ approbatione per Gloss. *ad verb. Prædicatorum in cap. quorumdam. de elect. in* 6. Panormit. Hostiens. Ioann. Andr. *in cap. nimis praua. de excess. Prælat.* Fælin. *in rubr. de Maiorit. & obed. num.* 6. Barbos. de *off. & potest. Episc. p.* 2. *allegat.* 78. *nu.* 36. Rotam in Romana *præcedentiæ.* 24. *Maij* 1600. *coram Lancellot.* Bordon. *in Theatr. præcedent. & Maiorit. n.* 245. 366. *& tract. de præcedentia Canonic. Lateran. cap.* 1. *nu.* 24. Lancellot. *in causa præcedent. dd. Canonic.* apud Tamburin. *d. disp.* 25. *q.* 1. *num.* 142. Fagnan. in *dict. cap. nimis praua. nu.* 1. *&* 2. vbi ratione prioris approbationis Prædicatores præcedere docet.

305 Propterea dico cum Cassaneo *part.* 4. *Cathalog. glor. mund. consider.* 71. de iure præcedere debere Ordinem Eremitarum, qui vt probatum est, ante Concilium Lateranense institutus erat, & approbatus. Et ità de anno 1549. in Diæcesi Cremonen. per Doctissimos viros Antonium Stangam Prothonotarium Apostolicum, & Veneti Senatus Consiliarium, Ioannem Antonium Ducis Mediolanen. pariter Consiliarium, Andream Blasignanum in Vrbe Patauina Decretorum Cathedræ Moderatorem, & Lancellotum Decium ibidem iuris Cæsarei interpretem ab Illustrissimo Iacobo de Schicis Sedis Apostolicæ legato, pro decidenda hac præcedentiæ inter Ordines Mendicantes controuersia assessores, & adiutores assumptos, diligenti studio, & accurato causæ examine præcedente, iurisque regulis diligentèr expensis, præcedentiam Fratribus Eremitanis de communi consensu lata sententia adiudicatam esse, & sententiam Valentiæ in Ordinis monasterio asseruari attestatur Nicolaus Pleneuaulx *lib.* 9. *Prim. Augustinian. cap.* 1.

306 Vnde miror, tam acriter hanc præcedendi prærogatiuam Ordini Eremitarum à Francisco Bordono contendi in *dict. Theatr. præcedent. num.* 399. & 427. defectu approbationis; sic enim *dict. num.* 399. probat ei non deberi, quia Prædicatorum de anno 1216. & Minorum, de 1224. sunt Ordines approbati: Eremitarum verò nihil certi habeatur. In quo non sibi constans videtur; Si etenim benè meminit, ipse idem *resol.* 86. *num.* 35. sic scripsit: *Eremitarum S. Augustini Ordo erat approbatus ante Concilium Lateranense celebratum de anno.* 1215. *sub Innocentio III. vt expressè dicitur in Constitutione Concilij Generalis Lugdunensis sub Gregorio X. relat. in cap. vnic. de Relig. dom. in* 6. & rursùs *in tract. de præcedent. Canonic. Lateran. sub num.* 29. *Eremitani dicti Ordinis S. Augustini approbatur* (idest Ordo) *in Concilio Lateranensi, & Lugdunensi*. Si, inquàm, benè meminit, dicat modò, an consequenter loquendo, dato, quod per ipsum Ordo Eremitarum sit ante Conciliũ Lateranense, vel saltem in ipso approbatus, hac super alios Ordines possit ab eo ex approbationis defectu, præcedentia priuari?

307 Respondebit fortasse, quando dixit approbatum fuisse Eremitarum Ordinem antè Concilium Lateranense, se locutum fuisse de approbatione facta ab Episcopis; debere nihilominùs præcedere Ordines Prædicatorum, & Minorum, quia approbati fuerunt à Summis Pontificibus, cum alia sit claritas Solis, alia Stellarum. Sed non satisfacit, quia sequeretur Sacerdotes à Papa initiatos præcedere debere alios ab Episcopis consecratos; & Sanctos solemnitèr modò à Summis Pontificibus canonizatos præferendos esse Sanctis, qui olim ex Episcoporum, populique acclamatione Sanctorum cultum habuerunt; quod tamen gratis diceretur; Et sic neque hinc probatur ab alijs Ordinibus præcedi debere Ordinem Eremitarum.

308 Quod si de facto præcedant Prædicatores, quod non vbique seruari tradunt Paulus Bergomen. *in apolog. Relig. Eremit. part.* 2. *§. non obstat tertiò.* & Coriolan. in *Defensor. Ordinis verit.* 2. *respons. ad* 2. *argum.* & in locis solùm, vbi habent pro se vsum, & sunt quasi in possessione huiusmodi præcedentiæ; aliàs non, ex S. Cong. Reg. decretis 18. *Iunij* 1618. 23. *Septembr.* 1624. & 6. *Septembr.* 1625. apud Nicolium in *obseruat. Canon. lib.* 1. *tit.* 31. *num.* 17. Pignatell. *consultat. canonic. tom.* 1. *consult.* 137. *num.* 2. 3. *& seq.* præcipuè 14. *& tom.* 4. *consult.* 195. *à num.* 25. *& seq.* dicendum est, hoc non ideò sequi, quia illis de iure debeatur; sed ex priuilegio, quia sic placuit, Summis Pontificibus in eorum Ordinem benè affectis, vt probat Marquez *cap.* 19. *§.* 2. & tenent de Peyrin. *tom.* 2. *in constit.* 3. *Pij IV. §.* 2. *num.* 2. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part.* 3. *allegat.* 77. *num.* 17. Pignatell. *loc. dict. num.* 2. *in princip.* M. Sabbatinus in *Vindicijs lib.* 3. *sect.* 3. & Herrera in *Alphabet. August. litt. V. verb. monasteria pag.* 511. *§. adeò etiam*; ex quo non sequitur Augustinianum institutum non fuisse approbatum ante Prædicatorum approbationem, aut ante Concilium Lateranense; sicuti ex eo, quod Prædicatores præcedant Minores, non infertur horum Ordinem approbatum fuisse post approbationem Ordinis illorum; quamuis enim Bullam confirmationis Ordinis Minorum de anno 1224. expedierit Honorius III. Ordo tamen Minorum approbatus fuit ab Innocentio III. vt idem Honorius in his dictæ Bullæ verbis: *Ordinis*

vestri

vestri Regulam à bon. memor. Innocentio Papa prædecessore nostro approbatam auctoritate Apostolica confirmamus; & consequentèr ante approbationem Ordinis Prædicatorum. Similitèr Ordo S. Spiritus Venetiarum Mendicantes præcedit, & tamen à Ven. Patre Gabriele Spoletano Ordinis Eremitarum fundatus est, eodem teste Coriolano, *ibi* vbi & in alijs exemplificat. Sicut & Congregatio Canonicorum S. Georgij in Galga licet de 1403. fundata præcedit Canonicos Lateranenses, qui sunt antiquiores teste Tambur. de *Iur. Abb. tom. 2. disp. 25. q. 1.* Itaque non præcedere, non infert infallibiliter approbationis posterioritatem; neque præcedere, eius indicat necessariò anterioritatem; iura enim disponentia Ordinum præcedentiam, horum, vel illorum approbationem præcessisse non probant, quando de contrario constat in facto.

QVODLI-

QVODLIBETVM TERTIVM DE PRIVILEGIJS AVGVSTINIANÆ RELIGIONIS.

309 Xtra dubium omninò, quod pluries, & à multis Summis Pontificibus varijs priuilegijs fuerit decorata Sacra Eremitarum Religio, seu pluribus specialibus beneficijs, gratijs, atque fauoribus affecta; quæ omnia priuilegiorum nomine veniunt. Bordon. *resol.52. num.6.* Est enim priuilegium lex priuata aliquod speciale beneficium concedens, vt colligitur ex Isidoro *lib.5. Ethymol. relat. in cap. Priuilegia 3. dist.3.* & clariùs exponitur in *cap. Abbate.25. de verbor. significat.* vbi habetur, *quod non esset priuata, nisi aliquid specialiter indulgeret*; & omnis gratia Principis priuilegium appellatur. Ioann. Andr. in *cap. olim. tit. eod. de verb. signific.* Bald. in *prælud. feud. num.18.* Gramm. *decis. 59. num. 29.* Neque necesse est, quod, quæ per priuilegia conceduntur, sint contra ius commune, vt sentiunt multi: sed satis est, quod sint præter illud, vt Suarez *lib.8. de leg. cap.1. nu.5.* Palaus *tract.3. disp.4. punct.1.* Peyrin. *tom.1. in constit. Pyrihi. num.7.* vel etiam iuxtà illud, vt ex *cap.1. de refer. iuncta Glos. verb. vt liberè. cap. vt debitus honor. 59. de appell.* Bordon. *ibid. num.8.* adeòque gratiæ omnes, & fauores Augustinianorum rectè eorum priuilegia dici possunt, sumpto in lata significatione priuilegij nomine. Donat. *rer. regul. tom.1. tract.2. q.1. num.7.*

Quis verò ex Summis Pontificibus primus Augustinianæ Religioni priuilegia concesserit, vel quænam illa sint, temporum, & antiquitatis iniuria certò sciri non permittit, licet propter dicta. *dub.3. & 11. præcedent. quodlib.* & *num.231.* Leonem I. Zosimum, atque Innocentium I. priuilegia nonnulla eidem concessisse credere debeamus. Quia autem quæ fuerunt illi subsequenter indulta, plurima sunt, vt videre est apud Laurentium Empolit. in Ordinis Bullario, & copiosiùs in sæculis Augustinianis Aloysij Torelli, de singulis agere nimis longum esset, ideò de priuilegijs Augustinianæ Religionis in communi loqui in præsenti propono, nonnulla de particularibus, prout opportunitas permiserit sparsim infrà dicturus.

DVBIVM I.

Quibus priuilegijs fruatur Augustiniana Religio.

310 IAM dixi sermonem esse hic de priuilegijs in communi, adeòque respondeo, eam frui non solum omnibus priuilegijs, indulgentijs, gratijs, indultis, & fauoribus tam spiritualibus, quam temporalibus Ordinum Prædicatorum, & Minorum ex concessione Sixti IV. in *Mar. magn. Eremitar.* §. 55. apud Empol. in *Bullar. Ord. pag.* 347. sed etiam omnium Religionum Mendicantium, vt fatentur Miranda in *manual. Prælat. tom. 2. q. 46. art. 3.* Ioann. Maria Nouarius in *lucern. Regul. verb. Eremita, num. 6.* Barbos. *de Iur. Eccl. vniu. lib. 1. cap. 41. num. 90.* ex indulto Iulij II. in Constit. *Et si ad benemerendum*. Dat. 17. *Iunij* 1508. in *eod. Bullar. Ordin. pag.* 208. §. 3. & Leonis X. primò in incipien. *In rerum Christianarum* 10. *Iunij* 1513. apud eumd. Empol. *pag.* 250. §. 2: deindè in communicatione omnium priuilegiorum, & gratiarũ ab ipso indistinctè facta inter omnes Ordines Mendicantes per Constit. *Dudum per nos*. 10. *Decembr.* 1519. apud Confettium *in collect. litter. Apostol. & priuil. Mendicant. inter Leonis X. Constit.* 18. & Laert. Cherubin. *tom. 1. Bullar. in Leon. eiusd. Constit.* 32. & ità concludunt Confettius ipse *in summ. mater. priuil. cap. 5. de communic. priuil.* Mirand. *ibid. tom. 1. q. 21. art. 1.* Lezana *tom. 1. qq. regul. part. 2. cap. 1. num. 52.* Pasqualig. *centur. 4. q. 339. num. 5.* Bordon. *resol. 52. num. 66.* Eminentiss. Laurea *in Epitom. canon. verb. Priuilegia*.

311 Quin priuilegijs eorum Ordinum omnium, quibus sunt communia priuilegia Ordinis Eremitarum, ex motu proprio Alexandri VI. quo Fratribus Augustinensibus communicantur omnia priuilegia, indulta, immunitates, concessiones, exemptiones, indulgentiæ, & libertates in genere quacumque Apostolica auctoritate illis concessa omnium, & singularum Religionum, cuiuscumque obseruantiæ, & domorum, locorum, & personarum in illis degentium, quibus concessum est, vt priuilegijs Augustinensium vti possint. Constit. *Sacra Religionis* 8. Martij 1497. apud Roderic. *tom. 1. Bullar. in Alexand. VI. Bull. 12. & tom. 1. qq. regul. q. 55. art. 1.* Quod item dicendum etiam si huiusmodi Alexandri VI. priuilegium concessum fuerit Congregationi Lombardiæ, vt refert Tamburin. *de iur. Abb. tom. 1. disp. 17. q. 1. num. 31.* cum dubium non sit, non solum priuilegia Ordinis, & Congregationis prædictæ esse promiscua ex Innocentij VIII. Constit. *Vacantibus sub Religionis obseruantia.* 17. *Kal. Decembr.* 1487. apud Confettium *ibid. Constit. 2. præfat. Innocentij*, & Empol. *constit. 3. pag.* 192. sed omnium Congregationum esse eidem Ordini communia, vt aduertit Miranda *dict. tom. 2. q. 46. art. 3.* & constat ex Iulij II. incipien. *Dum fructus vberes* dat. *Kal. Iulij* 1507. apud eumd. Empol. *pag.* 204. §. 2. Hinc enim sequitur, quod prædictum Alexandri VI. priuilegium sit modò priuilegium Religionis Eremitarũ; atque adeò hæc fruatur omnibus priuilegijs &c. vt dictum est omnium Ordinũ, qui priuilegia eiusdem Ordinis Eremitarum participant. Aluiset. *de priuil. Regul. sect. 1. cap. 3. §. 4. nu. 18. & sect. 4. dub. 1. num. 4.* & rursùs, cum ad Monachos sint extensa Mendicantium priuilegia per Confett. *d. cap. 5. de communic. priuil.* Tamburin. *d. tom. 1. disp. 17. q. 1.* & eorum priuilegijs fruitur Religio Augustiniana, vt tradit Donat. *rer. Regul. tom. 1. tract. 7. q. 10.* & in terminis Aluiset. *dict. dub. 1. num. 4.*

312 Nec horum tantummodò, sed absolutè priuilegijs &c. *omnium aliorum quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium, etiam de Obseruantia nuncupatorum, ac Ordinis Prædicatorum, Carmelitarum, B. Mariæ Seruorum, ac Minimorum, & aliorum quorumcumq; Ordinum*, ex expressa concessione Clemen. VII. in Constit. *Romanus Pontifex die vlt. Octob.* 1530. apud Empol. *pag.* 66. & ità Aluiset. *d. sect. 1. cap. 3. §. 4. nu. 20.* Mallet. *de Eccles. Hierarch. tom. 2. lib. 8. tit. 11. num. 9.* Portel. *in dub. regul. verb. communic. priuil.* & præter Mirand. *dict. quæst. 46. art. 3.* Roderic. *ead. q. 55.* Tamburin. *ibid. num.* 30. DD. communiter.

DVBIVM II.

An fruatur priuilegijs viuæ vocis oraculo concessis.

313 ITA sanè; quia communicatio priuilegiorum non solùm amplectitur priuilegia scripta, sed viuæ vocis oraculo concessa. Portel. *d. verb. communicatio nu. 1.* Donat. *eod. tract. 7. q. 13.* ex cõmunicatione priuilegiorum per dictionem *quomodolibet* concessorum, prout illa vsus est Clemens VII. tum ad fauorem Minorum, vt refert Roderic. *d. art. 1.* tum ad fauorem Eremitarum *loc. supr.* Quæ dictio *quomodolibet*, eum per Gloss. in *Clement. 2. de sent. excommunic. in 6.* sit quoddam vniuersale, talis naturæ est, vt faciat venire ea, quæ aliàs non venirent. *Alex. cons. 155. vol. 2.* Gratian. *cons. 163. num. 19. cum seq. vol. 2.* & significet quemcumque modum, qui excogitari possit. Rot. *decis. 338. num. 3. part. 2. in posth. Farinac.* certè & viuæ vocis oraculo concessa comprehendit; Quod vtique ratione communicationis omnibus Mendicantibus competit. Sed in specie Augustinianæ Religioni, eum id illi fuerit expresè concessum à Iulio II. Constit. *Religionem vestram sub die 30. Iunij* 1508. apud Empol. *pag.* 211. his verbis: *Decernimus itaque primò communicationem priuilegiorum aliorum Mendicantium Ordinum ad ea etiam extendi, quæ viuæ vocis oraculo ab illis impetrata, aut eis in genere donata sunt; volentes, vt quidquid alicui eorumdem, & hoc modo, aut quouis alio concessum est hactenùs, aut imposterum concedetur, siue Conuentualibus, siue Obseruantibus nuncupatis, id omne*

motu

motu proprio, & certa scientia vobis esse concessum &c. & iterum Clemen. VII. *loc. supr. quomodolibet etiam viuæ vocis oraculo in genere concessis, & inposterum forsan concedendis &c.* & ita Roderic. *loc. sup. d. art.* 1. Mirand. *eod. art.* 3. *§. supradictus Iulius II.* Peyrin. *tom.* 1. *constit.* 1. *Iulij II. num.* 10. Alteser. *sect.* 1. *cap.* 4. *num.* 20.

314 Nec obstat his reuocatio viuæ vocis oraculorum facta tum à Gregorio XV. tum ab Vrbano VIII. quia sub ea continentur viuæ vocis oracula, quæ suum effectum non sunt sortita, vt ex Sacr. Congregationis super stat. Regul. declaratione sub. 2. *April.* 1625. tenent Castell. *de elect. canon. cap.* 5. *nu.* 37. *vers. pro parte.* Peyrin. *tom.* 2. *in Constit.* 3. *Gregor. XV. num.* 1. Ioann. Maria Nouar. in *Lucern. Regul. verb. priuilegia num.* 5. Lezana *tom.* 1. *part.* 1. *cap.* 3. *num.* 21. Donat. *tom.* 1. *tract.* 16. *q.* 4. *nu.* 3. Non est autem credibile, quod tot priuilegia Mendicantibus viuæ vocis oraculo concessa suum effectum iam antè prædictas reuocationes sortita non fuerint, & ideò, nec quod ea sub reuocatione veniant.

315 Quia autem inter hæc sunt aliqua, quæ tractum successiuum habent, & de his dubium est, an quoad effectum futurum reuocata sint, affirmante Nouario *ibid. num.* 6. negantibus verò Lezana; Donato *loc. supr.* & Nicolio in *Floscul. verb. priuilegium num.* 12. ad tollendam ambiguitatem, placet sententia absolutè dicentium sub ea reuocatione prædicta priuilegia non comprehendi; Iulius siquidem II. in *præcit. Constit. Religionem vestram* concessit Augustinianæ Religioni *motu proprio, & ex certa scientia* priuilegia alijs Ordinibus etiam viuæ vocis Oraculo concessa, & concedenda; Idem egit Clemens VII. in *supr. num.* 312. cit. constit. *Romanus Pontifex* cum clausula: *quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur pro expressis, & insertis haberi volumus.* Pius V. in Constit. *Et si Mendicantium Ordines*, apud Cherubin. *tom.* 2. *constit.* 41. §. 31. confirmauit eadem priuilegia etiam viuæ vocis oraculo cum inclusione eiusdem clausulæ, *quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum*, quæ habet vim specialis, & indiuiduæ expressionis cum omnibus suis qualitatibus, Felin. in *cap. nonnulli de rescript. num.* 6. Riccius *collect.* 949. Paril. *lib.* 8. *de resign. q.* 7. *nu.* 183. Menoch. *cons.* 100. *num.* 47. Tusch. *tom.* 1. *litt. C. concl.* 339. *nu.* 6. Monet. *de commune. vltim. volunt. cap.* 7. *num.* 201. Passerin. in *cap.* 51. *Apostolica de præbend. in* 6. *num.* 31. & operatur perinde, ac si omnia fuissent de verbo ad verbum expressa; Rot. *dec.* 407. *num.* 7. & *dec.* 607. *nu.* 2. *part.* 1. *in posth.* ac proindè confirmatio statutorum cum dicta clausula est ex *certa scientia* per Thesaur. Panormit. in *verb. clausula pag.* 15. & Rot. in vna *Toletana Admissionis* 17. *Nou.* 1609. *coram Pamphil.* apud Farinac. *part.* 3. *rec.* Item Gregorius XIII. in Constit. *Ex benigna Sedis Apostolicæ* sub die 21. *Martij* 1575. apud Confettium inter huius Pontificis *Constit.* 7. idem præstitit primò ad fauorem Minimorum, & Monialium S. Francisci cum clausula *ex certa scientia, & de plenitudine potestatis*; deindè in alia incipien. *Regimini* sub 10. *Octobris* eiusd. ann. 1575. ad fauorem Minimorum cum eadem clausula *quorum tenores*; & hac altera *de potestatis plenitudine* addita, vt videre est apud Peyrinum inter Constitutiones Gregorij XIII. *Constit.* 1. §. 3. quæ pariter æquiualet clausulæ *ex certa scientia*, Gabr. *comm. lib.* 6. *Clausul.* 2. *concl.* 1. *nu.* 6. Menoch. *cons.* 1. *num.* 427. & tantam vim habet, ac clausulæ, *motu proprio, & ex certa scientia*, Mandos. *ad reg.* 16. *Cancell. q.* 7. *num.* 5. Menoch. *d. cons.* 1. *nu.* 386. Cocchier. ad *dict. reg.* 16. *Cancell. num.* 23. & *ad reg.* 20. *num.* 26. Et postremò Clemens VIII. in Constit. *Ratio Pastoralis officij* die 20. *Decembris* 1597. apud Confett. inter huius Pontificis *Constit.* 5. in gratiam Minorum etiam oraculo viuæ vocis concessa priuilegia *ex certa scientia* confirmauit, atque explicitè innouauit.

316. Confirmatio autem ex *certa scientia* talis est virtutis, & efficaciæ, vt priuilegia reuocata restituat, & habeat vim nouæ concessionis *cap. Si Apostolica* & ibi Gloss. in *verb. Confirmamus, de præbend. in* 6. Barbos. in *cap. cum dilecta de confirmat. vtil. vel inutil. à num.* 18. & *seq.* Rot. in *Barens. seu nullius Archiepiscopatus*, 23. *Ianuarij* 1615. *coram Cardinali Sacrat.* in impress. per Farin. *part.* 1. *recent. decis.* 666. *num.* 7. tunc enim non dicitur simplex confirmatio, vel innouatio, sed ampliatio, & noua concessio; Ruin. *cons.* 31. *num.* 5. *lib.* 1. Dec. *cons.* 341. *nu.* 7. Rot. *decis.* 192. *num.* 2. apud Farinac. *d. part.* 1. *recent.* Donat. *ibid. tract.* 9. *clausul.* 3. *num.* 6. & *tract.* 11. *q.* 7. *nu.* 1. Tamburin. *de iur. Abb. tom.* 1. *disp.* 18. *q.* 1. *num.* 7. vbi asserit, hoc hodie per eamdem Rotam indubitatò admitti; adeòque verum, quod per confirmationem *ex certa scientia* actus nullus confirmetur, eique validitas tribuatur, vti notat Gloss. in *cap. Quia diuersitatem de concess. præbend.* & *cap. veniens de transact.* Barbos. in *tit. de confirmat. vtil. vel inutil. num.* 8. & in *d. cap. cum dilecta num.* 18. quod de communi docere Natam *cons.* 636. *num.* 171. *verb. non obstat.* & Tusch. *verb. Confirmatio ex certa scientia*, aduertit, sequiturque Donatus *d. tract.* 11. *q.* 4. *num.* 3. Vnde, & si in confirmationibus priuilegiorum addatur clausula *quatenus sint in vsu*; nihilominus, si simul apponatur clausula *ex certa scientia*, quæ sunt in vsu, licet aliundè inualida, per eam validari tenent Roderic. *qq. regul. tom.* 1. *q.* 8. *art.* 3. Suarez *de legibus lib.* 8. *cap.* 18. *num.* 16. Ioann. Crux, *de stat. Regul. lib.* 2. *cap.* 5. *dub.* 2. *concl.* 6. Peyrin. *tom.* 2. *in Constit.* 1. *Gregor. XIII. num.* 1. quos refert, amplectiturque Tambur. *d. tom.* 1. *disp.* 18. *q.* 6. *clausula* 1. Portel. *par. dub. regul. verb. Priuileg. concessio. num.* 63. Donat. *eod. tract.* 11. *q.* 13. *num.* 5. Bassæus *verb. Priuilegium* 4. *num.* 5.

317 Cum ergò priuilegia oraculo viuæ vocis concessa, fuerint ab his Summis Pontificibus per confirmationem, & innouationem cum clausulis *quorum tenores, & motu etiam proprio, & ex certa scientia*, supradictis particu-

laribus Constitutionibus confirmata, magnum est fundamentum dicendi, ea non habere amplius rationem viuæ vocis oraculorum, nec vt talia habenda esse: sed valere, vt Constitutiones propriè dictas; Et priuilegia viuæ vocis oraculis primò concessa iam esse (loquendo saltem de priuilegijs vsque ad dictam Vrbani VIII. reuocationem viuæ vocis oraculo concessis) priuilegia per Constitutiones concessa, & propterea sub viuæ vocis oraculorum reuocatione nequaquam comprehensa. Ità Peyrin. *tom. 3. in additum ad Constit.* 18. aliàs 28. *Vrbani VIII. num.* 1. Leander. de Murcia *quæst.* 20. *ad cap.* 6. *Regul. S. Francisci num.* 3. Hyeronimus Garcias in *politic. Regul. tom.* 1. *tract.* 8. *difficult.* 1. *dub.* 6. *num.* 6. Lezana *tom.* 2. *verb. Oracul. viu. voc. num.* 7. Antonius à Spiritu Sancto in *Director. tract.* 2. *disp.* 1. *sect.* 1. *num.* 36. Auson. in *Summ. Dian. verb. priuilegium num.* 5. Paulus ab omnib. Sanctis in *clau. aurea part.* 4. *cap.* 13. *nu.* 236. Samuellus *de sepultur. prælud.* 3. *appendic. num.* 1. *& seq.* Thomas Hurtadus *tom.* 2. *tract.* 12. *cap.* 1. §. 21. *num.* 1168. *& seq.* Pellizar. Possentius, Bassaeus, Stracçius, Martinus à S. Ioseph, & Ioannes de Soria relati à Diana in *coordinat. part.* 7. *tract.* 1. *resol.* 250. Augustinus Reding. *Theol. Schol. tom.* 12. *art.* 3. *contr.* 2. *n.* 6. & quidem rationabilitèr, cum reuocatio priuilegiorum sit per se odiosa, & ideò restringenda ad vera, & pura viuæ vocis oracula, & non ad ea, quæ sunt per Constitutiones confirmata.

318 Neque admittitur, quod Bordonus *resol.* 31. *num.* 5. Diana *d. resol.* 250. Donat. *ibid. tract.* 10. *q.* 3. *num.* 4. contrarium sentientes dicunt, confirmationibus prædictis non variari naturam priuilegiorum viuæ vocis oraculo concessorum, siue viuæ vocis oraculorum, ex eo quod confirmationes non variant naturam confirmati; cum namque per ipsos, si priuilegium viuæ vocis oraculo concessum, fuisset subsequenter confirmatum non facta mentione viuæ vocis oraculorum, non censeretur amplius viuæ vocis oraculum, nec sub dicta reuocatione comprehensum; idem dicendum est de priuilegio viuæ vocis oraculo prius concesso, deinde per bullam ex *certa scientia*, & cum clausula *quorum tenores* confirmato; censetur enim tunc ipsum priuilegium expressum, & expressè confirmatum, & consequentèr non amplius simplex viuæ vocis oraculum; adeòq; neque sub reuocatione comprehensum, vt præter suprà positos DD. benè concludit d. Martinus à S. Ioseph in *Mon. Confess. tom.* 1. *lib.* 1. *de Matrimon. tract.* 43. *n.* 4. & ad id, quod subdunt de confirmatione, dico non variari per confirmationem naturam viuæ vocis oraculi, quando confirmatio est oretenus tantum iuxta viuæ vocis oraculi rationem: non verò quando confirmatio est diuersæ rationis. Reding. *ibid. n.* 7. & per Constitutiones, & Bullas, & clausul. *quorum tenores*. Quo obseruato, eorum principium facilè corruit.

DVBIVM III.

An fruatur priuilegijs Societatis Iesu.

319 AMplectitur sine dubio communicatio hæc priuilegiorum, qua Eremitarũ Religionem gaudere diximus, priuilegia non tam concessa, verùm, & concedenda, vt benè Miranda *tom.* 1. *q.* 21. *art.* 1. §. *ex hac concessione* & *tom.* 2. *q.* 46. *art.* 5. *concl.* 1. Portell. *verb. communicatio priuil. num.* 1. Lezana *tom.* 1. *p.* 1. *cap.* 3. *num.* 17. Tamburin. *tom.* 1. *disp.* 17. *q.* 2. *num.* 8. Bordon. *resol.* 52. *num.* 92. A Spiritu Sancto *tract.* 1. *disp.* 1. *sect.* 3. *num.* 35. Donat. *ibid. tract.* 7. *q.* 5. *num.* 2. *&* 3. Ioan. Crux *loc. supr. lib.* 2. *cap.* 4. Mallet. *De Eccles. Hierarch. tom.* 2. *lib.* 8. *tit.* 11. *num.* 9. Bassæus *verb. priuilegium*, 5. *n.* 14. *& in supplement. num.* 10. & probant clarè ex Leone X. d. Constitutione. *Dudùm*. & quo ad Eremitanos vidimus clarè suprà ex dictis *num.* 313. Iulij II. & Clementis VII. Constitutionibus præter alias pro alijs Ordinibus Constitutiones, quibus datum est illis frui priuilegijs concessis, & concedendis, quibus certè per communicationem gaudent Mendicantes, & Eremitani, vt in puncto Bassæus *d. num.* 10.

320 Quarè concludendum, frui Eremitarũ Ordinem priuilegijs etiam concessis Societati Iesu: non obstante, quod dicta communicatio priuilegiorum concedendorum prodierit antè approbationem dictæ Societatis Iesu, quia cum post eius approbationem communicata sint per diuersos Summos Pontifices eius priuilegia nonnullis Ordinibus, Cistercienfibus scilicet, & Crucigiferis, quorum priuilegijs gaudent Ordines Mendicantium, communicata sunt & ipsis Mendicantibus, vt benè probant Roderic. *d. q.* 55. *art.* 17. Miranda *ead. quæst.* 46. *art.* 5. *concl.* 2. Crux *d. cap.* 4. *nu.* 3. Donat. *tract.* 7. *quæst.* 7.

321 Sicuti neque obstat, quod nonnulla priuilegia Societatis prædictæ, concessa siquidem à Gregorio XIII. qualificata sint hac clausula, *quod alijs Ordinibus non communicentur*: non tantùm, quia subsequenter Gregorius XIV. in duabus constitutionibus ad fauorem Cisterciensium, & Crucigiferorum supradictis absolutè, & sine aliqua limitatione eis communicauit omnia priuilegia aliorum Ordinum etiam Societatis Iesu; quare, cum à concessione generali non sit recedendum, sequitur, Mendicantes, qui gaudent priuilegijs aliorum Ordinum, posse frui priuilegijs Societatis Iesu, quibus posse frui est absolutè, & sine vlla limitatione dictis Cisterciensibus, & Crucigiferis à Gregorio XIV. concessum. Roderic. *ibid.* §. *& circa hunc.* Crux *d. num.* 3. *in fin.* Naldus *verb. priuilegium num.* 25. A Spiritu Sancto *ibid. num.* 49. Donat. *ibi q.* 8. Diana in *coordinat. d. tract.* 1. *resol.* 259. *num.* 1. Bassæus *verb. priuileg.* 5. *nu.* 14. Augustinus Reding. *Theol. Schol. tom.* 12. *art.* 3. *contr.* 1. *num.* 15. Non per hoc tantum, inquam, sed etiam quia adest noua concessio

pri-

priuilegiorum Societatis Iesu ad fauorẽ Theatinorum; & ideò quamuis ratione generalis communicationis non intelligantur communicata alijs Ordinibus priuilegia, quæ per Gregorium XIII. communicari prohibentur, communicantur tamen, quia Theatinis, quorum priuilegijs gaudent Mendicantes, eisdem priuilegijs Societatis Iesu est à Gregorio XIV. sub 5. *Aprilis* 1591. gaudere de nouo concessum.

322 Et ratio est, quia, dum priuilegiũ conceditur sub prohibitione communicationis, excluditur solùm communicatio; & ideò per viam communicationis non potest participari ab alijs: non autem excluditur concessio, præsertim si fiat alteri tamquàm principali; nam concessio de nouo dat: communicatio autem non dat de nouo, sed supponit datum alicui; & trahit solum ad participationem alterius; quarè hac prohibita, non remanet prohibita concessio eiusdem; & consequenter non obstat dicta prohibitio, quin concessionarij participent dicta priuilegia, cum non participent ex vi communicationis, sed ex vi nouæ concessionis. Sic in terminis Pasqualig. *qq. moral. & canon.centur.* 4. *q.* 356. Ex qua doctrina infertur, Mendicantes quoque eisdem gaudere, non vi communicationis priuilegiorum Societatis Iesu prohibitæ: sed vi concessionis nouæ factę tum Theatinis, quorum concessione non prohibentur frui Mendicantes, licet contrarium asserat *ibid. num.* 16. Pasqualigus. tum Cisterciensibus; tum Crucigiferis, vt obseruat Donat. *dict. q.* 8. *num.* 9. & 10. quorum certè priuilegia participant Mendicantes, vt diximus; Et signanter Augustiniana Religio, cui competunt omnium Ordinum priuilegia concessa, & concedenda, vt *num.* 313. dictum est. Præterquamquod idem Gregorius XIV. Congregationi S. Bernardi in Hispania concessit communicationem priuilegiorum omnium Ordinum cum clausula. *Non obstantibus quibuscumque in contrarium facientibus, etiam communicationis prohibitionis*, vt referunt Marcellin. à S. Benedicto in *compend. priuileg. Fulliens. v. ord.* §. 5. & Aluiset. *d. sect.* 1. *cap.* 3. §. 4. *num.* 24. quo tota præsens difficultas euacuatur.

323 Idem dicendum de alia clausula in prædictis Societatis Iesu priuilegijs, *quod non possint eis vti dicta Societatis Religiosi sine Patris Generalis licentia &c.* quod scilicet non afficiat alios Regularium Ordinum Religiosos: sed sine prædicta licentia possint illis vti respectiuè qui ea participant, & quia sine huiusmodi restrictione, quæ potiùs vtpotè odiosa coarctari debet, communicata sunt prædictis Ordinibus priuilegia Societatis Iesu, & quia facta est huiusmodi restrictio ob bonum regimen, & peculiarem rationem, seu statutum præfatæ Societatis, quæ non considerantur in alijs Religionibus eorũ priuilegia participantibus; & quia restrictio illa non est priuilegium, nec ad gratiam spectat; & quando communicatur priuilegium, communicatur ipsa gratia in substantia, non verò modus vtendi; vt ad rem ponderant, & concludunt Roderic. *loc. dict.* §. *secundum dubium est.* Miranda *cad. concl.* 2. *in fin.* Crux *ibid.* §. *tertiò sequitur* Portell. *verb. priuil. communicationu.* 23. Peyrin. *tom.* 1. *in Constit. Pyrrhi. num.* 12. Diana *dict. resol* 249. *num* 2. Donat. *eod. tract.* 7. *q.* 9. Bassæus *eod. verb. priuil.* 5. *num* 10. Pasqualig. *ibid. q.* 333. A Spiritu Sancto vt *supr. nu.* 50. Palaus *tom.* 1. *tract.* 4. *disp.* 4. *punct.* 2. §. 9. *num.* 4. Reding. *d. num.* 15.

DVBIVM IV.

Quid præstet priuilegiorum communicatio, de quibus intelligenda, & quomodò fiat.

324 HOC pręstat dicta priuilegiorum communicatio, quod aliorum Ordinum priuilegia ità propria fiunt Religionis Eremitanæ, ac si ipsi primò, & principalitèr, atque directè, specialiter, & specificè concessa fuissent, per Oldrad. *cons.* 300. *nu.* 8. Bertrand. *cons.* 149. *num.* 2. *lib.* 1. *in antiqu.* Paris. *cons.* 22. *nu.* 5. *lib.* 4. DD. communiter in *l.* 1. *ff. de leg.* vbi Ioannes Crot. *num.* 13. Iacob. de Nig. *num.* 5. Roman. *cons.* 383. *num.* 1. & alij cum Rot. *decis.* 8. *num.* 5. *part.* 2. *diuers.* & in vna *Bononien. exemptionis, coram Verospio.* 25. *Maij* 1618. quos adducunt, sequunturque Tamburin. *d. tom.* 1. *disp.* 17. *q.* 1. *num.* 17. & *q.* 3. *num.* 2. & Pasqualig. *centur.* 4. *q.* 339. *num.* 17. & benè probant ex præcitata Bull. Leonis X. incipien. *Dudum*. Pasqualig. *ibid. num.* 5. Bordon. *resol.* 52. *num.* 91. Donat. *tract.* 7. *q.* 3. *num.* 2. & patet pro Augustiniana Religione ex Sixti IV. & Clem. VII. Constitutionibus apud Empol. *pag.* 347. & *pag.* 66. Quo fit, & vt amisso, aut diminuto, vel reuocato priuilegio in ea Religione, cui fuit primò concessum, non amittatur, nec minuatur, aut reuocetur in altera communicante, vt obseruant Portel. *d. verb. priuil. communic. num.* 22. Peyrin. in *dict. Constit. Pyrrhi num.* 52. Ioann. Crux *ibid. cap.* 4. *concl.* 3. Lezan. *tom.* 2. *verb. priuil. regul. num.* 24. A Spiritu Sancto *ead. sect.* 3. *num.* 34. & quod Religio communicans possit eo vti contra Religionem, cui fuerat primò concessum, ex Cordub. in *annot. ad priuileg. Mendic. verb. Communicat. priuil.* §. *Tandem.* Miranda *tom.* 2. *q.* 46. *art. fin.* Roderic. *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 4. & *q.* 55. *art.* 21. Sanchez *consil. Moral. lib.* 6. *cap.* 9. *dub.* 9. *num.* 2. Portell. *ibid. num.* 24. Tamburin. *loc. supr. q.* 4. Lezan. *eod. tom.* 1. *part.* 2. *cap.* 2. *num.* 57. Bordon. *ead. resol. num.* 317., & 376. A Spiritu Sancto *ibid. nu.* 59. Donat. *d. tract.* 7. *q.* 19. Licet id intelligendum dicant, vbi agatur de vitando damno rei possessæ contra Religionem agentem de captando lucro rei non possessæ. Naldus *in summ. verb. Priuilegium num.* 13. Bordonus, & Donat. *loc. supr.* & Augustinus Reding. *dict. tom.* 12. *Theol. Schol. q.* 5. *art.* 3. *contr.* 1. *nu.* 14.

325 Et ità propria fiunt Religionis, cui communicantur, quod Eremitana Religio alia-

aliarum Religionum priuilegia sibi approbapriare valet, mutando Pontificum,& Religionum nomina,& in Bullis, siuè priuilegijs Augustinianorum nomen vbique subrogando, vt docent ex concessione Iulij II. *Constit.* eius 1. §.14. Confessius *dict. cap.* 5. *sum. mater. priuil.* Peyrin. in *dict. Constit. Pyrrhi num.* 51. Bordon. *resol.*52.*num.*98. Lezan. *in Bull. auream post Mare magn. Praedicat. & Minor. ad* §.9.*num.* 15. & in *Mar. magn. Minimorum ad* §.34. *nu.*120. Reding. *dict. art.* 1. *num.*4. & deducitur clarè ex his Clementis VII. verbis apud Empol. in *Bullar. Ordin. pag.*66. *Tibi, dictoque tuo Ordini, illiusque personis, locis, & bonis, in iudicio, & extra illud vbicumque per te, vel alias dicti Ordinis tui personas, seu illarum nomine fuerint exhibita, vel ostensa, suffragentur, ac si in eis dictus tuus Ordo, illiusque Praelati, personae, & loca nominatim fuissent, & essent expressa.* Licet Diana *d. tract.* 1. *resol.*257. *infin.* moneat in facti contingentia exhibendum priuilegium principale, de quo agitur concessum indiuidualiter certae alicui Religioni, & subinde priuilegium communicationis.

326 Non est tamen necesse, quod exhibeantur litterae originales priuilegiorum: sed sufficit, quod producantur monumenta Ordinum, siue libri rerum Religionum, in quibus sint ipsa priuilegia impressa, quia comparantur scripturae authenticae, vt latè probat Bordon. *ead. resol.*52. *n.* 54. tenentque Portell. *verb. priuilegium. num.* 3. A Spiritu Sancto *ibid. sect.* 1. *num.* 4. Donat. *loc. sup. tract.* 2. *q.* 14. *à num.* 4. & ante eos Naldus *verb. priuilegium. nu.*2. vel ad summum, quod exhibeantur transumpta manu Praelati alicuius, vel Generalis, aut publici Notarij subscripta per Donat. *eod. tract.* 2. *q.*13. & Lezan. in *d. Bull. auream nu.*15. & in *Mari magn. Eremit. num.*158. vbi ait valere etiam pro casu, quod Bullę originales non reperiantur in Registris Supplicationum, Bullarum, seu Breuium ex Rot. *decis. in vna Ianuen. Abbatiae coram Ghislerio* 14. *May* 1635. *num.* 73. & eamdem efficaciam habent etiam in iudicio, ac si plumbeo sigillo obsignata essent, vt rectè deducunt Cassarub. in *compend. priuil. Mendic. verb. priuilegia fratrum num.*18. & 19. Roderic. *tom.* 1. *q.*7. *art.* 5. Mirand. *tom.* 2. *q.* 42. *art.* 6. *concl.* 2. Ioann. Crux *ibid. lib.* 2. *cap.* 1. *dub.* 2. *concl.* 3. Lezan. *tom.* 2. *verb. priuil. Regul. num.*7. ex clarissimis; & singularibus dispositionibus ad fauorem Eremitanae Religionis Iulij II. in *Constit. Nihil est, quod saepius* sub 24. *Septemb.* 1508. & Leonis X. in altera: *Licet sponte nostra* sub 6. Maij 1514. vt videre est apud Empol. *pag.* 210. §. 4. & *pag.* 246. §. 6.

327 Obseruandum est autem communicationem hanc intelligendam esse de priuilegijs quo ad fauorabilia; nam paenalitates, & quae odiosa sunt, non participantur, etiam si priuilegia communicentur. Confess. *dict. cap.* 5. Hieronym. Garcia *in politic. Regul. tom.* 1. *tract.*8. *difficult.* 1. *dub.*4. *num.* 4. Diana *ibi resol.* 257. *num.* 2. non enim intendunt Summi Pontifices communicare nisi gratias. Mirand. *dict. q.*46. *art.* 6. Lezan. *tom.* 1. *part.* 2. *cap.* 1. *nu.* 52. Augustinus Reding. *dict. contr.* 1. *n.* 12. & quae paenas continent, sunt potiùs statuta, quam priuilegia. Tamburin. *ead. disp.* 17. *q.*6. *num.* 1. Donat. *tom.* 1. *part.* 1. *tract.*7. *q.*12. *num.* 4. Passerin. *de elect. canonic. cap.* 5. *num.* 7. secus verò loquendo de paenis statutis in priuilegijs contra Saeculares vexantes, impedientes v. g. Religiosos, quia hae, cum sint in fauorem Religionum inflictae, sub priuilegiorum communicatione comprehenduntur. Roderic. *ead. q.*55. *art.*17. *in fin.* Lezan. *dict. num.* 52. Bordon. *ibid. num.*95. A Spiritu Sancto, *vt supra num.* 55. Reding. *d. nu.* 12. sicuti & si loquamur de odiosis, siue onerosis huic, vel illi Religioso, dummodò sint in conseruationem Religionis; nam huiusmodi priuilegia non sunt paenalia, vel odiosa, sed fauorabilia Religioni, cum per illa Regularis disciplina conseruetur. A Spiritu Sancto *ibid.* Bordon. *ead. resol. num.* 93. Passerin. *de statib. tom.* 3. *q.* 189. *art.* 8. *num.* 89.

328 Modus tandem, quo fit praedicta priuilegiorum communicatio, est hic; quod ea, quę competunt Religioni, siuè Congregationi, conueniant Religioni, & Congregationi, cui communicantur; & quae sunt Generalis, Prouincialium, Priorum, & Fratrum vnius Religionis, item conueniant Generali, Prouincialibus, Prioribus, & Fratribus alterius Religionis. Ità expressè Sixtus IV. in nostro Mari magno §. 55. vt videre est apud Empol. pag. 347. Lezan. *tom.* 3. *qq. regul.* & Roderic. *inter Bull. Sixti IV.* 32. & patet ex declaratione Iulij II. in incipien. *Aliàs ad supplicationem* sub 1. *Iunij* 1509. apud Confess. *in collect. litt. Apost. inter Iuly II. Constit.* 8. & in supradicto *cap.* 5. *pag.* 295. Roderic. *tom.* 1. *q.*55. *art.*20. Miranda *dict. q.* 46. *art.*1. §. *supradictus Iulius.* Crux *eod. lib.* 2. *cap.*4. *concl.* 2. Bordon. *ibid. num.* 66. & 318. Lezan. *tom.*1. *part.*2. *cap.* 1. *num.* 55. Candid. Brognol. in *Specul. Cleric. tract.* 4. *de priuil. Regul. cap.* 6. *resol.* 14. A Spiritu Sancto *ibid. sect.* 3. *num.* 40. Donat. *eod. tract.* 7. *q.* 2. & *q.* 14. *nu.* 14. Mallet. *dict. tom.* 2. *tit.* 11. *num.* 7. Gabriel à Sancto Vincentio de *remedys ignorant. disp.* 11. *dub.* 4. *num.* 39. Reding. *d. contr.* 1. *num.* 2. Quod habet locum non solum quoad personas dictis nominibus expressas, sed etiam quoad eas, quae sub earum vocum significatione comprehenduntur. Cassarub. *loc. supr. verb communicatio priuil. num.* 1. 13. & 14. Bonacin. *de leg. disp.* 1. *q.*3. *punct.* 1. §. 2. *num.* 1. Tamburin. *dict. rom.* 1. *disp.* 16. *q.*3. *num.*2. Portell. *verb. priuil. communicat. num.*21. & *verb. Vicarius num.*3. Lezan. *d. cap.*1. *num.*53. & 55. & *tom.*2. *verb. priuilegia regul. nu.* 5. & *verb. Vicarius. num.*3. Fagnanus in *cap. quod nonnullis. de priuil. à n.*20. & 28. & Brognol. *ibid. cap.*1. *resol.* 10.

DV-

DVBIVM V.

An possit nunc vti dictis priuilegijs Eremitana Religio.

329 POtest vtique, cum (exceptis, si quæ sunt specialiter reuocata) censeantur adhuc in suo vigore, vtpote confirmata, & de nouo concessa per varios Summos Pontifices sub clausulis *motus proprij, & certæ scientiæ*, vt *num.* 314. dictum est pro diuersis Religionibus; nam confirmatis dicto modo priuilegijs vnius Religionis, confirmata sunt pariter & ea Religionum communicantium. Peyrin. *tom.* 2. *priuil. ad Constit.* 1. *Gregor. XIII. §.* 3. *n.* 2. Murga *disq. Can. mor. tom.* 2. *disq.* 4. *dub.* 8. *n.* 62. Maximè, si communicatio, prout est ea Ordinis Eremitarum, amplectatur priuilegia concessa, & concedenda, vt resoluunt Roderic. *d. tom.* 1. *q.* 8. *art.* 2. Mirand. *tom.* 2. *q.* 42. *art.* 5. *concl.* 2. Portell. *verb. priuil. confirmatio. nu.* 34. Basſæus *verb. priuil.* 4. *num.* 3. Donat. *tract.* 11. *q.* 9. *num.* 4. A Spiritu Sancto *ibid. sect.* 4. *num.* 68. Murga *ibid. n.* 63.

330 Et quia in dictis confirmationibus quãdoque apponitur clausula *quatenus sint in vsu*, obseruandum primò cum Lezan. *tom.* 1. *part.* 2. *cap.* 15. *num.* 17. dupliciter posse intelligi priuilegium aliquod Religionum esse in vsu: primò actualiter, quando scilicet actu eo vtitur Religio: Secundò habitudinali; & hoc adhuc dupliciter: primo, quando, & si eo non vtatur actu Religio, hoc prouenit ex eo, quod vel priuilegij scientiam, vel vtendi occasionem non habuerit, aut ad vtẽdum impedita fuerit; tunc enim quasi habitudinaliter dicitur esse in vsu; Secundò, quando & si supposita scientia, & occasione ad vtendum, vsa non fuerit, non est tamen contra illud tempore legitimo præscriptum, quod ad minus quadraginta annorum esse debet; cum enim priuilegia Religionum sint quædam ipsarum bona. Lezan. *ibid.* & *tom.* 2. *verb. priuilegia, num.* 15. & contrà hæc vtpotè Ecclesiastica præscribi non possit nisi spatio quadraginta annorum ex *cap. ad aures cap. illud cap. de quarta. de præscriptionibus*; ità neque contrà priuilegium currit præscriptio, nisi ad minus quadraginta annorum spatio. *cap. accedentes. de priuilegijs.* Et sic, cum priuilegia illa, quorum non vsus non est quadragenarius, censeri nequeant præscripta, dicuntur esse in vsu saltem habitudinaliter. Ità Lezan. *d. cap.* 15. probabiliter ex Corduba in *compend. priuil. verb. absolutio. quoad Sæculares,* 1. *§. quoad.* & *§. Decimono*. Roderic. *d. q.* 8. *art.* 3. 4. & 5. Portell. *in dub. Regul. verb. priuilegij cessatio per non vsum. num.* 57. & 58. Peyrin. *tom.* 1. *in Constit.* 15. *Iulij II. §.* 3. Quo dato, non video quare dicendum non sit, Regularium priuilegia esse semper in vsu habitudinali, quo adusque per centum annos eorum non vsus perdurauerit; Cum pariter eorum bona non censeantur præscripta nisi spatio centum annorum ex priuilegio Eugenij IV. in Bull. *Apostolicæ* concesso Benedictinis monasterij S. Pauli extrà muros Vrbis apud Roderic. in *Bullar. in eod. Eugenio n.* 17. Murga *ibid. n.* 30. quod priuilegium alijs Religionibus cũ Benedictinis cõmunicãtibus commune esse per eumdem Roderic. *tom.* 3. *qq. Regul. q.* 35. *art.* 2. Ioan. de Cruce *lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 2. *concl.* 2. Tamburin. *eod. tom.* 1. *disp.* 16. *q.* 14. Portell. *sup.* quos refert Lezana *d. tom.* 2. *verb. priuilegia. nu.* 15. *in fin.* vnde secundum hanc doctrinam quando in priuilegiorũ communicatione additur *dummodò sint in vsu*, poterit eis vti Religio, cui communicantur, etiamsi Religio, cui primò concessa fuerunt, eis non vtatur, & iste non vsus non sit centenarius, cum ex non præscriptione censeantur in vsu saltem habitudinali.

331 Obseruandum secundò, non esse opus, quod in omnibus Ordinibus, aut Ordinũ monasterijs sint in vsu; sed satis esse, si in aliquo; nec irrationabiliter, quia per vsum vnius monasterij alicuius Ordinis cæteris præseruatur ius illis vtendi. Seraphin. *decis.* 951. *num.* 1. & 2. Rot. in *Conchen. decimarum, coram Orano*, quæ est decisio. 240. *n.* 6. *part.* 4. *diuers.* & in *ead. caus.* 12. *Maij* 1623. *coram Burat.* post Tamburin. *ibid. tom.* 3. *decis.* 96. *n.* 9. & *decis.* 640. *n.* 4. *p.* 2. & *decis.* 213. *num* 4. *p.* 4. & *decis.* 63. *num.* 10. *p.* 5. *recent.* Roderic. *qq. Canonic. & Regul. tom.* 1. *q.* 8. *art.* 4. Portell. *verb. priuileg. cessatio num.* 55. Tamburin. *d. q.* 14. *num.* 15. Donat. *tract.* 12. *q.* 7. *n.* 22. eo pacto, quo iuspatronatus per ex[...]um alicuius ex Condominis alijs præseruari docent Panormit. *cons.* 54. *lib.* 1. Roch. de Curt. de *Iur. patron. in verb. competens. n.* 42. Rot. *d. decis.* 951. & *in ead. Conchen. coram Burat.* adeoq; & per vsum vnius Religionis præseruatur ius quoad alias. Roderic. *d. q.* 8. *art.* 4. Portell. *verb. priuil. confirm. n.* 55. vnde subdit Murga *loc. sup. n.* 32. cum credibile non sit neminem ex tot millibus, quibus illa concessa, non eis vsum fuisse, ab vtentibus præseruata ea omnibus alijs; ni velimus dicere, quod cum per Ioannem Crux *d. lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 5. *§. Tandem ista conclusio*, Paulus V. sub 1. Decemb. 1609., & vt habet Basſæus *d. priuileg.* 4. *num.* 2. alij plures confirmauerint, & innouauerint prò vtroque foro omnes gratias, & priuilegia Minoribus etiam per communicationem alijs Ordinibus concessa, non excipiendo priuilegia, quæ non sunt in vsu: Sed ea tantùm, quæ aduersantur decretis Concilij Tridentini, à prædicta clausula *quatenus sunt in vsu* eorum vsum non impediri; nam exclusis ab ea confirmatione priuilegijs, quæ decretis Concilij aduersantur, inclusa in ea intelliguntur alia priuilegia, licet non in vsu: præter alias rationes, quibus ad rem vtuntur Bordonus *d. Resol.* 52. *num.* 120. & fusius Murga *à d. num.* 32. *ad* 64.

332 Quin & eisdem vti poterit, etiamsi contrarium vsum habuerit; quamuis enim per contrarium vsum euanescant *cap. cum accessissent. de Constit. cap. Accedentibus cap. Porrò & cap. Rece-*

Recepimus. de priuileg. cum latiùs adductis per Bonacinam *de leg. disp. 1. q. 3. punct. 8. §. 6.* Regulares tamen suis vti possunt priuilegijs, etiamsi contra illa habuerint contrarium vsum. *Nald. verb. priuilegium. num. 3.* ex priuilegio Eugenij IV. tum Congregationi S. Iustinæ Benedictinorum *Bulla 9.* vt habent Nouar. *in Lucern. Regul. verb. priuilegia. num. 3.* Portell. in *addition.* ad idem verbum *priuil. num. 4.* Diana in *coordinat. part. 1. tract. 1. resol. 256.* Tamburin. *dict. tom. 1. disput. 16. q. 14. num. 22.* A Spiritu Sancto *vt supr. sect. 6. n. 114.* Aluiset. *sect. 1. cap. 8. §. 2. art. 5. n. 8.* tum Congregationi Cælestinorum *Bull. 11.* vt refert Crux *dict. lib. 2. cap. 3. dub. 3. concl. 2.* & pluribus exornat Murga *loc. sup. à nn. 32. & seq.*

333 Limitandæ tamen sunt dictæ conclusiones quoad priuilegia, quæ decretis Concilij Trident. contraria sunt, cum per eumdem Ioannem Crux *d. cap. 3. dub. 5. in fin.* etiamsi in priuilegiorum confirmationibus non excipiantur priuilegia contraria Concilio Trident. ex stylo curiç Romanæ semper huiusmodi priuilegia intelliguntur excepta. Limitari inquàm debent quoad ea priuilegia, quæ decretis eiusdem Concilij expresſè reuocantur, proùt in nonnullis locis particularibus dicti Concilij contingit: non autem quæ solùm dictis decretis contraria sunt, vt latè, & disertè probant. Roderic. *d. q. 8. art. 6.* Hierony. Roderic. in *compend. resol. 116. num. 14.* Mirand. *ead. q. 42. art. 3.* [illegible] *alij*. licet ibi disputatiuè loquatur. Suarez. *lib. 8. de leg. cap. 18. num. 17. in fin.* Portell. *verb. priuil. confirmat. num. 31.* Tamburin. *ibi disp. 17. q. 6. clausul. 1. num. 2. & 3.* Alderet. quem refert, & sequitur eruditè idem probans Moronus *respons. 76. à num. 84.* Ioan. Crux *dict. lib. 2. cap. 3. dub. 6. num. 9.* A Spiritu Sancto *ibid. sect. 5. num. 72.* Diana, *vt sup. resol. 255. num. 3.* & vt probabile tenet Lezan. *tom. 1. part. 2. cap. 1. num. 58. & cap. 15. nu. 18. & tom. 2. verb. clausula. num. 26.* & cum alijs Paulus ab omnibus Sanct. in *Clau. aur. part. 8. num. 453.* & supra laudatus Murga. *dict. dub. 8. num. 40.* Quamuis enim in *dict. Concil. cap. 22. de Regul. sess. 25.* dicatur. *Hæc omnia, & singula in superioribus decretis contenta præcipit Sancta Synodus obseruari in omnibus Cœnobijs, Monasterijs, Collegijs &c. Non obstantibus eorum priuilegijs*, sermo est ibi de decretis istius Sessionis. 25. & non de alijs aliarum Sessionum; vnde priuilegia decretis istius Sessionis contraria tantùm reuocantur per illa verba *non obstantibus priuilegijs*. Tamburin. *ibid. num. 3.* Lezana. Crux. locis supracit. Bassæus *verb. priuilegium. 4. num. 7.*, Paulus *ab omnib Sanct. ibid. num. 454.* Reding. *dict. contr. 1. num. 11.* per quæ non censentur reuocata præter ea, quibus ibidem expresſè derogatur.

334 Et hęc quoad forum saltem externum, cum multi teneant quoad forum internum eisdem vti posse Regulares, inter quos Henriquez *Lib. 7. cap. 24. in gloß. litt. K.* Vega in *summ. tom. 1. cap. 62. cas. 4* Roderic. *d. q. 8. art. 9.* Sanchez in *summ. tom. 2. lib. 5. cap. 4. num. 16.* Beia *p. 4. cas. 38.* Compend. Societatis Iesu *verb. Concilium Trident. §. 3.* Donat. *tract. 11. q. 17.* Quibus tamen adhærere nequeo, cum Ioan. Crux *ibid. concl. 2.* Portell. *verb. priuilegij cessatio num. 64.* & Bassæo *eod. loc. num. 8.* tum quia Gregorius XIII. reuocauit omnia priuilegia non tantùm scripta, & litteras, sed etiam reliqua indulta etiamsi sine litteris expedita, vt patet ex illis verbis: *Quin etiam abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, & quæcumque alia nostris statutis ordinationi, & reductioni contraria*; quo dignoscitur reuocatum, & priuilegium Pij V. seù viuæ vocis oraculum, quo priuilegia Minorum, etiam si contrà Concilium Trident. pro conscientiæ foro confirmauerat; quod est contrariæ sententiæ fundamentum; tum quia idem Gregorius in *dict. Bulla* meminit confessionum audiendarum, pænitentiarum iniungendarum à Religiosis, quæ pertinent ad forum conscientiæ; & sic reuocauit priuilegium pro foro conscientiæ concessum; licet, vt cum Portello loquar, contrariam sententiam sequentes non damneiu.

DVBIVM VI.

De duobus notabilibus Augustinianæ Religionis priuilegijs.

335 ET si de priuilegijs Ordinis nostri in communi tantùm agere proposuerim; duo tamen sunt, quæ vtpotè notabilia omittere non decet, eò magis cum aliam de eis agendi occasionem mihi fortè defuturam præuideam. Vnum est, Officium Præfecti Sacrarij Apostolici, quod ab immemorabili ab Eremitanæ Religionis professore exercebatur, & modò ex indulto Alexandri VI. Ordini Eremitarum ità affixum est; vt nonnisi professori eiusdem Ordinis committi valeat, & assignari, vt patet ex eius Constitutione 5. *in Bullar. Roman. tom. 1.* & apud Empol. *in Bullar. Ordin. pag. 37.* incipien. *Ad Sacram Ordinis* dat. Romæ *Idibus Octobr.* 1497. de qua Barbos. *de iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 41. num. 91.* & Emin. Laurea in *epitom. canon. verb. S. Augustinus*, & *verb. Fratres S. Augustini*.

336 Alterum est dispositio Iulij II. annullatiua impetrationum quarumcunque personarum apud S. Sedem contra priuilegia, Regulam, Constitutiones, & consuetudines sine P. Generalis consensu, quæ pariter notabile priuilegium est. Ità in Constit. *Religionem vestram. Dat.* sub 1. *Iunij ann.* 1508. apud Empol. *pag. 211.* vbi noto etiam ad Prouincialem extendi ibi: *Nisi in huiusmodi faciendis impetrationibus Generalis*, & *Prouincialis, Priorum dicti Ordinis pro tempore existentium ex præmissis accesserit consensus*; per quæ, an dictio & veniat disiunctiuè, & sit sensus, nisi Generalis, vel Prouincialis interueniat con-

consensus? an verò copulatiuè, quod vtriusque requiratur; vel tandem sensus sit, quod non sufficiat consensus Prouincialis, nisi consentiente etiam Generali, non satis liquet; verùm tamen est, quod in altera subsequente Constit. *Nihil est, quod sæpius* sub 24. *Septembr. eiusd. ann.* 1508, apud eumd. Empol. *pag.* 210. in qua idem priuilegium confirmatur, vsus est idem Iulius his terminis *nisi Ordine consentiente*, quibus Generalis consensus importari videtur; & eo magis, cum expressioribus verbis confirmatum iterum fuerit à Leone X. ad fauorem P. Generalis nulla facta Prouincialium mentione in Constit. *In rerum Christianarum* sub 10. *Iunij* 1513. apud dict. Empol. *pag.* 231. quasi ad ipsum spectet, non verò ad Prouincialem, præbere consensum.

Atque hæc quo ad priuilegia Religionis Augustinianæ in communi dicta sufficiant, nonnulla de particularibus opportuniore loco elucidaturus.

QVODLI-

QVODLIBETVM QVARTVM DE REFORMATIONE ORDINIS EREMITARVM.

337 OST Vandalicam persecutionem quod adierit *nec vnam cladem Eremitarum nomen; cæterùm sæpiùs, variéque in plures abierit familias*, iam ex Antonio Sabellic. *Ænead.7.lib.* 9. diximus num. 238. Idem modò repetimus ex Stephano de Garibay *lib. 7. Compend.Historial.cap.57.ad ann.*398. qui postquam locutus est de institutionibus tùm Eremitarum, tùm Canonicorum Regularium Ordinum, de vtrisque protulit; *Qui quidem Ordines antiquissimi ætatum decursu incrementa, decrementa, restitutionesque habuerunt*. Hoc est temporum iniuria, & innata rebus mutabilitate, cum aliquando primitiuæ Religionis rigor se se remiserit, & a primaria suæ sanctitatis obseruantia deflexerit, plures prò varietate temporum excitati sunt viri, qui Religionis amore flagrantes, pristinæque pænitentiæ desiderio inflammati Ordinem Eremitarum restituere, hoc est reformare conati sunt. De hac igitur Ordinis Eremitarum restitutione, seu reformatione, cum de institutione iam satis egerimus, aliquid dicturi, non tantùm quæ factum contingunt, sed ad Religiosorum vtilitatem nonnulla ad Reformationem spectantia, strictiore tamen calamo, dilucidabimus.

DVBIVM I.

Per quid differat laxata Religio ab Obseruante.

338 ET si obseruans Religio non sit omninò idem, ac Religio reformata, cum de Religione, quæ nondùm passa sit laxationem, & in qua Regula viget, possit, ac debeat dici, quod sit obseruans, etiam si non sit reformata; nihilominùs, quia sub hac denominatione Religionis Obseruantis veniunt tàm Religiones, quæ nondùm passæ sunt relaxationem, quàm Religiones reformatæ; de vtrisque procedit dubium, & quæritur, per quid a laxata differat Rêligio Obseruans, quatenùs dicit etiam reformatas in ratione Obseruantis, præscindendo ab eo, per quod differat reformata à laxata in ratione reformatæ, de quo *dub. sequ.*

339. Ea ergò dicenda est Religio laxata, in qua Regula, & Constitutiones passim impunè violantur, idque scientibus ipsis Regularibus Prælatis: è contrà verò in viridi obseruantia, quando transgressiones communiter puniuntur à proprijs Superioribus, & debita punitione retrahuntur à nouis transgressionibus; cum ea sit natura legis etiam iuxta Theologos, & Iuris peritos, vt dicatur esse in viridi obseruantia, non solùm quando ea inuiolabilitèr obseruatur: sed etiam quando passim violatur, puniuntur tamen ij, qui eam violant; Sicque lex tunc demùm censetur derogata, aut abrogata per non vsum, vel per vsum contrarium, quando ea liberè violatur, & eius violatio non punitur. Ità Iul. Caponus *discept. forens. tom. 2. discept. 83. num. 19.* Pellizar. *tom. 1. manual. Regul. tract. 1. cap. 5, num. 3.* ex D. Bonauentura, qui *lib. de sex alis Seraph. cap. 3.* in hoc dixi differre Religiones obseruantes, ac reformatas à laxatis, quod in illis puniuntur transgressiones Regularum: in his verò negliguntur.

340 Huic accedit; quod ex Ioanne Excu-

ria

ria in *epist. ad Carolum de Burgundia* refert Lezana *consult.* 42. *num.* 72. nempè differentiam inter obseruantes, & non obseruantes non consistere in hoc, *quod est vti dispensatione, & non vti: Sed non obseruantes dici* debere, *qui passim, & indifferenter transgrediuntur statuta, & caremonias suæ Religionis: Obseruantes autem illos, qui regulariter, & ordinariè illas obseruant: quamuis interdùm prò loco, & tempore, seu causa, vel causa vrgente dispensationibus vtantur; aut fortè, vt contingere potest, ex fragilitate sine dispensatione transgrediuntur, dummodò se intendant emendare, & non passim frangere, & pœnis se submittere.* Vtrumque enim contingit, & in obseruantibus Religionibus, transgressio, & dispensatio; sed per hoc differunt à laxatis; quia cum transgressiones puniantur, non transeunt in consuetudinem: & cum dispensationes sint, vel in casibus particularibus, vel cum singularibus personis, & iusta causa, non datur in illis continuatio, per quam obseruantia derogetur: in laxatis autem, & quæ erant transgressiones, non punitæ, factæ sunt permissiones, & tandem consuetudines; & quæ dispensationes, cum se extenderint ad omnes, & fuerint continuatæ, factæ sunt leges; & sic temporis decursu relaxatæ Religiones.

341 Hinc patet benè processisse dubium de Religione Obseruante, quatenùs comprehendit & reformatas; quia potest esse, quod Religio aliqua sit reformata respectu alterius, & tamen non sit ipsa obseruans, sed relaxata. Miranda *tom.* 1. *q.* 12. *art.* 2. *concl.* 1. *in fin.* scilicet, si in ipsa reformata Religione (quæcumque sint eius statuta, & quæcumque sit eius differentia à laxata in ratione reformatę) vel inobseruantię non puniuntur, vel in consuetudines transeunt abusus, certè non est Religio obseruans, licet titulo reformationis gaudeat, quatenùs est ab initio instituta pro restauranda obseruantia Regulę jam laxatę. Et ideò verum est absolutè Religionem obseruantem ex supradicto duplici capite differre à laxata, & non obseruante.

DVBIVM II.

Quid sit Reformatio.

342 VIdimus per quid differat Religio reformata à laxata in ratione Religionis obseruantis. Modò videndum, per quod differat in ratione Religionis reformatæ; & dicimus per hoc, quod dicat reparationem obseruantiæ Regulæ; non enim potest dici quid reformari, si deformatum non fuerit; & ideò definitur: Restitutio Religionis per inobseruantiam regularis disciplinæ iam collabentis, aut collapsæ ad pristinam obseruantiam. Rot. in *Tullens. Reformationis. coram Verospio* 2. *Maij* 1633. *in fin. apud* Lezan. *consult.* 44. vbi citatur *c. ab exordio dist.* 35. & Sanchez in *præcept. Decalog. lib.* 6. *cap.* 2. *num.* 17. & 24. vnde reformati dicuntur, qui iuxtà Regulæ, quam professi sunt, præscriptum, vitam instituunt, ad differentiam aliorum, qui non iuxtà Regulæ præscriptum, sed secundùm vsum viuunt, ex Sorb. *in addition. ad compend. priuil. mendic.* Cassarub. *verb. Reformatio.* Lezana *tom.* 2. *verb. Reformati Regulares. num.* 4.

343 Difficultas est, an Reformatio dicat solummodò puram, & simplicem restitutionem obseruantię Regulæ per easdem antiquas Constitutiones Ordinis relaxati; vel admittat nouas leges, & Constitutiones etiam arctiores; cum enim restitutio fit ad idem, non videtur facienda reformatio per diuersa. Tamen noua statuta ordinari posse pro reformatione admittit Passerin. de *statibus tom.* 1. *q.* 186. *art.* 8. *nu.* 185. Et videtur necessariò peti saltem circà illa, quę in Decretis pro reformatione Regularium sunt à Summis Pontificibus sancita, quæ seruari debent in omni reformatione. Lezan. *consult.* 26. *num.* 13. & *in Mar. magn. Carmelit. num.* 33. adeòque in quorumcunque Ordinum Constitutionibus inserenda, proùt ex Constit. Clement. VIII. de reformatione. *num.* 40. Cardin. Laurea in *Epitom. Canon. verb. Regular. Reformatio.*

344 De rigidioribus verò, siue arctioribus loquendo, quando arctiora statuta habita ratione temporis, & loci ad reformationem necessaria iudicantur, ea posse condi ex *cap. vnic. de stat. regul. in* 6. docet Syluest. *verb. Relig.* 6. *q.* 6. & cum eo Vasquez *in* 1. 2. *disput.* 154. *cap.* 4. quem sequuntur Sanchez *loc. dict. num.* 36. & Pellizar. *dict. tract.* 1. *cap.* 5. *q.* 5. tenentque Miranda *t.* 1. *q.* 26. *art.* 10. *concl.* 2. §. *sed secunda.* Suarez de *Relig. tom.* 3. *lib.* 10. *cap.* 8. *num.* 13. Et ratio est, quia cum in reformatione intendatur Regulæ obseruantia; & raro, satisque difficulter prioribus statutis (quæ pariter vel relaxata sunt, vel non adeò experientia comprobante ad eiusdem Regulæ manutentionem commoda, & vtilia) nullo modo mutatis possit haberi; Insuper, cum humana prouidentia non statim à principio prǫuiderit omnia commoda, vel incommoda ad aliquem finem, sed paulatim per experientiam innotuerint, vtique pro reformatione introducenda aliquid ex prioribus statutis immutari, vel minui poterit, vt *ibid.* Vasquez, & Sanchez; & aliquis nouus rigor, tamquàm medium aptum, vt *dict. loc.* loquitur Suarez, superaddi.

345 Suadetur etiam, quia si Prælatus Religionis potest præcipere austeritates, & arctitudines, nondùm quas iudicat necessarias, sed vtiles ad perfectam eorum, quę sunt in Regula, obseruantiam. Suarez *dict. lib.* 10. *cap.* 8. *num.* 8. & *tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 8. Sanchez *ibi. num.* 42. Passerinus cum multis, quos adducit ad *cap. vnic. de stat. regul. in* 6. *num.* 27. & 28. & de *statibus d. art.* 8. *nu.* 144. quia hoc pacto implicitè saltem includuntur in Regula per eosdem DD. *ibi.* & Suarez *lib.* 10. *cap.* 8. *num.* 13. quibus ex vi voti obedientiæ parere tenetur subditus, iuxtà D. Thom. *in* 2. *dist.* 44. *q.* 2. *art.* 3. & *quodlib.* 10. *art.* 10. Mirand. *dict. q.* 26. *art.*

concl. 1. Suarez ibi *num.* 2. Sanchez *num.* 9. Peyrin. *de offic. subdit. q.* 1. *cap.* 8. *vers. dico secundò.* & *vers. dico quartò.* Tamburin. *de iur. Abbatissar. disp.* 18. *q.* 4. *num.* 4. Palaum *tract.* 16. *disp.* 4. *punct.* 4. *num.* 4. Lezan. *tom.* 1. *p.* 1. *cap.* 4. *num.* 10. *&* 13. *& cap.* 8. *num.* 4. *&* 5. Passerin. *dict. art.* 8. *nu.* 115. & 144. Et in specie si possunt Capitula generalia, pro impedienda relaxatione Regulæ leges condere de nouo arctiorem obseruantiam continentes, vt dicit Anton. à Spiritu Sancto *in Director. Regul. tract.* 4. *disp.* 8. *num.* 54. à fortiori poterunt à Religione pro reformatione inducenda, noua, & arctiora fieri statuta, vt præter iam adductos *num.* 344. clarè docent Eman. Roderic. *tom.* 1. *q.* 44. *art.* 1. Barthol. à S. Fausto *in Thesaur. Relig. lib.* 6. *q.* 113. Barbos. *de iur. Eccles. vniu. cap.* 42. *num.* 155.

346 Quod adeò verum iudicauit Michael Angelus Chinellus, vt in Scrutinio, & Clypeo pro Gongreg. Obseruantiæ Lombardiæ *cap.* 9. *fol.* 43. *vers. hæc vt pleniùs.* dixerit: *Quis ne vmquàm somniauerit easdem penitùs esse oportere Conuentualium, & Obseruantium Constitutiones? &c.* & addiderit: *Obseruantiæ, & Conuentualitatis discrimen præcipuum in sola Constitutionum distinctione, & varietate positam esse.*

Et patet experientia, qua docemur reformatas Religiones plerumque particulares; & in multis diuersas ab eis, quibus non obseruantes, siue laxati vtuntur, habere Constitutiones; adeò vt in ipsa etiam linea reformationis Reformati Minorum Obseruantium (qui pariter per Mirand. *d. tom.* 1. *q.* 12. *art.* 2. *concl.* 3. & Roderic. *tom.* 1. *q.* 2. *art.* 3. sunt Reformati Ordinis S. Francisci) particularibus diuersis, & strictioribus regantur statutis, vt referunt ijdem Mirand. *ibi. q.* 4. *art.* 4. Roderic. *tom.* 3. *q.* 47. *art.* 4. & Ioann. Roußerius in *lib. de orig. Ord. S. Francisc. in q.* 5. *proemial. fol.* 55. Quæ diuersitas statutorum, cum nequeat prouenire à maiore eorumdem laxitudine, aliàs non essent pro Reformatis, debet necessariò specificari a maiore rigore, & arctiore disciplina; & sic laxatorum Ordinum reformationem strictioribus Constitutionibus non solùm posse, sed debere induci iudico; non tamen adeò arctis, & adeo dissimilibus, vt substantiam Ordinis mutent, vt Vasquez, Sanchez, & Pellizarius dictis locis obseruant, sed tali arctitudine, & differentia, quatenùs ad Regulæ obseruantiam manutenendam esse moralitèr necesse, vel valdè expedire iudicatur.

DVBIVM III.

Quinam laxatos Ordines reformare valeant.

347 Regularium locorum reformationes non per alios, quàm per eosdem, & eiusdem Religionis Regulares faciendas esse, habetur in *cap. Inter quatuor. de relig. domib.* & Fagnan. *ibi.* Em. Laurea in *epitom. Canon. verb. Regular. Reformatio.* Item Religionum per earum Capitula generalia, quibus inest facultas condendi statuta pro Regulæ conseruatione, ex concessione Innocentij VIII. Martini V. Eugenij IV. & Leonis X. apud Roderic. *tom.* 1. *q.* 41. *art.* 2. Peyrin. *in Formul. litt. C. cap.* 3. *num.* 1. A Spiritu Sancto *dict. disp.* 8. *num.* 35. quibusque à Concilio Tridentino *cap.* 1. *sess.* 25. *de Regular.* data est quoad Regulæ obseruantiam omnimoda potestas. Rota. *Tullens Reformationis.* 30. *Martij* 1629. *coràm Dunozet.* apud Tamburin. *tom.* 4. *de iur. Abbatiss. in fin.* & quæ hoc fine potissimùm celebranda sunt, vt in eis Ordinis reformationi prouideatur. Pellizar. *dict. tract.* 1. *cap.* 5. *q.* 4. Lezan. *tom.* 1. *p.* 2. *cap.* 12. *num.* 13. A Spiritu Sancto *ead. disp.* 8. *nu.* 35. ex Roderic. *tom.* 3. *q.* 47. *art.* 1. *&* 2. vbi deplorat horum Capitulorum corruptelam, in quibus omne tempus in electionibus, & prouisionibus Prælatorum, officiorum distributionibus impenditur: & nihil, vel ferè nihil de morũ correctione, & reformatione agitur.

348 Et non solùm per Capitula generalia, sed per ipsos Superiores Generales, eos tamen, apud quos est facultas condendi statuta, etiam sine Capitulo generali, promoueri posse dictam reformationem, & procurari docent. Abb. *in cap. super eo de Regul. num.* 6. Sanchez *dict. lib.* 6. *cap.* 2. *nu.* 36. Peyrin. *tom.* 1. *de subdit. q.* 1. *cap.* 8. Tamburin. *tom.* 3. *disp.* 4. *q.* 6. *nu.* 7. Ipsis enim incumbit prouidere totis viribus sibi subditis ouibus, vt rectè per viam salutis incedant; adeòque debent errantes reuocare, dispersos colligere, deuios reducere, & dirigere; sanguinem namque eorum de ipsorum manibus exquiret Dominus; & consequenter Regulam reformare, & restaurare, ad id necessaria statuta conficiendo.

349 Quam facultatem extendunt aliqui ad quoscumque Prælatos, quamuis careant iure condendi statuta, seù leges perpetuas, cum possint durante eorum officio adstringere medijs præceptis sibi subiectos ad ea, quæ prudentèr iudicant necessaria ad priorem Regulæ obseruantiam, & reformationem, quia tales Superiores, vt habet Syluest. *verb. Relig.* 6. *q.* 6. eamdem habent potestatem imponendi præcepta non perpetua, sed pro officij tempore obligantia, quam Capitula, & Prælati, quibus competit auctoritas condendi statuta perpetua. Sic Sanchez *ibid. num.* 37. tum quia cuicumque Prælato incumbit prouidere, vt in loco sibi subiecto seruetur Regula, & ea collapsa restauretur, & sic potest quilibet Prælatus intrà suæ iurisdictionis terminos reformationem si non statutis perpetuis, saltem præceptis temporalibus procurare. Syluest. *dict. q.* 6. Rosel. *verb. lex. num.* 5. Tamburin. *dict. loc. num.* 8. Pellizar. *dict. cap.* 5. *num.* 5. Passerin. *dict. art.* 8. *num.* 188.

350 Quo tamen ad Prælatos locales limitat idem Passerinus *subsequent. nu.* 189. dicens, quod licet abusus tollere valeant, & curare ne magis Regula laxetur: non tamen posse per eos abrogari consuetudines legitimè præ-

scriptas

ſcriptas, ſeù pro toto Ordine de voluntate Capituli generalis admiſſas, cum inferior Superiorum leges nequeat abrogare. Fauet Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 25. *cap.* 1. vbi Superioribus Generalibus, & Prouincialibus, vt in eorum viſitationibus, & Capitulis ſiue generalibus, ue prouincialibus reformationem procurent, ſi iniungitur. Ex quo facultatem hanc eſſe priuatiuè penès ipſos colligit Lezana *Conſult.* 26. *nu.* 13. Item Leonis X. Conſtitutio apud Caſſarub. in *compend. priuileg. verb. reformatio num.* 13. & Roderic. *tom.* 2. *q.* 73. *art.* 2. à qua cum ſtatutum ſit, ne in Ordine Minorum ſine Miniſtri Generalis, aut Prouincialium Reformatorum expreſſo conſenſu nouæ fiant reformationes, facultas eas faciendi eſt Prælatis inferioribus interdicta; hoc enim beneficio frui in priuilegijs Mendicantium communicantes dicit Lezana *tom.* 2. *verb. Reformatio Regul. nu.* 6. Quod verius eſt, ſi dict. locales Prelati nequeunt ſe ſolis toti Conuentui præceptum imponere, vt de Prioribus meæ Congregationis ſuo loco dicetur.

351 Concludamus ergò: inter omnes, qui poſſunt Ordines reformare, pręcipuum locum tenere Religionum Capitula generalia, quæ maiorem habent etiam ſuprà Generales auctoritatem, vt notant Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 8. *nu.* 18. Lezana *tom.* 1. *p.* 2. *cap.* 12. *num.* 6. & 7. & à Spiritu Sancto *dict. diſp.* 8. *num.* 36. & 41. imò quoad Regulæ obſeruantiam omnimodam, vt dictum eſt, facultatem; & ad hunc finem ſunt potiſſimè celebranda.

DVBIVM IV.

De promouendæ Reformationes obligatione.

352 Dvplex eſt dubij intelligentia: de actiua ſcilicet, & paſſiua obligatione: ex parte Superiorum vna, & ex parte Subditorum altera. Et Prælatos omnes Ordinum Mendicantium teneri debitè reformare monaſteria ſibi ſubdita, habetur ex Bull. Sixti IV. apud Caſſarub. *loc. dict. num.* 2. Lezana *tom.* 2. *verb. Reformat. num.* 3. & ex Concilio Tridentino *loc. ſupr.* vbi quod *omnis cura, & diligentia à Superioribus adhibeatur, tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quam in eorum viſitationibus* vt relaxatio tollatur, & Regula obſeruetur. Quibus verbis Religionum Prælatis onus imponitur earum mores reformandi, regularemque obſeruantiam reſtaurandi. Roderic. *dict. tom.* 2. *q.* 73. *art.* 3. Pellizar. *tract.* 3. *cap.* 6. *num.* 10. vnde ſecundùm Nauarrum, vt *ibid.* inquit Rodericus, videtur culpa non obſeruandi prædicta in Prelatorum ignauiam, & negligentiam retorqueri.

353 Et confirmatur; quia Prælati tenentur ex officio procurare progreſſum Religionis, eiuſque conſeruationem; ad quod maximè conducit reſtauratio Regulæ, & obſeruantia maximè vitæ communis, iuxtà Concilium Tridentinum; adeòque Prelatos in hòc negligentes grauitèr peccare dicunt Roderic. *dict. art.* 3. Naldus in *ſumm. verb. Religioſus num.* 3. Sanchez *lib.* 7. *in præcept. Decalog. cap.* 19. *num.* 27. Hieronym. Roderic. *reſol.* 114. *num.* 11. Lezan. *dict. num.* 3. Bordon. *de profeſſ. relig. cap.* 2. *num.* 110. vbi Tutoribus, & Curatoribus comparans Superiores, ad inſtar Tutorum eos teneri docet de dolo, & culpa lata, & negligentia, quæ in ipſis peccatum mortale eſt ex Gloſſ. *ad verb. negligentia & verb. reatu. in cap. ca, quæ de offic. Archidiacon.* Et præſertim ſi circà hanc morum reformationem procurandam in Capitulis generalibus negligentes fuerint, quia hoc ſpecialiter exigitur à celebratione Capitulorum per adductos *num.* 347. & Hieronym. Roderic. *reſol.* 20. *num.* 9. & *reſol.* 122. *num.* 51. ducta ab Epiſcopis ſimilitudine, qui de triennio in triennium pro morum reformatione Prouinciales Synodos celebrare tenentur.

354 Ex parte autem Subditorum conſideranda eſt excommunicatio latæ ſententiæ à Pio II. contrà eos, qui reformationi ſe opponunt, aut illam impediunt, fulminata, & à Paulo II. confirmata; vt in Mar. magno Carmelitarum *num.* 25. & 26. apud Lezan. *tom.* 3. *qq. regul. & tom.* 2. *verb. Reformat. num.* 4. & 5. Quæ non ſolùm Religioſos eiuſdem Ordinis afficit: ſed quaſcumque alias perſonas tùm Eccleſiaſticas, tùm Sæculares, quæ dictis, vel factis ſe tali reformationi opponere præſumpſerint, per eumdem Lezan. in *dict. Mar magn. num.* 233. Quamuis enim Bulla directa ſit Generalibus, & Prouincialibus Ordinis Carmelitarum; cum tamen conceſſiones in ipſa contentæ ſint valdè vtiles reformatis Regularibus quin ſint fauores, & priuilegia pro bono communi Religionis; & eis Regularibus fauere, qui in Mendicantiū priuilegijs communicant, tenet Lezana *d. verb. Reformat. num.* 6. & nos inſinuauimus ſupra *num.* 327.

355 Et quod teneantur ſubditi reformationem à Superioribus inductam acceptare, & iuxtà eam vitam inſtituere, ſuadent Syluester *dict. q.* 6. Corduba in Regul. *S. Franciſci cap.* 10. *punct.* 6. Suarez *tom.* 3. *de Relig. lib.* 10. *cap.* 8. *num.* 19. *in fin.* Sanchez *dict. lib.* 6. *cap.* 2. *num.* 36. A Sancto Fauſto *in Theſaur. Relig. lib.* 6. *quæſt.* 113. Lezan. *t.* 1. *p.* 2. *cap.* 12. *num.* 10. Pellizar. *dict. tract.* 1. *cap.* 5. *nu.* 25. *verſ. ſi verò relaxatio.* Paſſerin. *d. art.* 8. *num.* 18. ex eo quod huiuſmodi reformatio, ſeù reſtitutio obſeruantiæ Regulę concernat ipſam Regulam, & non ſit ſupra illam; & in his, quæ Regulam concernunt, parere teneantur ſubditi, vt dictum eſt *num.* 345. cum ea, quæ concernunt Regulam, implicitè voueantur à vouente Regulam. Suarez *dict. lib.* 10. *cap.* 8. *nu.* 8. *in fin.* Lezana *tom.* 1. *part.* 1. *cap.* 7. *num.* 19. Item, quia ſpontè profitens Regulam ſe ità illi, & vitæ religioſæ ſubijcit, vt paratus eſſe debeat, quantum eſt ex ſe, ad eius conſeruationem, hoc eſt, reformationem qua regularis ſtatus conſeruatur. Innocent. in *cap. ſuper eo de Regular.* ibi; Panormit. *num.* 5.

Sanchez *loc. dict. num.* 35. Tamburin. *dict. disp.* 4. *q.* 6. *num.* 2. Donat *rer. regul. tom.* 2. *p.* 1. *tract.* 12. *q.* 7. *nu.* 2. tenetur enim quilibet procurare conseruationem, & augmentum suæ Religionis; aliàs non esset dicendus Filius, sed inimicus matris suæ. Peyrin. *tom.* 1. *de Relig. Subdit.* *q.* 1. *cap.* 8. §. 3. adeòque peccare mortalitèr huiusmodi reformationibus resistentes, seu reformatè viuere recusantes. Lezana *dict. p. p. cap.* 6. *num.* 60. & *cap.* 7. *num.* 19. Sed quia potest dici hæc eos solos Religiosos afficere, post quorum professionem relaxata est Religio, Ideò.

DVBIVM V.

An, qui professus est in Religione laxata, teneatur in casu reformationis illam acceptare.

356 LOquor de laxata: non verò de legitimè mitigata, hoc est, Pontificia auctoritate (licet possit esse, quod & in tali casu teneatur Religiosus reformationem acceptare, quando nempè pristinus Religionis rigor esset ad finem Religionis etiam in eo statu mitigationis spectatę obseruandum, necessarius. Suarez *dict. lib.* 10. *cap.* 8. *nu.* 17.) & dico, Professum in Religione laxata teneri reformatè viuere, & posse ad id compelli. Dadin. Alteserra *origin. Monastic. lib.* 1. *cap.* 15. si de nouo reformatio præcipiatur à Religione, & multò magis à Summo Pontifice. Potius enim subterfugium videtur eorum, qui obseruantiam aduersantur, quam fundata ratio dicere, quod huiusmodi professi nequeant obligari ad ea obseruanda, quæ tunc non obseruabantur; vel ad Regulam obseruandam præter consuetudinē, quæ tempore professionis emissæ vigebat in Religione. Nam quoad ea, quæ sunt de substantia vitæ regularis, nulla datur præscriptio temporis *cap. cum ad monasterium in fin. de stat. Monach.* Alteserra *ibid.* & hoc etiam præcisò, difficile est in relaxatione Regulæ inuenire veram rationem legitimæ consuetudinis, qualis est ad legis abrogationem necessaria; nempè consensum Principis saltem tacitum ad legitimam consuetudinem requisitum ex *l. de quibus l. sed & ea ff. de legibus* Panormit. *cap. vlt. de consuetud. num.* 13. Palaus *tract.* 3. *disp.* 3. *punct.* 2. §. 4. *num.* 3. Tantum enim abest, quod inueniatur in dicta relaxatione consensus Pontificis, quod potius constat de eius manifesta improbatione, cum sæpissimè Summi Pontifices nouis decretis ei aduersentur, reformationemque præcipiant. Roderic. *tom.* 1. *q.* 10. *art.* 9. Lezana *d. part. p. cap.* 7. *num.* 19. *& in Mari magn. Carmelit. ad* §. 26. *num.* 230.

357 Sed quidquid sit de hoc. Admissa consuetudine, non est eius suffragio liber Religiosus ab onere acceptandi reformationem, quando à Superioribus, & magis à Summo Pontifice præcipitur. In primis enim, cum talis consuetudo habeat vim relaxandi obseruantiam Regulæ, quandiù durat: non tamen habet vim, vt auferat Religioni potestatem reformandi Regulam, & auferendi huiusmodi consuetudinem; idcircò qui profitetur talem Regulam etiam tempore relaxationis, se subijcit his, qui habent potestatē reformandi illam, & consequenter virtute se subijcit etiam reformationi, si fiat. Suarez *d. lib.* 10. *cap.* 8. *num.* 19. *& tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 8. Pellizar. *dict. cap.* 5. *num.* 25. Tamburin. de *iur. Abbatiß. disp.* 18. *q.* 4. *num.* 1. Angel. Pistach. *tom.* 2. *de votis tract.* 7. *cap.* 1. *num.* 34. vbi multos adducit. Nec vllus est, qui scire non debeat Prælatos posse pręcipere quidquid conducit ad Regulę perfectam obseruantiam; & ideò emittens professionem simpliciter, & virtute se obligat ad reformationem in omni casu, quo Superiores illam voluerint restituere. Passerin. *d. art.* 8. *num.* 190. Et sic tenetur reformatè viuere, dum reformatio instituitur, etiamsi tempore professionis esset relaxata Regula.

358 Deindè Regulares vouent in professione Regulæ obseruantiam, & non consuetudinem. Suarez *dict. lib.* 10. *cap.* 8. *nu.* 19. Peyrin. *loc. sup. cap.* 8. §. 3. Fagnan. *in cap. Recolentes. de stat. Monach. num.* 6. Passerin. *d. art.* 8. *num.* 190. Et probatur ex Concilio Tridentino *loco dict.* vbi, dum reformatio regularis obseruantiæ præcipitur, iniungitur, quod *omnes Regulares tàm viri, quàm fœmina, ad Regulæ quam professi sunt, præscriptum, vitam instituant.* Per quod apertè dignoscitur, promissionem, quæ fit in professione obseruandi Regulam, cadere suprà Regulam, vt est à Legislatore instituta: non verò vt consuetudine relaxata; alias, si professionis obligatio afficeret obseruantiam Regulę eo modo, quo inuenta est tempore professionis, hoc est vt relaxatę (quæ interpretatio esset valdè nugatoria) nihil præciperet Concilium in ordine ad reformationem, dum dicit *ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptum, vitam componant*; esset enim idem ae dicere, remaneant in suo statu relaxationis. Ergò in professionis emissione non attenditur relaxatio, sed obseruantia Regulæ, promittitur.

359 Insuper, aliud est vouere obseruantiam Regulæ in Religione laxata, quod admittitur: & aliud, vouere obseruantiā Regulæ relaxatæ: quod à nemine prestatur; nec credo, posse hoc modo voueri: quia de ratione religiosæ professionis est, quod emittatur in Religione approbata sub Regula, inquàm, approbata: quin proùt approbata, vt docet Suarez *tom.* 3. *de Relig. lib.* 6. *cap.* 2. *num.* 32. idest, iuxtà viuendi modum ab Ecclesia approbatum; quod de Regulæ relaxatione nequit verificari, cum Pontifices approbantes Regulam præcipiant etiam, vel explicitè, vel saltem implicitè eius obseruantiam. Lezana *d. p. p. cap.* 7. *num.* 4. vnde ad hoc, vt fiant vota in Religione, vt approbata, necesse est, vt fiant secundùm Regulam talis Religionis; ità vt traditio sit ordinata ad obseruantiam Regulæ. Suarez. *ibid.* Ex quo sequitur, non posse conciliari vouere obser-

seruantiam Regulæ in Religione approbata, cum eo, quod est vouere obseruare regulam relaxatam, quia relaxatio Regulæ numquàm est ab Ecclesia approbata; & sic, qui emittit professionem, vt sit vere Religiosus, debet vouere saltem implicitè, & vouet obseruare Regulam approbatam, hoc est non relaxatam, & eius obseruantiam, & non relaxationem, seu consuetudinem intendit.

360 Addit Passerinus *ibid. num.* 186. non posse in Religione aliqua profitentes limitare suam intentionem ad illam relaxationem, seu consuetudinem; quoniam, cum illa consuetudo eo modo, quo est ex Religionis permissione introducta, sic possit ex eius libito, & lege contraria abrogari, numquàm amittit Religio, sed semper retinet ius, & facultatem eam annullandi; aliàs esset omninò irrationabile, quod posset se relaxare, & non posset se ad pristinum statum restituere: quin nec alia intentione admittit aliquem ad professionem, nisi hac, derogandi scilicet, quando opus fuerit, dictas consuetudines, & se quoties sibi benè visum fuerit, ad pristinam perfectionem restituendi; quandoquidem non admittit quempiam ad professionem cum præiudicio, & limitatione suæ potestatis. Vnde fit, quod qui profitentur Religionem, promittunt obedientiam in omnibus, in quibus Religio habet potestatem præcipiendi; & ideò promittunt etiam obedire Religioni consuetudines à se permissas abrogare volenti. *Et num.* 191. subdit, & egregiè; quod cum contractus non sint validi, si fiant ex diuersis conditionibus, & pactis, vno intendente vnum, & alio intendente oppositum, nisi vnius intentio alteri subordinetur: certè Religio, & Prælatus illius nomine contrahens cum profitente, intendit, quod ipse promittat obseruantiam Regulæ, talem qualem habet Religio, & debet quilibet Religiosus habere; & illicitè ageret, si aliud admitteret, quia viuentium in Religione debet esse vnum cor, vna voluntas, vnus finis, vna intentio; & non esset ordo, sed confusio, si ex Religiosis vnus teneretur ad partem Regulæ, & alius ad totam, vel ad aliam partem. Vnde Prælatus non admittit ad professionem ex parte sua, nisi ex præsupposito, quod profitens promittat obseruantiam Regulæ simpliciter, & quatenùs Regula, & Superiores habent efficaciam obligandi. Nec potest Prælatus accipere professionem initam cum pacto, quod Religio non reformetur.

361 Non est ergò ex dictis verum, quod in professione habeatur respectus ad Regulam relaxatam; & quamuis qui profitetur Regulam relaxatam, illam sciat, & profiteatur etiam vt relaxatam; eum tamen, dum profitetur, subijciat se Religioni potenti eam relaxationē tollere, tenetur, dum à Religione abrogatur, illi se conformare, & reformatè viuere. Et hęc est sententia vera, vt ibi Passerin. *num.* 181. & securior, quam bono iure tenet, & probat Fagnanus *in dict. cap. recolentes* pro ea multos adducens; & *in cap. cum causam. de elect. oct. au. notabil.* & maximè si dicta reformatio iubeatur à Summo Pontifice, qui si potest arctiorem vitam inducere, quàm Regula proponat, quo modo loquuntur Innocent. & Hostiens. *in cap. super eo. de Regular.* & sentiunt Abb. *in cap. ad nostram. de appellat. num.* 4. *&* 5. vbi Felin. & Decius; quando tamen iudicatur necessaria ad finem Religionis conseruandum, vt patet in Bonifacio VIII. qui vniuersis Monialibus clausuram perpetuam indixit; vt in *cap. Periculoso de stat. regul. in* 6. quamuis anteà ex professione non tenerentur; hoc enim pacto concernit ipsam Regulam. Nauarr. *comment.* 4. *de Regul. nu.* 4. Syluest. *verb. Religio.* 7. *q.* 16. Angel. *verb. Religiosus.* §. 30. Azor. *tom.* 1. *lib.* 13. *cap.* 11. *q.* 19. Suarez *tract.* 8. *de Relig. lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 7. *&* 8. Passerin. in *dict. cap. Periculoso.* Tamburin. *dict. disp.* 18. *q.* 4. *nu.* 4. à fortiori potest reformationem Religionum imperare. Lezana. *d. cap.* 7. *nu.* 19. Roderic. *tom.* 3. *q.* 52. *art.* 16. & Fagnanus in *dict. cap. recolentes. num.* 7. *&* 8. qui contrariam sententiam omninò falsam resoluit *in cap. Ne innitaris. de Constit. nu.* 326.

362 Quod si quis in professione habeat actū positiuum obligandi se solùm ad Regulam, vt laxatam, & nullo alio modo, etiam si à Religione reformaretur, dicendum est hunc talem non esse professū; quia talis conditio tamquàm contraria substantiæ actus professionis, eam reddit inualidam. Aluiset. *de priuileg. Regul. sect.* 4. *dub.* 35. *num.* 13. Et quia ea obligatio facta obseruandi Regulam vt relaxatam, & non vt saltem reformabilem, cum non sit ad obseruandam Regulam approbatam, non sufficit ad constituendum Religiosum, vt visum est *num.* 359. & insuper desijt consensus Religionis, quæ non fecit, quod licitè facere non potuit; quæ scilicet non eum intellexit admittere ad professionem cum intentione repugnante cum debita subiectione, & ad veram professionem necessaria, qualis est nolendi obedire, & acceptare reformationem Regulæ in casu, quo pręcipiatur. Passerin. *dict. num.* 191. vt in simili de vouente vota solemnia, qui aliàs non debet vouere nisi simplicia, docet Caramuel. *Theolog. fundam. tom.* 1. *num.* 427. ex defectu consensus in acceptante *& num.* 553. *§. Tertia sententia* de vouente castitatem in sua mente coniugalem, quando debet vouere virgineam, & absolutā, & Prælatus acceptans, hanc intelligit acceptare; licet teneatur ob iniuriam, quam intulit Religioni profitendo cum ea limitata intentione, remanere in ea Religione, eiusq; illæsa statuta seruare; quia eligens profiteri in ea Religione tenebatur verè profiteri, modo scilicet supradicto. Vt in simili Sanchez. *d. cap.* 2. *num.* 38. Nec saltem pro foro externo credendum puto ei, qui tali limitatione se professionem emisisse dixerit; secùs perturbarentur Religiones.

DV-

DUBIUM VI.

An Ordinum Reformationes sint laxatis praeiudiciales.

363 Tales esse putant, vel saltem deprædicant aliqui dicentes, hinc apud Populos Conuentualium (vt ità loquar) vilipendia oriri, & eos veluti ethnicos, & publicanos reputari. Non ità tamen est, quia reformatio nullo modo aliorum vilipendium intendit; nec est, cur hinc moueatur plebs ad non reformatos Religiosos minus existimandos, cum tàm inter Conuentuales, quàm Reformatos & boni, & mali reperiantur; & quandoque in laxata Religione viuens, si cum humilitate sua vota obseruet, perfectior erit eo, qui & si arctiori vitæ vacet, id tamen ex amore proprio, vel superbia facit; præterquàmquod, cum in interiori virtutum exercitio potissimùm consistat sanctitas, nō sunt ab exterioritate neque pro Sanctis reformati, neque pro malis habendi laxati. Lezana. *consult.* 44. *à nu.* 70. *& seq.* vbi sub *num.* 74. hoc B. Raymundi Capuani adducit argumentum: *Tota die videmus, quod in diuersis locis, & Conuentibus sunt aliqui Fratres excellentes, quidam in scientia, quidam in sanctitate vitæ; & tamen non propter hoc alij reputantur ignorantes, & mali.* Et sic, quamuis Conuentus, & Fratres strictioris obseruantiæ, seu reformati, boni, vel sancti iudicentur; non propterea alij, qui in Religione laxata, sed iuxta consuetudinem legitimè præscriptam viuunt, mali, aut non sancti reputandi sunt. Vnde cum etiam laxati non obstante aliorum reformatione possint esse sancti, non est dicendum, quod ex reformatione desumatur occasio eorum vilipendij. At dato, quod plebs ignaua hanc malam inferret consequentiam, numquid propterea ablegandæ reformationes ab Ordinibus Regularibus? Non certè. Sufficit, quod hoc non intendatur à Reformatione; ex qua vicissim hoc aliud bonum resultat, quod laxati habeant, quos in obseruanda Regula imitentur.

364 Non est item præiudicialis Reformatio Patribus Conuentualibus, quasi ipsi non sint eiusdem Religionis; & Fundatoris filij, sicut Reformati; hoc enim falsum est, cum per mitigationem Regulæ, vel ex consuetudine, vel ex Pontificio priuilegio non desinant esse tales; & ego infrà *quodlib.* 5. *dub.* 16. dicam clariùs de meis Patribus Eremitanis Calceatis. Vnde contrarium asserentes excommunicari solent à Summis Pontificibus. Lezana *tom.* 2. *verb. Reformati Regul. num.* 2. Et propterea non est curandum, quod aliqui sic fortassè opinentur, quia hoc ex ignorantia procedit; nec ad hos conceptus euitandos, expedit Religioni priuari reformatione, quæ sanè prò sui, & Regulę conseruatione vtilior est & aliàs huiusmodi præiudicia sunt potiùs supposita, & imaginaria, quàm vera, & realia.

365 Monentur tamen Reformati omnes, vt suis non reformatis Patribus obsequium præstent, & de illis non nisi religiosè loquantur. Prò quo facit, quod Leo X. præceperit sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & Papę reseruatæ, ne aliquis ex Fratribus Minoribus appellet alium Priuilegiatum, Collectaneum, Bullistam, Amadeitam, Clarenum, de Euangelio, seu de capucio, seu Bigotum, aut alio nomine irrisorio, iniurioso, aut improperioso, vel quod prò improperioso à patientibus habeatur; vt referunt Cassarub. *in compend. priuileg. mendic. verb. Obseruantes num.* 7. Roderic. *tom.* 2. *q.* 73. *art.* 2. Quod à Summo Pontifice prò eis reformatis, qui non reformatos eiusdem Ordinis iniuriosis, & nouis appellant nominibus actum dicit Lezana. *in Mar. Magn. Seruitarum num.* 189.

366 E contrà autem tenentur & Patres Conuentuales suos Reformatos charitate complecti, & non illorum aut moribus, aut habitui illudere, aut propter reformationem eos à Religionis filiatione siue verbis, siue scriptis excludere: quin potiùs prò eis orare, vt in bono proposito perseuerantes apud eos regularis obseruantia conseruetur. Prò quo facit hoc Sacræ Congregationis Decretum, cuius Originale est in nostro Archiuio Romano.

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium proposita. Ad compescendā nimiam eorum licentiam, qui contrà declarationem alias ab hac sacra Congregatione latam sub die 1. *Septembris. M DC XLV. ausi fuerint deinceps asserere, Fatres Discalceatos S. Augustini, non esse veros eiusdem S. Patris filios, nec eos, eorumque Congregationes gaudere omnibus priuilegijs, quibus Calceati, illorumque Religio gaudet; Eminentissimo Carpineo referente, supradictam declarationem etiam quoad Fratres Congregationis Hispanicæ renouans, & confirmans, pœnam excommunicationis maioris S. Sedi Apostolicæ reseruatæ cōtrauentoribus imposuit; & ad tollendas huiusmodi contentiones, & iurgia, quæ inter Fratres supradicti Ordinis, & Congregationum Discalceatorum non absque Religiosi status dedecore, ac sæcularium scandalo prodeunt; neue Frater cum Fratre contendat, eosdem seriò monet, ac hortatur in Domino, vt proprij instituti memores, ac fraternæ charitatis, per quam sub eodem instituto vocati sunt in societatem Christi in vno Spiritu, contentiones huiusmodi, quæ religiosam vnitatem maximè labefactant, deponant omninò. Quin immò enitantur potiùs, vt ambulantes in domo Dei cum consensu per mutuam in se ipsos charitatem, quod est vinculum perfectionis, veriùs quàm per habitum, & calceamenta, tanti Patris filios se se exhibeant. Dat Romæ XI. Augusti MDC LI. M. Card. Ginetus. M. Albericius Secr. loco ✠ Sigilli;* quod Decretum est à Clemente X. Confirmatum.

DV-

DVBIVM VII.

An in Eremitarum Ordine fuerint Reformationes.

367 DIxi, fuerint, quia de præsenti statu agemus *dub.* 10. Et fuisse dicendum, cum ideò, vt dictum est *num.* 337. in varias Congregationes diuisus fuerit Ordo Eremitarum ex Antonio Sabellic. *Ænead. 7. lib. 9. cæterùm sæpiùs, varièque instauratum in plures abijt familias.* Primario enim Religionis rigore temporum decursu non parùm destituto, non defuerunt, qui regularis obseruantiæ zelo correpti illum variè reparare studuerunt; ex quo tot ortæ Congregationes, quę in generali vnione posteà in vnum complexæ, ad eumdem fontem, vndè fluxerant, Eremitarum nempè Ordinem reuersæ sunt.

Vndecim Congregationes ex Siluester. Marul. *in Ocean. Relig. lib. 4. pag.* 284. enumerat Tamburinus de *iur. Abb. tom.* 2. *disp.* 24. *q.* 4. *num.* 53. Eremitarum Vallis Hisurti; Eremitarum de pœnitentia Iesu Christi, Eremitarum S. Augustini Turris Palmarum Firmanæ Diœces. Eremitarum S. Ioannis Boni, Bictrinorum Fanensis Diœces. Eremitarum S. Mariæ de Lupo Calarens. Diœces. Eremitarum SS. Trinitatis centum cellis in Thuscia, Eremitarum S. Mariæ de Mureto Pisanæ Diœces. Eremitarum S. Iacobi de Minilio Lucens. Diœces. Eremitarum S. Benedicti de Monte Fabali, Eremitarum S. Guilelmi. Ex quibus constat, laxatam obseruantiam pluries fuisse restitutá.

Circà quas Congregationes non vacat modò explorare, an plures, vel pauciores, & omnes fuerint Ordinis S. Augustini, nec ne. Ex suprà laudato Sabell. apparet omnes fuisse Ordinis Augustiniani præter alios *num.* 373. idem sentientes. Sed opus est hoc scriptorum Ordinis. Propterea ad eà, quæ ipsi, & præcipue Torellus in suis sæculis Augustinianis elucidarunt, me refero. Non possum attamen sic eas præterire silentio, quin de duabus principalioribus Congregationibus, scilicet S. Guilelmi, & B. Ioannis Boni, aliquid specialiter inuestigem, cum ab aliquibus videam adhuc reuocari in dubium, an reuerà fuerint Reformationes Ordinis Eremitani, de primo sentientibus tàm ipsum, quàm eius Congregationem sub Augustiniano vexillo non militasse; & de secundo, quod quamuis sub Augustini Regula posteà vixerit, Congregationem suam fundauerit independenter ab eà. Sit ideò

DVBIVM VIII.

An S. Guilelmus Eremitarum Ordinem reformauerit.

368 FVndamentum opinionis contrariæ, dicentium sub S. Benedicti Regula fuisse Guilelmitarum Ordinem ab origine institutum, de nouo suscitauit Ascanius Tamburinus vir doctissimus, & sanè excolendus *tom.* 2. *de iur. Abb. disp.* 24. *q.* 4. *num.* 37. *&* *q.* 5. *num.* 35. Sed miror, quod, cum iam ab eruditissimo Herrera *in respons. pacific.* 5. *ad. §. quintum Apologetici* fuerit ad abundantiam Penotti coniecturis, & rationibus, quibus Tamburinus innititur, responsum, ipse easdem reproduxerit, nihil de nouo addendo, quo magis vrgeri posset difficultas. Vim enim facit Tamburinus in quadam *Innocentij IV. Bulla Guilelmitarum Ordini de* 1248. *directa*, & est huiusmodi, vt refert Angelus Manriq. in *annal. Cisterciens. tom.* 1. *ad ann.* 1136. *cap.* 2. *num.* 3. *Innocentius Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Priori Generali, cæterisque Prioribus, & Fratribus Eremitis Ordinis S. Guilelmi, tam præsentibus, quàm futuris regularem vitam professis in perpetuum: Religiosam vitam &c.* & post aliqua. *In primis quidem statuëtes, vt Ordo Monasticus, qui secundùm Deum, & B. Benedicti regulam, atque institutionem Fratrum Ordinis S. Guilelmi in domibus ipsis institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur &c. Dat. Lugduni* 3. *nonas Septembris* 1248. Ex qua infert, illum Ordinem sub S. Benedicti Regula ab initiò militasse.

369 Sed iam responderat Herrera *d. resp.* 5. *sub num.* 163. (præter suspicionem Marquez de falsitate Bullæ propter rationes, & non leues ibi adductas) ex ea tantum deduci, quod tunc temporis viuerent sub Regula S. Benedicti; non verò, quod eam habuerint à principio; quod est quod controuertitur, cum potuerint ab vna ad aliam transire; sicuti de facto nonnullos Monachos à Regula Benedictina ad Augustinianam Innocentij IV. mandato transijsse ostendit Herrera *ibid. num.* 218. & patet in ipso Guilelmitarum Ordine (supposito, vt vult Tamburinus quod sub illa militaret) qui ad istam transijt in vnione generali de 1256. sub Alexandro. IV. prout & multis monasterijs Eremitarum, quæ ad Benedictinos, & vicissim ab istis ad Augustinianos migrasse probat non semel Torellus in *Sæcul. Augustinian.* de quibus tamen nequit dici, aut quod semper sub eadem, aut nunquam sub aliâ Regula fuerint.

370 Aliam affert idem Tamburinus ibi *q.* 4. *num.* 38. præfati Innocentij IV. Bullam. *Incumbit nobis.* Dat. *Kalend. Ianuarij* 1244. in qua Eremitis Thusciæ præcipiens, vt Regulam S. Augustini assumant, excepit Guilelmitas, vt ex hac dictæ Bullæ inscriptione: *Dilectis filijs vniuersis Eremitis, exceptis Fratribus S. Guilelmi per Thusciam constitutis;* quo indicatur, Guilelmitas non sub ea vixisse Regula. Sed neque quid tale deducitur. Duo enim iubentur ibi ab Innocentio assumere Eremitæ Thusciæ; Regulam S. Augustini, & Ordinem, vt ex his Innocentij verbis: *Nos nolentes vos sine Pastore, sicut oues errantes post gregum vestigia euagari, Vniuersitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenùs in vnum vos regulare propositum conformantes, Regulam B. Augustini, & Ordinem assumatis, ac secundùm eam profiteamini de cætero vos victuros; saluis Obseruantijs, seu Constitutionibus facien-*

dis

dis à vobis, dummodò eiusdem Ordinis non obuient institutis. apud Empol. *pag*. 164. Regulam, inquam, & Ordinem, idest præter Regulam etiam Ordinem, dum Pontifex vltra Regulam, quam ab ipsis obseruari mandat, permittit, vt obseruantias, & Constitutiones particulares sibi condant, dummodò aduersentur institutis Ordinis; quo nomine certè non venit Regula, sed Religio, vt in simili legitur in Instrumento concordiæ Patrum Congregationis Lombardiæ cum Patribus Eremitanis. §. 1. ibi *Nihilominus viuere volunt, & intendunt secundum Constitutiones, & definitiones antiquas dictæ Congregationis, quatenus Constitutionibus Ordinis non sint contrariæ*. ex *lib. priuilegiorum Ordinis pag*. 54. & Empol. in *Bullar. pag*. 219. Itaque non solum sub S. Augustini Regula militare cæperunt, sed etiam Ordini fuerunt effectiuè incorporati Eremitæ Thusciæ; & hoc, ne *sicut oues sine Pastore*, cum non multi essent, & sine capite *errarent*, exceptus est autem Guilelmitarum Ordo, quia, vt potè spectabilis, & satis in orbe diffusus, quin in plures Congregationes, vt notant Herrera *ibid. n*. 169. *in fin*. & Torell. ad *ann*. 1256. *num*. 39. & 43. distinctus, à simili metu erat immunis. Sed non hinc sequitur Guilelmitas S. Augustini Regulam non obseruasse; eo modo quo, si Summus Pontifex vniret Regulæ, & Ordini Minorum omnes obseruantes exceptis Capucinis, malè diceretur, eos sub S. Francisci Regula no propterea militasse.

371 Affert iterum *d. q*. 4. *num*. 37. aliam Alexandri IV. Constitutionem Dat. Anagn. 11. *Kal. Septembris*. Pontific. *ann*. 2. seu. 1256. in qua cum Guilelmitis loquens Pontifex dixit: *Præsentium vobis tenore concedimus, vt sub Regula S. Benedicti secundum institutiones S. Guilelmi remanere in habitu solito valeatis &c*. quasi inde inferatur, institutos sub Regula S. Benedicti, & ideò concessum illis sub ea permanere; & consequenter non fuisse sub Regula S. Augustini. Verùm neque ex hoc id sequitur, quia dato, & non concesso, vt vult Tamburinus, quod verbum illud, *remanere*, appellet alia verba *sub Regula S. Benedicti*; & insuper, quod totus Ordo Guilelmitarum fuerit aliquando sub dicta Regula, non adhuc sequitur, Ordinem Guilelmitarum fuisse sub S. Benedicti Regula ab initio institutū; cum neque Sampson Hayo, qui ex numero Guilelmitarum fuit, id prætenderit: sed potiùs dixerit per octoginta annos ab institutione sub S. Guilelmi statutis vsque ad Gregorij IX. tempora, à quo S. Benedicti Regulam primò acceperunt, vt *infrà num*. 798, sine certa Regula vixisse Guilelmitas. Ad hoc autem vt verificetur ly *remanere* sufficit, quod tunc sub ea viuerent, etiamsi non semper, & ab initio vixerint.

372 Hæc dicta sint, vt appareat Tamburini argumenta non probare. Cæterum non admittendum totum Ordinem Guilelmitarum ante vnionem generalem S. Benedicti Regulam obseruasse; nec ea Alexandri verba totum illū Ordinem respexisse: sed solum aliquos, qui cum Benedictinā Regulam iam assumpsissent, vnioni propterea vel non consenserunt, vel ab ea resilierunt; Et dico totum illum Ordinem saltem vsque ad Gregorium IX. & aliquas eius Congregationes (cum plures fuerint, vt diximus) etiam vsque ad vnionem generalem de 1256. sub S. Augustini Regula vixisse, licet aliquæ aliæ ad illam S. Benedicti transierint. Dixi saltem vsque ad Gregorium IX. quia, qui ex Guilelmitis Benedictinam Regulam amplexi sunt, ab eo Pontifice eam primò obtinuerunt, vt habet Sampson. Hayo *lib. de verit. vit. & Ord. S. Guilelmi* vt infrà *d. num*. 798. & concordat cum Innocentio IV. qui in Constit. *Exigentibus vestræ deuotionis*. Dat. Lugdun. *sext. Idus Aprilis* Pontific. *ann*. 5. seù 1248. apud Herrer. *ibid. num*. 171. Congregationi Guilelmitarum Eremi S. Guilelmi Vrbis Veteris concessionem Regulę S. Benedicti illis à Gregorio IX. factam confirmat; ex qua idem colligit & Io. Petrus Crescentius *in Præsid. Roman. lib*. 1. *enarrat*. 8. *num*. 15.

373 Probo modo assertionem sic primò, quia Guilelmitæ fuerunt ad vnionem generalem citati, vt in adductis à Tamburino *dict. q*. 4. *num*. 37. Alexandri IV. & *q*. 5. *num*. 35. Clementis Bullis. Non videtur autem credibile, quod si semper fuissent alterius professionis, & numquàm Augustinianæ, aut omnes dicti Ordinis Congregationes S. Benedicti Regulam tunc obseruassent, Ordinem tàm præclarum, & per Orbem diffusum, qualis erat Ordo Guilelmitarum, ad S. Benedicti Regulam dimittendam, & nouam S. Augustini suscipiendam, neque Cardinalis Riccardus Papæ delegatus inducere voluerit, neque quod Papa hanc tam notabilem tot monasteriorum mutationem confirmanerit. Et sic eatenùs ad prædictam vnionem fuerunt & ipsi citati; quatenùs, cum intenderet Summus Pontifex ex pluribus Ordinibus, vt asserunt S. Antoninus *dict. cap*. 14. §. 5. Arthmanus Schedel *in* 6. *ætat. mundi fol*. 203. *pag*. 2. Iacob. Naucler. *generat*. 41. *fol*. 213. sub anno. 1215. Miranda *tom*. 1. *q*. 4. *art*. 6. Barbos. de *iur. Eccles. vniu. cap*. 41. *num*. 64. & 88. Anton. Sabellic. *Ænead*. 7. *lib*. 9. Lezan. in *Mar. magn. Eremit. ad* §. 7. *nu*. 17. Sabbatinus in *Vindicijs lib*. 2. *cap*. 16. §. 3. sub S. Augustino vel saltem ex maiori parte militantibus, vnum tantùm Eremitarum Ordinem instituere, omnes Ordines Eremitarum ad dictam Regulam spectantes conuocari voluit, & inter hos, vtpotè talem, & Guilelmitarum Ordinem. Ergò & ipse sub Augustini Regula, saltem ante Gregorium IX. vixit, & aliquæ Congregationes antecedenter ad vnionem etiam viuebant. Probo hanc vltimam partem; quia si nulla Guilelmitarum Congregatio tunc temporis Augustini Regulam obseruasset, nulla fuisset ratio citandi Ordinem tàm amplum, & iam sub Benedicti Regula totaliter constitutum. Ideò autem citati sunt ad vnionem, quia, cum aliquę eiusdem Ordinis Congregationes adhuc sub Augustino militarent, harum intuitu potuerunt, & aliæ

aliæ, quæ ad Benedictinam transierant, aduocari, ad tollendam eiusdem Ordinis Guilelmitarum diuisionem: maximè cum non à multo tempore ad illam migrauerint, & antecedenter eiusdem professionis fuerint.

374 Nec dicendum, quod sub nulla Regula fuerint; & eatenùs eitati fuerint, quatenùs Eremiticam, licet Cænobiticam vitam agebant. Quia si hoc esset verum, non fuisset adeò floridus hic Ordo Guilelmitarum tempore vnionis, quo in plures Congregationes diuisus per Tusciam, Vrbis Veteris Diœcesim, Hispanias, Gallias, & Alemaniam diffundebatur; & ostendo. Vnio generalis facta est de 1256. idest 41. annis post Concilium Lateranense, quod de 1215. celebratum est. Si annorum 41. spatio vnionem generalem immediatè antecedentium, neminem ad professionem admisissent Guilelmitæ, non iam floridus tunc, seu tempore vnionis, sed penè extinctus fuisset Ordo. Ergò, cum adeò tunc floreret, signum est, quod toto eo tempore ad professionem admiserint. Ergò toto illo 41. annorum spatio sub approbata Regula vixit ille Ordo, cum per decretum d. Concilij, & habetur in *cap. Ne nimia. de Relig. domib.* nullus poterat nisi in approbata Religione professionem emittere. Rursus cum Regulam Benedictinam profiteri non cæperint Guilelmitæ nisi sub Gregorio IX. & non omnes, sed primò Congregatio Eremi S. Guilelmi de Vrbe Veter., & de 1238. vt ex d. Constit. Innocentij IV. *Exigentibus vestræ, &c.* asserit Herrera *ibid. num. 169. & 178.* certè tam breui tempore seu decem & octo annorum spatio, qui à 1238. ad vnionem generalem de 1256. euolarunt, non potuit tanta Ordinis dilatatio contingere. Opportet ergò, quod & reliquo tempore, seù 23. annis, qui a Concilio Lateranense de 1215. vsque ad susceptionem Regulę Benedictinæ de 1238. transierunt, ad professionem admiserint. Ergò, quod eo tempore, seù saltem vsque ad Gregorium IX. sub S. Augustini Regula fuerint.

Secundò: quia si sub S. Augustini Regula numquàm militassent, in causa coràm Clemente IV. ab ipsis Guilelmitis agitata pro dissoluenda vnione cum Eremitarum Ordine, & à Superiorum Ordinis Eremitarum obedientia, certè ad ostendendum, se non debere in vnione includi, adduxissent Augustini Regulam illis esse omninò nouam, aut, omnes jam illam D. Benedicti profiteri; hoc enim allegando, propriâ causam melioris conditionis fecissent; Quæ cum non fuerint à parte litigante allegata: sed adductum solummodò pro ratione, quod vnioni non consenserant; & talem vnionem illis non probari; vt videre est apud Marquez *cap. 13. §. 14. pag. 194. col. 2.* & Tamburin. *d. q. 5. num. 35.* ac ex huiusmodi consensus defectu sub illa non fuisse legitimè inclusos, apparet eos tacitè confessos fuisse, iam sub Augustini Regula non solum omnes primò, sed & eorum aliquos etiam antecedenter ad vnionē militasse (secùs hoc saltem ad defensionem insinuassent, quod licet sub Augustini Regula olim fuerint, tunc tamen omnes sub alia viuerent) & ideò non habere quid ex hoc capite opponerent; eo magis cum Alexander IV. non aliam rationem adduxerit pro illis Benedictina Regula relinquenda, præter eorum quietē; si enim sub Augustini Regula numquam vixissent, opus non fuisset pro ratione eorum quietem adducere; cum stante quod illam non vouissent, pro vnione rationabiliter dissoluenda satis hoc fuisset.

375 Tertiò: quia in concordia facta inter PP. Eremitanos, & Guilelmitas maior pars Conuentuum Guilelmitarum remansit sub iure Eremitarum, adeò vt ipse Tamburinus *d. q. 4. num. 37. vltrà med.* dixerit: *Et quidem monasteria* (idest Guilelmitarum) *quæ vnioni consenserant, talia, & tot fuerunt, vt initium Augustinensium à Guilelmitis fuisse communitèr putetur.* Quod factum non fuisset, si non iam & ipsa Guilelmitarum monasteria fuissent Ordinis S. Augustini; hoc enim dempto titulo, non fuisset rationabile, quod maior pars monasteriorū cessisset in ius PP. S. Augustini; nec Patres Guilelmitæ huic cessioni consensissent, cum illis potius debuissent remanere. Ideò autem eos consensisse puto, quia iam militarant sub Augustini Regula; & hac de causa apud Ordinem Eremitarum maiorem eorum numerum remanere debere fuisse in concordia conclusum.

376 Quartò ex habitu, nempè tunica, corrigia, & baculo à Guilelmitis gestari solitis; & de quibus iam laudata Constitutio Innocentij IV. pro Guilelmitis Vrbis Veter. *habitu, corrigia, & baculo, quæ de fertis exceptis*: vbi supponuntur ante transitum ad Cisterclensium statuta ea gestasse, & consequenter illis relicta, tamquam insignia Guilelmitarum omnium propria: quo probatur, prius eos sub altera D. Augustini Regula militasse; quandoquidem habitus ille proprius semper fuit Fratrum Eremitarum S. Augustini.

377 Quinto: ex denominatione *Ordinis S. Augustini*, quo titulo communitèr appellatos fuisse Fratres Guilelmitas admittit & ipse Tamburinus *d. q. 4. & num. 37.* talis enim denominatio indicat, cuius professionis fuerint, nempè Augustinianæ; eo modo quo, quando sub S. Benedicti Regula viuere cœpit Congregatio Eremi S. Guilelmi Vrbeuetan. Diœces. Ordinis S. Benedicti eam appellauit Gregorius IX. dicens. *Priori, & Fratribus S. Guilelmi Ordinis S. Benedicti Vrbeuetan. Diœces.* Nec Tamburini interpretatio potest admitti, quod nempè Guilelmitæ dicti fuerint Ordinis S. Augustini, quatenus plura eorum monasteria transierunt ad Ordinem S. Augustini per vnionem generalē; quia sermo est de Guilelmitis, qui antè vnionē dicebantur S. Augustini; cum enim ipsorum aliqui vnioni consenserint, & aliqui non; & illi per vnionem cessauerint esse, & dici Guilelmitæ, & isti vel sub S. Benedicti Regula permanserint, aut ad illam transierint, neque isti, neque illi vocari potuerunt Ordinis S. Augusti-

ni; primi, quia desierunt; secundi, quia iam sub alia Regula. Quando ergò dicitur Guilelmitas appellatos Ordinis S. Augustini, sensus est de Guilelmitis, qui erant antè vnionem; Ergò non sic appellati per accessionem monasteriorum Guilelmitarum ad Ordinem Eremitarum, quæ subindè accidit, & solum tempore vnionis generalis: sed quià reuerà erant, vel saltem fuerant sub Regula S. Augustini.

378 Ex quibus tandem infero sub eadem D. Augustini Regula hunc Ordinem ab origine institutum; cum enim ex vna parte, vt iuxtà Concilium Lateranense vidimus, saltem antecedenter ad 1238. sub dictâ Regulâ necessario fuerint; & ex altera non possit assignari, quando cœperint illam profiteri, sequitur, quod in sui exordio eam amplexi fuerint Guilelmitæ; prout in simili Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 9. nu. 2.* vt videre est supr. *nu. 240.* Confirmatur ex eo, quod S. Guilelmus reuerà fuit Eremita Augustinianus; vnde dubitari nequit, quin & suam sub d. S. P. Augustini Regula Congregationem instituerit. Nec ex eo, quod eius conuersio D. Bernardi monitis contigerit, deducitur, vt innuit Tamburinus, quod S. Benedicti Regula illi fuerit à D. Bernardo proposita, quia hoc gratis dicitur; & fortè neq; de monachatu cogitauit S. Guilelmus, quando cum eo locutus est D. Bernardus; & ex effectibus, seù ab affectu, & amore vitæ solitariæ, & accessu ad Eremitas, & eorum institutione potiùs induci debet propensio ad Augustinianam Religionem, quæ verè Eremitana est; & magis tunc erat.

379 Quod autem S. Guilelmus reuerà fuerit Augustinianus Eremita, nullus apud sincerè rem iudicantes, & de fundamentis sufficienter instructos, credo quod sit ambigendi locus: cum inter cæteros Summus Pontifex Gregorius XIII. dum in *Dat. Romæ 25. Iulij. 1576.* dixit *Omnibus, & singulis vtriusque Sexus Christi fidelibus qui futuris temporibus domus, & Ecclesias prædictas* (scilicet Prouinciæ Indiæ Orientalis) *Fratrum Eremitarum S. Augustini dicti Ordinis fundatoris, & S. Monicæ matris eius, ac S. Nicolai, & S. Guilelmi dicti Ordinis professorum diebus pro tempore visitauerint &c.* Quod sufficit, vt quilibet, dum in hac mente fuisse Summum Pontificem videt, possit credere Eremitam Augustinianũ fuisse S. Guilemum.

380 Cæterùm qui maiorem hac de re, siuè Augustiniani S. Guilelmi Monachatus, siue eius Congregationis sub Augustini Regula notitiam exoptat, perlegat nostrum Herreram *in dict. respons. pacific. 5.* per tot. vbi disertè rem examinat, Suarij, cæterorumque argumenta dissoluit; *& à nu. 90.* vsque *ad 136.* quadraginta duos adducit Scriptores, & Classicos, quibus addendus Barbos. *Iur. Eccl. vniu. lib. 1. cap. 41. num. 64.* cum alijs infrà citandis, asserentes S. Guilelmum Eremitam fuisse, Diuique Augustini Ordinem reformasse, & reparasse, vel saltem nouam Congregationem sub Augustini Regula instituisse; addens *num. 147.* ex Marquez obseruatione, nullum, aut ferè nullum esse Auctorem, qui ad ea vsque tempora negauerit S. Guilelmum vixisse inter Eremitas Augustinianos; & è contrà plures asseruisse hos ab illo reformatos, quod non videretur benè subsistere, quando aut ipse Augustini Regulam professus non fuisset, aut sub diuersa Regula suum Ordinem instituisset; cum vt benè probat Marquez *cap. 13. §. 13* dici non debeat Eremitam ab Ordine Augustiniano extraneum, & eius Regulæ non instructum voluisse ponere falcem in messem alienã, & Ordinem sub aliorum Superiorum potestate existentem reformare. Ideò concludendum, cum per S. Guilelmum Eremitarum Ordo fuerit notabiliter restauratus, non tàm monasteriorum multiplicatione, quam obseruantiarum, & morum reformatione, ipsum Ordinis reformatorem fuisse, vt præter Arthmanum Schedel, Iacobum Naueler., Emanuelem Roderic., Rousserium, Hieronymum à Sorbo apud Herreram *loc. dict.* & Ioan. Petr. Crescentium in *Presidio Roman. lib. 1. pag. 371.* tenent etiam Chrysostomus Henriquez in *Menolog. Cisterciens. 20. August. pag. 275.* Ioannes Baptista Confettius *dict. summ. mater. priuil. Mendic. cap. 6.* Hieronymus Rodericus *resol. 125. nu. 34.* Pellizar. *Manual. regul. tom. 1. tract. 2. cap. 4. q. 6.* & hac de causa Eremitanos Patres longo tempore Guilelmitas appellatos cum supradictis DD. notant Augustiniani Scriptores.

381 Superest argumentum Auberti Miræi *de originib. monastic. lib. 2. cap. 15.* & Gregorij de Laude *in Def. Verit. B. Ioachim. Abb. cap. 51. pag. 193. 194. & 196.* desumptum ex litteris Vrbani VI. quibus prohibetur Guilelmitis, ex eo quod viuerent sub Regula S. Benedicti, transitus ad Eremitanos S. Augustini; ex officio more Benedictinorum, quod ipsi persoluunt; & ex statua D. Benedicti, quam tamqnam Regulæ, quam ipsi profitentur, Auctoris, in Ecclesia sui Ordinis colunt; & ex eo, quod PP. Guilelmitæ Belgij de 1628. Patres Cistercienses exorauerint, vt Officium S. Guilelmi admitterent, quod Ordinem sub eorum Regula seù S. Benedicti *instituisset*. Verum non est, cur ijs immoremur; ex negato siquidem transitu non sequitur, eos non fuisse sub S. Augustini Regula; cum & nobis prohibeatur transitus ad PP. Calceatos, vt *num. 478.* & *num. 1190.* nec tamen propterea non eiusdem Ordinis. Et vno verbo omnia soluuntur: verificari siquidem supradicta pro tempore, quo iam ad Benedictinam Regulam transierunt: Sed non inde inferri, non militasse prius sub altera D. Augustini; & præfatæ Guilelmitarum assertioni, dico fortè de 1626. ita cogitasse, eo quod sub anno 1256. ad illud vsque tempus hoc est per 400. annos sub ea Regula vixerint: non ità tamen esse ex Sampsone Hayo eorum Scriptore, vt suprà vidimus, qui ex perantiqua sui Ordinis scriptura ea desumpsit teste Angelo Manriqu. in *Annal. Cisterciens.* ad ann. 1136. *cap. 2. num. 2.* & quia S. Guilelmus, vt cum Henriquez insinuauimus,

Or-

Ordinis Eremitani Reformator à PP. Cisterciensibus habetur.

DVBIVM IX.

An B. Ioannes Bonus eundem Ordinem reformauerit.

382 PRò hoc clariora habemus testimonia. Constantinus Laudensis, qui ex canonizationis instrumentis vitam eius conscripsit, octogenario maiorem è viuis excessisse testatur B. Ioannem Bonum, cum per annos quadraginta inter Eremitas Augustinianæ Religionis prius vixerit; & concordat cum Cardinalis Riccardi assertione, prout in Innocentij IV. Bulla *Admonet Nos* Dat. *Kal. Maij.* 1252. apud Empol. *fol.* 176. per quam habetur, B. Ioannem Bonum post acceptam S. P. Augustini Regulam per plures annos illi Congregationi præfuisse. Sic enim. §. 6. *Cum autem ijdem Religiosi aliquam de approbatis Regulis non haberent, quidam ex eis accedentes ad Sedem Apostolicam obtinuerunt ab ea B. Augustini Regulam sibi dari; & sic ex tunc cæperunt in regularibus obseruantijs instrui, & regulariter se habere.* Et §. 8. *cumque d. F. Ioannes Bonus, qui per plures annos fratribus prædictis præfuerat, & fratres ipsi eidem tamquam institutori Ordinis ipsorum reuerenter intenderant &c.* Et Augustinianum fuisse tenent inter alios quamplures Baptista Egnatius. *in exempl. illustr. viror.* Raphael Volateran. *in sua Antropolog.* Polidor. Virgil. *lib. de inuent. rer.* Morigia *lib. Histor. Relig. cap.* 22. Arnold. Bostius *in spec. hist. Sectator. Eliæ. & Elisæi lib.* 2. *cap.* 10. & plures alij apud Marquez *cap.* 13. §. 17. Et hoc adeò verum est, vt inde ea de Augustiniano S. Francisci Monachatu controuersia originem duxerit.

383 Quarè non video, quomodò non liberè admiserit hanc veritatem, sed potiùs occultare studuerit idem Tamburinus *dict. q.* 4. *num.* 38. Quamuis enim ex suprà adductis Cardinalis Riccardi verbis admitteretur, colligi non statim ab exordio Augustini Regulam eos recepisse (quod tamen inde deduci negat Herrera *respons. pacific.* 2. *à num.* 50. *& seqq.* & *respons.* 3. *num.* 100. dicens ea per recapitulationem, seù anticipationem à Cardinale Riccardo fuisse enarrata, vt colligi potest ex Donesmundo infrà) non tamen tanto tempore in eo statu perdurasse deducitur, quantum supponit Tamburinus, dum processum temporis, & Capituli Congregationem illis tribuit. Quo enim ad Capitulum omninò gratis, & sine fundamento dicitur, cum adhuc sine Regula essent, nec quid de eo constet, fuisse ab illis celebratũ; & quoad processum temporis corruit; cum enim ex alijs suprapositis eiusd. Cardinalis Riccardi verbis appareat, post assumptam S. Augustini Regulam per plures annos illi Congregationi præfuisse B. Ioannem Bonum, paucis annis ad summum sine Regula fuisse concludendum esset.

384 Quidquid autem sit de hoc; sicuti ex illis verbis *Cum autem ijdem Religiosi aliquam de approbatis Regulam non haberent*, argumentatus est, eam ab initio Congregationem sub Augustini Regula non fuisse institutam; sic & ab alijs subsequentibus §. 7. *Qui cum iam vocarentur Fratres Eremitæ Ioannis Boni Ordinis S. Augustini, Nouitij, qui recipiebantur ab eis profitebantur hoc modo: Ego N. facio professionem, & promitto obedientiam Deo, & B. Mariæ, & tibi Priori Fratrum Eremitarum S. Mariæ, de Cesena, tuisque Successoribus vsque ad mortem secundùm Regulam B. Augustini, & Constitutiones Fratrum istius loci*; & alijs in §. 8. *Cumque dictus F. Ioannes Bonus* (loquitur Cardinalis de Ioanne Bono post susceptam Regulam) *qui per plures annos Fratribus prædictis præfuerat &c.* poterat liberè confiteri sub Augustini Regula illam Congregationem etiam ante vnionem militasse.

385 Alia item ibi dicit Tamburinus, quæ approbari non possunt. Quod in eo Capitulo, omisso Ianbonitarum nomine, assumpserint simpliciter denominationem Eremitarum S. Augustini; quod verum non est, nec in tota Cardinalis Riccardi enarratione hoc nomen reperitur; vel enim appellati sunt Fratres Eremitæ Ioannis Boni Ordinis S. Augustini, vel Fratres Eremitæ S. Mariæ de Cesena, vel Fratres Eremitæ Ioannis Boni, vel Fratres Eremitæ, vel Ordo Eremitarum: numquàm autem simpliciter Fratres Eremitæ Ordinis S. Augustini; quod est longè diuersum; & proprius titulus erat Patrum Eremitarum Ordinis S. Augustini, qui à Congregatione Ianbonitarum distinguebantur. Secundò, quod Innocentius IV. illam Bullam *Incumbit nobis*. directam *Dilectis filijs vniuersis Eremitis, exceptis fratribus S. Guilelmi per Thusciam institutis* de qua *num.* 370. ad Fratres Ianbonitas direxerit; quod pariter longè abest à vero; cum illi Thusciæ Eremitæ vniti fuerint per dictam Bullam Ordini Eremitarum S. Augustini de anno 1244. & Ianbonitæ nonnisi in vnione generali de 1256. Tertiò, Congregationes Ianbonitarum, de Brictinis, & de Fabali fuisse vnicam Congregationem, & ex diuersitate locorum diuersimodè appellatas; Quod item non subsistit, cum & ipse *num.* 53. Congregationes, quæ in vnione in vnum Ordinem Eremitarum conuenerant, enumerans, has veluti distinctas Congregationes ponat; & si fuissent vna sola Congregatio, & solum distincti Conuentus, Alexander IV. non dixisset in Bulla vnionis *Quædam S. Guilelmi, quædam S. Augustini Ordinum: nonnulla autem Fratris Ioannis Boni: aliquæ verò de Fabali: aliæ verò* (qua dictione diuersitas importatur) *de Brictinis censebantur*. Ad quid enim eas distinctè enumerare, si posito, quod essent vna Congregatio, satis fuisset nominare illam Fratris Ioannis Boni, sub qua venissent & illæ de Fabali, & de Brictinis? sed nimium credidit Pennoto Tamburinus; cuius tamen dictum debebat illi esse suspectum, vt potè ab Eremitani Ordinis Impugnatore prolatum.

386 Vnde ad rationem in fine *dubij*. 7. positam rediens dico, quod, licet non statim à principio

cipio suæ Congregationis,& vitæ solitariæ Augustini Regulam professus fuerit B. Ioannes Bonus (cuius dubij resolutio ad rem præsentem non facit) cum Augustinianam Regulam, habitum,& Ordinem susceperit,& in eo professus fuerit, nec non regularibus obseruantijs, nouâ licet Congregationem instituendo decorauerit, Eremitarum hinc Ordo summoperè restauratus est, vt obseruauit Antonius Sabellicus *Ænead. 9. lib. 5. pag. 549.* dicens: *Per id tempus Eremitanus Ordo instauratus est, cum temporum iniuria ad interitum penitùs perductus esset. Instaurationis auctor Ioannes Bonus Mantuæ natus eiusdem vir professionis*. Cum quo concordat Hyppolitus Donesmundus Franciscanus in p. 1. *histor. Mantuana lib. 4. pag. 267.* per hæc verba: *Anno sequenti iuit Romam in habitu simplicis Eremitæ S. Augustini, cuius Regulam amplexus fuerat, impetrauitque ab Innocentio III. posse in simul congregare omnes Eremitas eiusdem Regulæ, qui dispersi viuebant extrà Ciuitates, vt claustraliter aggregati cum determinatis legibus meliùs seruirent Ecclesiæ. Id quod per quadraginta alios annos, quos vixit, sic effecit, vt postea sit à multis appellatus Fundator Eremitarum S. Augustini in Congregatione viuentium*. Quod sufficit, vt dicatur Ordinis Reformator, sicuti dicitur à Philippo Bergomen. ad *ann. 1199.* Quem credo sensum approbantes, Ordinis Eremitarum Reformatorem dixerunt & Emanuel Roderic. *tom. 1. q. 2. art. 4.* eius compendiator *d. resol. 125.* Ioannes Baptista Confettius *loc. sup. tit. de Mendicant. Ord. cap. 6.* Hieronymus à Sorbo in *enarrat. Ordin. Mendic. verb. Ordo Eremitar.* & Ioannes Roussetius in *libr. de stat. & orig. Ord. S. Francisci q. 5. prohem.*

387 Verum quidem est huiusmodi reformationes tum per S. Guilelmum, tum per B. Ioannem Bonum institutas non fuisse tales, vt Ordinem ipsum Eremitarum S. Augustini reformauerint; hoc est, fecerint, vt fratres Ordinis Eremitarum strictiorem obseruantiam ab ipsis Reformatoribus restitutam amplecterentur; licet multi ex S. Augustini Eremitis id egerint: sed quatenus post emissam professionem in Ordine Eremitarum distinctis Congregationibus (vt & in præsentibus Ordinum reformationibus obseruatur) distinctis statutis,& constitutionibus,& sub distincta obedientia iuxtà pristinam Regulæ obseruantiam instituerunt. Marquez *dict. cap. 13. §. 10. & 18.* Herrera *dict. respons. 5. num. 151. & 310.* Plenecuaulx *lib. 5. Prim. Augustiniani. cap. 4. in Chronol. ad ann. 1164.* & patet, quia horũ Congregationes tamquàm distinctæ fuerunt postea in vnione generali eidem Ordini Eremitarum S. Augustini incorporatæ.

DVBIVM X.

An de facto in Ordine Eremitarum sint Obseruantes, & Reformati?

388 POsito, quod nomine Conuentualium venerint, & veniant Fratres, vt ita dicam, Regulæ mitigatæ professores, & Obseruantium nuncupatione, qui reformationẽ suscepta primum regulare institutũ excolunt, vt obseruant Miranda *tom. 1. q. 12. art. 1. concl. 2. art. 2. concl. 1. 2. & 3.* Roderic. *tom. 1. q. 4. art. 2. & 4.* Confettius in *Summ. mater. priuil. Mendic. cap. 2.* & fatuet Calixtus III. apud Lezanam *in Mar. magn. Carmelit. nu. 242.* hoc duplex Religiosorum genus existere in Ordine Eremitarum, communis sensus est eorum, qui hunc eumdem Ordinem in Conuentuales,& Obseruantes diuidi scribunt. Roderic. *tom. 1. q. 2. art. 4.* Compendiator *resol. 123. nu. 34.* Mirand. *d. q. 12. art. 1. concl. 2.* Ioan. Bapt. Confett. *loco dict. & cap. 6.* Hieronymus à Sorbo in *addit. ante Compend. Cassarub. fol. 10. vers. extatque*. Ioann. Rousset. *d. q. 5. proemial. fol. 49.* Tamburin. de *iur. Abb. tom. 2. disp. 24. q. 4. à nu. 41.* Lezan. *consult. 44. num. 33.* Et ità reuerâ est, & propterea tot in Ordine Augustiniano Congregationes.

389 Relaxato post vnionem generalẽ, sicut & alijs, Eremitarũ Ordine, à tempore Ioannis II. Regis incœpisse in hoc eodem Ordine obseruantiam restitui per quemdam Regis Consiliarium de Alarcon, qui Religionis habitu suscepto regularem disciplinam reparare studuit; & tunc Claustrales ab Obseruantibus fuisse diuisos scribunt Roderic. *d. q. 4. art. 3.* & Compendiator *loc. sup.* Quod verum esse potest, si loquantur de reformatione Ordinis in Regnis Hispaniarum; nam in Ordine simpliciter, non tunc cœpit reformatio; cum Congregatio Illicetana, quæ nunc est vna ex Obseruãtibus sit antiquior. Hanc subsequtæ sunt aliæ multæ Congregationes; nempè S. Ioannis de Carbonaria, Perusiana, de Lombardia, Montis Hortonæ, Baptistinorũ, Apuliæ, siue de Dulceto, Calabriæ, siue Zamparorum, Dalmatiæ S. Mariæ de Scala, S. Spiritus Venetiar., quæ omnes Obseruantes dicuntur,& cum in Ecclesia diù floruerint,& floreant Eremitarum Ordinis nomen, & gloriam mirificè extollunt.

Adsunt & Congregationes Discalceatorum, quæ & si posteriores tempore, non inferiores tamen tam ratione obseruantiæ, quam Conuentuum multiplicitate. Et de his in sequentibus.

QVODLI-

QVODLIBETVM QVINTVM DE EXCALCEATIS ORDINIS EREMITARVM S. AVGVSTINI.

Onsequens est, vt vbi actum de Reformatione, de Excalceatis, qui inter Congregationes, seù Ordinis Reformationes non infimum locum occupant; aliqua subdantur. Aliqua dixi, quia Historicum non ago; & quia ea, quæ Carolus Moreau, vt in Præfatione monuimus, in controuersiam adduxit, satis erunt ad rem præsentem.

DVBIVM I.

Quandonam, & à quibus restituti in Ordine Eremitarum Patres Discalceati.

390 NON est hic sermo de Congregationibus Excalceatorum, quæ iam fuerunt in Ordine Eremitarum; quia ad hanc existentem *Italia* nuncupatam mea dirigitur intentio. Et de restitutione loquor, quia à S. P. Augustino institutos suppono Patres Excalceatos; & ex dicendis *quodlib.* 9. constabit. Restitutio ergò Discalceatorum Ven. Thomæ à Iesu Ferdinandi Aluarez de Andrada (vna ex Illustrioribus Regni Portugalliæ familijs) filio, & Eremitani Cæli syderi splendidissimo debetur; Qui zelo obseruantiæ motus, videns, quod multi è Patribus Eremitanis Lusitania relicta Italiam peterent, vt inter Congregationes Obseruantes Regulam perfectius adimplerent, Reformationem Ordinis inibi restituere meditatus est, & opere compleuit; nam approbante Ven. P. Ludouico de Montoya eius tunc Prouinciæ Vicario Generali, & fauente Cardinali Infante Henrico à latere Legato, & postea eiusdem Regni Serenissimo Rege, constructo ad hoc pij cuiusdam viri eleemosinis monasterio, multisque ex Calceatis Patribus (quorum vnus fuit celebris ille Vniuersitatis Salmanticæ Cathedraticus Ludouicus Legionensis) habitu reformato indutis, sub vita strictiore, austerioreque suscepta obseruantia, Reformationis opus vidit fœliciter inceptum: Sic ex Alexio de Meneses Augustinianę Religionis præstantissimo alumno, Indiarum, Orientalium Prorege, & Archiepiscopo Goano, posteà verò Archiepiscopo, & Primate Pragense in Vit. Thomæ à Iesu *num.* 5. & 6. Andreas à S. Nicolao *tom.* 1. *Chronic. Excalceat. Hispaniæ cap.* 8. & in *lib. Prouentus Messis Dominicæ in ectyp. proem. pag.* 2. & 3. Mauritius à Matre Dei *lib.* 1. *Satr. Erem. Augustin. cap.* 2. §. 1. Ioannes à S. Augustino in sua notitia M. S. *Originis Fatr. Excalceat. tit.* 1.

391 At quia mundum aduenerat tempus à Patre præfinitum, & Thomas à Iesu ad patientiæ palestram præcipuè vocabatur (aduersantibus nonnullis Ordinis Patribus) in sui exordio compressam lachrymatus est Reformationem, & ea de causa, vt *ibid. num.* 7. Alexius de Meneses, multa perpessus est incommoda, atque tribulationes. Eius tamen exauditis in Cælo precibus; quod tunc Vlyssipone stabiliri non potuit, in Regno Castellæ paucos post annos est exitu fœliciore completum: Anno siquidem à Virginis partu 1588. Sixto V. Summo Pontifice, dum Reuerendiss. P. Gregorius Petrochinus de Montelparó totius Ordinis S. Augustini Generalis verè dignus Hispanicas Prouincias visitaret, vt instantijs à Catholicó, & pijssimo Rege Philippo II. Religionis nostræ Reformationis cupidissimo sibi illum inuisenti factis satisfaceret, congregato Toleti Capitulo prouinciali, decreta fuit Reformatio. Andreas à S. Nicolao *d. ectyp. proemial.* & in Chronic. *eod. tit.* 1. *cap.* 9. Mauritius à Matre Dei *ibid. cap.* 2. §. 2. Quod, vt optatum finem assequi posset, à P. Reuerendiss. Generali fuit P. Petro de Roxas eius Prouinciæ Prouinciali, noua loca; siuè monasteria pro Reformatione fundandi sub *die* 29. *April.* 1589. concessa facultas, vt ex hac in eiusdem Generalis Registro memoria: *Facultatem facimus*

M. J.

M. P. Petro de Roxas, vt in Prouincia nostra Castellæ, vbi ipse est Prouincialis, durante tempore sui Prouincialatus in districtu dumtaxat suæ iurisdictionis quæcumque domos, & loca Recollectorum nostri Ordinis accipere, ac inibi noua loca pro eis fundare, & instituere sub potestate eiusdem Prouinciæ &c. vt refert Thomas de Herrera *in Alphabet. August. litt. H. pag.* 356. Et subsequenter, cum P. Ludouicus Legionensis (qui, vt *d. elyp. proæm.* habet Andreas à S. Nicolao, de 1568. hoc cum Ven. Thoma à Iesu amplexus fuerat institutũ) formam, qua à Recollectis viuendum esset, & Constitutiones, sicut idem P. Generalis illi demandauerat, meditatus fuisset, & compilasset, die 20. *Septembr.* 1589. in Conuentu Dominæ nostræ de Pino per Prouincialem, & Definitores Calceatos recognitæ, & approbatæ, & manibus proprijs subscriptæ fuerunt; de quibus vt constet, verba eadem, quæ apud D. Andream à S. Nicolao *eod. tom.* 1. *Chronic. cap.* 10. in Hispanico idiomate leguntur, latinitati data adnectimus: *Auctoritate nobis ad hoc concessa à Reuerendiss. P. Gregorio Elpisensi Priore Generali iuxtà Decretum in Capitulo Prouinciali celebrato Toleti anno elapso* 1588. *hæc quæ sunt inferius ordinamus. Forma viuendi pro Patribus Augustinianis Excalceatis decreta per Prouincialem, & Definitores Prouinciæ Castellæ &c.* & subsequuntur Ordinationes per capita distinctæ (ex quibus aliquas alibi producemus) quæ P. Petri de Roxas Prouincialis, Ludouici Legionensis, Gabrielis de Gualdaraz, Lucæ de Medina, & Antonij de Arze Definitorum subscriptionibus clauduntur. Et sic perfectum est à Patribus nostris Calceatis tam laudabile institutum (quod plures ex ipsis, & conspicui Patres amplexi sunt, & amplificarunt) nempe à Ven. Thoma à Iesu primò Vlyssipone, deindè à Ludouico Legionense in Regno Castellæ; Vndè, quod Thomas Herrera de vno, & Nicolaus Crusenius de altero scribunt, iubet subnectere: *Egregius* (sic primus de Thoma à Iesu *in Alphab. sub litt. T. pag.* 446.) *extitit zelator Obseruantiæ Regularis, & vitæ Religiosæ; nouamque, vt ferunt, strictioris vitæ Recollectorum Congregationem animo concepit, quam in Lusitania edere non potuit; alij postea in Prouincia Castellæ feliciter protulere.* Et secundus *in Monastic. Augustin. pag.* 208. de Ludouico Legionense: *Vir latinis, Græcis, Hebraicisque litteris instructissimus, Cathedraticus Salmanticæ Vniuersitatis, Vicarij Generalis officio, & Prouincialis munere donatus, Prouinciam laudabiliter rexit, arctiorisque vitæ initium fuit* (idest Discalceatorum Recollectorũ) *ac tandem obijt emeritus anno* 1591.

392 Vnde apparet, quam longè à vero aberrauerit idem Crusenius, *dum p.* 3. *cap.* 43. *sub ann.* 1589. dixit: *Tunc laudabile, & rigorosum vitæ genus sub Regula S. Augustini commentus est quidam Pater Andreas Diaz Hispanus in Castellæ Regno, eodem habitu nigro, ac forma non absimili Heremitarum; illudque Discalceatorum S. Augustini nuncupari fecit, imitari gestiens Ven. PP. Capucinos Ordinis S. Francisci, à quibus hi Religiosi Discalceati S. Augustini solo externi habitus colore, ac cingulo differunt, in victus austeritate, ac mortificatione ferè pares. Fautores inuenit in Hispaniæ Regnis magnum Theologum P. M. Ludouicum Legionensem, aliosque Hispanos rigidiore vita magis aptos*; confundit enim Congregationem Italiæ, de qua *dub. seq.* cum Hispana, cuius non P. Andreas Diaz, sed supradicti Patres Definitorij, & Capituli Prouincialis Toletani institutores fuerunt; ni data opera hoc nescire fingat; nec meminit de Ludouico Legionense se scripsisse, vt adnotauimus: *Arctiorisque vitæ initium fuit*; quod stare non posset, si initium attribuendum esset Andreæ Diez, & Ludouicus tantummodo instituti fautor.

393 Sic autem instituta Reformatio erecta fuit primò in Prouinciam S. Augustini, & à superioritate PP. Calceatorum, ac gubernio exempta per Clementem VIII. vt in Constit. *Apostolici muneris sub* 11. Februarij 1602. prout in *Bullar. Roman. tom.* 3. *in Constit.* 36. *Gregorij XV.* Deinde per eundem Gregorium in Constit. ead. 36. *Ad Sacrum B. Petri. sub,* 31. *Augusti* 1622. in Congregationem sub Vicarij Generalis ex eisdem Recollectis assumendi regimine, & in quatuor Prouincias diuisa. Barbos. *collect. decis. Apostol. collect.* 326. *num.* 5. & *de Iur. Ecclesi. vniu. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 93. Nouar. *lucern. Regul. verb. Eremitæ, num.* 10. scilicet S. Augustini Regni Castellæ nouæ, & veteris; B. Mariæ de Pilar in Regnis Aragoniæ, & Cathaloniæ; B. Thomæ de Villanoua in Regnis Valentiæ, & Bethicæ; & S. Nicolai de Tolentino in Indijs Philippinis; Clara virtutibus, & eorum, qui pro Christo necati sunt, sanguine nobilis.

Radices non solum in Hispaniarum, & Indiarum Regnis iecit hæc Recollectio, sed indè in Italiæ solo transplantati palmites excreuerunt in arbores. Aliæ namque sunt subindè erectæ Congregationes, quarum vna Italiæ, & Germaniæ, altera Galliarum nuncupatæ, & postremò quarta in Portugalliæ Regno, quibus omnibus Eremitani Ordinis Reformatio valdè diffusa est, & amplificata.

DVBIVM II.

Quandonam, & à quibus instituta Congregatio Discalceatorum Italiæ.

394 DE hac mea Congregatione sic scribentem inuenio Nicolaum Crusenium in *d. Monastic. Augustin. p.* 3. *cap.* 45. ad ann. 1599: *Cum hi fluctus Ordinis altius se se erigerent, statim sub eorumdem initium aliquot Patres Itali cum P. Andrea à S. Iob, & Augustino Maria extremum quoddam Reformationis genus inuenerunt, vestemque ferè Capucinorum, at atram assumpserunt; ab Hispanorum more, de quibus suprà, non absimiliter viuebant; non tamen in omnibus cum illis conueniebant. Locum primum sibi delegerunt Romæ apud S. Paulum della Regola inter coria Coriariorumque fatores; nomen sibi Discalceatorum S. Augustini assumpserunt: Sed ab imperio, & iurisdictione Reuerendiss. Generalis recesserunt.* In pluribus tamen

erraut

errauit, vt mox ex dicendis.

395 Assumpto ad Purpuratorum Collegiũ Gregorio de Montelparo; congregato de 1592. *die 16. Maij* in Conuentu S. Augustini de Vrbe Capitulo generali, quod in Catalogo Capitulorum generalium centesimum enumeratur, in quo in Generalem electus fuit P. Andreas Fiuizzanus, de mandato Clementis VIII. qui in inferioribus totius Ordinis protectionẽ nactus fuerat, de eiusdem Ordinis Reformatione actũ est, & communi Patrum decreto eius institutio ordinata. Testis est Cardinalis Saulius, qui dicto Capitulo præsedit, dicens in sententia quadam ad fauorem Excalceatorum, proùt infrà *num. 492. Declaramus igitur hos Fratres Discalceatos veros, & germanos esse S. Augustini filios; eorum enim Congregatio ab ipsis Fratribus Augustinianis Conuentualibus Romæ capitularitèr congregatis anno 1592. quo in Magistrum Generalem electus fuit R. Andreas Fiuizzanus, instituta est, &c.* Et verè, nam statim ad effectum hujusmodi ordinatio demandata est per Ven. P. Andream Diez Talabricensem, vnum ex Patribus Hispanicæ Recollectionis, quem magnum Dei Seruum appellant Petrus Martyr Felinus *in lib. admir. Romæ pag. 145.* & Io. Petrus Crescentius *in Præsid. Roman. part. 2. enarrat. 1. num. 3.* Cum enim die 28. *Iunij*. 1592. in Sanctorum Apostolorũ Petri, & Pauli peruigilio Neapolim appulisset, à Patribus Calceatis pro Reformatione inchoanda Ecclesia S. Mariæ de Oliua vna cum monasterio extrà Portam Spiritus Sancti sita, de P. Cæsaris Prouincialis consensu statim publico Instrumento fuit illi assignata, & concessa; Vbi die non 6. *Iulij*, vt scribit Mauritius à Matre Dei *loc. supr.* sed 26. *Augusti* ad Reformationis habitum, & vitam P. Andream à S. Iob admisit, quem posteà secuti sunt multi ex Patribus Calceatis, inter quos P. Ambrosius Staibanus Baccalaureus, & Io. Baptista Christallinus, qui die 18. *Septembris eiusdem Anni* per manus eiusdem P. Andreæ Diez habitum sumpserunt; nouam tamen non emiserunt professionem, cum iam essent professi inter Patres Calceatos, quod tunc temporis sufficiebat, attento transitu à Calceatis ad Reformatos, & à Reformatione, quandiù perseuerare non poterant, ad eosdem Calceatos regressu, & quia sub eiusdem P. Generalis obedientia viuebant.

396 Itaque errauit Crusenius, primò circà tempus, si de institutione propriè locutus est, quia non de 1599. incæpit in partibus Italiæ hæc reformatio, sed de 1592. Secundò circa veram originem Congregationis dicens, *aliquot Patres Itali inuenerunt*, quasi fuerit eorum inuentum, cum tamen demandata fuerit à Capitulo generali Ordinis. Tertiò circa primum Reformationis Institutorẽ, qui fuit P. Andreas Diez, & non Andreas à S. Iob, & Augustinus Maria, cum primus à P. Andrea Diez, & secundus à P. Ambrosio Staibano Reformationis habitum sumpserint. Quod si quis dixerit, à P. Arsenio ab Ascensione in *Vit. Ven. P. Joannis à S. Guilelmo lib. 1. cap. 10.* & ipsi Andreæ à S. Iob vna tamen cum Ven. P. Andrea Diez opus hoc Reformationis attribui, parum suffragatur, quia sensus eius est, non quod Andreas à S. Iob fuerit primus huius Regularis obseruantiæ restaurator, cum ipse V. Andream Diez suum in Reformatione superiorem recognouerit, & ab illo ad huius Congregationis habitum fuerit admissus: sed quod fuerit primus, qui ab eo admissus illum in tam laudabili opere coadiuauerit. Sic Herrera *in Alphabet. pag. 29. ad ann. 1611.*

397 Errauit quartò circa locum, & cum eo errauit Carolus Moreau, dum in *Vindiciar. p. 2. cap. 4.* postquam de Gallicana egerat, de hac mea Congregatione subiunxit: *Si pauculis retrodiebus annosiorem in Italia eorumdem Fratrum institutionem* (pauculos dies quatuor annos, qui ab Italiæ Congregatione ad Gallicaná missionem intercesserant, appellat; conuincitur tamen contradictionis, cum annosior esse non posset, si pauculos tantum dies præcessisset) *curiosius euoluam à Carmelitis Discalceatis Romæ in vico Coriario nouæ suæ vitæ rudimenta auspicata est.* Errauit, inquam, vterque circa locum, quia si de prima Reformationis domo sit sermo, ea non Romæ, sed Neapoli, & Ecclesia S. Mariæ de Oliua; & si de Romana, fuit Ecclesia SS. Petri, & Marcellini à fel. recor. Cardinale Camerinen., vt ex Instrumento sub *die 10. Maij* 1594. benignè concessa, & nequaquam illa S. Pauli de Regula. Nec ex eo, quod postea ad S. Pauli de Regula in Coriariorum vico sitam Ecclesiam se transtulerint, eorum fætores illis obfuerunt, quin ibi suauem obseruantiæ odorem efflarent; nec est cur indè Reformationi dedecus aliquod inauguret Crusenius, quando & Apostolorum Princeps in sui Pontificatus exordio apud Simonem Coriarium, vt in *Apostol. act. cap. 9. & 10.* legitur, inhabitauit. Sed quid obijci possit videamus.

398 Hoc opponitur, quod Congregatio hæc fuerit instituta à Clemente VIII. cum ipse in Constit. *Decet Romanum Pontificem* sub die 5. *Nouembr.* 1599. in Bullar. Cherub. *tom. 3. Constit. 63.* dixerit; *Nos itaque cupientes propagationi Congregationis Fratrum Reformatorum Scalciatorum Ordinis S. Augustini nuper in alma Vrbe per Nos admissæ, ac institutæ opportunè prospicere &c.* Ergo non fuit instituta per Patres Ordinis Eremitarum. Sed patet responsio ex dictis *num.* 147. vbi vidimus Ordinem Eremitarum à S. P. Augustino institutum, & si ab Ecclesia institutum dixerint Iordanus, & Antoninus, quæ omnia huc possunt adaptari. Addo, dici à Pontifice non à se institutam simpliciter, sed Romæ institutam, & admissam, cum ipse reuera in Vrbem eam introduxerit: quo non negatur à Patribus Ordinis Eremitarum institutam fuisse. Deindè; verò hoc dictum est à Summo Pontifice, quia de ipsius mandato in Capitulo generali in Conuentu S. Augustini celebrato decreta fuit hæc Reformatio, & ab ipso approbata de 1594. vt *dub. sequen.* & sic potuit, se institutorem appellare, iuxtà morem Summorum

Pon-

Pontificum, qui aliquem Ordinem approbantes, se eorum nuncupant institutores, vt idem Clemens in Constit. *Ad Militantis Ecclesiæ regimen* sub 20. *August.* 1599. apud Laert. Cherub. *tom.*3. pro Reformatis, & Discalceatis SS. Trinitatis Redemptionis Captiuorum, in qua §. 1. cum Ordinem ab Innocentio III. dicit institutum; & §. 2. ipsorum Reformatorum Congregationem à se institutam dicit, *erigimus, & instituimus*, quibus verbis vsus est in approbatione Congregationis Discalceatorum Hispaniæ, de qua prout in incipien. *Apostolici muneris num.* 393. laudata, sicut & Vrbanus VIII. pro altera Reformatorum SS. Trinitatis Redemptionis Captiuorum Congregatione in Gallia in Constit. *Aliàs à Nobis*. sub die 28. *Februar.* 1631. apud Tamburin. *tom.*2. *disp.*24. *q.*4. *nu.*76. nec per hoc dicitur, quod à Patribus eiusdem Ordinis institutæ non sint huiusmodi Congregationes. Sed à Summis Pontificibus institutæ dicuntur, quia ab ipsis approbatæ, sine qua approbatione aliorum institutiones nullius fuissent valoris. Ità in casu nostro.

399 Veritas ergò est, quod hæc Congregatio à Patribus ipsis Calceatis ortum habet, & quatenus in Capitulo generali de 1592. fuit ab ipsis decreta, & quatenus executioni mandatà est per Ven. P. Andream Diez, qui fuit vnus ex numero Recollectionis Hispanæ, & prius vnus è Patribus Calceatis, vt habet Andreas à S. Nicolao in *d. Ethyp. proœm. ad Prouent. Mess. Dom. pag.*14. quę Hispana Recollectio pariter per Patres Calceatos in Capitulo prouinciali Toletano de 1588. fuerat instituta; & quatenus primi, qui sunt eam in Italia amplexati, fuerunt ipsimet PP. Calceati.

400 Primus huius Congregationis Vicarius Generalis fuit à Reuerendiss. P. Generali (per eumdem ad alteram Congregationem Siculam, siuè Centurbij regendam P. Andrea Diez Vicario Generali, vtpotè ad Reformationem præ cæteris idoneo, prius deputato) P. Ambrosius Staibanus destinatus, vt ex his P. Generalis litteris sub die 13. *Nouembr.* 1592. expeditis *Cum Ordinis nostri splendorem summoperè cordi habeamus, illumque magis, ac magis amplificare cupiamus*. Et paulò post. *Cum itaque nouam Ordinis nostri Congregationem institueris* (intellige lato modo, cum ipse non fuerit institutor) *sub titulo Fratrum Discalceatorum Ordinis Eremitarum S. Augustini, illamque à Nobis petieris approbari, & à Congregatione Eremitarum Reformatorum Siciliæ diuidi; ac separari. Nos huic tuo desiderio satisfacere cupientes, harum vi, nostrique Officij potestate prædictam Discalceatorum Ordinis nostri Regni Neapolitani Congregationem approbamus, & te eiusdem Congregationis Vicarium Generalem constituimus, quem sub nostra tantũ potestate degere volumus &c.* Et ita sentiunt P. Epiphanius à S. Hieronymo in *Chronic. M. S. part.* 1. *cap.*7. Ioannes à S. Augustino in *breui Notit. M. S. Origin. Congregationis tit.*3. Mauritius à Matre Dei in *Sacr. Erem. d. lib.*1. *cap.*3. §. 1. Nec obstat, quod in Registro P. Fiuizzani huius Vicarij Generalis electio reperiatur sub 16. *Nouemb.* 1593. his verbis: *F. Ambrosius Staibanus Tarentinus Vicarius Generalis instituitur nouæ Congregationis Discalceatorum Eremitarum S. Augustini Regni Neapolis cum facultate recipiendi noua loca, & separatur à Congregatione Siciliæ*; potest namque esse, vel quod non statim registrata fuerit, vel quod tunc, vt certũ puto, ipse in officio confirmatus fuerit. Cui Staibano ex P. Generalis electione successit P. Augustinus Maria à SS. Trinitate Sauonensis, qui olim in Congregatione Lombardiæ Procuratoris generalis munere functus fuerat, vir eximiæ virtutis, egregius Concionator, & regularis obseruantiæ amantissimus, qui pluribus annis præfuit, & valdè profuit. Et hi fuerunt duo Vicarij Generales à P. Generali deputati.

401 De anno 1598. de ordine fel. record. Cardinalis Alexandrini S. Congregationis Episcop. & Regul. Præfecti à SS. D. Clemente VIII. ad id specialiter delegati, præcedente etiam dictæ Congregationis Decreto sub fin. 1597. expedito, celebratum est in S. Pauli de Regula Conuentu primum Capitulum generale in præsentia eiusd. S. Congregationis Secretarij D. Bernardini Morra: In quo idem P. Augustinus à SS. Trinitate in Vicarium Generalem à solis Patribus Reformatis Excalceatis est confirmatus, qui electionis modus independenter à P. Generali hucusque seruatus est, & seruatur in hac nostra Congregatione.

402 Creuit in dies Congregatio; & ipsi de 1611. altera Congregatio Ordinis Reformata, quæ de 1608. per litteras Pauli V. *Collapsæ Regularis* apud Cherubin. *tom.*4. in Regno Siciliæ sub titulo *S. Mariæ de Succursu* sub P. Generalis obedientia instituta fuerat; eadem instante Congregatione, & eius nomine suis petentibus Procuratoribus à Cardinale Saulio, totius Ordinis Protectore eiusd. Pauli V. viuę vocis Oraculo vnita fuit, & incorporata; & tandem à Gregorio XV. huiusmodi vnio de 1621. *pridiè idus Februarij* per litteras suas, *Pastoralis officij, &c.* confirmata apud Cherubin. *tom.*3. *Constit.* 3. Multiplicatis posteà Conuentibus in quatuor Prouincias Romanã, Neapolitanam, Ianuensem, & Siculam diuisa fuit Congregatio ab Vrbano VIII. per litteras *Ad vberes* sub 29. *August.* 1626. apud eumd. Cherub. *Constit.*58. De qua diuisione Barbos. *in collect. Decis. Apost. collect.* 326. *num.*6. & *de Iur. Ecclesf. vniu. lib.* 1. *cap.*41. *num.*94. Nouar. *Lucern. Regul. verb. Eremita num.* 10. Et ab Alexandro VII. in Breu. *Militantis Ecclesiæ*. die. 16. *Iunij* 1659. in alias quatuor Prouincias, Germanicam, Regni Neapolitani, Pedemontanam, & Messanensem subdiuisa; apud eumd. Cherub. *Bullar. tom.*5. *impression. Lugdunen. Constit.*70. & à Clemente V. per litteras; *Ex iniuncto Nobis* die. 20 *Iulij* 1674. altera Mediolanense adaucta, vt in litteris Apostolicis nostræ Congregationis per Ioan. Bartholomæum à S. Claudia collectis. *litt.*22. Sed in Capitulo generali de 1689. vnita Prouincia Regni cum Neapolitana, in octo modo Prouincias distincta, Congregatio Italię,

&

& Germaniæ dicitur, cum ibi floreat, & præter Viennense, in quod instante Ferdinando II. Imperatore ab Vrbano VIII. per litteras, *Impositi Nobis*. sub die 13. *Martij* 1630., vt in dictis litteris *litt*. 11. immissi sunt Patres Excalceati, multa monasteria possideat.

DVBIVM III.

Quandonam ab Ecclesia approbata hæc Italiæ Congregatio.

403 De huius Congregationis approbatione, seu confirmatione credo locutos eos, qui de 1599. eam scribunt à Clemente VIII. institutam; Licet enim suprà adducta ex Constit. *Decet Romanum Pontificem* verba, *Nuper in alma Vrbe per Nos admissa, & instituta*, institutionem importare videantur; non est tamen sensus, quod de anno 1599. instituta fuerit, vt patet ex dictis, & ex dictione *nuper*, per quam iam supponi videtur: sed quod tunc fuerit approbata speciali modo, cum per eamdem Constit. *Decet Romanum Pontificem* vsque ad illam diem emissæ professiones confirmentur, & ad habitum, professionemque admittendi libera facultas concedatur, per quæ Religionum approbationem fieri docet Suarez *de Relig. tom. 3. tract. 7. lib. 2. cap. 15. num. 11.* Et ità in terminis vigore dictæ Constitutionis *Decet &c.* Bordon. *profess. regul. cap. 1. num. 159.* Consonat Herrera *in Alphabet. litt. A. pag. 29.* ibi. 1599. *Clemente VIII. Summo Pontifice approbante*; & clarè Barbos. *de iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 41. num. 92. & in collect. decis. Apostol. coll. 326. num. 2.*

404 Mihi tamen videtur antecedentèr hæc à Sede Apostolica approbata Congregatio; sub die enim. 22. *Decembr.* 1594. altera Constit. pariter incip. *Decet Romanum Pontificem*, prout in dictis litteris Apostol. *litt*. 1. confirmauit concessionem nobis à Cardinale Saulio de ipsius Summi Pontificis mandato factam Conuentus, & Ecclesiæ B. Mariæ de Sanitate Terræ Summæ per hæc verba: *Decernentes dictos Fratres Reformatos in ipsis Ecclesia, & Conuentu perpetuò remanere*. Insuper de 1595. fecit idem Clemens facultatem Episcopo Ebredunensi introducendi Reformationem hanc in Prioratum Villaris Benedicti vt infrà *num*. 410.: Quæ omnia Congregationis approbationem inuisceratam habent; cum ipsum indulgere Religioni alicui permanere in aliqua Ecclesia ad diuina officia celebranda, sit eam approbare per Bordon. *d. num*. 159. & multò magis addita dictione *perpetuò*. Vndè sub hoc anno 1594. hanc Congregationem à Sede Apostolica formiter approbatam concludo; & secundam de 1599. fuisse prioris approbationis confirmationem; Quod declaratur etiam per eadē verba *nuper per Nos admissa, & instituta*; nō enim alio modo dicitur institui à Summo Pontifice Religio, quam eius viuendi formam approbando; & sic cùm hæc Pontificia institutio, quæ idem est, ac approbatio, supponatur ad annum 1599. ad dictum annum 1594. debet omninò referri.

DVBIVM IV.

De munere P. Petri à Matre Dei Carmelitæ Excalceati in hac Congregatione.

405 A Nostris incipiamus Nicolao Crusenio, & Carolo Moreau, quorum ille in *d. Monastic. p. 3. cap. 45. ad ann. 1599.* sic habet *Nec inter suos* (de Excalceatis loquitur) *Caput, cui obtemperarent elegerunt* (*sed quod mirabere Lector*) *Generali Carmelitarum Discalceatorum aliquot annis paruerunt; donec erumpente monstruositate, & ab eius obedientia dimissi, Vicarium Generalem suæ Congregationi impetrarunt*. Pauca verba, sed erroribus plena. Monstruositatem in primis apellat, quod Excalceati paruerint P. Petro à Matre Dei in superintendentem illis à Vicario Christi Clem. VIII. deputato; Secundò eum Generalem facit, cum tamen vltimo tantum suæ Superintendentiæ, hoc est octauo anno, & paucos ante mortem menses in Generalem fuerit electus. At crassius errat dicens, non habuisse tunc Congregationem Caput, cui obtemperaret, & solum post P. Superintendentis obitum obtinuisse Vicarium Generalem. Et vbi sepelit Ambrosium Staibanum, & Augustinū Mariam Sauonensem à P. Generali ante Superintendentis deputationē Vicarios Generales electos? Et quomodo nōnisi post 1608. hoc est à Superintendente defuncto Vicarij Generales impetrati, si Clemens VIII. in litteris superintendentiæ *De Religiosorum quorumlibet* die 10. *Iul*. 1599. in dictis *litteris Apost: litt*. 2. & apud Isidorum à S. Ioseph *in lib. 1. Histor. Carmel. Discal. cap. 46.* præcipit Vicario Generali, vt in Superintendentē eum recipiat: *Mandantes propterea in virtute S. Obedientiæ dilectis filijs Vicario Generali, & Fratribus dicti Ordinis Reformatorum, vt Te in nostro nomine Superintendentem agnoscant*; Et vlteriùs in d. Constit. *Decet Romanum Pontificem* sub die 5. *Nouembr*. 1599. etiam post Superintendentis deputationem, Vicario Generali ad habitum, professionemq; admittere consensit, vt *dub. præced.* diximus? Si adhuc ipso Superintendente superstite, & in secundo Capitulo generali de 1603. Præside in Vicarium Generalem electus P. Ioannes Paulus à S. Nicolao, sicut & in tertio de 1606; eodem pariter Superintendente Præside in idem Vicarij Generalis Officium confirmatus est P. Iulianus à S. Maria, qui anno præcedente 1605. ob Ioannis Pauli renuntiationem electus fuerat in Vicarium? Constant hæc omnia ex Capitulorum actis, & Chronicis M. S. ex quibus deprompta luci consignauit in fine Bullarij, siue litterarum Apostolicarum pro nostra Congregatione P. Ioannes Bartholomæus à S. Claudia; Vndè nescio quo fundamento potuerit Crusenius ea scribere; & tam patentèr hallucinari.

406 Consimilis est Caroli Moreau error,

O dum,

dum, vt diximus *nu.* 397. prima nostræ Reformationis rudimenta à Patribus Carmelitis Excalceatis nos auspicatos esse scripsit. Septem enim annos sub hac eadem strictiore obseruantia antè Superintendentis deputationem vixerant nostri Patres Reformati; & ab ipso sunt paucula quædam, & potius cæremonialia superaddita, vt obseruat P. Epiphanius in *Chronic. M. S. part. 1. cap. 9. & 24.* Sed de his Chronistæ.

407. Vt tamen appareat, hanc superintendentiam nihil monstruositatis præseculisse, en finis Summi Pontificis in ea decernenda. *Patiebatur* (sunt verba d. P. Isidori à S. Ioseph Carmelitæ excalceati *loc. supr.*) *etiam nouellus Gratr. alseorum copia, qui non tam rerum curiositate potius, quam perfectioris vitæ desiderio ex Conuentualibus conuenerant, & inueterata vitæ licentia exui se se non patiebantur; Vndè ruina proxima videbatur Reformatio, cum nondum benè stabilitum tot machina impeterent. Quod cum Clemens VIII. inaudisset, &c. P. Petrum Reformationi S. Augustini præfecit titulo Superintendentis; voluitque, vt auctoritate Apostolica eosdem regeret, ac gubernaret, statuta, ac Constitutiones examinaret, & reformaret, &c. & eos, qui à Conuentualibus, aut alijs Ordinibus transierunt ad Reformationem inidoneos censeret, ad priores Ordines remitteret, prout &c.* Cordi erat Summo Pontifici Reformationis Augustinianæ augmentum; ideò P. Petro à Matre Dei, qui & reformatus erat, opportuniori directioni superintendere comisit.

408. Non est tamen per hoc dicendus Augustinianorum Reformator, vt à quibusdam vulgari percepi, cum in sui muneris exordio Congregationem, & cum suo Vicario Generali septem iam antè annos institutam inuenerit; quin, vt dixi à Clem. VIII. de 1594. approbatam; nec Constitutiones, quibus vtimur, efformauerit, vt non benè sentire videtur Isidorus à S. Ioseph *ibid.*, & præter duo de quibus mox, cæremonialia tantummodò induxerit. Neque hunc illi titulum conferre potest Superintendentia, cum & ipsa S. Theresia in suorum Excalceatorum Reformatione directorem, fautoremque præcipuum habuerit S. Petrum de Alcantara contrà Carmelitanæ Religionis aduersarios conatus; S. Raymundus de Pennafort Ordinis Prędicatorum suas partes habuerit in fundatione Ordinis S. Mariæ de Mercede, &c.; Ex vi Constit. eiusd. Clem. VIII. *Ad militantis Ecclesiæ* apub Cherub. *tom. 3. Constit. 62.* aliquis Pater siue ex Carmelitis, siue ex Minoribus Reformatis arbitrio Nuntij electus cum ijsdē facultatibus, quas in nostra Congregatione habuit P. Petrus à Matre Dei; expellendi scilicet non idoneos, & statuta condendi, præfuerit Reformationi Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captiuorum; sicut & Reformationi eiusdem Ordinis in Regnis Galliarum alter ex exteris Reformatis cum ijsdem facultatibus fuerit ab Vrbano VIII. deputatus per suas litteras *Aliàs Nobis*. sub die 28. Februarij 1631. apud Tamburin. *de iur. Abb. tom. 2. disp.* 24. 94. *num.* 76. quorum tamen nullus talium Ordinum Reformator à quoquam, nisi fortè simpliciore vocabitur; & sic neque P. Petrus à Matre Dei.

409 Nihilominus & si Congregationis Reformator non fuerit, titulus superintendentię nos illi tenet deuictos; tum quia suis virtutibus ad religiosam perfectionem eos Patres excitauit, & vna simul in ea adipiscenda concertarunt; tum quia, licet solum triginta quinque Nouitij octo annorum spatio, quibus nobis præfuit, vt ad nostræ Reformationis habitum admitterentur, permiserit, & nouorum monasteriorum fundationibus non consenserit: quin aliqua ex iam erectis, ipso iubente bona vt credo mente, dimissa fuerint, auctoritate Apostolica, qua pollebat, vt professiones non amplius in P. Generalis, sed P. Vicarij Generalis nomine, quarto non ambiendi voto adiecto, emitterentur, concessit; & de facto iterum tunc omnes illam, & cum tali voto emiserunt nulla facta P. Generalis mentione, vt ex authenticis attestationibus in Archiuio Romano asseruatis apparet; Et ideò nomen eius in benedictione.

DVBIVM V.

De alijs Excalceatorum S. Augustini Congregationibus.

410 FLorebat hæc Romæ, & ante Superintendentis deputationem Reformatio, & inter alios eiusdem habitum in Conuentu S. Pauli de Regula Patres Matthæus Lotharingius posteà à S. Francisca, & Franciscus Amet dictus à S. Hieronymo per P. Augustinum Mariam dicti monasterij Priorem susceperunt, & expleto Nouitiatus anno ibidem professionem emiserunt, vt refert Mauritius à Matre Dei in *S. Erem. lib. 1. cap. 3. §. 2.* Horum diligentia die 7. *Maij* 1596. præuia Clementis VIII. facultate per eius litteras, *Expon. Nobis*, sub *die* 23. *Decemb.* 1595. inter Illustriss. Guilelmum Dauenæon. Archiepiscopum, & Principem Ebredunensem ex vna parte, & Patres Generalem Fiuizzanum, & Ioann. Baptistam à Plumbino Procuratorem Generalem ex altera initum est pactum, & stipulatum Instrumentum per acta Octauij Cellij C. A. Notarij pro introducenda Reformatione in Conuentu Villaris Benedicti Gratianopolitan. Diœces., cuius Prior commendatarius erat præfatus Archiepiscopus; vt videre est apud eumdem Mauritium *ibid.* Et die 16. *Maij* 1596. expeditæ fuerunt litteræ obedientiales, quibus prędicti Patres Mattheus, qui à P. Generali in Priorem dicti monasterij electus fuerat, & Franciscus vna cum F. Euodio Zurapago, vt quæ dicto erant concordata Instrumento perficerent, in Gallias dimissi sunt, vt *ibid.* d. Mauritius *pag.* 171. Quibus felicissimè peractis per alias litteras de 1600. sub die 23. *Nouembr.* Incipien. *Ordinis vestri propagationi* apud eumdem Mauritium *pag.* 173. fuit illis

ab eodem Clemente noua in Regno Franciæ monasteria acceptandi facultas elargita. Vndè cunctis, & præcipuè Christianissimis Regibus beneuisa, & sanctitatis odore pergrata succrescente Religiosorum, & monasteriorum numero fuit ab Vrbano VIII. in tres Prouincias Parisiensem, Delphinatus, & Prouinciæ per litteras, *Nuper supplicationibus*, sub die 28. *Martij* 1635. apud eumd. Mauritium *ibid. pag.* 216. diuisa.

411 Alia item Congregatio Discalceatorum non multis ab hinc annis incæpit in Regno Portugalliæ Serenissima Aloysia Maria Regina promouente, cuius institutionis notitia cum à Clementis X. Constitutione *Sollicitudo Pastoralis*. 8. *Jebruar.* 1675. sufficienter habeatur, eam videre est in dictis litteris Apostolicis nostræ Congregationis *litt.* 23. Posita est autem ibi inter nostras, quia de mandato Sedis Apostolicæ nostræ Congregationis Constitutiones obseruare tenetur, & nostris propterea priuilegijs fruitur. Hanc solam de huiusmodi Congregatione considerationem addo, quod tandem ad Vrbem Vlyssiponen. vbi V. P. Thomas à Iesu incæperat, & vndè exierat, post excursas Hispaniam, Italiam, & Gallias, redierit Augustiniani Ordinis Reformatio. Diuinæ bonitati propterea laus.

DVBIVM VI.

1 *De harum Congregationum inter se distinctione, & comparatione.*

412 IN his conueniunt omnes dictæ Congregationes. Primo in origine, cum vna fluxerit ab alia, quatenus V. P. Andreas Diez Recollectionis Hispanicæ professor, hanc nostram, quæ Italiæ dicitur inchoauit, à qua posteà altera Galliarum profluxit; & sic ad inuicem quodam consanguinitatis vinculo fæderantur. Ea verò Portugalliæ, quamuis non per Religiosos alicuius ex his tribus incæperit, cum tamen iisdem regatur legibus, quibus Congregatio Italiæ, ad eamdem potest referri, Secundo in eo, quod vna quæque suum habet Vicarium Generalem ad inuicè independentem, vt Barbos. *de iur. Eccl. vniu. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 94. quod enim ipse dicit de Vicarijs Hispaniarum, & Italiæ, idem verificatur de alijs duobus. Tertiò in ratione Reformationis Ordinis Eremitarum, & vna cum habitu reformato ex panno grossiore, licet cum aliqua accidentali differentia quoad formam, austeriorem vitam ducunt, & sub strictiore forma Regulam omnes obseruant. Quartò, quod omnes omnibus, & singulis Patrum Calceatorum priuilegijs fruuntur.

413 Differunt verò ratione Constitutionum cum vnaquæque excepta Portugallen. proprias habeat à Constitutionibus Ordinis potissimum exceptas, in aliquibus tamen vel diminutas, vel mutatas, vel quoad modum, ac etiam asperitatem differentes. Maior autem diuersitas est inter Congregationes Italiæ, & Portugalliæ ex vna parte, & alias duas ex altera, ratione voti non ambiendi, quod præter tria consueta ab illis emittitur, & non à istis. Differunt item ratione maioris, vel minoris exemptionis à P. Generali, & alijs nonnullis, nempè.

414 Congregatio Hispanica fuit instituta per decretum Capituli prouincialis Toletani. Italica per decretum Capituli generalis totius Ordinis. Gallicana ex solius P. Generalis Fiuizzani consensu. Prima fuit sub gubernio Prouincialis PP. Calceatorum dictæ Prouinciæ ab anno 1588. vsque ad annum 1601., quo tempore à Nuncio Apostolico ex Clementis VIII. concessione fuit exempta, vt ex confirmatione per litteras *Apostolici muneris*: Sub die 11. *Februar.* 1602. apud Cherubin. *tom.* 3. *in Constit.* 36. *Gregorij XV. Ad sacram B. Petri*. Secunda, seù Italica eodem anno 1592. quo fuit instituta, vel ad summum anno sequente 1593. fuit à P. Generali ab omnium Patrum Calceatorum gubernio exempta, & sibi immediatè subiecta prout *sup. n.* 400. Idem dico de Gallicana, cum ipsius primi institutores fuerint Congregationis Italiæ membra.

415 Hispanica à Prouincialis Calceatorum regimine absoluta erecta est in Prouinciam S. Augustini dictam, sub proprio quidem Prælato, sed dumtaxat Prouinciali, vt ex ead. Const. Clem. VIII. *Apostolici muneris*; nec erecta est in Congregationem, aut illi præfectus Vicarius Generalis nisi de 1622. per Gregorium XV. d. Constit. 36. *Ad Sacram B. Petri*; vndè tredecim annorum spatio fuit sub Prouincialis Calceatorum gubernio; viginti & vno sub proprio Prouinciali Reformato, & triginta tribus annis sine Vicario Generali. Italica verò eodem institutionis anno, vel sequente erecta est in Congregationem cum proprio Vicario Generali, vt dictum est *dub.* 2. 3. & 4. de Gallicana quando incæperit sub titulo Congregationis satis mihi non constat, quia P. Matthæus in monasterio Villaris benedicti introductus est, & illud titulo Prioris gubernauit, vt ex dicto Instrumento cum Episcopo Ebredunen. apud Mauritium in *S. Erem. pag.* 170.; & ex litterar. Apost. *Ordinis vestri*, Clementis VIII. titulo: *Dilectis filijs Priori, & Conuentui Prioratus Villaris benedicti Ordinis Fratrum Reformatorum Discalceatorum S. Augustini*, prout *ibid. pag.* 173. Nec ab anno 1596. vsque ad 1605. (in quo facultate illis ab eodem Clemente de 1600. facta, vt dictum est *dub. præced.* noua fundandi monasteria Massiliense erexerunt) alium teste Mauritio *ibid. pag.* 174. conuentū habuerunt. Vndè, cum vsque ad dictum tempus vnicum tantum habuerint monasterium, & sub titulo, & gubernio Prioris fuerit, non mihi constare dixi, an antè prædictum annum 1605. ibi erecta in Congregationem Reformatio. Nec ab hoc dubio me liberat, quod in litteris P. Generalis apud eumdem Mauritium *ibid. pag.* 212. hæc habeantur: *Vberes fructus, quos dilecti Filij Con-*

gregationis nostræ Discalceatorum Galliæ, quamuis minuta germina in Vinea Domini producunt, & paterna meditatione pensantes, inducimur, vt illa fauorabiliter eis concedamus, quæ F. Franciscus Amet Procurator totius Congregationis à Nobis expostulauit, & vt aliqua in Congregatione disponamus, quæ ad incrementum illius conspicimus, atque intuemur salubriter expedire; quia cum fuerint illæ litteræ sub 26. *Augusti* 1610. expeditæ locutus est P. Generalis de Reformatione, pro tunc temporis forsan, non verò quæ antè annũ 1605. esset in Congregationem erecta. Saltem non video iuxta ea, quæ in eodem Mauritio lego, eam Congregationis nomine ab vllo Summo Pontifice appellatam præter quam ab Vrbano VIII. de 1628. in litteris, *Ex Iniuncti Nobis*. Sub die 21. *Iulij*, apud Mauritium *ibid. pag.* 214.

416 Quod si dicatur sic fuisse nuncupatam per verba æquipollentia ab eodem Clemente VIII. in supradict. Constit. *Ordinis vestri* nempè. *Vt de Generalis Prioris, aut Vicarij vestri Ordinis consensu*; responderem ibi locutum Summum Pontificem de Vicario Ordinis Eremitarum, Fuluio Asculano, qui tunc temporis loco Generalis defuncti Ordinem regebat, vt apud Empol. *in Catalog. Capitulor. in fin. Bullar. ad ann.* 1598. & 1602. & non de Vicario Congregationis. Et si repetatur, appellatam Congregationem ab eodem Clemente in altera ad fauorem nostræ Congregationis Italiæ incipien. *Pastoralis officij*. sub 25. *Septembr.* 1604. in dictis litteris Apostol. *litt.* 4. in qua habitus nostro similis cuicumque prohibetur, nisi Congregationis membrum actualiter existat, aut a Congregatione Galliæ, aut Hispaniç pro negotijs gerendis huc aduenerit; dico sic appellatam generico, non verò specifico Congregationis titulo; quatenus nempe Congregatio accipitur pro multorum vnione: non autem pro Ordine formaliter in Congregationem cum suo Capite, nempe Vicario generali erecto, prout accipitur hic Congregatio; & patet, quia & *ibidem* tribuitur hic titulus Hispanicę, quam tamen in Congregationem cum Vicario Generali non nisi de 1622. erectam fuisse vidimus *num. praced.* In omni autem casu, cum fuerit ibi appellata Congregatio à Clemente de 1604. adhuc & hoc titulo est antecedenter ad illam, seu de 1599. Congregatio Italiæ à S. Sede insignita.

417 His accedit, quod Congregatio Italiæ vi decreti S. Congregationis de mandato Sanctissimi primum de 1598. celebrauit generale Capitulum, in quo Superiores tum Generales, tum locales ab ipsis Patribus excalceatis electi sunt. Hispana non nisi de 1621. vt dicitur in d. litteris Apost. Gregorij XV. *Ad Sacram B. Petri*, cum eius antecedentia Capitula fuerint solum Prouincialia, vt ex cit. Const. Clementis VIII. *Apostolici muneris*. Et de Gallicana certum est, quod ab anno 1596. vsque ad 1610. nullum celebrauit Capitulum: quin petita à P. Generali illud congregandi licentia, fuit illis denegata, & ab ipso P. Generali Superiores omnes electi, vt ex eiusdem P. Generalis litteris, *Ad vberes*. apud Mauritium *ibid. pag.* 213. Capitulum verò generale celebrare, & superiores sibi eligere solum cæperunt post concordiam cum P. Generali factam, & per litteras Vrbani VIII. *Ex iniuncti Nobis*. sub die 21. *Iulij* 1628. confirmatam apud eumdem *pag.* 214.

418 Differunt insuper, quia in Hispaniarũ Congregatione nomine P. Generalis professiones emittuntur; quod seruatum est & in altera Galliarum vsque ad 1635. quo ab Vrbano VIII. concessum est in incipient. *Nuper supplicationibus*. die 28. *Maij*. apud eumdem Mauritium *pag.* 216. vt nomine Vicarij Generalis illas emitterent. In hac autem Italiæ ab anno 1599. ad hanc vsque diem nusquam in professionibus facta est mentio P. Generalis, sed solummodo P. Vicarij Generalis auctoritate superintendentis Apostolici vt *supr. num.* 409. In illis electiones Vicariorum, sicut & Capitulorum acta à P. Generali confirmantur: in hac nullo modo; Illæ habent ad eumdem appellationem: Isti omninò interdicta. Congregatio Italiæ confirmata est à Sede Apostolica de 1594. ad summũ de 1599. vt dictum est *dub.* 3. Hispana, licet sub nomine Prouinciæ de 1602. à Clem. VIII. in *d. Apostoliei muneris*. Gallicana ab Vrbano VIII. de 1628. in cit. *Ex iniuncti Nobis*. Nec dicendum fuisse confirmatam à Clemente VIII. de 1600. sub 21. *Nouembr.* per d. *Ordinis vestri &c.* Constitutionem, per quam Priori Conuentus Villaris benedicti tribuitur facultas in Regno Franciæ ad Reformationis propagationem, monasteria fundandi: *Ordinis vestri propagationi quantum cum Domino possumus prospicere cupientes*; tantum enim abest, quod per eam confirmetur Congregatio Galliarum: quin potius per illam confirmatur Congregatio Italię; Pater enim Matthęus dicti Conuentus Prior non alium Ordinem illuc transuexerat præter illum, quem ipse in Conuentu S. Pauli de Regula Congregationis Italię professus fuerat; teste eodem Mauritio *ibid. pag.* 106. Vndè cum Summus Pontifex dixit, se cupere illius Ordinis propagationem, certè locutus est de Reformatione, quam ipse P. Matthæus professus fuerat; & sic potius Reformatio, quam in Italia ipse Matthęus hauserat, per eam Constitutionem confirmari videtur, quam, quod noua Congregatio per eam approbetur; quamuis non negem posteà illam Conuentus Villaris prædicti in Congregationem excreuisse, & ratione tum regiminis, tum diuersorũ vtriusq; statutorum, quæ temporis decursu sancita sunt, atque exemptionis Congregationis Italię à P. Generalis auctoritate, vt notat Mauritius *ibid.* ab hac distinctam, & à Summo Pontifice approbatam. Et dato quod concedatur eius approbationem euenisse de prædicto anno 1600. adhuc verificatur prius fuisse à S. Sede Congregationem Italiæ approbatam.

419 Hinc apparet omnibus his Congregationibus anteriorem esse confirmationem Italiæ;

liæ; quod adhuc euidentius patet, si confirmationes Congregationum pro cuiuslibet Constitutionum confirmationibus promiscuè accipiantur. Nam Hispana, vel non eas habet à S. Sede confirmatas, vel solum à Gregorio XV. in *dict. Ad Sacram B. Petri.* de 1622. confirmatæ sunt. Constitutiones Congregationis Galliarum, per litteras, *Diuinæ Maiestatis.* apud Mauritium *ibi pag.* 220. sub 19. *Augusti* 1641. approbauit Vrbanus VIII. At illæ Congregationis Italię confirmatę sunt à Paulo V. primò die 28. *Septembr.* 1610. & deindè 5. *Maij.* 1620. Quarè licet inferre, quod si præcedentiæ controuersia inter easdem Congregationes oriretur, ea, quæ Italiæ dicitur præferri deberet, & præcedere; tum quia magis priuilegiatus, & exemptus præfertur minus priuilegiato. Gloss. *v. priuilegium. cap. Accusatus. §. sane de hæred. in 6.* cum alijs allegat. per Chassanæum in *Catal. glor. mund. p.4. consider. 32. vers. modò magis priuilegiatus.* Tamburin. *de iur. Abb. tom. 1. disp. 25. q. 3. num. 5.* Bordon. *in Theatr. praeceden. q. 34.* tum quia, licet quoad institutionem posterior Hispana (de Gallicana non loquor, quia de ea non est difficultas) quoad approbationem tamen est illa, vt diximus, anterior; & ex approbationis anterioritate ratio pręcedentiæ desumitur, vt *dub. 14. quodlib. 2. num. 304.* vidimus; ob quam causam & Ordo Prędicatorum Ordini Minorum præfertur, licet hic sit illo institutione antiquior, vt notat Chassan. *ibid. consid. 69. in fin.* & à multis supra alios Mendicantes nostro Eremitarum Ordini denegatur præcedentia, quia quamuis institutione antiquior, approbatione tamen posterior ab ipsis (quamuis falsò) supponitur.

420 Quod dictum volo absque præiuditio dignitatis earumdem, & solum iuxta hucusq; mihi nota, paratus aliter scribere, si contrariū ex Pontificijs Constitutionibus, quæ me latent, fortasse constiterit; eas enim sanctitate, & doctrina conspicuas, & illustres, vt debeo veneror, & colo; & sicut sub eadem S. P. Augustini filiatione, & Regula omnibus Congregationibus vnum est cor, & ferè vna arctioris vitæ professio; sic vnam ex omnibus auspicor Reformationęm; nec despero; hoc enim & diuersis alijs Obseruantium, Clarenorum, Amadeorum, & similium Congregationibus contigit, quæ per Roderic. *tom. 1. qq. regul. & canon. q. 2. art. 3.* Ioann. Baptistam Confett. *in summ. mater. priuil. Ord. Mendic. cap. 5.* Barbos. *de iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 4. num. 177.* in vnum Ordinem copulatæ Obseruantiam mirificè amplificant. Omnia cum tempore.

DVBIUM VII.

An Patres Excalceati sint reuerà Reformati Ordinis S. Augustini.

421 Absque dubio tales sunt, cum Reformatorum titulo eos insignierint in suprà laudatis Constitutionibus Summi Pontifices, nempè Clem. VIII. in, *Apostolici muneris*; in vtraque, *Decet Romanum Pontificem.* &, *De Religiosorum quorumlibet.* &, *Pastoralis officij ratio.* &, *Exponi Nobis.* &, *Ordinis vestri propagationi.* Paulus V. in, *Cum sicut accepimus.* 16. Iunij 1605. in litteris Apostolicis nostræ Congregationis *litt. 5.* in, *Splendor paternæ gloriæ.* 4. Augusti 1610. apud Mauritium *in dict. Sacr. Erem. pag.* 180. in, *Exponi Nobis.* 4. Februarij. 1613. in Archiuio nostro Romano; & in *Pastoralis officij.* die 20. Martij 1615. pro Congregatione Hispanię. Vrbanus VIII. in dict. *Ex iniuncti Nobis.* & *Diuinæ Maiestatis* in dict. *Sacr. Erem. pag. 214. & 220.* &, *Impositi Nobis.* vt in nostris litteris Apostol. *litt. 11.* Sacra item Congregatio sæpissimè hoc eodem titulo; passim Cardinalis Saulius Protector; à quorum decretis producendis abstineo, opportunioribus locis aliqua daturus; & ipse Reuerendiss. P. Generalis in suis litteris apud Mauritium *loc. supr. pag.* 171. & in cuius Registr. *ann. 1593. Iulij.* Sic: *Frater Thomas Gallus Prior in Conuentu S. Pauli de Regula Congregationis Discalceatorum instituitur, Reformationis strenuus zelator*; & frequenter Herrera in *Alphabet. August.* & Torellus *in Centurijs*; & ommissis pluribus, nouissimè Barbos. *in collect. Apost. decis. collect. 326. num. 1.* Fagnanus *in cap. Ad Apostolicam. de Regul. num. 51.* Eminentissimi de Luca in *Religios. pract. cap. 38. num. 9.* & Laurea *in epitom. Canon. verb. Reformatio.*

422 Et iure merito; quandoquidem ex Decretis Capituli Prouincialis Toletani pro Reformatione regularis obseruantiæ instituta est Hispanica Congregatio, vt dictum est *num.* 391. Capituli generalis, & mandante Clemente VIII. fundata Italica, vt *num.* 395. & ex ipsa desumpti Patres eodem annuente Clemente pro reformatione in Gallijs promouenda, vt *num.* 410. & apud Mauritium *ibid. pag.* 101. 102. & 170. Et accedit ratio; quia si Reformatio opponitur laxationi, dabitur certè in Ordine aliquo laxato reformatio quoties ibi in aliqua Congregatione saltem strictius Regula obseruatur, ad dicta *dub. 2. quodlib. 4.* Ab Excalceatis autem strictiorem Regulæ obseruantiam profiteri testantur supralaudati Summi Pontifices, vel ipsam strictiorem obseruantiam exprimentes, vel, vt ad Religiosos strictioris obseruantiæ, ad eos sua verba dirigentes, Clemens VIII. in *dd. Apostolici muneris.* &, *Pastoralis officij.* Gregorius XV. in *d. Ad Sacram B. Petri.* Vrbanus VIII. in *cit. Diuinæ Maiestatis*; & in, *Impositi Nobis*; quorum assertio, vtpotè de re ab ipsis gesta plenam fidem facit per text. *in Clem. 1. de probat.* Tiraquell. *de retract. leg. §. 1. gloss. 14. num. 49.* Mascard. *de probat. concl. 139.* Barbos. *de iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 2. nu. 196.* cum multis. Constat ergo, quod sint verè Reformati.

423 Hinc est, quod S. Congregatio super negot. Episcop. & Regul. huic supplici libello. *Illustrissimi, & Reuerendiss. DD. Fratres Reformati Discalceati S. Augustini DD. VV. Illustriss. & Reueren-*

uerendiss. humiles Oratores, scire cupientes, an Fratres S. Augustini possint ad eorum Reformationem transire petita, licet non obtenta ab eorum Priore locali licentia. Hoc per Illustriss. & Reuerendiss. DD. VV. declarari humiliter petunt. Sic responderit, prout notat & Nicolius in *Floscul. verb. transitus. S. Congregatio Cardinalium negotijs, & consultationibus Regularium præposita censuit, Fratres Ordinis S. Augustini petita, licet non obtenta, licentia à Prioribus localibus posse transire ad Reformatos eiusdem Ordinis. Romæ die 30. April. 1613. Antonius Card. Saulius. Loc. ✠ sigill.*

A. Horcensius Secret.

424 Nec dubito à Patribus Calceatis hanc veritatem admitti, cum in scripturis, seù allegationibus in causa Vlyssiponen. dismembrationis nouorum in ea Regione Excalceatorum, pro Reuerendiss. P. Generali ab egregijs Aduocatis Prospero Bottino, & Iacobo Bernardino confectis, & in S. Congregatione distributis. die 31. *Martij* 1667. inter alia id publicè confessi sint. *Nec prætereundum* (sic ibi) *quod hæc prætensa incorporatio locorum Congregationi Italiæ, seminarium esset discordiarum in Portugallia, & introductio Reformationis in illo Regno, qua Deo dante Prouincia S. Augustini non eget; & ideò retroactis temporibus simili prætensioni, quam Excalceati habuerunt recipiendi loca in Portugallia, Religio restitit validissimis rationibus, quæ huc vsque semper præualuerunt.*

Vndè apparet, quam vana sit hæc Caroli Moreau in *Vindic. part. 2. cap. 2.* propositio: *Non est, quod Excalceati sibi Reformationis appellationem vendicent, hunc sibi titulum vsurpent*; & an dici possit vsurpatio tituli, quo à Summis Pontificibus, & iuxtà rei veritatem inscribuntur Patres Excalceati. Sed ad eius obiecta procedamus.

DVBIVM VIII.

An Patrum Excalceatorum vitæ asperitas Reformationi repugnet.

425 EAdem parte. 2. *Vindiciar. cap. 2.* vitæ asperitatem à ratione Reformationis distinguit; quod *cap. 14.* prosequitur; & istam ab illa non deduci probat, ex eo quod S. P. Augustini Regula suaui quodam temperamento, & ad hominum conditionem composito accómodata, ità lenis, & mitis in se sit, vt *opus nunquam fuerit* (sicut loquitur S. Antoninus. *3. p. hist. cap. 14.*) *per aliquam moderationem rigorem ipsius Regulæ temperari*; Vndè infert, Excalceatorum asperam vitam potius Regulæ exasperationem dicendam, quam eius obseruantiæ reformationem, nec ipsos Excalceatos posse indè Reformatos appellari, nisi ipsius S. P. Augustini Reformatores dici velint.

Non hunc tamen efformasset discursum, si Vrbani VIII. dicta obseruasset, aut illis stare voluisset; In dict. enim, *Diuinæ Maiestatis* Constitutione dicit, se intendere, *vt prior Regularis vitæ institutio relaxata in pristinum reflorescat statum*; & in altera, *Ex iniuncti Nobis*. vt *Vitæ asperitas, & obseruantia puritatis Regulæ* (nihil clarius contrà Moreau assertionem) *S. Augustini, & peculiarium Congregationis prædictæ Constitutionum absque vllo impedimento obseruetur, volumus, quod desuper nullatenus à Superioribus dicti Ordinis dispensari possit, sed semper firma, & fixa remaneat stricta Regularis obseruantia.*

426 Dico ergò verum esse, quod S. P. Augustini Regula in se suauis, & mitis sit; & ideò Eremitis, Canonicis, & Monialibus satis accommoda; non tamen ità facilis est, vt saltem implicitè asperitates non complectatur, vt ex verbis; *Carnem vestram domate ieiunijs, & abstinentia escæ, & potus quantum valetudo permittit*, quæ, si perpendantur, faciunt sensum, ac quantum ferre potest valetudo. Et quia ordinatio hæc est indeterminata, operæ pretium fuit præter Regulam aliquas Constitutiones particulares condere, quibus ieiuniorum quantitas, ciborum qualitas, calceamentorum species, cæteræque corporis afflictiones pro euitàdis tum scrupulis, tum confusione determinarentur; & sic huiusmodi asperitates sic determinatę, cum sint ordinatæ ad Regulam, & pro obseruantia præcepti, *Carnem vestram domate &c.* nullo modo potest dici, quod contrarientur Regulæ; & consequentèr nec quod PP. Excalceati suis asperitatibus eam exasperauerint, aut S. P. Augustinum reformauerint. Manifesta est instantia in Constitutionibus PP. Calceatorum, de quibus Iordanus de Saxonia *lib. 2. Vit. Fratr. cap. 14.* sic: *Nec opus fuit per aliquam vnquam moderationem rigorem istius Regulæ temperari, vel piè interpretari: quinimò Constitutiones Ordinis rigorem vltra Regulam addiderunt*; & dico: Si hoc superaddito rigore ipsi Regulam non exasperarunt, neque S. Augustinum reformarunt, quarè consimili Constitutionum rigore Regulæ exasperatores, & Augustini reformatores Patres Excalceati?

427 At, vt iterum conuincatur Carolus Moreau, obseruo quod, licet mitis in se sit D. Augustini Regula, rigidum tamen fuit primũ Augustinensium institutum ratione additarũ Constitutionum, vt vidimus ex Iordane. Et confirmo duppliciter. Primò, quia S. Donatus, teste Marco Maximo in *Chronic. ann. Christi* 575. *Regulam Eremitarum S. Augustini locupletiorem, mitioremque primus in Hispaniam inuexit*; hoc est Constitutiones, & statuta particularia, quæ Eremitani S. Augustini obseruabant, cum essent in se aspera, & rigorosa, ipse S. Donatus, dum Monachatum in Hispaniam inuexit, mitigauit, & numero auxit; cum dici nequeat mitigasse Regulam, quæ per se, & simplicitèr sumpta mitigationem non admittit; nec eam ampliasse, cum augmenti incapaces sint Regulę; & ideò sequitur, quod de Regula, prout per Constitutiones explicata, locutus fuerit Maximus; adeòque & Constitutiones pristinas Ordinis Eremitarum arctiora, & asperiora, quam à Regula clarè, & explicitè præponerentur, obseruanda præscripsisse. Secundo, quia plu-

ries

ries alteratę sunt, vt infrà *dub.* 12. dicemus, PP. Calceatorum Constitutiones, & ab ipsis plura his temporibus non congrua, & habitantium in Eremis propria (quę sanè rigorem, & asperitatem continuisse censenda sunt) expuncta fuere, vt ad rem declarat Hieronymus Cardinalis Seripandus in *epist. ad Patres Ordinis* antè Constitutiones Romę de. 1551. apud Antoniũ Bladum impressas, de quibus *d. dub. num.* 447. Ergò, sic concludo modo, primæ Ordinis Constitutiones arctiores erant, & strictiores modernis PP. Calceatorum Constitutionibus: Quomodò ergò vult Carolus Moreau PP. Excalceatorum asperitatem repugnare Reformationi, si hoc pacto est pristinus Ordini rigor restitutus, in quo reformatio consistit vt *supra num.* 342. & maximè, cum ipse, vt infrà *num.* 445. ad reformationis rationem restitutionem obseruantiæ ad præscriptum Constitutionum requirat? Inanis sanè hæc pro arietanda Reformatione obiectio.

428 Sermonem fortassè varians dicet, nec adhuc has Excalceatorum Congregationes appellandas esse Ordinis Reformationes, quia non eum totum rigorem priorum Eremitarũ, & asperitatem reassumpserunt, aut obseruant, vt in simili ipsemet argumentatur *cap.* 4. de hac mea Congregatione dicens: *A B. Fulgentio, reiecta victus parcissimi potusque frigida austerissima obseruantia, sola sandalia assumpsit*; & *cap.* 9. pluries repetit. Mirum tamen, quod ab austeritate D. Fulgentij sumat hoc argumentum, cum ipse, vt Patribus Excalceatis in puncto nudipedij Fulgentij exemplum nullatenus fauere ostendat, dicat sibi magis arridere sententiam Suarij, quod scilicet D. Fulgentius non fuerit Ordinis Eremitarum S. Augustini; Si enim per ipsum exterus ab Ordine S. Fulgentius, ad quid modò contra Patres Discalceatos eius vitæ asperitas? Dictum sit hoc solum argumenti retorquendi gratia. Augustinianum profitemur omninò D. Fulgentium; vlterius primos Ordinis Eremitas similem vitæ asperitatem coluisse; & dicimus, cohærenter propterea ad hanc eorum viuendi formam à Patribus Excalceatis huius nostrę Congregationis consimilem obseruari abstinentiam; quandoquidem singulis secundis ferijs non vescuntur carnibus, sed lacticinijs; quartà, & sexta ferijs totius anni, sicut & toto Aduentu, quem ab omnium Sanctorum Festo exclusiuè vsque ad Natiuitatem percurrunt, solùmmodò cibos quadragesimales admittentes, ieiunant; feria sexta in Parasceue pane tantum, & aqua vescuntur, & alijs consimilibus vitæ rigoribus ad instar antiquorum Ordinis nostri Eremitarum vacant. Quod si non omnes omninò eorum asperitates in his Excalceatorum Congregationibus inueniuntur, dico non id requiri ad reformationẽ, quia cum Regula nec abstinentiæ modum, nec ieiuniorum numerũ determinet, sed iuxtà vires ea omnia permittat, non est necesse, quod omnis abstinentiæ rigor; quem tamen non omnes, sed fortiores, robustioresque ex priscis Eremitis iuxtà eorum vires colebant, à nobis & hisce temporibus obseruetur. Vno verbo: Sufficit, quod prima Ordinis asperitas, quantùm fieri potest sit ab Excalceatis reassumpta, & reparata, à qua cum longè defecerint modernæ PP. Calceatorum Constitutiones, respectu saltem eorum reformatos esse Patres Excalceatos non est, qui possit rationabilitèr ambigere.

Monendum tamen ipsum Moreau, vt Ordinis Constitutiones perlegat; cum enim ab ijs permittatur Prouincijs, & Congregationibus, si quæ voluerint, arctiora, & rigidiora sibi statuere, vt infrà *num.* 451. ex se ipso percipiet non hæc repugnare reformationi, nec per huiusmodi, aut Regulam exasperari, aut S. P. Augustinum reformari.

DVBIVM IX.

An paupertas etiam in communi officiat Reformationi.

429 INsurgit iterùm *cap.* 15. contra Reformationem, eam scilicet non conuenire Excalceatis ob non seruatam Regulæ puritatem; & pluribus probare conatur, de quibus gradatim. Primò ex paupertate: *Primo capite Regulæ* (ait ipse) *sic habetur*: Qui aliquid habebant in sæculo, quando ingressi fuerint monasterium, libenter velint illud esse commune; *quod Ô inter̃pretes, & vsus communis sub dicta Regula militantium docent de bonis immobilibus, & fundis in commune possidendis intelligendum*, vt intelligit Azor. *tom.* 1. *instit. moral. lib.* 12. *cap.* 23. *q.* 1. Lessius *de Iust. lib.* 2. *cap.* 41. *dubit.* 2. *num.* 22. Quarè, cum PP. Excalceati particularibus eorum statutis immobilia possidere prohibeantur, dici nequit, quod Regulæ puritatem obseruent, nec Reformatorum titulò potiantur. Augeo difficultatem ex Ioann. Caramuel, qui *tom.* 1. *Theolog. Regul.* ad Regul. S. Augustini *num.* 1909. ad supradicta verba dicit: *Hic videtur expressè illius fuisse S. Patrem sententia, vt Testamenti conditionem Nouitijs inhibuerit, sed voluerit illorum omnia bona monasterio succrescere*. Hoc non præstant Patres Excalceati: Ergò &c.

430 Possem ex eod. Caramuele huius secundæ difficultatis solutionem deducere, qui statim subiungit: *Id hodiè in varijs locis varias limitationes patitur*. Addo ego: nullatenus obseruatur post Concil. Tridentinum *sess.* 25. *cap.* 16. quod non permittit alicuius bona recipi in eius ad Religionem ingressu, vt importare videntur ea S. P. Augustini verba, *quando ingressi fuerint monasterium*, quando eius mens fuisset qualem Caramuel exponit, & sic ex hac Concilij obseruantia nihil contra Reformationem non obseruantia istius præcepti Regulæ. Dato tamen, quod ly *quando ingressi fuerint monasterium* referatur ad professionem, bona Caramuelis veniâ, dico nullo modo eam S. Augustini mentem fuisse, vt bona Nouitiorum mona-

sterijs

sterijs succrescerent, cum contrarium ipse obseruauerit, & in sui instituti primordijs: *Capi* (inquit ipse *serm. 1. de comm. vit. Cleric.*) *boni propositi fratres colligere compares meos nihil habentes, sicut nihil habebam, & imitantes me, vt quomodo ego tenuem paupertatem meam vendidi, & pauperibus erogaui, sic facerent, & illi, qui mecum esse voluissent, vt de communi viueremus; commune autem nobis erat magnum, & vberrimum prædium ipse Deus.* & multò post etiam; vt ex *sermon. 2. de vit. Cler.* *Vbi vestrum plurimi sciunt Præsbyterum Leporium, quamuis sæculi natalibus clarum, & apud suos honestissimo loco natum, tamen iam Deo seruientem, cunctis, quæ habebat relictis, inopem suscepi, non quod nihil habuit, sed quia iam fecerat quod lectio ista persuadet.* Ex quibus, & ex dictis *dub. 5. quodlib. 1.* apertissimè constat Augustini mentem potius fuisse, vt qui eum sequi vellent, relictis sæculi bonis eamdem paupertatem obseruarent, vt notat Laurentius Landmeter in *comment. Regul. cap. 1. num. 15.* Vndè & Iordanus de Saxonia *lib. 3. Vit. Fratr. cap. 11.* sub hoc titulo: *De relinquendo omnia in Religionis ingressu*, ex S. P. Augustini mente dicit, omnia eum relinquere debere, qui ad Ordinem Eremitarum, in quo Apostolica, & Euangelica paupertas obseruatur, accedit. Non est alius ergo Regulæ sensus, quam quod facta suppositione, quod aliquid velint ex prius possessis bonis secum adferre, illud nolint proprio nomine possidere, sed velint esse omnibus commune: Et ità intelligunt omnes Religiones sub Augustini Regula militantes, nec vlla, quæ prædictæ Caramuelis adhæreat explicationi. Et ità obseruant Patres excalceati.

431 Nunc ad primam, hoc est Moreau difficultatem rediens, peterem libenter ab eo, an Religiosi Hipponensis monasterij, qui profundam teste Possidio *cap. 11. Vit. Sancti Augustini*, vt dictum est *num. 219.* obseruabant paupertatem, hoc est nec in communi bona stabilia possidebant, vt explicat Marquez *de orig. Eremit. cap. 6. §. 2. & cap. 25. §. 5.* & vidimus iam ex Augustini verbis; & subsequentes Augustiniani, qui per eumdem Marquez per 900. annos in eadem paupertate vixerunt, an inquam S. P. Augustini Regulam obseruauerint? Peterem, an quando in Capitulo generali pro vnione facienda celebrato *vnanimiter consenserunt petentes, vt per gratiam vnionis, & conformitatis huiusmodi eis iuxta conceptum votum paupertatis spontanea perpetua possessionum terrestrium abdicatio remaneret, & quod non cogerentur ad recipiendas possessiones aliquas, vel habendas*, sed essent perpetuò liberi, & exempti; quod illis primò à Card. Ricardo Apostolico Delegato fuerat concessum, & deinde ab Alexandro IV. sub 5. *Idus Aprilis.* 1256. in incip. *Licet Ecclesiæ.* apud Empol. in *Bull. Augus. pag.* 18. confirmatum? Et quando in antiquis Ordinis Constitutionibus *cap. 44.* sic dispositum fuit: *Cum eos, qui ad Dei cultum de sæculi perplexitate liberi conuolarunt, quod feliciter de humana sollicitudine sæculo reliquerunt, in Religione non deceat occupare, præsenti constitutione statuimus, & præcipimus inuiolabiliter obseruari, vt nulli Fratres nostræ Religionis extra circuitum loci, quem inhabitant, possessiones aliquas per se, vel per aliquam aliam personam possideant, sed fidelium eleemosinarum largitione contenti, quasi alieni ab occupatione sæculi, Missis, & Orationibus, prædicationibus, ac Sacræ Scripturæ lectionibus, Deo, qui nonnisi in pace colitur, studeant humiliter deseruire*; de quo statuto sic Iordanus *d. lib. 3. cap. 8.* *Ecce quomodo Sancti Patres nostri sanxerunt, non tantum non decere, sed nec debere Fratres possessiones aliquas possidere.* Peterem inquam, an S. P. Augustini Regulam Maiores illi obseruauerint? Etsi obseruarunt; quomodo contrà Reformationis formam, quod PP. Excalceati immobilium possessionem non admittant?

432 Respondeo modo, & dico: aliud esse, permitti à Regula; & aliud præcipi possessionem immobilium. Secundum absolutè nego: primum vt verissimum admitto; & ideò eam habentibus, & non habentibus in communi possessiones communem esse. Ità apertissimè Iordanus de Saxonia *eod. lib. 3. cap. 5.* sub hoc titulo: *Quod Regula S. Augustini tàm habentibus, quàm non habentibus prædia communis est.* Vbi habet: *Non igitur repugnat Regulæ B. Augustini habere prædia, & possessiones; nec tamen essentiale est Regulæ habere ea: Sed communis est tàm habentibus, quàm non habentibus.* Et insuper ex his duobus magis Regulæ eidem confirmari non habentes, quam habentes ex eod. Iordano *ibid. cap. 6.* vbi sub hoc titulo: *Quod magis conforme est Regulæ Augustini non habere prædia, & possessiones, quam habere*, dicit *Æstimo, quod magis conformis, & magis consona est ipsa Regula non habentibus prædia, quam habentibus*: Et ideò ex immobilium dimissione potius probari apud Excalceatos Reformationem vigere.

433 Concludo nihilominus sic. Est communis Regula per Iordanum habentibus, & non habentibus prædia, seù bona immobilia. Patres Excalceati hæc in communi bona possident, & non possident. Non possident in Ciuitatibus, in quibus piorum eleemosinæ sufficiunt ad vitæ sustentationem: Possident, vel *vbi conuenienter de eleemosinis fidelium vitam transigere nequeunt*, vt licere admittit Iordanus *d. lib. 3. cap. 8. in fin.* Et hoc ex dispensatione Capituli generalis iuxtà Constitutiones *p. 1. cap. 7. n. 1. & 3.* & notat Pellizzar. *tom. 1. Manual, tract. 4. cap. 2. n. 2.* Ergò puritatem Regulæ obseruant Patres Excalceati. Non est ergo cur ex hoc capite eos Moreau vocet non Reformatos.

DVBIVM X.

An puritas Regulæ, & Reformatio exigant Cantum cum nota.

434 PVritas Regulæ dicit idem Moreau *eod. cap. 15.* circa Officium Diuinum sic præcipit: *Psalmis, & Hymnis, cum oratis Deum, hoc versetur in corde, quod profertur in ore; & nolite*

cantare nisi, quod legitis esse cantandum. Sed secundum S.P. Augustinum in *Psal. 39. Hymnus est canticum laudis*; & in *Psal. 72. Hymni sunt laudes Dei cum cantico; Si sit laus, & non sit Dei, non est hymnus: Si sit laus, & Dei laus, & non cantatur, non est hymnus. Oportet ergò, vt sit hymnus, habeat hæc tria, & laudem, & Dei, & canticum.* Ergò ad Regulæ puritatem spectant hymni cum cantico, seù cantus. Et confirmat, quià cum de se fateatur Augustinus in Confess. *Quantum fleui in hymnis, & canticis tuis suauè sonantis Ecclesiæ tuæ vocibus commotus acriter! Voces illæ influebant auribus meis, & eliquebatur veritas tua in cor meum, & ex ea æstuabat affectus pietatis, & currebant lachrymæ, & mihi benè erat cum illis*; non est credibile, quod psalmorum, & hymnorum cantum voluerit in Regula sua ab Ordine Eremitano proscribere, edoctus ab experientia illo animum ad Deum vehementer excitari. In Constitutionibus autem Excalceatorum Italiæ. *p.1. cap.1. n.1.* sic decernitur: *Diuinum Officium tàm diurnum, quàm nocturnum summa cum veneratione, distinctè, attentè, atque deuotè sine nota tamen à Fratribus in Ecclesia, vel Choro iuxtà ritum Romanum celebretur.* Quibus consonant, & Constitutiones Congregationis Galliarum. Ergò, infert ipse, defecerunt in his Congregationibus hymni, & cantus Ecclesiasticus per *Regulæ puritatem Ordini præscriptus, per statuta Excalceatorum* abrogatur. Ergò puritas Regulæ ab eis non obseruatur.

Admitto ergò ab Ecclesiastico cantu commotum interitus S.P. Augustinum; cantum ab eodem in Regula præceptum, & hymnos esse laudes Dei cum cantico. Sed non video quo fundamento potuerit indè sibi suadere à Patribus Excalceatis Regulam non obseruari. Non forsan in suis Ecclesijs die, noctuque diuinas laudes persoluunt? Absque dubio. Sed sine notà respondebit. Benè. At modo dicat, in qua Regulæ parte præcipiatur, vt cum nota cantetur? Vbinam dicit Augustinus, hymnum esse canticum laudis cum nota? Et quomodo probat cantum Gregorianum, & tunc temporis vsitatum, vt à S. Legislatore potuerit in Regula præscribi? aut quibus apud eos antiquos Eremitas in desertis viuentes pro cantu cum nota addiscendo scholas apertas insinuabit?

435 Duplex est cantus Ecclesiasticus (non loquor de Organico) simplex, & cum notulis, vt colligitur ex *Extrauag. Docta Sanctorum. De vit. & honest. Cleric.* Iste temporis decursu exortus, & varijs modis auctus, & postea perfectus modò seruatur in Ecclesia, & laudabiliter. Ille fuit vsitatissimus per plura sæcula. *Cum iam* (ita Nicephorus *lib. 9. hist. cap. 6.*) *per tria à Christo nato sæcula simplex cantus siuè potius recitatio nullo modulationis fuco permixta Christi populos nutriuisset.* Et prosequitur enarrare caussam, & originem posterioris cantus cum notulis. Accinit S. Isidorus *de Eccles. Officijs. lib. 5. cap. 5.* dicens: *Primitiua Ecclesia ita psallebat, vt modico flexu vocis faceret psallentem resonare, ità vt pronuntianti vicinior esset, quam canenti.*

436 Videamus modo, quem ex his duobus canendi modis magis approbauerit S.P. Augustinus. Et simplicem ab eo laudatum testatur Polydorus Virgilius *de inuent. rer. lib. 6. cap. 2.* sic scribens: *Quarè dubio procul ex Religionis vsu foret in hoc modum adhibere vel omninò eos instituere, vt canentes more potius legentium, quam instrepentium hymnos recitarent; quod D. Athanasium Alexandrinum Episcopum olim in Diœcesi sua fecisse Augustinus in prænotato libro attestatur, atque magnopere laudat.* Clarius Benedictus Hæftenus *Disquisit. Monast. lib. 7. tract. 4. Disq. 3.* sic: *Duplicem viguisse olim in Ecclesia Dei psallendi formam auctor est Augustinus, qui immoderatius, vt ait, cauens fallaciam carnalis delectationis, quæ ex audito cantu consurgere potest, nimia errabat securitate.* Vt melos omne cantilenarum suauiũ, quibus Dauidicum psalterium frequentatur ab auribus suis ammoueri vellet, atque ipsius Ecclesiæ *lib. 10. Confess. cap. 33. En primum psalmodiæ modum, qui liquida voce, & suaui modulatione, ac melodia perficiebatur. Alterum verò ità exprimit*: Tutius mihi videtur, quod de Alexandrino Episcopo Athanasio sæpè mihi dictum commemini, qui tam modico flexu vocis faciebat sonare lectorem psalmi, vt pronuntianti vicinior esset, quam canenti. *Vbi vides probari Sanctissimo Antistiti simplicem illum, atque æquabili vocis tenore prolatum cantum.* Et subdit: *Vtrumque porrò psalmodiæ genus hodieque à Religiosis Ordinibus frequentatur; prius enim illud Harmonicum, & musicis notis modulatum melos in vsu est Monasticis plerisque Ordinibus. Posterius illud nonnulli posteriores Ordines receperunt, in quibus sunt Patres Capucini, Carmelitæ Discalceati, & Clerici Regulares Theatini, & Minimi, quibus S. Franciscus de Paula præscribit, vt absque notulis persoluant Diuinum Officium.*

437 Instat Moreau. Verum est, quod modus iste canendi fuerit à S.P. Augustino approbatus; tamen alterum nempè modulatum prętulit, dum statim *eod. Confess. lib. 10. cap. 33.* subiunxit: *Verumtamen, cum reminiscor lachrymas meas, quas fudi ad cantus Ecclesiæ in primordijs recuperatæ fidei meæ, & nunc ipse commoueor non cantu, sed rebus, quæ cantantur cum liquida voce, & conuenientissima modulatione: magnam instituti huius vtilitatem rursus agnosco, magisque adducor cantandi consuetudinem approbare in Ecclesia, vt per oblectamenta aurium infirmior animus in affectum pietatis assurgat.* Verum, cum non sint fideliter adducta Augustini verba, aliquid in ipsis à Moreau contra se faciens detectum sanè indicat detruncatus textus. Hæc sunt verba S.P. Augustini, iuxtà aliàs adnotatam impressionem Basileæ: *Magnam instituti huius vtilitatem rursus agnosco. Ita fluctuo* (verba hæc omisit Moreau) *inter periculum voluptatis, & experimentum salubritatis, magisque adducor, non quidem* (omisit & ista) *irretractabili sententia proferens, cantandi consuetudinem approbare in Ecclesia, vt per oblectamenta aurium infirmior animus in affectum pietatis assurgat.* Et statim subdit: *Tamen, cum mihi accidit, vt me amplius cantus, quam res,*

qua canitur, moneat, pœnaliter me peccare confiteor; & tunc mallem non audisse cantantem; ex quibus à Moreau detruncatis verbis habetur, fluctuasse Augustinum inter periculum voluptatis, & experimentum salubritatis; & dum ad modulatum cantum approbandum induci se dicit, non id absolutè facere, *non quidem irretractabili sententia proferens*; & sensum esse, quod si approbandus esset cantus ille modulatus, illum approbaret ratione pietatis, ad quam ex eius auditione posset quis excitari; Sc tamen in priori sententia sistere, *vt omne melos cantilenarum suauium ab auribus suis* amoueatur; & ideò repetit; *Tamen, cum mihi accidit &c. pœnaliter me peccare confiteor, & tunc mallem non audisse cantantem*; nec verisimile est, quod voluerit absolutè approbare cantum, quem postea nollet audiuisse.

438 Sed tollitur hæc dubietas ex eo, quod hoc eodem canendi modo, & ipse vna cum alijs Africæ Ecclesijs vsus sit; adeò vt fuerit propterea à Donatistis reprehensus, vt idem dicit *epist.* 119. ad Ianuarium; *Ità vt Donatistæ nos reprehendant, quod sobriè psallimus in Ecclesia diuina cantica Prophetarum*; Ex quibus reprehensionibus modum canendi in Ecclesia tunc temporis apud Catholicos, sic in *Vit. S. August. lib.* 1. *cap.* 3. §. 4. colligit Ioannes Riuius: *Quomodo verò in templis Catholici, quomodo Donatistæ soliti ea tempestate psallere, qua vtriusque cantus differentia, videri potest epist.* 119. *cap.* 18. Et Benedictus Hæftenus *loc. supr. Catholicas in Africa Ecclesias planum hunc, & æquabilem seruasse canendi ritum significat Augustinus: Ad suauem inquit, & modulatam melodiam pleræque in Africa Ecclesiæ membra pigriora sunt, ità vt Donatistæ nos reprehendant, quod sobriè psallimus in Ecclesia diuina cantica Prophetarum. epist.* 119.

439 Confirmant omnia supradicta Antonius Caracciolus in *Synops. veter. Relig. part.* 1. *cap.* 1. *in annot. num.* 13. *vers. verum enim verò*; & Franciscus Magius *in Disquisit. de Sacr. cærimon. Disquis.* 25. & eisdem ferè verbis: *Simplex cantio* (sic Magius) *æquabili vocis tenore prolata fuit adeò primis Christianis, & Religiosis in morem &c.*, & post aliqua: *Apostolos verò, à quibus hic canendi modus sumpsit initium, primi illi Ægypti Patres secuti sunt, quos teste Cassiano Instit. lib.* 2. *cap.* 5. *dum de psallendi modo, psalmorumque numero ambigerent, ab Angelo edoctos fama est, vt duodecim psalmos parili pronuntiatione, & simplici vocis tenore, vt ipse cecinerat, canerent. Qui mos non Cænobijs solum, sed in Cathedralibus etiam Ægypti Basilicis diù viguit. Nam S. Augustinus simplicem canendi modum habere cupiens Confess. lib.* 10. *cap.* 33. *de Alexandrina Ecclesia hæc scripsit: Melos omne cantilenarum suauium, quibus Dauidicum psalterium frequentatur ab auribus meis amoueri velim, atque ipsius Ecclesiæ; tutiusque mihi videtur, quod de Alexandrino Episcopo Athanasio sæpè mihi dictum memini, qui tam modico flexu vocis faciebat sonare lectorem psalmi, vt pronuntianti vicinior esset, quam canenti*; Et *epist.* 119. *eumdem canendi ritum sobrium, dicens Africanas, & Catholicas Ecclesias obseruasse significat, cum sic ait: Ad suauem &c. Ità vt Donatistæ nos reprehendant &c.* Et tandem de Augustini mente circa canendi modum sic in *Liturg. Gallican. Disquisit. de curs. gallican.* §. 1. *n.* 15. concludit D. Ioannes Mabillon. *Postmodum cum maiores in vita Christiana progressus fecisset Sanctissimus Doctor illam modulationis suauitatem, quæ tantopere ipsum aliquando affecerat, simplici psalmorum prolationi cum grauitate factæ postponebat*; hoc est istam approbabat, & obseruabat.

440 Cantus ergò tot sæculis in Ecclesia, in Cænobijs Religiosorum, ac in Cathedralibus Clericorum vsitatus, sine nota fuit, & vt alienus à periculo voluptatis, quæ ex cantilenarũ modulationibus sumitur, à S. P. Augustino approbatus, & ab eodem in sua Hipponensi Ecclesia obseruatus. Quomodò ergò cantus cum notis à S. Legislatore in Regula præscriptus? aut quomodò ad puritatem Regulę cantus Gregorianus cantus necessarius? In dictis Regulæ verbis, *nolite cantare nisi &c.* non modus canendi siue cum nota, siue sine nota præfigitur, sed quod non cantentur, quæ non sunt canenda, mandatur, vti faciebant tunc temporis plures, qui teste Iordano de Saxon. *ibid. lib.* 2. *cap.* 15. *de capite suo cantabant, quod volebant*. Et ideò siue antiquus cantus simplex, siue cum modulatione, & Gregorianus retineatur, vtroque modo Regula seruatur. Dico tamen, quod quamuis Patres Calceati suo cantu nullo pacto Regulæ aduersentur, cantus Excalceatorum videtur Regulę magis consonus, vtpotè eorum temporum cantui, & S. Legislatoris genio, eiusque praxi magis conformis. Nec mihi suadere valeo cantum suis Eremitis ab eo, quo ipse vsus est, diuersum in Regula intendisse Augustinum; adeoque nec huiusmodi cantum vna quidem nota à Reformatione dissonare, sed illi mirificè correspondere.

DVBIVM XI.

De alijs, quæ puritati Regulæ obesse videntur.

441 ALIA quædam ex Regula obseruauit *ibid.* Moreau, quæ à Patribus Excalceatis non obseruari dicit. *Indumenta* (sic Regula) *verò, & calceamenta, quandò indigentibus fuerint necessaria, dare non differant sub quorum custodia sunt, quæ poscuntur*. Patres Excalceati vtuntur Sandalijs, & non calceamentis. Ergò non obseruant puritatem Regulæ. Hoc argumentum suo loco examini subijciam, vbi, quod per calceamenta, calcei veniant non probari ostendam. Pro nunc sumendo calceamenta pro calceis, dico dari iuxtà Regulam *indigentibus*. Imò in hoc puritatem Regulæ ab Excalceatis obseruari, quia non dantur indifferenter ad communem vsum, quod neque Regula iubet; sed ad indigentiam, vt Regula disponit.

442 Subdit. *Huc etiam facit, quod Regula eadem velit indumenta pro temporum congruentia proferri: quod ad Patres Excalceatos nullo modo perti-*

pertinet, qui vna eademque veste vtuntur, nec æstiuam hyberna, nec albam alternant nigra. Sed an hoc intendatur à Regula iudicet Lector. Hæc sunt Regulæ eiusdem verba: *Si fieri potest ad vos non pertineat, quod vobis indumentum pro temporum congruentia proferatur; vtrum hoc recipiat vnusquisque, quod deposuerat; an aliud, quod alter habuerat, dum tamen &c.* in quibus non video, quomodo præcipiatur mutatio habituum pro temporum congruentia: Non ergò contra Regulam agerent, si vnica tantum tunica contenti essent, & pro temporum congruentia eam non mutarent Patres Excalceati. Sed ad quid id obijcit ipse, qui *cap.* 8. referens ex S. Fulgentij vita, quod *vna tantum vilissima tunica siue per æstatem, siue per hyemem patienter indutus fuit*, addit: *Non sicut Discalceati, qui hyemale frigus duplicata tunica arcere solent expresso statuto?* Hoc cum altero eius dicto implicat. Non nego tamen à Regula permitti indumenta iuxta temporum congruentiam, hoc est semel æstate deposita, hyemali tempore iterum reassumere, vt ex illis verbis liquet: *Vtrum hoc recipiat vnusquisque, quod deposuerat, an aliud, quod alter habuerat*; Quod & Patres Excalceati faciunt, quibus tempore hyemis ex communi vestiario altera vltrà consuetam, illam tamen volentibus, subministratur tunica. Quod verò albam non alternent cum nigra, verum est: imò cum alba apparere illis prohibitum; Sed vbi in Regula huiusmodi alternatio præscripta? Quando etiam vestium mutationem pro temporum congruentia præcepisset Augustinus, nullo modo verificaretur de alternatione albæ cum nigra, aut è contrà, cum, vt *quodlib.6. dub.7.* dicitur; tunica alba non fuerit à S. Patre instituta, nec sit Ordini Eremitarum essentialis. Pro nunc dicere oportet, ipsum sui Ordinis constitutiones, dum id obijcit, non aduertisse, in quibus *p.2. cap.5.* dicitur. *Quod si aliqua Prouincia, aut Congregatio cappa nigra vti tantum voluerit, nullus in ea albis vestibus vti possit, quatenus vniformitas ibidem obseruetur*.

443 Arguit iterum: *Puritas Regulæ de omnimoda subiectione, ac obedientia Prælatis debita sic præcipit*: Prępofito tamquam Patri obediatur, multò magis Presbytero, qui omnium vestrum curam gerit. *Videtis quid à subditis ergà Præpositum, & Præsbyterum obedientiæ, reuerentiæ, obseruantiæ exigat Augustinus: Sed boni Fratres puritatis videlicet suæ Regulæ amatores dispensationes multimodas ab ipso Congregationis exordio, atque independentiam à Supremo Capite extorquere conati sunt, vt nullo, vel tenui filo Reuerendiss. P. Generali obstringantur*; & adducit Decretum suarum Constitutionum *p.3. cap.4.* quo tàm Prouinciæ, quàm Congregationes omnes P. Generali subiectionem, & obedientiam præstare iubentur. Verum in his Regulæ aduersari nos dixit sine fundamento. Et vndè desumit Excalceatos suis non obedire Prælatis? Dices non subesse *vel* saltem *tenui filo* P. Generali. Verum est, & verius, si de Congregatione Italiæ loquatur, de qua infrà *dub.20.* Sed in qua Regulæ parte Patri Generali obedientia præcipitur, si quandò ipsa formata est, nec per somnium de Generalibus cogitabatur, cum tunc vnumquodque monasterium proprium haberet Prælatum ab alio independentem, & soli Episcopo, vt benè aduertit Iordanus *loc. sup. lib. 2. cap. 2.* subiectum? Quod si exemptis ab Ordinariorum iurisdictione Regularibus successisse Generales dicatur, vt *ibid.* adnotat Iordanus; nec adhuc ad Regulæ præscriptum hoc esse ostenditur, cum in Regula nullo modo disponatur, quod vnus Præsbyter omnium monasteriorum curam habeat. Et estò supponatur in Regula Superior aliquis pluribus communis, nempè Episcopus, cui successit Superior aliquis, vel Prouincialis, vel Generalis iuxtà sensum eiusd. Iordani *ibid.* eam benè obseruant Patres Excalceati eorum P. Vicario Generali in omnibus obtemperantes; nec pro eiusdem Regulæ obseruantia probabitur vnquam requiri, quod Reuerendiss. P. Generali pareant. Manifesta est instantia in Congregationibus S. Guilelmi, & B. Io: Boni, in quibus tamquam veris Ordinis Reformatoribus puritas Regulę extrà dubium obseruabatur; & tamen Superiorem Generalem particularem habebant à Superioribus Ordinis Eremitarum distinctum sub diuersa obedientia, & independentem, vt testantur Marquez. *De orig. Eremit. cap.4. §.1.2. & 3. & cap.13. §.19. & 20.* Herrera *respons. pacific.5. num.146. & n.480. & seq.*, & Nicolaus Pleneuaulx *lib.5. Primas Augustin. cap.4. ad ann.* 1164. qui de Congregatione B. Io: Boni sic: *Et exindè dicta Congregatio in Italia floruit distincta sub distincto titulo, distinctaque obedientia ab antiquo Eremitarũ Ordine, & cap.11. Præmittendum tertio loco, Ordinem S. Augustini, qui sub titulo S. Augustini Eremitarum semper permansit distinctus à Congregationibus, quæ ab eo tamquam riuuli è fonte emanarunt, licet antè vnionem per Alexandrum perfectam vbique terrarum sub vno titulo, & habitu militarent, non tamen sub vno Generali Capite vbique gentium militauisse, sed in singulis fermè Regnis, & Prouincijs diuersa habuisse suprema capita.* Nec obstat, quod Ordinis Constitutiones ad vnionem generalem posteriores talem obedientiam ergà P. Generalem demandent, quià non per hoc alligatę sunt Summorum Pontificum manus, quin potuerint Excalceatos eximere, prout pro bono reformationis actum est, & infrà *dub.20.* dicitur.

444 Aliud ex alijs Regulę verbis desumit argumentum; nempè Regulę puritatem exigere, vt Augustiniani Eremitę sicut pascuntur *ex vno cellario, sic vestiantur ex vno vestiario, eodem scilicet modo, atque omnibus communi*; Quod non pręstari dicit à Patribus Excalceatis, quorum habitus à PP. Calceatorum habitu differt. Verum est hoc; Excalceatorum nempe habitum differre aliquo modo ab habitu Patrum Calceatorum: Sed vbi in Regula pręcipitur, quod Reformati eodem, quo ipsi debeant vti habitu, quando & in hoc diuersitas appareat ab antiquo? Pro Regulę obseruantia sufficit; quod eodem vestrum genere, & forma

omnes Reformati vtantur. Sed de habitu suo loco.

DVBIVM XII.

An pugnet cum Reformatione diuersitas Constitutionum.

445 REgulam sequuntur Constitutiones; Et ex his quasi sibi de Victoria gratulans, iterum contra Reformationem argumentandi materiam desumit. *Nec his Reformationis nomen competere* (sic d. p. 2. cap. 1. prosequitur Moreau). *& quas sibi viuendi formulas constituerunt ab antiquis Ordinis Augustiniani sanctissimis Constitutionibus longè deflectere, ac deficere* (quod pluries repetit tota p. 2. *& præcipuè cap. 4.*) *Constitutionibus Ordinis in totum alienatis*. Et *cap. 12. Nihil habentes penè Regulæ, habitus, Constitutionis Eremitanæ*. Item *cap. 13. Vbi Constitutio Ordinis, quæ in cunctis abijcitur?* Et *cap. 20. Antiquas Ordinis Eremitarum Constitutiones euertunt*. In eo fixus, quod *Reformatus*, vt dixerat *cap. 2. Ille reuera est censendus, qui primam Regulæ Constitutionum, habitusque formam deflectentem reparatam postmodum, ac pristinæ formæ redditam obseruat*. Sed neque per hoc aliquid probat. In primis enim in suis nostrisque Constitutionibus parum versatum se ostendit, in totum Ordinis Constitutiones à nobis alienatas dicens, cum ex illis sint nostræ desumptę, expunctis tantummodo, quę laxationem induxerunt, & ijs additis, quę ad Regulę, votorumque strictiorem obseruantiam reparandam opportuna sunt habita, & quę à Summis Pontificibus pro Regularium reformatione sunt sanctissimè præscripta, & quæ inter Ordinum Constitutiones inseri mandauit Clemens VIII. prout Lezana *tom. 1. p. 1. cap. 8. n. 26. qq. Regul.* In reliquis qui eas ad inuicem comparauerit, vt plurimum conuenientes inueniet; Et ideò inexcusabilis est error dicere, nihil Eremitanæ Constitutionis nos habere.

446 Id etiam perpendo, quod Reformationem in antiquarum, & primarum Ordinis Constitutionum reparatione cõsistere ipse prętendit, quod egregiè dixit. Ergo (modo infero) non est necesse, quod vt Patres Excalceati sint Reformati, modernis Patrum Calceatorum Constitutionibus regantur. Ad quid ergò à suis præsentibus Constitutionibus nostrarum diuersitatem nobis obijcit? Aduertere opus est hic, arctas & austeras fuisse priores nostri Ordinis Constitutiones vt hic *dub. 8.* adnotauimus, & hac de causa pluries fuisse mutatas. Iordanus de Saxonia *lib. 2. Vit. Fratr. cap. 14.* sic habet: *Constitutiones ab olim per antiquos Patres editæ, postea tempore b. mem. Fratris Clementis Prioris Generalis fuerunt emendatæ*; (& post aliqua) *Conuersantes ij duo præclarissimi Patres* (idest idem Clemens, & Augustinus de Terano) *simul Constitutiones Ordinis diligenti studio reuiderunt, easque sicut feruentissimi Zelatores huius Religionis ordinantes ediderunt, distinguentes eas per capitula, & rubricas, & addentes nihilominus aliqua, & nonnulla detrahentes, prout sacræ Religioni, & bono statui Ordinis congruere videbatur.* Et addit, per tria Capitula generalia approbatas fuisse, hoc est in Vrbeueter. de 1284. primò editas, & publicatas; de 1287. in Capitulo Florentin. acceptatas, & approbatas; & de 1290. in Ratisponen. cui interfuit V. Doctor Ægidius Romanus, *aliquibus additionibus, & variationibus factis*, ratificatas, & confirmatas. Quod & asserit Hieronymus Roman. *Centur. 9. ad ann.* 1290. qui item nouis additionibus, & moderationibus in Capitulo generali Papiensi de 1348. iterum mutatas fuisse tradit. Et confirmat Seripandus in *Comment. rerum Ordinis ad ann.* 1348. dicens: *In hoc Capitulo* (idest Papiens.) *acceptæ sunt additiones, & moderationes prædicti Generalis* (idest Thomæ de Argentina) *super Constitutiones Ratisponenses ab ipso editæ.* Vlterius de 1543. in Capitulo generali Romano *In hoc Conuentu* (ait Ioseph Pamphilus *in Chron. ad d. ann.* 1543.) *actum fuit de reuisendis, & examinandis antiquis Constitutionibus, quæ non videbantur his nostris temporibus in omnibus conuenire &c.* Quæ posteà correctæ, ac reformatæ in lucem editæ sunt Romæ de 1551. apud Antonium Bladum; & tandè de 1575. denuò alteratæ, & auctæ fuerunt, & à Cardinale Sabellio SS. D. Gregorio XIII. oblatæ, ipsius benedictionem sunt consecutę.

447 Quæ autem sint ea, quæ toties expuncta, & à Constitutionibus antiquis detruncata sunt, ab ijsdem Patribus Calceatis audiamus: Ioannes Gonzalez de Critania latinitati donatus à P. Gregorio Aur. D'aynεff. *in epitom vitæ monast. S. P. August. cap. 10. §. 2. pag. 35.* hæc habet: *Ad hæc, vt Reuerendiss. P. Hieronymus Neapolitanus in prolog. Constitutionum Illustrissimi Seripandi notauit, grauissimi, & eruditissimi Patres Thomas de Argentina, Gregorius ab Arminio, Ægidius Viterbiensis, Marianus Genezzanus, vna cum Ægidio Romano, Ambrosio Coriolano, & Anselmo de Monte Falco Summorum Pontificum auctoritate Ratisponenses Constitutiones temperarunt, quibus multa addidere, & detraxere multa, tum ob temporum, & climatum varietatem; tum etiam quia illa prima statuta habitãtibus adhuc in Eremo Fratribus sancta fuerunt, quorum moderatio euocatis ab Alexandro IV. ad Vrbes, facta est.* Clarius Hieronymus Seripandus in *epist. ad Patres Ordinis ante Constitutiones de* 1551. Sic eos admonet: *Cumque multa in nostris legibus* (loquitur de Ratisponensibus) *continerentur bona illa quidem, & iusta mandata, sed quæ cum Eremo potius, & austeriore illa Eremitarum Sancta rusticitate, & disciplina congruerent, quam cum Ciuitatibus, & locis, quæ nunc incolimus, illa quidem omnia tamquam iam diù antiquata, & his temporibus parum accommodata, quæque in vsum reuocari nunquam possent, abroganda, & ex Legum Codice expungenda existimarunt.* De alteratis verò sub Thadæo Perusino sic in *Monastic. Augustin. p. 3. cap. 40. ad ann.* 1575. Crusenius. *Confirmatus in Generalem P. Thadæus Perusinus in medium produxit Religionem S. Augustini passim esse sine Constitutionibus, siue legibus, diuersa apud diuersos obseruari; exemplaria etiam antiquarum*

rum Constitutionum ferè nulla superesse, eaque, quæ fortè supererant, esse confusa, & huic ætati minus accomoda. Quarè hoc impetrauit, ut onus corrigendarum Constitutionum in illius humeros conijceretur. Quin idem Thadęus in *epist.* ad Constitutiones præuia, multa dicit in illis se reperisse *parum huic tempestati congrua*. Et Cardinalis Iacobus Sabellius Ordinis Protector in *epist. ad Religiosos Ordinis* sub. 19. *Kal. Septembr.* 1580. in initio earumdem Cōstitutionum de postremò emendatis earumdem Codicibus; sic, *illi tamen ad rationem, & statum eorum temporum apti forsitan; his autem nostris neutiquam similitèr accomodati reperiuntur*.

448 Ex quibus duo patent: Primò, plures Ordinis Eremitarum Constitutiones mutatas, ac alteratas. Secundò per eorum, quæ cum Eremo potius, & illa austeriore Eremitarum disciplina congruebant subtractionem moderatas, & per multorum, quæ his temporibus magis accomoda iudicata fuerunt, additionē, auctas fuisse. Et ex his rursus deducitur, Constitutiones PP. Excalceatorum, ex qua parte suis austeritatibus, atque rigore strictiorem Regulæ, & votorum obseruantiam præfigunt, & propterea moderni PP. Calceatorum Constitutionibus dissimiles sunt, antiquis Ordinis Constitutionibus similiores esse; & cum Reformatio dimetienda sit per conformitatem earumdem non ad modernas, & toties alteratas PP. Calceatorum, sed ad antiquas Ordinis Constitutiones, benè ex hac Constitutionum diuersitate penes PP. Excalceatos Reformationem probari.

449 Sed admissa, quam ipse prętendit Constitutionum dissimilitudine, quid indè quæsò? Ergò, dicit, non debetur Excalceatorum Congregationibus Reformationis titulus. Debile argumentum. Ex dictis *dub.* 2. *quodlib.* 4. patet tantum abesse, quod hoc obstet Reformationibus, quin ad Reformationē huiusmodi diuersitatem peti videri. Addo ad ibi dictorum, & præsentis solutionis confirmationem, Patres Carmelitas Discalceatos diuersis à Conuentualium Constitutionibus regi. Anton. à Spiritu Sanct. *Director. Regul. tract.* 2. *disp.* 6. *num.* 243. Cistercienses Reformatos diuersa à non Reformatis habere statuta. Barbos. *de iur. Eccl. vniu. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 57. Item Patres Reformatos SS. Trinitatis Redemptionis Captiuorum Congregationis Hispaniarum. Tamburin. *de iur. Abb. tom.* 2. *disp.* 24. *q.* 4. *num.* 75. Ex Clem. VIII. in incip. *Ad Militantis Ecclesiæ*. Sicut eosdem Congregationis Galliarum apud eumd. Tamburin. *ibid. num.* 76. ex Vrbano VIII. in, *Aliàs à Nobis*, quos Ordines nullus negabit esse certè Reformatos. Et ad rem nostram Congregationes Guilelmitarum, & Ianbonitarum verę Ordinis Eremitarum Reformationes fuerunt, vt *dub.* 8. & 9. *quodlib.* 4. vidimus, & tamen diuersas Constitutiones habuerunt, vt benè probat Thomas Herrera *respons. pacific.* 5. *num.* 479. de Guilelmitis, & 480. de Ianbonitis. Et quarè non Reformati PP. Excalceati, & si proprias habeant Constitutiones?

450 Instat Moreau, Innocentium IV. in Bull. sub. 17. *Kal. Ianuarij*. 1244. qua Fratres Eremitæ S. Guilelmi in Thuscia (errat tamen dum sic apertè Guilelmitis excipiat Summus Pontifex *Dilectis Filijs vniuersis Eremitis exceptis Fratribus S. Guilelmi per Thusciam constitutis salutem &c.*) præcipiuntur assumere Regulam, & Ordinem S. Augustini, dare quidem illis facultatem suas sibi Constitutiones formandi; sed hanc addere cautelam. *Dummodò eiusdem Ordinis non denient institutis*; Quo dignoscitur mentem Pontificis esse, quod in Ordine Constitutionum vniformitas obseruetur. Sed parum ad rem instantia; Quia (præter quam quod, dum illis propriæ Constitutiones condere permittitur, necesse est, quod diuersificentur à non proprijs, secus superfluum esset proprias condere: quin hec propriæ essent, si eædem cum Ordinis Constitutionibus esse deberent) iuxta temporum diuersitatem diuersa adhibet Apostolica Sedes remedia. Nunc aliter pro Reformatione duce experientia iudicauit expedire.

451 Cæterum, vt talia obijcientibus os claudatur, ecce quid Patrum Calceatorum Constitutiones sanciunt: *Verum cum sciamus, quam difficile sit, tot Nationum homines, quot sunt in Ordine nostro easdem vitæ, & morum leges omninò conuenire posse; sciamus quoque multos esse, & pro tempore fore maiore Spiritus Sancti gratia afflatos, qui rigidiora seruare volint, & possint, & esse in seruanda Religione seueriores; Volumus, vt quælibet Prouincia, seù Congregatio nostri Sacri Ordinis definire sibi aliqua particularia statuta possit, quæ tamen nullius sint valoris, si per Priorem Generalem fuerint infirmata &c.* & P. Thadæus Perusinus Generalis in *d. epist. præuia ad Constit.* hoc idem in Capitulo generali de 1575. refert decretum: *Si quæ verò Prouincia præter ea, quæ in Constitutionibus reformatis explicabuntur, alias velit sanctiones habere, quæ magis ad regularis vitæ obseruantiam, & carnis mortificationem facere videantur, modò prædictis Constitutionibus non aduersentur, & à R. P. Generali approbatæ sint, non prohibemus, imò admittimus, & magis, ac magis admittimus.* Et si hoc permittitur ab Ordinis Constitutionibus, quomodò suis particularibus, arctioribusque statutis Ordinis Constitutionibus aduersari PP. Excalceatos prætendit Carolus Moreau? Forsan, quia requiritur P. Generalis approbatio? En & ipsa; nempè Reuerendissimi Alexandri Senensis, qui Constitutiones Excalceatorum Italiæ cum hac arctitudine vitæ, nudipedio, & alijs differentijs à Calceatorum Constitutionibus antè Superintendentis deputationem sub hac forma ex Originali in nostro Archiuio Romano desumpta approbauit. *Nos F. Alexander Senen. Ordinis Eremitarum S. Augustini Prior Generalis licet indignus. Retroscriptas Constitutiones, Decretaque omnia, ac statuta tanquam Diuino atque inflammante Spiritu sancita, rectaque, ac salutaria, & pro conseruatione, ac decore Congregationis, & salute omninò necessaria, harum vi, & nostri Officij auctoritate confirmamus, & comprobamus;*

mus; Pracipientes sub pœna priuationis officij ipso facto incurrenda, subque alijs grauissimis pœnis nostro arbitrio reseruatis, vt nullus cuiuscumque conditionis existat, nec quidquam prorsus illis addere, neque minuere audeat, aut vllo pacto prasumat. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Dat. Arimini die 30. Ianuarij. 1599. officij nostri affixo sigillo. F. Alexander Seuensis Gen. indign. Addita sunt tamen nonnulla, quæ à P. Generali non sunt approbata; sed à Sede Apostolica, & in forma, ad quam subindè redactę sunt, & modo habent, confirmatę fuerunt; quę Apostolica confirmatio P. Generalis approbatione sine comparatione validior. Deponat ergò scrupulum Moreau, nec Patribus Excalceatis ob Constitutionum diuersitatem Reformatorũ titulum contendat.

DVBIVM XIII.

An votum non ambiendi Patrum Excalceatorum Italiæ repugnet Reformationi.

452 ET hoc obiecto Reformationem profligare conatur *eod. cap. 2.* asserens, hac noua voti specie Augustinianum institutum deprauari, cum ipsum nunquam auditum fuerit in Ordine. Quod dictum Congregationem Italiæ, in qua sola præter tria consueta quartum humilitatis, hoc est non ambiendi votum emittitur, directè tangit; inani tamen ictu; non enim deprauatur, sed magis decoratur à tam excellenti virtute Ordo Augustinianus.

Non nego huiusmodi votum non ambiendi, seù non procurandi nec intrà, nec extrà dignitates, aut Prelaturas fuisse antecedenter inusitatum in Ordine; & in Regula explicitè non contineri. Puto nihilominus virtutem hanc humilitatis in quacumque Regula implicitè includi, cum ambitio à Regula quacumque ex ipsa natura Regulę, quæ perfectionis statum respicit, intelligatur saltem implicitè, & virtualiter prohibita: specialiter verò à Regula S. P. Augustini, vbi humilitas eo modo commendatur, quo paupertas, quæ vnum est ex votis substantialibus; sic enim ibi: *Nec erigant ceruicem, quia sociantur eis, ad quos foris accedere non audebant; sed sursum cor habeant, & terrena vana non quærant, ne incipiant monasteria diuitibus esse vtilia non pauperibus: si diuites illic humiliantur, & pauperes illic inflantur.* Et post aliqua: *Nec extollantur, si communi vita aliquid de suis facultatibus contulerunt; nec de suis diuitijs magis superbiant, qui eas ipsi in monasterio partiuntur, quam si eis in sæculo fruerentur. Alia quipè quæcumque iniquitas in malis operibus exercetur, vt fiant: superbia verò etiam bonis operibus insidiatur, vt pereant.* Quod vtique potissimè verificatur in ea superbiæ specie, quæ hunc Prælationum ambitum includit; sicut è contrà humilitas in earum fuga magis elucescit. Rursus ibi de Superiore dum agit, sic habet S. Pater: *semper cogitans Deo se pro vobis redditurum esse rationem; Vndè & vos magis ipsius miseremini, qui inter vos quanto in loco superiori, tanto in periculo maiori versatur.* Vndè cum Prælatio sit res spiritualis periculi plena, eo mödo, quo virtutis est eam oblatam renuntiare, virtutis & erit eam non ambire, nec procurare. Ex quibus omnibus indirectè saltem, & virtualiter ad Regulæ perfectionem spectare, vel conducere dignoscitur huiusmodi Prælationes non procurare.

453 Ità sentit Pellizar. *tom. 1. tract. 4. cap. 5. num. 480.* vbi hæc verba examinans. *Et hoc secundum Regulam S. P. N. Augustini, & iuxtà seriem nostrarum Constitutionum.* quibus in professionibus nostris hoc humilitatis votum emittitur, sic contra Bordonum resoluit: *At discutit Bordonus tom. 2. resol. 92. num. 30. dicens præfata verba referri solum ad tria vota ordinaria Religiosis: non autem ad votum hoc humilitatis, cum de eo non agatur in Regula S. Augustini. Verum possumus dicere ad hoc, vt verificentur de præfato voto humilitatis verba illa*: Et hoc secundum Regulam S. P. N. Augustini, *sufficere, quod in dicta Regula commendetur humilitas; non item quod expressè de voto illo agatur; constat autem in Regula S. Augustini enixè commendari humilitatem, dum cap. 3. dicitur: Nec extollantur &c.* Adhæret Angelus Pistachi Castellus. *de vot. tract. 8. cap. 9. num. 2.* dum quærens quomodò hoc nostrum votum humilitatis sit iuxtà Regulam, respondet: *Quamuis in Regula D. Augustini hoc votum expressis verbis non præcipiatur, ità ibi enixè, & magno cum conatu commendatur humilitas; & consequentèr tacitè, & implicitè in ea comprehenditur prohibitio ambiendi, & procurandi Prælaturas, & dignitates, & neque acceptandi illas, quæ sunt extrà Religionem, nisi ex præcepto; & ideò hoc votum humilitatis votum vocatur.* Adeoque si ex dictis *dub. 2. quodlib. præced.* possunt à Capitulis generalibus pro regulari obseruantia reparanda, seù reformanda arctiora statuta formari, & pro obseruantia eorum, quæ directè, vel indirectè in Regula continentur, strictiora præcipi; quomodò contra Reformationis rationem erit ad hanc humilitatis perfectionem, non procurandi inquam Prælationes, quæ per suprapositos DD. in S. Augustini Regula implicitè continetur, voto se adstringere?

454 Deindè Clem. VIII. *Constit. 114.* apud Laert. Cherub. incip. *Quoniam nemo.* sub. 1. *Decemb. 1604. §. 2.* habet: *Cum itaque sicut accepimus quidam in Ordine Eremitarum S. Augustini professionis, & Regulæ, quam professi sunt penitus immemores nimiaque dignitatum, & Officiorum Ecclesiasticorum in dicta Religione consequendorum ambitione ducti, pro ijs consequendis Ecclesiasticorum, & sæcularium Principum studia requirant &c. Nos malum hoc, &c. eos omnes, & singulos Fratres dicti Ordinis, & Religionis &c. qui de cætero ad Prælaturas, gradus, honores &c. ad Principum, & Prælatorum &c. fauores recurrerint; vel etiam pactis, pollicitationibus, alijsque vijs directè, vel indirectè &c. obtinere quæsierint &c. inhabiles declaramus &c.* Et in virtute S. Obedientiæ, & sub excommunicationis pœna præcipit Superio-

rio-

rioribus, ne huiusmodi fauoribus adducti, ad cuiusuis generis Prælaturas, gradus, honores, & officia quemlibet promoueant. Quod idem præcipit, & prohibet Paulus V. in *Constit.* 84. apud eumd. Cherub. incip. *Admonemur*. die. 4. *Iulij*. 1608. Quas Constitutiones ad tollendũ ambitum, vtpotè obseruantiæ regulari perniciosum, factas dicit Lezana *tom.* 1. *cap.* 10. *nu.* 17. sicut de alijs consimilibus pro alijs Ordinibus Tamburin. *de Iur. Abb. tom.* 1. *disp.* 10. *q.* 1. *num.* 11. & Passerin. *de Elect. canon. cap.* 5. *nu.* 1. In quibus ea verba veniunt consideranda: *Quidam in Ordine Eremitarum S. Augustini professionis, & Regulæ immemores*. Ergò ambire, hoc est procurare non solum exteris fauoribus, sed etiam pactis, & pollicitationibus, alijsque vijs directè, vel indirectè Prælationes, est contra S. Augustini Regulam. Ergò eas non procurare est iuxtà Regulam. Quod adhuc confirmatur ex sententia DD. afferentium Summum Pontificem non posse præcipere suprà Regulam; quo sequitur, dum à Clemente VIII. prohibetur, ad Regulam spectare huiusmodi non ambitum. Ergò votum nec directè, nec indirectè procurandi Prælaturas Reformationi non repugnat.

455 Et sanè, cum per D. Bernardum *serm.* 6. *in psal.* Ambitio sit *secretum venenum, pestis occulta, doli artifex, virtutum ærugo, & tinea sanctitatis*, & Pestis Religionum appelletur ex *cap. quorumdam. de elect. in* 6. à Tamburin. *ibid. nu.* 2. & ideò à Sacris Canonibus semper reprobata, vt non solum prohibeatur eligi ad Prælaturam, qui de illa suspectus est. *cap. displicet* 23. *q.* 4. & *cap. in scripturis*. 8. *q.* 1. sed etiam cautum sit, ne valeat electio eius, qui ante ipsam suum eidem præbet assensum. *cap. post petitam. de electione*. Item si facta fuerit adhibito prius colloquio cum eligendo, vel cum amicis eius *cap. per inquisitionem. tit. eod.* Cumque Religiones propter ambitum relaxentur; quin destruantur. Sanchez *lib.* 6. *in præcept. cap.* 18. *num.* 16. Lezan. *de Reformat. cap.* 13. nec melius reformari valeant, quam per omnimodam ambitionis relegationem. Pellizar. *dict. tom.* 1. *tract.* 1. *cap.* 5. *nu.* 18. tantum abest, quod hoc humilitatis, seù non ambiendi votum Reformationi repugnet: quin potius illam fouere dignoscitur.

456 Vrgeo magis. Quia Reformatio non tantum pristinam Regulę obseruantiam dicit, sed etiam Decretorum à S. Sede super Regularium Reformatione emanatorum obseruantiã includit: immò necessariò cõplecti debet, cum sint edita pro Reformatione, vt cum Lezana, & Em. Laurea vidimus *num.* 343. Inter ipsa autem decreta Clementis VIII. pro Reformatione Regularium vnum est directè contrà ambitionem, vt ex eius intentione constat *ibi* §. 35. *Vt omnis officiorum ambitus occasio tollatur*; quo sub pœnis ibi statutis Regulares omnes iubentur cauere *à directa vel indirecta vocũ, seù suffragiorum procuratione tam pro se ipsis, quam pro alijs, tum in Capitulis locorum, tum in cæteris*, præsertim generalibus Capitulis, aut Congregationibus, seù alibi. Ergò votum, quod neq; directè, neque indirectè procurandi Prælationes emittunt Patres Excalceati non solum non obstat, sed Reformationi valdè congruit, vtpotè decretis de Reformatione conforme.

457 Et roboratur, quia Patres Carmelitæ Excalceati idem votum emittunt. Pellizzar. *d. tom.* 1. *tract.* 4. *cap.* 5. *num.* 369. nec propterea cessant esse veri Reformati Ordinis Carmelitarum. Quin Patres Excalceati Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captiuorum, quorum Congregatio à Clem. VIII. pro Ordinis Reformatione erecta fuerat die 20. *Augusti* 1599. vt ex eius, *Ad Militantis*, apud Cherub. *Constit.* 62. iussu Pauli V. in *Constit.* 61. apud eumd. incip. *Quæ piè, & sanctè* sub. 10. *Febr.* 1610. consimile humilitatis votum, non procurandi scilicet neque directè, neque indirectè per se, vel per alios, neque intrà, neque extrà Congregationem aliquam Prælationem, emittere tenentur. Pellizzar. *d. cap.* 5. *num.* 500. Tamburin. *de Iur. Abb. tom.* 2. *disp.* 24. *q.* 4. *num.* 75. *in fin.* Quod certè à Summo Pontifice demandatum non fuisset, si Reformationi obstaret: quin ideò hoc iussit, quia ad Reformationis conseruationem opportunum iudicauit.

458 Parum ergò refert, quod in Ordine Eremitarum nouum sit huiusmodi votum, vt Patribus Excalceatis, qui illud emittunt, Reformationis titulus auferatur; licet enim in Regula non præcipiatur huiusmodi votum; & in Ordine Eremitano fuerit hucusque inauditum, cum tamen ex iam præmissis sit de natura concernente Regulam, & Ordinum reformationem, & experientia docente compertum sit difficilimè posse hunc ambitum aboleri, eo modo, quo possunt Capitula generalia, & Summi Pontifices sub peccato mortali, & excommunicationis pœna huiusmodi ambitum prohibere, & ad eumdem finem strictiora præcipere; ità potuerunt Patres Excalceati ad illum præcauendum, se arctius mediante voto obligare; quià hoc pacto non est simpliciter supra Regulam, sed potius illi conforme, cum magis conducat ad humilitatem in Regula commendatam, regularemque obseruantiam perennandam. Et ad confirmationẽ: Sufficit, quod Patres Excalceati obseruent id, ad quod tenentur & Patres Calceati, licet striciore vinculo ad illud idem se magis adstringant; qui enim plus facit non videtur facere contrà, vt ex *ff. de ser. verb. prad. si Arborem*. Gloss. *in cap. Quià propter. de elect. verb. sanior.*

DVBIVM XIV.

An Patres Excalceati sint veri Filij S. Augustini.

459 Concordant in hac Augustini gloriosa Filiatione Patribus Excalceatis deneganda Alphonsus Falcumbellus Congregationis Lombardiæ, & Carolus Moreau. Ille in De-

Defenſ. ſuper Corrigiarum benedictione, & diſtributione à *num.*1. *& ſeq.* Iſte *loc. ſupr. cap.*13. Ille ratione diſſimilitudinis in natura ſpecifica ad filiationem requiſita, cum Patres Excalceati differant in habitus forma, nudipedio, & Conſtitutionibus. Iſte (præter iam vſque modo in præcedentibus dubijs reſoluta) ratione exemptionis huius Congregationis ab Ordine, quæ, cùm repugnet Auguſtinianis, filiationem auertit. Leuiſſima tamen omnia.

460 Et quoad Falcumbellum primò, quia cum per adductas differentias habitus, & nudipedij aſſimilentur PP. Excalceati Auguſtino, potius indè eorum eluceſcit filiatio. Et quoad Conſtitutiones, & ſi iam ſatisfactum abundè *quodlib.* 2. *dub.* 2. & hic *dub.* 12. hoc ad hominē contrà ipſum vtor argumento. Patres Congregationis Lombardiæ Conſtitutiones diuerſas à Conſtitutionibus Ordinis habent, adeoùt in Inſtrumento concordiæ cum P. Generali Ordinis declarauerint, & proteſtati fuerint; quod licet accipiant Conſtitutiones Reuerendiſſimi Generalis, nihilominus viuere volunt, & intendunt ſecundum Conſtitutiones antiquas dictæ Congregationis. Ità in *d. Inſtrumento* §.1. in Bullar. Empol. *pag.*219. & latè probat Michael Angelus Chineilus in ſuo *Scrutinio, & clypeo cap.*9. Peto modò à Falcumbello, an ſuæ Congregationis Religioſi ſint veri S. Auguſtini Filij? Et ſi non obſtante Conſtitutionum diuerſitate tales ſunt, quarè non Patres Excalceati, licet diuerſis Conſtitutionibus obſtricti? Certè reſponſione caret argumentum.

461 Quo verò ad Caroli Moreau, quam leue ſit ab exemptione argumentū apparet in Patribus Carmelitis Excalceatis, in Reformatis Ordinis SS. Trinitatis, atque Capucinis, & alijs, qui per exemptionem totalem a non Reformatis non ceſſant eſſe eiuſdē Ordinis, & ſunt veri eorumdem Legislatorum filij. Et magis ad rem in Congregationibus S. Guilelmi, & B. Io. Boni, quæ vere erant Ordinis Auguſtiniani, & veræ Auguſtini proles, & ſi, vt *num.*443. dictum eſt, ab Ordinis Superioribus omninò independentes. Nullum ergò Patribus Excalceatis ab exemptione præiudicium.

462 Quod autem tales reuera ſint, ſatis patet ex iam probatis de eorumdem PP. Excalceatorum inſtitutione, & pro Ordinis reformatione per Patres ipſos Calceatos Capitulorum prouincialis, & generalis decreto ſtatuta, & executioni mandata. Clarè enim hęc probant eos verè Auguſtinianos, & Auguſtini filios, cum filij illi ſint alicuius Legislatoris, qui vna cum certa, legitimaque ſucceſſione, ac eiuſdem Regulæ obſeruantiā ipſum Patrem imitando, ſimilitudinem ad filiationem requiſitam præſeferunt: Facit etiam, quod in profeſſione promittunt obedientiam, & cætera vota Deo, & B. P. Auguſtino, & Superioribus iuxtà eiuſdem S. P. Auguſtini Regulam; quo profitendi modo vnitas cum eodem Parente Auguſtino, & conſequenter vera filiatio indicatur; hæc enim promiſſio illi fit tamquam Patri, & Inſtitutori, vt benè Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 27. ad differentiam aliorum ſub S. Auguſtini Regula militantium v. g. Prædicatorum, qui Deo, & B. Dominico promittunt &c.

463 Hinc eſt, quod pluries contrà irrationabilitèr denegantes etiam à S. Sede fuerit hęc Patribus Excalceatis glorioſa filiatio, & ſub excommunicationis maioris pæna adiudicata. Primò de mandato Pauli V. à Cardinale Saulio totius Ordinis Protectore ſua definitiua ſententia, prout infrà *num*.492. Et de qua Barboſ. in *collect. deciſ. Apoſt. collect.* 326. *nu.*3. Nouarr. *Lucern. Regul. verb. Eremita. n* 10. Lezana *tom.*2. *verb. Confraternitas. n.*39. *& verb. Reformati. n.*9. Deindè ab Vrbano VIII. 1628. in, *Ex iniuncti Nobis* ſub die 21. *Iuly* apud Mauritium à Matre Dei in *Sacr. Erem. pag.*215. ibi: *Præterea, ne quis &c. ſiue nomen Diſcalceatorum Reformatorum S. Auguſtini verbo, vel ſcripto temerè negare audeat, ſeu præſumat ſub excommunicationis pæna interdicimus, & prohibemus &c.* & in altera, *Diuinæ Maieſtatis.* ſub 19. *Auguſti* 1641. apud eumdem *pag.*222. ibi, *Ne quis, niſi præfatæ Congregationis membrum actualiter exiſtat &c. ſiuè nomen Diſcalceatorum Reformatorum S. Auguſtini ſibi arrogare, aut prædictam Congregationem eſſe Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, verbo, vel ſcripto temerè negare audeat, ſeù præſumat, ſub Excommunicationis pæna auctoritate eadem interdicimus, & prohibemus.* Iterum à S. Congregatione negotijs, & Conſultationibus Epiſc. & Regul. præpoſita duplici decreto, primò ſub die 1. *Septembris* 1645. & 11. *Auguſti* 1651. de quibus Lezana. *d. verb. Confraternitas. n.*37. *&* 38. & *d. verb. Reformati. num.*8. huius tenoris. *Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporū, & Regularium præpoſita. Ad compeſcendam nimiam eorum licentiam, qui contrà declarationem aliàs ab hac S. Congregatione latā ſub die 1. Septembr. 1645. auſi fuerint deinceps aſſerere Fratres Diſcalceatos S. Auguſtini non eſſe veros eiuſdem S. Patris filios, nec eos, eorumque Congregationes gaudere omnibus priuilegijs, quibus Calceati, eorumque Religio gaudent, Eminentiſſimo Carpineo referente, ſupradictam declarationem etiam quoad Fratres Congregationis Hiſpanicæ renouans, & confirmans, pænam Excommunicationis maioris S. Sedi Apoſtolicæ reſeruatæ contrauentoribus impoſuit &c. Dat. Romæ* 11. *Auguſti.* 1651. *M. Card. Ginnettus. M. Albericius Secr. Loc. ✠ ſigill.* Quæ Decreta motu proprio confirmauit Clemens X. in, *Cum ſicut accepimus.* 3. Maij 1674. vt in noſtris litteris Apoſtol. *litt.*21.

464 Nouit hæc & Moreau; & nihilominus ſubdit, timidæ Excalceatorum cauſæ argumentum eſſe huiuſmodi Decreta, nec eiſdem opus fuiſſe, vt Fideles ipſis Auguſtinianorum nomen imponere cogerentur, ſi tales fuiſſent, ſi natiua Patris imitatio hoc eis contuliſſet; quaſi tales vocentur Excalceati, non reuera tales ex origine, ſed quia tali nomine iuſſi nuncupari. An rectè tamen id intulerit, iudicet Lector, quandoquidem huiuſmodi Decreta nullo modo, quod tales vocemur determinant, ſeù

non

non concedunt, sed vt natura tales, vt nullus negare audeat præcipiunt, & declarando definiunt; vt in simili Caramuel. *tom.2. Theol. Regul. nu.2282.* & de ipsis PP. Calceatis Cellotius *supr num.264.* Et patet ex verbis ipsis S.Congregationis, *qui contrà declarationem &c. supradictam declarationem &c.* cum declarationis natura sit nihil de nouo concedere *l. heredes palam. §. quid. ff. de testam. l. adeò. §. videtur. ff. de acquirend. rer. domin.* Clemen. *Exiuit. §. harum declarationum de verbor. significat.* Oldrad. *consf.224. nu. 20. vers. nec verbum declaramus*: Sed quod est in se tale clarius explicare. Dec. *in l. edita nu.47. C. de edendo.* Paris. *consf.65. nu.5. & 6. vol.1.* Ruin. *consf.225. n.6. vol.1.* Et sic non ideò Augustiniani, & veri S. Augustini filij sunt Patres Excalceati, quià tales declarati, & multò minus quia iussi tales appellari; Sed ideò declarati tales, & iussi dici, quia tales reuerà. A quo tantù abest, quod timida Excalceatorum causa sit iudicanda: quin potius indè pro ea iustitiam stare appareat, cum Ecclesiæ iudicium ad sui fauorem habuerit, ni velit dicere Moreau, debiles & fuisse Ecclesiæ in rebus fidei causas, quia contrà impugnantes hæreticos Excommunicationis item sententia processit.

DVBIVM XV.

An hoc denegantes censuris reuera ligentur.

465 SVB Excommunicationis pæna denegare PP. Excalceatos esse veros S.P. Augustini filios à Cardinale Saulio de Pauli V. mandato, à S. Cardinalium Congregatione, & Summis Pontificibus prohibitum vidimus *dub. præced.* Qualis de hisce censuris Moreau sensus sit, aperiamus. *Quartò* (sic scribit ipse *eodem cap.13.*) *ex omnium Summistarum, & Theologorum communi doctrina constat, sententiam Excommunicationis absque fundamento peccati mortalis latam ipso iure cassam, & irritam esse. Et quis credat communione fidelium, participatione Sacramentorum, ecclesiastica sepultura, æternaque gloria priuandum, qui Excalceatos veros Augustinianos esse, verbo, vel scripto negauerit? Quis salutem hominum ex tam leui, & parum ad Ecclesiæ gubernationem spectante propositione censuerit? Dic quæso, cum hæc censura peccatum mortale necessariò supponat, fragilitati, an ignorantia, an malitia deputabitur, si quis dixerit, Fratres Excalceatos non esse veros Augustinianos? Cuius tandem præcepti Decalogi præuaricator existam, qui tanta pæna reus, vt noxæ ad summũ Tribunal Pontificis appellabor?* Iste est Moreau de Pontificia Excommunicatione sensus, ne dicam cẽsura. Quid proindè dicendum? Viderint, ad quos spectat.

466 Simili cẽsura prohibuit Gregorius XIII. in, *Ascendente Domino* 8. Kal. Octob. 1584. ne quis negaret RR. PP. Societatis Iesu, veros esse Religiosos, quam in *Ecclesiæ Catholicæ*. de 1591. confirmauit Gregorius XIV. Et magis ad rem nostram, cum apud aliquos in dubium venisset, an Patres Capucini essent verè Fratres Minores, & filij S. Francisci (cum eius tempore non fuissent instituti) &, an eorum constitutiones essent consentaneæ Regulæ ipsius S. Francisci, Paulus V. in, *Ecclesiæ militantis regimini.* die 15. *Octob.* 1608. vtrumque declarauit, & in contradictores similes censuras pronuntiauit. Quià pariter, licet temerè ab aliquibus prætendebatur, Reformatos Discalceatos Ordinis B. M. de Carmelo non esse veros Carmelitas, neq; vnum ex quatuor Ordinibus Mendicantibus, Clemens VIII. in, *Romanum Pontificem decet &c.* re in fauorem Discalceatorum definita, eos, qui contradicere præsumerent anathematis vinculo innodauit. De harum omnium Excommunicationum validitate non est, qui dubitet. Solus Moreau consimilem contrà denegantes Patribus Excalceatis Augustinianam filiationem promulgatam censuram irridet!

467 Verum est, non posse nisi propter peccatum mortale Excommunicationem maiorem inferri. *Cap. Seruetur. Cap. Nemo Episcoporum. Cap. Nullus. 11. q.3. Cap. Sacro. de senten. Excommun. & cap. Romana eod. tit. in 6.* & communiter DD. quod concedo tam de Excommunicatione pro peccato de præterito, quam de comminatoria, & de futuro Suarez *tom.5. in 3. p. disp.18. sect.3. nu.10.* At negare, quod Patres Excalceati sint Augustiniani, & veri S. Augustini filij, quod idem est, ac eos vilipendere, & vt ab alijs contemnantur, diffamare, videbitur ne Moreau leuis iniuria? Non hoc dicat quæso. Sed dato, quod in se leuis materia sit, non sit peccatum mortale, nescit ipse forsan, quod peccatum in se leue ingrauescit, & sit mortale ex circumstantijs per Conincb. *disp.13. dub. 8. concl.2.* Castropal. *tom.6. de censur. disp.1. punct.7. num.2.* & DD. communiter? Et quæ maior pro huius rei grauitate circumstantia, quam scandalum sæcularium, contemptus Excalceatorum, inquietudines, rixæ, & discordiæ, quę inter vtriusque familiæ Religiosos oriri possunt? An ignorat hoc, quod Gregorius de Valentia *tom.2. disp.7. q.5. punct.6. §.3.* scripsit: *Arbitror nonnullos decipi, qui putant Prælatos Ecclesiasticos non posse quantumcumque velint obligare sub peccato mortali subditos, vt seruent v.g. hoc, vel illo tempore silentium, vel aliquid faciant, quod ex suo genere non sit magni momenti; Fieri enim potest, vt circumstantia aliqua addat eiusmodi materijs grauitatem*; & deducitur ex Caietano in *summ. verb. præceptum*; tenent que Suarez *loc. dict. nu.16.* Castropal. *tom. 1. tract. [illegible]. disp.2. punct.7. nu.4.* vbi, & sub mortali ingressum in aliorum cellas Religiosis posse prohiberi? An ignorat in huiusmodi Summi Pontificis Excommunicationibus præceptum includi, vt clarè Syluest. *verb. Excommunicatio nu.11.* Tabien. *verb. eod.1. q.3.* & quando à Superiore vel præcipitur aliquid sub maiori censura, eo ipso illud præcipi, vel prohiberi sub mortali, quamuis secundum se sit indifferens, & non mortale; & constitui materiam peccati mortalis, per ordinem scilicet ad finem à Superiore intentum, prout cum Soto *in 4. dist.22. q.1. art.3. corollar.1.* Vasquez *tract.1. de Excommunic. dub. 12. n.3.* Coninch. *disp.13. dub.8. num.70.* Filliuc. *tract.12.*

tract. 12. *c.* 1. *quæsit.* 8. *n.* 3. Sayro *lib.* 1. *cap.* 9. *n.* 5. docent Bonacina de censur. *disp.* 1. *q.* 1. *punct.* 3. *proposit.* 3. de Peyrin. *de offic. Prælat. regul. q.* 3. *cap.* 4. *n.* 11. & adhuc dicetur *à nu.* 994. *& seq.* §

468 Quamuis ergò in se leue quid esset dicere, quod Patres Excalceati non sint veri filij S. Augustini; nihilominus eo ipso, quod Summus Pontifex sub Excommunicatione maiore id inhibuerit, quæ præceptum includit, & eo fine, vt Patres Excalceati à calumniantiũ iniuria præseruarentur, est sub peccato mortali prohibitum. *Dum enim, quod erat in se veniale, prohibetur, non manet* (vt verbis Suarij *d. nu.* 16. vtar) *veniale supposita tali, & tam releuante circumstantia, & prohibitione; quo fit, vt censura non cadat in illum actum, nisi vt sic prohibitum; hoc est formaliter in peccatum mortale; & consequenter censuræ, siue Excommunicationi sine dubio subiectum.* Etsi vult tandem scire, cuius præcepti Decalogi præuaricator, si hoc dixerit, existet? Illius respondeo, quod respicit mendacium, quod detractio, quod inobedientia; horum enim omnium reus est; ne dicam in hoc falsum proferri testimonium, & furtum committi, dum falsa de Excalceatis profert, & quod ipsorum est, ab eis aufert.

469 Subterfugium verò aliud quo ad hanc Excommunicationis censuram infirmandam vtitur, nempè fuisse subreptitiè extortam, nullius sanè momenti est. Quo enim ad Vrbani VIII. incipien. *Exiniuncti Nobis*. perquam primò hæc est censura comminata sciente P. Generali prodijt, vt ibi ex narratione: *Exponi siquidem Nobis fecerunt dilecti filij Prior Generalis totius Ordinis Eremitarum S. Augustini, nec non Fratres Reformati Discalceati*, apud Mauritium à Matre Dei *lib.* 1. *cap.* 4. §. 5. Quo verò ad Decreta, constat ea præcedente causæ cognitione emanasse; in Sauliano siquidem habetur: *Ipsam verò S. Congregationem omnibus pariter perbenignè auditis, inspectisque diligenter &c.* & in alijs S. Congregationis *Eminentiss. Carpineo referente &c.* quibus materia à S. Congregatione benè digesta percipitur: maximè cum secundi Decreti de 1651. occasionem præbuerit eiusdem Moreau liber, cui titulus *Vindiciæ Quadripartitæ*; in quo, cum altero sub anno 1645. Decreto parui facto, iterum PP. Excalceatos S. Augustini filios esse negauerit, fuit propterea ab eadem S. Congregatione Romam accitus; quibus eum partis notitia in iudicio actitatis, omnis subreptionis suspicio remouetur.

DVBIVM XVI.

An per hoc PP. Calceati non sint veri filij S. Augustini.

470 Et hoc eodem *cap.* 13. sequi prætendit idem Moreau dicens: *Si veri post hæc Augustiniani nominandi sunt Patres Excalceati, cum vna sit, & indiuisa veritas, & impartibilis eius substantia, alij omnes à duodecim sæculis Eremitæ, omnesque Congregationes dicti Ordinis falsò Augustiniani nominis titulo abusi sunt; ac per consequens omnes Summi Pontifices, qui eos veros Augustini filios censuerunt, hallucinati sunt*; nempè Martinus V. & Ioannes XXII. quos ego ipse suprà *quodlib.* 4. *dub.* 10. adduxi. Non est tamen hæc viri sapientis illatio. Sunt veri S. Augustini filij PP. Excalceati; ergò non veri PP. Calceati. Si quis assereret de Titio, quod sit Sempronij verus filius, negaret ne, quod & verus eius filius sit Nestorius, qui pariter est ab eo legitimè genitus?

471 Dupliciter ergò accipitur hæc veri filij denominatio, & affirmatiuè ad verificandam filiationem respectu eius, de quo enuntiatur, præscindendo ab eo, quod & alteri competat; & negatiuè, ad indicandum illi tantum conuenire, & non alteri. Quando ergò dicitur PP. Excalceatos esse S. P. Augustini veros filios, non attenditur hæc denominatio negatiuè, quasi negetur tales esse Patres Calceatos: sed affirmatiuè, hoc est ad indicandum Patres Excalceatos tales reuerà esse, nullo modo eamdem filiationem ab illis auferendo. Et quod ità sentiam patet ex dictis *quodlib. præced. dub.* maximè. 9. & 10. vbi de Patrum Calceatorum Ordine loquens ostendi, non incæpisse in vnione per Alexandrum IV. facta; nec per eam substantialiter mutatum, sed esse quoad substantiam eumdem, quem S. P. instituit, quibus eorum vera S. Augustini filiatio demonstratur: dixi quoad substantiam, quia habitus, & Calceaturæ differentias, quæ inter ipsos & Excalceatos obseruantur, accidentales esse sustineo, quæ filiationi non præiudicant. Sunt ergò ipsi tales, confiteor libentissimè: Sed nec ipsi eamdem Excalceatis denegent filiationem, cum maior obseruantia non eis debeat nocere.

472 Occurrit hic, quod in hac materia contra totum Eremitarum Ordinem scripsit Desnos. In eodem sui Canonici Sæcul., & Regul. *lib.* 3. *cap.* 6. sic habet: *Et si iure merito Erasmus in censura ad Regulam Augustini scripserit, satis ineptum esse de tanti viri titulo, idest Clericatu, vel Monachatu contendere: magisque ad rem pertinere de pietatis illius, & eruditionis æmulatione decertare, vt ij verè dicantur Augustini Alumni, qui virtutes proximè referunt: Attamen, cum grauissimum sit non ferendum prorsus malum ijs, qui se filios credunt, charissimo orbari parente, & maximè iniuriosa res notbis, ac exteris posthaberi: meritò Canonici Regulares Augustinum Parentem agnoscentes, ipsumque eo titulo amore strictissimo depereuntes pati omninò non possunt sibi Monachos, & Ermicolas posthumos velle subrogari, ipsisque primogenitos, præ illis vnicis filijs reputari.* Ex quibus tria habentur. Primò, penes ipsum nothos, & exteros esse Eremitani Ordinis Patres. Secundò, non debere, vt posthumos, pro primogenitis haberi. Tertiò, Canonicos Regulares esse S. Augustini vnicos filios.

473 Ignoscitur hic iniurię; & eadem modestia, qua de Sacro Canonicorum Regularium Ordine discurrit animus, loquatur, seu scribat

&

& calamus. *Dub. 6. quodlib. 4.* ostensum est sufficienter Canonicos Regulares à S.P. Augustino iam Episcopo institutos, hoc est post iam genitum Eremitarum Ordinem; Vnde non est, quod se primogenitos extollant, neque vnicos filios iactent. Addo: Sensus multorum Summorum etiam Pontificum, vt *ibid.* vidimus, est Canonicorum Ordinem non incæpisse ab Augustino. Non ergò ab eo geniti. Quomodò ergò primogeniti? Rursus; de Parente Augustino inter se dissident Canonici Regulares, aliquibus eum Patrem, seù vt *ibid.* obseruatum est, sui Ordinis fundatorem denegantibus; Et si certi non sunt de Parente Augustino, quomodo eius legitimi filij alijs exclusis haberi volunt? Non hoc inter Eremitas dissidium, qui vno ore Augustinum Patrem agnoscunt; adeòque nullum de eorum legitimitate dubium. Hoc pro religiosa ad verba Desnos responsione. Ego tamen, sicut ibidem Canonicos Regulares à S.P. Augustino contra sensum multorum id denegantium institutos admisi; ità tanti Patris veros legitimosque filios esse sentio, & affirmo. Letentur ergò & ipsi de tam gloriosa filiatione: sed eamdem & Eremitis veris, primogenitis filijs non surripiant; & dum in fraternitatem ab Eremitis admittuntur, fraterna charitate ad inuicem, se diligant.

DVBIVM XVII.

An Excalceatorum Congregatio dici debeat Ordo, & Religio.

474 BReue Iudulgentiarum, quæ tempore Capituli generalis Patrum Excalceatorum Italiæ eorum Ecclesias visitantibus à S. Sede conceduntur, sub hac forma expeditur. *Cum sicut accepimus Capitulum generale Fratrum Ordinis Eremitarum S. Augustini Excalceatorum nuncupatorum in Ecclesia Iesu Mariæ Fratrum Ordinis huiusmodi die Sabbati immediatè antecedent. quartam Dominicam subsequentem festum Paschatis Resurrectionis Dominicæ benedicente Domino celebrandum sit &c.* scrupulum ingessit quibusdam hæc *Ordinis* appellatio; vndè apud Eminentiss. Protectores, & Prælatos non semel conquesti. Sed certè immeritò. Quæ enim vniuersalior, quam *Ordinis* denominatio? Cuilibet Congregationi specialem viuendi modum habenti hoc *Ordinis* nomen cõpetit. Ioan. Bapt. Signius *de Ordin. ac stat. Canonic. lib. 1. cap. 1. pag. 4. vers. agmen Deo.* Portell. *Dub. regul. verb. Tertiarij. num. 4.* ex Carrilo *lib. 3. Tertiariorum cap. 5.* Bordon. *resol. 30. num. 39.* Hinc Congregationem B. Io. Boni *Ordinem* appellauit, & ipse Innocentius IV. in Constit. *Admonet nos cura.* de 1252. Item Congregationem Brictinorum in incip. *Dilecti Filij Prior; &c.* sub. 7. *Idus Decemb.* 1249. sicut & Alexander IV. in, *Religiosam vitam.* 4. Idus April. 1255. & in altera, quæ est pro vnione, *Licet Catholica Ecclesia.* sub. 5. *Idus April.* 1256. Congregationes tunc vnitas *Ordines* vocat §. 3. dicens *Prætereà dudum à Nobis mandatum Apostolicum emanauit, vt de singulis domibus vestris, quarum quadam S. Guilelmi, quadam S. Augustini Ordinum; nonnullæ autem Fratris Ioannis Boni, aliqua verò de Fabali, aliæ verò de Brictinis.* & adhuc §. 7. *Vobiscum super diuersarum professionum, aut obseruantiarum debito, quas anteà feceratis in prædictis, vel alijs Ordinibus &c.* hoc est in prædictis Ordinibus S. Guilelmi, Ioannis Boni, de Fabali, & de Brictinis. Quod repetit in alia *Inter alias sollicitudines.* 4. Kal. April. 1257. vt videre est (sicut & alias modò adductas Constitutiones) apud Empol. in *Bullar. Ordin.* Quod ex Volaterrano, & Ioann. Andrea probat & Marquez *de orig. Eremit. cap. 18. §. 11.* ostendens Congregationes, quæ in vnionem conuenere, veros Ordines fuisse.

475 Hoc eodem titulo sunt à Summis Pontificibus Discalceatorum Congregationes *Ordines* appellatæ. A Clem. VIII. Congregatio Italiæ in incip. *De Religiosorum.* 10. Iulij. 1599. *Te Ordinis Fratrum Discalceatorum, seu Reformatorum S. Augustini superintendentem &c.* A Paulo V. in, *Cum sicut accepimus.* 16. Iunij. 1705. *Te dicti Ordinis superintendentem de nouo constituimus &c.* Ab Vrbano VIII. in, *Ad vberes.* 29. Augusti. 1626. in litteris Apost. nostræ Congregationis. *litt. 2. 5. & 9.* & omnes Summi Pontifices in litteris ad Cardinales Protectores pro præsidentia in Capitulis generalibus, vt infrà *num.* 1224. Item Congregatio Galliarum ab eodem Paulo V. in, *Splendor paternæ gloriæ.* 4. Augusti 1610. & in alia incip. *Aliàs fælicis.* sub die 4. Decemb. eiusd. ann. apud Mauritium in *Sacr. Erem. pag.* 181. Et ità vocantur à Barbos. *de Iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 41. nu. 92. vers. Est & alius Ordo Eremitarum Discalceatorum &c.* & à Bordon. *variar. resol. part. 2. resol. 86. num.* 52. & *in tract. de precedent. Canonic. Lateran. cap. 3. num. 29.* Quarè dubitare an Excalceatorum Congregatio sit Ordo, est teste Bordono quæstio de lana caprina; maximè cum per eumdẽ Bordonum *ibid. ex cap. Tuæ Fraternitatis. de Simon.* idem possit importare, quod Religio, sed magis restrictè, in specie quasi subalterna.

476 Non negandum tamen per hoc Congregationem hanc esse veram Religionem; quin talem affirmo; cum enim Religio constituatur ex his quatuor per Bordon. *ibi. q. 7. num. 33.* & communitèr DD. Regula, Superiore, Professione, & habitu, omnia hæc in ipsa reperiuntur. Regula scilicet S. P. Augustini, & cum Constitutionibus à S. Sede approbatis. Professio solemnis, vt vidimus *num.* 403. ab Ecclesia approbata; & habitus pariter approbatus primò à Clem. VIII. dum ab alijs, qui huius Congregationis membrum non essent, ne gestaretur, prohibuit in *Pastoralis Officij.* 25. Septembr. 1604. prout *infrà num.* 581. & deindè à Paulo V. in Constitutionum confirmatione, in quibus habitus forma describitur, vt *nu.* 580. Et Superior, qui licet Generalis non vocetur, gaudet omnibus, & singulis iuribus, prærogatiuis, præeminentijs, & facultatibus,

quibus Generales gaudent, & vtuntur; vt ſuo loco videbitur. Præterquamquod ad Religionem conſtituendam non eſt neceſſarius Generalis, vt benè Nauarr. *de Regul. conſ.* 15. *num.* 7. Suarez. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 4. *in fin.* Bordon. *ibid. q.* 9. *num.* 49. & *de profeſſ. regul. cap.* 1. *num.* 193. ſed ſolus localis. Aliquis enim Ordo, vt idem *reſol.* 80. *q.* 13. *nu.* 21. probat, conſtituitur in eſſe Religionis per profeſſionem ſolemnem à Papa approbatam, ex *Cap. Cum ad monaſterium. & cap. final. de Religioſ. domib.* & Religiones antè exemptionem ab Epiſcopis licet Generales non haberent. *cap. in ſingul. de Stat. Monach.* vbi Panormit., & DD. Bordon. *de profeſſ. regul. d. cap.* 1. *q.* 27. *nu.* 139. erant veræ Religiones. Religionis ergò eſſet has de Ordinum, & Religionum nuncupationibus diſputationes tanquam inutiles, & pacis inimicas omittere.

DVBIVM XVIII.

An Congregatio Excalceatorum Italiæ ſit Ordo diſtinctus ab Ordine PP. Calceatorum.

477 Diſtinctionem aliquam huius Congregationis ab Ordine PP. Calceatorum ſanè inducere videtur erectio propriæ Crucis in Proceſſionibus (quam conceſſit Vrbanus VIII. in, *Cum ſicut accepimus*, die 1. *Octobr.* 1636. prout in dict. noſtris litteris Apoſtol, *litt.* 15.) ex Iacob. Pignatell. *tom.* 4. *Conſult. Canonic.* 19. *nu.* 1. Non enim conceduntur duæ Cruces eidem omninò Religioni; adeoùt, quando ſunt in aliqua Ciuitate duo einſdem Ordinis monaſteria, ſub vna Cruce ſoleant incedere; & licet vnum ex his ſit ratione fundationis poſterius aliarum Religionum Conuentibus, tamen ſub eadem antiquioris Conuentus Cruce incedens præcedit alios dictos Conuentus. Iul. Caponus. *diſcept. forenſ.* 198. *num.* 27. & 28. quia eo ipſo, quo congregatur ſub Cruce antiquioris Conuentus, cenſetur membrum illius, & vnum & idem monaſteriū. Bordon. *Theatr. præced. q.* 121. *nu.* 377. Ex quo à contrario ſequitur, quod vbi ſunt duæ Cruces, qui ſub illis incedunt, non vnius, & eiuſdē omninò Ordinis cenſeantur.

478 At quia hoc magni momenti non eſt, euidentius oſtenditur ex differentia Regularis diſciplinæ, & arctioris vitæ Excalceatorum, quæ tanta eſt, vt diuerſi Ordines cenſeantur. Lezana. *tom.* 1. *qq. Regul. cap.* 22. *nu.* 16. Fagnanus in *cap. Ad Apoſtolicam. de Regularib. nu.* 48, 49. & in terminis *num.* 51. & aſſentitur Em. de Luca in ſuo Religioſo practic. *cap.* 28. *num.* 10. quo ſit, vt non detur tranſitus ab vno ad aliū Ordinem; Excalceati ſiquidem ad Calceatos nequeunt tranſire ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ex Clementis VIII. Conſtit. *Paſtoralis Officij* 25. Septemb. 1604. apud Laert. Cherub. *tom.* 3. *Bullar. inter Clem. VIII. Conſtit.* 111. & referunt Flauius Cherub. in *Compend. Bull. tom.* 3. *pag.* 36. Tamburin. *de Iur. Abb. tom.* 3. *diſp.* 7. *q.* 2. *nu.* 5. Lezana *tom.* 2. *verb. Tranſeuntes. nu.* 10. Aldan. in *compend. canon. reſol. lib.* 2. *tit.* 23. *num.* 8. Barboſ. de *Iur. Eccl. vniu. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 92. & *cap.* 42. *num.* 60. & *in Collect. deciſ. Apoſt. coll.* 706. *num.* 3. Bordon. *reſol.* 29. *num.* 36. Paſſerin. *de Stat. q.* 189. *art.* 8. *num.* 56. Nicolius in *floſcul. verb. Diſcalceati.* & Murga ad *Conſtit. Apoſtol. Conſtit.* 6. *num.* 127. Et Patres Calceati inter Reformatos recipi prohibentur ab eorumdem Excalceatorum Apoſtolicis Conſtitutionibus *p.* 2. *cap.* 1. *num.* 7. niſi Definitorij Capituli generalis, & ſeptem ex nouem Patrum conſenſus accedat. Si autem inter Ordines iſtos diſtinctio non eſſet, tranſitus ab vno ad alium promiſcuè daretur, vt *dict. num.* 51. obſeruat Fagnanus, eo modo, quo datur ab vno ad aliud monaſterium eiuſdem Ordinis *Cap. Nullus de elect. in.* 6. & Rota apud Farinac. *p.* 2. *recent. deciſ.* 115. *num.* 8. Caramuel. *Theolog. Regul. tom.* 1. *à num.* 384. & *ſeq.*

479 Accedit, quod Profeſſi inter Excalceatos tranſeuntes de licentia Papæ ad Calceatos tenentur poſt approbationis annum iterum profeſſionem emittere. Lezana *dict. cap.* 22. *num.* 16. & *tom.* 2. *d. verb. Tranſeuntes. num.* 13. Fagnan. *eod. num.* 48. 53. & *ſeq.* Bordon. *reſol.* 39. *q.* 17. *num.* 62. Antonius à Spiritu Sancto. *Director. Regul. tract.* 3. *diſp.* 6. *ſect.* 5. *num.* 760. non ea tantū ratione, quia tenentur ad nouum probationis annum ex S. Congregationis Concil. Trid. Decreto ſub. 12. *Ianuarij.* 1619. vt refert Nicolius *loc. ſupr.* & non obſcurè reſoluit Sanchez *lib.* 5. *in præcept. Decal. cap.* 4. *num.* 12. & 13. qui probationis annus, cum ſit via ad profeſſionem, fruſtraneus eſſet ſine illa, vt concludit Fagnanus *ibid. num.* 67. Sed etiam quia, vt obſeruant Lezana *eod. cap.* 22. Fagnanus *d. num.* 51. & à Spiritu Sancto *loc. dict.* licet iſtæ Religiones cenſeantur vna Religio ratione Regulæ, & Fundatoris; tamen ſimpliciter ſunt diuerſæ, & habent diuerſas auſteritates, & diuerſum modum viuendi; Et vlterius, quia forma profeſſionis, quæ emittitur ab Excalceatis, alia eſt à forma profeſſionis Patrum Calceatorum. Illi enim obedientię votum ad eorum Patrem Vicarium Generalem referunt, & non ad Parem Generalem. Qua de cauſa qui ab Excalceatis ad Calceatos tranſeunt, iterum, hoc eſt nomine Patris Generalis profiteri tenentur; & de facto ità obſeruatur. Ad quod non tenerentur, ſi forma profeſſionis eſſet eadem, quamuis tenerentur ad annum probationis, vt vult Bordon. *loc. ſup. num.* 63. ex Sellio in *Select. Canon. cap.* 18. qui id colligit ex eo, quod Congregatio Concilij decreuerit Patres Excalceatos Ordinis SS. Trinitatis tranſeuntes de licentia Papę ad Calceatos eiuſdem Ordinis teneri ad annum Nouitiatus, non autem ad nouam profeſſionem, vt referunt Barboſ. in *collect. ad Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *cap.* 15. *num.* 17. *de Iur. Eccleſ. vniu. lib.* 1. *cap.* 42. *num.* 86. Et in *collect. Deciſ. Apoſt. coll.* 706. *num.* 10. Tamburin. *d. tom.* 3. *diſp.* 7. *q.* 6. *num.* 3. Lezana. *d. verb. Tranſeuntes.*

stantes. *num*.13. Bordon. *ead*. *q*.17. *num*.83. vbi addit in Franciscana familia inter Reformatos, & Obseruantes non deberi in eorum transitu nouam emitti professionem, ratione formæ professionis vtrisque communis. Vndè cum Patres Excalceati diuersam professionis formam habeant, & ad Calceatos translati iterum profiteri teneantur, illorum Ordinem ab istorum Ordine distingui euidentissimũ est.

480 Addo Patres Excalceatos quartum humilitatis, seu non ambiendi votum emittere, quod non præstatur à Patribus Calceatis, quod certè distinctionem Ordinum innuit. Si namque per Passerinum *tom*.3. *de statib*. *q*.188. *art*.1. *num*.26. ratione differentiæ notabilis in materia alicuius voti, vtpotè paupertatis, distinguitur vna Religio ab altera, à fortiori distinguetur Ordo Excalceatorum ratione alterius voti, quod à PP. Calceatis non emittitur. Distinguitur insuper, quia PP. Excalceati habent eorum Vicarium Generalem, qui eos totaliter gubernat; proprijs reguntur legibus, sua Capitula generalia celebrant: differunt in habitu, quãuis accidentali differentia, & denominatione à PP. Calceatis; quibus distinctio saltem Ordinum probatur, vt ex similibus diuersitatem Ordinis PP. Cælestinorum ab Ordine PP. Cistercienſium deduxit, & firmauit Rota in *Cauſ. Oriolen. præcedent*. penes Aloys. Riccium in *prax*. *variar*. *resolut*. *part*.2. *resol*.102. Et tandem omissis pluribus, quę pro distinctione ex dicendis constabunt; quia habitum Excalceatorum gestare non possunt PP. Calceati, vt ex Clem. VIII. Constit. *Pastoralis Officij*. *num*.581. dicitur. Quamuis enim vtrorumque habitus non sint essentialiter diuersi, sed tantum accidentalitèr, eo ipso quod à Summo Pontifice est illis prohibitum Excalceatorum habitum deferre, certè horum Ordinum distinctio declaratur ex *cap. Vt Clerici. de Regul*. & ex his Concilij Aquisgranen. 1. *Can*.25. verbis: *Habitus namque singulorum Ordinum ideircò in Ecclesia ad inuicem discreti sunt, vt his visis, cuius propositi sit gestans, vel in qua professione Domino militet, liquidò cognoscatur*.

481 Obstare videtur solummodò, quod PP. Excalceati non habeant proprium Generalem, sed subsint Reuerendiss. P. Generali Calceatorum; à quo, licet semel tantum possunt visitari, quod distinctionem tollere, & identitatem Ordinis inferre videtur per Passerinum. *loc*. *dict*. *art*.1. *num*.27. sed respondetur hoc nihil obesse distinctioni; Ex visitatione siquidem P. Generalis infertur tantum, ipsum P. Generalem dici simpliciter Generalem Ordinis Eremitarum. Suarez. *tom*.4. *de Relig*. *tract*. 8. *lib*.2. *cap*.2. *num*.4. non verò quod P. Vicarius Generalis Excalceatorum non sit in re suorum Fratrum Generalis, vt clarè Lezana *tom*.2. *verb*. *Vicarius*. *num*.3. cum neque in fieri, neque in facto esse ab ipso P. Generali dependeat, vt suo loco patebit. Quod ad effectum distinctionis inter Ordines satis est; attentis maximè supradictis circa diuersum viuendi modum, differentem professionis formam, quartum votum, prohibitionem transitus &c. & independentia Congregationis à Capitulo generali Calceatorum, quę ad Ordinum distinctionem facit, vt *loc*. *dict*. *num*.28. aduertit Passerinus. Præterquamquod ipsa P. Generalis visitatio est adeò limitata, vt de ea verificetur Suarij dictum *loc*. *supr*. quod quasi nihil reputatur: qua fortè de causa hæc Excalceatorum Congregatio vocatur, vt dictum est *num*. 475. *alius Ordo*. Clariùs hæc suis locis patebunt.

DVBIVM XIX.

An Ordo PP. Excalceatorum sit diuersus ab Ordine Patrum Calceatorum.

482 EX dictis *dub.præced*. talem distinctionem inter hos Ordines reperiri vidimus, qualis in ordine ad transitum ad diuersos specie Ordines constituendos sufficit ex Lezan. à Spiritu Sancto locis adductis. Difficultas modò est, an Patres Excalceati nouam, & diuersã specie Religionem constituant ratione quarti voti humilitatis, seu non ambiendi, quod ipsi Excalceati emittunt, & antè ipsos nunquam auditum fuit in Ordine Eremitarum. Sensus est enim (omissis alijs) Suarij. *d*. *tom*.4. *tract*.9. *lib*.1. *cap*.1. *num*.7. & Passerin. *loc*. *supr*. *num*.18. quod diuersitas in votis indueit diuersitatem substantialem inter Religiones, neque potest concipi, per quid possit aptius alterari Religio, quam per additionem noui voti.

483 Dicendum tamen per hoc humilitatis votum non mutari substantialiter Ordinem Eremitarum, nec nouam Religionis speciem indè resultare: Sed tam Excalceatorum, quam Calceatorum Ordines esse vnam, & eamdem substantialiter, hoc est specie Augustinianam Religionem. Declararunt hoc satis Summi Pontifices, dum hanc Congregationem vt *dub*. 7. vidimus, eiusdem Eremitani Ordinis Reformationem definierunt; quod sanè de identitate specifica intelligendum est. Et probatur tum ratione generali Reformationis; Ordo siquidem reformatus dicitur idem, & non diuersus ex *Cap. relatum*. *Ne Clerici, vel Monachi*. Abb. in *cap*. *Inter quatuor*. *de Relig*. *domib*. Felin. in *cap*. *Ad nostram*. *de Appellat*. relati à Card. Lancelloto in causa præcedentię inter Canonicos Lateranenses, & Monachos apud Tamburin. *de Iur*. *Abb*. *tom*.1. *disp*.25. *q*.1. *num*.119. & tenent Castr. *conf*.291. *num*.3. *vers*. *prætereà reformare*. *lib*.1. & Bordon. *de profeß*. *regul*. *cap*.1. *num*.266. docetque Caramuel *tom*.1. *Theolog*. *Regul*. *tot*. *disp*.35. vbi probat Cistercienses, qui sunt Reformati Ordinis S. Benedicti, non diuersum Ordinem constituere, sed esse omnes eiusdem Ordinis Benedictini. Tum quia per Suarez de *Relig*. *tract*.8. *lib*.3. *cap*.15. *num*.15. & Lezanam *consult*.32. *num*.23. diuersitas rigoris vitæ, & regularis obseruantiæ non facit differre essentialiter Ordines; & in subiecta materia docet

Ema-

Emanuel Leali in *Chrysolog. purific. purific. 5. exam. 4.* dicens: *Os Recolectos de S. Agostinho, de S. Francisco, e do Carmo se nao distinguen em specie dos Observantes, porque distinctio secundum magis, & minus non facit differentiam essentialem, como dizem os Filosofos ad c. 2. Periermen.*

484 Nec obstat, quod prædictum humilitatis votum sit medium nouum ad finem Ordinis Eremitarum, & sit quid substantiale superadditum, de quo disputare non vacat; nam neque per hoc noua constituitur Religio. Et probatur; primò, quià si Tertiarij S. Francisci siuè sæculares, siuè Regulares sunt eiusdem Tertij Ordinis S. Francisci, etiam si, qui modò in Religionem eleuati sunt, tria vota essentialia emittant, quæ non emittunt Tertiarij sæculares, vt latè probat Bordonus *de profess. Regul. cap. 1. à num. 274. & seq.* à fortiori non erit diuersa specie Religio Ordo Excalceatorum per hoc, quod in eo addatur votum humilitatis, quod non reperitur apud PP. Calceatos. Secundò, quia potest in eadem Religione dari varietas etiam substantialis, & tamen esse non solum specie, sed etiam numero eadem Religio iuxtà Pellizzar. *tract. 1. de stat. Relig. in commun. cap. 30. q. 4. num. 7.* vbi id probat in Societate Iesu, quæ licet sit vna numero, distinguitur in tres Ordines, seù gradus essentialiter diuersos, videlicet in Scholares approbatos, & Coadiutores formatos, qui sunt adstricti votis simplicibus, & sunt verè, & propriè Religiosi; & in Professos trium votorum, quæ sunt solemnia, & Professos quatuor votorum; quorum differentiam substantialem ibi prosequitur. Si ergò diuersitas hæc, quin pluralitas votorum stat cum identitate Religionis; nam Suarez. *d. tom. 4. tract. 10. lib. 7. cap. 4. num. 1.* Professos societatis quatuor votorum, non differre dicit nisi numero à Professis trium votorum; quomodò non saluabitur identitas Religionis specificæ inter Patres Excalceatos, & Calceatos Ordinis Eremitarum, licet illi quartum humilitatis votum profiteantur?

485 Sed efficacissimum proponamus argumentum. Vidimus *dub. 13.* huiusmodi votum esse Augustinianæ Regulæ conforme, & Reformationi vtilimum; ergò nequit dici, quod per illud diuersificetur Religio, cum imperceptibile sit, quod id, per quod magis Regula obseruatur, mutet Religionem; & alias licitum est pro reformandis Ordinibus aliqua statuere, vt conclusum est *dub. 2. quodlib. 4.* & si non explicitè præscribantur à Regula, dummodò ad illius maiorem obseruantiam conducant; quę ex hoc capite dicuntur virtualitèr, & implicitè in ea contineri. Videantur quæ *ibi*, & hic *dub. 13.* probata sunt.

486 Quarè ad auctoritates DD. qui ex diuersitate votorum diuersitatem substantialem Religionis argumentantur, dico eos esse intelligendos de votis, quę sunt particularia, vt non comedendi carnes, & alia huiusmodi, non verò de hoc non ambiendi, quod, vt diximus loc. supr. ad Regulæ obseruantiā pertinet; adeoùt si omnes Religiones huiusmodi votum amplecterentur, nullo modo sustantialiter mutarentur; cum esset de Virtute, vtpotè contraria ambitui, omnibus Religionibus perniciosо, omnibus Religionibus necessaria; & ad quam tenentur ex Pontificum Decretis tum communibus de Religionum reformatione apud Thesaur. *de pænis p. 2. verb. Ambitus cap. 7.* tum particularibus pro quacumque ferè Religione apud Tamburin. *de Iur. Abb. tom. 1. disp. 10. q. 1.* Lezanam. *tom. 1. cap. 10. n. 17.* quibus sub censuris, & priuatione vocis pro dignitatibus obtinendis fauores procurare prohibentur; & aliàs teneri vel ex Pontificis decreto, vel ex voto parum refert, dummodò omnes Religiones hoc cauere teneantur. Quo sequitur, quod si ad id se voto obligarent, non propterea substantialitèr mutarentur, sed solummodò, ad quod iam obligantur, maiore vinculo tenerentur.

Vndè concludo, Patres Excalceatos per huiusmodi votū nouam non constituere Religionem à Patribus Calceatis diuersam; sed vtrumque Ordinem eamdem esse specie Religionem, vt de Patribus Carmelitis Discalceatis, & mitigatis concludunt Suarez *d. tract. 8. lib. 3. cap. 15. num. 15.* Lezan. *in Mar. magn. Carmelit. §. 25. nu. 227.* & Antonius à Spirit. Sanct. in *Directorio Regular. tract. 2. disp. 6. sect. 2. num. 244. & seq.* licet simile humilitatis votum emittant Excalceati, non verò mitigati.

DVBIVM XX.

An Congregatio hac Excalceatorum sit à Patribus Calceatis exempta, & quomodò.

487 Exemptionis nomine intelligo eum Syluestr. *in summ. verb. exemptio. num. 1.* Lezan. *tom. 2. verb. eodem. num. 2.* liberationem, seù absolutionem alicuius à potestate alterius; & hanc præ cęteris Congregationibus Ordinis Eremitarum etiam Discalceatorum, de mea Congregatione, quæ Italiæ, & Germaniæ nuncupatur, in hac forma verificari ostendo.

Septem ab eius institutione annorum spatio sub P. Generalis Calceatorum regimine fuerunt Patres Excalceati. Post quæ tempora fel. record. Clemens VIII. Superintendentem Apostolicum ipsis constituit P. Petrum à Matre Dei per suas litteras in forma Breuis, *Decet Romanum Pontificem* sub die. 10. *Iulij* 1599. quem Paulus V. confirmauit in, *Cum sicut accepimus*, sub 16. *Iunij*. 1605. proùt in litteris nostris Apostolicis *litt. 2., & 5.* per hæc verba: *Te Ordinis Fratrum Discalceatorum Reformatorum S. Augustini superintendentem, ad Nostrum, & Apostolicæ Sedis beneplacitum, facimus, constituimus, & deputamus. Tibique dictum Ordinem regendi, & gubernandi &c. ac denique omnia, & singula, quæ ad prædicti Ordinis prosperam directionem, ac fælix regimen, & gubernium pertinent, gerendi, ordinandi, mandandi, ac exequi faciendi &c. Mandantes propterea &c.*

vt

vt Te nostro nomine superintendentem agnoscant, & recipiant &c. Quibus certè declaratur exemptio à P. Generalis gubernio; cum enim nomine Pontificis superintendentiam exerceret, & regimen, nullum est dubium, quin ipso Summo Pontifici ipsa superintendentia adscribenda sit, & gubernium; cum gesta per Delegatum à Papa per ipsum Pontificem gesta censeantur. *Cap. Si cui. 21. de Praeben. in 6.* Gloss. 2. *in fin. cap. In litteris. De Rescript.* Gonzalez in *Cap. Sanè quia. De Off. & potest. Iud. Deleg.* & quando Papa sub sua gubernatione aliquem Ordinem suscipere declarat, ab aliorum regimine, & gubernio, & iurisdictione eum eximere intelligitur ex *Cap. Si Papa. de Priuileg. in 6.* Mandos. *de signat. grat. tit. de exempt. col. 1. vers. & de clausula.* Passerin. *de statibus tom. 3. q. 189. art. 10. inspect. 10. num. 691.* Et de facto post Patris Petri deputationem in superintendentem nullatenus in Excalceatorum gubernio, ac si non esset, se immiscuit P. Generalis: quin, cum Magister Fuluius Asculanus Vicarius Apostolicus in Patres Excalceatos tamquam Superior aliqua exercere meditaretur, hoc illi de mandato Sanctissimi per D. Vicegerentem inhibitum fuit; sicuti & prohibitum eorumdem Excalceatorũ Capitulo generali praeesse, quando post Superintendentis obitum de. 1609. illi praesidere moliebatur; nam excluso P. Generali, eiusdem Sanctissimi iussu praesedit Reuerendiss. D. Cęsar Fidelis Vicesgerens.

488 Nihilominus ad sedandas hac de causa plurium annorum controuersias reseruatum est P. Generali ius visitandi, prout in Constitutionibus *part. 3. cap. 5. nu. 3.* ibi: *Reuerendissimus P. Generalis totius Ordinis S. P. N. Augustini semel in quolibet sexennio personaliter tantum, & cum interuentu, & consilio primi Definitoris eiusdem Congregationis, & non aliàs, nec vllo alio tempore praedictam Congregationem visitare, corrigere, & castigare poterit, iuxtà tamen eorum Constitutiones, & instituta, quibus derogare nullo modo possit; neque ipsis Excalceatis vllam exemptionem, aut libertatem concedere, sed illarum transgressores castigare, ac panis in eisdem Constitutionibus contentis afficere; extrà quam actualem visitationem, nec ipse Reuerendissimus P. Generalis recipiatur, nec vllus Frater praedictae Congregationis ad eum appellationem, aut recursum habeat. In Visitatione vtetur Secretario eiusdem Congregationis Discalceatorum &c.* Quae visitatio est adeò limitationibus restricta, vt iuxtà Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 2. num. 4.* quasi nihil reputetur. Vndè Crusenius dixit, vt *dub. 2. num. 394.* vidimus, quod *ab imperio, & iurisdictione Reuerendissimi Generalis recesserunt* & post aliqua. *Vicarium Generalem suae Congregationis impetrarunt, qui tamen tunc nulli Generali, nisi fortè titulo subesset.* Et Carolus Moreau in *Vindic. part. 2. cap. 15.* sic de Excalceatis scripsit: *Dispensationes multimodas ab ipso Congregationis exordio atque independentiam à Supremo capite extorquere conati sunt, vt nullo vel tenui filo Reuerendiss. P. Generali obstringantur.*

489 Et ità quidem; cum enim expleta dicta personali, ac vnica in quolibet sexennio, & cum enarratis limitationibus visitatione, non detur locus ad P. Generalem appellandi, nec ipse possit recipi: vnico verbo, nec quid minimum iurisdictionis in Patres Excalceatos exercere, sicuti non potest ex parte istorum considerari, nisi aptitudinalis, & transitoria subiectio, pro tempore scilicet Visitationis, ità nequit ex parte ipsius admitti nisi aptitudine, & per modum transeuntis, pro eodem scilicet tempore Superioritas; Et hoc dictum sit de hac tantummodò mea Congregatione, cum aliç, aut in nomine P. Generalis professionẽ emittant, aut ad illum appellent, vel ab ipso Capituli Praesidentem accipiant, vel Vicarij actorumque confirmationem petant, vel ad Capitulum generale Calceatorum accedant, vel ad libitum possint visitari, vel alijs huiusmodi titulis subijciantur; à quibus omnibus libera est mea Congregatio.

490 Aduerto tandem, non esse propterea dicendum hanc Congregationem non esse Ordinis S. Augustini, quià exemptio non diuersificat Religiones. Suarez *d. tract. 8. lib. 3. cap. 15. num. 15.* Caramuel. in Regul. S. Benedicti *disp. 25. art. 3. nu. 368. & 369.* nec ad vnitatem specificam Religionis requiritur conuenientia sub vno Capite, aut supremo eiusdem Prçlato. Roderic. *tom. 1. qq. Canon. Regul. quaest. 2. art. 3.* Suarez *tract. 9. de Relig. lib. 1. cap. 1. nu. 10.* Pellizzar. *Manual. tract. 1. cap. 1. num. 37.* Passerin. *de statib. tom. 3. q. 188. art. 1. num. 14. & 20.* vt videre est in Monialibus, quae & si subdantur Episcopis, & non Generalibus, non per hoc sunt alterius Ordinis, & diuersae Religionis. Et signanter adnotauimus *num. 443.* in Ordinibus S. Guilelmi, & B. Io. Boni eiusdem Augustinianae Religionis, licet sub distincto Capite, & exemptis per Herreram *respons. pacific. 4. num. 317. & respons. 5. num. 557. & 615.* sicut & Congregationes Thuscię, Lombardiae, Romaniolę, Turris Palmae de Monte Follio, quae teste Torello *ad ann. 1256. num. 6. & 29.* erant verè Ordinis Bremitarum S. Augustini, & si inter se distinctae, & sub diuersis Generalibus.

DVBIVM XXI.

De Patrum Excalceatorum Priuilegijs.

491 Quoad hoc opus non est hic longa disputatione, cum pro nunc sufficiat vno verbo dicere, nostrae Congregationis priuilegia esse ea omnia, quibus PP. Calceati, & Eremitarum Ordo fruuntur, & gaudent. Habetur primò ex Constit. Gregorij XV. *Ad Sacram B. Petri Sedem* sub die 31. *Augusti.* 1622. apud Empol. *in Bullar. Ordin. pag. 146.* & Laert. Cherub. *tom. 3. Constit. 36.* vbi ad fauorem Excalceatorum Hispaniç sic disponitur: *Nec non ijsdem Fratribus Discalceatis, vt omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, & indultis tam spiritualibus, quam temporalibus, dummodò sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub aliquibus re-*

reuocationibus comprehensa, ac S. Concil. Trident. Decretis, & Constitutionibus Apostolicis non aduersentur, & quibus alij Ordinis S. Augustini Fratres fruuntur, potiuntur, & gaudent, pari modo uti, potiri, & gaudere liberè valeant, concedimus, & indulgemus. Secundò ex Constit. Clem. VIII. *Ordinis vestri propagationi*. sub die 21. *Nouemb*. 1600. apud Mauritium à Matre Dei *in Sacr. Erem. lib. 1. cap. 4. §. 1.* pro Patribus Discalceatis Galliarum, vbi sic: *Nec non Conuentibus sic erigendis, eorumque pro tempore Prioribus, & Fratribus, vt omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs indultis, & indulgentijs, ac exemptionibus, quibus aly vestri Ordinis Conuentus, eorumque Priores, & Fratres vbinis existentes, vtuntur, fruuntur, & gaudent, vti, frui, & gaudere possint, & valeant, concedimus, & indulgemus*. Quam confirmauit Paulus V. in incip. *Aliàs felicis*. 4. Decembr. 1610. apud eumdem Mauritium, *ibid. pag.* 181.

492 Pro nostra autem, & Galliarum Congregatione adest Cardinalis Saulij Protectoris iussu Pauli. V. notissima declaratio tenoris sequentis

Nos Antonius S. R. E. Cardinalis Saulius totius Augustiniani Ordinis Protector.

NOtum omnibus facimus dilectos nobis in Christo Fratres Discalceatos Ordinis S. Augustini, cum nonnullis in locis, præcipuè in Gallia, & Sicilia illud de se à Conuentualibus eiusdem Ordinis Fratribus in vulgus spargi comperissent, scilicet eos non esse veros, & germanos S. Augustini Filios, quod non solum magnum ipsis damnum, sed non leue etiam secularibus scandalum affert, vt inanes huiusmodi voces, antequam vlterius progrediantur, comprimerent, tollerentque omninò inposterum, supplicem eade re SS. D. N. Paulo V. libellum dedisse, vt Sanctitas sua declararet eos, prout sunt, vera esse membra, & Filios S. Augustini, atque vt tales participes esse omnium priuilegiorum, & gratiarum Mendicantium tam in spiritualibus, quam in temporalibus, & maximè earum, quibus Augustiniana gaudet Religio; Insuper eos etiam posse instituere cum omnibus gratijs, & priuilegijs Societates Corrigiatorum, & Corrigiatarum in singulis suis Ecclesijs, quemadmodum aliæ Ecclesiæ eiusdem Ordinis possunt, & instituunt, pariter declarare dignaretur; & si qui secus dicere adhuc auderent, illorum ora censura, & pœna aliqua obstruere. Quibus omnibus perbenignè auditis Sanctitatem suam illos ad Sacram Regularium Congregationem remisisse: ipsam verò S. Congregationem omnibus pariter perbenignè auditis, inspectisque diligenter, rem totam nobis, qui omnium horum Fratrum tam Conuentualium, quam Discalceatorum Protectoris munus gerimus diudicandam nomine, & iussu Sanctitatis suæ reliquisse. Declaramus itaque, eos veros, & germanos esse S. Augustini Filios; eorum enim Congregatio ab ipsis Fratribus Conuentualibus Romæ capitulariter congregatis anno. 1592. quo in Magistrum Generalem electus fuit Reu. Andreas Fiuizzanus, instituta est. Præterea, eos pro talibus à Summis Pontificibus habitos, & nominatos in priuilegijs, & Breuibus, quæ eis largiti sunt, apertè quiuis videre potest, præsertim in Breui à fel. rec. Clemente VIII. concesso, in quo ipsis vestiendi dictam eorum Congregationem ingredi volentes, eorumque professiones tempore suo acceptandi elargitur facultatem: Deindè in illo etiam à Papa Paulo V. dato post concessam viuæ vocis oraculo nobis licentiam eorum constitutiones confirmandi, quam rem nos ipsi cum pro eis intercederemus, obtinuimus, & pro ista confirmatione ad maiorem rei corroborationem Breue etiam sub annulo Piscatoris à Sanctitate sua obtinuimus, in quo eos Fratres Reformatos Discalceatos Ordinis S. Augustini appellat, & tenet. Declaramus etiam illos iuxtà eorum Sanctitati suæ libellum supradictum supplicem datum, omnium priuilegiorum, & gratiarum Mendicantium, earum maximè, quibus Augustiniana gaudet Religio esse participes, & posse in singulis suis Ecclesijs societates Corrigiatorum, & Corrigiatarum cum omnibus priuilegijs, & gratijs erigere, à Vicario eorum Generali solummodo habita facultate, sicut aliæ Ecclesiæ eiusdem Ordinis habita à P. Generali Reuerendiss. possunt, & instituunt. Quicumque igitur tantæ adhuc fuerit temeritatis, vt contrarium superius declaratis proferat, scribat, seù proferri, aut scribi faciat, siue quocumque alio modo id efficere conetur, sciat tam se, quam eum, qui impulsu iubentis id egerit, excommunicationem latæ sententiæ, & amissionem vocis actiuæ, & passiuæ sine spe recuperationis, aliasque item pœnas, arbitrio nostro imponendas, ipso facto incursurum. In quorum fidem manu nostra subscripsimus, sigillumque nostrum apponi mandauimus, Romæ die 12. Octobris. 1613.

A. Cardinalis Saulius Protector.

Locus ✠ *sigilli*. *Iulius Picininus Secr.*

Quæ declaratio, vtpotè manu ipsius Cardinalis subscripta, eiusque sigillo munita, proùt ex originali in Archiuio nostro Romano asseruato fidem meretur per Rot. apud Seraphin. *decis.* 1349. *num.* 1. & 2. & sequitur Iacob. Cohell. *de notit. Cardinalat. cap.* 16. *priuil.* 5. ac proindè legalis, & authentica censenda est ad instar publici Instrumenti, vt in fortioribus terminis de sola subscriptione, & sigillo Episcopi testatur Rota *coram Burat. decis.* 190. *n.* 3. & *coram Bichio decis.* 140. *num.* 1. Vndè omnibus gratijs, & priuilegijs, illis maximè, quibus Eremitarum Religio gaudet, nos quoque potiri, benè inferunt, & docent Io. Maria Nouar. *Lucern. Regul. verb. Eremita. num.* 10. Barbos. *in Collect. Apost. decis. collect.* 326. *num.* 3. seù tam in temporalibus, quam in spiritualibus, vt explicat Lezana *tom.* 2. *verb. Confraternitas. num.* 25. & *verb. Reformati. num.* 9.

493 Nec verum est, quod mòdò nullis sit vigoris, vt scripsit Alphonsus Falcumbellus in *Defens. super Corrigiar. benedictione, & distributione. à num.* 11. & *seq.* per hoc quod Vrbanus VIII. in Constit. *Aliàs fel. record.* sub. 26. *Decembr.* 1631. viuæ vocis Oracula, etiam Cardinalium manu firmata reuocauerit; quia quando viuæ vocis Oraculum censeri deberet dicta Sauliana declaratio, nullatenus est in præcitata reuocatione comprehensa; tum quia

quia idem Vrbanus VIII. in subsequenti Constit. 141. iuxtà impress. in Bullar, tom. 4. declarauit, sub ea reuocatione non comprehendi viuæ vocis Oracula à Sede Apostolica habita per suos Officiales, & Ministros, quibus ratione muneris fides haberi debet. Barbos. ibid. collect. 358. nu. 2. seù neque emanata per Cardinales Protectores, cum sint Papæ Ministri, & Officiales, vt in puncto Peyrin. tom. 3. in Formul. litt. 2. cap. 3. in appendic. ad Vrban. VIII. num. 2. Donatus tom. 1. p. 1. tract. 13. q. 17. num. 21. & 22. & tract. 16. q. 12. nu. 1. Pignatelli. consult. 111. num. 14. tom. 1. Rot. decis. 630. num. 1. & seq. part. 4. recent. tum quia Paulus V. non mandauit per viuæ vocis Oraculum Cardinali Saulio, vt nouam aliquam gratiam, priuilegium, aut indultum Patribus Excalceatis concederet, sed tantùm, vt ipse declararet, eos esse veros S. Augustini filios, adeoque ipsis competere priuilegia, & alia ibi enarrata, prout de facto simplicitèr declarauit, nihil de nouo, vt legenti patet, concedendo, iuxtà naturam declarationis de qua Rot. coram Merlin. decis. 249. num. 10. & decis. 281. num. 8. & decis. 293. nu. 18. & 19. part. 12. recent. & expressè Donat. d. tract. 16. q. 15. num. 1. in fin. & iam supr. dub. 14. nu. 464. & aliàs sub ea Vrbani reuocatione cadunt solum viuæ vocis oracula, quæ priuilegia, seù gratias de nouo tribuunt: non verò, quæ sunt meræ explicationes, & declarationes Peyrin. tom. 2. ad Constit. 8. Pauli V. nu. 1. & tom. 3. in addit. ad Constit. 18. aliàs 28. Vrbani VIII. num. 3. Bordon. resol. 31. num. 7. Lezan. tom. 1. p. 1. cap. 3. num. 21. & p. 2. cap. 1. num. 8. & tom. 2. Verb. Oracula nu. 5. Portell. tom. 2. respons. moral. cap. 13. num. 13. vers. dubium tale est. Pellizar. in Manual. Prælat. tom. 2. p. 1. tract. 8. cap. 1. sect. 5. q. 20. num. 130. & cap. 5. sect. 5. subsect. 1. q. 3. num. 181. Donat. d. tract. 16. q. 5. num. 1. Nouar. Lucer. Regul. verb. Priuilegia num. 5. Alter Nouar. in summ. Bull. p. 2. comment. 43. num. 2.

494 Dixi, quando viuæ vocis Oraculum censeri deberet; nam reuera tale non est. Primò, quià talis declaratio emanauit de mandato speciali Papæ, & per litteras à Cardinali subscriptas; quo modo viuæ vocis oraculum, & illius rationem excedit, vt obseruat Pellizzar. tom. 2. tract. 8. cap. 3. num. 274. vers. nisi quis malit. & cap. 8. sect. 3. q. 16. num. 66. vbi adducit similitudinem in Decretis de celebratione Missarum, & similium, quæ nemo dixerit esse viuæ vocis oracula. Secundò, quia non est declaratio facta oretenus à Pontifice, & sine scriptura, vt ad rationem Oraculi requirunt Portell. in dub. Regul. verb. Oraculum num. 1. Bordon. resol. 31. q. 1. Lezana verb. eod. nu. 4. Donat. ibid. tract. 15. q. 1. & communitèr DD. sed facta à Cardinali ex commissione S. Congregationis nomine, & iussu Summi Pontificis, & non oretenus tantum, sed per rescriptum, vt mox dicetur. Tertiò, quia in dicta declaratione processum est per modum iudicij, & cum prætuio examine eorum, quæ inspicienda erant, vt ex illis verbis: *Ipsam verò S. Congregationem omnibus paritèr perbenignè auditis, inspectisque diligentèr, rem totam nobis, qui horum omnium Fratrum, tàm Conuentualium, quam Discalceatorum Protectoris munus gerimus, diudicandam nomine, & iussu Sanctitatis suæ reliquisse*. Et Cardinali id attestanti plena fides adhibenda per M. Antonium Cucch. Instit. maior. lib. 2. tit. 4. num. 105. vbi sic. *Item si in Instrumento Sententiæ à Cardinali prolatæ ea verba insint, quibus acta se vidisse attestetur, plena ei attestationi adhibetur fides*. Quibus omnibus viuæ vocis oraculi ratio, cum argumento indè desumpto dissoluitur.

495 Nec est paritèr de Summi Pontificis remissione, & de S. Congregationis commissione dubitandum, vt ibid. num. 13. obijcit idem Falcumbellus, ex eo quod in Secretariæ registris adnotatæ non reperiantur, non solum quia Cardinali attestanti de commissione sibi data non in scriptis, sed viuæ vocis oraculo, credendum est: Card. Alb. tract. de Cardin. q. 42. Azor. tom. 2. instit. moral. lib. 4. cap. 3. dub. 20. Mascard. de probat. concl. 140. num. 9. Barbos. in cap. cum olim num. 15. de priuil. & de iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 4. num. 64. Iacob. Cohell. in d. notit. Cardinalat. cap. 16. priuil. 5. Rot. decis. 117. num. 6. coram Duran. decis. 267. num. 8. & decis. 316. num. 3. & seq. coram Bichio, & decis. 339. num. 1. part. 2. & decis. 44. num. 5. part. 11. recent. præsertim, cum dicta attestatio emanauerit præsentibus Sacra Congregatione, & summo Pontifice: quo casu semper est habenda fides Cardinali attestanti, etiamsi agatur de commissione, seù mandato non solito dari nisi per scripturam; quia non præsumitur voluisse mentiri in præsentia Principis, ad quem facilis patebat accessus pro eruenda negotij veritate. Paris cons. 132. nu. 19. & 20. lib. 4. Gabr. de probat. concl. 3. num. 14. & 15. Mascard. de probat. tom. 1. concl. 140. num. 16. & concl. 269. num. 24. Pignatelli d. consult. canonic. 111. num. 24. tom. 1. Rot. decis. 630. num. 1. & seq. part. 4. recent. Sed etiam, quia de ipsis remissione, & commissione constat ex ipsis originalibus rescriptis in dorso supplicis libelli Sanctissimo exhibiti, & adhùc extantis, quæ ideò plenam fidem merentur. Rot. decis. 667. nu. 5. coram Burat. & decis. 245. num. 12. & 13. coram Ottobon. Quarè parum refert, quod in registris adnotati non sint, quia obliuio, vel negligentia Officialium in registrando non debet alijs præiudicare iuxtà Rot. decis. 284. num. 3. coram Dunozet. sen. & pro negatiua registrationis elidenda sufficit sola possibilitas in contrarium. Rot. decis. 248. num. 3. & decis. 400. num. 13. & quatuor seq. coram Bichio, & decis. 483. num. 5. part. 2. & decis. 671. num. 6. p. 3. & decis. 175. num. 54. part. 9. recent.

496 Cum ergò prædicta declaratio, seù decisio facta sit ex commissione S. Congregationis nomine, & iussu SS. D. Papæ Pauli V. proindè valet, ac habenda est, ac si à tota S. Congregatione, imò & ab ipso Papa facta fuisset, iuxtà Iuris axioma: *nostra omnia facimus, quibus auctoritatem nostram committimus*. l. 1. §. omnia C. de veter. iur. enucl. Gloss. verb. consule. in §. Plebiscitum

tum. Instit. de iur. nat. Rebuff. *in prax. benefic. p. 1. tit. de infirmit. gloss. 2. num. 3.* Tusch. *tom. 5. litt. N. concl. 67.* & eo fortius, cũ talis sit praxis Religionum, vt priuilegia, & concessiones, quæ ab aliquo præsertim Cardinale Papæ auctoritate emanarunt, valida, & firma censeantur, ac si ab ipso Papa concessa sint, vt in terminis Lezana *d. verb. Confraternitas, num. 10.*

497 Adsunt item duo S. Congregationis super stat Regul. Decreta cum extensione ad Congregationem Hispanicam; de quibus Lezana *ibid. num. 24. & verb. Reformati, num. 9.* & Nicolius *in Floscul. verb. Priuilegium num. 8.* posteà à S. mem. Clem. X. motu proprio, & ex certa scientia confirmata, prout *supr. num. 463. fin.* insinuatum est. Atque adeò, & pro Excalceatis militant ea omnia, quæ de priuilegijs Ordinis toto *quodlib. 3.* dicta sunt, & cum omnibus considerationibus, prout ibi. Hoc solum declarationis gratia addendum; nullum esse Religionis Augustinianæ priuilegium, quo non potiantur, & PP. Excalceati, quia per eam generalitatem *omnia* censentur venire omnia, ac si in specie fuissent singula expressa. Rot. *coram* Royas *decis. 327. num. 2.* & coram Celso *decis. 76. num. 11.* & in specie coram Merlin. *decis. 720. num. 28.* & coram Zarat. *decis. 45. num. 25. & decis. 30. num. 6. & 7.* & coram Gregor. *decis. 315. num. 11. & decis. 417. num. 1. vers. super illum p. 4. recent.* & eo magis, cum additum fuerit, & singula *omnibus, & singulis*; per hanc enim geminationem includuntur omnia absque limitatione. Gloss. *verb. omnia, & singula in cap. vt circà de elect. in 6.* Mar. Alter. *de censur. tom. 1. disp. 15. lib. 5. cap. 1. litt. C. & disp. 5. cap. 3. litt. D.* & eius naturæ est, vt nihil prætermissum censeatur. Ias. *in l. 1. num. 24. ff. de leg. & in l. Titia §. final. num. 3. ff. de verb. obligat.* Mandos in *Reg. 31. Cancell. q. 2. num. 2. vol. 2. pag. 95. tom. 1.* Rebuff. in *d. verb. omnia, & singula. pag. 633.* Tusch. *d. Clauf. 296. num. 8. & 19.* vbi subdit, quod dictio, *omnia*, est vniuersalis; & si addatur alia dictio, *& singula*, tunc fit, quod clausula nullam patiatur restrictionem, sed omnia comprehendat præcisè. Adeòque, & ea omnia posse PP. Excalceatos, quæ virtute priuilegij cuiuscumque possunt PP. Calceati, exemplo Coadiutoriæ, in qua clausula *omnia, & singula* operatur, vt Coadiutor possit facere ea omnia, quæ explere poterat coadiutus. Gloss. *verb. officium in cap. vnic. de Cleric. ægrotant. lib. 6.* & dictum fuit in Salmantina Coadiutoriæ 1. *Iulij* 1594. *coram Penna.*

498 Excipienda tamen sunt priuilegia, quæ Reformationi, & obseruantiæ, quam Excalceati profitentur, contraria sunt, aut illi præiudicant, ex Confect. *in summ. mater. priuil. cap. 5.* Porteil. *in dub. Regul. verb. Communic. priuil. num. 8.* Aluiset *de priuileg. sect. 1. cap. 3. §. 4. num. 30. & 31.* Flau. Cherub. *in compend. Bullar. tom. 1. ad Constit. 25. Eugenij IV. Schol. 2.* Non enim intendunt Summi Pontifices in priuilegiorum communicationibus alterare modum procedendi vniuscuiusque Religionis iuxta propria Constitutiones. Tamburin. *de Iur. Abb. tom. 3. disp. 13. q. 8. n. 3.* nec eas destruere, sed potius fouere. Lezan. *tom. 1. p. 2. cap. 1. num. 55.* Bordon. *resol. 52. num. 75.* Palaus *tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 2. §. 9. num. 2.* Qua de causa plerumque in priuilegiorum communicatione solent apponere clausulam, *Dummodò eorum instituto, & regulari obseruantiæ contraria non sint.* A Spiritu Sancto *in Director. tract. 1. disp. 1. sect. 3. num. 41.* Bordon. *loc. supr.* Donat. *tom. 1. rerum regul. tract. 7. q. 11. num. 2.* Et patet in communicatione priuilegiorum Ordinis facta PP. Excalceatis Hispaniarum à Gregorio XV. in ead. Constit. *Ad Sacram B. Petri. §. 4. in fin.* dum adhuc essent in statu Prouinciæ, *ibi: Salua regulari eorumdem Fratrum Recollectorum Discalceatorum obseruantia.* Et quando non apponeretur, prout non videtur apposita in prædictis declarationibus pro nostra Congregatione; adhuc apposita censeri debet, ex eo quia Pontificum mens non est relaxandi, sed obseruantiam fouendi. Roderic. *tom. 1. qq. regul. q. 55. art. 2.* Miranda *in Manual. tom. 2. q. 46. art. 6.* Suarez. *de leg. lib. 8. cap. 17. num. 3.* & sic nec à nobis practicanda sunt, si quæ reperiuntur priuilegia Eremitarum nostris Constitutionibus, & obseruantiæ contraria.

499 Vndè infero, Vicarium Generalem, Prouinciales, vel saltem Capitulum generale posse limitare vsum priuilegiorum, atque restringere, vel prohibere; si enim priuilegiorum communicatio intelligitur, vt dictum est, salua eorum regulari obseruantia, & dummodò institutis non aduersetur, hoc dignoscere certè spectabit ad Prælatos maiores, vel saltem ad Capitulum, quæ talia sunt declarando, limitando, & prohibendo; quod est id, quod intendunt Miranda *d. tom. 2. q. 43. art. 4.* & Bordon. *resol. 52. num. 316.* & apertissimè docent Roderic. *d. tom. 1. q. 9. art. 2.* Portell. *ibid. verb. priuilegiorum declarat. num. 78.* Ioan. Crux *lib. 2. de stat. Relig. cap. 2. dub. 2. concl. 2.* Tamburin. *ibid. tom. 1. disp. 16. q. 9.* Lezan. *tom. 1. p. 1. cap. 18. num. 56. & p. 2. cap. 12. num. 11.* Payrin. *ad Constit. 2. Iulij II.* Donat. *tract. 13. q. 20. num. 10. & 11.* Pellizzar. *tract. 8. cap. 1. num. 62.* A Spiritu Sancto *loc. supr. sect. 4. num. 105. & tract. 4. disp. 8. num. 56.* Bassæus *verb. priuileg. 4. num. 11.* vigore concessionum Clementis IV. ad Cisterciensium, Leonis X. ad Generalis Minorum, Iulij III. ad Generalis Prædicatorum, & Gregorij XIII. ad Superiorum Societatis Iesu fauorem, de quibus laudati DD. *locis præcit.* & quæ extenduntur ratione communicationis ad Mendicantium Superiores, vt in puncto Diana *in coordinat. tom. 1. tract. 1. resol. 14. num. 6.*

500 Quibus vtique subscribendum puto; licet enim asserant, hoc procedere, vbi à Sede Apostolica facultas ad id habeatur; habere tamen locum prædictam doctrinam in quacumque Religione tradunt Diana *ibid. resol. 12. num. 1.* A Spiritu Sancto *d. num. 105.* (subintellige tamen) dummodò non prohibeatur in indulto, Papa siquidem concedens priuilegium

in

in fauorem Religionis, censetur concedere, & conferre iuxtà debitum ordinem,& magis consentaneum ipsi Religioni, quandiù aliud expressè non declarat, hoc est, cum debita dependentia inferiorum à Superioribus; atque adeò Capitulum generale omnium Religionū potest dicta priuilegia limitare, vt præter adductos, Suarez *tom.4. de Relig. tract.8. lib.2. cap. 22. nu.14.* Diana *ibid. resol.14. per tot.* vbi confutans Pasqualigum, qui *Centur.4. q.331.* contrarium tenet, ex eo quia inferior non potest abrogare, quę fiunt à Superiore, respondet cum Suario *ibid.* non hoc sequi, quia, cum à Pontifice concedantur priuilegia cum prædicta subordinatione, quando ea limitantur, vel prohibentur in Capitulis, non censetur inferior auferre facultatem à Superiore concessam. Nec exemplum Pasqualigi conuincit, quod sicuti Prouinciales nequeunt impedire, ne subditi fruantur gratijs a Generali concessis, sic nec Capitula, aut Generales impedire valent, ne subditi fruantur gratijs à Summo Pontifice concessis; Si enim eadem intentione à Generali concederentur, hoc est cum debita subordinatione ad Prouinciales, vtique & hi possent limitare, & impedire subditis dictarum gratiarum vsum.

501 Quià tamen fundamentum, seù ratio, præallegatorum pro dicta assertione est, quia Regula 22. *quod inferior non possit Superiorum gratias tollere*, intelligitur procedere, quando fit contrà voluntatem eius, cui concessę sunt; quod cessare videtur in Capitulo generali, vbi censetur existere tota Religio, cui priuilegia principaliter conceduntur, atque interpretatiua voluntas eiusdem Religionis concurrere, atque consentire, si tamen à maiori parte fiant. Roderic. *d. art.2.* Pellizzar. *eod. nu.62.* aduerto pro nunc, cum hæc resoluenda sunt in Capitulis nostris generalibus, non esse necessarium omnibus Vocalibus proponendam, & ab eorum maiori parte approbandam, vt supponunt supradicti DD. sed sufficienter hæc à Definitorio generali, quod nouem tantum Patribus constat, determinari; cum apud ipsum residea facultas iuxtà iuris formam Constitutiones, ordinationes, declarationes annullandi, alterandi, dispensandi, declarandi &c. & omnia decernendi ex *Constit. p.3. cap.2. §.13.* & reliqui Vocales ad solam electionem Superiorum admittantur. Dixi pro nunc, quia fortè alibi de hoc fusiùs.

502 Addo his, posse item Vicarium Generalem interpretari, & declarare priuilegia, quoad securitatem, & quietem conscientiarū, vbi tamen sint dubia, & ambigua, & respectu suorum subditorum tantum; & non solum doctrinaliter: sed & iudicialiter; & illius declarationi standum esse ex multis priuilegijs, scilicet Innocentij VIII. Iulij II. & Leonis X. ad fauorem diuersarum Religionum, quæ referunt, & ex ipsis hæc docent Roderic. *tom.1. q.11. art.5.* Mirand. *q.44. art.2.* Crux *d. lib. 2. cap.2. dub.2.* Peyrin. *in Constit.13. Iulij II. num.2.* Portell. *verb. Generalis, nu.6.* Tamburin. *tom.1. disp.16. q.6. nu.8.* A Spiritu Sancto, *ibid. sect.8. à num.148.* Donat. *tract.8. q.7.* Passerin. *de statib. tom.3. q.189. art.10. inspect.10. num.727.* Bassæus *verb. priuilegium.6. num.1.*

503 Obseruanda postremò sunt duo circa priuilegium Iulij II. & Leonis X. quo ad nullitatem impetrationum sine consensu P. Generalis, prout in eorum Constit. de quibus *dub. vltim. quodlib.3.* Primò: non eo ligari PP. Excalceatos, hoc est dicto consensui non subijci, cum per eorum Apostolicas Constitutiones. *3. p. cap.6. §.1. & 2.* Procuratori Generali de sola Definitorij licentia priuilegia impetrare concedatur, *Procuratoris Generalis Congregationis munus est Congregationem defendere, priuilegia, & Breuia Apostolica obtinenda procurare &c. Nulla Breuia ad Congregationem spectantia absque ordine Definitorij procurabit*; &, quod omnem tollit difficultatem, cum expressa derogatione Constitutionum suprà laudatorum Pontificum; *Non obstante* (sic Paulus V. in incip. *Sacri Apostolatus* die. 5. Maij. 1620. qua Constitutiones approbauit, prout in nostris litteris Apostolicis. *litt.7.) fel. rec. Iulij II. sub dat. die 24. Septemb. 1508. ac Leonis X. Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum sub dat. die 10. Iulij. 1513.* Et confirmat obseruantia, per quam etiam Papales Constitutiones interpretantur Gonzal. *ad reg.8. Cancell. glos.9. §.2. num.39. & dub. seq. & num.63.* cum in nulla ex Pontificis concessionibus, quæ sunt in Excalceatorum Bullario reperire sit huiusmodi consensum: signum euidens, quod ad ipsum non teneantur. Secundò: eo frui PP. Excalceatos, hoc est non valere, quamcumque impetrationē, quæ à quacumq; persona siue nostrę Congregationis, siue aliena a Sede Apostolica obtineri fortasse contigerit contra nostra priuilegia, Constitutiones, ac consuetudines sine P. Vicarij Generalis consensu, cum omnibus priuilegijs, iuribus, &c. P. Generali concessis & ipse fruatur, vt suo loco dicetur. Atque hęc de priuilegijs in communi, quia de quibusdam in particulari, prout contingentia postulabit.

DVBIVM XXII.

An hæc Excalceatorum Reformatio sit Patribus Calceatis præiudicialis.

504 Causam, & huius dubij subministrat Carolus Moreau hæc de Excalceatis *part.2. cap.6. Vindiciar.* scribens. *Dunque se Reformatos Ordinis Augustiniani indigitant, non leuem ijs facere iniuriam, qui sub eadem Regula militantes Calceati incedunt, quibus assumpto Reformatorum nomine, quasi exprobrare videntur, aut illos Augustini Regulam non capere, aut ab eis edocendi sint, aut ab ea turpiter desciuisse, vt ad eius antiquam obseruantiam his ducibus sint reducendi.*

Pace tamen sua nulla est PP. Calceatis, si rectè velit ratiocinari, ex Reformatione iniuria;

ria; tam quia, vt vidimus *dub.2. huius quodlib.* ab ipsis PP. Calceatis instituta est hæc Excalceatorum Reformatio; tum quia, si iniuriam infert Regularium Ordinibus Reformatio, aut inobseruantijs inductis nullum adhibendum erit remedium, quod est contrà rectam rationem; aut damnandi sunt Summi Pontifices, dum ad pristinam obseruantiam laxatos Ordines reducere student. Mirum est, quod vndè sumere poterat argumentum gaudij, & decoris, indè eliciat materiam iniuriæ, & doloris: Certè negare non potest à primæuo rigore Eremitarum Ordinem defecisse; & quo fundamento beneficium restitutionis deperditę pulchritudinis adscribit iniuriæ? Non dico culpabiles Pâtres meos Calceatos, cum consuetudini, & suppono legitimæ debeatur eorum viuendi modus: sed nec grauari debent, aut saltem non est, cur grauentur, si alij renuntiato consuetudinis priuilegio antiquorum Eremitarum vestigijs, quantum fas est, inhærere procurant. Videantur, quæ habet Lezana *consult.44. à nu.69. & seq.* & quæ *dub.6. praeced. quodlib.* dicta sunt, & omnis præiudicij vmbra euanescet, & iniuriæ.

505 Adderem libenter, quod in simili argumento scribit Roderic. *tom.1.q.2.art.3.* vbi, Reformationes non Ordines laxatos offendere, sed adornare postquam ostendit, in hæc verba concludit: *Aduertat tamen curiosus Lector, ne me arguat de peccato, quasi nostrum institutũ transgrediens in supradictis narrandis moram fecerim; nam cum in his tractatibus sim de Conuentualibus, Obseruantibus, Discalceatis, Capucinis, & de alijs verba facturus, opere pretium esse duxi, in medium adducere, quomodò omnes hi sub instituto, & Regula S.P. N. Francisci militant, sanctam nostram Religionem non deformando, sed mirifico varietatis ordine informando.* Adderem, inquam, nisi domesticum, & in subiecta materia haberem (præter iam adducta ex Reuerendissimo Fiuizano Generali sub *num.400.*) testimonium, quod, quia directè Moreau oppositum, produco.

506 Pater Ioannes Baptista Ianuensis Ordinis Eremitarum Vicarius Generalis Apostolicus in suis litteris testimonialibus sub die 20. *Aprilis.* 1608. quibus P. Mag. Dionysium a Neapoli ad Reformationem in Regno Siciliæ promouendam deputauit, hanc suam de Excalceatis mentem sub hac forma, ex Originali in Archiuio nostro Romano asseruato declarauit.

Nos F. Ioannes Baptista Genuensis totius Ordinis S. Augustini Vicarius Generalis Apostolicus, licet indignus. Dilecto nobis in Christo Patri Magistro Dionysio Neapolitano eiusdem Ordinis, ac voti. Salutem.

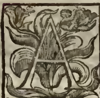
Diuina Sapientia &c. post multa circa diuersitatem personarum in Ecclesia: *Quemadmodum sub vna fide, & vno Baptismo apparet multiformis gratia Dei ad decorem, & conseruationem Ecclesiæ Militantis, diuidens singulis prout vult; & quidem alios dedit Apostolos, alios Prophetas, alios Doctores ad consummationem Sanctorum, & ædificationem corporis Christi; Ità vna est prorsùs Patris Augustini Regula: verumtamen multiformis gratia Dei suam amplissimam Religionem non cessat quotidiè fœtu nouæ prolis amplificare; atque ità quosdam dedit Conuentuales, quosdam Obseruantes, quosdam Discalceatos, quosdam Reformatos, qui vel paupertatem sectantes, vel librorum codices multiplicantes, vel litterarum studijs incumbentes, vel confessionibus auricularibus insistentes, operantur ad consumationem Sanctorum in opus ministerij huius Religionis, in ædificationem corporis Christi, quod est Ecclesia. Ex quo sanè colligitur non confusio, neque schisma, sed gloria potius huius Religionis, gaudium, & lætitia Hierusalem, & honorificentia Populi nostri &c. Quarè &c. Dat. Romæ. die 20. Aprilis. 1608. nostri Officij affixo sigillo. F. Io. Baptista Ianuensis Vicarius Generalis Apostolicus. &c.*

Quibus nihil aptius ad suadendum Carolo Moreau ab Excalceatorum Congregatione, nullum Patribus Calceatis aduenire præiudicium.

QVODLI-

QVODLIBETVM SEXTVM DE EREMITARVM S. AVGVSTINI HABITV.

507
Ntiquaram quis frustraneum fortè iudicabit pertractare materiam; si enim nonnisi difficulter, quæ paucis ab hinc annis ex sensibus exciderunt, ad veritatis trutinam reuocantur, quomodo inuestigari poterit, ne dicam dilucidari iam obliteratus, siuè tot sæculorum decursu penè deperditus proprius, ac verus S. Augustini, Augustinianorumque habitus? Cessabit tamen difficultas, si Iurisperitos duces habere voluerimus; ad rerum enim antiquarum fidem conciliandam non plenam, & vsquequaque exactam probationem requiri: sed sufficere probationes aliquantò leuiores, per indicia, coniecturas, ac præsumptiones docent Mascard. *vol.* I. *concl.* 103. *n.*12. per text. *in. l. census, & monumenta; & l. Pen. ff. de probat. cap. Cum olim. de censibus. cap. causam. de probat. cap. Veniens. & cap. Licet ex quadam. de test. & attest.* Aymon. *de antiquit. tempor.* I. *p. principali. part. vltim. num.* 30. iuncto consilio. 266. *num.* 31. *vol.* I. & alij quamplures ab eod. Mascard. adducti; adeò vt fama, quæ ex se plerumque non est apta ad faciendam probationem, vt habet Iurisconsultus *in l.* 3. §. *eiusdem quo. ff. de Testibus.* vbi Gloss. *ad verb. confirmet.* Bart. & alij: ad antiquas tamen res confirmandas, plenè valeat; ex text. *in l. si arbiter. ff. de probat. in. l. summa* §. *item Labeo. ff. de aqua pluuiæ arcenda.* Alex. *cons.* 4. *num.* 2. *lib.* 2. *& cons.* 16. *num.* 22. *lib.* 5. Mascard. *d. concl.* 103. *num.* 12. cum pluribus apud Barbos. *in cap. cum causam. de probat. num.* 12. Addo scripturas, seù Chronicas, Historiarumque libros circa easdem res antiquas plenam efficere probationem, ex text. *in. l.* 2. §. *eodem tempore. ff. de origin. iuris.* & *in. l. quæstionibus. ff. ad Iuliam Maiestatem.* & resoluunt Gloss. *ad verb. magis. in cap. Inter dilectos. de fid. Instrum.* Mascard. cum pluribus. *vol.* I. *concl.* 287. *num.* I. Vndè & si difficile quibusdam videatur de antiquaro Augustinianorum habitu solido disputare fundamento, ex coniecturis tamen, præsumptionibus, Ordinisque Historicis non obscuram illius notitiam me depromptorum non diffido.

DVBIVM I.

An S. P. Augustinus in Monachali habitu incesserit.

508 IN duplici sensu potest procedere quæstio; de Augustino antè Presbyteratum, & in Eremo; & de ipso Episcopo. Modò in primo; & dico eum Monasticam vestem gestasse. Ostendi hoc *supr. num.* 60. vbi à baptismo cucullo nigro, zonaque coriacea indutum ipsum vidimus ab Ambrosio. Consentit Petrarcha *lib.* 2. *de vit. solit.* & ex eiusdem S. P. Augustini verbis iterum suadeo; sermone enim primo *de commun. vit. Cleric.* de se iam ad Episcopatum assumpto loquens, ait: *Non attuli aliquid, non veni ad hanc Ecclesiam, nisi cum ijs indumentis, quibus illo tempore vestiebar &c.* quo loquendi modo sanè ostendit antè dictam promotionem se adhuc laicum peculiarem habitum gestasse ab indumentis aliorum sæculariū distinctum, hoc est Monachalem. Ità Suarez, *de Relig. tom.* 4. *tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 12. Franciscus Biuarius *de veter. Monach. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 5. Mag. Christianus Lupus, *quæst. quodlib. de orig. Eremit. S. August. cap.* 16. Verba primi (quæ desiderari nolo) sunt: *Prætereà colligo ex superioribus verbis habuisse Augustinum adhuc laicum in eo statu peculiarem habitum, qui nec Presbyterorum proprius erat, nec vulgaris laicorum, sed tam honestus, vt à Presbytero etiam retineri posset: nam hæc omnia mihi significant ea verba*: Non veni nisi cum indumentis illis, quibus eo tempore vestiebar. *Quando enim illa verba dixit Augustinus, iam erat Episcopus, in quo statu indumenta mutauerat, vt indicat; anteà verò eadem retinebat etiam in Monasterio Ciuitatis, quæ si non fuissent specialia, & ab indumentis aliorum sæcularium distincta, non de illis tamquam de singularibus, & proprijs loqueretur. Qualia autem illa fuerint, aut cuius figuræ, vel coloris ipse nobis non explicuit; & ideò nihil certum in speciali dicere possumus, quamuis in genere non dubitem, quin fuerint Monachalia.* Biuarius verò sic, & breuius: *Nisi cum illis indumentis, quibus illo tempore vestiebar, haud dubium Monasterialibus &c.* & Lupus: *Pertlarum itaque est Augustinum fuisse Monachum, permansisseque vsque ad Episcopatum: fuisse inquam, ac permansisse Monachum cucullatum. Hoc planè conuincunt hæc eius verba in eo isto sermone:* Non veni ad hanc Ecclesiam, nisi cum ijs vestimentis &c.

509 Suadetur hęc illatio ex duplici capite; primo, quia tunc temporis aderat habitus proprius Monachorum ab habitu tum laicorum, tum Clericorum discretus, vt colligitur ex Concil. Nicæn. *c.* 76. ibi: *Monachi alia habeant vestimenta, & mores, quam populus, & caput tondeant in modum coronæ;* & ex eod. S. P. Augustino *lib. de oper. Monach. cap.* 28. *Tametsi multi sint sub habitu Monachorum hypocritæ circumeuntes Prouincias.* Et in *Psal.* 147. *Vident plerumque, vt sit, transire seruos Dei: cognoscunt ipso habitu, vel vestis, vel capitis;* & probat Leo Carmelita in *Philocal. & Analect. tom.* 2. *in typ. vestis Monast. tit.* 1. *cap.* 1. *num.* 1. *& cap.* 2. *per tot.* Et quoad Clericorum habitum ex Concil. Carthag. IV. cui ipse Augustinus subscripsit, vbi sic. *c.* 45. præcipitur: *Clericus professionem suam & in habitu, & in incessu probet.* Secundò quia habitum Monachalem in Africam inuexit primò ipse Augustinus ex Italia, vt habet Baronius ad *ann.* 504. dicens: *Sed vndè, quam refert Monastica institutio fluxit in Africam? Si rectè memoria tenes non ab alio, quam à S. Augustino, qui eamdem ex Romana, & Mediolanensi Ecclesia primitus mutuatus in Africam inuexit, atque latissimè propagauit. Vt planè intelligas, quam S. Fulgentius est professus Monasticam Regulam, ab ipso S. Augustino deriuasse, diuersique Ordinis ab eo institutas fuisse classes: aliorum nempè, qui procul à Ciuitatibus degentes, eius essent vitæ, atque vestitus, tuius hic vides Fulgentium esse cultorem, nempè vna induti tunica, cademq; pellicea zona constricta.* Cui subscribit Suarez *ibid. cap.* 9. *num.* 16. sic: *Hæc enim vnio* (loquitur de vnione generali Ordinis) *facta est sub Regula S. Augustini, & sub appellatione Eremitarum S. Augustini, & sub habitu, quem Augustinus induisse creditur, vel in baptismo, si sermo ille Ambrosij recipitur, vel certè post baptismum antequam fieret Presbyter; nam ex vit. S. Fulgentij cap.* 18. *colligitur, similem habitum portasse in Monachismo, & ità illum amasse, vt in Episcopatu illum non reliquerit, quod est magnum signum Augustinum illum Monachalem habitum in Africam inuexisse.* Si ergò tunc temporis habitus Monachorum erat ab habitu laicorum, Clericorumq; distinctus, & habitus Monachorum, quos in Africa instituit Augustinus erat ille idem, quem in baptismo susceperat, & consequenter in se ipso ex Italia illuc transtulerat, nullo modo dubitari potest, quod indumenta, quibus se indutum dixit, fuerint Monachalia, & in habitu Monachali incesserit.

510 An autem factus Episcopus Monasticā pariter vestem ex more gestauerit, & quis certò scire potest? Hoc tantum de eius vestibus in statu Episcopali refert Possidius *cap.* 22. *Vestis eius, & calceamenta, & lectualia ex moderato, & competenti habitu erant, nec nitida nimium, nec abiecta plurimum.* Ex quibus, vt benè notauit Marquez. *de orig. Eremit. cap.* 7. §. 6. nequit comprehendi vestium eius nec qualitas, nec forma. Monachalem nihilominus cucullam ipse probat *d. cap.* 7. §. 6. 7. 8. & 9. adhuc Episcopum gestasse Augustinum; & tenent Crusenius *part.* 1. *Monast. Augustinian. cap.* 25. ac Carolus Moreau *d. Vindic. part.* 1. *q.* 12. At Mag. Christianus Lupus, cuius eruditioni multum defero. *cit. disp. cap.* 27. sentit Monachales vestes eum deposuisse, & Episcopalem habitum, violaceum scilicet, sicut omnes Episcopi, gestasse.

511 Verum quidem est, quod nonnulli Monachi etiam post Episcopale fastigium Monasticum habitum retinuerunt, vt Sancti Fulgentius, Gregorius Nazianzenus, Heliodorus, Eusebius, Martinus, alijque non pauci; &

testatur Alteserra in *Ascet. rei monast. lib. 5. cap. 20.* Communior tamen vsus Ecclesiæ latinæ erat, quod pristinus Monachalis habitus deponeretur à Monachis, qui ad Episcopatum promouebantur; non quod tenerentur illum deponere; hoc enim liberum erat: sed quod ferè omnes id facerent, & hoc per plura sæcula, vt ibi aduertit Lupus: *Latinis ergò* (sic ipse) *Monachis in Episcopum consecratis liberum erat Monasticum habitum reicere, vel retinere; communius tamen reiciebant, idque per multa sæcula.* Quapostea de causa in VIII. Synodo Generali de anno 896. *can. 27.* statutum fuit, quod *Monachi, qui vita, & doctrina, vt Episcopi creentur, mereerint, non mutent habitum, vestisque rationem ob nouam dignitatem*; non enim hoc indictum esset à Concilio, ni Monachi ad Episcopatum assumpti habitum mutare consueuissent; Vndè morem hunc secutum fuisse Augustinum, & habitum commutasse subintulit, & rationabiliter Lupus, dicens: *Monasticum autem* (scilicet habitum) *exuit consecratus Episcopus secutus morem per omnem tunc latinam Ecclesiam vsitatum.* Cui sententiæ & ego subscribo, cum de Augustino singularitatis inimico credendum sit, vt benè Lupus *ibid.* quod Latinæ Ecclesiæ communiori vsui se conformauerit.

512 Addo, non leue huius rei argumentum esse suprapositа S. P. Augustini verba: *Non veni ad hanc Ecclesiam nisi cum ijs vestimentis, quibus eo tempore vestiebar*, idest quibus tempore mei Monachatus induebar, quasi indicans, diuersas tunc habuisse vestes ab illis, quas deferebat, quando ad Episcopatum ascendit. Nec subsistit expositio Moreau *loc. supr.* dicentis *Nisi cum ijs (vel his nam demonstrantis est) indumentis*; non enim benè cohæret cum subsequentibus verbis, *quibus illo tempore vestiebar*; si namque tunc Episcopus easdem vestes gestasset, ac quando erat Monachus, necesse non fuisset dicere, *quibus illo tempore vestiebar*; & satis fuisset: quin debuisset dicere, *nisi cum his indumentis*, & intellexisset vnusquisque eius vestes, quas tunc habebat, & de quibus tunc loquebatur, eiusdem rationis esse, ac quas vestierat antequam initiaretur. Dum ergò addidit: *quibus illo tempore vestiebar*, satis, superque indicauit, diuersum habitum gestasse tunc, cum Populo loqueretur ab eo, quem gestabat antè Episcopalem dignitatem; & consequenter tunc non gestasse Monachalem vestem, quam antè deferre consueuerat. Ità sentit Lupus, *loc. supr.* & antè illum Suarez, vt vidimus, quorum auctoritas pro præsenti sufficit.

DVBIVM II.

Qualis fuerit S. P. Augustini, & eius Eremitarum Monachalis habitus.

513 Difficilis sanè decisio, cum in tota suorum librorum serie nihil ipse de suo habitu scripserit (si sermones ad Fratres in Eremo è medio tuleris) quin nec Possidius, vt *dub. præcedent.* cum Marquez obseruauimus, nec in Regula quid de habitu determinauerit, ex quo possit colligi, qualem ipse habitum gestauerit: sed solum generalia præscripserit, scilicet, quod vestes sub vno custode conseruentur, quod lauentur à Fratribus, vel fullonibus, quod non sit notabilis habitus, nec affectet quis placere vestibus, sed moribus; quibus nihil de forma, aut qualitate innuitur. Vndè laudatus Suarez: *Qualia autem* (idest indumeta) *illa fuerint, aut cuius figuræ, vel coloris, ipse nobis non explicuit; & ideò nihil certum in speciali dicere possumus*; & repetit *cap. 9. num. 17.* Idem sentire videtur Iordanus de Saxonia, dum *lib. 1. Vit. Fratr. cap. 14.* quasi certò nesciens Augustini habitum in specie, ratione varij modi vestiendi Anachoretarum, sic caput exorditur: *Quali autem habitu B. Augustinus cum suis Fratribus vsus fuerit, consequenter perscrutandum est. Et quidem nullum determinatum habitum Anachoretarum primitus fuisse legimus: Sed eorum quilibet vtebatur veste, qualem habere potuit.*

514 Crescit autem dubitatio, quia post dispersionem Vandalicam adeò *in tot paulatim* (sunt verba Moreau *p. 1. Vindic. q. 19. §. accidit*) *Eremitarum has, vel illas syluas deligentium, atque aliud circa antiqui instituti regulas immutantium, vt solet, Congregationes, Ordo S. Augustini distractus est, vt verum illum, ac genuinum ab Augustino traducem difficile esset agnoscere*; & tanta habituum suborta diuersitas, sicut affirmauit Abrabam Bzouius *tom. 13. annal. ad an. 1255.* sic de Eremitis Augustinianis loquens, *Cum prius varij coloris, & figuræ habitum gestassent*, vt inter ipsos Augustinianos verus, & proprius eorum habitus ignoraretur, teste Iordano de Saxon. sic. *d. cap. 14.* rem enarrante: *Quia verò post transitum B. Augustini Fratres hinc indè fuerunt dispersi, vt dictum est in cap. præcedenti; & tunc succreuit difformitas tam in habitu, quam in officio diuino, & cæteris obseruantijs vsque ad tempus recollectionis, seù vnionis Ordinis memorati; & quoniam tunc inter illos Fratres simplices dubitabatur, quis esset verus habitus eorum.* Crescit inquam, dubitatio, quia si certi fuissent de Sancti Parentis habitu, cessasset vtique dubium de eorum vero habitu. Vndè cum Suario concludendū, nihil certum in speciali nos de eius (addo) nec primorum Ordinis Eremitarum habitu dicere posse, licet extrà dubium sit, quod fuerit Monasticus.

Hęc dicta sint tamen quoad euidentem probationem, & notitiam, quæ ex eius, vel antiquorum Ordinis Fratrum ore, vel scriptis prodierit. Cęterum ex coniecturis, Historijs, alijsq; notitijs (à quibus pro antiquitate eruenda non est, vt vidimus, recedendum) tantum lucis eruitur, vt quid de eius, & sequacium vero, ac proprio habitu, rationabili discursu iudicandum, ac firmiter tenendum sit, valeat facilè resolui.

DVBIVM III.

Quid de S. P. Augustini, & eius Eremitarum habitu possit determinatè statui.

515 HOC primò, & necessariò tamquam certum debet statui, quod S. P. Augustini, & eius Eremitarum habitus fuerit similis habitui Monachorum Ægypti. Et hoc est, quod firmare intendo, vtpotè fundamentum, & primum principium eorum, quæ dicenda sunt. Pluribus possem probare, præcipuè ex Suario, qui *d. cap. 9. num. 17.* Augustini habitum Monachis Orientalibus consimilem ostendit; & *nu. 33.* sic concludit: *D. Augustinus circa statum Monachorum, quem in Ecclesia inuenit, & Mediolani, & Romæ vidit, duo tantum fecisse videtur; vnum est, quod illum inuexit in Africam, vbi nondum erat in vsu: aliud est, quod peculiarem Regulam illi addidit: in cæteris nihil immutasse, aut statuiße videtur, nec de habitu, vt ex his, quæ supra nu. 17. expendimus, satis constare videtur, & planè sensit Antoninus suprà, & Baronius tom. 6. circa annum Domini. 504., nec de alijs ritibus, aut cæremonijs; præter ea, quæ in dicta Regula continentur, quia neque ex scriptis eius, neque ex vlla historia, vel traditione aliud quidpiam habemus.*

516 Confirmari etiam posset ex dictis iam *quodlib. 1. dub. 12.* nempè ab Athanasio Romam translatum ex Ægypto Monachatum, ibi ab Antonio diffusum; & Roma Mediolanum primò per S. Martinum, deindè per S. Eusebium transuectum; & *num. 109. & 509.* cum Baronio Roma, & Mediolano in Africam ab Augustino translatum, quod & repetit idem Baronius *ad ann. 395. pag. 640. litt. B.* dicens: *Euexerat ipse ex Italia eius modi viuendi formam; viderat enim, quod ipse testatur, apud Mediolanensem Ciuitatem nobile monasterium; conspexerat & Romæ plura, eademque peregregia; quæ tamquam beatorum Ciuium choros laudauit, quam quidem disciplinam æmulatus in Africana Ecclesia quamprimum instituere conatus est;* sequitur enim clarè S. P. Augustini, & sociorum habitum habitui Monachorum Ægyptiorum fuisse persimilem. At, quia hunc Augustinianæ Religionis mentem esse prætendo, solos Patres meos Calceatos testes volo.

517 Et ante omnes en, vt potè scriptor antiquus, Iordanus de Saxon. *lib. 1. Vit. Fratr. cap. 15.* sic scribens: *Quod autem B. Augustinus habitu nigro, cùm zona pellicea nigra vestitus fuerit, quodque ipse immediatè post susceptum baptismum talem habitum auctorizante B. Ambrosio, assumpserit, & quod eodem habitu Fratres sui vsi fuerint, apparet expressè in serm. de Filio prodigo, & in serm. de cœna Domini; item in serm. ad Presbiteros Hipponenses. Et hic quidem habitus congruè conueniebat Fratribus illis; quod declaratur ex duobus: primò ex eo, quod iste habitus magis conformis est habitui Patrum, & Fratrum illorum in Eremo* (certè Ægyptorum) *de quibus dicitur in Vitas Patrum, quod habitus eorum erat cuculla, & zona pellicea, idest corrigia, ac humerale, per quod accipitur scapulare, eo quod tegat humeros, seù scapulas. Et secundum hoc habitus Ordinis per omnia conformatur habitui illorum Patrum. Et hoc in substantialibus, licet fortè in forma, & figura possit esse diuersitas aliqualis ex more moderni temporis.*

Accedit Paulus Bergomensis in *Apolog. Religionis Fratr. Eremitar. p. 1. §. noster verò habitus;* vbi sic habet: *Habitus ergò hic, Eremiticusque viuendi modus tam in veteri Testamento per Prophetas Eliam, & Elisæum, cæterosque vitæ Eremiticæ Principes, quam etiam nouo Testamento per Ioannem Baptistam, Paulum Antonium, cæterosque Eremum colentes, rectissima linea, legitimaque meritorum successione per Augustinum Patrem ad nos vsque præsentes D. Augustini Eremitas deductus est.*

In eumdem sensum abijt Ambrosius Coranus, siuè Coriolanus in *Vit. S. P. Aug.* dicens: *D. Ambrosius eum D. Pauli primi Eremitæ habitum, cucullam scilicet nigram ad mundi contemptum significandum induit. Zona pellicea ad lumborum refrænationem indicandam cinxit.* Et rursus in *Defensor. Ordin. verit. 1. cap. 1.* postquam ostendit Augustinum Pauli, & Antonij eremitarum exemplo conuersum ait: *Ecce apparet, quod ipse vitam eremiticam sequi volebat, immò de facto est secutus; & hoc fuit rationabile, quia consentaneum fuit, vt vitam, & habitum illorum Patrum assumeret, & portaret, quorum exemplo, & doctrinis ad vitam Catholicam fuit conuersus.*

518 Nicolaus Crusenius in *Monast. Augustin. p. 1. cap. 17.* ea Possidij verba de Augustini habitu, *nec pretiosum, nec abiectum,* sic commentatur: *Quibus verbis subindicat S. Augustinum formam suarum vestium mutuatam fuisse ex veterum Patrum vita, de quorum vestibus Cassianus lib. de instit. cænobit. &c.* & qua de causa *cap. 18.* *Ægyptios* vocat Augustini discipulos:

Ioannes Gonzalez de Critania ex Hispanico in latinum sermonem à Gregorio Aur. D'aynef conuersus in *epitom. vit. Monastic. S. P. Augustini §. 4. cap. 1. pag. 11.* sic scribit: *Cæterum ex ea Eremitarum viuendi formula* (quæ sanè habitum quoque includit) *quam Mediolani in Cænobio S. Simpliciani deprehenderat, ex eo demum genere vitæ, quod posteà Centumcellis notauit, vitam Eremiticam duxit Augustinus &c. In cuius robur addit Sabellicus p. 2. lib. 9. Ænead. 7. D. Augustinum aliquamdiù cum miræ eruditionis, & sanctitatis viro Simpliciano, eiusque Monachis commoratum in monasterio, quod sæcularis, & Ecclesiasticæ militiæ Antistes Martinus penè mœnia Mediolanensia extruxerat, cum Monachalem vitam est amplexatus, cuius normam in Oriente teste Sulpitio. dialog. 1. cap. 4. viderat.* & de eiusdem Simpliciani habitu repetit. *§. 6. eiusd. cap. 1. pag. 16.* ex Henrico de Vrimaria: *Porrò Henricus ab Alemania in collectaneis docet D. Simplicianum, qui intrà Romanæ ditionis terminos Eremitarum methodo Diuorum Pauli, & Antonij in habitu nigro, & cinctorio vesti superposito conformem vitam agebat, eam vitæ conditionem Mediolanum intuliße.*

519 Sed quid senserit Carolus Moreau videa-

deamus. In *lib. Vindic. p. 1. q. 9. §. quod spectat &c.* sic de Augustini habitu loquitur: *Moris erat Monachis nigras vestes inducere, quem B. Martinus primum in Mediolanensia monasteria inuexit, à quo deindè Simplicianus, ab eoque D. Augustinus accepit, & tulit in Africam.* Et ne quis putet ipsum sentire, quod solum colorem mutuauerit Augustinus à Monachis Mediolanensibus; ecce quid de eodem Augustini habitu in *appendic. ad d. p. 1. Vindiciar. §. 3. pag. mihi* 173. scribit *Iam verò Ægyptijs Monachis, quorum viuendi normam primus in Italiam inuexit S. Athanasius, atque indè in Africam Augustinus, vsitatum vestis genus fuisse Cucullum, notissimum est ex Cassiano lib. Instit. cap. 4. Hieronymo in testamen. Hilarionis, Palladio lib. 9. Hist. Lausiac. cap. 14. alijsque. Quæ igitur ratio est, vt hunc solum è monachalis vitæ insignijs desugerit Augustinus.* Et rursus de tota eius habitus forma in *Præfat. general. ad Omniloq. Tertull. §. 7.* repetit: *Et cingulum quidem pelliceum, commune Monachis, quos Romæ, & Mediolani viderat Augustinus, ipsum præcinctum, reliquoque habitu conformatum quis dubitet?* Et in eod. Omniloq. *ad verb. Pallium schol. 1. Et Monachis, quorum Pater fuit Augustinus in Africa quidem institutor primus: In Italia autem Mediolanensium, & Romanorum imitator.*

Consonat Aloysius Torellus in *sæcul. Augustin. ad ann.* 387. vbi, cùm *num.* 72. locutus fuisset de Monachatu ex Ægypto Romam, & Roma Mediolanum translato, asseruissetque institutum Monachorum Romanorum, ac Mediolanensium fuisse illud idem D. Antonij dicit *num.* 86. idem professum fuisse S. P. Augustinum, & eorumdem habitum è manibus Ambrosij in Baptismo suscepisse.

520 Nec prætereundus Cornelius Lancellotus in vit. S. Augustini *lib. 2. cap. 5.* vbi de Monachis loquens ait: *E quorum numero fuit S. Martinus, qui primus ex Oriente nigrum Monachorum habitum in Italiam inuexit, cuius inter cæteros Mediolani discipulus fuit B. Simplicianus, à quo genus hoc Monasticæ vestis Augustinum accepisse, detulisse, eoque Religiosum egisse &c.* Nec est credibile, quod senserit hic Auctor ab eis Monachis colorem, & non reliquam habitus formam desumpsisse Augustinum; quod idem dicendũ de alijs, nempe Pamphilo in *Chronic. Ordin. pag. 2.* dicẽte *Augustinus deindè eam sibi vitam elegit, quæ Monachica vocabatur: quod institutum, vt facilè credi potest à Simpliciano Monacho, qui eum in Christiana Religione plurimum erudijt, Mediolani cæperat.* Thoma de Herrera *respon. pacific. 4. ad §. 4. Apologet. §. 1. num. 12. in medio*, dum hæc Petri Venerabilis de S. Martino loquentis verba perpendens, *quod verò Monachus fuerit* idest Martinus, *Monasterium, quod Mediolani construxit testatur*, sic aduotauit: *Hoc est illud monasterium Mediolanense, cuius meminit Augustinus in lib. Confess. & à quo mutuasse videtur vitam Monasticam.* Et Ioseph Sabbatino, qui postquam in *lib. 1. Vindic. Monachatus D. Augustini. cap. 4.* aduerterat, Mediolanenses Monachos Ægyptiorum Monachorum ad instar vixisse, *cap. 7.* sic habet: *Itaquè Augustinus vna cum suis non solum Christianam fidem amplecti: verum etiam Antonij vestigia sibi calcanda proposuit;* Eo enim ipso, quod hi scriptores tenent Augustinum Simpliciani Monachi institutum Mediolanensis Monasterij, vitam Monasticam, quæ eadem ac Ægyptiorum Monachorum erat, amplexatum, & Antonij vestigia imitatum fuisse, sentire item indicant, quod eorum habitum induerit, in quo eorum instituti, vitæ Monasticæ, & imitationis ratio non exigua consistit.

521 Claudo numerum cum Mag. Christiano Lupo, qui solus mihi sufficit pro multis. Eadem *quæst. quodlibet cap.* 16. sic rem mirabiliter explicat, & declarat. *Augustinum propriam Monachismi speciem reuera non instituit, sed potius eam ipsam, quam in Galliæ, Germaniæ, Ægypti, Mesopotamiæ, aliarumque partium Eremis, atque agris florere à Potitiano audierat, atque ipse in Italia viderat, quamque illius amore totus succensus vitæ Angelicæ coæquarat in lib. de morib. Eccles. Cathol. dumtaxat in Africam introduxit, atque per omnes illius Prouincias, annitente in primis S. Aurelio propagauit. Adeò vt Monachis suis videatur non dedisse distinctam habitus formam, sed formam eam ipsam, quam passim gestabant Monachi Itali, Galli, Ægyptij, Mesopotami, Syri, alijque omnes &c. omnes quippè Ægypti, Italiæ, Galliæ, ac Africæ Monachi erant plantatio, ac stirps vnius S. Antonij, quam Romæ primus ostenderat S. Athanasius, per omnem autem Italiam traduxerat S. Eusebius, per omnem Galliam S. Martinus, per omnem Africam S. Augustinus.* Ex mente ergò Religionis Augustinianæ est, quod habitus S. P. Augustini, & antiquorum Ordinis Patrum fuerit similis habitui Monachorum, quos Romæ, & Mediolani viderat, hoc est Monachorum Ægypti, seù ex Ægypto Romam, & Mediolanum profectorum. Sed adhuc pro maiori specificatione sit.

DVBIVM IV.

De essentia habitus Augustiniani, vbi de Pallio, & Casula.

521 PLures Monachalium vestium species considerari possunt: Sed cum à D. Fulgentij habitu S. P. Augustini, & primorum Eremitarum habitum deducendum esse docuerint, & meritò Baronius, & Suarez, vt vidimus *num.* 509. & ex nostris Cornelius Lancellotus, qui in appendic. de Prouincijs, & Conuentibus Augustinianis in fin. Vit. S. Augustini sub *verb. Ruspensis*, de tunc temporis Ordinis nostri, & consequenter de ipsiux S. Patris habitu sic: *E quo* (idest monasterio) *D. Fulgentius, eiusdem quoque loci posteà Episcopus, cuius historiam, & heroicas virtutes latè prosequitur eius discipulus apud Surium 1. Ianuarij, & C. Baronius tom. 6. & 7. quibus patet complura monasteria inter persecutionum iniurias perstitisse, atque etiam, quo habitu vterentur id temporis nostri Monachi.* Et expressius, ac in puncto habitus S. Patris Augustini Nicolaus Crusenius. *d. Monast. Augustin. p. 1. cap.*

17. *pag.* 45. dicens: *Vt autem propius accedamus ad S. Augustini amictum, intuendus nobis est S. Fulgentius illius discipulus; is enim sui Magistri togam imitatus:* de habitu verò S. Fulgentij sic in eius vita *cap.* 18. apud Surium die 1. Ianuarij legatur: *Vnica tantum vilissima tunica siuè per æstatem, siuè per hyemem patienter indutus fuit;* & post aliqua: *Casulam pretiosam, vel superbi coloris nec ipse habuit, nec Monachos habere permisit: subtus casulam nigello, vel lactineo pallio circumdatus incessit: quando temperies aeris immutabat solo pallio intrà monasterium coopertus.* Ideò tum ex his, tum ex *d. num.* 509. adductis Baronij verbis concludit Herrera *resp. pacific.* 4. *num.* 31. habitum D. Fulgentij, & consequenter cæterorum Augustinianorum quatuor constasse tunica, cingulo, pallio, & casula.

523 Et quoad pallium, certum est vestem fuisse non solum antiquorum Monachorum: *Post hæc* (de illis ità Cassianus *lib.* 1. *de habit. Monach. cap.* 7.) *angusto palliolo, tam amictus humilicatem, quam vilitatem pretij compendiumque sectantes, colla pariter, atque humeros tegunt, quæ Mafortes tam nostro, quam ipsorum nuncupantur eloquio; & ità planeticarum, atque birrorum pretia simul, ambitionemque declinant.* Et referunt ex ipso Heribert. Rossueyd. *in vit. PP. lib.* 4. *cap.* 15. Marianus Victorius Rheatinus in *not. ad epist.* 22. *S. Hieronymi sub num.* 32. Henricus Grauius in *annot. ad eamdem epist.* Item Hilarionis, & Pauli, vt Hieronymus in *eorum vit.* Basilij, vt Gregorius Nazianzenus, *Orat. in eius funer.* & Martini, vt Seuerus Sulpitius in *eius vit.* describunt, & communiter omnium Monachorum; vndè *agmina palliata* vocati sunt ab eodem Seuero Sulpitio, vt referunt Io. Baptista Casalius *de veter. Christianor. ritib. part.* 2. *cap.* 5. *de Baptismo* & Hebridius à Mundelheim in *Antiqu. Monast. epist.* 52. Sed etiam Ordinis Eremitarum, cum præter D. Fulgentium, vt dictum est, tum S. P. Augustinum, tum reliquos eius Eremitas pallio indutos inueniam. Illum siquidem, quia hac de causa Nectarius Ciceronem non togatum, sed palliatum vocauit Augustinum, vt inter cæteros adnotauit Ludouicus de Angelis *de vit. & laud. S. P. Aug. lib.* 4. *cap.* 4. addens: *Hucusque & benè Nectarius de Augustino Monacho, & palliato.* Eremitanos verò Fratres, quia Saluianus Massiliensis Episcopus *de provident. lib.* 8. describens Africæ Monachos, quos Augustinianos iam vidimus *num.* 193. palliatos eos obseruat: *Intrà Africæ Ciuitates, & maximè intrà Carthaginis muros palliatum, & pallidum, & recisis comarum fluentium iubis ad cutem tonsum videre &c.*

524 Quid autem, vel quale fuerit huiusmodi pallium difficultate non caret. Herrera *respons. pacif.* 4. *num.* 31. *in fin.* & Torellus in *secul. August. ad ann.* 484. *num.* 78. sentiunt nomine pallij venire caputium; & probant ex supra adductis Cassiani verbis, & præcipuè *Et ità planeticarum, atque birrorum pretia simul ambitionemque declinant.* Placet nihilominus Io. Hierosolymitani descriptio: *Pallium* (sic ipse *de instit. Monach. cap.* 34.) *fuit vestis rotunda in collo vsque ad medias tibias totum corpus operiens, anceriusque aperta: sed alibi vndique clausa, superius angusta, inferius amplitudine expansa;* quam approbat, & sequitur à Mundelheim *ibid.* & Ludouicus de Angelis *d. cap.* 4. Obseruo tamen huiusmodi pallia fuisse fortè caputiata, tum auctoritate Cassiani asserentis huiusmodi pallijs Monachos illos *birrorum pretia simul ambitionemque* declinasse, quo innuitur pallijs illis iuncta fuisse caputia, quibus loco birrorum caput operirent; tum quia S. P. Augustini antiqua pictura in Lateranensi Saerario cernitur cum huiusmodi pallio caputiato; & tandem quia id sentire videtur Mag. Lupus *d. cap.* 20. dum agens de pallio, quod ad similitudinem Fulgentij gerebat Augustinus super tunicam dicit: *Vno verbo, erat tale vestimentum, quale modò fermè est Fratrum nostrorum talaris casacca. Huiusmodi vestimentum gestauimus iam à tempore S. Augustini; & quia ei caputium adiectum erat, erat verus bardo cucullus.*

525 Quo verò ad Casulam, cum solum D. Fulgentium ex Augustinianis ea indutum legam, quid sit perscrutare opere pretium est. Et esse vestem cucullatam scripsit S. Isidorus *lib.* 19. *Ethymol. cap.* 24. ibi: *Est vestis cucullata dicta per diminutionem à casa, quod totum hominem tegat, quasi minor casa; vndè, & cuculla quasi minor cella;* cui adsentitur Theodemarus Abb. Cassinens. *in epist. ad Carol. Magn.* apud Antonium Yepes *tom.* 3. *hist. Benedictin. in appendic. fol.* 23. *pag.* 2. *scriptur.* 16. dicens: *Sanè quia percunctari dignati estis, quod vestimentum cuculla habeat intelligi, cucullam nos dicimus, quam alio modo casulam vocamus.* Alij verò dicunt casulam fuisse indumentum Monachi iam facti Clerici: quin omnium Clericorum, vt habet Amalarius Fortunatus *de Eccles. Offic. lib.* 2. *cap.* 19. *Casulam, quæ est generale indumentum omnium Sacrorum Ducum;* Et iterum: *Casula verò, quæ pertinet generaliter ad omnes Clericos.* Alij verò esse planetam Sacerdotalem, vt Rabanus Maurus. *de instit. Cleric. lib.* 1. *cap.* 1. Iuo Carnotens. *Serm. de significat. indument. Sacerd.* Albinus Flaccus *de Diuin. offic.* §. *quid significent vestimenta.* Hugo à S. Victore in *Specul. erudit. Theolog. cap.* 6. Baronius. *tom.* 1. *ad ann.* 58. *num.* 69. Quandoquidem in Concil. Toletan. IV. *cap.* 27. legitur: *Presbytero in sua ordinatione planeta datur, quæ idem est, ac Casula.* In quem sensum ierunt Ioseph Laurent. in *Amalth. Onomast. verb. Casula;* & ex Blessens. *serm.* 41. Dominicus Magr. *in notit. vocab. Ecclesiast. verb. eodem.* Et idem opinatus est Ludouicus de Angelis *d. lib.* 4. *cap.* 15. de hac S. Fulgentij casula ex his S. Isidori *lib. de offic. cap.* 16. verbis; *Planeta, sine casula non est fas vti Monachis,* quasi ea vteretur tamquam sacerdos; cui explicationi assentitur Herrera *resp. pacif.* 4. *num.* 31. dicens eam congruere Auctori vitæ S. Fulgentij *cap.* 18. cum ibi legatur *casulam pretiosam, vel superbi coloris;* quæ certè non quadrant habitui Monachorum, sed potius planetis Clericorum. Ex quibus apparet

ca-

casulam nomen æquiuocum esse, vt notauit Card. Bona. *lib. 1. rer. lithurgic. cap. 24.* Quia tamen, quam gestauit S. Fulgentius, Monachalem vestem fuisse cum eodem Card. Bona *ibid.* Hugone Menard. in *Concord. Regular. cap. 37. in not. ad §. 3. verb. casulam meam.* Hebridio à Mundelheim. *d. Antiquar. monast. epist. 143.* probabilius ego iudico; Christiani Lupi explicationem amplector, qui *d. quæst. quodlib. in fin. cap. 21.* dixit: *Erat ergò Casula largum, & longum epitogium, seù potius epipallium, quale modò gestant Dominicani, ac Carmelitæ, qualeque in hac Prouincia* (loquitur de suæ) *gestarunt non ità pridem nostri Laici; olim Fratres omnino omnes.* Et moueor, quia hæc eius interpretatio concordat cum Ordinis Constitutionibus iussu Hieronymi Seripandi impressis Romæ de 1551. apud Antonium Bladum. *cap. 25.* vbi: *Vnicuique autem Fratri hæc vestimenta, tunicam albam, cappam vnam nigram, cum duobus caputijs, clamydem, seu mantellum nigrum cum clauiculo ligneo, seù de osse nigro ligatum, sine ligamine serici, & cuiuslibet speciei metalli.* Clamys siquidem, seù mantellum taliter ligatum supradictæ casulæ, seù epipallij Dominicanorum, & Carmelitarum mihi omninò corèspondere videtur.

526 Sinè tamen (vt ad rem nostram deueniamus) clericalis habitus fuerit Casula, siuè epipallium suprà explicatum, non fuisse de substantia habitus Augustiniani licet colligere. Primum, per se patet, cum *planeta, siuè casula fac non esset vti Monachis.* Secundum verò, quia non semper deferebatur à S. Fulgentio; *quandò* namque *temperies aeris inuitabat solo pallio intrà monasterium coopertus apparebat*, quod non præstitisset, si casula pars substantialis sui habitus fuisset. Ità Aloysius Torellus in *sæcul. August. ann. 484. num. 80.* Vndè sequitur, eam casulam, seù epipallium, vel mantellum partem tantummodo integralem habitus Augustiniani fuisse, vt habet Herrera. *d. resp. 4. num. 250.* & Augustiniani habitus substantiam ad tunicam, caputium, & corrigiam reduci; *His enim* (de S. P. Augustino loquitur Herrera *ibi*) *tunicam, caputium, & corrigiam tantum videtur instituisse pro habitu essentiali, addito pallio pro parte accidentali, vel integrali* Item *ibid. num. 15. Licet B. Augustinus nigro colore vsus sit; tamen neque colorem, neque aliud genus tegumenti præscripsit, nisi tunicam cum caputio, & cingulum coriaceum.* & repetit. *num. 93. 252. 299. &* 346. ibi: *In vtroque autem statu semper conseruata fuit essentia habitus Ordinis Eremitarum D. Augustini, quæ consistit in tunica scilicet cum caputio, præcincta corrigia.*

527 Sentiunt hoc &, alij Patres Calceati, Paulus Bergomensis in *apolog. Relig. FF. Eremit. part. 1. §. noster verò habitus.* Hieronymus Roman. *Histor. Augustin. lib. 2. cap. 2.* Ioan. Gonzalez de Critania in *epitom. vit. Monast. S. P. August. cap. 1.* Antonius à Purificat. in *Chron. Prou. Port. lib. 1. tit. 1. §. 2.* docentes Augustinianum habitum esse vestem nigram, hoc est cum caputio, & cincturam; Iordanus de Saxon. *lib. 1. Vit. Fratr. cap. 15. p.* vt vidimus *num. 517.* Ambrosius Coriolanus in *Defensor. Ordinis verit. 1. cap. 4. & verit. 2. §. quartò patet* dicens: *Ex his habes colligere totum habitum scilicet nigrum cucullam, & zonam pelliceam.*: vbi cuculla stat pro tunica cum caputio; & præ cæteris clarius Aloysius Torellus ad *d. ann. 484. num. 77. & 78.*

Concludamus ergò, Augustinianæ Religionis sensum esse, S. P. Augustini, cæterorumque priscorum Ordinis Eremitarum habitum similem fuisse habitui Monachorum Ægyptiorum, & in tunica, caputio, & zona coriacea constasse, & constare. Ex his enim principijs cætera facile erit dignoscere.

DVBIVM V.

De materia habitus Augustinianorum.

528 HVmilem, & despectum fuisse desumo primò ex mundi sæculique contemptu, quem præsefert Eremorum inhabitatio, cùm ad sæculi contemptores humilem spectare vestem doceat S. Hieronymus *epist. 4. ad Rustic.* & *lib. de vitand. suspect. contuber.* dicens: *Vilis tunica contemptum sæculi probat.* Et ideò omnibus Religiosis competere monet D. Thomas 2. 2. *q. 187. art. 1. in cap.* adeòut propter eadem accipi habitum vilem, & religiosum, colligat Passerinus *de Stat. tom. 2. d. q. 187. art. 6. num. 3.* ex his *Cap. omnis iactantia 21. q. 4.* verbis: *Si inuenti fuerint deridentes eos, qui vilibus, & religiosis vestibus amicti sunt.* Et de facto taliter indutos priscos Monachos testatur Synodus VII. *cap. 6.* relata *d. cap. omnis iactantia.* ibi: *A priscis vsque temporibus omnis sacratus vir cum mediocri, & vili veste conuersabatur.* Secundò ab Eremo talem habitum exigente; vt aduertit D. Ioan. Hierosolymitan. Episcopus *lib. de instit. Monach. cap. 38.* dicens: *Monacho huius professionis conuenire vestem habère asperam, & magis contrahentem corpus, quam fouentem.* & tradunt Hiacynth. Donatus. *rer. regul. tom. 4. tract. de Eremitis q. 9.* & Bordon. *tom. 2. resol. 35. num. 62.* Tertiò, quia de facto talis erat habitus Eremitarum, seù Monachorum Ægypti iuxtà Alardum Gazæum in Cassian. *lib. 1. cap. 5.* sic de illis loquentem: *Cum constet pauperes illos, & summæ paupertatis cultores Eremicolas in illa vita austeritate non alijs, quam simplicissimis, & vilissimis indumentis vti potuisse*; & probat idem Passerinus *ibid. num. 3.* ex Hug. Menard. in *d. Concord. cap. 62.*

529 Sed iam audiatur Sigebertus, qui *epist. ad Macedonium* sic: *Hoc autem Valerius Hipponensis audiens præ gaudio lachrymabatur, & statim eum ad se accersiri fecit, & hortum secretum, & remotum à Ciuitate Augustino donauit, ibique pius Augustinus cum cæteris amicis, & fratribus in despecto habitu, & cum incredibili humilitate annis tribus mansit.* Quæ verba obseruans Ambrosius Coriolanus in *d. Defensor. verit. 1. cap. 3. §. quartò principaliter*, sic explicat: *Secundò nota, quod ipse Augustinus scilicet, habitum despectum, qui non erat nisi habitus niger Eremiticus, portauit.* Et hoc adeò verum est, vt ità tenuerit a longo tempo-

re, & confessa fuerit Augustiniana Religio; in Officijs siquidem Ordinis nostri de ann. 1597. sub Generali Fiuizano præuio eruditorum Patrum diligenti examine Romæ impressis in 2. lect. 2. Noctur. die 2. infra Octau. S. August. de Eremitis cum Augustino conuiuentibus, hæc leguntur: *Reuersus ad agros proprios, relictis, & diuendictis proprijs bonis, & pauperibus erogatis, eremum in solitudine sibi elegit; & ibi cum amicis ieiunijs, & orationibus Deo vacabat; erant autem cum eo centum, & viginti duo viri in despecto, ac vili habitu, qui cum incredibili humilitate sub obedientia eius viuebant*: seu non ex sargia, aut staminea nobili; sed ex grossiore, vilioreque panno, & cum humili forma, vndè habitus dicitur vilis, & despectus. Conticescere hic non possum, quin dolens ingemiscam, quod cum tot annorum spatio hæc in Eremitarum Ordine Protoparentis Augustini humilis habitus, ad filiorum ædificationem, exemplumque fuerit celebrata memoria, in nouissimis tandem Officijs (proh dolor!) omnia dicta verba fuerint obliterata.

530 Asperum insuper credo eorum habitum, vt potè eremiticum, cum *Sanctis, qui solitudinem inhabitabant morem fuisse aspero vestitu vti*, satis probat Marcus Antonius Massa Salarnit. *in not. ad cap. 15. lib. 1. Iordan. de Saxon.* A qua mente non dissentit Cornelius Lancellotus in *tit. Vit. S. August. lib. 2. cap. 5.* dicens: *Erat autem vestis eius* (Augustini scilicet) *toga, tunicaue oblonga, quam zona cingebat, præterquo hanc cucullus, genus vestimenti hominum viliorum, ac minus sapientum (eis enim conuenit vestes arctius aptari, ne indecenter defluant) eoque contrà aeris iniurias vtebatur. Potuit etiam fuisse leuidensa, vel etiam cilicium; nam lib. de oper. Monachor. Tondeant, inquit, & cilicio caput velent.* Sicut neque Ludouicus de Angelis *de vit. & laud. S. August. lib. 4. cap. 4.* sic eius habitum describens: *Paruo capitis cucullo, vt gestant Eremitæ Augustinenses Pater, & Institutor eorum gestabat Augustinus, qua in picturis eius apparent, atque ex textura cilicina fuisse videntur; vndè suis Monachis tonsuram commendabat his verbis: Tondeant, & cilicio caput velent.*

531 Nec obstat, quod Possidius in eius *vit. cap. 22.* scripserit: *Vestis eius, & calceamenta, & lectualia ex moderato, & competente habitu erant, nec nitida nimium, nec abiecta plurimum*; dico enim ibi locutum Possidium de Augustino Episcopo, vt patet ex ipso Possidio Augustini iam Episcopi gesta ibi enarrante; & tenent Marquez *de orig. Eremit. cap. 7. § 6.* & Barbos. *de potest. Episc. p. 1. tit. 2. allegat. 7. num. 6. in fin.* de quo non loquimur: sed de eo in Eremo, in quo iuxtà morem Eremitarum habitum vilem, & despectum gessit. Et suadetur fortiter ex eo, quod Episcopus non alia, nisi linteamitra, vt scribit Lancellotus *ibid. lib. 3. cap. 4. 6.* vsus fuerit, & nullomodo vestem non modò pretiosam, sed nec particularem adhibuerit, ne alijs suis Religiosis decentius ornaretur: sed tunicam illis consimilem, vt ipse asserit *serm. 2. de commun. vit. Cleric.* per hæc verba: *Nemo det mihi birrum, vel lineam vestem, vel tunicam nisi in communi: Nolo talia offerat Sanctitas vestra, quibus ego solus quasi decentius vtar: Si quis meliorem dederit, vendo, vt quando non potest vestis esse communis pretium vestis sit commune*; benè enim infertur; & à fortiori, quod in Eremo existens eumdem, quem sui Eremitæ gestabant, habitum & ipse induerit, hoc est vilem, & despectum, & quoad materiam, & quoad formam.

533 Et non solum priscis illis temporibus viles fuerunt Augustinensium vestes; sed & de 1235. consimilibus indui solitos Fratres Bricinenses affirmat Marquez. *ibid. cap. 4. § 4.* Gregorij IX. in incipien. *Quæ omnium. Dat. Perusijs. 3. Id. Martij*: apud Empol. *pag. 124. § 8.* verbis innixus: *Cæterum humiliter attendentes, quod Regnum Dei non in pretiosa veste consistit, laudabiliter statuistis, vt Fratres vestri Ordinis de colore, seu valore vestium minimè contendentes, semper in eis vilitatem obseruent.* Et taliter indutos fuisse omnes huius Ordinis Fratres saltem de 1284. ad 1551. mihi suadent tum priores Constitutiones in Vrbeueter. eodem anno 1284. editæ, tum posteriores de 1551. sub Card. Seripando; cum in illis *cap. 24. de numero, & qualit. vest.* sic disponatur: *Laneas tantum deferant vestes, quæ tantò magis honestati nostræ congruunt, quantò magis fuerint viliores.* Et iterum: *Nec sint de staminea, vel de Sargia, vel alio pretioso, & nobili panno*; & in posterioribus de 1551. *cap. 25.* sic statuatur: *supradicta autem omnia, neque ex pretioso panno, neque ex sargia rasa, sed ex communi panno, vel rascia grossiore sint*; hæc enim statuta, & talem pro eo tempore mihi suadent Ordinis obseruantiam.

534 Accedit quod, quandò actum fuit per Patres Calceatos de Reformationibus instituendis, siuè in Indiarum, siuè Hispaniarum, aut Italiæ partibus, hoc in primis cautum, quod vestes non essent ex sargia, aut staminea, sed ex panno, & hoc non pretioso. De prima nempè Peruana testatur Ioachimus Brulius in *Hist. Peruan. Ord. S. Aug. lib. 4. cap. 8. num. 7.* dicens: *Hanc ergò paupertatem vestis, ipsius seu materia; seu forma loquebantur; hac enim contractæ erat; illa rudis, aspectuque insuauis*, & post aliqua: *Eratque tam constans hæc eorum in veste modestia, vt habitum pretiosum ex Hispania aduenienti indè Religioso fortè allatum, pro anathemate combusserint seniores, vt hac abominatione portam omnem iunioribus; spemque insidiosi vestis introducenda præcluderent.* Ad quem finem pariter in Capitulo Prouinciali ibi de 1551. 13. *Kal. Octobr.* celebrato; inter cætera sequens statutum ediderunt: *Quapropter statuimus, & ordinamus; vt Religiosi huius Prouinciæ eamdem in vestibus asperitatem, paupertatemque, quam ex Hispania attulerunt, seruare pergãt*; quod & refert Antonius Calancha in *Chronic. Peruan. tom. 1. lib. 1. cap. 22. & 25.* & addi potest Ioan. Grisalua in *Hist. Ord. August. in noua Hispania*, Mexici impress. 1624. *lib. 1. fol. 4. col. 1.* dum loquens de Fratre Ioanne Gallegos, qui primò, & illuditer, & Reformationem meditatus est, dicit, quod impetrata à

Mag.

Mag. Gabriele Veneto Generali licentia, ad illud opus se disponens de 1531. *Empeço à poner por obra su jornada y como quien derriba la capa para hazer leñas en la milicia; Assi esta santa gente mudò de traje vestiendose de vestiduras asperas, descalçose los pies y empeçò à viuir*, & *fol. 9. col. 4.* de alijs septem Religiosis, qui longum illud iter perfecerunt; *llegaron à la Yguana puerto en la Isla Española*, & post aliqua: *Nò se puede creer la admiracion y deuocion, con que à quellos Isleños miraron à nuestros Religiosos des de el punto, que los vieron, viendos vestidos de gerga gruessa, el habito estrecho y sencillo, que parecia mas cilicio, que vestido.* & *fol. 22.* de P. Francisco à Cruce, qui de 1535. indè in Hispaniam reuersus fuerat, cum Hispalim peruenisset; *Alli fue muy bien recebido y muy respetado, porque de mas de su gran persona, era el aspecto admirable, el habito muy estrecho, y de muy gruessa gerga à raiz de las carnes, los pies descalços*: Et *lib. 2. fol. 97. col. 1.* de Augustino de Corunna, qui licet Episcopus, viginti annorum spatio *Nunca mudò el habito, y santos estatutos desta Prouincia, una tunica de gerga à rayz de las carnes, un habito estrecho, y corto tambien de gerga gruessa con unos alpargates sobre el pie descalço.*

535 Item, cum in quodam Capitulo Prouinciali vigesimo primo de 1614. Limæ celebrato, & Michaele Gutierez in Prouincialem electo, pro eadem Reformatione, quæ defecerat, reparanda, *definitione 11.* Conuentus Misquen. deputatus fuisset, ab eodem Prouinciali *4. die Augusti 1616.* illius Conuentus Prior cum duobus socijs huius generis habitu, vt refert Bernardus Torres in *Chron. Peruan. lib. 2. cap. 1. 2. & 4.* induti fuerunt, scilicet *los habitos eran de cordellate negro mas grossero, y pesado, que el sayal, cortos sencillos, estrechos, el manto de la misma tela preso al pecho con un boton de palo, y tan corto que aun no les llegaua al tobillo: el vestuario interior era de cordellate blanco sencillo sin foros, ni botones, las tunicas de tanamazo tosco, el calçado alpargates sobre los pies desnudos.*

536 Pro Reformatione item Hispanica, cuius auctores fuerunt ipsi Patres Calceati, vt vidimus à *num. 391.* inter alia statuta, quæ pro eadem Reformatione de P. Gregorij de Montelparo Generalis facultate Patres Definitores Calceati ordinarunt, hoc quoad habitum *cap. 5.* (teste Andrea à S. Nicolao *tom. 1. Chronic. Discalceat. Hispan. Introduc. proem. cap. 10.*) ediderunt: *y queremos quanto al habito y vestido ordenamos, que los Frayles destos monasterios no usen en casa el habito blanco, sino en casa, y fuera della usen siempre del negro, que es el propio de nuestra Orden, el qual queremos que sea de xerga, ò de sayal negro, y no mas largo que hasta el touillo y de poco ruedo; y las mangas estrechas, el calçado sea alpargates.*

537 Et tandem pro hac Italica Reformatione, quæ pariter in Capitulo generali ab ipsis decreta fuit, & quam multi ex ipsis in sui exordio amplexi sunt, vt dictum est *quodlib. 5. dub. 2.* & cuius vestium substantia restringitur ad cucullam, seù cappam nigri tantum coloris, & grossioris panni, cum manicis, quarum longitudo manus tantum cooperire, & latitudo oris earum vnius tantum palmi esse debet, cum caputio, corrigia nigra de solo corio duorum ad minus digitorum latitudinis, addito pallio, vt parte tantummodo integrali, eiusdem materiæ, & coloris cum cuculla, ante pectus clauiculo osseo, vel ferreo ligato vsque ad genua protenso; in Constitutionibus à P. Generali Alexandro Oliua specificè de 1599. vt *num. 451.* vidimus, approbatis, sic *cap. 5. de forma, & qualit. Vest.* disponitur. *Quæ omnia vestimenta nullo modo sint ex panno pretioso, aut sargia, vel stamine nobili, sed potius vili, & grossiore, sicut paupertati nostræ Congregationis, & honestati conuenit. Pretiosum verò pannum, & nobilem reputamus, qui nimis est carus secundum consuetudinem Patriæ, & quotidianæ mendicitati non respondet.* Quibus adhuc magis dignoscitur, & S. P. Augustini, & Eremitani Ordinis habitum humilem, vilemque, seu ex grossiore panno ex eorumdem Patrum Calceatorum mente fuisse, & esse debere.

DVBIVM VI.

De eiusdem habitus colore.

538 MOnasticam Augustini vestem nigram fuisse suadetur ratione primò communi, quod nigræ essent tunc Monachorum vestes, vt referunt Ioannes Hierosolymit. *de Instit. Monach. cap. 38.* dicens tunicam lanæ, quam gestabant Monachi subtus scapulare *atramentario, seù nigro fuisse infectam.* Prudentius in *Hymn. squallens recincti veste pullati Patres*, & Baronius *tom. 4. ad ann. 393. §. 48.* vbi: *Quod verò inter alias admonitiones quæ ad antiquum usum pertinet, de Clericorum vestitu ille* (scilicet Hieronymus *epist. 9.*) *addidit, vestes pullas æquè deuita, vt candidas; æquè nos admonemur Clericorum dignum habitum nequaquam olim fuisse pulli coloris, qui vestis Monachorum peculiaris erat; nam in epitaph. Marcellæ, & alia ad Marcellam epist. 22. nec non contrà Iouinianum, idem non obscurè significat pulli coloris fuisse habitum Monachorum*, probatque F. Leo Carmelita in *Philocal. & Analect. t. 2. in typ. Vest. Monast. tit. 3. cap. 5. num. 29.* & non solum Monachorum, sed & Monialium, vt videre est præter dictam Marcellam, in Melania Rufini socia, quæ teste Paulino *epist. 11. pannis veteribus, & nigris seruiebat*; vnde subdit Petrus Venerabilis *lib. 5. epist. 16. Ecce non solùm viri antiquæ Religionis, sed etiam mulieres sanctitatis propositum assumentes vestibus nigris usæ scribuntur*; & indifferenter de Monialibus insinuat Augustinus *epist. 93. ad Edicians.*

539 Ratione deindè particulari, quia Monachi Itali huiusmodi pulla veste vtebantur, vt desumitur ex Iouiniano Monacho, cum quo sic *lib. 2. cap. 13.* loquitur Hieronymus: *e nigra subucula vestiebaris*, & signanter Mediolanenses, à quibus Monachatum sumpsit Augustinus. Martinus siquidem Turonensis, qui prædictum Mediolanense monasterium per Ripamontium *p. 1. Histor. Mediol.* circa ann. 380. construxerat,

vel

vel qui saltem in eo monasterio vixerat, vt cum Christiano Lupo *num.* 106. diximus non nisi nigras vestes adhibuit, vt scribit Petrus idem Venerabilis *lib.* 4. *epist.* 17. *Magnus Martinus Monachus; & Episcopus nigrarum colorem vestium suis vestibus dedicauit*, & post pauca: *Ecce Monachus Martinus, ecce nigris vestibus contectus Martinus.* Quod & Sulpitius refert *Dialog.* 2. *cap.* 4. Quo bene dignoscitur, & nigras fuisse Mediolanensium Monachorum vestes, vt bene Lancellot. *in Vit. S. August. lib.* 2. *cap.* 5. & Torellus *ad ann.* 387. *n.* 86., adeoque & eas S. P. Augustini, eum eorum Monachorum habitum assumpserit, & hic *dub.* 3. ostensum est. Vnde postea Secundinus Hæreticus *epist. ad Augustin. in princip. lib. contra Secundinum*, de ipso Augustino loquens dixit, eum à Domino eijciendu à conuiuio cœlesti in tenebras exteriores, *nigrarū causa vestium*.

540 Idem dicendum propter easdem rationes de vestibus primorum Ordinis nostri Eremitarum; Et scribunt Hieronym. Roman. *lib.* 1. *Histor. Augustin. cap.* 13. Herrera *respons.* 4. *nu.* 12. dicens: *Sic ergò in Africa temporibus Augustini Eremitæ Augustiniani nigris vestibus vestiebantur.* Torellus ad *ann.* 432. *n.* 30. & ad *ann.* 518. *nu.* 16. & tales fuisse ex instituto; non quod S. Pater nigrum colorem determinauerit præcipiendo; nullibi enim hoc inuenitur: sed ipse deferendo; quo modo & à D. Benedicto determinatus est in suo Ordine iuxta Herreram *d. resp.* 4. *nu.* 18. & non obscurè deducitur ex Benedicto Hæfteno *disquisit. Monast. lib.* 5. *tract.* 6. *disquisit.* 1. *n.* 1. *& disq.* 2. *n.* 1. cum hoc tamen, quod ad huiusmodi colorem suos Eremitas adstringere non intellexerit Augustinus, vt habet Marquez *de orig. Eremit. cap.* 4. §. 5. cum namque omni tinctura remota tam nigredinem tum Augustini, tum suorum Eremitarum tunicæ seruarent, quam naturaliter lana præbebat, cum tantummodò colorem in suorum Fratrum vestibus intendisse videtur, qui à vellere nullo artificiali colore elaborato dabatur. Sic idem Herrera *d. resp.* 4. *num.* 311. dicens: *B. Augustinus non determinauit colorem habitus; sed hoc unum cauit, vt præter naturalem velleris colorem, scilicet album, vel nigrum, siuè tinctum, siuè non tinctum, nullum alium superinducerent*; & probatur ex S. Fulgentio, qui *subitus casulam* (vt in eius vita) *nigello, vel lactineo pallio circumdatus incessit*; ex quo *tom.* 6. *ad ann.* 504. idem & ab alijs Augustini Monachis obseruatum infert Baronius: *Quibus & vides, nullum apud eos discriminationem fuisse colorum, cum albo, vel nigro pallio vterentur, dummodò, quem exhiberet in velleribus natura colorem absque delectu, eum in vestibus vsu retinerent.*

541 Hinc est, quod temporis decursu non pauci Eremitarum Ordinis professores pro vilitate vestium naturalem velleris colorem seruantes, tincturamque cauentes, albas vestes induerint, vtpotè tales è lana naturaliter albâ, vt Herrera *ibid. num.* 13. *&* n. 246. & Torellus *locis supr.* Qua fortè de causa Gregorius IX. dixit in *Constit. Dudum apparuit*, Dat. Laterani Kal. April. 1236. §. 2. *in Bullar. Ordinis pag.* 126. *Vt Prior, & vniuersi, ac singuli Fratres dicti Ordinis S. Augustini in exterioribus vestimentis, quæ nigri, vel albi debebant esse coloris, quorum altero, videlicet nigro iam electo ab eis, ipsos volumus manere contentos*, insinuans priorum Augustinianorum exteriora vestimenta non fuisse nigredini alligata: sed æquè nigra, vel alba esse potuisse, iam adducta, vt opinor ratione, quod remota tinctura naturalem velleris colorem retinere deberent. Quia autem color albus velleri natiuus cinericio quandoque assimilatur, & niger velleri etiam natiuus aliquando cinerescit, hac etiam de causa sæpius cinericeas vestes gestarunt; Vndè illa magna inter Ianbonitas, & Minoritas est excitata controuersia; ad quam non tantum dirimendam, sed & in posterum præcauendam & ipsi Patres Eremitani indifferentiæ circa albas vel nigras vestes deferendas, in cuius possessione erant, renunciantes, ad nigrum colorem se determinarunt, accedente Sedis Apostolicæ confirmatione, vt patet ex supradictis Gregorij IX. verbis, & his sequentibus Alexandri IV. in *Constit. Licet Ecclesiæ*, Dat. *Lateran.* 5. *Idus April.* 1256. in *d. Bullar. pag.* 19. §. 7. *Nigris duntaxat, & nullius alterius coloris cucullis vtamini de cætero vniuersi*: sed adhuc naturalem, non verò elaboratum, vt habetur ex Card. Riccardi ordinatione per eund. Alexandr. in *Constit. Pia desideria* 11. *Kal. Augusti* 1255. in *d. Bullar. pag.* 16. confirmata, quæ est huiusmodi: *Vndè habito consilio quorundam Fratrum vestrorum discretorum; tenore præsentium duximus statuendum, quod Fratres vestri Ordinis professi deferant cucullas nigras, prout haberi poterunt in cuiuslibet Prouincia, tamen non tinctas, vel accidentaliter coloratas.* Ex indulto tamen eiusd. Alexandri IV. in Constit. *Litteras nostras Idibus Octobr.* 1256. in eod. *Bullar. pag.* 23. §. 8. concessum est vestes has nō solum naturaliter nigras, sed etiam tinctas portare: *Ex tunc* (sic ibi) *verò ipsos tantummodò ad assumendum, & deferendum cucullas omninò nigras tinctas, vel non tinctas; non ad aliqua alia compellatis.* Atque ità color niger, qui accidentalis erat in Ordine, vigore dictarum Constitutionum essentialis euasit, vt habet Torellus ad *d. ann.* 518. *n.* 16. conformiter tamen ad primam Ordinis originem, cum eo vsi fuerint, vt diximus, ipse S. P. Augustinus, & primi Ordinis Eremitæ.

DVBIVM VII.

De Augustinianorum habitu albo.

542 ETsi certa non sit origo huiusce habitus albi, quem intrà domesticos parietes deferunt Patres Calceati, cum varia apud varios legerim, sed non satis probata. Ex dictis tamen *dub. præced.* sufficiens eius notitia haberi potest; cum namque eum colorem, quem naturaliter lana præbebat, in suis tunicis admitterent antiqui Patres Ordinis, ac proinde & vestibus naturaliter albis vterentur vsque ad vnionis generalis tempora sub Alexandro IV. de 1256.

1256. à quo iussi sunt tunicas tantummodo nigras deferre; nihilominus quidam ex eis, qui antè dictam vnionem assueuerant vestes albas induere, licet Pontificijs Constitutionibus obtemperarint, nigras superinduendo, albas tamen non dimiserunt: sed subtus nigra albam retinebant tunicam, quando è claustris eis progrediendum erat, & intrà eadem degentes nigra postposita cum alba sola apparebant, desuper tamen scapulari, siuè patientia nigri coloris amicti, vsque ad annum 1300. à quo tempore caputium cum scapulari nigro in album commutantes, hunc habitum album subindè intrà claustra gestare consueuerunt. Ita Torellus ad *ann.302. n.30. in fin. & ad ann.518. n.16.*

543 At ego inuenio, & antè vnionem generalem vtriusque habitus albi, & nigri documenta, hanc scilicet Card. Riccardi dispositionem, quam posteà de ann. 1255. confirmauit Alexander IV. in d. Constit. *Pia desideria* §. 5. ibi: *Vndè habito consilio quorumdam Fratrum vestrorum discretorum, tenore præsentium duximus statuendum &c. Scapularia verò alba cingulis desuper cincta: Nouitij autem ferant cappam nigram vsque ad talos, tunicam albam, & scapulare album, corrigiam &c.* Quià verò hoc non repugnat assertioni P. Torelli, ab eius sententia non recedendum puto, quoad originem habitus albi, quem intrà claustra solent deferre.

544 Id, quod hac in re dubio vacat est, ad essentiam habitus Augustiniani non spectare, eum eo non legatur indutus S.P. Augustinus, nec cum eo extrà claustra iuxtà sanctionem Clementis VIII. per litteras, *Ex iniuncto de 1603.* apud Empol. in *Bullar. Ordin. pag. 90.* liceat Patribus Calceatis apparere: quin nec in choro excepto Completorio, cui tantum, & ex dispensatione permissum est cum alba tunica interesse, præterquam in Conuentu Ticinensi, in quo S. Patris ossa quiescunt, vbi cum tunica nigra diuinæ laudes semper persoluuntur, teste Roman. *lib. 2. Hist. Augustinian. cap. 2.* Adeòque nō cadere sub præcepto: sed in Prouinciarum arbitrio esse illo vti, nec ne, vt tradit M. Lupus. *d. quæst. quodlib. de Orig. Eremit. cap. 22. in fin.* eum hoc tamen, quod vbi Prouincia aliqua solum nigrum habitum deferre voluerit, nullus cum albo valeat apparere iuxtà Constit. Ordinis, vbi *part. 2. cap. 5.* sic decernitur: *Quod si aliqua Prouincia, vel Congregatio cappa nigra vti tantum voluerit, & elegerit, nullus in ea albis vestibus vti possit, quatenus vniformitas ibidem obseruetur.*

545 Et de facto in Capitulo prouinciali Prouinciæ Peruanæ 13. *Kal. Octobr.* 1551. decretum fuit, quod fratres illius reformatæ Prouinciæ *semper nigrum habitum* induerent, vt refert Ioachimus Brulius in *Hist. d. Prouinc. lib. 5. cap. 1. num. 7.* & rursus pro reformatione Hispanica statuerunt ipsi PP. Calceati, vt vidimus *num. 536. que los Frayles destos Monasterios no vsen en casa el habito blanco; sino en casa y fuera della vsen siempre del negro, que es el proprio de nuestra Orden.* Et quoad Excalceatos Italiæ sic in dictis Constitutionibus à P. Generali approbatis *cap. 5. Tunicella autem albi sit coloris, quæ portabitur sub cuculla siue cappa, & non aliter.* Et rursum: *Item Fratres cum habitu albo nunquam appareant.* Quæ benè ponderanda, cum pro Reformationibus, quæ pristini habitus restitutionem important, stabilita fuerint.

DVBIVM VIII.

De Augustiniani habitus forma, siue Cuculla.

546 Diximus iam *num. 60.* post baptismum à S. Ambrosio nigra cuculla indutum fuisse S. P. Augustinum. Quid ergò huiusmodi cuculla importet inquiramus. Et nihil aliud dico, quam tunicam cum caputio. Quod fuerit tunica, satis indicat S. Valerius Hipponensis Episcopus in epist. quam ipsi Augustino de fide Christiana ei congratulans, scripsit; quamque referunt Ambrosius Coriolanus in *Defensor. Ordin. verit. 1. cap. 3. argum. 13.* Hieronymus Roman. *lib. 1. Histor. Augustin. cap. 11.* Nicolaus Pleneuaulx in *Prim. Augustin. lib. 2. cap. 5.* & quam græco idiomate conscriptam in Papiensi Fortalitio circà ann. 1455. à Gabriele Sfortia Mediolanensi Archiepiscopo inuentam, & in Italicum sermonem à Francisco Filadelphio, & Iuliano Pomerio translatam scribit Placidus Puccinellus in *Vit. S. Simpliciani. pag. 18.* inter alia enim legitur: *Cumque te Cathecumenum audisset Simplicianus, mox ex monasterij pecunijs empto panno tunicas, vnam pro filio tuo Adeodato, vnam pro te, vnam pro Eneo, vel Alipio Hipponensi, matri tuæ Monicæ transmisit suendas.* Quod & sentiunt Thomas de Trugill. in *Thesaur. concion. in Vit. S. P. August.* & Alphonsus Villegas in *eiusd. vit.* de eius baptismo dum loquentes dicunt: *tunica quadam nigra indutus fuit.* Et satis euincitur ex habitu ipso primorum S. Augustini Eremitarum, qui, vt Baronius *tom. 6.* ad *ann. 504.* aduertit, *vna induti tunica erant eademque pellicea zona constricta*; sicut & D. Fulgentius, ex cuius habitu Augustini habitus est dignoscendus, vt dictum est. *num. 522.* & ex eo, quod tunica indumentum erat Monachorum, vt S. Hieronymus *epist. ad Eustochium 22.* insinuat, & de Hilarione in *eius vit.* sic adnotat: *Omnes diuitias suas ei relinquens, Euangelium scilicet, & tunicam sacceam, cucullum, & palliolum,* & videre est in Iouiniano Monacho Mediolanensis (vt habet Baronius ad *ann. Christ. 382.*) monasterij alumno, dum cum monachatu relicto de antiquioris tunicæ mutatione sic redarguit idem Hieronymus *lib. 1. contrà Iouinian. Et post sordidam tunicam, & nudos pedes ad candidam vestem se conferat.* Et ita tenet M. Christianus Lupus *d. quæst. quodlib. cap. 20.* dicens: *Planè hic habemus Monasticam Augustinianæ vestis formam: Primò erat tunica consueta à fullonibus in ligno crucifigi:* quin tota Augustiniana Religio, de cuius mente, vt hic *dub. 4.* obseruatum est, Augustiniani habitus essentia in tunica caputio, & corrigia consistit.

547 Quod autem fuerit cum caputio suadetuc ex ipsa ratione cucullæ à cucullo dictæ, qui operculum est capitis pec Iuuenal. *satyr 6.* Nicolaum Perottum in *Cornucop.* siue *commentar. linguæ latin. col. mihi 169. vers. 32.* Ioseph Laurent. Amalth. in *Onomastic. verb. Cucullus.* Domitium Calderinum in Martial. *li. 11. epigr. 99. & lib. 1. epigr. 54.* Theodosium Trebellium in *Promptuar. ling. lat. verb. eod. cucullus*, Andream Tiraquell. in *annot. ad Alexand. ab Alexand. lib. 5. cap. 18. §. & cuculli;* Et idem est cucullus, ac vestis caputiata, testibus Ioan. Balb. in suo *Catholicon. verb. cucull.* & Cornel. Lancellot. qui in appendic. de Prouincijs, & Conuentibus Augustinianis ad calcem vit. S. August. *pag. mihi. 391.* pro eodem accipit cucullum, & caputium, dum de quibusdam Monachis Augustinianis depictis in lib. Arabico perantiquo in Excuciaca Regis Catholici Bibliotheca existente scribit: *Et iuxtà cum Religiosi vestibus Monachicis amicti, cucullo nimirum nigro, seu caputio.* Et reuera ad finem tegendi obuelandique caput, huiusmodi indumento vtebantuc Ægyptij Monachi, vt referunt Marcus Antonius Massa *in adnot. ad cap. 15. lib. 1. Vit. Fratr. Iordan. de Saxon.* Dadinus Altesecra de *orig. rei Monast. lib. 5. cap. 17.* infrà adducendus, Hugo Menard. *in concord. Regul. cap. 62. in not. ad verb. Cuculla.* Alardus Gazæus *in cap. 4. lib. 1. Cassiani*, & Ludouicus Cerda *in aduersar. Sacr. cap. 44. nu. 12.* ex Cassiano, & Sozomeno; quorum ille *lib. 1. de habit. Monach. cap. 4.* sic habet: *Cucullis namque perparuis, vsque ad ceruices, humerorumque demissis confinia, quibus tantum capita contegunt, indesinenter diebus vtuntur, & noctibus.* Alter verò *lib. 3. capitis integumento, quod cucullum appellare solent, operiebant.* Et desumitur ex Palladio in *Histor. Lausiac. sect. 35.*, vbi narrat Abb. Pachomio præceptum fuisse ab Angelo, vt eis obuelati comederent Monachi: *Comedentes autem velent capita cucullis, ne frater fratrem videat manducantem;* & *sect. 37.*, vbi idem sic refert de Monialibus: *Atque aliarum quidem Virginum erat huiusmodi habitus, vt essent tonsæ, & haberent cucullos in capite.*

548 Et hoc adeò verum est, quod apud antiquos Monachos nihil aliud importabat cuculla, quam solius capitis integumentum, vt prætec laudatum Cassianū obseruacunt Franciscus Biuarius *de veter. Monach. lib. 2. cap. 11. §. 2. n. 19., & 20.*, & Dadinus Alteserra *d. cap. 17.* siuè, vt explicat Ioannes Sopranis in suo Dauid. *digress. 1. de re Vestiar. disp. 2. cap. 1. §. 3. pag. 362. Vestimenti genus caput, & ceruicem vsque ad superiorem humerorum partem tegens.* Quod si Alardus Gazæus *ibid.*, & Benedictus Hæftenus *disquisit. Monast. lib. 5. tract. 3. disqu. 1.* dixerunt: *Cuculla amictus est caput, & humeros circumambiens, & protegens;* & de facto hoc nomine explicetur etiam cappa cum caputio, hoc fit per extensionem nominis cuculla: non verò ex sui ratione, & vsu antiquo. *Ergò cucullus* (sic ibi Biuarius *n. 19.*) *apud veteres capitis solius integumentum erat;* & *n. 20. Sed successu temporis coniungi cœpit cucullus cum sago, & pallio; vndè apud Hieronymum legitur aliquando sagus cucullatus, & apud Isidorum Casula cucullata, quæ ad modum pallij erat, sed vndequaque clausi manicis carentis, cui ex capitis parte assuta esset cuculla; qua loquendi forma etiam ostendit cucullum solius capitis fuisse tegmen. Indè tamen factum, vt totus sagus, seù pallium cucullatum Cuculla vocaretur.* Et Altesecra *ibid. Apud Ægyptios Patres Cuculla erat tantum indumentum capitis: sed à temporibus Benedicti Patris Cuculla à capite demissa est ad humeros & ima corporis.* Quod etiam insinuant Ludouicus Cerda *d. cap. 44. num. 12.* & Antonius Yepes in *Chronic. S. Benedicti. ann. 523. cap. 5.* sic *Cucullus è vestibus religiosis præcipua est, vt ait Cassianus, qua Monachi à sæcularibus maximè distinguat: quocircà scapulare breuis cucullus est amplioris illius vices gerens, brachijs in opera expeditis. Antiqui Patres Orientis nullas cucullo assuebant manicas; posteà sunt additæ, quod deceret Monachos vndique contectos, & compositos esse. Germani Floccum appellant.*

549 Posito ergò, quod S. P. Augustinus indutus fuecit cuculla, nullus est ambigendi locus, quin eius habitus monachalis fuerit tunica cum caputio, seù cucullo, quo idem, hoc est capitis integumentum importatuc. Ità sentiunt iuxta fidem Aloysij Torelli. *in sæcul. August. ad ann. 387. num. 68.* Auctor. Supplem. ad *Cathal. Vit. SS.* Petri de Natalib. *in vit. S. Simplic.* Basilius Sāctorus *in ead. vit.* Mombritius, Petrus Morsalinus, Abb. Maucolicus in *Martyrol.* dum sccibunt, vt ait Torellus, D. Ambrosium post Baptismum induisse Augustinum, vna cum habitu nigro caputio. Hinc de isto S. P. Augustini habitu loquens Chcistianus Lupus *d. cap. 20.* vocat illum Bardocucullum, ratione scilicet adiuncti capitij, vt paulò post de primocum Augustinianorum habitu subiungit: *Huiusmodi vestimentum gestauimus iam à tempore S. Augustini, & quia capitium ei* (scilicet tunicæ) *adiectum erat, erat verus Bardocucullus;* quod idem est, ac vestis cum caputio per Nicol. Perottum. in *d. comment. col. 196. vers. 32.* & *col. 858. vers. 55.* ibi: *Bardocucullus vestis genus amiculum habet, quo caput tegitur, quod à forma dicitur Cucullus. Quod si hoc genus vestis cucullo careat, non Bardocucullus, sed Bardiacus dicitur.* Et non solum à tempore D. Augustini, sed etiam temporibus Gregorij IX., cum talem vestem gestasse Ianbonitas sic *respons. 4. nu. 152.* sccibat Herrera. *Hinc colligo quarè in Bullis Gregorij IX., & Alexandri IV. de nostris Eremitis Congregationis B. Io. Boni Ordinis S. Augustini dicatur, sine expressione Caputij:* Nunc succincti tunicas cum corrigis; *non quidem quia non ferrent caputia, sed quia ferebant illa sicut & Franciscani assuta cum tunica, tanquam partem tunicæ.*

550 Concluditur ergò, Augustini Cucullam fuisse tunicam cum caputio, neque aliud importari ex dictis per ea S. Ambrosij verba: *Nouum hominem nouis vestimentis cuculla nigra induimus.* Qua fortè de causa Sabellicus *lib. 9.*

Ænead.

Ænead.7. Eremitanæ familiæ habitum tunicæ nomine designauit: *Nunc præcipua nominis celebritas est penes eos, qui ab Eremo nomen sortiti sunt: Hi nigra tunica amiciuntur, &c.* & Herrera *respons. pacific. 4. num. 15.* explicans habitum à S. Patre nobis præscriptum, solius tunicæ cum caputio meminit, & cinguli, dicens: *Licet B. Augustinus nigro colore usus sit, tamen neque colorem, neque aliud genus tegumenti præscripsit, nisi tunicam cum caputio, & cingulum coriaceum.* Et clarius *n.25.* cucullam pro tunica cum caputio explicat per hæc verba: *Si ergò omnes hæ Congregationes* (loquitur de Guilelmitis, Ianbonitis, & Brictinensibus) *licet in accidentibus discreparent, tamen essentiam coloris, & habitus Augustiniani conseruarunt, nempè tunicam, siuè cucullam scilicet cum caputio, & corrigiam;* in quibus verbis ly *cum caputio* non afficit cucullam; hocenim superfluè diceretur, cum Cuculla ex se caputium petat: sed afficit tunicam; & sic sensus verborum est, *essentiam habitus conseruarunt, nempè tunicam cum caputio, siuè cucullam. & num. 149. Aduerto tamen cum Magistro Marquez aliquando nomine tunicæ intelligi cucullam, & capusium, scil ut clarius dicam, non solum id, quod modò diximus tunicam, sed simul etiam, quod modò diximus caputium.* Quin hunc esse sensum Constitutionum Ordinis admonet Iordanus *d. cap. 15.* dicens. *Per Cucullam ad præsens, sicut interpretantur Constitutiones Ordinis accipitur Cappa, uel scapulare, uel saltem caputium paruum;* & patet infrà *num. 562.* Et ità mihi suadendum puto, cum Clemens VIII. in *d. Constit. Ex iniuncto nobis, &c.* ad dirimendas lites cum Patribus Ordinis Prædicatorum, sic quoad Patres Eremitanos decreuerit: *Fratres verò Eremitæ S. Augustini cum tunica etiam nigra ad instar propriarum Constitutionum semper incedere debeant, & teneantur;* non enim hoc *tunica* vocabulo vsus fuisset, si cuculla, quam extrà parietes Patres Eremitani deferunt, & quam ibi intendit Pontifex etiam in sensu Constitutionum, nomine tunicæ nigræ, intellige tamen cum caputio, non veniret.

DVBIVM IX.

De eiusdem Cucullæ accidentalibus.

551 Accidentalia voco manicarum protensionem, vel arctitudinem; De quibus cum dubitari contingat respectu cucullæ Eremitarum, abs re non erit rem dilucidare. Et quamuis solutio peti posset ab ipsa ratione cucullæ, quæ manicas protensas non importare videtur; tum quia cuculla desumpta est à Collobio (vt ait Auctor Gemm. *lib.2. cap.137.* apud Dominic. Magr. *in not. Verb. Eccles. verb. cuculla*) quod non fuisse saltem prolixè manicatum mox videbimus; tum quia Floccus est propriè loquendo, qui manicas habet peramplas; non verò cuculla, ex *Clementin. Ne in agro, de stat. Monach. c.1. §. statuimus*, Antonius Pérez in *Regul. S. Benedicti. cap. 45. nu.4.* Cardinal. Brancat. Laurea in *Epitom. Canon. d. verb. Cuculla* Dadinus Alteserra. *dict. lib. 5. cap. 17.* & clarissimè tenuit Rota in *Salmantin. Cucullæ. 9. Nouembris* 1658. *coram Cerro. p.12. recent. decis.399.* signanter *num.1.* Quia tamen certum est cucullam horum temporum diuersam esse à cuculla antiquorum Monachorum, vt notauit Hieronymus Sopranis in. *d. digress. de re vestiar. disp.2. cap.1. §.3. pag.364. col.1.* dicens: *Nunc verè passim non cucullus, sed cuculla dicitur à Monachis vestis genus longè diuersum à cucullo, & cuculla veterum Monachorum;* & mox ostendetur. Et insuper, quia his temporibus Monachica vestis siuè cum prolixis manicis, siuè sine illis cuculla appellatur: *Duplex* (sic Antonius Perez. *ibid. cap.55.* & Ascanius Tamburin. *de Iur. Abb. tom.1. disp.27. quæsit.1. num.3.*) *est cuculla, altera manicata, quæ ab aliquibus appellatur Floccus: altera non manicata, quæ Cappa communiter dicitur, hoc est pallium amplum, & largum, sed manicis carens;* & apertissimè approbat Rota. *ibid. num.9. 10., & 11.*; & ideò nequeat regula aliqua pro discernendis cucullis firmari, vt cuculla aliqua intelligatur de manicata, nec satis est, quod cuculla vocetur: *quarè* (sunt verba Tamburini *ibid.*) *licet vsus cucullæ aliquibus concederetur, non continuò fieret, vt de manicata possit, aut debeat intelligi*, & sequitur Rota. *dd. num. 9. 10., & 11.* nec sufficit, quod modò pro veste cum manicis protensis cuculla supponat: sed considerandæ sunt circumstantiæ specificantes iuxtà rerum, & temporum varietates, & pro quo cuculla supponeret eo tempore, de quo agitur.

552 Vndè ad Eremitani Ordinis cucullam deueniens, eam vtramque suprà adductam differentiam iuxtà diuersa tempora complecti dico, & vtriusque tum cum angustis, tum cum prolixis manicis vsum viguisse in Ordine illius à sæculis antiquioribus: istius à Gregorij IX. diebus. Et quoad primam partem patet, quia antiquitus cuculla solum capitis tegumentum significabat, & à S. Benedicti temporibus extendi cæpit ad indicandam vestem totum corpus tegentem, vt *num.548.* vidimus; & cum prius manicis careret, subindò illi additæ sunt, vt cum Yepes *ibid.* adnotatum est; & signanter, si de protensis sermo sit; quæ absque dubio longè post S. Benedictum apparuerunt, cum eo viuente non essent Monachorum cucullæ eo modo, quo nunc manicatæ iuxtà fidem Abb. Angeli de Nuce in *Chronic. Monast. Cassinen. in vit. S. Benedict. in not. ad cap. 37.* vbi de vestibus S. Benedicti. *num.427., & 428.* cuius verba, quia clarissimè rem elucidant, libet apponere. *Cucullæ, inquit, nullam habemus neque antiquam picturam, neque distinctam descriptionem, præter eam, quam S. Paulus Diaconus ad Carolum Magnum nomine Theodemari scribens reliquit, obscuram tamen. Ità, quæ tunc notiora erant, nobis ignotissima sunt. Illud indubitatum, neque rugosam tunc fuisse cucullam, neque ampliter manicatam, vt quæ commodam vitæ, non ornatum spectaret. Paulatim tamen reformata, in eam, quæ nunc cernitur, formam euasit. Ità in aliis, plerisque accidisse vide-*

 mus

mus, & præsertim in sacris vestibus Sacerdotalibus, Si qua tamen ab aliquo pictura refertur, ad prima sæcula Benedictinorum non pertingit. In Regesto S. Angeli ad Formas sexcentum ab hinc annis Desiderius Abbas depictus apparet, amictus scapulari multò infrà genua protenso, sed non talari; in alia pictura apparet cucullatus cuculla talari non rugosa, nec nimis ampla, cum manicis non laxis. Et post aliqua, *Ergò Cuculla, de qua S. Legislator in Regula cap. 55. commune tunc erat Monachorum schema, ideoque dixit simpliciter cucullam, nihil addens de forma, & modulo; quo indicatur loqui de habitu tunc noto, & vsuali*, qualis erat cuculla non prolixè manicata. Et rursus *ibid. in not. ad epist. Pauli Diaconi ad Carolum Regem num. 585.* habet: *Codex S. Angeli ad Formas in Archiuio Cassinensi asseruatus exhibet imaginem Desiderij Abbatis cucullati, talari scilicet vestimento vndique clauso, nec admodum sinuoso, non amplis manicis; & hæc planè per ea tempora cucullæ forma*.

553 Patet item ex eo, quod Monachorum Ægypti vestes manicatæ non fuerunt; Sic enim Sozomenus *lib. 3. cap. 13.* de eorum nonnullis refert: *Tunicis se induebant manicis carentibus*. Nicephorus *lib. 9. Hist. cap. 14. Cæterum reliquorum quoque Ægyptiorum Monachorum amictus &c. amiculum maximque manicis carens indicium, atque institutionem esse arbitror, ne manus &c.* S. Dorotheus Abb. *de uit. rectè institu. doctrin. 1.* eorum Monachorum habitum describit: *Habitus noster is est tunica absque manicis, & zona pellicea*. Ludouicus Cerda in *aduers. sacr. cap. 133. n. 42. Tunica Monachorum Ægyptiorum similis erat sacco, ut quæ manicas non haberet, & corpus constringeret &c.* Benedictus Hæftenus *loc. supr. lib. 5. tract. 2. disquis. 7. Apud Nonnium Marcellum tunica definitur uestimentum sine manicis; tales enim erant ueterorum Monachorum tunicæ, ut constat ex Cassiano, & S. Dorotheo, quorum ille ait lib. 1. cap. 5. Abscissio manicarum Monachis significat, &c.* Idem de collobijs, seu leuitonarijs, quæ idem sonant, & pariter Monachorum vestes erant siue diuersæ, siuè non à tunicis, quod parum interest, sic Iordanus de Saxonia. *lib. 1. Vit. Fratr. cap. 15. Est enim collobium genus uestis sine manicis*. Onuphrius Panuinus in *interpret. uerb. Eccles. uerb. Collobium. Collobium est uestis sine manicis, ac mutilata*. Alcuinus *lib. 1. diuin. offic. §. quid significent uestimenta*, pariter ait: *Collobium uerò, quod est sine manicis*. & fusè probat Hugo Menardus. *in concord. Regul. cap. 62. de uestiarijs. in annot. ad cap. 81. §. 3.* ex Regul. S. Pachomij *pag. 895.* S. Ephrem *de compar. and. humilit. cap. 88.* Palladio in *Lausiac. cap. de Tebenesiotis* & ex D. Hieronymo in *præfat. ad Regul. S. Pachomij*, & S. Isidoro *lib. 19. originum cap. 22.* huiusmodi collobium sine manicis Monachorum Ægypti vestem fuisse ostendit.

554 Vbi tamen aduertendum, quod quando dicuntur collobia sine manicis, non est sensus, quod caruerint omninò manicis: Sed quod essent moderatè manicata, *Cæterum Cassiani collobia* (sic Marcus Antonius Massa in *annot. ad d. cap. 15. Iordani*) *manicis non omninò carebant: Sed ea intra cubitum desinebant, cuiusmodi hodiè in uestibus Sacris Dalmaticas seù Tunicellas uidemus*. Et Alardus Gazæus *in not. ad Cassi. in. lib. 1. cap. 5. Porrò Cassiani Collobia, quibus utebantur Monachi Ægypti non omninò manicis carebant: Sed ea infrà cubitum desinebant, uel ut ipse loquitur ferè ad cubitorum extrema contingebant*. Siuè ergo tunicæ essent vestes à collobijs diuersæ, siuè non (ab aliquibus enim promiscuè accipiuntur) certè Monachorum vestes, & tunicæ manicis carebant, vel saltem erant adinstar Dalmaticarum moderate manicatæ; nec credibile est, quod Monachi illi, qui testibus Cassiano *lib. 1. cap. 3.* & Iordan. de Saxon. *ibid. lib. 4. cap. ultim.* quamdam vestem cilicinam refutarunt, quia inexpeditum, & inhabilem reddebant Monachum ad opera monasterij, voluerint posteà tunicis, & maxime in Eremo ex panno grossiore graues, & ad tales protensas, quibus adhuc magis impedirentur, manicas affigere.

555 Patet, inquam, ex his angustas, fuisse priscorum Augustinianorum manicas; & quia prolixæ etiam in Ordine Benedictino, qui antonomasticè Cucullatus dicitur, longè posteriores sunt Ordine Eremitarum; & quia Augustinianorum vestes ab Ægypti Monachorum vestibus ex dictis *dub. 3.* dimetiendæ sunt. Additur primò, & tunica indutos S. P. Augustinum, & eius asseclas, vt *dub. præced.* firmauimus; & habitum essentialem Ordinis Eremitarum fuisse semper ad dicta *dub. 4.* tunicam cum caputio, & corrigia; non obstante, quod aliquando cuculla appelletur, quia nihil amplius, quã tunica tali nomine importatur, vt ex dictis *eod. dub. præced.* & signanter à *num. 550.* Et confirmatur tum ex Constitutionibus, tam antiquioribus, nempè Ratisponensibus, *cap. 24. de num. & qualit. uest.* quam posterioribus de 1551 sub Seripando Romæ apud Baldum impressis *cap. 25. tit. eod.* quæ, dum vestes enumerant, tunicam, & cappam exprimunt; tum ex Aloysio Torello, qui in *secul. August. ad ann. 484. nu. 90.* Cucullas Eremitarum; de quibus Cardinalis Riccardus, & Alexander IV. Sic explicat, licet vulgari idiomate: *Addimus insuper, quod si Alexander Papa IV. in Bull. incipien. litteras nostras. Dat. Anagn. 13. Octobr. 1256. post magnam unionem, in qua statuit tunicas nigras siue tinctas, siue non esse deferendas, dictas tunicas in progressu Bullæ nomine cucullarum appellat, impropriissimè id agit; & potius secundum quandam loquendi consuetudinem. Quod probatur, quia in §. 3. dictæ Bullæ refertur, qualiter Gregorius IX. suus prædecessor Congregationi Fratrum B. Io: Boni uestes cum latis amplisque manicis demandauerat, ut à Franciscanis eos discriminaret, dictas uestes non cucullas appellat, sed cucullis similes dicit, ad instar cucullarum; quo euidenter dignoscitur non cucullas propriè, sed tunicas eas fuisse*. Tunicas autem, aut manicas non importare patet ex *num. 553.* aut saltem non prolixas habetur ex Francisco Biuario, dum de *ueter. Monach. p. 1. lib. 2. cap. 11. §. 1. n. 2.* ex eo, quod habitus Basilianorum tunica dicatur à S. Basilio in *Regul. fus. disp. interrog. 23.* cucullas manicatas ad Basilianos non spectare deducit. Additur secundò

anti-

antiquas Sanctorum Ordinis imagines, siue pictas, quarum integrum in nostro Romano Archiuio volumen; siue sculptas, quæ plures in Arca marmorea pro S. Augustini corpore in Ticinensi monasterio, angustas manicas exhibere. Ex quibus omnibus earum antiquus vsus in ordine pariter dignoscitur.

556 Quoad alteram verò de prolixis manicis partem aliqua quidem pro earum vsu allegantur à nonnullis; Et primò hæc Iordani de Saxonia *d. lib. 1. Vit. Fratr. cap. 14.* & D. Antonini *3. p. Hist. cap. 14. §. 5.* auctoritas: *Quia verò post transitum B. Augustini Fratres hinc inde dispersi fuerunt, vt dictum est, & tunc succreuit deformitas tam in habitu, quam in diuino Officio, & cæteris obseruantijs vsque ad tempus recollectionis, seu vnionis Ordinis memoratæ; & quoniam tunc inter illos Fratres simplices dubitabatur, quis esset verus habitus eorum; hinc est, quod Sedes Apostolica aspiciens ad primariam Ordinis originem, habitum superiorem eis determinauit; immò verius dudum per S. Augustinum determinatum declarauit statuendo videlicet, quod eorumdem Fratrum Ordinis Eremitarum S. Augustini habitus exterior esset cuculla nigra, & nullius alterius coloris, cum longis, & protensis manicis, desuper corrigia ampla cincta.* Secundò à Cornelio Lancelloto in *Vit. S. August. lib. 2. cap. 18.* & à Carolo Moreau in *Vindic. p. 1. q. 9.* nouem Monachos habitu nigro *cum manicis largis & corrigia* circa annum 451. ex Africa Romam aduenisse iuxtà Tabularia Ecclesiæ S. Stephani Romæ. Tertiò quædam lamina, & Arabicus liber, de quibus *dub. seq.* in quibus Fratres aliqui cum Augustinianorum habitu (quasi & ideò cum manicis protensis) sculpti, & picti respectiuè visuntur. Et quartò Constitutiones tum Ordinis, etiam Ratisponenses, tum Pontificiæ, in quibus Augustinianorũ habitus cuculla nuncupatur. Verum, cum hæc omnia difficultate nõ careant, & valdè dubia sint, nõ mihi videtur ipsis esse innitendum, aut in ijs vim esse faciendam pro manicarũ protensione comprobanda.

557 Quo enim ad Iordanum (de hoc loquor, quia S. Antonini auctoritas fidem non auget, cum quæ de Eremitarum Ordine scripsit, ab ipso Iordano transcripserit, vt ipsemet S. Antoninus fatetur *d. cap. 14.*, & testantur Marquez *loc. supr. cap. 9.* Herrera *respons. 4. n. 41., & 346.* Ioseph Sabbatinus in *Vindic. lib. 3. sect. 1. §. 9.*, & Torellus *tom. 1. ad ann. 387. nu. 131.*, & *ad ann. 389. n. 107.*) satis difficile est præfatum respectum ad primariam Ordinis originem quoad protensas manicas verificare; tum quia apertè constat in illis decernendis processisse Gregorium per modum indulti, & prouisionis, vt notant eius verba, *prouidimus statuendum &c. memoratæ prouisionis &c.* quod confirmat Alexander IV. in Constit. *Litteras nostras*. idibus Octobris. 1256. apud Empol. *pag. 21. §. 3.* eamdem Gregorij IX. ordinationem per hæc verba referens: *ad vtrorumque quietem prouidit statuendum &c.* & tali pacto processisse solo fine tollendi identitatem habituum Ianbonitarũ, & Minorum, vt per se patet ex Gregorij, & aliorum Pontificum hac de re Constitutionibus, vt obseruat, & probat Mauritius à Matre Dei in *S. Erem. lib. 2. cap. 2. §. 1., & 2.*, tum quia nullum in dictis Constitutionibus reperitur verbum, per quod eluceat huiusmodi ad primariam Ordinis originem in protensis manicis decernendis respectus, aut Gregorium IX. per viam declarationis processisse, quasi intellexerit antiquam habitus formam restituere, vt benè obseruat Herrera *d. resp. 4. n. 246.* per hæc verba: *Pontifex ergò Gregorius IX. non assignat pro ratione institutionem originariam S. Augustini.* & iterum. *n. 247. Non assignat pro ratione præscriptionis habitus Eremitarum B. Io: Boni, vel Eremitarum S. Augustini institutionem ab Augustino factam*; & alias potuisset facilè loco *prouidimus* & *prouisionis* ponendo, vel saltem addendo, *iuxtà Ordinis institutionem*, si id intendisset.

558 Præterquamquod Iordani sensus est, quod ad primariam Ordinis originem habitus fuerit respectus in decernendo, seu determinando pro vestibus Eremitarum nigro colore, vti clarissimè testantur Nicolaus Crusenius in *Monast. August. part. 1. cap. 17.* Thomas Herrera *d. resp. 4. nu. 18. 19. & 250.* & Torellus *ad ann. 432. n. 30. ad ann. 484. nu. 72., & ad ann. 1253. n. 19.*, & sanè verisimiliter; quoniam, cum ex eo quod deberent esse coloris, quem naturaliter lana daret, aliqui album, aliqui nigram, aliqui cinericiam vestem induerent, propterea dubitaretur quis esset, vt loquitur Iordanus *verus habitus eorum*; ideò ad dubietatem tollendam, & vniformitatem firmandam decretus fuit color niger habito respectu ad primariam Ordinis originem, cuius eum proprium, & tunc in vsu fuisse diximus *dub. 6.* Sed non iam quoad manicas protensas, quæ nec tunc erant apud Monachos, nec nisi longè post D. Benedictum ex iam dictis accesserunt cucullis.

559 Et confirmatur, quia loquitur Iordanus de dubio, quod circa habitum erat tempore vnionis; & dicit tunc ad illud tollendum respexisse Sedem Apostolicam ad primariam Ordinis originem: Sedes autem Apostolica in suis Constitutionibus tunc emanatis solum de colore nigro locuta est, & nunquam de protensis manicis, vt videre est in Alexand. IV. incipien. *Licet Ecclesiæ. de 1256.* iuxtà Empol. *ibid. pag. 18.*, quæ est Bulla vnionis; vbi enim *§. 7.* cucullæ nigræ iniunguntur, nullum de protensis manicis verbum habetur, quo solum colorem nigrum cucullarum, non verò protensas manicas præfatum Alexandrum in mente habuisse dignoscitur. Quin potius ab illis defendis videtur totus Ordo à Sede Apostolica absolutus; cum namque in altera Constit. *Litteras nostras. Idib. Octobr.* eodem anno 1256. post vnionem data apud Empol. *ibid. pag. 21. in §. 2.* totum Gregorij IX. de manicarum protensione decretum idem Alexander IV. inseruisset; & §. 5. asseruisset, se aliquando mandasse, vt d. Gregorij IX. circa exteriores vestes præscripta seruarentur; postea in §. 7. declarans, quid ipse intenderit in talibus demandandis, dixit, se

nihil aliud intendisse, nisi Fratres omnes Ordinis Eremitani ex omnibus illis Ordinibus counitos *ad nigras cucullas dumtaxat abiectis alijs alterius coloris, & non ad alia* constringere; Vndè habetur, ipsum intendisse, quod Eremitani omnes cogerentur ad vestes nigras, non verò ad manicas protensas, sicuti neque ad baculos deferendos; quæ omnia importantur per ly, *& non ad alia*. Et confirmatur ex eo, quod idem Alexander, vt *ibid. §.6.* perspecto, quod aliqui Episcopi compellere intenderent Eremitanos Fratres ad portandos baculos, & faciendum quædam alia, quæ in narratione litterarum Gregorij IX. continebantur (quæ certè, & potissimum protensæ manicæ sunt, vt videre est ex sub *nu.* 563. positis verbis) ipse, inquam, Alexander §. 8. inhibuerit, hoc est ne ad manicas protensas, aut baculos, sed vestem tantummodò nigram deferendum eos compellerent. *Ex tunc verò* (sic ibi) *ipsos tantummodò ad assumendum, & deferendum cucullas omnino nigras tinctas, vel non tinctas, non ad aliqua alia compellatis*. Ex quibus, vt dixi apparet potius fuisse tunc Ordinem ab illis manicis deferendis absolutum, eo modo, quo absolutus fuit, à deferendis baculis; Et sic respectum, quem Iordanus dicit *tunc* habitum ad primariam Ordinis originem, verificari quoad solum colorem nigrum cucullarum: nō verò quo ad manicarū protensionem.

560 Et quo ad nouem illos Monachos, iam ex se ipsa claudicare dignoscitur ea narratio, vtpotè, quæ dicitur ab Archiuio Ecclesiæ S. Stephani extracta, cum tamen de ea non constet: quin nec factis diligentijs vlla ibi ea de re memoria inueniri potuerit; & vtpotè quæ nec ab Herrera in *Alphab. Augnst. verb. monasteria Viror. pag.67.* approbatur; & quia, quando de ea constaret, non probatur, quod Augustiniani fuerint, vt obseruat Suarez *tom.4. de Reli. tract. 9. lib.2. cap. 9.* cum ad id satis non sint nigra vestis, & corrigia, nec Regio, quod scilicet ex Africa; quandoquidem nigra vestis erat propria antiquorum Monachorum, & antè Augustinum, vt *num.* 538. & corrigia non soli Augustiniani, sed omnes Monachi fuerint præcincti, vt ex Cassiano *lib.2. instit. cap.* 12. eam inter illorum vestes enumerante; & asserunt S. Basilius *in Regul. fus. disp. cap.* 23., & Io. Hierosolymit. *lib. de instit. Monach. cap.* 37. & certum non est, quod *omnes* (sunt verba Suarij *ibid. n.* 12.) *Monachi, qui ex Africa prodierunt fugientes, aut Vandalicam persecutiquem, aut posteà Maurorum, Augustiniani fuerint*, ea ratione, quia *Sicut Augustinus in sua Diæcesi monasteria condidit, ità potuerunt postea alij Episcopi in Africa propria Monasteria, vel secundum Regulam Augustini, vel secundum aliam propriam*; & ideò supradictos Monachos Augustinianos fuisse non constat, quia *si in Africa* (*prosequitur Suarez*) *multiplicata fuerint instituta, ex omnibus illis exire potuerunt*, nisi (quod tamen non est admittendum) quoscumq; cum nigro cucullo, & zona præcinctos inuenimus ad Augustinianam classem pertrahere velimus, eo modo, quo *volentes, nolentes* (vt cum eruditissimo Mag. Noris. *Hist. Pelag. lib.2. cap.3. pag.* 174. loquar) *vniuersos Galliarum Monachos seu doctrinæ, seu Sanctitatis fama illustres Augustiniana toga obuoluunt Marquez, Crusenius, Herrera, & Torellus.*

561 Deficit item tertia ratio ex lamina, & libro Arabico, & quia à nullo illorum, qui de illis loquuntur, manicæ protensæ memorantur; & quia sensus scribentium est, quod Monachi, qui ibi visuntur habitu Augustiniano induantur, tunica nempe, caputio, & corrigia, vt de alijs imaginibus S. P. Augustini, & eius in habitu Augustiniano apparitionibus Herrera *respons. pacific. 4. num. 72., & 93.*, & in terminis de hac lamina Crusenius *in d. Monastic. p. 1. cap. 17.* dicens: *Confirmat etiam habitum nigrum, & crassiorem Eremitarum D. Augustini fuisse, quod non ità pridem intercepta Hippone ibidem repertæ fuerint sculpta, seu fusa cuprea imagines S. Augustini, & aliquot Religiosorum, quæ omninò eremiticum habitum cum caputio, & cingulo, tum in Augustino, tum in fratribus exprimebant*; Et de libro Arabico Cornelius Lancellotus in Appendic. de Prouincijs, & Conuentibus Augustin. ad calcem Vit. S. Augustini. *sub verb. Feße, & Marochi, pag. mihi* 391. sic: *Inter cætera spolia erat liber quidam litteris Arabicis, ità vetustate exesis, vt ex illis sensus erui non posset. Duobus in locis huius libri (in Excuriaca Bibliotheca Regis Catholici repositi) depictus cernitur Episcopus, qui in altiori throno sedet, & iuxtà eum Religiosi vestibus Monachicis amicti, cuculla nimirum nigro, seu caputio, & corrigia præcincti, quales iam ab hinc annis MCC. Augustinianos gestaße certum est, docetque Baronius tom. 6. ad ann. 504. in vit. S. Fulgentij.* Ex habitu autem seù cucullo nigro, & corrigia non bene infertur manicarum protensio; eo magis cum talis habitus dicatur similis habitui D. Fulgentij, quem tunicam iam *num.* 509. & iterum 522. vidimus cum Baronio.

562 Minoris tandem vigoris est vltima à nomine *cucullæ* desumpta, quia non proindè infertur vestis manicata ex dictis *num.* 551. & signātèr quoad præcitatas Constitutiones tam Ratisponenses, quam posteriores de 1551. cum namque ibi legatur: *Cum cuculla quoque vel scapulari, vel caputio paruo quilibet dormiat*, nec sit ad quid præcipere prolixas manicas in lecto; apparet, ibi sermonem esse de tunica siue cappa vt *num.* 550. obseruauimus cum Iordano; & patet ex ipsis Constitutionibus supra *n.* 555. in quibus Augustinianorum habitus tunicæ albæ, & cappæ nigræ nominibus exprimuntur. Et itemquo ad Constitutiones Pontificias, quia et si Cardinalis Riccardus de consilio quorumdam discretorum Fratrum iuxta Empol. in *Bullar. Ordin. pag.* 15. *de* 1255. seu anno ad vnionem præcedente cucullas nigras cum Crocijs determinauerit, non solum manicarum protensarum mentionem non fecit, vt patet ex ea super re Constit. Alexand. IV. *Pia desideria*, in *d. Bullar. d. pag.* 15. sed locutus est de cucullis non manicatis, vt notat Herrera *respons. pacific.* 4. *n.* 243. sic Riccardi statutum declarans,

rans. *Tertiò dicis* (cum Vadingo loquitur) *Riccardum, & Innocentium præscripsisse Eremitis Augustinianis eumdem habitum, quem Gregorius IX. præscripserat: sed in hoc etiam falleris, quia Gregorius expressit, vt largas, & protensas manicas haberent ad instar cucullarum, & desuper ferrent perampla corrigias, & portarent in manibus baculos quinque palmorum: At verò Riccardus, & Innocentius non exprimunt, quod manicæ sint ad instar cucullarum; neque quod corrigiæ sint perampla, neque quod baculi sint quinque palmorum*; & repetit. *respons.* 5. *num.* 477. Quod est idem, ac dicere, cucullam à Cardinale Riccardo determinatam fine manicis protensis fuisse, secus non effugisset Herrera vim argumenti Vadinghi, determinatum scilicet ab eo Cardinale Eremitanis habitum, quem Gregorius IX. statuerat Ianbonitis. Et sic neque ex appellatione cucullæ nihil certi habetur pro manicis protensis adstruendis.

563 Quarè, ne earum in Religione Augustiniana legitimum vsum in dubium reuocare videar, dubias probationes adducendo, his quæ, vt vidimus, difficultate non carent, & omninò incerta sunt, omissis, indubitabile principium in earum fauorem adducam, nempè Gregorij IX. specificum hac de re statutum. Cum namque Ianbonitæ, qui verè erant Ordinis Eremitarum, licet in distincta Congregatione, vt in superioribus *num.* 443., & 490. dictum est, in omnibus & per omnia, cum Fratribus Minoribus in habitu conuenirent; & testantur Marquez *cap.* 13. §. 18. *de orig. Erem.* dicens: *Certum est, quod habitus PP. Minorum similis erat habitui Fratrum S. Io. Boni quoad colorem, & formam*, & Torellus *ad ann.* 1237. *nu.* 3. sic: *Videntes Franciscani, quod Religiosi B. Ioannis Boni habitum deferebant, qui tam in materia, quam in forma eorum habitui valdè assimilabatur*; vndè orta est inter vtrosque controuersia, vt præter supradictos Herrera *resp. pacifie.* 4. *num.* 179. his verbis. *Et controuersia orta non erat propter occupationem habitus alieni, sed propter similitudinem, & conformitatem proprij*; & in *Clypeo* §. 7. *ad sect.* 7. *difficul.* 2. *pag.* 247. *Orta est igitur controuersia, quia valdè similes erant in habitu exteriori PP. Franciscanis*; hinc ad tollendam confusionem, & controuersias Gregorius IX. in Constit. *Dudum apparuit*. de 1236. iuxtà Empol. in *Bullar. Ordin. pag.* 126. manicas protensas primò illis demandauit. Sic enim ibi. *Dudum apparuit in partibus Lombardiæ Religio, cuius professores vocati Eremitæ Fratris Ioannis Boni Ordinis S. Augustini, nunc succinti tunicas cum corrigijs baculos gestantes in manibus, nunc verò dimissis baculis incedebant, pecuniam pro eleemosinis, alijsque subsidijs deposcentes; & adeò variantes Ordinis sui substantiam, vt dilectis filijs Fratribus Minoribus vniformes in derogationem multiplicem ipsorum Ordinis crederentur, eisdem propter hoc minorem apud fideles sentientibus in suis opportunitatibus charitatem. Sanè, cum per V. Fratrem nostrum Ostiensem Episcopum, & b. mem. Tit. S. Sabinæ Presbyterum Cardinalem tunc in partibus illis legatione fungentes huiusmodi præsumptio ad nostram audientiam peruenisset; Nos, ne identitas vestium in Ordinibus ipsis confusionem pareret, & indè scandala grauiora consurgerent, ad vtrorumque quietem prouidimus statuendum, vt Prior, & vniuersi, ac singuli Fratres prædicti Ordinis S. Augustini in exterioribus vestimentis, quæ nigri, vel albi debebant esse coloris, quorum altero videlicet nigro iam electo ab eis, ipsos volumus esse contentos, largas, & protensas manicas, quasi ad instar cucullarum; & desuper ipsa ferant perampla corrigias, & pateuter omnibus apparentes, in manibus baculos quinque palmorum grandiũ, ac expresse in eleemosinarum petitione, cuius sint Ordinis declarantes, adeò suarum vestium longitudinem temperent, quod à quibusque ipsorum calceamenta liberè videantur &c.*

564 Dixi: primò; tum ratione diuersi modi loquendi Summi Pontificis; dum namque Ianbonitarum habitum describens, non iam cucullis, sed tunicis eos indutos dicit: *Nunc succincti tunicas*; & dum vestimenti differentiam eis assignans iniungendo manicas, dicit *ad instar cucullarum*, declarare videtur eorum habitum fuisse tunicam: manicarum verò protensione tunc cæpisse imitari cucullas; prout *num.* 555. ex Torello; tum quia, cum pro discernendis Ordinibus statutæ fuerint, apparet illis antea Ianbonitas caruisse, secus non contigisset identitas habituum; & ideò de nouo tunc additas, & inductas, vt clarissimè docent Nicolaus Pleneuaulx *in Prim. Augustin. lib.* 7. *cap.* 12. dum de Gregorio IX. loquens ait: *Tertiò pugnam inter Eremitas S. Augustini, & Fratres Minores S. Francisci circa colorem habitus excitatam Apostolica auctoritate diremit, redegitque ad concordiam, distinctione circa manicarum laxitatem inducta*. Thomas Herrera *d. respons.* 4. *num.* 232. sic: *Substantia habitus Eremitarum B. Io: Boni erat tunica eius coloris, quem lana naturaliter daret siuè albi, siuè nigri, corrigia ampla præcincta; omne aliud, quod Papa determinauit, vel fuit accidens, seù proprium, vel pars integralis, aut nouiter addita, aut nouo modo addita*. Et rursus *num.* 311. *Respondeo Congregationem B. Io: Boni iuxtà tenorem Bullæ Gregorij, & Alexandri posse considerari in duplici statu: Primò antè Bullam Gregorij IX. Secundò verò post Bullam istam. In primo vtebantur tunicis coloris albi vel nigri, quas præcingebant corrigijs, baculosque in manibus portabant. In secundo verò, cum præceptum illis fuisset, vt ad colorem album, vel nigrum se restringerent, ipsi colorem nigrum elegerunt; & Pontifex adiecit non nulla accidentalia, scilicet, quod manicæ essent largæ, & protensæ, corrigiæ peramplæ, baculi quinque palmorum*; & iterum *nu.* 340. *Pontifex ergò tantum expressit, corrigiam esse perampla, & de nouo præcepit, vt manicas largas, & protensas perferrent*; & repetit. *nu.* 548. & in *Clypeo respons. pacific.* §. 7. *difficult.* 3. *pag.* 253. Quod si additæ de nouo, signũ est tunc primò cæpisse.

565 Et vtique in Ianbonitarum, aut etiam, vt scriptores Ordinis docent, in altera Brittinensium. Congregationibus tantum; quia, cum supradicta Fratrum Minorum controuersia cum illis solummodò fuerit, & non cum Ere-

nihil aliud intendi[illegible]
nis Eremitani e[illegible]
nitos *ad nigras* [illegible] *quod ha-*
terius coloris, [illegible] *vt habet*
habetur, ip[illegible] *: Ecce*
omnes cog[illegible] *, cum*
ad manic[illegible] *, eras Ordo*
deferend[illegible] *Augustini, cum*
& non [illegible] *Minores*
Alex[illegible] *habitum nigrum, vel*
Ep[illegible] *Boniti, & Bricti-*
Fr[illegible] Constitutione lauda-
[illegible] Marquez *de Orig. Ere-*
[illegible] *sic ipse) Gregorius Pa-*
[illegible] *Ordine, qui Eremitarum S.*
[illegible] *& cui ceteri vniti sunt: Sed*
[illegible] *Congregatione, qua posterior erat,*
[illegible] *& habitum receperit; & de*
[illegible] *locutus est Alexander IV.,*
[illegible] *Minoribus super habitus similitu-*
[illegible] *controuersia.* Thomas de Herrera *resp.*
[illegible] per hæc verba: *Aduerto primò*
[illegible] *constat ex sæpè citatis Bullis Gre-*
[illegible] *xandri IV. exortam fuisse inter Pa-*
[illegible] *Eremitas B. Io: Boni*; & repetit *nu.*
vbi: *Controuersia Minorum non erat*
[illegible] *tione Eremitarum S. Augustini, sed*
[illegible] *tionibus Eremitarum Brictinensium, &*
[illegible] *nu.* 262. & 327. vbi sic: *Decretum*
[illegible] *tantum directum fuit ad Congregationes*
[illegible] *B. Io: Boni, & consequenter ad Congre-*
[illegible] *Eremitarum Brictinensium: non verò ad*
[illegible] *tionem specialiter dictam Eremitarum S.*
[illegible] Emanuel Leal. *Chrysol. purificat. pu-*
[illegible] *exam.* 7. de eadem Gregorij Constitu-
[illegible] *: Trato nsomente de Congregaçam de S. Ioao*
[illegible] *era muito mas moderna.* M. Ioseph Sab-
[illegible] *lib. 3. Vindic. sect. 1. §. 12.* de eadem: *Hic*
[illegible] *aliud Pontifex intendit, quam Eremitis Ioan-*
[illegible] *Boni, qui Ordinis S. Augustini etiam sunt vocati,*
[illegible] *habitus formam à Minoribus præscribere.*
[illegible] andem Torellus ad *ann.* 1237. *n.* 9. & ad *ann.*
1240. *n.* 5. & clarissimè ad *ann.* 1256. *n.* 5. contrà Vadingum, sic: *Qui, & si viderit* (idest Vadingus) *quod Papa in dicta Bulla* (scilicet Alexandri IV. *litteras nostras*) *non loquitur directè præterquam de PP. Ordinis B. Ioan. Boni, & Brictinensium, quoniam cum his, & non cum alijs litem habuerunt Patres Franciscani tempore Gregorij IX. vt cuique erudito notissimum est; nihilominus ipse* (idest Vadingus) *vult eam directam fuisse ad veros Eremitas Augustinianos, quod est falsissimum.* Et ideò illis solis ea manicarum protensio præscripta, vt ibid. *num.* 242. sic concludit Herrera: *Gregorius IX. non præscripsit habitum Congregationi Eremitarum S. Augustini, sed Congregationi Eremitarum B. Ioa Boni, & Brictinensium.*

566 Subsequenter posteà, & adhuc antè vnionem generalem Ordinis inualuit idem protensarum manicarum vsus in altera saltem ex Guilelmitarum Congregationibus Alemaniæ dicta, iuxtà hæc cuiusdam Innocentij IV. Constitutionis dat. vt dicit Marquez *ibid. cap.* 13. §. 13. Lugduni 9. Iannuar. Pontific. *ann.* 6. seu de 1249. vt habet Herrera *d. resp.* 4. *n.* 22. & *resp.* 5. *n.* 186. (si tamen vera est) verba: *Cum igitur dilecti filij Prior, & Fratres Eremitarum in partibus Alemaniæ Ordinis S. Guilelmi vestiti laneis cucullis, & curtis vsque ad cauillam, seu iuncturam pedis, cum manicis benè latis, & longis, nullo alio superinduto colore, nisi quem lana earum causa materia primordialis ipsa contraxit, latis quoque circumcincti corrigijs desuper, cum congruis Religioni cultellis, & baculos deferentes in manibus, & calceati incedere teneantur secundum sui Ordinis instituta.* Dixi altera saltem ex Congregationibus Guilelmitarum, scilicet Alemaniæ, cum nullum inueniam fundamentum idem de toto illo Ordine asserendi; licet enim dicatur, *secundum sui Ordinis instituta*, sensus est secundum instituta dictæ Congregationis Alemaniæ, & non totius Ordinis Guilelmitarum, qui teste Herrera *resp.* 5. *nu.* 169. in plures Congregationes diuidebatur: *Ordo Eremitarum* (sic ipse) *à S. Guilelmo institutus in eam numerositatem excreuit, totque Prouincias illustrauit, vt in plures Congregationes diuisus varia sortitus sit incrementa, aut decrementa, & mutationes. Alia enim fuit Congregatio Thusciæ; alia Congregatio Eremi S. Guilelmi in Diœces. Vrbe-uetana; alia Congregatio S. Benedicti de Monte Fabali; alia Alemaniæ; alia Franciæ; alia Hispaniæ, & fortassis aliæ;* stante namque ea multiplici diuisione verba illa *secundum sui Ordinis instituta* non benè ad omnes illas Congregationes referri videntur; sed ad illam solam Alemaniæ prout & iterum *num.* 800. *& seq.* Et iuuatur hæc intelligentia ex eo, quod, cum ex vna parte quidam Guilelmitæ iam de 1238. ex Gregorij IX. indulto ad D. Benedicti Regulam: quin ad Cistercienfium statuta ex altera præfati Innocentij IV. Constitutione transijssent, vt *quodlib.* 4. *dub.* 8. ostensum est; & ex alia delatio cultellorum, quæ in Benedictina, non verò in Augustiniana Regula præscribitur, clarè suadeat, hanc Congregationem vnam ex illis esse, quæ huiusmodi transitum fecerunt, benè ipsa potuit manicas sibi protensas, eo modo ac cultellos, statuere; quod non militat de toto Ordine Guilelmitarum, cum numquam totus sub D. Benedicti Regula fuerit, vt d. *dub.* 8. ostendimus; adeòque si *clausula secundum sui Ordinis instituta* de Congregationis Alemaniæ intelligenda est institutis, de illa sola verificatur & protensarum manicarum delatio. Quod si his non obstantibus de toto Guilelmitarum Ordine præfata Innocentij verba esse intelligenda quis velit, non contendam, cum ea Innocentij Constitutio sit altera Gregorij IX. incipien. *Dudum*, in qua manicæ protensæ statuuntur, tredecim annorum spatio posterior; quo medio tempore benè eas potuerunt omnes illæ Congregationes inter sua instituta inserere.

567 His ergò positis duo mihi certa sunt; primò, protensarum manicarum vsum in Ordine Eremitarum canonicum esse, vt potè ex Pontificia Sanctione, seu præfato Gregorij IX. decreto inductum; & quamuis Ianbonitis primò directum fuerit, eo benè frui potuerunt, prout subsequenter fruiti sunt Patres Eremita-

ni, eo modo, quo, vt vidimus vſi ſunt Guilelmitæ; & eo modo, quo priuilegio vni Congregationi conceſſo frui poteſt & totus Ordo; & licet Alexander IV. tunc, vt *num.* 559. dictum eſt, Epiſcopis inhibuerit, eos ad huiuſmodi manicas conſtringere, non inhibuit propterea Fratribus, eas deferre, ſi vellent, prout de facto deferre videmus; & vtique vigore dictæ Conſtitutionis Gregorij IX. *Dudum*, prout apertè declarant Carolus Moreau in *Vindic. part. 2. cap. 17.* Thomas Guichens in *not. ad cap. 5. Conſtitutionũ Ordinis* de 1649. impreſſ. Romæ apud Caballum, & ferè omnes de Eremitarum habitu ſcribentes. Quæ pro veritate dicta volo, & ad eorum confuſionem, qui huiuſmodi manicas aut irrident, aut vanitatis inuentionem immeritò ſpargunt, cum ab Apoſtolica Sede effluxerint. Certum eſt ſecundò, quod in inſtitutionibus Reformationum à Patribus ipſis calceatis anguſtæ manicæ reſtitutæ ſunt; De Peruana namque ſic in *Chronic. Peruan. tom. 1. lib. 1.* Scribit Antonius Calancha: *Los abitos negros que veſtian todos, eran de paneté baſto, o gerga grueſa, eſtrechos, y peſados, manga moderada, y capilla pequeña;* & confirmat Bernardus Torres *Hiſt. Peruan lib. 2. cap. 7.* per hæc verba *Però ya ſu forma de habito es como la nueſtrá con manga de punta aunque de materia mas groſera, mas reformada y eſtrecha, que en los Conuentos de la Obſeruancia.* Idem vidimus de Hiſpanica *num.* 536. & de hac, quæ Italiæ dicitur, ſic in Conſtitutionibus à P. Generali Ordinis, vt *num.* 451. dictum eſt, confirmatis: *pariter & manicæ, quarum longitudo manus cooperiat; latitudo verò oris earum vnius palmi tantum erit.* Vnde repeto, & concludo vtramq; cucullam, & cum anguſtis, & cum protenſis manicis locum habere in Ordine; ſeu cucullam vtramque differentiam apud Eremitanos amplecti.

D V B I V M X.

De Cuculli, ſeù Caputij accidentalibus.

568 PRO cucullo caputium venire iam patet ex titulo; & pro accidentalibus, tum eius cum tunica vnionem, vel ſeparationem, tum acumen, vel rotunditatem intelligo. Et quoad primam partem inuenio antiquitus in Ordine tunicis aſſuta caputia, prout habent Marquez de Orig. *Eremit. cap. 22.* Herrera *reſponſ. pacific. 4. à num. 149. ad 153.* & inſinuatum eſt *ſupr. nu.* 549. & Mag. Lupus de S.P. Auguſtini caputio *d. quæſt. quodlib. cap. 20.* In præſenti tamen vtraque Calceatorum, & Excalceatorum familia à tunicis ſeiuncta defert. Quoad ſecũdam verò, licet habeam à Petro Marchant. in *lib. 12. fundamen. Ordin. Minor. part. 1. tit. 5. fundam. 5. §. 6. ventilab. 2. ad cap. 2. pag. mihi* 120. *col.* 2. Eremitarum caputia non debere eſſe rotunda, ſed ad minus quadrata, & hac de cauſa ſub tali forma à Clemente VII. Capucinis conceſſa, quia Eremiticam vitam ducere volebant: *Congregationi* (ſic ille) *quæ poſteà Capucinorum dicta eſt Clemens VII. per Bullam, quæ incipit Religionis Zelus, datam ann. 1528. 3. Iulij conceſſit caputium quadratum, non alio quidem motiuo, vel titulo, quam quia eremiticam vitam ducere intendebant;* qualia, & in Ordine noſtro fuiſſe olim teſtatur Alphonſus Faltumbellus in *Defenſ. ſuper benedict., & diſtribut. corrigiar. num. 2.* nos redarguens, quod acuminatam caputij formam geramus, *cum tamen ſemper rotundam, ſeù tantiſper ſuperquadratam tuliſſe ipſum Auguſtinum immemorabilis non ſolum prodit totius Ordinis Auguſtinenſis conſuetudo: verum & antiquæ teſtantur imagines.* Licet, inquam, hæc habeam de Eremitarum caputijs, quia tamen ex vna parte formiter acuminata ſunt in hac mea Congregatione, & ex altera eorũ, quæ à Patribus meis Calceatis deferuntur, rotundam formam nullatenus impugnare intendo; ſolum rationes, & fundamenta, quibus acuminata nos gerimus (à contrario Patrum Calceatorum vſu præſcindendo) ne de nouitate arguamur, in præſenti producam.

569 Et primum fundamentum eſt auctoritas Marquez, qui acuminatum caputium Eremitis conuenire ſentit; dum enim *ibid. cap. 16. §. 1.* explicat rationem, quarè B. Io. Bonus acuminatum caputium aſſumpſerit, dicit id egiſſe, quia Eremita erat: *Ratio, quarè,* ſic ipſe, *ſimili caputio vſus fuerit B. Io. Bonus, captu facilis eſt, quia cum vitam eremiticam gereret, & aliquando cæli inclementiæ expoſitus, pro tegendo ab aquis capite eo indigebat; hac enim de cauſa in ſuis tunicis ſimile caputium deferunt paſtores.*

570 Secundum. Ratio, ſiuè natura cuculli; cuculli namque propriè dicuntur ea inuolucra papyracea Propolarum per Martialem *lib. 3. epigram.* eius commentatorem Domitium Calderinum *ibi verb. cucullus*, & Franciſcum Mariam Grapaldum in *tract. de partib. ædium lib. 2. cap. 9. de Bibliothec. pag. mihi 103. verb. cod.* & in *tract. de verb. ſignific. pag. 136. ſub d. verb.* quæ abſque dubio deſinunt in acumen, vt clarum eſt obſeruanti, & explicuit Theophil. Raynaud. *tom. 13. Philologic. pag. 631. col. 1.* dicens: *Et verè cucullus propriè dicitur de papyraceis illis inuolucris forma pyramidali, quibus pigmentarij, & propolæ obuoluunt ſuas merces.* Ab horum autem cucullorum forma genus veſtis, quo caput tegitur, cucullus dicitur, juxtà Perottum in *Cornucop. ſiuè Comment. lingu. latin. col. mihi 858. verſ. 55. Bardocucullus genus veſtis amiculum habet, quo caput tegitur, à forma dicitur cucullus; nam propriè cucullus eſt papyraceum tegmentum, quo pigmentarij, &c.* & ideò cum acumine: *Cucullus veſtis* (ita Ioſeph Laurentius in *Amalth. ſeù Onomaſtic. verb. cucullus*) *aut capitis tegumentum acuminatum, capuccio.* Vndè ex his papyraceis cucullis Monachales cucullos, qui capitis tegmina ſunt, acuminatos volunt Benedictus Heftenus *diſquiſit. Monaſt. lib. 5. tract. 3. diſq. 3.* Octauius Ferrarius *de re veſtiar. p. 2. lib. 1. cap. 22.* Franciſcus Biuarius *de veter. Monach. lib. 2. cap. 11. §. 2. num. 20.* Laurentius Landmeter. *de veter. Cleric., & Monach. habitu. lib. 1. p. 2. cap. 9.* Gerard. Voſſius in *Etymol.*

verb.

verb. cucullus. Aubertus Miraeus in *Codic. Regul. in not. ad Regul. Canonic. verſ. ut Canonici cucullæ*, Nicolaus Desnos in *Canonic. Sacul.*, & *Regul. lib. 3. cap. 37.* à quorum verbis, vt tædium effugiam, abstineo.

571 Tertium. Mystica significatio, pænitentiæ scilicet, quam ratione status profitentur Monachi; pænitentium siquidem habitui conuenit, vt capitis tegmen sit acuminatum. Pro quo sufficit Hæftenum audire sic, *loc. cit.* disserentem: Verum vnde euenerit, vt Religiosorum quorumcumque caputia in pyramidalem desinant formam; siue ea super caput erecta, siue in dorsum reflexa sint, opere pretium hic fuerit expendere. Id autem inde accidisse credimus, quod antiquus pænitentium habitus, vt ex sacra scriptura constat, fuerit saccus, quem etiam Prophetæ, vt ad pænitentiam populum adhortarentur, deferebant. Cum autem Monachi pænitentiæ assumpserint statum, veterem saccum etiam suo expresserunt habitu, quod obseruauit, & explicauit Ioannes Heusden, de quo Buschius in *Chronic. Vindesmen. lib. 2. c. 16.* *Quid est cappa, nisi saccus? Vt scapulis saccum induat, & in vno eius angulo integro faciat foramen, per quod possit videre, & caput suum extendere, reliquum autem angulum sacci illius integrum super scapulas per dorsum, quasi tympanum, siue cucullum reflectat; tunc omnium penè Monachorum consuetam capparum habet formam, licet in modo, colore, & amplitudine iuxta Ordinum differentiam variè sæpè formetur.* Id ipsum à nostro Laurentio Benard obseruatum, qui ita sic explicat *Paran. 15.* saccus quadratus, & æque largus in superiori, atque inferiori parte si capiti imponatur, altera cuspidum velut cornu super caput efficit. Hæc Hæftenus.

572 Quartum. Quia Monachorum Ægyptiorum, à quibus Augustinianorum vestes desumptæ sunt, acuminatos fuisse docet Nicephorus *lib. 9. Hist. Eccles. cap. 14.* dicens: *Cæterum reliquorum quoque Ægyptiorum Monachorū amictus, &c. capitis verò tegmen acuminatum, vt simplices sint, & iniurias non vindicent puerique, & innocenter viuant, lactent instar puerorum instar, quorum capita einsmodi lineis mitris operiri solent.* Indicatque Sozomenus *lib. 3. cap. 13.* sic de eisdem scribens: *Caput integumento, quod cucullam appellare solent operiebant, quo ostenderent, se vitam proinde simplicem, atque sinceram agere, atque pueros lacte nutritos, quorum caput huiusmodi thiaris obuoluitur, vt tegatur simul & foueatur.* Thiaras namque, & Mitras illas monet in *Interpret. voc. Eccles. verb. Mitra* Onuphrius Panuinus, *esse pileum acutum, quo Ægypty vtebantur.* Et post Nicephorum Alardus Gazæus in *cap. 4. lib. 1. Cassiani*. Martius Antonius Maffa in *not. ad cap. 14. lib. 1. Iordani de Saxon. verb. per cucullam*. Ludouicus Cerda in *Aduersar. Sacr. cap. 44. num. 12.* Nicolaus Desnos *loc. sup. lib. 3. cap. 37. & lib. 4. cap. 17.* Franciscus Biuarius *cit. cap. 11. n. 29.* Hæftenus *cad. disquisit. 3.* Antonius Caracciolus in *Synopſ. vtter. Religioſ. p. 2. verb. Pileus*. Theophil. Raynaud. *d. tom. 13. pag. 631. col. 1.* & probat Georgius Ambianat. in *Tertull. rediuiu. tom. 2. ad lib. 2. de Pallio. cap. 1. §. 3. obseruat. 2. pag. 5 1. col. 2. litt. C.*

573 Quintum. Picturæ, & imagines antiquæ; primò, S. P. Augustini cum acuminato caputio; quarum vna in Sacrario Lateranensis Basilicæ, & altera Augustino Fiuizzano Sacrarij Apostolici Præfecto à Clemente VIII. donata, de qua Mauritius à Matre Dei in *Sacr. Erem. lib. 1. cap. 3. §. 2. pag. 100.* quibus multum deferendum per Menoch. *conſ. 1110. num. 26. vol. 12.*, *Rot. in Florentina portionis. 12. Iunij. 1629. coram Quepo*; maximè cum habitus, qui in dictis picturis exprimitur ità concordet per omnia cum S. P. Augustini habitu, quem Mag. Christianus Lupus *d. quaſt. quodlib. cap. 20.* describit, vt nesciam, sit ne delineatio Lupi descriptio picturæ, vel pictura imago descriptionis; sic enim ipse: *Planè hic habemus Monasticam Augustinianæ vestis formam. Primò erat tunica confecta à fullonibus in ligno crucifigi; hoc est non erat colobium, sed tunica manicata* (non tamen prolixè sed ad differentiam colobij, vt *n. 554.* dictum est) *Deindè homo illam induens intrare debebat per oram superiorem; hoc est non erat antè aperta, sed clausa per totum. Postremò habebat oram, vbi aperiebatur capitium, hoc est erat veris Bardocucullus, qualem hodiè gestant Fratres Capucini*; seu vnitus erat tunicæ cucullus, & acuminatus iuxtà superiorē de Bardocucullo adnotationem. Secundò eorum Religiosorum, qui in lamina quadam in fundamentis antiquissimi ædificij Hipponensis reperta cum Carolus V. in expeditione Tunetensi Hipponem expugnauit, quamque Eques Neapolitanus Hieronimo Seripando dono dedit; & in libro quodam Arabico olim in Regum Marocensium, modò in Regia Bibliotheca S. Laurentij Scoriali asseruato visuntur, & quibus ad antiquitatem habitus Augustiniani comprobandam vtuntur Marquez *cap. 4. §. 3.* Crusenius *part. 1. Monaſt. Auguſt. cap. 17.* Petrus de Campo in *Hist. Ordin. part. 1. lib. 3. cap. 56.* Herrera *reſp. 4. n. 82.* Carolus Moreau in *Vindic. p. 1. q. 11. in fin.* de illis enim tres primi scribunt, quod *eodem erant induti habitu, quo nunc* (de se ipsis loquuntur) *nos induimur, excepto, quod capillæ, seu caputia erant aliquanto maiora, & forma paruniper diuersæ*; scilicet, quod vbi Patrum Calceatorum caputia sunt modò rotunda, illa eorum Fratrum desinerent in acumen; non enim alia cogitari potest diuersitas, quoad formam, vt clarius Carolus Moreau *ibid: nisi quod eorum capitia nec tam breuia, qualia nostri Itali; nec cubitalia sicut nostri Galliæ Discalceati*; idest non adeo acuminata, ac illa Excalceatorum Galliæ sed longiora caputijs Excalceatorum Italiæ, quæ omnia acumen exprimunt.

574 Sextum. Exemplum Ianbonitarum, qui verè Eremitæ Ordinis S. Augustini, licet in Congregatione distincta cum acuminatis caputijs incedebant, vt probat controuersia cum Fratribus Minoribus ob identitatem habitus, de qua *dub. præced.* cum namque Franciscano-

rum

rum cuculli pyramidalem formam haberent, testibus, quo ad D. Franciscum Bartholomeo à Pisa in *Conformit. fruct. 16.*, & Luca Vadingo in *Annal. Minor. ad ann. 1208. n. 4.* vbi sic: *Tunica* (scilicet S. Francisci) *erat rudis, hispida, caputiumque ad scapulas pendebat acuminatum*, & subdit, quod tali habitu semper vsus fuerit, præterquam quod *capitium aliquando magis, vel minus pyramidale, aut minus acutum assueret*. Et quoad vniuersum Ordinem, vsque ad tempora D. Bonauenturæ (qui acuminata caputia in rotunda conuertit) Sedulio in *Comment. ad. cap. 2. §. 1. vit. S. Francisci*. Rodulph. Episcop. Senogall. *lib. 2. de Relig. Seraph.* Alphons. Ciacon. in *Gregor. X.* Hieronym. Cortesio in *Histor Veron. p. 1. lib. 7. ad ann. 123.* Ioan. Rousser. de *Stat, & Orig. Ord. S. Francisci. cap. 2. q. 3.* Francisco Longo à Coriolano in *Breuiar Chronolog. ad ann. 1288.* & *ad ann. 1525.* Marquez. *d. cap. 4. §. 10. & cap. 13. §. 18.* Vadingo. *ibid. ad ann. 1260. n. 17.* & Bordon. *resol. 87. nu. 28.* Si è contra Ianbonitarum rotundi fuissent, non fuisset præfata inter eos habituum identitas, etiamsi in colore conuenissent, eo modo, quo de facto Capucini distinguuntur à Minoribus de Obseruantia, per hoc, quod hi rotundum, illi acuminatum gerant caputium, etsi in cæteris maximè colore conueniant; Vndè acuminata & Ianbonitarum caputia dignoscuntur.

575 En modo Magistri Marquez clarissimum huius veritatis testimonium, *cap. 13. §. 8.* postquam Innocentij IV. constitutionem: *Admonet nos &c.* retulisset, dicit. *Colligitur secundò multa probabilitas, quæ scribunt Authores gloriosum S. Franciscum Religionis Minorum Fundatorem, antequam illam plantasset, in B. Io. Boni Congregatione fuisse, quia vt cap. 26. §. 2., & 3. videbimus color, & forma habitus huius Congregationis Minorum Ordinis originem præcesserunt; & hi in ipsa vixisset iste stigmatizatus Seraphim suis Fratribus habitum, qui cum illius Fratribus similitudinem præseferre, & ob eam lites gignere posset, præscribere cauisset. Et certum est, quod habitus Minorum habitui Fratrum B. Io. Boni, vt constat ex Breue, tum coloris; tum forma ratione similis erat.* Et post aliqua. *Et quoad formam notandum, quod caputium altum, & acuminatum, quo hodierna die Patres Capucini vtuntur, fuit Religionis Seraphicæ habitus originalis, iuxtà Rhenati Choppini obseruationem, quod S. Bonauentura reformans, in rotundum commutauit; & hoc fuit fundamentum Volaterrano dicendi, Minores antè D. Bonauenturam more pastorum efformatas vestes induisse, quia altum, acuminatumque caputium ad instar caputij PP. Capucinorum pro tegendo capite in suis tunicis pastores habebant. Et hoc eodem habitu vsus fuit B. Io. Bonus, & ab ipso desumpsit S. Franciscus; quia si nigro se caputio, quo nos Eremitani Augustinenses modo vtimur, se cooperuisset* (idest B. Io. Bonus) *non adeò Franciscanis Patribus assimilari potuissent sui Fratres temporibus Gregorij IX. & Innocentij IV.* (quando Minorum caputia non adhuc D. Bonauentura reformauerat) *vt in eis discernendis decipi potuerint populi.* & rursus *cap. 36. §. 1. In omni eo, quod potuit, B. Franciscus in sui Ordinis fundatione B. Io. Bonum est imitatus; quod satis manifestè ostenditur in habitu, qui eiusdem coloris, & formæ fuit excepto cingulo, cuius loco funem substituit, quia caputium altum, & acutum, quod modò PP. Capucini deferunt, est ipsemet habitus in sui Ordinis origine à S. Francisco delatus, & à B. Io. Bono antè gestatus.* Quo nihil clarius ad Ianbonitarum acuminati caputij comprobationem.

576 Hæc sunt inquam fundamenta, quibus acuminatis cucullis vtitur mea Congregatio; quid quid sit, an antè vnionem rotundi fuerint, nec ne in Ordine Eremitarum; quod vt dixi, sicut impugnare non intendo, sie nec opus est determinare. Casu tamen quò vera sit hæc Coriolani in *Defensor. Ordin. verit. 2. resp. ad. 9. argumentum* assertio: *Quia, vt dicit Iordanus, talem formam accepit B. Franciscus in quodam nostro Eremitorio apud Saxetum propè Lauernas, vbi S. Franciscus fecit pænitentiam, nec voluit discrepare à nobis nisi in cingulo*; Sicuti hæc altera Hieronymi Román. *lib. 2. Histor. August. cap. 2.* circa rationem determinationis habitus nigri ab Alexandro IV. factæ, *porque de otra manera no nos differenciauamos en niguna cosa de los Franciscos, saluo en que vsauamos de baculos en las manos*; quam repetit *cap. 8.*, & *lib. 6. de Republ. Christian. cap. 6.* & *in centur. ad ann. 1256.* sicut & Io. Gonzalez de Critania, qui in *Epitom. Vit. S. August. §. 2. cap. 8. pag. 100.* eadem scribit; seu quod & Eremitarum, de quibus isti loquuntur, caputia acuminata fuerint; Casu inquam, quo res ità fuerit, cur modò rotunda sint, alia mihi non obuiat ratio, nisi ea, ob quam sua ex acuminatis in rotunda mutarunt & Franciscani; seu ob maiorem commoditatem, vt habet Franciscus Haroldus in *Epitom. annal. Minor. ad ann. 1260. num. 4.* vel pro indicando se in schismate Federici II. Imperatoris partes sustinere Summi Pontificis, qui ea occasione pro suis distinguendis caputium rotundum demandauerat, vt referunt Io. Rousserius. *d. cap. 2. q. 3.* Franciscus Longus à Coriol. *ibid. ad ann. 1288.*, & cum Albaspina, & alijs verius putat Arturus in *Martyrolog. Franciscan. ad. 3. Aug. §. 15.* & quod fortè hac de causa rotunda sumpserint & Eremitani. Dixi casu, quo, quia de hoc agere nolo, & veritati locum relinquens, ex suppositione tantummodò loquor.

DVBIVM XI.

De veste interiore, siue interula, aut subucula.

577 ET quid circa huiusmodi interulas vsitatum in Ordine extra rem non erit inquirere; & quoad S. P. Augustinum Mag. Christianus Lupus *interulam lineam*, & nequaquam laneam ipsum adhibuisse scribit in sæpè cit. *quæst. quodlib. cap. 20.*, & dicit hoc testari eumdem Augustinum *serm. 45. de diuers.* in illis verbis: *quæritur à nobis quid sit lana, quid sit linum?*

num? lanam carnale aliquid puto; linum spirituale. Hoc conijcere audeo ex ordine vestimentorum nostrorum; interiora sunt enim linea vestimenta, lanea exteriora, supponens in ly vestimentorum nostrorum sua pariter vestimenta inclusisse, & de eis etiam locutum Augustinum. Sed non videtur hoc conuincens argumentum. Potuit namque ea verba protulisse Augustinus ad exprimendum communem vsum hominum, qui interius lino, exterius lana induebantur, & induuntur: non autem ad indicandum, se similiter sub exteriore lana linum gestasse, eo modo quo illa verba *serm. 2. de commun. vit. Cleric. Nemo det mihi Birrhum, vel lineam vestem* (quarum nomine vestes non Ecclesiasticas sed profanas venire probat Ioseph Sabbatinus in *Vindic. lib. 3 sect. 1. §. 6. & 7.*) non adduxisse Augustinum ad indicandum, se talibus vestibus vti consueuisse: sed tantum ad vestis pretium explicandum, obseruat idem Sabbatinus *ibid.* Et ità credendum, cum aliàs propalare, quod sub exteriore veste lineam deferret extrà rem omninò fuisset; & ad eius, de quo loquebatur, intentum sufficiebat, quod communiter eum morem obseruarent laici, siuè sæculares; & aliàs certum est, olim Monachos iuxtà carnes cilicium adhibuisse, vt probat F. Leo Carmelita in *Philocal. & Analect. tract. 2. tit. 2. cap. 4 per tot.* cui posteà camisciæ laneæ successerunt; & insuper patet has maximè conuenire pænitentibus, & lugentibus, quales sunt Monachi, vt benè elucidat Hæftenus *lib. 5. disquisit. tract. 3. disq. 7.* & tenet Emanuel Gonzalez in *cap. cum monasterium de Relig. domib. in not. ad verb. lineis camiscys*, & idem Leo *ibid. cap. 3. num. 17.* quo probabile redditur, & lanam ad carnem adhibuisse Augustinum.

578 Sed quidquid sit de hoc, quamuis Augustini tempore lineas interulas permissas admitteremus, modò Regularibus inhibentur, *Cap. Monachos. de stat. Monach.* vbi Barbos. *nu. 2.* Fagnanus pariter. *n. 2.* Gonzalez *loc. supr.* Tamburin. *de Iur. Abb. tom. 1. disp. 27. q. 1. n. 4.* Eminentiss. Laurea in *Epit. canon. verb. Regulares quo ad vestem.* Et ideo & Patribus Eremitani Ordinis prohibentur ab eorum Constitutionibus *cap. 25.* ibi: *Fratribus exceptis Saraboliš iuxtà carnem vestimentis lineis non vtantur, nisi in casu infirmitatis, & de sui superioris licentia, sed laneis tantum.* Et nobis Excalceatis per nostras *part. 1. cap. 12. §. 1.* vbi *Fratres exceptis fæmoralibus, seu mutandis iuxtà carnem vestibus lineis non vtantur, sed laneis, nisi in casu necessitatis, & de sui superioris licentia speciali.*

DVBIVM XII.

De PP. Calceatorum, & Excalceatorum habituum differentia, & approbatione.

579 Aliquam habitus differentiam inter Reformatos, & Obseruantes congruere tenet, & docet Herrera, dum in *Alphab. Augustinian litt. N. verb. Monasteria; pag. 205.* de *Neapolit. Conuent.* considerans, quod reformata Congregatio S. Io: Carbonariæ Ordinis S. Augustini differebat aliqualiter in habitu à Patribus Calceatis, sic habet. *Induebantur Patres illius Congregationis dissimili à reliquis habitu. Æquum sanè, & rationi valdè consentaneum, vt nouitiæ Reformationes non eodem omninò habitus schemate vtantur, vt ex aliquali vestium discrimine discernantur à populo; & si quid sæculares minus bonum in claustrali Monacho aduerterint, non detrahant Obseruantibus, & vtrosque eiusdem farinæ, vel non dissimilium morum arbitrentur.* Quarè non mirum, quod & inter Calceatos, & Excalceatos reperiatur. Quæcumque tamen illa inspicitur, siuè in materia, siuè in forma, accidentalis est; & vtriusque familiæ habitus quoad substantiam est verè Augustinianus. Nec minus Patres Calceati, nec magis Patres Excalceati, aut è contrà substantialem S. P. Augustini habitum deferunt; cum supra *dub. 4.* in tunica seù cuculla, aut cappa nigra, cum caputio, & zona coriacea eum consistere conclusum sit; quæ omnia tam Calceatis, quam Excalceatis communia sunt; nec protensior, aut strictior manica; nec cucullorum rotunditas, aut acumen; nec calcei, aut sandalia, quæ accidentales differentiæ sunt, quidditatem habitus Augustiniani diuersificant; nec per eas aut illi, aut isti minus, plusue S. Augustini Filij.

580 Et quod vtrique familiæ satis esse debet est, quod vtriusque habitus forma fuerit ab Ecclesia approbata. Calceatorum siquidem in supra posito Gregorij IX. decreto, quo, vt dictum est *n. 567.* vti potuerunt non solum illa, aut altera Congregatio, sed totus Ordo, sicut de priuilegijs *n. 311.* obseruauimus. Excalceatorum verò primò à Clem. VIII. tum in Constit. *Decet Romanum Pontificem*, de qua *supr. nu. 398.* in qua Congregationem se instituisse, seu approbasse dicit; tum in altera, *Pastoralis officij*, vt mox dicetur, in qua eorumdem habitum, siue in materia, & in forma consimilem ab alijs deferri prohibet; quæ omnia inuisceratam habent eorum habitus approbationem. Deindè à Paulo V. in Constit. *Sacri Apostolatus &c.* die 5. Maij 1620. qua confirmando specificè Constitutiones, eorum habitus, & cum omnibus suis accidentalibus differentijs indiuiduam formã approbauit, excepta caputij forma, de qua nihil in Constitutionibus; approbatam tamen scio ab Vrbano VIII. per litteras, *Diuinæ Maiestatis &c. 19. Martij 1641.* apud Mauritium à Matre Dei in *Sacr. Erem. pag. 220.* in approbatione pariter specifica Constitutionum Congregationis Galliarum, in quibus *3. p. cap. 2. de vestiendis Fratribus §. 5.* sic: *Manicarum longitudo manuum digitos attingat: latitudo verò oris earumdem erit circiter vnius palmi, Caputium latitudine scapulas non excedat, eritque rotundum in anteriori parte cum cuspide in posteriori ad corrigiam vsque pertingens, infunimitate verò parumper acutum.*

581 Et quoad Excalceatos Italiæ, ità approbatam obseruo, vt eorum habitus, vel illi in materia, & forma similem deferre nemo valeat *sub*

pœna

pœna Excommunicationis latæ sententiæ, etiam ex ipsis Patribus Calceatis, *nisi eorum Congregationis membrum actualiter existat*, vi memoratę Clementis VIII. *Pastoralis officij* Constitutionis sub 25. *Septembris* 1604. vt in nostris litteris Apostolicis *litt.* 4. & huiusce posterioris S. Cong. Decreti.

Decretum S. Congregationis Regularium contra gestantes habitum similem habitui Discalceatorum S. Augustini Italiæ.

INtroducta aliàs per appellationem in S. Congregatione Cardinalium negotijs Episcoporum, ac Regularium præpositorum controuersia inter Ordines Eremitarum S. Augustini Conuentus S. Mariæ de Oliua, seù de portu nuncupati, nec non Discalceatorum seù Reformatorum eiusdem Ordinis Conuentus S. Mariæ Veritatis Neapolit. Regulares de, & super delatione habitus, quæstuatione, rebusque alijs in processu causæ huiusmodi deductis iam pridem exorta, Illustrissimi S. eiusdem Congregationis Patres, Illustrissimo Bonzio referente, sententia D. Nuncij Apostolici Neapoli residentis in prædicta causa lata, litteris Apostolicis in forma Breuis fel. mem. Clementis Papæ VIII. nec non prædicto processu diligenter examinatis, & partis vtriusque Procuratoribus auditis, censuerunt Fratribus Conuersis, seù Oblatis supradicti Conuentus S. Mariæ de Oliua quæstuarijs, vt caputium gestent rotundum cum scapulari magno, & lato, vel si maluerint, absque scapulario, palliaque deferant longiora prædictis Discalceatis, quæ medias saltem vsque tibias pertingant, iniungendum: non autem scapulari paruo, & angusto ad instar eorundem Discalceatorum, nec tunica cum manicis, quæ in extremitatibus latitudinem vnius palmi dumtaxat excedat, sed manicis amplioribus vtantur; ne præterea incedant Discalceati, aut cum sandalijs, sed calceamentis, & caligis, quæ appareant, vtantur, prohibendum. Vestes, & habitum ex quolibet panno nigro etiam vili & grossiori deferre concedendum; denique ne sub nomine prædictorum Discalceatorum quæstuare eisdem Conuersis, seù Oblatis S. Mariæ de Oliua inhibendum esse, prout præsenti Decreto respectiuè iniungunt, prohibent, concedunt, & inhibent, supradictaque omnia à cunctis Conuersis, & Oblatis huiusmodi sub Excommunicationis, alijsque in dictis litteris Apostolicis, nec non superiorum arbitrio infligendis pœnis, obseruari mandant. Romæ 27. Iulij 1618.

A. Maria Card. Gallus. *Locus ✠ sigilli.*
V. Theatinus Secret.

Atque hæc de habituum differentijs, & earum approbationibus. Quibus positis, præter iam hucusque considerata, opportunum esset hic respondere Carolo Moreau, & Mag. Thomæ Guichens, qui Excalceatorum habitum deformem, & ab Augustino alienum, & peregrinum, ille sæpè in *Vindic. part.* 2. *cap.* 2. 12. 13. 15. 17. & 20. alter vero in *not. ad cap.* 5. *part.* 2. Constitutionum Romæ apud Franciscum Caballum de 1649. impressarum appellant: Sed quia gratis impugnari scio, quod Ecclesia probauit, & inde vanum de habitibus concertare; Sicuti verba condono, sic respondere non curo.

DVBIVM XIII.

De horum habituum Sæcularibus communicatione.

582 RÈligionum omnium præsertim Mendicantium Prælatos suum respectiuè habitum alijs impertiri posse, Tertiarios, & Tertiarias instituendo, tradunt Lezana. *qq. Regul. tom.* 1. *p.* 1. *cap.* 3. *nu.* 22. & *p.* 2. *cap.* 14. Bordon. *resol.* 75. *n.* 34. & suadetur ex S. Congregationis declaratione, de qua Io. Maria Nouarius in *Lucer. Regul. verb. Tertiarij nu.* 4. Ciarlin. *controuers. forens. lib.* 1. *cap.* 18. *num.* 21. Peyrin. *tom.* 1. *in Constit.* 4. *Sixti IV. ad* §. 7. *n.* 39. Io. Anton. Nouar. in *Summ. Bullar. comment.* 124. *n.* 4. Barbos. in *collect. decis. Apost. coll.* 699. *nu.* 2. Lauorius *lucubrat. var. tit.* 2. *de funer. cap.* 11. *nu.* 103. Tamburin. *de iur. Abbatiss. disp.* 7. *q.* 3. *nu.* 7. Nicolius in *Flosculis verb. Tertiariæ à num.* 2. & *seq.* Lantusca in *Theatr. Regul. verb. eod.* Iacob Pignatell. *tom.* 2. *consultat.* 34. *n.* 29. vbi legitur: *Superioribus autem Regularibus sufficienti facultate ad id à Sede Apostol. suffultis licere mulieres ad huiusmodi habitum recipere*; ex quibus talis facultas respectu Superiorum Ordinum Mendicantium infertur, prout in terminis Rota coram Merlino *decis.* 720. *nu.* 28. Lezan. in *Mar. magn. Carmelit. ad* §. 84. *n.* 455.

583 Quod à fortioribus dicendum de Superioribus Ordinis Eremitarum, cum hæc Religio speciali sit ad hoc à Sede Apostolica decorata priuilegio, vt referunt Ioan. Bapt. Confett. in *summ. mater. priuil. cap.* 14. Mirand. in *Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 36. *art.* 2. Roderic. *qq. Regul. tom.* 3. *q.* 72. *art.* 3. Lezân. *d. cap.* 3. *nu.* 22. & *d. cap.* 14. *nu.* 10. & in *Mar. magn. Eremit. S. Aug. ad.* §. 8. *num.* 21. & *ad.* §. 9. *num.* 22. ac in *Mar. magn. Carmel. ad* §. 34. *num.* 269. Tambur. *loc. sup. num.* 8. Donat. *rer. Regul. tom.* 2. *tract.* 16. *de Tertiar. q.* 5. *n.* 4. Mallet. *Eccl. Hierarch. lib.* 8. *tit.* 15. *num.* 2. Rot. *loc. sup. n.* 27. supponiturque, vt notat Lezana *d. cap.* 14. *n.* 10. à Sixto IV. in incipien. *Dum attenta*, quæ est Mare magnum Carmelitarum, dum illis hoc idem Eremitarum S. Augustini priuilegium communicatur per hæc verba: *Ad instar Mantellatarum, seù Pinzocherarum, aut Fratrum de pœnitentia Tertij Ordinis Fratrum Minorum, & Prædicatorum, nec non Eremitarum S. Augustini.* Et verè, nam Bonifacius IX. hoc expressè concessit in incipien. *In sinu Sedis Apostolicæ &c.* 7. *Idus Nouembr. de* 1401. iuxta Empol. in *Bull. Ord. pag.* 53. & apud Confett. in *collect. litt. Apost. Bonifac. IX. n.* 3. Quod priuilegium confirmarunt Eugenius IV. Martinus V. & Sixtus IV. vt videre est in Mar. magn. Eremit. S. August. apud Empol. *pag.* 332. §. 10. 11. 12. & 24. & Roderic. *tom.* 1. *Bullar. Apost. inter Sixti IV. Bull.* 34. *à num.* 8. & *seq.*

584 Et licet hic videatur esse sermo solum de Pinzocheris, seù fœminis; vndè fortè Rodericus *d. tom.* 3. *q.* 72. *art.* 3. dixit, se non inuenisse inter Eremitarum priuilegia, quod possit Augustiniana Religio vtriusque sexus Tertiarios admittere; veritas tamen est, quod vtrique ha-

habitum impertiendi priuilegio fruitur. Et quando aliud non extaret, eo ipso quod Carmelitanis concessum est tale priuilegium à Sixto IV. scilicet pro vtriusque sexus personis vt in *d. Mar. magn. Carmelit.* apud Lezanam *nu. 84. ad instar Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum S. Augustini*, non obscurè indicatur, & supponitur Eremitanos quoque S. Augustini habuisse vtriusque sexus Tertiarios, vt eruditè ponderat Lezana *d. tom. 1. part. 2. cap. 14. n. 10.*, hoc est priuilegium regularem habitum vtriusque sexus personis impertiendi; nempe Tertiarios, & Tertiarias instituendi, qui Fratres, & Sorores Tertij Ordinis Eremitarum dicendi sunt, vt Lezan. *ibid. n. 14.* Deducitur etiam ab eodem Sixto IV. in Mar. magn. Eremitar. apud Empol. *loc. sup. §. 42.* vbi priuilegium hoc renouans habet: *Et vt Virgines, Viduæ, & coniugatæ personæ Mantellatæ, seù Pinzocheræ dicti Ordinis nuncupatæ prædictæ, &c.* verba siquidem *coniugatæ personæ* quæ etiam viros includunt, vtriusq; sexus Tertiarios complecti videntur per eumd. Lezan. *ibid. in fin.*

585 Sed quod omnem remouet difficultatem est expressa Pauli II. concessio apud Confett. in *d. collect. litt. Apost. verb. Paulus II. num. 1.* & Empol. *ibid. pag. 275.* in incipien. *Exposcit vestræ deuotionis, &c. prid. Kal. Septembr.* 1470. ibi: *Nos igitur Vobis, & successoribus vestris, qui pro tempore fuerint, exhibendi omnibus, & singulis personis honestis laicis masculini sexus, hoc à vobis deuotè requirentibus, mantellum seù habitum mantellatum &c. liberam concedimus facultatem.* Quod priuilegium non iam solos Congregationis Lombardiæ Vicarios, ac Priores respicit, vt non nulli dixerunt: Sed etiam Generalem, & Prouinciales Ordinis Eremitarum S. Augustini, vt patet ex titulo seù inscriptione Bullæ: *Paulus Episcopus &c. Dilectis filijs Generali, & Prouincialibus, Vicarijs, ac Prioribus Congregationis Lombardiæ Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini*; quo omnes complexi sunt, nempe Generalis, Prouinciales Ordinis, & insuper Vicarij, & Priores Congregationis Lombardiæ, cum hæc nec Generalem, nec Prouinciales habeat.

586 Et quando hæc Bulla Generalem, & Prouinciales Ordinis non directè afficeret, adhuc & eos afficeret ratione mutuæ communicationis priuilegiorum Congregationis Lombardiæ, & Ordinis ex Innocentij VIII. *Vacantibus sub Relig.* sub 17. *Kal. Decemb.* 1486. apud eumdem Confett. *ibid. verb. Innocentius VIII. n. 2.* & apud Empol. *pag. 192.* & clarius ex Bulla aurea Iulij II. *Dum fructus vberes. 7. Kal. Iul. ann.* 1507. apud Empol. *pag. 204.* vt dictum est *quodlib. 3. dub. 1.* Hinc est, quod de priuilegijs huiusmodi Tertiariorum verba facientes Iulius II. Leo X. & Clemens VII. Prælatos Ordinis nostri dandi habitum regularem vtriusque sexus Tertiarijs facultate gaudere supposuerunt. Primus, dum in Constit. *Nihil est*, 24. *Septemb.* 1508. apud Empol. *pag. 209.* est §. 2. ità locutus: *Idcircò statuimus, vt quidquid indulgentiarum, & gratiæ, Fratribus, Monialibus, Mantellatis, Corrigiatis concessum est, id omne vtrique sexui concessum intelligi, viris scilicet, atque mulieribus; modo à Generali, vel Priore, vel Rectore alicuius loci Ordinis auctoritate gratiæ assequendæ facultatem obtinuerint.* Secundus in Constit. *Dudum*, quæ est communicationis omnium priuilegiorum inter Mendicantium Ordines; Sicut & Clemens VII. in altera *Romanus Pontifex*, vt pariter. *d. dub. 1.* dictum est. Ex quibus omnibus patet, hos Summos Pontifices tale priuilegium dandi habitum regularem vtriusque sexus Tertiarijs in Ordine nostro supposuisse. Vndè concluditur reuera Augustinianam Religionem, non solum titulo communicationis priuilegiorum cum alijs Mendicantium Ordinibus, sed etiam ex specialibus indultis habere ad id à S. Sede opportunam facultatem.

587 Atque ex his euidens est eamdem facultatem & Excalceatis competere. Primò, quia Bonifacius IX. eam quoad Tertiarias cōcessit non solum Generali, sed quibuslibet Prouincialibus Ordinis, etiam futuris: quin, vt in *Mar. magn. Eremit.* apud Empol. *pag. 334. §. 12.* Roderic. *d. q. 72. art. 3.* Lezan. in *eod. Mar. magn. nu. 8.* *Tam Generali, quam cuilibet Officiali, Prioribus dicti Ordinis in quibuscumque Prouincijs constitutis, tam præsentibus, quam futuris sit licitum, ac permissum quascumque mulieres, si alias idoneæ sint, & aliquod impedimentum canonicum non obstet, quæ habitum regularem prædicti Ordinis ad instar Mantellatarum Ordinis Fratrum Minorum, & Prædicatorum habere voluerint, recipere, & admittere.* Et quoad viros, seù Tertiarios Paulus II. eam pariter concessit, non tantum Prioribus Congregationis Lombardiæ, sed etiam Generali, & Prouincialibus Ordinis, vt dictum est, & eorum successoribus, hoc est futuris Ordinis Prouincialibus. Nullum autem dubium est, quod nostræ Congregationis Prælati Prouinciales, atque Priores sint verè Ordinis S Augustini vt *quodlib. 5. dub. 7. & 14.* dictum est. Adeòque nec quin dicta facultas Prouincialibus, & Prioribus Ordinis futuris concessa, eos quoque amplectatur. Secundò, quia Excalceati, & eorum Congregatio gaudent priuilegijs omnibus, quibus Calceati, & eorum Religio gaudent iuxtà expressam S. Congregationis, & Sedis Apostolicæ declarationem, vt *quodlib. 5. dub. 21.* ostensum est. Quarè dubium non est, & eos posse eorum habitum poscentibus impartiri, atque Mantellatos, & Mantellatas instituere.

DVBIVM XIV.

De volentibus in habitu Augustiniano sepeliri.

588 ET illis, qui cum eo sepeliri voluerint, nostrum habitum concedere possumus. Supponitur à Sixto IV. in Mar. magn. Eremitar. apud Empol. §. 51. vbi. *Insuper, cum nonnulli ad Ordinem prædictum Eremitarum S. Augustini specialem gerentes deuotionis affectum, ordinent eorum cadauera cum habitu Fratrum dicti Ordinis Eremitarum, aut Sororum, seu Mantellatarum prædictarum*

dictarum sepeliri; ne illorum corporum delatione ad alia loca Ordini, & Fratribus prædictis iniuria irrogetur, decernimus, tales apud Fratres ipsos esse sepeliendos, etiamsi alibi suam elegissent sepulturam, nec posse etiam in loco per eos electo cum habitu prædicto quomodolibet sepeliri, aut ad sepeliendum portari, absque Fratrum domus loci, in quo tales decesserint, expressa licentia, & assensu. Sicuti & pro alijs Religionibus in Bullis eiusd. Sixti IV. quę sunt earum Mare magn. apud Lezanam nempè Prædicatorum *num.* 49. Minorum *num.* 47. Carmelitarum *num.* 66. & Seruitarum *num.* 38. Per quem habitum non venit habitus, qui Tertiarijs datur, sed ille idem met, qui à Religiosis defertur, vt notat Confett. *in summ. mat. priuil. cap.* 14. *ad fin.*

589 Est autem hic habitus (iuxtà hanc Sixti IV. dispositionem in incipien. *Sacri Prædicatoris.* Dat. Romæ. 7. Kal. August. 1479. apud Peyrin. *tom. 1. Constit.* 4. *inter Constit. Sixti IV.* §. 9. *Cum autem nonnulli ad Ordines prædictos Prædicatorum, & Minorum specialiter gerentes deuotionis affectũ, eorum cadauera cum habitu Prædicatorum, vel Minorum, seu Fratrum, vel Sororum de Pænitentia utriusque Ordinis prædictorum sepeliri mandent, & personæ antequam moriantur, habitum huiusmodi eis postulent exhiberi, decernimus, habitum huiusmodi per Priorem domus Ordinis Minorum loci, in quo tales decedere contigerit, vel per Superiorem Prælatum ipsorum Ordinum, domorum, seu Prioratus, & Guardianiæ, vel illi, cui duxerint committendum dumtaxat, & non per alium quauis auctoritate, vel prælatione fungentem exhiberi debere. Qui prædictum habitum recipientibus declarare teneantur, apud eorum Ordinum Ecclesias debere sepeliri in eorum habitu, quorum habitum susceipiunt, & illorum sic indutorum cadauera, discooperta nullo pallio, vel tegumento superimposito, tum habitu huiusmodi ad sepulturam deferri posse, Ordinariorum etiam sub censuris prohibitione locorum, qualibet in contrarium edita nõ obstante, quas quoad hoc modificamus)* concedendus a Prioribus, Guardianis, Prælatisque Superioribus, vel quibus ipsi commiserint: non verò ab inferiore siue subdito, neque alio quouis Prælato. Roderic. *tom.* 2. *q.* 76. *art.* 9. Confett. *loc. supr. cap.* 14. *de Tertiarijs propè fin.* Portell. *in dub. Regul. verb. Habitus num.* 5. & *in addit. n.* 1. & *verb. sepultura nu.* 9. Lezan. *tom.* 2. *verb. Habitus regul. n.* 7. Peyrin. *loc. dict. ad Constit.* 3. *Sixti IV. n.* 3. Passerin. *de statib. tom.* 2. *art.* 4. *inspect.* 3. *cap.* 3. *obseruat.* 8. *nu.* 200. qui à fortiori intelligit de Prælatis maioribus, & extendit ad Vicarios in absentia Priorum, & ad Superiores Conuentuum; etiam si non habeant in loco moribundi Conuentum, non obstante, quod Pontifex dixerit, per Priorem domus Ordinis Prædicatorum, aut Guardianum domus Minorum loci, *in quo tales decedere contigerit*; quia ibi non loquitur Pontifex taxatiuè, & Superior cuiuscumque monasterij censetur esse Superior eius loci, in quo decedit is, qui à se habitum postulauerit, & ægroti ipsi censentur esse in loco monasterij, quãdocumq; sint, vbi pro sua deuotione habitum petere, & sepulturam obtinere possunt.

590 Nec hoc impedire possunt Parochi, Prælati, Rectoresque Ecclesiarum sub pœna Excommunicationis præmissa canonica monitione incurrenda, & soli Papæ reseruata, aut sic induta cadauera linteo, vel pallio tegere; sed permittere tenentur, quod patenter cum huiusmodi habitu ad locum sepulturæ deferantur; ex præfati Sixti IV. Constit. *Apostolicæ mansuetudinis.* 8. Idus Septemb. 1472. apud Confett. in *collect. litt. Apost. Sixti IV. Bull.* 7. & tenent Roderic. *d. q.* 76. *art.* 8. Portell. *eod. verb. Habitus num.* 2. Lezan. *ibid. nu.* 5. & 7. & in *Mar. magn. Prædicat. ad* §. 49. Passerin. *ibid.*

591 Verum tamen est, quod quoad sepulturam teste Lezan. *d. verb. Habitus, n.* 6. moderatum fuit supradictum priuilegium, seu reuocatum à Leone X. in Concil. Lateranen. in Bull. *Dum intrà mentis.* apud Confett. *ibid. Leon. X. Bull.* 1. ibi: *Volentes quoque sepeliri in habitu eorumdem Fratrum in claustro non degentes, sed in proprijs domibus habitantes in eorum vltima voluntate sepulturam sibi liberè eligere possint*; quoad eos scilicet, qui in proprijs domibus habitant, & extra claustra degunt; Nam si contingat sæculares intra claustra degere, & velint cum Religiosorum habitu sepeliri, in Ecclesijs ipsis Religiosorum, non autem in alijs, in quibus sepulturam elegisset, hnmari debent; quo enim ad istos non est reuocatum priuilegium, vt obseruant Roderic. *d. art.* 8. Lezana. *eod. verb. Habitus n.* 6. & *in Mar. magn. Prædicat. ad* §. 47.

592 Ast ego insuper puto prædictum priuilegium reuocatum, vel potius moderatum, quoad hoc tantum, quod vbi antè dictam Leonis Bullam debebant ad Ecclesias Religiosorum, quorum habitu induta fuissent, cadauera deferri, etiamsi alibi sepulturam elegissent; post dicti priuilegij reuocationem, siue moderationem possunt alibi sepulturam sibi eligere. Vndè, casu quo ante mortem eam non sibi elegerint, sentio vigore priuilegiorum ad dictorum Religiosorum Ecclesias debere deferri. Ita Passerin. *ibid. nu.* 203. & 204. citatis Laurio *tit.* 2. *cap.* 11. *n.* 102. Barbos. *de iur. Eccles. vniu. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 73. Bordon. *resol.* 51. *n.* 48. Samuel. *de sepultur. disp.* 3. *controu.* 15. *n.* 71. & alijs. Etiamsi habeant sepulchrum maiorum, nisi ipsi infirmi declarent, se velle in eo sepeliri. Passerin. *d. n.* 203. vbi subdit, non sufficere, si antè susceptionem habitus elegerint alibi sepeliri, quia per illius susceptionem censentur mutasse omnem aliam electionẽ, cum de se habitus religiosus habeat annexã sepulturã in Ecclesia, cuius habitus petitur, nisi alibi sepultura eligatur.

593 Quarè consultius erit, si Superiores concedentes dictis infirmis habitum declarent, & præmoneant eos, ipsorum cadauera propter habitus susceptionem penes ipsos Fratres esse sepelienda, vt admonent Confettius *in summ. mater priuil. cap.* 14. & Peyrin. *in d. Constit.* 3. *Sixti IV. n.* 3. & clarè iniungunt verba eiusd. Sixti. Et tunc, nisi alibi sepulturam elegerint, ad eorum Ecclesias esse deferenda, vt habetur ex S. Congregationis Episcop. & Regul.

mus, & præsertim in sacris vestibus Sacerdotalibus. Si qua tamen ab aliquo pictura refertur, ad prima sæcula Benedictinorum non pertingit. In Regesto S. Angeli ad Formas sexcentum ab hinc annis Desiderius Abbas depictus apparet, amictus scapulari multò infrà genua protenso, sed non talari; in alia pictura apparet cucullatus cuculla talari non rugosa, nec nimis ampla, cum manicis non laxis. Et post aliqua. *Ergò Cuculla, de qua S. Legislator in Regula cap. 55. commune tunc erat Monachorum schema, ideoque dixit simpliciter cucullam, nihil addens de forma, & modulo; quo indicatur loqui de habitu tunc noto, & vsuali*, qualis erat cuculla non prolixè manicata. Et rursus *ibid. in not. ad epist. Pauli Diaconi ad Carolum Regem num.* 585. habet: *Codex S. Angeli ad Formas in Archiuio Cassinensi asseruatus exhibet imaginem Desiderij Abbatis cucullati, talari scilicet vestimento undique clauso, nec admodum sinuoso, non amplis manicis; & hæc planè per ea tempora cucullæ forma.*

553 Patet item ex eo, quod Monachorum Ægypti vestes manicatæ non fuerunt; Sic enim Sozomenus *lib. 3. cap. 13.* de eorum nonnullis refert: *Tunicis se induebant manicis carentibus.* Nicephorus *lib. 9. Hist. cap. 14. Cæterum reliquorum quoque Ægyptiorum Monachorum amictus &c. amiculum namque manicis carens indicium, atque institutionem esse arbitror, ne manus &c.* S. Dorotheus Abb. de *vit. rectè instituen. doctrin. 1.* eorum Monachorum habitum describit: *Habitus noster is est tunica absque manicis, & zona pellicea.* Ludouicus Cerda in *aduers. sacr. cap. 133. n. 42. Tunica Monachorum Ægyptiorum similis erat sacco, ut quæ manicas non haberet, & corpus constringeret &c.* Benedictus Hæftenus *loc. supr. lib. 5. tract. 2. disquis. 7. Apud Nonnium Marcellum tunica definitur vestimentum sine manicis; tales enim erant veterorum Monachorum tunicæ, ut constat ex Cassiano, & S. Dorotheo, quarum ille ait lib. 1. cap. 5. Abscissio manicarum Monachis significat, &c.* Idem de collobijs, seu leuitonarijs, quæ idem sonant, & pariter Monachorum vestes erant siue diuersæ, siuè non à tunicis, quod parum interest, sic Iordanus de Saxonia. *lib. 1. Vit. Fratr. cap. 15. Est enim collobium genus vestis sine manicis.* Onuphrius Panuinius in *interpret. verb. Eccles. verb. Collobium, Collobium est vestis sine manicis, ac mutilata.* Alcuinus *lib. 1. diuin. offic. §. quid significent vestimenta*, pariter ait: *Collobium verò, quod est sine manicis*, & fusè probat Hugo Menardus. *in concord. Regul. cap. 62. de vestiarijs, in annot. ad cap. 81. §. 3.* ex Regul. S. Pachomij *pag.* 895. S. Ephrem de *comparand. humilit. cap.* 88. Palladio in *Lausiac. cap. de Tebenesiotis* & ex D. Hieronymo in *præfat. ad Regul. S. Pachomij*, & S. Isidoro *lib. 19. originum cap. 21.* huiusmodi collobium sine manicis Monachorum Ægypti vestem fuisse ostendit.

554 Vbi tamen aduertendum, quod quando dicuntur collobia sine manicis, non est sensus, quod caruerint omninò manicis; Sed quod essent moderatè manicata. *Cæterum Cassiani collobia* (sic Marcus Antonius Massa in *annot. ad d. cap. 15. Iordani*) *manicis non omninò carebant: Sed ea intra cubitum desinebant, cuiusmodi hodiè in vestibus Sacris Dalmaticas seù Tunicellas videmus.* Et Alardus Gazæus *in not. ad Cassian. lib. 1. cap. 5. Porrò Cassiani Collobia, quibus utebantur Monachi Ægypti non omninò manicis carebant; Sed ea infrà cubitum desinebant, uel ut ipse loquitur ferè ad cubitorum extrema contingebant.* Siuè ergo tunicæ essent vestes à collobijs diuersæ, siuè non (ab aliquibus enim promiscuè accipiuntur) certè Monachorum vestes, & tunicæ manicis carebant, vel saltem erant adinstar Dalmaticarum moderatæ manicatæ; nec credibile est, quod Monachi illi, qui testibus Cassiano *lib. 1. cap. 3.* & Iordan. de Saxon. *ibid. lib. 4. cap. vltim.* quamdam vestem cilicinam refutarunt, quia inexpeditum, & inhabilem reddebant Monachum ad opera monasterij, voluerint posteà tunicis, & maxime in Eremo ex panno grossiore graues, & ad tales protensas, quibus adhuc magis impedirentur, manicas affigere.

555 Patet, inquam, ex his angustas, fuisse priscorum Augustinianorum manicas; & quia prolixæ etiam in Ordine Benedictino, qui antonomasticè Cucullatus dicitur, longè posteriores sunt Ordine Eremitarum, & quia Augustinianorum vestes ab Ægypti Monachorum vestibus ex dictis *dub.* 3. dimetiendæ sunt. Additur primò, & tunica indutos S. P. Augustinum, & eius asseclas, vt *dub. præced.* firmauimus; & habitum essentialem Ordinis Eremitarum fuisse semper ad dicta *dub.* 4. tunicam cum caputio, & corrigia; non obstante, quod aliquando cuculla appellatur, quia nihil amplius, quàm tunica tali nomine importatur, vt ex dictis *eod. dub. præced.* & signanter à *num.* 550. Et confirmatur tum ex Constitutionibus, tam antiquioribus, nempè Ratisponensibus, *cap. 24. de num. & qualit. vest.* quam posterioribus de 1551. sub Seripando Romæ apud Baldum impressis *cap. 25. tit. eod.* quæ, dum vestes enumerant, tunicam, & cappam exprimunt; tum ex Aloysio Torello, qui in *secul. August. ad ann. 484. nu. 90.* Cucullas Eremitarum; de quibus Cardinalis Riccardus, & Alexander IV. Sic explicat, licet vulgari idiomate: *Addimus insuper, quod si Alexander Papa IV. in Bull. Incipien. litteras nostras. Dat. Anagn. 13. Octobr. 1256. post magnam unionem, in qua statuit tunicas nigras siue tinctas, siue non esse deferendas, dictas tunicas in progressu Bullæ nomine cucullarum appellat, improprijssimè id agit; & potius secundum quamdam loquendi consuetudinem. Quod probatur, quia in §. 3. dictæ Bullæ referens, qualiter Gregorius IX. suus prædecessor Congregationi Fratrum B. Io: Boni vestes cum latis amplisque manicis demandauerat, ut à Franciscanis eos discriminaret, dictas vestes non cucullas appellat, sed cucullis similes dicit, ad instar cucullarum; quo euidenter dignoscitur non cucullas propriè, sed tunicas eas fuisse.* Tunicas autem, aut manicas non importare patet ex *num.* 553. aut saltem non prolixas habetur ex Francisco Biuario, dum de *veter. Monach. p. 1. lib. 2. cap. 11. §. 1. n. 2.* ex eo, quod habitus Basilianorum tunica dicatur à S. Basilio in *Regul. fus. disp. interrog. 23.* cucullas manicatas ad Basilianos non spectare deducit. Additur secundò

anti-

antiquas Sanctorum Ordinis imagines, siue pictas, quarum integrum in nostro Romano Archiuio volumen; siue sculptas, quæ plures in Arca marmorea pro S. Augustini corpore in Ticinensi monasterio, angustas manicas exhibere. Ex quibus omnibus earum antiquus vsus in ordine pariter dignoscitur.

556 Quoad alteram verò de prolixis manicis partem aliqua quidem pro earum vsu allegantur à noonullis; Et primò hæc Iordani de Saxonia *d. lib.* 1. *Vit. Fratr. cap.* 14. & D. Antonini 3. *p. Hist. cap.* 14. §. 5. auctoritas: *Quia verò post transitum B. Augustini Fratres hinc indè dispersi fuerunt, vt dictum est, & tunc succreuit deformitas tam in habitu, quam in diuino Officio, & cæteris obseruantiis vsque ad tempus recollectionis, seù vnionis Ordinis memoratæ; & quoniam tunc inter illos Fratres simplices dubitabatur, quis esset verus habitus eorum; hinc est, quod Sedes Apostolica aspiciens ad primariam Ordinis originem, habitum superiorem eis determinauit; immò verius dudum per S. Augustinum determinatum declarauit, statuendo videlicet, quod eorumdem Fratrum Ordinis Eremitarum S. Augustini habitus exterior esset cuculla nigra, & nullius alterius coloris, cum longis, & protensis manicis, desuper corrigia ampla cincta.* Secundò à Cornelio Lancelloto in *Vit. S. August. lib.* 2. *cap.* 18. & à Carolo Moreau in *Vindic. p.* 1 *q.* 9. nouem Monachos habitu nigro *cum manicis largis & corrigia* circa annum 451. ex Africa Romam aduenisse iuxtà Tabularia Ecclesiæ S. Stephani Romæ. Tertiò quædam lamina, & Arabicus liber, de quibus *dub. seq.* in quibus Fratres aliqui cum Augustinianorum habitu (quasi & ideò cum manicis protensis) sculpti, & picti respectiuè visuntur. Et quartò Constitutiones tum Ordinis, etiam Ratisponenses, tum Pontificiæ, in quibus Augustinianorũ habitus cuculla nuncupatur. Verum, cum hæc omnia difficultate nõ careant, & valdè dubia sint, nõ mihi videtur ipsis esse ionitendum, aut io ijs vim esse faciendam pro maoicarũ protensione comprobaoda.

557 Quo enim ad Iordanum (de hoc loquor, quia S. Antonini auctoritas fidem non auget, cum quæ de Eremitarum Ordine scripsit, ab ipso Iordano transcripserit, vt ipsemet S. Antonious fatetur *d. cap.* 14., & testaotur Marquez *loc. supr. cap.* 9. Herrera *respons.* 4. *n.* 41., & 346. Ioseph Sabbatinus in *Vindic. lib.* 3. *sect.* 1. §. 9., & Torellus *tom.* 1. *ad ann.* 387. *nu.* 131., & ad *ann.* 389. *n.* 107.) satis difficile est præfatum respectum ad primariam Ordinis originem quoad protensas manicas verificare; tum quia apertè constat in illis decernendis processisse Gregorium per modum indulti, & prouisionis, vt notant eius verba, *prouidimus statuendum &c. memorata prouisionis &c.* quod confirmat Alexander IV. in Constit. *Litteras nostras*. idibus Octobris. 1256. apud Empol. *pag.* 21. §. 3. eamdem Gregorij IX. ordinationem per hæc verba referens: *ad vtrorumque quietem prouidit statuendum &c.* & tali pacto processisse solo fine tollendi identitatem habituum Ianbonitarũ, & Minorum, vt per se patet ex Gregorij, & aliorum Pontificum hac de re Constitutionibus, vt obseruat, & probat Mauritius à Matre Dei in *S. Erem. lib.* 2. *cap.* 2. §. 1., & 2., tum quia nullum in dictis Constitutionibus reperitur verbum, per quod eluceat huiusmodi ad primariam Ordinis originem io protensis manicis decernendis respectus, aut Gregorium IX. per viam declarationis processisse, quasi iotellexerit antiquam habitus formam restituere, vt benè obseruat Herrera *d. resp.* 4. *n.* 246. per hæc verba: *Pontifex ergò Gregorius IX. non assignat pro ratione institutionem originariam S. Augustini.* & iterum. *n.* 247. *Non assignat pro ratione præscriptionis habitus Eremitarum B. Io: Boni, uel Eremitarum S. Augustini institutionem ab Augustino factam*; & alias potuisset facilè loco *prouidimus* & *prouisionis* ponendo, vel saltem addendo, *iuxtà Ordinis institutionem*, si id intendisset.

558 Præterquamquod Iordani sensus est, quod ad primariam Ordinis originem habitus fuerit respectus in decernendo, seù determinando pro vestibus Eremitarum nigro colore, vti clarissimè testantur Nicolaus Crusenius in *Monast. August. part.* 1. *cap.* 17. Thomas Herrera *d. resp.* 4. *nu.* 18. 19. & 250. & Torellus *ad ann.* 432. *n.* 30. *ad ann.* 484. *nu.* 72., & *ad ann.* 1253. *n.* 19., & sanè verisimiliter; quoniam, cum ex eo quod deberent esse coloris, quem naturaliter lana daret, aliqui albam, aliqui nigram, aliqui cinericiam vestem induerent, propterea dubitaretur quis esset, vt loquitur Iordanus *uerus habitus eorum*; ideò ad dubietatem tollendam, & vniformitatem firmandam decretus fuit color niger habito respectu ad primariam Ordinis originem, cuius eum proprium, & tunc in vsu fuisse diximus *dub.* 6. Sed non iam quoad manicas protensas, quæ nec tunc erant apud Monachos, nec nisi longè post D. Benedictum ex iam dictis accesserunt cucullis.

559 Et confirmatur, quia loquitur Iordanus de dubio, quod circa habitum erat tempore vnionis; & dicit tunc ad illud tollendum respexisse Sedem Apostolicam ad primariam Ordinis originem: Sedes autem Apostolica in suis Constitutionibus tunc emanatis solum de colore nigro locuta est, & nunquam de protensis manicis, vt videre est in Alexand. IV. incipien. *Licet Ecclesiæ. de* 1256. iuxtà Empol. *ibid. pag.* 18., quæ est Bulla vnionis; vbi enim §. 7. cucullæ nigræ iniunguntur, nullum de protensis manicis verbum habetur, quo solum colorem nigrum cucullarum, non verò protensas manicas præfatum Alexandrum in mente habuisse dignoscitur. Quin potius ab illis deferendis videtur totus Ordo à Sede Apostolica absolutus; cum namque in altera Constit. *Litteras nostras. Idib. Octobr.* eodem anno 1256. post vnionem data apud Empol. *ibid. pag.* 21. in §. 2. totum Gregorij IX. de manicarum protensione decretum idem Alexander IV. inseruisset; & §. 5. asseruisset, se aliquando mandasse, vt d. Gregorij IX. circa exteriores vestes præscripta seruarentur; postea in §. 7. declarans, quid ipse intenderit in talibus demandandis, dixit, se

nihil aliud intendisse, nisi Fratres omnes Ordinis Eremitani ex omnibus illis Ordinibus counitos *ad nigras cucullas dumtaxat abiectis alijs alterius coloris, & non ad alia* constringere; Vndè habetur, ipsum intendisse, quod Eremitani omnes cogerentur ad vestes nigras, non verò ad manicas protensas, ficuti neque ad baculos deferendos; quæ omnia importantur per ly, *& non ad alia*. Et confirmatur ex eo, quod idem Alexander, vt *ibid.* §.6. perspecto, quod aliqui Episcopi compellere intenderent Eremitanos Fratres ad portandos baculos, & faciendum quædam alia, quæ in narratione litterarum Gregorij IX. continebantur (quæ certè, & potissimum protensæ manicæ sunt, vt videre est ex sub *nu.* 563. positis verbis) ipse, inquam, Alexander §. 8. inhibuerit, hoc est ne ad manicas protensas, aut baculos, sed vestem tantummodò nigram deferendum eos compellerent. *Ex tunc uerò* (sic ibi) *ipsos tantummodò ad assumendum, & deferendum cucullas omnino nigras tinctas, uel non tinctas, non ad aliqua alia compellatis.* Ex quibus, vt dixi apparet potius fuisse tunc Ordinem ab illis manicis deferendis absolutum, eo modo, quo absolutus fuit, à deferendis baculis; Et sic respectum, quem Iordanus dicit *tunc* habitum ad primariam Ordinis originem, verificari quoad solum colorem nigrum cucullarum: nó verò quo ad manicaru protensionem.

560 Et quo ad nouem illos Monachos, iam ex se ipsa claudicare dignoscitur ea narratio, vtpotè, quæ dicitur ab Archiuio Ecclesiæ S. Stephani extracta, cum tamen de ea non constet: quin nec factis diligentijs vlla ibi ea de re memoria inueniri potuerit; & vtpotè quæ nec ab Herrera in *Alpoab. August. uerb. monasteria Viror. pag.*67. approbatur; & quia, quando de ea constaret, non probatur, quod Augustiniani fuerint, vt obseruat Suarez *tom.*4. *de Reli. tract.* 9. *lib.*2. *cap.* 9. cum ad id satis non sint nigra vestis, & corrigia, nec Regio, quod scilicet ex Africa; quandoquidem nigra vestis erat propria antiquorum Monachorum, & antè Augustinum, vt *num.* 538. & corrigia non soli Augustiniani, sed omnes Monachi fuerint præcincti, vt ex Cassiano *lib.*2. *instit. cap.* 12. eam inter illorum vestes enumerante; & asserunt S. Basilius *in Regul. fus. disp. cap.* 23., & Io. Hierosolymit. *lib. de instit. Monach. cap.* 37. & certum non est, quod *omnes* (sunt verba Suarij *ibid. n.* 12.) *Monachi, qui ex Africa prodierunt fugientes, aut Vandalicam persecutiquem, aut posteà Maurorum, Augustiniani fuerint*, ea ratione, quia *Sicut Augustinus in sua Diæcesi monasteria condidit, ità potuerunt postea alij Episcopi in Africa propria Monasteria, vel secundum Regulam Augustini, vel secundum aliam propriam*; & ideò supradictos Monachos Augustinianos fuisse non constat, quia *si in Africa* (*prosequitur Suarez*) *multiplicata fuerunt instituta, ex omnibus illis exire potuerunt*, nisi (quod tamen non est admittendum) quoscumq; cum nigro cucullo, & zona præcinctos inuenimus ad Augustinianam classem pertrahere velimus, eo modo, quo *volentes*, *nolentes*

(vt cum eruditissimo Mag. Noris. *Hist. Pelag. lib.*2. *cap.*3. *pag.* 174. loquar) *uniuersos Galliarum Monachos seu doctrinæ, seu Sanctitatis fama illustres Augustiniana toga obuoluunt Marquez, Crusenius, Herrera, & Torellus.*

561 Deficit item tertia ratio ex lamina, & libro Arabico, & quia à nullo illorum, qui de illis loquuntur, manicæ protensæ memorantur; & quia sensus scribentium est, quod Monachi, qui ibi visuntur habitu Augustiniano induantur, tunica nempe, caputio, & corrigia, vt de alijs imaginibus S. P. Augustini, & eius in habitu Augustiniano apparitionibus Herrera *respons. pacific.* 4. *num.* 72., & 93., & in terminis de hac lamina Crusenius *in d. Monastic. p.* 1. *cap.* 17. dicens; *Confirmat etiam habitum nigrum, & crassiorem Eremitarum D. Augustini fuisse, quod non ità pridem intercepta Hipponæ ibidem repertæ fuerint sculptæ, seu fusæ cupreæ imagines S. Augustini, & aliquot Religiosorum, quæ omninò eremiticum habitum cum caputio, & cingulo, tum in Augustino, tum in fratribus exprimebant*; Et de libro Arabico Cornelius Lancellotus in Appendic. de Prouincijs, & Conuentibus Augustin. ad calcem Vit. S. Augustini. *sub verb. Fessa, & Marochi, pag. mihi* 391. sic: *Inter cætera spolia erat liber quidam litteris Arabicis, ità vetustate exesis, vt ex illis sensus erui non posset. Duobus in locis huius libri* (*in Exeuriaca Bibliotheca Regis Catholici repositi*) *depictus cernitur Episcopus, qui in altiori throno sedet, & iuxtà eum Religiosi vestibus Monachicis amicti, cuculla nimirum nigro, seu caputio, & corrigia præcincti, quales iam ab hinc annis MCC, Augustinianos gestasse certum est, docetque Baronius tom.* 6. *ad ann.* 504. *in vit. S. Fulgentij.* Ex habitu autem seu cucullo nigro, & corrigia non bene infertur manicarum protensio; eo magis cum talis habitus dicatur similis habitui D. Fulgentij, quem tunicam iam *num.* 509. & iterum 522. vidimus cum Baronio.

562 Minoris tandem vigoris est vltima à nomine *cucullæ* desumpta, quia non proindè infertur vestis manicata ex dictis *num.* 551. & signáter quoad præcitatas Constitutiones tam Ratisponenses, quam posteriores de 1551. cum namque ibi legatur: *Cum cuculla quoque vel scapulari, vel caputio paruo quilibet dormiat*, nec sit ad quid præcipere prolixas manicas in lecto; apparet, ibi sermonem esse de tunica siue cappa vt *num.* 550. obseruauimus cum Iordano; & patet ex ipsis Constitutionibus supra *n.* 555. in quibus Augustinianorum habitus tunicæ albæ, & cappæ nigræ nominibus exprimuntur. Et item quo ad Constitutiones Pontificias, quia et si Cardinalis Riccardus de consilio quorumdam discretorum Fratrum iuxta Empol. in *Bullar. Ordin. pag.* 15. *de* 1255. seu anno ad vnionem præcedente cucullas nigras cum Crocijs determinauerit, non solum manicarum protensarum mentionem non fecit, vt patet ex ea super re Constit. Alexand. IV. *Pia desideria*, in *d. Bullar. d. pag.* 15. sed locutus est de cucullis non manicatis, vt notat Herrera *respons. pacific.* 4. *n.* 243. sic Riccardi statutum declarans,

rans. *Tertiò dicis* (cum Vadingo loquitur) *Riccardum, & Innocentium præscripsisse Eremitis Augustinianis eumdem habitum, quem Gregorius IX. præscripserat: sed in hoc etiam falleris, quia Gregorius expressit, vt largas, & protensas manicas haberent ad instar cucullarum, & desuper ferrent peramplas corrigias, & portarent in manibus baculos quinque palmorum; At verò Riccardus, & Innocentius non exprimunt, quod manicæ sint ad instar cucullarum; neque quod corrigiæ sint peramplæ, neque quod baculi sint quinque palmorum*; & repetit. *respons.* 5. *num.*477. Quod est idem, ac dicere, cucullam à Cardinale Riccardo determinatam sine manicis protensis fuisse, secus non effugisset Herrera vim argumenti Vadinghi, determinatum scilicet ab eo Cardinale Eremitanis habitum, quem Gregorius IX. statuerat Ianbonitis. Et sic neque ex appellatione cucullæ nihil certi habetur pro manicis protensis adstruendis.

563 Quarè, ne earum in Religione Augustiniana legitimum vsum in dubium reuocare videar, dubias probationes adducendo, his quæ, vt vidimus, difficultate non carent, & omninò incerta sunt, omissis, indubitabile principium in earum fauorem adducam, nempè Gregorij IX. specificum hac de re statutum. Cum namque Ianbonitæ, qui verè erant Ordinis Eremitarum, licet in distincta Congregatione, vt in superioribus *num.* 443., & 490. dictum est, in omnibus & per omnia, cum Fratribus Minoribus in habitu conuenirent; & testantur Marquez *cap.* 13. §. 18. *de orig. Erem.* dicens: *Certum est, quod habitus PP. Minorum similis erat habitui Fratrum S. Io. Boni quoad colorem, & formam*, & Torellus *ad ann.* 1237. *nu.* 3. sic: *Videntes Franciscani, quod Religiosi B. Ioannis Boni habitum deferebant, qui tam in materia, quam in forma eorum habitui valdè assimilabatur*; vndè orta est inter vtrosque controuersia, vt præter supradictos Herrera *resp. pacific.* 4. *num.* 179. his verbis. *Et controuersia orta non erat propter occupationem habitus alieni, sed propter similitudinem, & conformitatem proprij*; & in *Clypeo* §. 7. *ad sect.* 7. *difficul.* 2. *pag.* 247. *Orta est igitur controuersia, quia valdè similes erant in habitu exteriori PP. Franciscanis*; hinc ad tollendam confusionem, & controuersias Gregorius IX. in Constit. *Dudum apparuit.* de 1236. iuxtà Empol. in *Bullar. Ordin. pag.* 126. manicas protensas primò illis demandauit. Sic enim ibi. *Dudum apparuit in partibus Lombardiæ Religio, cuius professores vocati Eremitæ Fratris Ioannis Boni Ordinis S. Augustini, nunc succinti tunicas cum corrigijs baculos gestantes in manibus, nunc verò dimissis baculis incedebant, pecuniam pro eleemosinis, alijsque subsidijs deposcentes; & adeò variantes Ordinis sui substantiam, vt dilectis filijs Fratribus Minoribus vniformes in derogationem multiplicem ipsorum Ordinis crederentur, eisdem propter hoc minorem apud fideles sentientibus in suis opportunitatibus charitatem. Sanè, cum per V. Fratrem nostrum Ostiensem Episcopum, & b. mem. Tit. S. Sabinæ Presbyterum Cardinalem tunc in partibus illis legatione fungentes huiusmodi præsumptio ad nostram audientiam peruenisset; Nos, ne identitas vestium in Ordinibus ipsis confusionem pareret, & indè scandala grauiora consurgerent, ad vtrorumque quietem prouidimus statuendum, vt Prior, & vniuersi, ac singuli Fratres prædicti Ordinis S. Augustini in exterioribus vestimentis, quæ nigri, vel albi debebant esse coloris, quorum altero videlicet nigro iam electo ab eis, ipsos volumus esse contentos, largas, & protensas manicas, quasi ad instar cucullarum; & desuper ipsa ferant peramplas corrigias, & patenter omnibus apparentes, in manibus baculos quinque palmorum grandiũ, ac expressè in eleemosinarum petitione, cuius sint Ordinis declarantes, adeò suarum vestium longitudinem temperent, quod à quibusque ipsorum calceamenta liberè videantur &c.*

564 Dixi: primò; tum ratione diuersi modi loquendi Summi Pontificis; dum namque Ianbonitarum habitum describens, non iam cucullis, sed tunicis eos indutos dicit: *Nunc succincti tunicas*; & dum vestimenti differentiam eis assignans iniungendo manicas, dicit *ad instar cucullarum*, declarare videtur eorum habitum fuisse tunicam: manicarum verò protensione tunc cæpisse imitari cucullas; prout *num.* 555. ex Torello; tum quia, cum pro discernendis Ordinibus statutæ fuerint, apparet illis anteà Ianbonitas caruisse, secus non contigisset identitas habituum; & ideò de nouo tunc additas, & inductas, vt clarissimè docent Nicolaus Pleneuaulx *in Prim. Augustin. lib.* 7. *cap.* 12. dum de Gregorio IX. loquens ait: *Tertiò pugnam inter Eremitas S. Augustini, & Fratres Minores S. Francisci circa colorem habitus excitatam Apostolica auctoritate diremit, redegitque ad concordiam, distinctione circa manicarum laxitatem inducta.* Thomas Herrera *d. respons.* 4. *num.* 232. sic: *Substantia habitus Eremitarum B. Io: Boni erat tunica eius coloris, quem lana naturaliter daret siuè albi, siuè nigri, corrigia ampla præcincta; omne aliud, quod Papa determinauit, vel fuit accidens, seù proprium, vel pars integralis, aut nouiter addita, aut nouo modo addita.* Et rursus. *num.* 311. *Respondeo Congregationem B. Io: Boni iuxtà tenorem Bullæ Gregorij, & Alexandri posse considerari in duplici statu: Primò antè Bullam Gregorij IX. Secundò verò post Bullam istam. In primo vtebantur tunicis coloris albi vel nigri, quas præcingebant corrigijs, baculosque in manibus portabant. In secundo verò, cum præceptum illis fuisset, vt ad colorem album, vel nigrum se restringerent, ipsi colorem nigrum elegerunt; & Pontifex adiecit nonnulla accidentalia, scilicet, quod manicæ essent largæ, & protensæ, corrigia perampla, baculi quinque palmorum*; & iterum *nu.* 340. *Pontifex ergò tantum expressit, corrigiam esse peramplam, & de nouo præcepit, vt manicas largas, & protensas perferrent*; & repetit. *nu.* 548. & in *Clypeo respons. pacific.* §. 7. *difficult.* 3. *pag.* 253. Quod si additæ de nouo, signũ est tunc primò cæpisse.

565 Et vtique in Ianbonitarum, aut etiam, vt scriptores Ordinis docent, in altera Brictinensium. Congregationibus tantum; quia, cum supradicta Fratrum Minorum controuersia cum illis solummodò fuerit, & non cum

Ere-

Eremitarum Ordine (quandoquidem isti satis à Minoribus discernebantur per hoc, quod habitum album, vel nigrum deferrent, vt habet Torellus *tom. 3. ad ann. 1237. nu. 10.* dicens: *Ecce quod præter Ordinem Eremitarum B. Io: Boni, cum quibus erat PP. Minorum controuersia, erat Ordo verus, & essentialis Eremitarum S. Augustini, cum quibus huiusmodi controuersiam prædicti Minores non habebant, eo quia de facto habitum nigrum, vel album gerebant*) cum solis Ianbonitis, & Brictinensibus locutus est in ea Constitutione laudatus Gregor. IX. vt notant Marquez *de Orig. Eremit. cap. 3. antè §. 1. Secundò* (sic ipse) *Gregorius Papa IX. non est locutus de Ordine, qui Eremitarum S. Augustini appellatur, & cui cæteri vniti sunt: Sed de sola B. Io: Boni Congregatione, quæ posterior erat, cum ab illo Regulam, & habitum receperit; & de eadem Congregatione locutus est Alexander IV., quia inter eam, & Minoritas super habitus similitudine fuerat controuersia.* Thomas de Herrera *resp. pacific. 4. nu. 127.* per hæc verba: *Aduerta primò controuersiam, vt constat ex sæpè citatis Bullis Gregorij IX. & Alexandri IV. exortam fuisse inter Patres Minores, & Eremitas B. Io: Boni*; & repetit *nu. 243. & 249.* vbi: *Controuersia Minorum non erat cum Congregatione Eremitarum S. Augustini, sed cum Congregationibus Eremitarum Brictinensium, & B. Io: Boni*; Et *num. 262. & 327.* vbi sic: *Decretum Gregorij IX. tantum directum fuit ad Congregationes Eremitarum B. Io: Boni, & consequenter ad Congregationem Eremitarum Brictinensium: non verò ad Congregationem specialiter dictam Eremitarum S. Augustini.* Emanuel Leal. *Chrysol. purificat. purificat. 6. exam. 7.* de eadem Gregorij Constitutione sic: *Tratou somente de Congregaçam de S. Ioao Bom, que era muito mas moderna.* M. Ioseph Sabbatinus *lib. 3. Vindic. sect. 1. §. 12.* de eadem: *Hic nihil aliud Pontifex intendit, quam Eremitis Ioannis Boni, qui Ordinis S. Augustini etiam sunt uocati, diuersam habitus formam à Minoribus præscribere.* Et tandem Torellus ad *ann. 1237. n. 9.* & ad *ann. 1240. n. 5.* & clarissimè ad *ann. 1256. n. 5.* contrà Vadingum, sic: *Qui, & si uiderit* (idest Vadingus) *quod Papa in dicta Bulla* (scilicet Alexandri IV *litteras nostras*) *non loquitur directè præterquam de PP. Ordinis B. Ioan. Boni, & Brictinensium, quoniam cum his, & non cum alijs litem habuerunt Patres Franciscani tempore Gregorij IX. vt cuique erudito notissimum est; nihilominus ipse* (idest Vadingus) *vult eam directam fuisse ad ueros Eremitas Augustinianos, quod est falsissimum.* Et ideò illis solis ea manicarum protensio præscripta, vt ibid. *num. 242.* sic concludit Herrera: *Gregorius IX. non præscripsit habitum Congregationi Eremitarum S. Augustini, sed Congregationi Eremitarum B. Io: Boni, & Brictinensium.*

566 Subsequenter posteà, & adhuc antè vnionem generalem Ordinis inualuit idem protensarum manicarum vsus in altera saltem ex Guilelmitarum Congregationibus Alemaniæ dicta, iuxtà hæc cuiusdam Innocentij IV. Constitutionis dat. vt dicit Marquez *ibid. cap. 13. §. 13.* Lugduni 9. Iannuar. Pontific. *ann. 6.* seu de 1249. vt habet Herrera *d. resp. 4. n. 22.* & *resp. 5. n. 186.* (si tamen vera est) verba: *Cum igitur dilecti filij Prior, & Fratres Eremitarum in partibus Alemaniæ Ordinis S. Guilelmi vestiti laneis cucullis, & curtis vsque ad cauillam, seu iuncturam pedis, cum manicis benè latis, & longis, nullo alio superinduto colore, nisi quem lana earum causa materia primordialis ipsa contraxit, latis quoque circumcincti corrigijs desuper, cum congruis Religioni cultellis, & baculos deferentes in manibus, & calceati incedere teneantur secundum sui Ordinis instituta.* Dixi altera saltem ex Congregationibus Guilelmitarum, scilicet Alemaniæ, cum nullum inueniam fundamentum idem de toto illo Ordine asserendi; licet enim dicatur, *secundum sui Ordinis instituta*, sensus est secundum instituta dictæ Congregationis Alemaniæ, & non totius Ordinis Guilelmitarum, qui teste Herrera *resp. 5. nu. 169.* in plures Congregationes diuidebatur: *Ordo Eremitarum* (sic ipse) *à S. Guilelmo institutus in eam numerositatem excreuit, totque Prouincias illustrauit, vt in plures Congregationes diuisus varia sortitus sit incrementa, aut decrementa, & mutationes. Alia enim fuit Congregatio Thusciæ; alia Congregatio Eremi S. Guilelmi in Diæces. Vrbeuetana; alia Congregatio S. Benedicti de Monte Fabali; alia Alemaniæ; alia Franciæ; alia Hispaniæ, & fortassis aliæ*; stante namque ea multiplici diuisione verba illa *secundum sui Ordinis instituta* non benè ad omnes illas Congregationes referri videntur; sed ad illam solam Alemaniæ prout & iterum *num. 800. & seq.* Et iuuatur hæc intelligentia ex eo, quod, cum ex vna parte quidam Guilelmitæ iam de 1238. ex Gregorij IX. indulto ad D. Benedicti Regulam: quin ad Cistercienſium statuta ex altera præfati Innocentij IV. Constitutione transijssent, vt *quodlib. 4. dub. 8.* ostensum est; & ex alia delatio cultellorum, quæ in Benedictina, non verò in Augustiniana Regula præscribitur, clarè suadeat, hanc Congregationem vnam ex illis esse, quæ huiusmodi transitum fecerunt, benè ipsa potuit manicas sibi protensas, eo modo ac cultellos, statuere; quod non militat de toto Ordine Guilelmitarum, cum numquam totus sub D. Benedicti Regula fuerit, vt d. *dub. 8.* ostendimus; adeòque si *clausula secundum sui Ordinis instituta* de Congregationis Alemaniæ intelligenda est institutis, de illa sola verificatur & protensarum manicarum delatio. Quod si his non obstantibus de toto Guilelmitarum Ordine præfata Innocentij verba esse intelligenda quis velit, non contendam, cum ea Innocentij Constitutio sit altera Gregorij IX. incipien. *Dudum*, in qua manicæ protensæ statuuntur, tredecim annorum spatio posterior; quo medio tempore benè eas potuerunt omnes illæ Congregationes inter sua instituta inserere.

567 His ergò positis duo mihi certa sunt; primò, protensarum manicarum vsum in Ordine Eremitarum canonicum esse, vt potè ex Pontificia Sanctione, seu præfato Gregorij IX. decreto inductum; & quamuis Ianbonitis primò directum fuerit, eo benè frui potuerunt, prout subsequenter fruiti sunt Patres Eremitani,

ni,

ni, eo modo, quo, vt vidimus vsi sunt Guilelmitæ; & eo modo, quo priuilegio vni Congregationi concesso frui potest & totus Ordo; & licet Alexander IV. tunc, vt *num.* 559. dictum est, Episcopis inhibuerit, eos ad huiusmodi manicas constringere, non inhibuit propterea Fratribus, eas deferre, si vellent, prout de facto deferre videmus; & vtique vigore dictæ Constitutionis Gregorij IX. *Dudum*, prout apertè declarant Carolus Moreau in *Vindic. part. 2. cap.* 17. Thomas Guichens in *not. ad cap. 5. Constitutionũ Ordinis* de 1649. impress. Romæ apud Caballum, & ferè omnes de Eremitarum habitu scribentes. Quæ pro veritate dicta volo, & ad eorum confusionem, qui huiusmodi manicas aut irrident, aut vanitatis inuentionem immeritò spargunt, cum ab Apostolica Sede effluxerint. Certum est secundò, quod in institutionibus Reformationum à Patribus ipsis calceatis angustæ manicæ restitutæ sunt; De Peruana namque sic in *Chronic. Peruan. tom. 1. lib. 1.* Scribit Antonius Calancha: *Los abitos negros que vestian todos, eran de panete basto, o gerga gruesa, estrechos, y pesados, manga moderada, y capilla pequeña*; & confirmat Bernardus Torres *Hist. Peruan. lib. 2. cap. 7.* per hæc verba *Però ya su forma de habito es como la nuestrá con manga de punta aunque de materia mas grossera, mas reformada y estrecha, que en los Conuentos de la Obseruancia.* Idem vidimus de Hispanica *num.* 536. & de hac, quæ Italiæ dicitur, sic in Constitutionibus à P. Generali Ordinis, vt *num.* 451. dictum est, confirmatis: *pariter & manicæ, quarum longitudo manus cooperiat: latitudo verò oris earum vnius palmi tantummerit.* Vnde repeto, & concludo vtramq; cucullam, & cum angustis, & cum protensis manicis locum habere in Ordine; seu cucullam vtramque differentiam apud Eremitanos amplecti.

DVBIVM X.

De Cuculli, seù Caputij accidentalibus.

568 PRO cucullo caputium venire iam patet ex titulo; & pro accidentalibus, tum eius cum tunica vnionem, vel separationem, tum acumen, vel rotunditatem intelligo. Et quoad primam partem inuenio antiquitus in Ordine tunicis assuta caputia, prout habent Marquez de Orig. *Eremit. cap. 22.* Herrera *respons. pacific. 4. à num. 149. ad 153.* & insinuatum est supr. *nu.* 549. & Mag. Lupus de S. P. Augustini caputiorũ. *quæst. quodlib. cap. 20.* In præsenti tamen vtraque Calceatorum, & Excalceatorum familia à tunicis seiuncta defert. Quoad secũdam verò, licet habeam à Petro Marchant in *lib. 12. fundamen. Ordin. Minor. part. 1. tit. 5. fundam. 5. §. 6. ventilab. 2. ad cap. 2. pag. mihi* 120. *col.* 2. Eremitarum caputia non debere esse rotunda, sed ad minus quadrata, & hac de causa sub tali forma à Clemente VII. Capucinis concessa, quia Eremiticam vitam ducere volebant: *Congregationi* (sic ille), *quæ posteà Capucinorum dicta est Clemens VII. per Bullam, quæ incipit Religionis Zelus, datam ann. 1528. 3. Iulij concessit caputium quadratum, non alio quidem motiuo, vel titulo, quam quia eremiticam vitam ducere intendebant*; qualia, & in Ordine nostro fuisse olim testatur Alphonsus Falcumbellus in *Defens. super benedict., & distribut. corrigiar. num. 2.* nos redarguens, quod acuminatam caputij formam geramus, *cum tamen semper rotundam, seù tantisper superquadratam tulisse ipsum Augustinum immemorabilis non solum prodit totius Ordinis Augustinensis consuetudo: verum & antiquæ testantur imagines.* Licet, inquam, hæc habeam de Eremitarum caputijs, quia tamen ex vna parte formiter acuminata sunt in hac mea Congregatione, & ex altera corũ, quæ à Patribus meis Calceatis deferuntur, rotundam formam nullatenus impugnare intendo; solum rationes, & fundamenta, quibus acuminata nos gerimus (à contrario Patrum Calceatorum, vsu præscindendo) ne de nouitate arguamur, in præsenti producam.

569 Et primum fundamentum est auctoritas Marquez, qui acuminatum caputium Eremitis conuenire sentit; dum enim *ibid. cap. 16. §. 1.* explicat rationem, quarè B. Io. Bonus acuminatum caputium assumpserit, dicit id egisse, quia Eremita erat: *Ratio, quarè, sic ipse, simili caputio vsus fuerit B. Io. Bonus, captu facilis est, quia cum vitam eremiticam gereret, & aliquãdo cæli inclementiæ expositus, pro tegendo ab aquis capite eo indigebat; hoc enim de causa in suis tunicis simile caputium deferunt pastores.*

570 Secundum. Ratio, siuè natura cuculli; cuculli namque propriè dicuntur ea inuolucra papyracea Propolarum per Martialem *lib. 3. epigr.* eius commentatorem Domitium Calderinum *ibi verb. cucullus*, & Franciscum Mariam Grapaldum in *tract. de partib. ædium lib. 2. cap. 9. de Bibliothec. pag. mihi 103. verb. eod.* & in *tract. de verb. signific. pag. 136. sub d. verb.* quæ absque dubio desinunt in acumen, vt clarum est obseruanti, & explicuit Theophil. Raynaud. *tom. 13. Philologic. pag. 631. col. 1.* dicens: *Et verè cucullus, propriè dicitur de papyraceis illis inuolucris forma pyramidali, quibus pigmentarij, & propolæ obuoluunt suas merces.* Ab horum autem cucullorum formã genus vestis, quo caput tegitur, cucullus dicitur, iuxtà Perottum in *Cornucop. siuè Comment. lingu. latin. col. mihi 858. vers. 55. Bardocucullus genus vestis amiculum habet, quo caput tegitur, à forma dicitur cucullus; nam propriè cucullus est papyraceum tegmentum, quo pigmentarij, &c.* & ideò cum acumine: *Cucullus vestis* (ita Ioseph Laurentius in *Amalth. seù Onomastic. verb. cucullus*) *aut capitis tegumentum acuminatum, capuccio.* Vndè ex his papyraceis cucullis Monachales cucullos, qui capitis tegmina sunt, acuminatos volunt Benedictus Heftenus *disquisit. Monast. lib. 5. tract. 3. disq. 3.* Octauius Ferrarius *de re vestiar. p. 2. lib. 1. cap. 22.* Franciscus Biuarius de *veter. Monach. lib. 2. cap. 11. §. 2. num. 20.* Laurentius Landmeter. de *veter. Cleric., & Monach. habitu. lib. 1. p. 2. cap. 9.* Gerard. Vossius in *Ethymol.*

verb.

verb. cucullus. Aubertus Miræus in *Codic. Regul. in not. ad Regul. Canonic. verſ. vt Canonici cuculla*, Nicolaus Deſnos in *Canonic. Secul.*, *& Regul. lib. 3. cap. 37.* à quorum verbis, vt tædium effugiam, abſtineo,

571 Tertium. Myſtica ſignificatio, pænitentiæ ſcilicet, quam ratione ſtatus profitentur Monachi; pænitentium ſiquidem habitui conuenit, vt capitis tegmen ſit acuminatum. Pro quo ſufficit Hæftenum audire ſic, *loc. cit.* diſſerentem: Verum vndè euenerit, vt Religioſorum quorumcumque capucia in pyramidalem deſinant formam, ſiue ea ſuper caput erecta, ſiuè in dorſum reflexa ſint, opere pretium hic fuerit expendere. Id autem indè accidiſſe credimus, quod antiquus pænitentium habitus, vt ex ſacra ſcriptura conſtat, fuerit ſaccus, quem etiam Prophetæ, vt ad pænitentiam populum adhortarentur, deferebant. Cum autem Monachi pænitentiæ aſſumpſerint ſtatum, veterem ſaccum etiam ſuo expreſſerunt habitu, quod obſeruauit, & explicauit Ioãnes Heuſden, de quo Buſchius in *Chronic. Vindeſinen. lib. 1. cap. 16. Quid eſt caputium niſi ſaccus? vt ſi quis ſaccum induat, & in vno eius angulo integro faciat foramen, per quod poſſit videre, & caput ſuum extendere, reliquum autem angulum ſacci illius integrum ſuper ſcapulas per dorſum, quaſi tympam, ſiuè cucullam reflectat; tunc omnium penè Monachorum conſuetam capparum habet formam, licet in modo, colore, & amplitudine iuxtà Ordinum differentiam variè ſæpè formetur*. Id ipſum à noſtro Laurentio Beuard obſeruatum, qui ità ſic explicat *Param.* 15. ſaccus quadratus, & æque largus in ſuperiori, atque inferiori parte ſi capiti imponatur, altera cuſpidum velut cornu ſuper caput efficit, Hæc Hæftenus.

572 Quartum. Quia Monachorum Ægyptiorum cucullos, à quibus Auguſtinianorum veſtes deſumptæ ſunt, acuminatos fuiſſe docet Nicephorus *lib. 9. Hiſt. Eccles. cap. 14.* dicens: *Cæterum reliquorum quoque Ægyptiorum Monachorũ amictus, &c. capitis verò tegmen acuminatum, vt ſimplices ſint, & iniurias non vindicent purèque, & innocenter viuant, lactentium puerorum inſtar, quorum capita einſmodi lineis mitris operiri ſolent*. Indicatque Sozomenus *lib. 3. cap. 13.* ſic de eiſdem ſcribens; *Caput integumento, quod cucullam appellare ſolent operiebant, quo oſtenderent, ſe vitam proindè ſimplicem, atque ſinceram agere, atque pueros lacte nutritos, quorum caput huiuſmodi thiaris obuoluitur, vt tegatur ſimul & foueatur*: Thiaras namque, & Mitras iſtas monet in *Interpret. voc. Eccleſ. verb. Mitra* Onuphrius Panuinus, *eſſe pileum acutum, quo Ægyptij vtebantur*: Et poſt Nicephorum Alardus Gazæus in *cap. 4. lib. 1. Caſſiani*. Marcus Antonius Maſſa in *not. ad cap. 14. libi 1. Iordani de Saxon. verb. per cucullam*. Ludouicus Cerda in *Aduerſar. Sacr. cap. 44. num. 12.* Nicolaus Deſnos *loc. ſup. lib. 3. cap. 37. & lib. 4. cap. 17.* Franciſcus Biuarius *cit. cap. 11. n. 20.* Hæftenus *ead. diſquiſit. 3.* Antonius Caracciolus in *Synopſ. veter. Religioſ. p. 2. verb. Pileis*. Theophil. Raynaud. *d. tom. 13. pag. 631. col. 1.* & probat Georgius Ambianat. in *Tertull. redinin. tom. 2. ad lib. 2. de Pallio. cap. 1. §. 3. obſeruat. 2. pag. 518. col. 2. litt. C.*

563 Quintum. Picturæ, & imagines antiquæ; primò, S. P. Auguſtini cum acuminato caputio; quarum vna in Sacrario Lateranenſis Baſilicæ, & altera Auguſtino Fiuizzano Sacrarij Apoſtolici Præfecto à Clemente VIII. donata, de qua Mauritius à Matre Dei in *Sucr. Erem. lib. 1. cap. 3. §. 2. pag. 100.* quibus multum deferendum per Menoch. *conſ. 1110. num. 26. vol. 12.*, *Rot. in Florentina portionis. 12. Iunij. 1629. coram Qucipo*; maximè cum habitus, qui in dictis picturis exprimitur ità concordet per omnia cum S. P. Auguſtini habitu, quem Mag. Chriſtianus Lupus *d. quaſt. quodlib. cap. 120.* deſcribit, vt neſciam, ſit ne delineatio Lupi deſcriptio picturæ, vel pictura imago deſcriptionis; ſic enim ipſe: *Planè hic habemus Monaſticam Auguſtinianæ veſtis formam. Primò erat tunica conſuta à fullonibus in ligno crucifigi; hoc eſt non erat Collobium, ſed tunica manicata* (non tamen prolixè ſed ad differentiam collobij, vt *n. 554.* dictum eſt) *Deindè homo illam induens intrare debebat per oram ſuperiorem; hoc eſt non erat antè aperta, ſed clauſa per totum. Poſtremò habebat oram, vbi aperiebatur capitium, hoc eſt erat veriùs Bardocucullus, qualem hodiè geſtant Fratres Capucini*; ſeù vnitus erat tunicæ cucullus, & acuminatus iuxtà ſuperiorē de Bardocucullo adnotationem. Secundò eorum Religioſorum, qui in lamina quadam in fundamentis antiquiſſimi ædificij Hipponenſis reperta cum Carolus. V. in expeditione Tunetenſi Hipponem expugnauit, quamque Eques Neapolitanus Hieronimo Seripando dono dedit; & in libro quodam Arabico olim in Regum Marocenſium, modò in Regiâ Bibliotheca S. Laurentij Scoriaꝛij aſſeruato viſuntur, & quibus ad antiquitatem habitus Auguſtiniani comprobandam vtuntur Marquez *cap. 4. §. 13.* Cruſenius *part. 1. Monaſt. Auguſt. cap. 17.* Petrus de Campo in *Hiſt. Ordin. part. 1. lib. 3. cap. 56.* Herrera *reſp. 4. n. 82.* Carolus Moreau in *Vindic. p. 1. q. 11. in fin.* de illis enim tres primi ſcribunt, quòd *eodem erant induti habitu, quo nunc* (de ſe ipſis loquuntur) *nos induimur, excepto, quod capillæ, ſeù caputia erant aliquanto maiora, & formæ paruumper diuerſæ*; ſcilicet, quod vbi Patrum Calceatorum caputia ſunt modò rotunda, illa eorum Fratrum deſinerent in acumen; non enim alia cogitari poteſt diuerſitas, quoad formam, vt clarius Carolus Moreau *ibid: niſi quod eorum capitia nec tam breuia, qualia noſtri Itali; nec cubitalia ſicut noſtri Galliæ Diſcalceati*; ideſt non adeò acuminata, ac illa Excalceatorum Galliæ ſed longiora caputijs Excalceatorum Italiæ, quæ omnia acumen exprimunt.

574 Sextum. Exemplum Ianbonitarum, qui verè Eremitæ Ordinis S. Auguſtini, licet in Congregatione diſtincta cum acuminatis caputijs incedebant, vt probat controuerſia cum Fratribus Minoribus ob identitatem habitus, de qua *dub. præced.* cum namque Franciſcanorum

rum

rum cucullipyramidalem formam haberent, testibus, quo ad D. Franciscum Bartholomeo à Pisa in *Conformit. fruct.* 16., & Luca Vadingo in *Annal. Minor. ad ann.* 1208. *n.* 4. vbi sic: *Tunica* (scilicet S. Francisci) *erat rudis, hispida, caputiumque ad scapulas pendebat acuminatum*, & subdit, quod tali habitu semper vsus fuerit, præterquam quod *capitium aliquando magis, vel minus pyramidale, aut minus acutum assueret*. Et quoad vniuersum Ordinem, vsque ad tempora D. Bonauenturæ (qui acuminata caputia in rotunda conuertit) Sedulio in *Comment. ad. cap.* 2. *§.* 1. *vit. S. Francisci*. Rodulph. Episcop. Senogall. *lib.* 2. *de Relig. Seraph.* Alphons. Ciacon. in *Gregor. X.* Hieronym. Cortesio in *Histor Veron. p.* 1. *lib.* 7. *ad ann.* 123. Ioan. Rouffer. de *Stat, & Orig. Ord. S. Francisci. cap.* 2. *q.* 3. Francisco Longo à Coriolano in *Breuiar Chronolog. ad ann.* 1288. & *ad ann.* 1525. Marquez. *d. cap.* 4. *§.* 10. & *cap.* 13. *§.* 18. Vadingo. *ibid. ad ann.* 1260. *n.* 17. & Bordon. *resol.* 87. *nu.* 28. Si è contra Ianbonitarum rotundi fuissent, non fuisset præfata inter eos habituum identitas, etiamsi in colore conuenissent, eo modo, quo de facto Capucini distinguuntur à Minoribus de Obseruantia, per hoc, quod hi rotundum, illi acuminatum gerant caputium, etsi in cæteris maximè colore conueniant; Vndè acuminata & Ianbonitarum caputia dignoscuntur.

575 En modo Magistri Marquez clarissimum huius veritatis testimonium. *cap.* 13. *§.* 8. postquam Innocentij IV. constitutionem: *Admonet nos &c.* retulisset, dicit. *Colligitur secundò multa probabilitas, qua scribunt Authores gloriosum S. Franciscum Religionis Minorum Fundatorem, antequam illam plantasset, in B. Io. Boni Congregatione fuisse, quia vt cap.* 26. *§.* 2., & 3. *videbimus color, & forma habitus huius Congregationis Minorum Ordinis originem praecesserunt; & si in ipsa vixisset iste stigmatizatus Seraphim suis Fratribus habitum, qui cum illius Fratribus similitudinem præseferre, & ob eam lites gignere posset, præscribere cauisset. Et certum est, quod habitus Minorum habitui Fratrum B. Io. Boni, vt constat ex Breue, tum coloris, tum forma ratione similis erat.* Et post aliqua. *Et quoad formam notandum, quod caputium altum, & acuminatum, quo hodierna die Patres Capucini vtuntur, fuit Religionis Seraphicæ habitus originalis, iuxtà Rhenati Choppini obseruationem, quod S. Bonauentura reformans, in rotundum commutauit; & hoc fuit fundamentum Volaterrano dicendi, Minores antè D. Bonauenturam more pastorum efformatas vestes induisse, quia altum, acuminatumque caputium ad instar caputij PP. Capucinorum pro tegendo capite in suis tunicis pastores habebant. Et hoc eodem habitu vsus fuit B. Io. Bonus, & ab ipso desumpsit S. Franciscus; quia si nigro se caputio, quo nos Eremitani Augustinenses modo vtimur, se cooperuisset* (idest B. Io. Bonus) *non adeò Franciscanis Patribus assimilari potuissent sui Fratres temporibus Gregorij IX. & Innocentij IV.* (quando Minorum caputia non adhuc D. Bonauentura reformauerat) *vt in eis discernendis decipi potuerint populi.* & *rursus cap.* 36. *§.* 1. *In omni eo, quod potuit, B. Franciscus in sui Ordinis fundatione B. Io. Bonum est imitatus; quod satis manifestè ostenditur in habitu, qui eiusdem coloris, & formæ fuit excepto cingulo, cuius loco funem substituit, quia caputium altum, & acutum, quod modò PP. Capucini deferunt, est ipsemet habitus in sui Ordinis origine à S. Francisco delatus, & à B. Io. Bono antè gestatus.* Quo nihil clarius ad Ianbonitarum acuminati caputij comprobationem.

576 Hæc sunt inquam fundamenta, quibus acuminatis cucullis vtitur mea Congregatio; quid quid sit, an antè vnionem rotundi fuerint, nec ne in Ordine Eremitarum; quod vt dixi, sicut impugnare non intendo, sic nec opus est determinare. Casu tamen quò vera sit hæc Coriolani in *Defensor. Ordin. verit.* 2. *resp. ad.* 9. *argumentum* assertio: *Quia, vt dicit Iordanus, talem formam accepit B. Franciscus in quodam nostro Eremitorio apud Saxetum propè Lauernas, vbi S. Franciscus fecit pænitentiam, nec voluit discrepare à nobis nisi in cingulo*; Sicuti hæc altera Hieronymi Roman. *lib.* 2. *Histor. August. cap.* 2. circa rationem determinationis habitus nigri ab Alexandro IV. factæ, *porque de otra manera no nos differenciauamos en niguna cosa de los Franciscos, saluo en que vsauamos de baculos en las manos*; quam repetit *cap.* 8.; & *lib.* 6. *de Republ. Christian. cap.* 6. & *in centur. ad ann.* 1256. sicut & Io. Gonzalez de Critania, qui in *Epitom. Vit. S. August. §.* 2. *cap.* 8. *pag.* 100. eadem scribit; seu quod & Eremitarum, de quibus isti loquuntur, caputia acuminata fuerint; Casu inquam, quo res ità fuerit, cur modò rotunda sint, alia mihi non obuiat ratio, nisi ea, ob quam sua ex acuminatis in rotunda mutarunt & Franciscani; seu ob maiorem commoditatem, vt habet Franciscus Haroldus in *Epitom. annal. Minor. ad ann.* 1260. *num.* 4. vel pro indicando se in schismate Federici II. Imperatoris partes sustinere Summi Pontificis, qui ea occasione pro suis distinguendis caputium rotundum demandauerat, vt referunt Io. Rousserius. *d. cap.* 2. *q.* 3. Franciscus Longus à Coriol. *ibid. ad ann.* 1288., & cum Albaspina, & alijs verius putat Arturus in *Martyrolog. Franciscan. ad.* 3. *Aug. §.* 15. & quod fortè hac de causa rotunda sumpserint & Eremitani. Dixi casu, quo, quia de hoc agere nolo, & veritati locum relinquens, ex suppositione tantummodò loquor.

DVBIVM XI.

De veste interiore, siue interula, aut subucula.

577 ET quid circa huiusmodi interulas vsitatum in Ordine extra rem non erit inquirere; & quoad S. P. Augustinum Mag. Christianus Lupus *interulam lineam*, & nequaquam *laneam* ipsum adhibuisse scribit in sæpè cit. *quæst. quodlib. cap.* 20., & dicit hoc testari eumdem Augustinum *serm.* 45. *de diuers.* in illis verbis: *quæritur à nobis quid sit lana, quid sit li-*

 num?

rum? lanam carnale aliquid puto; linum spirituale. Hoc conijcere audeo ex ordine vestimentorum nostrorum; interiora sunt enim linea vestimenta, lanea exteriora, supponens in ly *vestimentorum nostrorum* sua pariter vestimenta inclusisse, & dè eis etiam locutum Augustinum. Sed non videtur hoc conuincens argumentum. Potuit namque ea verba protulisse Augustinus ad exprimendum communem vsum hominum, qui interius lino, exterius lana induebantur, & induuntur: non autem ad indicandum, se similiter sub exteriore lana linum gestasse, eo modo quo illa verba *serm. 2. de commun. vit. Cleric. Nemo det mihi Birrhum, vel lineam vestem* (quarum nomine vestes non Ecclesiasticas sed profanas venire probat Ioseph Sabbatinus in *Vindic. lib. 3. sect. 1. §. 6. & 7.*) non adduxisse Augustinum ad indicandum, se talibus vestibus vti consueuisse; sed tantum ad vestis pretium explicandum, obseruat idem Sabbatinus *ibid.* Et ità credendum, cum aliàs propalare, quod sub exteriore veste lineam deferret extrà rem omninò fuisset; & ad eius, de quo loquebatur, intentum sufficiebat, quod communiter eum morem obseruarent laici, siuè sæculares; & aliàs certum est, olim Monachos iuxtà carnes cilicium adhibuisse, vt probat F. Leo Carmelita in *Philocal. & Analect. tract. 2. tit. 2. cap. 4 per tot.* cui posteà camisciæ laneæ successerunt; & insuper patet has maximè conuenire pænitentibus, & lugentibus, quales sunt Monachi, vt benè elucidat Hæftenus *lib. 5. disquisit. tract. 3. disq. 7.* & tenet Emanuel Gonzalez in *cap. cum monasterium de Relig. domib. in not. ad verb. lineis camiscys*, & idem Leo *ibid. cap. 3. num. 17.* quo probabile redditur, & lanam ad carnem adhibuisse Augustinum.

578 Sed quidquid sit de hoc, quamuis Augustini tempore lineas interulas permissas admitteremus, modò Regularibus inhibentur, *cap. Monachos. de stat. Monach.* vbi Barbos. *nu. 2.* Fagnanus pariter. *n. 2.* Gonzalez *loc. supr.* Tamburin. *de Iur. Abb. tom. 1. disp. 27. q. 1. n. 4.* Eminentiss. Laurea in *Epit. canon. verb. Regulares quo ad vestem.* Et ideo & Patribus Eremitani Ordinis prohibentur ab eorum Constitutionibus *cap. 25.* ibi: *Fratribus exceptis Sarabolis iuxtà carnem vestimentis lineis non vtantur, nisi in casu infirmitatis, & de sui superioris licentia, sed laneis tantum.* Et nobis Excalceatis per nostras *part. 1. cap. 12. §. 1.* vbi *Fratres exceptis famoralibus, seù mutandis iuxtà carnem vestibus lineis non vtantur, sed laneis, nisi in casu necessitatis, & de sui superioris licentia speciali.*

DVBIVM XII.

De PP. Calceatorum, & Excalceatorum habituum differentia, & approbatione.

579 Aliquam habitus differentiam inter Reformatos, & Obseruantes congruere tenet, & docet Herrera, dum in *Alphab. Augustinian. litt. N. verb. Monasteria, pag. 205. de Neapolit. Conuent.* considerans, quod reformata Congregatio S. Io: Carbonariæ Ordinis S. Augustini differebat aliqualiter in habitu à Patribus Calceatis, sic habet. *Induebantur Patres illius Congregationis dissimili à reliquit habitu. Æquum sanè, & rationi valdè consentaneum, vt nouitia Reformationes non eodem omninò habitus schemate vtantur, vt ex aliquali vestium discrimine discernantur à populo; & si quid sæculares minus bonum in claustrali Monacho aduerterint, non detrahant Obseruantibus, & vtrosque eiusdem farinæ, vel non dissimilium morum arbitrentur.* Quarè non mirum, quod & inter Calceatos, & Excalceatos reperiatur. Quæcumque tamen illa inspicitur, siuè in materia, siuè in forma, accidentalis est; & vtriusque familiæ habitus quoad substantiam est verè Augustinianus. Nec minus Patres Calceati, nec magis Patres Excalceati, aut è contrà substantialem S. P. Augustini habitum deferunt; cum supra *dub. 4.* in tunica seù cuculla, aut cappa nigra, cum caputio, & zona coriacea eum consistere conclusum sit; quæ omnia tam Calceatis, quam Excalceatis communia sunt; nec protensior, aut strictior manica; nec cucullorum rotunditas, aut acumen; nec calcei, aut sandalia, quæ accidentales differentiæ sunt, quidditatem habitus Augustiniani diuersificant; nec per eas aut illi, aut isti minus, plusue S. Augustini Filij.

580 Et quod vtrique familiæ satis esse debet est, quod vtriusque habitus forma fuerit ab Ecclesia approbata. Calceatorum siquidem in supra posito Gregorij IX. decreto, quo, vt dictum est *n. 567.* vti potuerunt non solum illa, aut altera Congregatio, sed totus Ordo, sicut de priuilegijs *n. 311.* obseruauimus. Excalceatorum verò primò à Clem. VIII. tum in Constit. *Decet Romanum Pontificem*, de qua *supr. nu. 398.* in qua Congregationem se instituisse, seu approbasse dicit; tum in altera, *Pastoralis officij*, vt mox dicetur, in qua eorumdem habitum, siue in materia, & in forma consimilem ab alijs deferri prohibet; quæ omnia inuisceratam habent eorum habitus approbationem. Deindè à Paulo V. in Constit. *Sacri Apostolatus &c.* die 5. Maij 1620. qua confirmando specificè Constitutiones, eorum habitus, & cum omnibus suis accidentalibus differentijs indiuiduam formā approbauit, excepta caputij forma, de qua nihil in Constitutionibus; approbatam tamen scio ab Vrbano VIII. per litteras, *Diuina Maiestatis &c. 19. Martij* 1641. apud Mauritium à Matre Dei in *Sacr. Erem. pag. 220.* in approbatione pariter specifica Constitutionum Congregationis Galliarum, in quibus *3. p. cap. 2. de vestiendis Fratribus §. 5.* sic: *Manicarum longitudo manuum digitos attingat: latitudo verò oris earundem erit circiter vnius palmi. Caputium latitudine scapulas non excedat, eritque rotundum in anteriori parte cum cuspide in posteriori ad corrigiam vsque pertingens, in summitate verò parumper acutum.*

581 Et quoad Excalceatos Italiæ, ità approbatam obseruo, vt eorum habitus, vel illi in materia, & forma similem deferre nemo valeat *sub pæna*

pæna Excommunicationis latæ sententiæ, etiam ex ipsis Patribus Calceatis, *nisi eorum Congregationis membrum actualiter existat*, vi memoratę Clementis VIII. *Pastoralis officij* Constitutionis sub 25. *Septembris* 1604. vt in nostris litteris Apostolicis *litt.*4. & huiusce posterioris S.Cong. Decreti.

Decretum S. Congregationis Regularium contra gestantes habitum similem habitui Discalceatorum S. Augustini Italiæ.

INtroducta aliàs per appellationem in S. Congregatione Cardinalium negotijs Episcoporum, ac Regularium præpositorum controuersia inter Ordines Eremitarum S. Augustini Conuentus S. Mariæ de Oliua, seù de portu nuncupati, nec non Discalceatorum seù Reformatorum eiusdem Ordinis Conuentus S. Mariæ Veritatis Neapolit. Regulares de, & super delatione habitus, quæstuatione, rebusque alys in processu causæ huiusmodi deductis iam pridem exorta, Illustrissimi S. eiusdem Congregationis Patres, Illustrissimo Bonzio referente, sententia D. Nuncij Apostolici Neapoli residentis in prædicta causa lata, litteris Apostolicis in forma Breuis fel. mem. Clementis Papæ VIII. nec non prædicto processu diligenter examinatis, & partis vtriusque Procuratoribus auditis, censuerunt Fratribus Conuersis, seù Oblatis supradicti Conuentus S. Mariæ de Oliua quæstuarijs, vt caputium gestent rotundum cum scapulari magno, & lato, vel si maluerint, absque scapulario, palliaque deferant longiora prædictis Discalceatis, quæ medias saltem vsque tibias pertingant, iniungendum: non autem scapulari paruo, & angusto ad instar eorumdem Discalceatorum, nec tunica cum manicis, quæ in extremitatibus latitudinem vnius palmi dumtaxat excedat, sed manicis amplioribus vtantur; ne præterea incedant Discalceati, aut cum sandalys, sed calceamentis, & caligis, quæ appareant, vtantur, prohibendum. Vestes, & habitum ex quolibet panno nigro etiam vili & grossiori deferre concedendum; denique ne sub nomine prædictorum Discalceatorum quæstuare eisdem Conuersis, seù Oblatis S. Mariæ de Oliua inhibendum esse, prout præsenti Decreto respectiuè iniungunt, prohibent, concedunt, & inhibent, supradictaque omnia à cunctis Conuersis, & Oblatis huiusmodi sub Excommunicationis, alysque in dictis litteris Apostolicis, nec non superiorum arbitrio infligendis pænis, obseruari mandant. Romæ 27. Iulij 1618.

A. Maria Card. Gallus. *Locus ✠ sigilli.*
V. Theatinus Secret.

Atque hæc de habituum differentijs, & earum approbationibus. Quibus positis, præter iam hucusque considerata, opportunum esset hic respondere Carolo Moreau, & Mag. Thomæ Guichens, qui Excalceatorum habitum deformem, & ab Augustino alienum, & peregrinum, ille sæpè in *Vindic. part.2. cap.2.* 12.13. 15.17. *&* 20. alter vero in *not. ad cap. 5. part. 2.* Constitutionum Romæ apud Franciscum Caballum de 1649. impressarum appellant: Sed quia gratis impugnari scio, quod Ecclesia probauit, & inde vanum de habitibus concertare; Sicuti verba condono, sic respondere non curo.

DVBIVM XIII.

De horum habituum Sæcularibus communicatione.

582 REligionum omnium præsertim Mendicantium Prælatos suum respectiuè habitum alijs impertiri posse, Tertiarios, & Tertiarias instituendo, tradunt Lezana. *qq. Regul. tom.1 p.1 cap.3. nu.22. & p.2. cap.* 14. Bordon. *resol.75 n.34.* & suadetur ex S. Congregationis declaratione, de qua Io. Maria Nouatius in *Lucer. Regul. verb. Tertiary nu.* 4. Ciarlin. *controuers. forens. lib.1 cap.18 num.21.* Peyrin. *tom.1. in Constit.4. Sixti IV. ad §.7. n.39.* Io. Anton. Nouar. in *Summ. Bullar. comment.124. n.4.* Barbos. in *collect. decis. Apost. coll. 699. nu. 2.* Lauorius *lucubrat. var. tit.2. de funer. cap.11 nu.103.* Tamburin. *de iur. Abbatiss. disp.7. q.3. nu.7.* Nicolius in *Flosculis verb. Tertiariæ à num.2. & seq.* Lantusca in *Theatr. Regul. verb. eod.* Iacob Pignatell. *tom.2. consultat.34. n.29.* vbi legitur: *Superioribus autem Regularibus sufficienti facultate ad id à Sede Apostol. suffultis licere mulieres ad huiusmodi habitum recipere*; ex quibus talis facultas respectu Superiorum Ordinum Mendicantium infertur, prout in terminis Rota coram Merlino *decis. 720. nu.* 28. Lezan. in *Mar. magn. Carmelit. ad §.84. n.455.*

583 Quod à fortioribus dicendum de Superioribus Ordinis Eremitarum, cum hæc Religio speciali sit ad hoc à Sede Apostolica decorata priuilegio, vt referunt Ioan. Bapt. Confett. in *summ. mater. priuil. cap.* 14. Mirand. in *Manual. Prælat. tom.1 q.36. art.2.* Roderic. *qq. Regul. tom.3. q.72. art.3.* Lezàn. *d. cap.3. nu.22. & d. cap. 14. nu.10.* & in *Mar. magn. Eremit. S. Aug. ad §.8. num.21. & ad §.9. num.22.* ac in *Mar. magn. Carmel. ad §.34. num.269.* Tambur. *loc. sup. num.* 8. Donat. *rer. Regul. tom.2. tract.16. de Terciar. q.5. n.4.* Mallet. *Eccl. Hierarch. lib.8. tit.15. num.* 2. Rot. *loc. sup. n.27.* supponiturque, vt notat Lezana *d. cap.14. n.10.* à Sixto IV. in incipien. *Dum attenta*, quæ est Mare magnum Carmelitarum, dum illis hoc idem Eremitarum S. Augustini priuilegium communicatur per hæc verba; *Ad instar Mantellatarum, seù Pinzocherarum, aut Fratrum de pænitentia Tertij Ordinis Fratrum Minorum, & Prædicatorum, nec non Eremitarum S. Augustini.* Et verè, nam Bonifacius IX. hoc expressè concessit in incipien. *In sinu Sedis Apostolicæ &c. 7. Idus Nouembr. de* 1401. iuxta Empol. in *Bull. Ord. pag.* 53. & apud Confett. in *collect. litt. Apost. Bonifac. IX. n.3.* Quod priuilegium confirmarunt Eugenius IV. Martinus V. & Sixtus IV. vt videre est in Mar. magn. Eremit. S. Augus. apud Empol. *pag.332. §.10. 11. 12. & 24.* & Roderic. *tom.1. Bullar. Apost. inter Sixti IV. Bull.34. à num. 8. & seq.*

584 Et licet hic videatur esse sermo solum de Pinzocheris, seù fæminis; vndè fortè Rodericus *d. tom.3. q.72. art.3.* dixit, se non inuenisse inter Eremitarum priuilegia, quod possit Augustiniana Religio vtriusque sexus Tertiarios admittere; veritas tamen est, quod vtriusque

habitum impertiendi priuilegio fruitur. Et quando aliud non extaret, eo ipso quod Carmelitanis concessum est tale priuilegium à Sixto IV. scilicet pro vtriusque sexus personis vt in *d. Mar. magn. Carmelit.* apud Lezanam *nu. 84. ad instar Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum S. Augustini*, non obscurè indicatur, & supponitur Eremitanos quoque S. Augustini habuisse vtriusque sexus Tertiarios, vt eruditè ponderat Lezana *d. tom. 1. part. 2. cap. 14. n. 10.*, hoc est priuilegium regularem habitum vtriusque sexus personis impertiendi; nempe Tertiarios, & Tertiarias instituendi, qui Fratres, & Sorores Tertij Ordinis Eremitarum dicendi sunt, vt Lezan. *ibid. n. 14.* Deducitur etiam ab eodem Sixto IV. in Mar. magn. Eremitar. apud Empol. *loc. sup. §. 42.* vbi priuilegium hoc renouans habet: *Et vt Virgines, Viduæ, & coniugatæ personæ Mantellatæ, seù Pinzocheræ dicti Ordinis nuncupatæ prædictæ, &c.* verba siquidem *coniugatæ personæ* quæ etiam viros includunt, vtriusq; sexus Tertiarios complecti videntur per eumd. Lezan. *ibid. in fin.*

585 Sed quod omnem remouet difficultatem est expressa Pauli II. concessio apud Confett. in *d. collect. litt. Apost. verb. Paulus II. num. 1.* & Empol. *ibid. pag. 275.* in incipien. *Exposcit vestræ deuotionis, &c. prid. Kal. Septembr. 1470.* ibi: *Nos igitur Vobis, & successoribus vestris, qui pro tempore fuerint, exhibendi omnibus, & singulis personis honestis laicis masculini sexus, hoc à vobis deuotè requirentibus, mantellum seù habitum mantellatum &c. liberam concedimus facultatem.* Quod priuilegium non iam solos Congregationis Lombardiæ Vicarios, ac Priores respicit, vt non nulli dixerunt: Sed etiam Generalem, & Prouinciales Ordinis Eremitarum S. Augustini, vt patet ex titulo seù inscriptione Bullæ: *Paulus Episcopus &c. Dilectis filijs Generali, & Prouincialibus, Vicarijs, ac Prioribus Congregationis Lombardiæ Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini*; quo omnes complexi sunt, nempe Generalis, Prouinciales Ordinis, & insuper Vicarij, & Priores Congregationis Lombardiæ, cum hæc nec Generalem, nec Prouinciales habeat.

586 Et quando hæc Bulla Generalem, & Prouinciales Ordinis non directè afficeret, adhuc & eos afficeret ratione mutuæ communicationis priuilegiorum Congregationis Lombardiæ, & Ordinis ex Innocentij VIII. *Vacantibus sub Relig.* sub 17. *Kal. Decemb. 1486.* apud eumdem Confett. *ibid. verb Innocentius VIII n. 2.* & apud Empol. *pag. 192.* & clarius ex Bulla aurea Iulij II. *Dum fructus vberes. 7. Kal. Iul. ann. 1507.* apud Empol. *pag. 204.* vt dictum est *quodlib. 3 dub. 1.* Hinc est, quod de priuilegijs huiusmodi Tertiariorum verba facientes Iulius II. Leo X. & Clemens VII. Prælatos Ordinis nostri dandi habitum regularem vtriusque sexus Tertiarijs facultate gaudere supposuerunt. Primus, dum in Constit. *Nihil est, 24. Septemb. 1508.* apud Empol. *pag. 209.* est §. 2. ità locutus: *Idcircò statuimus, vt quidquid indulgentiarum, & gratiæ, Fratribus, Monialibus, Mantellatis, Corrigiatis concessum est, id omne vtrique sexui concessum intelligi, viris scilicet, atque mulieribus; modo à Generali, vel Priore, vel Rectore alicuius loci Ordinis auctoritate gratiæ assequendæ facultatem obtinuerint.* Secundus in Constit. *Dudum*, quæ est communicationis omnium priuilegiorum inter Mendicantium Ordines; Sicut & Clemens VII. in altera *Romanus Pontifex*, vt pariter. *d. dub. 1.* dictum est. Ex quibus omnibus patet, hos Summos Pontifices tale priuilegium dandi habitum regularem vtriusque sexus Tertiarijs in Ordine nostro supposuisse. Vndè concluditur reuera Augustinianam Religionem, non solum titulo communicationis priuilegiorum cum alijs Mendicantium Ordinibus, sed etiam ex specialibus indultis habere ad id à S. Sede opportunam facultatem.

587 Atque ex his euidens est eamdem facultatem & Excalceatis competere. Primò, quia Bonifacius IX. eam quoad Tertiarias côcessit non solum Generali, sed quibuslibet Prouincialibus Ordinis, etiam futuris: quin, vt in *Mar. magn. Eremit.* apud Empol. *pag. 334. §. 12.* Roderic. *d. q. 72. art. 3.* Lezan. in *eod. Mar. magn. nu. 8. Tam Generali, quam cuilibet Officiali, Prioribus dicti Ordinis in quibuscumque Prouincijs constitutis, tam præsentibus, quam futuris sit licitum, ac permissum quascumque mulieres, si alias idoneæ sint, & aliquod impedimentum canonicum non obstet, quæ habitum regularem prædicti Ordinis ad instar Mantellatarum Ordinis Fratrum Minorum, & Prædicatorum habere voluerint, recipere, & admittere.* Et quoad viros, seù Tertiarios Paulus II. eam pariter concessit, non tantum Prioribus Congregationis Lombardiæ, sed etiam Generali, & Prouincialibus Ordinis, vt dictum est, & eorum successoribus, hoc est futuris Ordinis Prouincialibus. Nullum autem dubium est, quod nostræ Congregationis Prælati Prouinciales, atque Priores sint verè Ordinis S Augustini vt *quodlib. 5 dub. 7. & 14.* dictum est. Adeòque nec quin dicta facultas Prouincialibus, & Prioribus Ordinis futuris concessa, eos quoque amplectatur. Secundò, quia Excalceati, & eorum Congregatio gaudent priuilegijs omnibus, quibus Calceati, & eorum Religio gaudent iuxtà expressam S. Congregationis, & Sedis Apostolicæ declarationem, vt *quodlib. 5 dub. 21.* ostensum est. Quarè dubium non est, & eos posse eorum habitum poscentibus impartiri, atque Mantellatos, & Mantellatas instituere.

DVBIVM XIV.

De volentibus in habitu Augustiniano sepeliri.

588 ET illis, qui cum eo sepeliri voluerint, nostrum habitum concedere possumus. Supponitur à Sixto IV. in Mar. magn. Eremitar. apud Empol. §. 51. vbi. *Insuper, cum nonnulli ad Ordinem prædictum Eremitarum S. Augustini specialem gerentes deuotionis affectum, ordinent eorum cadauera cum habitu Fratrum dicti Ordinis Eremitarum, aut Sororum, seu Mantellatarum prædictarum*

dictarum sepeliri; ne illorum corporum delatione ad alia loca Ordini, & Fratribus prædictis iniuria irrogetur, decernimus, tales apud Fratres ipsos esse sepeliendos, etiamsi alibi suam elegissent sepulturam, nec posse etiam in loco per eos electo eum habitu prædicto quomodolibet sepeliri, aut ad sepeliendum portari, absque Fratrum domus loci, in quo tales decesserint, expressa licentia, & assensu. Sicuti & pro alijs Religionibus in Bullis eiusd. Sixti IV. quę sunt earum Mare magn. apud Lezanam nempè Prædicatorum *num.* 49. Minorum *num.* 47. Carmelitarum *num.* 66. & Seruitarum *num.* 38. Per quem habitum non venit habitus, qui Tertiarijs datur, sed ille idemmet, qui à Religiosis defertur, vt notat Confett. *in summ. mat. priuil. cap.* 14. *ad fin.*

589 Est autem hic habitus (iuxtà hanc Sixti IV. dispositionem in incipien. *Sacri Prædicatoris.* Dat. Romæ. 7. Kal. August. 1479. apud Peyrin. *tom.* 1. *Constit.* 4. *inter Constit. Sixti IV.* §. 9. *Cum autem nonnulli ad Ordines prædictos Prædicatorum, & Minorum specialiter gerentes deuotionis affectũ, eorum cadauera eum habitu Prædicatorum, vel Minorum, seu Fratrum, vel Sororum de Pænitentia vtriusque Ordinis prædictorum sepeliri mandent, & personæ antequam moriantur, habitum huiusmodi eis postulent exhiberi, decernimus, habitum huiusmodi per Priorem domus Ordinis Minorum loci, in quo tales decedere contigerit, vel per Superiorem Prælatum ipsorum Ordinum, domorum, seu Prioratus, & Guardianiæ, vel illi, cui duxerint committendum dumtaxat, & non per alium quauis auctoritate, vel prælatione fungentem exhiberi debere. Qui prædictum habitum recipientibus declarare teneantur, apud eorum Ordinum Ecclesias debere sepeliri in eorum habitu, quorum habitum susceipiunt, & illorum sit indutorum cadauera, discooperta nullo pallio, vel tegumento superimposito, tum habitu huiusmodi ad sepulturam deferri posse, Ordinariorum etiam sub censuris prohibitione locorum, qualibet in contrarium edita nõ obstante, quas quoad hoc modificamus)* concedendus a Prioribus, Guardianis, Prælatisque Superioribus, vel quibus ipsi commiserint: non verò ab inferiore siue subdito, neque alio quouis Prælato. Roderic. *tom.* 2. *q.* 76. *art.* 9. Confett. *loc. supr. cap.* 14. *de Tertiarijs propè fin.* Portell. in *dub. Regul. verb. Habitus num.* 5. & in *addit. n.* 1. & *verb. sepultura nu.* 9. Lezan. *tom.* 2. *verb. Habitus regul. n.* 7. Peyrin. *loc. dict. ad Constit.* 3. *Sixti IV. n.* 3. Passerin. de *statib. tom.* 2. *art.* 4. *inspect.* 3. *cap.* 3. *obseruat.* 8. *nu.* 200. qui à fortiori intelligit de Prælatis maioribus, & extendit ad Vicarios in absentia Priorum, & ad Superiores Conuentuum; etiam si non habeant in loco moribundi Conuentum, non obstante, quod Pontifex dixerit, per Priorem domus Ordinis Prædicatorum, aut Guardianum domus Minorum loci, *in quo tales decedere contigerit;* quia ibi non loquitur Pontifex taxatiuè, & Superior cuiuscumque monasterij censetur esse Superior eius loci, in quo decedit is, qui à se habitum postulauerit, & ægroti ipsi censentur esse in loco monasterij, quãdocumq; sint, vbi pro sua deuotione habitum petere, & sepulturam obtinere possunt.

590 Nec hoc impedire possunt Parochi, Prælati, Rectoresque Ecclesiarum sub pæna Excommunicationis præmissa canonica monitione incurrenda, & soli Papæ reseruata, aut sic induta cadauera linteo, vel pallio tegere: sed permittere tenentur, quod patenter cum huiusmodi habitu ad locum sepulturæ deferantur; ex præfati Sixti IV. Constit. *Apostolicæ mansuetudinis.* 8. Idus Septemb. 1472. apud Confett. in *collect. litt. Apost. Sixti IV. Bull.* 7. & tenent Roderic. *d. q.* 76. *art.* 8. Portell. *eod. verb. Habitus num.* 2. Lezan. *ibid. nu.* 5. & 7. & in *Mar. magn. Prædicat. ad* §. 49. Passerin. *ibid.*

591 Verum tamen est, quod quoad sepulturam teste Lezan. *d. verb. Habitus, n.* 6. moderatum fuit supradictum priuilegium, seu reuocatum à Leone X. in Concil. Lateranen. in Bull. *Dum intrà mentis.* apud Confert. *ibid. Leon. X. Bull.* 1. ibi: *Volentes quoque sepeliri in habitu eorundem Fratrum in claustro non degentes, sed in proprijs domibus habitantes in eorum vltima voluntate sepulturam sibi liberè eligere possint;* quoad eos scilicet, qui in proprijs domibus habitant, & extra claustra degunt; Nam si contingat sæculares intra claustra degere, & velint cum Religiosorum habitu sepeliri, in Ecclesijs ipsis Religiosorum, non autem in alijs, in quibus sepulturam elegissent, humari debent; quo enim ad istos non est reuocatum priuilegium, vt obseruant Roderic. *d. art.* 8. Lezana. *eod. verb. Habitus n.* 6. & *in Mar. magn. Prædicat. ad* §. 47.

592 Ast ego insuper puto prædictum priuilegium reuocatum, vel potius moderatum, quoad hoc tantum, quod vbi antè dictam Leonis Bullam debebant ad Ecclesias Religiosorum, quorum habitu induta fuissent, cadauera deferri, etiamsi alibi sepulturam elegissent; post dicti priuilegij reuocationem, siue moderationem possunt alibi sepulturam sibi eligere. Vndè, casu quo ante mortem eam non sibi elegerint, sentio vigore priuilegiorum ad dictorum Religiosorum Ecclesias debere deferri. Ita Passerin. *ibid. nu.* 203. & 204. citatis Laurio *tit.* 2. *cap.* 11. *n.* 102. Barbos. de *iur. Eccles. vniu. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 73. Bordon. *resol.* 51. *n.* 48. Samuel. de *sepultur. disp.* 3. *controu.* 15. *n.* 71. & alijs. Etiamsi habeant sepulchrum maiorum, nisi ipsi infirmi declarent, se velle in eo sepeliri. Passerin. *d. n.* 203. vbi subdit, non sufficere, si antè susceptionem habitus elegerint alibi sepeliri, quia per illius susceptionem censentur mutasse omnem aliam electionẽ, cum de se habitus religiosus habeat annexã sepulturã in Ecclesia, cuius habitus petitur, nisi alibi sepultura eligatur.

593 Quarè consultius erit, si Superiores concedentes dictis infirmis habitum declarent, & præmoneant eos, ipsorum cadauera propter habitus susceptionem, penes ipsos Fratres esse sepelienda, vt admonent Confettius *in summ. mater priuil. cap.* 14. & Peyrin. in *d. Constit.* 3. *Sixti IV. n.* 3. & clarè iniungunt verba eiusd. Sixti. Et tunc, nisi alibi sepulturam elegerint, ad eorum Ecclesias esse deferenda, vt habetur ex S. Congregationis Episcop. & Regul.

gul. ſub. 11. *Decemb.* 1615. reſponſione ad hanc Patrum Minorum petitionem, *An cadauera eorum habitu induta in eorum Eccleſijs eſſent ſepelienda*, apud Samuel. *d. diſp. 3. controu.* 15. *n.* 74. quæ eſt huiuſmodi. *Ità fieri debere, ſi tamen à Guardiano domus loci, in quo tales decedere contigerit, aut ab alio Superiore vel altero, cui id Superior committendum duxerit, habitum receperint, ac prædicti Guardianus, vel alius Superior habitum huiuſmodi ſuſcipientes præmonuerint eorum cadauera propter habitus ſuſceptionem, ac receptionem, penes ipſos Fratres, quorum habitum geſtant, eſſe ſepelienda.*

594 Et qui in tali habitu deceſſerint, varias conſequuntur Indulgentias; & omiſſa tertia omnium delictorum remiſſione à Clemente IV. & Nicolao IV. & Indulgentia plenaria à Leone X. conceſſis; quia, cum vt aiunt Caſsarub. in *compend. priuil. Mendic. verb. Indulgentiæ quas lucrari poſſunt ſæculares ratione habitus prædictorum Fratrum. n.* 6. 7. *&* 8., & Bordon. *reſol.* 35. *nu.* 68. prouenerint ex viuæ vocis oraculis; & hæc fuerint reuocata à Gregorio XV., & nouiſſimè ab Vrbano VIII. eas in præſenti ceſſare, nec valere tenet Lezana. *d. verb. Habitus regular. n.* 8. lucrantur adhuc multas Indulgentias ex Leonis X. & Adriani VI. conceſſionibus pro Fratribus Ordinis Sanctiſs. Trinitatis, quas refert idem Caſsarub. *ibid. verb. communicatio priuil. n.* 39. in quibus habetur, omnes, & ſingulos Chriſti fideles verè pænitentes, & confeſſos, qui in habitu dicti Ordinis deceſſerint, conſequi omnes indulgentias, & peccatorum remiſſiones Fratribus dicti Ordinis conceſſas. Conceſſio enim hæc communicatur & Ordini Eremitarum ex Alexandri VI. motu proprio, de quo Roderic. *tom.* 1. *qq. regul. q.* 55. *art.* 1. Miranda. *tom.* 2. *manual. Prælat. q.* 56. *art.* 3. & Clementis VII. in incip. *Romanus Pontifex*, vt *quodlib.* 3. *dub.* 1. dictum eſt, in quibus omnium Ordinum priuilegia, indulta &c. noſtro Eremitarum Ordini communicantur. Et deducitur ex Caſſarub. *verb. Indulgentia quoad ſæculares. nu.* 3. vbi dicit Indulgentias conceſſas ſæcularibus intuitu alicuius Religionis, omnibus Religionibus communicari; & refert Peyrin. in *addit. ad Conſtit. Leon. X. cap.* 4. *n.* 5. *&* 6. tenentque quoad hoc Adriani priuilegium Lezana. *d. verb. Habitus. n.* 9. Paſſerin. *ibid. n.* 211. *in fin.* Et in omni caſu cum tali habitu decedētes propter cincturæ delationem, quæ noſtri habitus pars eſſentialis eſt, Indulgentias Ordinis Eremitarum Religioſis conceſſas lucrantur per Roderic. *tom.* 2. *q.* 56. *art.* 10. ex Iulij II. *dub. præced.* adductis verbis; maximè ſi in Confraternitate aliqua fuerint deſcripti, vt ex Cōſtit. Clem. X. *Ex iniuncto* §. 35. *&* §. 44.

595 Non eſt autem neceſſe, quod huiuſmodi habitum ſuſcipientes pro conſequenda Indulgentia dent eleemoſinam, vt obſeruant Roderic. *d. dub.* 10. & Portell. *in addit. ad verb. Habitus n.* 1. quin ſi hoc intuitu daretur, non eam conſequerentur, cum à Pio V. reuocatæ fuerint huiuſmodi Indulgentiæ, ratione quarum eleemoſina aliqua tribuitur. Roderic. *ibid.* Stratius in *Inſtruct. pro Fratrib. Carmelitis. cap.* 17. *n.* 1. & Lezan. in *Mar. magn. eorund. Carmelit. ad* §. 66. *n.* 392. Poſſe tamen dari eleemoſinam pro ipſo habitu comparando tenet Lezana. *cit. verb. Habitus. n.* 10. quia non pro Indulgentia dari cenſetur, eo modo, quo dantes pecuniam pro imagine ſiuè corona, quibus eſt annexa Indulgentia, non eam pro ipſa indulgentia tribuunt; quo caſu eleemoſina pretium habitus, pro quo datur, excedere non debet: ſecus dari pro Indulgentia intelligeretur. Lezan. *ibid. in fin.*

596 Obſeruat Bordonus *reſol.* 51. *num.* 50. quod, etſi habitus hic Regularis ab infirmo petitus non fuerit, poteſt peti ab hæredibus, cū hæres ad hunc effectum reputetur vna, & eadem perſona cum defuncto. §. 1 *Authen. de iure iur. l. fin. C. de Impuber.* & hæres ſit eiuſdem poteſtatis & iuris, cuius erat defunctus. *l. hæredem ff. de regul. iur.* cum alijs adductis à M. Anton. *l.* 2. *reſol.* 59. *caſu.* 26. §. *Quamuis.* Sed licet ex ſupradictis Bullarum teſtibus nullo modo appareat, debere peti habitum ab ipſo ægroto, & ſufficiat, quod ipſe mandauerit, quod cum habitu ſepeliatur, quo caſu poſſunt hæredes illum petere iuxta Bordoni rationes; Si tamen ægrotus non id ordinauerit, non erit in hæredum poteſtate validè habitum petere, & obtinere, quia priuilegia data ſunt mandantibus, aut volentibus ſepeliri in habitu religioſo; nec adducta à Bordono militant in perſonalibus, & liberis; vndè non tenentur hæredes vota perſonalia defuncti adimplere, nec poſſunt conſentire in ijs, in quibus perſonalis defuncti conſenſus fuiſſet neceſſarius. Quarè neque ſuccedit hæres defuncto in hoc, quod eam deuotionem iuridicè, & validè habere poſſit erga habitum regularem nomine defuncti, & in ordine ad effectus legales requirentes defuncti deuotionem, quam non habuit defunctus. Paſſerin. *ibid. n.* 201.

597 Quod à fortiori dicendum in ordine ad conſequendam indulgentiam; ad cuius effectum non ſufficit, quod poſt mortem quis ad hæredum inſtantiam eo induatur: ſed requiritur, quod homo viuens licet moribundus tali habitu induatur. Lezan. *ibid. n.* 11. ad quod ſatis eſſe videtur, quod habitus ipſe ſuper lectum hominis agonizantis reponatur. Aluiſet. de *priuil. regul. ſect.* 3. *cap.* 10. *n.* 2. Lezan. *ibid.* A Spiritu Sancto. in *Director. tract.* 2. *diſp.* 5 *ſect.* 5. *n.* 78. *in fin.* vel, vt volunt Peyrin. in *d. Conſtit.* 3. *Sixti IV. n.* 2. & Bordon. *reſol.* 35. *nu.* 68. quod antè mortem illum petierit infirmus, licet de facto ante mortē non eo fuerit indutus.

DVBIVM XV.

De obligationibus Religioſorum quoad habitus delationem.

598 TEnentur Religioſi profeſſi ſemper propriæ Religionis habitum deferre ex

cap.

cap. Sanctimonialis Virgo. 24. dist. 23. & cap. Vidua. 20. q. 1. Ex quo enim est signum protestatiuum propriæ Religionis, adstringuntur professi illum semper, & in omni occasione portare. Donat. rer. regul. tom. 1. part. 2. tract. 6. q. 5. nu. 3. immò & patenter ex cap. Clerici. 2. de vit. & honest. Cleric. Suarez de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 1. cap. 5. n. 4. adeòque qui illum temerè dimittit, excommunicationem maiorem, non tamen reseruatam ipso facto incurrit, iuxtà cap. Vt periculosa. Ne Clerici, vel Monachi in 6. idest qui sine iusta, aut honesta causa illum dimittit. ibi Barbos. n. 5. & de Iur. Eccl. vniu. lib. 1. cap. 43. n. 97. Lezan. tom. 1. part. 1. cap. 13. n. 2. quo fit, vt eam non incurrat qui v. g. per Turcarum, vel Hæreticorum loca transiturus, deberet ad tuendam vitam illum dimittere, Suarez. tom. 5. in 3. p. disp. 23. sect. 4. n. 27. & 39. Sanchez lib. 6. in Decalog. cap. 8. nu. 41. nec qui captiuus inter Turcas prohibetur illum portare. Hieron. Gratian. in discipl. regul. cap. 3. §. 31. sicut nec qui à suo Prælato iniustè, & notabiliter grauatus, nec aliud habens remedium, quam ad Superiorem maiorem distantem adire, & sciens moraliter, quod cum habitu erit detinendus, & comprehendendus à Prælato inferiore iniustè grauante, si ad hoc euitandum habitum dimittit, donec tutè ad Prælatum Superiorem accedat. Portell. in dub. regul. verb. Habitus in addit. nu. 3. A Spiritu Sancto in Director. tract. 3. disp. 6. n. 970. eo quià iuxtà Sanchez ibi lib. 2. cap. 4. n. 1. cum delatio habitus sit præceptum humanum, non obligat cum tanto periculo.

599 Non item ligantur hac censura fugientes, dummodò cum habitu, cum hæc excommunicatio lata non sit in fugitiuos, sed in habitum dimittentes. Nauar. in comment. 2. de Regul. n. 61. Bannez 2. 2. q. 12. art. 1. dub. 1. concl. 6. de Apost. à Fid. Sanctarel. de Apostas. cap. 3. dub. 2. n. 19. Sanchez d. cap. 8. nu. 46. contra Rebuff. prax. benefic. tit. de dispensat. cum Regul. n. 17. Nec qui ex ignorantia huius Canonis illum dimiserit, quià dictio temerè significat idem, quod scienter, vt docent Cardin. in Clemen. 1. §. si quis notab. 1. de stat. Monach. Suarez d. tom. 5. in 3. p. disp. 4. sect. 10. n. 2. Sanchez de matrim. lib. 9. disp. 32. n. 38.

600 Quià autem d. cap. Vt periculosa, finis est euitatio euagationis: Vt periculosa (sic ibi) Religiosis euagandi materia subtrahatur, distinctè inhibemus, ne de cætero aliquis quamcumque Religionem tacitè, vel expressè professus, in Scholis, vel alibi temerè habitum Religionis suæ dimittat; sequitur primò, quod dimittens habitum non statim incurrat hanc excommunicationem: sed quando eò peruenit, vt euagetur, vel sic se hominum conspectui exhibeat: sicuti neque incurrit, si ante hunc euentum mutata intentione induat habitum, vt per Tabien. verb. excommunicatio. 2. casu. 23. q. 1. nu. 2. Sanchez lib. 6. in Decal. cap. 8. nu. 54. Sayr. de censur. lib. 3. cap. 33. n. 11. Barbos. d. cap. 43. nu. 97. quia cessante euagatione, quam vitare intendit in illo decreto Pontifex, cessat & decreti dispositio; & consequenter pæna non incurritur, nisi secuto euagationis effectu. Bordon. resol. 35. nu. 10. vbi id pluribus probat. Candid. Brognol. Specul. Cleric. & Regul. tract. 3. cap. 6. resol. 7. Sequitur secundò, quod nec eam incurrit, qui se vestibus spoliat, vt dormiat, vt habitum purget, vel accommodet, vt melius studeat, vel quiescat. Confett. tit. 13. cap. 14. Suarez. d. disp. 23. tom. 5. sect. 4. n. 29. Sayr. ibid. nu. 13. Sanchez. d. cap. 8. n. 55. cum multis; sicut nec qui, vt balneis fruatur, aut dum laborandum est, vel etiam ad finem domesticè manendi tota die in camera, illum deponit, dummodò sæcularium conspectui non se exhibeat, vel similibus apparentibus causis, licet aliàs non licitis, quia huiusmodi dimissio non censetur ad finem euagandi. Roderic. tom. 2. q. 76. art. 6. Donat. ibid. q. 7. n. 2., & 3. præterquam quod attenta temporis breuitate nec dimissio dici debet, cum non censeatur dimitti, quod breui tempore sumendum est. l. Diuortium ff. de Diuortio. Paludan. 4. dist. 8. q. 3. art. 3. nec habenda pro temeraria, vtpotè non ex contemptu legis. Suarez. d. n. 29. Caietan. in Summ. verb. Excommunicatio. 61. & vtpotè ex causa apparente. Sayr. d. cap. 33. n. 13., & 14. Roderic. dict. art. 6. notab. 2. Azorius. Instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 13. q. 5. casu. 16. Barbos. eod. cap. 43. nu. 98. & in d. cap. Vt periculosa. nu. 8.

601 Incidit tamen in illam temerè dimittens etiam sine intentione apostatandi. Nauar. conf. vnic. num. 6. sub tit. de Apost. Roderic. tom. 1. q. 30. art. 1. Valent. 2. 2. disp. 1. q. 12. punct. 1. ad fin. Lessius de Iust. & Iur. lib. 2. cap. 41. dub. 1. num. 109. cum conditio Apostasiæ non assignetur in d. cap. Vt periculosa. Sanchez. dict. cap. 8. num. 45. Lezan. eod. cap. 13. num. 3. nec includatur per se Apostasia in habitus dimissione; quandoquidem potest quis habitum dimittere, & sine intentione apostatandi. Barthol. à S. Faust. de. vot. obedien. lib. 6. q. 186. Riccius. 3. part. prax. de apost. crim. resol. 14. Donatus. ibid. q. 2., & q. 11. num. 4. & 5. quin in iure nulla est contra apostatas excommunicatio latæ sententiæ, nisi illa, quæ habetur in d. cap. Vt periculosa contra habitum temerè dimittentes. Bannes. d. q. 12. art. 1. in disp. de Apost. à Relig. concl. 2. vers. circa. & non solum dimittens: sed etiam occultans taliter, vt à circumstantibus cognosci nequeat, cuius Religionis sit. Caietan. d. verb. Excommunicatio. 64. Mandos. de signat. gratiæ. verb. licentia. vers. Qui licentia non obtenta. Clar. in pract. §. fin. q. 76. nu. 16. Nauarr. in Man. cap. 27. num. 131. Confett. tit. 13. cap. 16. Oldr. cons. 184. Roderic. d. q. 30. art. 2. & d. q. 76. art. 6. Azor. ead. q. 5. Filliucius tract. 14. cap. 8. q. 4. nu. 135. Nald. in summ. verb. Habitus num. 1. idem enim est quoad effectum incurrendi excommunicationem habitum omninò occultare, ac dimittere. Sanchez d. cap. 8. n. 63. Lezan. ibid. n. 8. vbi comparant occultantem habitum Iudæo occultanti signum sui distinctiuum, quo idem præstat, ac si illud di-

mitte-

mitteret, & Donat. *ibi. q.8. num. 2.* ex eo quod per *l. si quis. ff. de iurisdict. omn. Iudic.* paria sunt deformare edictum Prætoris, vt legi non possit, & totum illud delere; quod intelligendum videtur, quando huiusmodi occultatio sit extrà claustra; tunc enim est euagandi materia; licet contrarium teneat Bordonus. *d. resol. 35. n. 41.* quià occultans non dimittit; & Regula de æquipollentibus non habet locum, vbi agitur de re odiosa, ac pænali ex Euer. in *loc. ab æquipoll. n. 18.*

602 Secus verò dicendum, si ex causa id faciat *cap. Pæn.* vbi Gloss. in *verb. causa. de Vit., & honest. Cleric.* Gloss. *verb. temerè in d. cap. Vt periculosa.* Syluestr. in *summ. verb. Habitus. n. 3.* non solum necessaria, sed etiam probabili, per *Extrauag. 2. de maior. & obed.* Barbos. *d. cap. 43. nu. 101.* & multò minus, si non totum habitum occultet, sed partem patentem habeat, ex qua sufficienter cognosci possit eum esse Religiosum; quia reuerà tunc non dimittit, nec occultat proprium statum. Suarez. *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 1. cap. 5. nu. 11.* Confett. *dict. cap. 16.* Bonacin. de *clausur. q. 2. punct. 2. §. 8.* Lezan. *ibid. num. 11.* & ad eam incurrendam non sufficit, quod opus prohibitum imperfectè fiat, sed debet esse consumatum. Bordon. *d. resol. 35. num. 19.* Nec si cognosceretur à circumstantibus, vel videretur, dum illum occultat. Donat. *ibid. nu. 5.* quod tamen intelligendum est præcisa euagatione; nam parum refert ad incurrendam censuram cognoscatur, vel non Religiosus suæ Religionis, cum etiam occultato habitu posset se ipsum notificare; & sic esset in eius potestate adhuc dum euagatur se subtrahere ab incurrenda pæna, quod ridiculum est. Bordon. *ibid. num. 20.* Infero tamen Religiosos, qui ob honestam recreationem, vel licitam representationem habitum occultant, ab hac censura liberos, cum adstantes sciant eos Religiosos esse, nec per hoc euagandi materia detur, vt admittunt Suarez. *dict. cap. 5. num. 9.* Lezan. *ibid. nu. 5. & 10.* Bordon. *loc. cit. num. 6.* Brognol. *supr. resol. 9.*

603 Habetur insuper ex *d. Cap. Vidua. 20. q. 1.* quod debeant & in lecto vti Religiosi apta Religionis professioni veste. Vndè sine habitu dormientes peccare dicit Lezana *ibid. num. 7.* Quale autem peccatum hoc sit, tenet esse mortale Graff. *lib. 3. decis. aur. cap. 5. num. 75.* quod admittit Lezana *ibid.* quoad dormientes omninò nudos, & sine vrgente causa: subdens alios, qui veste decenti, siue tunica induti dormiunt sine habitu suæ Religionis, peccare venialitèr; immò nec venialitèr eos, qui ob rationabilem causam solo paruo habitu suæ Religionis, tum tunica interiori induti dormiunt ratione consuetudinis introductæ etiam inter magis timoratos, ex Suarez. *eod. cap. 5. num. 18.* Quia autem quoad hoc attendenda sunt peculiaria Religionum statuta per Lezan. *d. nu. 7. in fin.* Donat. *ibid. q. 10. nu. 6.* quoad nostros Religiosos videretur dicendum, quod dum Constitutiones *part. 1. cap. 12. §. 2.* sic disponunt: *Habeant etiam Fratres scapulare cum caputio illi iuncto albi coloris ad dormiendum de nocte, quod scapulare crurum tenus veniat, &c.* peccare venialiter, qui sine tali scapulari dormirent; licet enim Constitutiones non obligent ad culpam, nisi quando in virtute Spiritus Sancti, & sub formali præcepto aliquid præcipitur ex eisd. Constit. *ibid. cap. 5. §. 4.* hoc intelligendum est de culpa mortali: cum quo tamen stat, quod Constitutionum transgressores peccent venialiter prout *num. 975. 976. & 977.* dicetur, maximè si sine causa illud scapulare dimittant.

DVBIVM XVI.

De alijs ad habitum Regularem spectantibus.

604 DVO sunt breuiter attingenda, dictisq; superaddenda; & primò, licet necessè non sit, quod quoties nouus habitus induitur, prius benedicatur. Bordon. *ibid. num. 47.* cum huiusmodi obligatio non reperiatur de iure communi, sed solum habeatur *cap. statuimus. de Regular.* quod in eis Religionibus, in quibus habitus professorum non distingnitur ab habitu Nouitiorum, pro differentia aliqua professionis tempore benedicantur vestes, quæ profitentibus conceduntur; & apud nos à Superiore benedicatur quilibet nouus habitus ex consuetudine, & solo crucis signo; est tamen sacer, vtpotè personarum Deo sacratarum, hoc est professionis regularis signũ protestatiuum. Brognol. *loc. supr. tract. 3. cap. 6. resol. 1.* adeoq; sæculares histriones, seù alij eo laruati incedere prohibentur. Gloss. *verb. prohibitum in cap. Cum decorem. de vit., & honest. Cleric.* & qui eo sic abuterentur, peccare mortaliter tradunt, Barbos. in *d. cap. cum decorem. nu. 4.* & Nald. in *summ. verb. Habitus. num. 3.* Portell. *verb. eodem, nu. 3.* Bordon. *cit. resol. 35. nu. 66.* & ex *l. Mimæ C. de Episc. audient.* Roderic. *tom. 2. q. 76. art. 7.* & exilio, alijsque pænis ciuilibus puniendos per *l. Authent. de SS. Episc. collat. 9. §. vlt.* Portell. *ibid.* Bellet. *disquisit. Cleric. part. 1. tit. de fauor. Cleric. real. §. 5. num. 98.* Lezan. *dict. verb. Habitus num. 4.*

605 Secundò, osculantes ex deuotione regularem habitum nonnullas consequi Indulgentias, cum Ioannes XXII. concesserit omnibus Christi fidelibus habitum S. Dominici osculantibus quinque annos, & totidem quadragenas de iniunctis pænitentijs per Cassarub. in *compend. priuil. Mendic. verb. Indulgentiæ, quas possunt lucrari sæculares ratione habitus Fratr. n. 9.* vbi ait communicari habitui Minorum, & sequitur Roderic. *d. q. 76. art. 11.* quin & aliorum Mendicantium habitibus ratione communicationis priuilegiorum. Roderic. *ibid.* Lezan. *loc. supr. num. 12.* Peyrin. *tom. 1. in Const. 3. Sixti. IV. nu. 5.* Bordon. *ead. resol. 35. n. 67.* A Spiritu Sancto. *tract. 2. disp. 5. sect. 5. num. 79.* in qua Indulgentia continentur 2075. dies Indulgentiæ, vt ex Cassarub. *ibid.* Portell. *dict. verb. Habitus. num. 4.*

clarè apparet ex dictis, Ordinariorũ visitationibus eas minimè subesse. Ità expreßè cum multis Iacobus à S. Antonio in *Consult. Canonic. pro Regular. nu.* 787.

714 Idem dicendum in puncto Processionũ, quod non possint ad eas ab Ordinarijs compelli; cum namque ad eas nequeant adstringi, nisi vbi adsit consuetudo, pariter ex S. Congregationis decreto, vt notat Barbos. in *d. Collect. verb. Confratres*. & tenent Ricciull. *loc. sup. cap.* 14. *n.* 2. & Lopez. *p.* 2. *Summ. cap.* 15. *de Confratr. nu.* 24. Confraternitates Cincturatorum ab hoc iure liberæ sunt, cum numquàm Processionibus soleant interesse.

715 Quo tandem ad oblationes, quæ Capellæ, seu Altari Confraternitatum fieri solent, ad Superiorem Regularem illius Ecclesiæ, in qua sita est Confraternitatis Capella, eas spectare tenet Lezana *d. c.* 15. *nu.* 71. cùm nonullis, quos allegat. Verùm Bordonus *loc. sup. nu.* 72. dicit, ex probato vsu eas spectare ad ipsa Altaria, quibus offeruntur; ac proindè in eorum vsibus debere applicari, nec posse à Regularibus, quorum est Ecclesia, prætendi: cui cum Donato *ibid. q.* 26. me subscribo, vt potè ad Constitutionem Clementis VIII. *Quacumque. &c.* magis conformiter loquenti.

Alia possent ad examen vocari, videlicet, quoad Confratrum sepulturam, accessum ad funeralia, & similia. Sed de his passim apud DD. Et ideò hac de re satis.

QVODLI-

verb. cucullus. Aubertus Miræus in *Codic. Regul. in not. ad Regul. Canonic. vers. vt Canonici cuculla*, Nicolaus Desnos in *Canonic. Secul.*, & *Regul. lib. 3. cap.* 37. à quorum verbis, vt tædium effugiam, abstineo.

571 Tertium. Mystica significatio, pænitentiæ scilicet, quam ratione status profitentur Monachi; pænitentium siquidem habitui conuenit, vt capitis tegmen sit acuminatum. Pro quo sufficit Hæftenum audire sic, *loc. cit.* disserentem: Verum vndè euenerit, vt Religiosorum quorumcumque caputia in pyramidalem desinant formam, siue ea super caput erecta, siuè in dorsum reflexa sint, operæ pretium hic fuerit expendere. Id autem indè accidisse credimus, quod antiquus pænitentium habitus, vt ex sacrâ scripturâ constat, fuerit saccus, quem etiam Prophetæ, vt ad pænitentiam populum adhortarentur, deferebant. Cum autem Monachi pænitentiæ assumpserint statum, veterem saccum etiam suo expresserunt habitu, quod obseruauit, & explicauit Ioãnes Heusden, de quo Buschius in *Chronic. Windesem. lib. 2. c. p. 16. Quid est cappa, nisi saccus? vt quis saccum induat, & in vno eius angulo integro faciat foramen, per quod possit videre, & caput suum extendere, reliquum autem angulum sacci illius integrum super scapulas per dorsum, quasi tympam, siuè cucullam reflectat; tunc omnium penè Monachorum consuetam capparum habet formam, licet in modo, colore, & amplitudine iuxtà Ordinum differentiam variè sæpè formetur*. Id ipsum à nostro Laurentio Benard obseruatum, qui ità sic explicat *Param.* 15. saccus quadratus, & æque largus in superiori, atque inferiori parte si capiti imponatur, altera cuspidum velut cornu super caput efficit. Hæc Hæftenus.

572 Quartum. Quia Monachorum Ægyptiorum, [illegible] a quibus Augustinianorum vestes desumptæ sunt, acuminatos fuisse docet Nicephorus *lib. 9. Hist. Eccles. cap.* 14. dicens: *Cæterum reliquorum quoque Ægyptiorum Monachorũ amictur, &c. capitis verò tegmen acuminatum, vt simplices sint, & iniurias non vindicent pureque, & innocenter viuant, lactentium puerorum instar, quorum capita eiusmodi lineis mitris operiri solent*. Indicatque Sozomenus *lib. 3. cap.* 13. sic de eisdem scribens; *Caput integumento, quod cucullam appellare solent operiebant, quo ostenderent, se vitam proindè simplicem, atque sinceram agere, atque pueros lacte nutritos, quorum caput huiusmodi thiaris obuoluitur, vt tegatur simul & foueatur*. Thiaras namque, & Mitras istas monet in *Interpret. voc. Eccles. verb. Mitra* Onuphrius Panuinus, *esse pileum acutum, quo Ægyptij vtebantur*. Et post Nicephorum Alardus Gazæus in *cap. 4. lib. 1. Cassiani*. Marcus Antonius Maffa in *not. ad cap. 14. lib. 1. Iordani de Saxon. verb. per cucullam*. Ludouicus Cerda in *Aduersar. Sacr. cap. 44. num.* 12. Nicolaus Desnos *loc. sup. lib. 3. cap. 37. & lib. 4. cap. 17.* Franciscus Biuarius *cit. cap. 11. n.* 20. Hæftenus *ead. disquisit.* 3. Antonius Caracciolus in *Synops. veter. Religios. p. 2. verb. Pileis*. Theophil. Raynaud. *d. tom.* 13. *pag. 631. col.* 1. & probat Georgius Ambianat. in *Tertull. rediuiu. tom. 2. ad lib. 2. de Pallio. cap. 1. §. 3. obseruat. 2. pag. 512. col. 2. litt. C.*

563 Quintum. Picturæ, & imagines antiquæ, primò, S. P. Augustini cum acuminato caputio; quarum vna in Sacrario Lateranensis Basilicæ, & altera Augustino Fiuizzano Sacrarij Apostolici Præfecto à Clemente VIII. donata, de qua Mauritius à Matre Dei in *Sacr. Erem. lib. 1. cap. 3. §. 2. pag.* 100. quibus multum deferendum per Menoch. *conf.* 1110. *num.* 26. *vol.* 12. *Rot. in Florentina portitus.* 12. *Iunij.* 1629. *coram Queipo*; maximè cum habitus, qui in dictis picturis exprimitur ità concordet per omnia cum S. P. Augustini habitu, quem Mag. Christianus Lupus. *d. quæst. quodlib. cap.* 120. describit, vt nesciam, sit ne delineatio Lupi descriptio picturæ, vel pictura imago descriptionis; sic enim ipse: *Planè hic habemus Monasticam Augustinianæ vestis formam. Primò erat tunica consuta à fullonibus in ligno crucifigi; hoc est non erat collobium, sed tunica manicata* (non tamen prolixè sed ad differentiam collobij, vt *n.* 554. dictum est) *Deindè homo illam induens intrare debebat per oram superiorem; hoc est non erat antè aperta, sed clausa per totum. Postremò habebat oram, vbi aperiebatur capitium, hoc est erat veris Bardocucullus, qualem hodiè gestant Fratres Capucini*; seù vnitus erat tunicæ cucullus, & acuminatus iuxtà superiore de Bardocucullo adnotationem. Secundò eorum Religiosorum, qui in lamina quadam in fundamentis antiquissimi ædificij Hipponensis reperta cum Carolus V. in expeditione Tunetensi Hipponem expugnauit, quamque Eques Neapolitanus Hieronimo Seripando dono dedit; & in libro quodam Arabico olim in Regum Marocensium, modò in Regiâ Bibliotheca S. Laurentij Scoriarij asseruato visuntur, & quibus ad antiquitatem habitus Augustiniani comprobandam vtuntur Marquez *cap. 4. §.* 3. Crusenius *part. 1. Monast. August. cap.* 17. Petrus de Campo in *Hist. Ordin. part. 1. lib. 3. cap.* 56. Herrera *resp. 4. n.* 82. Carolus Moreau in *Vindic. p. 1. q.* 11. *in fin.* de illis enim tres primi scribunt, quod *eodem erant induti habitu, quo nunc* (de se ipsis loquuntur) *nos induimur, excepto, quod capilla, seù caputia erant aliquanto maiora, & forsan paruumper diuersæ*; scilicet, quod vbi Patrum Calceatorum caputia sunt modò rotunda, illa eorum Fratrum desinerent in acumen; non enim alia cogitari potest diuersitas, quoad formam, vt clarius Carolus Moreau *ibid*: *nisi quod eorum capitia nec tam breuia, qualia nostri Itali; nec cubitalia sicut nostri Galliæ Discalceati*; idest non adeò acuminata, ac illa Excalceatorum Galliæ sed longiora caputijs Excalceatorum Italiæ, quæ omnia acumen exprimunt.

574 Sextum. Exemplum Ianbonitarum, qui verè Eremitæ Ordinis S. Augustini, licet in Congregatione distincta cum acuminatis caputijs incedebant, vt probat controuersia cum Fratribus Minoribus ob identitatem habitus, de qua *dub. præced.* cum namque Franciscano-

rum

rum cuculli pyramidalem formam haberent, testibus, quo ad D. Franciscum Bartholomeo à Pisa in *Conformit. fruct.* 16., & Luca Vadingo in *Annal. Minor. ad ann.* 1208. n. 4. vbi sic: *Tunica* (scilicet S. Francisci) *erat rudis, hispida, caputiumque ad scapulas pendebat acuminatum*, & subdit, quod tali habitu semper vsus fuerit, præterquam quod *capitium aliquando magis, vel minus pyramidale, aut minus acutum assueret*. Et quoad vniuersum Ordinem, vsque ad tempora D. Bonauenturæ (qui acuminata caputia in rotunda conuertit) Sedulio in *Comment. ad cap.* 2. §. 1. *vit. S. Francisci*. Rodulph. Episcop. Senogall. *lib.* 2. *de Relig. Seraph.* Alphons. Ciacon. in *Gregor. X.* Hieronym. Cortesio in *Histor Veron. p.* 1. *lib.* 7. *ad ann.* 123. Ioan. Rousser. de *Stat, & Orig. Ord. S. Francisci. cap.* 2. *q.* 3. Francisco Longo à Coriolano in *Breuiar Chronolog. ad ann.* 1288. & *ad ann.* 1525. Marquez. *d. cap.* 4. §. 10. & *cap.* 13. §. 18. Vadingo. *ibid. ad ann.* 1260. *n.* 17. & Bordon. *resol.* 87. *nu.* 28. Si è contra Ianbonitarum rotundi fuissent, non fuisset præfata inter eos habituum identitas, etiamsi in colore conuenissent, eo modo, quo de facto Capucini distinguuntur à Minoribus de Obseruantia, per hoc, quod hi rotundum, illi acuminatum gerant caputium, etsi in cæteris maximè colore conueniant; Vndè acuminata & Ianbonitarum caputia dignoscuntur.

575 En modo Magistri Marquez clarissimum huius veritatis testimonium. *cap.* 13. §. 8. postquam Innocentij IV. constitutionem: *Admonet nos &c.* retulisset, dicit. *Colligitur secundò multa probabilitas, quæ scribunt Authores gloriosum S. Franciscum Religionis Minorum Fundatorem, antequam illam plantasset, in B. Io. Boni Congregatione fuisse, quia vt cap.* 26. §. 2., & 3. *videbimus color, & forma habitus huius Congregationis Minorum Ordinis originem præcesserunt; & hi in ipsa vixisset iste stigmatizatus Seraphim suis Fratribus habitum, qui eum illius Fratribus similitudinem præseferre, & ob eam lites gignere posset, præscribere cauisset. Et certum est, quod habitus Minorum habitui Fratrum B. Io. Boni, vt constat ex Breue, tum coloris; tum formæ ratione similis erat.* Et post aliqua. *Et quoad formam notandum, quod caputium altum, & acuminatum, quo hodierna die Patres Capucini vtuntur, fuit Religionis Seraphicæ habitus originalis, iuxtà Rhenati Choppini obseruationem, quod S. Bonauentura reformans, in rotundum commutauit; & hoc fuit fundamentum Volaterrano dicendi, Minores antè D. Bonauenturam more pastorum efformatas vestes induisse, quia altum, acuminatumque caputium ad instar caputij PP. Capucinorum pro tegendo capite in suis tunicis pastores habebant. Et hoc eodem habitu vsus fuit B. Io. Bonus, & ab ipso desumpsit S. Franciscus; quia si nigro se caputio, quo nos Eremitani Augustinenses modo vtimur, se cooperuisset* (idest B. Io. Bonus) *non adeò Franciscanis Patribus assimilari potuissent sui Fratres temporibus Gregorij IX. & Innocentij IV.* (quando Minorum caputia non adhuc D. Bonauentura reformauerat) *vt in eis discernendis decipi potuerint populi.* & rursus *cap.* 36. §. 1. *In omni eo, quod potuit, B. Franciscus in sui Ordinis fundatione B. Io. Bonum est imitatus; quod satis manifestè ostenditur in habitu, qui eiusdem coloris, & formæ fuit excepto cingulo, cuius loco funem substituit, quia caputium altum, & acutum, quod modò PP. Capucini deferunt, est ipsemet habitus in sui Ordinis origine à S. Francisco delatus, & à B. Io. Bono antè gestatus.* Quo nihil clarius ad Ianbonitarum acuminati caputij comprobationem.

576 Hæc sunt inquam fundamenta, quibus acuminatis cucullis vtitur mea Congregatio; quid quid sit, an antè vnionem rotundi fuerint, nec ne in Ordine Eremitarum; quod vt dixi, sicut impugnare non intendo, sic nec opus est determinare. Casu tamen quò vera sit hæc Coriolani in *Defensor. Ordin. verit.* 2. *resp. ad.* 9. *argumentum* assertio: *Quia, vt dicit Iordanus, talem formam accepit B. Franciscus in quodam nostro Eremitorio apud Saxetum propè Lauernas, vbi S. Franciscus fecit pænitentiam, nec voluit discrepare à nobis nisi in cingulo*; Sicuti hæc altera Hieronymi Roman. *lib.* 2. *Histor. August. cap.* 2. circa rationem determinationis habitus nigri ab Alexandro IV. factæ, *porque de otra manera no nos differenciauamos en niguna cosa de los Franciscos, saluo en que vsauamos de baculos en las manos*; quam repetit *cap.* 8., & *lib.* 6. *de Republ. Christian. cap.* 6. & *in centur. ad ann.* 1256. sicut & Io. Gonzalez de Critania, qui in *Epitom. Vit. S. August.* §. 2. *cap.* 8. *pag.* 100. eadem scribit; seu quod & Eremitarum, de quibus isti loquuntur, caputia acuminata fuerint; Casu inquam, quo res ità fuerit, cur modò rotunda sint, alia mihi non obuiat ratio, nisi ea, ob quam sua ex acuminatis in rotunda mutarunt & Franciscani; seu ob maiorem commoditatem, vt habet Franciscus Haroldus in *Epitom. annal. Minor. ad ann.* 1260. *num.* 4. vel pro indicando se in schismate Federici II. Imperatoris partes sustinere Summi Pontificis, qui ea occasione pro suis distinguendis caputium rotundum demandauerat, vt referunt Io. Rousserius. *d. cap.* 2. *q.* 3. Franciscus Longus à Coriol. *ibid. ad ann.* 1288., & cum Albaspina, & alijs verius putat Arturus in *Martyrolog. Franciscan. ad.* 3. *Aug.* §. 15. & quod fortè hac de causa rotunda sumpserint & Eremitani. Dixi casu, quo, quia de hoc agere nolo, & veritati locum relinquens, ex suppositione tantummodò loquor.

DVBIVM XI.

De veste interiore, siue interula, aut subucula.

577 Et quid circa huiusmodi interulas vsitatum in Ordine extra rem non erit inquirere; & quoad S. P. Augustinum Mag. Christianus Lupus *interulam lineam*, & *nequaquam laneam* ipsum adhibuisse scribit in sæpè cit. *quæst. quodlib. cap.* 20., & dicit hoc testari eumdem Augustinum *serm.* 45. *de diuers.* in illis verbis: *quæritur à nobis quid sit lana, quid sit linum?*

num? lanam carnale aliquid puto; linum spirituale. Hoc conijcere audeo ex ordine vestimentorum nostrorum; interiora sunt enim linea vestimenta, lanea exteriora, supponens in ly *vestimentorum nostrorum* sua pariter vestimenta inclusisse, & dè eis etiam locutum Augustinum. Sed non videtur hoc conuincens argumentum. Potuit namque ea verba protulisse Augustinus ad exprimendum communem vsum hominum, qui interius lino, exterius lana induebantur, & induuntur: non autem ad indicandum, se similiter sub exteriore lana linum gestasse, eo modo quo illa verba *serm. 2. de commun. vit. Cleric. Nemo det mihi Birrhum, vel lineam vestem* (quarum nomine vestes non Ecclesiasticas sed profanas venire probat Ioseph Sabbatinus in *Vindic. lib. 3. sect. 1. §. 6. & 7.*) non adduxisse Augustinum ad indicandum, se talibus vestibus vti consueuisse: sed tantum ad vestis pretium explicandum, obseruat idem Sabbatinus *ibid.* Et ità credendum, cum aliàs propalare, quod sub exteriore veste lineam deferret extrà rem omninò fuisset; & ad eius, de quo loquebatur, intentum sufficiebat, quod communiter eum morem obseruarent laici, siuè sæculares; & aliàs certum est, olim Monachos iuxtà carnes cilicium adhibuisse, vt probat F. Leo Carmelita in *Philocal. & Analect. tract. 2. tit. 2. cap. 4 per tot.* cui posteà camisciæ laneæ successerunt; & insuper patet has maximè conuenire pænitentibus, & lugentibus, quales sunt Monachi, vt benè elucidat Hæftenus *lib. 5. disquisit. tract. 3. disq. 7.* & tenet Emanuel Gonzalez in *cap. cum monasterium de Relig. domib. in not. ad verb. lineis camiscijs*, & idem Leo *ibid. cap. 3. num. 17.* quo probabile redditur, & lanam ad carnem adhibuisse Augustinum.

578 Sed quidquid sit de hoc, quamuis Augustini tempore lineas interulas permissas admitteremus, modò Regularibus inhibentur. *Cap. Monachos. de stat. Monach.* vbi Barbos. *nu. 2.* Fagnanus pariter. *n. 2.* Gonzalez *loc. supr.* Tamburin. *de Iur. Abb. tom. 1. disp. 27. q. 1. n. 4.* Eminentiss. Laurea in *Epit. canon. verb. Regulares quo ad vestem.* Et ideo & Patribus Eremitani Ordinis prohibentur ab eorum Constitutionibus *cap. 25.* ibi: *Fratribus exceptis Sarabolis iuxtà carnem vestimentis lineis non vtantur, nisi in casu infirmitatis, & de sui superioris licentia, sed laneis tantum.* Et nobis Excalceatis per nostras *part. 1. cap. 12. §. 1.* vbi: *Fratres exceptis famoralibus, seù mutandis iuxtà carnem vestibus lineis non vtantur, sed laneis, nisi in casu necessitatis, & de sui superioris licentia speciali.*

DVBIVM XII.

De PP. Calceatorum, & Excalceatorum habituum differentia, & approbatione.

579 ALiquam habitus differentiam inter Reformatos, & Obseruantes congruere tenet, & docet Herrera, dum in *Alphab. Augustinian. litt. N. verb. Monasteria; pag. 205. de Neapolit. Conuent.* considerans, quod reformata Congregatio S. Io: Carbonariæ Ordinis S. Augustini differebat aliqualiter in habitu à Patribus Calceatis, sic habet. *Induebantur Patres illius Congregationis dissimili à reliquis habitu. Æquum sanè, & rationi valdè consentaneum, vt nouitiæ Reformationes non eodem omninò habitus schemate vtantur, vt ex aliquali vestium discrimine discernantur à populo; & si quid sæculares minus bonum in claustrali Monacho aduerterint, non detrahant Obseruantibus, & vtrosque eiusdem farinæ, vel non dissimilium morum arbitrentur.* Quarè non mirum, quod & inter Calceatos, & Excalceatos reperiatur. Quæcumque tamen illa inspicitur, siuè in materia, siuè in forma, accidentalis est; & vtriusque familiæ habitus quoad substantiam est verè Augustinianus. Nec minus Patres Calceati, nec magis Patres Excalceati, aut è contrà substantialem S. P. Augustini habitum deferunt; cum supra *dub. 4.* in tunica seù cuculla, aut cappa nigra, cum caputio, & zona coriacea eum consistere conclusum sit; quæ omnia tam Calceatis, quam Excalceatis communia sunt; nec protensior, aut strictior manica; nec cucullorum rotunditas, aut acumen; nec calcei, aut sandalia, quæ accidentales differentiæ sunt, quidditatem habitus Augustiniani diuersificant; nec per eas aut illi, aut isti minus, plusue S. Augustini Filij.

580 Et quod vtrique familiæ satis esse debet est, quod vtriusque habitus forma fuerit ab Ecclesia approbata. Calceatorum siquidem in supra posito Gregorij IX. decreto, quo, vt dictum est *n. 567.* vti potuerunt non solum illa, aut altera Congregatio, sed totus Ordo, sicut de priuilegijs *n. 311.* obseruauimus. Excalceatorum verò primò à Clem. VIII. tum in Constit. *Decet Romanum Pontificem*, de qua *supr. nu. 398.* in qua Congregationem se instituisse, seu approbasse dicit; tum in altera, *Pastoralis officij*, vt mox dicetur, in qua eorumdem habitum, siue in materia, & in forma consimilem ab alijs deferri prohibet; quæ omnia inuisceratam habent eorum habitus approbationem. Deindè à Paulo V. in Constit. *Sacri Apostolatus &c.* die 5. Maij 1620. qua confirmando specificè Constitutiones, eorum habitus, & cum omnibus suis accidentalibus differentijs indiuiduam formã approbauit, excepta caputij forma, de qua nihil in Constitutionibus; approbatam tamen scio ab Vrbano VIII. per litteras, *Diuinæ Maiestatis &c. 19. Martij* 1641. apud Mauritium à Matre Dei in *Sacr. Erem. pag. 220.* in approbatione pariter specifica Constitutionum Congregationis Galliarum, in quibus *3. p. cap. 2. de vestiendis Fratribus §. 5.* sic: *Manicarum longitudo manuum digitos attingat: latitudo verò oris earumdem erit circiter vnius palmi. Caputium latitudine scapulas non excedat, eritque rotundum in anteriori parte cum cuspide in posteriori ad corrigiam vsque pertingens, in summitate verò parumper acutum.*

581 Et quoad Excalceatos Italiæ, ità approbatam obseruo, vt eorum habitus, vel illi in materia, & forma similem deferre nemo valeat *sub*

pœna

pœna Excommunicationis latæ sententiæ, etiam ex ipsis Patribus Calceatis, *nisi eorum Congregationis membrum actualiter existat*, vi memoratę Clementis VIII. *Pastoralis officij* Constitutionis sub 25. *Septembris* 1604. vt in nostris litteris Apostolicis *litt*.4.& huiusce posterioris S.Cong.Decreti.

Decretum S. Congregationis Regularium contra gestantes habitum similem habitui Discalceatorum S. Augustini Italiæ.

I*Ntroducta aliàs per appellationem in S. Congregatione Cardinalium negotijs Episcoporum, ac Regularium præpositorum controuersia inter Ordines Eremitarum S. Augustini Conuentus S. Mariæ de Oliua, seù de portu nuncupati, nec non Discalceatorum seù Reformatorum eiusdem Ordinis Conuentus S. Mariæ Veritatis Neapolit. Regulares de, & super delatione habitus, quæstuatione, rebusque alijs in processu causæ huiusmodi deductis iam pridem exorta, Illustrissimi S. eiusdem Congregationis Patres, Illustrissimo Bouzio referente, sententia D. Nuncij Apostolici Neapoli residentis in prædicta causa lata, litteris Apostolicis in forma Breuis fel. mem. Clementis Papæ VIII. nec non prædicto processu diligenter examinatis, & partis vtriusque Procuratoribus auditis, censuerunt Fratribus Conuersis, seù Oblatis supradicti Conuentus S. Mariæ de Oliua quæstuarijs, vt caputium gestent rotundum cum scapulari magno, & lato, vel si maluerint, absque scapulario, palliaque deferant longiora prædictis Discalceatis, quæ medias saltem vsque tibias pertingant, iniungendum: non autem scapulari paruo, & angusto ad instar eorumdem Discalceatorum, nec tunica cum manicis, quæ in extremitatibus latitudinem vnius palmi dumtaxat excedat, sed manicis amplioribus vtantur; ne præterea incedant Discalceati, aut cum sandalijs, sed calceamentis, & caligis, quæ appareant, vtantur, prohibendum. Vestes, & habitum ex quolibet panno nigro etiam vili & grossiori deferre concedendum; denique ne sub nomine prædictorum Discalceatorum quæstuare eisdem Conuersis, seù Oblatis S. Mariæ de Oliua inhibendum esse, prout præsenti Decreto respectiuè iniungunt, prohibent, concedunt, & inhibent, supradictaque omnia à cunctis Conuersis, & Oblatis huiusmodi sub Excommunicationis, alijsque in dictis litteris Apostolicis, nec non superiorum arbitrio infligendis pœnis, obseruari mandant. Romæ 27. Iulij 1618.*

A. Maria Card. Gallus. *Locus* ✠ *sigilli.*
V. Theatinus Secret.

Atque hæc de habituum differentijs, & earum approbationibus. Quibus positis, præter iam hucusque considerata, opportunum esset hic respondere Carolo Moreau, & Mag. Thomæ Guiehens, qui Excalceatorum habitum deformem, & ab Augustino alienum, & peregrinum, ille sæpè in *Vindic. part.2.cap.2.* 12.13. 15.17.& 20. alter vero in *not. ad cap. 5. part. 2.* Constitutionum Romæ apud Franciscum Caballum de 1649. impressarum appellant: Sed quia gratis impugnari scio, quod Ecclesia probauit, & inde vanum de habitibus concertare; Sicuti verba condono, sic respondere non curo.

DVBIVM XIII.

De horum habituum Sæcularibus communicatione.

582 REligionum omnium præsertim Mendicantium Prælatos suum respectiuè habitum alijs impertiri posse, Tertiarios, & Tertiarias instituendo, tradunt Lezana. *qq. Regul.tom.1 p.1 cap.3.nu.22.& p.2. cap.* 14. Bordon. *resol.75.n.34.* & suadetur ex S.Congregationis declaratione, de qua Io.Maria Nouarius in *Lucer. Regul. verb. Tertiarij nu.* 4. Ciarlin. *controuers. forens. lib.1.cap.18.num.21.* Peyrin. *tom.1. in Constit.4. Sixti IV. ad §.7.n.39.* Io.Anton. Nouar. in *Summ. Bullar. comment.124.n.4.* Barbos. in *collect. decis. Apost. coll. 699. nu. 2.* Lauorius *lucubrat. var. tit.2. de funer. cap.11.nu.103.* Tamburin. *de iur. Abbatiss. disp.7.q.3.nu.7.* Nicolius in *Flosculis verb. Tertiariæ à num.2.& seq.* Lantusca in *Theatr. Regul. verb. eod.* Iacob Pignatell. *tom.2. consultat.34.n.29.* vbi legitur: *Superioribus autem Regularibus sufficiẽti facultate ad id à Sede Apostol. suffultis licere mulieres ad huiusmodi habitum recipere*; ex quibus talis facultas respectu Superiorum Ordinum Mendicantium infertur, prout in terminis Rota coram Merlino *decis. 720. nu.* 28. Lezan. in *Mar. magn. Carmelit. ad §.84.n.455.*

583 Quod à fortioribus dicendum de Superioribus Ordinis Eremitarum, cum hæc Religio speciali sit ad hoc à Sede Apostolica decorata priuilegio, vt referunt Ioan.Bapt.Confett. in *summ. mater. priuil. cap. 14.* Mirand. in *Manual. Prælat. tom.1 q.36.art.2.* Roderic. *qq. Regul. tom.3.q.72.art.3.* Lezán. *d.cap.3.nu.22.& d.cap. 14.nu.10.* & in *Mar. magn. Eremit. S. Aug. ad §.8. num.21. & ad §.9. num.22.* ac in *Mar. magn. Carmel. ad §.34. num.269.* Tambur. *loc. sup. num. 8.* Donat. *rer. Regul. tom.2. tract.16. de Tertiar. q.5. n.4.* Mallet. *Eccl. Hierarch. lib.8. tit.15. num. 2.* Rot. *loc. sup. n.27.* supponiturque, vt notat Lezana *d.cap.14.n.10.* à Sixto IV. in incipien. *Dum attenta*, quæ est Mare magnum Carmelitarum, dum illis hoc idem Eremitarum S. Augustini priuilegium communicatur per hæc verba; *Ad instar Mantellatarum, seù Pinzocherarum, aut Fratrum de pœnitentia Tertij Ordinis Fratrum Minorum, & Prædicatorum, nec non Eremitarum S. Augustini.* Et verè, nam Bonifacius IX. hoc expressè concessit in incipien. *In sinu Sedis Apostolicæ &c. 7. Idus Nouembr. de* 1401. iuxta Empol. in *Bull. Ord. pag.* 53. & apud Confett. in *collect. litt. Apost. Bonifac. IX. n.3.* Quod priuilegium confirmarunt Eugenius IV. Martinus V. & Sixtus IV. vt videre est in Mar. magn. Eremit. S. August. apud Empol. *pag.332.§.10.11.12.& 24.* & Roderic. *tom.1. Bullar. Apost. inter Sixti IV. Bull.34. à num. 8. & seq.*

584 Et licet hic videatur esse sermo solum de Pinzocheris, seù fœminis; vndè fortè Rodericus *d.tom.3.q.72. art.3.* dixit, se non inuenisse inter Eremitarum priuilegia, quod possit Augustiniana Religio vtriusque sexus Tertiarios admittere; veritas tamen est, quod vtriusque

habitum impertiendi priuilegio fruitur. Et quando aliud non extaret, eo ipso quod Carmelitanis concessum est tale priuilegium à Sixto IV. scilicet pro vtriusque sexus personis vt in *d. Mar. magn. Carmelit.* apud Lezanam *nu. 84. ad instar Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum S. Augustini*, non obscurè indicatur, & supponitur Eremitanos quoque S. Augustini habuisse vtriusque sexus Tertiarios, vt eruditè ponderat Lezana *d. tom. 1. part. 2. cap. 14. n. 10.*, hoc est priuilegium regularem habitum vtriusque sexus personis impertiendi; nempe Tertiarios, & Tertiarias instituendi, qui Fratres, & Sorores Tertij Ordinis Eremitarum dicendi sunt, vt Lezan. *ibid. n. 14.* Deducitur etiam ab eodem Sixto IV. in Mar. magn. Eremitar. apud Empol. *loc. sup. §. 42.* vbi priuilegium hoc renouans habet: *Et vt Virgines, Viduæ, & coniugatæ personæ Mantellatæ, seù Pinzocheræ dicti Ordinis nuncupatæ prædictæ, &c.* verba siquidem *coniugatæ personæ* quæ etiam viros includunt, vtriusq; sexus Tertiarios complecti videntur per eund. Lezan. *ibid. in fin.*

585 Sed quod omnem remouet difficultatem est expressa Pauli II. concessio apud Confett. in *d. collect. litt. Apost. verb. Paulus II. num. 1.* & Empol. *ibid. pag. 275.* in incipien. *Exposcit vestræ deuotionis, &c. prid. Kal. Septembr. 1470.* ibi: *Nos igitur Vobis, & successoribus vestris, qui pro tempore fuerint, exhibendi omnibus, & singulis personis honestis laicis masculini sexus, hoc à vobis deuotè requirentibus, mantellum seù habitum mantellatum &c. liberam concedimus facultatem.* Quod priuilegium non iam solos Congregationis Lombardiæ Vicarios, ac Priores respicit, vt non nulli dixerunt: Sed etiam Generalem, & Prouinciales Ordinis Eremitarum S. Augustini, vt patet ex titulo seù inscriptione Bullæ: *Paulus Episcopus &c. Dilectis filijs Generali, & Prouincialibus, Vicarijs, ac Prioribus Congregationis Lombardiæ Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini;* quo omnes complexi sunt, nempe Generalis, Prouinciales Ordinis, & insuper Vicarij, & Priores Congregationis Lombardiæ, cum hæc nec Generalem, nec Prouinciales habeat.

586 Et quando hæc Bulla Generalem, & Prouinciales Ordinis non directè afficeret, adhuc & eos afficeret ratione mutuæ communicationis priuilegiorum Congregationis Lombardiæ, & Ordinis ex Innocentij VIII. *Vacantibus sub Relig.* sub 17. *Kal. Decemb.* 1486. apud eumdem Confett. *ibid. verb. Innocentius VIII. n. 2.* & apud Empol. *pag. 192.* & clarius ex Bulla aurea Iulij II. *Dum fructus vberes. 7. Kal. Iul. ann.* 1507. apud Empol. *pag. 204.* vt dictum est *quodlib. 3. dub. 1.* Hinc est, quod de priuilegijs huiusmodi Tertiariorum verba facientes Iulius II. Leo X. & Clemens VII. Prælatos Ordinis nostri dandi habitum regularem vtriusque sexus Tertiarijs facultate gaudere supposuerunt. Primus, dum in Constit. *Nihil est. 24. Septemb.* 1508. apud Empol. *pag. 209.* est §. 2. ità locutus: *Idcircò statuimus, vt quidquid indulgentiarum, & gratiæ, Fratribus, Monialibus, Mantellatis, Corrigiatis concessum est, id omne vtrique sexui concessum intelligi, viris scilicet, atque mulieribus; modo à Generali, vel Priore, vel Rectore alicuius loci Ordinis authoritate gratiæ assequendæ facultatem obtinuerint.* Secundus in Constit. *Dudum*, quæ est communicationis omnium priuilegiorum inter Mendicantium Ordines; Sicut & Clemens VII. in altera *Romanus Pontifex*, vt pariter. *d. dub. 1.* dictum est. Ex quibus omnibus patet, hos Summos Pontifices tale priuilegium dandi habitum regularem vtriusque sexus Tertiarijs in Ordine nostro supposuisse. Vndè concluditur reuera Augustinianam Religionem, non solum titulo communicationis priuilegiorum cum alijs Mendicantium Ordinibus, sed etiam ex specialibus indultis habere ad id à S. Sede opportunam facultatem.

587 Atque ex his euidens est eamdem facultatem & Excalceatis competere. Primò, quia Bonifacius IX. eam quoad Tertiarias concessit non solum Generali, sed quibuslibet Prouincialibus Ordinis, etiam futuris: quin, vt in *Mar. magn. Eremit.* apud Empol. *pag. 334. §. 12.* Roderic. *d. q. 72. art. 3.* Lezan. in *eod. Mar. magn. nu. 8.* *Tam Generali, quam cuilibet Officiali, Prioribus dicti Ordinis in quibuscumque Prouincijs constitutis, tam præsentibus, quam futuris sit licitum, ac permissum quascumque mulieres, si alias idoneæ sint, & aliquod impedimentum canonicum non obstet, quæ habitum regularem prædicti Ordinis ad instar Mantellatarum Ordinis Fratrum Minorum, & Prædicatorum habere voluerint, recipere, & admittere.* Et quoad viros, seù Tertiarios Paulus II. eam pariter concessit, non tantum Prioribus Congregationis Lombardiæ, sed etiam Generali, & Prouincialibus Ordinis, vt dictum est, & eorum successoribus, hoc est futuris Ordinis Prouincialibus. Nullum autem dubium est, quod nostræ Congregationis Prælati Prouinciales, atque Priores sint verè Ordinis S Augustini vt *quodlib. 5. dub. 7. &* 14. dictum est. Adeòque nec quin dicta facultas Prouincialibus, & Prioribus Ordinis futuris concessa, eos quoque amplectatur. Secundò, quia Excalceati, & eorum Congregatio gaudent priuilegijs omnibus, quibus Calceati, & eorum Religio gaudent iuxtà expressam S. Congregationis, & Sedis Apostolicæ declarationem, vt *quodlib. 5. dub. 21.* ostensum est. Quarè dubium non est, & eos posse eorum habitum poscentibus impartiri, atque Mantellatos, & Mantellatas instituere.

DVBIVM XIV.

De volentibus in habitu Augustiniano sepeliri.

588 ET illis, qui cum eo sepeliri voluerint, nostrum habitum concedere possumus. Supponitur à Sixto IV. in Mar. magn. Eremitar. apud Empol. §. 51. vbi. *Insuper, cum nonnulli ad Ordinem prædictum Eremitarum S. Augustini specialem gerentes deuotionis affectum, ordinent eorum cadauera cum habitu Fratrum dicti Ordinis Eremitarum, aut Sororum, seu Mantellatarum prædictarum*

dictarum sepeliri; ne illorum corporum delatione ad alia loca Ordini, & Fratribus prædictis iniuria irrogetur, decernimus, tales apud Fratres ipsos esse sepeliendos, etiamsi alibi suam elegissent sepulturam, nec posse etiam in loco per eos electo cum habitu prædicto quomodolibet sepeliri, aut ad sepeliendum portari, absque Fratrum domus loci, in quo tales decesserint, expressa licentia, & assensu. Sicuti & pro alijs Religionibus in Bullis eiusd. Sixti IV. quę sunt earum Mare magn. apud Lezanam nempè Prædicatorum *num.* 49. Minorum *num.* 47. Carmelitarum *num.* 66. & Seruitarum *num.* 38. Per quem habitum non venit habitus, qui Tertiarijs datur, sed ille idem met, qui à Religiosis defertur, vt notat Confett. *in summ. mat. priuil. cap.* 14. *ad fin.*

589 Est autem hic habitus (iuxtà hanc Sixti IV. dispositionem in incipien. *Sacri Prædicatoris.* Dat. Romæ. 7. Kal. August. 1479. apud Peyrin. *tom.* 1. *Constit.* 4. *inter Constit. Sixti IV.* §. 9. *Cum autem nonnulli ad Ordines prædictos Prædicatorum, & Minorum specialiter gerentes deuotionis affectũ, eorum cadauera cum habitu Prædicatorum, vel Minorum, seù Fratrum, vel Sororum de Pœnitentia utriusque Ordinis prædictorum sepeliri mandent, & persona antequam moriantur, habitum huiusmodi eis postulent exhiberi, decernimus, habitum huiusmodi per Priorem domus Ordinis Minorum loci, in quo tales decedere contigerit, vel per Superiorem Prælatum ipsorum Ordinum, domorum, seù Prioratus, & Guardianiæ, vel illi, cui duxerint committendum dumtaxat, & non per alium quauis auctoritate, vel prælatione fungentem exhiberi debere. Qui prædictum habitum recipientibus declarare teneantur, apud eorum Ordinum Ecclesias debere sepeliri in eorum habitu, quorum habitum susceipiunt, & illorum sic indutorum cadauera, discooperta nullo pallio, vel tegumento superimposito, cum habitu huiusmodi ad sepulturam deferri posse. Ordinariorum etiam sub censuris prohibitione locorum, qualibet in contrarium edita nõ obstante, quas quoad hoc modificamus)* concedendus a Prioribus, Guardianis, Prælatisque Superioribus, vel quibus ipsi commiserint: non verò ab inferiore siue subdito, neque alio quouis Prælato. Roderic. *tom.* 2. *q.* 76. *art.* 9. Confett. *loc. supr. cap.* 14. *de Tertiarijs propè fin.* Portell. *in dub. Regul. verb. Habitus num.* 5. & *in addit. n.* 1. & *verb. sepultura nu.* 9. Lezan. *tom.* 2. *verb. Habitus regul. n.* 7. Peyrin. *loc. dict. ad Constit.* 3. *Sixti IV. n.* 3. Passerin. *de statib. tom.* 2. *art.* 4. *inspect.* 3. *cap.* 3. *obseruat.* 8. *nu.* 200. quià à fortiori intelligit de Prælatis maioribus, & extendit ad Vicarios in absentia Priorum, & ad Superiores Conuentuum; etiam si non habeant in loco moribundi Conuentum, non obstante, quod Pontifex dixerit, per Priorem domus Ordinis Prædicatorum, aut Guardianum domus Minorum loci, *in quo tales decedere contigerit*; quià ibi non loquitur Pontifex taxatiuè, & Superior cuiuscumque monasterij censetur esse Superior eius loci, in quo decedit is, qui à se habitum postulauerit, & ægroti ipsi censentur esse in loco monasterij, quãdocumq; sint, vbi pro sua deuotione habitum petere, & sepulturam obtinere possunt.

590 Nec hoc impedire possunt Parochi, Prælati, Rectoresque Ecclesiarum sub pœna Excommunicationis præmissa canonica monitione incurrenda, & soli Papæ reseruata, aut sic induta cadauera linteo, vel pallio tegere: sed permittere tenentur, quod patenter cum huiusmodi habitu ad locum sepulturæ deferantur; ex præfati Sixti IV. Constit. *Apostolicæ mansuetudinis.* 8. Idus Septemb. 1472. apud Confett. *in collect. litt. Apost. Sixti IV. Bull.* 7. & tenent Roderic. *d. q.* 76. *art.* 8. Portell. *eod. verb. Habitus num.* 2. Lezan. *ibid. nu.* 5. & 7. & *in Mar. magn. Prædicat. ad* §. 49. Passerin. *ibid.*

591 Verum tamen est, quod quoad sepulturam teste Lezan *d. verb. Habitus n.* 6. moderatum fuit supradictum priuilegium, seù reuocatum à Leone X. in Concil. Lateranen. in Bull. *Dum intrà mentis.* apud Confett. *ibid. Leon. X. Bull.* 1. ibi: *Volentes quoque sepeliri in habitu eorumdem Fratrum in claustro non degentes, sed in proprijs domibus habitantes in eorum vltima voluntate sepulturam sibi liberè eligere possint*; quoad eos scilicet, qui in proprijs domibus habitant, & extra claustra degunt; Nam si contingat sæculares intra claustra degere, & velint eum Religiosorum habitu sepeliri, in Ecclesijs ipsis Religiosorum, non autem in alijs, in quibus sepulturam elegisset, humari debent; quo enim ad istos non est reuocatum priuilegium, vt obseruant Roderic. *d. art.* 8. Lezana. *eod. verb. Habitus n.* 6. & *in Mar. magn. Prædicat. ad* §. 47.

592 Ast ego insuper puto prædictum priuilegium reuocatum, vel potius moderatum quoad hoc tantum, quod vbi antè dictam Leonis Bullam debebant ad Ecclesias Religiosorum, quorum habitu induta fuissent, cadauera deferri, etiamsi alibi sepulturam elegissent; post dicti priuilegij reuocationem, siue moderationem possunt alibi sepulturam sibi eligere. Vndè, casu quo ante mortem eam non sibi elegerint, sentio vigore priuilegiorum ad dictorum Religiosorum Ecclesias debere deferri. Ita Passerin. *ibid. nu.* 203. & 204. citatis Lauorio *tit.* 2. *cap.* 11. *n.* 102. Barbos. *de iur. Eccles. vniu. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 73. Bordon. *resol.* 51. *n.* 48. Samuel. *de sepultur. disp.* 3. *controu.* 15. *n.* 71. & alijs. Etiamsi habeant sepulchrum maiorum, nisi ipsi infirmi declarent, se velle in eo sepeliri. Passerin. *d. n.* 203. vbi subdit, non sufficere, si antè susceptionem habitus elegerint alibi sepeliri, quia per illius susceptionem censentur mutasse omnem aliam electionẽ, cum de se habitus religiosus habeat annexã sepulturã in Ecclesia, cuius habitus petitur, nisi alibi sepultura eligatur.

593 Quarè consultius erit, si Superiores concedentes dictis infirmis habitum declarent, & præmoneant eos, ipsorum cadauera propter habitus susceptionem, penes ipsos Fratres esse sepelienda, vt admonent Confettius *in summ. mater priuil. cap.* 14. & Peyrin. *in d. Constit.* 3. *Sixti IV. n.* 3. & clarè iniungunt verba eiusd. Sixti. Et tunc, nisi alibi sepulturam elegerint, ad eorum Ecclesias esse deferenda, vt habetur ex S. Congregationis Episcop. & Regul.

gul. sub. 11. *Decemb.* 1615. responsione ad hanc Patrum Minorum petitionem, *An cadauera eorum habitu induta in eorum Ecclesijs essent sepelienda*, apud Samuel. *d. disp. 3. controu.* 15. *n.* 74. quæ est huiusmodi. *Ità fieri debere, si tamen à Guardiano domus loci, in quo tales decedere contigerit, aut ab alio Superiore vel altero, cui id Superior committendum duxerit, habitum receperint, ac prædicti Guardianus, vel alius Superior habitum huiusmodi suscipientes præmonuerint eorum cadauera propter habitus susceptionem, ac receptionem, penes ipsos Fratres, quorum habitum gestant, esse sepelienda.*

594 Et qui in tali habitu decesserint, varias consequuntur Indulgentias; & omissa tertia omnium delictorum remissione à Clemente IV. & Nicolao IV. & Indulgentia plenaria à Leone X. concessis; quia, cum vt aiunt Casarub. in *compend. priuil. Mendic. verb. Indulgentiæ quas lucrari possunt sæculares ratione habitus prædictorum Fratrum. n.* 6. 7. & 8., & Bordon. *resol.* 35. *nu.* 68. prouenerint ex viuæ vocis oraculis; & hæc fuerint reuocata à Gregorio XV., & nouissimè ab Vrbano VIII. eas in præsenti cessare, nec valere tenet Lezana. *d. verb. Habitus regular. n.* 8. lucrantur adhuc multas Indulgentias ex Leonis X. & Adriani VI. concessionibus pro Fratribus Ordinis Sanctiss. Trinitatis, quas refert idem Casarub. *ibid. verb. communicatio priuil. n.* 39. in quibus habetur, omnes, & singulos Christi fideles verè pænitentes, & confessos, qui in habitu dicti Ordinis decesserint, consequi omnes indulgentias, & peccatorum remissiones Fratribus dicti Ordinis concessas. Concessio enim hæc communicatur & Ordini Eremitarum ex Alexandri VI. motu proprio, de quo Roderic. *tom.* 1. *qq. regul. q.* 55. *art.* 1. Miranda. *tom.* 2. *manual. Prælat. q.* 56. *art.* 3. & Clementis VII. in incip. *Romanus Pontifex*, vt *quodlib.* 3. *dub.* 1. dictum est, in quibus omnium Ordinum priuilegia, indulta &c. nostro Eremitarum Ordini communicantur. Et deducitur ex Casarub. *verb. Indulgentia quoad sæculares, nu.* 3. vbi dicit Indulgentias concessas sæcularibus intuitu alicuius Religionis, omnibus Religionibus communicari; & refert Peyrin. in *addit. ad Constit. Leon. X. cap.* 4. *n.* 5. & 6. tenentque quoad hoc Adriani priuilegium Lezana. *d. verb. Habitus n.* 9. Passerin. *ibid. n.* 211. *in fin.* Et in omni casu cum tali habitu decedētes propter cincturæ delationem, quæ nostri habitus pars essentialis est, Indulgentias Ordinis Eremitarum Religiosis concessas lucrantur per Roderic. *tom.* 2. *q.* 56. *art.* 10. ex Iulij II. *dub. præced.* adductis verbis; maximè si in Confraternitate aliqua fuerint descripti, vt ex Cōstit. Clem. X. *Ex iniuncto* §. 35. & §. 44.

595 Non est autem necesse, quod huiusmodi habitum suscipientes pro consequenda Indulgentia dent eleemosinam, vt obseruant Roderic. *d. dub.* 10. & Portell. *in addit. ad verb. Habitus n.* 1. quin si hoc intuitu daretur, non eam consequerentur, cum à Pio V. reuocatæ fuerint huiusmodi Indulgentiæ, ratione quarum eleemosina aliqua tribuitur. Roderic. *ibid.* Stratius in *Instruct. pro Fratrib. Carmelitis. cap.* 17. *n.* 1. & Lezan. in *Mar. magn. eorund. Carmelit. ad* §. 66. *n.* 392. Posse tamen dari eleemosinam pro ipso habitu comparando tenet Lezana. *cit. verb. Habitus n.* 10. quia non pro Indulgentia dari censetur, eo modo, quo dantes pecuniam pro imagine siuè corona, quibus est annexa Indulgentia, non eam pro ipsa indulgentia tribuunt; quo casu eleemosina pretium habitus, pro quo datur, excedere non debet; secus dari pro Indulgentia intelligeretur. Lezan. *ibid. in fin.*

596 Obseruat Bordonus *resol.* 51. *num.* 50. quod, etsi habitus hic Regularis ab infirmo petitus non fuerit, potest peti ab hæredibus, cū hæres ad hunc effectum reputetur vna, & eadem persona cum defuncto. §. 1. *Authen. de inre iur. l. fin. C. de Impuber.* & hæres fit eiusdem potestatis & iuris, cuius erat defunctus. *l. hæredem ff. de regul. iur.* cum alijs adductis à M. Anton. *l.* 2. *resol.* 59. *casu.* 26. §. *Quamuis.* Sed licet ex supradictis Bullarum testibus nullo modo appareat, debere peti habitum ab ipso ægroto, & sufficiat, quod ipse mandauerit, quod cum habitu sepeliatur, quo casu possunt hæredes illum petere iuxta Bordoni rationes; Si tamen ægrotus non id ordinauerit, non erit in hæredum potestate validè habitum petere, & obtinere, quia priuilegia data sunt mandantibus, aut volentibus sepeliri in habitu religioso; nec adducta à Bordono militant in personalibus, & liberis; vndè non tenentur hæredes vota personalia defuncti adimplere, nec possunt consentire in ijs, in quibus personalis defuncti consensus fuisset necessarius. Quarè neque succedit hæres defuncto in hoc, quod eam deuotionem iuridicè, & validè habere possit erga habitum regularem nomine defuncti, & in ordine ad effectus legales requirentes defuncti deuotionem, quam non habuit defunctus. Passerin. *ibid. n.* 201.

597 Quod à fortiori dicendum in ordine ad consequendam indulgentiam; ad cuius effectum non sufficit, quod post mortem quis ad hæredum instantiam eo induatur: sed requiritur, quod homo viuens licet moribundus tali habitu induatur. Lezan. *ibid. n.* 11. ad quod satis esse videtur, quod habitus ipse super lectum hominis agonizantis reponatur. Aluiset. de *priuil. regul. sect.* 3. *cap.* 10. *n.* 2. Lezan. *ibid.* A Spiritu Sancto. in *Director. tract.* 2. *disp.* 5. *sect.* 5. *n.* 78. *in fin.* vel, vt volunt Peyrin. in *d. Constit.* 3 *Sixti IV. n.* 2. & Bordon. *resol.* 35. *nu.* 68. quod antè mortem illum petierit infirmus, licet de facto ante mortē non eo fuerit indutus.

DVBIVM XV.

De obligationibus Religiosorum quoad habitus delationem.

598 Tenentur Religiosi professi semper propriæ Religionis habitum deferre ex cap.

cap. Sanctimonialis Virgo, 24. *dist.* 23. & *cap. Vidua*, 20. *q.* 1. Ex quo enim est signum protestatiuum propriæ Religionis, adstringuntur professi illum semper, & in omni occasione portare. Donat. *rer. regul. tom.* 1. *part.* 2. *tract.* 6. *q.* 5. *nu.* 3. immò & patenter ex *cap. Clerici*, 2. *de vit. & honest. Cleric.* Suarez de *Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 1. *cap.* 5. *n.* 4. adeòque qui illum temerè dimittit, excommunicationem maiorem, non tamen reseruatam ipso facto incurrit, iuxtà *cap. Vt periculosa. Ne Clerici, vel Monachi in* 6. idest qui sine iusta, aut honesta causa illum dimittit. *ibi* Barbos. *n.* 5. & de *Iur. Eccl. vniu. lib.* 1. *cap.* 43. *n.* 97. Lezan. *tom.* 1. *part.* 1. *cap.* 13. *n.* 2. quo fit, vt eam non incurrat qui v. g. per Turcarum, vel Hæreticorum loca transiturus, deberet ad tuendam vitam illum dimittere. Suarez. *tom.* 5. *in* 3. *p. disp.* 23. *sect.* 4. *n.* 27. & 39. Sanchez *lib.* 6. *in Decalog. cap.* 8. *nu.* 41. nec qui captiuus inter Turcas prohibetur illum portare. Hieron. Gratian. *in discipl. regul. cap.* 3. §. 31. sicut nec qui à suo Prælato iniustè, & notabiliter grauatus, nec aliud habens remedium, quam ad Superiorem maiorem distantem adire, & sciens moraliter, quod cum habitu erit detinendus, & comprehendendus à Prælato inferiore iniustè grauante, si ad hoc euitandum habitum dimittit, donec tutè ad Prælatum Superiorem accedat. Portell. in *dub. regul. verb. Habitus, in addit. nu.* 3. A Spiritu Sancto in *Director. tract.* 3. *disp.* 6. *n.* 970. eo quià iuxtà Sanchez *ibi lib.* 2. *cap.* 4. *n.* 1. cum delatio habitus sit præceptum humanum, non obligat cum tanto periculo.

599 Non item ligantur hac censura fugientes, dummodò cum habitu, cum hæc excommunicatio lata non sit in fugitiuos, sed in habitum dimittentes. Nauar. in *comment.* 2. *de Regul. n.* 61. Bannez 2. 2. *q.* 12. *art.* 1. *dub.* 1. *concl.* 6. *de Apost. à Fid.* Sanctarel. de *Apostas. cap.* 3. *dub.* 2. *n.* 19. Sanchez *d. cap.* 8. *nu.* 46. contra Rebuff. *prax. benefic. tit. de dispensat. cum Regul. n.* 17. Nec qui ex ignorantia huius Canonis illum dimiserit, quià dictio *temerè* significat idem, quod scienter, vt docent Cardin. in *Clemen.* 1. §. *si quis, notab.* 1. *de stat. Monach.* Suarez *d. tom.* 5. *in* 3. *p. disp.* 4. *sect.* 10. *n.* 2. Sanchez de *matrim. lib.* 9. *disp.* 32. *n.* 38.

600 Quià autem d. *cap. Vt periculosa*, finis est euitatio euagationis: *Vt periculosa* (sic ibi) *Religiosis euagandi materia subtrahatur, districtè inhibemus, ne de cætero aliquis quamcumque Religionem tacitè, vel expressè professus, in Scholis, vel alibi temerè habitum Religionis suæ dimittat*; sequitur primò, quod dimittens habitum non statim incurrat hanc excommunicationem; sed quando eò peruenit, vt euagetur, vel sic se hominum conspectui exhibeat: sicuti neque incurrit, si ante hunc euentum mutata intentione induat habitum, vt per Tabien. *verb. excommunicatio.* 2. *casu* 23. *q.* 1. *nu.* 2. Sanchez *lib.* 6. *in Decal. cap.* 8. *nu.* 54. Sayr. *de censur. lib.* 3. *cap.* 33. *n.* 11. Barbos. d. *cap.* 43. *nu.* 97. quia cessante euagatione, quam vitare intendit in illo decreto Pontifex, cessat & decreti dispositio; & consequenter pæna non incurritur, nisi secuto euagationis effectu. Bordon. *resol.* 35. *nu.* 10. vbi id pluribus probat. Candid. Brognol. *Specul. Cleric. & Regul. tract.* 3. *cap.* 6. *resol.* 7. Sequitur secundò, quod nec eam incurrit, qui se vestibus spoliat, vt dormiat, vt habitum purget, vel accommodet, vt melius studeat, vel quiescat. Confett. *tit.* 13. *cap.* 14. Suarez. *d. disp.* 23. *tom.* 5. *sect.* 4. *n.* 29. Sayr. *ibid. nu.* 13. Sanchez. *d. cap.* 8. *n.* 55. cum multis; sicut nec qui, vt balneis fruatur, aut dum laborandum est, vel etiam ad finem domesticè manendi tota die in camera, illum deponit, dummodò sæcularium conspectui non se exhibeat, vel similibus apparentibus causis, licet aliàs non licitis, quia huiusmodi dimissio non censetur ad finem euagandi. Roderic. *tom.* 2. *q.* 76. *art.* 6. Donat. *ibid. q.* 7. *n.* 2. & 3. præterquam quod attenta temporis breuitate nec dimissio dici debet, cum non censeatur dimitti, quod breui tempore sumendum est. *l. Diuortium ff. de Diuortio.* Paludan. 4. *dist.* 8. *q.* 3. *art.* 3. nec habenda pro temeraria, vtpotè non ex contemptu legis. Suarez. *d. n.* 29. Caietan. in *Summ. verb. Excommunicatio.* 61. & vtpotè ex causa apparente. Sayr. *d. cap.* 33. *n.* 13. & 14. Roderic. *dict. art.* 6. *notab.* 2. Azorius. *Instit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 13. *q.* 5. *casu.* 16. Barbos. *eod. cap.* 43. *nu.* 98. & *in d. cap. Vt periculosa. nu.* 8.

601 Incidit tamen in illam temerè dimittens etiam sine intentione apostatandi. Nauar. *conf. vnic. num.* 6. *sub tit. de Apost.* Roderic. *tom.* 1. *q.* 30. *art.* 1. Valent. 2. 2. *disp.* 1. *q.* 12. *punct.* 1. *ad fin.* Lessius de *Iust. & Iur. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 1. *num.* 109. cum conditio Apostasiæ non assignetur in *d. cap. Vt periculosa*, Sanchez. *dict. cap.* 8. *num.* 45. Lezan. *eod. cap.* 13. *num.* 3. nec includatur per se Apostasia in habitus dimissione; quandoquidem potest quis habitum dimittere, & sine intentione apostatandi. Barthol. à S. Faust. *de. vot. obedien. lib.* 6. *q.* 186. Riccius. 3. *part. prax. de apost. crim. resol.* 14. Donatus. *ibid. q.* 2. *q.* 11. *num.* 4. & 5. quin in iure nulla est contra apostatas excommunicatio latæ sententiæ, nisi illa, quæ habetur in *d. cap. Vt periculosa* contra habitum temerè dimittentes. Bannes. *d. q.* 12. *art.* 1. *in disp. de Apost. à Relig. concl.* 2. *vers. circa.* & non solum dimittens: sed etiam occultans taliter, vt à circumstantibus cognosci nequeat, cuius Religionis sit. Caietan. *d. verb. Excommunicatio.* 64. Mandos. de *signat. gratiæ. verb. licentia. vers. Qui licentia non obtenta.* Clar. *in pract.* §. *fin. q.* 76. *nu.* 16. Nauarr. in *Man. cap.* 27. *num.* 131. Confett. *tit.* 13. *cap.* 16. Oldr. *cons.* 184. Roderic. *d. q.* 30. *art.* 2. & *d. q.* 76. *art.* 6. Azor. *ead. q.* 5. Filliucius *tract.* 14. *cap.* 8. *q.* 4. *nu.* 135. Nald. in *summ. verb. Habitus num.* 1. idem enim est quoad effectum incurrendi excōmunicationem habitum omninò occultare, ac dimittere. Sanchez *d. cap.* 8. *n.* 63. Lezan. *ibid. n.* 8. vbi comparant occultantem habitum Iudæo occultanti signum sui distinctiuum, quo idem præstat, ac si illud dimitte-

clarè apparet ex dictis, Ordinariorũ visitationibus eas minimè subesse. Ità expressè cum multis Iacobus à S. Antonio in *Consult. Canonic. pro Regular. nu.* 787.

714 Idem dicendum in puncto Processionũ, quod non possint ad eas ab Ordinarijs compelli; cum namque ad eas nequeant adstringi, nisi vbi adsit consuetudo, pariter ex S. Congregationis decreto, vt notat Barbos. in *d. Collect. verb. Confratres*, & tenent Ricciull. *loc. sup. cap.* 14. *n.* 2. & Lopez. *p.* 2. *Summ. cap.* 15. *de Confratr. nu.* 24. Confraternitates Cincturatorum ab hoc iure liberæ sunt, cum numquàm Processionibus soleant interesse.

715 Quo tandem ad oblationes, quæ Capellæ, seu Altari Confraternitatum fieri solent, ad Superiorem Regularem illius Ecclesiæ, in qua sita est Confraternitatis Capella, eas spectare tenet Lezana *d. c.* 15. *nu.* 71. cum nonullis, quos allegat. Verùm Bordonus *loc. sup. nu.* 72. dicit, ex probato vsu eas spectare ad ipsa Altaria, quibus offeruntur; ac proindè in eorum vsibus debere applicari, nec posseà Regularibus, quorum est Ecclesia, prætendi: cui cum Donato *ibid. q.* 26. me subscribo, vt potè ad Constitutionem Clementis VIII. *Quæcumque. &c.* magis conformiter loquenti.

Alia possent ad examen vocari, videlicet, quoad Confratrum sepulturam, accessum ad funeralia, & similia. Sed de his passim apud DD. Et ideò hac de re satis.

QVODLI-

QVODLIBETVM OCTAVVM DE S. P. AVGVSTINI, ET EIVS EREMITARVM TONSVRA.

716 Gimus de Augustinianorum vestibus. Consequens est, vt de eorumdem tonsura aliquid dicamus, cum Religiosorum habitus consistat in tonsura, & vestibus, vt dicit Gloss. *in sum. cap. 1. de Cleric. coniug. in 6.*, & habetur ex Concilio Tridentino *sess. 23. de reform. cap. 6.* & Peyrin. in *Regul. S. Francisci de Paula cap. 3. §. 4.* Nec desunt causæ, cum etiam super hoc, & maximè respectu barbæ sit controuersia, contendentibus aliquibus, eam esse radendam, alijs nutriendam; & alijs media via gradientibus, tondendam; & etiam quo ad hoc de maiore, vel minore detruncatione concertantibus. Vt ergò quid quo ad hæc statuendum sit, appareat, de S. P. Augustini, eiusque Eremitarum attonsione loquendum.

DVBIVM I.

An, & quomodò attonsi Augustinus, & eius Monachi.

717 VEtustissimum in Ecclesia hunc ritum tondendi Monachos, ex Dionysio, Athanasio, Epiphanio, Hieronymo, Augustino, Palladio testatur, Franciscus Hallier *de Sac. elect. & ordinat. p. 2. de tonsur. Cleric. art. 2. §. 2. num. 3.* adeò vt ex ipsis ad Clericos talis ritus transierit, vt Idem *ibi* scribit *in fin. num. 6.* Et quo ad Monachos, omnes olim attonsos, docent Platus *de stat. Relig. lib. 2. cap. 11.* Ludouicus de Angelis *de vit. & laud. S. P. Aug. lib. 4. cap. 2.*; & de communi consuetudine in vniuersa Ecclesia recepta tradit Mag. Lupus de *orig. Eremit. q. quodlibet. cap. 24.* dicens: *Hoc vnum dico, tonsuram capitis per omnem sub Cælo Ecclesiam Monachis, ac Clericis semper fuisse visitatam*; hoc est, super caput abradebantur, vt habet Paulinus *epist. 7.* ad Sulpitium Seuerum scribens: *eos non improbò attonsi capitis fronte crinitos, sed casta informitate capillum ad cutem casos, & inæqualiter semitonsos, & destituta fronte prærasos*; & signanter Augustiniani, cum de illis sic Saluianus *lib. 8. de prouid.* testatus fuerit: *Quod intrà Africæ Ciuitates, & maximè intrà Carthaginis muros palliatum, & pallidum, & recisis comarum fluentium iubis, ad cutem tonsum videre tam infelix ille Populus, quam infidelis sine conuicio, atque execratione vix poterat*; vbi de Augustinianis eum locutum esse tenent, vt vidimus *num. 193.* Marquêz, Ludouicus de Angelis, & Christianus Lupus.

718 Toto capite tonsos eos vult idem Mag. Lupus *loc. sup. cap. 26.* sic dicens: *Eremitica Augustini progenies mansit totum caput tonsa, ac barbam rasa, quomodò ei Augustinus instituerat, quomodò viderat seruari in Italia, ac audierat de tota Ecclesia latina.* Et iterum: *Nunc itaque concludo. Monachi S. Augustini erant totum caput tonsi, erant pallidi, ac palliati, gestabant bardocuculum, ac pelliceum cingulum, amiciebantur nigro epipallio; habitabant in hortis agris, & desertis.* Cuius assertionis ratio, quam ex auctoritatibus Paulini, & Saluiani locis supracit. adducit, quod nempè tonderentur vsque ad cutem, eatenùs sufficiens est, quatenùs supponitur, olim Monachos laicos fuisse: cæterum, hoc præciso, non probaretur totalis capitis attonsio; cùm potuisset vtique stare, vt de facto stat in Religiosis tonsura vsque ad cutem vna cum corona.

719 Monachi ergò non Clerici toto capite tondebantur; & solum in promotione ad Clericatum coronam admittebant in tonsura. Satis ad hoc efficax est Phocij auctoritas, qui ad Nicolaum Papam I. scribens super varijs Ec-

clesiæ latinæ, & Græcæ quo ad ritus differentijs, dixit: *Apud nos Monachi habitum nemo unquam in Clerici commutauit: nonnulli autē cū voluerint Monachum ad Episcopi fastigium attollere, cum orbiculariter tondentes, priorem habitum immutant.* Vbi apparet, coronam illam non præsupponi in Monachis, sed fuisse propriam Clericorum. Clariùs dignoscitur *ex can.* 40. Concilij Toletan. vbi apertissimè huiusmodi corona Clericis præscribitur: *Omnes Clerici, vel lectores, sicut Leuitæ, & Sacerdotes detonso superiùs capite toto, inferiùs solam circuli coronam relinquant.* Vnde Mag. Lupus subdit: *licet namque Clerici, & Monachi apud vtramque Ecclesiam tonderentur, tondebantur tamen aliter, & aliter. Clerici ex residuis quibusdam crinium reliquijs coronabantur: Monachi autem tondebantur caput idque vsque ad cutem.*

720 Verùm, si verum est, quod ex quodam Concilij Nicæni canone refert Benedictus Hæftetenus *disquisit. Monast. lib.* 5. *tract.* 9. *disqu.* 1. & adducit Carolus Moreau in *Vindic. p.* 1. *q.* 10. nempè, quod Monachi super caput in modum coronæ raderentur: *Tertiò* (sic ille) *capillorum abrasio eo modò fiebat, ut paruulus quidam circulus in modum coronæ relinqueretur, atque hinc coronæ nomen tonsura obtinuit. Nam Canon quidam Concilij Nicæni, quem ex Arabicis exemplaribus Turrianus edidit, ità præscribit: Monachi alia habeant indumenta, & mores, quàm habeant laici, ac caput tondeant in modum coronæ.* Canon. 76. posset & in hac forma attonsus pronúciari à suscepto Monachatu Augustinus, prout pronuntiauit Ambrosius Coriolanus in vit. S. P. Augustini, dicēs: *D. Ambrosius eum D. Pauli primi Eremitæ habitum, cucullam scilicet nigram, ad mundi contemptum significandum, induit: Zona pellicea, ad lumborum refrænationem indicandam, cinxit: coronam etiam in capite fecit, vt per capillos de vertice rasos, terrestres cogitationes, criminumque superfluitates de mente iugiter repellendas dignosceret.*

721 Quod certum est, & negari nequit est: quod sui post initiationem huiusmodi circulum in modum coronæ gestauerit Augustinus; Sic enim ipse *epist.* 147. de se ipso ad Episcopum quemdam loquitur: *Honorant nos vestri, honorant vos nostri. Per coronam nostram adiurant nos vestri: per coronam vestram adiurant vos nostri,* iuxta obseruationem Io: Bapt. Casalij *de Sac. vet. Christianor. ritib. cap.* 49. & Pompei Sarnelli in litteris Ecclesiasticis *epist.* 10. Atque ex his inualuit in Ordine ritus tondendi totú caput laicis, & in modum coronæ Clericatui destinatis; qui æquè ab vtraque familia Calceata, & Discalceata obseruatur, licet quo ad coronæ mensuram diuersimodè; cum latior ab illis, & minor ab istis admittatur.

DVBIVM II.

Qualis S. P. Augustini barbæ attonsionis forma.

722 SIcuti quo ad Capitis attonsionem vnus est, modo tamen supradicto, omnium Augustinensium ritus; sic quoad barbam varius est; & ea de causa, quia cum non certò sciatur, quid quo ad eam obseruauerit Augustinus, tam qui nutriunt, quam qui eam radunt, Augustinū imitari sibi suadent. Qualem ergò morem tenuerit Augustinus, videamus.

Carolus Moreau *p.* 2. *cap.* 3. *Vindiciar.* PP. Discalceatos Congregationis Galliarum irridet, quod barbam nutriant prolixiorem, & *p.* 1. *q.* 10. probat, eam non aluisse Augustinum. In præfatione autem generali ad Omniloquium Tertulliani. §. 7. eam abrasisse docet; quod & sentire videtur loco supracit. Mag. Lupus. E contrà verò Mauritius à Matre Dei in *Sac. Erem. p.* 2. *cap.* 2. §. 9. promissam fuisse contendit. Et non sine aliquo fundamento; cui addi potest Petrus de Campo Augustinianus Calceatus, qui in *Histor. general. Ord. S. Aug. p.* 1. *lib.* 1. *cap.* 14. barbæ prolixitati fauet.

723 Sed antequam resoluatur difficultas, obseruanda sunt verba *can.* 44. Concilij Carthaginensis, cui interfuit, & subscripsit ipse Augustinus, vbi dicitur: *Clericus nec comam nutriat, nec barbam,* quia illi vtraque pars innititur. Aliqui codices habent: *nec barbam tondeat*; alij verò: *nec barbam radat.* His adhæret Mauritius à M. Dei; & inde pro barbæ prolixitate argumentatur; Alij verò absolutè legunt: *nec comam nutriat, nec barbam.* His innititur Moreau, & barbæ rasuram inde deducit d. q. 10. dicens: *At pleraque exemplaria sine additamento vocabulorum radat, vel tondeat, simpliciter indicant Clerico, nec comam, nec barbam nutriendam;* & clariùs habet d. *præfat.* §. 7.

724 Circà quam differentiam, quod sentio, est: re vera Canonem illum esse, qualem adducit Mauritius à M. Dei, scilicet, *Clericus nec comam nutriat, nec barbam radat.* Sic enim legitur in antiquioribus codicibus, vt ex Spondano in *not. ad Baron. ad ann.* 58. aduertit Hæftenus *lib.* 5. *disquisit. Monast. tract.* 9. *disqu.* 3. & ex Salzed. obseruat Barbos. in *cap. Clericus.* 5. *de vit. & honest. Cleric. n.* 5. dicens: *Verùm circà hunc textum Salzed. ad Bernard. in pract. cap.* 79. *vers. & non solùm. in nouiss. edit. ità ait: Secundùm verò ius Concilij Carthaginensis, vnde profectum fuit d. cap. Clericus. barbas radere prohibitum est; nam, vt scribit Andr. ab. Exea, in rub. de constitut. nu.* 62. *in codice Conciliorum sic legitur: Clericus neque comam nutriat, neque barbam radat; & rectè, nam lege antiqua sic præcepit Dominus populo suo. Leuitic. cap.* 19. *nec radetis barbam;* & repetit, atque approbat *de iur. Eccles. vniu. lib.* 1. *cap.* 40. *nu.* 13.

Idem habet Georgius Ambianat. in Tertull. redivivo. *tom.* 2. ad lib. de Pallio *cap.* 1. §. 3. *obseruat.* 2. *pag.* 511. vbi: *Itaque quod legitur in concilio Carthaginensi Quarto can.* 44. *Clericus nec comam nutriat, nec barbam, corrigendum est, reponendumque iuxtà fidem veterum exemplarium: Clericus nec comam nutriat, nec barbam radat;* & rursum *in obseruat. ad cap.* 4. *pag.* 544. *in princip. col.* 1. illius Canonis originem adducens: *Cum enim Christiani iam aliquid liberiùs ex Imperatorum clementia, & temporum licentia præsumerent, iamque*

comam

comam nutrirent, barbam verò atrius caderent, intervellerent, deraderent, visum est, Clericos saltem in modestia continere, & auita Apostolorum disciplina, vt nec comam nutrirent, nec barbam raderent. Ità docti quidam viri codices antiquos producunt, & deprauatam Canonis restituunt sententiam. Non est improbabilis illa correctio, nam rasura antiquis semper inuisa.

Fauet item Antonius Caracciolus in *Synopsi veter. Religiof. p.2. cap.2. n.15.* vbi sic textus deprauationem fatetur: *Huc etiam facit decretum Concilij Carthaginensis 4. Can.44.* Clericus neque comam nutriat, neque barbam radat; *sic enim legunt MM. SS. Vaticana, Victoriana, & Gandensia; atque Isidori liber Parisijs impressus, vt testatur Ioannes Savarus diligentissimus Sidonij Scholiastes notis in epist. S. Sidonij ad Turnum, qui inquit illud* radat, *erasum fuisse in plerisque Sacrorum Canonum codicibus à quodam feriato homine, qui vna litura maximas altercationes excitauit.* Vnde contrà Moreau apertè deduco, non abrasisse barbam Augustinum, cum Canoni talem abrasionem vetanti subscripserit.

725 Sed non propterea sentio cum Mauritio à M. Dei, promissam fuisse Augustino barbam. Licet enim eam radere prohiberentur Ecclesiastici, non sequitur, quod debuerint eam nutrire, vel nutrierint; & aliàs sensus DD. est, quod, nec eam alere deberent. Audiatur præfat. Caracciolus loc. sup. *Alexander Papa III. cap. Clericus. 7. de vit. & honest. Cleric. seuerè sanxit*; Clerici, qui comam nutriunt, & barbam, etiam inuiti tondeantur à suis Archidiaconis: *& diù ante eum B. Heronymus in cap. 46. Ezechiel. censuerat, capillos in tantum dimittendos, vt operta sit cutis, vt videlicet honestus habitus Sacerdotum facie demonstretur: quibus verbis per capillos videtur & barbam comprehendere; vti & Concilium Agathense cap.20. comæ vocabulo etiam barbam intellexisse exponunt duo Summi Pontifices Gregorius VII. & Alexander III. verba suorum Decretorum è prædicto Concilio desumentes. Tondenda igitur barba est, non autem ad cutem radenda, aut è contrà longius promittenda.* Et Emanuel Gonzalez, qui in *d. cap. Clericus. num.5.* sic pariter habet: *Patres Concilij Carthaginensis statuerunt barbam esse tondendam etiam retenta vulgari lectione* nec barbam radant. Et subsequitur: *Dici potest, Ecclesiam nunquàm prohibuisse tonsionem barbæ: sed eam nimis prolixam nutrire, aut ad cutem vsque radere. Vndè in cap. Clerici. hoc titul. tantum iubetur tonsio comæ, & barbæ: Sed mediocrem barbam esse alendam dicitur.*

Respondet Mauritius à M. Dei huic cap. *Clericus. 7. de vit. & honest. Cleric.* ab Alexandro III. condito additum fuisse *& barbam*, nec in originali reperiri; & hoc constare ex eo, quod in Concilio Agathensi *c.20.* ex quo Canon. ille Alexandri III. desumptus est, sic habetur: *Clerici, qui comam nutriunt, ab Archidiacono, etiamsi noluerint, inuiti detondeantur, dist.23.* nulla facta de barba mentione. Verùm parui momenti sunt hæc; cum, quamuis à Concilio Agathensi fuerint ea verba desumpta, potuerit ipse Alexander verbum illud, *& barbam*, apponere, vel de nouo verbis Concilij illud superaddendo, vel verba Concilij explicando, hoc est, declarando per comam, de qua Concilium, capillos, & barbam comprehendi, *vt loc. sup.* obseruauit Caracciolus. Quod autem non fuerit verbum illud *& barbam* appositum ab Alexandro, sed ab altero, & proprio marte, non probat Mauritius; & propterea nec suum euincit intentũ.

726 Suadetur autem ille mos neque radendi, neque alendi barbam ab eodem Caracciolo *loc. sup.* & à Benedicto Hæfteno *d. disq. 3.* pluribus exemplis, & præcipuè Chirsti Domini, cuius non omninò attonsa barba ex Isaiæ *cap. 50. vers.6. Corpus meum dedi percutientibus, & genas meas vellentibus*; & S. Petri Apostoli, de quo Nicephorus *lib.2. cap.37. Capilli capitis, & barba crispi, & densi, sed non admodùm prominentes fuere.* Et à Clemente Alexandrino *lib. 3. Pædagog. cap.11.* vbi proscripta abrasione detonsionem sic suadet: *Si quis autem barbæ nonnihil tondeat, ea tamen non est omninò denudanda; est enim turpe spectaculum, barbaque ad cutem tonsus non videtur multùm abesse à vulsione, & leuore*; & post aliqua: *Qui Superiori labri parte inter comedendum polluuntur, pili, tondendi sunt non nouacula, est enim illiberale, sed tonsorum forficibus, &c.* & insuper ex præallegato Concilio Carthaginensi deducit Baronius *ann.398.* dicens: *Verùm & si nomissi de coma Augustinus agat: Patres tamen in d. Concilio Carthaginensi, inter quos & ipse Augustinus nominatus, atque subscriptus habetur, addiderunt quoque de barba minimè nutrienda: licet quædam exemplaria habeant additamentum illud (sed radant, vel tondeant) tamen nutriendam non esse, communi codicibus omnibus lectioni concordat.*

727 Et talem morem non alendi, aut radendi, sed tondendi barbam fuisse obseruatum in Africana Ecclesia non inficiatur Christianus Lupus *tom.2. not. ad Concil. disertat. ad Concil. VIII. cap.5. calumnia 8. pag. 1441.* & disertè tradunt Andreas Saussay. in *Panopl. Cleric. appendic. de barba cap. 3.* dicens: *Quæ constantior lectio* (idest suprapositorum Concilij verborum *nec comam nutriat, nec barbam radat*) *ac plenior, ac rationi congruentior, Patrumque, qui huic interfuerunt Concilio sententiæ, & praxi magis conueniens; ex quibus vnus, qui instar omnium esse potest, S. Augustinus, morem tam suum, quam Episcoporum, & Cleri Africanæ Ecclesiæ communem hunc fuisse testatur, vt nec rasam, nec detonsam prorsus, nec itidem promissam, sed præcisam, & aliqua ex parte detruncatam, mediocrem scilicet deferrent.* Et clarissimus, ac raræ eruditionis Emanuel à Schelstrat in *tract. de Eccles. Africana. dissertat. 3. cap.8. pag.221.* vbi de eodem Canone, prout suprà, sic: *Cautum est hoc Canone, ne Clericus comam nutriat, aut barbam: Sed si non rasas saltem præcisas, & more Cleri Africani ex parte aliqua detruncatas gestarent.*

728 Quarè concludendum cum Baronio *ibid.* Augustinum, & tunc temporis Monachos nec rasam, nec prolixam, sed detruncatam habuisse barbam: *Vt ex his* (sic ille) *satis conuinci*

possit,

possit, ipsum Augustinum, & alios Episcopos, nec non Africanæ Ecclesiæ Clericos minimè gestare consueuisse promissam barbam: Sed si non rasam, saltem præcisam, & ex parte aliqua decurtatam, quo omnis suspicio impensi in ea nutrienda laboris omninò cessaret. Nam, cum æqua lex barbæ statuatur, & comæ; sicut illa ne nimium effluat ex præscripta lege tonderi deberet, ita istam, ne prolixitate luxuriet, amputari necesse esset. Quod adhuc magis euincitur ex eo, quod, cum *ille Canon* (verba sunt Seuerini Binij *in not. ad Concil. Carthag.*) *à S. Synodo editus esse videatur propter Eucharitarum, & Massilianorum Hæreticorum Sectarios; hi enim manibus operandum esse negantes, intonsi prolixam barbam, & comam alebant*; vt notant etiam Gonzalez *loc. supr.* ex Epiphanio *Hæres.* 80. & Baronius *tom.* 5. *ad ann.* 398. & propterea Augustinus *lib. de oper. Monach. cap.* 31. eos irriserit, *crinitos* eos appellans. & inter alia sic pungens: *An ità vacandum est* (scilicet ab operibus) *vt nec tonsores operentur? An quia Euangelicas volucres imitari se dicunt, quasi depilari timent, ne volare non possint?* benè deducitur Augustinum consimilem barbam, hoc est prolixam non nutriuisse, prout argumentatus est laudatus Hæftenus. *d. disquisit.* 3. dicens: *Ex his satis euidenter conuinci potest S. Augustinum, reliquosque Africanæ Ecclesiæ non tantum Clericos, sed etiam Monachos prolixam barbam gestare non consueuisse.* Sed attonsam, vt perbellè idem Saussay. *ibid.* his verbis. *At quis credat Augustinum, quem in alijs reprehendebat errorem, in se admisisse? vel ignoraffe mentem huius Synodi celeberrimæ, cui interfuit cum 213. Episcopis omnium ipse lumen? aut spontè venisse contrà decretum, cui ipse subscripserat de barba non nutrienda, ac itidem nec radenda, sed tondenda tantum?* Qua forte de causa in Augustinianis Constitutionibus sub Seripando editis, est *cap.* 28. Sicut & in editis de 1581. apud Antonij Bladij Hæredes sic subindè dispositum: *Tonsuram autem tam barbæ, quam comæ ità fieri volumus, vt tantum de barba, & capillis incidatur quantum forficibus mediante pectine incidi potest.*

729 Duæ sunt instantiæ; altera, quod Concilium Carthaginense non loquatur de Monachis, sed de Clericis; & ità Mauritius *ibi*: quę tamen soluitur à Baronio *loco dict.* per hęc verba: *Sed dicet aliquis, cur in Synodo de Clericis, & non de Monachis mentio habetur? quod scilicet in Ecclesia Africana Monachismus iam ascitus in Clerum simulque coniunctus esset, & in eadem Ecclesia Africana Clericorum nomine etiam Monachi continerentur.*

Altera à Caracciolo *loc. supr.* cui simul, & ab ipso respondetur hoc pacto. Quod si quis contendat ad cutim vsque radendas Clericorum barbas, & quod Gregorius Papa VII. non tondendi, sed radendi verbo vsus sit, cum scripsit de hac re ad Iacob. Episcopum Caralitanum, sciat illud eo loco verbum non significari cutaneam rasionem, sed modestam detonsionem: tum quia alioqui Alexander Gregorio aduersaretur; tum etiam quod nouum non

sit, vt rasio pro tonsione sumatur. Ità enim sumitur in vita S. Lupi Senonensis Episcopi apud Surium, vbi hæc leguntur: *Cernens verò Rex Clotarius eum afflictum, corpus eius macie confectum, caput intonsum, barbamque minimè rasam, iubet eum honorificè tractari, comamque, & barbam tonderi &c.* Eccè prius illud *rasam* exponitur per *tonderi*. Hæc Caracciolus. Quo etiam sensu locutum Mag. Lupum, dum abrasionem edocuit, possum benignè eum interpretando explicare. Quod scilicet tàm Augustinus, quam eius Eremitæ barbam non alere, sed tondere consueuerint; attentis maximè præcitatis Constitutionibus, quæ non leuem pro hoc ritu faciunt coniecturam.

DVBIVM III.

De PP. Excalceatorum tonsura.

730 De Excalceatis Congregationis Italiæ loquor. Et quo ad tonsionem, hæc ex Constitutionibus *p.* 1. *cap.* 12. §. 25. 26. & 27. obseruare tenentur: *Clerici soli Coronam* (*vt vulgò dicitur*) *portent, quæ ad minus duos digitos latitudinis habeat. Conuersis verò, & commissis nullo modo concedatur, sed tondeantur more Sacularium. Nullus barbam nutriat longiorem vnius digiti latitudine sub pæna &c. Nouaculis vti poterunt ad caput; poterunt super pectinem in barba tonderi, vt suprà.* Ex quibus patet, & hoc Augustino, & eius antiquis Monachis etiam quoad hoc magis assimilari, dum barbam neque nutriunt, neque radunt, vt de Augustino, eiusq; Fratribus vidimus.

731 Dubium nihilominus est, an ex vi Constitutionum radi, vel infrà pectinē valeant tonderi, cum hoc non prohibitum censuerint aliqui, & è contrà vetitum alij. Et quia sępiùs Prælatos quosdam, eo quod infrà pectinem quidam ex Religiosis in barba tonderentur, exclamantes audiui, huiusmodi dubium proponere, & resoluere in præsenti incongruum non iudico.

Mouentur, qui iudicant posse vel radi, vel infrà pectinem barbam tonderi, ex eo quia statutum ipsum vtitur verbo facultatiuo *poterunt*, quod importat liberam volnntatem, & non necessitatem. *l. sæpè. ff. de off. Præsid. l. non quidquid. ff. de Iudic.* & *l.* 1. *C. quomodò, & quando Iudex*, Menoch. *conf.* 1069. *nu* 4. & 1199. *nu.* 12. Barbos. *in diction. dict.* 268. *num.* 1., & in *cap. statutum. de rescriptis in* 6. *num.* 52. Fagnan. in *cap. Tua nobis. de Testam. num.* 22., & in *cap. Henricus. de Cler. pugn. in duell. nu.* 11. Et ideò, cum statutum dicat, *poterunt super pectinem in barba tonderi*, per illud non adstringi se putant ad eam supra pectinem tondendam; & cum non adstringantur, vtique dicunt, hoc liberæ voluntatis esse, & posse omitti; vndè rursus inferunt, licere, vel infrà pectinem eam tondere, vel radere.

731 Vt tamen verum fatear non quadrat hæc interpretatio Constitutionibus; & con-

trarium mihi probatur: nempè, quod nec radere, nec infrà pectinem eam tondere liceat. Et quo ad rasuram, mihi videtur certum; primò, quia in prædicto statuto *Nullus barbam nutriat longiorem vnius digiti latitudine* apparet intentam esse barbæ nutritionem, sed non longiorem &c. Secundò, quia nec Religio Augustiniana huiusmodi barbæ rasuram in suis legibus admittit, vt iam *dub. præced.* insinuatum & infrà iterùm apparebit, nec vllum in nostris Constitutionibus est verbum, ex quo talis rasura colligatur; & aliàs solùm de ea tondenda est ibi sermo; & quando nominantur ibidem nouaculæ, non applicantur barbæ, sed capiti: quo significatur ex mente Constitutionum radendum caput in modum coronæ, non barbam. Et magis constabit, si intentio ipsarum Constitutionum perpendatur, quæ semper in legibus præ verbis attendi debet. *l. scire leges. ff. de legibus.* Surd. *decis.35. num.14.* Genuens. *in pract. Eccles. q.144. num.3.* Cum enim ab initio Congregationis Patres nostri barbam nutrirent prolixam, & inde aliqua absurda deriuare obseruassent, ad ea ex vna parte tollenda, & ex alia, vt conformarentur Constitutionibus Ordinis, & sanctionibus Sacrorum Canonum, de quibus *dub. præced.*, decretum fuit, quod barba amputaretur; ac subindè formatum supradictum statutum: *Nullus barbam nutriat longiorem vnius digiti latitudine*, nihil de abrasione loquendo: vnde apparet à Constitutionibus intentam fuisse solam barbæ obtruncationem, non verò abrasionē; lex enim id noluisse præsumitur, quod non expressit, cum facilè exprimere potuisset. Menoch. *cons.30. num. 8.* Armendar. in *proem. addition. ad recop. leg. Nauarr. num.150.*

732 Quod à fortiori dicendum, si combinatio fiat cum antiquioribus nostris Constitutionibus, prout ex codice M.S. in Spoletana Bibliotheca asseruato *part.1. cap.12. §.25.* ibi: *Nullus barbam nutriat sub pæna depositionis ab officio, aut priuationis vocis actiuæ, & passiuæ per duos annos facienti, & permittenti. Nouacula non vtantur, sed forcipe tam ad barbam, quam ad caput.* Cum enim ibi barbæ, & capitis rasura omninò prohibeatur, & postea in eisdem Constitutionibus emendatis, ac impressis concedatur nouacula pro capite, nullo facto eiusdem verbo pro barba, certissimum omninò est, persistere Constitutiones in eo, quod fratres ad barbam nouaculis non vtantur, seu non radantur; non solùm quia, dum in lege quis vnum exprimit, & aliud tacet, censetur excludere, quod tacet ex *regul. iur. in cap. Nonne benediximus. de præsumpt.* Murga. *disquisit. Pastoral. de iur. Prior. annex. num.42.* sed etiam, quia semper lex noua etiam ab eodem legislatore, vel ab eamdem potestatem habente condita, secundum antiquam est interpretanda ex *l. Non est nouum. Et l. sed & posteriores ff. de leg.* Menoch. *centur. 6. cas.52. num.67. vers. Et quidem hæc opinio.* Castropal. *p.1. tract.3. disq.5. punct.3. §.3. num.14.* quod adeò verum, quod per ius nouum, aut legem, non est recedendum ab antiqua, nisi expresse id contineatur in noua. Sà *verb. lex. num.16.* Del Bene *de immunit. Eccles. p.1. cap.2. d.4. sect.3. num.30.* & omnes leges moderniores trahendæ sunt ad sensum antiquarum, cum de eadem re disponunt, & antiquiores non abrogant. Pellizzar. *tom.1. manual. tract.5. c.4. num.37.* & latè Murga in *Constit. Apost. ad Constit.16. num.53.* quibus omnibus euincitur sensum Constitutionum in illis verbis *poterunt super pectinem in barba tonderi*, regulandum esse cum dispositione antiquarum, quæ rasuram barbæ prohibent, & ideò importare solùm modum seruandum in tonsione, nullatenùs verò rasuram.

733 Accedit etiam inuerisimilitudo; si namque ex eo, quod non adstringamur à lege ad barbam supra pectinem tondendam, liberum esset eam radere; eadem ratione liberum esset & vsque ad digiti latitudinem eam nutrire; & sic possent aliqui eam radere, & aliqui non: quod vtpotè dissonum, & contrà vniformitatē, quæ circà omnia attenditur, quantum fieri potest in Reformatis Religionibus, inuerisimile omninò reddit, quod fuerit à Constitutionibus intenta huiusmodi abrasio; & quod inuerisimile est, præsumitur non verum. Tiraqu. *in l. si vnquam. in princ. num.4. C. de reuocand. donat.* Mascard. de *probat.*, *concl.740. nu.35.* & *concl. 1364. num.4.*; & ideò nec credendum, nec dicendum est. Rimin. Iun. *cons.362. num.15.*, & *16.* Et tandem obseruantia, quæ est legum interpretatiua; ab origine siquidem Reformationis vsque ad ann. 1683. inuisa semper barbæ abrasio; & videre est in omnibus Religiosorū intra claustra expositis imaginibus, atq; picturis. Ex quo benè dignoscitur huiusmodi abrasionem non esse à Constitutionibus intentam.

734 Ex quo secundam asserti partem deduco: neque infrà, sed supra pectinem esse tondendam; posito siquidem, quod vltrà digiti latitudinem nutrienda non sit, ly *supra pectinem* videtur appositum, & stare pro forma, quę in huiusmodi attonsione seruari debet; cum namque infra digiti latitudinem possit adhuc magis, minusque detruncari, sicut assignatus fuit terminus longitudinis, quem excedere nemo debeat; ità præfixus est terminus exiguitatis, infrà quem non eam liceat detruncare, nempè pecten, tamquàm mensura attonsionis. Deindè talis est & Constitutionum Ordinis sub Seripando de 1551. impressarum, vt vidimus *dub. præced.* antiqua dispositio, scilicet in *cap. 28. Tonsuram autem tam barbæ, quam comæ ità fieri volumus, vt tantum de barba, & capillis incidatur, quantum forficibus mediante pectine incidi potest*; cui dispositioni se conformare voluisse censendæ sunt nostræ Constitutiones, dum statuunt, quod poterunt super *pectinem in barba tonderi*: Si enim in hoc non intendissent idem, quod supradictæ Constitutiones Ordinis, certè mutassent; eo modo, quo variarunt circà capitis attonsionem præscribendo nouaculā ad illud radendum; & propterea sensus nostrarū Constitu-

stitu-

ſtitutionum eſt, quod non infrà, ſed ſuprà pectinem ſit barba tondenda.

735 Nec refert, quod vbi Conſtitutiones Ordinis vtuntur verbo præceptiuo *volumus*, noſtræ vtantur verbo facultatiuo *poterunt*; quandoque enim verbum poteſt, exponitur per *debet*. Flam. *de reſign. lib.5. q.3. num.84.* Seraph. de *priuileg. iuram. priuil.33. num.71.* Peyrin. de *Prælat. q.3. cap.1. num.113.* eo modo, quo non *poteſt* exponitur pro *non debet*, per text. in *cap. niſi cum pridem. §. perſonæ verò. de renunciat.*; & ibi notat Gloſs. *in verb. non potuerit*. Fagnan. in *cap. cum cauſam. de elect. nu.30.*; & in hoc ſenſu dico, intelligendum verbum, *poterunt*, de quo præſens ſtatutum, nempè pro *debebunt*, cum attonſio ſuprà pectinem aſſignata fuerit tamquàm forma in attonſione ſeruanda. Et patet euidenter ex eodem contextu ſtatuti, vbi pariter dicitur *Nouaculis vti poterunt ad caput*, & tamen non eſt ſenſus; quod libera ſit capitis raſura, ſed quod capitis capilli in modum coronæ debeant radi, vti demonſtrat conſuetudo, quæ eſt optima legum interpres. *l. minimè. ff. de legibus. l. ſi de interpretat. ff. eod. tit. cap. cum dilectus de conſuetud.* Menoch. *conſ. 32. num. 44.* Rot. *deciſ. 74. num. 15. in fin. apud Farinac. p.1. recen.* & in ſimili de barbæ attonſione Peyrin. in *Regul. Minim. cap.3. §.4. q.3. nu. 3.* omnes enim nouaculis ad caput vtuntur, exceptis infirmis: quo benè dignoſcitur, ea verba, *poterunt vti nouaculis* accipi & poſita eſſe in ſtatuto prò *debebunt*; adeòque eodem modo & exponenda prò debebunt, & alia ſimilia verba *poterunt ſuper pectinem in barba tondere*.

736 Vnde concluditur veroſimilius eſse iuxtà Cònſtitutiones, non licere infrà pectinē tondere barbam. Verùm, cum non expreſſum hoc habeatur in lege, & aliàs verbum facultatiuum adhibeat, fruſtraneos puto hac ſuper re clamores. Aptius eſſet, ſi per Capituli generalis Definitorium declararetur ſtatutum, vt differentiæ tollantur, & omnes vniformitatem obſeruent, quæ etiam in hoc attendenda eſt, vt habet Peyrin. *ibid. cap.3. §.4. q.1. nu.3.*, & *4.* & *q.3. num. 3.*, & *4. in fin. reprehenſibile enim eſt* (ait Iſidor. *cap.18. Reg. Monach.*) *diuerſum habere cultum, vbi non eſt diuerſum propoſitum*. Et hęc de habitu, tonſuraque Eremitarum ſufficiant. A capite deſcendamus ad pedes.

QVODLIBETVM NONVM DE CHRISTI, APOSTOLORVM, ET EREMITARVM S. AVGVSTINI CALCEAMENTIS.

737

ET de hoc aliqua, cum Alphonsus Falcumbellus in sua defensione super corrigiarum benedictione, & distributione *num.* 3.4. 5. *&* 6. & ex professo Carolus Moreau in *Vindicijs &c.* nudipedium, quasi ab Ordine Eremitarum alienum, impugnent. Vbi aduerto nullatenus meæ mentis esse Patrum meorum Obseruantium calceos impugnare, aut quasi Augustiniano instituto repugnantes reicere. Abest hoc enim æquè à mea mente, sicut à veritate; Nec amplius intendo, quam nudipedium quoque S.P. Augustini Eremitis congruere; quandoquidem vtrumque incedendi modum, calceatè scilicet, & excalceatè suis, vt ostendam, permisit Augustinus; Nec vna per calceos, aut altera per nudipedium Familia magis, minusue substantialiter Augustiniana, cum calceamenta accidentia sint, seù, vt in suo *Apologet.* §.4. *num.* 5. habet Lucas Vadingus, non de habitus substantia. Pro quo aliqua de calceis, & caligis prænotanda; sicut & de Christi, Apostolorumque nudipedio, cum non minus à Moreau impugnetur.

DVBIVM I.

Quid, & quotuplex calceamentum.

738 GEnericum est nomen hoc calceamentum, & vt ex Polluc. aduertit Scaliger, significat *omne id, quod pedibus aptari potest.* Idem sentit Abulensis *q.67. in cap.3. Matth.* dicens: *Calceamentum aliquando significat non solum calceum, sed quidquid calceamus*; adeò vt Equorum ferramentis conueniat; vndè Ambros. Calepinus *verb. calceus* ex Suetonio *in Vespasian.* & Angelus Rocca Palatij Apostolici Sacrista in *Schol. ad S. Gregorij, & eius parentum imagines* dixerunt, *Calceati item dicuntur equi, cum pedes eorum aduersus saxorum iniuriam ferramentis muniuntur.*

739 Hinc est, quod cum multæ sint species eorum, quæ calceantur, omnes calceamenta dicuntur; & in primis caligæ de quibus fusius *dub. seq. calceamenta sunt* (secundum Papiã) *quæ non habent desuper corium.* Item Soccus iuxtà eumdem Papiam, & Fungerum in *ethymol. verb. calceus.* & Victorium Marianum *Schol. in epist.8. D. Hieronymi. n.36.*, & in *Epist. 23. nu. 7.* Item Crepidæ per eosdem Papiam, & Funger. *ibid. verb. crepida.* Item Soleæ per Rauisium Textorem. *tom.2. officin. de vestim. gen. vers. quid sit solea.* Marian. Victor. ad *d. epist. 23. num. 9.* Calepinum *verb. solea.* Alexandrum ab Alexandro *dier. genial. lib. 5. cap. 18.*, & Gellium. *lib. 13. cap. 20.* quem sequuntur Tiraquellus in *annot. ad dies genial. loc. dict. verb., & soleas.* & Balduinus de *calceo antiq. cap. 11.* Item Gallica per Hugonem Menardum in *concord. Regul. cap. 41. de ferramentis ex Regul. S. Pachomij cap. 65. in annot. pag. 605.* Iulium Nigron. de *caliga. cap.2. nu. 17., & 25.*, & Heribert. Rosueyd. in *Onomast. ad Vit. Patr. pag. 792.* Tiraquell. *ibid. verb. Gallica.* Item Cothurnus per Calepin. *verb. Cothurnus*, & Tiraquell. *ibid. verb. eod.* Item Perones per Ludouicum Cerda

in

in *Tertull. de Pallio cap.5.n.28*. Et tandem Sãdalia esse calceamenta apertè habetur apud Iul. Polluc. *lib.7.Onomast. cap.22.*, Calepinum verb. *Sandalium*. Ioan. Baptistam de Balbis in *Summ.*, quæ dicitur Catholicon. *verb. Sandalia*. ibi: *Sandalia sunt quoddam genus calceamenti, quod est superius apertum, inferius tectum*, Alexandrum ab Alexandr. *ibid. lib.2. cap.* 18. Carolum Moreau in *omniloq. Tertull. tom.3. verb. Pallium Schol.2.* aliosque complures, quibus præmitti debent Iuo Carnotensis *serm. de significat. vestim Sacerd.* D. Bonauentura in *exposit. Regul. Fratr. Minor. cap.2.post med.*, & in *epist. de eo quod Christus, & Apostoli incesserint discalceati*, Albinus Flaccus de *Diuin. offic. cap.* 34. Carolus Magnus in *fragment. de ritib. vet. Eccles.* à Vuolfango Lazio collectis. Rabanus Maurus, *de instit. Cleric. lib.1.cap.22.* Albertus Rubenius de *re vestiar. lib.2. cap.1.* Lezana in *annal. Carmelit. ad ann.* 3322.*n.5.pag.342.* Emanuel Sà in Marc. *cap.6.* Iul. Nigron. *d. cap.2. nu.23.24.*, & 34. calceamenti nomen sandalijs expresse tribuentes; omnesque ferè Patres ad ea verba *Actor.* 12. dicta Petro *Calcea te caligas tuas*, pro quibus Græcus habet, *Sandalia*; teste Ioan. Stephan. Durant. qui *lib.2. de ritib. Eccl. Cathol. cap.9.* sic Patrum mentem declarauit: *Sanè dubium nõ est, quin Patres eo loco Sandaliorum nomine intelligant genus quoddam calceamenti*. Sed quid plura, cum calceamenta appellentur ab ipso lumine Ecclesiæ Augustino? *Proinde* (ait ipse *lib. 2. de consens. Euangelist. cap.* 30.) *Marcus dicendo calceari eos sandalijs, vel soleis, aliquid hoc calceamẽtum mysticæ significationis habet*; quem sequentes Iansenius in *concord. Euang. part.* 4. *cap.* 55. Alardus Gazæus in Cassian. *lib.1. de habit. Monach. cap.*10. Franciscus Biuarius de *veter. Monach. lib.2. cap.11.§.2. n.29.* Paulus Aringhus in *Rom. subterran. lib.2. cap.* 10. *pag.*284. sandalijs *calceamenti* nomen tribuerunt.

Hæc sparsim ex diuersis scriptoribus de varijs calceamentorum speciebus. Vnum vel alterum subnecto plures eorum species sub eadem appellatione comprehendentes. Primus est Renat. Laurent. in *annot. ad Tertull. de Pallio*, hoc modo: *Sandalia, Sicyones, Phecasij, Embades, Crepidæ, Mullei, & id genus calceamenta reliqua*. Secundus Prosper Stellartius in Augustinomachia *lib.2. dissertat.* 17. sic: *Soleæ, Crepidæ, Callones, Gallicæ, Calepodium, Soccus, Cothurnus, Pero calceamenta sunt*.

740 Et non solum calceamenti, sed & ipsũ calcei nomen genericum est; *Calceatus* (verba sunt Theodori Marcilij in *annot. ad critic. ad Tertull. de Pallio cap.5.*) *commune nomen ad omnia pedum tegmina, siue calcei dicuntur quidquid pedibus inducitur*. Quod tenet, & Franciscus Biuarius loc. supr. *n.*30. vbi de crepidis, cothurnis, caligis, & soccis: *quæ omnia calceorum genera sunt*; & fusius tum Iulius Pollux *d. cap.*20. dicens: *Sed calceorum species sunt Crepidæ, Embades, Arbyla, Sichas, Conipedes, Solea, Sandalium, Blauta, Crupezia, Carbatina, Dipodia, Polyntia, & multa alia*, tum Alexand. ab Alexandr. *d. lib.5. cap.18.* ibi: *erant enim veteribus calcei specie varia; nam & gallicæ, & soleæ, & cothurni calceorum species sunt*. Et sigillatim de sandalijs sic *lib.2. Pedagog. cap.11.* Clemens Alexandrin. *Calceorum enim vsus est alius quidem ad tegendos pedes, alius autem ad propulsandas offensiones, & à montanis asperitatibus plantam pedis conseruans*. Consentiunt item Iun. Mayus. *de propriet. verbor.* sic. *Sandalium calceorum genus*. Angelus de Pas in *c.6. Marci. lib.6. cap.9.* præcipuè verò Balduinus de *calceo. antiq. cap.* 7.

741 Quandò ergò auditur, siuè legitur quis gestasse calceamenta, vel calceos, neque per hoc, nisi aliundè constet, asserendum, quod integros calceos gestauerit; cum & sandalia sub illis appellationibus comprehendantur. Verum, quia puto calceum hic non accipi specificè à laudatis scriptoribus, sed pro calceamento, quod *apud Latinos* (vt habet Claudius Salmasius in *not. ad. d. Tertull. de Pallio*) *omne calceamentum, & quidquid pedibus inducitur, calcei nomine veniat*, teneo, vt ibi prosequitur idem Salmasius, *propriè, ac strictè calceum apellari id calceamenti genus, quod totum pedem infimè, & supernè tegit, eàque ratione distingui à soleis*, siuè sandalijs, *quæ plantam pedis tantum vestiunt, superiore parte nuda*. Quod & habet Fungerus *verb. solea*, vbi *pars eius superior vinciebatur habenis, vndè facilè intelligas à calceis fuisse diuersam, qui totum tegebant pedem, et adstringebant*. De calceamento autem loquendo, non pro solis integris calceis stare: sed ipsis, & sandalijs rationem communem ex dictis importare concludo. Quod adnotatum velim pro dicendorum intelligentia.

DVBIVM II.

De Sandalijs, Soleis, & Caligis.

742 Sandalium calceamentum esse desuper corium non habens, seu superius apertum, inferius tectum, iam insinuauimus cum Ianuensi *supr. num.* 739. sub quibus terminis de eo locuti sunt S. Anselmus *tom.1. in cap.3. Matth.* Nicolaus Serrarius *tom.1. de Apostol. n.13.* Ioãnes Molanus *Hist. Sacr. Imagin. lib.4. cap.* 27. Cornelius à Lapid. in *Matth. cap.* 10. *vers.* 10., & in Acta Apostol. *cap.12. vers.* 8. Ioannes de Haye in Biblia maxim. *annot. ad Matth. cap.* 3. *nu.*11. Laurentius Beyerlinck. *Theatr. vit. human. verb. vestis*. Balduinus *vbi supr. cap.12.* Peyrinus in *Regul. Minim. cap.3.§.6.q.1.n.4.* præter S. P. Augustinum, Albinum Flaccum, Alardum Gazeum, Iansenium, Io. Stephanum Durant. Paulum Aringhum *dub. præced.* adductos, & alios adducendos.

743 Hinc infero illud non esse calceamentum à solea diuersum; tum quia, & hæc *Calceamenti genus, est quo pedis planta infimè tegitur*, superiore nuda remanente, sicut de sandalijs dictum est; docentque Rauisius Textor. *loc. supr.* Marianus Victorius in *d. epist.23. D. Hieronym. n.9.* Alexander ab Alexand. *cit. lib.* 5.

5. *cap.* 18. Tiraquellus *ibid. verb.*, *& soleas*, Balduinus *cit. cap.* 11. Agellius *lib.* 13. *cap.* 20. dum ait: *Omnia fermè id genus, quibus plantarum calces tantum infimè teguntur, cætera propè nuda, & teretibus habenis vincta sunt, soleas dixerunt.* & Georgius Ambianat in *Tertull. rediuiu. tom.* 2. *obseru.* 2. *in cap.* 5. *de Pallio pag.* 560. sic, *sandalia siuè sandala soleæ sunt, quibus, vt dixit Philostratus epist.* 22. *homines sunt seminudipedes, seu pedibus ex semisse nudis*; tum quia sandalia, sicut, & soleas pedibus alligari obseruo; & quidem quo ad sandalia ex illo *Actor. cap.* 12. *Calcea caligas tuas*, vbi Græca lectio, *subliga sandalia tua* (sic in *Matth. cap.* 10. Paulus de Palatio) *Habebat igitur non calceos, sed vilia sandalia, quæ obliganda sibi erant.* & Alphonsus Salmeron *tom.* 4. *p.* 2. *tract.* 14. *pag.* 348. *Sunt autem sandalia soleæ tantum, quæ pedi alligabantur*; & ex mente Patrum refert Ioseph Vicecomes *lib.* 3. *de Miss. apparat. cap.* 13. dicens: *alterum, quod de sandaliorum forma veterum Patrum lectio mihi suppeditat, illud est, vinculis, siue, vt eorum verbis vtar, ligulis adstringi consueuisse*; quorum ligaminum si qualitas inquiratur, corrigias fuisse tradunt Rupertus Abb. *de diuin. offic. lib.* 1. *cap.* 24., & Innocentius Papa III. *lib.* 1. *Myster. Miss. cap.* 34. iisdem penè verbis; *Per ligulas, quibus ipsa pedibus sandalia constringuntur, illud idem accipimus, quod per corrigiam calceamenti Ioannes Baptista significauit.* Angelus item de Pas. *d. lib.* 6. *cap.* 9. ex Arias Montan. *Sandalia soleis constabant, quas corrigia circa pedem, & cruris extremam partem ligatæ cõtinebant*; Peyrinus in *Regul. minim. loc. supr.*, & tandem Paulus Aringhus. *loc. cit. pag.* 284. *Sandalia soleas subtus habent desuper autem aperta sunt, & ligata corrigijs.* Et quoad soleas, & ipsas pedi alligari tradit Cornelius à Lapid. in *Actor. cap.* 12. *vers.* 8. *Soleæ dum calceantur, pedi subligantur*, hoc est corrigijs, vt præter Agellium *vbi supr.* Alexandrum ab Alexandr. *d. cap.* 18. Fungerum *verb. calceus* adstruunt Balduinus *ibid. cap.* 11. *Solearum enim proprium nullum tegmen habere, & pedibus habenarum corrigiarumue aptè adstringi*, & Ludouicus Cerda *loc. supr. n.* 33. *Soleæ præter habenas, quibus religantur, nihil habebant, quod sordidari posset*; & repetit in *comment. ad vers.* 558. *lib.* 8. *Æneid. n.* 8.

744 Atque adeo, tum ex definitione, tum ex ligaculis, sandalijs, soleisque communibus eadem esse, & non diuersa calceamenta dignoscuntur. Vndè Albinus Flaccus *lib.* 2. *de diuin. offic. cap. quid significent vestimenta*, dixit *sandalia dicuntur soleæ.* Iulius Nigron. *de calig. cap.* 2. *num.* 25. *sandalia sæpè vertuntur soleæ, & in genere solearum continentur.* & *cap.* 4. *nu.* 3. *Sandalia, quæ soleæ sunt*; & ità promiscuè accipi video à S. P. Augustino de *consens. Euangelist. lib.* 2. *cap.* 30. Beda, cum Aluaro Pelagio de *planctu Eccles. lib.* 2. *cap.* 58. Amalario Fortunato *lib.* 2. *de Eccles. offic. cap.* 18. Raban Maur. de *instit. Cleric. lib.* 1. *cap.* 22. D. Bonauentura *epist. de eo quod Christus &c.* Claudio Salmas. in Tertull. *de Pallio cap.* 5. Theodoro Marcil. in *annot. critic.*, *& historic. ad c.* 5. *de Pallio.* Ianuense in suo *Catholicon. verb. Sandalium* Tostato in *cap.* 11. *Matth. q.* 40. Cornelio à Lapid. *loc. supr.*, & in *Matth. cap.* 10. *vers.* 10. Ioann. Haye in *Bibl. max. Actor.* 12. Balduino. *ibid. cap.* 12. Ioseph Vicecomit *cod. lib.* 3. *cap.* 6. Benedicto Hæfteno *disquisit. Monast. lib.* 5. *tract.* 9. *disquis.* 1. dum omnes sandalia pro soleis accipiunt sub his terminis *sandaleis, siue soleis.*

745 Eisdem rationibus idem assero de caligis, & eas non distingui à sandalijs, & soleis, aliqua accidentali dumtaxat, si quæ adest, differentia excepta, pronuntio. Verum, siquidem non est, caligas ad crura, sed ad pedes spectare, & esse propriè calceamenta: *caligæ sunt calceamenti genus* ait Gherardus Vossius in *Ethymol. verb. calceus.* Et iterum *verb. caliga*; *Neque enim caliga est crurum tegumentum, sed militare calceamentum.* Concordat Io: Funger. *verb. caligula*; & tritum, ac vulgare dicit Ludouicus Cerda in *Aduers. sacr. script. cap.* 25. *num.* 6. *Caligam esse calceamentum satis notum eruditis.* & rursum *cap.* 124. *num.* 1. *caligas significare calceamenta tritum est in humanis litteris*; & colligitur ex illo *Actor.* 12. *calcea te caligas tuas*; vbi Sanctius. *num.* 34. & in *Cantic. cap.* 5. *num* 100. asserit omnium penè Interpretum consensu caligas in hoc loco non tibiarum, sed pedum ornamenta, & tegumenta esse; probantque fusissimè Iulius Nigronus integro tractat. *de caliga veter.* & Lelius Bisciola *tom.* 2. *Horar. subsecinar. lib.* 17. *cap.* 21., adeò vt errare, & *ex turbidis fontibus hunc errorem hausisse eos*, qui volunt caligas esse tibiarum, aut crurum tegumenta, vterque liberè pronuntiauerit. Quibus addi potest Balduini *ibid. cap.* 13. consimilis censura; sicut & hæc Francisci Biuarij de *veter. Monach. lib.* 2. *cap.* 11. §. 29. *Caligas multi de vulgò tibiarum, aut crurum existimant esse munimenta: errant tamen toto cælo; enim verò caligas pedum indumenta fuisse, non tibiarum multa sunt, quæ conuincant.*

746 Hoc ergò supposito, caligas scilicet esse calceamenta, eas à sandalijs non distingui subiungo; nec suspicor malè, ex eo quod & ipsæ soleæ sint pedum plantam tegentes vinculis, seù habenis, sicut & sandalia ijsdem pedibus alligatę. Habeo hoc a Gloss. illud *Actor. Calcea te caligas* sic exponente: *Caliga est genus calceamenti non habens corium suprà pedem*; ligatum tamen pedi, vt ex eius ethymologia S. Isidorus *lib.* 19. *origin. cap.* 34. *de calceamentis* dicens: *Caligulæ, caliga vel à callo pedum dicta, vel quia ligantur*, & cum Beda, & Papia Aluarus Pelagius *d. cap.* 58. S. Bonauentura *cit. epist. de eo, quod Christus &c.* Alphonsus Salmeron. *tract.* 35. *in Acta* sic scribens, *Caliga à ligando calce, idest, imo pede dicitur quasi calciliga.* Ioan. de Haye. *ibid. ad cap.* 12. *Actor. vers.* 8. Laurentius Beyerlinch in *Theatr. vit. hum. verb. calceus.* Iulius Nigron. *d. tract. de caliga cap.* 4. *nu.* 1. *Caliga non aliud esse videtur, nisi solea sine obstragulo habenis alligata*, qui & *cap.* 2. *num.* 21. *&* 27. ex scriptura, & Patribus, alijsque Auctoribus corrigijs eas alligatas optimè probat. Et ideò ipsemet Iulius Nigron. *ibid. cap.* 2. *num.* 23. 25. *&* 42. & Bisciola *loc. supr. num.* 9.

num.9. ſandalia, & caligas idem eſſe dicunt, & oſtendunt. Sentitque S. Gaudentius Brixienſis *ſerm.5.de Exod.* vbi illud *Marci 6. Calceatos ſandalijs* vertit *calceatos caligis*. D. Hieronymus, dum illuſtrans illud *Iſaiæ 20. Et calceamenta tua tolle de pedibus tuis*, calceamenta ſandalia, & caligas pro eodem accepit per hæc verba: *depoſitis calceamentis, quæ à ſeptuaginta ſandalia, ideſt caligæ vocantur*; Senſus enim eius fuit, vt interpretantur *Nigron.d.cap.2.num.23.* & Hæftenus *eod.tract.5. diſq.3. ſandalia ſunt illa calceamenta, quæ latinis caligæ nominantur*. Et confirmant Ioannes Druſius, dum *centur.1.cap.69.* iuxtà fidem Voſſij. *in Ethymol.verb.caliga*, oſtendit ex B.Hieronymo, & veteri auctorum interprete caligas pro ſandalijs accipi; & Angelus Rocca in *Schol.ad S.Gregor. & eius paren.imagines*, vbi expendens imaginem Gordiani à Ioanne Diacono deſcriptam cum caligis ſic habet: *Per caligas autem nonniſi ſandalia intelligenda ſunt*; ſicuti & Ioſeph Vicecomes *d.lib.3. cap.6.* ſic: *Non eſt apud me dubium, quin caligarum nomine* (de Gordiani caligis loquitur) *ſandalia intellexerint.*

747 Quamuis autem vera ſint hæc non inficior caligas & pro tibialibus quandoque accipi. Vt ergo quid in præſenti ſentiendum ſit reſoluam; quidquid ſit de reſponſione, quę deſumi poteſt ab Angelo Rocca *ibid.* ſcilicet a recentioribus latinis caligas non interpretari pro ſandalijs, quaſi ſupponat antiquiores pro eodem vtrumque calceamentum vſurpaſſe, quod mihi non diſplicet, cum caligas, quę nunc tibialibus tegendis inſeruiunt, antiqui ignorauerint, qui nudis cruribus incedebant, non ſolum Romani, ſed etiam Iudęi, vt latè probat Nigronus *eod.cap.2. à num. 9. vſque ad 13.* & *nu. 28.* & Leſſius Biſciola *loc. ſup. num.7.* & de reſponſione P. Macedo. *tom.3. collat. 8. differ.1. cap.3. pag.586.* dicentis, interdum ſumi caligas pro tibiarum tegumentis, *ſed in profanis: verum in ſacris litteris, & Patrum, & Eccleſiaſticorum ſcriptis ſumuntur caligæ pro ſandalijs*. Quidquid inquam ſit de hiſce reſponſionibus, dico, ſaltem vbi ſermo eſt de caligis Monachorum, per eas ſandalia importari. Adſtruo clarè ex Caſſian. *de habit.Monach.cap.10.de calceamentis*, dum eorum calceamenta referens, dixit: *Calceamenta verò velut interdicta euangelico præcepto recuſantes, cum infirmitas corporis vel matutinus hyemis rigor, ſeù meridiani æſtus feruor exegerit, tantummodo caligis ſuos muniunt pedes*; nam caligę quę habent pedes munire, certè ſandalia ſunt, vt obſeruarunt eius commentator Gazæus *ibid.* & Iulius Nigronus *d.cap.2.n.42.* dicentes, Ille: *Quibus verbis, & ſequentibus apertè indicat* (ideſt Caſſianus) *ſe caligas pro ſandalijs, hoc eſt pro pedum, & non tibiarum tegumentis accipere*. Iſte: *Senſus igitur Caſſiani eſt, illos Monachos in magno frigore, & æſtu munire pedes caligis permiſſis ab eodem Saluatore ſub nomine ſandaliorum*. Cohærent Heribertus Roſueyd. in *Vit.Patr. lib.4. cap.15.* Franciſcus Biuarius *loc.ſupr. num.29.* & Dadinus Alteſerra de *orig. rei monaſt. lib.5.cap.18.*

748 Confirmatur primo ex Regul. S. Benedicti *cap.55. de veſtim. & calcear. Fratr.* vbi pro Monachorum calceatu aſſignat *indumenta pedum pedules, & caligas*, ideſt ſandalia. Sic enim Smaragdus in *expoſit. ad d. verb. Caligas dicit ille* (ideſt S. Benedictus) *quod nos ſubtalares, vel ſocceos nominamus; caligæ autem vel à callo pedum dictæ, vel quia ligantur*. Vndè Nigronus *eod.cap.2. nu.44.* de eo loquens ſic habet: *Adeò clarè Smaragdus aſſerit caligas eſſe calcearios, hoc eſt aliquod genus calceorum, vt vehementer mirer, nonnullos recentiores Regulæ Benedictinæ interpretes, qui tibialia intelligunt in calceis*. Eiuſdem mentis eſt & Benedictus Hæftenus *d. lib.5. diſquiſit. 4.* qui totus eſt in hoc probando; atque Alteſerra *loc. cit.* vbi *Benedictus vſum ſandaliorum, ſeù caligarum ſuis permiſit. Regul.cap.55. indumenta, pedules, & caligas*. Secundo ex Regula S. Fructuoſi *cap.4. §.17.* apud Hugonem Menardum. *cap.62. pag. 911.* in qua item habetur: *In ipſis quoque calcearijs hoc vtendum eſt, vt hyeme pedules calcient. Reliquis æſtiuis menſibus caligarum tantum ſolatijs muniendi ſunt*; nempè ſandaliorum beneficio, vt ex differentia caligarum pro æſtate, & pedulium pro hyeme, ſatis clare colligitur contra eumdem Menardum *d.cap.62. & pag.890.* Et ita ſentiunt Nigronus *cit.n.44.* & Biſciola *ibid. nu.12.* dum conſideratis SS. Benedicti, & Fructuoſi adductis verbis ſic concludunt. *Cum igitur Monachi S. Benedicti non incederent pedibus nudis, & æſtate ſolas caligas geſtarent, liquidò apparet caligas eſſe calceamenta, quibus munirent pedes. Reor enim pedules tunc fuiſſe pedum tegmina ex panno laneo, tum ad arcendum frigus, tum ad nuditatem tegendam, cum domum exibant. Illis pedulibus indutos pedes in caligas inſerebant egreſſuri.*

749 Confirmatur tandem, quia in noſtro Eremitarum Ordine, licet his fortè temporibus crurum indumenta ſignificent caligæ, antiquitus tamen, ſeù ante vnionem generalem, ſandalia denotabant, vt *dub.8.* dicetur. Affero nunc Herreræ auctoritatem, qui ſic Ludouico de Angelis *reſponſ. pacific.4. num. 258.* habet: *Caligæ autem, vt ait Ludouicus de Angelis lib.4. Vit. S.P.Aug. cap.4. ſunt ſandalia pedibus immiſſa: id quod antiquior, & doctior Bonauentura prius dixerat in epiſt. de eo quod Chriſtus & Apoſtoli &c. vbi explicans illud Actor.12. calcea te caligas tuas, ſic ais; nam vbi latinus interpres dicit caligas, græcus dixit ſandalia*. Itaque etſi quandoque crurum integumenta ſignificentur per caligas; apud antiquos tamen, & vbi ſermo eſt de Monachorum caligis, per ipſas ſandalia importata tenendum eſt.

DVBIVM III.

An nudipedes, vel calceati Chriſtus, & Apoſtoli.

750 QVid ſit propriè calceatum, vel nudipedem eſſe, præmittendum. Et licet nudipedes, ſeù diſcalceati modò vocentur, qui ſandalijs pedis partem tegentibus vtuntur, ad differentiam eorum, qui calceos

ceos totos pedes tegentes gestant; nihilominus ille propriè, & in rigore verborum dicitur calceatus, qui aliquid, quidquid illud sit, pedibus induit, vt cum Marcilio *num.* 740. vidimus: nudipes verò ille censetur, qui nihil pedibus induit, seù nullum calceamentorum genus adhibet. Et indicat Clemens VII. in incipien. *In suprema militantis*. 16. *Kal. Decemb*. 1532. ad fauorem Fratrum S. Francisci strictioris obseruantiæ apud Cherubin. *tom.* 1. *pag. mihi* 603. vbi §. 4. Generalis, ac Prouincialis Ministri & Commissarij eos Fratres à dicta strictiori obseruantia impedire cohibentur; & præcipuè; *Nec etiam impediant, quin nudis pedibus ambulent: Sed qui non potuerint, portent calepodia, vt cæteris conformentur*. Ex quo benè dignoscitur ex Pontificis mente distingui hos ab illis, & qui calepodia portant, non nudis pedibus ambulare; & consequenter nudipedem illũ esse, seù nudis pedibus illum incedere, qui nihil gestat in pedibus, & nudo pede solum premit. Hoc posito.

751 Duplex est hac in re sententia. Et nudis pedibus ambulasse Christum, & Apostolos tradiderunt D. Gregorius Nazianzenus *Orat*. 12. D. Hieronymus in *Amos cap*. 3. & iterum *epist. ad Eustoch. de custod. Virginit.*, ibi *Moyses, & Iesu Naue nudis in Terram Sanctam pedibus iubentur incedere; & discipuli sine calceamentorum onere, & vinculis pellium ad prædicationem noui Euangelij destinantur. Et milites vestimentis Iesu sorte diuisis, caligas non habebant, quas tollerent. Nec enim poterat habere Dominus, quod prohibuerat seruis, idest discipulis*. Dionysius Carthus. in *Luc*. 21. D. Bonauentura in *opusc. hac de re*. & in *Apolog. pauper. resp*. 3. *cap*. 1. & tenere videntur Tostatus *q*. 68. *in cap*. 3. *Matth*. & clarè *q*. 49. *in cap*. 20. *Exod*. Lyranus in *cap*. 1. *Marci*. Didacus Stella in *cap*. 3. *Luc*. Salmeron. *tom*. 4. *part*. 1. *tract*. 6. & 16. Angelus Pas in *Luc. cap*. 4. *lib*. 4. *cap*. 17. & nouissime Macedo *tom*. 3. *collat. pag*. 588.

752 Rationes autem sunt, primò, quia Apostolis prohibita sunt calceamenta *Matth*. 10. *Nolite possidere aurum, neque argentum, neque calceamenta*. & *Lucæ* 10. *Nolite portare, &c*. ergò neque Christus illa gestauit, cum, vt dixit Hieronymus: *Non poterat habere Dominus, quod prohibuerat Apostolis*. Et vt obseruat S. Bonauentura *d. opusc. de eo quod Christus, &c. cœperit facere, & docere*. Secundò, quia in Crucifixione nudatus fuit Christus vestibus, & non calceis, quandoquidem de eis nulla in vestium partitione mentio, vt dictum est ex Hieronymo. Tertiò quia si nudis pedibus non ambulasset, non rationabiliter conquestus fuisset de Pharisæo: *Aquam pedibus meis non dedisti*; nec Magdalena lachrymis illos irrigasset. Quartò, quia vt plurimum Christi effigies non aliter, quam nudis pedibus depictæ videntur; quod non leue argumentum est, Christum perpetuò nudipedalia coluisse; prout etiam scripsit Gersonius *considerat*. 3. *apolog. ad Carthus*. Et quintò, quia pluribus in lapidibus apparent Christi pedũ vestigia teste Adricomio in *descript. Terr. Sanct. verb. Neptalim, num*. 29. *verb. Zabulon n*. 84. & *verb. Hierusalem num*. 192. quæ neutiquam imprimi potuissent, si calceatis pedibus Christus incessisset. Quæ rationes quamuis excepta prima, Christi nudipedium solummodò probent, faciunt tamen & pro nudipedio Apostolorum, cum extrà dubium sit, sicut Christus ambulauit, & ipsos ambulasse.

753 Calceatos è contra Christum, & Apostolos quamplures arbitrantur, & docent. S. Io: Chrysostomus *hom*. 60. *ad Pop. Antioch*. dicens, *vellem ipsius Christi formam aspicere, figuram, & calceamenta*. S. P. Augustinus, & S. Antoninus mox adducendi. Burgensis in *Matth*. 3. *vers*. 11. Caietan. in *Luc*. 3. Iansenius in *concord. cap*. 55. Toletus in *Ioan*. 1. *annot*. 65. Barradius. *tom*. 2. *in Euang lib*. 1. *cap*. 6. Ioan. de Sylueira in *Euang. tom*. 1. *lib*. 3. *cap*. 4. *q*. 24. *num*. 111. Suarez. 3. *p. tom*. 2. *disp*. 28. *art*. 3. *sect*. 3. Passerinus de *statib. tom*. 3. *q*. 188. *art*. 7. *num*. 23. & *seq*. Balduinus de *calceo. cap*. 26. cum alijs pluribus, qui fortè hic vel *seq. dub*. dabuntur. Mouentur potissimum ex eo, quod Ioannes de Christo loquens dixerit. *Marci* 1. *Non sum dignus corrigiam soluere calceamentorum eius*; Vndè S. P. Augustinus *serm*. 42. *de Sanctis* intulit: *Si enim ipse calceatus non esset, non de illo Ioannes diceret: non sum dignus soluere, &c*. S. Antoninus item. 3. *p. Hist. tit*. 23. *cap*. 1. §. 2. ait: *Christum calceatum videre possumus in eo, quod Baptista ait: non sum dignus &c*. & Alardus Gazæus ad ea verba Cassiani *lib*. 1. *cap*. 10. *Calceamenta vero, &c*. argumentatus est: *Neque verò credibile est, aut Christum, aut Apostolos nudis omninò pedibus incessisse, cum de Christo Ioannes dixerit, cuius non sum dignus, &c*.

754 Scio à negantibus calceatos Christi pedes responderi posse: Dum eius calceamenta portare, vel soluere indignum se dixit Ioannes, intendisse tantummodo propriam nihilitatem respectu Christi patefacere, & ostendere, quod tantæ esset excellentiæ Christus, quod ipse nec minimum obsequium, aut famulatum illi exhibere dignus esset. Ità Angelus de Pas in *cap*. 3. *Luc. lib*. 4. *cap*. 17. & ex admittentibus calceatos Christi pedes, Barradius *loc. d*. & Sylueira *ibid. num*. 109. & 115. nec tamen indè inferri calceatum reuera fuisse Christum; cum & illa humilitatis verba proferre potuerit Ioãnes, & si Christus calceamenta non habuerit. Quam interpretationem inuenio apud D. Bonauenturam. *d. opusc. de eo quod Christus &c*. Tostatum in *cap*. 3. *Matth. q*. 68. Salmeronem in *Euang. tom*. 4. *p*. 1. *tract*. 6. *pag*. 55. *col*. 1. & *tract*. 16. *pag*. 156. *col*. 1. Ioannem de Haye in Bibl. max. *in not. ad eadem verb. Matth*. 3. & 11. & insinuat Balduinus *loc. sup*. dicens: *Nolim tamen inficias ire, potuisse Ioannem illa verba vsurpare etiamsi Christus nudipes incederet; Sic enim prouerbiali loquendi formula significasset, se non satis dignum esse, qui in Christi famulitio vilissimum etiam munus obiret*. Verum, etsi huiusmodi expositionem admittant adducta Ioannis verba; non est tamen, cur reuera calceamenta à Christo gestata denegentur; Quando enim *proprietas litteræ retineri potest, non est cur ad alios sensus diuertamus* iuxtà

tà Suarez *ibid. §. neque obstant*; secus nullus scripturæ locus deberet litteraliter intelligi. Quin ex hac ipsa interpretatione argumentantur tum laudatus Suarez *ibid. §. cæterum contraria sententia*, & Benedictus Hæftenus *d. lib. 5. tract. 5. disquisit. 1.* calceatum incessisse Christum, cum ex eo Ioannis dicto per modum prouerbij colligatur vsus communis calceamentorum apud illam gentem, cui se Christum conformare voluisse verosimilius est. Vnde sentio calceatum reuera Christum, & non nudipedem ex more incessisse, ductus maximè supra posita S. P. Augustini auctoritate, quam pro calceamentis stare dubium non est.

755 Nec contraria me mouent argumenta. Non primum; quia etiam admitto, quod Christus Apostolis calceos prohibuerit, non tamen sequitur, quod nudis pedibus ambulare debuissent. Ita Balduinus. *d. cap. 26.* Suarez *ibid. §. neque obstant*; & Passerinus *loc. sup. nu. 26.* quos *dub. 5.* referemus, vbi calceamenta à Christo prohibita, integros calceos esse dicemus, sub quorum prohibitione cum non veniant sandalia, stare vtique potest dicta prohibitio absque nudipedio. Non secundum, quia, vt aiunt Suarez. *ibid. §. ad secundum*. & Passerinus. *num. 27.* non fuit facta mentio calceamètorum in Christi vestium inter milites partitione, vel quia adeò vilia, vt de eis non curauerint, vel quia satis comprehendebantur sub vestimentorum nomine, vt cum multis Barbos. *tract. de appellatiu. appell. 268 nu. 5.* vel quia satis probabile est, quod passionis tempore nudis pedibus Caluariæ montem ascenderit, vt putat Balduinus *ibid.* cum prius expoliatus fuerit: Sed non propterea dicendum, & ante passionem nudipedem incessisse.

756 Nec tertium, quia ea omnia stare possunt, si dicatur Christum gestasse sandalia; hoc enim modo benè percipitur potuisse eius pedes & facile ablui, & lachrymis irrigari, cum essent ex superiori parte detecti. Ita Iansenius in *concord. cap. 55.* Quin addo cum Nigron. *d. cap. 2. num. 34.* hoc Magdalenæ obsequium nullo modo Christi nudipedio fauere; siuè enim calceos dicatur gestasse, cum discubuerit more Romanorum, vt bene ipse Nigronus *ibid.*, *& n. 35.* Ciacaonius lib. de *Triclin.* Fuluius Vrsinus in *append. ad eund. lib.* Iansenius in *concord. Euang. cap. 47.* fusè Villalpandus in *cap. 23. Ezech.* Balduin. *d. cap. 26.* ex Mercurial. *lib. 1. artis Gymnast. cap. 11.* alijque plures apud eumdem Nigron. *d. n. 34.* necesse est, vt dicamus, quod in recumbendo mensæ illos deposuerit; mos siquidem erat veterum sic discumbentium in conuiuijs discalceari, ne fortè calceorum sordibus prætiosa lectorum stragula inquinarentur, vt pluribus probant Dion. Lambinus in *scholijs Horatij Satyr. vlt. lib. 2.* Gulielmus Philander super Vitruuium *lib. 6. cap. 5.* Balduinus *ibid. cap. 11.* & sequitur Nigronus *d. n. 35.* qua fortè de causa, vt loquuntur Suarez *ibid. §. ad tertium*. & Passerinus *n. 28.* dictum est Iudæis *Exod. 12. Vt manducaturi agnum calceamenta haberent in pedibus, quia nimirum sine calceis accumbere solerent*; & sic per hoc, quod nudipes tunc fuerit Christus occasione prandij vel cœnæ, non est concludendum, quod ex more discalceatus incederet.

757 Nec quartum, quia *Quemadmodum* (responsio est Balduini *eod. cap. 26. in fin.*) *reliquo habitu Christum pictores ab Apostolis distinguunt, vestem nempè discinctam sine superiniecto pallio illi adpingentes, quod idem in cæteris Apostolis non seruant, licet ipsum cum ijs eadem vsum vestiendi ratione sit verosimilius: ità nihil mirum si nudipedem illum repræsentent; vt sic quoque magis extet ab Apostolis distinctus, quos sandalys calceatos delineare solent.* Præterquamquod & calceatum Christum exhibet eius effigies à S. Luca depicta modo quo *dub. seq.* cui propterea maior fides adhibenda, & sola sufficit ad probandum, quod calceamenta admiserit, & gestauerit. Nec tandem quintum, quia eius pedum vestigia, de quibus Adricomius, vel sunt vt plurimum post Resurrectionem efformata, & non faciunt ad rem, cum quæstio sit de Christo, dum viueret in Mundo; vel suadent ad summum, quod aliquando nudis pedibus incesserit: nos autem non inquirimus, an vna, vel altera vice nudipes apparuerit, sed an ex more id præstiterit. Quarè Balduinus. *d. cap. 26. in fin.* sic concludit. *Quod si quidem alias & Christum Dominum, & Apostolos nudipedes interdum incessisse contendant, non obluctor, sed de more propter antedicta repugno.*

758 Hæc sunt, quæ calceatum Christum Dominum ostendunt, cui sanè veritati subscribo. Sed vt verum fatear, nec aliquando nudis pedibus incessisse Christum, & Apostolos negandum puto. Argumenta siquidem, quæ pro eorum calceatura militant, non video quomodo probent nusquam discalceatos iuisse; Et si quæ eos calceatos euincunt, vt admisimus cum Augustino, certè non cogunt dicere, quod semper eodem modo processerint; & aliàs non desunt Sancti Patres hoc docentes; & satis suadent pro nudipedio rationes, & ea præcipuè desumpta ex querela Christi de Phariseo; ob quam S. Bonauentura in *Medit. de vit. Christ. cap. 28.* sic concludit: *Vndè hic manifestè habere potes, quod Dominus Iesus Discalceatus ibat*, idest nudis pedibus, vt explicauit in *Regul. Fratr. Minor. cap. 2.* dicens: *Obsecro, si Christus nudis pedibus minimè incessisset, qualiter rationabiliter de Phariseo conquestus fuisset, dicens: aquam pedibus meis non dedisti?*

759 Sicuti ergo argumenta, quæ Christi, Apostolorumque pedes calceatos probant, non id pro semper euincunt; ità nec ea, quæ nudos adstruunt, id pro omni tempore suadent; & ità sicuti calceatos eos, vt plurimum, & ex more cum Balduino *loc. sup.* admittimus; ità aliquando nudos non denegamus. Nec hinc inconstantiæ arguendus esset Christus, vt innuere videtur ex consimili admissione Alphonsus Salmeron. *tom. 4. p. 1. tract. 16. pag. 156. col. 1.* secus inconstantia eadem esset Christo adscribenda ex eo, quod sacculum, & peram prohibuerit Apostolis *Luca. cap. 10.* & deindè

Cc hæc

hæc omnia illis concesserit. *ibid. cap. 22.* quod tamen non est dicendum, cum vt ait S. P. Augustinus *lib. 22. contrà Faust. cap. 77. nulla inconstantia præcipientis, sed ratione dispensantis pro temporum diuersitate præcepta, vel consilia, vel permissa mutentur.* Quod de calceatura, & nudipedio potest item affirmari.

DVBIVM IV.

Quonam calceamenti genere vsi Christus, & Apostoli.

760 CAlceatos ex more eos diximus: sed quo calceamenti genere, cum calceamentum tum de calceis, tum de sandalijs, vt *dub. 1.* vidimus, verificetur? In promptu est responsio. Sandalijs. Et probo; & in primis loquendo de Christo. Calceatum eum admisimus *dub. praecd.* quia Ioannes dixerat: *non sum dignus soluere corrigiam calceamentorum eius.* Sed huiusmodi calceamenta, de quibus Ioannes, sandalia erant. ergo. Minor probatur, quia corrigijs vinciri sandalijs competere certum est, vt *num. 743.* ostendimus. Nec dicendum & integros calceos corrigijs ligari solitos; calcei siquidem tunc temporis non eius formæ erant, qualem modò tenent, nec auriculas, quibus modò in superiori parte ad ornatum religantur, habebant; sed ità compacti erant, vt ad media crura ascendentes sine ligamento pedibus consisterent, quales & modò apud Orientales cernuntur, in quos, vt potè cauos, pedes immittuntur, & absque ligamento ab ijsdem pedibus sustinentur, & illis hærent: sandalia verò corrigijs adligabantur, quia, cum soleæ essent, nequaquam sinè illis calceari potuissent, aut pedibus inhærere. Vnde benè Balduinus. *ibid. cap. 11.* quod est *magis necessarius in soleis, quam in calceis vinculorum vsus*; & melius dum addidit, corrigias ad soleas idest sandalia tamquam earum proprietatem spectare: *Solearum* (sic ille) *proprium nullum tegmen habere, & pedibus habenarum, corrigiarumque beneficio adstringi.* Et hac fortè de causa vbi *Actor. 12.* dicitur Petro *calcea te caligas tuas*, Græcus habet, *subliga sandalia tua*, quia sandalia sunt, quæ vtpotè corrigias habentia, subligantur: *Dico* (ait Nigronus. *d. cap. 2. n. 27.*) *calceis, qui corrigias habent, cuiusmodi sunt sandalia, & caligæ, optimè conuenire* (intellige subligare) *quia dum calceantur, subligantur*; & hoc ad differentiam integrorum calceorum; *non enim aie* Cornelius à Lapid. *in Actor. 12.*) *integri calcei, sed soleæ, dum calceantur subligantur.* Si ergò sandalia sunt calcei corrigiati, & subligantur, & non calcei integri, quarè non sandalia Christi calceamenta, si corrigijs subligata? Videatur Ludouicus Cerda in Virgil. 8. *vers. 458. nu. 8.* vbi tria specialiter notat, primò veteres, ac Virgilium, Ouidium, & Tibullum, dum de vinculis loquuntur, de sandalijs intelligendos esse; secundò ratione vinculorum, de quibus Ioannes, sandalijs vsum fuisse Christum, & tertiò hæc fuisse antiquorum calceamenta, quibus postea *addita sunt tegumenta ex superiore parte loco vinculorum.*

761 Fauet assertioni, quod vbicumque in veter. Testamento fit mentio corrigiarum, sandalijs applicantur, & non calceis. *Genes.* enim 14. habetur *A filo subtegminis vsque ad corrigiam caligæ non accipiam &c.* quam caligam pedum, & non crurum integumentum, seù calceamentum iam vidimus *dub. 2.* & *Isaiæ 5. n. 27.* ibi: *Nec rumpetur corrigia calceamenti eius.* vbi Sanctius in *Paraphras.* legit, *aut auferet è militari calceamento corrigiam*: militare autem calceamentum caligam esse nullus eruditus ignorat; vnde Militia à Tertull. *lib. de Idol. cap. 19. caligata* dicitur; & caligatus ità proprium militis Epitheton est, vt per sè sæpius pro milite accipiatur, vt Iuuenalis *Satyr. Cum duo crura habeas offendere tot caligatos.* Et Suetonius in *Augusto cap. 5. Coronas murales sæpè etiam caligatis tribuit.* De qua re Balduinus. *De calceo. cap. 13.*, & Iulius Nigronus *ibid. cap. 3.*, Vbi ergò sermo est de corrigia in veteri Testamento, caligis applicatur; & has sandalia, ad minus soleas ad instar sandaliorum esse iam probatum est eod. *dub. 2.* Et sic si calceamenta, quæ in scriptura corrigiata exhibentur, sandalia, seù soleæ sunt cum corrigijs, cur non idem dicendum de Christi calceamentis, quæ corrigijs subligata produntur à Ioanne?

762 Ità reuera. Et ità ratione corrigiarum de sandalijs explicant Christi calceamenta Lucas Burgensis in *Matth. 3. v. 11.*, & *ad cap. 10. v. 10.* Aluarus Pelagius de *planct. Eccles. lib. 2. cap. 58.* & Georgius Ambianat in *Tertull. rediuiu. obseruat. 2. in cap. 5. pag. 560.* ibi *Corrigiam calceamentorum* (ait Ioannes) *non quod calceatus esset: sed quod soleas haberet habenis, seu, vt dixit Isidorus, obstrigillis aptatas, constrictasque.* Nec omittendus Clemens Alexandrin. *Pedagog. lib. 2. cap. 11.* vbi, cum duo calceorum genera distinxisset, eorum qui totum pedem tegerent, & eorum qui plantam, addit *Tenuis, ac simplicis calceaturæ testis sufficit Ioannes, qui dicebat, se non esse dignum soluere corrigiam calceorum Domini; non enim superfluos, aut curiosos is habebat calceos, qui veræ Philosophiæ typum Hebræis ostendebat*, significans soleas Christum gestasse, & de his locutum Ioannem, quæ solù simplicis calceamenti nomen sibi vendicant; vt illis tribuit Angelus Pas in *cap. 6. Marci. lib. 6. cap. 9. simplicissimum calceorum genus* eas vocans, sicut & Carolus Moreau in *omniloq. Tertull. tom. 3. verb. Pallium Schol. 2.* ibi *per mundissimum intelligit simplicissimum, quale est sandalium.* Cuius mentis fuisse item videntur Rupertus Abb. *de diuin. offic. lib. 1. cap. 24.* Innocentius Papa III. *lib. 1. Myster. Miss. cap. 34.*, & Guilelmus Durandus in *Rational. diuin. offic. lib. 3. Rubric. de caligis, & sandalijs*, dum corrigias calceamentorum Christi ligulis sandaliorum comparant.

763 Probo secundò. Christus Dominus quoad victum communi modo cum alijs vsus est. Ità D. Thomas. *3. p. q. 40. art. 1. in corp.*

ergò

ergò etiam quoad vestitum, cum non sit maior ratio; ergò etiam quoad calceamenta, vt argumentatur Suarez *ad. d. q.* 40. *sect.* 3. communi, inquam, modo cum alijs non diuitibus, sed pauperibus, ex D. Thom. *ibid. art.* 3., & consequenter consueta pauperum calceamenta portauit. Sic benè Passerinus de statib. *tom.* 3. *q.* 188. *art.* 7. *n.* 24. dicens: *Christus, & Apostoli in hoc communem vsum pauperum secuti sunt; sicut cum in victu, & alio vestitu Christus communem pauperum vitam assumpsit, vt D. Thomas* 3. *p. q.* 40. *art.* 2., & 3. *ità & in calceamentis se habuit, & pedes iuxtà communem vsum pauperum vestiuit.* Sed pauperum calceamenta erant sandalia; ergò & Christi. Minorem docent D. Thomas in *Matth. cap.* 10. vbi assignans rationem, cur Christus Apostolis calceamenta prohibuerit, dicit, *vt apud omnes pauperes reputarentur; Pauperes enim in partibus Orientalibus vadunt Discalceati; vtuntur tamen quibusdam, quæ sandalia dicuntur; & fiunt de paleis; ideò volebat, vt irent sicut pauperes illius Patriæ.* Lucas Burgensis, qui in d. c. 3. *Matth. v.* 11. ait: *Omninò autem hic intelligitur vulgarem, inter Iudæos tunc vsum fuisse solearum, quem Christus haud dubium, vt cætera similia, est imitatus.* Paulus Aringhus in *Rom. subterran. lib.* 2. *cap.* 10. *pag.* 284. pariter sic. *Calceati autem conspiciuntur sandalijs, quibus viles, et tenuioris fortunæ homines, quales in primis Dominus suos Apostolos videri volebat, in Palestina vtebantur.* Et præter hos Salmeron, Iansenius, Serrarius, Molanus, Paulus de Palatio, & Gazæus, qui omnes locis *dub. seq.* adducendis idem sentiunt. Quarè in dubium reuocari nequit sandalia Christum gestasse, & in hoc pauperes imitatum.

764 Probo tertiò ex pictura eiusd. Christi Domini à S. Luca efformata, quæ Romæ colitur in Ecclesia S. Mariæ Maioris vbi *Imago Deiparæ puerum Iesum exhibet cum sandalijs, idest soleis, quæ supernè per ligacula circumligantur pedi, ità vt Christi pedes, et digiti pedum prorsus intecti sint, & nudi*, vti testatur Cornelius à Lapide in *Acta Apost. cap.* 12. *ad v.* 8. §. *quæres secundò*, vbi dicit, se id sæpius, & accuratè inspexisse. Quæ pictura ità probat, quod si alia deessent argumenta, ex ipsa sola euincitur sandalia fuisse Christi calceamenta.

765 Idem dicendum de calceamentis Apostolorum. Certum est siquidem eos à Christo calceatos sandalijs missos, vt habetur *Marci* 6. & de factoeis calceatus traditur Petrus *Actor.* 12. vbi legitur *calcea te caligas* proquibus *sandalia* habet Græcus; & sequuntur D. Chrisostomus *tom.* 4. *in verba ad Roman.* 16. *salutate Priscam* dicens: *Manifestum est autem Petrum habuisse sandalia; vndè cum Angelus eum dormientem excitasset, vt è carcere educeret, ait calcea te sandalibus tuis.* D. Bonauentura *epist. de eo quod Christus &c.* Et adeò verum putat Cornelius à Lapid. vt illud Matth. *cap.* 10. *v.* 14. *excutite puluerem de pedibus vestris*, de sandalijs intelligat, & explicet sic, *vel sandalia excalceando, eaque inter se collidendo, vt puluis ex ijs excutiatur, vel sandalia applodendo ad terram &c.* sicut intellexerat & Tostatus in *d. cap.* 10. *Matth. q.* 83.

766 Suadetur item primò, ex eo quod sandalia communiter calcei Apostolici vocentur, vt asserunt Bayfius *lib. de re vestiar.* Tiraquellus in *Alexand. ab Alexand. lib.* 5. *cap.* 18. *ad verb. & solea.* Cornelius à Lapid. *d.* §. *quæres secundo.* Hæftenus *dict. tract.* 5. *disquis.* 4. Bordonus *resol.* 35. *num.* 67. Iul. Nigronus *cit. cap.* 2. *nu.* 26. cuius tantum verba profero: *Calceos Apostolicos vocat Vulgus Italorum sandalia, seu soleas Capucinorum sine obstragulis, quales interpretes dicunt fuisse caligas Petri, & pictas videmus in pedibus Apostolorum*; & repetit *cap.* 4. *nu.* 3. non enim Apostolicorum calceorum nomen sortita fuissent sandalia, si ijsdem non illi calceati incessissent. Secundò ex antiquis Apostolorum imaginibus, in quibus sandalia exprimuntur; quo argumento vsi sunt D. Bonauentura in *exposit. Regul. cap.* 2. *post med.* dicens: *Propter quod antiqua pictura pariter, & sculptura monstrant Apostolos calceatos sandalijs incessisse.* & iterum *opusc. de sandalijs.* Cornelius à Lapid. *loc. supr.* & Paulus Aringhus. *ibid.* sic: *Partes eiusdem Probi sarcophagi* (idest marmorei sepulchri) *laterales, Apostolorum, aliorumque Sanctorum Imaginibus, vt vides, exornantur: calceati autem conspiciuntur sandalijs*, & repetit *lib.* 6. *cap.* 28. *pag.* 592. *col.* 1. §. 3. *Sacratissimæ Christi, & Apostolorum imagines plerumque calceatos sandalijs pedes præseferunt, cuiusmodi obseruantiores potissimum Franciscani Capucinorum familiæ, atque instituti deferre solent, quæ communi Italorum voce vulgò scarpe all'Apostolica appellantur.* Cum namque lapides isti sint è Cæmeterio Vaticano effossi, argumentum non leue sunt pro Apostolorum sandalijs.

767 Obseruat tandem Salmasius in *not. ad Tertull. de Pallio*, sæpius horum sandaliorum mentionem apud Abdiam fieri, dicens: *Sandaliorum, quæ Apostoli pedibus inducerent, sæpè mentio fit in vitis Apostolorum apud Abdiam*; quo procul dubio dignoscitur eos sandaliatos incessisse. Quod si quis afferat eum Carolo Moreau *Vindic. p.* 3. *cap.* 14. *in fin.* Apocrypho Auctori nempè Abdiæ non esse credendum, respondeo, non omnia eius scripta inter apocrypha reputari; quandoquidem ex eo multa tamquam vera desumpserunt S. Antoninus, & alij Scriptores, quos affert Ribadeinera in *Vit. Sanctor.*, vt refert Scipio Angelus Maffæus in *annal. Mantuæ. lib.* 1. *cap.* 1. *pag. mihi.* 30. Nec ex eo, quod aliquis liber apocryphus citetur; sequitur, quod apocryphū sit, quod adducitur, vt aduertendum docent Cornel. à Lapid. in *epist. Iudæ. ad vers.* 14. & Molanus *Histor. Sacr. Imag. lib.* 2. *cap.* 32. & in præsenti, vt tamquam vera recipiantur, quæ de sandalijs Apostolorum referuntur ab Abdia, satis est, quod sint antiquis Apostolorum picturis: quin & S. Scripturæ, quæ eos sandaliatos ostendit, conformia.

768 Sed quid plura tam Christi Domini, quam

quam pro Apostolorum calceamentis indagandis, si iam oculis ipsis vtrorumq; sandalia conspecta? Ea Christi Romæ seruari tradunt Aluarus Pelagius mox adducendus, Ioannes Seueranus in *sacr. monum. sept. Eccles. Vrbis*, atque Cæsar Rasponus de *Basilic. Lateran. lib. 4. cap. 19. pag. 370.* qui referunt, quod in Capella dicta *Sancta Sanctorum* in arca ærea subtus altare posita multis clauibus occlusa contineantur Domini vmbilicus, & pars præputij, & sandalia eiusdem Saluatoris, super quæ iurasse Ioannem Archiepiscopum Rauennaten. in sui cum Romana Sede reconciliatione scribit Baronius ad *ann.* 861. Et quoad Apostolos asseruari Romæ sandalium D. Petri testatur D. Bonauentura. *dict. opusc. de sandalijs Apost.* & Treuiris aliud D. Andreæ asserit Benedictus Heftenus *d. lib. 5. tract. 5. disq. 1.* quod, se vidisse fatetur Cornelius à Lapid. tum *loc. supr.* tum in *cap. 10. Matth. ad v. 10. & in acta Apost. cap. 12. ad v. 8. Vnde dicendum est* (conclusio est Passerini. *loc. cit. num. 29.*) *quod Christus, & Apostoli vsi sint sandalijs, secundum modum Regionis.*

769 Aliud restat argumentum desumptum ex prohibitione calceorum facta Apostolis à Christo, quæ pariter sandaliorum vsum confirmat. Sed de hoc *dub. seq.* Addo hic solum pro coronide, & ad vberiorem satisfactionem egregium Aluari Pelagij testimonium, qui *lib. 2. cap. 58. de planct. Eccles.* sic de Christi, Apostolorumque calceamentis: *Ex quibus omnibus euidenter colligitur, quod Christus Dei Filius exceptis sandalijs, de quibus Marci 6. & quæ Romæ in Sancta Sanctorum cum capitibus Apostolorum Petri & Pauli, & alijs ibi Reliquijs conseruantur; & quæ Papa Nicolaus IV. Romano Populo cum prædictis capitibus ostendit, calceamenta alia non habuit, nec portauit; & per consequens nec Apostoli eum sequentes, quia valdè dissonum fuisset, quod Christus Discalceatus, & Apostoli calceati incessissent.* Et alterum Benedicti Hæfteni, qui *loc. supr.* postquam probauit ex illo Ioannis *Non sum dignus &c.* calceatum incessisse Christum, super calceamenti qualitate sic quærit: *Sed quomodò calceatus Christus, vel Apostoli?* & respondet. *Non nostratibus calceis, qui totum tegunt pedem, sed sandalijs, idest soleis, quæ solum muniunt pedum plantam, ne in saxa impingat: supernè autem pedem relinquunt nudum.* Quibus aliud addere superfluum.

DVBIVM V.

An aliqua, & quæ calceamenta Apostolis à Christo prohibita.

770 Et ex huius resolutione veritas iam probatæ assertionis magis elucescet. Si enim ostendetur prohibitos à Christo integros calceos, benè inferetur, nec ipsum, nec Apostolos eos gestasse. Apostolos, quia vt *dict. opusc. de sandalijs*, ait D. Bonauentura *non tantum fuerunt Domini verba* (intellige prohibentia) *sed & Discipulorum obtemperantium facta secuta sunt*: Christum verò ex adducta regula D. Hieronymi, ac eiusdem Bonauenturæ, quam quoque Carolus Moreau admisit. *d. 3. p. cap. 9. & 10.* quod cæperit facere, & docere, & non admiserit ipse, quod Discipulis prohibuerat, & consequenter omnes sandalijs incessisse calceatos. Probo ergo à Christo prohibitos; *Matth.* enim. 10. sic præcipitur: *Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis, non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam.* Ergò prohibiti sunt integri calcei. Procedit consequentia ex ipsius Caroli Moreau principio, licet falso, sed ad hominem contra ipsum, qui per calceamentum integros calceos importari contendit *d. p. 3. pluribus in locis.* Et confirmatur, quia cum sandalia sint à Christo concessa, vt *Marci. 6.* calceamenta prohibita nequeunt certè esse sandalia, sed integri calcei.

Conclusio in terminis plurium est, quorum verba libenter adducerem, cum ex eorum aliquibus præter intentum de prohibitione calceorum, & concessione sandaliorum, adhuc constet non nudis omninò pedibus, sed sandaliatos iuxtà morem pauperum illius regionis Christum, & Apostolos incessisse; sed quia facile est in fonte degustare, loca solummodò adducam. Est ergò Lucæ Burgensis in *Matth. cap. 10.* & *in Marcum. 6.* Cornelij Iansenij in *concord. cap. 55.* Alphonsi Salmeron. *tom. 4. part. 2. tract. 14. pag. 349.* Pauli de Palatio in *d. Matth. 10.* Nicolai Serrarij *tom. 1. de Apost. num. 13.* Ioannis Molani in *Histor. sacr. Imag. lib. 4. c. 27.* Alardi Gazæi in *Cassian. lib. 1. de habit. Monach. cap. 10.* Alphonsi Tostati in *cit. cap. 10. Matth. q. 60. & q. 83.* Francisci Suarij *tom. 2. in 3. p. disp. 28. art. 3. sect. 3.* Sebastiani Barradij in *Euang. tom. 2. lib. 9. cap. 11.* Claudij Salmasij *ad cap. 5. Tertull. de Pallio.* Balduini de *calceo c. 26.* Ludouici Cerdæ in *dict. cap. 5. de Pallio. nu. 26.* Ioannis de Syluei ra *lib. 5. in Euang. cap. 7. num. 15. & 33.*

771 Multa dicit, vt ab his se expediat Carolus Moreau *dict. p. 3.* & primò *cap. 10.* hanc prohibitionem mysticè, & non ad litteram esse intelligendam iuxtà S. P. Augustinum, qui tum *serm. 42. de Sanctis* calceamenta in mystico sensu interpretatur, dicens *Calceamenta quid sunt? Coria mortuorum sunt: nobis tegmina pedum. Per hoc ergò iubemur renuntiare mortuis operibus.* tum *lib. 2. de consensu Euangelis. cap. 30.* vbi quedam partim propriè, partim figuratè accipi posse, sic docet: *Quisquis autem putat non potuisse Dominum in vno Sermone quædam figuratè, quædam propriè ponere eloquia, cætera eius inspiciat, & videbit, quam hoc temerè, atque ineruditè arbitretur.* Vnde infert calceamenta, de quibus hic Matthæus, in sensu mystico, & non propriè esse accipienda; & sic non probari reuera prohibitos integros calceos. Ergò (retorqueo argumentum) nec benè ab ipso probatur *ibid. cap. 5.* Christum integros calceos gestasse ex eius Ioannis dicto: *Non sum dignus, &c.* non enim appa-

ret

ret, quarè calceamenta, de quibus hæc Matthæus, non litteraliter, sed mysticè accipienda sint, & non ea, de quibus Ioannes ibi Respondeo directè; & admitto quędam posse figuratè, & quædam propriè accipi in scriptura, Sed quid inde? Sensus mysticus fundatur per Doctores in litterali, & admittit ipse Moreau *dict. cap.5.* nec per hoc, quod aliqua scriptura mysticè exponatur, tollitur veritas sensus litteralis. Quarè & si calceamentorum prohibitio, de qua Matthæus, possit figuratè exponi, non hinc fit, quod in sensu litterali non fuerint reuerà integri calcei prohibiti. Et trita est expositorum regula, quod Scriptura non sit ad alterum sensum detorquenda *quando potest littera in rigore verborum seruari*; nec *extrà litteralem significationem extrahenda, si secundum illam potest exponi*, teste Abulense pluribus in locis, & signanter in *Matth. cap.8.q.49.*, *& cap.23. q. 259.* Nullum autem absurdum ex vera prohibitione calceorum, quo cogamur litterali sensu omisso, figuratè eam interpretari.

772 Auget vim responsionis D. Bonauenturæ auctoritas, & argumentum, quod prętelire nefas existimo. In eod. *opuscul. de sandalijs.* ad *dict. verba Matthæi neque calceamenta* sic habet: *Matthæus, & Lucas memorant Dominum dixisse Discipulis, vt nec virgam ferrent: Marcus, ne quid tollerent nisi virgam tantum: sed illi accipiunt realiter virgam: Marcus per virgam potestatem accipiendi necessaria à subditis. Ergò sicut Matthæus, & Lucas virgam realiter accipiunt, ita & calceamenta.* Et post pauca. *Cæterum si præcepta Euangelica de non portandis calceamentis spiritualiter tantum ab Apostolis intellecta fuerunt, & seruata; ergò & illud, quod ibidem inseritur*: Gratis accepistis, gratis date; *& illud*: Infirmos curate, mortuos suscitate, *& illud*: nolite possidere aurum, neque argentum; *quod quantum perniciosum sit, & Euangelicæ veritati aduersum tua peritia non ignorat. Vbi quæsò est illud Petri*. argentum, & aurum non est mihi? *& illud*: pecunia tecum sit in perditione, quoniam donum Dei ęstimasti pecunia possideri? *& illud*: dansq; illi manum erexit eam in suscitatione Thabitæ? *Hæc ergò si ab Apostolis fuerunt intellecta ad litteram, & seruata. Ergò & illud de calceamentis ab Apostolis non portandis, quæ prædictis sine medio connectuntur.* Additur, quod interrogati in cæna à Christo Discipuli *Luc. 22. Quando misi vos sine sacculo, & pera, & calceamentis, numquid aliquid defuit vobis?* responderunt *Nihil*; clarè enim hinc dignoscitur sine prædictis reuerà incessisse Apostolos, & litteraliter Domini præcepta obseruasse; vt benè ponderauit Paulus de Palatio *loc supr.* & Caietanus in *Matth. 10.* dicens: *Hæc enim omnia ad litteram, vt sonant, Christum ordinasse Apostolis seruanda testatur ipse Christus Luc.22. dicens quando misi vos sine sacculo &c. numquid aliquid defuit vobis?* Et ante illos S. P. Augustinus *lib.22. contra Faust. cap.77.* ibi: *neque verba Domini tantum fuerunt, sed obtemperantium quoque Discipulorum facta secuta sunt. Nam & tunc sine baculo, & pera ierunt, & nihil eis defuit, sicut eius interrogatio, & eorum responsio declarat.*

773 Dicit secundò *cap.11.* non esse Matthęi sensum, quod calceos non portarent Apostoli: sed quod non alios pręter illos, quibus calceati tunc erant, gestarent, ad tollendam sollicitudinem incrastinum, eo modo, quo ob id, & duas tunicas illis vetauerat. Sed insto. Ergò & duplicem peram, & duplicem sacculũ prohibuit Christus, & non simpliciter peram, & sacculũ; quæ enim maior ratio? Deindè; si prohibentur duplicata integra calceamenta, vnum sanè conceditur; & si eo calceati, quomodò posteà misit eos *calceatos sandalijs*? Nec satisfacit Moreau dicendo *cap. 10.* à D. Marco poni sandalium pro quolibet calceamento; gratis hoc enim dicitur; cum & si possit calceamentum venire pro sandalijs, quia ipsum ad hæc genus est, & sub ipso comprehenduntur; non certè sandalium pro integro calceo, cum sint species diuersæ, nec se comprehendant. Et repugnat communi Patrum sensui, qui sandalia, de quibus Marcus exponunt, quod per illa *pes nec tectus desuper, nec nudus ad terram*. Sed estò prohibita duplicata calceamenta, quid inde? Nunquid calcei? Non. sed duplicata sandalia, de quibus ac de calceis solliciti esse poterant; & dò Auctores, Caietanum ad eadem verba *Matth.10. neque calceamenta.* & iterum ad verba *Marci 6. calceatos sandalijs*: Maldonatum pariter in *Matth.10.* & Barradium *d. lib.9. cap. 11.* cuius tantum sensum adducere sufficit. *Matthæus scribit calceamenta Apostolis prohibita fuisse à Christo; & Marcus ait concessa sandalia, quæ sunt calceamenta. Quid ergò dicendum? Respondeo, sensum Domini esse, neque calceamenta portetis alia præter sandalia, quæ in pedibus habetis. Apostoli sandalijs calceati erant; ne alia præter ea calceamenta, idest sandalia sumant, probibet.* Quomodò ergò ex prohibitione duplicium calceamentorum integrè calceati Apostoli?

774 Dicit tertiò *cap. 12.* prohibitos à Christo calceos: sed hanc prohibitionem temporaneam fuisse, & in cæna antè passionem fuisse ab huiusmodi prohibitione dispensatos ex eo, quod Christus dixerit *Luca 22. sed nunc qui habet sacculum tollat similiter & peram*; & adducit S. Io. Chrysostomum *tom.4. ad verb. ad Roman.16. salutate Priscam &c.* vbi habet: *Christus neque Apostolos semper huius legis necessitate obstringi voluit, sed eos absoluit ab hac lege* (non deferendi calceos) *cum iam ad salutarem Crucem iturus esset. Et vndè hoc liquet? ex Saluatoris sermonibus; nam passionem aggressurus vocatis illis dixit: Cum vos mitterem sine sacculo &c. sed nunc qui habet marsupium tollat & peram.*

775 Sed contra est primò, quia dicta verba prætensam dispensationem non indicant, sed solummodo diuersam temporum cõditionem, & quid in qualibet contingere potuisset, vt explicat Lucas Burgensis *ad. d. verb. Luca 22.* Secundò, quia data prædictæ prohibitionis reuocatione, nullibi inuenitur reuocata calceorum prohibitio; Si enim & super his dispensa-

re

re voluiſſet Chriſtus, eos nominaſſet, ſicuti ſacculum, & peram: quod obſeruatum inuenio à D. Bonauentura. *d. opuſc. de ſandalijs* per hæc verba: *Gloſſa dicit ſic: Non eadem viuendi regula perſecutionis, quæ pacis tempore diſcipulos informat. Miſſis quidem diſcipulis ad prædicandum, ne quid in via tollerent, præcipit; inſtante autem mortis articulo, & tota illa gente Paſtorem ſimul, & gregem perſequente, congruam tempori regulam decreuit, permittens, vt tollant victui neceſſaria. Ex hac Gloſſa patet, quod ad regulam Apoſtolicam pertinet nihil in via tollere, & ſine calceamentis incedere; & licet perſecutionis tempore aliquid in via tollere permittatur, de calceamentis tamen comportandis etiam perſecutionis tempore nec textus innuit, nec Gloſſa.*

776 Et quod reuera non fuerit tunc calceorum reuocata prohibitio colligitur ex fine, quo Chriſtus ſacculi, peræque inhibitionem reuocauit; conceſſit enim poſſe ſacculum, & peram portare, vel quia perſecutionum tempore imminente præuidebat Ieſus non amplius tantam populorum charitatem experturos Apoſtolos, vndè ſicut anteà quoad victum, veſtitumque prouiderentur; & ideò ſupradicta permiſit, ne neceſſarijs deſtituerentur, vt docent Lucas Burgenſis *ibid.* D. Ioannes Chryſoſt. *loc. cit.* D. Bonauentura *eod. opuſc. de ſandal.* Cornelius à Lapid. ad eadem Lucæ verba; vel ob hanc D. Thomæ in *Matth.* 10. rationem: *Antè paſſionem miſſi ſunt Apoſtoli ad Iudæos: apud Iudæos autem conſuetudo erat, quod ſuis debebant prouidere Magiſtris. Ideò Chriſtus nihil ferre præcepit Apoſtolis, cum mitteret eos ad Iudæos. Sed iſta non erat conſuetudo in Gentibus; Ideò cum miſſi ſunt ad Gentes, data eſt licentia portandi ſumptus.* Quæcumque autem ex his rationibus admittatur, nulla apparet neceſſitas diſpenſandi ſuper calceis, vtpotè non neceſſarijs, ſed potius delicatorum proprijs, vt obſeruat Sylueira *loc. ſup.*

777 Nec obſtat Chryſoſtomi auctoritas: quin potius ſandalijs ſuffragatur, cum pro calceis, quos in cæna Apoſtolis reſtitutos dicit, ſandalia ipſe intelligat; quandoquidem ipſe putat hæc à Chriſto prohibita, & iuſſos Apoſtolos nudis omninò pedibus incedere, vt patet ex eius *homil.* 34. *& vltim. in Matth.* & reſtitutio, ſeù diſpenſatio debet eſſe eorum de quibus erat prohibitio. Quod autem intendat prohibita ſandalia conſtat ex hoc ipſius diſcurſu. *Hoc dicebam morem Apoſtolicorum calceorum non nihil nobis conferre vtilitatis: ſed cum hoc dico incidit mihi lex, quam Chriſtus poſuit dicens: non poſſidete aurum, neque argentum, neque calceos, neque virgam in via. Manifeſtum eſt autem Petrum habuiſſe ſandalia; vndè cum Angelus eum dormientem excitaret, & è carcere educeret, ait calcea te ſandalibus tuis. Et Paulus Timotheo ſcribit: Penulam, quam reliqui, trade &c. Quid dicis Paule? Chriſtus iubet non habere calceos &c. Tu autem penulam habes, & alius ſandalia.* Quam difficultatem vt ſoluat, dicit prohibitionem ſandaliorũ fuiſſe temporaneam; & in ea cæna fuiſſe ſuper eis diſpenſatum, & permiſſa; adeòque Petrum citra præcepti violationem ea geſtaſse. Quid ergò hinc pro calceis?

778 Dicit quartò *cap.* 12. *&* 14. prohibitos quidem calceos *Matth.* 10. pro prima miſſione tantum ad Iſraelitas, & per Iudæam: non verò pro ſecunda, & vniuerſali ad Gentes, & per Orbem vniuerſum; & probat ex neceſſitate integrorum calceorum ad propulſandas iniurias frigoris, maximè eum in gelido Septentrione verſarentur, & affert Cornelium à Lapid. in *Act. Apoſt.* 12. *n.* 8. dicentem: *An verò proficiſcentes, & diſcurrentes per Orbem contrà frigora, fatigationem, imbres, & cæteras aeris, terræque iniurias non mutauerint ſandalia, & ſoleas in calceos plenos, & integros meritò quis non tantũ quærere, ſed & ſuſpicari, opinarique poteſt, ac dicere illud de ſandalijs Chriſti præceptum temporaneũ tantum fuiſse pro eo ſcilicet tempore, quo in Iudæa degerent.*

779 Verum Moreau ratio debilis: Et quot de facto ſandaliati Monachi, & frigidis in Regionibus? Nunquid minus tolerantes Apoſtoli, vt qui martyria ſubire debebant, ſuper nudipedio, vt minus fortes, diſpenſarentur? Audiatur D. Bonauentura in *Regul. Fratr. Minor. cap.* 2. *Fateor pœnam eſſe aſperam pedum nuditatem; in hyeme quidem propter frigiditatem: in æſtate autem grauior eſt propter duritiam maiorem, quia calor plus opprimit terræ glebas, quam frigus, & ſole aſcendente cum gelu reſoluitur in hyeme, exiccatur amplius in æſtate; calor etiam findit, & frangit pedes nudos; & tamen ipſi Fratres cum Apoſtolo in frigiditate, & nuditate ibant gaudentes, nec algoribus hyemis, nec ardoribus æſtatis hactenus dimiſerunt, quin nudis pedibus adierint remotiſſimas partes Mundi.* Inſuper, ſi pro prima miſſione iniuncta ſandalia, & pro reliquis miſſionibus eadem iniuncta dicendum, cum forma primæ miſſionis fuerit cæterarum regula, vt notat Barradius *loc. ſupr. cap.* 11. *in fin.* dicens: *Attamen hæc miſſio præluſio quædam fuit miſſionum omnium. Ideòque credendum eſt Apoſtolos hæc, quoad fieri poterat, ſeruaſſe in alijs miſſionibus.* Et comprobat tum obſeruantia ſubſecuta, de qua Paulus Aringhus *Rom. ſubterr. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 8. *nu.* 5. ſic: *Apoſtoli poſt iniunctum ſibi diuinitus præceptum, ſandalijs vti nullatenus deſtitere. Quod ex eorumdem Actis cap.* 12. *ſatis apertè conuincitur, vbi Angelus Petro dixit: calcea te caligas, vel vt ex Græco textu: ſubliga ſandalia tua;* tum communis forma eos pingendi cum ſandalijs; quibus omnibus hæc eis non pro prima tantum, ſed & pro cæteris miſſionibus iniuncta ſatis clarè dignoſcitur.

780 Et quoad Cornelium à Lapide, non nego ea apud illum verba legi: ſed non propterea id ipſe tenet; nec puto potuiſse cohærenter loquendo tenere; ideò enim dicit prohibitos in Iudæa Apoſtolis calceos, & conceſsa ſandalia, *hoc eſt ſoleas, quæ plantam pedis duntaxat muniunt, ne in ſaxa impingant. Iudæa enim aſpera, & ſaxoſa eſt Regio, æquè ac calida. Quarè ſandalia pedes contra ſaxa protegunt, & calorem arcent, eo quod supernè pedes relinquant nudos e calcei*

cei verò pedem stringunt, & quasi incarcerant, vt minus sit liber, & expeditus ad iter, atque eumdem sæpè nimis calefaciunt. Calceos ergò vetuit Christus Apostolis per Iudæam peregrinantibus, vt expeditiores forent ad iter, atque eis nimiam pedum curam adimeret. Quæ ratio à fortiori militare debet pro cæteris missionibus, in quibus magis necessaria erat, vt potè per vniuersum Orbem, expeditio; & ideò & pro ipsis iniuncta sandalia puto sensisse Cornelium; vel saltem si ipse non intendit, ex ipso eruitur fundamentum asserendi generaliter, & pro omnibus missionibus præcepta Apostolis sandalia. Vnde concludo, si prohibiti Apostolis integri calcei, & concessa solummodò sandalia, certum esse, quod sandalijs calceati incesserint Christus, & Apostoli.

DVBIVM VI.

An antichi Monachi calceati; vel discalceati.

781 SI à priscorum Christianorum calceatura modus incedendi Monachorum arguendus est, hos nudipedes fuisse facilè euincitur, cum prisci Fideles abiectis calceis nudis pedibus incedere consueuerint. Tradunt hoc ex illis Tertulliani verbis de *Pallio cap. 5. Si quid calceatus inducitur, mundissimum opus est, aut pedes nudi magis certè viriles, quam in calceis*, & ex his Clementis Alexandr. *lib. 2. Pedagog. cap. 11. Pulchrè autem viro conuenit nullos habere calceos. Optimum quidem est exercitationis genus nudis vti pedibus, & ad sanitatem, & expeditam facilitatem, vbi non prohibeat necessitas; quod si iter non aggrediamur, nec nudis incedere pedibus patimur, soleis vtendum est*; & ex Luciano, qui habitum Christianorum in *Philop.* licet irridendo sic describit: *Pallium putre sine calceis*; tradunt, inquam Palmerus in *Tertull.* aiens, *nempe calceatus Christianorum, qui & Græcorum crepidæ, aut soleæ, quibus imæ tantum calces, seu plantæ tegerentur.* Iansenius in *concord. cap. 55.* Ioannes Molanus *Hist. Sacr. Imag. lib. 2. cap. 27.* Ludouicus Cerda in *Aduers. Sacr. cap. 133. n. 23.* sic: *Consueuisse Christianos nudis pedibus ambulare sine calceis.* & iterum *num. 26.* Baronius ad *ann. Christi. 57. pag. mihi 455. litt: D.* Benedictus Hæftenus. *d. tract. 5. disq. 1.* & Christianus Lupus *quodlib. de orig. Eremit. cap. 18.*

782 Et sanè, si Pallium Christianorum indumentum proprium erat, vt habent *dict. lib.* Tertullianus, Cerda *cit. cap. 133. n. 24.* Baronius *ibid.* & Io: Baptista Casalius de *veter. Christian. ritib. part. 2. cap. 5. pag. mihi 37.* sequitur, quod nudipedium coluerint; vt enim notat Carolus Moreau *tom. 3. Omniloq. verb. Pallium schol. 2. magis Pallio conuenit pedum nuditas.* Vnde Georgius Ambianat. in *Tertull. rediu. tom. 2. ad lib. de Pall. cap. 1. §. 3. obseruat. 2. pag. 545. col. 1.* ait, *Tamen sicut Pallium à multis* (loquitur de Christianis) *assumptum est, ità & nudipedium pallij comes indiuiduum.* Et Christianus Lupus *ibid. cap. 20. Pallium verò saluum apud Monachos* (postquam dimissum fuit à primis Christianis) *mansit, quomodo vita communis; nudipes, aliaque plura primorum Christianorum.* Quod tamen est intelligendum non de nudipedio rigorosè, & vt sonat omnimodam discalceationem: sed de nudipedio admittente sandalia, vt ex Tertulliano *supr. Si quid calceatus inducitur, mundissimum opus*, idest sandalia, explicant præter Palmerum *ibid.* Cerda *eod. cap. 133. num. 33.* & Carolus Moreau *ibid. per mundissimum intelligit simplicissimum, quale est sandalium.* Atque, vt dixi, si à primis Christianis ad Monachos est trahenda consequentia, & hos discalceatos saltem modo nuper explicato concludendum erit.

783 Dixi modo saltem nuper explicato, quia quandoque nudis omninò pedibus Monachos incessisse tradit Cassianus *lib. 1. de habit. Monach. cap. 10.* dicens de eis: *Calceamenta verò velut interdicta Euangelico præcepto recusantes, cum infirmitas corporis, vel matutinus hyemis rigor, seù meridiani æstus feruor exegerit, tantummodò caligis suos muniunt pedes*, scilicet sandalijs, vt *num. 747.* explicuimus; haud enim obscurè indicat præter eos casus nudipedes fuisse dictos Monachos. Gregorius Nazianzen. *Orat. 1. de pace*, Monachorum vestem describens sic meminit nudipedij: *Atque hæc etiam vitæ ad Dei normam exactæ luculenta indicia, & argumenta, tacitosque precones, sordidam nimirum, & obsoletam comam, pedes nudos Apostolicisque similes, nihil mortuum circumferentes*; & in carmine *ad Hellenium: Excalceati, aridi, tristes, vnam vestem habentes.* Atque ex his, vel eorum altero idem affirmant D. Bonauentura *cit. opusc. de sandalijs*, vbi postquam adduxisset Gregoriū Nazianz. ait: *Item in vitis Patrum in Monachorum perfectorum laudibus, legitur in pluribus locis, quod nudis vestigijs incedebant. Item Hieronymus in lib. contrà Iouinianum reprehendit ipsum, quod, cum prius tamquam perfectus Monachus nudis pedibus incessisset, posteà à perfectione apostatans Monachali calceamenta deaurata portabat.* Heribertus Rosuueyd. in *vit. Patr. lib. 4. cap. 15.* ijsdem Cassiani verbis. Alardus Gazæus in *Cassian. loc. dict.* dicens *Eadem verò imitatione consueuisse plerosque Monachos olim sine calceis, seu nudis pedibus, vel tantum soleis incedere testatur D. Gregorius Nazianz. orat. 1. de pace, vbi inter exercitia Monachorum ponit pedes nudos Apostolicis similes. Idemque haud obscurè indicat D. Hieronymus, dum Iouinianum Monachū apostatam ità sugillat: ante nudo eras pede; modò non solū calceato, sed & ornato.* Benedictus Hæftenus *d. tract. 5. disquis. 1.* eisdem ferè Gazei verbis. Franciscus Biuarius de *veter. Monach. lib. 2. cap. 11. §. 1. n. 9.* ex dictorum Clementis, & Hieronymi adductis textibus. Antonius Dadinus Alteserra in *Ascetic. lib. 5. cap. 18.* cum ex Cassiano, & Gregorio modò nudipedes, modò sandaliatos Monachos descripsisset, addit: *Et quidem vsum sandaliorum in Monachis vtriusque sexus obseruo. Hinc Monastrias Alexandrinas sandalarias vocat Isidorus Pelusiota lib. 1. epist. 87. Nec miremur nudipedes Monachos veræ philosophiæ sectatores*, Petrus de Campo *Hist. general. Ord. S. Aug.*

p. 1.

p. 1. lib. 2. cap. 22. Los Monges antiguos Egipcianos dize Sulpitio descalços andauan, y quando dava vozes el rigor del tiempo ò la enfermidad abrigauan los pies. Nec non Christianus Lupus, qui *loc. supr.* ad ea S. P. Augustini verba ad *Quod vult Deum: Est & alia haeresis nudis pedibus semper ambulantium &c. Indè ergò haeresis est, quia non propter corporis afflictionem sic ambulant, sed quia testimonia diuina aliter intelligunt;* sic ea aduertenda monet: *Benè notanda est haec clausula; propter corporis quidem afflictionem ità ambulare, antiquissimum, atque sanctissimum est. Neque solum à Monachis, sed etiam à quibuslibet olim Christianis vsitatum. Pro Monachis testis est S. Hieronymus dicens aduersus Iouinianum; ante nudo eras pede;* & prosequitur Sanctos Fulgentium, atque Alipium nudipedes adducens.

784 Faciunt insuper pro hoc argumento primò asperitas tam vitae, quam ducebant solo pane, aqua, leguminibus, & in parua quantitate contenti, atque ab his quandoque per dies abstinentes, vt refert Palladius in *Lausiac. Histor. per tot.* & maximè *sect. 1. 36. 44. & 68.* tum vestitus, cum plerumq; pellem vestirent ouillam, vt *ibid. sect. 25. 35. 44. 64. & 76.* quod & asserit Chrysostomus *hom. 56. ad Pop. Antioch.* tum habitationis, incolendo speluncas, & deserta, vt idem Palladius *sect. 41. 48. 81.* & Ioannes Moscus in *Prat. spirit. cap. 1. 17. 78. & 95.* cum quibus austeritatum experimentis non videtur posse conciliari mollities calceorum. Secundò consuetudo inter eos hospitum pedes abluendi iuxtà eumdem Palladium *ibid sect. 8. 42. & 63.* S. Hieronymum *epist. 4. ad Rustic. Monach.* & Marianum Vict. Reatin. in *vit. S. Hieronymi;* quam consuetudinem liquet fuisse inductam, eo quia nudis pedibus ambularent. Et tertiò (vt eos reticeam, qui nudipedes in Vit. Patr. describuntur) quod D. Oresietius in *instit. Monast.* & Esaias Abb. *lib. 3. pariter Monast. instit.* inter Monachorum vestes, cucullam, zonam, pellem, & sandalia recensent, vt testatur Iacobus Pamel. in Tertull. *lib. de Pallio:* quo sine dubio denotatur & illis vsos fuisse; & ideò quando omninò nudipedes, quando sandaliatos eos incessisse est pro certo tenendum.

785 Quod sigillatim affirmo de Monachis Mediolanensibus sub Ambrosio nutritore; quorum meminit S. P. Augustinus *lib. Confess. cap. 6.* vbi: *Et erat Monasterium Mediolani plenum bonis Fratribus extra Vrbis mœnia sub Ambrosio nutritore, & non noueramus;* Ex D. enim Hieronymo *lib. 2. cap. 13. contra Iouinianum* habemus, quod ipse Iouinianus, qui in eo Mediolanensi monasterio Monachus fuerat, discalceatus incederet, antequam se apostasiae crimine maculasset: *Ante nudo* (sic eum pungit Hieronymus) *eras pede: modò non solum calceato, sed & ornato:* Ad quae subdit *ibid. p. 1. lib. 1. cap. 39.* Petrus de Campo; *Porque, quando Frayle andaua desnudo el pie, oy calçado y con çapatos de gala.* Ex quo licet arguere, & alios eiusdem loci Monachos nudipedium frequentasse.

Quod verò in eo Mediolanensi monasterio Monachus fuerit testantur Baronius ad *ann. 382. & 390.* & in *not. ad Martyrolog. Rom. 7. Decembr.* Et Spondanus in *Epitom. ad dictos ann. n. 7. 10;* Gabriel Bisciola *in epist. ibid.* Ripamontius *Histor. Eccles. Mediol. lib. 4.* Simeon Starouolscius in *Epitom. Concil. lib. 5. in* Syricio *pag. 47.* Bail. in *summ. Concilior. tom. 2. Concil. Prouincial. secul. 4. sub* Syricio *ann. 390. pag. 93.* Io. Petrus Crescentius in *Praesid. Roman. lib. 1. narrat. 5. nu. 56.* Lezana in *Annal. Carmelit. ad ann. 391. n. 3.* Placidus Pucinellus in *Zodiac. Eccles. Mediol. part. 3. cap. 23.* Pius Rubeus in *comment. ad vit. S. Hieronym. cap. 17.* & concedit Carolus Moreau in *Vindic. part. 1. q. 10.* Et benè, tum quia de hoc satis aptum testimonium dedit D. Ambrosius in *epist. ad Vercellenses* dicens: *Fuerunt nobiscum* (seu in Monasterio) *sed non fuerunt ex nobis; neque enim pudet dicere, quod dicit Euangelista Ioannes. Sed hic positi ieiunabant; intrà monasterium continebantur, nullus erat luxuriae locus, &c. Hoc delicati non potuerunt ferre. Abierunt; deindè volentes redire non sunt recepti. Pluraque enim audieram, quae non deberent caueri. Monueram; nihil profeci. Efferuescentes itaque disseminare illa coeperunt, quibus incentores essent vitiorum omnium. Miserabiles &c.* De Iouiniano enim, & socijs locutum ibi Ambrosium intelligunt Baronius, Bail, & reliqui suprà laudati; & constat ex ipsis Ambrosij verbis: quibus horum errores describit: *Qui dicunt nullum esse abstinentiae meritum, nullum frugalitatis, nullam Virginitatis gratiam, pari omnes aestimari pretio &c.* qui sunt ipsissimi errores Iouiniani. Tum quia Syricius Papa, cum Iouinianum, & socios Romae damnasset, tres ad Mediolanensem Ecclesiam misit Legatos, non tantum, vt de re tota eam; vndè Iouinianus exierat, vt loquuntur Starauolscius, & Bail *loc. cit.* admoneret: sed, vt ibi Conciliariter damnaretur, vnde haeresis pullularat: *Quò & illic* (sic clarissimè Baronius, & Spondanus ad *ann. 390. n. 7.*) *etiam damnarentur, vbi coeperant haeresum venena spargere,* vt mox ex Ambrosio audiuimus; Si namque Monachi Mediolanenses non fuissent; nec opus fuisset tam speciosa ad Ecclesiam Mediolanensem, pro ea commonenda legatione, nec eos ibi speciali Concilio iterum damnare.

786 Quia tamen id negat Ioannes Petrus Puricellus in *dissertat. Nazarian. cap. 38. à nu. 7.* rationes eius perpendamus. Arguit ergò ille primò ex eo, quod S. P. Augustinus *lib. de Haeresib. haeres. 82.* sic scripserit: *Iouinianistas quoque apud istum* (Auctorem cuiusdam opusculi sibi non notum) *quos iam noueram. A Iouiniano quodam Monacho ista haeresis orta est aetate nostra, cum adhuc iuuenes essemus &c.* cum alias de Mediolanense monasterio loquens dixerit, vt vidimus, *& non noueramus;* ex quo benè infertur non ibi fuisse Iouinianum. Secundò, quia vt *ibid.* Augustinus scribit, *in Vrbe Roma docebat* suos errores Iouinianus; quo etiam videtur indicari, quod Romae primitus suas haereses disseminauerit; & confirmat ex S. Thoma in *tract. contra detractor. Relig. cap. 6.* ibi: *Sciendum*

est,

est, Hereticum quemdam fuisse Romæ antiquis temporibus Iouinianum nomine, qui in hunc errorem prolapsus est, vt diceret &c. & ex Prateolo *de vit. Hæreticor. lib. 9. verb. Iouinianus*, vbi eum *Vrbis Romæ Monachum* vocat. Tertiò, quia Mediolanense monasterium dicitur ab Augustino *plenum bonis fratribus*; non ergo ibi Iouinianus, & socij. Quartò quia à D. Hieronymo describitur Iouinianus nigra veste indutus, & nudipes, cum tamen Ambrosiani monasterij fratres non iam nigro, sed ferrugineo habitu vterentur, prout ex eorum Constitutionibus *cap. 10.* & nudipedium esset Mediolani insuetum ex ipso Augustino, qui *lib. 9. Confess. cap. 6.* de Alipio loquens, *qui vsque ad Italicũ solum glaciale nudo pede obtriuerat*, addidit, *insolito ausu*. Quod est & argumentum Caroli Moreau *d. q. 10.*) Ex quibus omnibus colligitur ex illis Iouinianum non fuisse.

787 Sed certè non probant intentum; quoniam ad primam. Vbi nam dicit Augustinus se Iouinianum cognouisse? Pro Iouinianistis, quos cognouisse dicit non veniunt personæ, sed errores Iouinianistarum, de quibus agebatur in eo opusculo, vt patet ex verbis; quod valdè diuersum est. At dato, quod de Iouiniano ipso locutus fuerit, vndè deducitur, quod eum Mediolani nouisse debuerit? Et quarè eum Romæ non agnouisse potuit, cum de 388. ibi fuerit Augustinus reuersurus in Africam, & Iouinianus etiam ibidem ad octo annos commoratus fuerit, & tandem de 390. à Papa damnatus adnotetur à Starouolscio, & Bail. *loc. cit.*? Non pugnat ergò, quod Mediolanense monasterium ignotum fuerit Augustino ante conuersionem, & quod Iouinianum cognouerit; cum verificari id possit de cognitione subsequente, & Romæ habita. Nec probat secunda ratio, quia quod Romæ docuerit Iouinianus, non tollit, quod prius in Mediolanensi monasterio fuerit. Fuit vtique; & indè, vel vt habet Baronius expulsus; vel vt Starouolscius, Bail, & Rubeus, & cohærenter ad D. Ambrosium, qui *supr.* dicit *abierunt*, egressus, disseminare ibi cæpit suam hæresim, *disseminare* (sic Ambrosius) *illa cæperunt &c.*, & Romam profectus, liberiore, qua sermonibus, qua scriptis audacia, eamdem publicauit; vbi cum diù vixerit, ibique Monachus fuerit, Monachus Vrbis Romæ dictus: non verò quia non prius Mediolanensis monasterij alumnus. Nec tertia, quia si Iouinianus, & socij iam longè ante Augustini conuersionem à monasterio Ambrosiano abierant, vt habet Ambrosius, quare, quando illud Augustino innotuit monasteriũ, bonis fratribus plenum dicere non potuit, eo modo, quo ipse Puricellus *ibid. nu. 10.* admittit hoc Augustini dictum, etiam si illud monasterium Sarmationem, & Barbatianum pariter Iouinianistas alnisset; ea scilicet causa, quod iam ipsi abijssent?

788 Non tandem vltima quoad primam partem de veste nigra, quia Ordo S. Ambrosij ad Nemus, qui ab Innocentio X. extinctus est, & qui veste ferruginei coloris vtebatur, & de quo ibi loquitur Puricellus, non erat, aut fuit ille idem, qui erat tempore D. Ambrosij. Quod mihi clarum videtur, quia talis Ordo, seu de quo Puricellus, Regulam approbatam, hoc est, S. P. Augustini solum de 1375. à Gregorio XI. accepit, vt patet ex eiusdem Gregorij Constit. *Cupientibus* apud Cherub. *tom. 1. Constit. 9.* ergò hic Ordo Regulam anteà non habebat; vndè sequitur, quod nec ante 1274. seu ante Concilium Lugdunense esset, cum omnes Ordines, qui tempore dicti Concilij sub approbata Regula nonerant, aboliti fuerint, vt ex *cap. Religionum. de Religios. domib. in 6.* Ergò Ordo, de quo Puricellus, non ille est, qui erat tempore D. Ambrosij: sed alius, qui longe post, & post 1274. cæpit occasione aliquorum, qui in loco, qui *S. Ambrosij ad Nemus* dicitur, solitariè quamdiù viuentes, successu temporis à Gregorio XI. Regulam acceperunt. Nec nos decipere debet denominatio *S. Ambrosij*, prout decepit quotquot à S. Ambrosio hunc Ordinem institutum scripserunt; quandoquidem eatenus eam sortitus est denominationem, quatenus Eremitæ illi, qui, vt dixi, subindè S. P. Augustini Regulam à Gregorio XI. receperunt, eo in loco viuebant, qui dicebatur S. Ambrosij ad Nemus, eo quod se illuc quandoque recipere solebat S. Ambrosius, vt notat Barbos. de *iur. Eccl. vniu. lib. 1. cap. 41. num. 154.* & ideò ob reuerentiam tanti Præsulis *Ambrosiani Ordinis* illis à præfato Gregorio assignatus est titulus, *vt ibid.* sic ipse Gregorius: *ob reuerentiam eiusdem D. Ambrosij, qui antequam educeret eum Dominus de vita ergastulo, quandoque à multitudine se segregans ad huiusmodi locum tunc solitarium se transferebat &c. concedimus, quod in præfata Ecclesia commorari valeatis, & Fratres S. Ambrosij ad Nemus nuncupemini*: non verò quatenus esset ille Ordo, qui erat tempore S. Ambrosij; secus id explicasset Pontifex, & adduxisset pro ratione talis tituli, loco reuerentiæ erga huiusmodi Sanctum, quam pro ratione assignat; Et sic, cum diuersi fuerint Ordines, non bene ob diuersitatẽ habituum excluditur ab eo antiquo Ambrosiano monasterio Iouinianus. Estò tamen fuerit idem Ordo; nec per hoc euincitur intentum, quandoquidem & Augustiniana Religio, quæ prioribus sęculis colore, vel albo, vel nigro, quem scilicet naturaliter lana daret, vtebatur in habitu, nunc solum nigro vtitur, & tincto; & quarè non potuit idem contigisse in eo Ordine? Quidquid tamen sit, certum est, quod de 1375. à præfato Pontifice Fratribus illius Ordinis assignatus est color berettinus: *& totus habitus* (sic ibi Gregorius) *sit de panno qui in partibus illis berettinus nuncupatur*. Et si hoc certum est, quomodò non eiusdem monasterij alumnus Iouinianus per hoc, quod mille ante annos dissimilem, seu nigram vestem induerit? Et rursus, si ipse Mediolanensis monasterij alumnus, & nudipes, quarè non idem de alijs Mediolani Monachis asserendum?

789 Respondet adhuc Carolus Moreau

Dd. loc.

loc. supr. non id sequi, cum Iouinianus ex affectata hypocrisi, & ad captandam laudem nudipedium coluerit: non verò ex Mediolanensium Monachorum consuetudine; & probat primò ex eo, quod S.P. Augustinus, qui multa monasteria se conspexisse dicit *lib. de moribus Ecclef. Cath. cap.33.* nihil de nudipedio habet: quinpotius neminem eorum vrgeri *in aspera, quæ ferre non posset, nulli quod recusat imponi* scripserit. Secundò ex iam memorato Alipij insolito ausu, quod diei non posset, si talis fuisset aliorum consuetudo. Sed nec ista concludunt, quia ex vna parte non apparet, quo fundamento, vt dicatur hypocrita, fingi debeat, quod ipse solus, & non alij Monachi nudis incederet pedibus, secus liceret inferre, & ipsum solum, ad captandam auram nigram tunicā induisse, & manibus laborasse: non verò alios Monachos; nulla enim est maior ratio; Et ex alia certum est, quod tam & vestis, & manuum labor, quam nudipedium æquè, vt vidimus, conuenerint Monachis Ægypti, ex quibus Monachatus Mediolani; quod satis est pro discernenda ratione nudipedij Iouiniani, & quoad hoc Mediolanensium Monachorum consuetudine.

790 Ad quod autem addit primò ex Augustino, dico ab argumento negatiuo nihil solidè deduci. Sed quis dicit Augustinum nudipedij Monachorum non meminisse? Et cum quo locutus est ipse, quando illi dictum, *Ego Euangelium impleo, quia nudo pede ambulo*, respondit *serm. 42. de Sanctis, Tu potes, ego non possum*, nisi cum Monacho? Et vndè fluxit Monastica illa institutio Africæ, quam iste, cum quo hic loquebatur Augustinus, profitebatur, nisi à Mediolanensi Monachatu, vt sæpè vidimus? Et si indè fluxit, quis non videat satis hoc esse pro Mediolanensium Monachorum nudipedio deducendo; & sufficienter indicatam ab Augustino hanc eorum consuetudinem, & si in *lib. de morib. Ecclef.* de ea verba non fecerit? Aſt dato nullibi meminerit, quid indè? Et quot alia poterat de Monachis ipse referre, quę non retulit? Numqnid non vera? Nec obstat, quod non vrgerentur Monachi *ad aspera, quæ ferre non possent*, cum nudipedium huiusmodi non fit experientia dnee; & si qui ferre non poterant, non propterea idem de omnibus; quin & ipsos debiliores mitius tamen, seu cum sandalijs, illud obseruasse iam cum Cassiano *loc. sup.* præmisimus.

791 Et qnoad Alipium dico primò, insolitum eius nudipedium dictum ab Augustino, vel respectu ipsius Alipij, quatenus rem faciebat, quam nundum præstiterat; vel respectu etiam ipsius Augustini; non quià non essent iam alij consimiles: sed quatenus, quando fortè vidit Alipium nudipedem, nundum ipse alios nudipedes viderat, cum Mediolanensis monasterij, quin nec aliorum notitiam ante suam conuersionem habuerit, vt ipse *lib.8. confess. cap. 6.* notat, *Indè sermo (ait) deuolutus est ad monasteriorum greges, quorum nos nihil sciebamus. Et erat monasterium Mediolani &c. & non noueramus*, Dico secundò, non vocasse Augustinum insolitum Alipij nudipedium, sed insolitum ausum circà nudipedium, quod est diuersum; quatenus scilicet nudis omninò pedibus incederet Alipius, quod in glaciali solo stuporem mouere poterat; nec fortè ab alijs Monachis ibi obseruabatur, qui licet nudipedes essent, non tamen omninò, sed sandalijs pedum plantam contrà glaciem reparabant. Sed vt concludamus, mihi sufficit, quod D. Bonauentura, Alardus Gazæus, Franciscus Biuarius, Benedictus Hæftenus, Christianus Lupus, quos ideò supra retulimus, hoc Iouiniani exemplo ex D. Hieronymo desumpto, vtantur ad probandum vsitatum inter Monachos nudipediū; Si namque hoc eis licuit inferre ex Iouiniano, licebit & mihi inferre nudipedes, vel saltem sandaliatos ad instar Monachorum Ægypti Monachos Mediolanenses, cum fuerit Iouinianus vnus ex illis. Sed de hoc satis.

DVBIVM VII.

An in Ordine Eremitarum fuerint antiquitus Discalceati.

792 Fuisse calceatos ex infra dicendis suppono; Ideò de excalceatis sigillatim inquiro; & duplex esse potest quæstionis sensus: an fuerint omninò nudipedes, & an fuerint calceati aliquo calceamentorum genere, quo non totus pes tegeretur, nempè sandalijs, aut similibus. Et negare videtur Carolus Moreau *d. p. 3. Vindic. cap. 3. §. nono hinc*, vbi dicit: *Fratres Excalceatos in hoc à primorum Eremitarum vsu alienos*. Verumqe tamen dico antiquitus vsitatum in nostro Eremitarum Ordine. Et probatur assertio quoad primam partem de totali nudipedio ex adductis *ferm. 42. de Sanctis* Augustini verbis: *Ego inquis Euangelium impleo, quia nudo pede ambulo. Tu potes, ego non possum, quod simul accepimus custodiamus, quomodo charitate flagremus, inuicem diligamus; ac sic fit; vt ego amem fortitudinem tuam, & tu portes infirmitatem meam*. Clarè siquidem apparet tunc ad fuisse Monachos nudipedes, vt benè aduertit Thomas Herrera *resp. pacific. 4. num. 167.*, qui indè colligit *permisisse* suis Monachis Augustinum, *vt qui vellet, nudo pede ambularet. & num. 169.* nudipedes incedere solitos fuisse dicit, qui bona fruebantur valetudine: *(Communiter Monachos Augustinianos calceatos incessisse* (intellige tamen non omnes integris calceis, cum calepodijs, vterentur, vt infrà ipsemet declarat) *prater eos, qui pro sua valetudine nudis pedibus poterant ambulare.*

793 Et quo ad nudipedium non totale, quale est eorum, qui aliquo calceamentorum genere totum pedem non tegente vtebantur, adhuc & hoc consuetum in Ordine tradit *ibid.* idem Herrera ex sermone quodam ad Fratres in eremo, quem adduxerat Ioannes de Saxonia, sic dicens: *Vndè constat tempore Iordani, in*

quo

quo testimonium hoc, vt Augustinianum recipiebatur, communiter creditum fuisse Eremitas tempore Augustini calceis vsos fuisse, siuè ij essent ex corio, siue ex ligno, aliaue simili materia; vbi per calceos ex ligno certè calepodia veniunt ad instar solearum, & non integri calcei, de quibus iterum *dub. seq.* Habentur item hæc omnia ex Ludouico de Angelis celebri Ordinis Chronista, qui de *vit. & laud. S.P. Aug. lib.4. cap.4.* scribit: *Sic pedibus ambulauit Augustinus, vt suos informauit Africanos Monachos, qui si officio fungerentur clericali, calceamenta corij; Si laici essent, caligas gestabant, quæ sunt sandalia pedibus immissa; aut caligulas, idest paruas sandaliolas super pectus pedum alligatas, aut soleas, vel si valetudo permitteret, nudos pedes.* Et cum duo classici ex Patrum Calceatorum numero scriptores (vt alios pro nunc omittam, qui tamen dabuntur in sequentibus) asserant cõsueuisse Augustinianos Monachos, qui firmæ valetudinis essent, nudis pedibus incedere; & eorum alter affirmet, quod qui clericali Ordine insigniti erant, calceis corij: qui verò non, sandalijs vterentur: Alter verò calceos ex ligno adhibitos testetur, negari non potest, & totale nudipedium, & calceorum corij, & sandaliorum vsum fuisse in Ordine consuetum.

794 Suadetur vtrumque secundò, quia tum D.Alipium, tum S.Fulgentium, qui fuerunt ex primis Ordinis Eremitis, nudipedij cultores extitisse constat. De illo testatur ipse S.P. Augustinus, vt *dub. præced.* dictum est. De isto in eius vit. *cap.18.* scripta ab eius Discipulo, vt in *Bibliotb. PP. tom.6.* sic legitur: *Intra monasterium sanè interdum soleas accipiebat, frequenter nudis pedibus ambulabat;* Sicut & apud Baroniũ *ann. Christ. 504. Vt nec vltima calceamenta suscipiens Clericorum, aut vltimis caligis in tempore hyemis, aut caligulis tempore æstatis simpliciter vteretur;* & in antiquioribus officijs sub die 19. Ianuar. *in sexta ad matutin. lect.* diù recitare consueuit Augustiniana Religio; licet in modernioribus fuerit (ò vtinam non) hoc virtutis exemplum ab oculis ereptum. Patet ergo præter calceos, vt iam dixi nudipedium quoque fuisse in vsu apud Augustinianos.

795 Neque hanc veritatem obnubilant, aut quod de S. Alipio tum scripsit Carolus Moreau, *d.p.3. cap.7. Benè hercle, quod Italicum solum, non Africam terebat, quò Monasticum institutum Augustinus necdum inuexerat;* quasi Mediolani solum nudipes incesserit, & antequam Monachus esset, non verò & post inuectum in Africam Monachatum; tum ab alio quodam audiui; semel, scilicet, id fecisse Alipium, & tunc solum, dum relicto rure Mediolanum remeauit: ex quo vnico actu non valet inferre, quod semper discalceatus ambulauerit, eo modo, quo nequit dici semper inter spinas versatum D.Benedictum per hoc, quod semel inter illas se volutauerit. Aut quod, cum non alij in exemplum adducantur, non sufficiant Alipius, & Fulgentius pro consuetudine nudipedij in Ordine comprobanda. Quæ enim de S.Alipio dicuntur, preterquamquod probatione carent facilè euanescunt tum ex Christiano Lupo, qui *d. quæst. quodlib. cap. 18.* de hoc Alipij nudipedio loquens ait: *S. autem Alipius nudipes quandoque* (seù non semel tantum) *ambulabat Italiæ solum glaciale;* tum ex ipso Augustino, primò, quia *ibid.* vocat hac de causa Alipium fortissimum sui corporis domitorem, quod certè pro vno actu nequit verificari; secundò quia, addit Augustinus *vsque Italicum glaciale solum*, dictio siquidem *vsque* inuoluit, & alibi nudipedem illum incessisse; & sensus est, quod non solum ibi, seu in Africa, vbi hæc scribebat Augustinus, sed etiam in glaciali Italiæ solo nudis pedibus ambulauerit, ex quo fortissimus corporis domitor euasit. Et dum alibi nudipes fuit, iam duo sequuntur, & quod non semel tantum id egerit, & quod in Africa quoque Monachus nudipes fuerit, cum Mediolano illuc se transtulit. Nec satis percipio Moreau sensum in illis verbis, quod Italicum solum, & non Africanum teruerit, *quo Monasticum institutum Augustinus necdum inuexerat*, cum ex dictis *quodlib.1.* in suo in patriam regressu in se ipso, & socijs illuc ex Italia Monachatum detulerit, statimque ac Tagastem peruenit, Monachicè vixerit; præterquamquod, si S.Fulgentium post ibi institutum Monachatum nudipedem incessisse constat, quarè id non egerit S.Alipius, quem & antè baptismum nudipedium coluisse scimus? Exemplum verò D.Benedicti non est ad rem, quia ipsum iam extra spinas apparuisse probatur, vnde supponitur semel se in illas iniecisse: S. Alipium autem sine fundamento dicitur semel nudipedium exercuisse, cum nõ probetur, nec probari possit calceatum postea incessisse; & propterea talem incedendi modũ non semel sed semper obseruasse præsumitur.

796 Illud tandem, quod non alij adducantur excalceati verum non est, quandoquidem S.Hilarius, quem è primis pariter Ordinis alumnis semper tenuit Augustiniana Religio, vt probant Marquez. *de orig. Erem. cap.10.§.1.* Elsius in *Encomiast. litt. H. pag.298.* Herrera in *Alphab. litt. H. pag.327. & 328.* & Torellus ad *ann.426. à num.39. & seq. net hyemis* (ità Vincentius Bareal. in *Hist. Insul. Lerin. lib.1.*) *quidem rigore, quo solent torrentia flumina glaciali algore constringi, pedes indumento adiecto texit.* ac S.Seuerinus nudis etiam pedibus ambulanit, vt refert Ambrosius Staibanus in *Templ. Eremit. in eius vit.* Quod & saltem de alijs pluribus supponendum, cum Monachi Ægypti, ex quibus, vt dictum est, Augustiniani, nudipedium frequentauerint; Et quando de solis Alipio, & Fulgentio constaret, satis hoc mihi esset pro vsu nudipedij in Ordine probando, cum non intendam omnes fuisse discalceatos; Eo magis, cum ex solo Alipij, & Fulgentij exemplo & ipsi laudati Ludouicus de Angelis, & Herrera locis *hic supracit.* & Aloysius Torellus in *Centurijs centur. 1. cap. 1. pag. 30.* & in *secul. August. ad ann.390. n.13.* colligant, & ingenuè fateantur permissum ab Augustino in Ordine nupedium.

dium. Quod ad rem nostram satis est, & omnem tollit de vsu nudipedij difficultatem.

DVBIVM VIII.

An subsequentibus temporibus fuerint in Ordine Eremitarum Discalceati.

797 Negari hoc non potest, cum adhuc post longa tempora inueniantur plures Augustiniani, qui nudipedes incessere. Do in primis S. Guilelmum, quem nudis pedibus non solum ad Summum Pontificem perexisse scribit Theobaldus, sed & Hierosolymã perexisse docet Epitomator eius vit. antiq. apud Bollandum *sub 10. Febr. pag.* 449. Et ne quis dicat eum tunc non fuisse Augustinianum, subdo, etiam post Religionis ingressum vitam asperrimam duxisse in *lect. 4. ad Matutin. pro sext. infrà octauam die* inter priora officia haberi: quin in *6. lect. pro die sext.* in innouatis officijs, adhuc Religiosum lorica super carnem ferrea indutum, & vt scribit Theobaldus nuda humo & ligno capiti supposito cubare solitum; quibus & nudipedem fuisse suadetur; cum tantę asperitati, & inter deserta viuenti hanc mortificationis speciem defuisse suspicari non possim.

798 At quando hæc satis non probarent, euincit Congregatio Guilelmitarum copiosa ab eo instituta, & sic ab eo denominata, licet verè Ordinis S. Augustini, quæ nudipedium colebat teste Sampsone Hayo eiusdem Congregationis Eremita, qui *lib. de verit. vit. & Ordin. S. Guilelmi* rem versibus exornans ait.

Vndecies centum si vis coniungere quinque
Vndecies annos post partum Virginis Almæ
Inuenies tempus, quo Dux Aquitanicus ante,
Pictauusque Comes Guilelmus cultor Eremi
Fratribus imposuit proprio de nomine nomen &c.
Hunc igitur Fratrum sequitur non magna caterua
Nudipedum semper, subeant nisi lumina vulgi:
Sed præcepta videns tanto lapsura rigore,
Quæ Ducis ex Sancti vita decerpta fuissent
Gregorius Nonus plantas velare cothurnis
Mandat Eremicolis; permultaque prædia donat;
Imperat & Sancti Benedicti viuere normam.

Et iterum oratione soluta sic. *Cumque ad illud vsque tempus scilicet Gregorij IX. Patres nostri, qui à Diuino Guilelmo Religionis normam acceperant, & successoribus suis tamquam per manus tradiderant, nudis pedibus domi, foris verò calceati incederent, & multa alia austeritatis exempla ex vita eius, vt ex absolutissimo virtutum omnium archetypo assumpta religiosè obseruarent, quæ plurimos ab eodem instituto deterrebant; voluit ipse Gregorius IX. authoritate Pastorali tantum rigorem benignè temperare, quo facilior ad illud infirmioribus pateret accessus, & Ordo Guilelmitanus Monachorum, ac Cænobiorum numero magis, ac magis augeretur. Indulsit ergò Guilelmitis nostris calceorum, & tibialium vsum, ac deinceps illis professionem Regulæ Benedictinæ indulsit.* Quibus nihil clarius. Noto solum per hoc quod extra claustra calceati incederent, non importari, quod integris calceis vterentur, cum benè potuerint calceari sandalijs, quibus nomen calceamenti competere iam *num. 739.* stabiliuimus, & quibus Sanctum Fulgentium, aliosque calceatos *dub. præced.* adnotauimus cum Ludouico de Angelis.

799 Nec his obstant, primò quod Albertus S. Guilelmi discipulus, vt Theobaldus in vit. S. Guilel. scribit, *relictis calceis* Castellionem se contulerit; secundò, quod, vt ex Constit. Innocentij IV. prout *num. 566.* Guilelmitæ Alemaniæ *calceati incedere* tenerentur *secundum sui Ordinis instituta*, quibus comprobari videtur, tum in dicti Ordinis exordio, tum in progressu calceatos fuisse Guilelmitas. Non inquam obstant, quia sensus Theobaldi fuit tantum, quod Albertus nudipes Castellionem accesserit, non quod calceos deposuerit; non enim video ad quid memorare specialiter voluerit relictos ab Alberto calceos, vel hic eos reliquerit eo tempore, quo *frigus perualidum* (sunt verba Theobaldi) *solito asperius inhorruerat, gelu nimium iter scopulosum constrinxerat, & densa nix omnia cooperuerat*; & quo ideo calceis potius vti debuisset; eo magis cum *tantus* (prosequitur Theobaldus) *inuaserit Albertum horror, & pauor frigoris, quod vix explicare valeat sermo doctoris*, vt opus fuerit, quod S. Guilelmus illum ad huiusmodi iter specialiter exhortaretur, & exitum felicem promitteret; & non alia certè de causa, nisi quia, cum calceos non haberet, quibus se in illo itinere contra gelu muniret, progredi timebat. Vndè Guilelmus Caualcantinus in *vit. S. Guilelmi cap.* 34. nullo facto calceorum verbo dicit, quod Magistri voce animatus Albertus iter illud nudipes arripuerit: *Sperando Alberto nelle parole di Guilelmo tutto zelante partì con i piedi nudi*; seu qualis erat. Cum ergò non sit, cur hinc dicatur calceatus de more Albertus, nec est fundamentũ afferendi talem fuisse morem Guilelmitarum in Ordinis origine.

800 Nec item subsequenter, quia præfata Innocentij IV. verba, *calceati incedere tenentur*, benè interpretari possunt de sandalijs, quæ item calceamenta sunt, & de quibus, vt iam dictum est, verificatur *calceari*. Dato tamen, quod sensus sit de integris calceis, ad summum infertur, quod quando è claustris egrediendum illis erat, sic calceari debuissent iuxta dicta ex Sampsone Hayo, per quod non tollitur, quod intra claustra nudis pedibus, vt idem met loquitur, ambularent. Et vlterius dato, & non concesso, quod iuxtà præfata instituta integrè calceati, & intrà claustra incedere debuissent, nec adhuc per hoc excluditur nudipedium ab Ordine Guilelmitarum, quia illa clausula, *iuxta sui Ordinis instituta*, non refertur ad instituta Ordinis Guilelmitarum, sed ad instituta illius Congregationis, & post transitũ ad Benedictinam Regulã. Pro quo

801 Sciendum primò, quod cum aliquæ Congregationes Guilelmitarum (quas plures diximus *num. 370. & num. 566.*) ex concessione Gregorij IX. ad Benedictinam Regulam, &

Cister-

Cistercienſium ſtatuta tranſijſſent, vt *quodlib. 4. dub.* 8. oſtenſum eſt, hæc Alemaniæ Congregatio fuit vna ex illis, quæ huiuſmodi trãſitum fecerunt. Et probatur, quia inter Congregationes S. Guilelmi, quæ vnionem generalem Ordinis, impugnarunt, & ab ea reſilire voluerunt, hæc Alemaniæ Congregatio numeratur, vt ſcribit Torellus ad *ann.* 1256. *n.* 44. & *ad ann.* 1266. *nu.* 12. Et conſtat euidenter ex concordato inter Guilelmitas, & Eremitanos apud eumdem Torellum ad *d. ann.* 1266. *n.* 17. Marquez. *cap.* 13. §. 14. & Tamburin. de *iur. Abb. tom.* 2. *diſp.* 24. *q.* 4. *nu.* 35. Congregationibus autem, quæ ab vnione reſilierunt, conceſſit Alexander IV. *ſub Regula S. Benedicti ſecundum inſtitutiones S. Guilelmi remanere*, vt ex eius Conſtit. apud Tamburin. *ibid. n.* 37. Vnde ſequitur, quod & huic Congregationi Alemaniæ ſub eadem D. Benedicti Regula *remanere* conceſſum fuerit; adeoque quod & ſub eadem prius fuerit, ſeù ad illam prius tranſierit: ſecus ſi tunc primò illam accepiſſet, non verificaretur *remanere*. Ordo autem Guilelmitarum nunquam fuit totus ſub Regula S. Benedicti, vt *d. quodlib.* 4. *dub.* 8. probatum eſt.

802 Sciendum ſecundò, hanc Alemaniæ Congregationem poſt huiuſmodi ad S. Benedicti Regulam, & ad Ciſtercienſium inſtituta tranſitum, ſpecialia ſibi determinaſſe ſtatuta, & ab Ordine Guilelmitarum diuerſa; Et probo, quia cultellos deferre tenebantur, *Latis quoque circumamicti corrigijs deſuper, cum cultellis Religioni congruis, & baculos deferentes in manibus incedere teneantur ſecundum ſui Ordinis inſtituta*: Cultellos autem deferre, ſicuti ad Eremitarum Ordinem non ſpectat, cum neque in Regula, neque in Conſtit. Gregorij IX. *Dudum, &c.* in qua pro diſcernendis Iambonitis à Minoritis etiam baculi geſtatio demandatur; nec à Cardinale Ricardo, prout in Conſtit. Alexandri IV. incipien. *Pia deſideria*, in qua de conſilio ſeniorum Ordinis habitus forma præſcribitur; nec ab ipſo Alexandro in altera incipien. *Litteras noſtras*, in qua pariter agitur de Auguſtinianorum habitu, nullo modo cultelli nominentur, vt videre eſt in dd. Conſtitutionibus apud Empol. in *Bull. Ordin. pag.* 126. 15. & 18., Ita Benedictinam Regulam omninò ſapit, in qua eorumdem delatio ſupponitur; *cap.* enim 22. legitur: *Veſtiti dormiant, & cincti cingulis, aut funibus, & cultellos non habeant ad latus, cum dormiunt, ne fortè per ſomnium vulnerentur dormientes*: prohibitio ſiquidem illorum pro quietis tempore fruſtranea eſſet, ſi per diem deferendi non eſſent. Et ſignanter, non ſpectare ad S. Guilelmi ſtatuta hanc cultellorum delationem, colligitur ex eo, quod Innocentius IV. abſoluens Guilelmitas Diæceſis Vrbis veteris ab obſeruantia ſtatutorũ S. Guilelmi, & illis Ciſtercienſium ſtatuta decernens, exceperit habitum, corrigiam, & baculum, nulla cultellorum facta mentione; ſi namque Guilelmitæ eos ex ſtatuto deferre debuiſſent, & eos meo videri excepiſſet ſicuti baculum excepit. Ergo ſi cultellos deferre tenebantur Guilelmitæ Alemaniæ, euidens eſt, quod ad id tenebantur ratione particularium ſtatutorum, & à ſtatutis Ordinis S. Guilelmi diuerſorum, quæ poſt tranſitum ad Benedictinam Regulam ſibi ipſis condidere.

803 Ergò, infero modo, ſi Congregatio Alemaniæ erat ſub S. Benedicti Regula, & aliꝗ plures Guilelmitarum ſub altera D. Auguſtini; & vlterius illa ſibi ſpecialia ſtatuta condiderat à ſtatutis S. Guilelmi diuerſa, clauſula illa, *ſecundum ſui Ordinis inſtituta*, nequit ad S. Guilelmi, ſed ad illius tantum Congregationis inſtituta referri; præter rationem iam *nu.* 566. adductam, quod ly *ſui Ordinis* non benè applicatur Ordini S. Guilelmi in plures Congregationes, & cum diuerſis obſeruantijs diſtincto. Rurſus; cumque calceos, ac cultellos ſecundum ſui Ordinis inſtituta deferre tenerentur, ſequitur euidenter, quod ſi ad cultellos obligabantur ratione ſtatutorum prædictæ Congregationis, & non Ordinis S. Guilelmi; ità & calceati incedere deberent non vi ſtatutorum S. Guilelmi, ſed ipſius Congregationis Alemaniæ; Ex quo item apparet, non probari calceorum vſum apud alios Guilelmitas, per hoc quod poſt tranſitum ad Ciſtercienſium inſtituta calceati ambularent Guilelmitæ Alemaniæ.

Sed & hoc etiam dato, quod ea ſcilicet Innocentij verba intelligẽda ſint de inſtitutis totius Ordinis Guilelmitarum, nec item arguitur intentum; cum namque Gregorij IX. diſpenſatio ſuper nudipedio multò antè præceſſiſſet eam Innocentij Conſtitutionem, benè potuerunt Guilelmitæ inter ſua ſtatuta calceos ſubindè inſerere. Vndè ex verbis Innocentij ſolum probatur, debuiſſe eos calceatos incedere ſecundum ſui Ordinis inſtituta variata poſt Gregorij IX. diſpenſationem: numquam verò ſecundum eadem antè Gregorium IX. & ſic neque, quod antè ipſum diſcalceati non incederent, quod eſt id, quod cum Sampſone Hayo diximus, & intendimus.

804 Sanctum Guilelmum ſequitur B. Ioannes Bonus Ordinis pariter Eremitarum, tum nudipes, tum calceatus, non tamen integris calceis, ſed calepodijs; De eo enim ſcribit S. Antoninus in *Hiſt. p.* 3. *tit.* 24. *cap.* 13. quod *calceatus numquam ibat*; cum quo concordant Benedictus Gonon. *lib.* 5. *vit. Patr. Occid.* Abraham Bzouius ad *ann. Chriſt.* 1249. *num.* 10. Conſtantius Laudenſis in *eius vit. lib.* 1. *cap.* 2. & admittit Ioannes Gonzalez de Critania in *Epiſt. Vit. S. P. Auguſt. cap.* 2. §. 1. Henricus de Vrimaria verò in *tract. de orig. Ordinis* ait eum *ſubtelaribus vſum fuiſſe*: ſubtelares autem, ſiuè ſubtalares à ſub & talo dicuntur, & vocantur etiã ſandalia, ſiuè ſocci, aut calepodia, quæ ſunt calcei lignei ex Balb. ſiue Ianuenſi in *Catholic. verb. ſandalium*. Smaragdo in *expoſit. ad cap.* 55. *Regul. S. Benedict.* & Bordon. *reſolut.* 35. *num.* 67. ibi: *ſotularis notat ſoleas, quæ plantas pedis ſolum obtegunt, cæteris pedis partibus nudis relictis*, di-

cuntur

tunturque fcarpe all^a. Apoftolica. Et concordant Ægidius Cardinalis Viterbienfis in *fæcul.lib.*20. *ad ann.* 1192. & Thomas Herrera *refp. pacif.* 4. *num.*334. dicentes Ioannem Bonum calepodijs, vel ligneis fotularibus vfum fuiffe; & non folum, vt quidam dicunt, dum effet in Eremo, & antequam S. P. Auguftini Regulam profiteretur: fed etiam poftquam Auguftinianum inftitutum, amplexus eft; tum quia breui tempore in folitudine fine prædicta Regula vt *dub.* 9. *quodlib.*4. dictum eft, vixit, & mox laudati fcriptores eius nudipedium, & calceos ligneos referentes, ad modum, quem. 40. annorum fpatio fub Auguftiniana Regula tenuit, non verò ad id, quod breni illo fpatio egit, refpexerunt: Tum quia de eo fcribit Philippus Elfius in *Encomiaft. Auguftin. verb. Ioannes Bonus*, quod, cum quidam à Diabolo tentatus vellet à Religione difcedere ipfe *diutius ardentes prunas nudis pedibus calcans illæfus* eum in propofito firmauit; & legitur in. 6. *lect. ad matutin. in eius die fefto* fub hac forma: *Itaque de falute illius follicitus coram Fratribus luculentum ignem iuffit excitari: mox nudis pedibus per prunas, atque inter flammarum volumina illæfus deambulans*; quo confirmatur & in Religione continuaffe nudipediũ, vel folos calceos ligneos; feù calepodia adhibuiffe; vndè mox, & facilè potuit prunas calcare, quas, nifi pedes nudos habuiffet, eadem facilitate potuiffet manibus tãgere, & palpare.

805 Idem dicendum de Congregatione ab eo inftituta; & ne ex meo libito hoc videar afferere, teftem adduco Hieronymum Romanũ in *Hift. Auguftin. lib.* 4. *in vit. S. Nicolai*, vbi de hac Congregatione fic fcribit: *Algunos annos antes que S. Nicolas viniesse al mondo hauia començado en nueftra fagrada Religion vna Congregacion de Religiofos de vida muy afpera, y penitente, la qual fe llamaua la Congregacion de la penitencia de Iesu Chrifto. Fue principio defta Congregacion el bien auenturado Padre S. Iuan Bueno de Mantua. Eftos Religiofos en fus principios andauan defcalços; y veftianfe de veftiduras muy pobres, y humildes, y muy grofferas*. Quod intelligendum puto de nudipedio non totali, fed de compatiente calepodia.

806 Confirmatur ex eo quod eodem modo calceatus inceffit D. Francifcus, quem B. Io. Boni difcipulum volunt quam plures è Patribus meis calceatis apud Marquez. *cap.*21. §. 1., *& feq.* nempe Henricus de Vrimaria, Iordanus de Saxon. Philippus Bergomenfis, Iofeph Pamphil. Hieronymus Roman. Gonzalez de Critan. Ægidius Viterbienf. Bernardus Nauarrus, Angelus Antolinez, Ægidius à Præfentatione, quibus additur Crufenius in *Monaft. Auguftin. p.* 2. *cap.* 25. vndè orta eft controuerfia fuper eius Auguftiniano Monachatu, dequo nihil pronuncio: Sed hoc vtor exemplo, quia tali fuppofito Francifci monachatu tenet mea de ea Congregatione fuprapofita illatio. Henricus de Vrimaria. *d. tract. de orig.* fic fcribit: *Tempore Innocentij Papæ III. fuit F. Ioannes dictus de Cella, circa quod tempus B. Francifcus cum dictis Fratribus habitauit, & quidam afferunt, quod fuerit Frater dicti Ordinis in loco S. Iacobi de Aquaniua iuxtà Pifas: tandem petita licentia, & obtenta à Priore dicti loci; vt arctiorem vitam affumeret, dimiffa zona, & fubtelaribus ad nemus fe folum tranftulit*. Item Ægidius Viterbien. *d. lib.*2. *fæcul. cap.*13. §. 18. quem adducunt tum Marquez. *cap.*21. §. 5. tum Herrera *refp. pacif.* 5. *nu.*539. fic habet: *Habeo Authores, qui fcribant, huius viri fanctitate* (loquitur de Io. Bono) *ac fama illectum Francifcum Affifium magni Ordinis Authorem habitum induiffe, baculum geftaffe, Eremitam egiffe, ligneis calceis vfum effe, quam rem nec Vincentius quidem Scriptor Hiftoriarum acuratiffimus inficiatur*. Si ergò D. Francifcus, vt B. Io. Boni difcipulus fubtelaribus, feù ligneis calceis vtebatur, antequam fuæ Religionis fundamenta iaceret, vt volunt prædicti nobiles ex Eremitarum Ordine Scriptores, quis non videt huiufmodi fubtelaribus, feu calceis ligneis vfos & alios B. Ioannis Boni difcipulos, eo magis cum & ex Herrera habeamus, quod huiufmodi calepodia fuerint in vfu non folum tempore S. Auguftini, fed & in Congregatione ipfa B. Io. Boni, dum *cit. refp.*4. poftquam *n.* 169. dixiffet: *Vndè conftat tempore Iordani communiter creditum fuiffe Eremitas tempore Auguftini calceis vfos fuiffe, fiue ij effent ex corio, fiue ex ligno, aliaue fimili materia*, fubdit fic de Congregatione B. Io. Boni: *Hæc etiam calceorum* (hoc eft fiue ex ligno) *delatio Fratribus Congregationis S. Io. Boni erat in vfu?*

807 Sed contra effe videtur primò, quod D. Francifcus calceatus inceflerit, cum de eo S. Antoninus *Hift. p.*3. *tit.*24. *cap.*2. §. 1. fcripferit: *Habitum adhuc Eremiticum tunc temporis habuit, baculumque in manu geftans, pedibus calceatis, & corrigia cinctus inceffit*; vt tenent & Vincentius Belluacenfis. *lib.* 29. *cap.*98. Philippus Bergomens. *ad ann.*1209. Polidor. Virgil. *lib.*7. *cap.* 14. & S. Bonauentura, dum in eius vita, quomodo eremiticum habitum depofuerit, fic defcribit: *Soluit calceamenta de pedibus, deponit baculum, reiectaque corrigia pro cingulo funem fumit*. Si namque ex S. Francifco arguendum eft ad alios B. Io. Boni difcipulos, potius calceatos eos fuiffe dicendum erit. Secundò, quod in Conftitut. *Dudum &c.* vt vidimus *num.* 563. pro diftinguendis Ianbonitis à Minoritis decreuerit Gregorius IX. quod illi *adeò fuarum veftium* temperarent *longitudinem, quod à quibufcumque eorum calceamenta liberè* viderentur; Hinc enim fupponi à Pontifice videtur, quod ea Congregatio calceata incederet.

808 Nullius tamen vigoris funt argumenta; quo enim ad S. Francifcum concedo illum calceatum fed calceis ligneis, feù calepodijs, quibus calceamenti nomen, & ratio competunt ex dictis *dub.* 1., & reuera ad exemplum Magiftri huiufmodi calceamenti genere vfus fuit S. Francifcus, vt vidimus cum Henrico de Vrimaria, & Ægidio Viterbiens; & quando Minorum Ordinem inchoauit benè dicitur calceamenta depofuiffe, quia fubtelares, feu

calc-

calepodia, vt habet Henricus, dimisit, & pede omninò nudo incedere incæpit, & postea in more habuit. At non probatur per hoc, quod integros calceos, aut ipse, aut cæteri Ianbonitæ gestauerint. Et quoad Gregorij IX. Constitutionem respondent aliqui, calceos (si tamen calceamentorum nomine venire hic debeant integri calcei, quod nego) Ianbonitis pro controuersia cum Franciscanis dirimenda fuisse tunc à Pontifice iniunctos, eo modo quo manicæ protensæ, & alia eodem fine fuerunt tunc iniuncta. Et fauet responsioni Ægidius Viterb. dum *d. lib. 20. ætat. 8. pag. 169.* dicit: *Dat præterea* (idest vltra manicas, & alia) *illis calceos*, siue Ianbonitis: *his adimit; illos Zona, hos fune cingi iubet* idest Gregorius; quo stante verum non est, quod in ea Congregatione eorum vsus supponeretur. Respondeo ego, vt suprà, supponi ibi calceatam eam Congregationem non integris calceis, sed subtelaribus, seù calepodijs, quorum vsum in Ordine, & præcipuè in ea Congregatione ex Scriptoribus Ordinis iam vidimus. Qua de causa non dixit simpliciter Summus Pontifex, vt *videantur calceamenta*, sed notanter addidit *ipsorum* ad indicandam qualitatem calceamentorum, nempe calepodia, quia dum hæc apparuissent, iuuassent vtique pro ipsis discernendis à Minoritis, qui si non nudis pedibus, cum sandalijs, nullatenus verò cum calepodijs ambulabant, cum vsus calepodiorum in Religione Minorum incæperit tantummodò de 1368. per quemdam F. Paulucium de Troncis, vt satis clarè docent Lucas Vadingus in *annal. Minor. ad d. ann. n. 12.* & Franciscus Haroldus in *Epitom. ad eumdem ann. n. 5.*, & pro re certa, & indubia refert Dominicus de Gubernatis in *Orb. Seraphic. tom. 1. lib. 3. cap. 32. pag. 488. col. 1. n. 11.* Et ideò nihil ex his contra suprapositam cõclusionem, quod Ianbonitarum Congregatio fuerit discalceata, & si non omninò nudipes, non iam integris calceis, sed calepodijs vteretur.

809 Altera Brictinensium Congregatio subsequitur, quam Ordinis S.P. Augustini fuisse certissimum est ex Pontificum Bullis Gregorij IX. incip. *Cum olim de.* 1228. Innocentij IV. incipien. *Infirmarunt* de 1246. Alexandri IV. *Religiosam vitam* sub 1255. & alijs multis prout in Bullar. Ordinis, in qua pariter caligarum vsũ inuenio. In Constit. enim *Quæ omnium Conditoris. 3.* Idus Martij de 1228. vt placet Laurentio de Empol. in *d. Bullar. pag. 123.* per quam Brictinensium Constitutiones à Gregorio IX. confirmantur, sic §. 8. disponitur. *Super habendis caligis, calceis, & similibus Prior secundum suum arbitrium potestatem habeat disponendi.* Quod & legitur in Constit. consimili Innocentij IV. dat. Lugduni 1251. patet namque eos iuxta Prioris dispositionem tum calceis, tum caligis, quas sandalia esse iam ostendimus *dub. 2.* vti potuisse; idest in Prioris potestate, seù libertate fuisse concedere calceos, vel sandalia iuxta cuiusque vires, seù calceos sandalia pati non valentibus, cohærenter ad S.P. Augustini Regulam, in qua præcipitur, quod *calceamenta, quando fuerint indigentibus necessaria dare non differant, sub quorum custodia sunt, quæ poscuntur;* & ad normam primi Augustiniani instituti, quo alijs calcei, alijs sandalia permittebantur, vt iam *dub. 7.* insinuauimus, & iterum infrà *dub. 10. & 11.* Ergo & sandalijs vsi sunt Brictinenses, si non omnes, illi saltem, quibus à Priore integri calcei, vtpotè fortioribus, non concedebantur.

810 Quod idem dicendum etiam in suppositione, quod pro caligis non sandalia, sed tibialia intelligere velimus; nam cum tam calceos, quã caligas concedere esset in Prioris arbitrio, vtique nec eas concedere poterat; qui enim habet arbitrariam potestatem disponendi de aliquo, potest & non disponere de illo. Et confirmo, quia in *d. Constit. ibid.* conceduntur cuilibet ex Brictinis quatuor tunicæ, vna cuculla, duo scapularia: prohibentur linea indumenta, & de his non datur Priori libertas disponendi pro suo libito, sicuti conceditur disponendi de caligis & calceis; Ergo, etsi pro caligis tibialia intelligantur, & hæc concedere, vel non, erat in Prioris arbitrio. Cum autem non alia de causa in Prioris arbitrio hæc relicta esse possint, nisi vt ea iuxta Fratrum indigentiam, hoc est non valentibus nudipedium ferre, concederentur, benè sequitur, quod illis, qui poterant, non concederentur; adeòque & excalceati incederent. Persisto tamen pro caligis non tibialia, sed sandalia ibi importari; & hinc clarè de eius Congregationis nudipedio constare. Pro quo mihi sufficit Herrera, qui *d. respons. pacif. 4. num. 258.* sic de hisce Brictinorum caligis: *Constat Priorem habuisse potestatem disponendi super habendis caligis, & calceis, & similibus. Ex hoc vltimo patet prædictam Congregationem fuisse etiam vsam caligis, iuxta Prioris dispositionem. Caliga autem, vt ait Ludouicus de Angelis lib. 4. de vit. & laud. Aug. cap. 4. sunt sandalia pedibus immissa; id quod antiquior, & doctior Bonauentura prius dixerat in epist. de eo quod Christus, & Apostoli incesserint discalceati, vbi &c.* Quo ad confirmationem asserti nihil, aut clarius, aut desiderabilius.

811 Aliam Excalceatorum inuenio in Ordine Congregationem, nempè S. Mariæ Consolationis à V.P. Io: Baptista Poggio institutã, vt testatur in annal. Ianuens. Augustinus Iustinianus per hæc verba: *Eo tempore* (anno circiter. 1470. & 1478.) *floruit admodum Venerabilis Pater Baptista Genuensis Poggius Ordinis S. Augustini de Obseruantia, Religiosus quidem & vitæ integritate, & congruenti eruditione decoratus, vt ex multis dignis operibus perspicuè intelligi potest: quandoquidem vt percupidus religiosæ, & reformatæ vitæ sub titulo S. Mariæ Consolationis instituit, & fundauit Congregationem Fratrum de Obseruantia D. Augustini soccos ligneos gestantium, maiori abstinentia, & paupertate, quam aliæ multæ Congregationes.* Quem sequens Odoricus Raynald. in *Epitom. annal. ad ann. 1474. nu. 31.* dicit eam à Sixto IV. confirmatam: *Confirmatus etiam est* (sic ille) *à Sixto, vt refert Augustinus Iustinianus*

Ordo

Ordo Augustinianorum Discalceatorum adstrictioris disciplinæ, cuius conditor fuit Baptista Poggius Genuensis doctrinæ fama, & pietatis opinione clarissimus, multisque à Deo muneribus ornatissimus. Et ex scriptoribus Ordinis Hieronymus Roman. *Centur.* 11. *ad ann.* 1474. & *lib.* 2. *Hist. August. cap.* 11. dicens: *la sexta Congregacion fue de los Baptistinos descalços. Esta començò en los annos 1474. por el santo Varon Fray Iouan Baptista da Genua &c. Hyzo vna Congregacion y maniera de viuir muy penitente andando descalço*. Philippus Elsius in *Encomiast. August. verb. Io: Bapt. Poggius*. Antonius à Natiuit. *lib. Montes Coroas. mont.* 2. *coro.* 2. §. 11. *fol.* 333. *col.* 1. Pamphil. in *Chronic. Ordin. pag.* 87. Crusenius in *Monastic. part.* 3. *cap.* 29. Herrera in *Alphabet. Aug. litt. I. tit. Viri, & feminæ*. & Torellus in *Centurijs. centur.* 4. *cap.* 3. & *in sæcul. August. ad ann.* 1471. *nu.* 39.

812 Vt verò ad recentiora tēpora me transferam; Quis negare poterit duas alias Congregationes nempè S. Adriani, & Centum Vrbium in Sicilia excalceatas, hoc est sine tibialibus, & cum solis sandalijs institutas fuisse? Quis nescit excalceatam Peruanam Prouinciam in Indijs? Patres illi, qui primi de 1531. Indiarum iter susceperunt *En sus principios* (teste Hieronym. Roman. in *Centur.* 12. & *Histor. lib.* 2. *cap.* 10.) *no trayan zapatos mas descalços ò con zandalias ò alpargates de las quales tambien vsan*. Idem scribunt Antonius à Natiuit *loc. sup.* §. 13. *pag.* 359. Ioannes Grisalua in *Histor. Ordin. in nou. Hispan.* qui *lib.* 1. *fol.* 4. *col.* 1. vbi memorans P. Ioānem Gallegos, qui primò pro ea expeditione à P. Gabriele Veneto Generali facultatem obtinuerat, licet morte præuentus exequi non potuerit, dicit: *Assi este Santo Varon mudò de trage vestiendose de vestiduras asperas descalçose los pies*. & *fol.* 10. *col.* 4. de alijs septem, qui postea illuc peruenerunt: *El caminar era à pie y descalços*. & Andreas à S. Nicolao *tom.* 1. *Chronic. in introduc. proœm. cap.* 7. *pag.* 69. de eisdem loquens ait: *E partendose de alli s'embarcaron en Siuilla siete* (idest septem Fratres) *vestidos todos de vna xerga tan aspra &c. con las mangas, capilla, manto y sandalias*. Et non tunc solum, sed & subindè excalceati incesserunt: quin, vt hic mos obseruaretur, in primo Capitulo Prouinciali, quod ibi celebratum fuit, inter alia statuerunt, vt obseruat Ioachimus Brulius in *Hist. Peruan. lib.* 5. *cap.* 1. *n.* 7. *Calceos portent ex chordis confectos*, hoc est ad formam sandaliorum, vt notat ibi hæc in margine postilla (*calçados alpargatas*. Et *ibid. cap.* 2. cui titulus: *Instructiones itineris ad Infidelium conuersionem à nostris datæ* sub *nu.* 3. sic illis præscribitur: *Pedibus iter instituerent, quos non aliter contra temporis iniurias, quam semicalceis* (in margine *sandalias, ò zapatos abotinados*) *defenderent*. Quæ omnia refert & Antonius Calancha in *Chronic. Peruan. tom.* 1. *lib.* 1. *cap.* 25. Et ità subsequenter obseruatum vsque ad ann. 1574. affirmat Grisalua *ibid. fol.* 12. *col.* 2. dicens: *Quitaronse todos los zapatos y calçaronse alpargates, los quales vsò esta Prouincia hasta el año de 74*. Adeo vt Augustinus de Corunna etiam post promotionem ad Episcopatum teste eodem Grisalua *ibid. lib.* 2. *fol.* 97. *col.* 1. *Nunca mudò el habito y santos estatutos desta Prouincia, vna tunica de yerga con vnos alpargatos sobre el pie descalço*; Vndè ex diuina dispositione post 30. annos integrum inuentum est eius corpus vna cum sandalijs, sicut ex Gaspare Villaroel. *p.* 1. *q.* 2. *art.* 3. *n.* 25. asserit Andreas à S. Nicolao *loc. supr.*

813 Et adeò cordi fuit huic Prouinciæ mos iste incedendi sine tibialibus, & calceis, quod, teste Bernardo de Torres in *Chronic. Prouinc. Peruan. lib.* 2. *cap.* 2. cum in Capitulo Prouinciali de 1614. ibi celebrato, in quo Prouincialis pronuntiatus fuit Michael Gutierez, dolentes Patres super quasi obliterata illius Prouinciæ primordiali obseruantia, Reformationem iterum decreuissent, sequenti, quæ est vndecima in ordine, definitione: *Desseando que en esta Prouincia hauiesse algun Conuento de Recollecion, d'onde los Varones espirituales se puedan recoger, y darse mas a la vida contemplatiua, y mas estrecha penitencia, dando principio en esta Prouincia à tan loable instituto señalamos por primer Conuento, al que tenemos fondado en la Villa de Misque, pues para ello dan licencia nuestras Constituciones*. 6. *p. cap.* 24. §. *verum cum sciamus &c.* eam postea ad effectum demandaturus idem Prouincialis à nudipedio incæperit, P. Petrum Altamiranum cum socijs habitu reformato 4. *Augusti*, 1716. induens, vt idem Torres *cap.* 4. hoc pacto: *Los habitos eran de Cordellate negro mas grossero, y pesado, que el sayal, cortos, sencillos, estrechos, el calçado alpargates sobre los pies desnudos*. Ex quibus tam clarè, & manifestè constat semper nudipedium, si non totale, saltem cum sandalijs inualuisse in nostro Eremitarum Ordine, vt vel plura adducere superfluum esset.

DVBIVM IX.

An probabile sit, quod S. Nicolaus de Tolentino nudipedium coluerit.

814 Dixi, an probabile, ne eorum opinionem, qui eum calceatum volunt, per affirmatiuam, & absolutā conclusionē videar excludere. Et quia resolutio ab alijs dubijs pendet, an scilicet S. Nicolaus antè vnionem generalem, vel post illam Augustinianæ militiæ nomen dederit; & si antè illam, an in Ordine Eremitarum prout ab alijs Congregationibus distincto, vel in aliqua earum Congregationum, quę verè Ordinis S. Augustini erant, & tunc maximè florebant, hæc in primis examinare incongruum non erit.

Et quoad primum. Vt sincerè fatear, magnum est fundamentum asserendi antè vnionem generalem eum Religionis habitum assumpsisse. Desumitur tum ex Cardinale Seripando, qui in *Comment. rer. Ordin. ad ann.* 1197 habet: *Hoc tempore D. Nicolaus de Tolentino nostri Ordinis miraculorum multitudine mirificè coruscauit*

vnſcauit; tum ex Petro de Natalibus, qui in *Appendic. cap.* 16. eum de 1194. obijſſe teſtatur; vndè benè eruitur eum antè vnionem, quæ de 1256. perſoluta eſt, religioſam vitam fuiſſe profeſſum. Atquia tempora hic aſſignata in dubium vocari poſſunt, his omiſſis, oſtendo id clarius ex ipſis ſcriptoribus Ordinis. Marquez enim *cap.* 14. §. 8. & *cap.* 18. §. 8. vt probet contra P. Daza Ordinis Eremitarum approbationem Alexandri IV. & vnionis generalis tempora præceſſiſſe, argumentatur id ex eo, quod D. Nicolaus (qui vt apparet in Eugenij IV. ſuper eius canonizatione Bulla *in approbata Religione Fratrum Eremitarum S. Auguſtini ab eius pueritia educatus fuit*) de 1242. quatuordecim ante vnionem annos Religionis habitum ſuſceperit. Item Nicolaus Pleneuaulx in ſuo *Prim. Auguſtin. lib.* 5. *cap.* 4. ad ann. 1246. vt ſimiliter oſtendat Ordinem Eremitarum iam antè Gregorium IX. ab Eccleſia approbatum, argumentatur id ex D. Nicolao, dicens: *Prouincia Io. Boni præponitur Generalis Frater Hugo Mantuanus in Capitulo Ferrariæ celebrato, vt eſt teſtis Ægidius in ſummario vitæ Eremitarum; meminit Romanus Centur.* 9. *ad hunc annum. Hoc anno, vel circumcirca B. Nicolaus de Tolentino Ordinem Eremitarum S. Auguſtini Religionis habitu ſuſcepto ingreditur, quem completo probationis anno ſolemni pacto profitetur; etenim iuxtà veriorem ſupputationem naſcitur is anno Domini* 1224. *ſub Honorio III. moritur autem anno Domini* 1294. *ætatis ſuæ anno* 70. & poſt aliqua. *Illud quidem fateor non deeſſe, qui B. Nicolaum eſſe ea, quam poſuimus ætate antiquiorem: quippè quem aiunt obijſſe diem ſuum anno Domini.* 1197. *iuxtà quam ſupputationem naſcitur B. Nicolaus anno.* 1150. *Sed vt diximus ſuperior opinio communior eſt, & verior.* Et iterum *lib.* 7. *cap.* 12. §. 1. *ſect.* 1. ſic: *Porrò, ſi decurſus annorum numerando debitè recenſeamus, B. Nicolaum Tolentinacem inuenimus ſuſcepto Religionis habitu ſe addixiſſe anno Domini, plus minus,* 1240. *quo adhuc tempore Gregorius IX. ad S. Petri nauiculam Gubernator ſedebat; etenim B. Nicolaus vixit annos.* 70. *natus anno* 1224. *mortuuſque anno* 1294. *induit habitum puerili ætate, vt ex iam citatis Eugenij IV. verbis.*

815 Huius ſententiæ præter Hieronymum Roman; de quo infrà, fuerunt quoque Genebrardus *lib.* 4. *am. Chriſt.* 1294. Philippus Bergomen. ad *ann.* 1446. Ioſeph Pamphil. in *Chronic. pag.* 33. Cruſenius in *Monaſtic.* 3. *part. cap.* 7. *pag.* 140. Angelus Rocca in *Cathalog. Sanctor. verb. Nicolaus Tolentin.* Ludouicus Zacconus in *compend. vit. Sanctor.* ferè omnes Auguſtiniani, qui omnes D. Nicolai obitum ſub anno 1294. ponunt; à quibus parum differt Volaterranus, dum illius morti annum 1293. aſſignat. Vndè cum ſeptuaginta annos vixerit, ſequitur eum de 1224. natum, & vel de 1242. vt volunt Pamphil, Marquez, & Pleneuaulx; vel, vt melius Cruſenius *ibid. p.* 2. *cap.* 28. *pag.* 115. de 1234. (vtroque tamen modo ſemper ante vnionem generalem, quæ fuit ſolum de 1256.) in Ordinem ingreſſum fuiſſe.

816 Video diuerſum ſentire aliquos, ſeu tribus, vel quatuor poſt vnionem annis eum Religionis habitum ſuſcepiſſe, & ad ſuperos anno Domini. 1305. euolaſſe, ex eo quod, vt in eius Canonizationis proceſſu, à Teſt. XC. IC. colligatur B. Nicolaum anno Domini. 1249. natum, anno 1259. Ordini Eremitarum adſcriptum fuiſſe. Sed an ex 370. vt in illo proceſſu teſtibus, duorum aſſertio ſufficiat, iudicare quilibet poterit. Hoc ſcio, quod Ambroſius Frigerius in *vit. S. Nicolai*, ſiuè Iacobus Albericius, qui eam vitam ampliauit, propè *ſin. cap.* 1. teſtatur, ſe ex gratia ſpeciali vidiſſe, ac legiſſe librum grandem Proceſſus ſuper vitam S. Nicolai ab Epiſcopis Senogalien., & Ceſenaten. de mandato Ioannis XXII. formati, vt apparet ex Breui Apoſtolico ſub ann. 1325. quod in Archiuio monaſterij Tolentinaten. aſſeruatur, vbi vltrà. 370. teſtes recepti ſunt, quorum depoſitionibus. 300. S. Nicolai miracula probantur; quem librum in Archiuio conuentus S. Auguſtini Romæ cuſtodiri dicit; & vlterius ſecundum librum in conuentus Tolentinaten. archiuio aſſeruatum, in quo omnes prædictæ depoſitiones regiſtrantur, perlegiſſe. In fine poſteà *cap.* 2. ſic habet: *Tempus natiuitatis huius glorioſi Sancti è ſupradictis Romæ, & Tolentini archiuiorum libris præcisè haberi non poteſt; cum quot annos ſuperuixerit certum non ſit. Certum eſt quidem tempus mortis, quæ euenit de* 1306. 5. *Septembr. die; & prout depoſuerunt aliqui, ætatis annorum.* 50. *& prout alij.* 60. *& ſecundum alios.* 81. *iuxtà quorum aſſertionem de* 1224. *temporibus Sanctorum Dominici, & Franciſci eius ortus accidiſſet.* Si ergò hic, qui oculis proprijs dictorum proceſſuum libros legit, eius natiuitatis annum colligi indè non poſſe affirmat, quomodò ex duobus teſtibus firmari poteſt, eum de 1249. in lucem prodijſſe?

817 Do nihilominus ab vno, vel altero teſte id colligi poſſe: ſed hoc non ſufficit, vt firmetur illum reuerà fuiſſe eius natiuitatis annum; teſtes enim, cum, vt obſeruat *ibid.* Frigerius, in hoc varij fuerint, deponentes aliqui de maiori, & alij de minore ætate, nihil certi ſuper hoc, etiam ſi certus ſit dies mortis, ab illis haberi poteſt; Nec puto circà hoc ſollicitos fuiſſe Epiſcopos illos, hoc eſt ſatis curaſſe, vt eius natiuitatis annus præcisè dilucidaretur, vni ſanctitati, miraculiſque comprobandis intentos. Et licet afferant ibi Frigerius, & Albericius certum eſſe, quod de 1305. obierit; non tamen mihi certum videtur, quia ſi conſtaret, in officijs ſaltem innouatis appoſitus fuiſſet iuxtà morem Eccleſiæ, quæ in lectionibus ad matutinum eum apponit, quando de eo conſtat, etiam quoad Sanctos antiquiores, vt in Feſtis SS. Raymundi de Penafort, & Nonnati, Petri Nolaſco, Io. Gualberti, Eduardi, Henrici Imperatoris, Petri Martyris & aliorum. Vndè adhuc viget, quod antè vnionem vitam religioſam ſub Auguſtino inchoauerit.

818 Sed eſto de 1305. obierit, vt vult Torrellus

rellus ad hunc annum *num*. 5. vel de 1306. vt volunt Surius in *eius vit*. Baronius in *not. ad Martyrolog*. 10. *Septemb*. Ferrarius in *Cathalog. Sanct. Ital. sub ead. die* Raynald. in *epitom. ad ann*. 1306. *nu*. 19. Herrera in *Alphab. litt. N*, Philippus Elsius in *Encomiast. verb. Nicolaus de Tolen*. & videtur deduci ex F. Petro de Monte Rubiano Lectore, qui vitam D. Nicolai scripsit anno. 1326. sub Ioanne XXII. quam videre est apud Bonin. Mombritium. *tom*. 2. *in cap. de eius miraculis post mortem*, & hæc habet: *Iam anni 20. præteriere, ex quo tempore huius Sancti innumera miraculorum genera dignatus est Dominus suis fidelibus ostendere*; Eo enim ipso quod à morte miraculis coruscauit S. Nicolaus, & à tempore, quo hæc Petrus scripsit, scilicet de 1326. iam viginti fluxerant anni, sequitur, quod de 1305. vel 1306. vltimum diem obierit. Hoc inquam esto; nec adhuc probatur, cum antè vnionem generalem non fuisse ad habitum admissum. Et in primis assentiri non possum opinioni eorum, qui decimum octauũ ætatis annum assignant D. Nicolao, quandò est Religiosam vitam auspicatus, inter quos Marquez *cap*. 18. §. 8. Pleneuaulx. *d. lib*. 5. Moreau *p*. 4. *Vindic. cap*. 7. Herrera, atque Elsius, quorum duo vltimi locis supr. de 1246. eum natum volunt, & de 1264. adulta ætate, hoc est decimo octauo anno habitu Religionis indutum. Assentiri inquam non valeo, cum teste Eugenio IV. in Canonizationis Bulla *Licet militantis &c*. legatur apud Empol, *pag*. 112. quod fuerit à pueritia educatus in Ordine: *eximium* (sic ibi) *Nicolaum de Tolentino in approbata Religione Fratrum Eremitarum S. Augustini ab eius pueritia educatum, puritate candidum &c*., stare enim non potest, quod à pueritia ibi educatus fuerit, & decimo octauo ætatis anno habitum susceperit. Quæ ratio adeò vera est, vt & ipse Torellus, qui sub anno 1264. *num*. 24. scripserat, ætatis annum vigesimum secundum egisse tunc Nicolaum, postea sub *an*. 1305. *nu*. 14. dixerit, cum decimo ætatis anno habitum suscepisse.

819 Deindè ad eius vitæ cursum descendens, cum in pluribus Conuentibus diù vixerit, & tandem ad triginta annos Tolentini commoratus fuerit, eorum mihi sententia probatur, qui septuaginta annos eum vixisse scribunt, scilicet Marquez. *cap*. 18. §. 8. Pleneuaulx *d. lib*. 5. *cap*. 4. & *lib*. 7. *cap*. 12. Crusenij. 3. *p. cap*. 7. *pag*. 140. ex Pamphil. in *Chronic*. Moreau. *cit. cap*. 7. Io. Petri Crescentij in *Præsid. Rom. lib*. 1 *narrat*. 8. *n*. 17. Mauritij à Matre Dei in *S. Erem. lib*. 1. *cap*. 1. §. 2. *pag*. 40. Quibus modò inter se comparatis, nempe D. Nicolaum in puerili ætate, vt ait Eugenius, decimo scilicet, vt approbat Torellus, ætatis anno educatum in Religione, & septuagenarium excessisse, rectè deducitur, de 1234. vt iam obseruauimus cum Crusenio *supr*. ad Religionis habitum admissum fuisse. Verum quia non potest probari, quod præcisè decennis fuerit, cum ad plus, minusue possit pueritia restringi, vel extendi, siuè dicatur de 1234. siuè de 1236. aut de 1242., vt habent Pamphilus, Marquez, & Pleneuaulx, Religiosam vitam inchoasse, adhuc stat fundamentum dicendi, quod antè generalem vnionem, quæ de 1256. contigit, S. P. Augustini Ordinem ingressus fuerit, vt item argumentatur Io. Petrus Crescentius *ibid*. & apertè fatetur Marquez. *d. cap*. 14. §. 8. *cap*. 18. §. 8.

820 Quo verò ad aliud de Ordine, in quo ad habitum receptus fuit, an scilicet in aliquo tunc temporis Ordinum, qui vel Guilelmitarum, vel Brictinorum, vel Io. Boni nuncupabantur, vel in eo, qui vt ab illis distinctus Eremitarum Ordo dicebantur, P. Mauritius à Matre Dei *loc. nuper adduct*. asserit, id euenisse in Brictinorum Ordine, qui tunc temporis in Marca Anconitana efflorebat, & affirmat Pius de Rubeis in *Apparat. ad Lupum de Vmetto n*. 16. apud Ioann. Petr. Crescent. in *Præsid. Roman*. Nec improbabilis opinio, vt patebit ex dicendis. Carolus Moreau in *Vindic. p*. 4. *cap*. 7. vt ab hac Congregatione S. Nicolaum excludat, plura dicit. Primò: *S. Nicolaum eodem anno habitum suscepisse, quo Brictinenses, & Ianbonitæ, aliaque Congregationes Ordini Eremitarum S. Augustini vnitæ sunt; vndè apparet nullo fundamento asseri D. hunc Tolentinatem apud Brictinenses educatum*. Probat autem hoc ex eo, quod habitum Religionis anno 1254. vel sequenti induerit; quo tempore nempe 1254. creatus fuit Papa Alexander IV. qui sub Pontificatus initio de Ordinis vnione generali cogitare cæpit, eamque secundo Pótificatus anno persoluit. Quod verò eo anno, vel sequenti habitum susceperit, deducit ex eo, quod, cum D. Nicolaus obierit de 1306., & septuaginta annos vixerit, & decimo octauo, vel decimo nono ætatis anno religiosam vitam auspicatus fuerit, sequitur, quod de 1254. vel 1255. fuerit Religionem ingressus.

821 Sed an hæc subsistant, videamus. S. Nicolaus anno salutis 1306. & ætatis suæ septuagesimo, vt ipse dicit, ab hac vita migrauit. ergo de 1236. natus est. Ergò corruit, quod de 1254. habitum susceperit; Et probo quia vt, iam vidimus, non decimo octauo, vel decimo nono, sed iuxtà Eugenij IV. verba, *in pueritia*, hoc est iuxta Torellum decimo ætatis anno ad habitum admissus fuit. ergo de 1246. Sed vnio generalis fuit de 1256. ergò antè illam iam Religionem professus fuerat S. Nicolaus. Et quare non potuit apud Brictinos educari? Et dato quod de 1254. vt vult Moreau habitum susceperit, quomodo non antè vnionem generalem, quæ solum de 1256. secuta est? & quarè non inter Brictinos?

822 Dicit secundo, non potuisse hoc esse, quia Eugenius IV. eum dicit educatum *in approbata Religione*; quod non verificatur de Brictinorum Ordine, vt patet ex Gregorij IX. incipien. *Cum olim*, in *Bullar. Ord. pag*. 123. in qua sic: *Dilectis Filijs Fratribus Eremi de Brictinis Fanens. Diœces. Cum olim sicut intelleximus motu*

proprio

proprio, quemdam minime Ordinem immediatè & e. Hoc tandem, cùm non esset de Ordinibus approbatis, &c. Sed, nec hoc subsistit, quia etsi anno 1228, quo emanauit hæc Constitutio, non esset Brictinorum Congregatio approbata, cum tamen per eamdem Constitutionem fuerit tunc illa sub S. P. Augustini Regula militare à Gregorio IX. concessum, & vlterius de 1235. per aliam Constit. *Quæ contium Conditoris* apud Empol. *d. pag.* 123. ab eodem Pontifice approbatæ fuerint eorumdem Constitutiones, dubium non est; quod ab eo tempore approbatus fuerit ille Ordo: quin ex huiusmodi approbatione antiquam Ordinis Eremitarum approbationem desumunt plures Ordinis scriptores, inter quos Marquez. *cap.* 14. §. 8. Vnde etsi habitum sumpserit D. Nicolaus de 1254. vt vult Moran, vel vt Marquez, & alij de 1242. per ea verba *in approbata Religione*, non sic, quin in illa Brictinorum Congregatione id præstare potuerit, ex quo tempore iam illa erat approbata.

823 Putant alij, & fortè melius, Augustinianæ Religioni nomen dedisse B. Nicolaum in Congregatione B. Io. Boni. Dixit est clarissimus Ordinis scriptor Hieronymus Roman, qui *lib.* 6. *de Republ. Christian. cap.* 6. hæc habet. *El San Iuan Bueno Mantuano cotheniò en Italia aellas lugar la Religion fundando vna Congregacion llamada de la penitencia de Iesu Christo. en la qual anduvo el habito muchos claros Varones assi como San Nicolas de Tolentino, y San Francisco de Assis:* quem sequitur Io. Petrus Crescentius in *Pres. Roman. lib.* 3. *narrat.* 8. *n.* 16. Vnde patet non rectè scripsisse Crusenium *p.* 2. *cap.* 28. *pag.* 145. quod *nullus Author vnquam illum aliqui Congregationi adscribit Eremitarum, sed semper Ordini Eremitarum*: Et aduerto per Ordinem Pœnitentiæ Iesu Christi, non sumi hic quemdam Ordinem eiusdem denominationis, de quo controuersia est, an comprehensus fuerit in vnione generali; sed ipsam Congregationem B. Io. Boni, cui Hieronymus Roman eam appellationem tribuit; prout tribuit de eadem loquens in *Hist. August. lib.* 4. *in vita S. Nicolai*, vt vidimus *sup. nu.* 805. & in hac dicit D. Nicolaum sub Io. Bono educatum eo modo, quo idem asserit de S. Francisco.

824 Et certè cum Brictinenses, & Ianbonitæ tunc maximè florescerent, & in Marchia Anconitana plures Conuentus haberent, essentque sanctitate, rigore vitæ ac obseruantia conspicui, mihi valdè probabile, quod vnum ex illis Ordinibus eorum virtutibus allectus amplexus fuerit D. Nicolaus; non obstante, quod Eugenius IV. in cit. Constit. *Alias nobis, ac*... neutrum ex his Ordinibus nominauerit, sed *in Religione Eremitarum S. Augustini* dixerit, quia ex vna parte erant & illæ Congregationes Religionis Eremitarum S. Augustini; & ex altera, cum data fuerit illa Bulla de 1446. longè post vnionem generalem, in qua per vnionem abolitæ sunt denominationes Brictinorum, Ianbonitarum, &c. & remansit sola denominatio Eremitarum; & ideò non deberet extincta nomina repetere, appellationem, quæ tunc vigebat, adhibuit. Et sic alterutrum ex his duobus, scilicet in Brictinorum, vel Ianbonitarum Ordine Religioni Augustinianæ adscriptus asseratur D. Nicolaus, vtrinque sequitur, cum nudipedium modo tamen explicato, & iuxta morem earumdem Congregationum, coluisse. Nec indè vllum Augustinianæ Religioni præiuditium; cum adhuc verificetur, quod fuerit Ordinis Eremitarum, eo modo quo Sancti Guilelmus, & Ioannes Bonus sunt verè eiusdem Ordinis Eremitarum, etsi in distinctis Congregationibus vixerint.

825 Ast dato, & non concesso, quod tribus post vnionem annis Religionis habitum susceperit, quis indè probare poterit ipsum sandalijs, aut Calepodijs non vsum? Non enim constat, quod statim post vnionem generalem de 1256. vel Ianbonitæ calepodia; vel Brictinenses caligas dimiserint, cum ex Alexandri IV. Bullis, de quibus *nu.* 559. ad cucullas nigras & non ad alia teneretur; quo in reliquis videtur permissum, excepta cuculla nigra, pristinum morem & quoad calceamenta sequi; siue subtalaribus, siue soleis, aut calepodijs vti. Et saltem vsque ad 1284. quo primò editæ, & publicatæ Constitutiones pro toto Ordine et illis distinctis Congregationibus ampliato, verisimile est, quod per viginti, & octo post vnionem annos liberum fuerit cuique calceamenta, quæ magis sibi vellet, & pœnitentiæ seruare sua sinet, deferre. Dixi saltem, in suppositione, quod in dictis Constitutionibus integri calcei præscripti fuerint; de quo *dub.* 11. & sic D. Nicolaum quoque caligas, aut soccos ligneos & post vnionem gestasse. Sed remouetur omne dubium, cum de præfatis Constitutiones subtalarium, seu sandaliorum vsum; vt *d. dub.* 11. videbimus præscribant. Supponendum siquidem; quod vir Sanctus & hanc obseruantiam perfectè adimpleuerit, & sic siue antè, siue post vnionem sit Religionem ingressus, magnum est fundamentum asserendi, quod nudipedium coluerit. Addo non leuem coniecturam ex pluribus antiquis picturis, vt in nostro Archiuio Romano, in quibus sandaliatus apparet, quæ pro huiusmodi rebus probandis non sunt medicæ virtutis.

DVBIVM X.

An huiusmodi nudipedium sit Augustiniano Instituto conforme?

826 SIC intellige dubium, vt probata nudipedij cum Augustiniano Instituto vniformitate, non indè inferatur integros calceos eidem aduersari; eorum vsum conformem, vt iam dixi, suppono, & *dub.* 7. clarè ostensum est. Hoc solum intendo nudipedium quoquo modo explicato eidem conforme ostendere. Et quamuis affirmatiua resolutio sufficientissimè habeatur ex dictis *dub.* 7. quia tamen Sanctos Alipium, & Fulgentium ex par-

titulari eorum, ac arbitraria cum Superiorum licentia mortificatione; non verò ratione instituti illud obseruasse dicunt Gonzalez de Critan. in *Epitom. vit. S. P. Aug. cap. 2. §. 1. pag. 38.* Torellus ad *ann. 390. num. 13.* & Carolus Moreau *4. p. Vindic. cap. 6.* id in præsenti specialiter declarandum.

827 Et in primis quis non videt ipsum nudis pedibus de Superiorum licentia incedere Augustiniano instituto conformitatem importare; quandoquidem hæc eatenus dabatur, quatenus aut nudis pedibus, aut sandaliatus iuxta vires vnusquisq; incedere poterat? Deinde quis nescit Monachos ad instar Monachorum Ægypti ab Augustino institutos, adeoque non solum in habitu, sed & in calceamentis, quæ sandalia erant, consimiles? Non ne, vt *dub. 7.* cum Ludouico de Angelis, Herrera, atque Torello vidimus, & iterum cum Marquez *num. 839. dub. seq.* tum calceos, tum nudipedium totale, tum & sandalia suis permisit Augustinus? Ergo quare non iuxtà Augustini institutum sandalijs vsi, aut non ex instituto illis antiquiores Ordinis erunt? Ecce quoad Alipium, quod cum à nudipedio laudauit Augustinus, fortem sui corporis domitorem appellans, sed vt habet Ludouicus de Angelis *lib. 4. cap. 4. dicebat aptissimum ad Monasticam conuersationem*, quod non concluderet, si huiusmodi nudipedium ad institutionem Monasticam non pertineret. Et quoad D. Fulgentium, en quàm apertè ad obseruantiam Monastici status eum discalceatum exhibent Patres ipsi calceati.

828 Primò Petrus de Campo, dum *Histor. general. Ordin. S. August. part. 1. lib. 2. cap. 22.* sic: *Los Apostoles vnas vezes andauan calçados, otras no, afirma S. Bonauentura en vna apologia, que hizo en fauor de los pobres. La mesma dize el Venerable Beda: i. esso siguieron nuestros Religiosos segun se puede inferir de la vida de S. Fulgencio de quien escriue su discipulo, que aun despues de Obispo en obseruancia del estado Monastico andaua descalço, y sal vez con alpargates, ò sandalias.* Et adeò verum tenet id à statu Monachali petitum, vt addat. S. P. Augustinum, ne quis admiraretur, si ipse non sic incederet, se publicè excusasse: *Y si nuestro S. Padre Augustin traya çapatos, obligabanle las achaques, y aun con todo mostrana congoxa de su estrupulo en Christo nuestro Señor, que por andar calçado dixo de el Baptista: no era digno de desatar la correa de su çapato; y pienso que su dolor era el estado da passino de digna ilustracion, quenos las comunidades no son los menos, y assi parece se purga en el pulpito, y deja por escrito su descargo: Tu potes ego non possum.* Et rursum, vt respondeat Pennoto asserenti S. P. Augustinum Clericum fuisse, & non Monachum, eo quia si Monachus fuisset nudo pede incessisset, sicut D. Fulgentius, idem sic repetit: *Luego siguese con euidencia que eran Frayles los dos Pontifices, S. Augustin calçado porque no podia, ò no le demandaua sus achaques, y a lo contrario S. Fulgencio descalço, que lo sufria su salud, y por el consiguiente ninguno dellos Clerigo; esso porque tanto que todo el habito, que lo deuia su demostrar en la dissiplina de sus pies, y el otro por el dolor, y pena que sentia, ò la escusa que daua de su impossibilidad a los que pareciesse hazia mal esso andar descalço, como pedia su estado de Frayle aunque Obispo: Tu potes ego non possum.*

829 Secundò Ludouicus de Angelis dum *d. lib. 4. cap. 4.* postquam declarasset vt *num. 795.* vidimus, ab Augustino institutum nudipedium, id ex S. Fulgentij obseruantia sic confirmat: *Hæc autem satis patent ex vita S. Fulgentij Monachi planè Augustinensis, qui tantum monasticæ vitæ seruauit exercitia etiam Episcopus, vt nec ipse calceamenta suscipiens Clericorum; vilissimis caligis in tempore hyemali, aut caligulis in tempore æstatis vteretur; intra monasterium sand. interdum soleas accipiebat, frequenter nudis pedibus ambulans.* Tertiò Thomas de Herrera *resp. pacific. 4. num. 258.* dicens: *Sandalibus autem caligarum vsus (loquitur de sandalijs Bricensinorum) pro arbitrio Prælati permissus valdè conformis erat institutioni Augustinianæ, legimus enim de S. Fulgentio hæc verba: vt nec ipse calceamenta suscipiens Clericorum vilissimis caligis vteretur.* Quartò Torellus ad *ann. 504. num. 11.* sic de eod. S. Fulgentio: *Nunquam calceos gestare voluit more Clericorum: sed semper in quibus vt simplicissimus Monachus, & Eremita se gerere voluit*; hoc est iuxta institutum Eremitarum. Addi potest Baronius, *tom. 6. ad ann. 504.* prout *supra num. 509.* in illis verbis: *Aliorum verò* (scilicet classem Eremitarum) *qui procul à Ciuitatibus degentes, cibo vilia & vestitus, quibus hic vides Fulgentium esse auctorem?* Significat enim & ipse Eremitanum institutum nudipedium quoque comprehendere, cuius cultor erat S. Fulgentius; Vnde repetit: *Nec ita factus est Episcopus* (scilicet Fulgentius) *vt esse desineret Monachus: sed accepta Pontificis dignitate professionis præteritæ seruauit integritatem.* Quo rursus percipitur ad Augustinianum institutum caligas spectasse, cum ad suæ professionis integritatem illis vsus fuerit. Ergo clarissimè apparet etiam ex ipsis Auctoribus calceatis nudipedium quoque esse Augustiniano instituto conforme.

830 Duo tamen adhuc supersunt pro hoc argumento pariter ex Patrum Calceatorum sententia. Alterum, quod Congregationes Iambonitarum, & Baptistinorum, quas discalceatas *dub. 9.* vidimus, agnoscunt ipsi, & admittunt in hac eas antiquo instituto vniformes. De prima siquidem Hieronymus Romanus *vol. lib. 2. Hist. Aug. cap. 9.* hæc habet: *En Italia el Santo Fr. Iuan Bueno començo vna Congregacion llamada de la Penitencia de Iesu Christo, y por esta via començo à reformar muchas cosas y boluerlas al antiguo instituto.* De altera verò, & lo: Baptista Poggioeius Institutore sic in *Comment. vet. Ordin. ad ann. 1474.* Cardinalis Scripsit dux: *Fratre Baptista Ianuensis Congregationis sanctæ [illegible] Auctor, Religionem nostram magno, & Religiosorum, & contentione [illegible] breui tempore [illegible] Congregationem quæ ab ipso fundata est ad instar illorum priscorum Patrum paupertate, sobrietate, pietateque viuentium esse voluit, atque vigi-*

lan-

[illegible], sanctissimeque instituit; ne ijs quoque temporibus desfico, qui in deteriora quasi [illegible] labentem Regulæ observantiam restituerent. Quæ ijsdem formalibus verbis confirmat Philippus Elsius in *d. Encom. verb. [illegible] Poggius.* Ex quibus, cum appareat per eas Congregationes discalceatas restauratam labentem observantiam, & ad instar illorum priscorum Patrum Ordinis institutam, & ad antiquum institutum regularem disciplinam reuocatam, non video, quo fundamento contrauenire possit, an Augustiniano instituto conformetur nudipedium.

831 Alterum est, quod pro nouissimis Reformationibus scilicet Peruana, Hispanica, & hac quæ Italiæ dicitur stabiliendis ipsimet Patres Calceati nudipedium licet non totale, sed cum sandalijs inter cætera statuta demandarunt. Quoad Peruanam constat ex dictis *num. 812. & seq.* Quoad Hispanicam en super hoc ordinationem, quæ à Patribus Calceatis *vt num. 391. & num. 536.* dictum est, cum alijs pluribus supra vestium qualitatem condita fuit: *El calçado sea alpargatas.* Et quoad tertiam do verba Constitutionum antiquarum die 30. *Ianuarij 1599.* ab Alexandro Senensi Generali, vt diximus *num. 451.* confirmatarum: *Nulli* (sic ibi *part. 2. cap. 5.*) *Fratrum [illegible] concedatur cuiuscumque qualitatis, & conditionis sit, nisi in extrema necessitate, [illegible], caligas, & crepidas, vel similes portare impedimur; sed tantum sandalia Apostolorum more, secundum quorum [illegible] S. P. Augustinus suam instituit Regulam;* Cum namque sandalia pro Reformationibus instituendis, & ab ipsimet Patribus Calceatis non iam exterijs, sed in Ordine domesticis, & consequenter antiqui instituti bene conscijs, ordinata, & præcepta fuerint, solus negare poterit ea ad Augustinianum institutum spectare, qui Reformationem de sui natura ad pristinum statum restitutionem ignorauerit importare, iuxta tamen ab initio positam declarationem, quod non propterea intelligatur illi integros calceos aduersari, cum vt iam dictum est, & illi sint ab Augustino permissi.

DVBIVM XI.

An Regula, vel Constitutionibus dictum nudipedium repugnet.

832 ET hoc quæritur, vt nonnullis dilucidatis dictorum veritas magis appareat; & dubitandi occasio procedit quoad Regulam ex illis verbis: *Calceamenta, quando fuerint indigentibus necessaria dare non differant, sub quorum custodia sunt, quæ poscuntur;* pro quibus integri calcei venire videntur; tum ex eo quod de suis calceamentis loquens S. P. Augustinus *serm. 42. de Sanctis, vbi dictum [illegible]* videbitur, ea specificat *tegmina pedum;* tum ex eo, quod quicumque sub S. Augustini Regula militant nempe Canonici Regulares, Prædicatores, Serui, Præmonstratenses, nullibi calceamenta, de quibus Regula, exposuerunt pro sandalijs. Sed facilis est solutio; & ad primam, quia etiam sandalia pedum tegmina sunt, cum pedum plantam, seu pedem infime tegant, vt ex Agellio, Alexandro ab Alex. Bungero, Cerda, iudicio *dub. 1.* apparet; Quin & ratione corrigiarum pedis partem superiorem aliqualiter tegant, vt de Christi sandalijs *sic decalig. cap. 2. num. 34.* Iulius Nigronus: *Non fuisse partem superiorem prorsus nudam, cum solea corrigijs pedibus colligerentur, vt patet in forma caligæ militaris, & in sandalijs Capucinorum;* quod satis est, vt dicantur tegmina, nec vllibi reperiatur, quod ad hunc effectum debeant totum pedem tegere, vt patet in pileo, qui dicitur *Capitis tegmen,* etsi non totum caput, nempe *omne illud, quod collo sustentatur* (in quo per Calepinum *vero caput* capitis ratio consistit) hoc est oculos, faciem, mentumque tegat. Quia de causa tegmina pedum absolute dicuntur à Cornelio Tacit. *lib. 1. Annal.* vbi de *Calo,* Nigrono *d. cap. 2. n. 1, 24. 25. & 26.* Alardo Gazæo in *cap. 10. lib. 1. Cassian.* Lello Bisciola *horar. subsecivar. tom. 2. lib. 17. cap. 21. num. 9. & 10.* quod satis est, vt & de sandalijs ibi dici possit locutus Augustinus.

833 Et quoad secundam, quia Serui Reformati, vt habet Tamburinus *tom. 2. de iur. Abb. disp. 24. q. 4. num. 62.* Reformati S. Trinitatis Redemptionis Captiuor. vt idem *ibid. n. 75.* Reformati S. Mariæ de Mercede pariter Redemptionis Captiuor. vt videre est apud eundem Tambur. *n. 77.* omnes nudipedium profitentur, sandalia tantum calceantes. Item Iesuatorum Ordo à B. Io. Colombino institutus calepodiorum tantum vsum admisit. Ordo Apostolorum sub nomine D. Barnabæ sandalia gestauit. S. Laurentius Iustinianus sic suos informauit, vt si essent Nouitij, calepodijs calceati incederent. Qui bene ostendunt, se per calceamenta S. P. Augustini Regulæ, quam omnes ipsi profitentur, sandalia intelligere, vt Sanctum Fulgentium, Guilelmitas, Ianbonitas, Bristinos, Baptistinos, & Peruanam Congregationem omittam, à quibus omnibus & S. Augustini Regula obseruata, & pro calceamentis vel calepodia, vel sandalia intellecta. Vnde ad argumentum dico per ly *calceamenta* Regulæ non præscribi hoc, vel illud calceamenti genus, sed vtrumque sub illo comprehendi, siue integros calceos, siue sandalia, vt dictum est *dub. 1.* qua de causa aliqui Regulæ se adscribentes per calceamenta integros calceos acceperunt, & alij sandalia; vtrique tamen vere, & proprie.

834 Præter ergo dicta *in dub. 1.* probo specialiter per calceamenta in Regula venire, & sandalia. Ex Ludouico de Angelis *loc. sup.* ostendimus *dub. præced.* calceamenta ab Augustino pro suis Monachis instituta alia fuisse pro Eremitis seu laicis, nempe sandalia, & alia pro Clericis, nempe calceos, quod confirmauimus tum ex Auctore vitæ S. Fulgentij; tum ex Baronio, atque Torellio ad *ann. 394. n. 11.* Sed S. P. Augustinus tam Eremitis, quam Clericis suis Regulam conscripsit; ergo calceamentorum nomine comprehenduntur in Regula tam integri calcei, tum sandalia,

835. Confirmatur, quia S. P. Augustinus Regularem suam moribus, & Regulæ viuendi Apostolorum conformare intendit, testibus [illegible] in opusc. de [illegible] Relig., & instit. Monach. cap. 10. per hæc verba; Successit his (scilicet Paulo, & Antonio) insignis Doctor Augustinus, qui eamdem formam vitæ Apostolorum introducere, & vitam [illegible] in Africam studuit. Ludouico de Angelis loc. sup. cap. 9. Cornelio à Lapide [illegible] lib. 2. cap. 4. 12. & 13. & ideo in sequentia [illegible] Monachalis vita [illegible] Apostolis. Et Possidius cap. 5. [illegible] Monasterium intra Ecclesiam instituit [illegible] secundum modum, & regulam [illegible] Apostolis constitutam. Apostoli autem sandaliati incedebant, vt iam, [illegible] est. Ergo in ista Regula per calceamenta, Apostolica calceamenta, nempe sandalia intellexit, [illegible] ne dicatur vitam Apostolicam [illegible] sola [illegible] communi; ei occurrit idem Possidius, qui dicens, [illegible] proprium habere [illegible] gustinum, [illegible] Apostolorum imitatum Augustinum, & maximè in vita [illegible] cum [illegible] à B. [illegible] [illegible] dist. 197. adeóque & in calceamentis, seu sandalijs, vt [illegible] Prospero [illegible], atque [illegible] infrà [illegible] 847. [illegible]

836. Et si instetur, cum Augustinum non præscripsisse in Regula [illegible] quæ [illegible] sequitur ex Cornelio à Lapid. in Act. Apost. 1. obseruabant Apostoli; adeóque neque cum illis conformasse Regulam quoad [illegible] in Regula S. [illegible], quæ vtpote à Sancto [illegible] ad Apostolorum normam [illegible] perfecta calceamenta decerat, ex qua pariter colligitur conformitatem cum Regula Apostolica non trahere secum sandalia. Dicam [illegible] primam instantiam, [illegible] de quibus supra, [illegible] pro [illegible] ab Apostolis instituta: [illegible] Apostolis, cum hi plerumque maiorem [illegible] in [illegible] erint, vt colligitur ex eodem Cornelio [illegible] & in Idæa vitæ Apostol. [illegible] cap. 1. [illegible] hoc [illegible] suam Regulam conformasse Augustinum, dum [illegible] potius, quantum [illegible] pertinetur; Vnde [illegible] argumentum hinc potius, quod [illegible] calceamenta, siue sandalia [illegible] conformare intenderit [illegible] Regulam S. [illegible], [illegible] in [illegible] noluit sandalia præscribere? Numquid propterea non sandaliati Apostoli? Certum hoc est; & ideo sandalia ad Regulam Apostolicam spectare, non quin S. Bonauentura in exposit. Regul. Min. cap. 2. [illegible] in [illegible] de sandalijs Apostol. ubi: Ex hac Glossa patet, quod ad Regulam Apostolicam pertinet [illegible] calceamentis incedere, [illegible] integros, sive [illegible]. [illegible] vbi [illegible] Apostolorum: Neque calceamenta [illegible] &c. patet [illegible] vsum sandaliorum minimè prohibeat. Ex sententia ostendit Alexander [illegible] Generalis Ordinis in approbatione [illegible] Constitutionum, vt dicitur [illegible] 431. in quibus: Sed tantum sandalia Apostolorum

mere, secundum [illegible] S. P. Augustinus [illegible] Regulam. Vnde iterum infero calceamenta, de quibus S. P. Augustinus in Regula, non dico calceos integros non impertiri, sed & sandalia ad normam Regulæ Apostolicæ includere. [illegible]

837. At esto, quod solum integri calcei importentur ibi per calceamenta, adhuc dici potest, non eos ibi absolutè præscribi, sed pro indigentibus, & in casu necessitatis, quando fuerint indigentibus necessaria, seu sandalia, [illegible] pedium tolerare non valentibus, iuxta [illegible] Religionis Augustinianæ, prout dub. 7. & [illegible] iterum; secus clausula hæc superflua fuisset, si omnibus indistinctè concedi debuissent. Et [illegible] Carolus Moreau hanc explicationem [illegible] p. 4. capit. sic inducens: [illegible] indumenta [illegible] [illegible] infirmi [illegible] corporis imbecillitati. Quid? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Observo colligi ex [illegible] Augustinum suis Religiosis duplicia vestimenta, quorum [illegible] posset deponi, pro temporum diuersitate, & penes custodem seruari, & textum: [illegible] (sic in Regul.) [illegible] sub [illegible] custode, vel quo sufficere possint ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod deposueras, [illegible] quod alter habuerat [illegible] tamen, si [illegible] infirmitatis, [illegible] hoc [illegible], quod deposueratis, [illegible] vno tamen loco sub communibus custodibus habere possitis. Hoc posito, de quibus peto vestimentis Augustinus loquitur, cum dicit: Vestimenta verò, & calceamenta quando fuerint indigentibus necessaria, dare non differant, à [illegible] quæ penes custodiam asseruantur; [illegible] sub [illegible] custodiri [illegible] [illegible] ergo loquitur hic de vestibus [illegible] & iam depositis, [illegible] custodem asseruabantur. Hæc ergo, quando quis illis indigebat, vtpote vrgente frigore, [illegible] custode. Non sequitur ergo, quod si vestimenta, de quibus ibi Augustinus, danda sunt solum indigentibus, nudas scapulas habeant, cum iam [illegible] induti. Vnde subsistit assertio, quod supponens, veniunt in Regula pro calceamentis calcei, non absolutè præscribebantur, sed tantum intuitu indigentiæ, [illegible] debilitatum. [illegible]

838. Habetur hoc à Petro de Campo, qui dicto lib. 2. cap. 22. part. 3. hist. Ordin. [illegible] Ta [illegible], [illegible] de quibus dub. [illegible] scribit; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calceamentos, [illegible] quando [illegible] gentibus necessaria [illegible]. Per quæ [illegible] supponere

Au-

Augustinum nudipedes suos Fratres; ne tamen ad id impotentes adstringantur, his calceos in casu necessitatis concedere.

839 Habeo item, & clarius ab altero Ordinis scriptore Io. Marquez, qui *cap.* 22. §. 3. cum supposuisset calceos ad Eremitarum habitum spectasse etiam antè Gregorij IX. tempora, sic subdit: *Ab aliquo scrupuloso hic opponi vidi D. Fulgentium, qui Ordinis nostri fuit, non eos (idest calceos) detulisse; Sed hic error est ab eo procedens, quod sine attentione eius vita legatur; quia S. P. Augustinus in sua Eremitani Ordinis fundatione permisit calceos deferre, vt constat ex illis Regulæ verbis: vestimenta verò, & calceamenta, quando fuerint indigentibus necessaria dare non differant; & ipsemet S. Pater eos detulit, prout in serm.* 42. *de sanctis enarrat: non tamen suos Eremitanos Fratres ad eos semper deferendos obligauit, iustum esse concipiens, non eum defraudare à mortificatione nudipedu, qui spiritum, & sanctitatem pro eo obseruando haberet.* Ex quo pariter patet non esse calceos in Regula (posito quod veniant per ly *calceamenta*) absolutè præscriptos, tamquam ab omnibus deferendos, & eo fine, vt nudipedium conseruaretur, hoc est pro indigentibus, & in solatium necessitatis permissos. Vndè concludo tam sandalijs, quam integris calceis vti, non contrariari, sed esse Augustinianæ Regulæ conforme.

840 Quo verò ad Constitutiones difficultas oritur ex illis Ratisponensium Constitutionum de 1284. verbis: *Præter hæc autem vnum scapulare, & calceamenta necessaria iuxta possibilitatem loci, alicuinis ex dictis Fratribus non negentur*, quibus calcei demandari videntur. Verum & hoc statutum nihil plus explicat, quam præcedens ex Regula *Calceamenta, quando fuerint indigentibus necessaria &c.* nomen quippe commune tum ad calceos, tum ad sandalia. Esto tamen, quod absolutè integri calcei hic omnibus demandentur, parum de his curandum, cum agatur de Constitutionibus post septem centum, & amplius annos, & post vnionem generalem innouatis, in quibus iuxtà temporum diuersitatem potuerunt quoad hoc statuta mutari. Satis est, quod vt *num.* 447. vidimus cum Cardinale Seripando, multa, quę in Augustinianorum antiquioribus legibus continebantur, *bona illa, & quidem iusta mandata, sed quæ tum Eremo potius, & austeriore illa Eremitarum sanctá rusticitate, ac disciplina congruerent, quam cum Ciuitatibus, & locis* (in quibus nunc degunt) *illa quidem tamquam diù antiquata*, abrogata fuerint, & ex legum codice expuncta, vt concipiamus inter ea abrogatum nudipedium, quod alias in Ordine viguisse certum ex dictis.

841 Sed quid si nudipedium à suprapositis Constitutionibus magis permitti, & supponi, quam negari ostendam? Sic in ipsis *cap.* 24. *de vest. & qualit. vest.* disponitur: *Subtelares omnium sine subere erunt aperti, nisi qui deferuntur intrà claustrum, qui possunt esse clausi. Planellas nullus portare præsumat. Inhibemus autem caligas cum pedulibus, & curiosa.* Et iterum loquendo de Priore: *Prouidere omnibus in pelliceis, vel nocturnalibus calceis nisi infirmi fuerint, non cogetur: debent tamen Priores, & Procuratores illis intendere, qui vacant assiduè diuino operi, vt habeant nocturnales calceos, si facultas domus permiserit.* In additionibus postea Thomæ de Argentina sic. *Iam concedimus Prioribus, vt cum suis Fratribus indigentibus possint dispensare de portanda pellicea de pellibus Syluestribus, ità tamen cooperta, quod non videatur, & vt calceamenta cum subere portare possint.* Quid modò hæc importent, perscrutemur. Et iam subtalares calepodia, siue soccos ostendimus *num.* 804. & 806. ex ipsis Auctoribus calceatis Henrico de Vrimaria, Ægidio Viterbiensi, ac Herrera, præter Ianuensem in *suo Catholic.*, Bordonum, & Smaragdum, qui ad *cap.* 55. *Regul. S. Benedicti* caligas pro subtalaribus, siuè soccis explicat. Caligæ per ipsos Patres Calceatos ad tibias spectare prętenditur. Pedules verò sunt pedum tegmina, vt pluribus probat Nigronus *de Calig. cap.* 2. *num.* 43. Nocturnales calcei certè commodiores esse debebant, & diuersi à subtalaribus, seu integri. Si ergò subtalares omnium aperti esse debebant, & clausi, seu integri solum intra claustra permittebantur. Si caligæ longæ, & quod magis est cum pedulibus inhibentur. Si calceos nocturnales solis infirmis prouidere tenentur Priores; si super calceamentis cum subere dispensare Prioribus conceditur, quis non videat in his omnibus expressum nudipedium? Pedes, quos caligis longis, & cum pedulibus cooperire non permittitur, & quorum subtalares sunt aperti, sunt ne calceati, an discalceati modo explicato?

842 Probo modo id ex duplici capite, primò ex Patrum Calceatorum sensu. In Prouincia Peruana cum ageretur de Reformationis conuentu designando, vbi solis sandalijs vterentur Fratres, vt vidimus *num.* 812., & 813. quia nonnulli aduersabantur, inter alia, quæ ad talem Recollectionem decernendam fuerunt adducta, hoc argumento, quod Constitutionibus Ordinis, (quas quoad rem præsentem videre est *num.* 451.) ea Reformatio Discalceatorum non repugnaret, resoluta fuit, & decreta iuxta Bernardum Torres, qui in *d. Chronic. Peruan. Prou. lib.* 2. *cap.* 2. refert Recollectionis propugnatorem sic locutum fuisse: *No bo de embaraçarme Padres nuestros in probar lo que se dee suponer; porque saria confondir la luz con las tinieblas, y ponerse en presencia del Sol à disputar se es dr dia. Que el instituto Recoleto assi en N. Religion como en las de mas, que le ban admitido sea santissimo, y vtilissimo a la Iglesia Catolica, que no sea contrario a nuestras sagradas Constituciones, ni a las Bulas Apostolicas, esto no se deue persuadir como dudoso, sino creerse como cierto.* Et iterum: *Si la nueua Recolecion desamparasse la obseruancia de nuestra Regla, constituciones, y leyes, seria cierto que destruia nuestra antigua Religion introduciendo otra nueua: pero no es assi, porque principalmente professa obseruar nuestras mesmas le-*

leyes con mas feuero rigor que nos otros &c. A este mira la descalçez, a este la aspreza del habito &c. Vnde hoc intuitu, quod non repugnaret Constitutionibus, fuit inquam ea decreta Reformatio: *Sennalamos por primer Conuento al que tenemos fondado en la Villa de Misque pues para ello nos dan licencia nuestras Constituciones.6. part. cap. 24.§. verum cum sciamus*. Ergò ex Patrum Calceatorum sensu sandalijs calceari non repugnat Ordinis Constitutionibus.

843 Quod si dicatur eumdem scribere *cap. 7.* nudipedium posteà sublatum, *porque à luz mas sosegada se a conocido que estas austeridades no son de nuestro instituto confirmado por la Sede Apostolica segun que generalmente se obserua en la Religion, que absolutamente se llama de Eremitaños de N. P. S. Augustin, y se contiene en las Constituciones generales d' esta Orden*; iam ex se quilibet prudens dignoscet id ab eo dictum pro tam laudabilis consuetudinis reuocatione excusanda; cum ex vna parte non sit assignabile quid de nouo emerserit, per quod cognitum fuerit aduersari nudipedium Constitutionibus, quod illis prius conformari resolutum fuerat; eo quod hæc permittant, vt dictum, & videre est *cit. num.* 451. Prouincijs, & Congregationibus statutis particularibus rigorosiorem vitam, & austeritates sibi præscribere; & ex altera, cur nudipedium ibi abolitum non iam in causa fuerit repugnantia cum Constitutionibus, sed vniformitas in modo incedendi, vt in eiusdem Prouinciæ Peruan. *Hist. fol.12. col.2., & 3.* testatur Ioannes Grisalua *porque la necessidad hauia obligado a que algunos traxessen çapatos, parecio conueniente para la vniformidad el mandar que todos vsassen dellos*. Vnde firma manet assertio, quod nudipedium Constitutionibus Ordinis non contrarietur.

DVBIVM XII.

An probabile sit, quod S. P. Augustinus aliquandò nudipes incesserit.

844 DE probabilitate quæro, & quia eodem fine loquor, quo locutus sum *dub.9.* & quia calceatū eum fuisse probant Marquez *cap.22.§.3.* Herrera *resp. pacific.4. num.167. & 168.* Petrus de Campo *d. p.1. lib.2. cap.22.* Io. Gonzalez de Critan. *in epit. vit. S. Aug. cap.2. §.1.* Carolus Moreau *in Vindic. p.3. cap.2. & 3.* M. Lupus *d. quæst. quodlib. cap.18.*, Torellus *in centur. centur.1. cap.1. pag.29.*, & *in sæcul. August.390. num.9.* tum ex Possidij in eius vit. *cap. 22.* verbis: *Vestis eius, & calceamenta, & lectualia ex moderato, & competenti habitu, nec nitida nimium, nec abiecta plurimum*; tum ex alijs eiusdem S. Patris *sermon.42. de Sanctis*, ibi: *Calceamenta quid sunt? calceamenta, quibus vtimur coria mortuorum sunt nobis tegmina pedum*. Et iterum: *Ego, inquis, Euangelium impleo, quia nudo pede ambulo: tu potes, ego non possum*. Nec repugno.

845 Probabile nihilominus dico, & saltem quandoque excalceatum incessisse; primò, quia mox adducta nō minus verificari possunt de integris calceis, quam de sandalijs, cum calceamentum sit ex dictis *dub.1.* vtrisque commune; nec est maior ratio, cur ea verba intelligenda sint in vno sensu potius, quam in alio; non obstante quod dicantur *tegmina pedum*; quandoquidem id & de sandalijs dici posse iam est *num. 832.* probatum; nec vnquam probabitur locutum ibi Augustinum de calceamentis totum pedem tegentibus; etiam si *lib. 2. de consens. Euangelist. cap. 30.* de sandalijs loquens dixerit, quod *per ea neque tellus sit pes, neque nudus ad terram*: quin potius, cum verba *neque nudus ad terram* indicent, & per sandalia pedem quoad illam partem tegi, quod *vt d. num. 832.* diximus, sufficit, vt pedum tegmina dicantur; & hæc in mente habere potuit, dum est ibi locutus; eo magis cum ad suum intentum, quod erat ex calceamentis, quæ sunt coria mortuorum, ad mortuis operibus renuntiandum hortari, parum referret, quod totū, aut partem pedis tegerent. Et si de integris calceis intelligenda sint, ad summum probant pro tempore, quo fuit Episcopus eos gestasse, cum & Possidius ibi loquatur de Augustino Episcopo, vt supra *num.531.* cum Marquez, & Barbosa adnotauimus; & ipse Augustinus ea de se iam Episcopo dixerit; ex quo non sequitur, quod & in statu Monachi eos gestauerit, vel in Eremo, atque in Hipponensi monasterio sandalijs non vsus fuerit; eo modo quo contra Canonicos Regulares in *Vindic. pro D. August. Monach. lib.3.§.6.* sic argumentatur Ioseph Sabbatinus: *Sed esto Sanctissimus Pater Birris, ac linteo iam Episcopus vsus sit. Num propterea eumdem Monachum egisse aliquando negabimus? Nam quæ sit hæc Aduersariorum illatio iudicio permittimus candidi Lectoris. Augustinus Episcopus Birro coopertus linteatus incessit. Ergò numquam alio habitu, & moribus, quam Clericorum vsus est. Non ne potuit antequam Episcopus inauguraretur esse Monachus, alioque cultu, ac vestibus vti? ita sanè*; & etiam argumentantur Pleneuaulx in *Prim. August. lib.2.cap.7.* & Herrera *resp.4.n.29.* Et ea tandem verba *Tu potes, ego non possum*, si illa protulerit Augustinus, vt responderet cuidam se Euangelium implere iactanti, eo quod nudipes omninò incederet iuxta Matth. & Lucam, apud quos calceamenta prohibita leguntur, & totale nudipedium demandari videtur iuxta dicta *dub. 3.* vel saltem demandari intellexerunt Monachi, vt ad illa verba Cassiani *lib. de habit. Monach. cap. 10. Calceamenta verò veluti interdicta euangelico præcepto recusantes*, obseruat Alardus Gazeus. *Quæ verba* (sic ille) *Monachi illi sic accipiebant, vt indè colligerent calceamentorum vsum Apostolis, & eorum sectatoribus, idest Monachis fuisse interdictum, & proindè nudis, & discalceatis pedibus incedendum esse*; Cum inquam protulerit vt illi, qui totale nudipedium obseruabat responderet, stare potest, quod sandalijs vteretur Augustinus; illis namque calceatus potuisset vtique, & verè respondere: *Tu potes, ego non possum*, idest pede omni-

nò

nò nudo incedere; Et ſic ex ſuprapoſitis rationibus non minus probabile eſt, quod ſandalijs, quam quod integris calceis vſus fuerit S. P. Auguſtinus.

846 Secundò, quia calceamenta, quibus calceatum ſe dicit Auguſtinus, ſandalia potius videntur, quam integri calcei. Et probo, quia, cum *d. ſerm.* 42. dixerit; *Nam de his calceamentis, quibus calceati ambulamus, conſolatur me idem ipſe Dominus meus; ſi enim ipſe calceatus non eſſet, non de illo Ioannes diceret: Non ſum dignus corrigiam ſoluere calceamentorum eius*, oportet, quod fuerint calceamentis Chriſti, ſeu de quibus ibi Ioannes, vniformia; Secus ſi diuerſa fuiſſent, non benè ea in exemplum adduxiſſet Auguſtinus; nec eſſet quomodo poſſet indè ſuper proprijs calceamentis conſolari. Sed calceamenta Chriſti, & de quibus ibi Ioannes, erant vera ſandalia, vt toto *dub.* 4. probatum eſt. Ergò dicendum videtur, quod Auguſtini calceamenta, in quibus ſe ipſum conſolabatur exemplo calceamentorum Chriſti, ſandalia fuerint. Coroborat illationem Benedictus Heftenus *diſquiſit. Monaſt. lib.* 5. *tract.* 5. *diſq.* 1. ibi. *Apertè colligitur communem fuiſſe morem calceos portandi, cuius etiam Chriſtus tenax, & obſeruator fuerat. Quæ Auguſtini collectio eſt ſerm.* 42. *de ſanct. De ijs calceamentis, quibus calceati ambulamus conſolatur me idem Dominus meus; Si enim ipſe calceatus non eſſet, non de illo diceret Ioannes. Non ſum dignus &c. Sed quomodo calceatus vel Chriſtus vel Apoſtoli? non noſtratibus calceis, qui totum tegant pedem, ſed ſandalijs, ideſt ſoleis, quæ ſolam muniunt pedis plantam*. Sicut & Sebaſtianus Baradius eodem modo in *concord. Euangel. tom.* 2. *lib.* 1. *cap.* 9. Auguſtini, & Ioannis verba explicans.

847 Tertiò, quia cum Monaſtica vita, quam ipſe amplexus eſt, & in Africam inuexit; fuerit ad inſtar Monachorum Ægypti & Mediolani, vt *dub.* 3. *quodlib.* 6. qui nudipes, ſaltem ſandaliati incedebant per dicta hic *dub.* 6. ratio ſuadet, quod & in hoc illis ſimilis fuerit; nec apparet fundamentum aſſerendi, quod in habitu, & non in calceamentis eos ſit imitatus. Quartò ex imitatione vitæ Apoſtolicæ, ad quorum Regulam etiam quoad calceandi formam ſe ſuoſque inſtituit Auguſtinus teſte Proſpero Stellartio Auguſtiniano calceato in ſua *Auguſtinomachia lib.* 2. *diſſert.* 7. vbi quærens qualitatem calceamentorũ Auguſtini, ſic habet. *Sed quæ, & qua forma? Nempè qualia adſumere iuſſus Petrus in carcere, cum intempeſta nocte monentis Angeli vocem audijt: Præcingere, calcea caligas tuas, circumda tibi veſtimentum tuum. Solutam togam cingulo ſtringit, calceos induit, pallium ſumit. Togam, cingulum, pallium qualia fuerint hactenus oſtendi ſatis. Calceos nondum. Quos ſi in Apoſtolorum Principe inuenero, de Auguſtini calceamentis nulla penitus dubietas relinquetur, quandoquidem ſtatuit viuere ſecundum regulam ſub Sanctis Apoſtolis conſtitutam*. Cum enim Apoſtolorum calceamenta, & Petri caligæ ſandalia fuerint, vt iam ſæpè probatum eſt, his & Auguſtinum vſum fuiſſe euincitur. Et hoc adeò benè ſequitur ex dicto modo viuendi ſecundum Regulam Apoſtolorum, vt Macedo *tom.* 3 *collat.* 8. *diff.* 1. *cap.* 3. *pag.* 587. *col.* 2. idem putauerit de Auguſtino dicendum, etiam ſi Canonicus Regularis, & non Monachus per ipſum (non tamen rectè) extiterit; *Cum enim* (ſic ille) *Auguſtinus Canonicus Regularis fuerit, iiſque Regulam dederit ad formam viuendi Apoſtolicam comparatam, oportebat ijs ſe in veſtitu, & calceatu conformare. Vndè probabile iudico Auguſtinum ſandaliatum inceſſiſſe, eumque incedendi modum ſuis etiam Canonicis præſcripſiſſe.*

848 Confirmo dupliciter. Primò, quia ſic teſtatur Scriptor inſignis ex Patrum calceatorum numero, Ludouicus de Angelis *lib.* 4. *de vit. & laud. S. P. Aug. cap.* 4. dicens: *Sic pedibus Auguſtinus ambulauit, vt ſuos informauit Africanos Monachos, qui ſi officio fungerentur clericali, calceamenta corij; ſi laici eſſent caligas geſtabant, quæ ſunt ſandalia pedibus immiſſa, aut caligulas, ideſt paruas ſandaliolas, ſuper pectus pedum alligatas, aut ſoleas; vel ſi valetudo permitteret, nudos pedes*. Hinc enim apparet, quod in ſtatu clericali calceamenta corij, in ſtatu laicali monaſtico ſandalia adhibuerit. Secundò, quia alter item celebris calceatus Scriptor Petrus de Campo *p.* 1 *lib.* 2. *cap.* 22. *Hiſt. Ordin.* dum Auguſtini excuſationem publicam, & dolórem ſuper eo, quod non poſſet Epiſcopus excalceatus incedere vt *ſup. num.* 828. diximus, ſic explicat *I pienſo que ſu dolor era el eſcandalo paſſiuo de algun inconſiderado que en las comunidades no ſon los menos, i anſi parece ſe purga en el pulpito i deja por eſcrito ſu deſcargo*. Et iterum *I el otro por el dolor, y pena, que ſentia, o la eſcuſa que daua de ſu impoſſibilidad a los que parecieſe hazia mal eño andar deſcalço come pedia ſu eſtado de Frayle aunque ya Obiſpo*, haud obſcurè inſinuat, quod ſaltem in monaſterio Tagaſtenſi, vbi Eremitam agebat nudipes inceſſerit, vt ſtatus Monaſticus poſcebat.

849 Poſſet & idem colligi ex eadem reſponſione, *Tu potes, ego non poſſum*; ſiue enim hic accipiatur pes omninò nudus, ſiue ſandaliatus, deducitur, quod aliquando nudipedium hoc vel illo modo acceptum coluerit, cum nemo cordatus ſit, eo magis ſi Monachus, quid aliquam aſperitatem, ſe ſubire non poſſe declaret, quam nunquam ſit expertus. Poſſet & alijs tum rationibus, tum coniecturis comprobari: Sed quia Auguſtiniani nudipedij probabilitatem tantummodo intendo; & hæc ex dictis ſufficienter apparet; ne alia adducendo quid plus probare videar, non vltra progredior. Et concludo, quod quandò conſtaret Auguſtinum inceſſiſſe ſemper integrè calceatum, *quia non poterat nudis pedibus ambulare* (verba ſunt Herreræ *reſp. pacif.* 4. *nn.* 168.) *permiſiſſe tamen alijs, qui poſſent*; Et ſic etiam nudipedium eſſe Auguſtiniano inſtituto conforme, vt hactenus probatum eſt.

850 Quod adhuc & tandem ſuaderi poteſt ex pluribus, varijſque antiquis picturis, tum

Sanctorum, tum aliorum Ordinis Religiosorũ, quarum cum sandalijs integrum volumen in nostro Romano Archiuio asseruatur; cum enim illis sit multum deferendum per Menoch. *cons.*1110.*n.*26. Molan. *Histor. Sacr. Imag. lib.* 2. *cap.*5. *col.*2. *in princip.* & Rot. in *Florentin. Porticus.*12. *Iunij.*1629. *coram Queipo*. Vndè non solum probatio ducta ab armis sculptis, vel pictis in monumentis, domibus, & Capellis attẽditur. Bald. *cons.*310.*lib.*5. quem sequitur Rota in *Comen. habitus Iunij* 1610. *coram Pirouano.* & in *Toletan. habitus.* 14. *Martij* 1625. *coram Merlino*. Barbos in *cap. cum causa. de test. & attest. num.* 7. & si fuerint in Ecclesia patronata, valdè iuuant ad probandum beneficium esse de iurepatron. eius familiæ, cuius armorum, siuè insignium sunt picturæ. Anchar. *cons.* 113. *nu.* 4. Rip. in *cap. Cum Ecclesia Sutrina. nu.* 97. *de caus. possess. & propriet.* Lambert. de *iur. patron. lib.* 3. *q.*5. *art.*4. *n.*2. Rot. *decis.*13. *nu.*3. *vers. & plurimũ mouebant p.*1 *recent.* Barbos. de *potest. Episc. lib.* 3. *allegat.*72. *n.*52. Sed etiam ex ipsis, antiquis scilicet picturis veneratio Sanctorum probatur, Pignatellus *consultat. canon. cons.* 242. *n.*11. Vbi ex ipsis non minus, quam ex scripturis, ac libris alijsque monumentis desumi validum argumentum sanctitatis alicuius, & exemplicat in pluribus, & S. Isidoro Agricola, quem sitienti Domino suo excitasse fontem aquæ stimulo bouis, quem gerebat, ex antiquis imaginibus id exprimentibus, probatum fuit ex Fortunat. Scacch. de *not. & sign. sanctit. sect.* 9. *cap.*6. Et in specie ad probandum Christi, & Apostolorum nudipedium argumentantur ex eorum Imaginibus, ac picturis antiquis. S. Bonauentura, Cornelius à Lapid. Paulus Arringhus vt *supr. dub.*4. & præter eos Molan. de *Sacr. Imagin.* Balduinus de *calceo cap.* 26. & alij. Cum inquam præfatis Sanctorum Ordinis sandaliatis antiquis imaginibus sit deferendum, probant vtique consuetum in ordine nudipedium etiam post vnionem generalem, qua Imagines prædictæ sunt omninò posteriores; & consequenter Augustiniano instituto conforme, sicut ab initiò diximus; Et sic tam sandalia, quam calceos Eremitarum Ordini congruere.

QVODLI-

QVODLIBETVM DECIMVM DE LEGIBVS EREMITARVM S. AVGVSTINI.

851 Nomine legum intelligimus hic cum Suario *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 1. cap. 2. n. 2.* normam quamdam, quæ necessitatem aliquam operandi imponit; per hoc enim lex distinguitur à puro consilio, vt præter alios ipsemet Suarez probat *lib. 5. de Leg. cap. 4.* Atque adeò agendûm de Regula, quæ propter dictam rationem nomine legis nuncupatur ab eodem Suarez *d. cap. 2. nu. 2.* Lezan. *qq. Regul. tom. 1. cap. 7. nu. 2.* Caramuel in *Regul. S. Bened. lib. 1. disp. 2. nu. 15.* Donat *rer. regul. tom. 3. tract. 1. q. 4., & 5.*, & alijs apud Iulium Nigronum in *Regul. communior. Societ. Iesu in tit. part. 1. Regul. n. 4.* Deinde de Constitutionibus, & Statutis, quæ idem cum legibus sunt, & solo nomine differunt, vt Donatus *ibid. tom. 1. tract. 1. de legib. in genere. q. 3.* Quibus tandem aliqua de Ordinationibus, & præceptis subnectentur. Et vt à prima exordiamur, sit

DVBIVM. I.

Quid, & quotuplex D. Augustini Regula?

852 Etsi ferè omnes supponant cum D. Isidoro *6. Æthymolog. cap. 16.* relat. *in dist. 3. cap. Canon.* Regulam ab eo dici, quod rectè ducat, neque aliquem aliorsùm trahat; vel cum alijs apud eundem Isidorum, ab eo quod regat, vel quod normam viuendi præbeat, vel prauum corrigat. Quod coincidere videtur cum eo; quod habet Beda *tom. 8. in comment. super lib. Boetij de Trin. col. 2.*, quod nempè Regulæ dicantur à regendo, quod nos regant, docendo quid vitare, quid facere debeamus, vt supponunt inter alios quamplures Suarez *d. tract. 8. lib. 1. cap. 1.* Lezan. *eod. cap. 7. nu. 2.* Donat. *ibid. tom. 3. tract. 1. q. 1., & tom. 4. tract. 14. q. 15. num. 5., &* Nigronus *loc. supr. num. 5.* Vnde possumus idem de hac S. Augustini Regula firmare, sicuti in terminis de ea sentiunt Hugo de S. Vict. *in cap. 1. eiusd. Regul.* & Humbertus *in Proem. cap. 7.* qui eam à regendo modo iam dicto, Regulam appellant. Quia tamen, vt bene obseruat Suarez *eod. cap. 1. nu. 4.* iuxtà hanc S. Isidori explicationem potest ratio Regulæ competere, & Religionum Constitutionibus, cum & ipsæ sint norma perfectè viuendi, seu habeant dirigere, ac corrigere, assignanda videtur ratio specialis eius normæ viuendi, quæ per antonomasiâ Regula vocatur.

853 Etomissa definitione, quam tradit Antonius à Spiritu Sancto in *Director. Regul. tract. 3. disp. 6. sect. 2. n. 178.* nempe quod sit *mensura eorum, quæ ex vi votorum tenentur exequi Religiosi*; & quia non satis explicat Regulæ formalitatē, & quia Constitutionibus est, & ipsa applicabilis; sicuti & alia, quam refert Donatus *d. q. 1. Constitutio*, scilicet, *Ecclesiastica approbata à S. Papa, qua omnes actus Religiosorum diriguntur ad finem Regulæ*; nam licet verum sit, quod Papæ approbationem Regulæ inuoluere debeant, cum à nullo, præterquàm ab ipso possit norma vlla rectè viuendi prò Regula approbari *cap. nimia. de Religios. domibus*; plures sunt Ordinum Regularium Constitutiones, quæ à Sede Apostolica approbatæ sunt, & tamen à Regula discernuntur. His, inquam, omissis, videtur sic cum Thoma à Iesu *de var. regul. Carmel. part. 2. dub. 1. infin.*, & Peyrin. *in regul. Minim. in tit. q. 3. n. 1.* posse in specie describi: *Norma recta viuendi à S. P. Augustino tradita, & ab Ecclesia approbata, dirigens ad charitatis perfectionem secundùm vota essentialia, & alias obseruantias ipsius proprias.* Hæc enim formalitas solius Regulæ propria est, quatenùs Regula importat, vt habent Sua-

rez *d. nu.* 4., & Bordon. de *profess. regul. cap.* 2. *nu.* 13. *in tom.* 5. specialem normam, seu collectionem præceptorum à primo Fundatore Religiosi status traditam, & tanquàm fundamentum modi viuendi in tali Religione.

854 Quo autem ad numerum Regularum difficile est, quid certi asserere. Et præter eam, quæ modò circumfertur, & de qua sacri Canones, communisque est pluribus Ordinibus, duas alias ab Augustino traditas tenent ex Eremitana familia non inferioris notæ homines, & quas videre est in fine *tom.* 1. Operum D. Augustini. Magister Ambrosius Coriolanus inter cæteros enixè docet tum in *vita S. Augustini*, tum in Commentarijs super eisdem Regulis, tum in Defensorio, atque in *Chronica Ordinis* tres ab eo compositas: primam, prò Eremitis in Monte Pisano: Secundam, quam simul cum prima fecit, & eisdē primò tradidit, subinde alijs Eremitis in centum cellis existentibus; & tertiò Fratribus in primo, & secundo monasterio ex Aphrica congregatis; quamque propter primam, cum adhuc existeret in Monte Pisano, fecisse dicit, quoniam in prima formam, & modum orandi prætermiserat: & tertiam, postquàm factus est Episcopus, quam Fratribus Eremitanis, & Clericis, voluit esse communem.

855 His tamen eius dictis non adhæreo, tum quia de duabus primis Regulis nil certi habetur, tum quia tertiam fuisse ab Augustino iam Episcopo conscriptam non probo, vt infrà ostendetur. Verum illis duabus prioribus Regulis suppositis, dicere possumus cum Torello *ad ann.* 389. *num.* 76. tres Regulas D. Augustini circumferri, quia tribus vicibus Regulam suam ille Eremitis conscripsit, substantialiter tamen vnā esse, hoc est ex duabus illis completā tertiam, vt iam obseruauerat idem Coriolanus, dum in *Præfat.* ad primam Regulam, sic, eo quod vna complementum alterius esset; omnes vnam solam Regulam appellauit: *Sic istas duas regulas* (primam scilicet, & secundam) *cum vna sit supplementum alterius, & vtriusque vnus sit finis, vnam Augustinus nuncupauit* in quodam sermone de moribus Clericorum, *& tertia edita fuit in vtriusque supplementū. Ideo illa acceptata, approbata, & confirmata, & vtrisque tàm Eremitis, quàm Canonicis obseruāda tamquàm veris, & legitimis Augustini filijs ab Ecclesia tradita est; etenim sicut in retractatione exordij interpretationis nostræ in secundam Regulam in calce eiusdē interpretationis posita asseruauimus, hæc perfectior, complectior, discretior, & humanæ fragilitati coaptabilior est: quarè absonum non foret, vt simul cum alijs vna Regula diceretur, quia quamquàm tria sint Opuscula, vnum tamen ad aliud ordinatur, & duo prima ad tertium, & tria omnia ad vnum eundem finem contendunt.* Nec improbabile est, quod Augustinus aliquam viuendi normam primò, & secundò Eremitis tradiderit, & tandē vtramq; sub meliore forma in tertia concluserit, vt idem Coriolanus in Vit. S. Augustini sic scripserat: *Et duos priores viuendi modos, quos suis dederat Fratribus, in vnam redegit Regulam, quam & Fratribus, & Canonicis iussit esse communem. Hæc nempè tertia est, quæ à Maximis Pontificibus inter Canones recepta est, & approbata.*

856 Hoc certum, quod illæ duæ Regulæ *nihil speciale continent* (sunt verba Suarij *tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 14.) *quod incerta*, seu tertia, *Augustini Regula non contineatur præter ea, quæ in Regula secunda habentur de Ordine psallendi, & recitandi Diuinum Officium, quæ statui fortassè potuerunt ab Augustino: sed propter illa non oportet Regulas multiplicare; satis est enim, quod in sua Regula Augustinus posuit: Orationi instate horis, & temporibus constitutis &c. & infrà: Psalmis, & hymnis cum oratis Deum &c. & nolite cantare nisi quod legitis esse cantandum &c.* Quo vltimum Coriolani dictum non improbabile redditur. Siue ergò ità fuerit, siue hanc solam, quæ tertia dicitur, Augustinus composuerit de hac sola est sermo in præsenti.

DVBIVM II.

An sub eà vixerint primi Augustiniani.

857 NEgari id posse non credo, quotiescumque constiterit eos sub Regula vixisse, cum alia assignabilis non sit, quam obseruare potuerint. Et quod sub Regula vixerint, constat euidenter ex Possidio, sic de Augustino in eius *vit. cap.* 5. loquente: *Factus ergò Presbyter monasterium mox instituit, & cum Dei seruis viuere cæpit secundum modum, & Regulam sub Sanctis Apostolis constitutam.* Si enim vixit ibi Augustinus secundum Regulam cum Dei seruis, scilicet Monachis, tum propter dicta *quodlib.* 1. *dub.* 6. tum quia nondum erant instituti Clerici, vt patet *ibid. dub.* 11. *num.* 100., & 101. dubitandum non est ibi Regulam aliquam ab eis Monachis obseruatam. Vnde S. Birgittæ dictum à B. Virgine, vt in *Reuelat. lib.* 5. *cap.* 18. regulariter, & ante Episcopatum vixisse Augustinum: *Nam B. Augustinus regulariter vixit ante Episcopatum: sed in Episcopatu non reliquit regularem vitam, quamuis ascendit ad maiorem honorem*; hoc est secundum Regulam, à qua regularis vita denominatur. Et ita ex hoc Possidij loco tenent Suarez *d. lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 18. & Riccard. Cenoman. *in antidot. contrà Erasmi censuram in fin. tom.* 1. *Oper. D. Augustini impreß. Venetijs* 1552.

858 Suadetur etiam, quia, vt ex eodem Possidio *ibid. cap.* 25. habemus, indisciplinationes, & transgressiones fratrum, idest Clericorū *à regula recta, & honestate arguebat*, scilicet Augustinus. Quo apparet, fuisse apud eos Regulam, vt infert Pennotus *Histor. tripart. lib.* 1. *cap.* 18. *num.* 11., ex cuius transgressione possent illius violatores argui. Nec satisfacit responsio Nicolai Desnos in suo *Canonic. Sæcul. & Regul. lib.* 3. *cap.* 22. dicentis, hic non accipi à Possidio Regulam monasterij, eo quia Possidius non habeat simpliciter indisciplinationes à

Re-

Regula, sed *à regula recta*, *& honestate*: non inquam satisfacit, primò quia potius à speciali adiectiuo, *recta*, declaratur ibi sermonem esse de Regula Monastica, quæ ex eo quod dirigat, & regat, *recta*, fortasse, & propriè ibi dicitur. Secundò, quia constat ex contextu Possidij, habuisse tunc Clericos D. Augustini normam certam viuendi, quæ sanè monasterij Regula dici debebat; sic enim ibi *dict. cap.* 25. *Suos instituerat, ne quis iuraret, nec ad modicum quidem. Quod si prolapsus fuisset, vnam de statutis perdebat portionem; numerus enim erat suis secum commorantibus, & conuiuantibus poculorum præfixus*; vbi patet, eos sub certa lege vixisse. Quare, dum statim subdit Possidius, indisciplinationes à regula recta redarguere solitum Augustinum, non est, cur de Regula monasterij nequeant ea verba intelligi; ni fortè accipiat in sua assertione Desnos pro Regula monasterij hanc Regulam indiuidualem, quæ modò tertia dicitur, & quæ modò à tot Religionibus obseruatur; in hoc enim sensu puto & ego verissimè negatum à Desnos importari hanc Regulam à verbis Possidij, cum in Regula Augustiniana nullatenùs præfigatur poculorum numerus, nec iuranti vnum ex illis detrahatur: cum quo tamen stat, quod aliquam certam normam, & viuendi legem habuerint Clerici, vt eadem Possidij verba satis conuincunt, & ex eisdem benè argumentatur Cœnomanus in *allegat. antidot.*; Sicut & ex his ipsiusmet Augustini in *serm.* 1. *de commun. vit. Cleric.* verbis *Noueram, & noui omnes, qui mecum viuerent, nosse propositum nostrum, nosse legem vitæ nostræ*: quæ pariter Regulam aliquam apud tales Clericos viguisse, haud obscurè insinuant. Qua fortè de causa de Canonicorum Regularium Ordine loquens Eugenius IV. in Bulla quadam apud Tamburin. *de iur. Abb. tom.* 2. *disp.* 24. *q.* 4. *num.* 1., & de qua Scipio Lancellot. apud eumdem Tambur. *tom.* 1. *disp.* 25. *q.* 1. *num.* 51. dixit, *Et gloriosus Doctor Augustinus Episcopus diuinis regulis, & doctrina decorauit*.

859 Suadetur, hinc inquam, & Eremitas Augustinianos Regulam aliquam habuisse, cum credibile non sit, quod Clericis in Episcopio degentibus modum viuendi præscripserit Augustinus, & Eremitis, seù Monachis in monasterio in horto Valerij constitutis legem pariter viuendi non statuerit, & normam. Quod & probat Cœnomanus *loc. supr.* ex alia consimili inuerisimilitudine, ex eo inquam, quod Augustinus degens in monasterio ab ipso constructo, postquam factus est Presbyter, seu in horto Valerij, (vt ostensum est *d. quodlib.* 1. *dub.* 11. *&* 16.) vixerit cum socijs secundùm Regulam sub Sanctis Apostolis constitutam ex voto. Vnde subinfert, incredibile esse propterea eos caruisse legibus, seu Regula. *Nam si persuasum est* (sic ipse) *ex Superioribus tractatibus Augustinum, & sibi adhærentes Regulam primitus sub Apostolis constitutam voto firmasse, quomodò in tam sancta Congregatione sine lege, & sanctis institutis viueretur?*

860 Potest item suaderi ex eo, quod alij plerique Monachorum Institutores, vt præter Pachomium, Basilium, Cassianum, Sancti Cæsarius, Aurelianus, Ferreolus, & Columbanus suis Monachis singuli singulas Regulas præscripserunt, vt optimè obseruat eruditissimus Henricus de Noris in sua celebri *Histor. Pelagian. cap.* 3. Quarè pariformiter credendum & idem egisse cum suis Monachis Augustinum, quos ante Presbyteratum instituisse liquet ex dictis *eod. quodlib.* 1. *à dub.* 9. *& seq.* Vndè Suarez *loc. supr. num.* 17. sic idem concludit: *Ostendimus enim Augustinum, antequàm esset Presbyter, Monachorum monasterium instituisse; ergò per se credibile est virum iam valdè doctum, & perfectũ statim eis dedisse Regulam, & normam viuendi*.

861 Sed clarè deducitur tum ex D. Fulgentio, quem Regulæ Augustinianæ obseruatorem fuisse admittit, & benè Baronius dum ad *ann.* 505. de eo loquens, ait *Vt planè intelligas, quam S. Fulgentius professus est monasticam Regulam, ab ipso Augustino deriuasse*: tum ex Valentino altero Eremitarum Præfecto, qui *epist.* 256. *apud Aug.* sic Patrem suum Augustinum super Regula instrui sciscitante, *Si quid famulus tuæ Sanctitatis Frater suggesserit Florus pro Regula monasterij Pater petimus libenter accipere, ac per omnia nos infirmos instituere*. Ex quibus patet Regulam aliquam à tunc temporis Eremitis sub Augustino obseruatam; ad quam & respexisse Licentium *epist.* 39. *&* 40. *apud Augustinum*, dum de eius Monachis ait

Bibulam qui ponitis aurem
Legibus inuictis contundite pectora palmis,
Sternite membra solo, meritisque ciete dolores.
Et prohibete nefas, Deus imperat; Omnibus vnum
Admonet Antistes.

tenet Ludouicus de Angelis *lib.* 4. *de vit., & laud. S. Aug. cap.* 10. eo quod ibi attendatur ad Regulam præcipientem *sit vobis anima vna, & cor vnum in Deo*; & per leges inuictas eadem Regula intelligatur, quæ per D. Bernardum in *tract. de precept., & dispensat. cap.* 3. firma, & stabilis est. Quod idem dicendum de alijs Africæ monasterijs, quę plurima diximus cum Baronio *quodlib.* 2. *dub.* 1. ab ipso Augustino fundata, quæ sine Regula regi potuisse omninò incredibile est. Et cum nullam aliam Regulam assignare sit, quæ à Fulgentio, cæterisque Eremitis, seu Monachis tum in Valerij horto, tum in alijs Africæ monasterijs obseruaretur, præter hanc, quæ tertia dicitur, & sub qua tot Religiones militant, bene infertur cum Suarez *d. num.* 17. *in fin.* sub ea vixisse primos Augustinianos. Quæ omnia adhuc magis patebunt *dub.* 5. vbi Regulam hanc ab Augustino pro Monachis primò factam ostendemus.

DV-

DVBIVM III.

An hac Regula fuerit scripta, vel purè verbalis.

862 NVllam fuisse pro primis suis Monachis ab Augustino conscriptam Regulam vulgarunt Bernardus Vindingus *in Critic. castigat, obseruat. 3. ad tom. 1. Oper. D. August.* & Prosper Stellartius in *lib.* cui titulus: *Fundamina Religionum* eisdem penè verbis, vbi sic habet *Neque verò absurdum est monasterium à D. Augustino conditum sine peculiari forma viuendi scripta dirigi. Quanamque Regula olim in Ægypto, & Palæstina Cænobitæ simul, & Eremitæ fuerunt vsi sub Antonio, & Hilarione? Quibus legibus subditi Turonenses Martino? Mediolanenses Simpliciano & Ambrosio? Bethlemitici Hieronymo? Nulla ne viris tam Regularibus Regula? Nulla quod legatur præter Euangelium, vel Apostolicos Actus.*

863 Verùm his obstant, quæ *dub. antecedente* produximus, ex quibus non tantum apud Clericos, sed & Augustinianos Monachos Regulæ alicuius vsum, & aliqualem necessitatem intulimus. Et quoad exempla facilè redarguuntur, cum adsint Regulæ SS. Antonij, Isaiæ Abb., Serapionis, Macharij, Paphnutij, Pachomij, vt videre est apud Lucam Holsteniũ in *Codic. Regul.* & de Regulis Carithonis, & Sabbæ testatur Tamburin. *de iur. Abb. tom. 2. disp. 24. q. 2.* & de his, & alijs Benedictus Hæftenus *disquisit. Monastic. lib. 1. tract. 3. disqu. 2. 3. & 4. & tract. 4. per tot.* Ex quibus cum Monachatus ab Antonio Romam deductus fuerit opera D. Athanasij, & inde ad Mediolanenses per S. Eusebium, & ad Turonenses per S. Martinum, potest & non sine fundamento dici, quod per eosdem vna cum Monachatu Antonij fuerit, & ipsius Regula transuecta; & rursùm retorquendo argumentum, quod & primi Augustinenses scriptam Regulam habuerint. Et dato quod nullam scriptam Regulam præfati Monaci habuerint, cum antecedenter ad Augustinum suis Monachis Regulam præscripserit S. Basilius, credere non possum, quod & idem non præstiterit cum suis Monachis Augustinus vir adeò insignis, & doctus; eo magis, cum ipse ad eorumdem concordiam librum de Opere Monachorum texuerit, & Monachatum per totam Africam diffundere peroptauerit, prout *supr. 152. & num. 190.* Quod sanè sine certa, & scripta Regula, seù viuendi norma præstari nequaquàm poterat.

864 Ab his non differt Franciscus Biuarius, dum in *Comment. ad Chronic. Marci Maximi ann. Christi. 575. num. 7.* Regulam primorum Augustinensium non sceiptam, sed verbalem instructionem fuisse commentus est dicens: *Ego verbo tenùs Augustinum suos docuisse discipulos Eremiticos, seu Monasticos rigores non ambigo,* & hoc propter sequentes rationes, *cum videam nec ab Augustino, nec à Possidio, qui vniuersa eius scripta ad Indiculi formam redegit vsquam, vel le*niter *Regulæ fieri mentionem, quam tamen, si esset, quia omnium suorum manibus, & ipsius Possidij tereretur, minimè posset præterire. Inde est, quod in Codicibus veteribus, vbi Regulæ Patrum collectæ in vnum exarabantur ad vsum Monachorum, de Regula S. Augustini nulla mentio fiat, cum tamen ibi sint Regulæ Pachomij, Macharij, Basilij, Cassiani, Benedicti, Fructuosi, & Isidori.* & horum duo exemplaria Gothicis caracteribus exarata extare dicit in Cænobijs Caradigensi, & Aralanzano, iuxtà relationem Yepij *in Chronic. Benedict. tom. 1. ann. C. 546. & tom. 2. ann. C. 646.* & illud à se visum testatur in Tabulario Karadignę. 600. annos, & amplius ætatis habens. Vnde infert *Ergòne, si Augustinus Regulam dictasset, inter cæteras condignum non habuisset locum?*

865 Verùm eam scriptam fuisse deducitur ex dictis *dub. antecedente.* Posito siquidem, quod Regulam habuerint, gratis asseritur eam verbalem fuisse, & non scriptam; eo magis cum ipso viuente eius Monachatus adeò fuerit per Africam diffusus, vt de eo Possidius *c. 31.* scripserit: *Clerum sufficientissimum, & monasteria virorum, & fæminarum continentium cum suis Præpositis plena Ecclesiæ dimiserit:* de qua re videnda quæ dicta sunt *num. 190. & 191.* Ex quo per necesse infertur, Regulam scriptam eos habuisse, cum impossibile videatur, quod, si verbalis fuisset, in tot distinctis monasterijs potuisset obseruari. Et argumenta Biuarij, pace tanti viri, non probare intentum ostendo.

866 Quo enim ad secundum (nam de primo in *dub. seq.*) vellem scire, an dicti Codices sint vnum ex Euangelijs, vel an Euangelium sit, quod debuerit vna cum alijs Regulis, & ista connecti; & quam fidem faciant in Ecclesia Dei libri illi priuati, & particulares; & quis eorum collector, vt possit indè aliquid solidi deduci? sed transeat, quod alicuius sint auctoritatis, & quod ibi non reperiatur Regula D. Augustini; negatur hæc consequentia: ergò ab ipso formata non fuit: argumenta enim negatiua nullius sunt efficaciæ; & patet, nam neque refert ipse Biuarius, quod ibi legantur Regulæ SS. Antonij, Isaię, Serapionis, Paphnutij, & Monachorum Tarnatensium; & tamen non licet inferre: ergò tales Regulæ non fuerunt conscriptæ, cum eas videre quisquis possit apud Lucam Holstenium. Ergò falsa quoque illatio quoad D. Augustini Regulam, eo quia in dictis Codicibus de ea nulla sit mentio. Pręterquamquod, si in dictis Codicibus non reperitur, legitur in alijs æquè antiquis; refert enim Suarez *d. cap. 8. num. 16.* in quodam libro antiquo de quatuor Regulis ab Ecclesia approbatis in eius principio sic legi. *Regula tertia S. Augustini:* quin & in antiquioribus, vt *dub. seq.* patebit. Et his omissis, satis est, quod de ea testentur Sacri Canones, & signanter *cap. Perniciosam. 18. 2. & cap. Final. de religios. domibus*, vt probat Lancellot. in *caus. præceden. Canonic. Regul.* apud Tambur. de *iur. Abb. tom. 1. disp. 25. num. 152.* sitque per DD. communiter vna ex quatuor approbatis ab Ecclesia Regu-

lis,

lis, vt de eius existentia dubium omne tollatur. Pace tamen Biuarij, en quid de Regulis in dicto Codice Yepes ipse in *dict. tom. 1. Chronic. ad ann. 546. cap. 3.* scriptum reliquit. *Librum charactere Gothico scriptum in antiquissimo monasterio Arlanzæ à me inuentum: Fronte hoc titulo imbutus erat: Regula Patrum, etiam hodiè mihi in manibus est; exhibetq; SS. Macharij, Pachomij, Cassiani, Basilij, Isidori, Augustini, Benedicti, & Fructuosi Episcopi Regulas.* Quomodò ergò de Augustini Regula nulla ibi mentio? Nulla ergò ratio denegandi eam ab Augustino conscriptam.

867 Probatur vlterius auctoritate Marci Maximi in *Chronic. ad ann. C. 575.* vbi de S. Donato loquens habet; *S. Donatus, qui Regulam Eremitarum S. Augustini locupletiorem, mitioremq; primus in Hispaniam inuexit.* Ergò (benè infertur) scripta erat hæc Regula, & non verbalis tantummodò instructio; si enim scripta non fuisset, non apparet quomodò potuerit in Hispaniam deferri, cum spatio centum annorum, & amplius, qui ab Augustini obitu ad transitum Donati in Hispaniam effluxerunt, & ipsa effluxisset ab hominum memoria. Scriptam ergò eam fuisse dicendum; & ideò perdurasse, ac propterea potuisse in Hispaniam transferri.

868 Quia autem ex hoc textu M. Maximi infert ibi Biuarius non esse ibi sermonem de hac Regula S. Augustini, quæ tertia dicitur, eo quia, cum in se fit mitis, non indigeat mitigatione per hæc verba *Et vel hinc certò tibi, lector, eliciam D. Augustinum non eam Regulam, quæ nunc à suis obseruatur, pristinos discipulos docuisse, cum hæc & breuissima, & mitissima omnium sit, & eremum incolentibus parùm idonea, sed longè aliam, idest strictiorem, & duriorem, quam S. Donato visum fuerit temperare, ne scilicet homines ex Arrianorum consuetudine luxui dediti ab eius obseruatione terrerentur.* Et Gabriel Pennotus *in Histor. tripart. lib. 1. cap. 53. num. 3.* hanc M. Maximi auctoritatem absolutè negat, quia *Regula* Augustiniana, *vt Eremitis accomodetur non mitigatione egebat, cum sit omnium latissima, vt vel etiam sacri Canones aduertunt cap. quod Dei timorem. de stat. Monach.*, sed maxima *restrictione*, quod repetit *cap. 56. nu. 4.*, vt æquiuocatio tollatur, obseruandum est S. Augustini Regulam, & mitem, & valdè austeram esse iuxta diuersas eius acceptiones: mitem, quoad præcepta, cum nihil sub præcepto iniungat, *vt dub. 8. dicetur*; & in hoc sensu locuti sunt Canones: austeram verò, quoad consilia, obseruare ea volentibus. Videantur ad huius rei nötitiam, quę diximus *quodlib. 5. dub. 8.*

869 Interim vnum ex ipsa Regula præ cæteris seligo: *Carnem vestram domate ieiunijs, & abstinentia escæ, & potus quantum valetudo permittit.* Quid hoc austerius, si obseruandum sit, vt sonat? Vi huiuscertè nec carnes comedere, nec vinum bibere debent Regulam profitentes, qui valetudine fruuntur. Amplum sanè consilium, & dum insinuat cum valetudine mensuranda ieiunia, & abstinentias, sæpiùs absque dubio ieiunandum, & pluries à vino abstinendum esse declarat, & plura mortificationum genera amplectitur. Ità Regulam intelligebant primi Augustinenses, eis sic illam ipsius Augustini exemplo explicante, qui teste Possidio *cap. 22. mensa vsus est frugali, & parca*, hoc est oleribus, atque leguminibus, carnes tantummodò propter hospites & infirmiores admittens, *quæ quidem inter olera, & legumina etiam carnes aliquando, non semper, propter hospites, vel quosque infirmiores*, non propter se, *continebat*; & hinc quotidiè & ipsi ieiunabant, abstinebant à carnibus, vinum nisi raró gustabant, vt habet Iordanus de Saxonia *lib. 4. vit. Fratr. cap. 9.* & antè illum S. Fulgentius *lib. 6. de fide ad Petrum cap. 31. Propterea humiles serui Christi*, (de suis Monachis loquitur) *qui cupiunt Domino sine impedimento, & absque animi noxia occupatione seruire, coniugia omninò non appetunt, & à carnibus, & vino abstinent, quantum valetudo permittit* hoc est, iuxta Regulæ præscriptum.

870 Hoc item pacto hanc S. Augustini Regulam intelligit Benedictus Hæftenus *lib. 10. disquisit. 8. pag. 945. col. 1.* dum, postquàm dixit *Carnium abstinentiam, aut saltem earum vsum parcum S. Augustinus suo exemplo commendauit; vescebatur enim vt semper oleribus, aut leguminibus; interdùm autem hospitibus aduenientibus pauxillum carnis adhibebat: in Regula verò carnem ieiunijs & abstinentia domandam monebat quantum valetudo permittit*, subdit: *Atq; ex hoc capite* (seu hac de causa) *crediderim Nicolaum Tolentinatem Eremitam Augustinianum etiam in morbo tam constanter carnes, à quibus abstinebat, reiecisse, vt nec medicorum consilio, nec Prioris suasu obedientia, Prioris Generalis constrictus vix modicè gustauerit eas*: insinuans eas à D. Nicolao recusatas, vt magis, ac magis, sui Patris Regulam impleret. Nec id tantùm primi Augustinenses præstiterunt, sed & Canonici Aroasienses, qui eodem modo Regulam intelligentes carnes reiecerunt, vt idem Hæftenus ex Vitriaci relatione testatur *ibid.* per hæc verba: *Sed laudandi cum primis inter Augustinianæ Regulæ professores Canonici Aroasienses, quorum præteritis sæculis in Artensia floruit Congregatio: de qua Vitriacus in Histor. Occident. cap. 23. ait: Regulares Canonici, qui de Aroasia nuncupantur, fundamentum Regulæ S. Augustini retinentes, vt carnem suam cum vitijs crucifigerent, carnes à Refectorio suo subtraxerunt.*

871 En itaque quomodò potuerit S. Augustini Regulam mitiorem, & locupletiorem in Hispaniam transferre S. Donatus: quatenùs scilicet, dum boni illi Patres, aut putantes se ad ieiunia, & ad carnium, vinique abstinentiam, dum infirmi non essent, ex præcepto teneri; aut omninò, etsi ex consilio ea tantummodò iuberentur, adimplenda nihilominùs esse ducentes, Regulam experiebantur satis austeram, S. Donatus moderamine vtens, determinauit ieiunia, abstinentias limitauit, mortificationes præscripsit, orationum tempora designauit, nonnullaque alia veluti qui-

busdam adiectis Constitutionibus, vel addidit, vel declarauit, eo modo, quo & de facto iuxta variam Regulę acceptionem, in varijs Religionibus sub ea militantibus, plura, minoraue ieiunia, mortificationes, abstinentiæ, & rigores definiuntur. Quo pacto optimè apparet, & subsistit, quod Regulam locupletiorem, mitioremue in Hispaniam transuexerit. Vnde non est, cur verum non scripserit M. Maximus, vt volebat Pennotus, aut quod de alia Regula fuerit in sensu Biuarij ipse locutus.

Addo modo honoris gratia aliam Mag. Ioseph. Sabbatini in *Vindicijs lib.2. cap.4. §. 5.* responsionem; Intelligenda scilicet Maximi verba de Regula mitiore, vel particularibus quibusdam sanctionibus facilioribus, & mitioribus præ illis, quibus Monachi Hispanenses adstringebantur; vel de Regula ipsa, quæ cū alijs quibuscumque collata mitior est; ita vt Regula, quam Donatus intulit in Hispanias mitior fuerit illis, ex quarum præscripto Monachi viuebant, antequā illuc ipse appulisset.

872 Suadetur tandem intentum ex ipso Augustino, qui eam scripsisse significauit S. Norberto. Sic enim sub die 16. *Iunij* rem enarrat Surius, & Ioannes le Paige in *Bibliothec. Præmonstratens. part.1. lib.1. cap.4. & lib.2. cap.16.* *Visus est* (id est S. Norberto Præmonstratensium Institutori) *B. P. Augustinus, qui & auream Regulam à latere dextero illi porexit, seque luculento sermone ei insinuauit, dicens: quem vides, ego sum Augustinus: ecce habes Regulam, quam ipse conscripsi; sub qua si benè militauerint Fratres tui, filij mei adstabunt securi in extrema tremore Iudicij.* Non ergò fuit verbalis instructio, sed verè ab Augustino composita seù scripta Regula, quam primi secuti sunt Augustiniani. Et ità præter S. Antoninum, qui 3. p. *Histor. tit. 24. cap. 14. §. 2.* apertè de S. Augustino loquens ait: *in horto, quem sibi contulit B. Valerius, aliud monasterium in Ciuitate construxit, in quo cum Religiosis viuebat, & Regulam eis descripsit*, sentiunt quotquot Augustinum Regulam suis Monachis dedisse tenent, quos enumerare superfluū.

Audio quosdam instantes. Omnia hæc, & quoad Regulæ mentionem, quā de eā faciunt Sacri Canones, & quoad eius transuectionem in Hispaniam per S. Donatum, & quoad testimonium ipsius Augustini, dum dixit se eam conscripsisse, verificari posse, & subsistere, quatenùs verùm est, quod eam conscripserit Augustinus prò fæminis, seu sanctimonialibus in *epist. 109.* vndè postea cum & viris applicata fuerit, subinde ab Ecclesia approbata est, & de ea meminerunt Canones: non verò quatenùs fuerit viris primò tradita. Et ideò, licet hoc gratis dictum appareat, ex eo quod, vt visum est *dub.2.* sub Regula vixerint, quo deducitur sub hac eos militasse, cum alia nequeat assignari; nihilominùs sit.

DVBIVM IV.

An prò viris, vel fæminis ab Augustino conscripta.

873 NON prò viris, sed prò Sanctimonialibus factam S. Augustini Regulam, & eam esse, quæ in *epist. 109.* legitur, & quæ posteà viris accommodata fuit, vnum secuti Erasmum, tenuerunt Simon Verlinus in *Emendatione Regulæ D. Aug. excuss. Monachij 1618.* Bernardus Vindingus in *Critic. castigat.* Prosper Stellartius in *lib. Fundamin. Religion.* Nebridius à Mondelheim. in *antiquar Monast.* Franciscus Biuarius ad *Chronic. M. Maximi*, Hugo Menardus in *lib. concord. Regul. pag.56.* Lucas Holstenius in *Codic. Regular. in princip. ad Regul. S. August.*, quibus addi debet, & Nicolaus Desnos in suo *Canonic. secul.*, & *Regul. lib.3. cap.22.* Mirum tamen, quod relicta antiqua Doctorū sententia, vni nouatori Erasmo tot subsequenter adhæserint. *Denique* (verba sunt Cænomani in *Antidot, ad d. Erasmi censuram*) *cum tot retrò sæculis tam multi Doctores, & præclari viri hanc crediderint Regulam Augustini traditam viris, quin & Commentarijs illustrarint, simul & Sedes Apostolica approbauerit; nescio si tot proceribus Ecclesiæ neglectis quispiam inueniatur vsque adeò insani cordis, vt vni Erasmo, Monachorum nomen, tam grauiter infestanti, adhæreat.*

874 Cæterùm, cum leuibus coniecturis innitantur, facile erit contrarium ostendere. Et in primis intelligere nequeo, quomodò benè inferatur ex eo quod in *epist. 109.* prò Monialibus reperiatur, Regulam hanc non fuisse prò viris conscriptam, sicuti præter nonnullos ex adductis inferunt Bellarminus *de Scriptoribus Ecclesiasticis, verb. S. Augustinus in obseruat. ad tom.1.* dicens *Et quidem ex tribus Regulis sola tertia est certa S. Augustini, sed fæminis data non viris; habetur enim in epist. 109.* & Philippus Labbe pariter in *dissert. de Scriptor. Ecclesiast. tom. 1. verb. S. Augustinus ad tom.1. editionis Antuerpiens 1577.* vbi: *Regula S. Augustini fæminis data, non viris ex epist. 109.* Eo enim modo quo valet affirmatiua, datam scilicet esse fæminis quia in d. epistola legatur; ità non videtur subsistere negatiua, seu non datam esse viris, cum his potuerit priùs dari, deinde & illis. Admittitur ergò ex epistola illa probari datam esse Sanctimonialibus, sed nequaquàm concedam non datam propterea viris.

875 Dicent fortassè, valere consequentiam, quia cum eius Regulæ, quæ prò viris circumfertur, nec meminerit Augustinus in Retractationibus, nec Possidius in Indiculo Operum D. Augustini; atque adeò nullibi habeatur, quod viris data fuerit; & aliàs reperiatur solummodò in *d. Epist. 109.*, optimè inferri datam fæminis, & non viris. Et hæc est tota eorum vis. Verùm non probant hæc intentum. Et quoad S. P. Augustinum patet, quia alia, & multa non sunt in Retractationibus comprehen-

prehensa, quorum tamen auctor admittitur Augustinus; *Tractatus enim, & Sermones* (ità Bellarminus *loc. supr. in obseruat. ad lib.6. tomi*) *siue homilias S. Augustinus testatur se non recognouisse fortassè ob nimiam multitudinem, & varietatem*; ni velimus dicere, non factam in dictis Retractationibus Regulæ mentionem, quia cum mens Augustini fuerit ibi corrigere ea, quæ sibi aliqua moderatione, aut censura indigere videbantur, non opus erat Regulam tali examini subijcere; cum talis perfectionis ipsa sit, vt nec Ecclesia quid in ea corrigere vnquàm inuenerit, teste Autonino. 3. *p. tit.24. cap. 14. §. 7.*

876 Idem dicendum quoad S. Possidium, quem pariter constat non omnia Opera, quæ verè Augustini creduntur, ad indicem reduxisse, vt videre est apud Bartholomæum Vrbinatem in *Milleloq. Augustinian. præfat. ad Indicem Possidy*, & Bellarminum *loc. sup.* in pluribus obseruationibus, & signanter in fine dictæ obseruationis ad libros *tom. 6.* vbi loquens de Tractatibus de Stoicis, & Epicureis, quos ipse pro Augustini partu cognoscit, licet in Indiculo Possidij non legantur, ait: *Possidius quoque non singulos Tractatus in indicem redegit*; & in obseruatione *ad libros tom.7.* de libro contrà Fulgentium Donatistam, sic: *Et certè nihil est in hoc Dialogo, vndè probari possit Auctorem eius non esse Augustinum, nisi quod eius mentio, non habetur in Retractationibus, neque in Indiculo: Sed fieri potest, vt in tanto numero librorum tum ipse Augustinus, tum Possidius vnius libelli oblitus fuerit.* Addo ità tunc temporis vulgatam fuisse Augustini Regulam, cum in tot monasterijs obseruaretur, vt de ea non dubitaretur, quin ab Augustino processerit; & ea propter nec Possidium fortè curasse in suo Indice eam registrare, vt potè rem notam, & sua fide non indigentem. Ex eo ergò, quod nec in Retractationibus, neque in Indiculo Possidij quid de ea legatur, non satis hoc est, vt assertiuè inferatur Regulam, quæ modò pro viris sub Augustini nomine circumfertur, non fuisse ab eodem pro eisdem compositam, sed pro fæminis. Sed ad quid hæc, cum sufficienter Regulæ meminerit Possidius, dum in Vit. *S. August. cap.5.* dixit, cum vixisse sub Regula. *Capit viuere secundum Regulam sub Sanctis Apostolis constitutam*, vt dictum est *quodlib.1 à n.81. & seq.*? & ad quid iterum repetere?

877 Nil item magis euincunt aliæ eorum rationes ex ijs desumptæ, quæ in Regula ipsa viris minus quadrare videntur, vt potè, vbi de modestia cultus præcipitur: *Non sit notabilis habitus vester, nec affectetis vestibus placere, sed moribus.* Item vbi iniungitur, quod duo, vel tres simul procedant: *Nec eant ad balnea, siue quocumque ire necesse fuerit minùs quam duo, vel tres.* Et cum agitur de proprijs lauandis vestibus: *Indumenta vestra lauentur siue à vobis, siue à fullonibus*; sicut & de operando in communi; quæ omnia fæminas magis afficere videntur, quàm viros; Sicuti & comparatio conuersationis cum odoribus, & Regulæ cum speculo, *Et bono Christi odore de bona conuersatione fragrantes: &c. Vt autem in hoc libello tamquam in speculo &c.* quibus fæmineum genus peculiariter delectatur. Quibus addi potest prohibitio acceptandi litteras sine licentia, *Quicumque autem in tantum progressus fuerit malum, vt occultè ab aliquo litteras acceperit*, quæ propriè fæminas respicit, vt habet Desnos *d. cap.22.* per hæc verba: *Præclarè quidem pro mulierculis, ac puellis, quarum semper magnum imminet castitatis periculum, periclitaturque sæpius per litteras amoris obsides pudicitia: Sed pro viris non video tantam integritatis aleam, nec tam imminens ex epistolis periculum.*

878 Nil, inquàm ampliùs euincunt; non enim solæ fæminæ vestium munditiem, sed & viri quandoque affectant; & ò vtinam hoc morbo non laborarent Religiones! Non opus fuisset S. Bernardo eorum luxum in *Apolog. ad Guilelmum Abb. cap. 9.* sic deplorare *Ecce enim ipse habitus noster (quod & dolens dico) qui humilitatis esse solebat insigne, à Monachis temporis nostri in signum gestatur superbiæ. Miles & Monachus ex eodem panno partiuntur sibi cucullam, & clamydem. Quæritur non quod vilius, sed quod subtilius inuenitur, non quod repellat frigus, sed quod superbire compellat: non denique iuxtà Regulam, quod vilius comparari possit, sed quod venustius, immò vanius ostentari.* Scio S. Dacrianum Abbatem sic in *Specul. Monachor. in Biblioth. PP.* Monachum allocutum fuisse: *In vestitu, sicut & in victu sobrius esto. Quidquid Monasticæ simplicitati contrarium est, reijce, conspue detestare; neque vanissimos quosdam, infælicissimosque fratres imitatus fueris, quos sui status pudet, & suæ iniquitatis non pudet; Si quando egredi, vel ad conspectum Sæcularium venire debuerint, videas eos ad inepta, curiosaque proruere, tales & tales vestes, sic, & sic aptatas tunicas induere velle.* Et quarè Monachos suos præmonere non potuit & Augustinus, ne notabili vterentur habitu, & ne affectarent vestibus placere; eo magis cum ipsemet Augustinus *lib.2. de serm. Domini in monte cap. 12.* & legitur in Matutino *Feriæ IV. Cinerum*, sic scripserit: *In hoc autem capitulo maximè aduertendum est, non in solo rerum corporearum nitore, atque pompa, sed etiam in ipsis sordibus luctuosis esse posse iactantiam, & eo periculosiorem, quo sub nomine seruitutis Dei decipit?*

879 Non item arguit fęminis datam, & non viris Regulam, quod ad euitanda pericula bini iubeantur incedere, cum & discipulos binos, & binos legamus à Christo missos, & sapiens *Eccles.4. 9.* doceat melius esse duos simul quam vnum; & in Regula S. Pachomij in fine Operum Cassiani à S. Hieronymo latinitati data pariter decernatur *num. 30.* quod egressurus Monachus *permittente eo* (Præposito) *accipiet comitem egressionis suæ, cuius fides probata est; & sic mittetur ad fratrem videndum, vel ad proximum; & num.34. Nullus solus mittatur foras ad aliquod negotium, nisi adiuncto ei altero.* Et in Concilio Eboracensi apud Baronium *tom. 12.* sub ann. 1194. ad occasionem euagandi Monachis, & Canonicis Regularibus adimendâ, ità sancitú

fuerit: *Decernimus, ne extrà monasteria sine certa, & rationabili causa, nec absque societate, cuius certa sit honestas, & indubitata proficiscantur.* Quod antiquos Patres docuisse testatur Smaragdus in *cap.67.* Regul. S. Benedicti, dicens: *Sed ne frater in via dirigatur solus, sententia Patrum* (inter quos Macharius in *Regul. num.40.* apud Biuarium *de veter. Monach. part.1. lib.3. cap.3. §.2.*) *nos docet, quæ dicit; Ad necessaria quærenda bini egrediantur, vel terni fratres.*

880 Non lotio vestium, nisi probetur à lege præscriptum, vel quod nisi à fæminis hæc fierent, vel quod id viris fuerit inhibitum: quod tamen probari non potest, cum vestes suas lauare Monachis permiserit S. Pachomius *ibid. num.37.* vbi, *si quis lauare voluerit vestimentum, commonebit Præpositum suum, & ille mittet cum to alium, & lota veste reuertentur domum*: quin & ab ipsis Religiosis lauandas suadeat propter multa B. Humbertus in *Exposit. Regul. cap.121.*, & de facto plerumque ipsi Religiosi eas lauare consuescant, prout insinuat Iulius Nigronus in *Regul. comm. Soc. Ies. regul.19. num.8. in fin.*; vbi de munditia religiosa loquens, ait *Spectant huc in omnibus Ordinibus loca, vasa, tempora certa lauãdis indumẽtis, & interioribus præsertim, constituta.*

881 Nec quod additur de operando in communi, cum constet, integrum librum de opere Monachorum ab Augustino conscriptum; de qua re iterum *dub. seq.* sicuti neque similitudines ex odoribus, & speculis, cum & viris dixerit Apostolus *Christi bonus odor sumus,* & ipse Augustinus *epist. 81. ad Eudox.* de eius Monachis idem sic pronuntiauerit: *Nam & ante iam fama, & nunc fratres, qui venerunt à vobis Eustatius; & Andreas bonum Christi odorem de vestra sancta conuersatione ad nos attulerunt*; & pro viris etiam librum alium ex varijs scripturæ sententijs conflatum sub nomine speculi pariter composuerit, prout *tom.3.* legitur.

882 Nec tandem prohibitio acceptandi litteras, cum idem suis Monachis, teste Smaragdo in *cap.54. Regul. S. Benedicti* præceperit S. Basilius: *Munus quodlibet, seu epistolas nemo Monachus accipiat, nec dare sine iussione Abbatis cuiquam præsumat.* S. Benedictus *in Regul. cap.14. Nullatenus liceat Monacho neque à parentibus suis, neque à quoquam hominum, nec sibi inuicem litteras, aut eulogias, vel qualibet munuscula accipere, aut dare sine præcepto Abbatis sui.* S. Fructuosus in Regul. apud Tritemium *tract. de propriet. Monach. cap.5. §.5. Munus denique quodlibet,* siuè Epistolas nemo Monachus accipiat. S. Isidorus Hispalen. in *Regul. cap.23. Neque sine iussu Abbatis quisquam accipere epistolam, vel dare cuiquam præsumat*; & ferè omnium Religionum Constitutiones litteras accipere, aut dare sine superioris licentia prohibuerint, vt fusè Nigronus in *tract. de rara, prudenti, ac pia scribendar. litterar. ratione. cap.2.* Non est ergò, cur ex his, quæ & viris communia vidimus, deducatur Regulam fuisse à S.P. Augustino pro fæminis, & non viris conscriptam, atque ab epist.109. desumptam.

883 Aliud, sed eiusdem farinæ restat argumentum ex nomine Præpositi, & Presbyteri, *quod quidem in fæminis* (ità Biuarius *loc. sup. ind. Chronic. M. Max.*) *facilè intelligitur, ait enim: Præpositæ tanquàm Matri, multò magis Presbytero &c. at in viris quem sensum reddere valent verba hæc?* Quandoquidem Sanctimonialium proprium est præter Præpositam ab vno regi Presbytero. Sed quis non videat & hoc in antiquos Monachos apertissimè, quadrare? Cum etenim tunc Monachi laici essent, vt dictum est *num.123.* in suis monasterijs præter Præpositum, seu Superiorem laicum, habebant quoque Presbyterũ, qui eis Sacramenta ministrabat, vt tritum est in Historijs, & testantur Augustinus *lib. de morib. Eccles. cap.31. & 33. & epist.81. ad Eudox.* S. Epiphanius in *epist. ad Io. Hierosolymit.* dicens, se Paulinianum ordinasse Presbyterum Monasterij Bethlemitici, quia S. Hieronymus eiusdem Præpositus Fratribus Sacramenta ministrare, illo gradu se indignum existimans, quem & inuitus susceperat, recusabat, prout dictum est *num.12. & 22.* & haud obscurè habetur ex Pelagio Diacono *lib.4. num.55. lib.7. num.14. lib.9. num.4. lib.10. num.28.*, vbi clare, & sæpe horum Presbyterorum meminit; & ex Palladio in *Lausiac. Histor. cap.7.* vbi de Ecclesia Monachorum Nitriæ loquens habet: *Sunt autem octo Presbyteri, qui præsunt huic Ecclesiæ,* quæ erat Monachorum ipsorum in eodem Nitriæ monte, *in qua quandiù viuit primus Presbyter, nullus alius offert, nec indicat, nec habet sermonem sed tacitè solum cum eo sedent.* Adquæ subdit Biuarius de *veter. Monach. p.1. lib.3. cap.4. §.2. nu.31. Non negat,* idest Palladius, *omnes administrationi Sacramentorum incubuisse, aliàs qui posiit vnus pænitentiã, & Eucharistiam viris quinque millibus ministrare,* quales erant illi Monachi; & docet apertissimè Bellarminus de *Monach. lib.2. cap.6. §. hic est duplex mendacium.* Suarez de *Relig. tom.4. tract. 9. lib.2. cap.8. nu.19.* Dadinus Alteserra *de Orig. rer. monast. lib.1. cap.8.* & Mag. Christianus Lupus in *not. ad Can.6. Concil. Calcedon.*, qui propterea in *quæst. quodlibet de Orig. Eremit. S. Augustini cap.15.* dixit: *Fratres itaque Augustini gradatim subijciebantur tribus laico Præposito, Presbytero, & Episcopo.* Quare cum Presbyteri ministerium Monachis viris non modò non dissentiat, sed inter eos apertè locum habeat, neque ex hoc capite dici poterit fæminis, & non viris Regulam fuisse conscriptam: Sed potius è contra, quod pro istis eam contexuerit Augustinus, concludendum est, vt *loc. cit.* concludit Suarez, vt *seq. dub.* videbimus.

884 Hoc vnum certum, omnia, quæ adduximus viris, & fæminis esse communia; adeò vt ipse Erasmus in sua censura dixerit: *Postremò vt nihil sit, quod non possit ad Clericos detorqueri, certè nihil est hic,* scilicet in Regula, *quod illis, & fæminis non sit commune.* Non ergò est maior ratio, cur non fuerit ab Augustino pro viris composita, & ab eodem fæminis subinde applicata eo modo, quo formam viuendi secundùm regulam sub Sanctis Apostolis constitutam, quam primò tenuit in Hipponense Monasterio, deinde

de extendit ad Monasterium Clericorum in Episcopio: quàm quod fuerit primò scripta pro mulieribus in *epist.* 109. & subinde adaptata viris; eo magis, cum non dicatur his applicata ab ipso Augustino, sed nesciatur à quo; quod satis est ad leuitatem opinionis reijciendam, falsiq; arguendā. Sed de hoc iterùm paulò post.

885 His modò elisis coniecturis, alias contrarias,& fortiores adducamus & nos. Et primò titulum Regulæ, quo ipsa inscribitur, scilicet *Regula B. Augustini ad Seruos Dei*, qui sanè ostendit eam pro viris factam. Nec valet dicere fuisse additum ab eo, qui Regulam pro fœminis scriptam viris accommodauit, quia hoc falsum constabit infrà. Quem titulum licet omiserit Erasmus ratione illorum verborum *Seruos Dei*, quæ Monachos important,& exprimunt, vt dictum est *quodlib.*1.*dub.*6.; cum Monachatum ipse execraretur, approbauit tamen Louaniensis Academia, quod in præsenti sufficit, apertis insuper verbis declarans eam pro viris factam per hæc verba: *Regula hæc continetur etiam in epist.*109. *ad fœminas scripta. Bernardus de præcepto,& dispensatione bis meminit Regulæ Augustini, in eamque viris datam* (non accommodatam) *expositionem scripsit Hugo de S. Victore*; Secundò confessionem expressam ipsius Augustini S. Norberto factam; cum namque illi dixerit, vt *num.* 872. vidimus se eam Regulam conscripsisse, certè de Regula, quam eidem met dedit, locutus est: Regula autem quam Augustinus Norberto dedit, non est, quę in *epist.*109. legitur, sed hæc, quæ tertia dicitur, & a tot Religionibus obseruatur, cum in ea, quæ est pro Monialibus in dicta epistola, septuaginta fermè vocabula mutata, & saltem sex sententiæ omninò diuersę reperiantur, quę in hac Regula, quæ tertia, & ad Seruos Dei dicitur, non leguntur; ergò hæc ipsa cum hac, & tanta diuersitate ab ea, quæ in *epist.*109. legitur,& data est Norberto, fuit ab Augustino conscripta: Sed hæc eadem cum hac, & tanta diuersitate est pro viris, vt patet; ergo & pro eisdem eam Augustinus conscripsit.

886 Aliam clausulam eiusdem Regulæ tertio loco produco: *Siue autem qui cellario, siue qui vestibus, siue qui codicibus præponuntur, sine murmuratione seruiant fratribus suis. Codices certa hora singulis diebus petantur: extra horam qui petierint, non accipiant.* Ex qua B. Humbertus *cap.* 4. sic deducit: *Vult ergò* scilicet Augustinus *discipulos adeò studiosos esse, quod nulla dies prætereat, quin codices reuoluantur*; & *cap.*129. iterùm: *Augustinus, qui tot libros proprio labore composuit, & sic voluit à professoribus suæ Regulæ fieri, cum velit eos studere quotidiè certa hora, & ad hoc libros petere, quod esse non potest nisi habeantur.* At quid hæc cum fœminis? Nunquid & apud ipsas Bibliothecæ? Nunquid & illæ libros componere debebant? Nisi hæc & in *d. epist.*109. mutatis tantummodò in fœminina masculinis nominibus legerentur, propter dicta non crederem esse ab Augustino mulieribus præscripta. At ex eo quod ibi legantur, ad rem nostram satis potentem elicio consequentiam: Regulam, scilicet, ab Augustino pro viris primò conscriptam, & deinde eamdem fœminis applicatam; nequeo enim concipere ad quid voluerit ad fœminas directè scribens eis Bibliothecarum curam, librorumque distributionem præscribere: è contra verò huius statuti finem percipio, si dicatur primò pro viris conditum; tunc enim intelligitur voluisse Augustinum suos Monachos, vt explicuit Humbertus, studijs vacare, & ad sui exemplum, qua voce, qua libris alios erudire. Pro viris ergo scriptam Regulam indicat hæc clausula, quæ si adhuc in *epist.* 109. legitur, ideò euenit, quia cum in Regula pro viris iam esset apposita, in eius ad Moniales applicatione, aut irrepsit Augustino, aut incidenter inter cæteras eiusdem Regulæ instructiones est ad fœminas translata.

887 Quartò dicta *dub.*2. scilicet, quod primi Augustiniani sub Augustini Regula viuebant cum Adrumentini Monachi vt *nu.*861. dictum est, pro Regulæ declaratione, seu instructione, non ad proprium Episcopum, sed ad ipsum Augustinum, tanquàm eius Authorem adierint. Hinc enim sequitur, eos hanc Regulam habuisse multò antequam dictam *epist.*109. ad Sanctimoniales dirigeret Augustinus: quandoquidem nonnisi senex eam scripsit; adeòque verum non esse, quod ab ea *epist.*109. fuerit extracta Regula, sed potiùs è contra, pro viris conscripta,& ab eodem Augustino ad fœminas accommodata, vt putat etiam Suarez *d. tom.*4. *de Relig. tract.*9.*lib.*2.*cap.*8. *num.*15.

888 Tandem probatur ex eo, quod gratis dicatur desumpta hæc Regula ab ea *epist.*109. & viris applicata; non enim assignare est tempus, quando, locum, vbi, Auctorem, occasionem, aut finem huius applicationis; & sic dicere quod non fuerit pro viris composita, sed ex *epist.*109. desumpta, merum reputatur inuentum. Prodit modo Nicolaus Desnos *loc. sup. lib.*3.*cap.*23.,& nodum soluisse putans dicit ex Hugone Menardo apparere Auctorem, scilicet S. Benedictum Anianę Abbatem; Sic enim Hugo in *Præfat. ad lib. concordiæ Regular. S. Benedicti pag.*56. habet: *Regula S. Augustini nulla alia est, quam ea, quæ vulgò obseruatur à Canonicis Regularibus, Eremitis Augustinianis, & cæteris huius Instituti professoribus sumpta ex eiusdem Doctoris epist.*109. *ad Sanctimoniales, quam quidem vt accommodaret suo proposito huius concordiæ Auctor Benedictus, nomina fœminina in masculina mutauit, vt fecit in Regulis S. Cæsarij, & S. Aureliani Episcopi, quæ à suis Auctoribus ad Sanctimonialium vsum scriptæ sunt.*

889 Ego tamen nullo modo de huius Regulæ translatore constare sustineo. Et quoad Hugonem Menardum facilè ex eius dictis hoc ipsum eius dictum refuto; subsequitur enim ibi Menardus, *sed & in Bibliotheca Corbeiensi extat M.S. vetustissimis caracteribus exarata*, scilicet, *S. Augustini Regula, sine vlla capitum diuisione, etiam ad vsum virorum mutato genere accommodata.* De huiusmodi autem vetustissimo Codice

Corbeinense PP. Benedictini in *Annot.* ad Regulam in nouissima Operum S. Augustini Parisiensi impressione, sic habent: *Quodque è re nostra est hic admonere in Codice Corbeiensi mille annos præferente continetur viris accommodata, & in vnum Regulæ corpus coalita cum ea, quæ inscribitur Regula secunda.* Vnde ad oculos deducitur, hunc Corbeiensem Codicem vetustissimum si à tempore, quo hæc adnotarunt PP. Benedictini in d. impressione Parisien., quæ de 1679. peracta est, mille annos præferebat antiquitatis, de anno 679. vel circiter conscriptum fuisse, hoc est, septuaginta ad minus annos ante S. Benedicti Anianensis natiuitatem, qui teste Bollando in Commentar. præuio ad eius vitam sub 12. *Februarij num.* 7. de 750. natus est, & de 821. obijt. Quomodò ergò Regula hæc, si in d. Corbeiensi Codice mille annos præferente, & septuaginta ante Benedictum ipsum scripta, reperiatur iam viris adaptata, dicere modò potest Menardus, quod fuerit à Benedicto Anianensi viris accommodata? Non subsistit ergò Menardi assertio; & propterea cum ostendi nequeat, quis hanc Regulam viris adaptauerit, firmiter repeto gratis dici fuisse ex ea epistola viris accommodatam. Nec refert, quod tam Hugo Menardus, quam laudati PP. Benedictini *loc. sup.* de Codice Corbeiensi, & mille annos præferente, loquentes dicant, legi ibi Regulam viris accommodatam, quia cum nequeat ostendi, à quo fuerit accommodata, ex libito suo accommodatam eam appellauit Menardus: PP. verò Benedictini in alio sensu eadem dictione vsi sunt, ad indicandum scilicet antiquitatem Regulæ virorum Augustinensiũ, vt infrà dicetur.

890 Præscindendo autem à dicto Codice, nil adhuc verisimilitudinis habet Menardi assertum, cum non appareat, cur eam viris voluerit S. Benedictus adaptare; vel enim id pro suis Monachis Anianensibus, vel Indensibus egit, vel pro Augustinianis: non primum quidem, cum ab ipsis, & in toto Franciæ Regno Sancti Benedicti Cassinensis Regula obseruaretur, teste Bollando *loc. sup. num.* 15. & habetur ex Concilio Cabilonens. II. *de ann.* 813. *cap.* 22. infrà *num.* 896. adducendo. Vnde frustraneum fuisset pro eis Regulam S. Augustini ex *epist.* 109. viris applicare. Neque secundum, quia assignare non est, cur id egerit, aut à quo id illi commissum, cum ei cura non esset de Eremitanis; nec putandum, quod falcem in alienam messem voluerit immittere. Vel tandem id egit, vt ad S. Benedicti Cassinensis Regulam *amplectendam animi omnium*, vt loquitur Bollandus *ibid. beneuoli redderentur*, ostendendo cæteras Regulas *cum S. Benedicti Regula concordare*; vel, vt in eius vita à S. Ardone conscripta *cap.* 8. *num.* 41. (& ipse S. Benedictus Ananiens. in Præfatione concordiæ suggerit) *vt ostenderet contentiosis nulla friuola, cassaque à S. Benedicto edita fore, sed suam ex aliorum fultam esse Regulam, alium collectis Regularum sententijs composuit librum, cui nomen, Concordia Regularum, dedit.* Sed neque ex hoc euincitur intentum. Ad quid enim applicare viris S. Augustini conscriptam Monialibus Regulam, vt ostenderet & cum illa S. Benedicti Regulam concordare? Nonne idem assequi poterat, ostendendo suæ Regulæ cum eadem epistola concordantiam absque eiusdem ad viros accommodatione? Sed quomodò probatur per hoc, quod voluerit ostendere, & cum Augustiniana Regula S. Benedicti Regulam concordare, quod illam ex epist. illa. 109. ad viros transtulerit? Et quare non potiùs dicendum illam cum eadem Augustini ad Seruos Dei iam existente Regula concordasse? Certè ex huiusmodi Regularum concordia non eruitur, quod iam non fuerit hæc, quæ tertia dicitur, S. Augustini Regula; & multo minùs quod fuerit ex *epist.* 109. ad viros accomodata; Quin argumentum retorquendo, eam præextitisse dicimus, cum ipse S. Benedictus Anianen. S. Augustini Regulam laudauerit, & nullatenùs eam à dicta Epistola 109. desumptam insinuauerit: quo eam præextitisse supponit.

891 His addi debet, quod vt videre est apud Lucam Holestenium S. Augustini Regula in Tarnatensium, siue Agaunensium Monachorum Regula, quasi ex integro, & ad verbum rescripta legitur, mutato tantummodò Capitulorum Ordine. Vnde tales Monachos Augustinianos fuisse deduxit non satis laudatus Henricus de Noris in *dict. Histor. Pelag. lib.* 2. *cap.* 3. *pag. mihi* 179. Quare, cum Tarnatenses Monachi longè præcesserint S. Benedictum Abbatem Anianensem, quandoquidem illi supponuntur ante annum salutis quingentesimum, vt *ibid.* ostendit idem de Noris, vanum est dicere S. Augustini Regulam, quæ iam in Tarnatensium Regula legebatur, fuisse à S. Benedicto Anianens. ex epist. 109. viris accomodatam.

892 Vnus adhuc ab animo Yepij remouendus est scrupulus, qui in *Chron. S. Benedict. tom.* 2. *ad ann.* 615. *in fin.*; non Regulam hanc, quæ Regula D. Augustini dicitur, sed epistolam, & consequenter pro Monialibus vult debere censeri, ex eo quod ibi nulla votorum mentio habeatur, prout ad rationem Regulæ putat requiri. Ei, vt facilè id præstemus, omissis alijs, hoc vnum mihi dicat. An saltem modò sit ab Ecclesia approbata pro Regula, & pro tot Religiosorum Ordinibus absque huiusmodi votorum expressione? Et si ita est, quarè non verè Regula, & pro viris, vt ab Augustino prodijt?

893 Concludendum ergò, & dicendum est primò, S. P. Augustinum non Sanctimonialibus tantum, sed & viris suam Regulã conscripsisse, sicuti tenent præ cæteris Riccardus Cœnomanus, Choppinus in Monastic. *lib.* 1. *tit.* 2. *n.* 6., vbi *Ac propterea B. Augustinus, vt Cænobiticam piæ sectæ suæ Regulam condidit, sic domesticam hanc viuus seruauit disciplinam*, & alij multi adducti à Marquez *de Orig. Eremit. cap.* 7. §. 10. Crusenio *in Monast. Augustin. part.* 1. *cap.* 19. & Carolo

Mo-

Moreau *in Vindicijs p. 1. q. 14.*, & signanter vniuersitas Parisiensis, quæ sola sufficeret, dum sub die 31. *Ianuarij de* 1539. Erasmi censuram, in qua pro solis fęminis hanc Regulam formatam ipse scripserat, publico Decreto damnauit, & Riccardi Cęnomani contrà illam antidotum approbauit. Et reuerà, cum & Catalogus librorum expurgatorum à S. Officio editus iusserit, illud Erasmi dicterium, vt periculosum, & suspectum deleri, prout testantur Crusenius, & Moreau *loc. supr.* & illud idem damnauerit S. Hispaniarum Inquisitio, vt refert Ioan. Trullus de *Ordin. Canonic. lib. 1. cap. 9.* hæ solæ prohibitiones satis sunt ad cuique suadendum, & pro viris factam Regulam. Addere nihilominus lubet iam laudatorum PP. Benedictinorum sensum, qui *loc. sup.* ad hanc Regulam sub hoc titulo *S. Aurelij Augustini Hipponensis Episcopi Regula ad seruos Dei*, sic admonent lectores: *Hæc eadem Regula, quæ dictione, sententijs, præceptionibus, demùm pia humanitate conditis Authorem refert Augustinum, extat in epist. 109. Sanctimonialibus ab ipso scripta. Inde eam depromptam, virisque aptatam fuiße obseruant præter alios Bernardus Vindingus, & Prosper Stellartius, ambo Augustinianæ Familiæ alumni, ac potissimè vir eruditus Nicolaus Desnos ex Ordine Canonicorum Regularium S. Augustini. Quæ res vt ità habeat, certè iam diù est, cum virorum instituendis moribus adhiberi cœpit: quippè perantiqua Tarnatensis Regulæ partem facit potissimam; laudatur in concordia Regularum à Benedicto Anianæ Abbate. Quodque è re nostra est hic admonere, in Codice Corbeiense mille annos præferente &c. vt sup.* Libuit, inquam hęc eorum verba apponere, quia & ipsi approbantes titulum *ad Seruos Dei*, pro viris factam subscribunt, & dum dicunt *Hæc eadem Regula*, idest pro viris *extat in epist. 109.* eumdem sensum habere cum Louaniensibus ostendunt. Et dum post relatam opinionem Vindingi, Stellartij, & Desnos, dicunt, *Quæ res vt ità habeat*, non ei assentiri declarant, quin subdentes *certè iam diù est &c.* talis opinionis inuerisimilitudinem insinuant.

894 Dicendum secundò: Et primò pro viris factam, & subinde ab eodem Augustino fæminis accomodatam; cuius rei aliquale indicium est, quod Regula cum titulo *ad Seruos Dei* in primo tomo Operum D. Augustini fuerit posita, & Regula pro Monialibus in secundo, quasi illis primò, istis verò subsequenter data. Sed melius suadetur ex dictis *dub. 2.* & hic in coniecturis 2. 3. 5. Quod & tenuit Louaniensis Academia, vt iam vidimus, dum disit hanc Regulam contineri etiam in *epist. 109.*, quo dicendi modo clarè insinuauit eam pro viris à S. P. Augustino compositam, & insuper in d. epistola ad fæminas translatam; & tenere censentur omnes, qui sentiunt hanc tertiam Regulam fuisse pro viris à S. P. compositam; hoc siquidem posito, fuit certè pro illis primò edita, & subindè Sanctimonialibus ab eodem Legislatore communicata. In quorum omniū confirmationem vnum adduco Suarium, cum quo & claudo Quæstionem. *Omitto enim (sic ipse d. tract. 9. lib. 2. cap. 8. num. 15.) censuram Erasmi ab omnibus pijs, & doctis viris meritò damnatam, qui negauit Augustinum scripsisse illam Regulam pro viris Religiosis, sed tantum illam, quæ virtute habetur in epist. 109. Augustini, quæ est ad Monachas, quæ reuerà eadem est: sed sine dubio fuit pro viris scripta, & facile potuit ab eodem Auctore ad fæminas accomodari; & in hoc sensu communiter recepta est, & citatur à D. Bernardo in lib. de præcept., & dispensat., & exposita ab Hugone de S. Victore, vt notarunt DD. Louanienses in fin. primi Tomi Augustini, tacitè contempta censura Erasmi, quam Parisiensis Academia iam damnauerat.*

DVBIVM V.

Cur de Regula non actum in Concilijs sub annis 813., & 816. celebratis.

895 RE Estat & hęc soluenda difficultas (& est argumentum, quod magnificat Yepes in *Chronic. Benedictin. tom. 2. ad ann. 615.*) vt omnis coniectura pro Regulæ ex *epist. 109.* extractione eneruetur, quod in Concilijs celebratis sub annis 813. scilicet Turonense III. Cabilonense II. Moguntiaco I. Rhemensi, Aquisgranense de 816. nulla fiat mentio Regulæ Augustinianæ, sed solummodò Benedictinæ, quo dignoscitur illam tunc non extitisse. Quin optans Ludouicus Imperator cognomine Pius, aliquam pro Canonicis viuendi formam stabiliri, apud dicti Concilij Aquisgranensis Patres instauit, *vt quia Canonicorum vita sparsim in sacris Canonibus, & in Sanctorum Patrum dictis erat indita, propter simplices quosque, minusque capaces aliquam ex eisdem sacris Canonibus, & sanctorum Patrum dictis, institutionis formam pari voto, parique consensu excerperent, per quam patenter Prælatorum, & subditorum vita monstraretur, quatenus omnes, qui Canonica censentur professione, per viam propositi sui inoffenso gressu incederent, prout de facto ex Canonica auctoritate, & sanctorum Patrum dictis veluti ex diuersis pratis quosdam flosculos carpentes, hanc institutionis formam* excerpserunt: quo labore non opus fuisset, si tunc Regula S. Augustini extitisset; ad quid enim pro Canonicis nouam institutionis formam ex sacris Canonibus, & Patrum dictis contexere, existente S. Augustini Regula, quæ Canonica dicitur? Signum ergò est, quod ad ea vsque tempora Regula, quæ modò tertia S. Augustini dicitur, non erat viris accomodata. Ergò benè dicitur fuisse ex *epist. 109.* desumptam, & à d. S. Benedicto viris adaptatam.

896 Leuis tamen coniectura; cum aliæ esse potuerint huius silentij causæ, inter quas hæc, quod tunc temporis ferè omnia earum Regionum monasteria essent Ordinis S. Benedicti, vt suprà insinuauimus, & docet Cabilonense Concilium II. de 813. *cap. 22.* his verbis: *De Abbatibus verò, & Monachis idcircò hic pauca scribimus, quia penè omnia Monasteria Regularia in his Regionibus.*

nibus constituta secundùm Regulam S. Benedicti se viuere fatentur; in cuius Ordinis comparatione iniuria temporum, & persecutione Barbarorũ Ordo Eremitanus in Africa vexatus iam videbatur exiguus, ac penè exhaustus, adeoùt & multa posteà Augustinianorum monasteria vacua à Monachis S.Benedicti fuerint occupata, vt pluribus in locis ostendit Torellus in Seculis Augustinianis. Et hinc factum est, quod tantum S. Benedicti Regulæ tum celebrata Concilia meminerint; non tamē propterea dicendum, non præextitisse Regulam S. Augustini, cum certum sit SS. Pachomij, Basilij, & aliorum Regulas quamplures præextitisse, licet de eisdem in dd. Concilijs nulla sit habita mentio.

897 Item si non est actum de eadem Augustiniana Regula, dum tractabatur de construenda institutionis forma pro Canonicis, sed ex varijs sacrorum Canonum, & Patrum dictis excerpta est; non id accidit (respondent aliqui) quia S. Augustini Regula tunc temporis non esset; sed quia agebatur de instituenda forma pro vniuerso Clero, & Canonicis sæcularibus, non verò pro Canonicis Regularibus; sic enim ibi. *Vigilanti ergò studio eamdem institutionis formam colligere studuerunt, in qua plenissimè continetur, qualiter & Prælati viuere, & subiectos regere, eisque Ecclesiasticos sumptus administrare, & in Dei seruitio constringere, benè operantes quosque ad meliora prouocare, proteruos quosque, & negligentes debeant corripere*. & *in cap.* 145. seu vltimo eiusdem Concilij. *Quamquàm à Sanctis Patribus in Superioribus huius libelli partibus satis sit dilucidatum, qualiter Clerici viuere debeant*: quibus dignoscitur, pro vniuerso Clero eam institutionis formam contextam fuisse; & sic à sanctorum Patrum dictis, quæ Clericis omnibus quadrare potuissent, eam fuisse excerpendam; adeòq; non opus fuisse S. Augustini Regulam producere, quæ non pro vniuerso Clero, sed pro Eremitis, & ad summum etiam pro Canonicis Regularibus est instituta.

898 Verùm non videtur posse subsistere, quod prò Clero Sæculari, & non Canonicis Regularibus ea institutionis forma componenda siue composita fuerit propter hæc, quæ habet Binius in *not. ad Concilium* seu Conuentum Abbatum in Aquisgranen. Palatio de 817. sub Paschali I. *Congregatis enim Episcopis* (sic ibi Binius de præfato Aquisgranensi *Concilio* de ann. 816.) *nobilissimoque S. Ecclesiæ Clero fecit componi, ordinarique librum Canonicæ vitæ normam gestantem, in quo totius illius Ordinis perfectio continetur, sicut reclusus ipse fatetur. In quo etiam inseri iussit cibi, potusque, atque omnium necessariorum summam, vt omnes TAM VIRI, QVAM SANCTIMONIALES SVB HOC ORDINE Christo Seruientes, nullis præpediti necessitatibus libera Seruitute Domino omnium militare meminissent. Quem librum per omnes Ciuitates, & Monasteria CANONICI ORDINIS sui imperij misit per manus Missorum prudentium, qui illum in omnibus supradictis locis transcribi fecerunt*; hæc enim haud obscurè insinuant dictam institutionis formam prò Canonicis Regularibus factam cum ibi de viris, & Sanctimonialibus, & Monasterijs ordinis Canonici, & *cap.* 121. de æquali cibo, atque potu; & *cap.* 122. de eornmdem mensura agatur, quæ nō prò Clericis Sęcularibus videntur instituta. Pro quò etiam facit textus *in c. in omnibus de consecrat. dist.* 5. dum enim ibi decernitur, *vt Canonici Clerici* (pro quibus intendit Glossa, Canonicos Regulares) *canonicè viuant, obseruantes diuinæ Scripturæ doctrinam, et documenta Sanctorum Patrum*, videntur hæc verba referri ad normam vinendi ex Scripturis, & Sanctis Patribus in d. Concilio Aquisgranensi decerptam; adeòque & prò Canonicis Regularibus eam fuisse compositam. Quod & tenent S. Petrus Damianus *Opusc.* 24. contrà Clericos Regulares proprietarios, Ioan. Mauburnus in *Roset. Spiritual.*, Antonius Caracciolus *in not. ad Constit. Theatin. pag.* 19. Ioannes le Paige in *Biblioth. Præmonstrat. lib.* 1. *sect.* 14. Busius de *Statib. homin. verb. Monachus*. Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 10. *lib.* 8. *cap.* 8. *num.* 6. Pennotus in *Histor. tripart. lib.* 1. *cap.* 19. *n.* 5. *& cap.* 21. *nu.* 3. Dadinus Alteserra de *Orig. rei Monast. lib.* 1. *cap.* 15. Nebridius à Mundelheim in *Antiquar. Monast. epist.* 140. *&* 142.

899 Respondet ergò ipse Pennotus *ibid.* non factam in d. Concilio Regulæ S. Augustini mentionem, cum ageretur de reformatione Ordinis Canonici, quia, vt habet Aimonius *lib.* 5. *cap.* 10. & 17. *de rebus gestis Francorum*, Concilium illam supponebat tamquàm notissimã, sub qua omnes Canonici tunc viuerent, sed quasdam institutiones superaddere volebat, quæ totius vitæ Canonicæ perfectionem comprehenderent, quæ non ità distinctè in ipsa Regula designabantur, sicut designantur quæ spectant ad Monachos in Regula D. Benedicti; & ideò illas ex Sanctorum Patrum dictis extraxit; ac si diceret, eas institutiones ex Sanctis Patribus collectas fuisse veluti quasdam Constitutiones Regulæ Augustinianæ explicatiuas.

900 Sed nec hæc responsio sufficiens est, quia quando Concilium supposuisset S. Augustini Regulam à Canonicis obseruari, & tantum intēdisset aliquas institutiones particulares, quæ in Regula non designabantur, superaddere, saltem Regulæ eiusdem obseruantiam eis ad memoriam reuocasset, & Regulam ipsam nominasset, sicuti respectu Monachorum actum est in Concilio Turonense III. sub Leone Papa III. de 813. vbi *cap.* 25. sic habetur: *Monasteria Monachorum, in quibus olim Regula B. Benedicti Patris conseruabatur, sed noua fortè qualicumque negligentia subrepente remissiùs, ac dissolutiùs custoditur, vel certè penitùs abolita negligitur, bonum videtur, vt ad pristinum reuertantur statum, & Abbates eorumdem in eodem habitu, ac vita, qua ipsa Regula præcipit eos incedere, viuere studeant*; & in Concilio Cabilonen. II. *cap.* 22. ibi: *De Abbatibus verò, & Monachis idcircò hic pauca scribimus, quia penè omnia Monasteria Regularia in his*

Re-

Regionibus constituta secundùm Regulam S. Benedicti se viuere fatentur; quæ B. Benedicti documenta per omnia demonstras, qualiter eis viuendum sit. Inquiratur ergò diligenter, vbi secundùm ipsum Ordinem (idest Regulam) *viuitur, & vbi ab ipso Ordine digressum est, & iuxtà eiusdem B. viri institutionem viuere curent, qui se, vt ità viuerent, cum attestatione professi sunt*. Item in Moguntino de 813. *cap.* 11. *Abbates autem censuimus ità cum Monachis suis pleniter viuere secundum doctrinam S. Regulæ Benedicti quantum humana permittit fragilitas*. Cum ergò nec verbum factum fuerit in eo Concilio de S. Augustini Regula, nequit cũ fundamento dici, quod Concilij mens fuerit eidem Regulæ institutiones, quæ in ipsa non ità distinctè designabantur, superaddere. Præterquamquod ex conclusione libri dictarum institutionum, quæ est huiusmodi: *Finit in Dei nomine fæliciter Regula Canonica, similiter & Concilium Aquisgrani celebratum Anno* 816. constat intentionem Concilij fuisse ex SS. Canonũ, & Patrum dictis veram Regulam prò Ordine Canonico componere, & non tantùm Regulæ Sanctiones aliquas superaddere; de qua re iterùm *dub. seq.* Sed ad quid hæc? Si S. Augustini Regula tunc fuisset, saltem & ipsa vna cum alijs sanctionibus, seu institutionibus ibi inclusa fuisset, eo modo quo sermones de communi vita Clericorum, quos pro ipsis Canonicis composuit Augustinus, inter dictas institutiones eiusdem Concilij Patres inseruerunt. Adhuc ergò libertas est dicendi non id actum, quia S. Augustini Regula nondùm erat à S. Benedicto Anianen. ad viros ex *epist*. 109. translata.

901 Quid ergò dicendum? Vt verum loquar & omni seclusa animi sinistra affectione, de S. Augustini Regula in dictis Concilijs non actum puto, dum prò Canonicis viuendi formæ institutio intendebatur, quia prò eis non ipsa fuit ab Augustino conscripta, vt *dub. seq.* ostendetur. Vnde non erat, cur ibi aut adduceretur, aut nominaretur tanquàm quid ad ipsos non pertinens; sicuti è contrà actum est de sermonibus de communi vità Clericorum, & ibi inclusi sunt, quia prò ipsis re vera habiti sunt ab Augustino; & licet temporibus dictorum Conciliorum præfata S. Augustini Regula esset, & obseruaretur à Fratribus Augustinianis etiam in Regno Franciæ, vt probat Torellus in *præfat. ad tom.* 4. *sæcul. August. à nu.* 50. *& seq.* nec opus fuit eam inserere in dictis institutionibus prò Canonicis, cum in ea nihil contineatur, quod specialiter Canonicos afficiat. Atque adeò non video, quo solido fundamento possit dici, ex eo quod de ea nihil actum in dictis Concilijs, eã fuisse propterea ex *epist*. 109. prò Sanctimonialibus ad viros translatam. Et quatenùs non sit hæc vera ratio, cur dicta Concilia S. Augustini Regulam sub silentio prætererierint; aut eiusdem reticentiæ causa omninò ignoretur, nec inde fas est, negare eam pro viris factam, aut dicere eam fuisse à d. epistola per præfatum Annianensem ad viros conuersam, cum ex iam dictis quoad eius transuectionem in Hispaniam per S. Donatum, codicem Corbeiensem, & Tarnatensium Regulam, & in Concilio Romano approbationem, vel saltem receptionem ex dicendis nu. 936. de antiquiore eius existentia satis appareat.

DVBIVM VI.

An pro Fratribus, vel Clericis, siuè Canonicis edita Regula.

902 Licet eam prò viris conscriptam diximus, dubium adhuc est, an prò Fratribus, vel prò Clericis fuerit à S. P. composita. Prò istis stant acriter Pennotus *d. lib.* 1. *à cap.* 18. *nu.* 4. *& seq.* & Ioan. le Paige in *Bibliothec. Præmonstrat lib.* 1 *sect.* 8. & prò ipsis omninò volunt scriptam Regulam, non prò Eremitis. Adhæret Franciscus Macedo *tom.* 3. *collat.* 9. *differen.* 2. *cap.* 4. *à pag.* 681. *& seq.* & eisdem fermè Pennoti, & Paige argumentis vtitur. Sed contrarium puto clarè constabit ex dicendis; primò ex argumentorum, quæ ab ipsis producuntur solutione; & deinde ex nostris, & efficacioribus in contrarium rationibus.

903 Sic ergò Pennotus (ex cuius ore locutus est & Paige) *d. nu.* 4. B. Augustini Regula non fuit scripta nisi post institutionem Clericorum, ergò non prò Eremitis, sed prò Clericis: secus si prò illis, statim eam post illos institutos scripsisset; & non post institutos Canonicos componere expectasset. Quod verò sic fuerit, probat primò ex Coriolano, & Iordano de Saxonia dicentibus, eam ab Augustino Episcopo compositam. Secundò, quia hæc Regula vocatur *Sermo tertius de communi vita Clericorum* (qua ratione *cap.* 19. *n.* 2. probat iterùm quinto loco prò Clericis eam factam) sicuti in iure citatur à Gratiano, quin & à Correctoribus Gregorianis, qui tanta diligentia textus, glossas, & notas marginales emendarunt, nempè *cap. quando necessitas disciplinæ dist.* 86. *Cap. non vos indicetis.* 5. *q.* 5. *Cap. non dicatis.* 12. *q.* 1. *& Cap. nec solo.* 32. *q.* 5. vbi dicitur, quod textus illi desumpti sunt à sermone *de vit. Cleric.* Et ad corroborationem addis *cap.* 19. *n.* 1. in Concilio Romano sub Eugenio II. in quo totius Ordinis Canonici generalis Reformatio est attentata, prò eadem reformatione libellum editum fuisse quinque Capitulorum, siue librum Canonicum nuncupatũ; ex quo libello deprompum dicit textum *cap. in omnibus de consecrat. dist.* 5. & in eo libello tres reperiri sermones D. Augustini de *comm. vit. Cleric.* quorum tertius est ipsamet Regula S. Augustini; & propterea cum hæc Regula sit tertius sermo, sequitur, quod scripta sit post alios duos sermones primùm, & secundùm de *comm. vit. Cleric.* qui ab Augustino iam sene conscripti sunt; adeoquè & propter Clericos.

904 Sed negatur facilè antecedens vna cum eius probatione. Quod enim dicit de libro Canonico formato in Concilio Romano sub Eugenio II. mihi videtur gratis dictum, cum

in

in d. Concilio, vti videre est, tum apud Baronium *ad ann.* 826., tum apud Binium *tom.* 3. *Concilior. p.* 1. à quibus d. Concilij Canones registrantur, nec verbum reperire sit, à quo talis libelli Canonici notitia valeat erui; & puto deceptum ex eo, quod dicit textum *cap. in omnibus de consecr. dist.* 5. ab eo libello desumptum; eum desumptus sit ex *lib. Capitular. lib.* 5. *cap.* 115. vt notatur in *tit. de cap. in Omnibus*. qui est longè diuersus.

905 Nec item curandum, quod à Gratiano citentur in iure ea verba sub titulo sermonis tertij *de vit. Cleric.* cum ex nota post *cap. quando necessitas d.* 86. à Correctoribus Gregorianis addita habeatur responsio. *Inter Opuscula* (sic ibi) *B. Augustini anno Domini* 1481. *Parmæ impressa, sunt tres sermones de communi vita Clericorum, ex quibus in vulgatis tomis Operum B. Augustini, tomo decimo referuntur duo sub num.* 52. *&* 53. *ad Fratres in Eremo; tertius autem cum epistola* 109. *omninò conuenit. Sed quæ in epistola diriguntur ad Monachos, in sermone diriguntur ad viros. Ex istis tribus sermonibus de comm. vit. Cleric. multa capita accepit Gratianus, vt suis locis notabitur, & hoc quidem ex tertio.* Ex his enim tria habemus. Primò, sermonem hunc tertium haberi in Operibus vulgatis D. Augustini. Secundò, horum trium sermonum inter dicta Opuscula, primū, & secundùm haberi in vulgatis D. Augustini Operibus inter sermones ad Fratres in Eremo *n.* 52. *&* 53. tertium verò non haberi ibi inter sermones, sed concordare cum epistola ad Moniales. Tertiò, ex hoc tertiò sermone inter dicta opuscula Parmæ impressa desumpsisse Gratianum plura capita. Iudicet modò lector, an per hoc, quod Gratianus ex Regula inclusa in quodam sermone sub titulo tertij sermonis de vita Clericorum inter Opuscula D. Augustini impressa semel Parmæ, debeat dici, aut credi, quod tertia Regula sit reuera sermo tertius *de comm. vit. Cleric.* ab Augustino conscriptus, quando aliàs certum sit, quod in eius vulgatis operibus, & reiteratæ impressionis sermo hic tertius nullatenus reperiatur. Nec est quod Pennotus iactet Correctores Gregorianos, cum ipsi nullatenus per hoc approbauerint Gratiani dictum, vel dixerint Regulam tertiam esse Sermonem tertium *de comm. vit. Cleric.*, sed solum ostenderint, vndè Gratianus motus fuerit ad inscribendum illud caput, vel ea capita *ex Sermone* 3. *de comm. vit. Cleric.* quod est quid longè diuersum ab approbatione: quin potius dum dixerunt in vulgatis D. Augustini operibus talem sermonem concordare cum epistola 109., tacitè insinuarunt, eum non esse re vera Sermonem *de comm. vit. Cleric.* Præterquamquod etiam post Gregorianam correctionem non est ita emendatus Gratianus, quod in pluribus reemendari non possit, vt ex Antonio Augustino (qui duos libros de Gratiani emendatione conscripsit) Posseuino, & Bellarmino notat eruditissimus Ecclesiasticæ antiquitatis illustrator Emanuel à Schelstrate in *lib. antiquit. illustrat. part.* 2. *dissertat.* 2. *cap.* 13. *n.* 238.

906 Transeat ergò, quod produxerit ea capita Gratianus sub titulo sermonis, vel tertij sermonis *de comm. vit. Cleric.* nego ita esse. Do in primis negationis tutorem Suarium *tom.* 4. *de Relig. tract.* 10. *lib.* 8. *cap.* 8. *num.* 16. sic ad rem scribentem. *Supposito ergò Augustinum pro Religiosis viris illam scripsisse* (scilicet Regulam) *dicunt aliqui primò, & præcipuè pro Canonicis, & Clericis, eam tradidisse, quod sensisse videtur Gratianus in titulo cap. non dicatis.* 12. *q.* 1. *quod constat sumptum esse ex Regula. Gratianus verò citat sermonem.* 3. *de comm. vit. Cleric. & in Decreto Gregoriano in quodam Scholio eodem modo dicitur caput illud sumptum ex sermone* 3. *de comm. vit. Cleric. in quo Regula D. Augustini continetur. Verum tamen inter Opera, quæ Augustini esse creduntur, non inuenio tertium sermonem de comm. vit. Cleric., sed primum tantum, & secundum: fieri tamen potuit, vt illa Regula per modum concionis aliquando imprimeretur, & ità adnotatur in quodam libro antiquo de quatuor Regulis ab Ecclesia approbatis, vbi in principio sic dicitur: Regula tertia Augustini, in qua latiùs tradidit ea, quæ ad communem vitam Clericorum pertinent, quæ à nonnullis inter sermones de comm. vit. Cleric. enumeratur.* Quod idem dicendum in casu nostro: non tamen propterea esse verè tertium sermonem de ea *comm. vit. Cleric.*

907 Addo rationes, quarum prima: quod nec in impressionibus Operum D. Augustini tam antiquis, quam modernis inuenitur sermo hic tertius de *comm. vit. Cleric.* licet inueniatur in ipsis Regula; nec Bellarminus, nec Philippus Labbe, nec alij, qui Opera D. Augustini registrarunt; huius tertij sermonis meminerunt, non solum approbando, sed nec reprobando, vt de alijs tractatibus fecerunt. Et Regula, quæ in ipsis legitur, non iam inscribitur titulo tertij sermonis *de comm. vit. Cleric.*, sed solum Regulæ, adeò vt illum mutare non sit ausus Erasmus, cognoscens hunc esse eius proprium titulū: quin eum approbauerunt DD. Louanienses, & laudati PP. Benedictini, dum omnes eam non sermonem tertium *de comm. vit. Cleric.* sed Regulam inscripserunt. Secunda; quod S. P. Augustinus nominat Regulam libellum: *Vt autem vos in hoc libello tamquàm in speculo &c.* quæ dictio importat aliam à sermone formalitatem. Tertia; quod nec verbum in hac Regula inuenire sit, per quod dignoscatur, eam ab Augustino habitam per modum sermonis, vti patet in duobus sermonibus *de comm. vit. Cleric.*, quorum primus incipit: *Propter quod volui, & rogaui hesterno die, vt hodiè frequentius conueniretis: hoc est, quod dicturus sum.* Altero verò: *Charitati vestræ de nobis ipsis hodiè sermo reddendus est &c.* Sed potius ex notata dictione *Libello* constat scriptam fuisse, & non oretenùs habitam. Pro quo facit, quod idem Augustinus, dum eam tradidit S. Norberto, vt dictum est, non dixit: Eccè habes sermonem meum tertium de *comm. vit. Cleric.* sed dixit: *Ecce habes Regulam, quam ego scripsi.* Quarta; quia, vt dicemus, non est hæc Regula pro Cle-

ricis

ricis facta. Ex quibus omnibus necest, nec fuit ab Augustino inscripta sermo tertius *de comm. vit. Cleric.*, quod à nobis attendendum est, & si sub tali titulo fuerit subindè aliquando impressa. Vndè corruunt, quæ indè deduxit Pennotus, quod scilicet, vt potè sermo tertius factus fuerit post primum, & secundum, & consequenter ab Augustino Episcopo, & post institutos Clericos; & quod propterea, vt in d.5. *argument.* prætendit, non fuerit composita pro Eremitis.

908 Esto nihilominùs, quod ab Augustino Episcopo scripta fuerit, & post secundum *de comm. vit. Cleric.* sermonem, quid indè? Ergò non pro Eremitis? Falsa prorsus consequentia. Admittunt siquidem primum Iordanus, & Coriolanus (quibus tamen tot alios, & classicos opponere possumus), sed tamen explicitè statuunt, eam fuisse ab Augustino Episcopo pro Fratribus Eremitis, & Clericis compositam, & quod vtrisque voluerit illam esse communem; quin Coriolanus in fine *Defensor. in fin. 3. Regul.* addidit Eremitis potius eam conuenire, quàm Canonicis, sic: *Hæc quidem tertia Regula, quam quàm B. Augustinus tàm Clericis suis, quàm Eremitis voluerit esse communem, ex multis tamen verbis tum in ista Regula, tum in alijs eius dictis apertè colligitur, qualiter hæc Regula magis conuenit Fratribus Eremitanis, quam eius Clericis.* Quomodò ergò infertur, quod, cum fuerit ab Augustino Episcopo confecta, non fuerit facta pro Eremitis?

909 Nec ad rem certè dicitur, quod si pro ipsis facta fuisset statim eam illis institutis, & antè Clericorum Institutionem conscripsisset, quia si per ipsum Pennotum, licet eam velit confectam pro Clericis, non statim ac eos instituit, sed longè post, scilicet, in senio eam composuit Augustinus, quare ex eo, quod non statim illam dederit Eremitis, dicendum non factam, & pro illis ab Augustino iam Episcopo. Certum est, eam ab eodem iam Episcopo traditam Sanctimonialibus in *epist.* 109., & multos post annos ab earumdem institutione, vt hæc eiusdem epist. verba indicant *sub illa*, scilicet Perpetua, *in Monasterio per tam multos annos perseuerante, & numero, & ætate creuistis*; & quare & post totidem tempus ab institutis Eremitis non potuit eam ipsis inscribere? Non ergò benè dicitur non facta prò Eremitis per hoc, quod fuerit ab Augustino Episcopo, & post institutos Clericos composita. Quod adeò verum est, vt etsi dicatur facta post Clericorū institutionem, & post secundum sermonem de communi vita eorumdem, adhuc potest verificari, quod non fuerit facta prò ipsis, sed prò solis Eremitis; quandoquidem cum intenderit Augustinus Monachatum per totam Africam diffundere, benè potuit illis formam viuendi specialem, seu Regulam factus Episcopus, & ante mortem conscribere: vbi cum in Clericorum reformatione intenderit solùm ad vitam communem eos perducere, sermones *de comm. vit. Cleric.* potuerunt ad hoc ipsis sufficere. Quin, si adhuc concedatur inscriptam fuisse sermonem tertium, solùm inferri potest applicatam tunc fuisse Clericis, non verò non factam priùs prò Eremitis; sicut si rursùs detur, tunc solùm factam sub eo sermonis titulo, adhuc sustinetur factam & prò Eremitis, cum ex vna parte tempore dicti tertij sermonis passim & ipsi ad Clericatum promoueri consueuerint, & ex alia nihil in ipsa Regula legatur speciale prò Clericis, sed omnia communia sint & Eremitis.

910 Argumentatur secundò, ex eo quod in Festo S. P. Augustini canitur, & ante 400. annos canere solebant & Patres Eremitani *Tu de vita Clericorum Sanctam scribis Regulam*, quo prò istis, & non prò illis factam fuisse declaratur. Eodem tamen modo respondet Marquez *cap. 7. §. 15.* ad summum verificari & prò Clericis factam, nullatenùs verò non prò Eremitis; qui enim affirmat de vno, non propterea negat de altero. Vel dicendum nomine Clericorum venire & Monachos, vt habet Iordanus de Saxonia *lib. 2. Vit. Fratr. cap.* 14. *ex cap. si Clericatus.* cum alijs pluribus 16. *q.* 1. & signanter in Ecclesia Africana, vt expressè Card. Baronius ad *ann.* 398. *nu.* 74. & sic etiam Eremitas sub ea dictione comprehendi; vel saltem authorem illius hymni respexisse ad tempus, non quo Regula facta fuit à S. P. Augustino, sed ad tempus, quo talis hymnus compositus est; quo tempore iam Religiones omnes, & Monachales sacris initiabantur; & sic omnes Clericos siue ex Canonicis, siue ex Eremitis sub ea voce comprehendisse: quod est maximè dicendum, supposito quod illius hymni auctor fuerit S. Thomas, ne sibi contrarius videatur, si ly *de vita Clericorum* explicetur de solis Canonicis Regularibus, cum aliàs ipse Angelicus Doctor *Opusc.* 19. *cap.* 2. docuerit Augustinum vna cum suis adhuc Tagaste vitā Monasticam duxisse.

911 Respondet tertiò Torellus ad *ann.* 389. *n.* 38., quod quando D. Thomas intendisset in illis verbis Regulam fuisse prò Canonicis Regularibus, potuisset vt homo decipi; & hac de causa Sixto V. & Clemente VIII. approbantibus, emendatum fuisse hymnum, & loco, *Clericorum*, positum *Tu de vita Monachorum*, cum mos sit Ecclesiæ emendare quandoque in Officijs Sanctorum, quæ minus veritati quadrare dignoscuntur. Sed responderi potest & quartò, negando consequentiam, quod Regula nō fuerit prò Eremitis, quia in adductis verbis *Tu de vita Clericorum*, non est sermo de hac tertia Regula, quæ ad Seruos Dei inscribitur; sed de sermonibus, qui inscribuntur *de comm. vit. Cleric.*, qui ad Clericos & prò Clericis re vera habiti sunt, in quibus Regula viuendi Apostolicè, hoc est, in communi, & sine proprio traditur: in quo sensu verum est, hanc Regulam viuendi Apostolicè in dictis sermonibus iniunctam fuisse prò Clericis, & ideò benè dici *Tu de vita Clericorum*; & in hoc sensu consueuerunt & PP. Eremitani idem canere (& hoc ad laudem S. Patris, qui etiam Canonicos

Regulis imbuisset) quia modo iam explicato verum id erat: sed non propterea sentiebant Regulam veram, quæ tertia dicitur, non fuisse prò se ipsis scriptam, cum de hac in dictis verbis *Tu de vita Clericorum* non agatur; & ideò quando cæptum est à Clericis Regularibus promulgari, in dicto hymno accipi prò Regula hanc, quæ tertia dicitur, meritò ad tollendam æquiuocationem legere cæperunt *Tu de vita Monachorum*.

912 Tertiò arguit ex auctoritatibus Summorum Pontificum, Conciliorum, & Doctorum (quas omnes breuitatis gratia ad vnum reduco, quia omnium vnus ferè est sensus) quibus habetur primò S. P. Augustinum Canonicos Regulares suis informasse Regulis; & secundò hanc tertiam Regulam vocari à Concilijs Regulam Canonicam; & ideò prò eis, non verò prò Eremitis esse factam. Neganda ergò prò responsione consequentia; & quoad primam partem antecedentis dico, quod Summi Pontifices, & Auctores non sunt locuti de hac tertia Regula: sed sensus eorum est, quod Augustinus Clericos Regulis instituerit, quatenus sermones de *comm. vit. Cleric.* propter eos fecit, quibus eum eis vitam Apostolicam iniunxerit, benè dicuntur ab eo regulariter instituti, regulis decorati, informati &c., & sic non rectè deducitur Regulam, quę tertia dicitur, & diuersa ab eis sermonibus, non fuisse prò Eremitis. Et estò admitteremus Summos Pontifices, & Doctores à Pennoto adductos de hac ipsa tertia Regula fuisse locutos, nec adhuc teneret consequentia, quia ad Summum, vt iam suprà dictum est, posset inferri, & prò eis factam Regulam: nunquam verò non factam prò Eremitis.

913 Quo verò ad secundam partem, item dico ad summum probari, & Canonicis applicatam fuisse, vel & prò eis factam, nullatenùs verò non prò Eremitis, eo modo quo, vt ostendimus, ex eo quod applicata fuerit sanctimonialibus, non probatur non fuisse factam prò viris: sed addo, verum non esse, tertiam D. Augustini Regulam dici Canonicam à Concilijs, quæ adducit Pennotus: non à Concilio Romano sub Innocentio II. de 1139. apud Baronium *tom. 12.* sub eodem ann. cum hæc ibi *Can. 9.* tantùm legantur: *Praua consuetudo inoleuit, quod Monachi, & Regulares Canonici post susceptũ habitum, & professionem factam, spreta Beatorum Magistrorum Benedicti, & Augustini Regula leges temporales, & medicinam gratia lucri temporalis addiscunt*; & post aliqua *Vt ergò Ordo Monasticus & Canonicus Deo placens &c.* quæ longè diuersa sunt ab appellatione Regulæ Canonicę; licet enim quandoque Ordo accipiatur prò Regula, nó potest hic accipi in hoc sensu propter sequentia verba, *Vt ergò Ordo Monasticus, & Canonicus Deo placens in sancto proposito inuiolabiliter conseruetur, nec hoc vlterius præsumatur, auctoritate Apostolica interdicimus &c.*, per quæ Ordo accipitur non prò Regula sed prò personis illius Ordinis, de quibus solis, & non de Regula verificatur posse *in proposito* conseruari. Vnde miror, quomodò dixerit Pennotus *cap. 19. in fin. n. 1.* Regulam B. Augustini explicitè vocari ab hoc Concilio Regulam Canonicam. Næc à Concilio Ticinense de 855., cum ibi apud Binium *tom. 3. p. 1. Concilior.* solùm legatur: *De Monasterys autem virorum, seu fæminarum, quæ secundum Regulam S. Benedicti, vel secũdum Canonicam auctoritatem dispposita esse debent*, in quibus conspicuum est, nec per vmbram Regulam D. Augustini dici Canonicam, cum nec ipsa Regula nominetur. Similiter nec à Concilio Rhemense sub Eugenio II., (de quo tamen infrà) licet enim ibi legatur: *Statuimus, vt Sanctimoniales, & mulieres, quæ Canonicæ nominantur, & irregulariter viuunt, iuxtà Beatorum Benedicti, & Augustini Regulam vitam in melius corrigant, & emendent*, non est sensus, quod Regula S. Augustini sit Regula Canonica, seù prò Canonicis, ad differentiam Regulæ Benedictinæ, quæ sit Monastica, & prò Monachis, vt vult Pennotus: sed quod Sanctimoniales, & Mulieres, quæ regulares nominantur, & irregulariter viuunt, iuxta Beatorum Benedicti, & Augustini Regulam vitam reforment; ly enim *irregulariter viuunt*, afficit, & sanctimoniales sub D. Benedicti Regula militantes: seu eos non iuberentur ad normam Regulæ D. Benedicti vitam emendare; & ideò hoc illis iubetur, quia cum & ipsæ Canonicæ nominentur, seu Regulares, irregulariter viuant; in sensu non minus dicitur Canonica Regula D. Benedicti, quam Regula D. Augustini, sicut & SS. Basilij, & Francisci, cum omnis Regula *Canon* dicatur, vt ex *Cap. Canon. d. 3.* alijsque auctoritatibus probat Nigronus in *Regul. Commun. Societ. Iesu, in explicat. titul. part. 1.* Vnde corruit argumentum ab hac denominatione desumptum, quod D. Augustini Regula sit propterea propter Clericos, seu Canonicos composita.

914 Nihilominus concesso ad maiorem abundantiam, quod aliquando, vel apud Cõcilia, vel Doctores inualuerit hæc denominatio Regulę Canonicæ, & per antonomasiam sic fuerit dicta, adhuc nego consequentiam, quod fuerit facta prò Clericis, seu Regularibus Canonicis; quandoquidem hanc specialem denominationem non est sortita à sui origine, hoc est, quando ab Augustino composita fuit, sed longè post, hoc est, quando prò reformatione Canonicorum de anno 1100. vel circa, vt infrà *nu. 918.* dicemus, fuit ipsis assignata. Quo stante nequit propterea dici ab Augustino facta prò Clericis, eo modo quo per hoc, quod Ordini Prædicatorum fuerit assignata, nequit dici prò eis composita; & sic cum non probetur facta pro Clericis, à fortiori sine fundamento dicitur, quod non fuerit conscripta pro Eremitis.

915 His ergò solutis probatur modò directè non prò Clericis eam prodijsse, & hoc duobus coniecturis, quæ non leuem inducunt probationem. Primò, quod in tota Regula nihil

nihil de Altaris ministerio, nihil de horis Canonicis, nihil de gradibus Subdiaconatus, & Diaconatus, egerit; quo certè suadetur non prò Canonicis, seu Clericis Regularibus illam scripsisse Augustinum, sed pro Eremitis. Secundò: quod, vt *nu.* 895. 898. & 900. dictum est, cum ageretur in Concilio Aquisgrani de 816. celebrato, de stabilienda aliqua prò Canonicis viuendi forma, seu Regula, eam ex varijs Sanctorum Patrum sententijs excerpserunt, nulla S. Augustini Regulæ facta mentione, sed tantummodò sermonum *de comm. vit. Clericor.* vnde puto non aliam Regulam ipsis Clericis Regularibus præscripsisse Augustinū, quam vitam communem in dictis sermonibus explicatam; nullatenùs enim mihi suadere valeo, quod in eo Concilio prò Canonicorum forma, seu Regula stabilienda, de Augustini Regula actum non fuisset, quando prò ipsis eam conscripsisset Augustinus.

916 Nec dicendum primò, ad summum hinc deduci, quod tunc temporis Regula à Clericis, seu Canonicis non obseruaretur: non verò quod ab Augustino pro illis non fuerit conscripta; quia hinc fortius desumo argumētum, scilicet, quod si fuisset ab Augustino prò ipsis reuera composita, & solùm temporis decursu in desuetudinem abijsset, eam iterum demandasset, & simul ad eam dictos Clericos adstrinxisset dictum Concilium, vt à Concilijs Turonense, Cabilonense, atque Moguntino, cum Monachis S. Benedicti actum retulimus *d. nu.* 900. Nec dicendum secundò: eam viuēdi normam ex SS. Patrum dictis collectam fuisse veluti Constitutionum speciem, quatenus intendebat Concilium exactamquamdam viuendi normam, seu distinctas institutiones superaddere, quæ distinctè vitæ Canonicæ perfectionem comprehenderent, quæ non ita exactè in Regula designabantur; quia præter dicta *eod. nu.* 900. supposuit Concilium, nullam Canonicos specialem habuisse viuendi formam, sed solùm quæ, prout ibi, *sparsim in sacris Canonibus, & SS. PP. dictis erat indita*; & ideò intendit ex eisdem Sacris Canonibus & SS. PP. dictis Regulam ipsam contexere, & formare. Et confirmatur, quia si solùm nouas institutiones vltrà Regulam, & non Regulam ipsam cōdere intendisset Concilium, Regulam saltem nominasset, & illi tales institutiones se addere indicasset, eo modò, quo in Conuentu Aquisgrani de *ann.* 817. vbi nonnullæ sanctiones prò Monachorum disciplina conditæ sunt, vt per eas augeretur Regulam non conflari, declaratum est, ea esse capitula, quæ obseruari à Regularibus decreuerunt; & in primis duobus capitulis ipsius S. Benedicti Regulæ obseruantiam, & studium eis demandarunt: *Vt Abbates* (sic ibi) *mox ad Monasteria sua remeauerint, Regulam per singula verba discutientes, pleniter legant, & intelligentes Domino opitulante efficaciter cum Monachis suis implere studeant. Vt Monachi omnes, qui possunt Regulam memoriter discant.* Vnde de his Concilijs Aquisgranen. loquens Sigibertus Gemblacensis in sua *Chronic. ad ann.* 420. ex hac supradicta differentia adnotauit, fuisse tunc Regulam prò Canonicis formatam: illi verò Monachorum addita tantummodò capitula. *Aquisgrani* (sic ille) *generali Conuentu habito per dispositionem Imperatoris Ludouici, Episcoporumque, & Abbatum aliqua Capitula ad vsum Regularium Monachorum addita sunt: & multa Sanctarum Scripturarum compilatione facta, Clericorum, & Clericalium Sanctimonialium Regula constituta sunt.*

917 Et vt id clarius innotescat, obseruandū quod, & in alijs eorum temporum Concilijs, vbi actum de reformanda Canonicorum, seu Clericorum Regularium disciplina, nunquam facta fuit mentio Regulæ D. Augustini, sed solùm de Sacræ Scripturæ doctrina, & SS. PP. documentis. In Concilio siquidem Moguntino *de ann.* 813. *cap.* 9. *de vita Canonicorum* sic habetur: *In omnibus, igitur quantum humana permittis fragilitas, decreuimus, vt Canonici Clerici* (scilicet Canonici Regulares, vt explicat glossa *in cap. In omnibus de consecrat. dist.* 5.) *canonicè viuant, obseruantes diuinæ Scripturæ doctrinam, & documenta Sanctorum Patrum.* Et nihil de S. Augustini Regula. Item in Concilio Rhemensi sub eodem anno, dum ibi legerentur ea, quæ ad Canonicorum, & Monachorum statum pertinebant, non est prò Canonicis lecta S. Augustini Regula, sed Canones: vbi è contrà prò Monachis lecta est Regula S. Benedicti; sic enim ibi *cap.* 8. *lecti sunt sancti Canones, vt quisque Canonicus legem, vitamque suam minimè ignoraret; & cap.* 9. *lecta est Regula S. Benedicti, vt ad memoriam reduceretur Abbatibus minus scientibus, si qui forte adfuerint, qualiter & se, & suos secundùm eamdem Regulam custodire valerent, atque gubernare.* Et in altero Aquisgranensi sub Gregorio IV. de 836. *cap.* 15. sic: *Modus autem ergà ipsarum Congregationum* (scilicet Canonicorum & Monachorum) *disciplinam, hic esse debet: idest, vt Canonici secundùm id, quod continetur in libro, qui de eorum vita collectus* (nempè in primo Concil. Aquisgranen. de 816.) *religiosè conuersentur: Monachi verò secundùm traditam à B. Benedicto Regulam vnanimiter quantumcumque posse est, cuiusque Religionis Regularem vitam in omnibus sectentur.* Ex quibus omnibus, cum Canonicis Regularibus viuendum tunc esset iuxtà Canones, seu SS. Patrum documenta, hoc est, secundùm normam ex eorum dictis collectam nulla facta Regulæ S. Augustini mentione: quin oppositiuè ad modum viuendi Monachorum, secundum D. Benedicti Regulam, patet non aliam vsque ad ea tempora habuisse Canonicos Regulam, præter scripturam, seu Acta Apostolorum, & dicta SS. Patrum; atque adeò non prò eis factam ab Augustino Regulam, cum, vt omnis recta ratio petit, eius obseruantiam vna cum alijs institutionibus demandassent Concilia, vel saltem eis ad memoriam illam reuocassent, quando prò ipsis facta, seu eorum Regula fuisset, vt ingenuè fatetur Nebridius à Mundelheim Canonicus Re-

gularis in suo *Antiquar. Monastic. epist.* 140., *&* 142.

918 Nec his obstat, quod dicit Pennotus *d. cap.* 19. *nu.* 1. scilicet, actum fuisse de Regula S. Augustini in Concilio Rhemense sub Eugenio II., qui sedit ab anno 824., dum Canonissis (quod militat & de Canonicis) iuxtà dictæ Regulę normam suos mores, sic *cap.* 3. componere iniungitur: *statuimus, vt Sanctimoniales, & mulieres, quæ Canonicæ nominantur, & irregulariter viuunt, iuxtà Beatorum Benedicti, & Augustini Regulam vitam in melius corrigant, & emendent*. Quia nec est inuenire, vt etiam obseruat Suarez *d. tom.* 4. *tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 9. *nu.* 33. hoc Concilium Rhemense sub Eugenio II. nec eius quis meminit, neque Baronius, neque Ciacconius, licet enim apud Binium *in tom.* 3. *Concilior. part.* 1. in fine vitæ Eugenij II. legantur aliqua eius decreta cum hac epigraphe, *eiusdem Eugenij Papæ decreta ex Concilio Rhemensi*, inter quæ est suprapositum caput tertium; nec tempore dicti Pontificis est celebratum tale Concilium, neque supra adductum caput tertium est ex prædicto Concilio Rhemense de 813. desumptum; sed huiusmodi decreta, quæ Eugenio II. ibi adscribuntur, sunt decreta Concilij Rhemensis sub Eugenio III. de 1148. celebrato, inter cuius decreta *cap.* 4. apud Baronium sub dicto anno 1148. legitur illud idem suprapositum caput tertium, quod Eugenio II. tribuitur; & ideò in margine apud eumdem Binium *loc. sup.* ea decreta ad Eugenium III. sic spectare notatur: *Hæc Decreta ad Eugenium III. magna ex parte spectant*. Vndè non mirum, quod de S. Augustini Regula ibi agatur, & Sanctimoniales, quæ Canonicæ, seu Regulares dicebantur, ad eius normam se componere iubeantur, cum enim hoc Concilium sub d. Eugenio III. celebratum fuerit de 1148., iam Canonici Regulares à S. Iuone Carnotense Episcopo Canonicæ disciplinæ restitutore de 1100. vel circa S. Augustini Regulam acceperant, vt ipse Nicolaus Desnos, qui Canonicus Regularis est, *d. lib.* 3. *cap.* 23. testatus est, sic quoad Regulæ originem in suo Ordine scribens: *Porrò eiusmodi Regula Augustini à Schedis Benedicti Anianæ petita, & passim in varijs Monasterijs exscripta, cum latuisset aliquanto tempore, tandem ab Instauratoribus Ordinis Clericalis inuenta, hanc ipsis præscripsere circà annum* 1100., *vt infrà ostensuri sumus, dum de Iuone Carnotense Episcopo, & Geruasio Rhemensi Archiepiscopo sermo erit, qui sua ætate disciplinam collapsam restituere, & pristino splendori reddidere*; à quo tempore postea vtpote Canonicis applicata cępit dici Canonica. Nos autem loquimur de Reformatione Canonicorum in Concilio Aquisgranensi de 816., & alijs circa ea tempora, in quibus vidimus de ea Regula nihil actum. Quare adhuc restat, vel tunc temporis non fuisse Canonicos Regulares, quod dicere non audeo, vel non actum de dicta Regula, quia ad ipsos non spectabat, nec vsque ad ea tempora fuerat ipsis applicata.

919 Nec obstat secundò: quod eorum Ordo dicatur à multis Summis Pontificibus, quos ex Pennoto, licet suppresso nomine, congerit Macedo *d. tom.* 3. *collat.* 9. *diff.* 1. *cap.* 4. *secundum Deum, & B. Augustini Regulam institutus*; cum namque omnes Summorum Pontificum auctoritates ibi adductæ sint posteriores ad dicta Iuonis Carnotensis tempora (quando constaret eos de hac tertia Regula fuisse locutos, cum aliàs eorum dicta possint verificari de Regula, seu forma viuendi Apostolica in sermonibus *de comm. vit. Cleric.* contenta) pro eorum assertionis veritate sufficit, quod tunc temporis talem tertiam Regulam obseruarent, quod admittitur: non verò requiritur, quod ab initio pro eis talis Regula facta fuerit, eo modo, quo & PP. Prædicatorum Ordo dicitur verè secundum S. Augustini Regulam institutus, licet nequeat dici, quod pro Prædicatorum Ordine suam Regulam fecerit Augustinus. Vndè potest liberè concludi, non eam pro Canonicis Regularibus fuisse conscriptam, nec aliam præter sermones *de comm. vit. Cleric.* eos ab Augustino recipisse regulam.

DVBIVM VII.

Pro quibus, Fratribus ne, an Clericis ex ipsis Regulæ verbis conscripta dignoscatur.

920 EOdem quo præcedenti dubio procedemus ordine; argumenta, scilicet, prius contraria soluentur; & deindè vrgentioribus rationibus vera sententia directè probabitur. Quia verò quæ protulit Pennotus, eadem repetijt Macedo, eo omisso, cum isto erit concertatio. Probat ergò Macedo Regulam pro Clericis, non verò Eremitis factam *dict. tom.* 3. *collat. primà pag.* 681. ex eiusdem Regulę verbis. *Non dicatis aliquid proprium, sed sint vobis omnia communia; sic enim legitis in Actibus Apostolorum: quia erant illis omnia communia, & distribuebatur vnicuique, sicut cuique opus erat*: per quæ paupertatis Apostolicæ modum describi dicit, impertantem scilicet possessionem bonorum in communi: qui paupertatis modus cum non conueniat Eremitis non habentibus in communi, sed Clericis, seu Canonicis Regularibus, denotat Regulam hos respicere, non Eremitas. Et confirmat ex eo, quod PP. Eremitani probant alumnos monasterij Hipponensis in horto Valerij fuisse Monachos, & non Clericos Regulares, per hoc, quod ibi obseruaretur, iuxta Possidium *cap.* 11. paupertas profunda, quæ, vt & nos diximus *num.* 226. in eo consistebat, quod venditis omnibus viuerent ex eleemosinis: vbi è contrà Canonici viuebant ex redditibus. Ergò paupertas Eremitarū est diuersa ab ea, quæ dicit habere omnia in communi, sine proprietate singulorum. Ergò Regula, dum talem paupertatem præscribit, quæ *retinet, & vtitur communi dominio*, non est prò Cænobitis, seu Eremitis, sed prò Clericis. Sed quam

quam benè sint hæc deducta, videamus. Nequeo in primis intelligere, quomodo ex adductis verbis inferatur, importari in Regula paupertatem cum possessione bonorum, seu stabilium in communi, vt ipse intelligere dignoscitur ex hoc suo discursu, secus non esset ad rem instantia. Nunquid, vt in Religione aliqua sint omnia in communi, vt sonant dicta verba Regulæ, necesse est, quod possideantur bona, seu stabilia, licet in communi. Num PP. Franciscani, siue Minores obseruantes, quibus bona stabilia interdicuntur, sicut & nostra Congregatio, exceptis locis, cum quibus fuerit à Capitulo generali dispensatum, non habent proptereà omnia in communi, siue eleemosinas, siue legata? Minus intelligo, quomodò paupertatem hanc cum possessione stabilium in communi, vocet paupertatem Apostolicam, cum notum sit apud omnes, non vixisse ex redditibus Apostolos, hoc est, non possedisse stabilia, sed omnia apud illos vendi, & ex pretio in commune redacto iuxtà cuiusque indigentiam prouideri consueuisse. Sensus ergò Regulæ est in adductis verbis, quod nemo sibi aliquid appropriet, sed in commune reddantur omnia, siue eleemosinæ, siue legata, & iuxtà cuiusque indigentiam distribuantur: non verò quod debeant stabilia possideri, licet in communi. Vndè non benè infertur, paupertatem, de qua in Regula, aut respicere Clericos, aut non respicere Eremitas, cum talia verba non importent, vt vidimus, possessionem stabilium. Fateor tamen ex alijs eiusdem verbis permitti à Regula hanc possessionem stabilium in communi: Sed neque per hoc dicendum, quando Eremitæ non ea haberent, ipsos non respici à Regula, sed Clericos; cum vt ostensum est *num.* 432. sit proptereà Regula tam habentibus, quam non habentibus bona stabilia, communis. Et certè cum talis bonorum possessio non præscribatur, sed solummodò permittatur, liberum est ea possidere, vel non; & sic sine fundamento dicitur Regulam aspicere possidentes Clericos, non verò non possidentes Eremitas.

921 Hinc patet responsio ad ea, quę subdit de paupertate profunda Hipponensis monasterij: & dico benè deductum ex tali paupertate à PP. Eremitanis, vt & ego deduxi *d. num.* 226. dicti monasterij alumnos fuisse Monachos, seu Eremitas, non verò Clericos, quia viuerent ex proprijs laboribus, & eleemosinis, & his in communi, non verò ex redditibus, vt Clerici; negò tamen proptereà, talem paupertatem non esse conformem paupertati intentæ à Regula; cum, vt dixi, ex eo quod Regula non præcipiat, sed permittat tantum stabilium possessionem, sicut poterant illa tenere; sic poterant illis renunciare; quin dico, hanc paupertatis formam, vt cum Iordano de Saxonia *d. num.* 432. notaui magis conformari Regulæ, cum magis assimiletur paupertati Apostolorum, ac primorum Christifidelium, quam intendi à Regula ostendunt euidenter ea verba, *sic enim legitis in actibus Apostolorum, quia erant illis omnia communia*: Apostolis autem, & primis Christifidelibus absque stabilium possessione, sed ex eorum pretio, & in commune redacto iuxtà cuiusque necessitatem prouidebatur. Iudicet modò Lector, an P. Macedo *loc. sup. cap.* 3. *§.* 1. *pag.* 673. *col.* 1. sapienter dixerit, *solem de medio tollet, qui hoc testimonium* (scilicet, vt nemo quidquam proprium in illa societate haberet, sed eis essent omnia communia) *ad Cænobitas detorqueat*, quando viderimus per ly esse *omnia communia* non importari possessionem stabilium; & an rectius subintulerit ex modo paupertatis cum possessione stabilium in communi Regulam pro Clericis, & non pro Eremitis factam, quando sit hæc Regulæ pura, & ad contrarium indifferens permissio.

922 Probat secundò *ibid. pag.* 683. *col.* 2. ex illis Regulæ textibus, quibus consortium, & aspectus fæminarum cauetur, nempè *Quando proceditis simul ambulate, cum veneritis quo itis, simul state*, quod supponit visitationes mulierum; & ideò prouisum de assistentia socij. Similiter, *In incessu, statu, habitu, & in omnibus motibus vestris nihil fiat, quod cuiusquam offendat aspectum*, quæ referuntur ad frequentiam in populo; hæc enim omnia non quadrant in Monachos Cænobitas, eum supponant exitus è monasterio, euagationes per Vrbem, & Oppida, quæ non decebant illius temporis Monachos; sicuti neque colloquia cum fæminis Vrbanis, & exteris, cùm ijs licitum non esset matres, & sorores ad se venientes alloqui; & è contra quadrant in Clericos, qui exibant è Claustris, & vijs se publicis dabant; vnde occasiones incedendi, & incidendi in obuias mulieres, easque salutandi, & alloquendi. Et tertiò; *Quando estis in Ecclesia, aut vbicumque fæmina sunt inuicem vestram pudicitiam custodite*; quo pariter dum ostendit, cauendum ab aspectu mulierum, siue intrà, siue extra septa monasterij, seu Ecclesiæ, denotantur domus, & Ecclesiæ Clericorum, non verò Monachorum, vtpotè remotæ à Ciuitatibus, & seclusæ à turbis.

923 Sed quarè hæc non congruant, & Monachis, seu Eremitis non video. Vnde enim habet Macedo, quod tunc temporis Monachis adeò arcta solitudo esset indicta, vt egredi è monasterio, aut per vrbes discurrere, aut fæminas visitare, vel colloqui non liceret? Vidimus *num.* 879. in Regula S. Macharij *num.* 40. apud Biuarium sic Arsinoitis Monachis egressum permissum: *Ad necessariam rem perquirendam de monasterio bini egrediantur, vel terni*. Item Monachis Nitriæ à Regula S. Athanasij, quæ exhortatio ad Monachos inscribitur: *necessarius è domo, & rarus egressus, quem aut Religionis ratio extulerit, aut ad substantiam victus causa exercendi operis ordinarit*. Item Tabennesiotis à S. Pachomij Regula: *Nullus solus foras mittatur ad aliquod negotium, nisi iuncto altero*. Inuenio insuper apud Philonem *lib. de Supplicibus* vna cum

eum Therapeutis Monachis eiusdem instituti fæminas ad collectas conuocari solitas: *Id commune Semneum, in quo septimo quoque die conueniunt septo clauditur dupliei, separatis virorum & mulierum sedibus; nam mulieres quoque simul auscultans ex more dumtaxat quæ instituium idem sectantur*. Et iterum: *adhibentur mensæ fæminæ quoque anno plereque; sed Virgines non coactæ castitatis, sed sponte continentes*. Apud S. Athanasium in *d. exhortat ad Monach.* item legitur: *Feminas probas, & Religionis studio vero deditas cum mensura venerationis honorate, vt nec austeritas inhumana, nec sedulitas sit remissa*. In Regulis S. Pachomij pariter legitur *nu. 29.* post Cassianum: *Si seculares homines, aut debiles, aut vasa infirmiora, idest mulierculæ veniant ad ostium, suscipient singulos in diuersis locis iuxta ordinem præpositi, & sexus sui, præcipuè fæminas maiori honore, & diligentia curabunt, cum omni timore Dei & locum separatum ab omni virorum vicinia eis tribuent*. Et rursus *n. 31. Si fuerit nunciatum, quod de propinquis quis ægrotet, Ianitor nunciabit Patri monasterij & ille accitum interrogabit Præpositum domus. Videbunt virum, cuius fides, & disciplina probata sit, & mittent cum eo, vt visitet ægrotantem*. Et *n. 33.* si propinquus alicuius, aut consanguineus mortuus fuerit prosequendi funus non habebit potestatem, nisi Pater monasterij præceperit. Et *nu. 82.* vbi de puellarum disciplina: *nemo ad eas vadat visitandas, nisi qui habet ibi matrem, vel sororem, aut propinquam, & consobrinas, seu matrem filiorum suorum*. In Regulis pariter fusiùs disputatis ad *interrogat. 33. Quæ ratio tenenda sit in congressibus cum sororibus faciendis*, assignat S. Basilius modum, qui teneri debeat in collocutionibus cum ipsis; & in breuioribus ad *interrogat. 311. Nunquid rogati ab aliquibus ad eos visitandi gratia abire nos conueniat?* respondet: *omninò visitandi officium vnum est ex ijs, quæ grata sunt Deo*. Vndè non apparet, quomodò tam constanter asseruerit P. Maccedo, Eremitis Cænobitis non licuisse aut è monasterio egredi, aut cum mulieribus colloqui.

924 Verùm quorsùm hæc? Nonne Monachi statutis temporibus, hoc est, diebus festis Sabbato, & Dominico ad publicam loci Ecclesiam ex môre conueniebant, vt tradunt Rufin. *lib. 1. vit. Patr. cap. 7.* Palladius in *Lausiac. cap. 52.* Socrates *lib. 6. histor. cap. 8. & vna cum plebe communicabant, & Sacra Mysteria percipiebant*, vt testatur Dadinus Alteserra *rer. Monast. lib. 3. cap. 8.* & iterùm ex Theodoret Nicephor; & Cassian. probat *lib. 7. cap. 2?* Nonne Africæ Monachi ad Vrbes accedebant; vndè, dum videbantur à populo, conuitijs excipiebantur, vt dictum est *num. 193?* Quid amplius? Si fæminis, seu sanctimonialibus egredi permissũ ab Augustino, vt ex *Epist. 109. Nec eant ad balneas, siuè quocumque ire necesse fuerit, minus quam tres; nec illa, quæ habet aliquo eundi necessitatem, cum quibus ipsa voluerit, sed cum quibus Præposita iusserit, ire debebit*, quare egredi non congruũ Cænobitis? & si egredi illis licebat, inuisere saltem propinquos ægrotos, ad Ecclesiam vna cum Populo conuenire, non ne poterant, & ipsi in fæminas obuiantes incidere? & quare non pro eis statuta Regulæ de oculorum, & pudicitiæ mutua custodia, eo modo, quo in simili pro Monachis Nitriæ in *d. exhortat ad Monach.* scripserat S. Athanasius: *Sit igitur pudoris, & reuerentiæ vestræ tuta, ac circumspecta custodia?* Quin retorquendo argumentum ex vl timolo co adducto textu, *Quando simul estis in Ecclesia, aut vbicumque fæmina sunt*, dignoscitur cum suis Eremitis locutum fuisse Augustinum, & non cum Clericis; quandoquidem cum Clerici in Ecclesia starent intrà cancellos à plebe seiuncti; Monachi verò extrà, vel vna cum plebe, vel propè, vt eum eodem Dadin. Alteserr. *num. 127. diximus*, Monachis facilius erat in Ecclesia conspicere fæminas; atque ideò illos propriè respicit statutum Regulæ de custodia oculorum, maximè in Ecclesia.

925 Tertium argumentum profert *pag. 685.* ex verbis: *Indumenta vestra secundum arbitrium Præpositi lauentur siuè à vobis, siuè à fullonibus, &* alijs: *Non sit notabilis habitus vester, nec affectetis vestibus placere*; & non adaptari Monachis prætendens, illa ex vnius Hilarionis sententia, qui ait, non esse quærendas munditias in cilicio (licet intelligendus sit de superfluis, & affectatis) ista, quia nec Bernardus suis Cisterciensibus vestium nitorem prohibuit, quasi incapaces essent ob sui vilitatem, & asperitatem: sed Clericis, quorum vestes, eo quod speciem, & elegantiam præferant, prouocare possunt oculos ad aspectum curiosum, subdit: *Num hæc* (scilicet adducta verba *Non sit notabilis &c.*) *conuenire possunt vestibus Monachorum, horrorem quemdam, & austeritatem affectantium? Citiùs tu Æthiopem dealbes, quàm istam particulam Monachis eius Instituti, ac eni accommodes*. Verùm an hæc adaptentur Cænobitis constat ex dictis *n. 878.* vbi quoad affectationem vestium vidimus, hoc esse vitium commune, quod quemque inficere potest: quin à Bernardo ipso in suis Monachis deploratum; & *nu. 880.* quo ad vestium lotionem, vbi eam vidimus à SS. Machario, Pachomioque Monachis suis permissam. Vnum addo, quo Monachos affectationem & in vilibus vestimentis habere dignoscitur, responsionem scilicet S. Basilij in *Regul. breuior.* ad hanc interrogationem. 50. *Si quis in vestitu, quæ maioris sint sumptus reyciat, ipsum autem id, quod vile sit, veluti vestimentum, calceamentumue velit se decere, in vitio ne est is? & si est, cuiusmodi illud est? R. Qui idcircò vult, quod se deceat, vt hominibus placeat, hunc perspicuum est vitio illo laborare, quod placere hominibus studet, & propterea mentem habere auersam à Deo, & in ipsis etiam quæ vilis pretij sunt, perperia, hoc est, ostentationis vitio indulgere*. Et quoad vestium lotionem, ipsum quoque S. Antonium Monachorum Patrem suas vestes lauisse, cum de eo scripserit S. Athanasius in eius *Vit. cap. 23. lauit Ependiten suum*, scilicet Scapulare; quæ satis sunt, vt colligatur, ea Regulæ verba posse Monachis, & rudibus indutis vestibus adaptari.

926 Ar-

926 Arguit quartò à corporum lauacro, & balneorum permissione: *lauacrum etiam corporis, cum infirmitatis necessitas cogit, minimè denegetur; fiat tamen sine murmure de consilio medicina. Nec eant ad balnea minus quàm duo vel tres*, quod à Monachali instituto dissonare dicit, cum sit remedium delicatius, quàm prò seueritate disciplinæ Cænobiticæ; nec sibi in lectione veterum Patrum versatissimo occurrunt exempla huiusmodi lauationis proprij corporis: quod remedium proprium Clericorum est, quia vt communi proximorum saluti seruirent, curare corpora, & morbos arcere debebant. Miror tamen ab homine adeò in lectione veterum Patrum versato non obseruatum statutum S. Pachomij in sua Regula, vt videre est apud Biuarium *de veter. Monach. Ægypti, lib. 3. cap. 6. §. 2. n. 44.* vbi dicitur: *Nec lauabitur, aut aqua omninò nudo corpore perfundetur, nisi languor perspicuus fuerit*; vel saltem hoc eiusdem Pachomij in eadem Regula statutum 29. post Cassianum; *Nullus lauare poterit alterum, aut inungere, nisi fuerit imperatum*. Sed quidquid sit de hoc. Vel loquitur Macedo de Monachis antiquis ante Augustinum, vel de Monachis ab Augustino institutis, dum Cænobitis balnea non congruere dicit. Si de illis, quid ad rem? Si de istis, vnde habet? Dicet fortasse, quia & antiquis Cænobitis vetita. Sed negatur consequentia, quia Augustinus non ad illos, sed ad suos respexit; & quia discretionis spiritu ducebatur, voluit eisdem balneorum vsum permittere, & indulgere necessitati. Nihil enim tunc balneis vsitatius, vt obseruat oculatissimus Henricus de Noris in prædict. *Hist. Pelag. lib. 2. cap. 3. §. de Taruatensium*, etiam sanctioris instituti viris, adeò vt teste æquè diligentissimo M. Christiano Lupo in *d. q. quodlibet. cap. 34.* censerentur non minùs necessaria, *quàm cibus, & potus*; & hac de causa S. Fulgentio exhibita, vtpote tunc temporis licita, vt obseruat Nigronus *loc. sup. ad Regul. 17. nu. 24.* licet ea ipse recusauerit eo modo, quo quis ob maiorem mortificationem potest & rebus necessarijs renunciare. Et quia poterat quis eis indigere, noluit Augustinus, quod charitatis erat, denegare, cum his tamen (ne videretur indulgere voluptati) limitationibus, quod adesset non tantùm infirmitas, sed necessitas, & non vtcumque, sed quæ cogeret, & de consilio medici, quo sensu ea quibuscumque Religiosis licere docet Gloss. in *cap. omnis 24. q. 1.*, vbi *Et ita etiam Religiosi possunt intrare balnea: quod intelligo in necessitate*, & probat Iacobus Middendorpius in *histor. Monastic. cap. 21 de balneis*; tenetque Lezana *tom. 1. part. 1. cap. 9. n. 24.* cum *Graff. 4. p. decis lib. 3. cap. 5. nu. 115.*, & de facto permissa Monachis Monasterij Viuariensis ex Cassiodoro *lib. diu. instit. cap. 29.* & à S. Benedicto in sua Regula *cap. 36.* vbi *Balneorum vsus infirmis, quoties expedit offeratur*; sicut à S. Isidoro Hispalen. in *Regul. cap. 21.*, & à Concilio, seu Conuentu Abbatum Aquisgrani *de. 817. cap. 7.* licet ad arbitrium Superiorum, vbi: *Vt balneorum vsus in arbitrio Prioris consistat*, de qua re videndus Biuarius *de veter. Monach. lib. 3. cap. 6. n. 44. & lib. 4. cap. 4. nu. 67.* Quarè ergò congruere non poterant, maximè in casu necessitatis, & S. Augustini Cænobitis?

927 Duo alia ex proprio marte, sed ex eadem Regula promit argumenta. Primum; quia verba: *Et nolite cantare, nisi quod legitis esse cantandum*, insinuant modulationem harmonicam, artificiosum vocum concentum referentem; quæ ratio psallendi non erat Monachorum, quia cum plangentis haberent officium, abhorrebant à cantu psalmorum, solùmodo, & simplici recitatione contenti: sed Clericorum, qui vbi opus erat, pro varietate rerum, & temporum melodiam exercebant, & modulatis vocum inflexionibus vtebantur ad artis musices conformationem, iuxtà Augustinum, qui hunc psallendi modum approbarat, & ex eius auditione ad lachrymas se commotum dixerat. Secundum: quia studium sacrarum litterarum, seu scripturarum, quod ibidem iniungitur in illis verbis *Codices certa hora singulis diebus petantur*, erat proprium non Monachorum, vt ex gestis aliquorum SS. Patrum colligit, qui propriæ perfectioni studere solebant, per collationes cum senioribus, & exempla Sanctorum: sed Clericorum, quorum erat docere proximos per lectionem sacroru codicū.

928 Et quoad primum, dato, & non concesso, quod talem cantum intenderit Augustinus, qualem prætendit Macedo, quomodò improprius Monachorum? Scio de Therapeutis Monachis sic scripsisse Philonem: *Cantant hymnos in laudem Dei compositos, varijs metrorum, carminumque generibus, nunc ore vno nunc alterius*; & infrà: *Hic Therapeutarum, Therapeutridumque chorus compositus, & mixtis ad graues virorum acutis fœmineis vocibus concinnè temperatus cōcentum reddit suauissimum, verèque musicum*. Item de sui temporis Monachis Chrysostomum *Hom. 59. ad Popul.* dixisse: *Mox statim surgentes stant hymnos cantantes propheticos, multa cum vocis consonantia, cum aptè compositis concentibus. Neque cythara, neque fistula, nec aliud musicum instrumentum talem emittit vocem*, & iterùm *serm. de laud. Monach. Hymnos propheticos concinnitate summa, & modulatis carminibus decantant eo modulatu, & symphonia, vt neque cythara, neque fistulæ vllæ talem edant vocem*. Scio Basilium cum suis Monachis eadem canendi methodo vsum, adeò vt illi probro obiectum fuerit à Sabellio, & Marcello, vt ipse refert *epist. 73.* vbi: *Si quando causam indicti istius, & irreconciliabilis belli rogantur, psalmos cantantur, & modum melodiæ, quo sit vetus apud nos immutata canendi consuetudo*. Et quomodò improprius Cænobitarum talis cantus? sed his omissis, si Monachi plangentis habent officium, quod est arguentis fundamentum, quomodò non proprius Monachorum S. Augustini modulatus hic cantus, qui eodem teste Macedo, est exemplo Augustini ad ciendas lachrymas opportunus? En ergò, quod ex

ipsa

ipsa eius ratione potiùs probatur cantum de quo Regula, (in eius tamen suppositione) respicere Monachos. Verùm corruit omninò argumentum ex dictis *quodlib. 5. dub. 10.*, dum namque ibi probatum est, cantum, de quo Augustinus in Regula, non esse, quem intendit Macedo, cum nota, sed esse, qualem ipse supponit in Monachis, potiùs euincitur ex tali cantu Regulam esse pro Cænobitis.

929 Quo ad secundum de Codicibus: Petam ab ipso, an admittat ab Augustino eadem verba *Codices certa hora &c.* Sanctimonialibus scripta in *epist. 109.*? Et si admittit, vt admittere debet, quarè in eo saltem sensu, quo Augustinus fæminis codices concessit, non potuerunt eos habere & Cænobitæ, & consequenter in eos quoque ea verba quadrare? Sed fæminis relictis: quis dixit P. Macedo in præfato quoad codices statuto intendisse Augustinum studium Sacrorum codicum, quo exteri essent edocendi? Certum est nihil Monachis vsitatius fuisse studio Sacrarum litterarum. De præfatis Therapeutis, *sic lib. de vit. contemplat.*, siuè *de supplicib.* scribit Philo: *Versantes enim Sacra volumina, dant operam Philosophiæ per manus acceptæ à maioribus scrutantes eas allegorias. Habent etiam priscorum commentarios, seu vt* explicat Biuarius *de vit. Monach. lib. 2. cap. 12. num. 28. libros* scriptorum Ecclesiasticorum, qui ante Philonem prodierant. De Monachis Nitriæ *sic epist. 22.* S. Hieronymus; *Quotidiè aliquid de scripturis discitur*; ad quæ subdit. *ibid. lib. 3. cap. 3. §. 3. num. 7.* Biuarius: *Id sanè omnibus Monachis vsitatissimum semper fuit.* Pro Tabennesiotis sic in sua Regula *num. 7.* disposuerat S. Pachomius. *Disputatio autem à Præpositis domorum per singulas hebdomadas tertiò fiat*; & *num. 82.* *Omninò nullus erit in monasterio, qui non discat litteras, & de scripturis aliquid teneat, quod minimum est vsque ad nouū testamentum, & Psalterium*; & hac de causa *Collecta agebantur* (ita Biuarius *ibid. lib. 2. cap. 12. num. 19.*) *vt de sacris scripturis differrerent, & disputante Præposito, cæteri audirent.* Quodque sacrarum litterarum studium vsitatum dicit *lib. 4. cap. 6. num. 19.* apud Monachos Palæstinæ sub Euthimio; & *cap. 7. num. 42.* sub Saba; & *num. 95.* sub Theodosio, & *cap. 8. num. 41.* apud Monachos Arabiæ sub Climaco, vbi *num. 42.* ostendit ab eo non prohibita Theologica studia, sed tantummodò strepitū argumentorum, Doctoratus pompam, & cathedræ fastum; & *lib. 5. cap. 1. num. 163.* apud Monachos Syriæ ex S. Ioanne Chrysostomo, & *cap. 2. num. 26.* apud Monachos Mesopotamiæ sub S. Ephrem; & apud Monachos Italiæ, ipsemet Augustinus *lib. de morib. Ecclesiæ Cathol. cap. 31.* vt vidimus *num. 79.* Et si apud Monachos tam vsitatum sacrarum litterarum studium, & de eis disceptationes saltem domesticæ, quarè non idem potuit intendere Augustinus in Regula, & ad hunc finem suis Cænobitis opportunam codicum distributionem præscribere?

930 Ast admitto P. Macedo, & libenter, præscriptum per ea verba ab Augustino sacrarum scripturarum studium etiam in ordine ad alios, vt exteri quoque possent edoceri, vt *num. 886.* dictum est. Num propterea non afficit Monachos, quando ferè omnes à monasterijs prodierint Ecclesiæ Doctores? *Sane tanta fuit* (do Biuarij *loc. sup. lib. 2. cap. 12. num. 20.* hac de re testimonium) *olim Monachis assiduitas vacandi lectionibus diuinis, vt ex monasterijs præcipui Ecclesiæ Doctores prodierint, ne dicam penè omnes siue Orientalem, siue Occidentalem Ecclesiam inspiciamus.* Recolantur quæ diximus *quodlib. 1. dub. 1. & 2.* vbi eorum statui hæc studia non repugnare probauimus. Sufficiat prò nunc producere sensum S. Hieronymi *epist. ad Rustic. Monach.*, qui habetur *cap. Sic viue. 16. q. 1.* *Sic viue in monasterio, vt Clericus esse merearis: multa tempore disce, qua postmodum doceas*; ex hoc enim solo patet dicta studia non excludi à Cænobijs Monachorum. Et tandem quando adhuc Monachi antiqui studijs huiusmodi non vacauerint, quid ad rem de Cænobitis Augustinianis ab Augustino de nouo institutis? Vidimus *quodlib. 2. dub. 5.* Monachos ab Augustino institutos fuisse vitæ mixtę, hoc est ad proximorum salutem per sacrorum studiorum exercitia ordinatos; & signanter *n. 219.* Fratres, de quibus in *lib. de oper. Monach.* huiusmodi studijs vacasse. Prò ipsis ergò prouisum in Regula de codicum distributione.

931 En igitur, quod nullo solido fundamēto dicitur, non prò Monachis, seu Cænobitis, scriptam fuisse ab Augustino Regulam: quin potiùs ex eisdem oppositis rationibus Cænobitis ipsis debet adiudicari. Producamus modò nonnulla, quibus positiuè probetur, eam prò Eremitis, & non prò Clericis contextam. Et primo loco sit antiquissimus Regulæ titulus *ad Seruos Dei*, à Louaniensibus, & nouissimè à PP. Benedictinis approbatus, qui ex se ipso prò Monachis eam factam declarat, quandoquidem ipsi propriè veniunt nomine *Seruorum Dei*: non quod solos Monachos eo nomine decorari prætendamus, & nullo modo Clericos, vt non benè nobis imponit Pennotus *ibid. cap. 21. n. 1.* sed quatenus appellatio *Serui Dei* substantiuè prolata importat genus speciale personarum, quarum sit ipsa propria, ad differentiam eiusdem adiectiuè pronunciatæ, quæ alijs potest competere. In præsenti autem non est adiectiuè posita quo sensu posset, & Clericis applicari, sed substantiuè, & sic stat prò genere speciali personarum, quarum sit propria, nempè Monachorum, vt explicat Torellus in *Præfat. ad tom. 7. sæcul. Augustin. num. 29.*, & facilè suadetur ex dictis *quodlib. 1. dub. 6.* vbi latè ostendimus etiam in sensu Augustini *Seruitutis*, & *Seruorum Dei* nomine Monachatum, & Monachos venire.

932 Et vt tollatur omnis dubietas, eum iuxta *ibid.* dicta *n. 49.* prò dignoscendo, quando nomen *Seruorum Dei* (posito quod sit indifferens ad Monachos, & Clericos) supponat prò illis, debeat vel à circumstantijs, comitantibus, vel aliundè coniectura desumi, nonnulla

la nobis in præsenti occurrunt, quæ Regulæ titulum *ad Seruos Dei* coarctant ad Monachos. Primò, quod in tota Regula nec semel *Clerici* nomen inueniatur: è contrà verò non semel *illud famulorum Dei*; Sic enim ibi: *Dicenti famulo Dei, quod sibi doleat &c. Quæ famulos Dei tanto amplius decet &c.* licet namque Augustinus quandoque Clericos Seruos Dei appellauerit, cum in antecedentibus, vel in subsequentibus ipsos Clericos nominauerit, dignoscitur, quod tunc cum eis fuerit locutus: hic autem, cum nullo modo eos in tota Regula nominet, benè dicitur, non ad eos illum titulum *Ad Seruos Dei* referri, sed ad eos, quos simpliciter in Regula famulos Dei appellat, nempè Monachos. Secundò, quia tum epistolæ, tum libri nunquàm inscribuntur signo aliquo communi, vel indifferenti, sed proprio personæ, cui scribitur; quarè titulus Regulæ *ad Seruos Dei* non debet accipi in communi quadam significatione, sed particulari, & propria personarum, quæ secundum communem, & proprium loquendi modum veniant sub appellatione *Seruorum Dei*, quales sunt Monachi: non verò Clerici, cum hi propriè Clerici nuncupentur. Et confirmatur, quia si Augustinus prò Clericis Regulam scripsisset, *ad Clericos* inscripsisset, eo modo quo sermones, quos ad ipsos habuit *de comm. vit. Cleric.* titulo discriminauit: quo adhuc fit, quod dum Regulam inscripsit *Ad Seruos Dei*, alios à Clericis diuersos intellexerit, nempè Monachos. Et tertiò; quia titulus hic Regulæ *Ad Seruos Dei* regulari debet cum eo, quod Possidius *cap. 5. de vit. Augustin.* de ipso Augustino sub Regula viuente scripsit; nihil enim aptius excogitari potest prò inuestigando, quid intelligatur per hunc titulum Regulæ *Ad Seruos Dei*, quam illud, quod constat de ipso Augustino sub Regula viuente. Possidius autem sic ibi de Augustino: *Factus ergò Presbyter monasterium mox instituit, & cæpit viuere cum Seruis Dei secundum Regulam sub Sanctis Apostolis constitutam*; quod, vt cum Iordano de Saxonia diximus *num. 87.* intelligendum est de Regula ab ipso formata; nam viuere secundum Regulam nō formatam, seu simpliciter ad normam modi viuendi Apostolorum, iam ante cæperat, nempè Tagaste. Secundum ergo Regulam ab ipso formatam iuxtà normam Apostolicam cæpit viuere cum Dei Seruis in Hipponense monasterio: sed quibus? non iam Clericis, cum monasterium Clericorum non instituerit, nisi post ascensum ad Episcopatum; ergò cum Monachis; Dum ergò Regula inscribitur *Ad Seruos Dei*, certè ad illos Seruos Dei refertur, cum quibus sub Regula viuere cæperat; ergò non ad Clericos refertur, sed ad Monachos; ergò prò istis, & non prò Clericis facta est.

933 Probari item solet ex alijs eiusdem Regulæ verbis. Primò: *Nec erigant ceruicem, quia sociantur eis, ad quos foris accedere non audebant*; & rursus: *Qui ad hanc Sanctam Societatem ex paupertate venerunt*, quæ in solis Monachis verificari possunt, inter quos, cum olim diuitibus, atque nobilibus pauperes, & genere viliores admixti degebant: non verò in Clericis ab Augustino reformatis; cum enim ante huiusmodi reformationem tales essent omnes, scilicet Clerici, & Canonici, eiusdem scilicet gradus, nulli eorum locus erat ex aliorum consortio ceruicem erigendi; & cum ex redditibus Canonicatuum, vel Patrimonio saltem viuerent, non potest dici, quod ex paupertate venerint. Secundò; ex alijs: *in Oratorio nemo aliquid agat &c.* Cum namque tunc temporis magna esset differentia inter Oratoria, Ecclesias, atque Basilicas, vt habetur ex Canonibus additis in Trullo post sextam Synod. videtur in illis verbis locutus Augustinus ad Monachos, qui, cum laici essent, Oratoria propriè habebant, in quibus psalmos & Hymnos recitabant; non ad Clericos, qui in Ecclesijs, aut Basilicis sua munera persoluebant. Tertio ex illis: *nemo sibi aliquid operetur, sed omnia opera vestra in vnum fiant*, quibus manuum labor, licet non præcipiatur, vt respondet Pennotus *d. cap. 21. n. 3.* saltem supponitur ab Augustino tamquam quid vsitatum inter eos Seruos Dei, ad quos scribit; quique cum proprius Monachorum esset, vt quoque notat in *d. Censura* Cænomanus per hæc verba: *de operando autem in commune, tam est conueniens statui Monachorum, vt illud maximè commendauerit Augustinus edito peculiari libro, & inscripto de opere Monachorum*; non verò Clericorum (tum quia illi ex lucro dictorum laborum viuebant, & isti ex redditibus Ecclesiæ; tum quia Canonici, quin & Clerici in Sacris constituti his manuum operibus intendere non tenebantur, vt habet ipse S. P. Augustinus *d. lib. de oper. Monach. cap. 21.* de aliquibus laicis Monachis laborare recusantibus sic loquens: *Isti autem Fratres nostri temerè sibi arrogant, quantum existimo, quod huiusmodi habeant potestatem, scilicet non laborandi. Si enim Euangelistæ sunt, fateor, habent; si ministri Altaris dispensatores Sacramentorum, benè sibi istam non arrogant, sed planè vendicant potestatem*) arguit ad Monachos, & non ad Clericos directam Regulam.

934 Efficaciùs tamen probatur ex eo, quod isti Serui Dei, ad quos est Regula, sub vnius Præpositi, atque vnius Presbyteri obedientia regebantur: *Præposito, tamquàm Patri obediatur, multò magis Presbytero*; & iterùm: *Conuictus verò secundum arbitrium Præpositi, vel etiam Presbyteri*; & item: *Ad Præpositum præcipuè pertinebit, vt ad Presbyterum*; quod solos Monachos afficere potest, cum ipsi, vtpotè laici vni Præposito laico, & insuper vni Presbytero, vtpotè animarum Parocho, & Sacramentorum administratori subderentur, vt dictum est *nu. 883.* non verò Clericos, quorum Prælatus ipse Episcopus: quin, cum omnes essent in Sacris, & maiori ex parte Sacerdotes, nec laicum Prælatum, seu Præpositum habere poterant, nec verificari potest, quod inter eos vnus Presbyter esset. Vnde Suarez *d. lib. 2. cap. 8. nu. 19.* sic

ad rem: *Ex quibus verbis colligo Religiosos illos, ad quos primò Augustinus illam Regulam direxit, fuisse Monachos similes illis, qui tunc erant in Oriente, & per Italiam, qui ordinariè, & per se ratione status non erant Clerici, sed laici Monachi. Nam singulare nomen Presbyteri apertè indicat vnum tãtum fuisse in illa Congregatione, & consequenter illam non fuisse Congregationem Clericorum; Item colligitur, Præpositum non fuisse Presbyterum, quamuis haberet ordinarium regimen, & administrationem monasterij, vt ex alijs locis eiusdem Regulæ satis constat. Denique colligitur reliquos omnes, regulariter loquendo, fuisse Monachos laicos.* Et, quod magis considerandum est, Desnos ipse, qui Canonicus Regularis est, *d. cap. 22.* sic de quibusdam, quæ in Regula Clericis impropria sunt, *ad Clericos autem nullo modo detorqueri possunt veluti cum dicitur: Præposito tamquàm Patri obediatur, multò magis Presbytero, qui omnium vestrum curam gerit. Qui enim quadret id Clericis, apud quos nullus vmquàm Præpositus fuit, qui non esset Presbyter?* Vnde non est opus vlteriore probatione, vt dignoscatur Regulam nõ ad Clericos, sed ad Monachos fuisse directam.

935 Hæc sunt, quæ Regulam hanc non prò Clericis factam suadent, sed prò Eremitis. Verùm quia sunt & classici Authores, qui & eis communem illam volunt, ne violare hanc illis gloriam demere; ex dictis saltem colligam cum Suarez de *tract. 9. lib. 2. cap. 8. n. 17. & 19. vers. nihilominùs* factam fuisse primò prò Eremitis, & subinde ad eodem Augustino & Clericis applicatam, quod propter dicta negare non intendo, desiderans tantummodò erudiri de causa, cur in prædictis Concilijs de ea actum non fuerit, cum eam scriptam, & præextitisse probauerimus *dub. 3. & 4.* Ex quo tandem concludam, vt à *n. 195. §. probari item* & *n. 200. §. Alia superfunt* præmonuimus, Monachum fuisse, & Monachatus institutorem Augustinum, contrà P. Macedo, qui *loc. sup. diff. 2. cap. 7. §. 3. pag. 723.* contrarium volebat, ex eo quod Regulam non prò Monachis, sed prò Clericis ab eo scriptam ipse prætenderet.

DVBIVM VIII.

De eiusdem Regulæ approbatione, & excellentia.

936 ET prò prima parte faciunt ea omnia, quæ de Ordinis approbatione dicta sunt *quodlib. 2. dub. 11. & 12.* cum eadem sit ratio approbationis Ordinis, & Regulæ, vt notat Suarez d. cap. 9. *n. 32. & 33.* sed in specie quæ ibid. *nu. 275.* relata sunt, vbi ab Innocentio I. & Zosimo Summis Pontificibus eam approbatam vidimus ex Illescas, & Miræo, quibus addendus Franciscus Padilia, qui in *Histor. Eccles. Hispan. centur. 5. cap. 11.* sic disertis verbis idem de Innocentio I. scripsit: *Innocentius I. confirmauit nonnulla Concilia habita tempore sui Pontificatus, approbauitque Regulam, quam S. Augustinus Eremitis, cum quibus vixerat, tradidit.* Nec prætereundum, eam non solum receptam fuisse in Concilio Romano sub Gelasio Papa, qui anno 492. sedit. Iacob. Pignatell. *Consult. Canonic. tom. 1. Consult. 195. nu. 20.* sed quoque approbatam, vt notant Cassaneus in *Catalog. glor. mund. part. 4. considerat. 71.* & laudatus Miræus in *codic. Regul. de Regul. & Societat. Iesu. cap. 3.* dum namque S. Augustini opera approbauit in *cap. 5. Rom. Ecclesia. dist. 15.* & illam approbauit, quia approbatio indefinita comprehendit omnia *l. si quibus. de leg. 2.* Præpos. in *d. cap. S. Romana. n. 2. vers. nota quod, ne dum.* adductus à Lancellot. in *causa præceden. inter Canonicos, & Monachos*, apud Tamburin. *de iur. Abb. disp. 25. q. 1. n. 151.* & non solùm, vt vult Antonius Yeppes *tom. 1. Chronic. Benedict. centur. 2. ad ann. 595. cap. 3.* tamquàm librum catholicum: sed tamquam librum compositum ad instructionem Religiosorum; non enim illud Opusculum approbare poterat, nisi illud approbando, vt erat, & vti ab eo compositum fuerat; adeòque cum illud composuerit, vt esset Regula prò Monachis, vti Regulam approbauit, vt benè ex *l. diximus. de excus. tut.* Lancellot. *ibid. n. 152.* Hoc vnum certùm, quod vna est ex quatuor Regulis ab Ecclesia approbatis: quin & ante Concilium Lateranense, vt probauimus *d. quodlib. 2. dub. 12.*, & signanter à *n. 293.* & cum non sit assignare quando, & à quo alio Summo Pontifice fuerit approbata, sine fundamento negatur, eam fuisse à prædictis Summis Pontificibus Innocentio I. Zosimo, & Gelasio I. approbatam.

937 Hinc satis rationabiliter infertur, eius approbationem præcessisse approbationem Regulæ S. Benedicti, cum hanc à S. Gregorio Magno sub anno 595. approbatam scribat Baronius ad *d. ann.* Nec contrarium euincitur ex eo, quod in *cap. perniciosam* 18. *q. 2.* ab Innocentio II. primo loco nominata fuerit Regula S. Benedicti; hoc enim ideò euenit, quia, cum intenderet Summus Pontifex abolere perniciosam consuetudinem quarumdam mulierũ, quæ religiosæ videri volebant, & nullam Regulam Sanctorum neque Benedicti, neque Basilij, aut Augustini obseruabant, primo loco eam S. Benedicti protulit, quia cum præ alijs esset tunc magis dilatata, & communior, ei primò se se obtulit: neque prò exprimenda dicta Summi Pontificis intentione necesse erat in Regularum nominatione seruare ordinem approbationum earumdem; quamcumque enim primò loco nominasset, suam mentem æque explicasset: nec ibi intendit Summus Pontifex declarare prioritatem dictarum Regularum; & sic non infertur ex ordine nominationis ibi prò dicta perniciosa consuetudine abolenda priùs approbatam S. Benedicti Regulam; non enim attenditur ordo litteræ, quando certi summus Legislatorem non dare ordinem prioritatis, per Felin. in *cap. cum dilecta. col. 10. n. 21. vers. quintò declara. de rescript.* Lancellot. *loc. sup. n. 154.* & Bordon. *in theatr. præceden. nu. 134.* prout in *d. cap. cap. perniciosam* sicuti

ficuti dictum est; sed attendendus est, quando constat de mente disponentis ipsum scilicet intendere dare, seu declarare ordinem prioritatis per text. *in cap. vt lex continentia 27. q. 1. cap. vbicumque*. 13. *q.* 2. quod non potest dici intentum ab Innocentio II. in eo *cap. perniciosam*; & propterea adhuc priùs approbata censeri debet S. Augustini Regula, cum S. Antoninus in 3. *p. tit.* 16. *cap.* 1. *col.* 10. *vers. notandum.* teste Lancellot. *ibid. nu.* 157. *vers. & hunc*, magistraliter, & per viam doctrinæ ponens Regulas à S. Sede approbatas, inquit: *Quatuor sunt Regulæ ab Ecclesia approbatæ, sub quarum aliqua militant omnes Religiones Ecclesiæ Catholicæ: prima fuit Basilij, secunda Augustini, tertia Benedicti*; & ità sentiunt ferè omnes, dum de Regulis ab Ecclesia approbatis loquentes prædicto ordine eas enumerant.

938 Quoad secundam partem de excellentia, magna quidem est, cum sit prima inter Regulas latinæ Ecclesiæ, vt notat Suarez *d. lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 13. facta ab Episcopo, Doctore, & Sancto, vt considerat Humbertus in ipsam Regulam *cap.* 2. vbi & subdit: *Prætereà multæ sunt Regulæ, quæ imponunt multas obseruantias corporales: Regula verò B. Augustini consistit circà spirituales actiones, vt sunt, Dilectio Dei, & proximi, vnitas cordium, concordia morum, & similia: quis autem nesciat exercitia spiritualia præcellere exercitationibus corporalibus, sicut spiritus præeminet corpori, & lex spiritualis legi carnali?* Et quia specialiter ad normam vitæ Apostolicæ, vt præter Humbertum *ibid.* declarat Nicolaus Pleneuaulx in *Prim. Augustin. lib.* 3. *cap.* 7. dicens: *Nullus tamen* (loquitur de antiquis Monachis) *docuit viuere secundum Regulam Apostolicam, vt omnia essent communia; nam licet Basilius Monachis Regulam scripserit, & veterem, agrestemque viuendi rationem ad meliorem formam traduxerit, vt Nazianzenus dicit: tamen, quod omnia Monachis essent communia, nec eorum quisque aliquid proprium diceret, ac haberet, id verò primus omnium docuit Augustinus.* Et quia *Planior, & clarior* (verba sunt Antonini 3. *p. tit.* 24. *cap.* 14. *§.* 7.) *aliquibus alijs in limpitudine contentorum in ea, quia de nonnullis alijs, quantum ad contenta in eis apud Apostolicam Sedem varia dubia exorta fuerint, & diuersæ declarationes postulatæ. Sed contrà in ista Regula tanta sunt consideratione digesta, quod nullo tempore apud Apostolicam Sedem fuit dubitatum de contentis in ea. Est etiam suauior, & lenior in moderamine; nunquàm enim fuit dubium apud quemquam, an in Regula Augustini sit aliquod præceptũ necdum impossibile ad seruandum, sed nec suprà modum humanæ fragilitatis difficile, sicuti de quibusdam alijs Regulis.* Et quia tot, & insignes Religiosi, & tum Regularium, tum Militarium Ordines, vt videre est apud Torellum *ad ann.* 389. *à num.* 131. *& seq.* Tamburin. *de iur. Abb. tom.* 2. *disp.* 24. *q.* 4. & Barbos. *de iur. Eccles. lib.* 1. *cap.* 41. sub ea gloriosissimè militant. Ex quibus omnibus hanc S. Augustini Regulam alijs præstantiorem esse cum M. Petro Martyre Festo in *sum. Ord. part.* 2. *cap.* 37. concludit Hyacinthus Donatus in *prax. rer. regul. tom.* 3. *tract.* 1. *q.* 2.

DVBIVM IX.

De Constitutionibus, & earum approbatione.

939 Etsi secundùm aliquam considerationem Constitutiones quoque Regulæ dici possint, quatenùs scilicet, vt notant S. Antoninus *in sum.* 3. *p. tit.* 16. *§.* 4. & Suarez *d. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 4. & in illis consistit norma perfectè viuendi in aliqua Religione; nihilominus sumpta Regula, prout *dub.* 1. diximus pro ea norma perfectè viuendi, quæ antonomasticè Regula dicitur, seu collectione præceptorum à primo Fundatore Religiosi status tradita, & tamquàm fundamento modi viuendi in tali Religione, Constitutiones dicuntur ea particularia statuta, quæ speciales obseruantias in Regula non expressas, ad ipsam tamen ordinatas continent. Lezana *tom.* 4. *consult.* 6. *n.* 21. Iul. Capon. *discept. forens. tom.* 2. *discept.* 83. *num.* 14. & à Religione ipsa conduntur. Idem Lezan. *consult.* 36. *nu.* 5. Bordon. *tom.* 5. *de profess. cap.* 2. *num.* 27. quæ proindè comparantur cum Regula, sicuti in naturalibus perfectiones, seu formæ accidentales cum forma substantiali, seu anima, quæ est perfectio substantialis compositi. Idem Lezan. *tom.* 1. *part.* 1. *cap.* 8. *num.* 1. Antonius à Spiritu Sancto in *Director. tract.* 3. *disp.* 6. *num.* 463.

940 In hoc ergo sensu accipiuntur Constitutiones in præsenti pro collectione scilicet earum obseruantiarum, quæ in ordine ad S. P. Augustini Regulam sunt in Capitulis generalibus sancitæ. Et differunt à Regula, vt habet idem Suarez *ibid. num.* 5. ratione originis; vel quatenùs illa prior, istæ posteriores. Bordon. *d. cap.* 2. *num.* 19. & per hoc, quod Regula est quasi generalis, & communis: Constitutiones autem speciales, & propriæ. Principalior tamen differentia est, quia Regula sicuti à Legislatore condita est, Constitutiones verò à Religione; ità illa perpetua est, & nequit mutari sine Papæ auctoritate: Constitutiones verò iuxtà facti contingentiam possunt ab ipsis Capitulis variari. Ità ex Ioan. Andr. in *nouell.* S. Antoninus 3. *p. tit.* 16. *cap.* 1. *§.* 4. Azorius *instit. moral. tom.* 1. *lib.* 13. *cap.* 11. *§. septimo.* Bartholomæus à S. Fausto in *thesaur. Relig. lib.* 6. *q.* 4. Lezan. *d. cap.* 8. *num.* 2. A Spiritu S. *ibid. n.* 181. *&* 469. Donatus *eod. tom.* 3. *tract.* 1, *q.* 3. & Nigronus in *Regul. communior. Societ. Ies. Tit. part.* 1. *num.* 5.

941 Et licet Suarez *loc. sup. num.* 5. dubitet de hac differentia per hoc, quod non constet, Regulas scilicet SS. Basilij, Augustini, & Benedicti ità fuisse à Papa confirmatas, vt non possint à Religionibus, quæ illas profitentur, communi consensu, & auctoritate mutari, quoad aliqua tamen, quia mutare in totum, esset mutare Religionem; sustinetur nihilominus prædicta differentia, quia clarum est, Regulam nullatenùs posse mutari à Religione, licet possint

Constitutiones; & ratio est, quia Regula non est Regula, nisi à Papa approbata per DD. communiter; Ergò nequit à Religione mutari, & esse Regula; quod non militat in Constitutionibus, cum de se possint esse tales etiam præcisa Papæ approbatione. Et confirmatur, quia Regula ab eius Auctore nullas recipit vires, cum illam condens sit priuata persona; ac proinde recipit primum esse subsistens, & firmum ab Apostolica Sede per approbationem; vnde legis Pontificię denominationem ab eadem Sede recipit: Constitutiones verò suum esse perfectum recipiunt à Capitulo Religionis earum conditore, cum habeat ius condendi statuta, & Constitutiones; adeòque & eo ipso quod sunt conditæ, habent ex sui natura vim obligandi Religiosos (præscindendo à Statutis particularibus contrarijs) etiam ante Apostolicam approbationem. Roderic. *qq. regul. tom.* 1. *q.* 10. *art.* 1. Miranda *tom.* 2. *q.* 29. *art.* 1. *concl.* 2. Peyrin. *de subdit. q.* 1. *cap.* 8. §. 3. Iul. Capon. *tom.* 1. *discept.* 53 *num.* 13. Vnde fit, quod Constitutiones, cum habeant per se vim à Religione, ab eadem mutari & possint: non verò Regula, quæ habet vim solùm à Papa, & ideò lex Pontificia dicitur, quia nullus inferior potest superioris legem tollere, vel mutare, ità & benè Bordon. *loc. sup. cap.* 1. *à num.* 173. *& seq. & cap.* 2. *à num.* 64. *& seq.* Capon. *ibid. num.* 14. Quod tamen intelligendum est de Constitutionibus, quantum est ex se; nam si fuerint & ipsę approbatæ à Sede Apostolica, ità quod nec ipsę mutari possint, vt de nostris dicetur, *num.* 954. hoc erit per accidens, & non de natura Constitutionum, cum ipsæ talem approbationem non petant, sicuti petit Regula.

942 De his autem Constitutionibus Ordinis Eremitarum plura diximus *quodlib.* 5. *dub.* 12. vbi de earum origine, & iterata mutatione; & eas non esse à S. Sede approbatas, sed tantùm benedictas notauimus ex Iordano de Saxonia *num.* 300., sicuti & illas sub Seripando Decretis Capitulorum generalium de 1543. & 1547. reformatas, & iterùm à Summo Pontifice benedictas teste Cardinali Ceruino Protectore in Præfatione ad easdem Constitutiones, vt pariter dictum est *d. num.* 300., & clarè legitur in Bull. Innocentij III. incipien. *Ex debito Pastoralis officij.* §. 2. *&* 5. apud Empol. in *Bullar. Ord. pag.* 215. Et ex illis tandem maiori ex parte desumptas, quæ in nostra Congregatione obseruantur, & à P. Generali Alexandro Senensi confirmatas præmonuimus *n.* 445. *&* 451.

943 Et quoad eas huius Excalceatorum Congregationis sub ea forma, quam modò habent, aliqua breuiter notanda occurrunt; & in primis, licet desumptæ sint vt plurimum a PP. Calceatorum Constitutionibus, modo tamen, quo cod. *num.* 445. dictum est, ex ea parte, qua differunt, antiquioris obseruantiæ reformationem, & vitæ rigores importare, prout *quodlib.* 5. *dub.* 8. 9. *&* 12. Secundò: taliter ab eadem Discalceatorum Congregatione compilatas, vt habet Paulus V. in earum prima confirmatione de 1610. sub die 28. *Septembris*, in incipien. *Christifidelium*. per hæc verba: *Cum itaque, sicut accepimus, non ità pridem dilecti filij Fratres Congregationis Discalceatorum Italiæ Ordinis Eremitarum S. Augustini quasdam ordinationes, & Constitutiones regulares pro felici eiusdem Congregationis regimine, & gubernio iuxtà illius vitæ regularis instituta ediderint &c.* Tertiò post longam controuersiam super earumdem validitate vt *sequen. quodlibet. dub.* 9. dicetur; iussu eiusdem SS. D. Pauli V. per DD. Cardinales Saulium Verallum, & Lancellotum exactam discussionem, & examen denuo ab ipsomet Summo Pontifice die 5. *Maij* 1620. (vno tantùm moderato statuto vt *d. dub.* 9.) cum earumdem insertione confirmatas fuisse per litt. *Sacri Apostolatus*, vt in nostris *litt. Apost litt.* 7.

944 Ex quibus habetur præfatam confirmationem fuisse ex certa scientia, tum quia, ex præcedenti causæ cognitione per Cardinales Saulium, Verallum, & Lancellotum de mandato Pauli V. Abb. *in cap.* 1., *&* 2. *num.* 6. *vers. quandam confirmatio*; & ibi Dec. *num.* 47. *de confirmat. util. vel inutil.* Barbos. *in cap. cum dilecta tit. eod. num.* 15. tum quia cum insertione totius tenoris Constitutionum *cap. Venerabiles. eodem tit. de confirmat. util. vel inutil.* vbi Barbos. cum multis *nu.* 2. *& in clausul. vsufrequ. clausul.* 59. *num.* 61. Fagnan. in *cap. si quis eodem tit. num.* 12. Rot. *decis.* 102. *num.* 3. *part.* 1. *recen. & decis.* 157. *num.* 8. *part.* 6. Murga in *Constit. Apost. ad constit.* 15. *in fin.* Adeòque esse verè in forma specifica iuxtà Gloss. in *cap. Pastoralis. §. Prætereà. verb. ex certa scientia. de offic. deleg.* Abb. in *cap. Inter dilectos. de fid. instrum. col.* 7. item *consil.* 62. *col.* 3. Roman. *cons.* 327., *&* 336. Rot. *decis.* 222. *num.* 12. *&* 13. *part.* 7. *recent.* & coram Merlino *decis.* 743. *num.* 12. Fagnan. in *d. cap. Si quis. n.* 12. Bordon. *resol.* 149. *& tom.* 5. *de profess. regul. cap.* 1. *num.* 166. & consequenter præualere iuri communi Suarez. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 12. Donat. *tom.* 1. *part.* 2. *tract.* 9. *q.* 1. *num.* 26., & *tom.* 3. *tract.* 12. *q.* 92. *num.* 2., Ludouicus à S. Raymund. *resol. moral. p.* 2. *tract.* 5. *num.* 11. Habetur secundò, non solùm esse has Constitutiones confirmatas, seu tributum illis per hanc confirmationem ius obligandi, sed insuper declaratas, vt opportunas, & conuenientes, cum Summus Pontifex vsus fuerit non solùm verbo confirmandi, quod pertinet ad clauem iurisdictionis, sed etiam verbo approbandi, *approbamus*, quod pertinet ad intellectum, & clauem scientiæ Anton. à Spirit. Sanct. *tract.* 4. *disp.* 8. *n.* 40. cum Suarez de Relig. *tract.* 10. *lib.* 1. *c.* 4. *n.* 12.

DVBIVM X.

De facultate condendi, & abrogandi Constitutiones, & in his seruandis.

945 ET quoad hęc obseruandum primò Capitulum generale eas condere posse, tum

tum de iure communi, cum quælibet Vniuersitas, Ecclesia, & Collegium hoc ius habeat, vt supponitur in *cap. cum omnes cap. cum accessissent cap. cum M. de constit. cap. cum aliquibus. de rescr. in 6.* & in terminis in *cap. In singulis de stat. Monach.* & cuilibet Communitati insit facultas condendi suas leges, sine quibus subsistere non potest per Bonacin. *de leg. q. 1. punct. 3. nu. 15.* & communiter; adeòque id præstari posse à Capitulis Generalibus, quæ Religionem repræsentant, ex Mirand. *tom. 2. quæst. 29. art. 1. concl. 2.* Peyrin. *de Prælat. quæst. 1. cap. 8. num. 5.* Tamburino *de iur. Abb. tom. 3. disp. 1. q. 1. nu. 3.* Lezan. *tom. 1. part. 1. cap. 8. nu. 3. & part. 2. cap. 12. num. 6.* A Spiritu Sancto *tract. 4. disp. 8. num. 41.* Donat. *tom. 2. tract. 12. quæst. 2. & tom. 3. tract. 1. q. 8.* Vecch. *disp. 4. dub. 1. num. 4.* Bordon. *resol. 149. n. 152.* Passerin. *de statib. tom. 3. q. 189. art. 10. num. 310.* tum iure particulari, cum ad id in nostris Constitutionibus Apostolicis facultas expressè ei concedatur, vt infrà. Secundò solum Capitulum generale eas condere posse, tum quia regulariter hæc potestas, quæ meri, & mixti imperij vocatur à Iurisconsultis Bald. *in l. prima ff. de iust. & iur.* reseruatur communitati D. Thomas *1. 2. q. 90. art. 3.* seu Capitulo generali. Suarez *d. lib. 2. cap. 8. nu. 4.* Mirand. *ibid. concl. 3.* Tamburin *loc. sup.* cui omnes subduntur, etiam ipse Generalis. Suarez *dict. num. 4. & tract. 10. lib. 10. cap. 4. num. 16.* Cordub. *q. 3. in cap. 8. Regul. D. Franc.* Peyrin. *d. cap. 8. num. 15.* Tamburin. *ibid. nu. 3.* A Spiritu Sancto *loc. sup. num. 37. & 42.* Bordon *de profess. cap. 2. num. 39.* tum quia ab eisdem Constitutionibus eidem Capitulo est hæc reseruata facultas, vt mox dicemus.

946 Aduertendum est autem, quod dum dicitur, ad Capitulum generale spectare Constitutiones condere, non importari per se, quod à toto Capitulo generali fiant, hoc est à Superiore Generali, & cæteris vocalibus; licet enim in *cap. cum accessissent de Constit.* habeatur *De communi assensu Canonicorum Tullensium fuerit constitutum*; hoc tamen non importat necessitatem consensus totius Capituli, cum oppositum sit clarè resolutum in terminis de Regularibus in *cap. In singulis. de stat. Monach.* vbi *Et quod statutum fuerit illis quatuor approbantibus inuiolabiliter obseruetur omni excusatione, contradictione, & appellatione remotis.* Vnde quantum ex natura rei, & de iure communi posse fieri leges pro tota Religione à solo Definitorio generali docent Lezana *tom. 1. part. 1. cap. 8. n. 3.* & Iul. Capon. *tom. 1. discept. forens. discept. 53. num. 21.* nomine siquidem Capituli generalis venit Definitorium generale; & quod ab hoc fit, à Capitulo generali factum censetur. Antonius à Spirit. Sanct. *tract. 3. disp. 3. num. 61.* cum totam repræsentet Religionem, habeatq; supremam quamdam potestatem. Passerin. *de elect. Canonic. cap. 37. num. 2.* & de facto in aliquibus Religionibus hoc munus quibusdam specialibus personis de Capitulo demandatur, vt de suo Ordine asserit Bordon. *d. resol. 149.* *à num. 155. & seqq.* Ita & in nostra Congregatione soli Definitorio Capituli tamen generalis reseruatur hęc facultas ab iisdem Constitutionibus. *3. part. cap. 2. num. 13. de Capitulo generali*, per hęc verba: *Ad hoc Definitorium spectat iuxtà iuris formam Constitutiones, ordinationes, declarationes, incohationes condere, annullare, alterare, dispensare, declarare, & facere; & in his omnibus maxima cum maturitate procedendum est, & quantum fieri potest, abstinendum à nouis Constitutionibus, ordinationibus, & cæteris.* Et potestas Capituli generalis regulanda est semper iuxtà modum præscriptum in cuiusque Ordinis Constitutionibus. Suarez *d. nu. 16. & tract. 8. lib. 2. cap. 8. num. 10.* A Spiritu Sancto *dict. disp. 8. nu. 36.* Ludouicus à S. Raymund. *resol. moral. part. 2. tract. 5. num. 33.* Cum quo nihilominus stat, quod possint alij PP. vocales admitti ad huiusmodi condenda statuta, cum in dictis Constitutionibus non adsit particula exclusiua aliorum vocalium. Bordon. *d. resol. 149. num. 156.* eo modo, quo & si solis de Capitulo competat ius eligendi, potest nihilominùs de iure communi, & cum Nauarr. *lib. 5. cons. de Simon. cons. 9.* Lezan. *tom. 1 part. 1. cap. 15. n. 20.* toto consentiente Capitulo, & extraneus vna cum alijs admitti ad eligendum.

947 Obseruandum est etiam ad rationem Constitutionum; seu vt aliquod statutum habeat in nostra Congregatione vim Constitutionum, tria requiri: primò, quod ad statutum per modum ordinationis concurrant septem ex nouem PP. Definitorij: Secundò, quod per duo Capitula generalia, vt talis approbetur: tertiò, quod iterum confirmata in tertio Capitulo à Sede Apostolica approbetur; sic enim *d. cap. 2. num. 14. Quarè præcipimus, quod ordinationes, quæ acta vulgò dicuntur, fieri non possint, nisi septem ex nouem PP. concurrant; & nisi in Capitulo sequenti denuò examinatæ confirmentur, eo ipso expirent*; & *num. 15. Solæ Constitutiones perpetuò durabunt: vt verò in corpus Constitutionum aliquid redigatur, prius per sexennium, vt ordinatio à duobus Capitulis approbabitur; & si in tertio Capitulo septem ex nouem PP. confirmauerint, vim Constitutionis habere incipiat, dummodò fuerit à Sede Apostolica approbata; & idem dicimus de abrogatione, seu alteratione alicuius Constitutionis.*

948 Sed quia super his nonnullæ oriuntur difficultates, placet hic breuiter eas resoluere. Et primò, dum dicitur, quod statutum aliquod, ad hoc, vt in corpus Constitutionum redigatur, debeat approbari per duo Capitula generalia tamquam ordinatio, & in tertio confirmari &c. dubitatur, an necesse sit, quod huiusmodi approbationes, & confirmationes fiant in Capitulis immediatè succedentibus, vel sufficiat, quod fiant in tribus Capitulis siue imediatis, siue discontinuis. Et dico approbationes huiusmodi debere esse continuas, hoc est in capitulis immediatè succedentibus: tum quia ordinationes, si non confirmentur in capitulo immediatè subsequenti, eo ipso expirant ex dispositione suprapositâ Constitutionum

num; vndè est, quod si modo dicto non confirmentur, non amplius censendæ sunt in rerum natura; adeòque nec possunt in altero capitulo disparato confirmari, quando confirmari non dicuntur, quæ non existunt; & si contingant confirmari, non iam confirmatæ, sed potius innouatæ dicendæ sunt; & ad effectum acquirendi formam Constitutionum, requiritur, quod habeant esse, & approbentur per tria capitula, hoc est, quod vigeant toto illo tempore in ratione ordinationis, quod nequit verificari sine confirmatione in capitulo immediatè subsequenti, cum hac sublata, iam ex se expirent. Tum quia ibi indicitur *prius per sexennium, vt ordinatio à duobus Capitulis approbabitur, & si in tertio Capitulo septem ex nouem PP. confirmauerint*; Sexennium enim formalitatem quamdam dicit vltrà sex annos, scilicet continuationem, quæ non importatur per sex annos simpliciter; & tertium Capitulum refertur ad primum, & secundum immediatè antecedentia, quia si alia intermedia uerint, iam non tertium erit, sed vel quartum, vel quintum; Et sic liquet, huiusmodi ordinationes esse condendas, & confirmandas in tribus immediatè sibi succedentibus Capitulis generalibus, ad hoc vt sortiri valeant rationem Constitutionum; nam temporis ordinatio posita à statuto, dicitur esse de forma. Roland. *cons. 72. num. 71. lib. 3.* Ozasc. Pedem. *decis. 163. num. 9. cum seq.*: quæ tamen intelligenda sunt, quando Religio vult vti ea triplici approbatione, quod tunc scilicet ea temporis ordinatio sit de forma, hoc est, debeat fieri per tria Capitula sibi immediatè succedentia, & non per interpolata propter dicta: non verò quod ipsa triplex approbatio sit de forma pro nouis Constitutionibus; hoc est, quod non possit aliqua ordinatio redigi in Constitutionem, nisi præcedente illa triplici approbatione propter inferius dicenda.

949 Dubitatur item circà approbationem Pontificiam. Primò: an confirmata ordinatione per tria Capitula generalia, possit ipsa habere vim Constitutionis, & obligare, vt Constitutio, ante impetrationem Pontificię approbationis? Et dico, quod non; licet enim taliter approbata non expiret, cum sit in subsequentibus immediatè Capitulis confirmata: quin perseueret in vi obligandi, quousque fuerit expresse à Definitorio septem ex nouem concurrentibus reuocata iuxtà declarationes Capitulorum generalium de 1659. *sess. 14. de 1662. sess. 6. de 1665. sess. 7.* nequit tamen formam Constitutionis induere, donec fuerit à Sede Apostolica approbata, vt denotat illa clausula *Dummodò fuerint à Sede Apostolica approbata*, quia dictio *Dummodò* siue importet modum, siue conditionem, semper requirit, quod adimpleantur ea, quibus ista dictio adiungitur: secùs actus non assequitur effectū, vt cum multis Barbos. in *diction. vsufreqn. dictione 95. num. 8.* & in terminis de reseruatione Confirmationis Apostolicæ ad validitatem statutorum Lezana *consult. 5. num. 6.* vbi ex Rot. in *Pisana Bonorum 28. Octobr. coram Brauo.* Et in *Aretina Capellaniæ. 16. Ianuar. 1606. coram Burat.* & alijs, frustrari decisionem non habito beneplacito Apostolico, vbi illud est necessarium. Nec in præsenti videtur habere locum, quod dicit Antonius à Spiritu Sancto *loc. sup. nu. 40.* leges scilicet conditas in Capitulis generalibus statim censeri Apostolica auctoritate approbatas, ex quadam Bulla Pauli III. de qua Suarez *d. tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 1. cap. 4. num. 12.* sicut ex alijs Summis Pontificibus Roderic. *qq. canonic. & Regul. tom. 1. quæst. 41. art. 2.* Peyrin. *tom. 1. de priuil. ad Constit. Pirrh. nu. 10.* cum per eam clausulam *Dummodò fuerint à Sede Apostolica approbata* exigatur specialis Papæ approbatio; secùs si censendæ essent apud nos eo ipso approbatæ, superflua esset dicta clausula, quod tamen non est admittendum. Verum tamen est, non necessariò requiri, quod ab Apostolica Sede approbentur statim ac fuerint in tertio Capitulo confirmatæ; cum hoc à lege non præscribatur; & ideò eam procurare remanet sub arbitrio: cum hoc tamen, quod tunc solum quando continget haberi eiusdem Sedis approbationem, & non prius Constitutionum formalitatem consequentur.

950 Secundò: an antequam à Sede Apostolica confirmentur, necesse sit, quod per præfatum sexennium approbentur vt ordinationes, & in tertio Capitulo iterum confirmentur; vel si contingat confirmari ab eadem Sede, antequam per tria Capitula generalia approbentur, habeant veram rationem Constitutionum, & vt tales obligent? Et respondeo, si contingat aliquam ordinationem in Capitulo auctoritate Apostolica fieri, seu ab eadem Sede approbari, statim ac condita est, & à dicta Sede approbata, inter Constitutiones computandam, & vt talem obligare absque eo quod per Capitula subsequentia approbetur, quia Apostolica Sedes nec legibus nostris subijcitur, nec tenetur deferre, vt in simili de sui Ordinis Constitutionibus Donatus *tom. 3. tract. 1. q. 8. num. 3.* Et licet nobis præscribatur ea forma trinæ approbationis, non est tamen necessaria in ordine ad Apostolicam confirmationem, quasi debeat per tria Capitula generalia ordinatio aliqua prius approbari, antequam à Sede Apostolica approbetur: sed est tantummodo præscripta ad effectum, vt, si non placuerit Religioni eam approbare, liberum illi sit eam dimittere, antequàm à Papa confirmetur, vt patet ex adductis verbis Constitutionum; & sic cum sit ea forma trinæ approbationis præscripta in fauorem Religionis, potest Religio illi renunciare, & statim ac aliquam ordinationem condidit, illam Apostolicę Sedi pro confirmatione subijcere. Et insuper aliud est non posse ordinationem aliquam euadere Constitutionem, nisi à Sede Apostolica fuerit approbata, quod verò est, & à Constitutionibus ibi intenditur; & aliud non posse ordinationem aliquam confirmari à Sede Apostolica, nisi per tria Capitula

fuerit

fuerit priùs approbata; & ideò, si sine illa trina approbatione fuerit à Summo Pontifice approbata, veram rationem Constitutionis habebit. Quod idem dici debet de abrogatione, aut alteratione alicuius Constitutionis, valere inquàm, si à S. Sede fuerit confirmata, etiamsi non præcesserit ea trina Religionis approbatio.

951 Et suadetur ex verbis Constitutionum: *Dummodò fuerint à Sede Apostolica approbata*, quę posita sunt ad reseruationem iudicij ipsius Sedis Apostolicæ, quæ sicuti confirmauit Constitutiones, ita ad earum perpetuitatem reseruauit sibi iudicare, an expediat quandoque nouas addere, vel antiquas abrogare; & sic, cum reseruatio Apostolicæ approbationis sit prò habendo eius iudicio super nouis Constitutionibus, & abrogatione antiquarum, & Sedes Apostolica in suo iudicio non pendeat ab approbationibus Capitulorum poterit etiam statim ac facta aliqua ordinatio, vel in ordine ad nouam Constitutionem, vel in ordine ad abrogationem alicuius antiquæ, ab eadem Sede iudicari, & approbari absque vlteriore Religionis approbatione.

952 Confirmatur item à pari: quamuis enim in alienatione necesse sit, quod interueniat consensus Capituli, Prælati Regularis, & demùm Sedis Apostolicæ: quando tamen interuenit Papæ auctoritas, tunc non requiritur neque consensus, neque tractatus inferiorum, quia Papæ auctoritas facit cessare auctoritatem inferiorum. Tamburin. *de Iur. Abb. tom. 3. disp. 13. q. 4. num. 9.* Lezan. *tom. 1. part. 2. cap. 19. n. 62.* Ita à pari in nostro casu.

953 Hinc patet, sine fundamento affirmasse olim aliquos, non subsistere Statutum illud, quo alterata fuit Constitutio *loc. sup. num. 2. & cap. 9.* quoad numerum vocalium, dum vbi priùs quilibet Prior cum suo Discreto prò quolibet Conuentu accedebant ad Capitulum, ordinatum fuit, quod in posterùm præter Prouinciales, duo tantùm ex qualibet Prouincia Discreti vocem in eodem haberent; eo quia non fuit prius in triplici Capitulo generali approbatum illud statutum antequam à Sede Apostolica confirmaretur; patet inquam ex iam dictis non sic eam trinam approbationem prærequiri, quin & sine illa possit Apostolica confirmatio procurari, & obtineri.

Nihilominus; etsi vera sint hæc, quando Religio consentit, vt aliqua ordinatio pro Cōstitutione admittatur, & petatur à Sede Apostolica approbatio ante trinam Capitulorum confirmationem; non tamen id fieri potest, nec à Capitulo generali sine Religionis totius consensu. Explico. Decreta est ea trina Capitulorum approbatio tamquam forma, vt patet ex verbis sub. *num. 947.* & in fauorem Religionis; hoc est, vt Religiosi omnes, qui Capitulis interesse non possunt, dum eis Capitulorum acta publicantur, sibi consulant, & considerent, an talis ordinatio expediat, & placeat, nec ne; cum namque professi sint has Constitutiones, non possunt ipsis non consentientibus, & minus inauditis, aut nouæ Constitutiones addi, aut quas professi sunt abrogari; tritum siquidem in iure est, quod omnes tangit, ab omnibus approbari debere; & sic antè Apostolicam confirmationem tria decurrere debent Capitula generalia, vt hoc intermedio tempore quisque sciat, quid Constitutionibus addi, vel ab ipsis expungi debeat, & ipsis aut tacitè assentientibus, aut per litteras Capituli Definitorio directas, vel per Discretos, qui eorum nomine Capitulis intersunt, dissentientibus, possint in sequentibus Capitulis iuxta maioris partis mentem, vel iuxtà meliorem sensum huiusmodi ordinationes confirmari vel non. Vndè absolutè dicendum, non posse nec Capitulū generale alicuius ordinationis Apostolicam confirmationem procurare antè trinam Capitulorum approbationem, quæ est de forma, nec expoliandi sunt hoc iure Religiosi: secus in manu esset cuiuslibet Definitorij generalis ordinationem aliquam, & in materia v. g. gubernij subditis onerosam, & solis ipsis Superioribus Generalibus fauorabilem Apostolica confirmatione munire, & multa Religiosis, & Religioni præiudicia inferre. Excipiendum tamen, nisi publicata ordinatione acceptent illam Conuentus, & consentiant, vt statim per Sedem Apostolicam confirmetur; vti actum est in supradicta Vocalium reductione, cui non solum Definitorium, vt ex actis Capitulorum generalium, sed vocales omnes etiam Discreti, vel saltem maior pars per secreta suffragia consenserunt; per huiusmodi enim consensum trinæ approbationis priuilegio renuntiare censentur.

954 Alia difficultas est; an stante, quod nostræ Constitutiones sint à Papa in forma specifica confirmatæ; & ideò Apostolicæ dicantur, possint à Capitulo generali abrogari, seù mutari de eius sola facultate. Et licet affirmet Bordon. *resol. 149. nu. 157. & de profess. Regul. cap. 2. nu. 68.* quia res, per quas causas nascitur, per easdem dissoluitur. *1. de regul. iur.* tum quia Papa per suam confirmationem non dicitur facere statutum suum in ratione statuti, sed tantùm in ratione firmitatis, quatenùs, si est inualidum, facit illud esse validum per talem confirmationem in forma specifica; vnde est, quod in ratione legis, & Statuti sit eorum, à quibus primum esse recepit; & proptereà eius destructio, & annullatio adhuc dicitur remanere sub eorum arbitrio, & potestate; prò quo adducit Roderic. Mirand., & Portell. Nihilominus contrarium dicendum, quia nostræ Cōstitutiones, vtpotè confirmatæ ex certa scientia, vt dictum est, censentur Constitutiones Apostolicæ, & factæ ab ipso Papa, vt ex *cap. 1. de confirmat. util. vel inutil, & cap. si Apostolicæ. de præbend. in 6.* Gloss. *ibi* Marta *de iurisdic. 4. p. cent. 1. cas. 99.* Donat. *tom. 1. tract. 13. q. 6. nu. 4.* Barbos. *in vot. decis. vot. 52. nu. 12.* cum Tamburin. *de Iur. Abb. t. 1. disp. 5. q. 1. n. 3.* & Rot. *decis. 204. n. 2. part. 2. recent.* & facta Superiorum nequeunt per inferiores *tolli*.

Na-

Nauarr. lib. 1. constit. tit. de constit. cons. 8., & cum Pellizzario Antonius à Spiritu Sancto *ibid. tract.4. disp.* 8. *nu.*49, Peyrin. de *priuil. ad Const. Pirrh. n.*8. Murga *in Constit. Apost. constit.* 15. *n.*22. vbi *n.*9. id de nobis docet in terminis, ex infra *n.* 958. adducendo Decret. Visit. Apostol. Et confirmatur, quia cum præsens confirmatio, vt in d. Constitutione *Alias prò parte. &c.* Pauli V. concepta sit per hæc verba: *Omnia, & singula in eis contenta apostolica authoritate tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, ac illis perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus: Decernentes modernos, & prò tempore existentes dictæ Congregationis Fratres ad plenariam earumdem Constitutionum obseruantiam, prò vt illæ eos concernunt, teneri, & obligatos esse, & fore, & ad id etiam sub Censuris Ecclesiasticis, & alijs in Constitutionibus prædictis contentis pœnis, cogi, & compelli posse,* & cum decreto irritante, *ac irritum, ac inane quid quid secus super his &c.* non est confirmatio accidentalis, qua scilicet Summus Pontifex collaudet, vel approbet solùm Constitutiones, vt legitimè factas: sed essentialis, qua nempè tribuit eis robur, & nomine suo vult eas subsistere, apposito insuper decreto irritante, quibus eas suas facere ostendit; adeòque sine Sede Apostolica mutari nequeunt, aut tolli, vt benè Tamburin. *d. tom.3. disp.3. q.* 7. *nu.* 6. & Lezan. *tom.* 1. *part.* 1. *cap.* 8. *n.* 22. & *consult.* 6. *n.*49. & *consult.* 13. *n.* 57. & Rot. in *Toletan. Monasterij.* 24. *Febr.* 1668. *coram Carpineo* post Murga *loc. sup. decis.* 20. *n.*9. vbi ipse Murga in *addit.* §.3. *n.*6. & latè probat Ludouicus à S. Raymund. in *resol. moral. p.*2. *tract.*5 *resol.*2. *à n.*15. *& seq.* Et tandem, quia ità disponitur in eisdem Constitutionibus Apostolicis; nam quamuis in ipsis concedatur facultas alterandi, annullandi Constitutiones, additur tamen: *Dummodò fuerint à Sede Apostolica approbata. Quod idem dicimus de abrogatione, seu alteratione alicuius constitutionis*; quibus importatur, non valere sine dictæ Sedis approbatione alicuius Constitutionis abrogationem, siue alterationem, cum dictio *idem* repetat qualitates in præcedenti dispositione expressas, per allegat à Barbos. *diction.* 143. *n.* 1.

955 Obseruandum tandem est, præfatas ordinationes, seu Constitutiones, quæ condi possunt, & ad hoc, vt obligent in conscientia, debere esse de concernentibus explicitè, vel implicitè Regulam, per Lezan. *d. cap.* 8. *num.*4. & Bordon. *d. cap.* 2. *de profess. nu.* 46. Mallet. *de Eccles. Hierarch. lib.*3. *part.*1. *tit.* 59. *n.* 5. quia Religiosi non tenentur ex vi voti obedientiæ, nisi ad ea, quæ aliquo ex dictis modis concernunt Regulam, secundùm quam viuere professi sunt. D. Thomas *quodlibet.* 10. *art.* 10. Syluest. *verb. Religio.*6. *n.*6. Cordub. in *exposit. Regul. D. Franc. cap.*10. *q.*2. *concl.* 6. Lessius *de iust. & iur. lib.*2. *cap.*41. *dub.*9. *n.*77. vnde dictum est *num.*344. *& seq.* posse Constitutiones arctiores condi, dummodò necessariæ sint ad Regulæ obseruantiam. Et ad hoc vt subsistant, nullatenùs esse debere iuri communi, & Bullis Summorum Pontificum contrarias Cap. *Institutionis.* 25. *q.* 2. tum quia inferiores non habent potestatem supra suum Superiorem *cap. Inferior* 4. *dist.* 21. *cap. Quod super his. & cap. Cum inferior. de maiorit. & obed.*, & clarè Clem. 2. *de elect. ibi. lex Superioris per inferiorem tolli non potest.* tum quia statuere est actus iurisdictionis. *cap. Cum accessissent. de Constit.* D. Thomas 1. 2. *q.* 90. Bartol. *in l. omnes populi. de iust. & iur. num.* 3. & in *l. Imperium. n.* 8. *de iurisdic. omn. Iudic.* Roman. *cons.* 218. *nu.* 2. Dec. *in cap. Quæ in Ecclesiarum. de constitut. nu.* 38. vnde potestas statuendi regulatur à iurisdictione ex eodem Dec. *in cap. Ecclesia eod. tit. de constitut. n.*38. Bordon. *de profess. d. cap.* 2. *nu.* 98. Donat. *tom.*2. *tract.*10. *q.*8. *nu.* 1. & ideò cum Religiosi careant potestate, & iurisdictione agendi contrà dictum ius, neque poterunt illi contraria statuta condere. Et ita Nauarr. *lib.* 4. *tit. de Regul. cons.*5. Suarez *de leg. lib.*4. Mirand. *tom.*2. *q.*29. *art.*5. *concl.*2. Roderic. *tom.* 1. *q.*10. *art.*3. *& tom.* 3. *q.*17. *art.* 20. Peyrin. *tom.* 1. *in Constit. Pyrrhi.* §.4. Portell. *in dub. Regul. verb. statutum. n.*9. latè Tamburin. *d. tom.*3. *disp.*3. *q.*2. Lezan. *d. part.*1. *cap.* 8. *n.*6. & *part.* 2. *cap.*12. *n.* 3. *&* 6. Donat. *tom.*1. *part.*1. *tract.*13. *q.*20. *n.*13. Diana *coordinat. tom.*7. *resol.*13. *n.*4. Barbos. *de off., & potest. Episcop. allegat.*93. *à n.*29. *& seq.* Murga *ad dict. Constit.* 15. *n.* 9. *& ad Constit.* 6. *n.*464. & ad calcem Quæst. Pastoral. *disquisit. de iur. Prior. annex. n.* 83. & clarè nobis indicitur in Constitutionibus ipsis vt *sup.* per illa verba: *Iuxtà iuris formam.* Quo fit, inualida esse statuta, si aliqua contrà hanc iuris formam condantur, ex regula 64. *in* 6. quod facta contrà ius prò infectis habentur; & quia facta sine potestate, & iurisdictione non valent. Dec. *in cap. Cum iniunctis. de elect. n.*23. Bald. *in l. omne verbum C. commun. delegat.* Tamburin. *ibid. nu.*3. Bordon. *loc. sup. n.*100. & *resol.*149. *n.*142. Quod tamen intelligendum est de Statutis contrarijs iuri communi positiuè, non verò negatiuè, quia contraria negatiuè valent, vt cum Suarez, Lezana, & alijs Passerinus *de Statib. tom.*3. *q.* 189. *art.* 10. *n.* 305.

DVBIVM XI.

De praxi ordinationum, quæ sunt via ad Constitutiones.

956 DIctum est statutum aliquod antequàm in corpus Constitutionum redigatur debere per duo Capitula, vt ordinatio approbari. Dubium est, an statim ac condita est aliqua huiusmodi ordinatio sit practicanda. Et respondeo cum distinctione. Vel loquimur de ordinationibus nouis, & in ordine ad nouas Constitutiones non contrarias Constitutionibus iam existentibus: vel de ordinationibus nouis, & in ordine ad abrogationem alicuius Constitutionis præexistentis. Et si in primo sensu, dico quod sic, & quia talis est consuetudo Congregationis; & quia eatenùs non

statim

ſtatim ac conduntur, euadunt Conſtitutiones, ſed requiritur, quod per ſexenium ante tertiam confirmationem approbentur, vt interim magis clareſcat, an expediat eas tandem confirmare & in corpus Conſtitutionum redigere; & ideò ad hoc ſunt per dictum tempus practicandæ, nam ex earum obſeruantia poteſt meliùs dignoſci, an debeant nec ne inter Conſtitutiones admitti. In ſecundo ſenſu verò, dico quod non; quia donec antiqua lex non eſt per poſteriorem legitimè abrogata, in ſua poſſeſſione eſt, & debet obſeruari. Fagnan. *in cap. Qui Presbyterum de pœnis, & remiſſ. nu.* 50. non poteſt autem dici abrogata antiqua Conſtitutio, niſi per nouam contrariam Conſtitutionem; quare cum hæc non habeat ſuum eſſe, niſi per ſexennium approbata, vt ordinatio, & in tertio tandem Capitulo fuerit, ſicut & à Sede Apoſtolica confirmata, ſequitur, quod non poſſint practicari tempore intermedio tales ordinationes antiquis Conſtitutionibus contrariæ.

957 Nec valet in contrarium dicere, practicandas eſſe ex dictis ordinationes in ordine ad nouas Conſtitutiones, quia diſpar eſt ratio; hæ enim nullam aliam legem contrariam ſupponunt, & ideò poſſunt practicari: vbi autem agitur de ordinationibus in ordine ad abrogationem antiquæ legis, nequeunt practicari vigente antiqua lege contraria, donec ipſa lex antiqua ſit legitimè abrogata (ſecus eſſet agere contra legem) quod nequit fieri, niſi modo ſupradicto, niſi per Sedem Apoſtolicam ea trina Capitulorum generalium confirmatio ſuppleatur propter dicta *nu.* 950. *& ſeq.* Neque neceſſe eſt, quod ſtatim ac condita eſt ordinatio pro abrogatione alicuius Conſtitutionis, practicetur, vt ex praxi dignoſcatur, an expediat illam confirmari; quia cum ſit in ordine ad abrogationem antiquæ legis, neceſſitas eam abrogandi magis practicatur, & dignoſcitur, quo plus obſeruatur ipſa antiqua lex; & ſic ex hoc capite potiùs ſequitur, non eſſe practicandam nouam ordinationem pro abrogatione alicuius Conſtitutionis, ſed ipſam antiquam Conſtitutionem omninò obſeruandam, donec ſit omninò legitimè abrogata.

958 Et confirmatur, quia ſic ſequenti decreto reſoluit rem S. Congregatio viſitationis Apoſtolicæ ſub die 21. Iunij 1627. *Ad tollendas dubitationes, quæ circà Conſtitutionum intellectum poſſunt exoriri, S. Congregatio facto verbo cum Sanctiſs. declarat hactenùs non licuiſſe, neque licere huius Congregationis Superioribus, etiam in Capitulis generalibus nouas ordinationes, aut ſtatuta quouis nomine contrarias, ſeu cōtraria Conſtitutionibus Apoſtolica auctoritate confirmatis, facere, eaſque non potuiſſe, neque poſſe practicari, antequam à tribus Capitulis generalibus diſpoſita, & à Sede Apoſtolica fuerint confirmata.* Et quamuis decreta Viſitationis Apoſtolicæ fuerint ſub die 23. *Auguſti* 1636. ab eodem SS. ad formam Conſtitutionū, & Decretorum Capitulorum generalium reducta, non ſequitur poſſe ordinationes contrarias Conſtitutionibus, ſeu tendentes ad abrogationem alicuius Conſtitutionis practicari ſtatim ac conditæ ſunt, & antequàm per trium Capitulorum approbationem, & S. Sedis confirmationem fuerit præcedens Conſtitutio abrogata, quia reductio illa dictorum decretorum ad formam Conſtitutionum, & decretorum Religionis intelligenda eſt quoad ea, quæ à S. Viſitationis Apoſt. Congregatione diſpoſita fuerant contraria Conſtitutionibus, & decretis Religionis, qualia ſunt, non poſſe Capitula generalia condere ordinationes cōtrarias Conſtitutionibus, & debere in Vicarij Generalis præſentia ſedere poſt Priorem Definitores, & alia huiuſmodi dictis Conſtitutionibus contraria: non verò quoad declarationem huius puncti, quę nec Conſtitutionibus, nec Religionis decretis aduerſatur: quin ex ipſa eadem reductione decretorum S. Congregationis ad formam noſtrarum Conſtitutionum benè infertur, non eſſe practicandas præfatas ordinationes, niſi &c. cum namque Capitulum generale nequeat quid decernere contra iuris formam, vt dictum eſt ſuprà, & de iure ſit, quod lex donec fuerit abrogata, obſeruetur ex hoc potius ſequitur, non debere practicari ordinationes Conſtitutionibus contrarias, quæ ad earum abrogationem tendunt, niſi poſt trium Capitulorum generalium, & Sedis Apoſtolicæ confirmationem; quo ſolùm pacto cenſetur abrogata antiqua Conſtitutio.

959 Facit etiam pro hoc, quod cum Vrbanus VIII. in incip. *Alias pro parte* ſub die 8. *Aprilis* 1628. vt in noſtris *litteris Apoſt. litt.* 7. mandaſſet, quod in Capitulo generali proximè celebrando determinaretur per viam Conſtitutionum modus expediens in Capitulis generalibus, & prouincialibus inpoſterum ſeruandus, cum hac conditione, quod huiuſmodi Conſtitutiones ad Sedem Apoſtolicam pro cōfirmatione tranſmitterentur; & cum ſubindè ipſe formatæ, fuiſſent ad praxim redactæ ante huiuſmodi Pontificiam confirmationem, omnia acta cum electionibus inde ſequutis nullius valoris eadem Sedes adiudicauit, dum propterea auctoritate Apoſtolica validata fuerunt, prout in incipien. *Militantis Eccleſiæ* die 23. *Maij* 1631. vt in *d. noſtris litteris Apoſt. litt.* 12. licet enim ibi legatur, *quatenus electiones, & acta huiuſmodi ex eo capite nulla ſint, quod noua conſtitutiones ab Apoſtolica Sede confirmata non fuerint*, ſeù, licet ly *quatenus* videatur ſonare incertitudinem; cum tamen vſurpetur etiam pro *quia* vt ex *l. cum Filius* & ibi *Gloſſ. ff. de verbor. oblig. & l. in perſonam in princ. ff. de pœnis* Barboſ. in *dictionibus. dict.* 302. *num.* 7. ita ibi vſurpari dignoſcitur ex validatione, & defectuū ſuppletione. Ex quibus omnibus ſequitur non poſſe reduci ad praxim ordinationes Conſtitutionibus contrarias ſine beneplacito Apoſtolico.

✠ ✠ ✠

DVBIVM XII.

Vndè Regularum, & Constitutionum obligatio, & quomodo discernenda.

960 IN omni Regula, quod & de Constitutionibus dici potest, quatuor rerum genera continentur ex mente D. Thomæ 2. 2. *q.* 186. *art.* 9. & Caietani ibi, quos sequitur Sanchez in Decalog. *lib.* 6. *cap.* 6. *num.* 4. Tamburin. *tom.* 2. *disp.* 21. *q.* 7. *&* *tom.* 3. *disp.* 4. *q.* 1. *nu.* 4. *fin.* Lezan. *d. tom.* 1. *part.* 1. *cap.* 7. *à num.* 7. *& seq.* A S. Fausto *in thesaur. lib.* 6. *q.* 121. Donat. *tom.* 3. *tract.* 1. *q.* 11. *à num.* 2. *& seq.* Et primò: quæ præcipiuntur de iure diuino, naturali, & Ecclesiastico, vt diligere Deum, vel proximum, non occidere, obseruare festa &c. Secundò: quæ spectant ad vota Religionum, nempè essentialia. Tertiò: quæ sunt purè supererogationis, & de consilio, qualia sunt, abnegatio sui ipsius, præsentia Dei &c. Et quartò: quæ nec vt consilia proponuntur, nec sunt directè de votis promissis, aut de rebus aliàs præceptis, sed statuuntur tamquàm obseruantiæ particulares externæ, vt ieiunia, mortificationes, abstinentiæ, qualitas vestium, orationes, silentium, solitudo, & similia.

961 Quo igitur ad horum obligationem, statuta primi generis regulariter loquendo eo modo obligare videntur Religiosos, quo ex se sunt obligantia talia præcepta. Peyrin. *tom.* 1. *de subdit. cap.* 5. Donat. *tom.* 3. *tract.* 1. *q.* 13. *nu.* 2. ac si in Regula, vel Constitutionibus non apponerentur. Sanchez *ibid. num.* 5. Lezan. *eod. cap.* 7. *num.* 9. & *cap.* 8. *num.* 5. censentur enim ibi proponi non tamquàm præcepta noua, sed solùm cum intentione reducendi in memoriam ea, quę alias pręcepta sunt à Deo, vel Ecclesia, & illa commendandi, ex Caiet. *loc. sup. dub.* 1. & Valentia. 2. 2. *disp.* 10. *q.* 4. *punct.* 5. idem Sanchez *num.* 6. A S. Fausto *eod. lib.* 6. *q.* 122. Lezan. *d. n.* 9. & ex omnibus Antonius à Spiritu S. vt *sup. nu.* 189. vndè dicuntur esse in Regula non verò de Regula Bordon. *de. profess. cap.* 23. *num.* 67. nisi apertè constet fuisse in Regula, vel Constitutionibus proposita cum intentione nouam imponendi obligationem, seu præceptum, quià tunc duplex argueretur in transgressore malitia, non ratione duplicis præcepti, sed ratione oppositionis ad duplicem virtutem, nempè ad virtutem Religionis, seù voti, & ad illam, cui opponitur ipsa res præcepta. Caietan. *d. art.* 9. *paulo post princip. § dubium circa hanc*. Valentia & Sanchez. *loc. sup.* A S. Fausto *ibid. q.* 123. *nu.* 2. Lezan. *eod. num.* 9. Donat. *ibid. q.* 23. *num.* 1. dixi, nisi apertè constet, quia in dubio præsumendum est, non fuisse apposita cum intentione nouiter obligandi Passerin. *de statib. tom.* 1. *q.* 186. *art.* 9. *num.* 7.

962 De statutis item secundi generis scilicet circà res pertinentes ad substantialia Religionis vota, certum est ex genere suo obligare sub mortali, vt docet D. Thomas *d. art.* 9. ab omnibus receptus. Caietan. *ibid.* Donat. *tom.* 3. *tract.* 1. *q.* 13. *num.* 2. nisi fortè ratione paruitatis materiæ dignoscantur obligare solum sub veniali. Sanchez. *in decalog. lib.* 4. *cap.* 4. *num.* 1. *&* 2. *& lib.* 6. *cap.* 6. *num.* 8. Lezan. *eod. cap.* 7. *num.* 7. Peyrin. *d. cap.* 5. *§. dixi in hoc*.

963 Quæ sunt tertij generis, adhuc extra dubium est non obligare ad culpam. Suarez. *d. relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 1. *cap.* 2. *nu.* 11. *& cap.* 3. *num.* 8. Ledesma de stat. religios. *in commun. cap.* 4. *concl.* 11. quia hæc opera non proponuntur, vt præcepta sed solum pertinent ad maiorem charitatis perfectionem ex S. Thoma; Caietan. Sanchez. *ibid. num.* 10. Lezan. *ibid. num.* 8. licet posset peccare mortaliter Religiosus in horum transgressione per comptemptum, eo modo, quo discurrunt Peyrin. *ibid. § noto quintò* & Donat. *d. tom.* 3. *tract.* 1. *q.* 15. *& q.* 18. Vnde ad res quarti generis, difficultas tota reduci videtur, quomodò scilicet, obligent, cum de his potissimum verificetur tam Regulam, quã Constitutiones obligare posse vel ad culpam mortalem, vel ad venialem, vel ad solam pænam, vt docent Suarez *d. tract.* 8. *de relig. lib.* 1. *cap.* 1. *nu.* 5. *& cap.* 2. *à num.* 3. *vsque ad* 7. Palaus. *tom.* 3. *tract.* 16. *disp.* 4. *punct.* 3. *num.* 1. Lezan. *d. tom.* 1. *part.* 1. *cap.* 7. *n.* 6. *& cap.* 8. *num.* 8. A Spiritu S. *tract.* 3. *disp.* 6. *num.* 183. *& num.* 470. Mallet. *d. Eccles. Hierarch. d. tit.* 59. *num.* 1. *&* 5.

964 At quia totum hoc pendet à legislatorum intentione, cum tota legis obligatio pendeat à legislatoris voluntate, concurrentibus tamen alijs necessarijs ad legis valorem per *l.* 1. *ff. d. constit.* vbi dicitur *Quod Principi placuit legis habet vigorem*. *l. si quis nec causam*. Et *l. non omnis. ff. si cert. pet.* Lessius *lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 9. *num.* 96. & de communi tradit Azor. *tom.* 1. *Instit. moral. lib.* 5. *cap.* 6. *q.* 4. *§ in hac controuersia*, & ab eius voluntate tamquam à forma intrinseca ipsi legi, adeò vt si legislator non habeat animum obligandi, sed tantum fictè in propositione alicuius legis, hæc vera lex non erit, sed tantùm ficta, & simulata, vt tradit Donat. *tom.* 1. *part.* 1. *tract.* 1. *q.* 28. *num.* 5. tenendum erit legem, seu Regulam, & Constitutiones obligare ad mortale, vel veniale tantum, vel ad nullum peccatum, prout legislator sub vno, vel altero modo obligare intenderit, prout Abb. *cap. Nam concupiscentiam n.* 2. *de Constit.* Nauarr. in summ. *cap.* 23. *nu.* 49. Caietan. in *summ. verb. præcepti transgressio. § pæna præcept.* Suarez *tom.* 5. *in* 3. *p.* D. Thom. *disp.* 4. *sect.* 6. *num.* 11. Sanchez *loc. sup. lib.* 6. *cap.* 4. *num.* 25. Paulus *tom.* 1. *tract.* 3. *disp.* 1. *punct.* 15. *num.* 6. *§ ad vltimum.* Faustus *eod. lib.* 6. *q.* 10. Donat. *d. tom.* 1. *tract.* 1. *q.* 32. *nu.* 1. *& tom.* 3. *tract.* 1. *q.* 5. *num.* 3. vel ad solum veniale, etiamsi in materia graui, dummodò talis fuerit legislatoris voluntas, vt tenent Valentia 1. 2. *disp.* 7. *q.* 5. *punct.* 6. *quæstiunc.* 2. Sanchez cum alijs *d. num.* 25. Palaus *eod. tom.* 1. *tract.* 2. *disp.* 2. *punct.* 8. *num.* 4. *& tom.* 3. *tract.* 16. *disp.* 4. *punct.* 3. *num.* 2. Suarez *de legib. lib.* 3. *cap.* 27. *& de relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 4. Thomas à Iesu *de varijs Regulis Carmelit. p.* 2. *dub.* 8. *p.* 1. *ad* 3. *regul.*

gul. §. contrarium tamen verius & seq. Diana in coordinat. tom.7.tract.1.resol.131.n.2. A S.Fausto ibid.q.10. Lezan. eod.cap.7.nu. 12. A Spiritu S. tract.3.disp.6.num.188. Angel.Pistach. tom.1. de votis tract.7.cap.1.num.37. Passerin. d.tom.1. q.186.art.9.num.55. & 56.

965 Quarè pro discernendo, quomodo leges, seu Regulæ, & Constitutiones obligent, perscrutanda erit legislatorum intentio, vt admonent præter Suarium, Azorium, Sanchez, Palaum, locis sup. Gabriel. 4.dist.16.q.3.art.1.ad fin. Sylnest. verb. præceptum q. 3. Caiet. d. vers. pœna precept. Ledesma 2. part.41.q.17. art. 2. dub.6. Roderic. tom.1. q.6.art.13.Mirand. tom. 2. q.25.art.15.concl.4. Donat. tom.4.tract.17.q. 14.num.1.in fin. Passerin. d. art. 8. num.57. & vbi legislator se declarauerit, nolle obligare ad culpam mortalem, vel tantum ad venialem, vel solum ad pœnam, certum est, ad nihil ampliùs obligare Regulam vel Constitutiones, quia tùnc sumus in claris. Roderic. d. art.13. Sanchez d.cap.4.nu.11. & 25. Lezan. eod.cap.7. num.10. & cap.8.num.8. A Spiritu S. ead. disp.6. num.183. 471. & 472. Donat. tom.1. tract.1.q. 31.num.2. vers.dico.& q.32.num.1. in fin. Quod habet locum, etiamsi legislator posteà vtatur verbis præceptiuis, strictè mandamus, præcipimus, mandamus sub præcepto; quando enim adest prędicta declaratio, non inducitur obligatio per talia verba præceptiua, aliàs frustranea, & sine effectu esset dicta declaratio, vt benè Suarez d. cap.2.num.15. Valentia tom.2. disp.7. q.5.de leg. hum. punct. 6. §. 3. vers. secundò circa idem sextum signum. Thomas à Iesu ibid. §. quarta regula. Palaus tom.1.tract.3. disp.1. punct.15. num. 9. A S. Fausto eod.lib.6.q.11.Donat.tom.3.tract.1.q.12.

966 Vbi verò de legislatoris mente non constet, & si in tali casu discernere quomodò Regula, & Constitutiones obligent, sit valdè difficile, vt ait Caiet.2.2.q.186.eod.art.9.§.in eod. artic.9.ad respons.ad 2. nihilominus dignosci poterit ex eisdem regulis, quibus vtuntur DD. ad discernendum, an leges Ecclesiasticæ obligent ad culpam, & ad qualem; sic Abb. d.cap. Nam concupiscentiam, num. 4. & rubric. de obseruat.ieiun. fine. & cap.Relatum num.6.ne Clerici, vel Monachi. Sanchez d.cap.4. num.23.

967 Et quia iuxta Fagnanum in cap. cum venissent. de iudicijs n.87. prò legum interpretatione recurrendum est primo loco ad consuetudinem, deinde ad verborum propriam significationem: ità quando mentem suam non explicarunt Legislatores Regularum, & Constitutionum, pro dignoscenda earum obligatione attendenda erit in primis obseruantia, seu communis consuetudo ipsarum Religionum; quia consuetudo est optima legum interpres. cap. cum dilectus. de consuetud. l. si de interpretat. ff. de leg., nec lex aliter obligat, quam prout communiter ab omnibus accipitur. Nauarr. in summ. cap.23. & ità ad rem tenent Caietan. loc. sup. in respons.ad 2. Suarez de Relig. tom. 4. tract.8.lib.1.cap.2.n.8. Roderic. tom.1.q.11.art. 7. Thomas à Iesu loc. sup. in vltima Regula, Cordub. in regul. cap. 10. q. 3. punct.1. in primo modo cognoscendi. Lezan. eod. cap.7.n.11.& cap. 8.n.8. & consult.13.n.73. Donat. tom.1. part. 1. tract.1. q.30.n.8. & tom.3. tract. 1.q.12. num.2. Tamburin eod. q.6.n.5. Palaus d. tom.1. tract.3. disp.1. punct.15. n.10. in fin. Peyrin. eod. cap.5.de subdit. §.4. vers. dico secundò. A Spiritu S. loc. sup. n. 194. Passerin. d. disp. 186. art.9. n.59. præter adductos à Barbos. in d. cap. Cum dilectus nu.6. & in axiom. 56. n. 6. Nec prætereundi Valentia 1.2. disp.7. q. 5. punct. 6. quæstiunc. 3. in quinto signo; & ad fin. eiusd. quæstiunc. 3. vers. ad eamdem verò quæstionem, vbi ait hoc esse vnicum signum dignoscendi obligationem legis, & 2.2. disp. 10. q. 4. punct. 5. vers. circà tertiam circumstantiam, vbi subdit, vix aliam regulam vniuersalem præter hanc posse tradi; & Sanchez ibid.n.27.& 28. dicens, attendendam esse consuetudinem Religionis quibuscumque verbis exprimatur præceptum, seu statutum pro dignoscenda obligatione Regularum, & illis standum. ibid. n. 68.

968 Quod si consuetudinis beneficium deficiat, consideranda sunt verba; & si non sint præceptiua, nec æquipolleant præcepto, vt, volumus, decernimus, ordinamus, statuimus, intendimus, sancimus, de quibus Sanchez ibid. n. 40. & 41. certum est non obligare, ad culpam mortalem. Abb. d. cap. Nam concupiscentiam, nu.4. Tabien. vers. lex n.28.q.29. Azor. d. cap.6. q.5. quin fortè neque ad venialem, vt volunt Vasquez. 1.2. q. 96. art.4. disp.158. cap.3.num. 33. Sanchez ibid. nu. 42., quia legislator tunc procedit modo directiuo, & non præceptiuo. Thomas à Iesu ead. part. 2. cap.7. dub.8. ad secundam regulam, §. secundò colligo. Si autem sint præceptiua, vt præcipimus, teneantur, strictè mandamus, sub præcepto mandamus, nec adhuc sufficiunt ad denotandam obligationem sub mortali, quia ex se indifferentia sunt tum ad mortalem culpam, tum ad venialem, vt cum multis Sanchez d. cap.4. n. 29. 30. & 35. Suarez eod. tract. 8.lib.1.cap.3.n.6. Lezan. d. cap.8. n.11. Thomas à Iesu d. dub.8. part. 1. §.1. in fin. Donat. tom. 3. tract.1. q. 13. nu. 1. A Spiritu S. ead. disp. 6. nu. 474. Et videmus in Scripturis vsurpata sine intentione obligandi ad mortale, vt ex Luc.5. notat Mirand. tom.2.q.25. art.4. & item Marc.7. vbi præcepit eis, ne cui dicerent. Super quæ Humbertus in Regul. cap. 10. & ex illo S. Antonin. 3.p. tit. 16. cap.1. §.5. sic: Non enim dicendum est, quod intenderit Dominus eos ligare ad mortale, illud miraculum prædicando; & Clem.1. epist.5. inquit: Doctrinis, & exemplis Apostolorum obedire præcipimus, idest, monemus, explicat Gloss. in cap. Dilectissimis.12.q.1. vnde Nauarr. cap.23. Summ. n.50. dixit illa verba ex originaria significatione non indicare obligationem ad mortale. Et propterea in his casibus attendenda est materia super quam dicta verba cadunt, & si grauis illa sit respectu finis à legilatore intenti, lex obligabit sub mortali, & si leuis obligabit sub veniali, ità Medin. 1.2. q.96. art. 4. vers. secunda regula Azor. d. cap.6. q.5. Carbon. de leg. lib.

7. *disp.*4. *proposit.*1. Mirand. *tom.*2 *q.*25. *art.*15. *concl.* 3. Sanchez *ibid. nu.* 31. Lezan. *eod. cap.* 7. *n.*12. Donat. *tom.*1 *tract.*1. *q.*30. *nu.*6. *& tom.*4. *tract.*17. *q.* 14. *n.*8. A Spiritu S. *loc. sup. nu.* 195. 196. *&* 477. Quæ autem ſit materia grauis explicat idem Donat. *tom.*1. *tract.*1. *q.*29. & breuiter ex Suarez. *tom.*5. *in* 3. *p. disp.*4. *sect.* 6. *nn.* 11. *&* 12. *& disp.*18. *sect.* 3. *à num.* 16. & Vaſquez 1.2. *disp.* 18. *cap.*6. *n.* 59. Lezan. *d. nu.* 12. dicens grauem eſſe, quæ vel ratione ſui, vel ratione circumſtantiarum boni communis multùm conducunt ad finem à legiſlatore intentum: è contrà verò leuem eſſe, quæ nec ratione ſui, nec ratione talium circumſtantiarum ad prædictum finem multùm conducunt.

969 Si verò verba ſint præceptiua, & ſub hac forma *In virtute Spiritus Sancti; vel S. Obedientiæ* ex communi indicare mentem legiſlatoris eſſe obligandi ſub mortali culpa, tenent D. Antonin. 2. *p. tit.* 4. *cap.* 2. §. 3. *p.* 3. *tit.* 16. *cap.* 1. §. 9. Caietan. 2. 2. *q.* 186. *art.* 9. *circà solut. ad.* 2. Mirand. *d. art.* 15. *concl.*2. Valentia 1.2. *disp.* 7. *q.* 5. *punct.* 6. *q.* 3. *in.* 3. *sign. &* 2. 2. *disp.* 10. *q.* 4. *punct.*5. *col. antepenult. vers. præter hanc autem* Azor. *d. q.* 5. Suarez *cit. cap.* 3. *n.* 10. Sanchez cum multis *ibid. n.* 43. Lezan. *eod. cap.* 8. *n.* 11. Donat. *tom.* 1. *tract.* 1. *q.* 30. *n.* 1. & *tom.* 3. *tract.* 1. *q.* 13. *nu.* 2: tunc enim, vt ait Suarez ibi expreſsè ſignificatur, actum illum conſtitui intrà propriam, & rigoroſam materiam voti obedientiæ, ſeu exigi à Religioſo, vt proprium obedientiæ debitum, quod ex genere ſuo obligat ad mortale. Quod idem dicendum de verbis, *& sub præcepto formali*, nam per hæc ſatis etiam indicatur animum ſuperioris velle obligare ad mortale. Ledeſma. 2. *p.*4. *q.* 17. *art.* 2. *dub.* 16.

970 Quod, & valere quando verba per ſe non ſunt præceptiua, vel ſunt indifferentia dummodò illis adiuncta reperiantur hæc ipſa *in virtute Spiritus S. vel S. Obedientiæ*, volunt Gabr. 4. *dist.*16. *q.*3. *art.* 1. *ad fin.* Palaus *tom.* 1. *tract.*3. *disp.*1. *punct.*9. *n.*4. & A Spiritu S. *ibid. n.* 200., quia tale additum quibuſcumque verbis ſatis indicat mentem ſuperioris eſſe obligare grauiter, & in quantum poteſt. Sanchez *eod. loc. nu.* 44. cum hoc tamen, quod tale præceptum ſit in materia graui, quia materia leuis, ſeu exiguæ inobedientiæ, aut tranſgreſſionis voti non eſt capax obligationis ſub mortali, etiamſi Prælatus hoc intendat. Caſtro *lib.*1. *de leg. pæn. cap.*5. *docum.* 2. Sanchez *loc. sup. n.* 24. *& lib.*1. *cap.*4. *n.*4. vbi alios adducit. Peyrin. *de subdit. cap.*5. §.4. *vers. dico quartò.* Thomas à Ieſu *eod. loc.* §. *prima regula. in fin. &* §. *tertia regula*; etiamſi præcipiat in virtute S. Obedientiæ, vel ſub pæna excommunicationis. Paſſerin. *d. tom.* 1. *q.* 186. *art.* 9. *n.* 52. cum multis, quos allegat. Vnde ſi Prælati, vel aliqua Conſtitutio, vel ſtatutum Religionis præciperent rem parui momenti, & circà materiam leuem, ſeu exiguam prædictis modis, ſcilicet in virtute S. Obedientiæ, vel Spiritus S., tranſgreſſio non erit mortalis, ſed tantùm venialis. Cordub. in *d. Regul. cap.*10. *q.* 3. *punct.* 1. Sanchez *lib.*6. *cap.* 4. *n.*46. Lezan. *eod. cap.* 8. *nu.*13. Peyrin. *d. vers. dico quartò.* Bordon. *de profess. cap.*13. *nu.* 24. de qua re iterùm *dub. seq.*

971 Altera regula dignoſcendi legis obligationem, eſt ex adiectione pænarum, vtpotè ſi aliquid præcipiatur ſub pæna excommunicationis, quia hæc pæna nonniſi prò mortali infligitur. *Cap. Episcopi*. & *cap. Nemo.* 11. *q.* 3. vnde & taliter obligare dum ſub ea aliquid in Religionibus præcipitur, docent S. Antonin. *d. cap.* 1. §. 9. Caietan. *eod. art.* 9. *in respons. ad* 2. Mirand. *loc. sup. concl.* 3. *& concl.* 4. Suarez *eod. lib.* 1. *cap.*2. *nu.* 10. Sanchez. *ibid. num* 49. Bonacin. *disp.* 1. *q.*1. *punct.*7. §.4. *nu.*30. Mallet. *d. lib.*3. *p.*1. *tit.*59. *n.*6. Lezan *cit. n.*13. Bordon. *de profess. cap.*2. *num.*91. Donat. *eod. q.* 30. *num.* 5. A Spiritu S. *loc. sup. n.*201. Et licet explicent de excommunicatione latæ ſententiæ, verius eſt legem omnem præcipientem aliquid ſub pæna excommunicationis licet ferendæ obligare ſub peccato mortali. Caietan. *in d. respons. ad* 2. & Mirand. *ead. concl.*4. & reſoluit Sanchez *nu.* 50. vbi prò hac re multos adducit, & huius ſententiæ eſſe ſubdit alios quamplures, qui tenent legem, quando fertur ſub excommunicatione, inducere obligationem ſub mortali, cum talis excommunicatio tunc ſit ferenda. Quibus addi poſſunt Donat. *tom.*3. *tract.* 1. *q.*13. *nu.* 5. vbi contrariam Suarij ſententiam reijcit, & Tamburin. *de iur. Abb. tom.* 3. *disp.*3. *q.*6. *nu.* 6. qui de vtraque excommunicatione idem ſtatuens, ſic concludit; *Vnde à fortiori in Religionibus, in quibus rarò proponitur hæc censura excommunicationis ad ostendendum rigorem præcepti, procul dubio erit sufficiens signum ad indicandum voluntatem Superioris ad obligationem sub peccato mortali*. Quod intelligendum eſt, dummodò aliquo indicio externo conſtet, talem excommunicationem non eſſe meram comminationem externam, vt *ibid.* Tamburin. & ad terrorem, vt cum Caſtro *d. cap.* 5. *docum.* 4. Vaſquez 1. 2. *q.*96. *art.*4. *disp.*158. *cap.*5. *n.*45. Sanchez *eod. loc. n.*53. Diana in coordinat. *part.*5. *resol.* 119. *n.*2. & quod prò leui non imponatur, ſecùs eſſet inualida, loquendo de maiori Corneio *tom.* 2. *in* 3. *p. tract.* 5. *de excommunic. disp.*3. *dub.* 3. & cum pluribus Tamburin. *ibid. tom.* 2. *disp.* 14. *q.* 1. *num.* 1.

972 Item de ſuſpenſione dicendum ex eadē ratione, quod pæna grauiſſima ſit, adeòque & pro mortali culpa ſolùm imponatur D. Antonin. 2. *part. tit.* 4. *cap.*2. §. 3. Syluеſt. *verb. Præceptum. q.*3. Vaſquez *d. cap.*5. *num.* 48. Suarez *tom.*5. *in* 3. *p. disp.*4. *sect.* 4. *num.*7. Ledeſma 2. *part.*4. *q.*17. *art.*2. *dub.*6. Palaus *tom.*1. *tract.* 3. *disp.*1. *punct.*15. *num.* 4. niſi ſuſpenſio ſit alicuius actus particularis, & ad breue tempus. Sanchez *num.*54. Lezan. *eod. cap.* 8. *num.*14. Et à fortiori de pæna depoſitionis, quia grauiſſima. Syluеſt. *d. q.*3. Azor. *eod. lib.*5. *cap.*6. *q.*5. ſicuti & perpetui carceris. Ledeſma *ibid.* Cordub. *eod. cap.*10. *q.*3. *punct.* 1. aut grauis infamiæ Caſtro *cit. lib.*1. *de leg. pæn. cap.*5. *docum.* 4.

Salon. 2.2. *quaest.77. art.1. controu.8. notabil. penult. fin.* Carbon. *de legib. lib.7. disp.4. paulò post. princip.*

Et hæc omnia quoad prædictas siue censuras, siue pænas, etiamsi verbis præceptiuis, aut præcepto æquipollentibus non infligantur, sed tantummodò indifferentibus, siue communibus, quia magnitudo pænæ transgressoribus adiunctæ, quæ pro solo mortali infligi potest, indicat transgressionem esse mortalem, vt eum multis Sanchez *ibid. nu.55. & 65.* quæ omnia si benè adnotentur, faciliè erit discernere, qualis, & quanta sit cuiusque Regulæ, & Constitutionum obligatio.

DVBIVM XIII.

De Regulæ Augustinianæ obligatione.

973 SVppositis ergò quæ dubio præcedente adnotata sunt, videndum est quomodò quoad statuta quarti generis, quæ sunt illa, de quibus dubitatur, obligent nostra Regula, & Constitutiones. Et quoad primam, quia de Constitutionibus *dub. seq.* communis sensus DD. est eam non obligare ad mortale; & signanter Humberti in *exposit. Regul. cap.10.* & S. Antonin. *3. p. tit.16. cap.1. §.6.*, dum distinguentes inter ea, quæ pertinent ad vota, & ea, quæ ad alias obseruantias, dicunt ad illa intendisse obligare S. P. Augustinum: non verò ad ista. Caietan. *d. q. 186. art. 9. in solut. ad 2.* dum in eodem sensu scripsit, non omnia, quæ sunt in hac Regula esse subiecta præcepto scilicet obligante ad mortale. Iordan. de Saxon. *lib.2. vit. Fratr. cap.14.* Azor. *tom.1. instit. moral. lib.13. cap.11. q.7.* Sanchez *dict. lib.6. cap.6. num.3.* Suarez *tom.3. d. Relig. lib.10. cap.7. num.18.* & *tom.4. lib.1. cap.3. nu.6.* Hieronymi Garziæ *Politic. Regul. part.5. tract.5. difficult.2. dub.1.* Thom. à Iesu *loc. sup. ad vltimam regulam. §. secundò probatur* Ioan. Payge in *Bibliothec. Præmonstrat. lib.1. sect.9.* Caramuel. in *Regul. S. Augustini tom.1. Theol. Regul. nu.1898.* Donat. *tom.3. tract.1. q.7. & q.13. num.3. & tom.4. tract.17. quaest.14. num.5.* & Io. Andr. vt refert Fagnan. *in cap. Relatum. ne Clerici, vel Monachi. n.5.*

974 Nec obstat, quod in principio Regulæ his verbis vsus fuerit Sanctus legislator: *Hæc igitur sunt, quæ vt obseruetis, præcipimus*, quia verbum *præcipimus* non inducit simpliciter culpam mortalem, vt præter adductos *num. 968.* probat multis Roderic. *tom.1. q.26. art.4.* & Lessius *lib.2. de iust. & iur. cap.41. dub.9. nu.71.* quos sequitur Peyrin. *dict. cap.5. de subdit. §.4. vers. dico tertiò. in fin.* Nec est probabile (verba sunt Humberti *loc. sup.*) *quod vir tam sapiens* (scilicet Augustinus) *& si per modum præcipiendi loquatur, intenderet omnia ponere sub præcepto, & tantam damnationis materiam ministraret accedentibus ad Regulam suam pro salute quærenda.* Vndè dicendum, vsum fuisse verbo *præcipimus*, quia, vt explicat Iordanus *ibi*, loquebatur, vt præceptor; vel vt putat Suarez *d. cap.7. num.18.* more paterno; vel quia, vt vult Humbertus, *licet non intendebat omnia ponere sub præcepto, tamen suæ intentionis est, quod multum vult omnia seruari; & ideò ad expressionem suæ voluntatis vtitur verbo præceptorio, potius quàm alio verbo simplici, ne daretur ex tenui modo loquendi pigritiæ humanæ occasio minus curandi de mandatis Regulæ:* vnde posteà concludit, *Quod modus tradendi mandata huius Regulæ licet secundùm verba sit præceptorius, tamen iuxtà intentionem non est præceptorius vniuersaliter.* Et talis est sensus Augustinianæ Religionis, dum in Prolog. ad Constitutiones impressas Romæ apud Franciscum Caballum de 1649. §.5. sic declarauit. *Vt autem Fratrum quieti, & animorum tranquillitati prouideamus, declaramus, quod Regula, & Constitutiones nostræ non obligent nos ad culpam, sed ad pænam, nisi propter præceptum, vel contemptum. Præceptum autem in Regula nostra nullum contineri declaramus, nisi ratione diuina, aut Ecclesiasticæ legis, vel ratione trium votorum. Idem de Constitutionibus dictum esse volumus, excepto, vbi ponitur sententia excommunicationis, aut præceptum exprimitur per ista verba, vel alia eis æquipollentia: Præcipimus in virtute S. Obedientiæ; & hoc idem in ordinationibus, & litteris, vel verbis Superiorum intelligi volumus.* Quæ declaratio benè subsistit etiam quoad primam partem de Regula, cum in ipsa tota Religione insit potestas ad huiusmodi declarationem, seu moderationem etiam respectu Regulæ faciendā, vt resoluunt Suarez *dict. tom.4. tract.8. lib.1. cap.1. num.5. & cap.2. n.13.* & Donat. *eod. tom.1. tract.1. q.7.*

975 Puto tamen obligare ad veniale (demptis ijs, quæ patet esse pura Consilia) aliàs Regula non differet à mero consilio, quod ad nullam culpam obligat, vt obseruat Donat. *tom.3. tract.1. q.4.* & habetur ex *cap. Quisquis.14. q.1.* vbi sic: *Vbi consilium datur, offerentis consilium est: vbi præceptum, necessitas est seruientis;* præter rationem tum communem, quod lex dummodò iusta, obligat in conscientia, per D. Thom. *1.2. q.96. art.2.* quod intelligendum est, nisi aliter legislator declarauerit. Valentia *1.2. disp.7. q.5, punct.6. quæstiunc. 3. in 2. sign.* Sanchez. *dict. cap.4. num.67.* vbi quod præcisa hac declaratione omnis lex iusta absolutè lata obligat ad culpam, vel mortalem, vel venialem; quarè cum exclusa sit ab Augustini Regula obligatio ad mortale, restat altera ad veniale; tum particularem Regularum, quod omnes earum transgressiones secundùm D. Thomam *2.2. q.186. art.9.* in ijs, quæ non rigorosè, & ex voto præcipiuntur, sunt peccata venialia, Thom. à Iesu *d. dub.8. p.2. §. secunda Conclusio. & §. hanc D. Thomæ*, vbi id commune esse apud Canonistas, nisi expressè declaretur, intentionem Fundatorum esse hanc etiam obligationē excludere, vt notat Suarez *d. tract.8. lib.1. cap.3. num.4.* quod non habetur quoad D. Augustini Regulam.

976 Et deducitur etiam ex verbo *Præcipimus*, quo vsus est in principio Regulæ Augustinus, quod vtpotè ex se indifferens ad infe-

ren-

pendam culpam mortalem, vel venialem, vt suprà dictum est *num. 968.* de sui natura habet obligationem aliquam in conscientia semper inducere, Suarez *d. cap. 3. num. 4.* Thom. à Iesu *ibid. §. secunda Regula*: vnde cum in præsenti non inferat mortalem, vt iam conclusum est, sequitur, quod obliget ad venialem. Ità in terminis Caietan. *d. art. 9. circà respons. ad 2. in fin.* tenentque Humbertus *loc. sup.*, & Io. Dominicus in *expost. Regul.* quos refert S. Antonin. *eod. cap. 1. §. 5. & 6.* Thom. à Iesu. *dict. §. secunda conclusio* Suarez *eod. cap. 3. num. 1.* vbi etiam confirmat ex verbis in fine Regulæ: *vbi vos inueneritis ea, quæ scripta sunt, facientes agite gratias Domino &c. Vbi autem quicumque vestrum viderit aliquid deesse, doleat de præterito, caueat de futuro, orans, vt sibi debitum dimittatur;* significant enim, ait Suarez *hunc defectum in Regula non esse absque culpa coram Deo*. Quod benè compatitur cum adducta Religionis Bremitanæ declaratione; cum ibi sit sermo solùm de culpa mortali, vt patet legenti. Vnde remanet altera nempè venialis, quando enim per declarationem aliquam excluditur præcisè à Regula obligatio ad culpam mortalem videtur planè tota alia obligatio, quæ ex vi legis potest inferri, nempè venialis admitti. Suarez *loc. sup. cap. 2. num. 11., & cap. 3. num. 4., & 8.* vbi quod si expressè, non excludatur, semper inest ex vi Regulæ; & à Spiritu Sancto *ead. disp. 6. num. 190.*

DVBIVM XIV.

De obligatione Constitutionum.

977 Circa Constitutiones autem; si loquamur de illis, quas obseruant PP. Calceati, iam patet ex supra posita declaratione, vbi & quando obligent ad culpam mortalem: an autem in reliquis obligent ad venialem, crederem idem dicendum, quod de Regula, vbi non sint pura consilia, scilicet vbi adhibeantur verba præceptiua, cum declaratio illa excludat tantummodò obligationē ad mortale. Et quoad nostras, ené ipsarū Apostolicarum Constitutionum declaratione *part. 1. cap. 5. n. 4.* prò obligatione discernenda regula: *Admonemus autem Constitutiones, Ordinationes, aut quæuis superiorum præcepta ad culpam non obligare, nisi in virtute Spiritus Sancti. S. Obedientiæ, & sub formali præcepto ijs verbis, & in scriptis præcipiantur; Veri tamen obedientes omnia obseruare debent, ac si ad mortalem culpam obligarent.* Quæ omnia intelligenda sunt de ijs, in quibus non statuuntur res aliàs de iure, vel diuino, vel naturali, vel Ecclesiastico præceptæ; quo enim ad hæc non pendet earum obligatio ab huiusmodi declaratione. Donat. *tom. 1. part. 1. tract. 1. q. 32. nu. 3., & tom. 4. tract. 17. q. 13. num. 2.*

978 Quoad puras Constitutiones ergò, tunc ipsæ obligant sub mortali, quando quæ præcipiuntur, ea forma qualificantur, sed quia nonnulla in Constitutionibus ordinantur solùm *in virtute Spiritus Sancti*; Nonnulla *in virtute S. Obedientiæ* tantum; & nonnulla solùm sub pœna excommunicationis, dubium, & graue insurgit, an ad obligationem sub culpa mortali necessaria sint ea omnia verba, vel an sub eadem culpa adhuc obligent, & vbi quid præcipitur disiunctiuè *vel in virtute Spiritus Sancti, vel S. Obedientiæ, vel sub præcepto, vel sub pœna excommunicationis*; Et quod non obligent Constitutiones ad mortale, vbi non sunt ea omnia verba, posset probari; quia ex vna parte dubium non est, quod Constitutiones ea omnia verba ad obligandum præscribere potuerint; eo enim modo, quo ad ipsas spectat (in rebus tamen aliàs non obligantibus) obligare, vel non, vt vidimus *num. 964.* ità potuerunt his, vel illis verbis, & non nisi sub omnibus illis obligare; & ex altera, cum ly *præcipiantur* sit positum in fine omnium eorum verborum iam ea omnia complecti, & in vnam formam coniungi dignoscitur, & sensum esse, nisi ijs verbis omnibus præcipiantur. Et cum talis sit præceptorum forma à Constitutionibus præscripta, est vtique de genere indiuisibilium, vt notatur *in l. si veritas. C. de fideicommiss.* & cū multis Barbos. *in axiom. 101. nu. 14.*, Lezana *consult. 10. n. 17.*, *& in addit. in appanag. dub. 1. num. 8.* adeòque si tota non adimpletur, totus actus corruit. *l. cum hi. §. si Prætor ff. de transact. l. Qui Romæ. §. Flauius ff. de verb. obligat.*, & quam plures apud Barbos. *ibid. num. 15., & in cap. Pisanis. de restitut. spoliat. num. 3.* Lezan. *d. dub. 1. nu. 8.*, Palaus *tom. 1 tract. 3. disp. 2. punct. 13. nu. 2.* Et propterea, cum nullibi in dictis Constitutionibus aliquid præcipiatur sub omnibus illis verbis, sed solùm disiunctiuè, vel *in virtute Spiritus Sancti*, vel *S. Obedientiæ*, nulla videtur esse in Constitutionibus obligatio ad culpam mortalem ex defectu formæ, per legem ad talēm obligationē requisitæ: sed solùm ad venialem propter rationem supradictam, quod exclusio culpę mortalis relinquit obligationem sub veniali.

979 Quod si dicatur, non requiri ea omnia verba ad obligandum per hoc, quod in Capitulo generali de 1641. *sess. 9. nu. 12.* declaratum fuerit dictam præceptorum formam debere intelligi disiunctiuè, seu sufficere prò obligatione ad mortale, quod quid scripto præcipiatur, vel in *virtute Spiritus Sancti*, vel *S. Obedientiæ* sub hac forma. *Circà formam imponendi præcepta ad culpam obligantia, quæ habetur part. 1. cap. 5. §. 4. declaratum fuit, illa obligare, etiam si scripta concipiantur, sub vno tantum ex infrascriptis modis, videlicet, in virtute Spiritus S. aut in virtute S. Obedientiæ, aut sub formali præcepto*; si hoc, inquam, dicatur respondetur ex ipsis verbis *circa formam imponendi præcepta* patere responsionem, scilicet, declarationem illam respicere præcepta à superioribus imponenda: non autem præcepta iam in Constitutionibus imposita: quod longè diuersum est; & sic prò illis sufficere, quod cum illis verbis sub disiunctione aliquid præcipiatur; non verò prò istis.

980 Sed adhuc clarius suadetur assumptū; Primò ex ipsis Constitutionibus, quæ in 3. p. cap. 5.

cap. 5. de Visitatione num. 4. hanc præscribunt formam præcepti imponendi à Visitatoribus: *Authoritate D.N.I.C. & officij, quo fungor, omnibus huius Conuentus Fratribus præcipio in virtute Spiritus S. & S.Obedientiæ, & sub præcepto, vt vnusquisque, cum rogatus fuerit, aperiat, an in hoc Conuentu, vel Fratre nouis aliquam culpam &c.* Vbi iam apertè patet, quod Constitutiones ad formalitatem præcepti obligantis ad mortale, ea omnia verba coniunctim requirunt, & non aliquam ex illis sub disiunctione. Ergò dum in prima parte declararunt *Constitutiones, ordinationes, aut quæuis Superiorum præcepta ad culpam non obligare, nisi in virtute Spiritus S. S.Obedientiæ & sub formali præcepto ijs verbis, & in scriptis præcipiantur*, intenderunt re vera declarare nō obligari quemquam siue à Constitutionibus, siue à præceptis superiorum, nisi vbi, & quando sub omnibus illis verbis fuerit aliquid præceptum, cum iura debeant iuribus concordare, vt in *cap. cum expediat de elect. in 6.* & verba vnius capituli legis declarent dicta alterius capitis. Papponius *cons. 141 num. 4. per l. vtrum ff. de pet. hæred. l. Quemadmodum nec verba. ff. ad legem. Aquil.* Bordon. *resol. 149. num. 116.* & in dubijs sēper ea interpretatio amplectenda sit, qua vitetur contrarietas, & repugnantia Crauet. *cons. 70. num. 5.* & cum alijs Barbos. *axiom. 58. num. 1. & axiom. 130. num. 4.*

981 Secundò ex obseruantia, quæ pro discernendis hisce obligationibus ex Regula, & Constitutionibus debet in primis attendi, vt adnotauimus num. *967.* nam non obstante dicti Capituli declaratione quando tum in Capitulis generalibus, tum in Definitorijs, tum à Superioribus subinde impositum fuit, & in dies imponitur aliquod præceptum, semper sub omnibus illis verbis copulatim cōceptum fuit, & concipitur: quo benè dignoscitur, sensum Religionis esse neminem obligari ad mortale, nisi vbi sub ea integra forma aliquid iniungitur; adeoque, cum nulla res sub ea præcipiatur in Constitutionibus, neque ipsas ad mortalem culpam obligare, quia ex hac antiqua, & diuturna obseruantia interpretatur talem & fuisse legislatorum intentionem. Mirand. *tom. 1. q. 25. art. 4. in concl.*

982 Et parum refert, quod quandoque addantur ea verba *in virtute Spiritus S. vel S. Obedientiæ:* tum quia de se non arguunt semper obligationem ad culpam mortalem v.g. si addantur præcepto in materia leui, vt in terminis Lezan. *d. cap. 8. nu. 12.* & alij vt *num. 970.* cum quibus sentire videntur omnes, qui sustinent, præcepta Superiorum in re leui, non posse obligare ad mortale, vt dictum est eod. *num. 970.* & videbimus *dub. sequ.* tum quia, sicuti quando constat de mente legislatoris esse non obligare ad culpam, parùm refert, quod posteà verbis præceptiuis quid iniungatur, vt diximus *num. 965. in fin.* ita dum constat de mente nostrarum Constitutionum esse non obligare ad mortale, nisi ijs verbis *in virtute Spiritus S. S.Obedientiæ, & sub præcepto*, non est attendendum, quod posteà aliquid ordinetur solum *in virtute S.Obedientiæ, vel Spiritus S.*, cum non adsit ea forma, quam ad præceptum cum vi obligandi ipsęmet Cōstitutiones determinant. Et quæ dicta sunt sup. *num. 969.* de verbis *in virtute Spiritus S. vel S. Obedientiæ* ea scilicet obligare ad mortale, habent locum solummodo quando legislator secus non se declarauerit, vt præter Suarium, Valentiam, Palaum, à S.Fausto, & Donatum adductos *sup. nu. 965.* Thomas à Iesu *loc. sup. p. 2. §. quarta regula*, vbi: *Dum legislator explicat suam voluntatem non esse obligandi ad culpam etiam si verbis præceptiuis in materia graui vtatur, eius Constitutio nullatenùs etiam in materia graui obligat. Hæc regula constat clare ex communi omnium ferè Religionum consensu, in quibus Constitutiones variæ verbis præceptiuis, & in materia graui traduntur, & tamen quia ab eorum conditoribus declaratum est, suæ intentionis non esse subditos obligare in conscientia, fit, vt ab hac obligatione omnium liberi maneant:* quæ possunt intelligi de omnibus verbis præceptiuis etiam *in virtute Spiritus S.*, vel Sanctæ obedientiæ; non enim apparet, cur non possit legislator intendere etiam sub his disiunctiuè positis nolle obligare; cum non sit maior ratio, cur, si stante declaratione non obligandi ad mortale, non sequitur talis obligatio, etiam si subindè quid verbis præceptiuis imperetur, debeant postea obligare verba præceptiua tantum *in virtute Spiritus S.* quando iam declarauit, nolle obligare, nisi ijs verbis, *In virtute Spiritus S. Sanctæ Obedientiæ, & sub præcepto præcipiantur*. Addo tandem talem esse, vt dictum est *num. 981.* sensum Congregationis, quod scilicet non obligent ad mortale præcepta nisi sub omnibus illis verbis collectiuè concepta. Et quibuscumque verbis præcepta imponantur; non obligant ad mortale, si pro obligantibus ad talem culpam non sint à Communitate accepta. Sanchez *d. cap. 4. num. 28.* A S.Fausto *cod. lib. 6. q. 11. num. 6.* Passerin. *loc. sup. art. 9. num. 60.*

983 Idem dicendum, si præcipiatur sub pęna excommunicationis propter eandem rationem, quod legislator declarauerit Constitutiones ad culpam non obligare, nisi vbi sub illis verbis præciperetur, inter quæ verba nulla prorsus excommunicationis mentio; & ideò, & si sub ista quid demandetur, non obligare dicendum ex defectu formæ à legislatore requisitæ, quæ per æquipollens adimpleri non potest. Gloss. *verb. transponentes. in cap. Cum dilecta de rescript.* Tiraq. *de retract. lign. §. 1. gloss. 21. num. 11. vers. hac &. §. 3. gloss. 38.* Mascard. *de general. status. interpret. concl. 9. n. 62.* & benè latèque Passerin. *d. q. 186. art. 9. n. 102.* Prò quo facit communis DD. sententia, quod regula interpretandi leges desumenda sit ex legislatoris intentione sufficienter cognita, de qua si constet, ea attendenda est, quidquid in contrarium significent verba legis, iuxtà *l. Non dubium. C. de leg.* vbi dicitur *In legem committit, qui verba legis complectens contrà legis nititur voluntatem*; & propterea, cum declarauerint legisla-

gislatores non obligare Constitutiones, nisi sub eis verbis, non est attendendùm, quod posteà quid sub pæna excõmunicationis præcipiatur.

984 Quod item confirmatur ab obseruantia, nam quando Capitula generalia decernunt aliquid, vel prohibent sub pæna excommunicationis, semper præponunt verba taxata à Constitutionibus prò præceptis, scilicet. *Præcipimus in virtute Spiritus S. Sanctæ Obedientiæ, & sub præcepto, & sub pæna excommunicationis*: qua de causa si quis ex nostris Superioribus præciperet aliquid tantum sub pæna excommunicationis non obligaretur subditus ad culpam mortalem propter dictam rationem, nec Prælatus potest alijs verbis vti ad obligandum, nec alia forma, quàm præscripta à Constitutionibus. Castellin. in *prælud. ad tract. de elect. Canonic. nu.* 23. Passerin. *d. n.* 102. *in fin.* & eodem modo discurrendum de præceptis Constitutionum sub sola excommunicatione, ac Superiorum, cum de vtrisque eamdem declarationem habeamus in illis verbis: *Admonemus autem Constitutiones, ordinationes, aut quæuis Superiorum præcepta &c.* & ità in terminis de præcepto sub excommunicatione latæ sententiæ, quod nulla incurratur, quando constet de contraria præcipientis mente. Batholom. à S. Fausto *d. lib.* 6. *q.* 11. *n.* 3. Nec dicatur satis constare de legislatoris mente, quod scilicet intendat obligare ad mortale, eo ipso quod præcipit sub excommunicationis pæna, quià hoc valet, vbi non aliàs declarauerit suam mentem nolle scilicet obligare, nisi sub talibus verbis. Et ideò, quia in Constitutionibus PP. Calceatorum, vt vidimus *nu.* 974. declaratur ad culpam non obligare, nisi vbi præcipitur in virtute S. Obedientiæ, vel per æquipollentia verba, ne per dictam declarationem intelligeretur exclusa eadem obligatio à præceptis sub excommunicatione, sic expresè id quoque declaratum est, *excepto, vbi ponitur pæna excommunicationis*: quarè à contrario sensu, dum in nostris ea designantur verba pro obligatione sub mortali, non facta excommunicationis mentione, si sub ista quid præcipiatur, relictis verbis illis ad præcepti formam requisitis, non videntur ad talem culpam obligare, & est potiùs censenda excommunicatio ad terrorem, de qua sub *nu.* 971.

985 Nec contrà dicta facit, quod *in* 4. *part. Constit.* vbi de pænis, semper in titulis Capitulorum additur *culpa* v. g. *Cap.* 5. *de graui culpa & pæna. cap.* 6. *de culpa, & pæna grauiori. cap.* 7. *de grauissima culpa, & pæna*, quasi his denotetur re vera supponi culpam, & ad culpam Constitutiones obligare; quia hoc verùm esset, nisi per legislatorem contrarium fuisset expressum; nolle scilicet obligare ad culpam nisi sub præfata forma. Sotus *de Iust. & iur. lib.* 1. *q.* 6. *art.* 4. Medina. 1. 2. *q.* 96. *art.* 4. *dub.* 4. Syluest. in *Summ. verb. Inobedientia in fin.* Sayrus in *Clau. Reg. lib.* 3. *cap.* 9. *per tot.* Auersa 1. 2. *q.* 96. *sect.* 1. *verb. verùm*; quos adducit, sequiturque Donat. *tom.* 1. *d. tract.* 1. *q.* 32. *n.* 6. Lezan. *tom.* 2. *verb. Pæna Ecclesiastica n.* 7. vbi quod impositio grauis pænæ, v. g. priuationis Officij, inhabilitatis &c. non arguit, aut supponit culpam ex legislatoris declaratione; quod semper intelligendum est quoad ea, quæ aliàs ex se non cadunt sub præcepto, vel Diuino, vel naturali, vel Ecclesiastico, vt bene aduertit Sayrus *loc. sup.* §. *quoad Religiosos*. Nec curandum de voce *culpa*, quia non sumitur hic prò culpa Theologica, qua anima grauetur, sed prò ciuili, & politica, seu legali, quæ non inducit obligationem in conscientia, proùt in simili Palaus *tom.* 1. *tract.* 3. *disp.* 1. *punct.* 15. *n.* 12. & 14. §. *ad secundum dico*. Anton. à Spiritu S. *tract.* 4. *disp.* 3. *n.* 330. & patet ex diuersitate ipsius culpæ, leuis, mediæ, grauis, grauioris, & grauissimæ, quæ ciuilis, & politica est; Vel dicendum cum Passerin. *d. art.* 9. *num.* 44. accipi culpam largè prò omni transgressione, vel taliter denominari ea capita, quia in illis continentur aliqua, quæ aliàs sunt peccata, vel leuia, vel grauia, & ratione illorum totum capitulum obtinere titulum *de leui*, aut *graui*, aut *grauiori*, aut *grauissima culpa*; ex quibus tamen non sequitur, omnia cadere sub culpa.

986 Hæc sunt, quæ prò hac, & exercitij gratia probanda sententia mihi adducenda sunt; Contrarium tamen resoluo, scilicet Cõstitutiones obligare ad mortale, etiam quando sub disiunctione, vel *in virtute Spiritus S. vel S. Obedientiæ*, & sine omnibus illis verbis, vel etiam *sub pæna excommunicationis maioris, & latæ sententiæ* quid præcipitur; & hac sola ratione: quod Constitutiones intendunt re vera aliquando sub mortali obligare, vt patet ex verbis: *Admonemus autem Constitutiones ad culpam non obligare, nisi &c. præcipiatur*; Si namque non intendissent ad eam culpam aliquando obligare, superfluum fuisset dicere: *Admonemus autem Constitutiones ad culpam non obligare, nisi &c.* Et satis fuisset dicere: *Admonemus autem Constitutiones ad culpam non obligare, sed ad pænam*; ergò cum dicant *ad culpam non obligare, nisi vbi præcipiatur &c.* Signum est, quod aliquando intendunt ad talem culpam obligare. Hoc ergò posito sequitur, quod obligent etiam vbi sub disiunctione, vel in virtute Spiritus S. vel S. Obedientiæ aliquid præcipiunt. Probo consequentiam; quia, si dicatur omnia ea verba requiri, cum in nullo Constitutionis præcepto ipsa reperiantur, nullibi obligabunt ad culpam mortalem Constitutiones; quod tamen, vt iam adnotauimus, est contrà ipsarum Constitutionum intentionem, quæ in legibus magis attendenda est, quàm ipsa verba. *l. Scire leges. ff. de leg. l. Nominis, & rei.* §. *verbum ex leg. ff. de verb. significat.* Surd. *decis.* 35. *num.* 14. M. Anton. Genuens. in *Pract. Eccles. q.* 144. *n.* 3. & secundùm eam facienda est interpretatio. Angel. *cons.* 261. *nu.* 4. Abb. *cons.* 78. *circà primum. in princ. lib.* 2. & *dictum est in fin. n.* 983.

987 Et confirmatur, quia non videtur verisimile, quod noluerint obligare ad culpam, & posteà præceperint *in virtute Spiritus S.*, vel

S. Obe-

S. Obedientiæ, & aliquando *in virtute* vtriusque simul; & propterea dicendum, intendisse Constitutiones, & sub illis verbis disiunctiuè sumptis obligare, cum verisimilitudo attendenda sit in interpretationibus, & dicatur ideò succedere menti. Alexand. *conf.* 179. *Viso.n.* 13. *vers. ex quibus. lib.* 5. Crauet. *conf.* 363. *nu.* 26. *& seq.*, quos refert Card. Thusc. *tom.* 4. *litt.* I. *concl.* 330. *n.* 10. Doctrinæ autem adductæ in contrarium, quod quando legislator declarat se ad culpam non obligare, non sit posteà attendendum, quod verbis præceptiuis aliquid iniungat, habent locum, vbi sint verba præceptiua, v. g. *Mandamus, ordinamus, strictè præcipimus, omninò volumus*, & similia, quæ stante tali declaratione censendæ sunt ad culpam non obligare: non verò vbi adsunt verba *Præcipimus in virtute Spiritus S.* vel *S. Obedientiæ*; nec Doctor aliquis adducetur, qui de his terminis id dicat: quin potiùs sensus communis DD. est, quod vbi hæc verba reperiuntur, intentio præcipientium sit obligare sub mortali, vt diximus *num.* 969. & *num.* 970.

988 Et quando mens Constitutionum in dicta declaratione esset, quod ea omnia verba collectiuè requirantur ad obligationem sub mortali (quod tamen non admitto) diceremus, per ea verba: *Admonemus autem Constitutiones ad culpam non obligare, nisi &c.* non venire ipsas Constitutiones, quæ propriæ Constitutiones sunt, & leges nostræ: sed Constitutiones impropriè, quales sunt ordinationes Superiorum: tum quia non dicunt, *Admonemus autem Constitutiones, Ordinationes, aut quæuis præcepta ad culpam non obligare, nisi ijs verbis*, sed addunt *Superiorum*, quo patet Sermonem esse ibi de alijs Constitutionibus, scilicet ordinationibus, quæ fiunt ab alijs Superioribus; & non de ipsis Cōstitutionibus, quæ leges sunt ad ipsos Superiores: tum quia illa verba *Et in scriptis*, cum non possint referri ad ipsas Constitutiones, quæ iam scriptæ sunt, & respectu quarum superfluum est dicere, quod ad hoc vt obligent, debeant esse in scriptis; referuntur vtique ad Constitutiones, siue Ordinationes, vel præcepta Superiorum, de quibus potuit statui, quod vt obligent, fiant in scriptis; quamuis enim Superiorum ordinationes, & præcepta nequeant dici Constitutiones, cum tamen ex illis verbis; *Et in scriptis*, manifestum sit sermonem esse ibi de ordinationibus & præceptis Superiorum, non verò de ipsis Constitutionibus propriè dictis verbum illud *Constitutiones* debet potiùs impropriari, quàm vt sit superfluum per adducta à Barbos. in *axiom.* 222. *n.* 17. & 22. Et sic etiam dato, quod mens Constitutionum esset ea omnia verba requiri ad obligandum sub culpa, cum non sit ibi sermo de ipsis Constitutionibus, quæ leges nostræ sunt, sed de ordinationibus Superiorum, manet quoad ipsas Constitutiones quod obligent sub mortali, quoties *in virtute Spiritus S.* vel *S. Obedientiæ* iuxtà communem DD. sententiam sub *d. nu.* 969. & *nu.* 970. aliquid præcipiunt.

989 Hinc patet idem dicendum de præcepto sub pæna excommunicationis latæ sententiæ; quia licet verum sit, quod Superior aliquis præcipiens quid solùm sub dictæ excommunicationis pæna, non obligaret, ex eò quod Constitutiones requirant in Superiorum præceptis eà verba, quæ per æquipollens nequeunt suppleri, vt ostensum est *n.* 983. & 984. cum tamen ibi non sit sermo, vt dictum est, de ipsis Constitutionibus, non est, cur ipsæ in tali casu nō obligent ad culpam iuxtà dicta *n.* 971.

990 Nec verum est (in quo esset maior vis fundamenti contrarij) quod obseruantia sit talis: quamuis enim sit verum, quod Superiorum præcepta non obligent ad culpam nisi sub omnibus illis verbis, *Et in scriptis* præcipiant, cum id expressè habeatur in Constitutionibus ibi, *& in* 3. *part. cap.* 5. *de Visitat.* vbi ad præceptum à Superiore imponendum ea omnia verba requirunt, & talis sit Religionis obseruantia: non est tamen verùm, quod talis sit & obseruantia quoad præcepta Constitutionum, quod est longè diuersum; & ex obseruantia respectu præceptorum, quæ fiunt à Superioribus, non benè arguitur eamdem esse obseruantiam respectu præceptorū, quæ sunt in Constitutionibus; quin sensus communior Congregationis est, quod vbi Constitutiones, vel *in virtute Spiritus S.* vel *Sanctæ Obedientiæ*, vel simili aliquid præcipiunt, re vera ad culpam obligent; & ità docentur in dies Nouitij, & quotiescumque ante electionem Discretorum prò Capitulo generali, & etiam ante electiones alias eiusdem Capituli leguntur præcepta Constitutionum prout *p.* 3. *cap.* 1. *nu.* 5. *& cap.* 9. *n.* 1. pro dignioribus eligendis, & practicis non faciendis, omnes vocem habentes genuflectunt in signum obedientiæ ergà talia præcepta, & acceptationis eorumdem, quamuis in ipsis non reperiantur ea omnia verba collectiuè; quod satis est ad indicandum talem esse, & non diuersam Religionis obseruantiam. Ex quibus patent responsiones ad rationes in contrarium.

DVBIVM XV.

De Ordinationibus, seu præceptis Superiorum.

991 QVo ad ordinationes nihil aliud subdere necesse est, quàm aduertere eas esse, quæ à Definitorio Capituli generalis, & Constitutiones adhuc non sunt, vel quæ à P. Vicario Generali prò tota Congregatione, vel à Prouinciali pro sua Prouincia in ordine ad bonum regimen conduntur, nec per se habent obligare in conscientia; quia tamen quandoque habent annexam obligationem ad culpam mortalem, & tunc considerantur propriè vt præcepta, de his in præsenti aliqua quoad hæc declaranda sunt. Et omissa eorum forma, quæ debet esse ea, quam considerauimus *num.* 977. cum omnibus illis verbis coniun-

coniunctim sumptis, prout ibi. Obseruandum est primò: ad hoc, vt obligent, debere esse in scriptis: tum quia præcepta Prælatorum, quæ oretenùs fiunt, non censentur ex vsu sub mortali obligare, quantumuis materia sit grauis, & verba sint præceptiua, nisi fortè adsit contemptus in transgrediente, vt notat Suarez *d. tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 9. num. 25.* Tamburin. *de iur. Abb. tom. 3. disp. 3. q. 6. nu. 5.* A Spiritu Sancto *eod. tract. 3. disp. 6. n.* 168. tum quia sic præcisè in nostris Constitutionibus, prout d. *num. 977. nisi ijs verbis, & in scriptis præcipiatur*; in quo differunt à Constitutionibus PP. Calceatorum, per quas admittitur, vt vidimus *nn.* 974. & oretenùs præcepta fieri.

992 Obseruandum secundò: ad hoc vt obligent in conscientia, debere esse de concernentibus Regulam, siue directè, & explicitè, siuè indirectè, & implicitè; quia, cum Prælati non habeant ius præcipiendi nisi ratione voti obedientiæ Religiosorum. Vasquez 1. 2. *q. 95. art. 2. disp. 154. cap. 4. nu. 21.* Sanchez *d. lib. 6. cap. 2. n. 2.* nam ex hoc solo voto consurgit obligatio Religiosi. Caramuel *Theol. Regul. tom. 1. n. 92. & 690. §. obedientia.* Lezan. *tom. 1. p. 1. cap. 4. n. 4.* Bordon. *de Profess. cap. 23.* & hoc sit solùm secundùm Regulam Bonacin. *tom. 2. de leg. disp. 1. q. 1. punct. 3. n. 16.* nequeunt obligare ad obediendum, nisi in eis, quæ ad Regulam supradictis modis spectant, ex D. Thom. *quodlib. 10. art. 10. & 2. 2. q. 104. art. 5. ad 3. & 2. sent. dist. 44. q. 2. art. 3.* Sanchez *d. cap. 2. nu. 15.* Peyrin. *de subdit. q. 1. cap. 8.* Lezan. *tom. 1. part. 1. cap. 4. n. 9.* A Sancto Fausto *eod. lib. 6. q. 82.* Tamburin. *d. tom. 3. disp. 4. q. 3. in princ. & nu. 6.* Bordon. *resol. 58. n. 1. & tom. 5. de profess. cap. 2. n. 46. & cap. 23. n. 12. & seq.* Donat. *tom. 2. part. 1 tract. 10. q. 13. & tom. 4. tract. 17. q. 16. n. 1.* Angel. Pistach. *tom. 1. de Votis tract. 7. cap. 1. num. 8. 11. & 12.* & cum multis Passerin. *d. tom. 1. de Stat. q. 186. art. 8. nu. 118. & 119.* Quod quoad nos ampliandum est, & ad Constitutiones, quod scilicet præcepta sint quoque de rebus spectantibus explicitè, vel implicitè ad Constitutiones, quia in professione promittitur obedientia Prælato secundùm Regulam, & Constitutiones. Vnde nequeunt esse de rebus suprà Regulam, & Constitutiones. D. Thom. *ibid.* S. Bernard. *lib. de dispensat. & præcept.* Rosella *verb. Obedientia. num. 10.* Caietan. 2. 2. *q. 88. art. 8. dub. vlt. vers. ad primum dicitur.* Passerin. *d. art. 8. nu. 140.* nisi forsan imponatur tale præceptum in pænam alicuius delicti, vel sit hoc necessarium ad seruãda vota, vt cum adductis Tamburin. *ibid. n. 7. & tom. 2. disp. 21. q. 7. num. 3. & 4.* A S. Fausto *ibid. q. 85.* Peyrin. *loc. sup. vers. dico secundò.* Donat. *d. q. 16. n. 11.* Neque contrà Regulam, vel Constitutiones, nisi sint de rebus, super quibus possit Superior dispensare, ex eod. D. Thom. *d. q. 104. art. 5. & quodlib. 10. art. 10.* Tolet. in *summ. lib. 8. cap. 16. n. 2.* Syluest. *verb. Religio. 6. q. 6.* Lessio *de iust. & iur. lib. 2. cap. 41.* Valent. 2. 2. *disp. 2. q. 3. punct. 2. in fin.* Sanchez. *eod. lib. 6. cap. 3. nu. 8.* Mirand. *tom. 1. q. 26. art. 8.* A Sancto Fausto *ibid. q. 83. num. 2.* Tamburin. *d. tom. 2. disp. 21. q. 7. n. 2.* Donat. *ead. q. 16. nu. 3. 5. & 6.* Passerin. *ibid. nu. 303.* Neque de rebus omninò præter Regulam, vel Constitutiones D. Thom. *ead. disp. 44. art. 3. in corp.* Tabien. *verb. Obedientia. nu. 5.* Cordub. *in Regul. cap. 10. q. 2. in 4. & 5. punct.* Mirand. *ibid. art. 9.* Si enim aliquo modo possint ad illas reduci, teneret tunc præceptum. Peyrin. *ibid. vers. dico quartò; cum seq. probatur.* Tamburin. *d. q. 7. n. 5. & tom. 3. d. disp. 4. q. 3. n. 11.* Neque de rebus infrà Regulam, vel Constitutiones, idest, quæ laxiora præcipiant, quàm ab eisdem præscribatur: dummodò non subsit aliqua causa rationabilis taliter præcipiendi. D. Bernard. *loc. cit.* D. Gregor. 35. *Moral. cap. 10.* & habetur *cap. Quid ergò. 11. q. 3.* Lessius *d. cap. 41. dub. 9. num. 76. vers. quintò Si præcipiat.* Mirand. *eod. art. 9.* Donat. *eod. tom. 4. tract. 17. q. 17.*

993 Obseruandum tertiò: non posse poni hæc præcepta formalia in materia omninò leui, vt dictum est, *num. 970.* & præter ibi adductos docent Suarez *lib. 3. d. leg. cap. 25. num. 2.* Vasquez *l. 2. tom. 2. disp. 158. cap. 4. num. 34.* Valent. 1. 2. *disp. 7. punct. 6.* Azor. *tom. 1. lib. 5. cap. 6. q. 5.* Caramuel in *Regul. S. Benedicti lib. 1. disp. 7. art. 4.* & communiter DD., & ratio est, quia cum vis præcepti limitetur necessariò à suo obiecto, si hoc leue sit, nequit grauem inducere obligationem. Sanchez in *Decalog. lib. 1. cap. 4. num. 5.* nec Prælatus facere potest, quod id, quod de se capax non est mortalis culpæ, sit capax per suum præceptum. Peyrin. *de subdit. q. 1. cap. 5. §. 4. vers. dico quartò*, cum eius intentio debeat esse iuxtà regulam rectæ rationis, à qua valdè alienum est, vt leuia sub mortali præcipiantur, maximè cum Prælatorum potestas sit in ædificationem, & commodum subditorum, & non in damnum, & destructionem, vti esset, si res nullius momenti sub mortali obseruare tenerentur. A S. Fausto *d. lib. 6. q. 9.* adeò vt tale præceptum esset indiscretum, vt Peyrin. *ibid.* quin iniustum, & iniquum, vt Palaus *tom. 1. tract. 2. disp. 2. punct. 8. num. 2.*, eo modo, quo iniusta ciuilis lex, si pro re leui pænam mortis imponeret. A S. Fausto *ibid. num. 2.*

994 Circà quod tamen aduertendum hoc procedere, vbi materia, vt dixi, omninò leuis est, scilicet tum in se, tum ex circumstantijs; nam sæpè contingit, vt materia præcepti sit secundùm se leuis, & incapax obligationis sub mortali: ex circumstantijs verò boni communis adiuncti, quas Superior intendit, fiat, sitque grauis, & cadat sub obligatione ad mortale; vt ratione vitandi scandali, etiamsi illud non esset ex se lethale, aut ratione iacturæ boni communis Religionis, periculi etiam non proximi transgressionis votorum, bonæ famæ, vel similium, vt cum Suarez *tom. 5. in 3. p. disp. 4. sect. 6. num. 11. & 12. & disp. 18. sect. 3. num. 16. & 17.* Sayr. in *Clau. Reg. lib. 3. cap. 7. num. 14. & 17.* Valent. 1. 2. *disp. 7. q. 5. punct. 6. quæsit. 3.* & alijs Sanchez *d. lib. 1. cap. 4. num. 3.* Mirand. *tom. 3. q. 25. art. 2.* Tamburin. *d. tom. 3. disp. 3. q. 6. num. 4.*

Peyrin.

Peyrin. loc. sup. vers. hæc tamen intelligenda. Bordon. resol.58.num.46. Donat. tom.1.part.1. tract.1 q.29.nu.6.& 7.& tom.2. part.1. tract.12. q.4. & tom.4. tract. 17. q. 13. num.4. A Spiritu Sancto eod. tract.3. disp.6.num.90. & seq. & de communi Diana in coordinat.tom.7.tract.1 resol. 132. nu.1. Passerin. loc. sup. art.9.nu.53; adeòut teneat etiam præceptum sub excommunicatione absolutè positum à Prælato licet sit de re leui,in se,ex qua tamen præuidet, vel dubitat aliquod graue malum euenturum, vt Tamburin. ibid.tom.2.disp.21.q.2.num.2. Bordon. resol. 78.nu.138. & cum Fabr. de conf. in 4. dist.25.q.1. disp.4.cap.2.num. 55. tenet idem Diana in coordinat.tom.5.tract.1. resol.13.n.3. & nos insinuauimus n.467. quamuis subdat Diana ab huiusmodi præceptis ex leuibus causis,& cum excõmunicatione maiori,seu simpliciter, abstinẽdũ.

995 Et ratio omnium est, quia materia grauis non est illa tantum, quæ per se,& absolutè spectata, semper,& in omni euentu talis est; sed etiam illa, quæ, vt dictum est, licet secundum se præcisè considerata sit leuis, ingrauescit tamen ex circumstantijs temporis loci, & similium. Caramuel. Theol. Regul.tom.2. nu.2794. Diana iterùm tom.6.tract.1 de leg. resol.58 nu.3. & quæ valdè conducit ad finem à legislatore intentũ, vt statuunt Vasquez d.q.158.cap.6.n.59. & 60. Sanchez d. lib.1.cap.4.num.2. Suarez de leg.lib.3. cap.25.num.4. & 12. Palaus ead. disp.2. punct.7. num.4. Donat. d.tom.1.tract.1.q.29. & tom.4. d. tract. 17. q. 14. in fin. vbi id intelligendum de fine intento à legislatore, & non à proprio arbitrio; Et sic cum res in se leues possint in his, vel illis circumstantijs valde conducere ad finem intentum à Prælato, valida erunt huiusmodi præcepta; quia vt docent Bonacin. de leg. disp.1.q.1.punct.7.§.4.num.21. Palaus ead. disp.2. punct.8. num.3. Diana d.tom.7.tract.1.resol.131. num. 5. tunc res leuis fit grauis materia capax obligationis ad mortale.

996 Vnde infertur cum Valent. tom.2. disp. 7.§.3.vers.tertiò colligitur. & Donat. d. tract.17. q.13. num.4. valdè decipi eos, qui existimant non obligare ad mortale Prælati præceptum, v.g. de seruando silentio, non ingrediẽdo aliorum cellas, non colloquendi cum tali persona &c. quæ ex se non magni momenti apparent; quippè fieri potest, vt circumstantia aliqua ex supradictis, aut similibus ei materiæ grauitatẽ addat, & ideò obligent sub mortali, vt benè Caramuel. ibid.num.2796. & cum Medina, Salas,& alijs, Diana ibid. resol.132.num.1. Angel. Pistach. de Votis tom.1.tract.7. cap.1. num.36. A S.Fausto d. lib.6.q.11.num.5. vbi addit, si occasio circumstantiæ cesset, tunc cessare & obligationem præcepti, & si Prælatus præceptum non reuocauerit, sed velit adhuc illud vigere cum eadem obligatione; quia si sine tali circumstantia qualificante rem præceptam non tenuisset ab initio pręceptum, ea cessante cessat & vis obligandi, cum cessante causa cesset effectus, ex cap. Post translationem de renunciat. quod tamen intelligendum subdit, quando cessat tota causa præcepti.

997 Quia verò vt in Summ.verb.Præceptum. ait Caietan. impossibile videtur in iure humano ex sola materia discernere pręcepta sub mortali, cum res, quę leuis videtur, ac sit talis in se considerata, sit magni momenti attentis circumstantijs, quas superior spectat, & subditi ignorant, ad confusionem eorum, qui facillimè Superiorum pręcepta, quia in re leui, non tenere sibi suadent, obseruandum cum Suarez d.tom.5. in 3.p.disp.4. sect.6.num. 11. debere satis certò, & indubitanter constare leuem esse materiam, vt iudicemus pręceptum, quod alias ex tenore verborum ad mortale obligaret, non sic obligare; & ratio est, quia in dubio non est spoliandus Superior sua possessione, nec quando non constat de iniustitia præcepti Cap. quid culpatur 23.q.1. Sanchez d. lib. 1.cap.4. num.3. Diana ead. resol.132.num.1. Bordon. resol. 58. num. 47. Alexand. Peregrin. in Constit. Cleric. Regul. in Proæm. concl.5. & in dubio præsumendum, finem esse grauẽ, & rem præceptam grauiter ad illum conducere. Palaus loc. sup. punct. 7.num.4. §. ex his constat.; adeoque & superiorem rectè,& ordinatè præcipere. Lezan. tom.1. part.1.cap.8.num.12. & consequenter teneri subditum obedire. Cordub. d. cap.10. q. 3. punct.1. Sanchez lib.6. cap.4.num.46. Peyrin. eod.cap.5.§. 4. vers. dico quintò à S.Fausto d. lib.6.q.9.nu.3. in fin. Quod idem dicendum in dubio, an res præcepta sit contra Regulam. Sanchez d. lib.6. cap. 3.num.8. cum ibi adductis. Donat. tom.4. tract. 17.q.16. Passerin. ibid.num.303., vel supra Regulam. Sanchez ibi num.4. Passerin. d. art.8.nu. 290. propter eandem rationem, quod in dubio mandatum superioris præsumitur iustum, nec limites suæ potestatis excedens, vt fusè Sanchez ibid.num.3. Bordon. d.num.47.& seq. & de profess. cap.23.num.34. Lezan. loc. sup. cap. 4. num. 24. vsque ad 28.

998 An autem huiusmodi pręcepta ad culpam obligantia poni possint pro re, pro qua iam in Constitutionibus taxata est pęna; quamuis communiter scribant DD. non posse in vniuersum fieri, quia esset hoc supra Regulam obligare, & solum posse cum aliquibus priuatis,& particularibus, quando ad aliorum exẽplum,& correctionem illius, qui minùs parere consueuit, id expedire iudicatur; quia cum Prælatus sit custos obseruantiæ regularis, ad eam conseruandam potest relaxatum subditum præceptis, & excommunicationibus constringere, vt Vasquez 2.2. disp.154.cap.4.nu.21. Sanchez d.lib.6. cap.2. num.46. Ledesm. de stat. relig. in comm. cap.4. concl. 8. dub.2. Salas de leg. disp.8. sect.12. num.57. Bonacin. tom.2. disp.1.q. 1. punct.3.num.17. Peyrin. d. cap.5. §.3. vers. dico secundò. A S.Fausto d. lib.6.q.115.num.3. Donat. tom.2.part.1 tract.12.q.8. Bordon. resol.58.nu.5. vbi id esse àgere contrà intentionem legislatorum, qui, sicut noluerunt sub culpa obligare, sed ad pænam, ità intenderunt, ne inferiores talem sibi vsurparent potestatem compellendi suos subditos sub eadem culpa ad obseruantiam regularem, si possent eosdem vrgere pæ-

nis temporalibus; & *resol.78.num.118.& seq.* & de *profess.cap.2.num.90.& 131.& cap.23.nu.23.* A Spiritu Sancto *ead.disp.6.num.92.* & Passerin. fusè *de stat.tom.1.q.186.art.8.num.116.* Nihilominus verum est, posse & cum toto Collegio, siue Communitate id præstari à Prælato, si ipsa tota esset relaxata in obseruantia non solum Regularum, & Constitutionum, sed etiam alicuius statuti Regulę, vel Constitutionum; quia ad Prælatum spectat curare totis viribus obseruantiam Regulæ; & sic ne dissoluatur, sub mortali eam præcipere. Ità & benè Ledesm. *d.cap.4.concl.8.dub.2.* Peyrin. *loc.sup.vers.dico tertiò.* A Spiritu Sancto *ibid.num.102.* Passerin. *eod.art.8.num.114.* Bordon. *resol.85.nu.34.* Aduertendum tamen cum Peyrin. & A Spiritu Sancto *loc.sup.* & Tamburin. *tom.2.disp.21.q.3. num.2.* non debere esse in his nimis faciles Prȩlatos, & ijs medijs non vti, nisi vbi adhibitis diligentijs viderint sine huiusmodi præceptis inobseruantias tolli non posse: Pro culpa autem duorum, vel trium numquàm posse à Prȩlato sub prȩcepto totam Communitatem obligari, vt pro certo tradunt Vasquez *d.num.21.* Sanchez, & Donat. locis supracit. Peyrin. *eod. vers.dico 2.& vers.tertia pars.* A Spiritu Sancto *num.101.* Passerin. *ibid.num.115.* quia propter particulares inobseruantes non sunt aggrauãdi alij; & obseruãtibus hoc esset supra Regulã.

999 Hinc, licet pro præceptis respectu particularium personarum, & de rebus ordinarijs consilio non egeant Prælati, & quia non sunt magni momenti, & quia alias valdè onerosum esset illis gubernium: benè tamen dicitur, teneri Prælatos procedere in his cum consilio etiam respectu particularium, quando agitur de rebus grauibus, & extraordinarijs, vt habetur *in cap. Nouit. cap. Quanto. & cap. Ea noscitur. de his, quæ fiunt à Prælatis.* Barthol. de Vecchijs in *Prax.Nouit.disp.6.dub.2.num.2.*, & à fortiori, dum agitur de præcepto toti Communitati imponendo. Ità indiscriminatè de consilio petendo pro præceptis circà res graues Roderic. *tom.1.q.10.art.2.*, & quoad omnia hic explicata Suarez *d.tract.8. de Relig.lib.2.cap.8.num.6.* Lezan. *tom.1.p.1.cap.18.num.90.* Tamburin. *tom.3.disp.3.q.5.* Donat. *tom.2.p.1.tract.10. q.10.* & hoc etiamsi à lege non præscribatur, quia in tali casu prudentia postulat, vt res grauis non fiat sine maturo consilio; adeout, si aliter fiat peccari possit ratione periculi errandi. Suarez *d.num.6.* Donat. *ibid.num.2.* Et in nostra Congregatione clarum est, tam quoad præcepta Capituli generalis, cum pendeant ab examine nouem Patrum, quàm quoad P. Vicarium Generalem, cum pro suo prudenti gubernio quatuor Definitores adiutores habeat à Constitutionibus *part.3.cap.4.* vt in rebus grauioribus de eorum consilio, & consensu respectiuè procedat. Clarum est id etiam quoad Visitatores Generales, cum enim duo sint, & nihil nisi de communi consensu determinare valeant *3.p.Constit.cap.5.num.8.*, sequitur necessario sine consultatione præcepta ab eis imponi non posse. Et quoad Priores, item liquet; cum sic *ibid.cap.7.num.8.* disponatur: *Nullus Prior, toti Conuentui præceptum imponere valeat, nisi de consensu Vicarij Generalis, aut etiam de consensu Discretorum Conuentus.* Et licet quoad Prouinciales id in Constitutionibus non decernatur, cum Prouincialis officium subsequenter ad eas erectum sit, eodem tamen modo discurrendum est, quo de supradictis, debere & eos propter eandem rationem in imponendis præceptis, cum Definitores non habeant, aliquorum Priorum, vel saltem seniorum consilio vti.

1000 Quia tamen hoc videtur procedere, quando agitur de imponendo præcepto toti Communitati, vel Congregationis, vel Prouinciæ, vel Conuentus respectiuè, non verò vbi de præcepto pro particularibus personis; Nihilominus & in hoc casu, si sit de re graui, & extraordinaria, puto & P. Vicarium Generalem, si non Definitorij, alicuius saltem Definitoris, vel Prioris localis, & Priores Discretorum consilium adhibere debere (quod idem dicendum de Prouinciali modo, vt suprà, cum quoad Visitatores de hoc nõ sit difficultas) eo modo quo, prout in dict. Constitutionibus *p.4.c.1.num.4.* tam Vicarius Generalis, quam Priores pro punitione culpæ, pro qua non sit in Constitutionibus taxata pæna, & in casibus suam respectiuè facultatem excedentibus, ille de consilio alicuius Definitoris, vel Prioris localis, & isti de consilio Discretorum eam taxare, & imponere debent. Valet enim argumentum à taxatione pænæ in re graui de consilio ad obligationem sub graui culpa cum eodem consilio.

1001 Horum autem omnium præcepta certum est non esse perpetua; Et si sermo sit de præceptis Capituli generalis iam dictum est *num.947.* vigere solùm vsque ad subsequens Capitulum, nisi confirmentur: Si verò de præceptis aliorum Superiorum, durare solùm durante officio, seu vita Prælati præcipientis. Gloss. *cap.Dudum 18.q.2.* Thusc. *litt.P.concl. 480.num.4.* Syluest. *verb.Mandatum nu.3.* Bordon. *resol.149.num.40.& decis.68.* Donat. *tom. 1.part.1.tract.1.q.3.num.5.& tract.12.quæst.5. num.32.& tom.2.part.1.tract.10.q.15.num.5.* Et quamuis in Constit. *p.3.cap.2.num.14.* sic habeatur: *Quod idẽ dicimus de vniuersis præceptis quorumcumque Superiorum, quæ vsque ad Capitulum tantum perdurent in vi obligandi: Scripta tamen permaneant vnicuique successori ostendenda,* non est sensus, quod præcepta Superiorum debeant vsque ad Capitulum generale perdurare, quasi velint, quod mortuo, vel amoto ab officio Prælato, qui præcepit adhuc vigeant eius præcepta: sed sensus est, quod non perdurent vltrà Capitulum generale; quia, si non amoueatur quis, vel pereat, eius officium vsq; ad Capitulum generale perdurat; & ideò ad indicandum, quod non durent, nisi durante officio, declaratum est, hæc perdurare vsq; ad Capitulum; vndè sequitur, quod non durante officio, vel ab eo amoto Prælato, nullius momenti

menti sint eius præcepta.

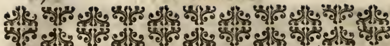
1002 Debent item sufficienter proponi, seu promulgari, ad hoc, vt obligent *ex cap. in istis. dist. 4.* A'S. Fausto *d. lib. 6. q. 6.* non enim alio modo tenetur subditus legi obedire, quin prius sibi fuerit conuenienter proposita; & de præcepto particulari dubium non est, quin debeat illi indiuiduæ personæ denunciari: in quo quoad vim obligandi sufficit vel quod per Superiorem, vel per tertiam personam intimetur. Suarez *d. lib. 2. cap. 8. num. 14.* & quando testes adhibentur, non est quia ad talem obligationem requirantur, sed ad subditum de trasgressione conuincendum, si occurrat: & vt constet in foro exteriori de imposito præcepto. De præceptis autem Capituli generalis pro tota communitate quamuis Suarez *ibid. nu. 16.* Lezan. *eod. cap. 8. nu. 27.* Donat. *tom. 1. de tract. 1. q. 9. num. 3.* sentiant sufficere promulgationem in ipso Capitulo, vbi residet Religio, eo modo, quo lex Pontificia sufficienter promulgatur Romæ, & Regia in Regis Curia; quia tamen vt idem Lezan. *tom. 2. verb. leges Regularium*, explicat, ex illa promulgatione in Capitulo obligantur subditi solùm in actu primo; & in actu secundo non obligantur, nisi ipsius notitiam habeant, per S. Thom. *1. 2. q. 90. art. 4.* Nauarr. *in Man. cap. 23. num. 44. 45. & 46.* dicendum est debere in omnibus Conuentibus publicari. Castellin. in *prælud. ad tract. de elect. Canonic. num. 22.* saltem quoad nos, cum talis sit nostra consuetudo, quam etiam in puncto promulgationis præceptorum seruandam docent Suarez *d. num. 14.* & Donat. *eod. num. 3.*

1003 Vtrum verò debeat in eis exprimi causa, vt volunt cum Nauarr. Moronus *responsi. 21. num. 19.* & Peyrin. *tom. 1. de subd. q. 1. cap. 12. dicto secundo*, & *cap. 26. §. 2. dicto. 5. & seq.* vel non, vt tenet Bordon. *resol. 58. num. 46.* de qua re Anton. à Spiritu S. *d. disp. 6. sect. 1. §. 4. à num. 104. & seq.* & Passerin. *d. art. 8. à num. 121. & seq.* dico debere exprimi saltem ad ostendendum, non ex mero arbitrio, & ad grauamen, sed rationabiliter præceptum imponi: eo magis cum, talis sit etiam Congregationis obseruantia.

1004 Obseruandum tandem, valere præcepta posita à Prælatis suis subditis etiam absentibus, siue extrà Claustra existentibus; quia Monachus, vbicunque est, semper est de iurisdictione Abbatis *ex cap. statuimus. 19. q. 3. cap. si Religiosus de elect. in 6.* & fictione iuris semper est in Claustro. Angel. *verb. sententia nu. 5.* & ratio est, quia cum ratione voti obedientiæ sit illi subditus, vbicumque sit illum sequitur, & tenet obligatio erga suum superiorem; & propterea iurisdictio Prælatorum dirigitur in personas, & non coarctatur à loco: vnde dicitur, eorum teritorium esse totum Mundum; & ideo potest Prælatus Regularis, vbicumque sit suus subditus, valide præceptis eum ligare, & excommunicare, si aliàs excommunicandi facultatem habeat; Et ità communiter DD. Syluest. *verb. excommunicatio 2. n. 5.* Tamburin. *de iur. Abb. d. tom. 2. disp. 14. q. 2. 4. & 5.* Roderic. *tom. 2. q. 59. art. 1.* Mirand. *tom. 2. q. 35. art. 8. concl. 3.* Ioan. de la Crux. in *Director. conscien. de cens. art. 2. concl. 2.* Peyrin. *in Constit. 7. Pij V. nu. 20. & 21.* Lezan. *d. tom. 1. part. 1. cap. 4. nu. 37. & in Mar. magn. Prædicat. num. 61.* Bordon *resol. 110. à num. 20. & seq. & resol. 145. num. 25. & de profess. regul. cap. 11. à num. 25. & seq.* Donat. *tom. 2. part. 1. tract. 10. q. 15. & tom. 4. tract. 12. q. 34.* & cum multis Diana *in coordinat. tom. 5. tract. 1. resol. 98. nu. 12.* A' Spiritu S. *d. disp. 6. num. 35.* Passerin. *ibid. art. 8. num. 79.* Et de hac materia satis.

QVODLI-

QVODLIBETVM VNDECIMVM DE PROFESSIONE, ET VOTIS.

1005 N Professionis definitione assignanda non moror, cum inter cæteros videri possint de ea scribentes Bordonus *de profess. cap. 1. in tom. 5. & resol. 57. & 85.* & Passerin. *de stat. tom. 3. q. 189. art. 10. inspect. 1. & 2.* Et prò ea modò intelligens actum illum, quo quis in approbata Religione tria vota substantialia emittit, quique vel est in sua formalitate contractus vltrò, citròque obligatorius inter profitentem, & Religionem, vt volunt cum Nauarr. *conf. 26. de Regul.* Portellus *verb. Professio nulla num. 7.* Bordon. *d. resol. 57. num. 4.* Peyrin. *in Formular. litt. Z. cap. 3. nu. 6.* & Donat. *tom. 2. part. 2. tract. 10. q. 1. à num. 2.*; vel, quando non sit talis formaliter, connotat saltem huiusmodi contractum, & reciprocam obligationem seruiendi Religioni ex parte profitentis, & alendi profitentem ex parte Religionis, vt docent Passerin. *loc. sup. nu. 20.* & Fagnan. *in cap. Porrectum. de Regularibus num. 19.* Et qui propterea matrimonio in pluribus comparatur *cap. Quæ Christo 27. q. 1.* Bordon *ead. resol. 57. num. 3. & de Profess. cap. 17. num. 1.* Vecchius *disp. 12. in Prax. Nouit. dub. 1. num. 6.* Fagnan. *ibid. num. 20.* Hæc inquàm, supponens, de quibusdam ad professionem requisitis agemus in præsenti, requisitis inquàm ad professionem expressam, cum tacita in nostris Constitutionibus, nec nominetur; sicuti & de quibusdam circà vota Paupertatis, & Humilitatis tantummodò, cum quoad Castitatis, & Obedientiæ vota nihil peculiare occurrat, quod alijs Religionibus commune non sit.

DVBIVM I.

De seruandis in admissione ad habitum, & professionem.

1006 ADmissio ad professionem non est dubium, quod supponat admissionem ad habitum; cum hæc ad illam ordinetur, & ab hac illa dependeat. Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 10. lib. 2. cap. 1. num. 20.* Lezan. *tom. 1. p. 1. cap. 2. num. 55.* & ideò extrà rem non erit aliqua prò admissione ad habitum requisita prius adnotare. Et præter approbationem eius, qui ad Religionem petit admitti, quæ in Capitulo facienda est per secreta suffragia, & cum consensu maioris partis Capituli, ex vi Constitutionum *p. 2. cap. 1. num. 13. in fin.* vbi *si quis verò mediam partem suffragiorum tantum habeat reprobatus censeatur*; & in qua approbatione obseruandę sunt dispositiones earumdem Constitutionum ibi *à num. 5. ad. 8.* & ea, quæ decernuntur in Decreto S. Congregationis Deputatæ incipien. *Ad propagandam.* sub die 11. *Maij* 1655. prout in nostris litteris Apostolicis *Decret. 4.* Cuius decreti dispositiones omnes prętatis Constitutionibus conformes aduerto pręter illam de studentibus in eodem Conuentu Nouitiatus educandis, cum à Constitutionibus part. 2. *cap. 1. num. 2.* litterarum exercitia ibi caueantur, & Conuentus studiorum supponantur alij à Conuentu Nouitiatus.

1007 Obseruatis ergò, quæ à Constitutionibus, & prædicto decreto præscribuntur, qui recipiendi sunt ad habitum, debent per easdem Constit. *d. cap. 1. num. 12.* ad cohabitandum in Con-

Conuentu Nouitiatus, & ex consuetudine in loco ipso Nouitiatus adhuc in habitu sæculaei per aliquot dies admitti (qui tamen quindecim excedere non debent) vt obseeuantiæ exercitio, alijsque expeeimentis eorum vocatio magis exploretur; & deinde rursus approbaei modo, quo supra per Capitulum eiusdem Cōuentus Nouitiatus, & tandem de P. V. Generalis licentia Religionis habitu indui. *Posteà iterùm*, sic ibi, *Capitulo proponantur & approbati per secreta suffragia de Vicarij Generalis venia induantur*. Quæ P. V. G. licentia quidem necessaria est, prout in *d. Constit. p. 3. cap. 3 de offic. & auctorit. P. V. Generalis num. 2.* vbi: *Nemo absque illius venia habitu nostro indui, profiteri poterit*: non tamen est necessaria alia specialis licentia eiusdem post hos dies probationis, & post hanc secundam approbationem, sed sufficit illa, quæ antecedenter ab eo datur in præelectione recipiēdorum iuxtà dispositionem decreti Sac. Congregationis in illis verbis: *Moxque praelectorum nomina mittat ad Priorem Nouitiatus, qui tunc demùm, & non priùs eosdem praelectos ad habitum probationis suscipiat*; cum enim præeligantur à P. V. Generali, vt ad habitum admittantur, hoc sufficit, vt obseruatis, quæ pee Constitutiones sanciuntue, nempè aliquoeum dierum experientia, & reiterata apptobatione, de eius licentia indui dicantur.

1008 Cum autem iuxtà Constitutiones *p. 3. cap. 11 n. 1.* & vigore supradicti S. C. decreti, in quolibet Conuentu fieei possint recipiendoeum scrutinia, & approbationes: duo alia super hoc eiusdem S. C. decreta oportet adnotare.

S. Congregatio super statu Regularium perspecta narratorum veritate, mandauit, vt de cætero qui prò Clericis ad habitum probationis recipi postulauerint, in Congregatione FF. Eremitarum Discalceatorum Ord. S. Augustini, licet examinati, & approbati fuerint in Scrutinio FF. alicuius Conuentus prò Nouitiatu non designati, nihilominùs quoad scientiam iterùm examinentur ab Examinatoribus deputatis in Conuentu Nouitiatus; & si babiles inuenti fuerint, tunc demùm, & non priùs seruatis alijs seruandis ad babitum recipiantur. Dat. Romæ die 31. Ianuarij 1673.

V. Card. Carpineus.

Loc. ✠ *Sigilli.*

P. Fagnanus Secr.

Sacra Congregatio super statu Regularium censuit in illis Ciuitatibus, in quibus sunt duo Conuentus Congregationis FF. Eremitarum Discalceatorum S. Augustini vnus scilicet designatus pro Nouitiatu, & alter designatus prò Professorio, examen, seu scrutinium eorum, qui ad babitum probationis in dicta Congregatione se recipi postulauerint, faciendum esse in loco Nouitiatus dumtaxat. Dat. Romæ die 16. Maij. 1675.

V. Card. Carpineus.

Loc. ✠ *Sigilli.*

P. Fagnanus Secr.

1009 Super quibus decretis tria sunt aduertenda; Et primò hoc secundùm examen quoad scientiam, quod faciendum est in ipso Conuentu Nouitiatus, posse fieri post transmissa scrutinia, & etiam post factam à P. V. G. recipiendorum determinationem, antequàm tamen in Nouitiatum prò probatione admittantur; quia esset recipiendis nimis onerosum, si antequam mitterentur eorum scrutinia ad P. V. Generalem, deberent è partibus remotis ad Conuentum Nouitiatus accederé prò hoc secundo examine, & eo completo recedere, donec à P. V. G. fiat electio, & facultas habeatur; & iterùm post illam habitam redire; ad hoc enim expensarum incommodum præcauendū, in quolibet Conuentu permittuntur recipiendorum approbationes. Deindè talis est Religionis consuetudo. Nec per S. C. decretum disponitue, quod tale examen habeatur, antequàm fiat à P. V. Generali recipiendorum prælectio: sed antequàm ad habitum admittantur; & sic poterit etiam post dictam præelectionem fieri.

1010 Secundò, etiam post factam à P. V. Generali præelectionem posse alicui ex approbatis in alijs Conuentibus, & prò inhabili fortè quoad scientiam inuento in nouo examine in Conuentu Nouitiatus, Religionis habitum denegari; præelectio siquidem, & licentia P. V. Generalis non est arctatiua, sed facultatiua; & concipitur cum clausula *seruatis seruandis*, hoc est, seruato S. C. decreto, cuius dispositio, *& si babiles inuenti fuerint, tunc demum, & non priùs ad habitum excipientur*, resoluitue in hanc non recipiantur nisi, vel donec habiles inuenti fuerint. Vnde etiam facta à P. V. G. præelectione, & data Priori facultate, si inhabilis quoad scientiam inuentus quis fuerit, poterit, & debebit à Religione arceri. Cauendum tamen quoad hoc, non esse à Constitutionum *ibid. Cap. 1. n. 9.* verbis recedendum: *Choro deputandus non recipiatur, nisi Grammaticam, & linguam latinam ità calleat, vt ad ulteriora procedere possit*; iuxta etiam dispositionem Clem. VIII. *in Instit.* super *educat. Nouit. §. quisque*: quapropter non erit supee hoc subtiliter metaphysicandum, dummodò sciat legere, & aliquid intelligere cum spe proficiendi in litteris. Bordon. *resol. 54. n. 20. & 21.* & hoc ob bonum pacis, ne alter Conuentus, à quo fuit iam etiam quoad sciētiam approbatus, iniuria afficiatur.

1011 Tertiò hoc secundum iudicium de idoneitate quoad scientiam faciendum esse à Capitulo vna cùm ipsis Examinatoribus; quia decretum, & si dicat, examen faciendum esse ab Examinatoribus Conuentus Nouitiatus, non dicit tamen, quod iudicium de idoneitate fiat ab ipsis Examinatoribus, neque disponit à quibus formandum sit; & ideò regulandum erit iuxtà foemam iudicij similis idoneitatis, quæ in alijs Conuentibus quoad recipiendos Nouitios obseruatur: nempè, quod examen quoad scientiam fiat in Capitulo ab Examinatoribus, & approbatio quoad eandem scientiam à toto Capitulo, vt supponunt Constitutiones *d. cap. 1. n. 8.*, & clariùs *nu. 13.* & decernitur in dicto S. C. decreto, ibi: *A Priore, &*

Exami-

Examinatoribus diligenter examinentur, ac per vota secreta ipsorum, & totius Capituli approbentur quotquot idonei reperti fuerint, natalibus, ætate, vita, & moribus anteactis, litteratura respectu Clericorum &c. per quæ patet, approbationem, seu iudicium etiam quoad litteraturam spectare ad Capitulum.

DVBIVM II.

De qualitatibus recipiendorum ad habitum, & professionem.

1012 RECipiendorum qualitates continentur ex parte in Constitutionibus *d. p.2. cap. 1. à num.5. ad.* 8. & ex parte in decretis Sixti V. & Clem. VIII. & ideo in *d. cap.1. nu.6.* sic: *In primis autem diligenter examinetur* (scilicet recipiendus ad habitum) *an habeat impedimenta, quæ continentur in Bulla fel. record. Sixti Papæ V. & Decretis Clemen. VIII.* quin, & super illis publicè iurare tenetur. *Præter informationem &c.* (sic *ibid. nu.* 8.) *petatur iuramentum coram Capitulo de prædictis omnibus impedimentis.* Et cum impedimenta, quæ ibi ponuntur pro admissione ad habitum dicantur poni maximè propter ipsam professionem, Suarez. *de Relig. tom.4. tract.*10. *lib.2. cap.1. nu.*20. easdem qualitates requiri sequitur in admittendo ad professionem, ac in recipiendo ad habitum, quâ fortè de causa pro admittendo ad professionem, hoc solum disponunt Constitutiones *ibid. cap. 3. n. 1. & ne in Ecclesia iuramentum de impedimentis præstetur, nec impedimenta proponantur, hoc fiat in Capitulo Conuentus professionem antecedente;* nulla facta impedimentorum explicatione, eadem sine dubio supponentes esse, ac in *d. cap.1.* pro recipiendis ad habitum indicata. Ex his ergò impedimentis, & alijs, quæ à Constitutionibus ibi præscribuntur, dignoscitur, quas qualitates habere debeat admittendus primò ad habitum, deinde ad professionem; de quibus cum fusè præ cæteris tractent Barthol. de Vecchijs in *Prax. Nouit.* Bordon. *de profess. cap.3. & cap.17.* & Donat. *tom.2. p.1. tract.2. & 3.* superfluũ est vlteriorem texere disputationem.

1013 Quia tamen in *d. cap.1. Constit. nu.6.* inter cæteras qualitates requiritur in admittendis ad habitum, & consequenter ad professionem, *valetudo corporis, membrorum sanitas, & quod aliquo morbo contagioso, aut communes Congregationis labores non ferente non laboret,* oritur difficultas; an professio facta ab aliquo præfato morbo ex. g. gallico laborante, qui talem morbum interrogatus ante professionem tacuerit, sit valida necne. Et quamuis probabilius, valida putetur, eo quòd attento iure cõmuni nulla ægritudo etiam mortifera annullat professionem, nec ab vllo textu irritatur. Sanchez in *præcept. Decal. lib.5. cap.4. num.* 57. A S. Fausto *in Thesaur. lib.5. q.211.* Lezan. *tom. 1. part. 1. cap.2. nu.* 23. non obstante quod Religionem ipse deceperit, quia deceptio circà infirmitatem etiam mortiferam non censetur ex substantialibus de iure communi, vt sumitur ex *cap. Sicut nobis. & cap. sicut tenor de Regular.*, & docetur à Cardin. *in cap. Ex transmissa de renunc.* Barthol. de Vecch. *loc. sup. disp.* 13. *dub.* 15. *n.3.* Bordon. de *profess. cap. 3. nu. 64.*, eo modo, quo non omnis error, seu deceptio, sed solius personæ irritat matrimonium Sanchez *d. n.57.* A S. Fausto *ibid. nu. 3.* Passerin. *de stat. tom.3. q.* 189. *art.* 10. *de profess. nu.* 118. Nihilominus, si ei protestetur tempore professionis, quod si tali defectu laboret, professio nulla habenda sit; tali casu ex defectu consensus requisiti ex parte admittentium, nullam esse docent Cordub. in Regul. *c.2. q. 13. p. 6. & q.21. p.4.* Lessius *de inst. lib.2. cap. 41. dubit. 7. n.62. §. Nonò* Sanchez *lib.7. de matrim. disp. 37. n.* 30. Roderic. *tom. 3. q. 11. art. 2.* Mirand. *tom.1. q. 30. art.4. concl.1.* Suarez *tom. 3. de leg. lib.6. cap. 5. n. 10. & tom. 4. de Relig. tract. 10. lib.2. cap. 1. nu.29.* Portell. *verb. Professio n.10.* Lezan. *cit. num.23. & 35. & seq., & tom.2. eod. verb. Professio Regul. num.* 18. Passerin. *d. art.* 10. *inspect. 3. n.120.*

1014 Quod idem à fortiori dicendum est, quando in Religione aliqua adest Statutum prohibens tales professiones, & eas annullans, quod à Religionibus condi posse benè tradunt Suarez *d. tract.10. lib.2. cap. 2. à num. 3. & seq.* Sanchez *eod. lib.5. cap.4. n. 73.* de Vecchijs *ibid. disp.4. dub. 1. & d. disp.13. dub.15. n.2.* Portell. *in respons. moral. part.2. cap.27. num.7. cum multis.* Lezan. *tom.4. consult.27. à nu. 2. & n. 4. ex mente Rot.* Bordon. *resol.57. nu.80. & de profess. cap.3. n.8. & cap.16. n. 35.* A Spiritu S. *tract. 3. disp. 3. à n.55. & seq.* Passerin. *d. art.10. inspect.7. n.310.* Et maximè si tale Statutum sit à Papa confirmatum. Sanchez *d. n.57.* & ex mente Nauarr. *lib.3. cons. de Regul. cons.48.* Roderic. *tom.3. q.17. art.9.* Peyrin. *tom.1. q.1. cap.25. §. 3. & tom. 2. q.3. cap.1. nu.68.* Tamburin. *de iur. Abb. tom. 3. disp.6. q.3. nu.26.* tenentque A S. Fausto *loc. sup. q.210.* Donat. *tom.2. part. 2. tract.3. q. 25. n. 6. & 19. & tract.11. q. 29.* Passerin. *ibid. inspect.4. n.158.* stante enim huiusmodi decreto irritante semper deficit consensus Religionis, etiam casu quo præstetur apparenter; nam vel supponendus est conditionatus, quatenus nempè non adsit impedimentum à lege prohibitum, & consequenter nullus deficiente conditione ex *cap. Si prò te. de rescript. in 6.* & *cap. Præterea. il 2. de appellat.* Suarez *d. tract.10. lib.2. cap.1. n.29.* de Vecchijs *eod. dub.15. num.4.* Bordon. *de profess. cap.3. nu. 10. & 11.* Donat. *tom.2. part.2. tract.11. q.29. vbi n.24.* quod Capitulum, quod stat prò Religione numquàm præsumitur cõsentire contra Statuta Religionis, sed semper ad præscriptum Constitutionum saltem tacitè, nec aliàs, nec alio modo; & taciti, & expressi est eadem virtus. *l. cum quid. ff. si cert. petat.* Gloss. *in l. expressa de regul. iur.* Vel, vt ad lege prohibitus, est eo ipso nullus. Bordon. *ibid. cap. 16. n.34.* quatenùs scilicet per Statutum cum decreto irritante annullatur. Suarez *d. nu.29.* Bordon. *ibid. num. 33. & 35.* A Spiritu Sancto *tract. 3. disp.2. n.36. & disp.3. n.74. & 116.* Passerin.

rin. *ibid. inspect. 3. nu. 125. & 126. in fin.*, vbi id habere locum etiam in casu, quo Superior admittens ad professionem absolutè consentiret, cum per decretum irritans auferatur potestas aliter faciendi, seu inhabilitetur persona ad aliter faciendum, & nullitas actuum importetur per latè deduct. à Barbos. *clausul. 40. à nu. 2. & seq.* Quarè, cum in nostris Constitutionibus *loc. sup. cap. 1. n. 8.* post iuramentum de impedimentis à profiteri volente præstandum, statim subdatur: *Et ei intimetur, eyciendum fore, quandocumque de aliquo prædictorum contrarium constiterit*, dicendum est professionem eius, qui morbum supradictum, vel aliud consimile impedimentum occultauerit, in nostra Congregatione nullam esse.

1015 Nec subsistit, quod per dicta verba non importetur decretum irritans; & quod aliud sit, posse à Religione expelli, quod denotant adducta verba Constitutionum, quod in pœnam periurij, & deceptionis fieri posse insinuat ex Nauarr. Sorb. Roderic. & Vega, Peyrin. *loc. sup.* A S. Fausto in *Thesaur. lib. 5. q. 212.* & cum alijs multis tenet Diana *in coordinat. tom. 7. tract. 1. resol. 179.* (quod tamen reijcitur, & rectius à Graffio *tom. 1. lib. 3. de Reg. cons. 4. nu. 9.* Sanchez in summ. *tom. 2. lib. 5. cap. 4. num. 58.* Bordon. *resol. 57. num. 127.* Coton. *lib. 4. contr. 4. cap. 1. num. 11.* Passerin. *d. inspect. 3. num. 128.* quia præter alias rationes ex decreto Vrbani VIII. nullus potest expelli, nisi ratione incorrigibilitatis; ad quod tandem se remittit & idem Diana) & aliud est, professionem esse nullam, quod per suprà adducta Constitutionum verba non habetur.

1016 Non inquam, obstat; quia eo ipso quod in professione valida Religio præstans assensum profitenti se obligat ad eum retinendum, vt videre est apud Sanchez *lib. 7. de Matrim. disp. 25. num. 12.* Reginald. *lib. 18. cap. 29. num. 415.* Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 2. cap. 4. num. 9. & lib. 6. cap. 21. num. 5.* Lessium *lib. 2. cap. 41. dubit. 7. num. 61.* cum aliqua Religio in suo assensu declaret se non esse obligatam ad retinendum eum, qui morbum prædictum celauerit, apertè patet, se declarare non præstare consensum, in eius professione, per quem teneretur eum retinere; cum sicut ex assensus concessione consurgit obligatio retinendi: ità ex declaratione non se obligandi ad retinendū, apertè consurgit negatio consensus. Ità de Vecchijs *d. dub. 15. nu. 8.* de statuto suæ Religionis, in quo *cap. 2. Constit.* per æquipollentia verba idem sic decernitur: *Et si quis talis receptus fuerit, eo quod interrogatus talem infirmitatem manifestare noluerit, declaretur Religionem ad eum retinendum minimè esse obligatam*; ex quo huiusmodi statutum continere propterea decretū irritans scribit Bordon. *de profess. cap. 3. num. 9. & cap. 16. n. 33.* Adeòque cum per nostras Cōstitutiones adhuc in fortioribus terminis declaretur eijciendum eum esse, qui supradicto modo professus fuerit, iam patet Religionis consensum non interuenisse, & consequenter nullum cum Religione contractum, & ex ipso statuto irritam esse professionem; & ita in terminis de hoc nostro statuto Diana *cit. resol. 179. num. 2.* Coton. *eadē contro. 4. cap. 1. num. 10.* & ex eo Passerin. *ibid. inspect. 4. num. 158.*

1017 Obseruandum est autem non sufficere, quod profiteri volenti fiat protestatio tacita de nullitate professionis, seu de eius eiectione in casu occulti morbi: quod scilicet ipse audiat v.g. in refectorio, vel sciat tale statutum, dum Constitutiones vel ibi publicè leguntur, vel ipse priuatim considerat: sed requiri saltem prò foro externo, quod aliquo actu positiuo, & iuridico protestetur ei de eiectione, seu professionis nullitate in dicto casu, vt ex Rot. *decis. 346.* apud Farinac. de Vecchijs *prædict. dub. 15. num. 7.* Et apud nos est certum, cum præfatæ Constitutiones decernant intimandum esse profiteri volenti: *Intimetur ei eyciendum fore*, hoc est faciēdam esse specialem protestationem, & in Capitulo antecedenter ad professionem, vt *ibid. p. 2. cap. 3. num. 1.* vbi: *Et ne in Ecclesia iuramentum de impedimentis præstetur, nec impedimenta proponantur, hoc fiat in Capitulo Conuentus professionem antecedente*. Vnde in casu, quod omitteretur talis specialis protestatio, validam censeo fore professionem, vt in simili de suo Ordine Passerin. *loc. sup. inspect. 3. num. 126.* cum à lege requiratur hæc specialis protestatio, qua solùm præmissa, dissentire se declarat Religio.

1018 Cum insuper in præfatis nostris Constit. *d. p. 2. cap. 1. num. 7.* disponatur, quod nullus ad habitum recipiatur, qui alterius Religionis, siue etiam Ordinis eiusdem S. Augustini habitu indutus fuerit: potest dubitari, an etiam nulla sit professio illius, qui habitu alterius Religionis fuerit alias indutus, & in iuramento super impedimentis id occultauerit. Et ex dictis concludendum est affirmatiuè, si enim, vt nuper vidimus cum Barthol. de Vecchijs, & in terminis cum Diana, & Cotono, dictum nostrum statutum eijciendi profitentem cum occulto morbo contagioso est annullatiuum professionis, seu includit decretum irritans; idem dicendum erit de professione eius, qui alterius Religionis habitum induisse occultauerit, cum sub eodem decreto comprehendatur. Sic namque *d. cap. 1. num. 8.* *Petatur iuramentum coram Capitulo de prædictis omnibus impedimentis, & intimetur ei eyciendum fore, quandocumque de aliquo prædictorum contrarium constiterit*; vbi Clausula *de prædictis omnibus impedimentis*, amplectitur & hoc, quod est alterius Religionis habitum induisse, quod in superiori *nu. 7.* cauetur; dictio siquidem *prædicta omnia* refertur ad omnia præcedentia impedimenta in superioribus capitulis, & ea omnia complectitur, vt Barbos. in *diction. 276. num. 8.* Quarè, si semel constiterit quem professum fuisse, qui aliàs alterius Religionis habitum induisse tacuerit, & hic eijciendus erit; adeòque & eius professio nulla, dummodò tamen facta illi fuerit modo dicto protestatio.

1019 Et hic duo obiter adnotanda. Primò,

vt quis non admittatur in nostra Congregatione, qui alterius Religionis habitum induerit, sufficere, quod per vnum diem illum assumpserit, dummodò animo assumendi Religionē, vel in ordine ad probationem, & Nouitiatum id egerit, prout in simili Suarez *d. tract.* 10. *de Relig. lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 16., & benè, cum & in eo, qui per vnam diem talem habitum gestauerit, verificetur quod tali habitu fuerit indutus, quod est id, quod formaliter per Constitutiones prohibetur. Secundò: per ly *alterius Religionis* intelligendas esse solas illas, quæ propriè, verè, & secundùm communem loquendi modum Religiones dicuntur: non verò Religiones Militares, quæ sub absoluta appellatione Religionum non videntur comprehendi, saltem secundùm ordinarium, & communem modum loquendi, sed semper cum addito Religionum Militarium; & saltem quoad vsum, & viuendi modum à sæcularibus parùm differunt, prout Suarius *ibid. in fin.* de consimili suæ Religionis statuto. Quapropter poterit admitti, qui Religionis Militaris habitu indutus fuerit, & tenebit eius professio; non enim comprehenditur sub præfato decreto irritante, cum vtpotè ex parte odiosum restringendum sit ad solas eas Religiones, quæ propriè, & secundùm communem loquendi modum prò talibus simpliciter habentur.

1020 Posito modò, quod quis cum aliquo ex supradictis occultis impedimentis professus fuerit, & temporis progressu dignoscatur, seu appareat infirmitas contagiosa, v.g. morbus gallicus, poterit ne à superioribus ipsis Religionis expelli? Affirmatiuè respondet Portell. *verb. Professio nulla num.* 9. cum Roderic. *tom.* 3. *q.* 17. *art.* 9. *& q.* 11. *art.* 2. Nauarr. *lib.* 3. *consil. de Regul. cons.* 5. *num.* 12. *& cons.* 26. *num.* 13. Mirand. *tom.* 1. *q.* 52. *art.* 2. *concl.* 5. Zacharia Giraldo *in cons.* prò hac re. Peyrin. *tom.* 1. *q.* 1. *cap.* 25. *§.* 4. & Lezan. *tom.* 1. *p.* 1. *cap.* 2. *à nu.* 35. *& seq. & tom.* 4. *consult.* 27. *num.* 7. *&* 17. vbi adducit Pellizarium *in Manual. Regul. tract.* 2. *cap.* 3. *q.* 15. *§.* 28. *&* 29., nec dissentire dicit Barbosam *in collect. ad Concil. Trid. sess.* 25. *de Regul. cap.* 19. *num.* 6. *§. vtrùm autem.* quod à fortiori tenere debent, qui putant eijci posse etiam stante validitate professionis in pænam periurij, & de quibus suprà. Ratio autem est, quia cum Constitutiones nostræ sint auctoritate Apostolica approbatæ, ex vi huius auctoritatis, & approbationis poterit sine vllo alio requisito adimplere Religio, quod est illi à Sede Apostolica concessum. Secundò, ex Priuilegio Leonis X. apud. Peyrin. *ibid.* & Barthol. à S. Fausto *loc. sup. q.* 212. per quod conceditur Regularibus facultas eijciendi similes fraudolentos, & dolosos receptos ad Religionem. Tertiò, ex vulgato iure, quod actus à principio nullus, nullum producit effectum. *l.* 4. *§. condemnatum, ff. de re iud. cap. præsertim de appell.*, cum namque professio omninò nulla fuerit, non potest ex ipsa oriri obligatio illum retinendi in Religione. Et quartò, quia si sententia valdè recepta est, posse propria auctoritate inualidè professum exire a Religione, vt tenent Emanuel Sà *in summ. verb. Religio. num.* 71. Sanchez *lib.* 7. *de Matrim. disp.* 37. *nu.* 9. *&* 11. Sanctarell. *in resol. var. q.* 48. *num.* 18. Moron. *respons.* 82. *nu.* 116. à fortiori poterit illum expellere Religio auctoritate Apostolica sibi in Constitutionibus concessa.

1021 Nec obstat Concilium Trid. *d. cap.* 19. vbi disponi videtur, quod causæ nullitatis professionis producantur intrà quinquennium, & coram superiore suo, & Ordinario, quia præterquamquod decretum huiusmodi procedit solùm in casu reclamationis ipsius professi: Lezan. *d. cap.* 2. *num.* 50. & in causis irritantibus professionem de iure, prout exempla ibi allata de professione ante tempus; vel ex metu, aut vi &c. non verò in professione nulla, seu irrita ex statutis Religionum à Papa confirmatis. Sanchez *d. disp.* 37. *q.* 4. *num.* 32. Peyrin. *ead. §.* 4. A Spiritu Sanct. *d. tract.* 3. *disp.* 3. *n.* 176. vt est in nostro casu. Non obstat, inquam, quia præter hæc; cum nostræ Constitutiones sint ipso Concilio posteriores, & Papæ auctoritate in forma specifica approbatæ, & cum clausulis derogatorijs, *non obstantibus &c.* est per eas d. Concilij decreto satis derogatum, cum decretis eiusdem Concilij sufficienter derogetur per clausulam generalem, *non obstantibus Constit. Apostolicis*, Ricciul. *de iur. personar. lib.* 5. *cap.* 14. *num.* 16. *& lib.* 8. *cap.* 4. *num.* 7. vbi adducit eamdem Concilij Congregationem *in vna Abulens. de ann.* 1593. & Rot. *in causa S. Angeli, Pensionis.* 6. *Decemb.* 1594. *coràm Pamphil.* & in *Bononien. Prioratus.* 9. *Iunij* 1606. *coràm Manzanedo*; quem sequitur Barbos. *in collect. ad d. Concil. sess.* 1. *n.* 2., & maximè quando in Concilio reseruatur expressè auctoritas Sedis Apostolicæ, vt fit in Concilio Trid. *cap.* 25. *sess.* 25. Marescot. *lib.* 2. *var. resol. cap.* 38. *num.* 41. Lauor. *tit.* 4. *de elect. cap.* 19. *num.* 26. Bordon. *resol.* 23. *num.* 4. Atque adeò non officit hæc Concilia ris dispositio, quin possit eijci à Superioribus ipsis Religionis nempè Vicario Generali, vel Definitorio, aut Prouinciali, & absque interuentu Ordinarij. Peyrin. *in d. §.* 4. & etiam post elapsum quinquennium propter verba Constitutionum: *Et intimetur ei eyciendum fore, quandocumque de aliquo prædictorum contrarium constiterit*, nam dictio *quandocumque* omne tempus amplectitur, per allegatos à Barbos. in *diction.* 307. *num.* 1.

1022 Sicuti non obstat, non posse in præsenti quempiam eijci à Religione sine interuentu Ordinarij, nisi ex causa incorrigibilitatis, vt ex decreto S. Congr. sub die 21. *Septemb.* 1624. iussu Vrbani VIII. edito, vbi *§.* 6. sic: *Ad hæc, vt inposterum è Religionibus nullus legitimè professus eyci possit*, colligit Donat. *tom.* 2. *part.* 2. *tract.* 12. *q.* 41. *num.* 4. nec nisi producta à Superioribus in S. Congr. causa, vt ex alio eiusd. Vrbani decreto sub. 5. *Ianuarij* 1636. apud Nouar. in fin. *lucern. Regul.* incipien. *Ad occurrendum motibus* arguit idem Donat. *ibid.* Nec inquam hæc obstant, quia primum decretum loquitur de legitimè

gitimè professis; & secundum de eiectione professi ex capite Nouitiatus, & professionis emiss. in loco non designato; quę diuersa sunt a præsenti causa de expulsione nulliter professi ex defectu consensus Religionis vi Constitutionum auctoritate Apostolica confirmatarum.

1023 His tamen non obstantibus, obseruandæ sunt sequentes S.Congreg. Concilij decisiones, quas *d.cap.2.num.53.* refert Lezana. *In Neapolitana die 16.Decemb.1617. Em. PP. S.Concil. Trid. interpretes ex communi omnium sententia censuerunt Decretum eiusdem S.Concilij cap.19. sess. 25. de Regul. vindicare sibi locum, non modò cum professus nullitatem suæ professionis allegat, causasque deducit: verùm etiam cum Superiores ipsi ex se illum eiecere tamquàm inualidè professum. Referendum tamen S.D.N., qui die 28. eiusdem in Concistorio approbauit sententiam S.Congregationis.*

Petrus Aloysius Caraffa Card. Præfectus.

Franciscus Paulut us S.C. Secr.

Die 15. Nouembris 1653. S.Congregiatio Em.Card. Concil.Trid. interpretum audito Procuratore Religionis Carmelitarum Discalceatorum S. Theresiæ ore, & scriptis, necnon Constitutionibus d.Religionis, ac alijs deductis maturè perpensis, censuit dimissiones, & eiectiones professorum à Religione, quæ ab eadem Religione fiunt ex capite illegitimitatis vel ex alio defectu, fieri debere coniunctim coram Ordinario, & Superiore Regulari loci ad præscriptum S.Concilij cap.19.sess.25. de Regularibus. Ideòque sententiam cum processu super dimissione, & eiectione F.Caroli Mariæ à Iesu ab ipsis latam minimè sustineri.

Constitutiones autem PP. Discalceatorum S. Theresiæ *p.2.cap.5.§.3.* sic disponunt. *Sed, si quis aliquem defectum ex proximè enumeratis in §.2. celauerit, statim ac scietur, expellatur, etiamsi professionem emiserit. Congregationis quippè animus est, eos, qui prædictos defectus patiuntur, & celant, ad professionem non admittere*: quod est ferè idem ac suprapositum statutum nostrum. Vnde censeo, quod stantibus hisce decisionibus, nec nobis liceat quem propter supradicti impedimenti occultationem dimittere; nisi ad S. Concilij præscriptum; & ità in simili obseruandum docet Lezan. *d.nu.53.* & de mente eiusdem Congregationis approbata ab Vrbano VIII. vt scribit Fagnanus *in cap. Nullus de Regul. num.42.*

1024 Quid ergò faciendum in tali casu à Religione? Procedere & ipsa poterit via reclamationis contra sic nulliter professum; non enim debet esse deterioris conditionis; quod si licet professo reclamare super nullitate suæ professionis contrà Religionem, nequeat ipsa pariter reclamare contra nulliter professum; & deducitur ex cit. decreto Vrbani *Ad occurrendum*: vbi in simili decernitur, quod si Superiores extrà Religionem nulliter professos ex capite Nouitiatus, seu professionis in loco non designato, eijcere voluerint, coram S. Congregatione sua iura producant. Et sic tenent Bordon. *resol.23.à num.6.& seq.* & *resol.69. num.24.* & *de profess. cap.22.nu.37.* Donat. *tom.2. part.2. tract. 12. q.35.* Nouar. in *summ. Bullar. part.2. comment.* 100. quod ampliandum est etiam post quinquennium, quia quinquennium videtur solùm requiri à Concilio pro reclamatione professorum, non verò Religionis. Peyrin. *tom.1.q.1.cap.25.§.4.* Lezan. *d.cap.2. nu.7.* secùs decretum de reclamando intra quinquenniū, quod in fauore Religionum factum est, in earum vergeret præiudicium, vel saltem per viam restitutionis in integrum aduersus lapsum quinquennij, vt Fagnanus *ibid. num.43.* eò magis, quia cum per nostras Apostolicas Constitutiones detur facultas eijciendi *quandocumque constiterit*, taliter nulliter professum, poterit ad minus quandocumque contrarium constiterit, producere hoc ius illum eijciendi.

DVBIVM III.

De approbationibus in ordine ad professionem, vel reprobatione.

1025 CVM Nouitiatus, seu probationis annus sit inductus tam in fauorem Nouitij, quàm in Religionis, vt ille huius asperitates, & hæc mores illius experiri valeant, vt habetur *in cap. Ad Apostolicam. de Regul.*, dictumque est à Rot. *decis.175.n.1.part.2. recent.*, refertque de Vecchijs *ibid. disp.11.dub.2. num.6.* docentque Donat. *d.tom.2. part.2. tract.9. q.1. num.2.* Fagnan. *in cap. Porrectum de Regul. n.25.* ter propterea debent eo tempore àd præscriptum nostrarum Constitut. *ead. part.2. cap.2.n.7.* approbari Nouitij, antequàm ad professionem admittantur: *Ter* (sic ibi) *in Nouitiatus anno singuli Nouitij ipsis inscijs Capitulo proponantur, per secreta suffragia approbandi, mensibus scilicet quatuor, octo, & decem expletis*, pro quarum prima approbatione sufficit medietas suffragiorum. Vnde si ex septem vocalibus quatuor suffragia contraria essent & tria tantum fauorabilia censeretur exclusus: pro reliquis verò requiritur vltrà medietatem: *Si in prima* (ibid. *nu.9.*) *approbatione post quartum mensem facienda, medietatem suffragiorum habuerit, approbatus censeatur: in secunda verò, & tertia nisi vltrà medietatem habuerit, statim expellatur*. Super his autem nonnulla possunt agitari.

1026 Circa has autem approbationes maxima ponderatio, ac circumspectio adhibenda est; sicuti enim sine causa denegare suffragium digno, & habili ad professionem, & illum reprobare, peccatum mortale est ratione præiudicij, quod in re graui infertur Nouitio, & Religioni, dum priuantur ille tanto bono spirituali, & hæc vtilitate, quam ex idonei Religiosi receptione sentiret. Suarez *tom.3.de Relig. lib.4. cap.3.num.7.* Mirand. *tom.1.q.25.art.12.concl.1. & 2.* Portell. *verb. Nouitius num.55.& in addit. nu.17.* A S.Fausto *lib.5.q.213.& q.214.* Peyrin. *de Prælat.q.3.cap.1.nu.112.* de Vecchijs *disp.12. dub.2.* Bordon. *resol. 54. num. 135. & de profess. cap.9.num.39. & cap.13. num.34.* Diana *in coordinat. tom.7. tract.1 resol. 173. & 174.* A Spiritu Sancto *tract.3.disp.2. num.222.* Ità inhabilem, & indignum scienter approbare graue peccatum

nuoluit, cum cedat in graue Religionis damnum, & infideliter cum Religione sic approbans se gerat. A S.Fausto *d.q.214.n.3.* Ledesm. *de stat.Relig.in comm.cap.7.concl.2.diff.2.* Peyrin. *ibid.num.*118. Bordon. *eod.cap.*13.*num.*34. Donat. *tom.2.part.2.tract.5.q.15.* A Spiritu Sancto *ibid. num.* 220.

1027 Obseruandum tamen est, causam denegandi suffragium debere esse grauem, cum expulsio Nouitij sit pæna grauissima. Bordon. *resol.*54.*num.* 14. & grauem notam afferat Nouitio. A Spiritu Sancto *ibid. num.* 225. causas autem sufficientes ad denegationem voti, & eiectionem, ad duplicem classem reducunt ijdem Bordon. à *d.num.*14. *& seq.*, & de *profess. cap.9.per tot.* & A Spiritu Sancto *ibid.à nu.*227. *& seq.* vitiosas scilicet,& naturales,quas apud ipsos videre est *cit.locis*.

1028 Quod si quis dubitet de idoneitate, seu an approbare,vel reprobare debeat suo suffragio Nouitium, admonent Bordon. *ead. resol.*54. *num.*161. & A Spiritu Sancto *loc. sup.nu.* 237. posse sic dubitantem recedere,vel abesse à Capitulo, dummodò alio prætextu id faciat, ne declarando se recedere, vel abesse ob illud dubium,noceat Nouitio, ponendo in discrimine probabilem opinionem, quam alij habent de eius idoneitate. Quod si nequeat recedere, debet depouere dubium,& maioris partis consilium sequi. Caramuel in *Regul. S.Benedicti nu.* 470. dicit in dubijs denegandum esse illi suffragium, quia præter alias rationes, quas ibi adducit, in dubijs magis obligamur erga Cõmunitatem, quam erga Nouitium; & qui in dubio Nouitium approbat, est sui Monasterij degener filius: cum hac tamen cautela,quod non sint alij ad idem faciendum cogendi *d.nu.* 470. *&* 487. cui (& si impugnetur *à P. Bardi de conscien. disc.6.cap.9.§.38. num. 2.*) adhæreo propter statutum nostrum Apostolica auctoritate confirmatum,vbi *eodem cap.2.Constit. n.*11. sic: *In approbandis,vel reprobandis Nouitijs, bona communi Congregationis, potiùs quàm priuato cuiuscumque Nouitij consulendum est: Spirituale bonum temporali omninò præferendum, & in dubio tutior pars est eligenda, reprobando, & expellendo eum,de quo timetur, an nociuus sit Congregationi.*

1029 Difficultas est modò, an post tertiam approbationem possit quis expelli, cum iam acquisiuerit ius ad professionem? Et posse respondent de Vecchijs *ead. disp.*12. *dub.*7. Peyrin. *d.cap.*1 *num.*117. Tamburin. *de iur.Abb.tom.3. disp.6.q.*11 *num.*24. Bordon. *de profess. cap.9.nu.* 27.*& cap.*16.*num.*58. A Spiritu Sancto *loc.sup.n.* 242. Passerin. *d.art.*10. *inspect.3 num.*129. dummodò tamen noua emergat causa grauis, vel etiamsi aliqua vetus ignorata de nouo sciatur, v.g., si vnum de impedimentis,super quo iurauit in receptione ad habitum occultasse deprehensus fuerit;nam sicut reuocari possunt sponsalia ab altero contrahentium si aliquid superueniat, quod si à principio innotuisset, non fuissent contracta *cap. Quemadmodum.de iureiuran.* Sanchez *lib.1 de Matrim.disp.*62. *num.*3. ità & à Conuentu ante professionem potest contrarijs suffragijs reuocari consensus iam datus, cum valeat argumentum à Matrimonio carnali ad spirituale. *cap. Inter corporalia. de translat. Episcop.* Barbos. *tract.loc.commun. argum. loc.*70. Murga *in Constit.Apost. ad Constit.6. num.*1148. Nec considerandum est ius acquisitum à Nouitio medio consensu Conuentus,quia haberet locum stante re integra,non verò vbi noua superueniat ex parte ipsius causa;cum actus semper intelligatur rebus sic stantibus *argum. l.qui in princip.ff.de solut.*, & cum alijs Vecchius *d. dub.7.num.* 3. & quando adest culpa potest quis quæsito iure priuati. *ex cap.satis peruersum. dist.6.Cap. Iuuentum.* 16. *q.final. Cap.Conquerente de rest.spol.*, & notat Sigismundus de *elect.dub.* 12.*num.*6. Quare adhuc post tertiam approbationem si quis talia gesserit, propter quæ indignus professione censeatur (intellige tamen,vt dictum est, in materia graui) reijciendus erit etiam ex nostris Constitut. *d.part.2.cap.2.n.*10.

1030 Addit Passerinus ibid.citatis Cordub. *in Reg.cap.2.q.*11.*p.2.* Roderic. *tom.2. cap.8.nu.* 59. Sanchez *lib.5. in Decal.cap.4.num.*59. quod si cum defectu aliquo à lege prohibito,vel alio simili graui, & prudenter considerando fuerit admissus quis ad habitum, poterit illum Religio tempore professionis attendere, & de errore commisso in eo admittendo ad habitum cum tali defectu rescipiscere, & Nouitium ad professionem non admittere. Bordonus verò è contrà *resol.*54. *à num.*42. & de *profess.cap.9.à num.9.& seq.* contendit semel admissum ad habitum cum patente defectu, non posse reprobari, vel à professione reijci: tum quia, quod semel placuit, non debet posteà displicere; & quod semel est approbatum, non est vlterius reprobandum,*reg.21 in 6.*, nisi noua superueniat causa. *Gloss. v. de nouo. cap.Pastoralis.* 4. *de except.* tum quia fit iniuria Nouitio, si præcisè ratione notorij defectus, cum quo fuit admissus, reijciatur; quod & clarè docet Peyrin. in *Regul.Minim.cap.2.§.3.q.4.num.3.* cum turpiùs eijciatur, quam non admittatur hospes. *cap. Quemadmodum. de iureiur.*

1031 Quarè putarem, si sermo sit de defectibus reparabilibus v.g. infirmitate aliqua curabili, vel etiam quoad mores de aliquo vitio manifesto, posse Religionem cum his, vel similibus admissos ad habitum, arcere à professione, si non conualuerint, vel non se emendauerint; supponi siquidem potest admissos fuisse cum dictis notorijs defectibus animo experiendi,an salutem recuperent,vel mores corrigant tempore probationis. Dixi de infirmitate curabili; quia, si de incurabili patenti tamen, v.g. ethicia sit sermo, iam videremur esse extra difficultatem, cum non possit consentire Capitulum, vt quis cum tali infirmitate recipiatur non solùm ad professionem, vt Peyrin. de *Subdit.q.1.cap.25.§.5.* Donat. *tom.2. part.2. tract.3. q.25. num.22.* & *tract.*11. *q.*28. sed nec etiam ad habitum,vtpotè omninò prohibitum à statutis Religionum. Si tamen supponatur

&

& cum tali infirmitate incurabili, & patenti quis receptus, dico hoc non obstante ad professionem nequaquàm admittendum propter mox dicta, ex defectu scilicet potestatis consentiendi, qua priuatur Capitulum à statutis sui Ordinis; & in hoc, vel simili casu habere locum sententiam Passerini, & aliorum, quos ibi adducit, quod possit Religio rescipiscere. Si verò sermo sit de alijs defectibus, etiam incurabilibus v. g. si careat vno oculo, vel sit gibbosus, vel similibus, sentio cum Bordono, non posse ex hac sola causa semel admissum subinde reprobari; in admissione enim ad habitum cum tali defectu inuoluitur promissio Religionis admittendi etiam ad professionem cum eodem defectu, si aliàs benè se gesserit; & sub hac spe ipse habitum recepit; & sic non potest hac de causa sola reprobari.

1032 Nec eadem est ratio de isto, ac de recepto cum patenti defectu ethiciæ; cum enim hic sit inhabilis ad Religionis onera, & obseruantiam ex eius professione magnum resultaret Religioni detrimentum; & ideò non potuerunt consentire Capitulares in eius receptione, nec per receptionem se obligare ad eum admittendum ad professionem; adeóq; nulla stante obligatione, poterunt retrocedere: quin & in fauorē Religionis debebunt. Præterquamquod, cum peccauerint recipientes ad habitum patenter ethicia laborantem, propter grauem læsionem statutorum, magnum Religionis detrimentum, & indebitum, ac contrà rationem suffragium, vt ex D.Thom. 2.2. q.189. *art.*10. *in calce corp.* Donat. *dict. tract.* 3. *q.*25. *num.* 4. possunt vtique rescipiscere, & recedere à voto dato, ne iterùm peccent ad professionem admittendo inhabilem, vt dictum est *nu.* 1026. Vnde cum graue damnum non inferatur Religioni, & consequenter nec huiusmodi peccatum sit in admissione ad habitum, eius, qui suprà dictis patentibus defectibus, v.g. læsionis oculi, vel similibus aliàs cum obseruantia regulari compatibilibus, laborauerit, non est, cur eum admittendo ad habitum nequiuerint se obligare capitulares ad eum admittendum ad professionem, si rectè se gesserit, & consequenter non est, cur admissus ad habitum cum illis defectibus, debeat propter eosdē arceri à professione.

1033 Quid verò in hoc casu iuxtà nostra statuta dicendum? Vetatur à Constitutionibus receptio eius, qui *membro aliquo, vel eius vsu caruerit*, absque compensatione insigni virtutum: *Nisi virtutum insigni compensetur, nullo modo recipiatur*; vndè sequitur permissam esse talem receptionem cum illa insigni virtutum compensatione, nam dictio *nisi* iuncta dictioni negatiuæ affirmat in casu contrario, vt cum multis ponderauit Rot. coràm Bichio *decis.*288. *nu.* 6. & sic eum hac compensatione admissus, nullo modo ratione præfati defectus erit à professione reijciendus. Dato verò casu, quod deficiente huiusmodi insigni compensatione quis membro aliquo carens, vel eius vsu, admissus fuerit ad habitum, poterit ne hoc ex ea pite tantùm reprobari? Et videtur, quod sic; cum eius receptio fuerit nulla ex defectu facultatis in recipientibus: nam clausula, *nullo modo*, habet vim decreti irritantis. Donat. *tom.*1. *part.* 1. *tract.* 9. *clausul.* 12. *num.* 14. & negat omnem potentiam, & dispensationem, inducendo nullitatem actus, vt latè Barbos. *de clausul. vsufreq. clausul.* 40. *num.* 45. & *clausul.* 92. *num.* 2. & *diction.* 228. *num.*2. Bordon. *de profess. cap.*17. *nu.* 13. Nec valet, quod multa facta teneant, quæ fieri prohibentur, quia procedit axioma, vbi est simplex prohibitio, non verò vbi agitur de decreto irritante, quod per DD. inualidat omnia acta contrà ipsum; & sic cum fuerit nulliter receptus, videtur posse ex hoc solo capite reprobari.

1034 Cæterùm considerando non semper verum esse, quod prohibitio cum dictione virtualiter irritante annullet actum, sed post factum teneat, vt de dictione *nullatenùs* (de qua in *cap. si vir, & vxor.* 27. *q.*1. & quæ importat nullitatem actus ipso iure per allegatos à Barbos. *in Diction.*226. *nu.*4.) obseruat Fagnanus *in cap. Qui Presbyterum. num.*82. *de pænit. & remiss.* vbi valere professionem factam contrà prohibitionem cum ea dictione *nullatenùs*. Et vlteriùs considerando ex vna parte, quod decretum irritans adiectum conditionali, vt in præsenti etiam ipsum conditionale redditur, & suspenditur eius effectus in euentu conditionis, vt notant DD. per *text. in Clem.* vbi gloss. *verb. per ordinarium de concess. præbend.* Gonzalez. *ad reg.* 8. *Cancell. gloss.* 67. *num.* 51. Monet. *de commut. vlt. volunt. cap.* 7. *num.*254. & ex alia, quod difficile sit stabilire, in quo consistat hæc insignis compensatio, quæ cum à Constitutionibus non sit declarata, videtur iudicio Capitulariū relicta, crederem eo ipso, quod sit quis cum supradicto defectu admissus à Capitularibus ad habitum, iam iudicatum fuisse de sufficienti compensatione: & ideò non habere locum decretum irritans, seu non debere sortiri suum effectum; & consequenter valere admissionem ad habitum, & non esse hac de causa repellendum.

1035 Addo supradicta clausula *nullo modo* prohiberi quidem receptionem ad habitum; sed ea posita, non prohiberi receptionem ad professionē, vi cuius prohibitionis debeat eijci à Congregatione sic receptus. Decretum enim irritans admissionem ad habitum in nostra Congregatione, vi eius debet Nouitius aliquis expelli, habet locum tantummodò in defectibus occultis: *Petatur iuramentum coram Capitulo de prædictis omnibus impedimentis, & intimetur ei eijciendum fore, quandocumque contrarium constiterit*: non verò in patentibus, quibus non applicantur verba statuti, cum nequeat quis iurare, se carere defectu patenti, habere scilicet duos oculos, si patenter altero careat: sicut nec intimatur ei eiectio propter defectum illum patentem, cum quo recipitur ad habitū. Quarè & si prohibita sit admissio ad habitum tali patenti

tenti tamen, defectu laborantis, sine ea insigni compensatione, non erit propter hanc causam tantum reijciendus à professione; quia dicta clausula *nullo modo* non habet in hoc casu apud nos vim decreti irritantis, quod, vt dictum est, afficit solùm impedimenta occulta, cum per hæc sola intimetur expulsio.

1036 Tandem, quia nullum graue damnũ potest concipi aduenire Religioni ex tali receptione ad professionem: vnde stante quod iam habitum susceperit, licet contrà prohibitionem legis, non videtur ex hac sola causa reijciendus; habet enim hic locum axioma præfatum, quod multa facta teneant, quæ fieri prohibentur; cum prohibitio hæc versetur circa accidentalia, non verò circà substantiam: quo casu factum contra prohibitionem valere aduertit Barbos. *Axiom. 93. num. 33. in fin.*

DVBIVM. IV.

Ad quos spectet quem ad professionem approbare, vel reprobare.

1037 Clara est ex dictis Constitutionum dispositio; spectare, inquam, ad Capitulum Conuentus Nouitiatus, quod coalescit ex Priore, siue eius Vicario, vel Suppriore in absentia Prioris cum reliquis Patribus vocem habentibus (nam priuati voce actiua nequeunt in vllo, & si parui momenti negotio suffragari, per nostras Constit. *p. 4. cap. 10. n. 2.* & de his nulla difficultas. Dubitatum solum est ab aliquibus, an P. Prouincialis possit hisce Capitulis interesse, & suffragium ferre. Et quamuis aliqui putauerint, quod non, nunquam tamen fundamentum aliquod probabile adducere valuerunt. Vndè ego semper tenui, & teneo, Prouincialem posse in dictis approbationibus suffragari. Cum enim sit in sua Prouincia Ordinarius. Suarez de Relig. *tract. 10. lib. 10. cap. 5.* Lezan. *tom. 1. part. 2. cap. 13. num. 26.* & totius Prouinciæ Prælatus generalis. Pasqualig. *decis. moral. 59. num. 2.* & omnia possit intrà Prouinciam, quæ Generalis in Religione, nisi sit illi quid specialiter prohibitum. Mirand. *tom. 2. q. 16. art. 6.* Bordon. *tom. 5. de Profess. cap. 3. n. 21.* Donat. *tom. 2. part. 1. tract. 10. q. 5. num. 4.* vnde domicilium suum in omnibus Conuentibus, vt magis libuerit, constituere, & mutare potest, dicitur que quoa suam potestatem in omnibus Connentibus residere: Bordon. *resol. 88. num. 14.* A'Spiritu Sancto in *Director. tract. 4. disp. 2. num. 5.* & hac de causa gaudere priuilegio celebrandi in quolibet Altari priuilegiato cuiuslibet Ecclesiæ suæ Prouinciæ, Bordon. *resol. 25. nu. 2. & resol. 91. n. 1.* Diana in *coordinat. tom. 1. tract. 1. resol. 11. n. 3.* certè potest Capitulo Conuentuali præsidere. Pellizzar. *tract. 9. cap. 8. n. 116.* A Spiritu Sancto *d. tract. 4. disp. 2. num. 11. & disp. 8. num. 93.* & cum omnibus Superioribus localibus concurrere ad negotia non solùm Prouinciæ, sed etiam in specie cuiuscumque Conuentus, & in quocumque Capitulo Conuentuali votum ferre. Anton. de Sillis *annot. 2. super cap. 2. Regul.* Bordon. *resol. 26. num. 44. & 65. & d. resol. 88. nn. 14.* A'Spiritu Sancto *ead. disp. 2. n. 6.*

1038 Et ratio est: tum quia ius, quod habet quilibet Religiosus concurrendi simul cum Priore in omnibus negotijs sui Monasterij, cum oriatur ex eo quia est pars, & membrum illius Communitatis, locum habet & in Prouinciali, qui pars est, & caput cuiuslibet Conuentus suę Prouinciæ: quin præcipuus de illius familia, diciturque Superior localis cuiuscumque Conuentus, vbi actu reperitur, licet non ibi resideat. Peyrin. *de Prælat. quæst. 3. cap. 1. num. 116.* Bordon. *cit. resol. 88. num. 14.* A'Spiritu Sancto *tract. 3. disp. 2. num. 244.* & *tract. 4. disp. 2. n. 10. & 94.* & Superior principalis. Portell. in *Dub. Regul. in addition. ad verb. Nouitia. §. Ego sentio. vers. Et proptereà.* Tum quia, si eatenùs totus Conuentus ius habet suffragandi in approbationibus in ordine ad professionem, quatenus, cum per professionem, & incorporationem Religioni acquiratur à Nouitio ius, quod est commune alijs Religiosis, intrat Regula iuris, quod tangit omnes ab omnibus approbari debere. Pellizzar *tract. 3. cap. 3. q. 7. nu. 9.* Bordon. *resol. 54. nu. 62.* à fortiori competere hoc debet Prouinciali, qui in huiusmodi iure est alijs de Prouincia anteponendus. Tum etiam quia omnis facultas dispersa in inferioribus Prouincialis subiectis, perfectiori modo reperitur collecta in ipso Prouinciali, qui caput est singulorum de sua Prouincia. Sanchez in *Decal. lib. 5. cap. 4. nu. 71.* Pellizzar. *tract. 3. cap. 3. num. 8.* Bordon. *resol. 26. nu. 43. & 79.* & *resol. 66. nu. 13.* Mallet. de *Eccles. Hierarch. lib. 3. part. 1. tit. 46. num. 19.* A Spiritu Sancto *d. tract. 3. disp. 2. num. 242. & disp. 3. num. 54. & tract. 4. disp. 1. nu. 148. & disp. 8. num. 93.*

1039 Ex quibus sequitur, posse Prouinciales in approbationibus Nouitiorũ prò eis ad professionem admittendis votum ferre, sicut possunt Priores locales, & qui sunt de familia Conuentus. Et ità in terminis resoluunt Portell. in *d. addit. ad verb. Nouitia.* & in *respons. moral. part. 1. cas. 11. num. 2. & seq. & part. 3. cas. 95.* Peyrin. *eod. cap. 1. num. 116.* Bordon. *resol. 57. num. 48.* & de *profess. cap. 16. num. 51. & 52.* A' Spiritu Sancto *tract. 3. disp. 3. num. 242. & tract. 4. disp. 2. n. 7. & 49.* Donat. *tom. 4. tract. 12. q. 17.* Quin necesse est aliquando interuenire cum voto Prouinclales, vel ad tollendas Capitularium differentias, vel ad bono Prouinciæ consulendum in approbando, vel reprobando Nouitio.

1040 Et hoc adeò inconcussum habetur, quod hinc ex iusta causa & in casu saltem particulari posse Prouinciales pręcipere immediato Conuentus superiori, ne quemquam, ipso inconsulto, ad professionem admittat, etiam decretum irritans apponendo, tradunt in terminis Sanchez *d. cap. 4. num. 70.* Peyrin. *de subdit. q. 1. cap. 26. §. 2. vers. dico. 2.* Bordon. *de profess. cap. 16. à n. 46. & seq.* A' Spiritu Sancto. *tract. 4. disp. 2.*

disp. 2. nu. 97. Passerin. *d. tom. 3. q.* 189. *art. 10. inspect. 7. num. 301. & 311.* Mallet. *loc. sup.* reseruando etiam sibi in tali casu consensum vna cũ Conuentu tali admissioni prestandum. Sanchez *ibid. num. 71.* A' Spiritu Sancto *d. tract. 3. disp. 3. num. 54. 59. & 68. & tract. 4. disp. 1. num. 148.* etiamsi talis potestas admittendi ad professionem competat Priori; nam quoad eius exercitium pendet à Superioribus, & potest ab illis saltem in casibus particularibus coarctari, ex *cap. inferior. dist. 21. cap. cum inferior. de maiorit. & obed. & cap. exijt. de verbor. signific. in 6. §. sed quoniam.* & probant Palaus *de stat. Relig. tract. 16. disp. 3. punct. 3. num. 5.* Pellizzar. *tract. 2. cap. 2. num. 14. & tract. 3. cap. 3. q. 10. num. 11.* Bordon. *resol. 66. num. 39. vers. respondeo.*

1041 Quod idem dicendum de Prouincialibus huius nostræ Congregationis, cum ex vna parte omni gaudeant auctoritate aliorum Ordinum Prouincialibus, siue de iure, siue ex priuilegijs competente, vt declaratum est à Capitulo generali de 1628. vt ex eiusdem actis, & in Bullar. Congregationis *pag. 16.* & ex alia tale suffragium nullo modo eis prohibeatur; hoc est nec à iure communi, à quo non excluduntur Prouinciales, quin simul cum cæteris de Capitulo dent suffragium prò admittendo ad Professionem, seu ab ea reijciendo Nouitio. Passerin. *ibid. num. 325.* quin potius de iure communi hoc illis competit. A Spiritu Sancto *d. tract. 4. disp. 2. num. 49.* nec à iure speciali huius Congregationis, cum in cit. decreto S. Congregationis prò recipiendis, & educandis Nouitijs sub die 11. *May* 1655. nullum verbum fit reperire, per quod huiusmodi suffragium illis prohibeatur. Quo fit, vt talis facultas censeatur illis concessa *ex cap. sunt nonnulli. 16. q. 1. cap. Iam nunc. 28. q. 1.* quandoquidem concessum censetur Prouincialibus, quod non est illis prohibitum, vel alteri reseruatum. Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 13. num. 14. & 15.* A Spiritu Sancto *d. disp. 2. num. 26.*

1042 Vlterius, cum sit plus suffragium ferre in receptione ad habitum, quàm in admissione ad professionem. Portell. *d. cas. 11. n. 2. & cas. 95. num. 2.* & possit Prouincialis suffragari, quando recipitur Nouitius, vt ex declaratione in nostris litteris Apostol. *pag. 55.* & concessum esse à Sisto V. in sua Constit. *Cum de omnibus.* Dat. *6. Kalend. Decembr.* 1587. scribit Pellizzar. *tract. 2. cap. 2. num. 4.* videtur & posse, quando approbatur in ordine ad professionem ex *reg. in cap. cui licet. de regul. iur. in 6.* cui licet quod est plus, vtique licet quod est minus. idem Portell. *loc. sup. d. §. Ego sentio*; quæ regula adhuc magis stringit, vbi hæc duo sunt inter se connexa, & vnum ad aliud ordinatur, vel alterum dependet ab altero: connexorum siquidem idem est iudicium. *l. fin. ff. de mandat.* Barbos. *axiom.* 51. & receptio ad habitum non est dubium, quod ordinetur ad professionem, & hæc pendeat ab illa Peyrin. *de Prælat. q. 3. cap. 1. num. 3.* Bordon. *resol. 54. nu. 42.* Lezan. *tom. 1. part. 1. cap. 2. n. 55.* Pellizzar. *tract. 2. cap. 2. nu. 1.* Quapropter Prouincialis, qui potest ferre suffragium in receptione Nouitij, poterit idem præstare in approbationibus prò admissione ad professionem. Portell. in terminis. *d. cas. 11. num. 3. & cas. 95. num. 2.* eo modo, quo per Suarez de *Relig. tom. 3. lib. 6. cap. 11. num. 2.* & Peyrin. *d. num. 3. ex cap. Ad Apostolicam de Regul.* qui potest recipere ad habitum potest & admittere ad professionem.

1043 Nec obstat annum Nouitiatus ideò concedi, vt illo temporis spatio possint Religiosi mores Nouitij experiri, & subinde suffragium prò eo admittendo, vel reprobando dare; quod non militat in Prouinciali, qui quandoque discurrit per Prouinciam, & modico tempore in Conuentu Nouitiatus commoratur, & consequenter nequit habere experimẽtalem notitiam ad sufficienter suffragandum. Soluitur enim obiectum per hoc, quod Prouincialis etsi non ex more resideat in Nouitiatus Conuentu, potest de moribus Nouitij informationem sumere à Religiosis fide dignis eiusdem Conuentus, quod sufficit ad suffragium ritè ferendum; vt patet tum in Capitulis generalibus, in quibus plures ex vocalibus suffragantur homini penitùs ignoto, sola ducti notitia, & relatione ab alijs accepta; tum in Priore nouiter electo, & Religioso de familia ibi nouiter assignato, qui die etiam sequenti instante approbationis tempore suffragium ferunt, etsi nullam experimentalem notitiam de Nouitij moribus habeant. Ita in puncto Portell. *locis sup.* Peyrin. *d. cap. 1. num. 116.* Bordon. *resol. 57. num. 48.* & de *profess. cap. 16. nu. 52.* vbi expressè de Prouinciali in Conuentu Nouitiatus non commorante. Donat. *d. tom. 4. tract. 12. q. 17. à num. 4.* Caramuel in *Regul. S. Benedict. num. 480.* Et ita declaratum est me præsente, & instante in Capitulo generali de 1686.

1044 Quo verò ad reprobationem alicuius à professione, eam de iure communi ad idem Capitulum Conuentus Nouitiatus spectare vna cum facultate Prouincialis aiunt Bordonus *resol. 54. num. 11. & seq. & de profess. cap. 9. num. 36.* & Antonius à Spiritu Sancto *d. disp. 3. num. 131.* à Capitulo, quia cum ad Capitulum spectet recipere, ad idem spectabit & eijcere; nam res, per quas causas nascitur, per easdem & dissoluitur: a Prouinciali verò, quia Tridentinum, dum *sess. 25. cap. 16.* de expulsione Nouitij loquitur, dicit: Superiores, Nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant, autè Monasterio eos eijciant; vbi videtur decernit, dum nominantur Superiores in plurali, non sufficere Superiorem localem, sed requiri auctoritatem Superioris maioris: Apud nos verò prout in Constitutionibus *d. part. 2. cap. 2. num. 7.* Si in secunda, & tertia approbatione vltrà medietatem suffragiorum non habuerit statim expelli debet; & proptereà non est quoad has expulsiones necessaria facultas alterius Superioris maioris supplente lege loco Superioris maioris; vt in simili idem A Spiritu Sancto *ibid. num. 132. in fin.* si autem extrà tempus approbationum, vel post vltimam approbationem taliter

taliter se gesserit Nouitius, vt alijs sit scandalo, vel professione indignus censeatur, per secreta suffragia Capituli debet expelli. Constit. *d. cap. 2. num.* 10. vbi etiam non videtur exigi licentia alterius Superioris maioris propter eamdem rationem, cum *in d. c. 2. nu.* 13. sic decernantur: *Cum verò decretum fuerit, vt Nouitius aliquis expellatur, statim è Nouitiorum dormitorio in locum alium separetur*; cum quo tamen stat, quod si velint, possint & Superiores maiores, scilicet Vicarius Generalis, & Prouincialis in huiusmodi expulsione suffragium ferre. Si autem ob aliquod peccatum mortale, quod Congregationi nociuum possit esse, sit expellendus, non erit hoc Capitulo propalandum: Sed collato negotio inter Priorem, Magistrũ, & Sociũ si ipsi conuenerint in explusione, de licentia P. V. Generalis, vel nunc etiam Prouincialis: vel, si periculũ in mora fuerit, etiam sine dicta licentia expellendus erit, sed statim de expulsione, & facti ratione erunt commonendi.

1045 Si verò hæc dimissio Nouitij facienda sit ad instantiã ipsius, qui petat regredi ad seculum, quamuis Bordonus *d. resol.* 54. *n.* 60. asserat faciendã esse de cõsensu Capituli, cũ sit de eiusdẽ consensu receptus, necessariũ hoc non puto, quia, cum nequeat Capitulum retinere nolentem permanere in Religione, prout in *cap.* 1. *&* 2. *de Regular. in* 6. nec est attendendus eiusdem Capituli consensus, vt possit exire, qui vult discedere, & cum sit liber non indiget ad hoc Superiorum licentia; ex Syluest. & Panormit. Donatus *tom.* 2. *part.* 2. *tract.* 9. *q.* 24. *n.* 2. quarè ad summum solus Prior poterit regredi petentem licentiare, commonendo tamen Capitulum de Nouitij instantia.

1046 Circà quam tandem eiectionem, siue dimissionem aduertendum, quod licet iuxtà dispositionem Concilij Trid. *sess.* 25. *de Regul. cap.* 16. & nostrarum Constitut. *part.* 2. *cap.* 1. *n. final.* debeant ei omnia restitui, quæ secum tulerit Nouitius ad Religionem; non sunt ità omnia restituenda quin retineri possint expensæ prò victu, & vestitu prò eo tempore, quo mansit in Nouitiatu. Ità cohærenter ad d. Concilij dispositionem expressè conceditur à suprapòsito S. Congregat. decreto. Quia autem iuxtà Constitutiones *ibid. n.* 10. debet recipiendus ad habitum comparare sibi vestes, & vtensilia personalia, quæ vsu consumuntur, & fiunt deterioris conditionis; si contingat casus eiectionis, vel discessionis, non sunt ei reddendæ vestes religiosæ, sed valor, vt ex S. Congreg. decisione Barbos. *in cap. super. eo de Regul. nu.* 5. *& de potest. Episc. allegat.* 101. *n.* 39. & in *collect. ad d. cap.* 16. *Concil. n.* 51. Nouar. *Lucern. Regul. verb. Habitus nu.* 6. Donat. *tom.* 2. *part.* 2. *tract.* 9. *q.* 26. Bordon. *ead. resol.* 54. *n.* 152. & valor illius temporis, quo eas deponit, non quo factæ sunt. Peyrin *de Prælat. q.* 3. *cap.* 1. *n.* 107. Barbos. *de iur. Eccles. lib.* 1. *cap.* 42. *nu.* 178. & sic detractis a tali valore prò victu expensis, reliquum pretium habitus erit restituendum. In casu verò quod habitus non esset expensis ipsius Nouitij factus: sed ex pijs eleemosinis, aut benefactoris, eo fine, vt ipse Religionem ingrediatur, non est illi in exitu reddendus neque eius valor; quia cum tali habitus datus sit eo fine, vt in Religione remaneat, iam non censetur, si egrediatur, ampliùs illi datus, sed Religioni, cuius intuitu datus est. Peyrin. *ibid. nu.* 108. quem sequuntur Tamburin. *d. tom.* 3. *de iur. Abb. disp.* 6. *q.* 9. *n.* 7. Donat. *d. q.* 26. *nu.* 3. Barbos. *eod. nu.* 178. Bordon. *de profess. cap.* 9. *nu.* 35.

DVBIVM V.

De ætate, & probationis anno ad validam professionem requisitis.

1047 Plura sunt ad Professionis validitatem requisita, & necessaria; & de quibus Barthol. de Vecchijs in sua Praxi *disp.* 13. *dub.* 1. & Tamburin. *d. tom.* 3. *disp.* 16. *q.* 16. De aliquibus tantùm in præsenti, seù de ætate, anno probationis, loco Nouitiatus, & facultate admittendi ad professionem. Et quoad primum de ætate, debet esse sexdecim annorum expletorum. ex Concil. Trid. *sess.* 25. *cap.* 15. *de Regul.* quoad Clericos inquam; nam quoad laicos requiritur maior, nempè vigesimus primus expletus, ex decr. Clem. VIII. de *recept. Nouit. de ann.* 1603. Vnde non sufficit, quod dies, quæ est talis ætatis vltimus terminus, sit incæpta, sed debet esse completa; ità vt nec vna hora desit, quin nec vnum quadrans, cum anni illi currere debeant, & compleri de momento in momentum; & in anno bissextili reputanda est duplex dies prò vna; ità quod, si ætas compleatur die 24. Februarij, in eo anno bissextili non compleatur nisi die 25. Februarij in puncto horæ respondenti diei natiuitatis; secùs professio erit nulla. Sanchez de *Matrim. lib.* 2. *disp.* 24. *num.* 22. *& in Decalog. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 4. Portell. *in dub. regul. verb. Professio n.* 14. Vecchius *disp.* 13. *dub.* 1. *n.* 1. Peyrin. *subdit. q.* 1. *cap.* 26. §. 3. Donat. *tom.* 2. *part.* 2. *tract.* 9. *q.* 5. *& tract.* 11. *q.* 38. Diana *coordinat. part.* 7. *tract.* 1. *resol.* 158. Vidal. in *inquisit. moral. de Relig. stat. inquisit.* 6. *n.* 9. Barbos. *de iur. Eccles. lib.* 1. *cap.* 42. *n.* 137. *&* 139. Angel. Pistach. *de Vot. tom.* 1. *tract.* 3. *cap.* 8. *nu.* 33. *&* 34. Et hæc propter easdem rationes quas prò anno probationis adducemus: immò à fortiori, quandoquidem annus probationis debet esse expletus, vt mox dicetur, quamuis non id requirat Concilium, sicuti requirit quoad ætatem. Portell. *d. nu.* 14. & expletum non potest dici, cui aliquid deest.

1048 Quæ ætas non numeratur à conceptione, cuius initium est satis obscurum, sed à natiuitate. Bonacin. in *Decalog. disp.* 4. *q.* 2. *punct.* 7. §. 2. *n.* 20. Sanchez item *in Decal. lib.* 4. *cap.* 35. *n.* 4. Tamburin. *eod. tom.* 3. *disp.* 6. *q.* 12. *n.* 2. Bordon. *de profess. cap.* 7. *n.* 15. Lezan. *tom.* 1. *part.* 1. *cap.* 2. *n.* 10. Pistach. *ibid. nu.* 37. nec est necesse, quod numeretur à baptismo, nisi vbi natiuitatis dies ignoretur; in defectu siquidem talis notitiæ à baptismo computanda est: nam liber baptis.

baptismalis facit fidem quo ad ætatem. Rot. in *Taurinen. die 1. Iunij 1629. coràm Duran.* post Bordon. de *profess. tom. 5. decis. 38. nu. 2.* Quare, si in ipso libro baptismali notata sit dies natiuitatis, prout plerumque contingit, ab ea connumeranda erit ætas, secus à die baptismatis.

1049 Quoad probationis annum, hic pariter debet esse expletus: licet hoc complementum non legatur in Concilio; cum namque Concilium sumat interpretationem à iure communi; & ab hoc *cap. Non solùm de regul. in 6.* requiratur, quod annus probationis sit elapsus ante professionem, eodem modo intelligendum est Concilium de anno elapso, adeòque & completo, seu de momento ad momentum: ità quod non solùm non sufficiat dies vltima anni incæpta, sed taliter compleri debeat, quod si vel quadrans horæ desit, nullus sit Nouitiatus, & inualida inde secuta professio, ex Tridentin. ipso ibi: *Nec qui minori tempore, quàm per annum post susceptum habitum in probatione steterit*; nam donec sit completus annus, adhuc est minus tempus anno. *cap. Subdiaconus. 4. dist. 77.* vbi: *Subdiaconus non minor viginti annorum ordinetur*, seu completorum vt Gloss. *ibi; ita aut compleuerit annum vigesimum*; & annus, cui aliqua minima pars deest, non potest diei completus. Et colligitur à pari ex *l. 3. §. minorem. ff. de minoribus.* vbi adhuc minor dicitur vltimo die anni 25. donec hora natiuitatis decurrat, quia ante illam horam nondùm compleuit 25. annos. Sed à momento in momentum tempus expectari debet. Et ità tenent Sanchez *d. cap. 4. num. 9.* A'S. Fausto in *Thesaur. lib. 5. q. 160.* Portell. *loc. sup. verb. Nouitÿ annus. n. 49.* Vecchius *disp. 11. dub. 4.* Tamburin. *d. disp. 6. q. 11. nu. 12.* Palaus *tom. 3. tract. 16. disp. 1. punct. 12. §. 2. n. 2.* Donat. *dict. tract. 9. q. 4. & 5.* Diana *coordinat. tom. 2. tract. 2. resol. 171. & tom. 7. tract. 1. resol. 157.* Pitt aeh. *ibid. num. 41.* Barbos. *de off. & potest. Episc. allegat. 101. num. 23. & de iur. Eccles. lib. 1. cap. 42. num. 106. & 118.* & in *collect. ad Concil. ibid. num. 20.* & fusè Fagnan. in *cap. Ad nostram. de Regul.*

1050 Nec habet hic locum axioma, quod parum pro nihilo reputatur; quia quando id, quod omittitur, est de forma, qualis est annus probationis à Concilio requisitus, ratione annexi decreti irritantis, etiam leuis omissio vitiat actum, & irritat professionem, vt benè Fagnan. *ibid. num. 22.* & Donat. *ead. q. 5.* sicuti neque quod in fauorabilibus dies incæpta habeatur pro completa; quia (omissa quæstione, an firmus in casu fauorabili, nec ne) ex hoc quod annus probationis sit fauorabilis tam Nouitio ad deliberandum, quam Religioni ad se obligandum, deducitur potius debere esse completam vltimam diem anni, & non solùm incæptam; nam fauor in eo versatur, quod tempus protrahatur, nec vllum momentum præripiatur nec Nouitio, nec Religioni ex concessis ad deliberandum; & sic vltima dies cæpta, non est habenda pro completa, sed debet vtrisque currere integer annus de momento in momentum. Vecchius cum multis *dict. dub. 4. num. 3.* Bordon. *de profess. cap. 6. nu. 19. & cap. 7. num. 12. & 13.* Fagnan. *ibid. n. 33.*

1051 Non est tamen necesse, quod ad integritatem anni addatur altera dies, quia nullibi id cauetur: sed satis est, quod qui annum probationis incæpit hora 16. professionè emittat subsequenti anno post ipsam horam 16. Sanchez *d. num. 9.* A'S. Fausto *ead. q. 160.* Palaus *cit. num. 49.* Donat. *eod. tract. 9. quæst. 4. num. 5.* præterquàm in anno bissextili, in quo addenda est altera dies, & annus probationis constare debet 366. diebus; ità quod qui die 27. *April.* probationis annum incæpit, si subsequenti anno bissextili die 26. *April.* computando dies 365. pro anno, profiteatur, nulla erit professio, quæ, vt valida fit, emitti debet eadem die 27. in puncto horæ, qua Nouitiatū incæpit quia illa dies intercalaris 24. quæ additur in Februario, accrescit, & complet annum, & habetur in iure pro vna cum die 25. ex *cap. Cum sicut. de verb. signific. & ex l. 3. §. minorem ff. de minoribus. l. cum bis sextus. ff. de verbor. signific.*; ideòque & vtraque *sexto Kal. Martij* pronuntiatur. Et ità tenent Sanchez *de matrim. lib. 2. disp. 24. nu. 22. & in Decal. lib. 5. cap. 3. num. 31. & cap. 4. num. 4. & 9.* Roderic. *tom. 3. q. 15. art. 5.* Mirand. *tom. 1. q. 22. art. 3.* Vecchius *d. dub. 4. nu. 5.* A'S. Fausto *ibid. quæst. 161.* Tamburin. *eod. q. 11. num. 13.* Palaus *dict. §. 2. num. 3.* Bordon. *eod. cap. 6. num. 20.* Donat. *ibid. q. 6.* Diana *cit. tom. 7. tract. 1. resol. 158. num. 3.* Vidal. *loc. sup. num. 9.* Barbos. *ead. allegat. 101. num. 14. & de iur. Eccles. d. cap. 42. num. 119.* & *de appell. verb. iur. appell. 17. num. 3.* & in *collect. ad Concil. ibid. num. 21.* vbi alios allegat; & refert à S. Congreg. id pluries decisum.

1052 Quia verò, hoc non obstante, possunt Nouitij ante completum probationis annum admitti ad professionem, si fuerint in mortis articulo ex priuilegio Pij V. incipien. *Summi Sacerdotij &c.* quod, licet concessum primò Nouitijs Monialium Ordinis Prædicatorum, commune est omnibus Mendicantibus. Roderic. *dict. q. 15. art. 7.* Mirand. *ead. q. 22. art. 10.* Peyrin. ad hanc *Constit. 9.* Pij V. *n. 3.* Vecchius *disp. 13. dub. 11. num. 2.* Tamburin. *cit. disput. 6. q. 6. num. 14.* Donat. *eod. tract. 9. q. 15.* A'S. Fausto *ibid. q. 167.* Caramuel. *sup. num. 464.* & non solum per vnum tantum mensem ante professionem, vt voluit Lopez de Texeda *contr. Theol. moral. tom. 1. lib. 1. contr. 8. nu. 17.* sed quocumque tempore intrà annum probationis iste mortis articulus eueniat, vt Diana *d. tract. 1. resol. 162.* quia DD. de hac re scribentes solum requirunt ad vsum huius priuilegij, quod sit Nouitius in mortis articulo; Dubitatur, an si conualescat Nouitius, teneatur annum Nouitiatus complere, & iterùm profiteri nec ne? Accerimè defendit Bordon. *resol. 54. à num. 49. & tom. 5. de profess. cap. 6. à num. 42. & seq.* citatis Roderic., Miranda, Portell., Donat., professionem illam fuisse conditionalem existente scilicet mortis articulo, & ad effectum consequendi

quendi Indulgentias; & ideò in casu conualescentiæ iterum post completum probationis annum esse emittendam. Diana verò *loc. sup. resol.* 160. *&* 161. *num.* 2. adductis Megala, Sanchez, Nazard, Peyrin, & alijs, sustinet veram in eo casu emitti professionem, neque in casu conualescentiæ necesse esse eam reiterare; licet enim finis concessionis priuilegij fuerit consolatio spiritualis Nouitiorum, attamen vbi semel virtute talis priuilegij emissa est professio, redditur inposterùm verè professus, nec aliud ibi deest ad validam professionem, quàm tempus probationis nondùm completũ, quod cum de iure positiuo sit, suppletur à Papa per suum priuilegium.

1053 Et reuera, dum Summus Pontifex requirit, non obstante mortis articulo, quod sit in ætate legitima constitutus, seu sexdecim annos compleuerit, vt notant Vecchius *ibid. num.* 2. Caramuel. *eod. num.* 464. Barbos. *d. cap.*42. *de iur. Eccles. nu.*112. videtur intendere validitatem professionis; si enim solùm intendisset consecutionem Indulgentiarum, non fuisset necessaria ad talem professionem ætas sexdecim annorum; adeòque dum requisita est, non ad alium finem debet dici requisita, nisi quia ipsa ad validam professionem exigitur à Concilio; & consequenter dicendum, mentẽ Summi Pontificis fuisse, quod in tali mortis articulo vera emittatur professio, dispensando in eo, quod à morte compleri non datur, nempè in probationis complemento. Hanc sententiam tenent etiam vt probabilem Lezan. *tom.* 1. *part.*1. *cap.*24. *num.*42. *& cap.*25. *num.*30. *& tom.*2. *verb. Professio num.*12 & Anton. à Spiritu Sancto *tract.*2. *disp.*2. *num.*218. licet ille *dict. num.*39. cautè procedendum aduertat, cum circumferatur, fuisse à S. Congreg. decisum contrarium: de quo tamen non constare respondet Diana *eod. num.* 2. Quarè ad tollendum scrupulum abs re non erit, si completo anno ratificetur, vt admittit A Spiritu Sancto *ibid. num.* 219.

1054 Posito ergò, quod ad validitatem Professionis hæc duo requirantur & ætas sexdecim annorum, & annus probationis completus, dubitatur adhuc, an annus iste probationis debeat immediatè præcedere professionem, & fieri ab anno quintodecimo ad sextumdecimum, vel possit fieri antecedenter v. g. in tertiodecimo, vel quartodecimo ætatis anno, quamuis professio ipsa emittenda sit solum post sextumdecimum, cum à Concilio non prohibeatur Nouitiatum incipi, aut compleri ante sexdecim annos, sed solum reddatur irrita professio ante eam ætatem sexdecim annorum emissa, vt ait Sanchez cum alijs *in Decal. lib.*5. *cap.* 4. *num.* 22. Certum est Nouitiatum non valere ante pubertatem completam, cum detur ad experiendas difficultates Religionis, & maximè castitatis, quas impuberes satis experiri nequeunt, vt docent communiter omnes cum Gloss. *v. ætate. in Clem. fin. de Regul.* hoc est, antè quatuordecim annos completos, loquendo de viris. Sanchez *ibid.* Bordon. de *profess. cap.*7. *num.* 5. quarè annus probationis in anno quintodecimo validus erit. Verùm non video, quomodò à Concilio non id prohibeatur; quandoquidem *sess.* 25. *de Regul. cap.* 15. requiritur ætas sexdecim annorum, & probationis annus ad professionem; *& cap.*16. decernitur, quod finito Nouitiatus anno, qui habiles inuenti fuerint, ad professionem admittantur à Superioribus, vel eijciantur; vndè clarè apparet, si finito tempore Nouitiatus, quod ex *cap.*15. debet èsse integer annus, admittendi sunt ad professionem, Concilij mentem fuisse, quod annus probationis fiat à quintodecimo ad sextumdecimum annum. Saltem quoad nos hoc est certum, quia in supra cit. S. C. decreto sic disponitur: *Nec aliquis approbetur pro Clerico, qui decimumquintum, nec pro laico qui vigesimum ætatis suæ annum non expleuerit*; vbi, si nequeunt approbari à Capitulo, nisi ea ætate expleta, liquet nec antè eam posse probationis annum incipere.

1055 His porrò stantibus, scilicet sexdecim annorum ætate, & probationis anno completis, poterit ne adhuc professio differri, si per Constitutiones *ead. part.*2. *cap.*3. *num.*1. præcipitur Priori, vt Nouitios expleto probationis anno professionem solemnem emittere faciat sub pæna priuationis officij? Et videtur, quod sic ex iusta causa: si enim non obstante Concilio Trid. *d. cap.*16. vbi decernitur, quod completo tempore nouitiatus, siue probationis anno admittantur ad professionem qui habiles inuenti fuerint, aut è Monasterio eijciantur, nihilominus ex iusta causa, vtpotè infirmitatis, vel quia hoc necessarium ad disponendum de suis bonis, vel quia expectandi parentes, vel vt fiat in aliqua solemni die, professionem differri posse tenent Sanchez *dict. cap.*4. *num.*21. Vecchius *disp.*11. *dub.*5. A' S. Fausto *ibid. q.*168. Portell. *verb. Professio. nu.* 1. Peyrin. *de Prælat. q.*3. *cap.*1. §. 5. *num.* 102. Tamburin. *d. disp.* 6. *q.*18. Lezan. *eod. cap.*24. *num.* 41. *& tom.*4. *consult.*8. *num.*10. *& consult.* 9. *num.*33. Fagnan. in *cap. Ad Apostolicam de Regul. nu.*11. *vers. Fateor.* Donat. *ibid. q.*18. cum multis Barbos. *d. cap.*42. *num.*130. *& in collect. ad d. cap.*15. *Concil. nu.*39. & expressiùs Bordon. *resol.*57. *num.*89. *& de profess. cap.*18. *num.*33. ità ex eisdem, vel similibus iustis causis posse & idem præstari à nobis non obstante pæna prædicta, quia intelligenda est Constitutio, nisi iusta subsit causa, vt in simili Portell. *d. num.*1. *in fin.*; & quia non præcipit, quod statim expleto anno probationis admittantur ad professionem Nouitij, vndè datur locus iustæ dilationi; & etiam quia pæna videtur potius posita ad hoc, vt ad exclusionem professionis tacitæ solemnis obseruetur, vt indicant verba *Professionem solemnem emittere faciat*, quam ad hoc vt statim, & absque vlla dilatione etiam iusta poscente causa emittatur. Putarem tamen, si causa sit ex parte Conuentus (nam si sit ex parte Nouitij, seu ad eius instantiam fiat dilatio, non videtur esse difficultas)

tas) requirendum ipsius Nouitij consensum, vt ab aliquibus licet ex alio capite requiri tradunt Vecchius *ibid. num. 3.* & Tamburin. *loc. sup. num. 5.* quia cum præcedentia reguletur à professione, & in concurrentia votorum æqualium in electionibus præferantur antiquiores ratione professionis, iustū non est, quod huiusmodi prȩiuditio succumbat inuitus, & sine eius consensu Nouitius.

DVBIVM VI.

Vbinam facienda, vt valida sit probatio?

1056 PRimum hac de re edidit decretum Clemens VIII. incipien. *Regularis disciplinæ* sub die 12. *Martij* 1596., quod videre est apud Vecchium *disp. 11. in princ.* & Donat. *ibid. tract. 8. q. 1.* & in Bullar. Cherub. *tom. 3. pag. 130. & tom. 4. pag. 269.* quo prohibuit quem recipi ad habitum, nisi in Conuentibus designandis, suspensis interim receptionibus ad habitum, & ad professionem cum decreto irritante in casu contrauentionis. Et quia sub vario prætextu, & præcipuè obtentæ facultatis in quibusdam Ordinibus vtraque receptio practicabatur, alio decreto incipien. *SS. in Christo Pater*, sub. 20. *Iunij* 1599. quod pariter videre est *vbi sup.* iterùm prohibuit Superioribus Religionum, quibusdam tantùm exceptis, *ne sub cuiusuis licentia, & facultatis impetrata, vel impetranda obtentu, nisi per litteras in forma Breuis dumtaxat, & non aliàs* quem ad habitū reciperent, aut receptum ad professionem admitterent, nisi in Conuentibus designandis, irritando eas, si extrà dicta loca fieri contigisset. Cum autem tunc temporis in nostra Congregatione admitteretur ex vna parte ad habitum, & professionem, non facta huiusmodi Conuentuum designatione; & ex altera non legeretur nostra Congregatio inter exceptas à præfato Clem. VIII. decreto, nec litteras per modum Breuis super hoc haberemus, dubitatum fuit, an huiusmodi professiones validæ essent.

1057 Sed vanum dubium: tum quia designatio Conuentuum prò recipiendis ad habitum, & professionem Nouitijs intendebatur à Summo Pontifice prò Regularis disciplinæ reparatione, vt patet ex præfationibus eorundem decretorum, ex quibus dignoscitur mens disponentis, per Panormit. *in cap. Aduers. num. 2. de Immun. Eccles.* Roderic. *tom. 1. q. 1. art. 6. vers. prima Regula.* Donat. *tom. 1. part. 1. tract. 8. q. 1. num. 9.* quod motiuum cum desiderari non possit in nostra Congregatione, quæ prò reformatione Ordinis Eremitarum nuper instituta erat, currebat de ea eadem ratio, quæ de alijs Religionibus titulo reformationis, aut viridis obseruantiæ exceptis; adeòque nec ipsa (licet inter eas ratione suæ tunc tenuitatis nominata non fuerit) comprehendebatur sub dictis decretis de Conuentuum designatione; Cum à ratione expressa dignoscatur, quid comprehendatur in dispositione. Alder. Mascard. *de gener. interpret. statut. concl. 2. num. 121. vers. quia statuta, & dispositiones.*, & magis attenditur mens ex ratione resultans, quam verba. Rot. *decis. 537. nu. 10. p. 1. recent.* Tum quia decreta prædicta loquebantur de Religionibus non iamdudùm erectis, sed de eis, quæ habebant Prouincias iam distinctas, vt demostrant illa verba, *nisi in Conuentibus, & Monasterijs, & Domibus auctoritate nostra in vnaquaque Prouincia designandis*; & consequenter non de nostra Congregatione, quæ tunc temporis paucos, & eiusdem omninò obseruantiæ enumerabat Conuentus, & carebat Prouincijs. Tum quia vidente, quin positiuè consentiente ipso Summo Pontifice Clemēte, à quo fuerat in Vrbem admissa Congregatio, talis receptio ad habitum, & professionem, scilicet absque huiusmodi Cōuentuum designatione practicabatur, ex qua obseruantia benè interpretatur non fuisse sub dictis decretis comprehensam nostram Congregationē. *l. Minimè. & l. si de interp. ff. de legibus.* Et ità declarauit eadem Sanctitas sua per litteras in forma Breuis incipien. *Decet Romanum Pontificem sub. 5. Nouembr.* 1599. vt in Bullar. Congregat. *litt. 3.* dum professiones hactenus emissas, licet non facta Conuentuum designatione, validas fuisse declarauit: quo sanè conuincitur Congregationem hanc non fuisse comprehensam sub eo decreto de locis designandis, quo professiones aliter factæ irritabātur; si namque comprehensa fuisset, nullȩ fuissent professiones, & reiterari mandasset, vt in simili mandauit Vrbanus VIII. in incipien. *Religiosos viros* sub. 2. *Aprilis* 1631. non verò validas declarasset.

1058 Et cum pariter in dictis litteris Clementis VIII. de 1599. in concessione admittendi inposterùm ad habitum, & professionem apposita fuerit hæc clausula: *Seruata tamen forma constitutionis fel. rec. Sixti Papæ V. Prædecessoris nostri, ac decretorum nostrorum* quæ videtur importare non esse recipiendos nisi in Conuentibus designandis; cum id fit, quod per eiusdem Clem. decreta vnicè disponitur; & aliàs non fuerint designati huiusmodi Conuentus prò Nouitiatibus, sed semper admissi fuerint tum ad habitum, tum ad professionem in Conuentibus à solo Capitulo generali deputatis: dubitatum iterùm fuit subsequētibus temporibus de huiusmodi professionū validitate. Augetur difficultas ex hac nostrarum Apostolic. Constitut. *part. 2. cap. 1. num. 1.* dispositione: *Cum constet bonū Congregationis à prudenti Nouitiorum receptione, & diligenti educatione pendere, statuimus quod Nouitij Clerici in vno Conuentu tantummodò recipiantur, & educentur. Quod si fauente Deo, multiplicatis Conuentibus plurimorum vocationes appareant, Capitulum Congregationis alium vel alios Conuentus Nouitiorum receptioni, & educationi destinabit, seruata tamen Bulla. Sixti V. & Decretis Clemen. VIII.* cum namque & hic disponatur, quod sint seruanda Clem. VIII. decreta, quoad domus Nouitiatuū, & nō fuerint à S. Cong. vel Sede Apostolica designati, videtur adhuc magis apparere de emissarū professionū inualiditate.

1059 Verùm non ita est, quia verba Constitutionum, vt ab his incipiamus intelligenda sunt de alijs decretis iussu Clem. VIII. super receptione, & educatione Nouitiorum editis die 19. *Martij* 1603. quæ incipiunt: *Cum ad Regularem disciplinam*; & quæ referunt Vecchius, & Donat. *loc. sup.* non verò de illis, quibus prohibuerat admissionem ad habitum, & professionem, nisi in Conuentibus designandis. Et probo, quia quoad designationem huiusmodi Conuentuum prò Nouitiatibus per nostras Constit. Apostolicas de 1613. & 1620. à S. Sede specificè confirmatas, datur, vt vidimus Capitulo generali facultas eos deputandi. Ergò Clausula, *Seruatis decretis Clem. VIII.* intelligēda est de alijs, & non de decretis huiusmodi designationem Sedi Apostolicæ vel S. Cong. reseruantibus: secùs implicaret in terminis, quod Capitulum generale deberet ex speciali facultate Sedis Apostolicę assignare hos Conuentus, & quod essent assignandi à S. Cong. Et tales Clausulæ intelligendæ sunt de alijs, quàm de expressis vel resultantibus ab expressis. Oldr. *cons.* 330. *in fin.* Paris. *cons.* 70. *num.* 12. *lib.* 1. Seraph. *decis.* 1445. *num.* 4.

1060 Et quoad clausulā illam Clem. VIII. *seruata tamen forma nostrorū Decretorum* (& si de alijs iam memoratis decretis in materia Nouitiorum intelligi nequeat, cum Breue hoc emanauerit de 1599. & prædicta decreta super receptione, & educatione Nouitiorum de 1603.) nec ipsam validitati professionum obesse dicendum, cum censenda sit vel apposita ex stylo, vt patet ex eo quod in consimili facultate adhuc sub clarioribus terminis facta ab eod. Clem. VIII. PP. Excalceatis Carmelit. sub 13. *Nouembris* 1600. vt in Bullar. Cherub. *tom.* 3. *pag.* 101. *Constit.* 61. §. 6. in qua explicitè hæc eis cōcessit, posse scilicet ad habitum, & professionē admittere, & Conuētus prò Nouitiatibus designare, quæ prorsùs sunt ea omnia, quæ per dicta sua decreta fuerant prohibita; nihilominùs apposita fuerit hæc clausula: *seruatis in reliquis forma Sacrorum Canonum, Constitutionumque Apostolicarum, & Decretorum nostrorū*; cum, & vt ex stylo posita, intelligenda sit, seruata forma decretorū in reliquis si quæ sunt; & sic nihil operetur circà designationem Conuentuum; vel apposita inaduertenter, cum Clemens VIII. concesserit ibidem facultatem admittēdi ad professionem liberè, & licitè sine alia eiusdem licentia, quod idem est ac sine vlla conditione, vel qualificatione, & sine aliquo impedimēto, vel obstaculo præcedentis deputationis Monasterij. Gonzal. ad *reg. Cancell. reg. de mens. gloss.* 53. *num.* 14. 18. 21. *&* 25. eo magis cum prædictis decretis derogatum fuerit expressè per Clausulam: *Non obstantibus Decretis nostris prædictis*; non enim potest compati obseruantia decretorum cum derogatione decretorum, & propterea considerranda non est dicta clausula *seruata tamen &c.* ac si apposita non fuisset, & consequenter, ea non obstāte, validas semper fuisse professiones, vt sua Constit. *Aliàs à fel.* sub die 20. *Augusti* 1631. vt in Bullar. Congregationis *litt.* 13. declarauit Vrbanus VIII. & mox dicetur.

1061 At quia ex hac eadem Vrbani VIII. declaratione apertissimè constat, quod nostra Congregatio non tantum de præterito prædicta decreta de Conuentuum designatione obseruare, vel Sedis Apostolicæ, siuè S. Congregationis prò admittendis ad habitum, & professionem facultatem expectare non tenebatur; sed quod nec de futuro ad eadem teneatur ratione verborum, *ac Fratribus eiusdem Congregationis ad habitum, & professionem illarum vigore hactenùs admissis, & de cætero admittendis, plenissimè suffragari, earumque dispositionem seruandam esse, & seruari debere in omnibus, & per omnia, perinde ac si clausula illa* (ac Decretorum nostrorum) *apposita nullatenùs fuisset*: adnotandum in præsenti id non licere, sed obseruandam esse dispositionē S. Congregationis deputatæ super statu Regularium, prout in decreto ab eadem iussu Alexandri VII. edito, prout in nostris litteris Apost. *pag.* 49.

1062 Remanet modò dubium, an stante dicta S. Congregationis dispositione, liceat quem ad habitum recipere extrà Conuentum prò Domo Nouitiatus assignatum, dummodò ad locum designatum transferatur, & ibi annum probationis incipiat, & perficiat, ita quod ibi validè profiteatur, nec ne? Donatus *loc. sup. tract.* 8. *q.* 2. tenet id non licere, sed tam receptionem ad habitum, quàm probationis annum, & professionem in Monasterijs designatis fieri debere, secùs professio nulla erit, cum decreta Clem. VIII. vtrumque complectantur, *Non recipiant, aut receptos ad professionem non admittant*, idest, *nisi in locis designatis*. Bordonus *resol.* 8. *n.* 19. *&* 50. & *resol.* 54. *n.* 1. *& n.* 218. & *tom.* 5. *de profess. cap.* 5. *n.* 25. sustinet validam esse receptionem ad habitum, & professionem extrà Conuentus designatos, dummodò, totus probationis annus in locis designatis persoluatur, eo quia Summi Pontificis intentio fuerit, quod Nouitij probarentur in loco designato, in quibus scilicet obseruantia vigeret, ad quod non est necesse, quod susceptio habitus inibi fiat, aut emittatur professio. Quod apud nos videtur extrà dubium, saltèm quoad receptionem ad habitum, cum in *eod. cap.* 1. *Constit.* §. 11. statuatur, quod Nouitij in quolibet Congregationis Conuentu Religionis habitu indui possint, cum hoc tamen quod intrà mensem ad Conuentum Nouitiatus transmitti debeant.

1063 Verùm quoad rationem Bordoni, cū Clemens VIII. irritas expressè declarauerit receptiones, & professiones non in locis designatis factas, dicendum cum Donato, cohærenter ad dicta Clementis decreta requiri ad validitatem professionum, & receptionem ad habitum, & probationis annum, & professionem in eisdem designatis Conuentibus esse peragendas. Et ad rem nostram deueniendo idem in præsenti à nobis obseruandum puto; licet enim in Constitutionibus statuatur, vt vidimus, post præfatum tamen decretum S. Congregationis

non

non videtur vigere huiusmodi facultas; cum enim in Conuentuum assignatione prò Nouitiatibus, & facultate induendi Nouitios, hanc clausulam apposuerit S. Congregatio, *dum tamen hae quæ sequuntur, inuiolatè obseruentur*, quæ formam importat, & præscribit; & subindè disposuerit, quod à P. V. Generali *electorum nomina mittantur ad Priorem Nouitiatus, qui tunc demùm, & non prius, eosdem præelectos ad habitum probationis suscipiat*, dignoscitur mentem S. Cõgregationis esse, quod in Conuentu Nouitiatus solummodò recipiantur, & consequenter sublatam esse alijs Prioribus antiquam facultatem recipiendi ad habitum etiam in alijs Cõuentibus; eo magis cum in fine decreti addita fuerit hæc Constitutionum derogatoria, *non obstantibus quoad præmissa omnia, & singula Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non prædictæ Religionis Statutis, consuetudinibus & Priuilegijs, cæterisque contrarijs quibuscumque*.

DVBIVM VII.

De facultate admittendi ad habitum, & professionem.

1064 QVoad hoc suppono eum posse admittere ad professionem, qui potest admittere ad habitum, vt dictum est cum Suarez, & Peyrin nn. 1042. & clarius explicando, dico, quod vt valeant debent admitti specialiter loquendo de professione, ab habente facultatem; quia cum professio sit contractus onerosus vltrò, citròque obligatorius, vel saltem eum connotet, qui fieri non potest, sine vtriusque partis consensu, requirit ex parte Religionis personam idoneam, quæ habeat facultatem eam obligandi ex *cap. Porrectum; de Regul.* vbi Barbos. *num*. 3. & Fagnan. *nu*. 18. & *cap. Ad Apostolicam eod. tit.* tenentque Suarez. de *Relig. tom. 3. lib. 5. cap. 11.* Sanchez *d. cap. 4. nu. 62.* Vecchius *disp. 12. dub. 1 num. 1.* Palaus *eod. tract. 16. disp. 1. punct. 3. n. 1.* Tamburin. *eod. tom. 3. disp. 6. q. 14.* Lezan. *tom. 1. part. 1. cap. 2. n. 25.* Peyrin. *tom. 1. q. 1 cap. 26. §. 2. & tom. 2. q. 3. cap. 1. num. 135.* & communiter omnes. Certum est etiam de iure cõmuni hanc facultatem spectare ad Prælatum immediatum Cõuentus, vbi Nouitius probationis annum egit cum consilio dicti Conuentus *ex cap. Nullam. 18. q. 2.* & ex *d. cap. Porrectum* & *Ad Apostolicam* vbi Panormit. *num. 11. & 12.* Felin. in *cap Quoniam de Simonia. nu. 3.* Angelus verb. *Professio n. 1.* Azor. *lib. 12. instit. Moral. cap. 5. q. 3.* immò veriùs cum consensu sui Conuentus, seu maioris partis, vt tenere videtur Gloss. *d. cap. Porrectum verb. Monachum* & ibi Ancharan. *n. 6. & Glos. cap. Final. verb. pertineat eod. tit. in 6.* Anton. Cuchus *lib. 3. Instit. Maior. tit. 1 nu. 56.* eum multis Sanchez *ibid. n. 65.* Mirand. *tom. 1. q. 15. art. 2.* Vecchius *ibid. n. 9. & 10.* Bordon. *resol. 57. à n. 14. & seq. & de profess. cap. 4. n. 57. & cap. 16. à num. 17. & seq.*, vel saltem ex consuetudine ferè omnium Religionum, vt notant Peyrin. *d. cap. 26. §. 2. vers. Verùm quidem.* & Bordon. *d. cap. 16. n. 18.* Et ita ex nostris Statutis, quatenus suppositis approbationibus Capituli, admissio ad habitum, & professionem fit à Superiore Conuentus, modò tamen prout in supracit. decreto, & prout hic dicetur.

1065 Quæritur modò an solus Superior localis possit id munus præstare, vel an & idem valeant Prælati superiores, v. g. Prouinciales, hoc est, an & hi positis tamen approbationibus Capitulorum possint ad habitum, & professionem quem recipere? & ratio difficultatis est, quia tam Constitutiones, quam præfatum S. Congregationis decretum, dum de receptione, & admissione ad professionem loquuntur, solũ Priorem memorant; sic enim. *d. part. 2. cap. 1. n. 14.* de receptione: *Induendus ergò præsentetur Priori in Ecclesia, vel Oratorio corona facta*; & *cap. 3. n. 1.* de professione: *Præcipimus autem sub pœna priuationis Officij Priori, vt Nouitios expleto probationis anno professionem solemnem emittere faciat*; licet enim hic non dicatur, quod admittatur ab ipso Priore, sed quod emittere faciat: quod videtur quid diuersum; Supponitur tamen, quod ab ipso acceptetur, cum subdatur *in professione autem emittenda seruetur modus, qui in Cæremoniali continetur*, vbi pariter ipse Prior nominatur: Decretum verò sic: *moxque præelectorum nomina mittat ad Priorem Nouitiatus, qui tunc demùm, & non priùs eosdem præelectos ad habitum probationis suscipiat, & anno elapso, si eos habiles inuenerit ad professionem admittat*: Vnde videtur ad solùm Priorem id munus spectare. Hac etiam de causa rursus alios dubitasse audio, an possit recipere ad habitum, & professionem ipse P. Vic. Generalis; licet enim ad eum spectet dare licentiam recipiendi tum ad habitum, tum ad professionem, cum tamen pro ipsa receptione, & admissione ad professionem nominetur specificè Prior, ad hunc, & non ad illum dicebant spectare ipsam actualem receptionem, & admissionem.

1066 Vrgebant: quia per Constitutionem Innocentij X. incipien. *Inter cætera* sub die 17. *Decembris* 1649. prout in Bullar. Cherub. & apud Fagnan. *in cap. Relatum Ne. Cler. vel Monach. num. 44.* sublata fuerat facultas tam Generalibus, quam Prouincialibus, & quibuscumque Superioribus admittendi ad habitũ, & professionem. Vnde nulla alia sequitur concessa ad hæc subindè facultas, nisi quæ in supradicto S. Congregationis decreto dignoscitur; in quo cum detur P. Vicario Generali facultas præeligendi induendos: Priori verò facultas admittendi ad habitum, & professionem, tota facultas quoad hæc videtur penes ipsum Priorem, non verò P. Vicarium Generalem, aut Prouinciales.

1067 Dicendum nihilominus posse tam P. V. Generalem, quam Prouinciales id munus præstare. Tum quia de iure communi tam Generalis, quam Prouinciales habent ius incorporandi in suis Religionibus, & Prouincijs. Roderic. *tom. 3. q. 9. art. 1.* Donat. *tom. 2. part. 2. tract.*

tract. 1. *q.* 1. *num.* 13. & *q.* 3. *num.* 1., & conformiter ad Concil. Trid. *sess.* 25. *de Regul. cap.* 16. quod in hac dispositione, *Superiores, Nouitios, quos habiles inuenerint, ad Professionem admittant,* dum loquitur de Superioribus in plurali, plures complectitur, hoc est, localem, & Superiorem maiorem. Bordon. *resol.* 54. *num.* 11. *& de profess. cap.* 9. *num.* 36. A Spiritu Sancto *tract.* 3. *disp.* 3. *num.* 132. & videtur deduci tum à Sixti V. *Constit.* 71. apud Cherub. incipien. *Cum de omnibus Ecclesiasticis*, tum ab alia Innocentij X. *Inter caetera*. Sub 17. *Decembr.* 1649. in quibus supponitur, tum Generales, tum Prouinciales huiusmodi facultate potiri. Tum de iure speciali; primò Religionis Augustinianæ vigore indulti Innocentij IV. vt in *Mari magn. Eremitarum.* §. 14. *&* 18. apud Empol. in *Bullar. Ordin. pag.* 335. dum Priori Generali, ac alijs Prouincialibus, ac alijs Conuentualibus Prioribus recipiendi ad Religionem Clericos, & laicos, liberos, & absolutos à sæculo fugientes, facultatem impartitus est; quod certè & PP. Vic. Generali, Prouincialibus, atque Prioribus nostræ Congregationis conuenit propter dicta *quodlib.* 5. *dub.* 21. Secundò, Congregationis nostræ ex concessione Clementis VIII. in Constit. *Decet Romanum Pontificem* sub. 5. *Nouembr.* 1599. apud Cherub. *tom.* 3. *constit.* 63. in qua explicitè P. V. Generali id conceditur per hæc verba, *Præterea è eisdem Vicario, & Fratribus, vt in ipsa Congregatione alios Nouitios recipere, & expleto Nouitiatus anno ad professionem etiam regularem admittere possint, licentiam concedimus.* Prouincialibus verò implicitè, cum & ipsi Fratres sint, nec per Prouincialatum desinant esse Fratres, eo modo quo nomine Monachorum venit etiam Abbas, qui per Abbatiam non desinit esse talis vt patet ex *cap. final. de Simon.* Bartol. *in l.* 4. *ff. de stipul. seru.* & cum alijs Barbos. *de appellatiu. verb. aur. appell.* 154. *num.* 1. Vnde priuilegium concessum Fratribus, siue Religiosis, aut Monachis, & Prælatis, hoc est Abbatibus, & Prouincialibus dicitur concessum. Roderic. *tom.* 3. *q.* 51. *art.* 11. Tamburin. *de iur. Abb. tom.* 1. *disp.* 16. *q.* 3. Gomez super. §. *final. regul. cancell. de expect. part.* 2. *ante fin.* Donat. *tom.* 1. *part.* 1. *tract.* 6. *q.* 19. *num.* 2.

1068 Et quoad P. V. Generalem additur, quod ad ipsum spectat dare licentiam Prioribus recipiendi tum ad habitum, tum ad professionem; & quod in eius nomine à Priore professiones recipiantur, vt infrà; quod est signum, quod & ipse possit idem præstare, cum non possit per alium, qui non potest per semetipsum. *l. Neque per se. C. de hered. instit.* Menoch. *de arbitr. cas.* 459. *per tot.* Nidus *de regul. iur. in* 6. *reg.* 67. *nu.* 18. & latè Murga. *ad Constit.* 2. *n.* 28. & supponitur in nostro Cæremoniali *lib.* 5. *cap.* 3. vbi habetur, quod quando professio emittitur in manu Prioris dicat qui eam emittit. *Promitto &c. tibi R. P. Priori nomine & vice Adm. R. P. V. Generalis.* Si verò in manu eiusdem P. V. Generalis, omittantur ea verba, & dicatur *Promitto &c. tibi Adm. R. P. V. Generali* (de qua re *dub. seq.*) ex quo item dignoscitur eum posse ad professionem admittere.

1069 Et quoad Prouinciales, item additur alia ratio: nempè, quod ipsi, cum habeant omnem auctoritatem, quam siuè ex iure, siuè ex priuilegijs habent aliarum Religionum Prouinciales, vt diximus *num.* 1041. vtroque titulo ea facultate gaudere debent: Ratione primi; quia hoc de iure competit Generalibus, & Prouincialibus, vt dictum est suprà; & insuper, quia cum recipere ad habitum de iure spectet ad Prouinciales, vt ex cit. Sixti V. Constitutione Passerinus *tom.* 3. *de statib. q.* 189. *art.* 10. *inspect.* 7. *num.* 299. maximè in Ordinibus Mendicantibus, & qui eis similes sunt, per Suarez *d. tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 10. *num.* 6. vbi, & hanc esse eorumdem Ordinum consuetudinem, ad eosdem etiam de iure spectabit recipere ad professionem, quia ad eos spectat secundum munus, ad quos primum, vt vidimus cum Suario, & Peyrin. *num.* 1042. Ratione secundi, quia facultas admittendi ad professionem fuit à Nicolao III. concessa Prouincialibus Ordinis Minorū, vt referunt Roderic. *eod. tom.* 3. *q.* 9. *art.* 1. & Mirand. *tom.* 1. *q.* 15. *art.* 1. *concl.* 4. Rursus, cum ex eodem principio, quod omni gaudeant auctoritate, qua fruuntur siue ex iure, siue ex priuilegijs aliarum Religionum Prouinciales, sequatur, quod possint in sua Prouincia quidquid in tota Congregatione P. V. Generalis, exceptis ijs, quæ specialiter reseruantur, sicuti Prouinciales aliarum Religionum, vt vidimus *num.* 1041. sequitur pariter, quod possint in suis respectiuè Prouincijs ad habitum & professionem admittere, sicuti potest P. V. Generalis in tota Congregatione.

1070 Nec obstant supradicta, & primò: Non Constitutiones, quia aliud est id posse Priorem ex vi illius dispositionis; & aliud id non posse Prouinciales; quamuis enim id his non competat ratione illius dispositionis, competit tamen aliundè ex dictis: quod si nominati non sunt, non ideò Prioribus collata ea facultas ad exclusionem Prouincialiū, eo modo quo per nominationem Priorum, nō nominato quoad hoc P. V. Generali, non intelligitur propterea ab ipsis Constitutionibus exclusus ipse P. V. Generalis à facultate recipiendi ad habitum, & professionem, cum illam habeat & à iure, & à præfato Clementis VIII. priuilegio. Præterquamquod, cum tunc non essent Prouinciales, non potest dici collata Prioribus talis facultas ad Prouincialium exclusionem, cum dispositiones non trahantur ad incognita: cum quo tamen stat, quod institutis Prouincialibus sit illis collata & hæc facultas in collatione omnis facultatis, quæ alijs Prouincialibus ex iure, & priuilegijs conuenit.

1071 Nec secundò: Decretum S. Congregationis, quia licet ibi detur Priori Nouitiatus facultas, vt facta præelectione induendorū à P. V. Generali, eos tunc, & non prius ad habitum recipiat, & transacto anno probationis,

ad

ad professionem; non propterea excluduntur ab huiusmodi munere, aut P.V. Generalis, aut Prouinciales, cum nullum verbum ibi sit inuenire, quod limitationem, aut taxationem ad solum Priorem inferat, aut exclusionem denotet alterius Superioris maioris. Nec verû est, quod per allegatam Innocentij X. Constitutionem fuerit sublata facultas Generalibus, Prouincialibus, & alijs Superioribus; sed solummodò suspensa. Nam postquam praecepit, quod fieret computatio omnium redditum, & eleemosinarum cuiuslibet Conuentus secûdum formam ibi praescriptam, subdit: *Intereà verò prohibemus, & interdicimus omnibus Capitulis &c. nec non Superioribus Generalibus, Prouincialibus, & localibus, ne ad habitum Religionis recipiant, nec iam receptos ad professionem admittant, donec scripturae praedictae, & praefixiones numeri familiae cuiuscumque Monasterij, ac Domus Regularis huiusmodi eidem Congregationi Cardinalium, & Praelatorum realiter, & cum effectu fuerint exhibitae, ac deindè memorati Superiores licentiam recipiendi ad habitum & professionem ab eadem Congregatione obtinuerint*: dictiones siquidem *intereà*, quae est limitatiua temporis intermedij. *l. Qui ad certum ff. locati*, & vltra illud tempus non protenditur. Surd. *cons. 460. nu. 68.* & *donec*, quae pariter est limitatiua, & restrictiua temporis, habetque naturam suspensiuam, vt colligitur ex *l. legatum ff. de annuis legat.* & notat Gloss. *verb. donec. in Clem. 1. de Censibus*. de quibus Barbosa in *diction. vsufrequ. diction. 93. n. 3.* & *diction. 173. nu. 1.* indicant, non fuisse Generalibus, & Prouincialibus sublatam praedictam facultatem, sed solummodò suspensam, *donec &c.* Et eum per subsequens decretum S. Congregationis, deputatis Conuentibus prò Nouitiatibus concessa fuerit nostrae Congregationi facultas recipiendi ad habitû, & professionem, rehabilitati, censentur illi Superiores, qui fuerant suspensi, vt indicant ea verba, *ac deindè memorati Superiores*, hoc est, Generales, Prouinciales, & Priores; & sic nullum ex capite Constitutionis Innocentianae argumentum: quin potiùs retorquendo, dicendum indè probari eisdem concessam facultatē.

1072 Quod si in praefato S. C. decreto specificatur Prior, hoc ideò factum, quia, cum tam P.V. Generalis vi Constitutionum *ead. part. 2. cap. 1. nu. 2.* quàm Prouinciales vi decretorum Capituli generalis nequeant ad hospitum euitandam molestiam in Conuentibus Nouitiatuum residere, & vt plurimùm aut Visitationum gratia per Congregationem, & Prouincias discurrant, aut alijs negotijs ad gubernium spectantibus occupentur, congruum erat, quod Prior Nouitiatus, in quo haec non militant, & qui semper ibi residet, ad hoc deputaretur: non verò, vt intelligeretur per hoc sublata eadem facultas ipsis P.V. Generali, aut Prouincialibus; quin potiùs dicendum & ipsis vigore etiam dicti decreti concessam, cum Prouincialis sit & ipse Superior localis Nouitiatus, sicut & omnium Conuentuum suae Prouinciae, vt dictum est *n. 1038.* quod idem dicendum de P.V. Generali, vt docet A Spiritu Sancto *tract. 3. disp. 2. n. 244.* habeantque vtrique immediatam iurisdictionem in quemcumque Conuentum Prouinciae, vel Congregationis respectiuè. Suarez *de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 2. nu. 15.* & quia omnis facultas dispersa in inferioribus Praelatis perfectiori modo reperitur de iure collecta in maioribus, nisi sit specialiter aliquid prohibitum, vt vidimus *d. n. 1038.* & facultas collata Praelatis Regularibus intelligitur communicata ordine hierarchico. Roderic. *tom. 1. q. 17. art. 6. & 7.* Mirand. *tom. 1. q. 13. art. 6.* vnde est, quod priuilegium concessum Praelato inferiori, seu Conuentuali, censetur concessum & Praelato Superiori, Generali nempè, & Prouinciali. Suarez *d. lib. 2. cap. 22. n. 2.* & Lezan. *tom. 1. part. 1. cap. 18. n. 3.* & *part. 2. cap. 12. n. 7.* & quidquid possunt inferiores Praelati, possunt & Superiores. Suarez *ibid. cap. 2. nu. 18. in fin.* Donat. *tom. 1. part. 1. tract. 10. q. 2. nu. 5.* Bordon. *resol. 66. n. 13.* vbi, quod facultas data à Papa inferiori Praelato, non priuando Praelatum Superiorem, si eamdem habeat quouis titulo, intelligenda est illi collata cumulatiuè, & non priuatiuè quoad Praelatum Superiorem, vt in casu nostri decreti, in quo nullum verbum, per quod deduci possit priuatos hac facultate Superiores maiores, quibus aliàs ipsa competit, vt probauimus; & in terminis professionis idem clariùs docet in tractatu speciali de profess. impress. *Mediolan. de 1635. cap. 3. q. 13.* vbi ad hoc quaesitum *An in illis Religionibus, in quibus de iure speciali, aut consuetudine approbata spectat ad immediatum Conuentus Superiorem recipere ad professionem nulla mentione facta de Superioribus maioribus, possint hi maiores recipere ad professionem etiam contrà voluntatem localis, accedente tamen consensu Fratrum illius Conuentus?* Respondet. *Posse, quia ex eo quod iure speciali simul & communi spectat ad localem, non inde tamen infertur, hanc facultatem maioribus esse sublatam: quia omnis potestas existens in minori, cumulatiuè, & eminenter supponitur in Praelato maiore; vnde Generales habent in se omnem eam potestatem, quam habent Prouinciales, & hi cum Generali eam totam; quam habent locales*; Quae sunt omninò ad rem nostri decreti.

1073 Amplianda sunt insuper haec quoad Suppriorem, quod scilicet, & ipse valeat ad habitum, & professionem, in absentia tamen Prioris, vel in casu mortis eiusdem, recipere; Sicut & ad Vicarium electum à Priore prò tempore suae absentiae; & ad Vicarium electum à Conuentu in casu mortis Prioris. Quoad Suppriorem in praedictis casibus, quia per Constitutiones *part. 3. cap. 7. num. 10.* ob Prioris mortem ad ipsum totum gubernium Conuentus deuoluitur vsque ad tempus Definitorij; sicuti ad eumdem Suppriorem, vt *ibid. cap. 10. num. 3.* in casu absentiae Prioris, nisi à Priore ipso alius praeficiatur Conuentui Vicarius; & ità propter dictam rationem Tamburin. *de iur. Abb. tom. 3. disp. 6. q. 14. nu. 3.* Donat. *tom. 2. part. 2.*

tract.

tract. 1. *q.* 2. *num.* 12. Passerin. *d. art.* 10. *inspect.* 7. *num.* 319. Quoad Vicarium electum à Priore, quia, cum per Constitutiones *d. cap.* 7. *num.* 4. & *cap.* 10. *num.* 3. possit ab eo in sua absentia quis præfici, supponitur præfici cum eadem auctoritate, quam habet ipse Prior; nam subrogatus, siue substitutus habet omnem iurisdictionem, & auctoritatem, quam habet is, cui substituitur, & subrogatur Gloss. *cap. eccles.* 1. *de sequestrat. verb. successerunt.* Nauarr. *lib.* 3. *cons. tit. de Regul. cons.* 76. *num.* 6., & habetur ex *Regul.* 46. *de Regul. iur. in* 6. & ità Portell. *in Dub. Regul. verb. Prouincialis.* in *addit. num.* 5. & Bordon *resol.* 57. *num,* 113. Et tandem quoad Vicarium electum à Capitulo ob mortem Prioris, (vt permittitur à Constitutionibus *eod. cap.* 7. *num.* 10. in casu quod Conuentus Suppriorem non habeat) tum ob eandem rationem subrogationis, tum quia cum sit Vicarius in capite est verus Prælatus ordinarius. Roderic. *tom.* 1. *q.* 12. *art.* 6. Portell. *ibid. verb. Vicarius in capite num.* 1. & ea omnia potest, quæ alij Prælati immediati Conuentus, vt notat Lezan. *tom.* 1. *part.* 2. *cap.* 13. *num.* 39. *&* *tom.* 2. *verb. Vicarij num.* 7.

1074 Ex quibus sequitur, hanc facultatem esse alteri delegabilem, cum possit facultatem suam delegare qui ex officio suo, seu qui auctoritate ordinaria agit, *cap. inter cætera de off. ord. cap. cum Episcopus. tit. eod. in* 6. Sanchez *de Matrim. lib.* 3. *disp.* 31. *num.* 6. & etiam quia commissarius ex priuilegio perpetuo potest alteri suas vices committere. Suarez *de relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 22. *num.* 8. Lezan. *tom,* 1. *part.* 1. *cap.* 18. *num.* 4. & in terminis facultatis admittendi ad professionem, quod possit delegari, clarus est textus *in cap. ad Apostolicam de Regular.* & ibi Fagnanus *num.* 18. & in *cap. Insinuante. Qui cler. vel. vouen. num.* 18. & Rot. *in antiquis, decis.* 4. *de Regul.* vbi dictum, professionem fieri posse in manibus Abbatis, vel alterius ab Abbate potestatem habentis. Et ità docent Cuchus *lib.* 3. *instit. maior. tit.* 1. *de Regul. num.* 54. de Vecchijs *disp.* 12. *dub.* 1. *num.* 17. Tamburin. *d. tom.* 3. *disp.* 6. *q.* 18. *num.* 1. Bordon. *resol.* 57. *num.* 29. *&* *num.* 114. *&* *de profess. cap.* 16. *num.* 10. Lezan. *d. part.* 1. *cap.* 2. *num.* 25. Caramuel. *in Regul. S. Benedicti num.* 510. Passerin. *d. art.* 10. *inspect.* 7. *nu.* 320. Diana *coordinat. tom.* 7. *tract.* 1. *resol.* 177. vbi quod si forte Prior impeditus ea die, qua quis ad professionem debet admitti, nequeat id ipse præstare, poterit Supprior de eius commissione talem professionem recipere.

DVBIVM VIII.

De licentia ad professionem requisita.

1075 NEminem ad habitum, vel professionem sine P. Vicarij Generalis licentia recipi posse sic *part.* 3. *cap.* 3. *num.* 2. disponunt Constitutiones: *Nemo absque illius venia habitu nostro iniui, aut profiteri poterit,* vt in simili de sua Religione tradit Donatus *tom.* 2. *part.* 2. *tract.* 1. *q.* 5. *num.* 2. Quia verò super hoc difficultatum fuit aliàs, saltem respectu admissionis ad professionem; ideò rem in præsenti examinare non omittam. In supracit. S. Congregationis decreto super facultate recipiendi Nouitios, sic dispositum legitur: *Moxque prælectorum nomina mittat* (idest P. Vic. Generalis) *ad Priorem Nouitiatus, qui tunc demùm, & non priùs eosdem prælectos ad habitum probationis suscipiat, & anno elapso, si eos habiles inuenerit, ad professionem admittat;* Hinc deducebant aliqui, P. V. Generalis esse seligere admittendos ad habitum, & eorum nomina mittendi ad Priorem, quod licentiam importat eos ad habitum recipiendi: munus verò Prioris esse, admittere, & completo probationis anno ad professionem recipere; & sic facta ea prælectione, functum fuisse suo munere P. V. Generalem; nec indigere Priorem alia eius licentia prò eis ad professionem recipiendis eo ipso, quod ipsi sit facultas, vt elapso probationis anno ad professionem recipiat nullo facto verbo de prædicta licentia P. V. Generalis, quia si fuisset necessaria, non eam omisisset S. Congregatio; nec à nobis requirendum, quod lex non requirit.

1076 Attamen à verò longe aberrarunt. Ex eo enim, quod in decreto datur Priori talis facultas, non benè infertur, ergò nõ necessaria P. V. Generalis licentia. Etiam in Cõstitutionibus nostris *part.* 2. *cap.* 3. *num.* 1. datur eidem Priori hæc facultas: quin præcipitur illi quod Nouitios *expleto probationis anno professionem solemnem emittere faciat;* & tamen nemo dixerit ad hoc P. V. Generalis licentiam non requiri; cũ, vt vidimus, statuatur in *d. cap.* 2. *n.* 2. quod *nemo absque eius venia possit profiteri.* Sicuti ergò Constitutiones, dum Priori præcipiunt, quod ad professionem transacto probationis anno Nouitios recipiat, intelliguntur saluis requisitis, seu supposita licentia P. V. Generalis; sic & decretum præfatum. Et probo, quia in ipso decreto imediatè ad hanc facultatem Priori tributam, sequitur hæc clausula: *seruataque forma sacrorum Canonum Concilij Tridenti. Constitutionum Apostolicarum, & præcipue decretorum S. M. Clementis VIII. nec non statutorum prædictæ Congregationis,* nomine quorum veniunt Constitutiones, vt ex finali derogatoria, *Non obstantibus dictæ Congregationis statutis,* nempè Constitutionibus: quæ Clausula, vt diximus *num.* 1059. intelligenda est in reliquis, si quæ sunt. Ergò admittere nequit quem Prior ad professionem sine P. V. G. licentia, quæ in nostris Constitutionibus præscribitur. Nec attendendum, quod ibi licentia non exprimatur, quia sicuti ex eo, quod iuxtà hoc S. Congregationis decretum debeat in reliquis obseruari forma nostrarum Constitutionum, approbantur ter in anno probationis Nouitij, vt Constitutiones ipsę statuunt, & iudicium de eorum habilitate fit à Capitulo, non obstante, quod de hisce approbationibus in

præ-

præfato decreto nullâ fit mentio; & Priori videatur remissum dictæ habilitatis iudicium, & *quos habiles inueneris*, prout *ibi*. Ità ex eo, quod Prior debeat io reliquis obseruare formã Constitutiooum, debet obtinere P.V. Generalis licentiam à Constitutionibus requisitam, noo obstante, quod ipsum decretum de hac licētia oon loquatur, & dicat quod ipse elapso probationis anno eos ad professionẽ admittat.

1077 Non est tamen censendum, necessariò requiri eius licentiam pro admissione tum ad habitum, tum ad professionem, quod omninò debeat ab ipso immediatè prodire: quia suam facultatem potest alteri delegare, vt suo loco dicetur, & constat ex dictis hic *num.* 1074. vbi vidimus facultatem admittendi ad professionem esse delegabilem; adeòque & facultatem concedendi licentiam; & à simili de licentia Episcopi requisita à Concilio Triden. *sess.* 25. *cap.* 16. *de Regul.* ad validitatem renunciationum, & obligatiooum Nouitiorum, quam tamen delegari posse tradunt Sanchez *in præcept. lib.* 7. *cap.* 5. *num.* 73. Barbos. *de potest. Episc. allegat.* 99. *num.* 9. A S. Fausto *d. lib.* 5. *q.* 199. Peregrin. *in comment. ad Constit. Cleric. Regul. part.* 2. *cap.* 1. *litt. C.* §. 9.

1078 Posita autem huius necessitate liceotiæ quæritur; an, si à Priore quis sioe prædicta licentia ad professionem admitteretur, esset valida, nec ne? Anceps fui quondam. Nunc pro validitate sentio; cum etsi prohibeatur professio sine dicta licentia, nullibi tamen eam irritari inueniam; habet enim locum hic axioma, quod multa facta teneant, quæ fieri prohibentur. *cap. ad Apostolicam, de Regul. l. Patre furioso, ff. de his quæ sunt sui, vel alieni iur.* Roman. *cons.* 215. *nu.* 5. Thusc. *litt.* I. *concl.* 12. eo modo, quo simplex ioterdictum, seu prohibitio sine tali irritante decreto expresso, aut implicito non irritat sponsalia, nec matrimooium contractum, per Saochez *lib.* 7. *de Matrim. disp.* 2. *à num.* 9. valet siquidem argumentum à Matrimonio carnali ad spirituale, quale est professio, vt ex multis text. Vecchius *disp.* 12. *dub.* 1. *num.* 6. Et ita resoluunt Sanchez *in Decal. lib.* 5. *cap.* 4. *n.* 71. *in fin.* Portell. *in respons. part.* 2. *cas.* 64. *per tot.* Bordon. *resol.* 8. *num.* 8. *& tom.* 5. *de profess. cap.* 3. *num.* 18. *& cap.* 17. *à num.* 12. *& seq.* Lezan. *tom.* 2. *verb. Nouitij nu.* 16. *& tom.* 4. *consult.* 14. *à nu.* 16. & in similisuæ Religionis statuto Antonius à Sp. S. *tract.* 3. *disp.* 3. *num.* 49. dum professionem sine Prouincialis licentia à suis Constitutionibus *p.* 2. *cap.* 2. *n.* 9. requisita emissã valere tenet.

1079 Confirmatur, quia ex communi DD. consensu approbante etiam S. Congregatione, professiones factæ contrà statuta Religiooum, in quibus præcipitur, ne aliqui recipiantur ad professionem nisi in ætate v.g. 18. annorum, factæ scilicet ad normam Concilij Triden. post completum decimum sextum, validæ suot, si in ipsis statutis non adsit clausula tales professiones expresse irritans. Roderic. *tom.* 3. *q.* 17. *art.* 20. Sanchez *d. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 3. 5. *&* 6. Mirand. *tom.* 1. *q.* 24. *art.* 2. Portell. *in Dub. Regul. verb. Professio. num.* 14. & fusè Peyrin. *de Prælat. q.* 3. *cap.* 1. §. 6. *per tot.* Bordon. *de profess. cap.* 7. *à num.* 25. *& seq.* Lezan. *d. consult.* 4. *à nu.* 5. *& seq.* Angel. Pistach. *tom.* 1. *de vot. tract.* 3. *cap.* 8. *n.* 35. Ergò validæ erunt & emissæ sioe supradicta licentia propter eamdem ratiooem ob defectum scilicet decreti irritantis.

1080 Sed contra est, quod gesta sine licentia requisita oullius momenti sunt. *Auth. licentia. C. de Episc. & Cler. l. si quis mihi §. iussum. ff. de acquir. hered.* Tiraquell. post leges connubiales, *glos.* 6. *num.* 7. & quod actus gestus contrà legis prohibitionem est ipso iure nullus, quamuis lex oon procedat vlterius ad irritationem actus. ex *l. Non dubium, C. de legibus.* Bartol. & DD. ibi. Fagnanus in *cap. Etsi vnanimiter de postuland. Prælat. num.* 5. vbi dicit hanc legem canooizatam io *cap. Imperiali.* 25. *q.* 2. & concorditer ad vulgatam, & adductam iuris regulam, *quæ contrà ius fiunt, pro infectis habentur*; quia item fit, quod lex, seu statutum aliquid prohibens fieri, reddat actum cootra ius factum, nullum: quamuis eadem lex, ius, seu statutum post prohibitionem actum expresse non annullet, vt eruditè Nidus *in comment. ad regul. iur. in* 6. *reg.* 64. *à num.* 10. & Barbos. *in axiom.* 12. *n.* 26. vbi multos adducunt; vnde sequitur, talem professionem sine prædicta licentia prohibitam nullius esse valoris.

1081 Respondetur tamen in iure Canonico actus contra legem prohibentem non censeri oullos, nisi adsit decretum irritans, vt latè Passerinus de *elect. canonic. cap.* 9. *q.* 1. *à num.* 3. & de *stat ib. tom.* 2. *q.* 187. *art.* 4. *num.* 1227. *fin. &* 1228. & Iacob. Pignatell. *Consult. Canonic. tom.* 4. *cons.* 218. *num.* 3. *& seq.* vbi de simili licentia Generalis, vel Prouincialis requisita à decretis S. Congregationis Concilij de *celebrat. missar.* valere scilicet acceptationem oneris perpetui Missarum sine ea licentia, quia ibi non est decretum irritans. Et in puncto professionum non admitti nullitatem, nisi lex prohibens fulciatur decreto irritante, vt præter adductos *nu.* 1078. Diana *tom.* 7. *tract.* 1. *resol.* 159. *num* 6.

1082 Hinc instatur. Verba prohibitionis sunt hæc: *Nemo absque illius venia profiteri poterit*. Sed dictio *absque* importat quod actus aliter factus non valeat Barbos. de *diction. vsufreq. diction.* 321. *num.* 2. Item quando à lege quid per verbum *non potest* prohibetur, tunc inualiditas actus importatur, cum potestas, quæ fundamentum est valoris actus, per talia verba auferatur, vt voluot Bart. *in l. cum lex ff. de fideiussoribus. & in l. vlt. num.* 6. *ff. de ferijs.* & Felin. in *cap. cum dilecta. de rescriptis in* 6. *verbo septimum signum.* & latè Tiraquell. *in l. vlt. connub. gloss.* 4. *per tot.* eruditè etiam Fagnanus in *d. cap. Etsi vnanimiter num.* 6. vbi quod verbum, *potest*, negatiuè conceptum priuat potentia, & inficit actum ipso iure. ex Gloss. in *cap. Beneficium de Regul. iur. in* 6. & fusè in *cap. Causam. de elect. à num.* 21. & in cap. *Porrectum. de Regular. num.* 50., vbi quod & necessitatem importat, & omninò actum reddit nullum. Barbos. *diction.*

268.*num.3.* cum DD. ad satietatem ibi allegatis ergo &c. Item quando prohibitio est de re &c. cuius potestas pendet à lege, vel Principe; tunc per prohibitionem per verbum *non possit* censetur limitata potestas, ità vt actus aliter factus sit inualidus. Suarez de *leg.lib.5. cap. 31. num.* 14. quem sequuntur Lezan. *tom. 2. verb. Leges Regularium num.*47. & Cotonus *lib.* 1. *controu.*1. *cap.*5. *num.* 116. Sed in nostro casu prohibitio admittendi ad professionem per verbũ, *non poterit*, est de re, cuius potestas datur Priori ab ipsis Constitutionibus; ergò quando dicitur, *Nemo poterit absque P.V.G. venia profiteri*, limitata est illi per talem prohibitionem potestas; adeòque actus contra talem prohibitionem erit inualidus.

1083 Vrgetur primò ex decreto S. Congregationis; dum enim ibi datur Priori potestas admittendi ad professionem, additur, *seruata tamen forma* nostrorum *Statutorum*, seu Constitutionum: quo fit quod licentia P. V. G. per Constitutiones requisita sit saltem post huiusmodi decretum constituta pro forma; deficiente autem forma actum nullum esse nemini dubium iuxtà allegat. à Barbos. *axiom.* 12. *nu.* 24. & *axiom.*100. *num.*3. ergò &c. Vrgetur secundò, quia dicta prohibitio reperitur in *cap. de officio*, & *auctoritate Vicarij Generalis*; quo dignoscitur Prioris facultatem limitatam hoc est sine licentia eius, qui habet auctoritatem admittendi ad professionem, nullam esse.

1084 Verum & his respondetur professionem nõ reddi nullam ex clausula illa *non potest* primò, quia non semper verum est, quod ipsa priuet potentia vt notant ipse Fagnan. in *d. cap. causam de elect. num.*32. Anton. à Spiritu S. *tract.* 5. *disp.*1. *num.*9. & fusè Suarez *d. cap.*31. *lib.*5. *de leg. num.* 13. & tunc solummodò sortitur hunc effectum, vbi actus pendet tantum à potestate legislatoris: non verò vbi aliàs potest fieri ab inferiore; hoc enim casu non aufertur per ly *non potest* potentia ab inferiore, nec per consequens inualidatur actus: in quo sensu clarè locuti sunt Suarez, Lezana, Cotonus *locis sup.* adducti sub. *n.* 1082. & cum multis docet Bonacina de *leg. disp.*1. *q.*1. *punct.*7. §.5. *n.*17. admittere autem ad professionem iam competit Priori, tum de iure cõmuni, vt diximus *n.*1064. tum de iure speciali tam Religionis Eremitanę prout *n.*1067. quam Congregationis nostræ ex priuilegio Clem. VIII. prout *d. nu.* 1067. & ex dispositione nostrarum Constitutionum *part.*2. *cap.*3. vt pariter dictum est *n.*1065. Vnde sequitur per eam clausulam *non potest* nec priuari potẽtia Priorem, nec professionem reddi nullã.

1085 Secundò, quia talis clausula non habet per se anullare, seu irritare actum, cum per legem prohibentem tunc irritari dicatur, quãdo non solum actus prohibetur, sed etiam per eam prohibitionem impeditur effectus talis actus, vt Suarez de *leg. lib.*5 *cap.*27. *n.*6. Diana *d. resol.*159. *n.*12. Coton. *controuers.* 1. *de leg. script. cap.*5. *n.*117. *vers. melius ergò.* Quod non apparet in dicta simplici Constitutionum prohibitione: *Nemo sine eius venia profiteri poterit*, & patet ex *cap. Religiosus de testam. & vltim. volunt. in* 6. licet enim ibi caueatur, *Religiosus executor ab aliquo in sua vltima voluntate deputatus, non potest, cum velle, vel nolle non habeat huiusmodi officium suscipere, vel exequi nisi à Superiore suo petita super hoc licentia*, per clausulam *non potest* non irritatur, aut inualidatur huiusmodi executio sine dicta licentia iuxtà Lezan. *tom.*2. *verb. Testamentum. n.*4. eo quia vltrà prohibitionem non proceditur ad irritationem. Diana *coordinat. tom. 6. tract.*9. *resol.*25. *n.*2.

1086 Confirmatur etiam ex Constitutionibus, quia eodem modo in ipsis prohibetur admissio ad professionem sine P.V.G. licẽtia, quo sine ipsa prohibentur promotio ad Sacros Ordines & alia. *Nemo* (*part.*3. *cap.*3.) *absque illius venia habitu nostro indui, profiteri, ad Sacros Ordines promoueri, de vno ad aliud Monasterium transferri, Confessarij, aut Concionatoris, aut Lectoris ordinarij officio fungi poterit*: Sed non irritatur propterea promotio ad Sacros Ordines si sine eius licentia contingat; ergò neque admissio ad professionem, cum vna determinatio respiciens plura determinabilia, debeat illa æqualiter determinare ex *l. quamuis. C. de impub. l. Iam hoc iure. §. fin. ff. de vulgar. sext. in l. fin.* & ibi Bart. *C. de senten.* Dec. in *cap. Nouit n.*56. *de Iudic.* Fagnan. in *cap. causam n.*34. *de elect.* Nec satis est dicere diuersam esse rationem de promotione ad Sacros Ordines, ac de professione sine licentia, ex eo quod Sacri Ordines habeant originem ab institutione diuina: professio vero ab institutione humanæ legis; & sic illam promotionem non irritari ex defectu licentiæ, sed valere ob indelebilitatem caracteris, vt obseruat Nidus in *Comment. ad Regul. Iur. in 6. regul.*64. *n.* 36. & 37. non autem professionem, quæ vtpote potestatis humanæ potuit ad dictam licentiam arctari, ità vt sine illa reddatur nulla. Non inquam satis, quia si clausula illa: *Nemo absque illius venia poterit*, quæ determinat omnia illa determinabilia esset irritatoria, ita vt inferret professionis nullitatem; licet non esset irritatoria ordinationis, inferret saltem suspensionem ab Ordinis exercitio, ac si irrita, & nulla fuisset ordinatio, iuxta explicationem Iacobi Pignatell. *tom.*1 *consult. Canonic. consult.*180. *n.*18. quod nullibi cautum reperitur quoad sine huiusmodi licentia promotos; ex quo sequitur clausulam illam, *nemo poterit*, non esse irritatoriam, & nec per eam annullari professionem.

1087 Pro omnium ergò solutione dicimus licentiam ibi requisitam non esse de forma, intellige substantiali, sed de solemnitate, tum quia nõ declaratur de forma requiri. Paserin. *de statibus tom.* 2. *q.* 187. *art.*4. *num.* 1228. tum quia non additur decretum irritans, sine quo, dum supponitur in Priore potestas admittendi ad professionem, vt vidimus *num.* 1065. noua solemnitas, seu licentia addita in *d. cap.* 3. *p.* 3. est forma accidentalis, vt latè Suarez *de leg. lib.* 3. *cap.* 31. *num.* 10. Et ideo defectu licentiæ non reddi nullam professionem, cum ommis-

ommissio formæ accidentalis non inficiat actû, per *text. in cap. Dilectus. de præben.* & *l.* 1. *t. de appell.* Portell. *dict. cas.* 64. *num.* 5. Palaus. *tom.* 1. *tract.* 3. *disp.* 2. *punct.* 9. *num.* 2. Lezan. *d. tom.* 2. *verb. leges Regular. num.* 46. & *consult.* 5. *num.* 16. præter Antonium à Spiritu S. *loc. sup.* & alios apud Dianam. *dict. tom.* 7. *tract.* 2. *resol. vnic. num.* 21.

1088 Nec amplius euincunt verba decreti; *Seruata forma Statutorum* siue Constitutionum *Congregationis*; tantum enim abest, quod indè licentia P. V. G. ad professionem requisita transferit ad esse formæ substantialis, quod (præter alia, quæ possunt dici) potius ex eo, quod seruandæ sint Constitutiones, confirmetur in esse puræ solemnitatis, & formæ accidentalis, qualis est ex dictis vigore Constitutionum. Illud verò de dicta prohibitione in *cap. de auctoritate P. V. G.* bene sustinetur per hoc, quod de eius licentia emittendæ sint professiones, & sine ea emitti non debeant; nec nouum est in iure quod *non potest* accipiatur quandoque pro non debet, iuxtà *cap. Nisi cum pridem.* §. *personæ verò. de Renunc.* & notat ibi Gloss. *verb. non potuerunt* Fagnan. in *d. cap. Causam. de elect. nu.* 30. Sed non indè infertur actus irritatio, & sensus est solum, quod sine dicta licentia non sit licita admisio per *cap. Beneficium Ecclesiasticum. de regul. iur. in* 6. *reg.* 1. vbi Nidus *nu.* 4.

1089 Obijci adhuc potest. Professionem emittendam, & acceptandam esse nomine P. V. Generalis, vt dicetur *dub. seq.* ergò inualidè sine eius licentia. Sed respondetur, negando consequentiam; quia ad hoc, vt emittatur nomine alicuius Prælati maioris, sufficit, quod ita in forma a lege statuta præscribatur, vt patet in PP. Calceatis, qui omnes, & vbique emittere eam debent in nomine P. Generalis; non quia ad hoc eius specialis licentia accedat, cum etiam de licentia Prouincialium in Conuentibus saltem non generalibus admittantur ad professionem Nouitij; nec fit credibile, quod à degentibus in Indijs talis licentia expectanda sit; sed quia ità præscribitur in forma prò eorum professionibus à Sede Apostolica approbata; & sic emittere professionem in nomine alicuius Prælati Superioris, non trahit secum necessitatem specialis licentiæ eiusdem; adeòque neque inualiditatem professionis sine tali licentia.

1090 Concludo ergò: requiri, vt iam probatum est, P. V. Generalis licentiam prò admissione ad professionem, & non esse per decretum S. Congregationis illi derogatum, & posse puniri dolosè contrafacientes; sed non taliter requiri, quod debeat censeri inualida professio, si sine ipsa fiat, cum in Constitutionibus, quæ quoad hoc per decretum seruandæ sunt, non adsit decretum irritans, nec importetur per verbum *non potest*, vt vidimus. Ad cuius corroborationem addo, primò: talem esse obseruantiam, & communem intelligentiam Congregationis, per quam dignoscitur, an lex prohibens annullet actum nec ne; vt benè Præposit. *in p.* 2. *D. Thom. q.* 95. *disp.* 3. *dub.* 8. *n.* 50. Diana *d. resol.* 159. *nu.* 12. & *tract.* 2. *de singul. milit. n.* 39. & Cotonus. *ibid. d. num.* 117. cum professiones emissæ, à quodam Priore sine huiusmodi licentia non fuerint declaratæ inualidæ; & vlteriùs sæpè professiones emittantur in Congregatione tempore Sedis vacantis, & eo tempore, quod decurrit ab electione noui V. Generalis ad diem notitiæ eius electionis: quo casu quandoque nullius Vicarij Generalis interuenit licentia, quæ tamen non censentur inualidæ, nec irritantur.

1091 Addo secundò: in *cap. si vir, & uxor.* 27. *q.* 1. præcipi *Vt si vir, & uxor prò sola religiosa vita diuertere inter se consenserint, nullatenus sine Episcopi consensu, hoc est, licentia id fiat*; & tamen professionem emissam sine ea licentia valere, vt notat Fagnan. *in cap. Qui Presbyterum. n.* 82. *de pænit. & remiss.* non obstante prohibitione cum dictione *nullatenùs*, quæ decretum irritans continet, & ipso iure irritat actum per allegatos à Barbos. *diction.* 226. valere inquàm ea ratione, quod multa facta teneant, quæ fieri prohibentur. Et sic à fortiori validas censendas fine P. V. Generalis licentia emissas, cum in Constitutionum prohibitione non appareat decretum irritans.

1092 Et, vt quoad hoc omnis dubietas tollatur, saltem est res dubia, an prohibitio Constitutionis per verbum *non poterit* inferat inualiditatem actus, vel solum ipsum non licere. Et stante hoc dubio, omninò dicendū valere professiones sine tali licētia factas, quia in materia professionum in dubio præsumendum de validitate: Rot. *decis.* 1361. *n.* 7. *coràm Card. Seraphin.* & cum pluribus Barthol. de Vecch. *disp.* 13. *dub.* 12. *n.* 22. Sanchez *de matrim. lib.* 7. *disp.* 37. *n.* 12. *ad fin.* Tamburin. *de iur. Abb. tom.* 3. *disp.* 6. *q.* 16. *n.* 16. Peyrin. de *Prælat. q.* 3. *c.* 1. *n.* 140. latè Lezan. *tom.* 4. *consult.* 5. *à num.* 2. *ad* 8. vbi iura, & DD. & *consult.* 8. *n.* 5. & *consult.* 14. *n.* 2. 3. & 4. & *consult.* 27. *n.* 14. & 15. Fagnan. *in d. cap. Qui Presbyt. n.* 102. Bordon. *tom.* 5. *de profess. cap.* 18. *n.* 32.

DVBIVM IX.

De forma professionis Eremitarum S. Augustini.

1093 Forma professionis, quam PP. mei Calceati emittunt, hæc est, quam refert & Bordonus *resol.* 92. *form.* 12. *In nomine D. N. I. C. benedicti. Amen. Anno Natiuitatis eiusdem millesimo &c. die &c. mensis &c. Ego F. N. filius N. N. de Ciuitate &c. Parochiæ &c. facio professionem, & promitto Obedientiā Deo Omnipotenti, & B. Mariæ semper Virgini, & B. P. Augustino, & tibi R. P. Fratri N. de N. Priori &c. nomine, & vice R. P. Magistri N. de N. Prioris Generalis Ordinis Fratrū Eremitarum S. Augustini, & Successorum eius canonicè intrantium, & viuere sine proprio, & in Castitate secundum hanc Regulam eiusdem P. N. Augustini vsque ad mortem.* Et est conformis formæ

 pro-

professionis, quam in prima vnione Ordinis, seu Fratrum Lombardiæ, & Romaniolæ obseruari mandauit Innocentius IV. in sua Constitutione *Admonet nos* sub 17. *Kalend. Maij* 1252. apud Empol. in *Bullar. Ordin. pag.* 180. §. 18. & quam in toto Ordine sub excommunicationis pœna obseruari pariter mandauit Iulius III. in altera incipien. *Ex debito Pastoralis Officij*, sub die 30. *Ianuarij* 1551. apud eumdem Empol. *pag.* 217. §. 10. prout testatus est etiam Card. Marcellus Ceruinus in sua præfatione ad Constitutiones de 1551. impressas.

1094 Sub eadem professi sunt & PP. nostri in Congregationis exordio ante Superintendētis Apostolici deputationem: post quem mutata est, & adiecto quarto humilitatis voto, sub nomine P. V. Generalis ab omnibus, qui tunc in Congregatione erant, iterum emissa est, & vsque ad hanc diem emittitur, vt insinuatum est *n.* 409. Vnde orta super hoc controuersia, conquerentibus scilicet PP. Calceatis, quod à nobis non seruaretur forma consueta in Ordine, & non emitterentur professiones nomine P. Generalis; & à S. M. Paulo Papa V. Cardinalibus Saulio, Verallo, & Lancelloto recommissa, vt insinuauimus *n.* 943. & audita eorum relatione, declarauit idem Summus Pontifex validas fuisse, & esse sub nostra forma, quam Apostolicam appellat, professiones; expedito insuper Breui, quo in forma specifica confirmauit Constitutiones; de quibus omnibus sic testatus est ipse Card. Saulius, vt ex Archiuio nostro Romano:

Antonius Cardinalis Saulius totius Augustiniani Ordinis Protector.

CVM iam pridem Procurator Generalis Conuentualium Ordinis S. Augustini fel. record. Papam Paulum. V. supplicasset pro accommodanda forma emittendi professionem in Congregatione Discalceatorum eiusdem Ordinis, quam asserebat emitti in manibus Vic. Generalis eiusdem Congregationis, non verò P. Generalis totius Religionis in hunc sequentem modum. Ego N. facio meam professionem, & promitto obedientiam, castitatem, & paupertatem Deo Patri Omnipotenti, S. Augustino, ac tibi P. Vicario Generali N., & omnibus successoribus tuis canonicè intrantibus. Insuper promitto, me neque directè, neque indirectè prætensurum aliquod officium &c. ac etiam pro moderatione Constitutionum Discalceatorum 3. p. cap. 5. vbi auctoritas P. Generalis in hunc modum per sequentia verba limitatur: Reuerendiss. P. Generalis totius Ordinis S. P. Augustini in fine cuiuslibet sexennij personaliter tantum, & cum interuentu, & consensu primi Definitoris eiusdem Congregationis, & non alias, nec vllo alio tempore prædictam Congregationem Discalceatorum visitare &c. Sanctissimus D. totum hoc negotium nobis remisit, vt simul cum Illustriss. DD. CC. Verallo, ac b. m. Lancelloto, auditis partibus rem totam discuteremus, ac nostræ discussionis ipsi sanctissimo relationem faceremus. Pro parte Conuentualium nobis expositum fuit prædictam formam profitendi Discalceatorum esse contrà Bullam Iulij III. sub pœna excommunicationis, & nullitatis, ordinantem professiones in toto Ordine fieri P. Generali: nec non exemptionem in prædicta Constitutione contentam esse directè contrà Bullas Iulij II. & III. Leonis X. ac Gregorij XIII. aliorumque Pontificum expressè derogantes quibuscumque futuris impetrationibus contrà Regulam, aut Constitutiones prædicti Ordinis.

Ex aduerso autem pro parte Discalceatorum responsum fuit fel. record. Clementem VIII. motu proprio, ac certa scientia prædictorum Reformatorum Apostolicum Superintendentem constituisse P. Petrū à Matre Dei Carmelitanum Discalceatum cum auctoritate reformandi Constitutiones, ac introducendi regularem obseruantiam, non obstantibus quibuscumque in contrarium Apostolicis Constitutionibus, quam auctoritatem Papa Paulus V. alio Breui similiter confirmauit; ac sic prædictum P. omnes professos Congregationis prædictæ, qui anteà P. Generali professi fuerant, Vicario Generali Congregationis denuò profiteri mandasse addito quarto humilitatis voto; sicque Congregationem à libera, & absoluta obedientia Generalis separasse: nolentes verò dictam separationem, neque acceptantes nouum profitendi modum, ad Conuentuales remisisse; Sicque pro Regulari obseruantia introducenda in his præsentibus Constitutionibus reformatis prædictam exemptionē à P. Generali ordinasse, & apposuisse, nouamque prædictam formam profitendi soli Vicario per totum nouennium, in quo vsque ad suum obitum Superintendentis officium obiuit, introduxisse, & obseruasse, eamque perpetuò obseruandam dictis Fratribus Discalceatis tradidisse (quas Constitutiones, & quam formam profitendi post eius mortem huc usque duodecim ferè annis Congregatio prædicta obseruauit) & pro maiori validitate, ac securitate dictæ formæ profitendi Clementem VIII. per Breue speciale, ac ex certa scientia licentiam concessisse Vicario prædicto recipiendi professiones eodem penè tempore, quo idem Pontifex eas recipere in toto Ordine Generali prohibuerat; sicque validas esse, ac fore professiones Discalceatorum, ac prædictam exemptionem esse Apostolicam, & legitimam. Quibus omnibus auditis, ac à nobis simul cum prædictis Illustriss. DD. maturè discussis, & consideratis, ac omnium prædictorum, nostræque discussionis facta sanctissimo s. r. Papæ Paulo V. relatione, sanctissimus pronunciauit, sententiauit formam prædictam profitendi Discalceatorū factam Vicario, non verò Generali, esse validam, bonam, Apostolicam, legitimè, & Apostolicè introductam; sicque dilectos filios Discalceatos S. Augustini Italiæ fuisse, esse, ac fore verè, ac legitimè professos; sicque tantam, ac solam obedientiam Generali præstituros, quantam secundum suas Constitutiones promiserunt; ac etiam exemptionem prædictam à P. Generali esse Apostolicam, & Apostolicè ordinatam, quam tamen pro bono pacis ità censuit moderandam, vt R. Generalis in toto suo sexennio possit visitare cum interuentu, ac consilio primi Definitoris Discalceatorum: cætera autem in prædicta Constitutione contenta in suo robore relinquenda: non obstantibus quibuscumq; priuilegijs Apostolicis ex aduerso ab vtraque parte allegatis, aut quibuscumque alijs in contrarium: quin potius ex benignitate sua pro maiori confirmatione, & corroboratione prædictarū Constitutionum reformatarum, & ad tollendam omnem

nem futuram controuersiam, ac litem circa prædicta oriendam, per Breue speciale eas de verbo ad verbum insertas confirmauit, ac corroborauit. In quorum fidem præsentes dedimus manu nostra subscriptas, ac nostro sigillo munitas, Romæ &c.

A. Cardinalis Saulius Protector.

1095 Forma autem professionis non est, quã truncatam refert Bordonus *d. resol. 92. form. 30.* sed hæc prout in nostro Cæremoniali *lib. 5. c. 3.* *In nomine D. N. I. C. Amen. Anno à Natiuitate eiusdem millesimo sexcentesimo &c. die &c. mensis &c. Ego Fr. N. de N. in sæculo vocatus N. filius N. de N. & N. de N. Terræ, Ciuitatis, vel Opidi &c. Parochiæ &c. facio professionem, & promitto Deo Patri Omnipotenti, B. M. Virgini, B. P. Augustino, & tibi R. P. N. de N. Priori huius Conuentus nomine, & vice Adm. R. P. N. de N. Vicarij Generalis huius nostræ Congregationis Fratrum Discalceatorum S. Augustini Italiæ, & successorum eius canonicè intrantium obedientiam paupertatem, castitatem, & humilitatem; Idest voueo, & promitto, me nunquàm directè, vel indirectè per me, aut per alium, vllam Prælationem, aut officium per Constitutiones prohibitum prætensurum, & pariter extrà Congregationem neque directè, neque indirectè per me, aut per alium vllam Prælationem prætensurum, aut oblatam accepturum, nisi adstringar præcepto eius, qui mihi iure præcipere, possit; & hoc secundùm Regulam S. P. N. Augustini, & iuxtà seriem nostrarum Constitutionum vsque ad mortem.* Qua lecta Prior dicit *Et ego nomine, & vice Adm. R. P. F. N. à S. N. Vic. nostri Generalis, & auctoritate, qua fungor, accepto professionem tuam, & vnio te corpori mystico huius nostræ Sacræ Congregationis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amẽ.* Si verò fuerit ipse P. V. Generalis, qui professionem acceptet, dicit illam emittens, *Et tibi Adm. R. P. F. N. de S. N. Vic. Generali huius nostræ Congregationis Discalceatorum S. Augustini;* & ipse acceptando dicit, *Et ego auctoritate, qua fungor, accepto &c.*

Forma verò professionis Fratrum Conuersorum, & Tertiariorũ est omninò eadẽ quoad substantiam, & tria vota communia excepto, quod Clerici latino sermone eam proferunt, Conuuersi verò vulgari, & quartum eorum votum, quod dicitur humilitatis, sub hac forma exprimitur: *Et anco prometto il quarto voto di non ambire il stato Clericale, ne hauere voce attiua ne passiua, secondo la Regola, e forma delle nostre Constitutioni.*

1096 Super qua forma notat Bordonus *ibid. ad form. 12. vers. nota quod* & dicit, eam esse perfectissimam, cum ex ea appareat contractus ex vtraque parte initus; quidem profitentis, dum promittit in Religione viuere sub obedientia vsque ad mortem; & ex parte Religionis, dum Prælatus recipit, & acceptat professionem Nouitij, incorporando illum Ordini; nam iuxtà *cap. Porrectum. de Regul.* Gemm. in *cap. Constitutionem. §. primò de Regul. in 6.* Nouarr. *cons. 40. de Regul. nu. 2.* emissio professionis accipit suam virtutem à Superiore acceptante, ex eo quod fit cõtractus spiritualis vtrinque obligatorius, vt dictum est *n.* 1064.

Diuersa est ergò à forma professionis cõsuetę in Ordine Eremitarum; & quia non nomine P. Generalis emittitur; & quia quartum humilitatis votum continet. Non est tamen inde dicendum non esse Ordinis Eremitarum hanc Congregationem propter ea; quæ habet in dicta sua Constitutione Iulius III. cum ad hunc effectum non sit necesse, quod professio emittatur nomine P. Generalis, vt ostẽdimus *n.* 490.

1097 Est autem necessariò obseruanda, quia sic præscribitur in Constitutionibus nostris Apostolicis *part. 2. cap. 3. num. 1.* vbi *In professione autem emittenda seruetur modus, qui in Cæremoniali continetur*, & hue maximè respiciũt verba decreti S. Congregationis de quibus *nu.* 1076. *seruataque forma statutorum*, siue Constitutionum nostrę Congregationis; cum enim dicatur ibi, quod Prior elapso probationis anno, quos habiles inuenerit, ad professionem admittat, seruata forma Constitutionum, hoc certè clarissimè importat obseruandam esse in admissione ad professionem formam, quæ prò tali admissione à Constitutionibus præscribitur. Sed quæ ab istis præscribitur ea est de qua suprà, ergò &c. Quare censenda est forma substantialis, quæ det esse rei, eo modo, quo forma professionum PP. Calceatorum est substantialis, vtpotè ab ipsis seruanda ex præscripto Innocentij IV. & Iulij III. vt supra. Et semper in dubio prò forma substantiali habenda est, vt docent Vantius *in tract. de nullit. rubr. quot, & quibus nullitas in iudicio proponatur. num. 2.* Guttierez. in *Pract. qq. lib. 3. q. 30. num. 18.* Martha *de iurisdic. part. 4. cent. 1. cas. 94. nu. 18.* Castro Palaus *tom. 1. tract. 3. disp. 2. punct. 9. num. 9.* & alij plures, quos refert, sequiturque Diana *coordinat. tom. 7. tract. 2. num. 38.* Bordon. *resol. 100. num. 60.* Barbos. *in axiom. 100. num. 1. in fin.*

1098 Vnde qui emitteret professionem tacito nomine P. V. Generalis, & diceret solùm *tibi R. P. Priori*, nullius esset valoris ex non seruata forma per Constitutiones Apostolicas præscripta; cum actus sit nullus non seruata forma in eo seruanda, vt dictum est *num.* 1083. & cum iuribus, & DD. fusè Diana *d. tract. 2. num. 1.* Neque dicendum, validam esse ex dictis sine P. V. Generalis licentia emissãm; ergò & non in eius nomine; negatur siquidem consequentia, quia licentia non habet rationem formæ, licet sit requisita à lege; non enim omnia, quæ præcipiuntur, vel prohibentur à lege, sunt de forma, nisi vbi adsit decretum irritans, vt Suarez *d. cap. 31. lib. 5. de leg.* Fagnan. *in d. cap. Qui Presbyterum. num. 80. de pænit. & remiss.*; quod non apparet in ea simplici prohibitione: *Nemo sine P. V. Generalis venia profiteri poterit*, vt *dub. praced.* ostensum est. Emissio verò professionis in eius nomine est absque dubio ipsa forma præscripta prò professionum emissione, vt patet ex verbis *seruetur modus, qui in Cæremoniali continetur*; & sic potest esse nulla professio non seruata hac forma, & esse valida non obtenta speciali P. V. Generalis licentia.

Et

Et patet à simili, de professionibus PP. Calceatorum, quæ licet nequeant dici inualidę ex defectu licentiæ P. Generalis, eum, vt dictum est *num.* 1089. hæc non requiratur; nihilominus si non eius nomine emittantur, inualidæ erunt ex defectu formæ.

1099 Aduertendum tamen, quod quamuis sit ea seruanda forma, quam suprà posuimus, si casus contingat variationis verborum, valida erit professio Gloss. in *cap. Porrectum. verb. Professio. de Regul.*, & cum alijs Sanchez *in Decal. lib.5.cap.3.n.4.* Vecchius *disp.13.dub.2.n.1.* quod tamen intelligendum, dummodò idem exprimatur, & significetur: quia mutatio accidentalis non vitiat actum, & substantia rei, & veritatis minimè mutatur mutatione nominum, & verborum. *l. Ridiculis. §. Labeo. ff. de aur. & argent. legat.* & ità Donat. *tom.2.part.2.tract.*10.*q.*4.*n.*4. Bordon. *de profess. cap.* 18. *n.* 16.

1100 Et non sufficit, quod scribatur: sed debet ab ipso profitente legi, vt de more communi Religionum requiri aduertunt Suarez *de Relig. tom.3.lib.6. cap. 16.n.4.* & Tamburin. *d. tom.3.disp.6.q.22.n.4.*, & nostræ expressè, prout in Cæremoniali *d. cap. 3.* vbi *Et voce clara, & alta, quæ facilè à circumstantibus percipi possit, professionem emittat sequenti forma &c.* Qua lecta, & acceptata à Superiore, debet in libro particulari registrari cum subscriptione ipsius Nouitij, & testium ex præscripto Sixti V. Clem. VIII. & S. Congregationis apud Vecchium *d. dub. 2. n.3.* Tamburin. *eod. n.4.* & iuxtà nostras Constitutiones *d. part.2.cap.3.n.4.* cum subscriptione (post illam professi) Prioris, Magistri Nouitiorum, & reliquorũ Sacerdotum, qui professioni interfuere, adnotando insuper diem, & horam professionis emissæ. Qui liber fidem facere debet in iudicio, eo modo, quo probãt libri baptismales, matrimoniales, & mortuorum. Bordon. *resol.*57.*n.*134. cum sit liber publicus, & authenticus à iure, seu lege Papali ad hunc effectum determinatus. Idem Bordon. *resol.*75.*n.*62. & specialiter ex nostris Apostolicis Constitutionibus *ibid.* vbi: *Qui liber fidem faciet in iudicio.*

1101 Circa quem librum aduertit idem Bordon. *resol.*54. *num.*178. quod quilibet Conuentus Nouitiatus debet habere suum peculiarem; ità quod si desinat esse Nouitiatus in aliquo Conuentu, non possit liber iste transferri ad Conuentum, in quo de nouo incipit Nouitiatus, sed in hoc debeat alter liber adhiberi; & probat ex verbis Clementis VIII. *Superior cuiuslibet Conuentus, in quo Nouitiatus fuerit constitutus, particularem librum habeat, in quo cuiusque Nouitij professio registretur*; ex quibus deducit, quemcumque Conuentum, in quo fuerit Nouitiatus, debere habere suum librum particularem. Deinde, quia liber hic fit proprius talis Conuentus, & illi incorporatur. Et etiam quia professus reclamãs super nullitate professionis, debet coràm Superiore Conuentus, vbi professus est, reclamare; & ideò ibi liber hic asseruari. Verùm quoad hoc nulla necessitas, quia verba Clementis VIII. tendunt ad tradendam regulam obseruandam in Conuentibus Nouitiatus prò quacumq; Religione; & sic vtitur ipse terminis *cuiuslibet Conuentus, & particularẽ librum*: non verò ad indicandum debere esse diuersum librum in quocumque Cõuentu Nouitiatus, quia parùm hoc refert ad intentionem Summi Pontificis, quæ fuit solùm, vt de professione constaret; & ly *particularem* non refertur ad Conuentum, sed ad materiam, seu prò registrandis professionibus: Quare, si extincto in vno Conuentu Nouiatu transferatur liber professionum ad alium Conuentum Nouitiatus, & iste Conuentus dicetur habere suum librum, & librum particularem prò professionibus registrandis. Nec alia sunt magni momenti: non illud de incorporatione, quia cum sit liber deputatus ad tale munus, debet potiùs esse liber non huius, vel illius Conuentus, sed illius, in quo professiones emittuntur, siue Conuentus Nouitiatus: nec illud de reclamatione, quia quando in tali casu esset necessarius ipse liber, posset vel transferri, vel per authenticum transumptum suppleri.

1102 Quoad supradictam autem formam hoc vnum notandum; ex eius scilicet tenore apparere, non omnia, quæ in Regula, & Constitutionibus continentur, cadere sub voto, cum non voueat Religiosus seruare omnia, quæ sunt in dictis Regula, & Constitutionibus, sed Regularem vitam, quæ essentialiter consistit in tribus votis, Obedientia, Paupertate, Castitate (& in nostra Religione) humilitate, secundùm Regulam, & Constitutiones. Vnde est, quod non ampliùs obligetur Religiosus ad obseruantiam contentorum in Regula, & Constitutionibus, quàm eo modo, quo ipsæ sub mortali, vel sub veniali obligant. D. Thom. 2.2.*q.*186. *art.* 9. Tamburin. *d. tom.3 disp.4.q.4.n.2.* Lezan. *tom.1. part.1.cap.7.n.6.* Peyrin. *tom.1. de subdit. q.1. cap.5. vers. notò primò.* Donat. *tom.3.tract.1.q.9.n.5. & q.11.n.* 1. Bordon. *resol.* 85. *n.* 34. & cum alijs Passerin. *de stat. tom.1.q.186. art. 9. n.38.* Quod totum benè dignoscitur ex verbis *secundùm Regulam, & Constitutiones* iuxtà aduertentiam S. Thomæ *ibid.* D. Antonini 3. *p. summ. tit.16. cap. 1. §.4.* & Roderic. *tom.3.q.10.art.1.* vbi, propter hoc *profiteri secundùm Regulam* cautiorem professionis modum appellant.

DVBIVM X.

De PP. Excalceatorum paupertate in communi.

1103 DE hoc puncto aliqua dicta sunt *quodlib.2.dub.13.* vbi Ordinem Eremitarum ex Constitutionibus Mendicantem ostendimus; & *quodlib.5.dub.9.* vbi pariter actum de nostræ Congregationis paupertate, quam conformem antiquis Ordinis consuetudini, & Constitutionibus probauimus. Nunc aliqua alia addenda. Et primò: rigorosum satis esse nostrũ paupertatis modum, vt obseruat etiam Flauius Cherub. in *Compend. Bull. tom.3. ad Constit.* 111. ... *Schol.*

Schol. 1. vbi ex eo, quod Clemens VIII. *in sua Constit. Pastoralis officij*; de qua *num.* 580. prohibendo habitum nostrum à quoquam alio gestari, contrauenientium sandalia, & habitum vsui nostræ Congregationis applicauerit, dicit applicata ea fuisse vsui Congregationis, non verò ipsi Congregationi: *Vt quisque intelligat hos Discalceatos nullam etiam in rebus eis necessarijs proprietatem, sed simplicem vsum facti tantùm habere, vt districtè in eorum Regulis, & Constitutionibus explicatur.* Quod verum est quoad Religiosos quoscumque singillatim sumptos, cum quoad collectionem, seu communitatem ex Constitutionibus non sit vniuersaliter verùm, vt videbimus; neque ex applicatione supradictorum vsui Congregationis infertur negatio proprietatis in communi, sed solùm intellexit Summus Pontifex ea applicare Congregationi, vt de ipsis ad proprium vsum disponeret: non verò quod per hoc haberet Congregatio solùm simplicem vsum facti.

1104 Rigorosum porrò satis dixi, quia cum ex Tridentini priuilegio *cap.* 3. *sess.* 25. *de Regul.* Mendicantibus omnibus, quibus per Constitutiones erat prohibitum, aut ex priuilegio non erat concessum, bona immobilia possidere, concessum fuerit, vt ea deinceps possidere valeant, exceptis PP. Capucinis, & Minoribus de Obseruantia, vt Sanchez in *præcept. lib.* 6. *cap.* 18. *n.* 11. Lezan. *tom.* 1. *part.* 1. *cap.* 6. *n.* 5. *& part.* 2. *cap.* 19. *n.* 1. Fagnan. ad *cap. In præsentia de probat. n.* 67. & scribunt communiter DD. nostra Congregatio huic priuilegio cessit. Anton. Cotonius *controuers.* 6. *cap.* 1. *n.* 11. dum in Constitutionibus à Sede Apostolica in forma specifica confirmatis non solùm bonorum stabilium possessio, sed etiam annui redditus non tantùm in particulari, verum & in cōmuni prohibentur. Quare paupertas hæc arctissima vocatur à Thom. à Iesu in *cap. Non dicatis.* 12. *q.* 1. seu in *tract. de paupertate religiosa part.* 5. *cap.* 1. *§. hi ergò Ordines.* Sic itaque vniuersaliter Constitutiones *part.* 1. *cap.* 7. *de paupertate*: cum hoc tamen, quod si in aliquo Conuentu institutum hoc nequeat obseruari, posit Capitulum generale cum tali Conuentu dispensare. *Paupertatem Euangelicam* (sic ibi *n.* 1.) *desiderantes, non solùm proprietatem singulorum fugiendam, sed etiam in communi redditus annuos prohibemus. Quod si in aliquo Conuentu aliter Institutum nostrum obseruari nequeat, & Conuentus Instituto maximè conueniat, Capitulum Congregationis, re prudenter expensa, cum illo Conuentu dispensare posit, tribus è quatuor suffragiorum partibus concurrentibus.*

1105 Atque adeò nostra Religio est specialiter Mendicans ex Instituto iuxtà *cap. vnic.* §. *confirmatos, de Religiosis Domibus in* 6. vbi quod Mendicantes sunt, quibus ad congruam sustentationem redditus, aut possessiones habere Regula, seu professio quælibet interdicunt, sed per quæstum publicum tribuere victum solet incerta mendicitas: maximè cum Constitutiones istæ sint à Sede Apostolica approbatæ, vt ad hunc effectum requirit Sanchez in *Decal. lib.* 6. *cap.* 7. *n.* 114. non obstante tali facultate dispensandi cum particularibus Conuentibus, quia eius naturæ censenda est vniuersitas, cuius est eius maior pars, cum maior pars trahat ad se totum: vnde Collegium in quo sunt simul Clerici, & laici, si maior pars sit laicorum, censetur laicale. *l. Quod maior. ff. de municipal.*, & tenet Bart. in *l. fin. n.* 15. *ff. de Colleg. illicit.* Abb. in *cap. Ex litteris n.* 3. *de Constit.* Et ita ex his, & alijs motiuis sentit Fagnanus *in d. cap. In præsentia n.* 95. 96. *&* 97. de insigni Societate Iesu, quod scilicet sit verè ex sui natura Mendicans, non obstante, quod Collegia redditus, & possessiones admittant; vt de sua Religione tenet Antonius à Spiritu Sancto *tract.* 3. *disp.* 4. *à n.* 18. *vsque ad* 24. etiamsi eorum Collegia redditus annuos, & cēsus habere possint, dummodò non sint in bonis immobilibus, nempè domibus agris vineis, & cæteris huiusmodi. Et potest à simili probari; nam licet aliqui ex PP. Minoribus S. Francisci possint habere annuos redditus prò necessitatibus infirmorum, vt tenet Ioan. de Anan. *cons.* 20. *n.* 3. *vers. circà tertium*, & dicetur infrà cum Roderic. nemo dixerit per hoc eorum Ordinem non esse Mendicantem ex Instituto: ità non desinet esse talis nostra Congregatio per hoc, quod possit cum aliquo Conuentu dispensare Capitulum modo supradicto, prout de eadem Societate Iesu respectu possessionis quoad Collegia idem Fagnanus *ibid. num.* 114. *in fin.*

1106 Permittuntur tamen annuæ eleemosinæ prò Missis, officijs, alijsque similibus; quin & prò Missis quotidianis, vt in *d. cap.* 7. *n.* 2. sic: *Pro Missis, alijsue functionibus pijs annuæ eleemosinæ recipi poterunt, dummodò nec plures, quam illæ, quibus breui satisfieri posit; nec onus perpetuum prò eleemosina, quæ citò consumatur, recipiant.* Dixi pro officijs, alijsque similibus: quia tam ipsa, quam alia, v. g. conciones, præces suffragia, expositio Sanctissimi, anniuersaria, & cætera huiusmodi, quæ iuxtà ritum Ecclesiæ celebrari, & persolui solent apud Fideles, veniunt sub appellatione functionum piarum; & pro his omnibus eleemosinas annuas posse recipere permittitur à Constitutionibus.

1107 Videndum modò est, quid in communi habere, vel non habere, acquirere, seu non acquirere possint nostri Conuentus vi supradictarum prohibitionum, & permissionum. Et in primis: possunt acquirere in communi omnes Conuentus bona immobilia, non vt ea possideant, nec perpetuò retineant, sed vt vendāt, & pretium conferant in suas necessitates; tum quia commune est id omnibus Mendicantibus exceptis Minoribus de Obseruantia, & Capuccinis, cum per se non repugnet hoc mendicitati, nec religiosæ paupertati, vt tenet Gloss. in *cap.* 1. *ad verb. Domum, de Relig. domib. in* 6. ibi Barbos. cum alijs *n.* 6. quam sequitur Felin. in *d. cap. In præsentia n.* 51. & de communi testantur Hieronym. Gabr. *cons.* 28. *n.* 3. *lib.* 1. Nauarr. *in comment.* 2. *de Regul. n.* 50. *vers. si autem aliorum.* & Menoch. *cons.* 1014. *nu.* 14. & secuta est Rot.

apud

apud Put. *decis.279.lib.1.* Azor. *Instit.moral.tom.1.lib.12. cap.23. q. 11.* & in specie possunt tali modo acquirere Domus professæ Societatis Iesu, & si nequeant illa retinere, vt eum Menoch. *d.cons.1014.n.28.* Mandos. de *priuil.ad instar.§.11.n.12* Iul. Nigron. in *coment.Regul.dictæ Societat.part.3.n.7.* Barbos. *in collect.ad Concil.Triden. sess.25.cap. 3. de Regul. n.10.* tum quia sic à nostris statutis permittitur *d.cap.7.n.3.* vbi. *Si aliquod bonum stabile alicui Conuentui donetur, ex quo annui redditus, colligendi sint, ante omnem eius possessionẽ V. Generalis de consensu Definitorum illud vendat iuxtà nostra paupertatis institutum, & in vsus necessarios illius Conuentus, si indigeat, aut aliorum ipso non indigente conuertat, & Conuentui, cum quo Capitulum generale dispensauerit, applicet.*

1108 Quæ verba debent intelligi non solùm de bonis stabilibus, quæ donantur donatione, quæ dicitur inter viuos: sed etiam de ijs, quæ donari possũt donatione, quæ sit causa mortis, cum hæc quoque sit donatio; & insuper de bonis stabilibus titulo legati relictis, cum etiam quod legatur, donũ sit, seu donatio à defuncto relicta ab hærede præstanda. *§.legatum. Instit. de legat. & l.Regia.1.tit.9.part.6.* Syluester *in summ. verb.legatum.1.n.1.* Lezan. *tom.2. verb.legata Regular.n.2.* Nec Constitutio distinguit de donatione vno, vel altero modo tãtùm, sed loquitur de bonis donatis indefinitè; adeòque de quocumque modo donatis, cum indefinita æquiualeat vniuersali; & sic bona stabilia ex legato relicta potest recipere nostra Congregatio ad effectum tamen vendendi, & applicandi pretiũ, vt suprà, vel etiam applicandi eadem bona alteri Conuentui capaci. Et quando hoc non haberetur ex verbis Constitutionum, suaderi posset à pari non solùm de Domibus Professis Societatis Iesu, & Conuentibus PP. Carmelitarum Discalceatorum, sed etiam de ipsis Minoribus, quibus omnibus competit capacitas acquirendi bona stabilia ex legato ad effectum tamen vendendi, & vtendi in necessarijs pretio, vt de primis Sanchez in Decal *lib.7.cap.7.n.15.* de secundis Antonius à Spiritu Sancto *tract.3.disp.4.num.40.* & de tertijs Portell. in *Dub.Regul.verb.hæreditas.n.4.* & cum Bart. *in tract.Minoritar.lib.1.dist.2.cap.2.n.16. & seq.* Fagnan. *loc.sup. n.53.* & in *cap.Nimis praua de excess.Prælat.n.32.* & si illis ex statutis, vel renuntiatione fauoris Tridentini, & istis stabilia possidere interdicatur; quamuis quoad Minores admittatur conclusio cum aliquibus limitationibus. Suaderi, inquàm, posset similium bonorum stabilium ex titulo legati, & nos modo quo suprà capaces esse, cum talibus legatis non repugnet ex dictis incapacitas possidendi immobilia.

1109 Et non solùm acquirere potest Congregatio titulo legati bona immobilia; sed etiá iure hæreditario, siue ex institutione, siue ex successione ad effectum semper ea vendendi, vel applicandi, vt dictum est: immobilia, scilicet, quia de mobilibus nulla est difficultas. Et satis constat posse non solum Monasteria, sed etiam Religiosos, exceptis Capuccinis, & Minoribus de Obseruantia hæredes institui, non vt sibi, sed vt acquirant Monasterio. Et probatur ex *l.fin. §. hoc etiam C.de Episc. & Cleric.* vbi decernitur, quoslibet Religiosos esse successionis capaces; ac proinde succedere possunt ex Testamento, & ab Intestato parentibus; & cõsequenter capaces sunt etiam cuiuscumque successionis hæreditariæ, si hęredes instituantur; si namque voto paupertatis repugnaret institutio, repugnaret etiam successio paterna cum sit eadem ratio, quæ tamen non repugnat. Sed clarè habetur *in l.regia.2.tit.3.p.6.* vbi decisum, Religiosum posse hæredem institui; & docet cum Guid. Pap *decis.327.* & Nicol. de Vbald. in *tract. success. ab intest. Clericor.n.5.* Fagnan. in *d.cap.In præsentia n.65.fin.*, tenèntque Roderic. *tom.2.q.77.art.1* Lezan. *tom.1.part.1.cap.6.nu.45.* Pellizar. *tract.4.cap.2.n.35.*, & communiter DD. ità quod Iulius Clarus *lib.3.recept.§.Testam.q.29.fin.* dicat, de hoc neminem dubitare. Et quod item possint succedere Monasteria ab intestato ostendit Thomas à Iesu *loc.sup.d.p.5.cap.2.§.secunda conclusio.* & Antonius à Spiritu Sancto *tract.3.disp.4.n.27.* Quod totum intelligendum est, nisi obstent statuta particularia Religionũ, vt obseruant A Spiritu Sancto *ibid.* & pluries eodem *cap.2.* idem Thomas à Iesu: qua de causa, non obstante incapacitate possidendi immobilia, possunt tum Domus Professæ Societatis Iesu institui hæredes immobilium, modo tamen iam dicto, vt tradunt Sanchez *ibid.cap.27.n.15.* Lezan. *tom.1.cap.19.nu.44.* Ricciul. *de iur. personar.lib.8.cap.4.n.22.23.26. & seq.* & Fagnanus *in d.cap.In præsentia n.66.* ex decisione Rot. coràm Burat. *decis. 245.* & ex pluribus probat Antonius. Ross. Societ. Iesu apud Caponum *discept.forens.163.allegat.2.per tot.* tum Conuentus PP. Carmelitarum Discalceatorũ, vt ijdem Thomas à Iesu *ibid. §.secundi verò generis,* & A Spiritu Sancto *eod.loc.n.32.* eo quia ab eorum Costitutionibus non id prohibeatur, proùt Sanchez, & Thomas *ibid.* Quod dicendum & de nostra Congregatione, cũ per Constitutiones neutrum prohibeatur; licet enim per eas proscribantur redditus annui, non probibetur per hoc successio in hæreditates, ad effectum vt suprà, quia cum statuta cum huiusmodi prohibitionibus sint stricti iuris, non debent vltrà præcisam eorum prohibitionem, quæ est retinendi immobilia fructifera, extendi ad hæreditatem, quæ aliàs, modo tamen quo suprà, à iure concessa est. Thomas à Iesu *ibid.§.secunda conclusio. vltrà med.* cum possint, si sint immobilia, vendi: quin potius in adductis verbis Cõstitutionum: *Si aliquod bonum stabile alicui Conuentui donetur,* videtur hæc capacitas quoad hæreditates includi, cum admitti ad hæreditatem sit potissima donatio.

1110 Quod totum tamen quoad effectum vendendi immobilia, siue ex donatione, siue ex legato, siue ex successione prouenientia, intelligendum est de stabilibus, ex quibus annui redditus colligendi sint; vnde si donetur domus v.g. prò ampliando Conuentu, vel Ecclesia,

sanè

sanè vendenda non erit, & licebit eam retinere, siue vti, vt de Minoribus Cordub. in *Regul. S. Francisci cap.6.q.11.punct.2.dub.1. ad fin.* quem sequitur Sanchez *ibid. cap.26. nu.22.* Sicuti nec vendenda, si opportuna vel valdè conueniens ad habitationem, vt de Domibus Professis Societatis Iesu Ricciul. *loc. sup.* (licet ex hæreditate eis proueniat) vel ad recreationem, vt idem Sanchez *cap.27.d.n.15.* & à fortiori, si relicta prò hospitio, quia dispositio Constitutionum de vendendis bonis stabilibus afficit ea, ex quibus *annui redditus colligendi sint*, quod nō verificatur quoad supradicta.

1111 Excipiuntur etiam viridaria, & horti, vineæ, & syluæ intrà clausuram tamen Cōuentuum contentæ; hæc enim omnia supponuntur à Constitutionibus *part. 1. cap. 10. nu. 5.* dum ordinant, quod Fratres *de licentia Prioris possint consolationis, vel deuotionis gratia ad aliqua loca viridarij, horti, vineæ, syluæ, & similia, intrà clausuram tamen contenta pergere*. Ex quibus omnibus colligi possunt olera ad victum necessaria, sicuti & vuæ ad edendum, vt in communi de Mendicantibus Azor. *tom.1. Instit. moral. lib.12. cap.23. q.12.* & de Minoribus in *Clement. Exivi. §. licet verè. de verbor. signific.* Cordub. *in d. Regul. cap.6. q.10. punct. 2. & 4.* & Cyrillus Rubeus *de morient. eleemosin. art. 1. §. 6.* & de Domibus Professis Sanchez *d. cap.27. n.3.*

1112 An autem stante prohibitione annuorum reddituum possint ex his viridarijs, hortis, syluis, vineis &c. fructus colligi, v. g. vinū ad bibendum, & similia, posset quis dubitare, cum huiusmodi fructus appropinquent redditibus. Sed cum permittantur huiusmodi vineæ intrà clausuram nulla facta prohibitione respectu vini, videtur posse similes fructus colligi; maximè attenta consuetudine, quæ & est interpretatiua legis, & potens est inducere licitum vsum quoad hoc, eo modo quo ex consuetudine induci potest possessio immobilium respectu eorum Mendicantium, quibus ex Cōstitutionibus id prohibetur, vt cum Abb. *cons. 27. fin. vol. 1.* Ancharan. *cons. 56. n. 6. & 7.* Azor. *d. lib. 12. cap. 23. q. 8.* docet Sanchez *ibid. cap. 25. n. 16.* Pellizzar. *eod. cap. 2. nu. 68.* vbi cum Castro Palao *tract. 3. disp. 3. punct. 4. §. 2. n. 1. ex cap. vlt. de consuetud.* commune dicit inter DD.

1113 Quando ergò contingit acquiri aliquod stabile ex donatione, siue ex legato, siue hæreditate, si non adsit dispensatio, seu non applicetur Conuentui, cum quo fuerit dispensatum, procul dubio vendi debet à P. V. Generali cum Definitorum consensu: quarè teneo id fieri nō posse à Prouinciali, cum Definitorum consensus requiratur; posse tamen ab eodem P. V. G. habito Definitorum consensu committi, & vel Prouincialem, vel Priorem aliquem delegari, eò magis cum quandoque ob distantiam nequeat id à Supremo Prælato præstari. Quin & vendi antè omnem possessionem; hoc est, antequàm per actus possessorios incorporetur; ad hoc enim vt vendi possit, sufficit, quod sit sub dominio Religionis, & Conuentuum; quod dominium statim acquirunt non solùm super legata. Cyrillus Rubeus *loc. sup. art. 1. §. 16. n. 19. & §. 17. n. 3.* sed etiam super omnia bona, in quibus succedunt, siue ex Testamento, siue ex donatione, non vt illa retineant, sed vt vendant: quandoquidem non repugnat habere incapacitatem annuorum reddituum in communi, & capacitatem dominij in eadem Religione ad effectum tamen vendendi, vt notauit Pellizzarius *tract. 4. cap. 2. n. 56. & 59.* quem sequitur Antonius à Spiritu Sancto *ibid. n. 62.* & tenet Sanchez *d. cap. 27. n. 19.* vbi, quod ideò Domus Professæ habent ius ciuile ad ea repetenda; quod idem dicendum de alijs Religionibus etiam, bona immobilia possidere non valentibus, dummodò non aduersentur Constitutiones. Et sic vigore talis dominij potest à P. V. Generali vendi; & quando tale dominium non sufficeret, eo modo quo, quando relinquitur aliquod stabile Minoribus, qui non sunt capaces dominij, potest Episcopus, vel Iudex sæcularis ex officio vendere (si in mora fuerit hæres, vel executor) vt habet Bartolus *in tract. Minorit. lib. 2. dist. 4. cap. 3.* poterit id & præstare P. V. Generalis, cum sit ad id à Sede Apostolica, seu per Constitutiones Apostolicas deputatus;

1114 Non est tamen necesse, quod statim vendatur, sed poterit expectari opportunitas temporis, ne vili pretio vendatur. Azor. *d. lib. 12. cap. 23. q. 11.* Sanchez *eod. cap. 27. nu. 17.* qui *n. 22. & 23.* subdit, posse interim locari, sicut & domum relictam prò habitatione, si non adsit opportunitas illam optandi, dummodò ad modicum tempus fiat, scilicet infrà decenniū; quod cū Palao, & Pellizzar tenet, & Antonius à Spiritu Sancto *ibid. n. 66.* quia quoad hoc militat eadem ratio de redditibus annuis, de quibus infrà: quo tempore elapso, si emptores non inueniantur, debet dimitti, vel dari in eleemosinam, cum ad illud retinendum supponatur incapacitas. idem Sanchez *ibid. cap. 26. n. 32. & cap. 27. n. 17.*

1115 Porrò in hac venditione non exigitur solemnitas à iure petita ad rerum Ecclesiasticarum alienationem, eo modo quo non requiritur, vt habent Lapus *allegat. 25. n. 4. nou. edit.* & Rebuf. *de alienat. rer. Eccles. à nu. 29.* quandò ingrediens Religionem iussit in suo Testamento aliqua sua stabilia vendi; nam & in nostro casu dispositum est à lege, quod vendatur, & ex necessitate legis venditur, & cum Bald. Decio, & alijs Sanchez eisdem *cap. 26. n. 30. & cap. 27. n. 17.* A S. Fausto in *Thesaur. lib. 8. q. 50.* Pellizzar *d. cap. 2. n. 50.* Bordon. *resol. 27. n. 43.* Barbos. *de offic. et potest. Episc. allegat. 95. n. 59.* Donat. *tom. 1. part. 2. tract. 14. q. 63.* & in terminis Pagnanus in *cap. Nulli. de reb. Eccles. non alien. n. 27. & 28.* Passerin. *tom. 1. de statib. q. 185. art. 7. n. 324.*

DVBIVM XI.

De quibus intelligenda annuorum redditum prohibitio.

1116 ANnuos reditus nobis vetitos vidimus *dub. praeced.* Quid autem eorū nomine veniat, inquirendum. Et dico venire redditus prò singulis annis. Barbos. de *appellat. verb. iur. appell.* 231.*n*.5. Tiraquell. *de retract. lign.* §.1 *gloss*.6.*n*.1. Iul. Capon, *tom.*2.*discept.*125.*nu.* 20. seu redditus perpetuos, quia relictum, seu legatum factum Monasterio ad tempus non venit nomine reddituum. Tusch. *pract. cõcl. tom.* 6. *litt. R. concl.* 66. *nu.* 3. vel saltem redditus annuos ad longum tempus. Vnde PP. Minores, qui incapaces sunt redditūū annuorum, sicut & Domus Professae Societatis Iesu, capaces sunt legati annui ad modicum tempus, vt de illis Syluest. *verb. legatum.*2.*q.*3.*dict.*1. Tabien. *verb. eod. Legatum.*1.*q*.4.*n*.5. Cordub. *vessup. cap.*6.*q.*11. *punct.*3. Sorbus in *compend. priuil. Mendic. verb legata. in annotat. vers. si verò aliquod annuum non perpetuum*. Emanuel Sà in *Summ. verb. Religio. num.*57. & de Domibus Professis Societatis Iesu Sanchez *d. cap.*27.*n*.6. seu infrà decenniū, quod ex communi sententia modicum tempus est; sicuti longum tempus decēnium, & vltrà, vt ex multis allegatis idem Sanchez *cap.*26. *num.* 39. Diana *eod. tom.*7. *tract.*1. *resol.*233.*n*.3. Ioan. Anton. Nouarius in *Summ. Bull. comment.* 110. *nu.* 11. *tom.* 2. & ratio est, quia moraliter censetur legatum vnius eleemosinae soluendae eo tēpore successiuè: quo non tollitur mendicitas. Lezan. *tom.*2. *verb. legata Regul. n.*6. A Spiritu S. *ibid. n.*50. Sanchez. *eod. cap.*26.*n.*36., qui *num* 40. subdit, quod licet incapaces sint praedicti Minores legatorum perpetuorum, qui veri redditus annui sunt, capaces sunt legati ad vitam alicuius Fratris Minoris relicti, quia tale legatum neque dici potest perpetuum, neque ad longum tempus; non primum, quia & si perpetuum sit respectu illius Fratris, cui relinquitur, non est perpetuum simpliciter; cum haec perpetuitas simpliciter attendenda sit respectu Religionis, cui immediatè tale legatum acquiritur, respectu cuius annui redditus dici non possunt perpetui, nisi ad centum annos sint, cū tempus centum annorum attendatur in relictis Ecclesiae, aut Ciuitati *l. fin. C. de Sacrosf. Eccles.* Neque secundum, quia, cum nihil certius morte, & incertius hora, legatum potest quotidiè extingui, & ità nō dicetur fieri ad longum tempus; quam sententiam dicit esse etiam Federic. *conf.*12. Anton. *cap. In praesentia, de probat.* Abb. *conf.* 66. *lib.* 2. & tenet Thomas à Iesu *p.*5. *cap.*3.*§. Sed an fieri possit.* Diana *ibid. nu.*5. Quod idem dicendum quoad praefatam prohibitionem in nostra Congregatione.

1117 Non item veniunt sub prohibitione redditūum annuorum redditus perpetui deputati non ad victum, & vestitum, sed ad certum diuini cultus vsum, vt ad frumentum, vel vinum necessaria materiae consecrationis, oleū prò lampadibus, ornamenta altarium, calices &c. cum quoad haec nec prohibiti censeantur PP. Minoribus; quia per huiusmodi redditus non releuatur Fratrum mendicitas, quae restringitur ad alimenta, & vestes; Sed solùm cultus diuinus promouetur, vt tenent Federic. de Sen. *conf.*12. *num.*4. & cum Nauarr. Cordub. Roderic. & alijs Sanchez *eod. cap.*26.*n.*42. Portell. *in dub. Regul. verb. hereditas n.*5. & *verb. legatum n.*3 Diana *eod. tract.*1 *resol.*233.*nu.*2. Lezan. *t.*2.*d. verb legat. nu.*6. Pellizzar. *cit. cap.*2.*n.*61. & 103. Fagnan. *in d. cap. In praesentia n.*60. vbi affert Rot. *decis.*365.*num.*9.*part.*5.*diuers.* & decisum à Sac. Congreg. dicit *n.*52 *in cap. Nimis praua, de excess. Praelat.* & resoluit eadem Rot. coram Merlino in *vna Romana computorum de* 1630. relata à Tamburino de *iur. Abb. tom.*3.*disp.*11.*q.*1. & est in impressis coram d. Merlin *decis.* 456. *n.* 72. Valet enim argumentum quoad haec à Religione Minorum ad nostram; si enim illi, quibus non licet *redditus quoscumque recipere*, vt ex *Clemen. Exiui.* §. *cumque annui redditus*, capaces sunt supradictorum annuorum redditūum, capaces erunt, & nostri quibus solùm annuos redditus absque dictione illa *quoscumque* prohibent Constitutiones. Qua ratione neque intelliguntur venire, & includi in hac nostra prohibitione redditus annui prò libris, & reliquis studio necessarijs coemendis, cum nec includantur in ea PP. Minorum, qui talium redditūum capaces sunt, vt cum Abb. *conf.*63. *n.*2. & Anton. Cuch. *lib.*3. *Instit. maior. tit.*1. *num.*39. idem Sanchez *ibid. n.*46. Fagnan. in *d. cap. Nimis praua. n.*25. Diana *d. n.*2. Nouarr. *eod. comment.* 110. *n.*13. & cum Pellizzar, atque Palao Antonius à Spiritu Sancto *ibid. n.*56. quia & hi non officiunt mendicitati, quae in eo constit, quod quotidiè mendicentur alimenta, quorum nomine sola veniunt corpori necessaria, vt esus, potus, habitatio, vestes, ligna, vt apud Barbos. *de appellat. verb. iur. appell.* 15.

1118 Nec etiam veniunt sub tali prohibitione redditus illi annui, qui proueniunt ex legatis, in quibus non iam Monasterijs, siue Religiosis aliquid legatur in perpetuum, sed quibus grauatur haeres ad aliquam eleemosinam quotannis praestandam; nam etiam stante dicta prohibitione possunt Conuētus recipere talem eleemosinam, cum non recipiatur ratione iuris alicuius, quod habeat ad illam Monasterium, sed ex solutione eius, qui obligatus est, & tenetur Testatori, eo modo quo si quis voueret dare Conuentui PP. Capuccinorum quotannis certam eleemosinā, absque dubio posūt illam recipere, etsi nequeant redditus annuos possidere. Ità Sanchez *cap.*27.*n.*9. & Anton. à Spiritu Sancto *ibid. n.*54. citatis Roderic. & alijs.

1119 Difficultas modo est: an in prohibitione redditūum annuorum comprehendātur, & redditus annui, qui sint prò Missis celebrandis v.g. prò anniuersarijs, & Missis quotidianis, & perpetuis. Qua super re quidam I.C. si non ità, sensit, saltem scripsit comprehendi, & eorum-

nos

nos incapaces esse, cum à nostro statuto prohibeantur redditus annui; nam eleemosinæ prò huiusmodi Missis quotidianis, vel anniuersarijs perpetuis redditus annui sunt: quapropter declarauit Rot. *coram Merlin. d. decis.456. à n.15. & seq.* & S. Congregatio deputata apud Fagnanū in *d. cap. Nimis praua. n.49. & 53.* & tenent alij quamplures, PP. Minores de Obseruantia, & Capucinos esse talium reddituum annuorum licet pro Missis, & anniuersarijs, incapaces.

1120 Verùm non comprehendi dicendum est. Primò, quia prædicta annuorū reddituum prohibitio, de qua nostræ Constitutiones, intelligenda est de redditibus, qui sint puri redditus annui, liberi & gratuiti, non verò qui sint eleemosinæ, & stipendia prò Missis; & suadetur ex eisdem Constit. *ibi n. 3.* vbi: *Si aliquod bonum stabile alicui Conuentui donetur, ex quo fructus annui colligendi sint, Vicarius Generalis de consensu Definitorij vendat*; ex quibus verbis desumitur intelligentia reddituum annuorum prohibitorum, quod nempè sint, qui sint puri redditus annui; dum enim hic prohibentur redditus annui, qui sint ex donatione, vtique prohibentur redditus annui, qui sint tales, puri, liberi, & gratuiti: non verò, qui cum onere Missarum; cum enim in his sit imbibita, vt dicemus, ratio stipendij, non potest in ipsis considerari donatio, sub cuius appellatione ea venit propriè, quæ fit ex liberalitate, non verò quæ fit ex causa. Hieronym. Gabr. *consf.3 nu.3 lib.1.* Put. *decis.323. nu.3. lib.1.* Sim. de Pretis *de interpret. vltim. volunt. lib.2. fol. 109. n.1.* Cyrillus Rubeus *d. art.1. §.9. num.2.* vbi *n.3.* quod si detur prò eleemosina, iam donatio non est; & sic cum manifestè dignoscatur vendēda esse stabilia donata, ex quibus annui redditus colligendi sint, ex hoc statuto dignoscitur pariter quinam redditus annui veniant in ea prohibitione sub *n.1. Sed etiā in communi redditus annuos prohibemus*, nempè qui sint puri, & liberi, simplices, & gratuiti redditus annui; cū vnum statutum declaretur per aliud. Secundò quia in eisdem Constit. *ibid. n.2.* expressè habetur *Prò Missis, alijsue functionibus pijs annuæ eleemosinæ recipi poterunt; nec onus perpetuum prò Missa, quæ citò consumatur, recipiant*; ergò si prò Missis annuæ eleemosinæ recipi possunt, redditus annui, qui prohibentur, sub *n.1.* sunt puri redditus annui, nō verò qui stipēdia sunt prò Missis, officijs &c.

1121 Nec valet responsio præfati I.C. quod sermo sit hic de Missis, quæ in dies per annum celebrantur, & de eleemosinis, quæ prò eisdem per annum pariter, seu infrà annum erogantur, non verò de eleemosinis, quæ sint redditus annui prò Missis, & anniuersarijs in perpetuum: Non valet, inquām, tum quia annuum dicitur, quod fit singulis annis, & non per dies infrà annum; qua ratione distributiones quotidianæ, seu quæ per annum fiunt, non veniunt nomine annuorum reddituum, per Barbos. *de appellat. verb. iur. appell.231 n.5.* Iul. Capon. *d. discept.125. n.20. & 21.* tum quia tales eleemosinæ prò Missis per annum sunt propriè manuales, & quotidianæ, vt benè distinguit Em. Laurea in *Epit. Canon. verb. Missarum onera*, ex Decret. S. Congregationis Concilij *de celebrat. Missar. §.8.* & eiusdē respons. *ad quæsit.11. & 15.* tum quia, si tale statutum intelligendum esset de eleemosinis quotidianis prò Missis infrà annum, superfluè apposita fuissent verba *annuæ eleemosinæ*; cum satis fuisset dicere *prò Missis, alijsue functionibus pijs eleemosinæ recipi poterunt*; quin dici debuisset *prò Missis, alijsue functionibus pijs eleemosinæ, quæ in dies erogantur, recipi poterunt*, quando intendisset legislator excludere annuas eleemosinas, quæ essent prò singulis annis.

Sed remouetur omnis difficultas ex verbis illis: *Nec onus perpetuum prò eleemosinæ, quæ citò consumatur, recipiant*; eo enim ipso quod prohibetur recipi onus perpetuum prò eleemosina, quæ citò consumatur, supponitur, siue conceditur posse recipi onus tale prò eleemosina, quę non ità citò consumatur, cum ex vulgato iure exceptio firmet regulam; ergò possunt recipi simpliciter eleemosinæ prò Missis perpetuis; adeòque eleemosinæ correspondentes oneri; & sic annui redditus prò Missis perpetuis.

1122 Confirmatur primò quia, decreta de celebratione Missarum iussu Urbani VIII. à S. Congregatione Concilij sub *die 12. Iunij 1625.* edita, etsi per triginta & amplius annos hac Excalceatorū Congregatione posteriora, non eam comprehenderunt inter Religiones, quæ onera perpetua Missarum recipere non cōsueuerunt; vt ad *q.19.* actum est de Capuccinis & Societate Iesu: quo benè dignoscitur supponi ea ab Excalceatis posse acceptari. Secundò: ex consuetudine recipiendi tales eleemosinas prò anninersarijs, & Missis perpetuis, quæ semper viguit in Congregatione; vnde adhuc magis constat in prohibitione redituum annuorum venire solos, simplices, & liberos, non verò eos, qui sint prò Missarū stipendijs; consuetudo enim est optima legis intrepres. *cap. Cum dilectus. de consuetud.* & *cap. Certificari. de sepultur.* & latè Passerin. *in cap. Consuetudinem. 1. de Consuetud. q.1. art.10. à n. 244.*

1123 Ad rationem ergò in contrarium respondetur verum esse, nomine redditū annuorum venire posse eleemosinas annuas prò Missis perpetuis: sed non propterea sequi, eas nobis esse prohibitas in prohibitione reddituum annuorum; quia ex dictis constat, prohibitionem hanc intelligendam esse de redditibus annuis puris, liberis, & gratuitis; tum quia prohibitiones strictè sunt interpretandæ, seu restringēdæ, tum quia sub *num.2.* expressè permittuntur & annuæ eleemosinæ prò Missis, & onera perpetua: quo fit, quod prohibitio illa intelligenda sit de alijs redditibus præter expressos.

1124 Nec argumentum valet à Religione PP. Minorum ad nostram; quia omisso, quod ipsi sint incapaces legati annui cum onere Missarum, cum non desint, qui eos capaces dicant, eo quia huiusmodi non sunt propriè legata, sed Missarum stipendia, vt Antonius Cuchus *lib.3. Instit. maior. tit.1. n.36.* ex Palludan. *in epist. ad Magistrum Ordinis Prædicatorum.* Sylvester *in summ. verb. legatum 2. q.3. n.4.* Angelus *verb. eod.*

 1. n.5.

r.n.5. Tabien.eod.verb.1.q.4.n.5. D. Antoninus 3.p.tit.18.cap.1.§.12. Cordub. in Regul. q.16.& 17. Roderic.tom.2.q.126.art.4. Ribadeynera de instit.Societ.Ies. cap.23. pag. 191. Thomas à Iesu loc.sup.part.5.cap.3.vers.possunt praetereà. Texeda in Theol.moral.tom.1. l.2. tr.2. dub.4.controu. 17. n.21. cum Mantica de coniectur.vltim.volunt. lib. 8.tit.6. Bonacin.de contract.disp.3.q.vlt. punct. 3. n.8. Pellizzar.tract.4.cap.2.n.43.& 44. Diana eod tract.1 resol.234.n.1. A Spiritu Sancto d.disp.4.n. 42.& 43. Cyrillus Rubeus.cit.art.1.§.23.n.25.& à pag. 548. (quamuis limitet praecisa actione procedendi iuridicè) ex quo capite etiam ruit argumentum,& illatio contrà nostram conclusionem. Hoc inquam, omisso: non valet consequentia ab illa Religione ad nostram, quia modus paupertatis vnius Religionis non est mensurandus à modo paupertatis alterius, cum sit diuersus in Religionibus. Iul. Capon. ibid. disecept.116.n.34.& Anton. Ross. apud eumd. discept.163.vers.respondetur ex Ricciul.nisi vbi adsit maior ratio iuxtà illationem, quam feci suprà n.1117. à capacitate PP. Minorum quoad redditus annuos prò Sacristia, non obstante prohibitione quorumcumq; annuorum reddittuum ad capacitatem nostrae Congregationis, in qua non reperitur talis prohibitio cum eo termino sic amplo, qui omnes redditus amplectitur: Sed attendendus est modus paupertatis Religionũ à proprijs earumdem Constitutionibus, vt aduertunt Thomas à Iesu ibid.cap.1. §.hi ergò Ordines.vers.in his igitur Religionibus & cap.3.§.sed dubium est in fin. & Antonius à Spiritu Sancto ibid. n.67. maximè cum paupertas, quam nos profitemur, differat ab ea PP. Minorum, cum vi nostrarum Constitutionum possit dispensari cum Conuentibus particularibus à nostro Capitulo generali super possessione stabilium; quod non militat quoad illos;& sic à diuersis non est faciẽda illatio,& ab aequiparatis non tenet argumentũ, nisi quando aequiparatio est in puncto aequiparato, vt in simili Ricciullus, de iur. personar.lib.8.cap.9. n.24. adeòque poterunt nobis esse prohibiti annui redditus, qui sint simplices redditus, non verò qui sint prò stipendijs Missarum, licet illis sint vtrique prohibiti: prout ex cõsimili in cit. n.1117. prohibitione aliquorum redditutum, & non aliorum;& ità decisum fuit à S. Congregatione in respons. ad sequentes preces prout ex authentico transumpto.

1125 *EEm.& RR. DD. Prior, & Capitulares Augustiniani Excalceati Conuentus S. Angeli Custodis Ciuitatis Asculan. EE. VV. humiliter exponunt, qualiter Boetius qu. Petri Petronij suo vltimo testamento ipsis Oratoribus quingenta scuta legauit, investienda tamen ad effectum percipiendi fructus, & cum onere celebrandi tres missas singulis hebdomadis in perpetuum. At quia Franciscus Petronius praefati Testatoris filius soluere recusat eo praetextu, quod incapaces simus similium legatorum: quod tamen verum non est, tum propter consuetudinem eacceptandi, tum propter specialem concessionem nostrarum Apostolicarum Constitutionum, p. 1. cap.7. de paupertate §.2. per hae praecisa verba.* Pro Missis alijsue functionibus pijs annuae eleemosinae recipi poterunt; dummodò nec plures quam illae, quibus breui satisfieri possit, nec onus perpetuum pro eleemosina, quae citò consummatur, recipiant. *Supplicant Oratores humiliter EE. VV. quatenus dignentur talis legati eos capaces declarare &c.*

S. Congregatio EE. S. R. E. Cardinalium negotijs, & consultationibus Episcopor. & Regul. praepositа; Viris existentibus narratis, censuit Oratores posse similia legata retinere. Romae, 17. Iulij. 1676.

F. Card. Carpineus.

Loc. ✠. Sigill.

B. Panciaticus Secr.

DVBIVM XII.

De Excalceatorum paupertate in particulari, vbi de pecuniarum tactu.

1126 QVoad hoc essentialiora tantum promamus. Nequeunt ergò nostri Religiosi habere annuos redditus, aut peculium vllum, cum hoc expresè prohibeatur à Constitutione; adeòque non solum si quid alicui Religioso legetur, monasterio acquiritur; & sub absoluta Praelati dispositione subijcitur: sed etiam quidquid acquirunt siue ratione Concionum, siue Sacrificiorum, siue eleemosinarum, siue quocumque alio titullo debet in communibus officinis reponi, vt indifferenter iuxtà cuiuslibet indigentiam distribuatur, etiamsi esset v.g. vestis aliqua, siuè habitus particularitèr à parentibus donatus ex Constit. part.1. cap.12. n.10.& 19. vno verbo: nullius rei etiam minimae dominiũ, vsum, vel vsufructum sibi applicare possunt, nisi de licentia Superioris, Constit. part.4. cap.12. n.2. Quarè *in virtute Spiritus Sancti, & S. Obedientiae* ibi praecipitur, *vt quilibet intrà 24. horarum spatiũ quidquid acceperit quouis modo donatum* (quod tamen intelligendum de re in quantitate sufficienti ad peccatum mortale) *in officinis, & locis ad ea seruanda deputatis reponere curet sub paena graniori, neque ab aliquo Confessore absolui possit, antequàm praedicta reposuerit, vt indè indifferenter in communes vsus expendantur.* Nec item quis ex nostris potest alicubi retinere aliquid sibi propriè deputatum, siue eorum, quae ad victum, infirmitates, libros, & alios vsus sunt necessaria, sed omnia in promptuarijs, & officinis praedictis ad indifferentem omnium vsum de licentia Superioris à deputatis custodibus conseruari debent. *ibid. part.1. cap.7. nu.5.* vnde specialis mos apud nostros numquàm appellandi rem aliquam nomine *meam* iuxtà S. P. Augustini Regulam: *Non dicatis aliquid proprium*, quae adducitur à Gratiano 12. q. 1. & iuxta consuetudinẽ antiquam Ecclesiae ex *Act. Apostol. cap.4.* de qua re, & in quo sensu valeat, videantur Thomas à Iesu *loc. sup. part.2. cap.1.* & A S. Fausto *d. lib.8. q.91.*

1127 Vlteriùs nemini quid esculentum, aut poculentum retinere permissum in cellis *ibid. d. n.5.*

d.n.5. nec capsam, aut quid simile obserratum, exceptis Prælatis maioribus, & immediatis, quibus vnum tantummodò concessum oratorium ad recondendas scripturas secreto dignas, & officiorum sigilla. *d. cap.7. n.7.* quæ cellæ non iam claui ferrea, sed tantum exiguo ligno cum funiculo claudi possunt; nec quid in eis preter tres, vel quatuor ad summum ex carta, & sine colore imagines parietibus nudis affixas, lectulum cum palearicio, & puluinari palea plenis, humile coopertorium, tabulam inelaboratam, ligneum sedile, vel ex herbis contextum, permittitur, quod delicatum, pretiosum, aut curiosum appareat, *dict. cap.7. n.7.8.9.10. & 11.* ità quod nec Reliquias particulares intrà vasa argentea, vel aurea, sed intrà bursam nigri coloris absque ornamentis secum deferre fas sit, *ibid. cap.12. n.8.* sicut nec cultellos deaureatos, aut inargentatos, aut aliquid aliud notabile *ibi n.13.* adeòque nec horologia, vt benè Lezana *tom.1. part.1. cap.6. nu.13.* Bordon. *resol.43. q.16. & nu.43.* & quia superflua, & quia incongrua nostræ paupertati, cùm percipere nequeam licita esse horologia præcipuè argentea Religiosis reformatis, quibus in cella vix ex carta tres, vel quatuor imagines permittuntur, & Reliquias Sanctorum, nisi in vase osseo, vel ex simili materia, non verò argenteo deferre conceditur.

1128 Item nec litteras absque licentia Superiorum recipere valent: dico recipere, quia & si per Constitutiones *part.1 cap.5. n.3.* prohibeantur tum illas mittere, tum ad eos missas aperire, vel legere sine Superioris licentia, quod est potius contrà obedientiam, vt ex titulo *dict. cap.5.* qui est de *obedientia*; recipere tamen sine dicta licentia ex vi Regulæ est contrà votum paupertatis, cum ibi, & in *eod. cap.* *Non dicatis,* sic: *Quicumque autem in tantum progressus fuerit malum, vt occultè litteras, vel quodlibet munus acceperit &c.* vbi patet æquiparari receptionem litterarum munerum receptioni, vt benè Peyrinus *tom.1. de Subdit. q.2. c.2. §.9.* cum Nauarr. *comm.2. de Regul. n.13. & lib.3. conf. de Stat. Monach. conf.3. à n.43.* & A' S. Fausto *d. lib.8. q.125.* & ideò saltem peccatum veniale esse, excepto tamen si litteræ sint necessariæ, & in casibus, in quibus iuxtà nostra statuta licet Religiosis inscio Prælato immediato Superiorum maiorum litteras recipere, sicut ex illis scribere.

1129 Tandem, nec pecunias non solùm retinere, vt constat ex dictis, sed nec etiam tangere sub pœna grauiori, & excommunicationis latæ sententiæ. Constit. *part.1. d. cap.7. num.4.* Vndè strictissimâ hanc nostram in particulari paupertatem dicere non verebor, ne dicam (citra tamen aliorum præiudicium) quod de paupertate particulari suæ Religionis scripsit Antonius à Spiritu Sancto *d. tract.3. disp.4. n.71. in fin. Vt nesciam an alia strictior in Dei Ecclesia inueniatur.*

1130 Super hoc autem tactu tria possunt quæri. Et primò de quonam tactu pecuniæ procedat prohibitio; de physico ne, vel politico? Et quamuis possit intelligi de tactu politico, & vsuario, seu ad emendum, vendendum &c. non verò naturali, & physico, hoc est de tactu pecuniæ tamquàm metalli, vt in simili quoad PP. Minores Politius Capuccinus in suo *Comm. ad cap.4. Regul. num.5 tit. Tangere.* Bartol. à S. Fausto *d. lib.8. q.122.* Donat. *tom.4. tract.15. q.47.* Petrus Marchant. *in exposit. eiusd. Regul. S. Francisci cap.4. q.2.* (licet & tactum physicum velit illis prohibitum Nicolius in *lucubrat. Iur. Ciuil. lib.3. tit.15. n.35. §. Item Cappucini*) & quoad Minimos Peyrin. in *Regul. S. Franc. de Paula cap.5. §.24. q.2. n.3. & 4.* vndè infert sub *nu.6.* non esse contrà Regulam pecuniam tangere, & super se deferre, ad hoc, vt ex ea fabricetur, vel deauretur calix. Tamen vtroque modo est ibi nobis prohibitus; & quia prohibitus absolutè; vndè vtrumque modum complectitur, vt ex axiom. *vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus.* Donat. *ibid. n.2.* tenetq; Pellizzarius *tract.4. cap.2. nu.317. §. circà cuius*; & quia iam tactus polyticus, siue moralis, qui consistit in expendendo, est iure voti paupertatis prohibitus, in materia tamen sufficienti ad peccatum; ex quo sequitur, quod dum prohibetur specialiter tactus pecuniarum, & per hæc verba *Sed nec etiam tangere*, de alio tactu quàm polytico, & morali, seu de physico intelligenda sit prohibitio. Et quia in eadem Constit. *ibid.* habetur: *Commissi autem, vel Tertiarij eas tangere poterunt, & de licentia Superioris expendere*; ex quo dignoscitur distingui à Constitutionibus *tangere* a *expendere*; & insuper permissum illis tangere sine licentia Superioris, licet non expendere sine tali licentia; adeòq; dum prohibetur earū tactus, intelligendus est tactus simpliciter etiam non in ordine ad expendendum. Et ità ex obseruantia, quæ est legis interpres. Pellizzar. *ibid.* & Passerinus de *statibus tom.1. q.186. art.7. n.427.* Præterquamquod tam Corduba in *Regul. cap.4. q.4. p.2.* Politius *ibid. n.5.* & Cyrillius Rubeus *loc. sup. art.1. §.20. nu.13.* quoad PP. Minores, quam Peyrinus *ibid. nu.6.* quoad suos Minimos dicunt, hunc tactum naturalem, & physicum, & si non prohibitum iure Regulæ posse illis esse prohibitum alio iure, scilicet naturali, vel diuino, vt si quis pecuniam solùm naturaliter tangeret ex curiositate cum scandalo tamen aliorum, qui sciunt eos non posse pecunias tangere; hoc enim casu peccatum esset graue, vel leue iuxtà scandali qualitatem. Vel si ex ipso actu naturali immineret ipsi tangenti periculum cupiditatis habendi pecuniam modo illicito.

1131 Secunda difficultas est: an in hoc tactu detur paruitas materiæ? Et licet Donatus neget *ibid. q.48.* quia res indiuisibilis non admittit paruitatem materiæ, qualis est tactus pecuniæ, contrarium sentit Politius *loc. sup.* quem sequitur Pellizzar. *d. n.317.* & ratione rei tactæ, & ratione temporis, quia in omni violatione præcepti datur paruitas materiæ, quæ excusat, à peccato mortali, vel ratione rei materialis in se, vel ratione temporis, vt si retentio pecu-

pecuniæ non excedat biduum, eo modo, quo per Sanchez in *summ. cap.*10. *num.*55. retinens apud se librum prohibitum per vnam, vel alteram diem, excusatur. Nec obstat, quod, vt Donatus ait, verum non sit, in omni transgressione præcepti dari paruitatem materiæ; namlicet hoc verificetur in blasphemia, delectatione venerea, & alijs quibusdam ex speciali ratione; tamen vt plurimum admittitur à DD. asserta conclusio; nec est, cur prohibitio tactus pecuniarum sit talis, quod sit incapax omninò paruitatis materiæ, vt Passerinus *ibid*. Nec negatur, quod sit ex genere indiuisibilium, sed dicitur, quod potest dari transgressio & non lethalis ob paruitatem materiæ, eo modo, quo propter eamdem rationem tot aliæ transgressiones etiam in genere indiuisibilium, excusantur à mortali. Et ità sentiunt Cordub. *ibid. p.*1. Politius *loc. d.n.*4. Crouserf. *lect.* 2. *paran. in cap.*6. *Regul. Min. verb. dixi, pecunia*; quos allegat, sequiturque Peyrinus *d. nu.* 6. Cyrillus Rubeus *eod. n.*13. dum dicunt, nullum esse peccatum, si cum honesta causa tangatur, v.g. si ex vrbana humilitate, & honoris gratia è terra leuetur, & reddatur Magnati, è cuius mann cecidisset.

1132 Tertia difficultas est; an stante tali prohibitione, violentur siuè Regula, siuè Constitutiones à tangente pecuniam mediatè, medio inquàm sudario, vel charta? Et quidem Politius *eod. tit. Tangere. nu.*5. respondet negatiuè; primò ex suppositione, quod non sit ipsis prohibitus tactus naturalis. Secundò ratione communi, quia scilicet, versamur in materia pænali, in qua debet fieri restrictio, vt prohibitio intelligatur solum de tactu immediato, non verò mediato. Et potest confirmari à pari de laico, qui licet nequeat tangere immediatè res sacras ob reuerentiam, potest tamen eas tangere mediatè, vt puta adhibito velo, vel simili. Pellizzarius è contrà *d.n.*317. *§ responde tur, secluso*; & Donatus *ibid. q.*49. tenent, & tactu mediato violari statutum, quia cum finis prohibitionis, qui est ad tollendum scandalū ex possessione monetæ, vel desiderium expendendi pecuniam, emanet ità à contactu mediato, sicuti immediato, ex eadem finali ratione legis prohibitus censendus est vterque tangendi modus. Et subdit Donatus, in hoc tactu mediato interuenire fraudem legis; & perindè se habere, ac si dicatur, votum de non comedendo carnem absolutè, non comprehendere esum carnis salitæ. Et ad instantiam de tactu rei sacræ, respondet, disparem esse rationem, quia reuerentia debita rei sacræ, saluatur per contactum mediatum, quod non potest dici de fine prædicti præcepti non tangendi pecunias ad euitandum scandalum ex eius possessione, & desiderium expendendi; & etiam quia tangere res sacras mediatè, reuerà non est rem sacram tangere, sed velum, quo res sacra tangitur: at habere pecuniam siue in charta, siue in sudario, siue pera, est propriè apud se pecuniā habere. Passerinus autem *loc. supr.* superfluam hanc dicit quæstionem, quia cum solus tactus moralis dicatur prohibitus, ad hanc moralitatem parum refert, quod pecunia tangatur mediatè, vel immediatè; & tactus physicè mediatus, est moralitèr immediatus, si Religiosus tangat pecuniam mediatè ad emendum.

1133 Verùm quoad Donatum, vltima eius responsio non satisfacit, quia non loquimur de habenda pecunia, quam certum est verificari siue in charta, siue in pera habeatur; sed de eius tactu, qui mediante sudario v.g. non videtur sequi, eo modo, quo per ipsum tangens rem sacram medio velo tangit non rem sacram, sed velum. Melior est ergò prima responsio, quod per illum tactum mediatum seruatur rei sacræ debita reuerentia. Sed hinc restat probandum, cur non item saluetur obseruantia statuti per similem tactum mediatum pecuniæ. Nec soluit difficultatem, quod dicitur de fine, nempè ad euitandum scandalum ex possessione pecuniæ; potest id namq; considerari, & in casu licito; quando nempè expenduntur pecuniæ de consensu Superiorū, & per tertiam personam dantur mercatoribus; tunc enim etiam potest interuenire præsuppositum scandalum ex possessione pecuniæ, quam possideri manifestum est, eo ipso quod expenditur, etiam si nullo modo tangatur; & sic non videtur hic esse finis talis prohibitionis quoad tactum mediatum. Præterquamquod non est dubium, quod possit intelligi prohibitus talis tactus sub vno modo, & non sub alio, sicuti in aliquibus locis permissus est in Sabbato esus carnium vnius rationis, & non alterius, nempè interiorum, non verò cæterarum. Quoad Passerinum verò: non videtur absolute concedendum, esse superfluam quæstionem, quia adhuc quando tactus moralis est licitus, seù quando expenduntur pecuniæ, vel cum licentia Prælati, vel in quantitate citrà peccatum, adhuc potest esse illicitus, & prohibitus tactus earumdem pecuniarum; & in hoc casu quæritur, an possint tangi mediatè absque legis violatione. Quarè ad dignoscendum, an tactus mediatus sit à lege prohibitus, & per eum ipsa violetur, attendenda est Religionum consuetudo, vt concedunt tum ipse Donatus *ead. q.* 49. *n.*2. *in princ.* tum Pellizzarius *ibid.* dum in sua assertione excludit vsum, si sit legitimè introductus; vt in nostra Congregatione, & ex Definitorij, ac Capitulorum declarationibus, ex quibus habemus nostrum statutum intelligendum de tactu immediato; & ideò etiam in casu, quo sit licitus tactus moralis, tangi non possunt, nisi mediatè.

1134 Obseruandum est tamen primò, non esse contrà statutū in itinere periculoso super se deferre pecuniam ex charitate vsque ad locum; in quo cessasset periculum latronum, vt Marchant. *ibi. ead. q.*2. & cum Politio *ibid. n.*6. Crouserf. *eod. loc. verb. deducitur*. Peyrinus *cit. n.*6. multò magis, cum à nostris statutis non prohibeatur deferre, sed *retinere*, quod indicat tenere ad proprietatem. Obseruandum secun-

dò

dò: itinerantes ex obedientia, poſſe pecunias tangere ſaltem mediatè, & ſecum deferre, ac retinere: tum quia hic eſt caſus neceſſitatis. A S.Fauſto *ead. q.*122. & Peyrin. *ibid. n.*7. & Donatus ipſe *cit. q.*49. *nu.*3. *verſus fin*, quod non reprobat Pellizzarius *ibid. in fin.* tum quia Prælati maiores, qui poſſunt in his diſpenſare, per Cordub. *in cap.*10. *Regul. q.*4. *ad fin.* & Peyrin. *tom.*1. *de ſubdit. q.*1. *cap.*8. *concl.*10. eo ipſo, quod obedientiam concedunt itinerandi, cenſentur ſuper eiſdem diſpenſare; idem Peyrin. *cit. n.*7. A quibus non diſſentit Paſſerinus dum *dict. n.* 427. dicens noſtrum ſtatutum à nobis violari ſiue mediatè, ſiue immediatè tangatur pecunia, excipit, niſi fiat de licentia, vel adſit neceſſitas grauis.

1135 Cætera, quæ circà paupertatem in particulari quæri poſſunt v. g. circà modum, quo poſſint Religioſi quid ex dono, aut alio titulo accipere, retinere, vel dare, & expendere, cum qua licentia, & ſimilia pertractare omitto, quia cum ſint communia, & paſſim de eiſdem DD. apud eos videri poterunt. Vnum tantùm ſubijcio quoad quantitatem ſufficientem ad peccatũ mortale in materia paupertatis. Nam intricatiſſima quęſtio eſt, & de ea fusè Barthol. à S.Fauſto *d. lib.*8. *q.*193. & Donat. *tom.*1. *part.* 2. *tract.*15. *q.*19. Et omiſſis diſceptationibus, dico, in Congregatione noſtra cenſendam eſſe materiam ſufficientem ad peccatum mortale duos, aut etiam vnum Iulium iuxtà Conuentuum qualitates. Ità ex Fauſto *ibi n.*18. *&* 19. & Donato *loc. cit. nu.*34. *&* 35. *& tom.*4. *tract.* 15. *q.* 33. quia cum menſuranda ſit qualitas lethalis in materia paupertatis à quantitate eadem in materia furti, pręfata quantitas cenſetur per ſe grauis in ratione furti quoad pauperes perſonas. Conſentit quoad duos Iulios Lezana *d. tom.*1. *part.*1. *cap.*6. *n.*57. & ante illum Thomas à Ieſu *loc. ſup. part.*3. *cap.* 8. *§. dubitationi igitur.* vbi: *In Religionibus verò, quæ ſtrictiorem ſeruant paupertatem, fortè minor, quantitas grauis materia iudicari poßet*, vt eſt in noſtra, in qua debent omnia communia eſſe, & communitati deſeruire, & ad hunc effectum quidquid donatum fuerit, in communibus officinis ex præcepto reponi; & in qua furtum rei licet minimæ per Conſtit. *part.*4. *cap.*12. *n.*4. graui pæna punitur. Vnde, ſi in Congregatione PP. Fulienſium, quę Monachalis eſt, & gaudet ſtabilibus, atque redditibus, vnus Iulius ſufficit ad peccatum proprietatis teſte eod. Fauſto *ibid. n.*24. certè & in noſtra Religione vnum, vel ad ſummum duos iuxtà maiorem, vel minorem Conuentuum commoditatem ſatis eſſe dicendum, in qua ex dictis paupertas eſt ſtrictior; eo magis, cum, vt habet Thomas à Ieſu *ibid. § reliquum igitur*, ea materia, quæ in furto dubium eſt, an ſit ſufficiens ad peccatum mortale, ſit certè talis reſpectu proprietatis.

DVBIVM XIII.

De voto Humilitatis, ſeu non ambiendi, & eius conuenientia.

ET de hoc aliqua dicta ſunt *quodlib.*5. *dub.*13. *& dub.*19. vbi probatum eſt tale votum non ambiendi ad Prælaturas, non contrariari Regulæ D.P. Auguſtini, ſed potius eſſe illi conforme; nec per illud deprauatum à nobis Ordinem Eremitarum, vt non benè ſcripſerat Carolus Moreau *part.*2. *Vindiciar. cap.* 2. *§. atque ex his*; nec noſtram Congregationem euaſiſſe Religionem ab Eremitarum Calceatorum Religione diuerſam.

1136 Quid autem tale votum importet, iam patet ex forma ipſa ſub qua emittitur in profeſſione, prout *num.*1095. iuxta Conſtitutiones, in quibus *p.*2. *cap.*3. *n.*2. *&* 3. ſic diſponitur: *Præter tria ſolemnia vota, quartum contrà ambitionem vltimo loco emittent, vouentes, ſe nunquàm directè, vel indirectè per ſe, aut per alium intrà Congregationem vllam Prælationem, aut officium per Conſtitutiones prohibitum prætenſuros; & pariter extrà Congregationem neque directè, neque indirectè per ſe, aut per alium vllam Prælationem prætenſuros, vel oblatam acceptaturos, niſi adſtringãtur præcepto eius, qui iure præcipere poſſit. Fratres verò laici quartum emittent, non ambiendi ad Fratres Clericos, neque habendi vocem actiuam, & paſſiuam.* Quod votum, cum emittatur in ipſa profeſſione vna cũ alijs, & vnico contextu, ſolemne eſt, ſicut & alia tria ſubſtantialia; hoc enim requiritur, & ſufficit ad voti ſolemnitatem, ex Leſſio *lib.*2. *cap.*49. Pellizar. in *Manual. tom.*1. *tract.*4. *cap.*1. *n.*11. Et ità in ſimili Azor. *tom.*1. *Inſtit. moral. lib.*12. *cap.*6. *q.*9. & ex Vrbani VIII. in Conſtit. 167. *Honorum, dignitatumque*, colligit Lezana *tom.*2. *verb. Votum prò Regul. n.*6. & in terminis tenent Bordon. *reſol.* 92. *formul.*30. Theſaurus de pęnis *p.*2. *verb. Religioſus. n.*13. *§ rationes autem.* Pellizar. *ibid. cap.*5. *n.*473. Angel. Piſtach. de *Vot. tom.*1. *tract.*8. *cap.*2. *nu.*9. *& cap.*9. *nu.*1. Leander à SS. Sacram. *quæſt. Theol. part.*7. *diſp.*27. *q.*3. quidquid dicat Antonius Volpi in *reſol. moral. reſol.*199. *n.*19. eo fundamento, quod ſit promiſſio de puro negatiuo; ex quo tamẽ non ſequitur intentum, cum etiam de paupertatis voto idem dici poſſit, & tamen ſolemne eſt in profeſſione.

1137 Quod item votum, prout etiam per illud prohibetur acceptari Epiſcopatum ſine præcepto, licitum, & validum omninò eſt, vt præter D.Thom. 2.2. *q.*185. *art.*2. *ad* 3. Sanchez in *Decal. lib.*4. *cap.*8. *num.*37. fuſiùs *lib.*6. *cap.*18. *n.*33. vbi plures adducit. Suarez de *Relig. tom.*2. *lib.*2. *de iurament. cap.*13. *à n.* 13. & de *voto lib.*2. *cap.*11. *n.*10. *&* 11. & fuſiſſimè *tom.*4. *tract.* 10. *lib.*6. *cap.*7. *&* 8. *per tot.* Molfeſius in *ſumm. tom.* 1. *tract.*11. *cap.*15. *n.*38. Caſtro Palaus *tr.*15. *diſp.* 1. *punct.*8. *§.*5. *à n.*6. *& tract.*16. *diſp.*5. *punct.*5. *&* 6. Diana in *coordinat. to.*8. *tract.*4. *reſol.* 39. Ignatius à S.Maria in *Turr. Salut.*, ſiue *Propugnaculo* 1. *contrà ambitionem conſiderat.*156. *à n.* 46. An-

gel

gel Pistach. *d. tract. 8. cap. 2. n.* 10. Passerini *tom. 1. de statib. q.* 185. *art. 2. n.* 65. *& art.* 8. *à n.* 14. maxime eum promissio non prætendendi, & non acceptandi sit quantum est ex nobis, & semper dependenter à Summo Pontifici debita obedientia; quo sensu loquuntur supradicti DD.

1138 Nec audiendus præfatus Antonius Volpi cit. *resol.* 199. licet pluribus quoad Episcopatum contrarium probare nitatur; cum eius argumenta omnia soluta maneant ex his, quæ præcipuè Suarez tradidit *loc. sup.* qua de causa non est opus ea repetere. Et omissis omnibus alijs rationibus, quibus probatur communiter conclusio, hæc sola mihi videtur ad rem præsentem sufficere: quod scilicet Summi Pontifices approbauerint huiusmodi votum non prætendendi, nec acceptandi extrà Religionem Prælaturas, etiam respectiuè ad Episcopatum, nisi ex præcepto Sedis Apostolicæ, vtpotè Vrbanus VIII. in Constit. *Cum sicut accepimus.* sub 21. *Maij* 1635. quę est in Appendic. ad Constit. eiusdem Pontificis *n.* 30. alias 140. & in alia incipien. *Honorum, dignitatumque.* die 26. *Febr.* 1643. *ibid. in Appendic. nouiss. Constit.* 167. dum in prima tenere hoc votum etiam in transitu ad alteram Religionem, in qua tale votum emitti non soleat; & in secunda, ad solùm Summum Pontificem ab huiusmodi voto absolutionem, & dispensationem spectare declarauit. Quæ ratio non soluitur à d. Antonio Volp. per hoc, quod dicat *ibi n.* 13. *&* 22. declaratum quidem à Pontifice in prima Constitutione tenere votum etiam in transitu; & in secunda reseruatam Sedi Apostolicæ dispensationem relaxationem &c. à tali voto: sed hoc dictum ex suppositione, quod teneat tale votum, non verò per hoc declaratum tale votum valere. Quis enim non videat, eo ipso, quod Summus Pontifex declarat per transitum non liberari quem à voto, & super eo à nemine, nisi à S. Sede posse dispensari, supponi verum, & validum esse tale votum? Et quis potest cogitare, quod teneat votum, quod validum nō est, aut quod dispensari possit à solo Summo Pontifice votum, quod eo ipso, quod non valet, votum non est? Sed quid dicet Volpi de voto hoc in nostris Constitutionibus à S. Sede specificè approbato; sicut & de Constitutione Pauli V. *Quæ piè, & sanctè.* apud Cherubin. *Constit.* 61. *vbi §.* 3. præcipit Summus Pontifex PP. Discalceatis Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captiuorum, vt qui in posterum profitebuntur, huiusmodi votum emittant sub ea prorsùs forma, sub qua emittitur vt supra *n.* 1095. in hac mea Congregatione? An non satis erit pro declaratione Apostolica super huius voti validitate hoc eiusdem Sedis Apostolicæ expressum iudicium? Nihil hoc mihi certius. Et ità in terminis Leander. *loc. sup. q.* 2.

1139 Nec item mihi videtur approbandū, quod habet Gabriel à S. Vincentio in *tract. de remed. ignorantiæ, disp.* 14. *dub.* 30. scilicet, non expedire tale votum, vbi in ea Religione, in qua emittitur, sint alij, qui voti transgressores inter se diuidant Prelaturas, & officia, neglectis alijs, & fortè dignioribus, qui ratione voti non audent eas sibi procurare: vnde resultat Religionis detrimentum, quod non eueniret, si & illi possent idem præstare, seu illas procurare. Non inquàm, mihi videtur approbādum; tum quia licet modis honestis se opponere indignorum electionibus, integro manente eo voto, & quamuis, ratione voti nemo possit pro se ipso procurare, potest id facere pro alio digno; & etiam pro minus digno, qui tamen dignus sit, ad excludendos indignos. Lezan. *tom.* 2. *verb. electio canonica. n.* 181. vel saltem procurare exclusionem indigni vt dicetur *n.* 1299. tum quia, si propter hoc tollendum esset votum, potiùs augeretur damnum Religionis, cum tunc omnes procurando Prælaturas, maiores rixæ, & factiones pullularent; & vbi insudant Summi Pontifices ambitionem eradicare à Religionibus, tunc sine obstaculo serperet in omnibus. Et tandem, quia si hac de causa tollendum esset hoc votum, tollendum esset etiam votum paupertatis in suppositione, quod aliqui huius voti immemores, medijs pecunijs obtinerent Prælaturas cum exclusione digniorum, ad hoc, vt & illi possint eisdem medijs ipsas habere, quod tamen nemo dixerit. Et ideò ad alia.

DVBIVM XIV.

Quid, & quos actus importet votum hoc non ambiendi.

1140 Tria importat hoc nostrum Humilitatis votum, & est virtualiter triplex: seu votum non prætendendi intrà Congregationem Prælaturas, & officia: Secundò non prætendendi extrà: tertiò, non eas acceptandi sine præcepto. Ità Ignatius à S. Maria *d. consideras.* 156. *n.* 1. *in fin.* Et quoad ipsam prætensionem, obseruandum est non venire sub eo actus internos desiderij, & voluntatis Prælaturarum; licet enim possit dari votum de non eis appetendis, votum, tamen quod in præsenti emittitur, non est de non appetendis, sed de non prætendendis: quo verbo indicatur actio externa, vt mox dicetur, cum per actus internos desiderij, & appetitus, non dicatur quis prætendere, vt habet Vasquez *in* 2. 2. *disp.* 115. *cap.* 3. *in fin.* & ideò per votum non prætendendi non comprehenduntur dicti actus interni. Sanchez in *Decal. lib.* 6. *cap.* 18. *nu.* 18. Suarez *d. tom.* 4. *tract.* 10. *lib.* 6. *cap.* 7. *n.* 9. Palaus *ead. disp.* 5. *punct.* 5. *n.* 3. & quoad nos declaratum est in Capitulo generali de 1632. sub his verbis: *Ipso verò prætendendi verbo externos actus ambitionis cum intentione, & deliberatione procedentes intelligi*, vt refert etiam Pellizzar. *d. cap.* 5. *n.* 484. Aduertit tamen Sanchez *ibid. nu.* 18. quem sequitur idem Pellizzar. *eod. loc. nu.* 238. & Leander. *ibid. q.* 6. quando dicitur, actus internos desiderij dignitatum non contrariari voto, intelligendum hoc esse de simplici desiderio, & appetitu; nam si sit voluntas v.g. cum aduertentia

pro-

procurandi has Prælaturas eo procurandi modo, qui fit contrà votum, etiam talis actus voluntatis erit peccatum mortale contrà ipsum votum, quia cum actus internus, & externus eiusdem obiecti, eadem bonitate, & malitia afficiantur, si contrà votum est procurare, cõtrà illud erit & voluntas procurandi.

1141 Prætendere ergò importat aliquem influxum, seu causalitatem circà effectum obtinendi dignitatem; & fit quando applicantur aliqua media; quod propterea, vt insinuatum est, dicit actionem externam, quæ fit cum aliqua negotiatione, & inductione illius, qui possit Prælationem conferre. Suarez *ibid. nu.9. &* 10. Pistach. *d. cap.2. n.11.* vel fit talis, vt ex ea in ijs circumstantijs facta, possit prudenter dignosci ambitiosus operantis animus. Sanchez *ibid. n.19.* Palaus *d. punct. 5. n.4.* Hinc dupliciter potest contingere hęc prætensio, directè, & indirectè: directè quando interior intentio Prælationis, aut officij explicatur: indirectè quando non exprimitur, sed latet. Suarez *ibid. n.12.* Pistach. *d. cap.2. n.12.* Meliùs Sanchez *ibi n.24.* & Pellizzar. *eod. cap.5. n.148.* dicentes, directam esse, quando expressis signis, aut verbis dignitas prætenditur: indirectam, quando non ità expressè, sed alio prætextu, alioque simulato colore, eo modo quo circà largitionem munerum à Clem. VIII. Regularibus prohibitam, directa donatio est, quæ claris verbis fit: indirecta verò quando re vera est donatio, sed alio quæsito colore palliata, ac simulata, v.g. si Religiosus rem sibi oblatam, taciteque à se acceptatam iuberet alteri dari, vel si prętextu mutui, aut commodati aliquid donaret, animo non repetendi, vt docent Sossa in *exposit. d. Extrauag. de largit. muner. n.73.* Sorbus in *Compend. priuileg. Mendic. p.1. verb. dare in exposit. eiusd. Extrauag. §. tertia generalitas.* Palaus verò *ibid. n. 5.* putat prætensionem directam esse, quando quis per propriam personam prætendit apud eum, qui Prælaturam potest concedere: indirectam, quando fit per tertiam personam, eo quod ipsi videatur, quod directè prætendat ille, qui ex intentione dignitatis ponit operationem sufficienter declaratiuam suæ intentionis, esto non fit ità expressa.

1142 His positis, videndum est, quinam actus, seu quid interdicatur per hoc votum. Et in primis non placet sententia nostri P. Ignatij à S. Maria *loc. sup. n.10.* prohiberi scilicet omnes illos actus, quibus aliquis inordinatè ambit honorem, quolibet ex his tribus modis, vel appetendo honorem suprà suam proportionem, vel non referendo illum in Deum, vel in ipso honore quiescendo, & non referendo illum ad vtilitatem aliorum: Non inquàm placet, quia licet ea omnia sint ambitionis peccata, si aliud non addatur, non sunt per se obiectum huius voti, cum possint omnia reperiri in actibus pure internis appetitus honoris; adeoque neque contrà votum non prætendendi, quod dicit actionem exteriorem; quin nullus ex illis tribus modis inordinati appetitus requiritur per se ad transgressionem voti, cum possit quis tale votum violare prętēdendo actione extrinseca, etiamsi nullus ex illis tribus modis inordinatis concurrat. Vera ergò erit tantummodò sententia, si addatur contrariari voto per supra positos actus, si fuerint cum actione extrinseca sufficienti ad prætendendum coniuncti: sed tunc non erunt contrà votum ratione ambitionis inordinatæ, sed ratione prętensionis, quę in sua formalitate prohibetur à voto.

1143 Prohibetur itaq; prætensio per quoscumque actus exteriores, per quos sufficienter, hoc est, directè, vel indirectè indicetur voluntas Prælationis. Quæ prætensio extenditur ad omnes prætensiones, etiamsi ex bono fine; cum promissio fit de non prætendenda vlla Prælatione; sub qua comprehenditur omnis prætensio siue licita, siue illicita, eo modo quo vouens absolutè castitatem, promittit, se abstinere non solùm ab illicitis actibus venereis, sed etiam à licitis Matrimonij. Suarez *d. cap.7. n.6.* Lezan. *tom.1. part.2. cap.4. num.12.* Vnde peccaret contrà hoc votum, qui prætenderet aliquam Prælaturam etiam in bonum Religionis, & ad magis promouendam Regularem obseruantiam. Pellizzar. *ibid. n.240.* Pistach. *loc. sup. n.14.* Leander. *d. disp.27. q.19.* & suaderi potest ex eo, quia si similes prætensiones prohibitæ non essent per huiusmodi votum, omnibus facilè pateret aditus ad ambitionem, cum vnusquisque sibi rationabilem causam suæ prætensionis confingeret; quod pugnat cum fine talis voti, qui est ad ablegandam ambitionem. Suarez *d. n.6.* Ignatius *eod. n.10.* Et similiter peccaret contrà hoc votum, qui procuraret eligi ad aliquam dignitatem, vt reintegretur v.g. sua fama, bona æstimatio ex aliquo accidente fortasse grauiter læsa, etiamsi haberet animum non acceptandi eam dignitatem: Pellizzar. *d. cap.5. n.239.* Pistach. *ibid. n. 13.* Leander. *ibid. q. 18.* quia votum non est de non ea acceptanda (intra Religionem loquor) sed de non prætendenda; quod vtique verificatur, ponendo media directè, vel indirectè prò electione ad illam: quin prætensio prohibita est propriè respectu electionis, per quam confertur dignitas, & est per accidens, quod quis eam non acceptet, & dummodò quis influat in suam electionem, satis hoc est ad violandum votum. Non tamen peccaret contrà hoc votum, non solùm qui procuraret etiam directè non auferri sibi dignitatē obtentam, cum hoc non sit procurare eligi, vel promoueri, quod solùm prohibetur à voto. Pellizzar. *ibi n.241.* Pistach. *n.15.* Leander. *ibi. q. 20.* & qui sciens alium prò se procurare, non illum impediret, & si facilè posset, quia habere se merè negatiuè, non est procurare. Pellizzar. *n.149.* Leander. *q.13.* sed nec qui directè auferret impedimenta, quæ sibi apponuntur, ne fit Prælatus, iustificando se v. g. de excessibus sibi obiectis, vel procurando dispensationem super inhabilitate, in quam forte incurrit, dummodò nihil aliud agat, vt Prelationem obtineat, quia auferre impedimenta,

menta, non est influere circà effectum obtinendi dignitatem. Pellizzar. *ibi. n.* 150. *&* 154. & quia inhabilitas, aut impedimentum Prælationis est damnum diuersum à priuatione Prælationis, cum hæc non contineat dedecus, sicut continet impedimentum. Sanchez *d. c.* 18. *n.* 21. Ignatius *ibid. num.* 13. *§. hinc deducit.* Leander *q.* 14. *&* 15.

1144 Difficultas est modò, an actiones honestæ externæ, v. g. actus obseruantię, vacare studijs, debita erga Superiores reuerentia, & similia, ex intentione tamen, & animo, vt dignitas obtineatur, sint peccata contrà hoc votum non prætendendi? Et communis sententia est negatiua, quia licet interius, & apud Deum id sit prætendere, & peccatum, non tamen est prætendere exterius, & apud homines; & votum debet ex dictis de prætensione humana intelligi, quæ scilicet possit dignosci per actus exteriores, & cum aliqua inductione eius, qui possit Prælaturam concedere. Suarez *d. n.* 10. Pellizzar. *eod. c.* 5. *n.* 233. Lezan. *d. part.* 2. *cap.* 4. *n.* 12. Pistach. *eod. n.* 11. Ad quod, vt *ibidem* Suarez, non sufficit, quod quis per actiones aliquas possit eum, qui Prælaturam valet conferre, mouere obiectiuè solùm ad eam conferendam, vt in supradictis casibus, in quibus superior mouetur tantùm obiectiuè, obseruando scilicet capacitatem eius, qui ità benè operatur: sed debet illum mouere per actionem effectiuè moraliter mouentem ad exercitium actus dandi Prælaturam: quod non reperitur in suprapositis actionibus, adeòque non sunt peccata contrà hoc votum; quod idem dicendum videtur iuxta Suarez, de omni alia actione bona, & in se honesta, quæ solùm vitietur ex dicta intentione, quia hæc est tantùm ambitio interior, & apud Deum, & non exterior, & apud homines.

1145 Diuersum verò sentit ipse Suarez *nu.* 11. *&* 12. de alijs actionibus ad summum indifferentibus, quæ, si bono fine careant, statim contrahunt speciem quamdam ambitionis, v. g. fingere virtutem, ostentare scientiam apud Generalem, vel alios, qui promotionem iuuare possunt, eorum beneuolentiam obsequijs, & beneficijs procurare, sicut & apud eos bonam famam ex aliorum relatione; per quas dicit lædi votum, quia cum fiant animo habendi dignitatem, per eas prætenditur saltem indirectè: tum quia tales actiones non capaciorem reddunt ità operantem, vt de alijs actionibus vacandi studijs, & obseruantiæ dictum est; ac proindè non mouent tantùm obiectiuè, sed effectiuè, excitando, inducendo superioris voluntatem: tum quia nulla est efficacior negotiatio indirectè quàm, quæ ijs vijs paratur; & si hoc non est indirectè prætendere, nulla assignari poterit prætensio, quæ sit indirecta.

1146 Sanchez autem *d. cap.* 18. *n.* 19. quem sequuntur Palaus *ibid. n.* 4. & Pellizzar. *eod. loc. n.* 151. 152. *&* 153. & Leander *q.* 9. negat per actus indifferentes directos ex intentione ad consecutionem Prælaturæ contrariari voto, nisi hæc intentio dignosci possit, seu nisi actio sit talis, quod ex circumstantijs temporis, occasionis &c. prudenter possit ex ea dignosci animus ambientis. Et probant: quia, cum votum sit de non prætendendo, & non simpliciter, sed de non prætendendo apud homines, qui possunt concedere Prelationem, vel ad eam consequendam inuare, certè debet esse talis actio, vt probabiliter, & prudenter possit ex ea homo sinistram ambientis intentionem colligere: Secùs, si lateat omninò intentio, non prætenditur apud homines. Ergò actus illi ex se indifferentes, ex intentione autem sed latenti Prælaturæ facti, non contrariantur voto.

1147 Confirmant primò: quia si ab illis actionibus excluderetur intentio quærendi Prælaturam, & ob alios fines ponerentur, neque apud Deum, neque apud homines esset quis ambitiosus propter eas; ergò ex sola supraddita intentione interiore quærendi Prælationem, quę operanti solùm nota est, & Deo, non potest dari prætensio exterior; ergò nec esse contrà votum. Secundò: quia hoc voto prohibetur ambitio, & prætensio, ex qua fælix Religionum status perturbari potest litibus, & contentionibus: sed ex ambitione secreta, nec hominibus manifesta nequeunt lites, aut æmulationes oriri; ergò per votum non prohibentur actiones illæ ambitionis internæ; ergò solùm procedit votum de prætensione, quæ per exteriorem actum dignoscatur vt talis. Vnde nec simulans sanctitatem, nec ostentans prudentiam, aut doctrinam &c. coràm Superioribus etiam ex intentione obtinendæ dignitatis dicetur per hoc contrà votum operari; cum hæ simulationes, & dotium ostentationes possint ex alio fine prodire, nisi adsint circumstantię tales, ex quibus sufficienter hęc ambitio iudicari valeat; nam votum est, vt diximus, de non prætendendo modo humano, & apud homines, hoc est actione externa sufficienter manifestante ambitionem.

1148 Et si quæratur, qualis, & quanta debeat esse manifestatio intentionis ambitiosę, vt per actiones cum tali intentione dicatur prætendi contrà votum, respondent Sanchez *n.* 20. & Pellizzar. *nu.* 158. debere esse ità moraliter certam, vt consideratis conditione, vita, & honestate agentis, & alijs circumstantijs concurrentibus posset absq; temeritate aliqua probabiliter, & prudenter ambitiosa iudicari. Verum contrà hanc sententiam facit, quod ea ostensio ambitionis per actus exteriores, cum debeat, vt vult Sanchez, esse talis, vt ponderatis conditione, & vita operantis, possit absque temeritate à Superiore de ambitione iudicari, videtur pendere potius ab intentione Superioris iudicantis, quàm ab intentione operantis: parùm verò refert, quod Superior iudicet nec ne de mea ambitione, & prætensione, ad hoc, vt ego dicar operari ex ambitione, & prętendere; quia si dato casu quod Superior, qui potest Prælaturam conferre, vel alij, qui possent ad eam iuuare

re, essent homines difficiles ad iudicandum sinistrè, & rem potiùs in bonam partem interpretarentur, dicerer tunc non prætendere contrà votum, cum ipsi non iudicarent de mea prætensione, licet reuerà ego operarer, & intenderem ea mea operatione inducere Prælatum ad meam promotionem. Deindè aliud est, quod prætendere, quia debet intelligi de humana prætensione, debeat esse per actus exteriores, quod est verum; & aliud est, quod debeat posteà innotescere alijs mea intentio ambitiosa, quod non videtur necessarium; quid enim si fingerem, & me alienum ostentarem à Prælatione, eo etiam tempore, quo ad hunc finem consequendi Prelaturam, aliquid agerem; vel fingerē? Posset ne dici, quod tunc non essem voti trangressor?

1149 Nihilominus probabilior mihi adhuc videtur sententia Sanchez, cui & adhæreo; quia reuerà promissio de non prætendenda dignitate, est promissio de non prætendenda more humano, seu apud homines, hoc est de non inducendo aliquem ad meam promotionem; quod non potest contingere sine aliqua manifestatione meæ voluntatis; & ideò dico per actus ex sola intentione interiori ad Prælaturam directos sine exteriori indicio meæ voluntatis, non violari votum de non prætendendo, quamuis sint aliàs peccaminosi ex ambitione: quæ duæ rationes sunt distinguendæ, & potest dari peccatum ambitionis, & non esse contrà hoc votum. Et ità videtur dicendum cohærenter ad dicta *nu.* 1144. de actibus alijs studiorum, obseruantiæ &c. cum eadem intentione ambitiosa, cum difficile sit assignare maiorem rationem, quare & illi non sint contrà votum non prætendendi, cum & ipsi sint directi ab intentione ambitiosa purè interiore, sicut & isti.

1150 Nec habet vim prima obiectio, quia ad summum indè infertur peccari in dictis actibus peccato ambitionis, quod verum est: sed non violari votum de non prætendendo, quod est quod inquiritur. Et vtiq; dico, quod vt quis dicatur prætendere, debet eius actio exterior esse talis; quod possit ex ea dignosci prudēter ambitio operantis; & sic aliquo modo dependere à iudicio Superioris potentis cōferre Prelaturam, vel eorum, qui possunt adiuuare ad eam, siue eorum, apud quos exercetur ista prætensio. Quod si in facta suppositione Superiores, siuè alij, quos meis actionibus mouere intendo ad meam promotionem ex eorum rectitudine non iudicant de mea ambitione, sed potiùs in bonum eam interpretantur, videtur dicendum nec tunc à me violari votum de non prætendendo, quia respectu eorum adhuc latet mea intentio, nec comprehendunt meum appetitum ergà dignitatem: quarè tales actiones sunt respectu eorum ac si non essent factæ ex intentione Prelaturæ, & sic non possum dici prætendere apud eos; vt in similibus casibus Leander *d. disp. 27. q. 9. 16. & 17.* quamuis enim ex eisdem numero actionibus possent alij Superiores meam voluntatem dignoscere, hoc non est satis, vt dicar prætendere apud hos, de quibus est suppositio; prętendere enim est operari apud eos, quorum est promouere. Pellizzar. *d. cap. 5. nu.* 148. & ad hoc, vt dicar apud hos prætendere, debeo eosdem meis actionibus aliquo modo monere ad Prelaturam mihi conferendam; quod non fit, quando actiones meę non sunt tales, vt ex eis ipsi dignoscant me appetere dignitatem: & donec ipsis non innotescat aliquo modo hęc mea voluntas, nunquàm verificabitur, quod prætendam apud eos, non minus ac si eadem agerem respectu aliorum, à quibus Prælationem vllam aut sperarem, aut optarem.

1151 Nec item secunda, quia vt ex dictis patet, si non innotescat aliquo modo ex actionibus ambientis animus, nunquàm poterit dici prætendere, cum prætendere importet aliquam motionem, seu inductionem in eos, qui possunt Prælaturam conferre, quæ concipi non potest sine eo, quod dignoscatur voluntas dignitatis in operante. Et in casu, quo quis operans ad effectum consequendi Prælaturam, fingat eodem tempore se ab illa alienum, dico vt suprà, si per istam fictionem reuerà inducit credulitatem, quod eam non appetat; nec certè peccat contrà votum, quia in tali suppositione non dicitur prætendere, cum tantum absit, quod ea fictione indicet desiderium dignitatis, quod potiùs ostendit contrarium, & aliàs prætendere dicit mouere Prælatum actione manifestatiua voluntatis.

1152 Ad fundamenta ergò Suarij respondetur ad primum, quod quamuis tales actiones, de quibus ibi, non reddant operantem magis aptum, & capacem re ipsa dignitatis obtinendæ, in apparentia tamen, & æstimatione hominum aptiorem reddunt; & ideò non mouent effectiuè voluntatem concedentis Prælationem, sed obiectiuè tantum, quatenùs illis positis magis dignus iudicatur Prælatione. Et ad secundum patet ex dictis *nu.* 1141. *& infrà n.* 1154. *&* 1156. vbi quomodò possit indirectè prætendi.

1153 Vnum specialiter remanet contrà nos, si hanc Sanchez sententiam sequiamur; & est declaratio supradicta Capituli generalis, vbi explicatum *prætendendi* verbo *venire actus externos ambitionis cum intentione, & deliberatione procedentes*; ergò actus illi, de quibus Suarez suprà, erunt saltem in nostra Congregatione contrà votum non prætendendi, cum sint actus externi ambitionis, & cum intentione &c. Sed neque hoc obstat, nec propter hoc tales actus sunt etiam in nostra Congregatione reputandi contrà votum non prætendendi, quia per actus externos ambitionis intelliguntur actus externi, quibus dignosci possit ambitio, seu prætensio. Ità Pistachius *ibid. cap. 9. n. 7.* & benè, quia exterior ambitio debet dicere quid diuersū ab eo, quod dicit ambitio interior; hoc est esse talis, quod sit indicatiua appetitus dignitatis, quod non potest conuenire ambitioni interiori;

& sic non obstante tali declaratione, tenendum per votum non prætendendi prohiberi solùm actus externos, per quos indicetur aliquo modo voluntas Prælationis.

1154 Atque ex his infertur, non peccare contrà hoc votum, qui cum intentione Prælaturæ obsequia etiam vltrà morem præstaret Superioribus, vel eis, qui possunt iuuare ad Prælaturam, dummodò nullo modo, hoc est neque ex circumstantijs faciat hanc suam voluntatem innotescere. Dixi, contrà votum, quia aliundè peccatũ esset, & peccatum ambitionis sed non ambitionis prohibitę à voto, à quo solũ interdicitur prætensio, quæ fit per actus manifestatiuos, vt explicatum est: quod est benè obseruandum pro intelligentia huius sententiæ. Peccaret è contrà, qui in hisce obsequijs, & cum ea intentione &c. doleret v. g., quod non posset præstare maiora ratione sui status; hoc enim modo satis ostenderet voluntatem mutandi statum, & consequendi Prælaturam, & saltem indirectè prætenderet; Sicut peccaret, qui procuraret in Superiorem eligi amicum eo fine, vt ex huius electione sternat sibi viam ad propriam, quia procuratio ista est ambitiosa. Passerin. *de elect. cap. 5. n. 94.* & indirecta prætensio, seu procuratio propriæ electionis: quod tamen intelligendum, dummodò aliquo modo hanc suam intentionem eis apud quos amici electionem procurat, innotescere faciat. Pellizzar. *d. cap. 5. nu. 156.* vel ipsi amico, quem eligi procurat. Leander *ibid. q. 16.* sicuti & qui procuraret sibi hoc votum legitima potestate irritari, dispensari, vel commutari, quia esset indirecta procuratio, & quidem sufficienter manifestata, quatenus talis procuratio natura sua ordinatur ad obtinendas dignitates. Sanchez *d. cap. 18. n. 27.* Pellizzar. *ibid. n. 273.*

1155 An verò in Conuentu v. g. vbi sint sex tantum Capitulares, si quis videns in primo scrutinio data sibi tria Suffragia, & alia tria alteri antiquiori, vndè debeant concurrere ad candidationem, & subsequenter possit iste remanere electus ratione antiquioris professionis: Si, inquàm, ne hoc sequatur, nemini daret ipse in secundo Scrutinio pro ea electione suum suffragium, & indè suffragantibus quinque tantum electoribus, remaneret ipse electus cum illis tribus votis, peccaret iste contra votum de non prætendendo, nec ne, cum hic non detur exterior actio, per quam faciat innotescere suam prætensionem, nec sit apud quem ipse possit dici prætendere? Et videtur, quod non solùm peccaret peccato ambitionis, & contra præceptum, sed etiam contrà votum, quia ipsũ dare schedulam v. g. albam sine nomine alicuius, vel cum cruce, aut simili inutili signo, est actio exterior in his circumstantijs sufficienter indicatiua ambitionis, & si non huic, vel illi in particulari, saltem huic, vel illi indefinitè, & etiam ipsi Capitulo; & ipsum dare schedulam sine suffragio, quod possit alteri prodesse ad effectum, vt consequatur ipse Prælaturam, comparatur actioni, quæ est actio, qua positiuè prætenditur; & si non sit persona, apud quam dicatur prætendi, est Capitulum ipsum, quod ex fictione iuris personam induit, apud quam non suffragando alteri, exercet ipse suam prætensionem; nisi velimus, dicere, hoc esse plusquàm prætendere, cum ipse idem sibi hoc modo faueat Passerin. *de Elect. canonic. cap. 1 1. nu. 25.* seu ad sui electionem concurrat saltem indirectè; adeòque & esse contrà votum à fortiori, cum id aduersetur fini legis in tali voto, qui est ad tollendam ambitionem, vt ex verbis Constitutionis *p. 2. c. 3. n. 2.* vbi: *Præter tria solemnia vota quartum contrà ambitionem vltimo loco emittent.*

1156 Sunt etiam in hoc nostro voto consideranda hæc alia verba, *Per me, aut per alium*, quibus importatur promissio de non prætendendo per se ipsum, neque medio alterius. Et licet Palaus, vt dictum est *n. 1141.* sentiat idem esse prætendere directè, ac prætendere per se; indirectè verò idem ac prætendere per alium, mihi non videtur in nostro voto prò eodem sumendum, quia si idem importaret, non opus esset multiplicare terminos, & satis esset dicere *directè, neque indirectè*; Vnde cum vlteriùs addatur *per me, aut per alium*, insinuatur aliqua diuersitas; & dico, hæc verba afficere tam directam prætensionem, quàm indirectam: quãdoquidem vtraque potest præstari per se, vel per alium, vt si apertis verbis procurarem meã electionem apud Superiores, vel de ea loquendo expressè cum alijs, vt intercedant apud Prælatos; tunc enim directè per me, & per aliũ prætenderem. Si verò aliquo alio colore, & non expressè innuerem aliquo modo hanc voluntatem ipsi Superiori valenti conferre dignitatem, tunc indirectè per mè procurarem: per alium verò si eodem modo agerem cum amicis, qui possint promouere meam electionem.

DVBIVM XV.

Quas Prælaturas respiciat huiusmodi votum non ambiendi.

1157 Vt dignoscatur ad quas Prælaturas, vel officia referatur hæc prohibitio, distinguendum de duplici prætensione, intrà Congregationem, & extrà. Et quoad illam ex verbis voti constat vetitum prætendere Prælaturas, & officia per Constitutiones prohibita; dicitur enim, *Prælaturas, aut officia* cum disiunctione; quia omnis Prælatura officium est, non verò omne officium est Prælatura; & sic vtrumque sub ea disiunctiua comprehenditur; Et quoad Prælaturas scripsit P. Ignatius noster *ead. consideras. 156. à n. 24.* sub ipsis venire Prælaturas ordinarias, siue officia cum iurisdictione ordinaria, vt sunt officia Vic. Generalis Prouincialis, & Prioris, & insuper Supprioratus, Definitoris, quia sunt Prælati, potentialiter, quatenùs possunt Suppriores succedere Priori mortuo, & Definitores P. V. Generali, si obierit in tertio anno, & insuper offi-

cia

cia Commissarij tam V. Generalis, quam Prouincialis. Inter officia verò ponit à n.27. ea omnia quæ exclusis Prælaturis dari solent in Cōgregatione per electionem; & sic Magisterium Nouitiorum, & Professorum, Lectoratus, Discretatus &c. ea ratione, quod in Constitutionibus p.4.cap.10. declaretur priuatos voce actiua, ac passiua inhabiles esse ad officia non solùm cum cura animarum, sed & ad alia, quæ per electionem dari consueuerunt, qualia sunt officia prædicta Magistrorum, Lectorum, & Discretorum; & cum vouentes non prætendere comparerentur priuatis tali voce, ideò dicit & hæc officia procurare, esse contrà votum de non prætendendo.

1158 Non est tamen, vndè colligatur hæc comparatio inter non potentem prætendere, & inter priuatum vtraque voce; neque apparet fundamentum inferendi eadem officia, quę dari nō possunt voce priuato, cadere sub prohibitione prætendendi, cum non sit eadem ratio de inhabilitate ad recipiendum, vt est in priuato ex culpa, & inhabilitate ad procurandum solùm ex voluntaria obligatione, vt in vouente: neque est cur verba, quibus exprimitur votum, *aut officium per Constitutiones prohibitum*, debeant intelligi de officijs prohibitis dari priuato voce. Et ideò excusamus eum, cum scripserit ante declarationem Capituli generalis de 1632. & à qua non est recedendum: vbi de Prælaturis & Officijs intrà Congregationem prætendi prohibitis, declaratum est ea esse *Officia V. Generalis, Definitoris Generalis, Procuratoris Generalis, Visitatoris Generalis, Prouincialis, Prioris, Vicarij, Canonicè electi, & Discreti ituri ad Capitulum generale tantum, & non alia includi*; & modò etiam officium Discreti ituri ad Congregationem Prouincialem iuxta declarationem Capituli Generalis de 1635. *seß.* 11. *& de* 1638. *seß.* 11. In qua porrò Capituli declaratione includuntur tum Prælaturæ, tum officia, de quibus in formula prò emissione voti sub disiunctiua *Prælaturam, aut officium*; nam Prælatura amplectitur officia Vicarij Generalis, Visitatoris Generalis, Prouincialis, Prioris, & Vicarij Canonicè electi, quibus competit iurisdictio ordinaria; & nomine officiorum veniunt officia Procuratoris Generalis, Definitoris, & Discretorum, tam pro Congregatione Prouinciali, quàm prò Capitulo generali, quibus non est annexa iurisdictio.

1159 Sensit insuper idem Ignatius sub n.27. comprehendi sub hac prohibitione officia Cōmissarij Generalis, & Vicarij Prouincialis, ex Suatio *d.cap.*7.*n.*13., non autem Vicarij à Priore prò tempore suæ absentiæ constituti. Sed ex suprapositа declaratione patet, non comprehendi, quia dictio *tantùm* est taxatiua, & exclusiua cæterorum, vt abundè Barbosa in *diction. vsufrequ.diction* 402. Et ità Pellizzarius *d.cap.*5. *n.*476., & Pistachius *eod.cap.*9.*n.*4. Cum quibus tamen aduertendum, quod si à Religione de nouo præcipiatur aliud officium comprehendi in dicta prohibitione, subiecti erunt tali determinationi non solùm, qui inposterum profitebuntur, sed & qui ante eam iam professionem emiserant; quia vel hoc fieret per declarationem, quo casu afficeret, & iam professos, cum per declarationem nihil fiat de nouo, sed quod obscurum est aperiatur. Sic Pellizzarius *n.*482. Leander *d.disp.*27.*q.*43. vel per nouam determinationem, & adhuc ipsi obligarentur, ratione voti obedientiæ; cum, quæ à Capitulis generalibus, in quibus tota repræsentatur Religio, conduntur in ordine ad obseruantiam Regulæ, siue implicitè, siue explicitè omnes afficiant, & ligent. Ità Pistach. *ibid.n.*5.

1160 Loquendo postea de prætensione extrà Religionem, dico ad solas Prælaturas eam extendi, vt patet ex forma, sub qua emittitur tale votum; adeòque ad Episcopatum, Abbatiam, habentem iurisdictionem quasi Episcopalem, Vicariatum Generalem Episcopi; quin ad omnia officia habentia in foro externo iurisdictionem in sibi subditos. Sanchez *d. cap.* 18. *n.*28. Pellizzar. *eod.cap.*5.*n.*351. Castro.Pal. *ibid. punct.*6.*n.*3. quia omnia huiusmodi officia cum tali iurisdictione veniunt nomine Prælaturæ. Suarez *d.n.*13. & communiter DD. & promissio, quæ fit per votum de non prætendendo extrà Congregationem, est de non prætendenda vlla Prælatione.

1161 Exclusit hinc P. Ignatius *ibid.n.*43. ab hoc voto Cardinalatum, quia cum careat iurisdictione, non videtur Prælatura, sed dignitas, vt tradunt Suarez, Sanchez, Palaus *loc.cit.* Pistachius *ibi cap.*2.*n.*16., & aliàs votum est solùm de non prætendendis Prælaturis, ideoque non extendendum ad dignitates. Sed contrarium verius, immò certum, quia videretur ridiculum per votum contrà ambitionem factū non posse procurari Prælaturas, & posse prætendi Cardinalatum.

1162 Tenet hanc sententiam Leander *ibid. q.*25. quia cum Cardinales eligant Summum Pontificem, videtur sub nomine Prælaturæ Cardinalatus comprehendi; & quia est prima dignitas post Pontificatum maior Episcopatu; adeòque magis expetibilis; & quia multoties nomine Prælaturarum veniunt dignitates Ecclesiasticæ, vt de hoc nostro voto tradit Pellizzar. *ibid.n.*481. Verum hæ rationes nō probant: non prima, quia ad Summum inferretur Cardinalatum esse Prælaturam impropriè, quod satis non est, vt dicatur comprehensus sub hoc voto, cuius obiectum, cum non sit extendendum sed potius restringendum ad importata per proprietatem verborum, de sola Prælatura propriè sumpta debet intelligi. Non secunda, quia hoc pacto caderet sub hoc voto etiam Papatus, vt potè magis expetibilis; quod tamen negatur ab ipso Leandr. *ibid. q.*41. Nec tertia, quia Pellizzarius dum scripsit nomine Prælaturæ, de qua in nostro casu, venire dignitates Ecclesiasticas, intendit solum excludere dignitates non Ecclesiasticas: non verò inferre, quod omnis dignitas Ecclesiastica cadat sub hoc voto.

1163 Pro-

1163 Probatur ergò conclusio ex eo, quod Cardinalatus est verè Prælatura; nec id negare intendunt Suarez, Sanchez, & alij adducti, qui tantummodo distingunt Cardinalatum à Prælatura, non vt illum ab ea excludant, sed vt aliquam distinctionem inter vnum, & alteram assignent; cum enim in eorum voto nõ procurandi specificentur dignitates; & Prælaturæ; hinc dicunt nomine Prælaturæ venire Episcopatum, & dignitatis Cardinalatum. Quod autem hic sit Prælatura probatur, quia Cardinales habent Iurisdictionem Episcopalem saltem in Ecclesijs, quarum sunt Titulares, & in alijs eorum titulis subiectis. *cap: His, quæ.* 11. *de maiorit. & obed.* Iacobat. *de Concil. lib. 2. art. 2. n. 21.* vndè possunt cognoscere de causa criminali Clericorum suæ Ecclesiæ Titularis. Anastas. Germon. *de indult. Cardin. §. tam ratione n. 34.* Franc. Leo in *Thesaur. For. Eccles. part. 2. cap. 1. n. 7.* siue sint Presbyteri, siue Diaconi; Sebastian. Cæs. *in relect. de Eccles. Hierarch. p. 1. disp. 2. §. 1. n. 2.* & visitare personas subiectas ratione titulorũ. Flamin. Paris. de *resign. benefic. lib. 7. q. 12. n. 21.* & in eas excommunicationis suspensionis & interdicti penas irrogare. Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 4. cap. 3. q. 2.* De quibus omnibus Barbos *de iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 4. à n. 33. & seq.* Diana in *coordinat tom. 9. trac. 7.* per multas resol. & signanter *resol. 37. & 39.* Fagnanus in *d. cap. His, quæ de Maiorit. & obed. à n. 15. ad 25.* & Iacob. Cohellius in *notitia Cardinal. cap. 15. priuileg. 14.* & Cardinalis Albitius *in discept. de iurisdict. Cardin. à nu. 31. ad 49.* Adeòque eo modo, quo sub tali voto venit Abbatia cum iurisdictione, quià ex hoc capite comprehenditur in Prælatura, ità venit & Cardinalatus; qui in sua Ecclesia titulari secum fert iurisdictionem; & propterea vera Prælatura; & ad hoc, vt cadat sub prohibitione voti, sufficit, quod sit aliquo modo Prælatura, cum votum sit de nulla Prelatura prętendenda. Non autem peccaret qui prætenderet, siue procuraret Parochiam, quia officium Parochi Prçlatio non est. Sanchez *d. n. 28.* Leander. *q. 26.* vel officium Præfecti Sacrarij Apostolici, vel aliquam ex dignitatibus secularibus, quæ statui Religioso non repugnant, vt legationem ad Principem, vel aliud officium, quod Prælatura non sit, vt benè Pellizzarius ibi *n. 481.* aut etiam Doctoratum, vel Magisterium in aliqua publica Vniuersitate propter eandem rationem Thom. Hurtad. *in resol. moral. tom. 2. tract. vltim. resol. 4. per tot.* cum in voto non prætendendi extrà Religionem solùm exprimantur Prælaturæ, non verò dignitates, neque alia officia, vt non bene supponit Pistachius *d. cap. 9. n. 6.* qui ideò contrarium tenet.

DVBIVM XVI.

Quæ Prælaturæ, & quo sensu acceptari non possint sine præcepto, & cuius:

1164 HÆc est tertia nostri voti pars, vt dictũ est *n. 1136. & 1140.* seu non posse Prælaturas acceptari, nisi adstringamur præcepto eius, qui iure præcipere possit. Et prò cuius intelligentia dico primò; hoc habere locũ tantũmodo quoad Prælationes extrà Religionẽ, non verò intrà eam; quia verba *neque acceptaturum nisi præcepto eius &c.* referuntur tantum ad illas, & non istas, vt patet ex forma emissionis voti; & in simili de sua Religione declarat Suarez *ibid. cap. 8. n. 1.* eo quia intentio Religionis non fuit, vt Prælaturæ intrà Religionem non habeantur; hoc enim repugnaret gubernationi eiusdem; & ideò statutum solùm, quod intrà non prætendantur; extrà verò, quod omninò non habeantur, quoad fieri possit; & ideò sancitum, quod obligentur profitentes quantum possunt ad eas non acceptandas, & cum non possint obligari simpliciter, & absolutè, secus non esset votum de re licita, quia non potest licitè resisti Superioris precepto, statutũ est quod obligentur sub conditione, *nisi adstringar præcepto &c.* Et ratio quarè iussum voueri, ne acceptentur extrà, non verò intrà Prælaturæ sine præcepto, est, quia quæ sunt extrà plus habent periculi, quam domesticæ, & quia necessarium est generatim loquendo, Religioni, vt aliqui intrà illam Prælaturas acceptent: extrà verò nec necessarium ad eius gubernationem, nec regulariter commodum, cum per eas priuetur Religio Religiosis vtilioribus, & ad propriam gubernationem aptioribus; ob quam causam Gregorius relatus in *cap. Hinc est 16. q. 1.* inquit: *Præcepit etiam* (Francorum Rex) *vt eiusdem Monasterij Abbas nunquam ad Episcopatum eligeretur, ne fortè occasione Episcopatus, Abbatia aliquid detrimenti pateretur.* Ità Suarez *d. cap. 8. n. 21.* & Palaus *ibid. punct. 6. n. 4.* Et tertiò, vt præcludatur, quantum fieri potest via ad has dignitates, ex quibus reformationis institutum facile destrueretur; quod non est considerare in Prælaturis intrà Ordinem.

1165 Secundò: vi huius voti obligari vouentes sub mortali ad non acceptandam Prælaturam aliquam extrà Religionem, secluso præcepto; quia, vt docet D. Thom. *2. 2. q. 185. art. 1.* ab omnibus receptus, licitum est, & laudabile Episcopatum recusare oblatum absque præcepto, prout innumerabiles fecere sãctitate, & doctrina insignes, de quibus Sanchez *d. cap. 18. n. 33.* & Suarez *eod. cap. 8. à n. 10. & seq.* & ideò qui vouet non acceptare sine præcepto, tenetur id sub mortali adimplere. Vnde est, quod etiam in casu, quo, secluso præcepto, ratione vrgentis necessitatis prudenter iudicaretur, si non adesset votum, melius esse acceptare dignitatem, quam non acceptare, tenetur vouens non acceptare sine dicto præcepto; quia vt docet Sotus *lib. 10. de iust. q. 2. art. 3. vers. sunt autem*, quamuis in eo casu esset melius, secluso voto, Episcopatum acceptare in ordine ad proximorum vtilitatem, ne alius minus idoneus ad illum assumatur, non est tamen melius in ordine ad acceptantẽ ratione proprij periculi. Sanchez *ibid. n. 37.* Pistach. *eod. cap. 2. n. 17.*

1166 Tertiò: nullum Prælatum, neque P. V.

Gene-

Generalem, neque Capitulum generale posse non solum dispensare super huiusmodi voto de non prætendendo Prælaturas intrà Congregationem, sicuti nec de eis prætendendis, aut acceptandis extrà sine prædicto præcepto, vt benè, & in terminis Diana in *coordinat. tom. 7. tract. 1 resol. 203.* & ex declaratione Vrbani VIII. in ead. Constit. *Honorum, dignitatumque*, Passerrin. *d. q. 185. art. 8. n. 167.* sed nec etiam commutare, vt non benè sensit Antonius Volpi *cit. resol. 99. à n. 24.* eo motiuo, quod Pontifex interdicat relaxare, & dispensare, & nullo modo loquatur de commutatione; cum & hoc sufficienter exprimatur in d. Constitutione, vbi. *Neminem Superiorem Regularem, etiam Generalem, aut Capitulum &c. Sed tantummodò Nos, & Romanum Pontificem prò tempore existentem posse dispensare, taleque votum relaxare, aut aduersus illud aliquam licentiam, aut indultum concedere, aut aliquod præceptum procurandi, seu acceptandi, vel aliud simile ipsis Regularibus voventibus facere, cuius vigore prædicti Religiosi illas, vel illos procurare, vel acceptare possint, aut teneantur, aut alias quommodolibet voventes prædictos à prædicto voto liberare.* Facta autem commutatione voti, iam liber est vouens ab hoc voto de non prætendendo, licet loco eius subdatur alteri obligationi diuersæ; vnde potest Prælaturas prætendere, & acceptare; ergò commutatio hæc est contrà hanc Vrbani dispositionem. Deinde subdit *proùt pariter declaramus, quascumque facultates generales dispensandi super quibuscumque votis, seu illa relaxandi, aut commutandi &c. ad præmissa omnia, & singula nullatenùs se extendere intelligantur.* Ergò facultas commutandi non se extendit ad votum de non prætendendo extrà Religionem Prælaturas, nec acceptandi aliquam Prælationem, siue Episcopatum, siue dignitatem maiorem; quæ omnia sunt ab eodem Pontifice in superioribus præmissa, licet inficietur hoc Volpi dicens, prohibitionem hanc cõmutationis referri ad præmissa, hoc est ad relaxationem, & dispensationem, non verò ad commutationem, cum in premissis, vt ipse dicit nec nominetur commutatio; ex dictis enim patet quænam sint præmissa, ad quæ referuntur ea verba, nempè *facultatem commutandi non se extendere ad præmissa*, hoc est ad prætensionem Prælaturarum, & ad earumdem acceptationem, siue Prælaturæ, siue Episcopatus, siue Dignitates maiores sint. Tandem, quia si posset hoc votum commutari, frustatoria redderetur hęc Vrbana Constitutio; positis namque commutationibus possent & prętendi extrà Religionem dignitates, & acceptari sine Sedis Apostolicæ consensu: quod est id, quod interdicere intendit Summus Pontifex, & prohibere Generalibus, habilitare scilicet ad tales dignitates prædicto voto ligatos; & quod est vna via, & directè prohibitum, non censetur alia, & indirectè concessum, ex vulgatis iuribus apud Barbos. *axiom. 193. n. 1. & 5.*

1167 Quartò: nullum Prælatum nec intrà, nec extrà Religionem posse adstringere quem ex nobis ad acceptandam Prælaturam vllam extrà Religionem, sed solùm Summum Pontificem. Probant id Valentina 2. 2. *disp. 10. q. 3. punct. 3. concl. 6.* Sanchez *lib. 4. in Decal. cap. 8. n. 38. & lib. 6. cap. 2. n. 49.* A S. Fausto in *Thesaur. lib. 6. q. 95.* Peyrin. *tom. 1. q. 1. cap. 10. concl. 5.* Donat. *tom. 2. part. 1 tract. 10. q. 19.* Lezan. *tom. 1. part. 1. cap. 4. n. 18.* Diana *in coordin. tom. 7. tract. 1. resol. 25.* vbi non posse Generales id præcipere. Sed alia ratione opus non est, cum sufficiat ab Vrbano VIII. in cit. Constit. *Honorũ, dignitatumque*, declaratum fuisse solùm Summum ipsum Pontificem venire per illa verba, *qui mihi iure præcipere potest*: in qua Cõstitutione expresse nostram Excalceatam Congregationem includit, & iuxtà quam declarationem tenent Thesaur. *de pœn. part. 2. verb. Religiosus. cap. 4. n. 13.* Passerin. *de stat. d. q. 185. art. 8. n. 71. 73. & 86.* Lezan. *tom. 2. verb. transeuntes. n. 14.* Pistach. *d. cap. 2. n. 18.* & quoad nos Pellizzar. *n. 478.* & Pistach. *ibid. cap. 9. nu. 3.* Leander. *loc. cit. q. 30.* quo fit, quod si Prælatus Superior præcepto formali adstringeret aliquẽ ad acceptandam quamcumque ex Prælaturis extrà Religionem, non teneretur subditus obedire, quin votum hoc violaret obediendo. Ignatius *ibi n. 54.*

1168 Circà quod, cum dicatur in emissione voti, *nisi adstringar præcepto eius &c.* adhuc dubitatur, quid requiratur, vel sufficiat, vt quis dicatur adstringi præcepto Summi Pontificis; requiratur ne pręceptum verum, & rigorosum, quo in virtute S. Obedientię præcipiat, vel sufficiat, quod simpliciter ordinet acceptari Prælaturam. Et videtur hoc sufficere, quia hæc simplex Pontificis ordinatio est etiam voti dispensatio, & simplex quædam obedientia ab eo imposita, qui potest præcipere, quamuis actu nolit cum rigore præcipere; quæque obedientia etiam dici potest inducere coactionẽ quamdam Religiosam, eo modo quo iuxtà ordinarium vsum Religionum per simplices ordinationes suo modo coguntur Religiosi parere etiã non interueniente obligatione sub peccato. Pistach. *ibi n. 20.* & Leander *q. 34.* citaio Suarez *d. cap. 8. n. 16. & 18.*, qui tamen id ex aliorum mente tantùm proponit, licet non reprobet. Verum non mihi videtur sufficiens prædicta simplex ordinatio, etiam admissa tacita dispensatione, quia per eam non adstringor, & aduc est in mea facultate non acceptare: votum verò est de non accceptando, *nisi adstringar*, quo censeor renunciasse omni indulto, & dispensationi; & tunc dicor solum adstringi, quando adest quædam coarctatio, siue voluntas absoluta Superioris, quæ non reperitur in simplici ordinatione, qua v. g. diceret Summus Pontifex, quod accipiam hanc Prælaturam, eo modo quo in simplici electione ad Episcopatum non arguitur in Pontifice voluntas absoluta, vt electus sit Episcopus, & quo casu licet adhuc se excusare. Passerin. *d. q. 185. art. 2. n. 32. 33. 35. 71. & 72.* vbi in terminis de vouente non acceptare Prælaturas, quod nisi appareat de absoluta Pontificis voluntate tenetur vouẽs non acceptare, vt docet Pax Iordan *de re Sac. prælud. 7. n. 13.* Et certè satis differt

præ-

præceptum adstringens à simplici iussione, quod est obseruandum in hoc voto, in quo promittitur Deo Prælaturas non acceptare, nisi adstringente præcepto. Nec refert exemplum de obedientia respectu simplicium ordinationum Superiorum in Religionibus, quia non dicuntur propterea adstricti Religiosi; & quando dicerentur cogi titulo virtutis, quæ suadet promptè obedire, ac si omnia sub præcepto mandentur, non habet locum paritas in præsenti, vbi votum est de non acceptando, nisi sub præcepto, & sic quod virtutē sapit in Religione promptitudo, non sapit in hoc voto. Et ideo mihi videtur requiri aliquod Summi Pontificis præceptum. Dixi, aliquod, quia puto non requiri præceptū in virtute Spiritus S., vel S. obedientiæ. Pellizzar. *d. cap.5. n.260.* & in terminis *n.*485. sed sufficere, quod demandetur verbo aliquo expressiuō voluntatis efficacis Summi Pontificis. Passerin. *d. art.2. n.*17. v.g. Volumus, quia tunc sufficienter diceret adstrictus; nam iussiones sub tali forma eo efficaciores sunt, & magis ligant, quo à maioris auctoritatis Prælato, qualis est Summus Pontifex: eo magis, cum ipse non ligetur hac vel illa forma præcipiendi, quo fit, vt sufficiat, quod Papa absoluta voluntate id iniungat. Passerin. *ibid. num.* 27.

1169 An autem requiratur, quod Summo Pontifici innotescat hoc meum votum, casu quo vellet me promouere; licet aliqui sentiant, quod non, sed sufficere quod oblata Prælatura non acceptetur sine Papæ præcepto modo iam explicato, cum id solum exigatur à voto; requiri tamen puto, quia votū est reuera de non acceptandis Prælaturis, licet cū reseruatione *nisi &c.* quod ex se sufficit ad retardandum Pontificem (si illud sciret) à præcipiendo; cum neque recusantibus, & si non voto ligatis, nonnisi rarò eas acceptare mandet: secus eo modo discurri posset, quo de gratia quæ per DD. *in cap. super litteris de rescript.* Barbos. *in vot. decis. lib.2. vot.* 58. *n.*17. subreptitia dicitur ex non expressis quę si expressa fuissent, Pontificem retardassent, aut difficiliorem reddidissent.

1170 Non est autem necesse, quod vt Summus Pontifex possit id præcipere, & ego tenear obedire, adsit necessitas Ecclesiæ, vt voluit Hugo relatus ab Hostiens. *in summ. tit. de voto n.* 4. qui dixit præcisa ea necessitate non esse illi obtemperandum, vtpotè præcipienti cōtrà votum absque iusta causa, quia vt habet Sanchez *d. lib. 4. cap.8. n.39. & lib.6. cap.18. n.*38. cum eodem Hostiens. & alijs, in eo voto censetur exclusa auctoritas Papę contrarium præcipientis, sicut & in omni voto, & iuramento: *cap. Venientes: de iureiur.* Fagnan. in *cap. Non est vobis. de Regul. nu.* 15. & in *cap. Cum ad Monasterium. de stat. Monach. n.* 63. Addo, non esse verum præcipi quid contrà votum; cum enim votum sit de non acceptando sine præcepto, reseruatur posse acceptari eum præcepto; & ideò potest Summus Pontifex ex solo suo placito id præcipere, vt in simili Pellizzar. *d. cap.5. n.263. & 257.* & tenetur vouens obtemperare.

DVBIVM XVII.

De duratione Voti non ambiendi.

t171 Elucidatis, quę supra vidimus loquendum de duratione huius voti, seu quandiù eo ligentur vouentes; & certum est vsque ad mortem. Sic ex formula emissionis voti. Difficultas esse potest quoad transeuntes ad aliam Religionem, in qua huiusmodi votū locum non habet, vel etiam quoad eiectos. Et quoad istos omnes clara est decisio Vrbani VIII. in Constit. *Cum sicut accepimus.* sub 21. *Maij.* 1635 apud Cherub. *Constit.* 30. *aliàs* 140. scilicet non esse per transitum ad aliam Religionem, neque per expulsionem à prædicto voto absolutos; & ità Em. Laurea *in Epit. Canon. verb. Regulares circà transitum.* Thesaur. *de pæn. p.2. verb. Religiosus. cap.4. n.13.* Caramuel. Theol. *Regul. n.*553. Lezan. *tom.2. verb. Transeuntes. nu.14. & verb. votum n.6.* Pellizzar. *eod. cap.5. n.*166. Passerin. *d. q.*185. *art.*8. *nu.*172. Pistaeb. *d. cap.2. nu.*21. Leander. *ibid. q.*28. Quia autem in narratiua dictę Constitutionis videtur esse sermo de voto non procurandi, nec acceptandi dignitates extrà Religionem, dubium remanet, an quis ex nostris transiens ad aliam Religionē sit saltem liber à voto non prętendendi Prælaturam intrà eam Religionem, ad quam fecit transitum, & in qua non est simile votum, cum de hoc non videatur loqui Constitutio Vrbana. Et in terminis affirmatiuè respondent Pellizzar. *ibi nu.* 167. Gabriel. à S. Vincentio *de remed. ignorantia disp.14. dub.42. num.*420. & Pistach. *ibid. cap.9. n.9.* pro qua sententia adduci possunt, qui vota particularia Religionum in transitu ad aliam, vel in dimissione cessare docent, eo quia, cum sint veluti annexa, & accessoria priori professioni, cessante ista, cessant & illa, vt Suarez *tom. 2. de Relig. tract. de voto. lib.6. cap.3. nu.*7. Sanchez *in Decal. lib.6. cap.7. n.87. & cap.9. n.*56.

t172 Contrarium tamen videtur sentiendum; licet enim in narratiua dictæ Constitutionis sermo sit de dignitatibus extrà Religionem; tamen cum eadem sit ratio & de prætensione Prælaturarum intrà, neque quoad istas censendum est, esse absolutos transeuntes, vel eiectos. Ratio autem, quarè non cesset votum de non acceptandis Prælaturis extrà, est, vt constat ex alia eiusdem Vrbani Constit. *Honorum, dignitatumque*, in qua declarat neminem posse super hoc dispensare præter Summum Pontificem, & consequenter eo voto manere obligatos quomodolibet translatos; est inquàm, quia Religiosus non debet respicere retrò, ibi *retrò respicientes, emissique à se voti huiusmodi immemores*: sed hæc ratio militat etiam respectu voti de non prætendendo intrà, cum translatus, vel dimissus si per huiusmodi translationem, vel dimissionem esset liber ab hoc voto, respiceret retrò; ergò, si non est absolutus per transitum, vel dimissionem à voto non acceptandi Prælaturas extrà, neque erit absolutus ab eo-

dem

dem quoad prætendendas Prælaturas intrà Religionem. Passerin. *d. tom. 1. de stat. q. 185. art. 8. n. 168.* & *tom. 3. q. 189. art. 8. nu. 170.* vbi id habere locum dicit in omnibus alijs votis specialibus, sed communibus (intellige solemnibus) Religionum, quæ non cessare dicit per transitum. Vbi etiam id probat ex eo, quia S. Congregatio Episcoporum, & Regularium non concedit licentiam ad huiusmodi transitum, nisi cum expressa conditione, quod translatus maneat ad huiusmodi vota obligatus, vt patet in vna *Clericorum Minorum. 16. Decembr. 1639.*

1173 Confirmo, ex eo quod Papa in vtraq; supradicta Constitutione declarat non solùm durare votum de non acceptanda dignitate extrà, sed etiam votum de non ea prętendenda; & ob hunc finem, vt ex eisdem Constitutionibus, ad tollendum scilicet ambitum, vt patet in incipien. *Honorum.* tum ex præfatione, quæ est huiusmodi: *Honorum, dignitatumque vana ambitio adeò quorundam Regularium mentes interdum excæcat, vt ab eo quod abnegantes semetipsos spontè vouerunt, postmodùm inanis gloriæ cupiditate ducti resilire conentur, cum tamen dicat Propheta: Vouete, & reddite vota vestra Deo.* Tum ex alijs verbis: *Quapropter Nos ambitum hunc retundere, & prætensionem huiusmodi excludere &c.* Et quare per translationem, aut dimissionem cessare debebit votum de non prætendenda Prælatura intra Religionem, si æquè in huius voti cessatione per huiusmodi translationem militat eadem ratio ambitionis, quam ibi in sua declaratione intendit Summus Pontifex præcludere?

1174 Additur ad confirmationem: quod si transiens ad alium Ordinem incapax est quorumcumque beneficiorum Sæcularium, etiam Curatorum. ex Concil. Triden. *sess. 14. de reformat. cap. 11.* vt ibi Barbos. *n. 5.* cum multis, & Io. Anton. Nouarius in *summ. Bull. Apost. comment. 8. n. 5.* & Mendicantes transeuntes ad Ordines non Mendicantes incapaces sunt omniũ officiorum, etiam Vicariatus, Sindici, Procuratoris; sicuti etiam vocis actiuæ, & passiuæ ex Clemen. *Vt professores. de Regul. & transeunt.* vbi Barbos. *à n. 1.* Sanchez. *d. lib. 6. cap. 7. n. 109.* A S. Fausto in *Thesaur. lib. 5. q. 360.* de Vecchijs in *Prax. disp. 15. dub. 5. n. 12.* Lezan. *tom. 1. part. 2. cap. 22. n. 21.* Donat. *tom. 1. part. 2. tract. 5. q. 42.* Passerin. *tom. 3. de stat. q. 189. art. 8. n. 149. 160. & 162.* quin etiamsi transeant ad Carthusianos. Mirand. *tom. 1. q. 31. art. 8. concl. 2. in fin.* Passerin. *ibid. nu. 163.* prout declaratum à S. Congregatione Episc. & Regul. ex Aldan. in *Compend. canonic. resol. lib. 3. tit. 16. nu. 3.* refert Barbos. in *Concil. Triden. sess. 25. cap. 19. nu. 34. & de iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 42. n. 53.* Et hoc ideò statutum, vt Regulares Mendicantes in sua paupertatis professione stabiliùs, & quietiùs perseuerent, vt Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. cap. 5. nu. 3.* vel, ne quis transeat ab vna Religione ad aliam sub spe obtinendi aliquod beneficium; vt Nouarius *loc. sup. nu. 5.* Lezan. *eod. cap. 22. nu. 20.* vel vt quietiùs in prima vocatione persistant idem Lezan. *ibid. n. 21.* & ne recedant ab ea, & vt euitetur circuitus professionum, vt Donat. *ibi nu. 3.* certè debet à pari manere præfatum votum in transeunte, ne hac occasione sub spe consequendi in altera Religione Prælaturam, recedat quis à sua prima vocatione.

1175 Confirmatur etiam, quia Constitutiones præfatæ Vrbani VIII. sunt declarationes; & cum sint declarationes, non sunt noui iuris inductiuæ, sed prioris legis explicatiuæ: quo fit, quod cum ex vna parte ante Vrbanum nulla esset lex positiua prohibens dispensari super tali voto; & ex altera ipse Vrbanus declarauerit manere in transitu votum tam non prætendendi quàm non acceptandi extrà dignitates, & esse indispensabilia ab alijs quàm à Sede Apostolica, fit inquàm quod declarauerit id iuxtà legem naturalem, & diuinam talis voti, seu iuxtà id quod natura talis voti postulat; vnde cum votum ex se petat, vt ait Suarez de *Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 3. cap. 17. num. 8.* & Caramuel. *loc. sup. d. n. 553. §. hinc patet. vers. ergò qui,* esse perpetuum, declaratum est vtique manere tale votum in transitu, & comitari personam vouentis ità inseparabilitèr, vt nec per professionem in quacumque Religione soluatur. Passerin. *d. art. 8. n. 168. & 172.* Quomodò ergò absoluitur à voto non prætendendi Prælaturam in Religione, qui vel transit ad aliam, vel dimittitur, si eadem ratio in eo suo voto currit, quæ prò declaratione quoad votum de non prætendendo extrà?

1176 Faciunt ad hoc & verba eiusdem Vrbani in cit. Constit. *Honorum* scilicet: *nihilominùs aliqui ex ipsis Regularibus etiam translati ad alios Ordines Regularium etiam Mendicantium, qui prædictum, aut simile votum non emittunt:* vbi per ly *simile* indicatur à Pontifice idem formatum iudicium de prædicto voto, ac de alijs similibus; & propterea ex eadem ratione declaratum hęc quoque & durare in transitu, & esse pariter indispensabilia à Generalibus. Passerin. *d. nu. 168.* Quid autem similius illi voto, quàm hoc de non prætendendo dignitates in Religione? ergò & istud viget in professo, siue dimisso, siue translato.

1177 Confirmatur tandem ex duplici ratione ipsius Gabrielis à S. Vincentio *ibi n. 421.* vbi quærens, cur valeat, & teneat in transeunte hoc votum non prætendendi & acceptandi dignitates extrà, & non obligatio aliarum obseruantiarum, dicit: primò, quia ex declaratione Vrbani VIII. non censetur tale votum quid annexum, seu accessorium prioris professionis, qua cessante cesset & hoc votum; vnde inducta est præsumptio iuris, qua censetur tale votum principaliter factum in cultum Dei, ac proindè, vt quid inducens distinctam obligationem, & independentem à priorum votorum obligatione: secundò, quia hoc votum non censetur habere repugnantiam cum secunda professione, nec cum obseruantijs illius, sed

potiùs addit illis quoddam ornamentum, ac proindè non est, cur non debeat obseruari in secunda Religione. Sic ille. Et quarè (subdomodò) non vigebit in transeunte, & votum de non prætendenda intrà Religionem Prælatura, cum neque ipsum repugnet cum obseruantijs secundæ Religionis, quin potius perfectionem illis addat? Et quarè non erit censendum & hoc votum factum principaliter in cultum Dei, maximè cum sit solemne, eo modo quo solemnia sunt alia substantialia, & inducere obligationem specialem, adeòque non cessare per transitum, aut dimissionem? Sic ergò tenendum, hoc est non absolui à voto non prætendendi intrà Religionem eum, qui transit ad aliam, vel dimittitur, quia post dictam Vrbani declarationem hæc, & alia similia vota censentur principaliter facta in cultum Dei, & non vt adnexa priori professioni, vt Thesaur. *d.cap.4.nu.13.§.nota circà.* Lezan. *eod.verb.Transeuntes n.14.* & ideò perpetua. Quod etiam patebit ex mox dicendis.

1178 Potest item quo ad hanc voti durationem esse difficultas respectu professi cum tali voto, & subindè ad Episcopatum promoti, an per huiusmodi translationem cesset obligatio talis voti non prætendendi extrà, nec acceptandi &c. cum adhuc possit alias consequi Prælaturas? Et Suarez de *Relig. tract.10.lib.6.cap.9.nu.13.* Pasqualig. *decis.276.* quos sequitur Pistachius *ibi cap.2.nu.22.* & Pellizzar. *d.cap.5.nu.276.& 265.* Leander. *ibid.q.37.* tenent, quod remaneat absolutus ab huiusmodi voto. Potissima eorum ratio est, quia per assumptionem ad Episcopatum euacuata est materia voti, quæ est, ne fiat transitus extrà Religionem; qui transitus non ampliùs habet locum in procuratione alterius Prælaturæ, cum iam sit extrà per primam; & finis voti est, vt Religiosus perseueret in sua humilitate, & Religionis seruitio, qui cessat eo ipso, quod est iam translatus. Et confirmant à simili de vouente virginitatem, & solam corporis integritatem, cuius obligatio terminat in prima voti violatione, & semel amissa ea integritate, votum iam non ampliùs obligat.

1179 Mihi tamen videtur contrarium probabilius, quia votum non procurandi, neque acceptandi extrà respicit dignitates, siue Prælaturas absolutè; & ideò conuenit Regulari etiam Episcopo respectu aliarum Prælationū. In terminis Passerinus *d.art.8.n.166.* & deducit ex præfata declaratione Vrbani, qua constat per translationem quamcumque non liberari vouentes à voto: quod à fortiori procedit, dicit ipse, in casu, quo rediret Episcopus ad statum Religiosum; tunc enim materia voti manifestiùs subesset, & votum obligaret. Vndè dignoscitur, nec Religiosum promotum ad Episcopatum esse per hanc translationem à tali voto liberum. Prò qua sententia possunt adduci omnes, qui tenent per Episcopatum non liberari Religiosum à votis specialibus, communibus tamen suæ Religionis, quos & plures addneunt, & sequuntur Tamburin. *de iur. Abb.tom.3.disp.3.q.9.nu.12.* & Passerin. *ibid.nu.161.* & confirmatur, quia Regularis factus Episcopus tenetur ad obseruantias suæ Religionis, quæ non impediunt Episcopalem statū, vt docent S.Thom. *2.2.q.185.art.8.* Valentia *tom.3.disp.10.q.3.p.8.* Roderic. *tom.2.q.58.art.3.* Peyrin. *de subdit.q.4.cap.2.* Tamburin. *ibid.nu.4.* cum pluribus apud ipsos; ergò à fortiori vota maximè solemnia; ergò hoc de non prætendendo, quod nullo modo impedit.

1180 Nec allata mihi videntur satisfacere, quia finis principalis voti de non prætendendo neque intrà, neque extrà Religionem, non sunt, quæ ab ipsis adducuntur, sed humilitas, seu ad tollendam ambitionem: qui finis cum præseferat virtutem, potest intendi à voto; quā virtutem non ità facilè est reperire in intentione impediendi transitū ob commodū Religionis. Ille autem finis adhuc durat in Religioso Episcopo respectu aliarū dignitatū: immò magis ambitiosus esset, si alias ambiret; & propterea nō cessante fine principali, nec dicendū cessare votum. Nec verum est euacuatam materiam voti per eam promotionem: quia adhuc restant aliæ Prælaturæ; nec Pontifex promouens ad vnam mediante suo præcepto, censetur liberare à voto non ambiendi alias, maximècum votum sit de non ambiendo vllam. Nec eadem est paritas de voto virginitatis in sola corporis integritate consistente, quia hic non sumus in casu rei reiterabilis; & ideò tale votum per corporis violationem cessat: in voto autem non ambiendi actus reiterabiles sunt; & votum est de non procuranda vlla Prælatura, quod habet omnes prò obiecto; & propterea promotus ad vnam, non censetur absolutus ab obligatione non procurandi aliam.

1181 Confirmo primò, quia licet admittatur Religiosum adstrictum voto non procurandi Prælaturas, nec etiam extrà, si illam procurando obtinuerit (addo & vlteriùs acceptauerit absque præcepto) non teneri ratione voti illam renuntiare, vt volunt Pellizzar. *n.483.* & Pistach. *ibid.n.23.* (ratione voti in quā, quia nō per id excluditur, quod aliunde fortè ad id teneatur; cum, vt notat idem Pellizzar. *n.270.* non solùm illicita, sed inualida sit vigore decreti Vrbani VIII. promotio) tamen non sequitur in ea suppositione absolutum esse ab obligatione nō prætendendi alias, cū non sit præsumendus ab hoc absolutus per malam promotionem. idem Pellizzar *n.271.* ergò status Episcopalis non trahit secum absolutionem ab huiusmodi voto quoad alias Prælaturas. Secundò: quia promotus ad Prælaturam intrà Religionem ligatur adhuc obligatione non prætendendi aliā etiam intrà Religionem, ergò & Religiosus iam extrà Religionem per promotionem ad Episcopatum ligabitur adhuc obligatione non procurandi aliam Prælaturam.

DVBIVM XVIII.

De voto non ambiendi Laicorum.

1182 EX dictis patet quid dicendum sit de voto Laicorum non ambiendi statum Clericalem, neque habendi vocem actiuam, neque passiuam; scilicet neque ipsos violare votum per actus internos; licet enim in eorum voto exprimatur solùm promissio non ambiendi, intelligendus est iste ambitus de ambitu, qui fit prætensio per actos exteriores; & esse virtualiter duplex, & habere duo obiecta Clericatum nempe, & vocem; vnde quamuis vouent non habere vocem, contrà votum tamen committere, si ab eis procuretur, quia prohibito fine prohibetur & via ad illum. Pellizzar. *nu.* 491. & si procuretur non solùm prò seipsis, sed prò Laicis in genere, quia sic procurarent & prò seipsis sub eo genere contentis. idem Pellizzar. *n.*492.

1183 Patet etiam eo modo violari ab ipsis, quo dictum est violari à prætendentibus Prælaturas, quamuis in hoc eorum voto non exprimatur prætensio directa, & indirecta; & hoc contrà Pellizzarium *ibi n.*490. contrarium sentientem, eo quia in Laicorum voto non exprimatur prætensio indirecta; vnde intelligendum esse dicit eorum votum de prætensione tantum directa, & non de indirecta, & quæ fiat per alterum, cum votum debeat ità interpretari vt minus obliget, quam fieri potest. Violatur, inquam, quia vt obseruat Sanchez. *d. lib.*6. *in Decal. cap.*18. *nu.*23. quem sequitur Palaus ead. *disp.*5. *punct.*5. *n.*5. termini illi *directè, & indirectè* sunt additi ad maiorem expressionem, & in re idem sunt respectu prætensionis, sicut & verba *per me, aut per alium*, quæ ideò omissa in eorum voti formula. Et re vera si siue indirectè, siue per alium procuretur, verificatur procurare, quod satis est, vt dicatur procurari contrà votum; eo magis quia eorum votum non ambiendi eo ipso, quod fit de non ambiendo absolutè, & sine limitatione, absolutè est intelligendum, vt nullo modo liceat prætendere. Nec obstat, quod votum sit ità interpretandum, vt minus obliget; quia non est per hoc facienda talis interpretatio, vt votum reddatur inutile, & frustratoriũ, sicut esset, si possent laici procurare indirectè, & per alium. Et do instantiam ex doctrina ipsiusmet Pellizzarij *ibid. n.*390. vbi explicans obligationem Clericorum Regularium Minorum ratione voti non consentiendi in sui electionem ad aliquam dignitatem extrà Religionem, dicit hos teneri non consentire etiam in electionem, quæ v. g. à solo Papa, vel altero Prælato fieret; non obstante, quod hæc sit electio impropria, cũ ad electionẽ propriè dictam necessariò interuenire debeat tota aliqua Communitas. Et ratio quarè tenerentur ratione voti non consentire etiam in electionem impropriè dictam, est, quia frustraretur, & inutile redderetur tale votum; cum inter dignitates, quæ possunt ambiri, & obtineri à Regularibus, pleræque sint, quæ ab vno tantum conferri solent, & non per electionem propriè dictam; adeòque non haberetur finis huius voti, qui est præcludere omnem aditum ambitioni. Sicuti ergò, ne inutile reddatur hoc votum, non ità illud interpretatur Pellizzarius, vt minus obliget, hoc est, vt ad solam electionem propriè dictam illud restringat; ità ex eodem capite, ne frustraneum reddatur votum nostrorum Laicorum, non est ità interpretandum, vt intelligatur de sola procuratione directa, & per se, cum dato quod possint eadem prætendere indirectè, & per alium, ad nihil inseruiret huiusmodi votum.

1184 Patet item ex dictis non cessare hoc eorum votum per transitum ad aliam Religionem, aut per electionem, contrà eumdem Pellizzar. *n.*494. & Pistach. *ibi. cap.*9. *n.*9. cum ex dictis post Vrbani VIII. declarationem huiusmodi vota non cessare per quamcumque translationem ostenderimus; licet etiam ibi sermo sit de voto non prætendendi extrà Religionem Prælaturas, eadem tamen est ratio, vt diximus de eo voto, & de similibus, maximè solemnibus, quale est hoc. Posse tamen sic vouentem, si à Summo Pontifice ei Clericatus, vel vox prædicta spontè offeratur, eas acceptare sine voti violatione, cum ab his Laicis non emittatur votum non acceptandi sine præcepto, & aliàs dum Pontifex offerret, seù vt melius dicam, conferret, sciens tale votum censeretur dispensare; & votum non ambiendi ad Clericatum importat solùm obligationem non prætendendi eo modo, quo votum non prætendendi Prælaturas in Religione non priuat facultate eas acceptandi, data electione; sicuti votum non habendi vocem infert solum obligationem non habendi modo cooperatiuo, vt in simili Suarez *d. lib.*6. *c.*6. *n.*16. & ideò eam acceptans non operabitur contrà votum. Pellizzar. *n.*497. *in fin.* & Pistach. *ibid. n.*10.

DVBIVM XIX.

De pœnis infligendis huius voti transgressoribus.

1185 CVM prætensio, de qua suprà potissimè exerceri possit, medijs fauoribus exterarum personarum, siue Prælatorum, siue Magnatum, quod varijs Religionibus pluries est à Summis Pontificibus prohibitum, libet hic adnectere hoc dubium: an Constitutiones Clementis VIII. *Quoniam nemo*, sub die 1. *Decembr.* 1604. apud Empol. *pag.*82. & Pauli V. *Admonemur Pastoralis officij*, sub die 4. *Iulij* 1608. apud eumdem *pag.*291. (quibus inhibetur Religiosis Ordinis Eremitarum recursus ad fauores dictarum personarum pro gradibus obtinendis, & Prælatis eiusdem Ordinis tales gradus, & dignitates intuitu earumdem personarum impartiri) nostram Congregationem afficiant, & nostros Religiosos, atque Prælatos eodem modo

do ligent? Et dico, quod non; quia vt habet Passerinus *de elect. canonic. cap.5. num.7.* statuta particularia pro vno Ordine solummodò afficiunt illius Ordinis Religiosos; & sic dictas Constitutiones ligare solùm PP. Calceatos. Et suadeo, quia in nostra Congregatione contrà ambitionem, contrà quam procedunt dictæ Constitutiones per Donatum *tom.3. tract.2. q.4. n.4.* Passerinum *ibid. cap.6. num.1.2.& 3.* prouisum satis erat per præfatum votum humilitatis, vndè, cum non opus esset vlteriori prohibitione, non est dicendum intendisse Pontificem, & ea Excalceatis inhibere; adeòque nec sub eis Constitutionibus Congregationem hanc comprehendere. Deindè deducitur ex eo, quod de Excalceatis nullam mentionem fecerit, quo dignoscitur non ad ipsos eas referri. Tertiò: quia nostræ Apostolicæ Constitutiones *part.4. c.21. num.2.* quæ sunt posteriores dictis litteris Clementis VIII. & Pauli V. assignant pœnam specialem contra huiusmodi procurantes, nec se remittunt ad pœnas ab eis Pontificibus ibi inflictas. Vnde sequitur iudicatum eas non afficere nostram Congregationem, eo modo, quo Constitutio eiusdem Clem. VIII. *Quoniam nostro* die 23. *Nouembris.* 1604. apud Empol. *pag.81.* contrà Religiosos Ordinis Eremitarum appellantes ad Tribunalia Sæcularia, nostram Congregationem non ligare supponitur ab eisdem nostris Constitutionibus *d. cap.21. nu.1.* dum citata dicta Clementis prohibitione, pœnas particulares imponunt Religiosis nostris, qui modo supradicto appellauerint, & non eas, quas Clemens ipse in sua Constit. inflixerat contrà Religiosos Ordinis Eremitarum, neq; eas comprehenderunt; quod certè factum non fuisset a nostris Constitutionibus, si nostra Congregatio fuisset sub ea Clementis prohibitione comprehensa. Et ità videtur sentire Donatus *dict. q.4. n.3.* dum dicit Bullas præfatas non extendi ad alios Ordines, qui in hac materia habent proprias.

1186 Nec satis est dicere, quod emanauerint pro toto Ordine Eremitarum S. Augustini; & quod præceptum in ipsis latum complectatur omnes Religiosos dicti Ordinis, quia intelligendum est de Religiosis, qui dicuntur simpliciter Ordinis Eremitarum sine alio adiecto quales sunt PP. Calceati; non verò de ijs, qui dicuntur, & verè Eremitarum, sed cum hoc specificatiuo, nempè Excalceati: maximè cum à tempore Constitutionis Clem. VIII. Congregatio hæc esset per deputationem Superintendentis Apostolici subtracta à priori, & amplo P. Generalis regimine, vt dictum est *quodlibet.5. dub.20.& n.1094.* & sit Ordo sufficienter distinctus ab Ordine PP. Calceatorum, vt pariter ostensum est *eod. q.5. dub.18.* quod satis est, vt non intelligatur sub dictis Pontificijs Constitutionibus comprehensa; cum statuta pro vna Religione, neque ratione similitudinis, aut identitatis rationis ligent aliam *cap. Non solum.* iuncto *cap. seq. de Regul.* Suarez *lib.6. de legib. cap.3. nu.12.* & in specie de præfatis Constitutionibus Sigismundus à Bononia *de elect. dub.53. n.9.* Passerin. *d. cap.5. n.9.*

1187 Nec etiam dicendum, quod ratione saltem Communicationis priuilegiorum afficiant & nostram Congregationem, cui communia sæpè probauimus eiusdem Ordinis Eremitarum priuilegia, quia leges pœnales prohibentes aliquid sub graui pœna, vtpotè excommunicationis, priuationis vocis, & inhabilitatis, quales sunt illæ Constitutiones, licet fauorabiles communitati, non sunt concessiones, nec dona, nec priuilegia, sed vera statuta; nam priuilegium est priuatum ius indultum à Principe contrà ius cómune. *cap. Abbate. de verbor. signific.* Sylvester *verb. Priuilegium n.1.* lex verò pœnalis ad ius commune spectat, non autem est contrà ius commune; quarè, cum sub communicatione priuilegiorum non veniant, quæ non sunt priuilegia, sed statuta, supradictæ leges pœnales licet fauorabiles communitati non cadunt sub communicatione priuilegiorum. Mirand. *tom. 1. q.46. art.6.* Donat. *tom.1. part. 1. tract.7. q.12.* Passerin. *d. cap.5. n.7.* & probatum est. *quodlib.3. dub.4. n.327.*

1188 Puniendi ergò erunt apud nos procurantes Prælaturas talibus medijs prohibitis pęna taxata in ipsis nostris Constitutionibus *part. 4. cap.21. n.2.* & pœna taxata *ibid. cap.6.* contrà violantes aliquod ex votis; non verò pęnis taxatis à supradictis Summis Pontificibus in præfatis earum litteris. Quod & mihi videtur seruandum etiam in casu, quo declaretur tales litteras comprehendere & nostram Congregationem; quia eum nostrę Constitutiones sint posteriores, & à Sede Apostolica in forma specifica approbatæ, censetur per eas præfatis litteris Clem. VIII. & Pauli V. quoad earum pœnas in hac parte derogatum.

1189 In qua tandem suppositione, quod dictæ præfatorum Pontificum litterę nos quoque afficiant, ad quietem animi Prælatorum, qui prohibentur dignitates, & officia ad instantiam exterarum personarum, siue Prælatorum, siue Magnatum, etiam Cardinalium suis subditis concedere, adnotandum nomine exterarũ personarũ non venire Cardinales Protectores Religionum, qui non possunt dici extranei, cum sint aliquo modo eorum Ordinũ, quorum sunt Protectores, Prælati. Lezan *tom.1. part.2. cap.9. n.5.* immò liceat ad illos habere recursum, & appellare. Et ità tenent Peyrin. *tom.2. verb. officia Religiosorum n.16.* Bernardus de Torres in *Histor. Peruan. Augustinian. lib.1. cap.28. n.14.* Donat. *tom.3. tract.2. q.19.* Passerin. de *elect. canonic. d. cap.5. n.28.*

DVBIVM XX.

De transitu ad aliam Religionem.

1190 Patres Calceatos nostri Eremitani Ordinis ad hanc Excalceatam, & reformatam Congregationē posse ex decreto S. Congregationis super stat. Episc. & Regul. de licen-

tia

tia suorum Superiorum petita, licet non obtenta, transire vidimus *nu.* 423. Patres verò nostros Excalceatos ad eorumdem PP. Calceatorum Ordinem, sicut nec ad alium quemcumque laxiorem absque Sedis Apostolicę facultate transire non posse decreuerunt respectiuè prò Congregatione hac Italiæ Clemens VIII. in Constit. III. *Pastoralis officij* apud Laertium Cherub. *tom.* 3. *Bullar.* prò Hispanica Paulus V. in pariter incipien. *Pastoralis Officij.* apud Flauiū Cherub. in *Compend. Bullar. tom.* 3. *pag.* 36. & pro Gallicana Vrbanus VIII. in *Ex iniuncti.* Constit. 90. *tom.* 4. *Bullar.* Et de transitu à nostra Congregatione ad PP. Calceatos locuti sumus *n.* 478. Modò addimus duo ex eadem Constitutione Clementis VIII. *Pastoralis officij.* Primò: nec posse professum in nostra Congregatione transire ad aliam Congregationem etiam Discalceatorum Hispaniarum, aut Galliarum; & quia omnes Congregationes S. Augustini exclusit Clemens VIII. vt mox dicetur; & quia nostra, quæ Italiæ dicitur, respectu earum est ratione quarti voti strictior. Secundò: solùm ad Carthusianos hunc transitum sine dicta licentia posse fieri, prout constat ex his Clementis eiusdem verbis: *Præterea sub eisdem censuris, & pœnis præcipimus, quod nullus prædictæ Congregationis professus in aliqua alia Prouincia, aut Congregatione Ordinis S. Augustini, aut cuiusuis alterius Religionis, præterquàm Carthusianorum absque nostra, & Sedis Apostolicæ, aut Superintendentis licentia recipiatur; & si receptus fuerit, statim prædictæ Congregationi restituatur.* Aliqua modò sunt super his declarāda.

1191 Et primò, quoad transitum ad Carthusienses in facti contingentia non videri esse de se laudabile, nec consulendum. Verum quidē est, quod à Summo Pontifice permittitur sed iuxtà iuris dispositionem, quod scilicet non fiat ex temeritate, vel leuitate in iacturam sui Ordinis; sed quod fiat ex zelo maioris perfectionis, ex *cap. Licet. de Regular.*: quod difficile mihi videtur in transitu a Religione reformata, & in sua viridi obseruātia; in qua verosimilius est, quod possit magis proficere, si velit, qui ad eam vocatus est à Domino, quam in ea, in qua non assueuit; & planta, quæ sæpè transfertur, non coalescit; & ita vniuersim de hisce transitionibus S. Thom. 2.2. *q.* 189. *art.* 8. Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 3. *cap.* 9. *n.* 3. Sanchez in *Decal. lib.* 6. *cap.* 7. *n.* 1. A S. Fausto in *Thesaur lib.* 5. *q.* 323. Peyrin. de *subdit. q.* 1. *cap.* 24. §. 2. Portell. in *Dub. Regul. verb. Relig. transit. n.* 3. Palaus. *tract.* 16. *disp.* 4. *punct.* 6. §. 2. *n.* 6. Fagnan. *in d. cap. Licet n.* 7. & 24. Lezan. *tom.* 1. *part.* 1. *cap.* 22. *n.* 1. vbi plerumque scandalum, inquietudinem, murmurationem, atque Religiosorum infamiam ex ipsis oriri; & cum S. Bernardo *lib. de precept. & dispensat. cap.* 20. Passerin. *tom.* 3. *de stat. q.* 189. *art.* 8. *n.* 4. & 86. saltem hucusque necdum quis à nostro ad illum Ordinem transijt.

1192 Verùm legitima subsistente causa; dato scilicet hoc arctioris, seu magis solitariæ vitæ zelo, cuius potissimo intuitu arctior ea Religio habetur. Passerin. *ibid. n.* 35. *propè fin.* Portell. *ibid.*

tus

n. 2. Tamburin. de *iur. Abb. tom.* 3. *disp.* 7. *q.* 4. *n.* 3. Fagnan. *in cap. Ad Apostolicam. de Regul. num.* 40. non est faciendus talis transitus sine speciali licentia non iam Sedis Apostolicæ, quæ iam supponitur ex dicta Constitutione Clemētis VIII. sed Superiorum Religionis, non quidem petita tantùm, sed etiam obtēta; tum quia sic à S. Sede concessum nonnullis alijs Religionibus, & signanter PP. Excalceatis S. Theresię, vt referunt Sanchez *d. cap.* 7. *n.* 31. A S. Fausto *ibi q.* 351. & Antonius à Spiritu Sancto *tract.* 3. *disp.* 6. *n.* 754. quod est priuilegium communicabile alijs Religionibus maximè Mendicantibus, vt tenent Suarez *d. tract.* 8. *lib.* 3. *cap.* 12. *n.* 39. Sanchez *eod. cap.* 7. *n.* 28. & 31. Pellizzar. *tom.* 2. *tract.* 3. *cap.* 5. *sect.* 3. *n.* 74. & 75. A Spiritu Sancto *ibi n.* 755. Portell. *loc. sup. n.* 11. in simili de Benedictinis Hispaniæ; tum quia prohibitum ab Innocentio IV. vt in Mari magn. Eremitarum apud Lezan. *tom.* 3. §. 15. cuicumque Religioni (nulla facta exceptione Carthusiæ) recipere professum Ordinis Eremitarum absque suorum Superiorum licentia, vt in terminis Passerinus *ibi n.* 99. ac proinde neque ex nostris quis sine tali obtenta facultate poterit etiam ad Ordinem Carthusiæ legitimè trāsire, cum Innocentij indultum non reuocetur per dictam Clementis VIII. Constitutionē; sed magis ad rem, quia sic statuit Gregorius XV. ad fauorem nostrorum Excalceatorum Congregationis Hispaniarum per suas litteras *Alias à felici.* sub die 5. *Ianuar.* 1622. quas originales mihi ostendit Romæ dictæ Congregationis Procurator Generàlis, in quibus suprapositam prohibitionem Pauli V. non transeundi ad aliam Religionem, præterquam ad Carthusianos, sine Sedis Apostolicæ licentia, prout *n.* 634. sic moderatur: *Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine in virtute S. Obedientiæ, ac sub pœna excommunicationis latæ sententiæ districtè præcipiēdo mādamus, ne vllus Ordinis, & Congregationis huiusmodi professus, tam in Regnis Hispaniarum, quam in partibus Indiarum existens, in laxiore absque Sedis Apostolicæ: in strictiore autem aliqua alia Prouincia siue Congregatione S. Augustini, aut cuiusuis alterius Religionis absque primò dictæ Congregationis Vicarij Generalis licentia recipiatur; & si receptus fuerit prædictis Reformatis, seù Discalceatis restituatur.* Per quæ patet licentiam Religionis esse prius obtinendam, & non sufficere, quod sit petita. Quod habet locum, & apud nos propter communicationem priuilegiorum. Quæ licentia debet constare ex litteris dimissorijs Superiorum Congregationis, sine quibus recipi non potest in alia Religione; tum ex *cap. statuimus.* 19. *q.* 3. A S. Fausto *ibi q.* 334. Fagnan. in *d. cap. licet. n.* 50. Tamburin. *eod. tom.* 3. *disp.* 7. *q.* 1. *nu.* 15. Lezan. *tom.* 4. *consult.* 17. *nu.* 20. de Vecchijs in *Prax. disp.* 15. *dub.* 2. *n.* 11. & 12. vbi peccare mortaliter recipientes sine dictis dimissorijs; tum ex eadem Innocentij IV. Constitutione, prout idem Lezan. in *d. Mar magn.* §. 15. *n.* 40.

1193 Quisnam autem sit Superior, ad quem spectet talem licentiam impartiri; videtur de

iure

iure communi eſſe Superior localis per Rebuff. in *prax.benefic.tit. de translat.Monach.n.5.* & allegatos à Fagnan. *in d.cap. licet n.36.* vbi *n.37.* non requiri, quod petatur licẽtia à Conuentu, ſed à ſolo Prælato: quod quoad vtramque partem probabile putat Lezana *in Mar.Magn.Prædicat. circà §.22.n.57. & 58.* Alij dicunt ſpectare ad Superiorem Generalem, vel Prouinciales, vt M. Anton. Cuchus *Inſtit. maior.lib.3.tit.de Regul.n.137.* Roderic. *tom.3.q.52.art.3.in fin.* Peyrin. *de ſubdit. q.1. cap.24.§. dico ſecundò*. Alij ad ſolum Prouincialem. Ricciull. *de iur.perſonar.lib.8.cap.4.n.25.* Donat. *tom.1.part.2.tract.5.q.26.n.3.* ſed cum ſit in hoc ſtandum ſtatutis, & cõſuetudini Religionum, vt Lapus *allegat.130.* aliàs *131.n.5.verſ.item etiam petitur.* Suarez *d.lib.3.cap.10.n.30.* Paſſerin. *ibid.n.69.* ad P. V. Generalem, vel ad Definitorium ſpectare dicerem, non ex ſtatuto particulari, neque ex conſuetudine, cum hucuſque hic caſus non contigerit; ſed ex ſimili conſuetudine quoad tranſitum ad laxiorem, prò quo licentiam vidi, tum ab eodem P. V. Generali, tum à Definitorio concedi: eo magis, ſi verum eſt, vt ex Roderic. *d.q.52.art.20.* refert Portellus *ibid. n.10. in fin.* quod S. Congregatio declarauerit, quod tranſitus etiam ad ſtrictiorem non fiat, niſi tranſeuntis cauſa cognita; idque ex approbatione Capituli generalis. Ni vellimus dicere, & melius ſpectare ad ſolum Vicarium G. tum propter dictam Gregor. XV. diſpoſitionem; tum quia ad ipſum ſolum ſpectat incorporare Religioni; adeòque & ab eadem licentiare, & ſegregare, cum per eaſdem cauſas diſſoluatur contractus, per quas fit. Peyrin. *ibid.* ob quam rationem interpretatur DD. aſſerentes competere & Prioribus localibus, dicens id verum eſſe, ſi habeant ius incorporandi.

1194 Circà autem prædictam licentiam, ſicut per hoc, quod ſit neceſſaria, non ſolùm petita, ſed etiam obtenta, non liberatur Prælatus ab obligatione eam concedendi ſubdito petenti tranſitum ad Carthuſiam, Suarez *d.cap.12.n.9.* ita non tenetur ad ſimplicem petitionem eam concedere, ſed debet examinare, an ex leuitate, vel temeritate, aut alio fine, qui non ſit propriè ex zelo maioris perfectionis, ex *eod.cap.licet.* Fagnan. *ibi n.31. & 32.* Paſſerin. *loc.ſup.n.78.* & quãdo de tali perfectionis motiuo non conſtat, non [illegible] illam concedere. Sanchez *d.cap.7.n.73.* A S.Fauſto *ibi q.324.n.6.* Tamburin. *d.diſp.6.q.3.n.4.* Paſſerin. *ibid.n.11.13.& 14.* & quando conſtiterit, neque poterit illam imperiri, niſi pariter conſtiterit Religionem Carthuſianam paratam eſſe illum recipere, ex decretis S.Congregationis Concilij de *Regul. apoſtat.* de Vecchijs *diſp.15.dub.2.n.9.* Theſaur *d.part.2. cap.4.§.1.* Lezan. *eod.cap.22.n.15.* A Spiritu Sancto *d.diſp.6.n.736.* Fagnan. *ibid.n.49.* Quod à fortiori obſeruandum eſt in tranſitu ad laxiorem. Lezana *d.n.15.& in Mar.magn.Prædic.n.64.*

1195 Secundò quoad tranſitum ad aliam, ſiue æqualem, ſiue laxiorem, dictum eſt iam nobis prohibitum à Clem. VIII. ſine Sedis Apoſtolicæ facultate: quo fit, quod talis tranſitus etiam cum cauſa iuſta, & legitima ſine d. S. Sedis licẽtia fieri non poſſit. Paſſerin. *ibi n.105.107.117. & ſeq.* & ſi fiat, nullus erit, & nulla profeſſio, Donat *d.tract.5.q.25.n.14.* maximè cũ ibi Clem. VIII. dixerit, *& ſi receptus fuerit, ſtatim prædictæ Congregationi reſtituatur*, quod habet vim decreti irritantis, vt ex *cap. Non eſt vobis de Regul.* idem Donat. *ibi q.7.n.3.* & ità Paſſerin. *n.125.& 126.* ſicut nulli tranſitus, & profeſſio, ſi etiam cum licentia Summi Pontificis, dummodò ſine iuſta, & legitima cauſa, fiant ad laxiorẽ Religionem; cum in hoc caſu non ſit pura commutatio, vti eſſet in tranſitu ad æqualem; ſed diſpenſatio, quæ ſi fiat ſine cauſa, inualida eſt. Sylueſt. *verb. Religio 4.q.2.* Roderic. *tom.3.q.52.n.10.* Azor. *lib.12.cap.14.q.8.* Suarez *d.lib.3.cap.11.n.14. & 15.* vbi diſertè de inualiditate talis profeſſionis. Leonard *lib.2.de iuſt.cap.41.dub.13.n.102.* Ricciull. *eod.lib.8.cap.4.n.3.* Peyrin. *tom.1.q.1.cap.24.§.dico quintò.* Barboſ. *de iur.Eccleſ.cap.42.n.77. & in cap.licet de Regul.n.12.* de Vecchijs *ibid.dub.5.n.1.* Lezan. *eod.cap.22.n.11.* Palaus *loc.ſup.diſp.4.p.26.§.5.n.2.* Fagnan. *in cap.Dilecti de renunc.n.21.* Donat. *ibid.q.27.* Paſſerin. *loc.cit.n.114.& 124.* Quod tamen intelligendum prò foro conſcientiæ, nam in foro externo, ſtante Papæ licentia, præſumi deberet ex iuſtà cauſa. Sanchez *d.lib.6.cap.7.n.67.* & præallegati DD.

1196 Porrò per hanc facultatis Sedis Apoſtolicæ neceſſitatem non excluditur neceſſitas licentiæ Religionis: ſed ſenſus eſt, quod præter Religionis conſenſum requiratur S.Sedis beneplacitum. Paſſerin. *ibi n.88.* & hoc, ne videatur contemni bonũ obedientiæ, vt in ſimili Fagnan. *in d.cap.Dilecti n.17.verſ.tertiò.* & patet à ſimili, de Conſtit. Iulij II. *Sacer Ordo*. apud Peyrin. vbi §.4. Minimis prohibetur tranſitus ſine *Noſtra*, ſcilicet Papæ, & *Correctoris Generalis licentia*; & quia talis eſt ſtylus Curiæ, quod nulli regulariter concedatur à Summo Pontifice prædicta licentia, niſi adiecta in Breui clauſula *de ſui Superioris licentia*; ex Mandoſ. *de ſignat. grat. tit. de licentijs. verſ. Religioſo dari non conſuetis.* Ricciull. *eod.cap.4.n.24.* hoc eſt, vt explicat Donat. *tom.1.part.2.tract.5.q.20.n.6.& q.26.nu.8.* facta prius ſibi facultate à ſuo Superiore; nec ab ipſa Sac. Pænitentiaria poteſt quis Regularis talem facultatem tranſeundi ſine ſui ſuperioris licentia obtinere, ex Pij V. Conſtit. 53. *In ſublimi*. Em. Laurea in *Epitom. Canon. verb. Regulares circà tranſitum.* Cuius Superioris nomine veniunt nõ iam Priores. Sanchez *d.cap.7.n.70.* ſed Generalis. Nauarr. *conſ.56.2.edit. de Regul.* Azor. *Inſtit. Moral.lib.12.cap.15.q.1.* quia, cum quando quis profitetur in Religione, non iam illi Conuentui, in quo illam emittit, ſed toti Religioni, aut ſaltem Prouinciæ acquiſitus cenſeatur, non eſt in poteſtate Priorum illum ablegare; quæ eſt ratio Antonij Cuchij *loc.ſup.eod.n.137.* quem ſequitur de Vecchijs *d.dub.5.n.5.* adeòque ſolus P.V. Generalis, vel Definitorium poterunt eam licentiam concedere, nam per ipſam alienatur Religioſus à tota Religione, quod ſolum

ad

ad prædictum P.V.Generalem,& Definitoriũ ſpectat cum Prouinciales, & Priores habeant ſolum iuriſdictionem in vna Prouincia, vel Monaſterio. Lezan. *d.cap.22.n.9.in fin.* qui intelligendus eſt de licentia pro tranſitu ad laxiorem; & expreſsè *ibi n.11.in fin.& conſult.17.n.41.* licet enim allegati DD. loquantur de Superioribus valentibus concedere facultatem tranſeundi cum cauſa abſque alia Papæ licentia; tamen ſentiendum eſt & ad eoſdem Superiores Generales ſpectare talem facultatem, quamuis requiratur etiam conſenſus Sedis Apoſtolicæ, cum & in hoc caſu verificetur eorum ratio, quæ eſt diſmembratio, & alienatio Religioſi à tota Religione. Vbi obiter notandum Procuratorem Generalem non poſſe ex ſe, ſed ſolum ex comiſſione Vicarij Generalis, aut Definitorij conſenſum ad huiuſmodi tranſitum præſtare, cum ipſe ſit purus eorum executor.

1197 In Religione autem, ad quam contingat fieri tranſitum, neceſſe eſt, quod iterùm emittatur nouus annus probationis. Tetigimus hoc *n.479.* Nunc clariùs dicimus præſtandum eſſe in tranſitu non ſolum ad arctiorem, ſed etiã ad laxiorem, quia Concilium Trid. *seſs.25. cap. 15. de Regul.* generaliter petit ad validam profeſſionem in quacumque Religione præmitti annum Nouitiatus; ergò & in Religione laxiore, ſi ad eam fiat tranſitus. Ità Nauarr. *lib.3. conſ. de Regul. conſ.60.* Roderic. *tom.3. q.15. art. 11.* Azor. *d.lib.12. cap.14.q.15.* A S. Fauſto in Theſaur. *lib.5.q.371.* Donat. *ibid.q.29.n.5.* Barboſ. *de iur. Eccl. d.cap.42.n.109.* Fagnan. in *cap. Ad Apoſtolicam de Regul. à nu.37. & 53.* Paſſerin. *de ſtat. tom.3.q.189. tract. de Nouitijs n.166. & 174.* vbi communiſſimam DD. ſententiam dicit. Et non tantum in tranſitu ad laxiorem, ſed & ad laxiorem intra eumdem Ordinem. Bordon. *reſol.29.n.62.* Diana in *coordinat. tom.7. tract.1. reſol.199.n.4.* nam licet idem ſit Fundator, & eadem Regula; ratione diuerſæ diſciplinę Regularis obſeruantiæ, & Conſtitutionum cenſentur quoad hoc diuerſi Ordines, vt apertiſſimè Lezan. *d.c.22.n.16.* & in terminis de nobis Excalceatis S. Auguſtini Fagnan. *ind. cap. Ad Apoſtolicam n.51.* & Em. De Luca in ſuo Religioſo practico *cap.28.n.10.* propter quod requiritur nouus annus probationis; & inſuper etiam, vt Religio ipſa experiatur mores, & conditiones admittendorum. Lezan. *ibid.* Donat. *d.q.29.n.7.* & Fagnan. *ibi à n.48. & ſeq. vſque ad fin.* Et item noua debet emitti profeſſio. Lezan. *eod. cap.22. n.16.* Fagnan. *ibi d.n.51. & n.67.* vbi, licet dicat, non fuiſse à Sac. Concilij Congregatione hoc deciſum, ſubdit nihilominus, cum ab eadem Congregatione fuerit deciſum faciendum nouum probationis annum à tranſlato cum Sedis Apoſtolicæ licentia ad laxiorem Religionem etiam eiuſdem Ordinis, ſatis ex hoc inferri poſse obligationem iterum profitendi, quia probationis annus eſt præambulus ad profeſſionem, & fruſtratorius eſset, non ſecuta profeſſione; Et hoc certum eſt quoad tranſeuntem à noſtra Religione ad PP. Calceatos ratione diuerſæ formę profeſſionis, prout in ſimili Bordon. *d.reſol.29.n.63.* & cum à nobis non emittatur nomine P. Generalis, ſed P. V. Generalis, ideò per hanc mutationem Superioris noua eſt emittenda profeſſio. Paſserin. *cit. art.8.n.219.* & iam dictum eſt *d.n.479.* Quod idem dicendum in tranſitu ab aliqua alia Congregatione Diſcalceatorum Ordinis noſtri ad hanc, quæ dicitur Italiæ, & propter diuerſam formam profeſſionis, & diuerſas auſteritates, & propter quartum humilitatis votum, quod in hac, & non alijs emittitur, vt in ſimili Antoninus a Spiritu Sancto *d.tract.3. diſp.6. n.761.* & Bordon. *ead. reſol.29. num.115.*

QVODLI-

QVODLIBETVM DVODECIMVM

DE CAPITVLIS, ET ELECTIONIBVS.

1198 Omine Capitulorum venire Congregationes multorum, & præcipuè Ecclesiasticorum tradunt ex Andr. in *cap. Capitulum. De rescript.* Syluest. *verb. Capitulum nu.* 1. Roderic. *qq. Canonic., & Regul. tom.* 1. *q.* 5 1. *art.* 1. In præsenti autem ea accipimus pro adunationibus Regularium pro aliqua re, seu negotio ad propriæ Religionis statum pertinente. Lezan. *Summ. qq. Regul. t.* 1. *part.* 2. *cap.* 12. *n.* 1. Sub qua acceptione comprehendi possunt absque dubio omnia Regularium Capitula, siue Dietæ, siue Congregationes. Lezan. *ibid.* Pellizzar. in *Manual. tract.* 9. *cap.* 8. *n.* 1. siue etiam Definitoria appellentur, cum de omnibus eadem sit ratio, quod nempè fiant pro negotijs ad Religionem spectantibus, & tantummodò differant iuxtà negotiorum, aut personarum diuersitatem. *Miranda t.* 2. *Manual. q.* 6. *art.* 1. Lezana *ibid.* Pellizzar. *loc. sup. n.* 2. Quæ omnia, cum ad bonum Religionis regimen valdè conducant, & inter cætera ad electiones maximè ordinentur; ideò de vtrisque, seu de Capitulis, & electionibus in præsenti agendum; cohærenter tamen ad ea, quæ specialiter in hac materia subministrantur à Constitutionibus.

DVBIVM I.

De Capituli generalis fine, tempore, & conuocatione.

1199 NOstræ Congregationis Capitulum, in quo de triennio, in triennium, iuxtà Constitutionum præscriptum *p.* 3. *cap.* 2. *n.* 1. eliguntur Superiores, Capitulum generale est, & dicitur; sic enim Constitutiones ipsæ Apostolicæ. *loc. sup.* sub hoc titulo, *De Capitulo generali Congregationis cap.* 2. & sæpius Summi Pontifices, pro vt in Bullario Congregationis, & signãter in litteris Indulgentiarum tempore dicti Capituli Cõgregationis Ecclesias visitantibus concessarũ prout *n.* 474. & in litteris, quæ dantur pro præsidentia Eminentissimis Protectoribus, de quibus infrà; eo potissimum fine celebrari debet, vt de Ordinis reformatione, Regulæ obseruantia, morum correctione agatur. A Spiritu Sancto in *director. tract.* 4. *disp.* 8. *n.* 35. Roderic. *q. q. Canonic. & Regul. tom.* 3. *q.* 47. *art.* 2. *&.* 3. vbi merito, & religiosè dolet, totũ ferè tempus consumi in electionibus, & prouisionibus Prælatorũ, & Officiorum, omisso negotio principaliori, quod est de reformatione; affirmans insuper Generales, & Prouinciales in hoc negligentes à peccato mortali non liberari; Et certè dissonum valdè, quod tot fiant expensæ pro Capitulis, in quibus parum, aut nihil de Constitutionum obseruantia tractatur, & tota cura, seu meditatio ad dignitates, aut distribuendas, aut procurandas intendit. Lezana. *tom.* 1. *p.* 2. *cap.* 12. *n.* 13. Pellizzar. *tract.* 9. *cap.* 8. & de quo iam supra *n.* 347.

1200 Quamuis ordinariè loquendo de triẽnio in triennium celebrari debeat, vt dixi, cõformiter ad ius commune, vt à simili de Concilijs Prouincialibus, quæ à Concilio Lateranẽse *sess.* 10. *cap.* 10. & Trident. *sess.* 24. *cap.* 2. quolibet triennio præcipiuntur celebrari, arguunt Roderic. *ibid. t.* 3. *q.* 47. *art.* 2. *&* 3. Lezan. *d. cap.* 12. *n.* 13. & quia sic statuitur in Constitutionibus *ibid.* vt mox dicetur; vrgente tamen occasione poterit, & ante triennium expletum conuocari. Sic in eisdem Constitutionibus *p.* 3. *cap.* 4. *n.* 5. ibi *Ad Definitorium spectat &c. ante triennium expletum ob causam vrgentem Capitulum generale conuocare.* Tempus vero pro illo celebrãdo est Dominica sexta Post Pascha, & locus, il-

le quem Definitorium generale assignauerit. Ita Constitutiones *d.cap.2.n.1.* *Capitulum generale Congregationis tertio quoque anno Dominica sexta post Pascha in conuentu à Definitorio in Capitulo assignando celebretur*; licet quoad tempus redactû sit modò à Capitulis generalibus ad quartam Dominicam post Pascha.

1201 Super quibus quæri potest: an possit quandoque ex aliqua rationabili causa, vtpotè absentiæ aliquorum ex vocalibus, Capituli celebratio differri. Et quamuis Pellizzarius *d.tract.9. cap.2.n.76.ex cap.1.de ijs. quæ fiunt à maiori parte*, cum Peyrin *t.3.priuil.cap.9. n.16.* prorogari posse sustineat, quin prorogandum esse doceat Samnellius *de elect. canonic. disp. 1. contr.13.n.13.* cum multis alijs ab ipso *n.14.* adductis, quando notabilem Collegij partem absentes ipsi constituunt, & ex causa iusta detineantur: immò quamuis pauciores sint, vt ex Abb. Mantic. Sigismundo à Bonon. Lezan. tradit. Barbos. *de iur. Eccles. vniu. lib.1.cap.19.n.97.* dummodo absque periculo, & incommodo expectari possint, & aliqua necessaria, vel probabili causa detineantur, puta pluuia, vel simili, & Superior pro certo habeat, eos non longè abesse. Nihilominus certius est non teneri electores expectare absentes vltrà terminum præfixum, quia electio non pertinet nisi ad eos, qui debent, volunt, & possunt commodè interesse intra terminum præfixum ex communi DD. sententia in *cap. Quià propter. de electione*. Ita cum multis Passerinus de *elect. Canonic. cap. 11. n.88.* vbi non expectandum detentum à pluuia, cum ex hoc capite non possit cōmodè interesse.

1202 Quin non expectandos esse habetur ex *cap. Cum inter*, & cap. *Cum nobis de elect.* Mirand. *t.2.q.23.art.6.concl.3.* Petr. de Baysio in *directo. elect.p.3.cap.11.n.20.* Et alijs assignato tempore non comparentibus, posse per præsentes ad electionem deueniri, cum non teneantur dimittere ius suum propter aliorum absentiam. Peyrin. *t.1. de subdit. q.1. cap.31.§.6.vers.Si quæras.* Lezan. *t.1.p.1.cap.15.nu.8.* Et quo ad nos id expresse habetur in Constitutionibus *d.cap.2.§.3.* vbi: *Sabbato antè Dominicam sextam absentibus amplius non expectatis*: Quo fit, vt tempus hic assignatum per Constitutiones Apostolicas sit de forma nostri Capituli, & electionem per Roland. *cons.72.n.71.lib.3.* Osasch. Pedemont. *decis. 163.n.9.cum seq.* Virgin. Boccat. in *Constit. marchia.gloss.6.n.162.* Et propterea etiam ex hoc capite non expectandos absentes, sed eo tempore celebrandum Capitulum; alias non obseruato tempore legis, non obseruabitur forma legis. *l. obseruare §.pro hac ff. de offic. Procons.* & ea non obseruata, de actuum nullitate iudicandum. Et supradictam doctrinam de expectandis absentibus dico habere locum, vbi agatur de electione infrà terminum præfixum. Passerin. *d. cap.11.n.87.* non verò vbi agitur de electione pro tempore à Constitutionibus Apostolicis stabilito, vt in præsenti; sicut neque vbi agitur de expiratione temporis pro electione. Lauorius de *elect.cap.21.n.84.* Pellizzar. *loc. sup. cap.2. n.74.*, & cōmuniter DD. cum quo tamen stat; quod accedentes ad Capitulum eo incepto, aut etiam incohata electione, sint admittendi ad ea, quæ nondum acta, sed agenda sunt circa illam. *cap. Ecclesia de elect.* Syluest. *verb.electio 1.nu.6.circa fin.* Sigismund. de *elect.dub.12. nu. 5.* Passerin. *d.cap.11.n.21.* Itá quod si accedant iam inchoata suffragiorum collatione, non sit hæc suspendenda, sed continuanda, quia, ex eo quod nequeant dici contempti, ius habet Capitulum procedendi ad dictam electionem Pellizzar. *d.cap.8.n.21.*

1203 Vnde infertur cum eod. Pellizzar. *ibid. n.13.* à Spiritu Sancto in *director. tract.4.disp.8.n. 11.* & Passerin. *cap.14.n.11.* non requiri pro hoc Capitulo celebrando certum numerum vocalium, sed posse celebrari à præsentibus, & si numero minoribus respectu absentium. Tamburin. de *iur. Abb.t.1.disp.5.q.3.n.26.& seq.* Barbos. *d.cap.19.n.98.fin.* vbi, etiam si sit vnus solus; quod ex Panormit. in *d.cap.Cum nobis n. 9.* sentit, & Peyrinus *loc. sup. cit. §.6. vers. etiamsi.* ac Passerin. eod. *cap.11. nu.93. & 99.* quod intelligendum tamen est, quando instante fine termini præfixi, est ipse solus, & eo expirato, vel non potest fieri electio, vel ad Superiorem deuoluitur. Dartes *oper. canonic. tract. de benef. sect. 6. cap.1. de elect.* A quibus tamen dissentit Lezana *eodem n.8.* quia vno solo præsente nequit esse Capitulum. Sed verior est prior sententia propter dicenda *n. 1350.* & an sit vocandum Capitulum nec ne, quæstio erit de voce, cum dubium non sit, quod vtatur iure Capituli.

1204 Quià autem, vt vidimus, potest vrgēte causa aliqua antè triennium expletum Capitulum generale congregari; tunc adhuc præfixo termino à Definitorio videtur ex rationabili causa posse absentes expectari vltra talem terminum, si tamen sint in proximo, & electores de hoc sint certi, vt ad tollendas lites æquius consulit Passerinus *d.cap.11.n.87.in fin.* dispar enim est ratio de termino à Definitorio, & dependenter ab eius arbitrio præfixo pro Capitulo generali insolito, & de termino à lege Apostolica constituto. Quo casu sunt absque dubio citandi omnes vocales. *cap. Coram. 35. & cap. quia propter de elect.* siuè omnes habentes ius ad eligendum. Mirand. *d.q.23.art.6.concl.3.* Samuel de *elect. tract.1.disp.2.contr.1.concl.1. & 2. & contr.3.concl.1.* Lauorius de *elect.cap.17.n.1.* siue de iure communi, siue speciali, aut consuetudine illis competat. Samuel *d.contr.3.concl.10.* Ragius de Regim. Regul. *cent.2. tract.7. dub.156.n.1.* Tamburin. *d.disp.5.q.3. nu.1.* & per Nuntium, aut litteras, loquendo de absentibus. *cap.cum inter vniuersas de elect.* Tabien. in *Summ.verb.electio 1.nu.12.* Mirand. *ibid. concl.4.* Samuel *ead.contr.3.cōcl.3.* Castellin. de *elect.cap. 8.n.1. & 8.* Barbos. *cit.cap.19.nu.89.* per litteras inquam non à toto Definitorio, sed a P. Vicario Generali, supposita Definitorij determinatione, expediendas, vt moris est in similibus, quorum decisio spectat ad Definitorium, executio ad P. Vicarium Generalem; deducitur que à

Constitutionibus *p.3.cap.4.n.*10. ibi. *Quidquid à Definitorio decisum fuerit, Vicarius Generalis exequatur iuxtà mentem Definitorij*, & à pari de conuocatione Definitorij, quæ ad ipsum spectat per easdem Constitutiones *ibid.n.7.* & in defectu P. Vicarij Generalis expediendas à primo Definitore, qui illo defuncto Congregationi præsidet, vel vsque ad alterius Vicarij electionem, si in primo, vel secundo anno ille obierit, ex Capituli generalis de 1618. declaratione; vel absolutè si in tertio ille defecerit, ex Constit. *ibi n.* 13. & sic à secundo Definitore expediendas in defectu primi, qui pariter illi succedit in præsidentia per *Constit.ibid.* nam vocales conuocare, si non sint, ad quos id spectet de iure, vel consuetudine, pertinet ad digniorem, ex *cap.1.de maiorit.,& obed.* Peyrinus. *de priuil.t.3. cap.13.n.12.* Passerin.*cod.cap.11.n.6.* assignando in dictis litteris diem, & horam, cum protestatinne, quod nisi pro tali die, & hora comparreant intendunt procedere, & de facto procedetur ad electiones, & alia. Castellin. *cap.8. nu.* 15.*&* 16. citato Mandagot.*tract. de elect. nouor. Prælat.part.1.cap.5.* licet enim satis sit apponere solum diem certam, quia absque alia explicatione subintelligitur hora matutina, eum post Missam cantatam de Spiritu Sancto soleant fieri electiones, vt cum alijs volunt Donatus *Rer. Regul.p.3.tract.4. q.* 13., & Passerinus. *d.cap.11. n.44.* cautius est, si electores citentur etiam ad certam horam, vt monet Sigismundus. *dub.8. nu.3.* quod idem dicendum de protestatione, quamuis aliàs non videatur absolutè necessaria, vt notat Passerinus *ibid.n.46.*

1205 Dixi in casu huius insoliti Capituli, quia loquendo de Capitulo generali consueto, & de triennio in triennium celebrando, non videtur necessaria talis electorum vocatio Peyrin.in *Formul.litt.P.cap.8.n.4.* Gabriel à S. Vincentio in *respons. var. resp.*104. *n.5.* Dubal. in *exposit.Regul.p.2. q.20.nu.32.* quem adducit, sequiturque Murga in *Constit. Apost. Constit. 6. n. 629.fin.* quia ex quo sciunt diem electionis, certiorari non debent *cap. cum qui certus de reg.iur. in 6.* Innocent. in *cap.Eccles. de elect.* Castellin. *d. cap.8.n.4.* Lauorius *tit.4.cap.19. n.9.* & quando terminus interpellat, non est necessaria citatio. Butrius in *cap. Cum nobis nu.33. de elect.* Peyrin. *tom.3.cap.13.* Ragius *d.dub.156. num.3.* Samuel. *tract.1.disp.2.contr.4. nu.8.* qnos sequuntur Passerinus *ibid.n.67.* & Murga *loc.sup.n.643.* Vnde nullus opponere poterit de contemptu, si prædicto tempore fiant sine ipso electiones; & tales electiones sine dubio validæ erunt; cum enim tota potentia Capituli etiam tunc remaneat in illis, qui venerunt, gesta per illos valent tamquam gesta à Capitulo, vt de alijs vocatis, & non comparentibus eum Abb. in *cap.cum omnes. col.fin.* firmauit Rota in *Argentina Coadiutoriæ 2. May* 1631. *coram Ghislerio* post Tambur.de *iur. Abb.t.3.decis.31.n.2.* est enim eadem ratio de vocatis ab homine pro tali die, & de vocatis à lege pro termino præfixo.

DVBIVM II.

De vocalibus Capituli, & obligatione interessendi.

1206 PORrò ad hoc Capitulum accedere non debent nisi vocales, neque vocari nisi præcisè necessarij. Roderic.*t.3.q.47.art.3.§. vides igitur*; & expressè per nostras Constitutiones *p.3. cap.2.n.1.* & quoad ipsos gremiales, cum in hoc obseruandæ sint Religionum statuta. Pellizzar.*d.cap.8.n.53.* vigore nostrarum Constitutionum *d.cap.2.n.2.* hi sunt P.V. Generalis, duo Assistentes, siue Iudices causarum, Visitatores Generales, Procurator Generalis, Priores Conuentum cum suis Discretis, & præter hos quatuor Definitores Generales præcedentes, de quibus licet nihil disponatur in Constitutionibus expressè; ex declaratione tamen Capituli generalis de 1618. debent interesse cum voto, cum per cōstitutiones supponantur adesse, eo ipso quod *ibid.n.21.* vocantur ad complēdum Definitorium eo modo, quo vocantur Visitatores; & ex Vrbani VIII. *Constit. Militantis Ecclesiæ* sub 23. *Maij* 1631. vt in *Bullar. Congreg. litt.12.* Vicarij Cōuentuum, vbi non sunt Prioratus, & Secretarius Generalis. Modò verò ex ordinationibus Capitulorum generalium de 1653.1656.1659. ab Alexandro VII. confirmatis die 6. *Iunij* 1659. per litteras incipient. *Militantis Ecclesiæ* vt in *dict.Bullar.litt.19.* gremiales Capituli generalis sunt P.V.G. quatuor Definitores præcedentes, duo Visitatores, Procurator Generalis, Secretarius Generalis, Prouinciales (vel ipsis defunctis Prouinciales antecedentes; vel istis etiam deficientibus, Priores Cōuentuum principaliorum cuiusque respectiuè Prouinciæ, prout *ibi*) cum duobus Discretis pro qualibet Prouincia, ac tandem Secretarius Definitorij, & Capituli generalis ex dispositione Capit. gen. *de* 1674. confirmata à Clemente X. die 20. *Iulij* per litteras *Ex iniuncto.* pro vt in eisdem litter. *litt.22.* & quoad Prouinciales quādo hi sunt legitimè impediti, possunt eorum loco accedere Proninciales antecedentes, ex subiecta declaratione Em. Cardinalis Alterij Protectoris vigore facultatis illi factæ à S. Congregatione Episc., & Regul. negotijs præpositam sub *die* 5. *Febr.* 1677.

Palutius &c. Viso retroscripto supplici libello arbitrio nostro per S. Congregationem Episc., & Regul. negotijs, & consultationibus præpositam benignè cōmisso, dicimus, & declaramus prædictam Constitutionem Alexandri VII. per quam subrogatur ad interessendum Capitulo generali in casu obitus Prouincialis currentis triennij in locum demortui ille, qui antecedenter præfuerat, intelligendam fore, & esse, idem quoque disponere in casu cuiuscumque alterius legitimi impedimenti. Ita decernimus & statuimus.

L. Cardinalis de Alterijs Protect.

1207 Et hi omnes tenentur accedere, nec suę voci renuntiare, cum ius eligendi sit huiusmodi electoribus non in proprium fauorem, commodum,

modum, & vtilitatem concessum, sed in gratiã Religionis, & boni publici, cui renuntiare non possunt, eo modo, quo Clericus renuntiare nõ potest, quæ concernunt priuilegium Clericale iuxtà *cap. Si diligenti. de for. compet.* vbi Panormit. Sigismund. à Bonon. de *elect. p.1 cap.2. dub. 15. n.2.* Mirand. *d. q.23. art.6. concl.5.* Samuel de *elect. tract.1 disp.2. controu.16.* Pellizzar. *d. cap.8. n.14.* Passerin. *ibid. cap.11. n.16. & 83.* & cum alijs. Murga *ead. constit. 6. n.565. & seq. & n.1166.* Ita quod quandoque possit esse peccatum mortale, vt aduertit Syluest. *verb. consensus. q.3. fin.* dum hinc permittunt eligi indignos, vel damnum graue sequi communitati, quod alias suo voto posset elector impedire. Mirand. *ibid.* Portell. *verb. electio in addit. n.5.* Diana *tract.2. de dub. Regul. resol.6.* Lezana *t.1. part.1. cap.15. n.8.* Passerin. *ibid. n.21.* præter Samuellium, & alios, tunc enim tenetur, etiam cum proprio detrimento, mortis imminentis, vel grauis vulneris excepto periculo, accedere, & concurrere. Passerin. *ibi. nu.22.*

1208 Hinc est, quod possunt cogi, vt accedant: quamuis enim non sint communiter cogendi ad electionem electores ex *cap. quia propter de electione* ibi *qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse.* Panormit. *n.4.* Tabien. *verb. Electio n.9.* Host. in *Summ. tit. de elect. §. qualiter facienda n.11.* quãdo tamen interest Religioni, possunt cogi; exigente siquidem bono communi, quod electorum bono præponderat, cogi potest quisque inuitus, vt muneri suo incumbat. Roderic. *t.2. q.54. art.10.* Miranda *loc. sup. concl.3. & 5.* Tambur. de *iur. Abb. t.1 disp.5. q.3. n.27.* Donatus *part.3. tract.4. q.20.* Barbos. *d. cap. 19. n.89.* & vtique cogi ab habentibus ius conuocandi, & multo magis à Superioribus, ad quos pertinet cura boni communis. Passerin. *eod. cap.11. nu.30.* quod intelligendum non tam de absentibus, quam etiam de præsentibus, & non accedentibus, vel à Capitulo recedentibus, cum eadem sit ratio: quin & de ponentibus schedulam albam, qui pariter ob eandem rationem boni communis compelli possunt ad eligendum, hoc est ad ferendum votum vtile. Passerin. *ibi n.32.* quod tamen, ex eo quod schedulæ albæ collator nequeat dignosci, non alio modo potest fieri, nisi præcedente præcepto formali; nam facto scrutinio, nõ sunt certè electores cogendi ad noua suffragia, per hoc, quod schedula aliqua reperiatur inutilis, vel alba.

1209 Quia vero non accedentes ad Capitulum censentur voci suæ renuntiare. Castellin. de *elect. cap.8. n.11.* Murga *ead. Constit.6. nu.639. & 696.* Sicut & recedentes à Capitulo tempore ad electiones à lege præfixo. Passerin. *ibid n.92.* ac etiam schedulam albam ponentes. Miranda *d. q.23. art.20.* Passerin. *ibid. n.25. & 32.*, & *cap. 18. n.26.* & in nostris Constitutionibus *p.3. cap.1. n.3.* hæc est renuntiantibus imposita pæna. *Nullus item possit voci suæ renuntiare sub pæna priuationis vocis actiuæ per biennium*, sicuti non putaui subijciendos ponentes schedulam albã, cum ignoti sint, nec possint dignosci. Sic non est, cur ea pæna afficiendi non sint, qui vel vocati, & nullo adducto legitimo impedimento non accedunt, vel ex libito tempore electionis à capitulo recedunt; non est siquidem ad eam incurrendam necesse, quod renuntiatio fiat in scriptis, aut voce, cum plus sit renuntiare factis, quam verbis. Alexander *conf.88. in causis col. pen. lib.1.* quo vero ad non accedentes ad Capitulum, iam est à Definitorijs generalibus de 1662. *sess.11. de 1665. sess.7. & de 1668. sess.6.* statutum, quod nullus possit sub pæna priuationis vocis actiuæ, & passiuæ per sex annos ipso facto incurrenda, nisi de Vicarij Generalis expressa, & in scriptis cum consilio Definitorum Romæ existentium licentia.

DVBIVM III.

De aperitione, & loco Capituli, & alijs in eo obseruandis.

1210 Anteomnia autem à P. Vicario Generali Missa de Spiritu Sancto cani debet, & à cæteris gremialibus Sacrum peragi. Sic Constitutiones *d. cap.2. n.3. Sabbato ante prædictam Dominicam sextam* (modò quartam) *absentibus amplius non expectati Missa de Spiritu Sancto solemniter à Vicario Generali celebrata; & interim, seu prius à reliquis Patribus Missa dicta, tendant omnes ad locum Capituli.* Quod licet non sit de essentia, sed de solemnitate. Sigismund. à Bonon. de *Elect. dub.19. n.5.* Lauor. *variar. lucubrat. tit.4. cap.19. n.43.* Tamburin. *cit. disp.5. q.6. n.34.* Peyrin. *de subdit. q.1. cap.31. notab.4.* cum non adsit clausula irritans. Abb. in *cap. Ecclesia n.1. de causa possess. & propr.* Barbos. de *iur. Eccles. vniu. lib.1. cap.19. n.181.* est nihilominus omninò obseruandum, cum Missa de Spiritu Sancto sit, ita in consuetudine, vt sine mortali nequeat ommitti. Peyrin. *in for. nl litt. E. cap.7. n.3.*

1211 Deinde congregari debent in loco capituli Constit. *d. n.3.* cum ad electionem non sufficiat consensus eligentium singulariter præstitus, sed opportet, quod præstetur collegialiter *cap. in Genesi de elect.* Mirand. *d. q.23. art.29. concl. vnica vers. primò substantiale.* Lauor. *cod. tit.4. cap.18. n.1.* Castellin. *cap.5. n.65.* Passerin. *ibid. cap.14. n.9.* Barbos. *loc. sup. n.167.* & ad sonũ campanulæ ad nutum P. V. Gen. pulsandæ (pro prima aperitione scilicet Capituli, nam electo Præsidente, ad ipsum spectat, vt *dub. seq.*) & signo speciali indicatiuo electionis. Passerin. *cap.11. n.49.* quod satis est ad gremiales omnes præsentes conuocandos. Mirand. *ead. q.23. art. 6. concl.4.* & est regulare iuxta not. per Gloss. in *cap.2. de test. lib.6.* in negotijs expediendis per præsentes, dummodò sit talis sonus, qui possit peruenire ad intelligentiam existentiũ in loco. Tabien. in *Summ. verb. electio 1. n.12.* Tamburin. *ead. disp.5. q.3. n.21.* Ita quod si ea pulsata (quod militat pro quacumque vocatione ad electiones statutis diebus) non accedant aliqui, valet electio, si fiat à præsentibus, etiam si sit minor pars, cum enim pulsatio fiat particulari modo,

& pro tali negotio, & ab habēte auctoritatem, non accedentes faciunt se ipsos alienos *cap. cum nobis de elect.* Et quia, vt habet Glossa in *Clementin. quod circa eod. tit.* absurdum est, quod vocati nolentes venire computentur in numero; nec minor pars est propterea priuanda suo iure. Ità Syluest. *verb. Statutum 2. vers. quot autem de vniuersit.* Mirand. *ead. concl. 4.* & ex Panormit. in *cap. inter vniuersas de elect. n.* 10. Tabien. *verb. electio* 1 *nu.* 12. Castellin. *eod. cap.* 8. *n.* 11. licet moneat pro maiore securitate, & quiete eos à Præsidente per nuntium debere vocari, & si tunc renuant, habendos omninò esse pro absētibus, vel suo iuri renuntiantibus. Quod idem dicendum de exeuntibus à loco Capituli, quod scilicet electio ab ibi remanentibus facta tempore (intellige) à lege præfixo, valeat propter eamdem rationem, quia ius eligendi remanet in ijs, qui non recesserunt. Barbos. in *vot. decis. vot.* 39. *n.* 85. & 88. Pellizzar. *tract.* 9. *cap.* 8. *nu.* 25. Tamburin. *cit. disp.* 5. *q.* 3. *n.* 23. & *seq.* (licet, vt dictum est supra, exigente bono Religionis, vel Prouinciæ cogi possint, vt redeant) & quia in iure paria sunt, non venire ad electionem, & non perseuerare vsque ad finem. Castelln. *ibid. vers. qui enim.* etiam si duæ partes ex gremialibus exierint, sine tamen vrgentissima causa. Panormit. in *d. cap. cum nobis, n.* 10. & 11. Castellin. *n.* 12.

1212 Non sic autem de gremialibus ægrotis, lectoque decumbentibus, si non accedant, debent enim, quoad hos eorum suffragia per deputatos requiri. Mirand. *d. art.* 6. *concl.* 1. Castellin. *ibid. n.* 9. Tamburin. *loc. sup. n.* 20. Pellizzar. *cit. cap.* 8. *n.* 18. Lezan. *d. cap.* 15. *n.* 8. Passerin. *ibid. cap.* 10. *n.* 32. & 33. qui specificat de infirmis intra Conuentum; Et schedulas cum suffragijs in vase solito recipi, scrutatoribusque vna cum alijs præsentari iuxtà morem Religionis. Vbi obseruandum, ad hoc deputandos esse homines graues, & integros, & si essent tres ex varijs Prouincijs, vt securius laudarem, cōsulendum si quidem fidelitati eo modo, quo hac de causa tres debent esse Scrutatores. *cap. quia propter. de elect.* Lezan. *consult.* 13. *n.* 66. *fin.*

1213 Et hic non erit extrà rem inquirere, quid, si instante tempore ad electionem præfixo, ille ad quem gremiales conuocare pertinet, eos conuocare detrectet? Et dicendum, tunc posse primum ex Capitularibus; & hoc pariter renuente, alium post ipsum antiquiorem congregare Capitulum, illi præsidere, ad electionem procedere. Samuel *tract.* 1. *disp.* 2. *contr.* 3. *concl.* 12. Peyrin. *tom.* 3. *de Priuil. cap.* 13. *n.* 12. & *cap.* 19. *n.* 15. Passerin. *ibid. cap.* 13. *num.* 29. Murga *ead. Constit.* 6. *n.* 631. 638. & *seq.* & probat Peyrin. ex *cap. Volumus d.* 89. & *cap. cum simus q.* 2. & *cap.* 2. *de concess. preb.* in quibus statuitur, quod Prælati negligentia suppleatur per Capitulum. Vnde etiam infert *d. cap.* 13. *n.* 11. quod non comparente Præside die ad electionem statuta poterunt ipsi electores se ipsos congregare, & electionem celebrare, & tenent. Boer. ad Mandagot. de *elect. cap.* 1. *litt. D. vers. ipso iure.* Dubal. *in exposit. Regul. p.* 2. *q.* 20. *n.* 23. propter rationes iam adductas, quod negligentia vnius non debeat alijs nocere, & quod nolentes venire se faciant absentes. Quod habet locum etiamsi comparens congregare recusauerit. Samuell. *ibi contr.* 4. *concl.* 3. & 4. Pellizzar. *d. cap.* 8. *n.* 4. quamuis Samuellius asserat esse Præsidem, si nolit die præfixo ad electionem conuocare, ter prius requirendum, ex test. in *cap.* 1. *de Supplenda neglig. Prælat.* quod tamen, & rectius non necessarium docet Peyrin. *d. cap.* 13. *n.* 14. sed sufficere, quod semel vocetur, quia trinæ monitiones sunt necessariæ in citationibus iudicialibus: non verò in intimationibus, in quibus vna sola monitio requiritur, vt in *cap. Si Episcopus d.* 18. eo modo, quo in vocatione absentium vna sufficit requisitio Gloss. in *d. cap. Si Episcopus verb. præceptione.*

1214 Hic etiam duo adnotanda: primò tum in Capitulis generalibus, tum in Congregationibus prouincialibus, siue Definitorijs teneri Superiores sub pœna priuationis officij, & vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrenda, alijsque arbitrio Summi Pontificis commonere suos subditos de obseruantia, ac executione litterarum Apostolicarum, Constitutionum, ac decretorum ad S. Officium Inquisitionis spectantium, iuxtà decretum Vrbani VIII. 24. *Aprilis* 1633. ad cuius adimpletionem putat Lezana *t.* 1. *p.* 1. *cap.* 18. *n.* 100. sufficere si summatim, quoad substantialia in eis contenta legantur. Pellizzarius verò *tract.* 7. *cap.* 6. *n.* 38. §. *circa cuius*, si de eorumdem obseruantia commoneantur. Secundò præterundam non esse absolutionem generalem. Sed de hac *dub. seq.*

DVBIVM. IV.

De absolutione generali, quæ datur in Capitulis, & Solemnitatibus.

1215 IAm in Capitulis generalibus, quam in Cōgregationibus prouincialibus bis, scilicet antè electionem, & in fine Capituli sub hac forma datur à Præsidente absolutio generalis; *Misereatur &c. Indulgentiam &c. Dominus noster Iesus Christus per suam pyssimam misericordiam, & Sanctissimam Passionem vos absoluat, & ego auctoritate, qua fungor, & quatenus mihi concessa est, absoluo vos à vinculo excommunicationis maioris, vel minoris, & à participatione cum excommunicatis; & à macula apostasiæ, si incurristis, & restituo vos Sanctis Sacramentis Ecclesiæ, & communioni fidelium, si necesse est. In nomine Patris &c. Eadem auctoritate mihi concessa, in quantum possum, & debeo, dispenso vobiscum super irregularitate, si tenemini, & restituo vos ad executionem, & administrationem Sanctorum Sacramentorum Ecclesiæ, & ad alia. Ab apertis culpis, & à communibus transgressionibus Regulæ, & Ordinis nostri, Dominus noster Iesus Christus vos absoluat, & ego auctoritate, qua fungor, absoluo vos. In nomine Patris. &c. Do vobis auctoritatem meam, vt vnusquisque vestrum possit sibi eligere Confessorem huius familiæ habentem auctoritatem, à quo valeat*

leat absolui ab omnibus peccatis suis, quemadmodũ, & à me, In nomine Patris &c.

1216 Circa quam obseruandum, ex præscripto Constitutionum *p. 3.cap.2.n.6.* dari ante electionem, ad cautelam: *Præsidens* (sic ibi) *absoluat ad cautelam à censuris Vicarium generalem, & reliquos Capitulares*; cum enim nullus suspensus, excommunicatus, & interdictus, aut irregularis possit ad dignitates Ecclesiasticas eligere, aut eligi, vt latè Peyrin. *tom. 2. de Prælat. q. 2. cap. 5 nu. 2. 12. 29. 32. 38. 39. 44. 48.* & diffusè Passerin. *de elect. c. 10.* & *c. 25. per tot.* & explicabimus *dub. 7.* & 8. ad tollendas omnes ambiguitates, & scrupulos datur ante electionẽ talis absolutio. Roderic. *tom. 2. q. 42. art. 1.* Peyrin. *ibid. n. 9.* & *in Formul. litt. A. cap. 7.* Samuel. de *elect. d. disp. 2. contr. 21. concl. 4.* & in terminis de nobis Pellizzarius *d. cap. 8. nu. 42.* quia per eam suspenditur, si quod est tale impedimentum. Castellin. *cap. 13. n. 19.* & ea posita, valida est electio, etiamsi deinde reperiantur electores, vel electi aliqua censura, vel irregularitate innodati; neq; ex hoc capite poterit impugnari. Cockier. de *iurisdict. in exempt. part. 4. q. 69. n. 1.* quem sequuntur Peyrin. *d. cap. 7. nu. 1.* Murga *loc. sup. nu. 674.* dummodò tamen (limitat Castellinus *d. cap. 13. n. 19.*) antè actum electionis nullus præcesserit rumor, vel instantia, siue iuridica oppositio. Quod tamen non admittit Passerinus *cap. 26. nu. 118.* quoad rumorem ex eo, quod non appareat fundamentum dicendi, quod rumor aliquis non iuridicus sufficiat, vt censura ligatus non fit capax absolutionis, cum censura ex illo rumore non iuridico non desinat esse occulta; & quamuis esset publica, possit Prælatus ab ea absoluere pro foro conscientiæ ad effectum tollendi inhabilitatem, parte non opponente. Et est similis absolutioni, quæ in collatione cuiuscumque gratiæ, vel beneficij ponitur à Summo Pontifice, vt gratia concessa non sit nulla, sed efficax. Decius in *cap. Apostolicæ n. 6. de except.* Ricc. in *prax. part. 3. resol. 119. n. 4.* Castellin. *cap. 13. n. 16.* Rieiullus de *iur. person. lib. 9. cap. 9. n. 1.* Barbos. *tract. de clausul. clausul. 179. n. 3.* Peyrin. *d. tom. 2. q. 2. cap. 5. n. 9.* Passerin. de *elect. cap. 25. n. 469.* & *cap. 26. n. 117.* Lezan. *tom. 2. verb. Beneficium n. 9.* & *verb. clausula. n. 7.* & ideò dicitur ad reincidentiam, hoc est post eam in excommunicationem reincidit, si quis ea erat antea ligatus, nec diuinis interesse potest, nec alia facere, quæ excommunicatis sunt interdicta. Rebuff. in *prax. part. 1. tit. de forma nouæ promission. nu. 15.* & 19. Castellin. *ibi n. 17.* Barbos. *d. clausul. 179. nu. 5.* Donatus *tom. 2. tract. 4. q. 44. nu. 5.* Pellizzar. *d. cap. 8. n. 45.* Passerin. *cod. nu. 117.* Nec prodest, nisi præsentibus. Vndè si quis absens censuræ, aut irregularitati subiectus eligeretur, nulla esset electio. Peyrin. *d. cap. 5. n. 9. fin.* & *d. cap. 7. n. 2.* Murga *ibid. n. 675.*

1217 Datur item ex consuetudine eadem absolutio in fine tum Capituli generalis, tum Congregationis prouincialis, & est eadem, seu habet eamdem vim, ac absolutio generalis, quę sub eadem suprapposita forma datur à Prælatis in quibusdam solemnioribus anni festiuitatibus; vigore cuius communicant confessarijs facultatem absoluendi à sibi reseruatis. Peyrin. *tom. 1. de subdit. q. 1. cap. 5. notab. 7. §. Respondeo cum Ledesma*, & non solum dubijs, aut oblitis, sed etiam certis, & manifestis. Lezan. in *mar. magn. Carmelit. §. 54. num. 331.* Itàquod, cum fuerit quis recordatus, vel sciuerit, se in aliquam censuram, vel pænam incurrisse, non teneatur amplius dictas censuras, vel pęnas Superiori habenti facultatem ab illis absoluendi confiteri, nec absolutionem petere, sed possit absolui à quocumque Confessario. Ita Paludano, Nauarro, & alijs citatis Peyrin. in *formul. litt. A. cap. 5. nu. 1.* & sufficiat peccata confiteri, propter quæ illas incurrerit; idem Peyrin. *tom. 1. priuil. constit. 1. dub. 2. nu. 42.* Candidus, *disquisit. moral. tom. 1. disquisit. 3. art. 40. nu. 3.* Donatus *d. q. 44. n. 8.* & *seqq.* Lezana *d. n. 331.* quod intelligendum est pro solo foro conscientiæ, nam ea non obstante potest delictum absoluti deduci ad forum contentiosum, & excommunicari, & tunc debebit iterum absolui. Passerin. *ibid. cap. 26. n. 119.* Donatus *ibid. n. 14.*

1218 Iuuat insuper hæc absolutio, & quia absoluit à venialibus, cum dicto *Confiteor &c.* detur absolutio; & quia per eam tollitur à Prælato facultas puniendi subditum pro defectibus absolutionem præcedentibus. Peyrin. *d. §. respondeo cum Ledesma*: quod maximè verificandum quoad nos, cum in supradicta forma expressè detur absolutio *ab apertis culpis*, & *à communibus transgressionibus Regulæ, & Ordinis*, à culpis tamen leuibus, & communibus, non verò grauibus particularium Religiosorum, quia ordo iustitiæ petit, ne culpæ graues de facili remittantur, alias vergeret in damnum Religionis absolutio hæc, cum indè ansa daretur liberius eas perpetrandi spe, & vicinitate absolutionis; & patet ex subsequentibus verbis *à communibus transgressionibus Regulæ*, quæ sunt respectiuæ, & declaratiuę antecedentium, & faciunt sensum scilicet *ab apertis, & communibus culpis*, seu transgressionibus, quæ vt potè communes supponuntur in materia leni v. g. ruptura silentij, & similia, non obstante termino *culpis*, quia culpæ sumuntur ibi pro negligentijs, & desidijs proùt ex communi sensu, & acceptione legistarum *l. 72. ff. pro socio*, & *l. 5. C. de priuil. explicat.* in simili Peyrin. *dict. cap. 5. notab. 7. §. respondeo, dicitur.*

1219 Difficultas tantummodò remanet circà Confessarios, nempe quinam sint propter verba: *Vt vnusquisque vestrum possit sibi eligere Confessorem huius familiæ habentem auctoritatem, à quo valeat absolui*; quia si ad omnes alicuius familiæ pro Confessarijs approbatos extenditur dicta facultas, ad quid dicere, *habentem auctoritatem*? vel si afficit solum habentes auctoritatem absoluendi à reseruatis, si qui supponantur eam habere, ad quid hæc specialis absolutio? Et pro explicatione suppono nullũ apud nos posse constitui, seu approbari, & eli-

gi

gi in Confessarium, nisi à Patre Vicario Generali, ex Constitutionibus *p. 3. cap. 3. de offic. & auctoritate V.G. §.2.* ibi *Nemo absque illius venia Confeßarij officio fungi poterit*, vel à Prouincialibus, vt supponit declaratio Capituli generalis de 1632. *in fin. Constit.* ibi *In absolutione generali, in qua datur auctoritas eligendi Confessarium illius familiæ fuit declaratum, quod intelligatur de Confeßarijs à V. Generali, vel Prouinciali approbatis.* Suppono secundò, nullú posse exercere actuale munus Confessarij sine licentia Priorum, vt ex Constit. *p.1. cap.3. n.2.* ibi. *Nullus Sacerdos absque licentia Vicarij Gen., & Prioris Confeßiones alicuius etiam Sacerdotis nostri audire poßit*: diuersimodè tamen illius tamquam à dante facultatem, seù approbante; istius tamquam à deputante, vt patet ex *seq.* ibi. *num.3. Antequam Vic. Gen. alicui facultatem concedat Confeßiones Fratrum audiendi, aut ad Confeßiones Sæcularium se exponendi, per Priorem, & examinatores coram Sacerdotibus rigidè examinetur, & quoad scien: iam ab eis per secreta Suffragia, & quoad mores, & prudentiam à Capitulo approbetur, huiusque approbationis Vicarius Generalis certior factus, licentiam in scriptis concedat, qua nullus in Conuentu vtetur absque consensu Prioris Conuentus. Ex his à Vicario Generali Confeßarys constitutis Prior eliget iuxtà numerum Fratrum aliquos, qui Confeßiones Fratrum audiant.* Itaque constituere Confessarios spectat ad Patrem Vicarium Generalem, & Prouinciales: deputare verò ad Priores. Ex eo ergò quod in aliquo Conuentu sint decem, aut duodecim Fratres à Vic. Gen., vel Prouincialibus electi in Confessarios, & non omnes debent id munus exercere, sed solú deputati à Priore, vt vidimus, & iuxta decreta Clementis VIII. sub *26. Maij 1593.* super casuum reseruatione inter Regulares, hi deputati à Priore sunt illi, qui propriè habent auctoritatem audiendi Cõfessiones Religiosorum in quolibet respectiuè Conuentu, Et propterea de istis intelligenda sunt ea verba *habentem auctoritatem*, & indicatur data facultas omnibus istis Confessarijs absoluendi à reseruatis, & fratribus libertas eligendi vnum ex istis: non verò quod omnes Confessarij illius Conuentus habentes facultatem manantem ab approbatione Vicarij Gen. vel Prouincialiũ possint à reseruatis absoluere vigore dictæ absolutionis generalis; secus, si de his intelligenda essent, superfluè poneretur *habentem auctoritatem*, cum satis fuisset dicere *eligendi Confessorem huius familiæ*. Nec dicendum, per præfatam Capituli generalis de 1632. declarationem, iam fuisse extensam facultatem absoluendi à reseruatis in illis diebus &c. ad omnes Confessarios; hoc enim verum non est, quia per eam declarationem habetur solum, quod Confessarij approbati non solum à P. Vicario Generali, verum etiam à Patre Prouinciali, possint tunc absoluere & hoc factum est ad includendos etiam Confessarios approbatos à Prouincialibus cum de his nihil disponant Constitutiones. Sed non habetur, quod approbati, siue à P. Vicario generali, siue a Prouinciali possint tunc absoluere à reseruatis, si non habeant auctoritatem audiendi Confessiones in tali Conuentu, idest si non sint à Priore designati. Hoc dictum sit, vt quid de iure dicendum appareat. Verum de facto loquendo iam scio quosdam opinari quod omnes qui sunt electi in Confessarios, in diebus absolutionis generalis tali possint vti facultate, Verum ipsi viderint.

DVBIVM V.

De Præsidente Capituli Generalis.

1220 PRæsidens Capituli ille est, cui de iure, consuetudine, aut ex commissione competit præsidere electionibus, quæ in illo fiunt. Petr. Baisius in *director. elect. cap. 4. 3. p.* Castellin. de *elect. cap. 13. nu. 7.* Lezan. *tom. 2. verb. Præses, Capit. n. 2.* Omnes, & vbique pro toto Capituli tempore præcedere debet, cum pro eo tempore caput sit omnium. Peyrin. in *formul. litt. P. cap. 8. n. 3.* Lezan. *ibid. n. 3.* & cum ipse solus sit Capituli Superior, ad ipsum spectat post sui electionem Capitulum congregare sequentibus diebus. Peyrin. *ibid. n. 4.* quin, & dirigere gremiales ad electiones legitimè faciendas. Lezan. *tom. 1. p. 2. cap. 12. nu. 31.* & super omnia liberè. Vndè, si ipse post recepta vota credens, aut videns in scrutatione suffragiorum electum esse aliquem, qui sibi non placet, iubeat ad aliam electionem procedi (idem dic; si nõ perfecta hac electione, recedat; ita vt ipsa aliquo modo impediatur, & non habeat effectum, de qua re vid. *infr. nu. 1315. & 1393.*) grauiter, & mortaliter peccat contra *cap. quia propter de elect.* vbi præcipitur, post factam suffragiorum collationem, fieri electionem. Nauarr. *lib. 1. cõs. tit. de elect. cõs. 5.* Portell. in *respons. mor. p. 2. cas. 16.* quos sequitur Lezana *ibid. nu. 35.* vbi teneri ad restitutionem damni illati electo, cum ratione suffragiorum haberet ius ad illud officium, seu dignitatem, de quibus fiebat electio ex Rebell. de *oblig. iust. p. 1. lib. 3. q. 2.* Portell. *ibid.* sicut, & peccare, si prohibeat dari suffragia tali, vel tali Religioso, vel precibus importunis, aut verbis asperis suadeat alicuius in particulari electionem, quia huiusmodi electionem inuoluntariam causant ex Sanchez. de *matrim. disp. 10. n. 2.*, & *disp. 7. n. 5. & seq.* Portell. *loc. sup.* Murga in *d. Constit. 6. Alexandr. VI. n. 704.*

Hinc non decere Præsidentem Capituli in eo eligi ad aliquod officium, ne ob reuerentiã, vel timorem præiudicium inferatur libertati electionis, docent. Miranda *t. 2. q. 22. art. 7.* Castellin. *d. cap. 13. n. 30. & seq.* Peyrin. in *Formul. cap. 8. n. 9.* Lezan. *ibid. n. 37.* & *tom. 2. verb. Præses n. 8.* licet id in iure non prohibeatur. Castellin. *ibid. n. 29.* Peyrin. *ibid.* vbi optimum dicit, si in qualibet Religione statuatur, quod Præsidentes ab officijs excludãtur, vt pro Patribus Calceatis nostri Ordinis à Clemente VIII. 1. Aprilis 1601. quoad Præsidentem Capituli Prouincialis, quod scilicet nequeat in Prouincialem eligi, statutum refert. Castellin. *cap. 19. §. 6. pag. 396.*

396. & ideo apud nos ex illis eligi solent, qui pro sequenti triennio eligi non possunt ad aliquam Prælaturam.

1221 Quoad ipsum hęc est nostrarum Constitutionum 3. p. cap. 5. n. 21. dispositio. *In quolibet Capitulo generali electioni Vicarij Generalis eiusdem Congregationis Discalceatorum præsit aliquis Pater eiusdem Congregationis à Patribus in principio eiusdem Capituli generalis ante alios Officiales per schedulas electus, qui electionem dicti Vicarij generalis approbare, & confirmare habeat*, & ex consuetudine eligitur ab omnibus gremialibus Capituli (sicuti, & Iudices causarum, prout *dub. seq.*) etiam Discretis ante eorum legitimationem. An autem possit, aut asumi extra gremium, non satis constat, cum nihil quoad hoc in Constitutionibus. Verius tamen est, quod asumendus sit è gremio, eo modo, quo Iudices causarum, vt *dub. seq.* Nec dicendum per eam formam loquendi *aliquis Pater eiusdem Congregationis*, relictam libertatem desumendi eum etiam extra gremium, quia per ea verba indicatur tantum, Præsidentem non debere esse quem exterum à Congregatione, nec ab aliquo ab extrà deputandum: sed factam facultatem gremialibus eum sibi eligendi ex eadem Congregatione: non vero extra gremium; eo magis cum in nominatione vocalium pro Capitulo generali neque in Constitutionibus *p. 3. cap. 2. n. 2.* neque in litteris Apostolicis Alexandri VII. incipien. *Militantis Ecclesiæ*, prout in nostris litteris Apost. *litt. 19.* vbi est distincta vocalium series, nominetur Præses, quo bene dignoscitur supponi eum debere ex gremio desumi, cohęrenter etiam ad sensum DD. qui tenent, vbi non sit, ad quem spectet præsidere, id illi conuenire, qui est in Capitulo cęteris honorabilior, & maior dignitate, ex *cap. de maiorit. & obed.*, vbi expresse Innoc. *n. 1.* Butr. in *cap. cum nobis de elect. n. 33.* Baijsius. *p. 3 de elect. cap. 6. n. 8.* & ex *cap. Volumus dist. 89. cap. cum simus 9. q. 3. & cap. 2. de conceß. præb.* Peyrin. *t. 3. priuil. cap. 13. n. 12.* vel eo renuente, antiquiori de Capitulo. Samuel *tract. 1. disp. 2. contr. 3. concl. 12.* Idem Peyrin. *ibi cap. 9. n. 15. & d. cap. 13. nu. 12.* Murga *eod. Constit. 6. n. 631.* & à pari de Præsidente Capituli Prouincialis, qui per dictas litteras *Militantis Ecclesiæ* loco Prouincialis substituitur quis de eodem Capitulo, nempe Prior Conuentus, in quo illud celebratur.

1222 Habet votum in omnibus electionibus, & actibus tum Capituli, tum Definitorij generalis; & ita statutum in Capitulo generali de 1612. & supponunt Constitutiones *d. cap. 2.* dum pluries, nempe *n. 4. 5. 7. 12. & 20.* inter eos, ad quos spectat aliquid decidere, vel quem eligere, eum includunt. Et licet non dicatur plus posse in negotio electionis excepta præsidentia, quam quilibet ex vocalibus. Peyrin. *eod. cap. 13. n. 9.* quem sequitur Murga *ibid. nu. 651.* ipsius tamen est inuigilare super acta Capituli ad eum finem, vt omnia legitimè fiant. *cap. quamuis ad finem de electione in 6.* Lezana *d. verb. Præses n. 3.* Bordon. *resol. 26. nu. 2.* & præsertim, ne cui fiat iniuria, cum ad hoc detur Capitulo, vt iustitiam tueatur. Peyrin. *formul. cap. 8. nu. 5.* & potest impedire, etiam si omnes consentiant, ne quod statutum fiat contra ius commune, seu etiam, quod non sit in commune Religionis bonum. Idem. *ibid.* Omnes electos confirmare habet, & ex consuetudine post scrutinium, eum qui plura Suffragia habuerit nomine electorum eligere iuxtà *cap. quia propter de elect.* prout *dub. 17.*

1223 Ipsius est etiam post omnes electiones, & antequam finis imponatur Capitulo, adstringere præcepto omnes vocales, vt denuntient *sibi, & Definitoribus noviter electis quidquid contra Vicarium Generalem, Definitores, & Visitatores præcedentes dignum fuerit correctione* Constit. *p. 3. cap. 2. §. 25.* & iuxtà dispositionem Eugenij IV. pro Congregatione Illicetana per litteras incipien. *Regimini* apud Empol. in *Bullar. Ord. pag. 115. n. 2. & 9.* & Innocentij VIII. pro Congregatione Lombardiæ per alias litteras *Vacantibus sub Religionis obseruantia* de 1487. vt refert Michael Angelus Chinellus in suo *scrutinio, & clypeo cap. 3. n. 7.* & iuxtà *cap. quapropter. 18. dist.* & Concil. Trid. *seß. 23. cap. 5. & 18.*, & *seß. 24. cap. 18.*, & *seß. 25. cap. 14. de reformat.* approbat Roderic. *qq. canonic. & regul. tom. 3. q. 47. art. 3. §. secunda ratio.* Circà quam denuntiationem ea seruanda esse non dubito, quæ seruanda sunt ex eisdem Constitutionibus *d. p. 3. cap. 5. num. 4.* circà præceptum denuntiandi in visitationibus, & extendi non debere, nisi ad effectus, vel culpas spectantes ad eorum officia.

1224 Quia autem modò in Præsidentem deputatur à Summo Pontifice Cardinalis Protector, libet super hoc litterarum Apostolicarũ formam extendere. Videlicet extra.

Dilecto filio nostro Palutio Basilicæ SS. Duodecim Apostolorum S. R. E. Præsbytero Cardinali de Alterijs nuncupato.

INNOCENTIVS PAPA XI. Dilecte Fili noster salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum sicut dilectus filius Procurator generalis Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini Discalceatorum nuncupatorum Congregationis Italiæ, Nobis nuper exponi fecit, iuxtà regularia dictæ Congregationis instituta Apostolica auctoritate confirmata Capitulum illius generale die Sabb. ante quartam Dominicam post Festum Paschatis Resurrectionis Dominicæ præsentis anni in alma Vrbe nostra celebrandum sit. Nos cupientes, vt Capitulum huiusmodi rectè, & feliciter ad Dei gloriam, & d. Congregationis vtilitatem celebretur, Te qui eorundem Ordinis, & Congregationis apud Nos, & Sedem Apostolicam Protector existis, & de cuius prudentia, integritate, & Religionis zelo plurimum in Domino confidimus, in prædicti Capituli generalis nostro, & dictæ Sedis nomine Præsidentem cum auctoritate, facultatibus, iurisdictione, honoribus, & oneribus similibus Præsidentibus competentibus, & aliàs solitis, & consuetis, ac cum facultate, quando tu actibus Capitularibus interesse non poteris aliquem Prælatum tibi bene visum in tui locum ad huiusmodi Præsidentis munus obeundum cum auctoritate, & facul-

facultatibus tibi per præsentes concessis subsistuendi, Apostolica auctoritate tenore præsentium facimus constituimus, & deputamus. Teque in Domino hortamur, & monemus, vt Capitulum huiusmodi fideliter regere, & in illo omnia, quæ ad prosperum Fratrum prædictorum regimen, & gubernium pertinent, decerni, statui, & ordinari cures, & facias. Mandamus propterea in virtute S. Obedientiæ dilectis filijs eorundem Fratrum Superioribus quocumque nomine nuncupatis, cæterisque Fratribus, & specialiter vocalibus in prædicto Capitulo congregatis, alijsque, ad quos spectat, vt te in eiusdem Capituli nostro, & dictæ Sedis nomine Præsidentem reuerenter suscipiant, Tibique, & per te substituendo Prælato huiusmodi in omnibus ad Præsidentis huiusmodi Officium pertinentibus, pareant, obediant, & assistant, tuaque, & eiusdem personæ à te substituendæ salubria monita, & mandata humiliter suscipiant, & efficaciter adimplere procurent. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Congregationis huiusmodi, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alias roboratis statutis, & constitutionibus, priuilegijs quoque Indultis, & litteris Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis illorum tenores pro plenè, & sufficienter expressis, & de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 9. Aprilis 1683. Pontificatus nostri anno VII.

I. G. Slusius.

Ex quarum litterarum contextu patet quęnam sit Præsidentis Apostolici in Capitulo generali auctoritas; ea nempe, quæ vigore nostrarum Constitutionum competit similibus Præsidentibus; hoc est Præsidentibus in dictis Capitulis Discalceatorum eligendis, ad quos referenda est similitudo ratione subiectę materiæ, & probat obseruantia, cum semper Præses Apostolicus eadem præstiterit, & eo modo, quo de Prę sidente à nobis electo disponunt nostræ Constitutiones; adeòque, & ipse habet Suffragium in electionibus, & Definitorio, & in his procedere debet iuxtà nostra regularia statuta. Lezan. *tom. 1. p. 1. cap. 15. n. 34.* ità quod voce priuare quem nequeat, seu à suffragando in Capitulo arcere, nisi seruato iuris ordine. Roderic. *qq. canonic., & regul. tom. 2. q. 51. art. 11.*, & in terminis. Peyrin. de *subdit. q. 1. cap. 31. §. 10.* & eo modo, quo dicemus in *seq. dub.*

1225 Difficultas esse potest, an si quis Præsidens Apostolicus, quid nomine Pontificio ordinaret, satis hoc esset ad obligandum; & videtur quod non, quia cum in Capitulo generali de 1653. *sess.* 12. huiusmodi Præsidens dixisset, intentionem Sanctitatis suæ esse, quod Vicarius generalis assumeretur à toto Religionis gremio, Eminentiss. Cardinalis Pallotus Protector, qui adfuit vt Apostolicus Præsidens Capitulo subsequenti de 1656. dictam præcedentis Præsidentis declarationem his verbis in margine glossauit. *Præses non habet prærogatiuā Oraculi*. Vndè videtur Præsidentis dictum non sufficere, & de facto, cum Summi Pontificis intentio esset, quod in electionibus obseruaretur graduatio per Capitula generalia stabilita, de qua *n. 1282.* id de eius mandato per litteras speciales Eminentiss. Cardinali Alterio Protectori, & Præsidenti notificauit Capitulo gen. 1680. Em. de Luca tunc Papæ Auditor. Sed si firmo sit de Præsidente Cardinali, non dubito, quin si dixerit, se habere Summi Pontificis oraculum, sit illi credendum propter dicenda. *n. 1415.*

1226 Vnum tantum est hic specialiter adnectendum; magna cautela, & circumspectione esse his omnibus Præsidentibus procedendū in materia electionem, siue in proponendo aliquem, siue in excludendo, ità quod appareat talem esse eorum intentionem, ne per metum reuerentialem, qui maximè respectu Apostolicorum Præsidentiū de facili concipitur aduenire electoribus, auferatur liber consensus, qui per metum, & reuerentialem sufficienter excluditur, vt ex *l. penultim. ff. de furcis* Franc. de Aretio *cons. 14. n. 8.* Nauacc. *tom. 1. consil. lib. 1. cons. 5. n. 2.* Valenzuel, *cons. 173. num. 68. tom. 2.* Barbos. in *vot. decis. vot. 35. n. 55.* & Sanctorius super *Const. Minor. c. 8. statut. 36.* & consequenter electiones nullæ sint, vt cum Portell. in *resp. moral. part. 2. cas. 16. n. 5.* Barbos. *ibid.*

DVBIVM VI.

De Iudicibus causarum.

1227 Cum antè electiones pręcedere debeat legitimatio Capituli, seu vocalium. Peyrin. in *Formul. litt. C. cap. 3. nu. 10.* Pasferin. de *elect. cap. 14. n. 74.* Murga ad *Constit. 6. n. 666.* idcircò in nostris Constitutionibus *d. p. 3. cap. 2. n. 2.* statuitur, quod in prima sessione eligantur duo Iudices causarum: *Duo Assistentes, siue Iudices causarum, qui eligentur in prima sessione congregato Capitulo*, vt ab eis vna cum Præsidente vocalium legitimitas discernatur, & publicetur, vt infrà. Eligendi autem sunt ab omnibus gremialibus etiam Discretis; licet enim non adhuc de eorum legitimitate constet, possunt nihilominus suffragari ex consuetudine, quæ illis tribuit tale ius *cap. cum dilectus de consuetud.* Passerin. *ibid. cap. 3. n. 22.* & *cap. 10. n. 28.* & tenet, vt in simili de sua Religione Peyrin. *d. cap. 3. num. 11.* maximè cum sit legitimè præscripta *cap. cum Ecclesia Sutrina de caus. possess.* & ibi Gloss. *v. de cōsuetudine*. Quarè, cum sint in quasi possessione suffragādi in electionibus tam Præsidētis, quā Iudicum causarum, sunt quoad has electiones legitimi electores *cap. querelam. 24. de elect. cap. in Genesi tit. eod.* Castellin. de *elect. cap. 5. nu. 5. & 6.* Lauorius de *elect. cap. 15. n. 15.* quibus addendum, quod cum Constitutiones ordinent esse eligendos in prima sessione, non facta Discretorum exclusione, supponunt vtique eligendos indifferentèr ab omnibus ad eam sessionem vocatis,

catis, nempe etiam Discretis, qui indefinitè vocantur ad suffragandum in Capitulo generali, vt vidimus. Et ita post hæc scripta inuenio expressè declaratum à Definitorio de 1614. 13. Nouembr. quod scilicet ad electionem tum Præsidentis tum Iudicum causarum concurrere debeant omnes etiam Discreti antequam declarati sint vocales legitimi, & quidem rationabilitèr; cum namque debeant, & ipsi Discreti ab his Iudicibus iudicari, æqnum est, ne de grauamine possint dubitare, in eorum electione & ipsi consentiant.

1228 Sunt etiam desumendi ex gremio, tum quia id magis conforme dispositioni cap. quia propt. de elect. vbi munera omnia ad electionis actum conducentia, vtpotè Scrutatorum, Procuratorum, &c. demandantur personis de eodem Collegio, non autem alijs, vt aduertunt Lancellot. in instit. canonic. de elect. §. sed quia. Tamburin. de iur. Abb. t. 1. disp. 5. q. 4. n. 2. Miranda tom. 2. q. 23. art. 7. concl. 1. & art. 15. concl. 1. Lezan. tom. 2. verb. electio n. 113. Bordon. resol. 61. n. 9. Barbos. de iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 19. n. 104. & 186. & in d. cap. quia propter n. 14. vbi n. 15. allegat Rotam in Niciens. Parochial. 1629. coram Card. Virili. decidentem, electionem esse nullam, quando cum Scrutatoribus de Collegio adhibentur alij, qui non sint de Collegio. Murga ead. constit. 6. n. 659. & 683. Passerin. cap. 10. n. 35. & cap. 16. n. 16. sicut, & munus electoris nomine omnium est eisdem, vt videbimus n. 1320. demandandum; adeoque, & ad id munus Iudicum causarum ex eodem Collegio desumendi erunt. Tum quia id patet ex Constitutionibus loc. sup. vbi: poterunt autem eligi omnes vocem habentes modò sint præsentes, & non sint Discreti; sensus si quidem est de vocem habentibus in subiecta materia, secundum quam intelligenda sunt verba. Mantica de tacit. et ambig. lib. 23. tit. 17. n. 7. & 8. & restringenda, si sunt generalia Rot. in Parmen. Benef. die 25. Febr. 1639. coràm Merlin. decis. 800. n. 6. nempe in Capitulo generali; neque de non gremialibus potest dici, quod sint vocales; adeoque quod nec vocem habeant; & sic, quod neque sint eligibiles in Iudices causarum. Eo magis, cum dicatur, modò sint præsentes; hæc enim verba, cum sint aduersatiuè posita ad exclusionem gremialium absentium, vt ostendunt alia verba earumd. Constitutionum ibi n. 3. absentibus amplius non expectatis, vtique intelligenda sunt de præsentibus gremialibus, iuxta naturam aduersatiuæ, quæ est, vt aduersetur retentis eisdem terminis, & in eodem genere personarum. Gloss. in cap. porrò. verb. quamuis, & ibi Panormit. n. 2. de priuil. Bened. Ægid. ad l. ex hoc iure. ff. de iust. & iur. p. 2. diff. 3. n. 4. antè vers. præterea à fol. 320. Rot. in Roman. fideicōmiss. coram Merlin. decis. 669. n. 10.

1229 Et talis est absque dubio sensus Religionis, vt patet primò ex decreto Capituli generalis de 1635. pro Capitulis prouincialibus, vbi: Posteà, Præsidens electionem duorum Assistentium, seu Iudicum causarum proponat Capitularibus vniuersis: poterunt autem eligi omnes vocem habētes in illo Capitulo prouinciali, modò non sint Discreti; cum enim sit ita statutum, vt seruata proportione eadem forma teneatur in Capitulo prouinciali, ac in Capitulo generali, clarè dignoscitur sensum Religionis esse, quod vbi Constitutiones disponunt eligendos in Iudices causarum pro Capitulo generali desumendos esse ex vocem habentibus, loquantur de vocem habentibus in eodem Capitulo generali. Secundò ex inconcussa obseruantia, quæ est optima legum interpres. cap. cum dilectus. de consuetudine. Moron. respons. 22. n. 22. Anton. à Spiritu Sancto. disp. 6. n. 279., & communitèr D.D. & in puncto electionis Lezana t. 1. p. 1. cap. 15. nu. 125. Passerin. ibid. cap. 31. n. 20. cum semper electi fuerint ex gremio; & ideò in formulario impresso pro celebratione Capituli generalis circa ea, quæ facienda sunt in prima sessione n. 10. dispositum legitur, quod (sermo est de electo in Iudicem causarum) statim electus discedat à Capituli loco, quo egresso Præsidens pro informatione, interroget omnes dicens: habet ne aliquis vestrum &c. quod eatenus ordinatum est, quatenus supponitur existere in Capitulo (aliàs superfluè dispositum fuisset, quod discederet) & consequenter esse ex gremialibus. Vndè nulla remanet difficultas, quin talis sit, & mens Constitutionum: ab obseruantia siquidem subsequta bene arguitur mens statuentium. Mirand. t. 1. q. 25. art. 4. in concl. Surd. cons. 224. nu. 7. & cons. 275. n. 12. Mantic. decis. 320. n. 5. Rot. in Burgens expensarum 31. Ianuary 1625. coram Merlino. Barbos. in d. cap. cum dilectus n. 15.

1230 Horum autem officium, & breue est; facta siquidem vocalium legitimatione expirat, ni fortè incepto Capitulo quis ex absentibus superueniat; quia cum tunc, & ipse legitimandus sit, ad eosdem hoc munus spectabit; & insuper caret iurisdictione, cum non possint ipsi suas sententias exequi vi, vel præceptis, vel censuris; hoc enim est Præsidentis, cum ad ipsum solum spectet, vt mox dicetur constringere præceptis gremiales, etiam dum ipsi Iudices suum munus exercent, adeòque sunt Iudices habentes tantúmodo notionem, prout notio distinguitur à iurisdictione vt ex text. l. à Diuo Pio. in princip. ff. de re iudic. l. à Iudice C. de Iudic. & l. vlt. C. vbi apud quem, & ex Duaren. Gouean. & Menoch. Barbos. in appellat. iur. appell. 122. n. 2. & de similibus Iudicibus tenet Passerin. vbi sup. cap. 14. n. 67. Et duo tantum ipsis cōpetunt; alterum examinare vna cum Præsidente, & Vicario Generali litteras testimoniales Discretorum, & de eorum canonica electione, nec ne pronuntiare, per Constitutiones d. cap. 2. n. 4. litteræque (sic ibi) testimoniales de electione Discretorum producentur, & examinabuntur, & Præsidens, Vicarius Generalis, simul cum Assistentibus statim sententiam ferant, electos esse, vel non esse canonicè, quorum sententiæ simpliciter latæ absque appellatione obediant. Alterum legitimare omnes vocales, declarando omnes legitimè vocem habere. Post hanc sententiam (ibid.) Præsidens præcepto formali præcipiat omnibus gremialibus, vt antequam

post Vesperas ea die congregentur, denuntiet vnusquisque sibi, an sciat aliquod impedimentum, propter quod aliquis ex gremialibus vocem habere nequeat. Hora vespertina congregentur Præsidens, Vicarius Generalis, & Assistentes, & si aliqua denuntiatio facta fuerit, simpliciter, & de plano causam examinent, & sententiam ferant, cui omnes parere teneantur sub priuatione vocis actiuæ, & passiuæ per duos annos: Si verò nulla denuntiatio facta fuerit declarent, omnes legitimè vocem habere &c. Per quæ patet primum examen se extendere ad solos Discretos, ao scilicet sint canonicè electi.

1231 Quia verò ex suprapositо cootextu habetur, id ex litteris testimonialibus dignoscendum esse, videntur hę litteræ materia propria, & adæquata auctoritatis, seu inspectionis eorum, vltrà quam nequeant Iudices isti suum extendere iudicium, vt in simili Passerin. *d. cap.* 14. *n.* 69. *& seq.* Cum tamen contingere possit, quod quis v. g. in electione Discreti fuerit cootemptus, si iste de contemptu opponat, prout de facto oppooere potest, & pro cassatione instare *cap. in Genesi cap. cum inter vniuersas, & cap. quod sicut. de electione.* Castellin. *cap.* 8. *n.* 11. etiam si Discretus fuerit à suo Præsidente coofirmatus; sicuti enim contemptus, qui electionem, & confirmationem ignorauit, potest post ipsam reclamare, & iostare pro cassatione. Lauorius de *elect. cap.* 17. *n.* 14. & si instet, est eius instantia admittenda iuxta *cap. fin. qui matrimonium accu. possint.* Samuell. *disp.* 2. *controu.* 8. *concl.* 2. Sigismund. de *electione dub.* 10. *cap.* 1. *n.* 4. Tamburin. de *iur. Abb. t.* 1. *disp.* 5. *q.* 3. *n.* 1. ita reclamare poterit, & iostare contemptus in electione Discreti, etiam post ipsius Discreti coofirmationē, cum aote illam reclamare non potuerit. Si inquam hic instet, poteruot hi Iudices super hoc recognoscere, non obstaotibus litteris testimonialibus de Discreti canonica electione; frustrà siquidem posset ipse instare de contemptu, si horum auctoritas esset ad litteras testimoniales restricta.

1232 Aduertendum tamen, ipsum solum contemptum posse sic instare. Federic. de Sen. *cons.* 148. *in fin. vers. prætereà*, & *cons.* 214. *in fin. vers. item dico.* Rot. in *Hispaleu. canonic.* 5. *Nouembris* 1618. *coram Burato.* Lauorius *ibid. n.* 15. Tambur. *ibid. n.* 6. non verò quem alium de capitulo; nec Præsidentem ipsum, aut Iudices causarum posse ex officio cassare electionem alicuius Discreti ex alicuius electoris contemptu, ipso contempto non instante pro cassatione. Panormit. in *d. cap. in Genes. n.* 10. Barbos. de *iur. Eccl. vniu. lib.* 1. *cap.* 19. *n.* 116. Lauorius *d. nu.* 15. Castellin. *d. cap.* 8. *n.* 1. *vers. ita vt & vers. non sine causa. fin.* Donat. *rer. regul. p.* 3. *tract.* 4. *q.* 21. *n.* 5. quia hic agitur de fauore priuato, noo autem publico; vnde noo potest Iudex ex officio suo supplere; & in contemptu alicuius electoris violatur ius priuatum, & proprium ipsius personæ contemptæ, in cuius potestate est prosequi contemptum, nec ne; & aliàs potest non excipiendo tacitè consentire, quo casu valida erit electio. Rot. *decis.* 225. *n.* 5. & *decis.* 259. *n.* 6. *coram Burat.* Et ideò ad ipsum solum spectat de eo agere, & instare. Castellin. *ibid. d. vers. non sine causa.* Passerin. *cap.* 11. *n.* 120.

1233 Vnico verbo, ad ea omnia se extendit in hoc primo examine horum Iudicum cognitio, quæ suot necessaria pro valida, & canooica Discretorum electione, & ao habeant requisita, quæ iuxta nostra statuta habere debeot (de quibus suo loco) vt siot legitimi Discreti; ad ad nihil aliud prorsus. Passerin. *ibid. n.* 72. & ideò ex nulla alia causa quæcumque illa sit, nisi ex defectu malæ, seu non canonicæ electionis, aut quia sine requisitis prædictis quem Discretum à suffragio impedire ooo poterunt. Peyrio. *tom.* 1. *de subdit. q.* 1. *cap.* 31. §. 10. *vers. dico quinto.* Circa quod obseruaodum decretum Capituli generalis de 1677. quod scilicet oppositiones contra huiusmodi electiones per bimestre ante Capitulum generale debeant produci, ad hoc vt electus possit se defendere.

1234 Alterum verò examen omoes amplectitur gremiales, tum Discretos, tum alios quoscuoque, cum præter defectus, qui possuot contingere io electiooibus Discretorum, possint reperiri aliqua impedimenta, per quæ tum de iure, tum per Constitutiones tam ipsi, quam alij gremiales arceaotur à suffragio, & vocem habere oequeaot. Et propterea in hoc secundo examioe attendendum, si aliquod insurgat impedimeotum, propter quod aliquis ex gremialibus vocem habere nequeat. Quod iotelligendum puto de voce actiua taotum; quamuis enim non minus requiratur ad validitatem electionem idoneitas eligendorum, quam electorum; vt opponatur contra eligendos non videtur hoc tempus aptum, com possit opponi contra electos ante confirmationem, tunc quādo facta electione, iuxtà consuetudinem nostram electus egreditur è Capitulo, & à Pręside interrogaotur gremiales, ao aliquid opponendum occurrat cootra talem electionem. Quare consideranda videntur hic impedimenta sola, per quæ quis non possit eligere, & ea sunt de quibus in sequentibus.

1235 Et hic etiam aduerteoda sunt duo. Primò; noo posse hos Iudices de alio recognoscere, aut agere, quam purè examinare, an quis aliquo impedimento iam ligetur: non autem causas, si quæ sunt, vt processus contrà quem ex electoribus in alia materia terminare, aut super his sententiam ferre, nisi fortè ordioentur directè ad declarandum, iam quem incidisse io excommunicationem latæ sententiæ, aut aliquod ex canooicis impedimentis, per quod sit ipso facto inhabilis ad eligendum, & non alio modo, pro vt declaratum est in Capitulo generali de 1625. vt post Constitutiooes per hæc verba: *In p.* 3. *cap.* 2. §. 4. vbi leguntur hęc verba: *An sciat aliquod impedimentum, propter quod aliquis ex gremialibus vocem habere nequeat declaratum fuit, quod intelligatur de impedimento à iure posito, scilicet, quod sit ipso facto excommunicatus, suspensus, irregularis, &c. & non de excommunicandis, suspendendis &c.* Secundò, neque ipsos

posse

posse ex officio alicui opponere, tum propter dicta, tum quia clarè in Constitutionibus decernitur, quod declaretur ab ipsis, gremiales habere vocem necne, vbi facta fuerit, vel non aliqua denuntiatio: quò certè innuitur, denūtiationem faciendam esse ab alijs, qui possunt horum Iudicum examini aliquem denuntiando subijcere; quę si non appareat tenentur declarare, omnibus vocem competere in electionibus; præterquam quod cum ipsi sint Iudices, nequeunt esse partes.

1236 In vtroque autem examine seruanda est iuris forma: hoc est, nullus nec malè electus in Discretum, nec alia causa, quis inhabilis declarandus est ad eligendum, nisi prius illo vocato, omnia illi obiecta notificentur, vt valeat se defendere, cum defensiones sint de iure naturali, & nemo inauditus queat condemnari *cap. Deus Omnipotens 2. q. 1.* Peyrin. *t. 1. q. 1. cap. 31. §. 10. vers. dico primò.* Castellin. *ibid. cap. 13. n. 20.* Lezan. *tom. 1. p. 1. cap. 15. n. 34.* licet enim hoc iudicium de plano, & simpliciter, hoc est sine apicibus iuris faciendum sit, & sine forma iudicij, sola veritate inspecta, non est tamen omittenda hæc substantialis forma iudicij, quod prius reus audiatur, & defensioni locus detur. Roderic. *qq. canonic. & regul. t. 2. q. 51. art. 11. ad primum dubium.* Mirand. *t. 2. q. 23. art. 2. vers. hæc inquam.* Passerin. de *elect. cap. 2. n. 71. & 72.* Quo audito, debet ab his quatuor sententia ferri, & per secreta suffragia decidi, & illud pro deciso haberi, pro quo maior pars suffragiorum steterit. Quod si vota fuerint paria, tunc potest Pręsidens declarare, quid sibi prudenter visum fuerit, argum. ex Tridentin. *sess. 24. de reformat. cap. 18.* ibi: *quorum votis, si pares, aut singulares fuerint.* Peyrin. in *Formul. litt. P. cap. 8. n. 5.* vbi, quod si maior pars alicui iniustitiam euidenter faceret, cum à Capitulo arcendo, potest Præsidens minori parti adhærendo, tamquam saniori, eum releuare, & in capitulum admittere, cum iuxtà *cap. 1.* iuncta gloss. *verb. rationabiliter. de his, quæ fiunt à maiori parte capituli,* non stetur semper maiori parti, & pluralitati, quia maior pars est illa, quæ maiori rationi, & pietati innititur. Vincent. de Franch. *decis. 2. à n. 25.* & fauet *cap. Ecclesia vestra. il 2. §. fin. de electione,* vbi in paribus Superiorem, cui voluerit gratificare posse. Tiraquell. de *iur. primog. q. 17. in 2. opinion. n. 6. & 7.* & *in 6. opinion. nu. 10.* & ibi Barbos. *n. 8. & 9. & in cap. cum autem. de iur. patron. n. 8.* & in æqualibus partibus ea præualere debeat, ex qua fuerit Præsidens, qui est dignior, vt in simili Peyrin. *tom. 2. de Prælat. q. 1. cap. 2. n. 24.* & refert Pellizzarius *tract. 9. cap. 8. n. 34.* statutum in Ordine Prædicatorum, & in alijs Religionibus idem Peyrin. *d. cap. 2. n. 6. & eod. n. 24.* & videtur rationi consentaneum; cum enim ex vna parte ad hos quatuor spectet decidere, & ex alia ad tollēdas dilationes prohibeatur appellatio, certè in paritate votorū est aliquo breuiori modo decidenda causa; & ideò in tali casu resolutio à Præsidētis arbitrio petēda.

1237 Porrò prolata sententia nemini licet appellare, cum id viderimus expressè prohibitum à Constitutionibus; quamuis enim appellatio videatur in omni casu permissa, excipitur tamen, nisi vbi sit expressè prohibita *cap. non solum. de appellat.* ibi Barbos. *n. 4.* cum multis. Nec est incongrua talis prohibitio, tum ne protrahantur electiones, tum quia similiter ab Examinatorum reprobatione prohibentur appellare examinati in concursu ad beneficia, per Concil. Trid. de *refor. cap. 18.* Ricc. in Decis. *Cur. Archiep. p. 4. decis. 19.* Barbos. de *potest. Episc. p. 3. allegat. 60. n. 104.* Quia tamen odiosa strictè interpretanda est, vt in *cap. 1. & 2. de fil. Præsbyt. in 6.* Passerin. de *elect. cap. 34. n. 47.* & ideò intelligenda de appellatione suspensiua, non verò deuolutiua. Passerin. *ibid. n. 59.* eo modo, quo supradictam prohibitionem appellādi ab Examinatoribus, quoad suspensiuum, non verò deuolutiuum esse accipiendam ex Campanil. Salgad. & alijs tradit Barbos. in *d. cap. de reformatione. n. 154.* Aduerto tamen, appellationem prohiberi, vbi agitur de sententia in primo examine, scilicet quoad declarationem Discretorum: non verò in secundo, vbi de declaratione legitima vocalium, hic enim non parentibus imponitur priuatio vocis actiuæ, & passiuæ per biennium, ni velimus dicere, & hic esse prohibitam, eo ipso, quod tenetur quisque sub ea pena obedire; eo magis cum militet eadem ratio, non protrahendi electiones.

DVBIVM VII.

De requisitis ex parte electorum.

1238 MVlta quidem requiruntur in iure; & in primis, quod elector non solum Subdiaconus ex præscripto Clementis V. in Concil. Vien. prout in *Clementin. Vt ij de ætat., & qualit.* sed apud nos, quod vlterius sit Sacerdos, & quod tres annos à professione expleuerit. Sic constitutiones *p. 3. cap. 1. n. 1.* *Nullus in electionibus, aut Capitulis vocem actiuam, & passiuam habeat, nisi sit Sacerdos, & professionis in Congregatione tres annos expleuerit,* hoc est perfectè compleuerit propter dicta *quodlib. præced. à n. 1048. & seq.* Quod non sit excommunicatus, excommunicatione scilicet maiori, *cap. constitutis. il primo. de appellatione* (nam minor non priuat iure eligendi. *Cap. Si celebrat. de Cleric. excommunic.*; ita quod si eligat, nec peccet venialiter, cum nullibi prohibeatur, ex Filiucc. Henriq. & Nauar. Peyrin. de *Prælat. q. 2. cap. 5. n. 25.*) quia electio facta à taliter excommunicato est ipso iure nulla. Castellin. de *elect. cap. 5. n. 16.* Ricciull. de *iur. person. lib. 4. cap. 3. n. 9.* Filliuccius *tom. 1. tract. 12. cap. 6. à n. 150.* Suarez *t. 5. in 3. p. disp. 14. sect. 2. n. 6.* Quod non sit irregularis, ex *Cap. Is, qui. 18. §. is verò. de sent. excomm. in 6.* Syluest. *verb. electio 1. q. 4. fin.* Mirand. *t. 2. q. 23. art. 8.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 6. cap. 14. q. 8. vers. Ius item eligendi.* Peyrin. *ibid. n. 48.* Donat. *part. 3. tract. 4. q. 9.* Palaus *part. 2. tract. 13. d. 2. punct. 11. §. 1. n. 5.* Quod non sit suspensus, siue à iure, siue ab ho-

mine, aliàs nulla esset electio. *Cap. cum Dilectus de cōsuetud.* ibi Barbos. *n.* 12. *& de iur. Eccles. vnin. d. cap.* 19. *n.* 58. Ricciul. *eod. lib.* 4. *cap.* 3. *n.* 9. Et non sit interdictus *cap. cum inter de elect.* Lauorius de *elect. cap.* 15. *n.* 67. Barbos. *ibid. n.* 62. Ricc. in *prax. p.* 4. *resol.* 42. *n.* 13. Pet. Greg. de *elect. cap.* 7. *n.* 9. quæ omnia impedimenta est his verbis *d. cap.* 1. *n.* 3. complexa Constitutio *Nullus præterea excommunicatus, irregularis, suspensus, aut interdictus, seu quauis de causa inhabilis eligat, aut eligatur.*

1239 Super quibus aduertendum, quoad excommunicatum, ea militare de excommunicato non tolerato, scilicet, aut nominatim denuntiato, aut publico Clerici percussore. Tamburin. de *iur. Abb. tom.* 1. *disp.* 5. *q.* 8. *nu.* 12. *& seq.* Lezan. *tom.* 1. *p.* 1. *cap.* 15. *nu.* 5. Barbos. *d. cap.* 19. *n.* 56. vbi, quod è contra eligente inter alios excommunicato tolerato electio sit valida, etiam si id sciant alij electores, cum ipsi non teneantur eum euitare per *extrauag. Ad euitanda*. Sigismund. à Bonon. de *elect. dub.* 66. *num.* 10. Suarez. *ead. disp.* 14. *sect.* 2. *num.* 18. Peyrin. *d. nu.* 15. Murga ad *Constit.* 6. *num.* 471. dummodò quis eorum ante electionem non opposuerit. Passerin. *ibid. num.* 66. *&* 77. licet peccaret ipse excommunicatus eligendo. Suarez *eod. num.* 18., & *de Relig. tom.* 4. *tract.* 1. *lib.* 2. *cap.* 4. *n.* 9. Murga. *ibid.* Passerin. *loc. cit. nu.* 84. nam si quis ante electionem opposuerit, erit certè excludendus. Peyrin. *ibi nu.* 16. & Passerin. *d. n.* 84., & apud nos declaratiuè à Iudicibus causarum, & executiuè à Præsidente. Dixi ante electionem, quia si exceptio detur post electionem, de ea non curandū, cum exceptio inueniat electionem iam validè celebratam; Et ità Suarez *d. sect.* 2. *n.* 18. Sigismund. *loc. sup. n.* 11. Peyrin. *ibid.* & Passerin. *à n.* 78.

1240 Idem dicendum quoad irregularitatem, nempè habere locum in irregulari denuntiato, & non tolerato vigore eiusd. *extrauag. Ad euitanda*. Peyrin. *d. n.* 48. *fin.* Alphons. de Leon. *recoll.* 3. *de cens. n.* 98. Donatus. *d. q.* 9. *n.* 3. Passerin. *eod. cap.* 10. *nu.* 106. sicut & quoad interdictum, quod scilicet procedat de interdicto pariter denuntiato, eo modo quo de excommunicato propter eamdē *Extrauag.* Sà in *aphor. verb. interdictum nu.* 3. Peyrin. *ibid. num.* 42. Passerin. *nu.* 100. vbi, quod tamen peccaret interdictus immiscendo se electioni; ac tandem quo etiam ad suspensum, quod similitèr intelligatur de non tolerato, seu nominatim denuntiato, & declarato, vt cum Suarez. Filiuc. Henriq., & Bonacina, Peyrin. *ibid. nu.* 33. gesta siquidem suspensi tolerati valida sunt prout de excommunicato tolerato vigore prefat. *extrauag.* Suarez *loc. sup. disp.* 26. *sect.* 2. *n.* 2. Peyrin. *ibid.* Passerin. *cit. cap.* 10. *n.* 96. licet, & ipse peccaret. Peyrin. *num.* 34. Circà quem est vlterius adnotandum, sensum esse de suspenso non ab Ordine, cum eligere non sit actus Ordinis, sed iurisdictionis, quod diuersum est. Suarez. de *cens. disp.* 26. *sect.* 4. *n.* 5. Filiuc. *tom.* 1 *tract.* 17. *cap.* 2. *n.* 25. & ex declaratione S. Congreg. Concil. *ann.* 1628. 22. *Augusti* Peyrin. *ibid. num.* 35. sed ab officio (nomine cuius intelligitur omne exercitium clericale, Panormit. *cap. cum super. n.* 4. *de Confess.*) *d. cap. cum dilectus. & cap. cum inter. de elect.* ibi Barbos. *n.* 4. Hostiens. in *Summ. de elect.* §. *& cui nullo iure n.* 7. Cuch. *instit. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 122. Lauor. *tit.* 4. *cap.* 15. *nu.* 61., & ab officio absolutè: non autem ab vno tantum officio, quia suspensus ab vno actu non est suspensus ab alio. Innocen. in *d. cap. cum dilectus n.* 4. Armilla *verb. electio n.* 4. Sayr. *lib.* 4. *c.* 5. *nu.* 27. & *cap.* 3. *nu.* 15. *&* 18. Sigismund. *ibid. dub.* 64. *n.* 3. Vnde Prior v. g. suspensus tantum ab officio, si illi competit ius suffragandi in aliqua electione, potest in illa suffragium ferre, quia suspensus ab officio non est suspensus à beneficio, vt cum Sanchez. Sigismund. Sayr. Samuell. Anton. à Spiritu Sancto in *director. Regul. tract.* 5. *disp.* 2. *nu.* 29.

1241 Præter hæc autem sunt alia ex parte electorum requisita, & ideò ad ea comprehendenda additum in Constitutionibus, *seu quauis alia de causa inhabilis eligat*, scilicet quod sit sui compos elector; nam amens, siue furiosus, siue mente captus dicuntur inhabiles ad eligendū. Nauarr. ad *cap. Si quando, de rescript. except.* 10. *num.* 5. Mandagot. 1. *p. de elect. cap.* 7. Castellin. *cap.* 5. *n.* 57. Sigismund. *dub.* 86. *n.* 4. nec præsumendi sunt tunc sanæ mentis, & cum lucis interuallo, si tunc in capitulo quietè se habeant, quia furor semel accensus censetur semper adesse, nisi contrarium probetur. Gloss. in *verb. compotem. cap. fin. de success. ab intest.* Petrus de Biax. *lib.* 1. *cap.* 15. *nu.* 3.

1242 Secundò quod non sit voce priuatus, nisi legitimè, & debito tempore appellauerit, quia tunc potest eligere, cum appellatio suspendat sententiam, & eius effectum. *cap. cum venientes. de iure iur.* Suarez. de *Relig. t.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 11. *n.* 6. Sigismund. *dub.* 90. *nu.* 5. In quo militant & ea, quæ dicta sunt supra, quod non sit toleratus, seù de voce priuato per sententiam, quia toleratus, seu non sententiatus particularitèr potest admitti ad electionem, absque eo quod inficiatur; Si tamen nullus reclamauerit, propter eamd. *extrauag. ad euitanda* cum reliquis prout suprà de excommunicato. Et ità quoad omnia Passerin. *d. cap.* 10. *à n.* 127. *& seq.* vbi *n.* 134. *fin.* quod nec taliter priuatus teneatur abstinere à voto ante sententiam Iudicis declaratoriam ex approbatione S. Congreg. Regul. 1646. 5. *Octobr. &* 1649. 26. *Nouembris.* Nicolius in *Floscul. verb. pœna num.* 14. Quod idem dicendum de quibuscumq; prohibitis eligere, de quibus strictim Miranda *d. q.* 23. *art.* 8. cum enim quęcumque huiusmodi prohibitio sit quædam vocis priuatio, de omnibus est ead. ratio. Passerin. *ibid. n.* 140.

1243 Tertiò, quod sit de corpore illius Collegij, ad quod pertinet electio, scilicet vel vnus ex vocalibus suprà. *nu.* 1206. respectu Capituli generalis, vel Prior, aut Vicarius Conuentus Vicariatus, vel Secretarius prouincialis, aut Discretus respectu Congregationis prouincialis

lis, vel de familia illius respectu Capituli conuentualis; vnde nullus præter supradictos potest habere vocem in præfatis respectiuè Capitulis; nec etiam de consensu omnium de Capitulo (vt fieri posse admittunt cum Panormit. in *cap. scriptum. de elect.* Nauarr. *lib. 5. consil. de simonia cons. 9.* Peyrin. de *subdit. q. 1. cap. 31. §. 8. vers. dico nono.* Pellizzar. *tract. 9. cap. 8. num. 27.*) non ob hanc Concilij Trid. *sess. 22. de refor. c. 4.* dispositionem: *Quicumque in Cathedrali, vel Collegiata sæculari, vel regulari Ecclesia diuinis mancipatus officijs, & in Subdiaconatus ordine saltem constitutus non sit vocem in huiusmodi Ecclesijs in Capitulo non habeat, etiam si hoc ab alijs liberè fuerit concessum,* vt indè probant aliqui; cum ibi Concilium intendat solum decernere, quod nullus nisi saltem Subdiaconus sit, habeat vocem; non verò, quod admitti non possit simpliciter quis extraneus; modò sit Subdiaconus; Quin videtur supponi à Concilio, posse à Capitulo, quem extraneum admitti, & ideò prohibet in hoc speciali casu, quo quis non sit saltem Subdiaconus. Sed quia, cum in electione ius eligendi non veniat ex iure eligentium, sed à Sede Apostolica. Barbos. de *off. & potest. Episc. part. 1. lib. 1. cap. 8. n. 64.* Murga in *d. constit. 6. 710.* & in *constit. 15. n. 7.* nec consequenter conueniat, nisi cui eadem Sedes concesserit. Passerin. de *elect. cap. 3. n. 34. & 35.* & *cap. 10. n. 27.* tenentq; Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 4.* Donatus in *prax. rer. regul. p. 3. tract. 2. q. 15.* vbi, id esse contra formam *cap. quia propter de elect.* ex quo habetur, quod electioni intersint solum illi, qui debent interesse. Palaus *part. 2. tract. 13. disp. 2. punct. 11. §. 1. n. 4.* Lezan. *d. cap. 15. nu. 4.* Murga *ead. constit. 6. n. 482.* eo magis, quia tota ratio dicentium posse admitti, quæ desumitur ex eo, quod possit tota potestas eligentium in compromissarium transferri, vt in *cap. causam de elect.* corruit in præsenti, cum apud nos compromissaria electio non habeat locum; & vlteriùs, quia vocales in Capitulo generali, vel prouinciali sunt ab Alexandro VII. in incipien. *Militantis Ecclesiæ* prout in Bullar. Congreg. *litt. 19.* assignati, sicuti & pro alijs electionibus à Constitutionibus ipsis Apostolicis *p. 3. cap. 2. nu. 21. & cap. 9.* determinati, quo fit, vt non possint ad eas alij admitti. Murga *Constit. 15. n. 19. 23. & 24.*

1244 Quartò, quod sit præsens; sic enim Constitutiones *ibid. n. 3. Nullus in electionibus vocem actiuam habeat, nisi fuerit præsens*; per quod non solum infertur suffragium per litteras prohibitum, prout in *cap. Si quis iusto. 46. de elect. in 6. §. absens,* sed etiam per procuratorem; nam si id posset, esset absens, & eligeret, cum per se facere videatur, qui per alium facit. Et tandem, quod vnum tantum habeat vnusquisque electorum in eadem electione suffragium, & excepta electione, in qua fuerit ipse nominatus, quia tunc suffragari prohibetur à Constitutionibus *d. nu. 3* ibi. *Nullus etiam plures voces actiuas habeat in eadem electione. Nullus item possit suffragium ferre in electione, in qua ipse fuerit propositus, vel nominatus.* Quod, quoad secundam partem videtur habere locum solum in electionibus, in quibus quis ex electoribus nominatim proponitur, vt deducitur ex verbis alijs Constitutionum, prout *n. 1303.* nō autem in alijs electionibus. v.g. generalibus, & si de alicuius ex electoribus electione tractetur inter gremiales; cū in his nemo specialiter nominetur.

1245 Atque ex his omnibus magis elucidātur, quæ dicta sunt. *n. 1235.* de munere Iudicū causarum, quia excommunicati, irregulares, suspensi, & interdicti, vel non sunt tolerati, hoc est, sunt nominatim denuntiati, aut publici clerici percussores, vel suntq; tolerati, hoc est non nominatim denuntiati; Si primo modo, arcendi sunt vtique ab electione. Si verò secundo, possunt, & debent à Iudicibus, admitti, dummodo quis ex vocalibus non opponat; eo magis cum per absolutionem generalem auferri possit pro foro conscientiæ inhabilitas proueniens à censura etiam publica, parte non opponente, vt vidimus *num. 1216.* Dixi, dummodo quis ex vocalibus non opposuerit; nam opponente aliquo est, vt diximus *n. 1239.* excludendus. Sed hoc etiam vbi agatur de oppositione pro censura, aut vocis priuati one ipso facto incurrendis, seù latæ sententiæ: non vero vbi de ferenda, quia cum illæ solæ impediant electionem, non autem istæ Passerin *cap. 10. n. 123.* de illis solis possunt ipsi Iudices recognoscere, non vero de istis.

DVBIVM VIII.

De requisitis ex parte eligendorum.

1246 Illa met ex Constitutionibus, prout *dub. præced.* requiruntur pro eligendis, quę pro Electoribus, *eligat, aut eligatur.* Qua propter breuiter dicendum excommunicatum excommunicatione maiori esse ineligibilem. *cap. Postulasti. 7. de Cleric. excommunic. ministran.* & *cap. 1. de rescriptis. in 6.* & electio est ipso iure nulla, & irrita. Peyrin. de *Prælat. q. 2. cap. 5. n. 2.* Ricciull. de *iur. person. lib. 4. cap. 6. n. 23.* Barbos. in *d. cap. Postulasti. nu. 13.* & *de iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 19. n. 118.* & communiter DD. siue excommunicatio sit à iure, vel ab homine, siue per sententiam specialem, aut generalem, siuè publica, siue occulta, siue sciatur ab ipso excommunicato, & electoribus, siuè ignoretur ab vtrisque, siue denuntiatus, nec ne, quantumcumque toleratus, & occultissimus, quia iura vniuersaliter inhabilitant excommunicatum; & ideò vniuersaliter intelligenda; & ignorantia, licet excuset à culpa, non validat actum irritatum ab Ecclesia. Suarez *t. 5. in 3. p. de censur. disp. 13. sect. 1 nu 3.* cum pluribus. Ricciull. *ibid. à n. 9.* Barbos. in *d. cap. Postulasti à nu. 3. & seq.* Passerin. de *elect. cap. 25. n. 445. & 450.* Murga in *Constit. Apost. ad Cōstit. 6. n. 1090. et 1091.* Ampliant, etiamsi excommunicatio sit iniusta, dummodò ritè lata. Rebuff. ad *d. c. Postul. n. 67.* Sayr. de *cēsur. lib. 2. cap. 5 nu. 10.* Lancellot. de *attentat. p. 3.*

cap.

*cap.24.q.3.nu.*8. & alij, quos refert, & sequitur Barbos. *ibid.n.*4. Passerin. *supr.n.*456. Murga *eod. n.*1090. *fin.* quatenus scilicet, cum tunc in foro externo habenda sit pro valida, si talis excommunicatus (sermo est hic de excommunicato ab homine, in quo potest contingere iniustitia) scienter eligatur, est electio cassanda, vt potè facta in contemptum Ecclesiæ, in persona scilicet nominatim vitandâ: non verò quod sit in re ipso iure nulla; & ideò, si ignoranter & bona fide eligatur, & detecta excommunicatione simul detegatur excommunicati innocentia, non erit cassanda, cum non in re, sed apparenter tantũ fuerit excõmunicatus, & sine Ecclesię cõtemptu electus. Passerin. *ibid.n.*457. & 460.

1247 Et hoc intelligendũ de omni electione, quod scilicet non teneat electio vlla excommunicati, non solum ad Prælaturas: sed nec etiam ad officia sine cura animarum, quia ex *d. cap. Postulasti* excommunicatus est extra omnem Ecclesiasticam communionem, & propterea inassumibilis ad quodcumque munus petens communicationem; hoc est neque eligibilis in Discretum, aut Magistrum Professorum. Peyrin. *ibid.n.*5. & cum Panormit. in *cit. cap. Postulasti n.*1. Murga *ibid.n.*1092. & 1093. Ita quod non possit illa, obtenta tamen in statu excommunicationis, licite retinere, etiam secuta absolutione ab excõmunicatione, nisi vel denuò ei conferantur, vel cum illo dispensetur, vt cũ Suarez. *ibid.n.*2. Ricciull. *loc. sup. num.*32. & alijs Peyrin. *ibid.nu.*6. & Barbos in *d. cap. Postulasti n.*10. Quia, cum electio facta in statu incapacitatis fuerit nulla, non validatur per subsequentem absolutionem, per reg. Innocent. Pap. VIII. in *cap.*18. *de regul. iur. in* 6. Barbos *ibi n.* 5. vbi, id procedere etiam in foro cõscientiæ ex Vgolin. de *censur. tab.*2. *cap.*13. §. 6. *n.* 1. Sayr. in *Thesaur. lib.*2. *cap.* 5. *num.* 21. Reginald. in *prax. lib.* 32. *tract.*1. *nu.*48.

1248 Quarè petenda est tum absolutio, tum dispensatio, & vtique ante acceptationem, vel ad minus ante possessionem dignitatis; licet enim, si quis eam acceptet in statu excommunicationis non peccet, dummodò habeat animum non exercendi nisi post absolutionem. Henriq. *lib.*13. *cap.*13. §. 3. Suarez *ead. disp.*13. *sect.*1. *n.*22. Michael. Anton. Frances. *variar. resol. cap.*41. *nu.*30. quia non acceptat pro illo statu, in quo est excommunicatus, sed pro illo, in quo erit absolutus; non potest tamen illius possessionem accipere, nisi sequuta absolutione, quia hæc sinè sui communicatione fieri nequit, quæ est illi prohibita *cap. Cum excommunicatio.*11. *q.*3. Peyrin. *ibid.n.*8. Murga. *n.*1098. Et quoad absolutionem petenda est ab habente facultatem, siuè à Summo Pontifice, siuè etiam a proprio Prælato, si non sit excommunicatio de reseruatis; Et quoad dispensationem à Papa, non obstante, quod post absolutionem obtentam etiam à Papa, possit Regularis à proprio Prælato dispensari super retentione dignitatis, vel Prælaturæ, vt de communi cum Reginald. *loc. sup. n.*59. & alijs Peyrin. *ibid.n.*7. Murga *nu.*1096. Passerin. *d. cap.*25. *n.*457. & 458. quia limitatur hoc in ijs casibus, in quibus Prælatus potest se solo illas conferre; Et ideò cum apud nos nullus Prælatus, etiam Vicarius Generalis possit se solo conferre dignitatem, aut prælaturam, nec etiam potest super illius retentione ipse dispensare. Peyrin. *ibid.* Murga. *d.n.*1096. *vers. limitant tamen*; excepto vbi agatur de Commissarijs, aut Vicarijs, quia cum instituantur à Prelatis ipsis, poterunt ab eis super horum retentione respectiuè dispensari. Peyrin. *d. n.*7. Quod si contingat, non posse quem electum in statu excommunicationis (loquor de occulta) huiusmodi dispensationem antè acceptationem, vel nec antè possessionem absque sui proditione petere; si excommunicatio sit talis, vt ex eius manifestatione, nec scandalum creetur, nec infamia, tenebitur se prodere; quando aliter nequeat ab ea acceptanda se excusare: non verò, si indè grauis sui infamia, vel scandalum oriatur; hoc enim casu, cum nequeat aliquo prætextu se excusare, & non teneatur ad se infamandum, poterit prælaturam, siuè dignitatem recipere, & quam primum absolutionem, & dispensationem petere. Suarez *d. sect.*1. *nu.*31. Reginald. *eod. lib.*32. *tract.*1. *nu.*49. Garzia de *benef. p.*7. *cap.*13. *n.*71. Peyrin. *ibid. nu.*6. Passerin. *eod. cap.*25. *nu.*454. Murga. *n.*1095.

1249 Atque hæc militant de excommunicato occulto absente, si contingat quem eligi in Capitulo generali, quia cum, vt dictum est *nu.*1216. *fin.* illi non prosit absolutio, quæ datur antè electiones, ad effectum tollendi inhabilitatem, etiam eligendorum, vt exemplo clausulæ *Teque absoluentes* in Pontificis concessionibus tradit Peyrin. *d. cap.*5. *n.*9. tenetur petere tum absolutionem, tum dispensationem: si verò fuerit de præsentibus in Capitulo, tenetur ratione reincidentiæ petere tantum absolutionem ab excommunicatione antè possessionem prælaturæ vel dignitatis, & non dispensationem, cum valida fuerit electio facta eo tempore, quo beneficio præfatæ absolutionis suspensiuæ impedimenti erat sublata inhabilitas, vt in simili de suspensione idem Peyrin. *ibid. n.* 30. & de irregularitate. *n.*46.

1250 De excommunicatione verò minore loquendo, licet & ea innodatus nequeat eligi. Abb. *in cap. Si celebrat. de Cleric. excommunic. n.*1. Suarez. *ibid. disp.*24. *sect.*2. *nu.*13. Sigismund. *dub.*65. *n.*1. Filliuc. *t.*1. *tract.*13. *cap.*2. *n.*27. & peccarent tum eligentes, tum electus, si scienter & illi eligerent, & iste permitteret se eligi; & quia taliter excommunicatus æquè priuatur Sacramentorum susceptione, ac passiua electione; & quia vtrique facerent contra Canones in materiâ graui. Suarez *d. sect.*2. *n.*31. Peyrin. *ibid. n.*24. non est tamen electio ipso iure irrita, sed ad partis instantiam irritanda, vt benè contra Hostiens. Couarr. Vgolin. & Viuald. ex *d. cap. si celebrat. d. n.*3. & *de iur. Eccles. cit. cap.*19. *nu.*121. probat Barbosa, vbi expresè habetur: *Electio est irritanda*, quo demonstratur electionem valere, donec per sententiam irritetur. Sequiturque

que

que Paſſerinus *ibid. n.475.* vbi *n.476.* eſſe etiam irritandam, ſi facta fuerit ſcienter non ſolum ex parte vtrorumque, ſed etiam ſi ex parte, aut ſolius electi, aut eligentium tantummodo, quia in omni caſu verificatur, quod ſit ſcienter electus contra text. *d. cap.* ibi: *Si tamen ſcienter talis electus fuerit, eius electio eſt irritanda*. Quod tamen negat Peyrin. *ibid. nu.27.* ſaltem quoad ſcientiam ex alterutra parte (cum de electione facta ignoranter ex vtraque parte, nulla ſit difficultas, quod ſit valida) dicens, quod facta ignoranter ex parte electorum tantum, vel ſolius electi, quod idem eſt, ac dicere facta ſcienter ex aliqua tantum parte, nempè vel electorum, vel electi, ità eſſe validam, quod neque poſſit irritari ex ipſo textu, *ſi tamen ſcienter*, quaſi per ignorantiam ex quacumque parte prouenientem tollatur ſcientia; & prò ſua ſententia multos enumerat, ſignanter Barboſam *d.n.3.§. verum contraria ſententia*. Verum loquitur hic Doctor ſimpliciter de electione ignoranter facta, quod poteſt intelligi de ignorantia ſe tenente ex parte vtrorumque; nec explicat de ignorantia ſe tenente ex alterutra parte. Quarè vtrique adhærendum puto, Paſſerino, ſi taliter excommunicatus fuerit electus ſcienter, tenente ſe ſcientia ex parte electorum, licet ignoranter ex parte electi: Peyrino, ſi ſcientia ſe teneat ex parte electi, & ignorantia ex parte electorum, quia cum textus dicat, *ſi ſcienter electus fuerit*, videtur requiri ſcientia ex parte actionis ipſius electionis, & conſequēter interdicere electionem factam cum ſcientia ex parte electorum; adeòque in hoc caſu eſſe irritandam, non verò in alio, cum in eo non verificetur propriè, factam fuiſſe ſcienter actionem eligendi, ſeù ipſam electionis actionem, quæ per ſe, & propriè importatur, & venit nomine electionis, & eligere.

1251 Quo autem ad alia, ſiue ſuſpenſionem, per quam, vel ab ordine ſolum, vel à ſola iuriſdictione tam temporali, quam ſpirituali, vel ab vtriſque, tum ab homine, tum à iure latam, redditur electio ipſo iure nulla *cap. cum dilectus. de conſuetud.* & *cap. cum bona. 8. de ætat., & qualit. præf.* Filliucius. *t.1 tract.17. cap.2. num.16. & tract.41. cap.5 nu.15.* Lambert. *de iur. patr. lib.2. p.1. q.2. art.3.* Paris de *reſign. lib.4. q.3. à n.59. & lib. 5. q.6. n.82.* etiam ſi occultus, & minimè denuntiatus fuerit ipſe ſuſpenſus, vt ex cōmuni DD. ſententia Paſſerin. *ibid. n.478. & 493.* ſiuè interdictum, ſiuè irregularitatem, quibus irretitos eligi non poſſe certum eſt, & pariter ſanciunt Conſtitutiones *vbi ſupr.* non opus eſt vlteriore diſcurſu; cum namque proportionaliter de ipſis diſcurrendum ſit, ac ſupra de excommunicato, vt in ſimili de ſuſpenſione Peyrin. *ibid. n.30.* Murga *ead. conſtit.6. n.1114.* ex ſupradictis deduci poterit, quid de iſtis dicendum.

1252 Quarè accedens ad ea verba *ſeu quauis alia cauſa inhabilis eligatur*, dico per ea denotari, non poſſe primò eligi ad prælaturas, aut dignitates abſque diſpenſatione illegitimos *cap. 1. & fin. de filijs Presbyt.* vbi Barboſ. *per multos nu.* Tambur. *d. diſp.5. q.14. n.1.* ſcilicet ad vlla officia, quæ cum honore, & dignitate habent iuriſdictionem ſpiritualem ordinariam, vt Miranda *t.2. q.2. art.8. concl.1.* Lezan. *t.1. p.1. cap. 18. n.62.* & communiter DD. hoc eſt non ſolum in Vicarium Generalem, Viſitatorem, Prouincialem, Priorem, Vicarium in capite, ſed neque in Definitorem, cum habeant iuriſdictionem ſaltem in Definitorio. Paſſerin. *ibid. n.157.* aut Suppriorem, quia mortuo Priore eſt à iure Pręlatus ordinarius. Sylueſt. *verb. Prælatus. n.3.* Leander *p.5 tract.2. diſp.3. q.61.* Paſſerin. *ibid. nu. 160.* aut etiam Commiſſarium Vicarij Gener. aut Prouincialis ſupra alios Prælatos ordinarios: ſed ad ſummum in Diſcretum pro Capitulo etiam generali, cum non ſit illi annexa iuriſdictio. Idem *ibid. n.159. fin. & nu.165.* ſicut etiam in Magiſtrum, Procuratorem Conuentus &c. Mirand. *d. art.8. concl.2.* Roderic. *t.1. qq. canonic. et regul. q.13. art.20.* Et ideò illegitimum teneri in conſcientia petere diſpenſationem. Auila *de cenſur. p.7. diſp.3. dub.6.* Roderic. *ibid. art.5. circa fin.* Azor. *p.2. lib.6. cap.3. q.13.* niſi, ſi coactus pręlaturam acceptare, nequeat abſque ſua, & ſuorum infamia illam petere, quia tunc abſque diſpenſatione poterit acceptare. Roderic. *ibid.* Peyrin. *ad Conſtit.2. Iulij II. §.29. nu.100.* & poteſt petere à Prælato Generali, apud nos, ſi contingat, à Vicario Generali, qui poteſt ad omnia Congregationis officia, & prælaturas cum illegitimis diſpenſare, ſicut & de eius ſaltem mandato Prouinciales, & Priores, & abſque vllo Capitulo vel generali, vel prouinciali, vigore priuilegiorum. Peyrin. *ibid. nu.96. & 97.* Murga *loc. ſup. num.812. & 813.* Paſſerin. *ibid. cap.25. à n.212. ad 219.* (præterquam ad Vicariatum Generalem, quia cum re ſit Generalatus vt *quodlibet.13. dub.2.* & iterum ſuo loco dicetur, ratione primæ dignitatis, ad Summum Pontificem quoad hanc prælaturam ſpectat diſpenſare. Paſſerin. *ibid. n.221.*) cum cauſa tamen legitima ad validam diſpenſationem in omnibus Prælatis Papa inferioribus requiſita, cum nullus Papa inferior habeat plenitudinem poteſtatis. Panormit. *in cap. cum ad Monaſterium. num.17. de ſtat. Monach.* Roderic. *d. q.13. art.14. & 15.* Lauor. Lucubr. *tit.4. cap.16. à n.32.* Paſſerin. *à n.285. & ſeq.* quæ communiter eſt vel litterarum ſcientia, vel morum honeſtas, vel vitæ virtus, vel ſcandali vitatio, vel vtilitas, vel neceſſitas, & aliæ apud Campanil. *in diuerſ. iur. rubr.11. cap.13.* Roderic. *t.1. q.13. art.15.* Donat. *part.3. tract.5. q.27.* ſecus ſine ea diſpenſatus nō poſſet in conſcientia tali diſpenſatione vti, vt cū Roderic. Mirand. Reginald. Bonacin. Tambur. *d. diſp.5. q.16. n.5.* quem adducit, ſequiturque Murga. *ibid. n.823.* adeòque ad eius validitatem requiritur, quod diſpenſandus exprimat qualitates illegitimitatis. Mirand. *d. q.2. art.13.* Lauorius *d. cap.16. nu.38.* Peyrin. *de Prælat. q.2. cap.5. n.145.* Paſſerin. *n.297.* ſi enim non poſſunt, vt dictum eſt diſpenſare Prælati ſine cauſæ cognitione, conſequens eſt, vt debeat exponi qualitas illegitimitatis, cum vbi turpior

pior originis defectus maior requiratur causa. Mirand. ibid. Portell. in dub. regul. verb. illegitimus. n. 11. Peyrin. ibid. nu. 145. Lezan. t. 1. p. 2. cap. 12. n. 21. Pellizzar. in manual. tract. 9. cap. 8. n. 100. Murga ibid. n. 831. Casu verò, quod à Definitorio quis illegitimus scienter, & iusta de causa promoueatur nullo tamen facto dispensationis verbo, nulla alia esset necessaria formalis dispensatio, quia positis facultate dispensandi, illegitimatis notitia, & motiuo rationabili, censeretur eo ipso dispensatus. Syluest. verb. dispensat. q. 15. Bellamer. in cap. veniens n. 11. & 19. de filijs Presbyter. Suarez. de censur. disp. 41. sect. 3. à n. 4. & de leg. lib. 6. cap. 13. n. 23. Maiolus de irregularit. lib. 3. cap. 24. n. 14. & lib. 4. cap. 10. n. 3. Portell. ibid. n. 7. Lezan. t. 1. p. 1. cap. 18. n. 63. etiam pro foro externo, vt cum Sanchez, Suarez, & Lauor. Murga loc. sup. n. 828. Lezan. d. n. 63. & p. 2. d. cap. 12. n. 21. Passerin. n. 303. A Spiritu S. in director. tract. 4. disp. 8. n. 64.

1253 Secundò eos non posse eligi, qui à S. Inquisitionis Officio, quocunque genere pęnæ, vel pænitentiæ (exceptis salutaribus, quæ scilicet extraiudicialiter imponuntur, & priuatim complentur, vt ieiunia, disciplinæ, orationes &c.) fuerunt affecti. Sanctarell. de hære. cap. 33. n. 6. cum alijs, quos referunt Peyrin. d. cap. 5. n. 92. Murga ibid. n. 862. & 863. etiam post adimpletam pænitentiam, nisi præcisè à Sancta Sede, vel Sacra Congregatione fuerint habilitati; sic expresè statuente Vrbano VIII. in decreto in Congreg. S. Officij die. 1. Octobris. 1626. condito, vt videre est apud eosdē. Quod à fortiori dicendum de abiurantibus etiam de leui. Tamburin. d. disp. 5. q. 21. num. 67. cum alijs, quos adducit, cum & talis abiuratio sit saltem ratione solemnitatis pænitentia grauis, & non tantum salutaris, sed iudicialis per sententiam imposita. Donat. part. 3. tract. 5. q. 23. Carena de S. Officio p. 3. tit. 12. §. 4. Selleles. l. 5. cap. 2. n. 18. & 22. Passerin. eod. cap. 25. nu. 100. & 101. nisi spontaneè comparuerit, quia tali casu abiuratio etiam de vehementi non censetur pæna. Idem num. 102. Et ità tenendum, licet contrarium mordicus sustineat Iulius Caponus in discept. forens. 95. à num. 50. & seq. magis siquidem credendum prædictis DD. vt pote S. Inquisitionis Ministris, & consequenter de hoc puncto magis edoctis.

1254 Tertiò, Illiteratos cap. cum in cunctis. cap. Dudum. de electione; & cap. quamuis. de ætat. & qualit. pręf. & ideò eligendi in Prælatos ea saltem scientia pollere debent quæ necessaria est ad suum munus per se ipsos obeundum, D. Thom. 1. 2. q. 76. art. 2. in corp. & in addit. ad 3. p. q. 36. art. 2. Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 12. Peyrin. de Prælat. q. 2. cap. 2. n. 11. latè Murga. à nu. 960. & seq. secus tam electores, quam electi peccarent, illi taliter ignorantem eligendo; isti, permittendo se eligi, vt cum Innoc. in d. cap. cum in cunctis. Miranda tom. 2. q. 4. art. 2. Sigismund. dub. 63. Lauor. d. cap. 16. n. 21. Castellin. cap. 9. n. 27. Passerin. d. cap. 25. n. 17. & seq. essetque electio nulla, & ipsi electi tenerentur renuntiare ex Diaz. in prax. cap. 21. n. 6. Nauarr. in cap. si quando. de rescript. except. 16. Less. de iust. & iur. lib. 2. cap. 34. dub. 24. nu. 127. Peyrin. ibid. nu. 14. & Murga. nu. 967. vbi, ad hunc effectum penitus illiteratum eum esse, qui & si sciat legere, scribere, latinèque loqui, non habet tamen scientiam à iure requisitam pro tali munere, seù qui nescit, quæ sunt necessaria, vt suo muneri satisfaciat. Passerin. ibid. n. 50. Ex quo patet non solum, quam parum tuti in conscientia sint, qui Prælaturas cum cura animarum vix grammaticam calentes, & Prouincialatum quandoque, aut Definitoratum quid iuris prorsus ignorantes exercent: Sed quam grauius peccent eligentes, cum defectus scientiæ maior censeatur quam defectus ex delicto, ac etiam ex homicidio; Vndè Innoc. in cap. cum nostris. de concess. præb. sentit electionem factam de homicida non esse ipso iure nullam, sicut factam de illiterato, quia cum defectus scientiæ tollat potentiam ad benè agendum, & consequenter ad legitimum vsum officij, reddit incapacem officij incapacitate maiori, quam sit illa, quę ex delicto, quod non tollit potentiam ad bene agendum. Passerin. ibid. n. 54. fin.

1255 Quartò infirmos, seù valetudinarios, seù quocumque corporis defectu laborantes; ità quod nequeant ea de causa suum munus decenter exercere ex tot. tit. de Cleric. ægrot. & ex cap. nisi cum pridem. §. alia verò. de renuntiat. vbi Barbos. n. 1. & 7. Concil. Trid. sess. 22. cap. 4. de reformat. Comitol. lib. 6. resp. moral. q. 64. num. 2. Peyrin. ibid. cap. 4. num. 2. & expresè ex decretis Clem. VIII. de reform. Regul. §. 36. Passerin. n. 322. & 326. ac etiam iuxtà dispositionem Capitulorum generalium, à quibus prohibita electio eorum in Prælatos, qui actibus communibus interesse non possunt, & eis conformari; adeòque cum his impedimentis electos teneri renuntiare in conscientia, eo quod suo muneri satisfacere nequeant, cum D. Thom. 2. 2. q. 185. art. 4. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 5. q. 6. num. 9. Suarez. in 3. p. tom. 5. disp. 51. sect. 12. n. 17. Peyrin. ibid. num. 3. Murga loc. sup. num. 898. secus verò si post electionem superuenerit ægritudo; quo casu neque poterit inuitus priuari ex cap. penult. & vltim. de Cleric. ægrot. & cap. scripsit mihi, & alijs pluribus. 7. q. 1. Ascan. Tambur. d. tom. 1. disp. 5. q. 21. n. 47. Peyrin. ibid. n. 23. Passerin. nu. 332. Quod obseruandum & a nobis; licet enim Constitutiones p. 4. cap. 22. nu. 1. sic disponant; Superior quicumque Congregationis ab officio deponatur, si ob ægritudinem, aut aliud quoduis impedimentum officio suo inutilis fuerit; cum tamen id non obseruetur, nisi præuia talis Superioris renuntiatione, ad quam potest cogi. Lezan. tom. 2. verb. Prælatus n. 3. qui est modus procedendi longè diuersus à depositione, signum est, quod statutum intelligendum sit de depositione eius, qui cum tali impedimento electus fuerit: non verò eius, cui post electionem morbus superuenerit, cohærenter ad S. Canones,

seu

seu ius commune, vt dictum est, secundum quod interpretanda sunt sempee quantum fieri potest statuta, seu leges speciales. Menoch. *de arbitr. cas.321. n.13.* seu strictè intelligenda, vt minus corrigant ius commune. Mascard. *de interpretat. statutor. concl.* 12. Iulius Caponus *tom.1. discept. forens. discept.37. num.26.* Iacob. Pignatell. *consult. canonic. t.4. consul.36. n.33.*

DVBIVM IX.

De ineligibilitate ex capite vacantiæ.

1256 VAcare quis dicitur, ex eo quod certo tempore officijs functus nequeat iterum ad eadem eligi. Et sic requiritur etiam ad validitatem electionum, quod eligendi non sint voce priuati siue per sententiam, siue, ex eo quod prohibeantur eligi pro eo tempore, vt apud nos sunt illi, qui per duo Capitula generalia fuerunt in Prælatos electi; nam pro tertio Capitulo, & subsequenti triennio sunt voce passiua priuati, & nequeunt eligi; sic statuente Vrbano VIII. per litteras incipien. *Circumspecta Romani Pontificis*, die 18. *Maij*. 1635. vt in nostris litteris Apost. *litter.14.* ibi: *Statuimus, & ordinamus, vt qui spatio temporis, quo quatuor immediatè antecedentia Capitula generalia celebrata fuere, ad quæcumque officia Religionis, tam generalia, Vicarij scilicet Generalis, Procuratoris Generalis Definitorum, vel Visitatorum Generalium, quam etiam prouincialia, seu conuentualia, Prouincialatus nimirum, vel Prioratus, aut aliquod eorum electus fuerit, dictaque officia, vel aliquod eorum successiuè, etiam si non vnum semper, & continuò, sed diuersa illorum, vel plura etiam diuerso tempore per dictum spatium exercuerit, & administrauerit, non possit in Capitulo generali propediem celebrando, nec subindè per triennium immediatè subsequens ad aliquod ex præfatis officijs eligi, sed quoad ea omnia, & singula voce passiua dicto tempore careat, ac Deo, & animæ suæ vacet. In posterum verò qui spatio duorum Capitulorum generalium successiuè ad præfata officia, vel eorum aliquod electus fuerit, in tertio Capitulo generali, ac per triennium immediatè subsequens, ad nullum ex eis officijs, vel aliquod illorum eligi possit, sed voce passiua dicto tẽpore quoad ea omnia careat, ac Deo pariter, & animæ suæ vacet. Decernentes, omnes, & singulos, qui officia huiusmodi, vt præfertur exercuerint, ad illa, vel illorum aliquod contra præsentium tenorem exequenda, & exercenda, inhabiles esse, & fore.*

1257. Circa quam Constitutionem, adnotandum sanctissimam eam esse, cum per vacantiam aliquorum assumantur alij ad officia, & aliorum recognoscantur merita, iuxtà doctrinam D. Thom. 4. *de regim. Prin. cap.8.* vbi *Assumendi sunt Rectores vicissim in politia, siuè Consules, siuè Magistratus vocentur, siuè quocumque alio nomine, dummodò idonei reperiantur*; & indè vtilitas Religioni adueniat, cum per Aristotelem 2. *polit. cap.1. Æquale repensum Ciuitatem conseruat, quoniam inter liberos, & æquales necessarium est hoc esse, nam omnes simul Magistratum gerere impossibile est, sed per annum, aut aliam præfinitionem, & tempus*; Pax Congregationis ex officiorum distributione conseruetur, vt infrà cum D.Thom. *num.1268.* dicemus; multiplicentur homines ad regimen apti; & auferatur perpetuitas officiorum ab aliquibus alijs, & æquè habilibus nimis dolorosa, vt per omnia eruditè differit Giracus de *regimine Regul. part.3. dub.8. à n.33. & seqq.* & *nu.373.* vbi sustinet Regularium regimina saltem vicissim, & secundum meritorum proportionem, esse hominum pluralitate sub mortali propaganda.

1258 Quia verò super dicta Constitutione dubitatum fuit. Peimò. *An casu, quo non iam in Capitulo generali, sed tempore intermedio ob mortem, vel defectum electi in Capitulo; quis fuerit electus à Definitorio, possit hic in duobus subsequentibus Capitulis generalibus eligi, cum hinc taliter electus sexennium excederet in gubernio per annum & vltrà.* Secundò. *An qui per duo Capitula generalia successiuè electus fuit ad prædicta officia, sed ob renuntiationem, aut aliam causam non ea exercuit per integrum sexennium, seu per tempus notabile intra sexennium, possit iterum in tertio Capitulo generali immediatè sequenti eligi*, & habito ad SS. recursu, Congregatio ab ipso deputata respondit. *Congregatio nonnullorum S.R.E. Eminentissimorum Cardinalium per SS. D. N. Specialiter deputata ad suprascriptas dubitationes infrascriptum in modum respondendum censuit, nempe.* Ad primum. *Quatenus electus tempore intermedio exercuerit per annum non completum, tunc posse eligi in duobus sequentibus Capitulis: secus autem si per annum integrum.*

Ad secundum. Negatiuè. Romæ 6. Aprilis 1673.

F. Card. Brancatius. A. Arch. Episc. Lyc. Secr.

Vndè patet præfatam inhabilitatem afficere non solum eos, qui electi fuerunt ad aliquod ex enarratis officijs in duobus immediate succedentibus Capitulis generalibus, sed etiam eos, qui extrà tempus Capituli generalis, hoc est tempore intermedio fuerint electi a Definitorio dũmodo eo tempore intermedio pee annum integrum exercuerint tale munus. Vbi item duo aduertenda. Alteeum: per annum integrum non intelligi annum integrum mathematicè constantem 365. diebus, sed totum illud tempus quod à Definitorio annuali secunda, vel tertia Dominica post Pascha celebrari solito vsque ad aliud subsequens simile Definitoriũ intercedit, eo modo, quo per triennium, de quo ibi Vrbanus intelligitur tempus, quod ab vno Capitulo generali ad alterũ subsequens excuerit; vt in simili Sanctorus à Melfi in *Statut. Minor. cap.8. statut.37. q.10. §. Tertiò.* Alteeum: habere locum præfatam dispositionem siuè in secundò, siuè in tertiò triennij anno fuerit quis electus à Definitorio in Prælatum, & per annum munus illud exercuerit; & sic electum in vno Capitulo generali ad aliquod officium ex assignatis, si vlterius per annum, siuè primum, siue secundum, siuè tertium subsequentis, aut antecedentis immediatè triennij aliquod ex eisdem via electionis exercuerit, inhabilem esse, vt eligatur in subsequenti triennio,

nio,& per triennium debere ab eisdem vacare.

1259 Putant hic aliqui præfatam inhabilitatem afficere & illos, qui electi sunt in duobus Capitulis, vt supra, licet subindè non exercuerint, aut quia renuntiauerint, aut alia de causa, cum non videatur quoad hoc prout in responsione ad secundum, requiri à S. Congregatione exercitium. Quod idem sentiendum dicunt de eo, qui electus tempore intermedio cũ exercitio per annum, si posteà in subsequente Capitulo electus, primo, vel secundo anno renuntiauerit, propter eamdem rationém, quod in electis in Capitulo generali, non requirat S. Congregatio ad effectum vacandi, exercitium, sicuti requirit in electo tempore intermedio, sed solam electionem, vt dignoscitur ex eiusdẽ S.Congregat. responsione, cohærenter ad dispositionem Vrbanam *vers. in posterum verò*, vbi electos in duobus Capitulis prohibet eligi in tertio, nullo facto exercitij verbo.

1260 Verum quoad hæc tenendum, Sacræ Congregationis sensum non esse, quod electi in duobus Capitulis inhabiles sint, vt eligantur in tertio ob simplicem, licet reiteratam præcedentem electionem etiam si non exercuerint officiũ; tum quia nec hoc intendit Vrbanus VIII. cum præfatum exercitium expressè requisierit, *Decernentes omnes, & singulos, qui officia huiusmodi, vt præfertur exercuerint*: tum quia S. Congregatio in responsione ad secundum locuta est de eo, qui electus in duobus Capitulis, non exercuit officium per totum triennium, sed per aliquod notabile tempus, siue quia renuntiauerit, siue ob aliam causam manserit sine exercitio, vt constat ex secundo quæsito; adeoque & de eo, qui per maiorem triennij partem exercuit officium; & sic nullo modo dicendum intendisse S.Congregationem, electum in duobus Capitulis, ineligibilem esse in tertio ob simplicem præfatam electionem præciso exercitio. Et habetur ex fine, seu intentione dispositionis Vrbanæ; cum enim fuerit, vt taliter electi *Deo, & animæ suæ vacent*, clarè dignoscitur, supponi officiorum exercitium; cum per solam electionem sine exercitio non supponantur distracti à Dei, & animæ studio, taliter quod, vt ijsdem incumbant, indigeant vacatione. Quarè verum non est, quod electus tempore intermedio, v.g. vltimo primi triennij anno, & qui per id temporis aliquod ex dictis muneribus exercuerit, si interim electus in subsequenti Capitulo, initio scilicet secundi triennij, & post annũ renuntiauerit, nequeat postea eligi in Capitulo generali tertij triennij; cum hic ad summum decursu integri præcedentis sexennij Prælaturam, siuè officium aliquod per biennium tantum exercuerit. Et ad summum ille erit ineligibilis in Capitulo generali tertij triennij, qui per quatuor annos in præcedente sexennio aliquo ex prædictis muneribus functus fuerit. Colligitur ex suprapositis S. Congregationis resolutionibus; nam in prima ad præfatæ vacationis effectum apertè supponit quatuor annos exercitij in vacaturo; & in secunda, dum vult, quod electus in duobus Capitulis nequeat eligi in tertio, etiam si *per aliquod tempus notabile* (quod vnum, aut ad summum duos annos importat) non exercuerit; quo bene dignoscitur supponi à S.Congregatione, quod reliquo tempore, hoc est saltem per annum secundi triennij fuerit in alicuius officij exercitio.

1261 Dubitari etiam potest, ad quæ officia se extendat præfata inhabilitas; an scilicet, qui per duo triennia functus est aliquo ex enumeratis muneribus, possit in subsequenti triennio, aut in Commissarium siuè Generalem; siuè Prouincialem (loquor de Commissario Visitatore) assumi, aut etiam in Vicarium alicuius conuentus, vel Præsidentem eligi? Et videtur ex vna parte posse, neque ad hæc munera eam inhabilitatem se extendere; cum officia, super quæ cadit prohibitio, sint ibi expressa, scilicet Vicarij Gener. Procuratoris, Definitorum, Visitatorum Generalium, Prouincialiũ, & Priorum; vndè sequitur non prohiberi electionem quoad alia non ibi expressa; lex enim id noluisse præsumitur, quod non expressit, cum facilè exprimere potuisset. *cap. ad audiendam. §. mandamus*. vbi Gloss. *verb. intelligeremus. de decimis*. Menoch. *cons. 30. n. 8*. Murga *in disquisit. moral. & Canon. s. 2. disq. 11. dub. 2. n. 14*. Additur talem esse obseruantiam: quandoquidem talia munera scio quandoque quosdam exercuisse eo tempore, quo vacare debebant.

1262 Ex altera verò videtur, quod neque ad præfata Commissarij, & multo minus Vicarij (intellige in capite) officia possit assumi quis tempore vacationis respectiuè, vel eligi; cum namque in omni dispositione attendenda sit potius disponentis mens, quam verba. *Cap. in his. de verb. signific. l. non aliter. ff. de legatis. 3*. Genuens. *in practicabilib. Ecclesiast. q. 144. n. 3*. Surd. *cons. 35. n. 14*. seù & ea, quæ comprehenduntur ex mente legislatoris potius, quam ex verbis. Vidal. in *Arc. Vit. tit. de duell. inquisit. 5. num. 29*. Murga *disquisit. Pastoral. de iur. Prioris annex. n. 17*. & Summus Pontifex intenderit vacantiam à præfatis officijs, vt qui per duo triennia illa exercuit, Deo, & animæ suæ vacet in tertio triennio; videtur vtique intenta vacantia & à dictis Commissarij, & Vicarij muneribus, à quibus vtique impeditur, sicuti & à supradictis officijs, vacare Deo, & animæ; Et vbi est eadem ratio, eadem est & iuris dispositio *ex l. illud. ff. ad legem Aquilam, & alijs pluribus* Barbos. *axiom. 197. n. 3*. vbi *n. 7*. quod vbi eadem ratio, eadem & sit lex non extensiuè, sed comprehensiuè. Præterquamquod ex identitate rationis legem extendi posse tradit Barbos. ad *cap. inter corporalia. n. 9. de translat. Episcop*. cum Villagut. *tract. de extens. leg. prælud. 22*. Gutier. *practic. lib. 3. q. 17. à n. 75*. Surd. *cons. 302. n. 14. & 22*. cum quibus, & alijs multis repetit in *cap. cum dilecta. n. 2. de confirmat. vtil. vel inutil*. Etiam si pœnalis, dummodò lata principaliter in fauorem animarum, cum tunc sit fauorabilis. Couar. *in cap. Alma mater. p. 2. § 4. n. 7. vers. tertio. & lib. 1. var. cap. 11. n. 5*. Genuens. *ibid. q. 541*. Sanchez *de matrim.*

trim.lib.1.disp.39.n.5. Barbos. *In cap. sciant cuncti. de elect. in 6.n.9.* & 10. Del Bene. *de immunit. Eccles. p.2. cap.14. dub.18. sect.14. n.21.* Murga in *constit. Apost. constit. 6. n. 527.* Non est autem difficultas, quod præfati Commissarij eadem faciant, quæ P. Vicarius generalis, vel Prouinciales committentes, sicuti & Vicarius Conuentus in capite, qui est verus Prælatus, & dempto nomine habet facultatem Prioris; adeòque & horum officia, vel sub ea prohibitione comprehensa, vel ad ea extendenda prohibitio.

1263 Et quoad Vicarium in capite, vel Presidentem, certum mihi videtur, cum differant in iurisdictione à Prioribus solo nomine, & Religiosorum numero; & in his quandoque maior sollicitudo, & distractio consideretur, & necessaria sit, quam in quolibet Priore; vnde videtur tale officium non posse compati cum fine intento ad Vrbano VIII. vacandi scilicet Deo; & animæ non minus, ac Prioratus; ac proptera eadem de causa prohibitus; ni contrà iuris formam admittere velimus, licere vna via, quod prohibitum est alia. Quoad Commissariatum verò facit pro eius exclusione sequens S. Congregationis super stat. Episc. & Regul. ad hunc supplicem libellum responsio:

Eminentissimi, & Reuerendissimi DD. Procurator Generalis Eremitarum Discalceatorum S. Augustini VV. EE. exponit, qualiter in duobus vltimis Capitulis generalibus dictæ Congregationis decretum fuit, quod deficientibus, aut quomodolibet impeditis Prouincialibus, in Prouinciæ gubernium vsque ad nouam Definitorij prouisionem subintret Prouincialis de proximo absolutus; & eius defectu, Prouincialis ad illum seù eius antecessor; & deficientibus Prouincialibus absolutis, subintrent vt supra in Prouincia Romana Prior Conuentus Iesu Mariæ, & eo deficiente Prior Conuentus S. Nicolai: in alijs verò Prouincijs Priores duorum Conuentuum prouincialium prout &c. Insuper, quod in litteris Apostolicis Vrbani VIII. incipient. Circumspecta &c. pariter decernitur, quod qui sex annorum spatio, prout in dictis litteris gubernauerint, debeant subsequenti triennio vacare ab officijs ibi expressis, & voce passiua carere. Cum autem ob mortem Prouincialis Romanæ Prouinciæ oriatur dubium, an dictæ Prouinciæ gubernium ad Prouincialem de proximo absolutum deuoluatur, aut ad eius antecessorem, licet tam ille vigore præfatarũ litterarum Apostolicarum, quam iste vigore alterius decreti Capituli generalis, debeant ambo vacare; cum videatur posse hic considerari, quod tam enarrata Vrbani dispositio, quam præfatum decretũ intelligi debeant de vacatione ab officio per viam electionis assequendo, non verò per subrogationem, & quasi continuationem virtute primæ electionis; eo magis cum agatur de subrogatione veluti momentanea, vsque ad Definitorij prouisionem, quæ ordinariè loquendo sequitur immediatè, & absq; dilatione: An verò exclusis proximioribus Prouincialibus absolutis, qui vacare debent, vt præfatum est, deuoluatur Prouinciæ gubernium ad alterum Prouincialem illis proximiorẽ, qui dictæ vacationi non subiaceat. Supp. EE. VV. declarare, & prouidere prout &c. Sacra Congregatio Em. S.R.E. Cardinalium negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita &c. Attentis narratis, ac audito Eminentiss. Pallotto Ordinis huiusmodi apud hanc S. Sedem Protectore, censuit loco memorati Prouincialis præmortui vsque ad nouam electionem per Definitorium faciendam, Prouinciæ gubernium deuolui, & spectare ad Prouincialem absolutum antè alios duos ex Prouincialibus, qui modò ex dispositione Breuis. S.M. Vrbani VIII. & decreti Capituli generalis eiusdem Ordinis vt asseritur, vacant; Saluis tamen iuribus, si quæ dictis Prouincialibus absolutis, aut eorum alteri competant, siuè competere possint; ac proindè ità præmissis declarat, ac decernit, & seruari mandat, ac præcipit, contrarijs quibuscumque non obstantibus. Romæ die 20. Augusti 1660.

M. Card. Ginettus. Locus ✠ Sigilli.
A. de Vecchijs Episc. Secr.

Facit inquam dicta declaratio ad exclusionem Commissariatus; Si enim Sacra Congregatio declarauit Prouincialem præteritum, cui competat vacare ab officio Prouincialatus vigore Vrbanæ dispositionis, non posse nec per interim subintrare ad gubernium Prouinciæ; idem vtique dicendum de eo, qui ex eodem titulo vacare debet, quod scilicet nequeat pro eo tẽpore Commissarius institui. Nec video disparitatem, aut maiorem rationem. Quarè, non reprobando tamen præfatam consuetudinem si tamen adsit, & legitimè introducta sit, quod mihi non constat, eiusdem S. Congregationis declarationem exoptarem.

1264 Est hic etiam obseruandum, quem ex vacantibus non posse intrà triennij decursum, neque ad paucos dies loco alterius substitui, cum super hoc, quando opus fuit supplicata fuerit pro opportuna dispensatione Sacra Congregatio, cuius duo sequentia reperio decreta, emanata ad effectum, vt quis ex vacantibus posset loco Definitoris absentis substitui.

S. Congregatio EE. S. R. E. Card. negotijs, & consult. Episcoporum, & Regul. præposita &c. Attentis narratis, & ne dictæ electiones præfatorum Priorum diutius in detrimentum monasteriorum differantur, Oratorum precibus, vt ad hunc effectum solummodò, & non aliàs, prænominatus F. Ianuarius à Iesu Maria in vocalem Congregationis propterea celebrandæ loco Definitoris Prouinciæ Neapolis nunc existentis extrà Vrbem infirmitate, siuè alia iusta causa detenti, subrogari, & admitti possit, quamuis per integrum triennium iuxtà dispositionem Breuis fel. record. Vrbani VIII. ab officijs Prouincialatus, & Definitoris non vacauerit, benignè indulsit, eiusdem Breuis tenore, cæterisque contrarijs quibuscumque &c. aliàs in suo robore permansuris, minimè obstantibus. Romæ 6. Decembr. 1658.

M. Card. Ginettus. Loc. ✠ Sigilli.
E. Episc. Camerin. Secr.

Sacra Congregatio EE. S.R.E. Card. negotijs, & consult. Episc. & Regul. præposita &c. Attentis narratis, & ne Religiosorum huiusmodi negotia ob præmissam duorum Definitorum absentiam diutius, quam expedit, protrahantur, siuè detrimentum aliquod patiantur, Oratorum precibus, vt ad ea, quæ de præsenti emergere dicuntur, ac durante prædicta duorum

Definitorum absentia euenient, alios duos eorum loco, præsertim verò in locum Definitoris Prouinciæ Neapolis extrà Vrbem legitimis de causis commorantis præfatum F. Ianuarium à Iesu Maria, quamuis per integrum triennium ad præscriptum Breuis fel. record. Vrbani VIII. ab officijs Prouincialatus, & Definitoriatus non vacauerit, subrogare, & substituere possint, benignè indulsit eiusdem Breuis dispositione, cæterisque contrarijs quibuscumque, aliàs in suo robore permansuris minimè obstantibus. Romæ, 10. Ianuarij 1659.

M. Card. Ginettus. — Locus ✠ Sigilli.
E. Episcop. Camerin. Secret.

1265 Dubitari item potest, an vlterius debeat ipsa inhabilitas, & vacantia ità per triennium durare, vt nequeat quis ad officia supradicta promoueri, seù eligi, nisi transacto toto triennio? Et licet doceat Lezana. *tom. 1. p. 1. cap. 15. n. 26.* posse eligi ante completam triennij expirationem, quando pauci tantum dies, vt potè vigintiquinque, aut triginta desunt, quia parum illud tempus pro nullo reputatur, Nauarr. *lib. consi. de ætat. & qualit. consi. 7.* Roderic. *tom. 2. q. 52. art. 12.* Nihilominus dicendum, non posse vigore dictionis *per* triennium, quæ adiuncta accusatiuo denotat triennium completum. *l. non putabam, & l. si annos ff. de condit. & demonstr.* & consumationem, seu perfectionem rei, cui adiungitur, vt ex iuribus, & DD. multis comprobat Barbosa *de diction. dict.* 280. *nu. 3. & 4.* & in terminis de vacatione ab officijs per triennium docet Portell. *in dub. regul. verb. Annus.*, & Lezan. *ipse tom. 2. verb. eod. nu. 5. & in Mar. magn. Seruitarum. ad §. 12. n. 38.* Secus per paucos eos dies posset quis eligi in Definitorem, aut Prouincialem, quod tamen ex obseruantia non videtur admittendum: immò à S. Congregatione in suprapositis decretis decisum, dum exponens decretum Vrbani declarat, vacantiam debere per integrũ triennium durare.

1266 Dubitari tandem potest, an auctoritate Apostolica dispensatus, vt non obstante Vrbana Constitutione super vacantia possit quis eligi pro tertio triennio; transacto postea eo tertio triennio possit absque alia dispensatione iterum eligi pro subsequente quarto triennio, vel debeat vacare? Et ratio difficultatis esse potest, quia cum dispensatus fuerit pro tertio triennio, non videtur illi præiudicatum pro quarto, pro quo eligi potuisset, nisi fuisset dispensatus pro tertio; & aliàs videtur ex dispensatione potius debere sentire commodum, nempe quod electio pro tertio triennio non sit illi computanda, ad effectum vacandi pro subsequenti triennio, cum fuerit electus ex dispensatione. Sed dicendum, sic dispensatum debere vacare pro quarto triennio: immò à fortiori; si enim vacare debet pro tertio, qui in duobus antecedentibus triennijs fuit Superior, maiori ratione vacare debebit, qui per tria triennia idem præstiterit. Nec ex dispensatione arguendum, quod non debeat illi computari superioritas tertij triennij, quandoquidem ex illa solum aufertur impedimentum, vt eligatur pro eo triennio, proquo non possit aliàs quis eligi, non verò habilitatur, vt possit per quinque continuata triennia eligi. Et talis est obseruantia, cum sic dispensati vel vacauerint in quarto triennio, vel iterum petita pro eis dispensatio, vt ex actis Capitulorum generalium.

DVBIVM X.

De alternatiua in electionibus seruanda.

1267 ET hoc requiritur, quod eligendi in Superiores assumantur alternatiuè, siue per turnum ex qualibet respectiuè Prouincia iuxtà decretum Capituli generalis de 1621. confirmatum de 1641. & 1644. prout infrà *num.* 1449. & in alijs subsequentibus Capitulis. Quæ dispositio censetur sufficienter à Sede Apostolica approbata, dum in litteris *Ex iniuncto*, prout in *nostr. litt. Apostol. litt* 22. pro erectione Prouinciæ Mediolanensis in materia electionum mandauit turni renouationem cum eiusdem Prouinciæ inclusione. Et licet huiusmodi alternatiuam non videatur admittere Rota in *Vallisolet. praeminentiarum. 24. Nouembr. 1603. coram Pamphilio. & in Toletana Monasterij. 24. Februarij. 1668. coram Carpineo.* post Murg. *in Constit. Apost. decis. 19. à n. 5. & seq. & decis. 20. n. 10.* quia tamen, vt obseruat Passerinus. *d. cap. 2. nu. 60.* locuta est ibi Rota de alternatiua sine partium consensu inducta, non obstat in præsenti, cum apud Nos introducta fuerit per Capitulum generale, & ex Prouinciarum consensu: quo casu, benè potuit statui, & valida est, vt ad rem Raggius de *Regimin. Regul. dub. 26. concl. 2.* & Passerinus *ibid. nu. 61.* quos sequitur Caponus *discep. forens. t. 1. discep. 49. n. 1.* & approbat Em. de Luca de *Regul. discurs. 3. n. 9.* tenentq; Bruno Neusser in *Polianth. Theolog. Canonic. disp. 120. q. 1. n. 4. §. vlt.* & Donatus *t. 1. tract. 1. q. 32.* & in terminis fortioribus arctatiuæ Lezana. *tom. 1. p. 1. cap. 15. n. 21. in fin.* Et cum insuper decreta fuerit ob bonum pacis, & conseruandam in Congregatione iustitiam distributiuam, vt apertè ex decreto Capituli generalis de 1656. 18. *Maij. sess. 10.* & alio de 1674. confirmato à fel. mem. Clement. X. in dictis litteris Apostolicis *Ex iniuncto*; & propterea à Summo Pontifice approbata, nullo modo contrà iuris dispositionem censenda est, sed vtilis, vt de similibus alternatiuis in alijs Religionibus, & hac de causa à Sede Apostolica approbatis, loquitur Castellin. *de elect. Canonic. cap. 1. nu. 36.* quin iustè instituta, vt probat Petrus Ledesma *tract. 7. concl. 7. diff. 14.*

1268 Et suadetur vlterius, primò, quia cum per Definitorium generale & debeant resolui totius Congregationis negotia, & eligendi sint Prælati pro vnaquaque Prouincia, melius videntur hæc peragi posse, si quis rerum, & Religiosorum cuiusque respectiuè Prouinciæ peritus intersit, quam si nullus de eis, vt par est,

in-

interueniat. Et ideò cum aliàs posset contingere, quod omnes Superiores Definitorij generalis ex vna, vel altera Prouincia essent, ad maiorem Congregationis pacem, & vtilitatem facta est, & decreta pro vnaquaque Prouincia officiorum distributio, & sancitum, quod ex tali, vel tali Prouincia eligantur tales, vel tales Superiores iuxta text. *in cap. singula Ecclesiastici dist. 89.* vbi *singula Ecclesiastici iuris officia singulis quibusq; personis singillatim debere committi iubemus; sicuti enim varietas membrorum per diuersa officia, & robur corporis repraesentat, ità varietas personarum nihilominus per officia distributa, & fortitudinem, & venustatem Sanctae Dei Ecclesiae manifestat*; & D. Thomam, qui ex Aristotele loquendo de pace. 1. 2. q. 105. *art. 1. ait. Bona ordinatio Principum est, vt omnes aliquam partem habeant in Principatu; per hoc enim conseruatur pax populi, & omnes talem ordinationem amant, & custodiunt.* Quod vtique melius habetur per officiorum distributionem iuxtà Prouinciarum diuersitatem; & est talis ferè communis consuetudo Religionum desumendi Definitores ex illis, & istis nationibus, quam Lezana. *d. cap. 15. nu. 21.* ex Nauarr. *lib. 1. cons. tit. de Constit. cons. 7.* quandoque necessariam affirmat.

1269 Suadetur secundò, quia si laudabile est, quod naturales praeferantur extraneis, & illi dummodò idonei ad prælaturas suæ patriæ assumantur, vtpotè illis vtiliores, vt latè Barbos. *in cap. nullus inuitis. dist. 61. & in vot. decisiu. lib. 2. vot. 33. concl. 1.* Peyrin. *de subdit. q. 1. cap. 31. §. 5.* Murga *in d. constit. 6. à n. 552. & seq.* vndè sanctissimas vocant Peyrin. *ibi.* Sanchez. *opusc. 1. lib. 2. cap. 1. dub. 8. nu. 2.* Giragus *de regim. Regul. p. 3. dub. 2. n. 20.* Murga *ibid. nu. 559.* leges, quibus id decernitur; adeòque & quod in Prælatos alicuius Prouinciæ non assumantur nisi naturales illius; qui ad hunc effectum illi censendi sunt, qui in ea habitum susceperunt, vel professionem emiserunt, vel per continuum decennium in ea commorati sunt. Peyrin. *ibid. vers. ad vltimum not.* Roderic. *q. 52. art. 8.* Murga. *ibi nu. 660.* Idem dicendum de præfata officiorū Generalium per Prouincias distributione, cum ex dictis, & in his considerari possit eadem ratio vtilitatis, & pacatioris, atque acuratioris regiminis pro vnaquaque respectiue Prouincia; Et ità sustinet Giragus *loc. sup. n. 22. & 23. & p. 1. n. 125.*

1270 Ex his sequitur, quod sit dictus turnus, seù alternatiua òmninò obseruanda. Castellin. *ibid. cap. 11. n. 17.* Donatus. *d. q. 23. n. 1.* Passerin. *cap. 30. n. 150. & 151. & cap. 36. n. 22. & cap. 37. n. 22. & 30.* Caponius *dict. discept. 49. nu. 6. & seq.* ità quod ea non obseruata non teneat electio, cum ex eo, quod statutum de alternatiua sit veluti quædam concordia, ea non adimpleta nulla sit ex defectu potestatis electio, vt in simili de collatione probat Castellinus *ibid. n. 42.* ex Rot. *coram D. Iusto 19. Martij. 1601. in Terraconen. Sacristia.* Garzia. *de Benefic. tom. 1. part. 7. cap. 15.* vel saltem sit ad partis instantiam irritanda, vt concludit Passerin. *cap. 2. num. 62.*

1271 Nec obstat primò, quod posita ea alternatiua, siuè turno corruere videatur iuramentum de eligendo digniore, de quo *dub. seq.* cum pro eligendo aliquo ex vna v. g. Prouincia, cui sit pro eo triennio assignatum tale officium, ommittetur alter ex altera Prouincia dignior. Non obstat inquam, quia supposito illo statuto affigente officium. v. g. Definitoriatus tali Prouinciæ, iuramentum de eligendo digniore limitatur ad digniores ex possibilibus haberi ex eadem Prouincia, & eligibilibus secundum statuta; & non ad digniores simpliciter, & ex tota Religione, vt cum Aragon. *2. 2. q. 63. art. 2.* Sanchez. *lib. 2. cons. cap. 1. dub. 12. n. 3.* Peyrin. *in Formul. lit. E. cap. 2. n. 12.* eo modo, quo obligatio eligendi digniorem in Summum Pōtificem intelligenda est de digniore inter Cardinales, non verò de digniore simpliciter & pro toto mundo; ex quo enim statutum est *cap. nullus. & cap. opportebat. dist. 79.* vt Papa assumatur ex numero Cardinaliū, hic censendus est dignior, & si idoniores reperiantur extrà Collegium. Giragus *d. p. 3. n. 21.* citatis Solon. *2. 2. q. 63. art. 2. contr. 3.* Valent. *tom. 3. disp. 5. q. 7. punct. 2. §. 2.* Ità in nostro casu, qui non sunt de ea Prouincia non solum non sunt digniores, sed neque digni, cum careant conditione ad tale officium requisita, licet aliàs digni essent, ac digniores; sicuti neque digniores dici possunt illegitimi, qui aliàs, si essent legitimi, digniores essent; & dum dicitur, digniorem esse eligendum intelligitur de digniore inter eligibiles, & possibiles haberi; quod non verificatur in illis, qui à lege iusta prohibentur, vt benè discurrit Passerinus. *d. cap. 30. nu. 145. 146. 148. 149. & 151.*

1272 Nec obstat secundò, quod hinc coarctentur electiones, contra electionum rationem, quæ absque dubio omninò liberæ esse debent. *cap. si dilectissimi 8. q. 2. & in cap. cum terra. de electione. & cap. vbi periculum. §. caeterum. tit. eod. in 6.* & communiter DD. quia cum potuerit Capitulum generale propter bonum pacis, & iustitiam distributiuam, atque Congregationis vtilitatem, vt dictum est, huiusmodi turnum, seu alternatiuam constituere, & limitare eligibilitatem personarum, fuit tantummodò indirectè restricta, seù limitata ex parte materiæ facultas eligentium; per quod non læditur libertas electorum, sicuti non læditur per hoc, quod non possint eligere illegitimos, suspensos &c. aut Papam nisi ex Cardinalibus. Panormit. *in cap. licet num. 12. de elect.* Roderic. *q. 51. art. 11.* Miranda. *t. 2. q. 22. art. 23. concl. 2.* Peyrin. *d. subdit. q. 1. cap. 31. notab. 3.* Girag. *ibid. p. 1. dub. 24. nu. 129.* Lezan. *d. n. 21.* A Spiritu Sancto. *tract. 5. disp. 2. n. 83.* Et fauent omnia iura, quibus electiones ex personis certi loci faciendas latè probat Barbos. de *potest. Episc. alleg. 60. n. 102. vers. hinc si ex fundatione*, cum nec indè censeatur læsa electorum libertas.

1273 Quod si quis vrgeat, lædi specialiter apud nos libertatem electorum, quia non tantum coarctatur electio ad certum genus perso-

narum,

narum, sed ad tres vel quatuor, ex eo quod vi declarationis Capituli generalis de 1632. non possint eligi in Definitores generales absentes; & aliàs quatuor adsint tantum ex qualibet Prouincia Capitulo vocales, si detur casus, quod vnus vel alter ex his vacet, iam eligibiles in Definitores erunt tantum duo, quod libertati electionis repugnat. Roderic. *t. 2. d. q. 51. art. 11. vers. vndè teneo.* Mirand. *loc. sup. concl. 3.* Lauor. *tit. 4. cap. 2. n. 11.* Barbos. *de iur. Eccles. cit. cap. 19. n. 233.* & pressius *in votis decis. vot. 33. nu. 30. 31. & 32. & vot. 35. nu. 68.* Murga *in d. Constit. 6. n. 706.* Respondetur, id non officere, cum per accidens sit, quod tres tantum, vel duo sint eo casu eligibiles. Et in terminis, cum ex lege, vel consuetudine electio debet fieri ex certo genere personarum, quod si intrà illud genus non sint nisi duo idonei possit ad illos duos electio coarctari, tenent Butr. *in cap. cum in iure nu. 30. de elect.* Franc. *in cap. Constitutus n. 2.* Præpos. *ibid. nu. 11.* Sigismund. *de elect. dub. 50. nu. 5.* Donatus *tract. 1. q. 10. n. 13.* ex Lauor. *d. tit. 4. cap. 21. nu. 11.* & Samuell. *tract. 2. disp. 1. contr. 4. nu. 13.* quos sequitur Passerinus *d. cap. 2. n. 16.* & cum Pellizzar. *tract. 9. cap. 2. nu. 34.* Antonius à Spiritu Sancto *ibid. n. 90. & 91.* & Neusser. *dict. disp. 120. q. 11. n. 4. illat. 5.* & ratio est quia, vt ipse Passerinus ait, coarctatio in eo casu est in obiecto, & ex natura rei, ex eo quod solum illi sunt ratione statuti eligibiles. Et ità declarasse videtur S. Congregatio sub *6. Aprilis* 1673. dum declarauit faciẽdam electionem Discreti etiam si vnus tantum reperiatur cum conditionibus à lege præscriptis, vt dicitur *nu.* 1385. & in simili de eligendo in Definitorem, si vnus solus ex ea natione accedat ad Capitulum. Miranda *tom. 2. q. 12. art. 1. cõcl. 1. §. Si verò.* Præterquamquod, cum vnaquæque Prouincia sit cum altera vnita v. g. Panormitana cum Messanense, & ex his duabus debeant esse octo vocales in Capitulo, quatuor scilicet ex vtraque, & Definitor generalis possit ab vna, vel altera ex his Prouincijs indiscriminatim assumi, iam huius electio non potest intelligi coarctata ad duos vel tres, etiamsi aliqui ex præfatis vocalibus præsentibus essent ratione vacationis ineligibiles, sed ad minus quatuor, vel quinque erunt ibi eligibiles, quod satis est ad libertatem electionis per Passerin. *d. cap. 2. num.* 14. Et hoc quidem quoad Definitores generales, quia quoad alia officia non habet locum obiectio, cum ad ea possint eligi & absentes talis tamen, vel talis Prouinciç.

1274 Cæterum an huiusmodi statuta expediant meum nolo sit discutere. Quod mihi considerandum videtur est, quod obseruando turnum, stante præsertim præfata vacantia per triennium necessaria, quandoque (& vtinam verum non esset) minus idonei ad officia generalia eliguntur, vt benè ponderauit Rota. *loc. supr. n. 9. coram Pamphil.* & cum ea Barbos. *in vot. decis. vot. 33. num. 21.* Nec momenti alicuius puto rationes illas, assignata scilicet Prouincijs officia pro bono pacis, pro iustitia distributiua conseruanda, & vt quis de earum Religiosis edoctus reperiatur in Definitorio generali, quia quoad tertium sufficienter iam est prouisum, per hoc quod Prouinciales, & Discreti ex vnaquaque respectiuè Prouincia vna cum Definitorio generali habent vocem in electionibus suarum Prouinciarum, prout ex Constit. Alexand. VII. incip. *Militantis Ecclesiæ* & dicitur infr. *n.* 1341. Et quoad secundum sequeretur, quod ad multiplicationem Prouinciarũ multiplicanda essent officia generalia; Et quoad primum, licet ex eo, quod iuuet hoc ad conciliandam pro breui tempore pacem, præstet beneficium temporale, & particularibus personis, ex electione tamen minus idoneorum sequitur damnum irreparabile, & perpetuum communitati, vt piè deplorauit Passerinus *d. cap. 2. nu. 64. & cap. 30. n.* 150. Quarè si meam liceret proferre sententiam, sensus meus esset, quod saltem ex toto corpore desumendus esset P. Vicarius generalis; & si facienda esset distributio, hæc esset de reliquis officijs facienda.

DVBIVM XI.

De reelectione ad eadem Officia.

1275 Item requiritur, quod eligendi ad aliquod officium, non idem exercuerint antecedente triennio, cum reelectiones prohibeantur à Constitutionibus *d. cap. n. 7.* ibi *Reelectiones in eadem officia omninò interdicimus: ità vt Vicarius Gener. transacto triennio nullo modò possit confirmari, aut reeligi, quod qui attentauerit, excommunicationis maioris pœnam ipso facto incurrat, & ad omnia officia inhabilis perpetuò maneat. Priores ijsdem Conuentibus præfici non poterunt, nisi fabrica incæpta, aut alia grauis necessitas postulauerit; tuncque duas ex tribus suffragiorum partes habere debeat; quas si non habuerit prima, & secunda vice, in tertia non concurrat ad nominationem candidatorum; quod idem dicimus circa reelectionem Definitorum, quorum duos reassumi permittimus, dummodò quilibet duas ex tribus partibus suffragiorum habeat. Declaramus autem quod illorum tantum reelectiones prohibentur, qui per triennium officio functi sunt; si enim tempore intermedio electi fuerint, in Capitulo ad eadem officia Cõuentus reeligi poterunt.* Quod Statutum videtur eò directum, vt perpetuitas, aut continuatio officiorum in Ordine tollatur, & euitentur inconuenientia, quæ ex opposito euenire possent, vt de consimili Seruitarum statuto loquitur Lezana in eorum *Mar. magn. ad §. 12. n. 38.*

1276 Per quæ patet primò, nullatenus posse V. Generalem confirmari, aut reeligi (scilicet pro immediatè sequenti triennio) sub pœna tum excommunicationis maioris ipso facto incurrenda, tum perpetuæ inhabilitatis, quæ (licet & ipsa censenda sit ipso facto, & propter copulatiuam, &, quæ qualitatem antecedentis tribuit consequenti. Menoch. *cons. 225. nu. 59. & cons. 435. n. 12.* & est earumdem qualitatum repetitiua Rota coram Bich. *decis. 262. n. 10.* Barbos. *in diction. vsufr. dict. 110. n. 4. &* propter verba-

ba *ad omnia officia inhabilis perpetuò maneat*, quæ cum sint imperatiui modi, sunt latæ sententię. Lezan. *tom.2. verb. pæna Ecclesiast. n.5.* & important idem, ac si, quod habetur pro lata sententia, & ipso iure Barbos. *ibid. dict.374. num.1.* prout & declaratum est in Capitulo generali de 1615. *sess.7.*) non obligat tamen in conscientia ante Iudicis declarationem, qua ad minus de perpetrato crimine constet; ex prax. Ecclesię Lezan. *t.1. p.1. cap.8. n.33. & cap.10. n.30.* cum Sot. *1. de iust. q.6. art.6. ad 4.* Molin. *t.1. de iust. disp.96.* & fusius cum Tamburin. Diana, & alijs *d. verb. pæna Ecclesiastica nu.8.* Murga *tom.2. disquisit. moral. & canonic. disp.1. dub.13. à n.71. vsq; ad 104.* Et in simili de priuatione vocis ipso facto. Castellin. *in prælud. ad tract. de electione §.7.* & illud ipso iure, siue ipso facto intelligitur hic, statim ac, seu eo ipso quod Iudex de patrato delicto sententiam protulerit, cum Sot. *ibid.* Roderic. *t.3. q.56. art.1.* Peyrinus *de subdit. q.2. cap.2. §.11. concl.3.* A Spiritu Sancto. *dict. disp.2. n.122.* ad differentiam præfatæ excommunicationis (sicuti suspensionis interdicti, & irregularitatis, si tamen latæ sententiæ) quæ, vtpotè ipso facto absque vlla sententia condemnatoria, aut criminis declaratoria statim incurritur, & obligat in conscientia ex communi DD. consensu, quorum plures adducit Murga *ibid. nu. 38. vbi & n. 108.* quia hæc est praxis Ecclesiæ, vt etiam loquuntur Medin. *1.2. q.96. art.4.* & Sotus *d. art.6.* cum enim conueniens sit, vt Ecclesia, quæ spiritualem subditorum profectum intendit, ad sui rectum regimen pænas habeat aliquas, quibus illos ab occultis etiam facinoribus arceat, benè instituendum erat, quod aliquæ ipso facto ligarent, atque id potissimum præstaret excõmunicatio latæ sententiæ. Murga *d. n.38.* Quæ pænæ afficiunt tam ipsum Vicarium Generalem, si reeligi procurauerit, quam electores, si id tentauerint, ratione indefinitæ propositionis, *qui tentauerit*, quæ vt potè æquipollens vniuersali, omnes complectitur, vt dicemus.

1277 Patet secundò, Priores reeligi posse in Priores prò altero tamen Conuentu: in eodem verò non nisi ex causa, & prout suprà: Definitores, duos omninò reeligi non posse propter dictionem *tantum*, quæ cum sit taxatiua, duos includit, & alios duos à reelectione excludit Rot. in Assisien. *Emphyteut. coram Merlin. decis. 454. n.9.* & per adduct. à Barbos. *in diction. vsufr. dict.402. nu.2. & 5.* prout de dictione *dumtaxat*. Roderic. *tom.3. q.5. art.2.* Lezan. *t.2. verb. dictio. n.17. & n.41.* Et sic, si primi duo fuerint reelecti, alij duo eligendi erunt necessariò ex ijs, qui nõ fuerint Definitores in immediatè tamen antecedente triennio; nam cum prohibitio reelectionis intelligenda sit de reelectione immediata, seu pro immediate subsequenti triennio, nõ prohibentur eligi; qui aliàs eodem officio functi sunt.

1278 Idem dicendũ de Visitatoribus, quod non possint reeligi sicuti neque Prouinciales, cu & in his militet eadem ratio, ob quã nequeunt reeligi Priores, & Definitores. Nec dicendum prohibitam esse à Constitutionibus solam reelectionem Vicarij Generalis, Priorum, & duorum Definitorum, propter dictionem *Itaut*, quæ videtur restrictiua præcedentis dispositionis, vt *in l. Lucius. §. qui habebat ff. ad Treb.* notant Decian. *consil.226. n.68.1. & consil.521. nu.16. t.2.* Socin. *Sen. consil.46. vol. 3. vers. cum ergò lib. 1.* Menoch. *consil.134. n.15.* nam dictio illa non semper stat restrictiuè, sed etiam ampliatiuè, vel declaratiuè per allegat à Barbos. *diction. 182. n. 2. & 3.* prout stare in præsenti colligitur ex permissione aliquarum reelectionum cum conditionibus ad ipsas requisitis; & ex eo, quod per Constitutiones easdem *d. cap.2. n.24.* specialiter declaretur posse reeligi Procuratorem generalem, *qui poterit reeligi*, quasi ab hac prohibitione generali eum excipiendo: quo dignoscitur firmata regula præfatæ prohibitionis quoad omnia alia similia officia ex regul. iur. *quod exceptio firmat regulam*; & consequenter non restricta hic ad solum P. Vicarium Gener. Priores, & duos Definitores; Et ità inuenio declaratum in Capitulo generali de 1612. *n.61.* ibi: *Nullum alium posse reeligi in idem officium præter nominatos in Constitutionibus*. Non intelligitur tamen prohibita reelectio Suppriorum, lectorum & similium, quia ex obseruantia, quę est legum interpres habetur sermonem esse hic de reelectionibus Superiorum, nomine quorũ non veniunt prædicti.

1279 Et quoad Visitatores, ità intelligenda est prohibitio, quod non tantum primus nequeat reeligi in primum, sed quod nec secundus in primum, sicuti neque primus in secundum; cum enim sint in auctoritate æquales, eadem sunt officia, eo modo, quo Definitores non obstante differentia primi, secundi, &c. censentur, & sunt ratione eiusdem auctoritatis eadem officia, & non diuersa; & propterea ad eadem prohibita à Constitutionibus reelectio. Nec per hoc, quod primus Visitator habeat votum in Definitorio Capituli generalis, sequitur tãta differentia inter primum, & secundum, quanta esset necessaria ad duo hęc munera taliter diuersificanda, & ità, vt non debeant censeri idem officium, ad effectum vitandi impedimentum reelectionis; nam etiam primus Definitor habet votum in eodem Definitorio generali, & tamen non sufficit hoc ad diuersificãdos Definitores, ità quod possint reeligi si enim primi Definitoris officium ratione præfati voti in Definitorio generali esset censendum diuersum officium ab alijs Definitoribus, possent reeligi tres Definitores præcedentes, contrà præscriptum Constitutionum quæ duorum tantummodò reelectionem permittunt; & probo; nam duo possunt reeligi ex permissione Constitutionum; ergò poterit reeligi & alter; probo consequentiam, quia primus Definitor non est quoad hoc, ratione præfati Suffragij idem officium cum alijs Definitoribus; vndè sequitur, quod si qui hoc triennio fuit secundus Definitor, eligatur in primum, iam non est reele-

reelectus in idem officium, sed electus in aliud; & propterea, si prout Constitutiones concedunt, reeligerentur alij duo, iam tres Definitores huius triennij, erunt & Definitores in sequenti; quod tamen est apertè contrà Constitutiones. Ergò suffragium in Definitorio Capituli generalis non diuersificat officium Definitoris ad effectũ, vt possit dari reelectio; ergò per hoc, quod primus Visitator habeat votum in Definitorio generali, non ità diuersificatur à secundo, vt constituat diuersum officium; & sic, qui fuit in hoc triennio secundus, non poterit eligi prò sequenti in primum, nec e contra. Et mirum quod hæc non aduertantur, cum contrarium obseruari videam.

1280 Atque hæc prohibitio reelectionis talis, ac tanta est, vt super hoc, scilicet quoad officia prohibita nequeat dispensari ratione adiectæ dictionis *omninò* quæ operatur idem, ac sine dispensatione. Abb. *in cap. qualiter 2. de accusat. col. 3. n. 18. vers. sed contra.* Glos. *in Clement. vt hi. de ætat. & qualit.* Sanchez *de matrim. lib. 1. disp. 32. nu. 6.* Roderic. *t. 3. q. 67. art. 5.* Lezan. *t. 2. verb. dictio nu. 29.* Murga *tom. 1. disquisit. mor. & canon. tract. 7. disp. 6. dub. 7. n. 6.* quin, cum habeat vim decreti irritantis vt præter Barbos. *in diction. 240. n. 15.* ex Nald. in *summ. verb. clausula. n. 6.* Murga *in Constit. Apost. constit. 16. n. 142.* nulla esset, si quæ fieret reelectio. Idem Barbos *ibid.* & Murga *d. tom. 1. tract. 9. sect. 1. §. 6. n. 5.*

1281 Patet tertiò, & hanc reelectionũ prohibitionem eos afficere, qui per triennium idem officium exercuerint, non autem eos, qui tempore intermedio, quod regulandum videtur iuxta dicta de vacatione ab officijs. Et in reelectionibus tum Priorum, tum Definitorum vtsuprà, & tantummodo permissis, duas ex tribus Suffragiorum partes requiri: quarè si v. g. decem essent vocales non est necessarius concursus septem, sed sufficiet pro valida electione, quod cõcurrant sex; ex decem enim tres partes sunt. 3. 3. & 4. & siuè concurrant 3. & 4. siuè tres & tres, semper verificatur concursus duarum partium ex tribus, vt in simili de approbatione Nouitij per duas partes ex tribus, Tancredus in *quæst. moral. tract. 5. q. 55.* Neque prò valida electione necesse est, quod illæ duæ partes ex tribus suffragiorum habeantur solum pro primo, aut secundo scrutinio; si namque in tertiò reperientur sex vota in fauorem alicuius reeligendi, erit valida electio, seù reelectio; cũ enim Constitutiones ex vna parte pro valida reelectione duas partes ex tribus suffragiorum requirant, & ex altera non prohibeant reelectionem prò tertiò scrutinio cum dictis duobus partibus suffragiorum, sed solum statuant, quod si eas non habuerit in primo vel secundo, non concurrat ad nominationem candidatorũ (de quo *n. 1303.*) prò tertio, valida sanè erit reelectio, si præfatæ duæ suffragiorum partes adfuerint in tertio scrutinio, nec apparet, vndè sit eius inualiditas deducenda.

DVBIVM XII.

De alijs ex parte eligendorum requisitis.

1282 Requiritur vlterius in eligendis graduatio quedam; quod nempè eligendus in Magistrum Nouitiorum, siuè Professorum fuerit prius socius Magistri; in Priorem fuerit Supprior; in Prouincialem fuerit Prior; in officia generalia Procuratoris Definitoris, Visitatoris, fuerit Prouincialis, vel Lector; in Vicarium Generalem fuerit, vel Superior generalis, vel Prouincialis, vel per duo triennia Prior, vel Lector, nisi defectu harum conditionum concurrant duæ suffragiorum partes ex tribus; hoc enim casu absque tali graduatione quemcumque indifferenter eligi posse permittitur. Sic ex reiteratis Capitulorum generalium decretis scilicet de 1644. *sess.* 12. 1647. *sess.* 9. 1650. *sess.* 6. 1656. *sess.* 18. 1659. *sess.* 16. 1662. *sess.* 6. & satis rationabiliter, vt in simili Miranda. *t. 2. q. 23. art. 22. concl. 2.* cum sint qualitates per se vtiles electionibus; adeòque & ad eas habentes limitari possunt à Superioribus, etiam inuitis subditis, ex parte materiæ electiones. Passerin. *de elect. cap. 2. n. 63.*

1283 Opportet etiam, quod eligendi non procurauerint ad officium aliquod eligi; his enim prohibentur à Constitutionibus, vt infrà dicemus, electores suffragari; quod à fortiori intelligendum est, si medijs exterarum personarum fauoribus procurauerint; ad quod sufficere videtur, quod quis fecerit id, quo posito violatur votum non procurandi, quod scilicet, vt diximus à *n. 1143.* aliquo exteriore signo intentæ Prælationis indicatiuo, vel apud electores, vel apud promouere valentes, prò sui promotione egerit, cum enim supponatur prohibitum electoribus dare illis suffragium in pœnam violati voti, ad hoc vsque talis debet sufficere procuratio qualis sufficit ad voti transgressionem; quarè tenentur non illis suffragari electores etiam si sciant, eos per alium procurasse, cum & hoc modo verificetur, quod verè procurauerint contrà votum non procurandi. Confirmatur quia procurare, cuius intuitu prohibentur electores eligere, debet regulari cum procurare, quod sit prohibitum; sed procurare quod prohibetur est id, de quo votum non procurandi. Sufficit ergò, quod quis procurauerit modo supradicto, vt teneantur electores non eligere. Et quamuis non esset hic finis Constitutionum; eo ipso quod teneor nõ suffragari procuranti, quid amplius requiritur, ad hoc vt sim in casu obligationis non suffragandi, quam quod mihi constet, talem, vel talem contrà votum non procurandi agere? Ex quo videtur vlterius sequi, sub hac prohibitione non comprehendi eos qui procurauerint eligi in Suppriorem, Magistrum Nouit. aut Profess. Segretarium, Lectorem &c. cũ vt diximus *n. 1159.* ad hæc non se extendat votum non procurandi.

1284 Ni-

1284 Nihilominus, & si verum sit sufficere, quod quis dignoscatur operari contrà votum, ad hoc vt electores teneantur se abstinere ab electione, cum tamen non appareat fundamentum dicendi id specialiter intentum à Constitutionibus in pænam violati voti, & aliàs possit serpere ambitio, & vtique inhonesta, illicita, mala, vitiosa, & damnosa, & inquietudinis, ac rixarum origo etiam respectu eorum officiorum, quorum procuratio non cadit sub voto; & supponendum itèm sit intendisse Constitutiones omni malo generaliter occurrere, & ideò omnium officiorum procurationem profligare; non est regulanda prohibitio eligendi procurantem, cum procuratione prohibita à voto, & illi contraria; sed intelligenda est simpliciter de omni procuratione etiam nō cōtraria voto; adeò vt nec possit eligi procurantes, vel Suppioratū, vel Lectoratū, vel officiū aliquod, ad quod assumatur per electionē canonicam. Et suadetur, quia eodem modo Cōstitutiones prohibent dari suffragium procuranti, quo prohibent, quem sibi suffragari: *Prohibemus* (sic ibi *p.3.cap.1.n.5.*) *in virtute Spiritus Sancti, & Sanctæ Obedientiæ; quod nemo sibi ipsi suffragetur, neque alteri, quem nouerit procurasse eligi ad aliquod officium*. Sed sic est quod quis propterea nequit sibi suffragari nec pro electione in Suppriorem, licet id procurare non sit ex voto prohibitum, ergò sicuti prohibitio de nō sibi suffragando amplectitur omnem casum electionis, & non solùm electiones ad officia, quæ non possunt vigore voti procurari, ità prohibitio eligendi procurantem intelligenda est de procurante quodcumque officium etiam vigore voti procurari non prohibitum.

1285 Confirmatur ex titulo Capituli; cum namque sit *De electionibus in communi* sanè dignoscitur sermonem ibi esse de omnibus electionibus; adeòque & prohibitum dari sibi suffragium in omni electione, & prohibitum eligi procurantem pro se quodcumque officiū, seù quamcumque electionem. Regula siquidē iuris est, quod lex generaliter loquens generaliter sit intelligenda. *l.1. ff. de legat. præstand.* & vbi ipsa non distinguit, nec nos distinguere debemus *l. non distinguemus ff. de recept. arbitr. cap. Solitæ de maiorit. & obed.* Lezan. *t.2. verb. leges regul. n.35.* Murga *in d. Constit. 6. num 942.* Accedit, quod prohibitio tam sibi suffragandi, quam eligendi procurantē est indefinita; quin quoad procurantem sub termino satis amplo, & indefinito, nempè *aliquod officium*, sub cuius appellatione veniunt etiam minima ministeria per Barbos. *de appellat. iur. appell. 176. num. 1.* & ideò censenda vniuersalis, seù æquipollens vniuersali. *l. si seruitus 24. ff. de seruit. vrban. præd. cap. quià circà de priuileg.* Gloss. *verb. aliorum in cap. circà de elect. lib. 6.* Menoch. *cons. 97. à nu. 154. & cons. 173. n. 16. cum seq. & de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 21. n. 5. & præsumpt. 62. n. 7.* Murga *ad Constit. 10. nu. 1.* & consequenter intelligenda de omni tam electione, quam procuratione; hoc est æquè prohibitum tam sibi in quacumque electione suffragari, quam alteri quamcumque electionem seù officium quodcumque procuranti, siuè sit contrà votum, sinè non; maximè cum sit concepta negatiuè *nemo suffragetur*, quod idem est ac, non detur suffragium, redditur vniuersalis indistinctè per Rimin. Iun. *cons. 150. nu. 53. cum seq.* Octau. Glorit. *resp. 1. p. 3. n. 153.* & facit sensum, quod nullatenùs sibi quis suffragetur, idest in vlla electione, neque alteri, qui procurauerit, hoc est vlli cuicumque, siuè quomodocumquè, nempè quodcumque officium procuranti per tradit. à Barbos. *in axiom. 123. nu. 5.* & Murga *d. n. 1. de indefinita negatiuè*. Et sic cōcludendum, illi indifferenter, qui quodcumque officium procurauerit, non posse electores suffragari, & non solum prò eo officio ad quod procurauerit eligi, sed nec pro vllo alio, propter dicta de indefinita, negatiua, vniuersali, indistincta prohibitione eum eligendi. Necesse tamen est, vt elector sit certus, quem procurasse, vt sit in casu non illi suffragandi, nec sufficiunt coniecturæ, cum agatur de exclusione alteri onerosa, & quod id sciat extrà confessionem propter dicenda *n. 1293.*

Sunt & alia requisita specialiter ex parte eligendorum in Discretos, tum Prouinciales prò Capitulo generali, tum Conuentuales pro Capitulo prouinciali. Sed de his suis respectiuè locis infrà *dub. 24. & dub. 26.*

DVBIVM XIII.

De quibusdam ad electionem præmittendis, & de electione dignioris.

1286 DVo sunt, quę præcipuè iniunguntur; obseruandum vnum, cauendum alterum. Illud in ordine ad digniorem eligendum: istud ad practicas vitandas. Sic *d. cap. 1. p. 3. constit. nu. 5. & 6. Præcipimus in virtute Spiritus Sancti, & Sanctæ Obedientiæ, quod nemo sibi ipsi suffragetur, neque alteri, quem nouerit procurasse eligi ad aliquod officium, & quod vnusquisque digniorem eligat; & vltrà hoc præceptum, antè electiones vnusquisque iuramentum de his præstet publicè. Præcipimus etiam sub eodem præcepto, quod nullus practicas vulgò dictas faciat pro electione alicuius, & qui nouerit alterum eas facere, teneatur Definitorio denuntiare; & tam faciens, quam consentiens prò se fieri, vltra pœnas à iure communi, & Clemente VIII. inflictas per sex annos voce actiua, & passiua irremissibiliter careant. Licebit tamen interrogare, & respondere simpliciter de qualitatibus eligendorum, nulla adhibita persuasione, aut inductione. Et vt in eligendo sit libertas, secretum in suffragando strictè obseruetur. Quarè præcipimus in virtute Sanctæ Obedientiæ, quod nullus significet, cui sit suffragaturus, vel non suffragaturus, nec post electionem, cui suffragium dederit, vel non dederit.*

1287 Consonant prædicta cum Apostolicis ordinationibus Clem. VIII. de reform. Regul. n. 36. quoad primum. *In Superiorum, & Officialium omnium electionibus forma præscripta à S. Concilio Trid. & Ordinis Constitutionibus, inuiolabili-*

ter seruetur, inuentque electores secundum veritatem cuiusque conscientiæ probiores, ac magis idoneos se electuros, ac propterea priusquam ad electionem deueniatur, in primis, & antè omnia prælegantur Cõstitutiones de qualitate & requisitis eligendorum. & quoad secundum n. 35. sic *Vt omnis Officiorũ ambitus occasio præcludatur, caueant omnes à directa, vel indirecta vocum, seu suffragiorum procuratione tam pro se ipsis, quam pro alijs tum in Capitulis locorum, tum in cæteris præsertim generalibus Capitulis, aut Congregationibus, seu alibi.* De primo ergò in præsenti de secundo in sequ. dubio.

1288 Et quidem electores non solum teneri sub lethali non eligere indignos. cap. grauenimis 29. de præb. & dignit. vbi Barbos. n. 4. ex cap. miramur. dist. 61. Couarr. in Regul. Peccatum. cap. 2. §. 7. n. 8. Syluest. verb. restitutio. 3. 5. Tolet. in instruct. Sacerd. lib. 5. cap. 4. num. 8. & est D. Thomæ. quodlib. 6. art. 9. Roderic. in summ. p. 1. cap. 106. concl. 10. n. 12. Reginald. in prax. lib. 30. tract. 3. n. 195. & communis DD. sed etiam teneri eligere digniores, etiam quoad Prælaturas Regulares ex cap. Vilissimus. 1. q. 1. & cap. licet. ergò 8. q. 1. D. Thom. 2. 2. q. 63. art. 2. ad 3. q. 185. art. 3. in corp. & quodlib. 8. art. 6. Soto. lib. 3. q. 6. art. 2. Mirand. t. 2. q. 23. art. 13. concl. 1. Lezan. t. 1. p. 1. cap. 15. n. 12. & cum alijs quam pluribus Passerin. de elect. cap. 30. n. 67. vbi hanc sententiam esse certissimam, & oppositam improbabilem, & minimè securam; ità quod eligendo dignum omisso digniore peccetur mortaliter, vt cum D. Thom. Soto. Vasquez Aragonio. Salon. Couarr. Valentia. Ledesm. & alijs Peyrinus. de subdit. q. 1. cap. 31. §. 4. & cum Barbos. Lezana, & alijs Murga in Constit. Pontific. constit. 6. n. 563. nec vllus dabilis sit casus, in quo omisso digniore liceat eligere minus dignum, quia si quandoque posset dari, cum ideò esset, quia vel tunc magis expediret, vel vtilius esset; iam qui aliàs esset dignior, non esset dignior hic & nunc, quia dignior est, vt mox dicemus, qui hic & nunc iudicatur bono communi vtilior; & sic cum hic nunquam sit postponendus alteri nunquam dabitur casus, in quo omisso digniore licita sit electio minus digni. Passerinus. ibid. n. 78. 140. 142. & 155.

1289 Huiusmodi autem lethale peccatum, eligentis nempe dignum omisso digniore esset contrà iustitiam, cum esset infidelis dispensator, & contrà bonum commune iniustus, tribuendo dignitatem minus digno, quod per se cedit in graue damnum boni communis; etiam distributiuam, cum sint ità dispensandæ Prælaturæ secundum æqualitatem proportionis, vt dentur vtilioribus ad bonum commune. Idem Passerin. ibid. n. 76. & apud nos etiam contrà Religionem ratione iuramenti. Martinez. de Prado in quæst. moral. cap. 19. q. 5. n. 7. & vlterius contrà obedientiam vigore præcepti, *Et quod vnusquisque digniorem eligat* ratione copulatiuæ, quæ propter dicta n. 1276. est præcedẽtium qualitatum repetitiua: maximè cum sit vnica oratio sub eodem verbo *præcipimus in virtute Spiritus Sancti*; & ostendunt verba subsequentia *Et vltrà hoc præceptum &c.* quæ vtique demonstrant teneri sub præcepto electores ad digniores eligendos. Et ideò ad hunc finem cohęrenter ad suprapositum Clem. VIII. decretum leguntur apud nos non solum ante electiones in Capitulis generalibus, aut Definitorijs annualibus, sed etiam in Capitulis prouincialibus, atque Conuentualibus antè electiones Discretorum, Constitutiones de qualitatibus eligendorum seu capitis. 1. p. 3. paragraph. 3. 5. & 6. in quibus supradicta præcepta continentur, vt vnusquisque electorum sciat ad dignioris electionem etiam ex speciali præcepto teneri. Et insuper datur super hoc publicè iuramentum ab electoribus, tangendo scilicet pectus more Sacerdotali, quod sufficit, cum nihil speciale exprimatur in dictis decretis, aut nostris Constitutionibus, vt ex Sigismund. de elect. dub. 26. n. 5. & Lauor. tit. 4. cap. 19. n. 50. Peyrin. ibid. n. 8. Passerin. cap. 18. n. 64. quod iuramẽtum, licet non videatur de substantia, cum nõ adsit ibi decretum irritans, vt cum Bordon. resol. 26. q. 9. n. 28. Peyrin. ibid. n. 7. Samuell. tract. 1. disp. 4. contr. 1. n. 1. Passerin. eod. cap. 18. n. 63. sine peccato omitti voluntariè non potest, vt Samuell. ibid.

1290 Vt autem dignoscatur, quis nam sit censendus dignior, statuendum, Prælaturas in Religionibus non esse institutas, vt præmia meritorum D. Thom. d. art. 3. in corp. sed ad bonum Communitatis, vt Religio per bonos pastores gubernetur. Vasquez. in opusc. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 1. de Lugo t. 2. disp. 35. n. 56. & ideò, vt quis iudicetur dignior, non est desumenda hæc maioritas dignitatis à maiore Sanctitate, & doctrina, prout sunt bona habentis, & per quæ aliàs diceretur mereri, sed à maiore vtilitate in ordine ad Religionem, seu Prouinciã, vel Conuentum, hoc est à prudentia Sanctitate, doctrina, vt sunt media vtilia ad alios sanctificandos; & non solùm ab illis, sed ab omnibus alijs qualitatibus bonis (addit Passerinus. d. cap. 30. n. 141. immò aliquandò & malis) & alijs circumstantijs, quibus persona reddi potest vtilior ad bonum Religionis promouẽdum, & subditos instruendos, sanctificandos, ac in pace regendos. Ex D. Thom. loc. sup. Vasquez. ibid. §. 3. dub. 1. n. 49. Petro Ledesm. in summ. p. 2. tract. 7. cap. 2. concl. 8. dub. 9. Roderic. in summ. t. 1. cap. 106. n. 2. Mirand. d. art. 13. concl. 3. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 15. q. 1. vers. verum quis dignior. & q. 3. et 4. Soto. de iust. lib. 3. q. 6. art. 2. cõcl. 9. limit. 2. & alijs. Peyrin. de subdit. q. 1. cap. 31. §. 1. notab. 3. tenentque cum D. Antonino 3. p. tit. 19. cap. 2. §. 4. Bannes 2. 2. q. 63. art. 2. Martinez. ibid. cap. 25. q. 4. num. 27. & 28. Couarr. in regula, peccatum p. 1. de restit. §. 7. nu. 4. Rota in Beneuentan. Parochialis. 13. Iunij 1590. coram Orano. & in Rauennaten. Parochial. 2. Decembr. coram Arigonio. Lauorius de elect. cap. 21. nu. 63. Pax Iordan. Gõzalez, Garzia, Passerinus ibid. num. 141. & cum omnibus, atque Tamburino de iur. Abb. t. 1. disp. 5. q. 13. n. 8. Murga d. constit. 6. n. 549. & 550. quibus addendi Besseus. in summ. tit. elect. nu. 10. &

Gira-

Giragus. *de regim.regul.part.1.n.12.& 123.& p.3.n.18.* Non tenentur ergò electores eum eligere, qui sit simpliciter sanctior, & doctior, sed qui omnibus consideratis vtilior creditur Religioni, vel Prouinciæ: quod vtique intelligendum est ex hic, & nunc possibilibus haberi. Passerin. *d.cap.30.num.1.& 35.* ex ea Prouincia scilicet, à qua desumendus est. Idem *ibid.n.179.*

1291 Necesse est propterea, quod electores diligentiam adhibeant, & vel per se, vel per alios inuestigent de persona eligenda. Panormit. in *cap. Bonæ memoriæ.num.15.cl.2.de postulat. Prælat.* De Lugo *de iust.tom.2.disp.35.sect.1.concl.5.dub.1.* Castellin. *de elect.canon.cap.5.n.9.* Donatus *p.3.tract.4.q.28.n.1.* secus se exponunt periculo eligendi indignum, vel non eligendi digniorem; vndè non ea adhibita electores peccarent mortaliter. Peyrin. *d.cap.31.§.2.in fin.* Barbos. *in cap. Nulli.de elect.in 6.n.3.* Sigismund. *dub.35.n.3.* Murga *in constit.6.n.489.* Sufficit autem, vt securè eligant, certitudo moralis de eligendi digniore itate, cum maiorem certitudinem habere non possint, vt cum Caietan. 2.2. *q.63.art.2.* Ledesma *in summ.p.2.tract.7.c.2.cõcl.4.dub.3.* Peyrin. *ibi.§.1.notab.2.* & Murga *n.491.*

1292 Pro huiusmodi autem inuestigatione necessarius est tractatus, quo disquirantur merita eligendorum, atque demerita, vt possit dignior eligi. Et ità *in cap. In nomine Domini.2.dist.23.cap. cum inter Canonicos.21.& cap. in causis.30.& cap. in veteri, & cap. in Genesi. de elect.* Biax. *in director.elect.p.3.c.3.* Roderic. *c.2.q.16.art.1.* Nald. *verb.eligere.n.2.* Donat. *p.3.tract.1.q.11.n.2.* Barbos. *in vot.decis.vot.35.num.92.* Pasqualig. *c.1.decis.253.n.3.* vbi hunc tractatum, esse de substantia. Quod intelligendum de tractatu merè consultorio, considerando eligendorum qualitates, idoneitatem, ac etiam vitia, & defectus, salua tamen charitate, & iustitia, & ad solum finem, vt dignus præ indigno, & præ minus digno dignior eligatur. Lezan. *t.1.p.1.cap.15.n.24.* Murga *ibid.num.491.& 493.* Passerin. *cap.5.n.46.47.& 48.* In quo sensu loquutæ sunt Constitutiones in suprapositã permissione: *licebit autem interrogare, & respondere simpliciter de qualitatibus eligendorum, nullã adhibita persuasione, vel inductione*, quæ consultorios tractatus importat. Nec dicendum, potius per hæc verba prohibitum tractari, quia, præterquam quod tractatus consultorius consistit in hac interrogatione, & responsione de qualitatibus eligendorum, quandò admitteretur prohiberi tractatum, explicanda semper esset prohibitio de tractatibus ambitiosis, conditionalibus, & cõuentionalibus, qui sunt omninò prohibiti, vt patet ex cap. *Per inquisitionem de elect.* vbi Gloss. *verb. colloquium.* Abb. in *cap. Bonæ memoriæ.n.12.de elect.* Peyrin. *t.3.priuil.cap.9.n.7.* Raggius *de regimin.Regul.cent.2.tract.10.dub.191.n.2.* Samuell. *tract.1.disp.4.cont.11.n.6.* Biaxius *loc.sup.cap.3.n.3.* & ita intelligunt huiusmodi, iuxtà Religionum statuta, prohibitiones, cum Biax. *ibid.* Guillelm. Mandagot. *in miscell.cap.de elect.nu.2.* Diana *p.2.tract.16.resol.35.* Passerin *d.cap.5.à n.58.61.& 62.* & Murga *in ead.constit.6.n.491.& 492.* & amplius patebit ex dicendis infrà.

1293 Circa quem tractatum duo adnotanda: Primò, non debere esse collegialem, sed sufficere, quod habeatur priuatim. Passerin. *de elect.cap.5.n.68.& 70.* secundò, quod vbi etiam priuatim tractetur de eligendo in Prælatum, quem sciat quis fore perniciosum communitati, quia malæ vitæ, & conscientiæ est, & si occultum hoc sit, tenetur, qui id scit, eius delicta etiam occulta reuelare; nam tenetur strictius iure naturali bono communitatis consulere, quam secretum seruare: secus verò, si non sit futurus perniciosus communitati, sed vni, aut alteri; tunc enim seruandum est secretum, quia illius obseruatio est de iure naturali, quod ob bonum particulare aliquorum non est omittendum. Peyrin. de *subdit.q.1.cap.3.§.3.post.3.concl.* Lezana *d.cap.15.nu.15.* Roderic. *t.2.q.53.art.3.* Murga *ibid.n.494.& n.508.* Quod tamen intelligendum, dummodò alia via non adsit ad euitãdum malum publicum ex tali electione prouenturum, vt aduertunt *ibid.* Peyrinus & Murga *d.n.508.* & cautè procedatur, non ex passione sed solo communis boni respectu. Nauarr. *in man.c.18.n.56.* Molina *de iust.tom.5.disp.24.n.6.& 7.* Castellin. *eod.cap.5.n.84.* Et non per notitiam habitam in confessione, cum confessionis sigillũ infringere non liceat. Vbi obiter etiam aduertendum, non posse quem ex electoribus denegare suffragium alteri, quem nouerit indignum ex confessione. Bannes. 2.2. *q.33.a.8.d.8.* Lopez *2.p.cap.96.q.1.* Corrad. *p.1.q.334.& 335.* Candid. *tom.2.disq.22.art.32.d.1.2.& 3.* Samuel. *disp.6.tract.1.contr.7.* Lezan. *d.cap.15.n.14.* Donat. *p.3.tract.4.q.29.* & cum alijs Antonius a Spiritu Sancto *tract.5.disp.4.nu.29.* cum sit prohibitum omnibus Superioribus à Clemen. VIII. confessionis notitia ad externam gubernationem vti, prout in decret. super casuum reseruat. 26. *May.* 1593. incipien. *Sanctissimus*, vbi. *Tam Superiores pro tempore existentes, quam Confessarij, qui ad Superioritatis gradum fuerint promoti caueant diligentissimè, ne ea notitiã, quam de aliorum peccatis in Confessione habuerunt, ad externam gubernationem vtantur*; nomine enim Superiorum regularium veniunt hic etiã electores, quia in actu electionis dicuntur iuris vniuersalis, & non priuati, neque eligunt vt Subditi, quibus tale ius non competit, sed vt habentes ius disponendi circa illos, quos eligunt, vel excludunt. Secundò quia, cum Capitulum generale, quod nihil aliud est, quam electores capitulariter congregati, sit suprã omnes alios Superiores, sequitur quod ipsi electores ad eligendum congregati sint in gradu Superioritatis. Tertiò, quia in his reperitur saltem Superioritas publica, qualis in Magistratibus; quæ omnia sufficiunt, vt electores dicantur aliquo modo Superiores, vt dicantur comprehensi sub dicta Clementis prohibitione, *quoscumque Regularium Superiores, quicumque illi sint*; faciunt enim hæc verba venire maiora

expressis & illa comprehendunt,& ita prægnãtia sunt, vt ad casus improprios trabantur, vt ad rem probant Moronus in *resposs. resp.26.à n. 51.& seq.* & Murga *ead.constit.6. à n.520. & seq.* Et quamuis non comprehenderentur, cum tamen Summus Pontifex in eo decreto ostenderit absolutè non esse conforme rationi, vt homo dum agit vt homo, vtatur scientia, quam habet vt Deus, nec ex notitia confessionis debebit electorali cui suffragium denegare. Passerin.*ibi.& cap.29.n.58.*

DVBIVM XIV.

De practicis, & alijs in electione cauendis.

1294 Quoad secundum de quo *n.* 1286. seù de non faciendis practicis, quarum nomine nequit aliud venire nisi votorum procuratio, cum duplex possit esse sensus huius prohibitionis; nempè, quod nequeat quis procurare suffragia, seù practicas facere solum pro electione indigni, vel pro exclusione dignioris; vel quod neque valeat procurare prò electione digni, aut dignioris, inquirendum est, quo sensu intelligenda prohibitio? Et ex vna parte videtur in vtroque propter verba, *nulla habita persuasione, aut inductione*, quæ pugnant cum procuratione votorum, etiam pro eligendo digniore, cum nequeat hęc fine suasione, aut inductione præstari: tum etiam, quia constitutio, cum generaliter loquatur, generaliter est intelligenda de omni scilicet procuratione. Ex alia verò videtur solum hic probiberi practicas pro electione indigni, vel minus digni ad exclusionem dignioris: nõ verò pro electione digni præ indigno, aut dignioris præ digno; Cum enim Constitutiones in inflictione pænæ contra huiusmodi procurantes, dicant *vltrà pænas à iure communi,& Clemen. VIII. inflictas*, loquuntur vtique de pænis contra procurantes inflictis à iure communi,& à Clem. VIII. & consequenter intelligenda est prohibitio hæc Constitutionum de procuratione, qualis est à iure communi, & Clem. VIII. prohibita. Procuratio autem, quæ à iure cõmuni,& Clemen. VIII. prohibetur est procuratio prò indigno, vel prò digno ad exclusionem dignioris: non verò prò digno, vel digniore, vt cum Nauarr.*lib.5.conf.de sent.excom.conf. 20.nu.3.& in manual.cap.23.n.209.* Roderic.*t.2. q.56.art.1.* Peyrin.*de subdit.q.2.cap.2.§.11. concl. 2.* Castellin.*cap.3.n.6.* Donat.*t.2.tract.1.q.11.nu. 9.& 10.* Lezana *eod.cap.15.n.24.* Murga *cit. constit.6.nu.569.vers.prò difficultatis resolutione*. Ex quo sequitur, quod eodem modo sit intelligẽda prædicta Constitutionum prohibitio; & ità intelligunt huiusmodi Religionum statuta. Roderic. *ibid. à vers.ex quibus infertur. & seq.* & Lezana *d.n.24.fin.ibi. Neque hoc prohibent Summi Pontifices, & aliquarum Religionum Constitutiones pænas taxantes contra subornantes in electionibus; intelligi enim solum debent contrà illos, qui precibus, vel donis suadent alijs, vt dent vocem quibusdam ob finem prauum, vel iniustè mentiendo vitia, vel virtutes eligendorum*; quos sequitur Murga *ibid. nu.493.* tenetque à Spiritu Sancto. *tract. 5. disp. 2. num. 112.*

1295 Vnde ad opposita dici posset prohibitionem persuasionis, & inductionis intelligendam de mala suasione, & inductione ad effectum scilicet eligendi vel indignum, vel minus dignũ præ digniore; cum enim procuratio prò eligendo digno, & præ digno, digniore sit honesta, & ad finem honestũ, immò valdè vtilis, & sæpè necessaria Religioni, non videtur esse intenta à lege eius prohibitio. Donatus *d.n.10.* Passerin.*d.cap.5.n.103.*vbi *nu.45.& 102.* quod subornationes, seu procurationes bonæ sunt de lege naturæ necessariæ, contrà quam non potest lex positiua; quia ad minus ex lege charitatis tenemur impedire electiones malas, quod nequit fieri ab hominibus nisi eligendorum qualitates proponendo, & bonas electiones suadendo tunc, cum imminent malæ. Et ad secundum pariter dicitur, legem generaliter loquentem, malum quidem generaliter prohibere, sed non actus virtutis necessarios, quales sunt procurare, quod eligatur dignus, & præ digno dignior; nec potest vniuersaliter prohiberi, quod sæpissimè est necessariò agendum ex virtute, & in vtilitatem Religionis, prouidendo illi de bonis Prælatis, quod haberi vt plurimum non potest, nisi zelum Dei habentes cũ electoribus, vbi opus sit, tractent, suadeant, & procurent suffragia pro dignioribus. Passerin. *d.n.45.& à n.100.& seq.*

1296 Ex quibus sequitur, præceptum de reuelando Definitorio eos, qui practicas fecerint intelligendum de illis tantum, qui vota procurauerint vel prò indigno, vel prò digno ad exclusionem dignioris, vel aliquo modo illicito, nempè Simoniaco, aut per minas aut mentiendo virtutes, vel vitia eligendorum, quià omnes istæ procurationes illicitæ sunt: non verò de illis, qui procurauerint modo licito, & vt dictum est, ad effectum vt eligatur præ indigno dignus, & pręisto dignior, cum absque dubio denuntiandi non sint facientes id, quod licitum est, & non prohibitum. Secundò pænis tam in Clementis VIII. decreto, quam in Constitutionibus, vt suprà inflictis eos tantummodo subiacere, qui practicas fecerint, modo, prò vt suprà dictum est, non licito, propter eamdem rationem, quod puniendus nõ sit quis per hoc, quod faciat, quod licitè facere potest. In casu autem quod quis eas faciat vel prò indigno, vel prò digno ad exclusionem dignioris; & si ex contextu decreti Clem. VIII. & Constitutionũ, vt suprà, videatur in eas pænas ipso facto incidisse, non erit tamen censendus illis in conscięntia adstrictus, nisi post Definitorij declarationem, propter dicta *n.* 1276.

1297 Sed vt quod mihi certius videtur, fatear; vera est prima sententia, nec ab ea recedendum, quod inquam à præfato præcepto omnis practica prò alicuius electione prohibeatur; licet enim aliqua votorum procuratio secundum

cundum se considerata possit esse non mala, immò quandoque bona, atque licita, potest tamen esse mala si prohibita, vt in præsenti, vbi sub speciali præcepto prohibentur practicæ, & nulla est difficultas, quin possint prohiberi ob finem bonum, quietem scilicet Capitulorum, ad æmulationes, rixasque cauendas, ob maiorem electionum libertatem, atque præcauendas illicitas practicas; si enim liceret pro aliquo, seù digniore eligendo vota procurare, cū vnusquisque possit variare iuxtà varietatem notitiarum, atque inclinationum in iudicando de dignioreitate, seù digniore eligendo, omnes possent iuxta propriam opinionem practicas facere pro eo quem vnusquisque iudicauerit esse digniorem, & sic totum Capitulum in practicas, ac dissensiones abiret; atque ex his facilis esset transitus & ad illicitas votorum procurationes. Quarè omnem practicam sub ea prohibitione comprehensam puto pro electione cuiuscumque. Et magis cohærenter ad Constitutiones, cum ibi post prohibitionem practicarum ad consulendum bonis, & digniorum electionibus addant, *licebit tamen interrogare, & respondere simpliciter de qualitatibus eligendorum, nulla adhibita persuasione, aut inductione*; patet enim hinc permissas à præcepto solas simplices interrogationes, & responsiones, & prohibitas omnes persuasiones, seù inductiones; adeoque & omnes practicas.

1298 Ducor vlterius, quia si non omnes cōprehenderet præceptum, & eo non obstante licerent huiusmodi practicæ ob bonum finem, scilicet eligendi v. g. digniorem, liceret & illi in cuius gratiam fierent (qui scilicet ab eas facientibus reputatur dignior) non eas impedire, quin saltem tacitè assentiri, cum non teneatur quis impedire, quod licitè potest ab alijs fieri, aut ab eo dissentire; & sic neque iste talis subderetur pænæ Constitutionum, quæ tamen ibi ad consentientes eam extendunt. Itèm, quia vnusquisque procurans posset intendere, ac dicere, se procurare, prò digniore seù prò eo, quem ipse digniorem credit; quin sciens quem prò altero procurare, posset semper cogitare, taliter procurantem procurare prò eo, quem ipse procurans digniorem putat; & sic ferè nullus esset casus in quo (si non verificaretur procuratio votorum non licita) saltem teneretur quis Definitorio tales practicas facientes denuntiare; adeòque superflua videretur si nō prohibitio procurandi, saltem obligatio denūtiandi, quod est contra rationem interpretationis, quæ taliter facienda est, ne dispositio fiat elusoria *l. 3. ff. de milit. testam. l. si quando. ff. de legat. 1.* Mantica de *tacit. & ambig. conuen. lib. 2. tit. 12. num. 14.*

1299 Nec obstat ratio adducta, quod ex lege charitatis, dum electiones non dignorum, aut minus dignorum præ dignioribus imminent, teneantur electores contrarias practicas facere, quia sermo est in præsenti non de practicis prò excludendo aliquo indigno sed de practicis prò alicuius electione, quæ solum à Constitutionibus prohibentur; ibi, *pro electione alicuius*: quarè, cum non prohibeantur practicæ prò exclusione, prout neque prohibentur à decretis Clem. VIII., vt obseruat Passerinus. *d. cap. 5. nu. 53.* hæ fieri poterunt prò exclusione maximè non dignorum; sed non propterea sequitur, eas posse fieri prò alicuius electione. Sicut neque obstat, quod decreta Clem. VIII. intelligantur solum de procuratione mala, siuè ad malum finem, quia cum prohibeant simpliciter, seu nullo addito verbo vniuersali, vota procurare, potest prohibitio explicari de mala prohibitione: præceptum verò nostrum, cum omnem prohibeat suasionem, aut inductionē exceptis simplicibus interrogationibus, & responsionibus, quod idem est ac omnem practicam prò aliquo eligendo, non illam admittit interpretationem; Et sic dispar est ratio. Et ideò concludendum nullas omninò practicas posse fieri absque violatione præcepti, & qui sciuerit eas facientem, qualescumque fuerint, prò electione tamen, teneri denuntiare Definitorio. Videndi tamen quoad hoc Suarez. *tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 6. cap. 9.* Sanchez *tom. 2. in Decalog. lib. 6. cap. 18.* & Palaus *tom. 3. tract. 16. disp. 5. punct. 6.* & aduertendum, ad hoc vt quis teneatur denuntiare, requiri, quod possit per testes probare delictum; cum namque sit denūtiandus, ad effectum, vt declaretur incidisse in pænas, non est sensus de denuntiatione paterna, sed iuridica, ad quam nullus tenetur, nisi valeat probare. *Ex cap. plerumque. 2. q. 7.* Graff. *1. p. decis. lib. 1. cap. 69. num. 15.* Lezana *tom. 1. p. 1. cap. 27. num. 3.*

1300 In his omnibus autem, siuè tractatibus, procurationibus, sollicitationibus, vel subornationibus, quæ in præsenti idem important, præ omnibus attendendum, quod omnia vêra sint, in bonum finem, & bono modo proponantur, nam si aut non vera omnia; aut si vera, non in bonum finem; aut si vera, & in bonum finem, mala arte procedatur, illicita erit omninò procuratio. Murga *ibid. n. 569. vers. prò difficultatis.* Passerin. *d. cap. 5. nu. 46. 49. & 50.* Secundò, quod non interueniant promissiones, aut pacta, seù conuentiones, vel sibi ad inuicem suffragandi, vel alteri, seù nō promittātur danti v. g. iuxta meum placitum alicui suum suffragium, non solum pecuniæ, dona &c. sed nec officia; & nō paciscatur quis de dando alicui suo suffragio, si hic dabit vicissim suum sibi vel alteri ad eius nutum; cum enim sit datio rei spiritualis pro alia spirituali, siuè detur, vel relinquatur ius spirituale cum onere, vt fiat aliquid pro pretio quasi rei spiritualis, vel causa principali immediatè eam habēdi, simonia omninò committitur *ex cap. quam pio. 1. q. 2. cap. cum pridem; & cap. pactiones. cap. cum Clericis. de pactis. cap. praetereà de transactionibus. cap. tua nos. de simonia.* Et expresse *in cap. de hoc autem. tit. eod.* & tenent Vega *2. p. summ. cap. 101. casu. 12.* Palaus *p. 3. tract. 17. disp. 3. punct. 3. nu. 3. & punct. 17. n. 11.* Reginald. *t. 1. lib. 23. n. 244.* Azor. *instit. moral. p. 3. lib. 12. cap. 7. q. 1.* Lezana. *t. 1. p. 1. cap. 15.*

15.n.29.& p.2.cap.12.nu.35.& tom.2.verb.simonia num.20. Roderic.qq.Regul.tom.3.q.64.art.4. Roderic.Compendiator. resol.129.de simonia n. 3.Filliuccius de stat. Cleric. trac.45. de simonia. cap.7.n.12.& 13.Peyrin.de subdit.q.1.cap.31. §. 9.concl.2.& in Formul.litt.E.cap.7.n.11. Ragius de regim.regul.centur.1.p.1.dub.11.nu.5.Samuell. de canon.elect.tract.2.disp.2.cons.3.Tamburin. de iur.Abba.c.1.disp.10.q.3.Donatus t.2.tract.1.q. 22.& cum multis alijs Murga d.Constit.6. à nu. 575. ad 623.

1301 Quod etiam habet locum in conuentione dandi v.g. alicui officium aliquod, vel munus, dummodò intercedat apud alios, vel alium prò sua electione, aut laudet, aut vitia occultet, eo fine vt eligatur; nam & in his obsequijs à lingua ex huiusmodi pacto factis datur simonia propter eamdem rationem. Cap.ordinationes.1.q.1.& cap.nemo Presbiter.er. de simonia ibi Barbos.nu.2.& 3. cum Suario, Azorio, Bonacina, & alijs; tenentq; Passerinus. in cap. 7.à n.170.& seq.Lezana.consult.53.& tom.1.p.1. cap.15.n.30. vbi, & simoniam committi, si quis priuatus iure eligendi, aliquod munus det alteri, ne accusetur, aut ne consentiat in electionem alicuius digni, aut ne iustè se opponat alicui electioni. Peyrin.d.cap.31.§.9.dico.5.& 6. Et propterea omninò aduertendum, & diligēter cauendum, cum in Prælatorum electionibus huiusmodi simoniacæ pactiones non rarò contingant, maximè vbi vigent partes, & factiones, quarum factionarij ex eo, quod intendant conseruare regimen cum oppositæ partis oppressione, certè conueniunt de sibi inuicem suffragando, quod vtique est manifestè simoniacum. Vnde Ragius ibid.tradit peccato simoniæ inuolui eum, qui vni factionariæ parti se addit, quia implicitè eum illius partis electoribus paciscitur de inuicem ferendo suffragio prò ea parte manutenenda. Aduertendum, inquam, & cauendum, quia si quis talibus conuentionibus, & pactionibus electus fuerit, teneretur statim id sciuerit, renuntiare. Cap. si quis neque.1.q.1. Roderic.d.art.4.verf.ex quibus infertur.Gibalin.q.23.de simonia. consect. 9. eum sit ipso iure nulla electio per cap.ea quæ.1.q.3.& per extrauag. Cum detestabile.2.de simonia, etiam si fit facta ipso electo ignorante cap. penult: de elect.vbi Barbos.n.3.& cum pluribus Passerin. de elect.cap.7.nu.343.& Murga.ibid.nu.723. nec potest absolui priusquā renuntiet; ex D.Thom. 2.2.q.100.art.6.ad 3. Suarez.tom.1.de relig.lib.4. cap.57.n.10.& n.25.Less.lib.2.de iust.cap.35.dub. 25.n.137.Peyrinus d.cap.31.§.9.dico.18. & cum Samuell.tract.2.disp.3.contr.1. concl.1. Murga. ibid.num.625.

1302 Tanta tandem est in huiusmodi tractatibus cautela adhibenda, vt vitanda etiam sint pacta implicita, cum & per hæc committatur simonia Passerin.ibid.n.171.qua de causa, si concordantibus inter se electoribus de his vel illis eligendis, vt potè qui sint omnibus visi meliores, & communicato negotio cum v.g. eligendo in Generalem, de voluntate communi eligendi eum, & hos & illos ad hæc, & illa officia, si responderit, *Ego non resistam voluntati Dei, & Patres, quos mihi proponitis in Collegas & Zelosum mihi meritissimi videntur, vndè illorum electionibus non resistam, sed potius faueho*; licet talem modum procedendi non reprobet Peyrinus t.3.de priuil.cap.9.nu.7. non approbat tamen, & benè Murga loc.sup.nu.495. cum difficile sit, quod in his casibus non adsit pactio prohibita, si non expressa saltem implicita; vel ad minus subornatio, vt notat Donatus d. q. 22.num.12.

DVBIVM XV.

De electione Canonica; vbi de Scrutatoribus.

1303 Plura tractantur à DD. in hac materia. Verum cum & in puncto electionum sint attendenda specialia Religionum statuta Barbos.in vot.decif.vot.39.n.13. cohærenter ad Concil.Trid.sess.25.de regul.cap.7.vbi: *Seruentur singulorum Ordinum, & Monasteriorum Constitutiones*; & ad decreta Clem. VIII. de reform. Regul.n.36.prout suprà n.1287. Antonius à Spiritu Sancto in director.tract.5.disp.2.nu.45. Bruno Neusser in Polyanth.disp.119.q.5.n.23. etiam si in omnibus non seruetur forma præscripta in cap.quia propter. Portell.in dub.regul.verb. electio. n.65.Neusser ibid. nu.27. maximè si statuta sint auctoritate Apostolica confirmata, vt notat Passerinus de elect.cap.9.nu.68. Hæc est electionis Canonicæ apud nos per nostras Constitutiones Apostolicas 3.p.cap.1.n.4.forma præscripta. *Electio autem canonica est si quis habet vltra medietatem suffragiorum; quod si prima, secunda, & tertia vice nullus eam habuerit, duo ex his, qui plura suffragia tertia vice habuerint, & si plures quam duo æqualia seu plura, quam alij, suffragia habuerint, ex æqualibus antiquiores professione in Congregatione facta deligantur, ità vt duo candidati remaneant: v.g. vnus habuit quinque suffragia, alij tres singuli habuere quatuor suffragia, candidati erunt, qui habuit quinque, & antiquior Professione ex his tribus; vel si omnes essent æquales, duo professione antiquiores; tuncque nomina eorum scripta duobus vasis affigentur, vnum vni, & alterum alteri, & per fabas albas, & nigras alij præter ipsos eligent; & qui tunc plures voces habuerit canonicè electus censeatur: si verò æquales fuerint in suffragijs, antiquior in Congregatione electus remaneat;* Vbi apparet, hoc esse speciale, quod vbi in primo, secundo, tertio scrutinio nullus habeat vltrà medietatem suffragiorum, restringitur electio ad vnum ex duobus antiquioribus, qui æqualia suffragia habuerint, & si infrà medietatem; & si neque in candidatione vltrà talem medietatem neuter habuerit, electus est ille, qui est antiquior professione iuxtà explicanda quodl. seq. dub. de præcedentia. Dixi speciale, quia aliàs de iure requiritur, quod electus sit saltem à maiore parte Capituli nominatus. d.cap.quia propter.& cap.Ecclesia vestra el.1. de elect.Miranda t.2.q.23.art.27. concl. 2. Sigismund.

mund. *de elect. dub.36. num.8.* plures adducens, sicut & Barbos. *in d.cap.quia propter. n.27. & in d.cap. Ecclesia n.5.* & communiter DD. ità quod toties essent replicanda scrutinia, donec quis à maiore parte sit nominatus; argum. *in cap. cum terra 14. de elect.* Panormit. *cap. Ecclesia. 57. tit. ead. n.13.* Tambur. *de iur. Abb. t.1 disp.5.q.6.n.28.* Passerinus *de elect. cap.19.n.19.* Murga *in d. Constit.6.nu.695. vers. hæc omnia in. fin.* & in calce *in not. ad decis. Rot. decis.26.§.5.n.15.* Quod ideò factum est, ne protrahantur electiones, seù ne detur processus in infinitum. Lezan. *consult. 10. n.21.* & consonare iuri communi probat in simili Antonius à Spiritu S. *d. tract.5 disp.2. n.43.*

1304 Præter hoc autem, quod speciale dixi, seruanda sunt ea, quæ pro forma substantiali electionis decernuntur *in d.cap. quia propter.* cũ hæc habeat locum & in electionibus Prælatorum. Gloss. *ibi. verb. Ecclesijs* vbi Abb. *n.7. & n.8.* Miranda *ead. q.23. art.3. concl.1.* Samuel *de elect. tract.1 disp.1. contr.11. pag.21.* Sigismund. *dub.7.* Dubal *in exposit. Regul. t.2. q.20. nu.11.* Castellin. *de elect. cap.1. n.1.* Donatus *p.3. tract.1. q.3.* Lezana *tom.2. verb. electio nu.2.* Pellizzar. *t.2. tract.9. cap.2. n.2.* Murga *in not. ad decis. Rot. post tract. in Constit. Apost. decis.26.§.3. nu.6.* & cum pluribus Barbos. *in d. cap. quia propt. nu.6.7. & 8.* & *de iur. Eccles. uniu. lib.1. cap.19. n.154. et in vot. decis. vot. 47. n.152.* secus electiones nullæ essent; prout decisum à Rota refert Tamburinus *d. disp.5. q.5. n.5.* etiam si Religio habeat priuilegium in contrarium, si per illud non sit expresè reuocatum dictum *cap. quia propter*; eo quia ibi cõtineatur Constitutio generalis Concilij Lateranensis, cuius decretis nunquam censetur derogatum per clausulas generales, nisi eorum expressa mentio fiat. Sigismund. *dub.4.* Tambur. *ibi num.7.* Lezana *d. num.2.* Sed vide quoad hoc *num.* 1021.

1305 Et ideò in primis necesse est, quod iuxta *d. cap. quia propter*, præsentibus omnibus, seù congregatis in loco Capituli omnibus gremialibus modò supra *n.*1211. explicato *assumãtur tres de Collegio fide digni, qui secretè, & sigillatim vota electorum diligenter exquirant.* Circa quos Scrutatores hæc specialia habemus, quoad electionem Vicarij Generalis in *Constit. d. cap.2. n.19. Præsidens, Vicarius generalis absolutus, & primus Definitor scrutabuntur suffragia.* Quoad electionem Discretorum in Congregatione prouinciali, in litteris Apostolicis, *Militantis Ecclesiæ &c.* prout in nostris litteris Apostol. *litt. 19.* sic: *Officio Scrutatorum fungentur qui præerit, & duo Præsidenti proximiores*; & quoad electionem Discreti conuentualis ituri ad Congregationem prouincialem, in Constit. *p.3. cap.9. n.2.* sic. *Prior suffragia simul cum duobus antiquioribus Capituli scrutabitur.* Nomine verò antiquiorum veniunt duo digniores & Præsidenti proximiores ex declaratione Capituli generalis de 1632. & rectè cohærenter ad dispositionem Scrutatorum pro electione Vicarij Generalis, quos vidimus esse debere duos Præsidenti proximiores; vnum siquidem statutum per aliud interpretatur. Et ex his dispositionibus inductum, quod in omni alia electione, seù Definitorum, seù quorumcumque aliorum Superiorum Scrutatores non eligantur, sed sint Præsidens, & duo illi proximiores. Quod vt bene obseruant Lezana *t.1. p.2. cap.12. nu.28. & consult.13. n.63.* & Passerinus *ibid. cap.16. nu.7. & 8.* nullo modo contrariatur *d. cap. quia propter*, cũ enim ibi solum habeatur, quod *præsentibus omnibus assumantur tres de Collegio*, non autem à præsentibus assumantur, non est contrà hunc textum si Scrutatores assumantur à Superiore, seù à lege. Vnde est, quod possint ex lege, vel consuetudine deputari ad scrutandum personæ speciales ex gremialibus tamen, vt Lezana *d. n.28.* & Passerinus *ibid. n.6.*

1306 Quoad numerum verò; & si ex dictis appareat, tres esse debere etiam apud nos, nõ tollitur per hoc, quod possit alter superaddi (qui tunc esset eligendus à Capitulo Castellin. *de elect. cap.4. n.63.* & per secreta vota. Idem *cap. 12. n.4.*) v.g. si contingeret diuissio vocalium, & partes essent in Capitulo, & Scrutatores à lege deputati essent omnes ex vna parte; cum namque Scrutatores ideò tres à Cõcilio Lateranen. ex quo *cap. quia propter &c.* sint decreti, vt fraudes vitentur, & fidelitati consulatur, *fide digni* Gloss. *ibi verb. Sanior.* cum Hostiens Biax. Butr. & Bertrand. Barbos. *de iur. Eccles. d. cap.19. num. 185. & in d. cap. quia propter. num.13.* Sigismund. *dub.19. n.1.* Lauorius *de elect. cap.19. nu.71.* Peyrin. *in Formul. litt. E. cap.3. n.2.* Tambur. *ead. disp. 5. q.6. n.7.* Lezan. *consult.13. nu.64.* pro quo facit & Facundez *de iust. lib.6. cap.6. num.7.* dicens solemnitates iuris positiui introductas solum ad vitandas fraudes; videtur vtique posse alterũ inquisitorem ad alterius partis instantiam, & quietem superaddi, si adsit, vt in prædicto casu, periculum fraudis, quod stante partium diuisione potest adesse, maximè cum apud nos Scrutatores, vt suprà deputati nullum præstent iuramentum de fidelitate, vt præstare deberent; & à fortiori, cum idem præstandum sit à Scrutatoribus electis à Capitulo. Miranda *t.2. q.23. art.15. concl.1.* Roderic. *t.2. q.51. art.3.* eius Compendiator *resol.57. num.3.* Bais. *3. p. de elect. cap.24. n.7.* Peyrin. *de subd. q.1. cap.31. notab. 6. & in Formul. eod. cap.3. nu.1.* licet, vt potè electi ab ipso Capitulo, non videantur posse de suspicione notari: Deindè non est certum, debere esse tres tantum essentialiter, & non plures Scrutatores, cum sit opinio Gloss. vt infrà, Vincentij Tancredi, Mandagot. apud Barbos. *loc. sup.* formæ substantialia *cap. quia propter* incipere non à verbis *assumantur de Collegio*, sed ab immediatè sequentibus, *qui vota cunctorũ.* Vndè non apparet, cur non possint esse plures, ad hoc vt fraudes, euitentur. Et ità Gloss. *ibi ad d. verb. sanior.* vbi: *Quod tres tantum debeant esse inquisitores, non credo esse de substantia, dummodo tot sint, quod fraus fieri non possit*; tenentque Peyrinus *d. cap.3. formul. nu.2.* Lezana *d. p.2. t.1. cap. 12. n.28.* & eii. *consult.13. nu. 66.* & cum Portell. *in dubijs Regul. verb. electio n.14.* atque Pellizzar.

tract.

tract.9.cap.2.n.24. Antonius à Spiritu Sancto in director *tract.5.disp.3.n.2.* Emanuel. Gonzalez. *in d.cap.quia propter.n.3.* Et benè, cum ex textu nullo modo dignoscatur, quod debeant esse tantum tres; & aliàs vbi essent quatuor, essent & tres iuxta præscriptum Concilij Lateranen.

1307 Faciunt ad hoc declarationes S. Congregationis Concilij ad *d.Concil.Trid.sess.25. de Regul.cap.6.* penes Suarium *de Relig.t.4.tract.8. lib.2.cap.5.n.10.* Garziam *de benefic.p.5.cap.4.nu.189.& 190.* Castell in *de elect.cap.4.n.4.* Lezan. *d.consult.13.n.61.* videlicet: *Si electi fuerint à Superioribus aliqui, vt puta quatuor, qui vota omnium recipiant, electio, reputabitur canonica;* & iterum: *In electionibus Abbatissarum vota oretenus accipi possunt à suis Superioribus, licet quatuor, aut quinque ea sciant..* Ex his siquidem patet ad electionem canonicam plusquam tres inquisitores assumi posse, modo mox dicendo cum Passerino; nec per hoc contrariari fini Concilij in assignatione trium Scrutatorum ad finem obseruandi secreti; eò magis cum sit sermo de electione per schedulas, in qua nec per alterum Scrutatorem, nec duos, aut tres magis innotescunt suffragia, quã si essent duo, vel vnus. Et consequẽter, & in dicto casu admittendum esse quartũ.

1308 Insuper admisso, quod numerus trium scrutatorum sit de substantia electionis, procedere videtur hæc dispositio *cap. quia propter* ex suppositione, quod assumantur à gremialibus, seù ab eis, qui sunt de Capitulo, vt permulti sentiunt; in quo casu, dum eligũtur, & debeant eligi à maiore parte Capituli non potest saltem in maiore parte eligente, cadere suspicio de eorum fidelitate: quæ ratio non habet locum in Scrutatoribus à lege assumptis; Vndè benè dixit Suarez *d. t. 5. n.7.* quoad hos Scrutatores à lege assignatos nunquam excludi consensum tacitum, vel expressum præsentium in tali Cõgregatione, nec ipsis negari ius suspicionẽ obijciendi, si talem personam non reputent fide dignam: ad quod puto satis id esse, quod omnes scrutatores sint ex vna parte. Et propterea in dicto casu diuisionis Capitularium, & quod omnes scrutatores essent ex vna parte, instante altera pro alio scrutatore nõ erit denegãdus. Et ità Passerinus *d.cap.16.n.26.* vbi stabilito, quod Conciliũ prohibeat electoribus augere numerum scrutatorũ nõ verò Superioribus (vt notat & Bruno Neusser in *Polyanth. q.121.n.5. §. dixi 2.*) quibus facultate Apostolica inest ius gubernandi Ordines, & dirigẽdi electiones, cõcludit. *Ideò sine præiuditio determinationis Concilij Superiores habentes iurisdictionem ferendi leges, & dirigendi electiones, possunt quartum, vel etiam quintum Scrutatorem addere.* Et *n. 27.* in puncto Scrutatorum à lege designatorum, subdit. *Hoc verò magis confirmatur ex alio supposito nimirum supposito, quod per legem designati sint Scrutatores tres, vt scilicet sint tres antiquiores, sicut est statutum in Ordine Prædicatorum* (vt etiam in nostro) *per Constitutiones auctoritate Apostolica confirmatas; nam in facultate determinandi Scrutatores ad istam qualitatem electorum, continetur etiam facultas augendi numerum illorum, quia potest contingere casus, vt numerus trium non sit valdè aptus ad fidelitatẽ, & certitudinem electionis, sed sit inter tres aliquis non adeò fide dignus, de quo possit suspicio haberi, quin alios duos, vel quin duo alium tertium & totum Capitulum decipiant. Ideò fuit opus in hoc Ordine, in quo tres antiquiores sunt Scrutatores addere quartum ad libitum interessentium, vt cum electores habeant suspicionem de aliquo ex tribus, ex additione quarti tollatur suspicio sine lite, & contentione, & necessitate examinãdi, an Scrutator sit verè suspectus de falsitate, & an debeat reici à scrutinio.* Quod vtique magis militare debet in casu proposito.

1309 Et tandem, quia assumere quartum Scrutatorem est priuilegium concessum à Gregorio XIII. Congregationi Cassinensi, vt testantur Lauorius *de elect.cap.19.n.46.* Tamburinus *dict.disp.5.q.6.n.7.* & sequitur Murga *ibid. n.682.ad d.Constit. 6.* quo certe fruitur Augustiniana Religio ex dictis *quodlib.1. à n.310. & seq.* Vnde infero, posse in casu contingentiæ Præsidentes tum Capituli Prouincialis, tum Conuentualis concedere hunc quartum Scrutatorem, & ratione præfati priuilegij, quo non sunt priuandi gremiales; & quia, cum ad ipsos spectet eas respectiuè electiones dirigere, veniunt nomine eorum Superiorum, quibus ex decretis supra positis Sacræ Congregationis competit posse quartum Scrutatorem addere, vt cum Passerino mox dictum est.

DVBIVM XVI.

De secreto & alijs in electione obseruandis.

1310 NEcesse est secundò pro electione canonica, quod secretum obseruetur tum in suffragando, tum in scrutando. Pro quare sic in Constitutionibus *eod. c. 1. n. 3. fin.* vbi: *Nullus assumatur ad officia nisi per electionem Canonicam, & secreta suffragia,* hoc est per schedulas, vt disponit Clem. VIII. in Constit. 33. *Decet Romanum Pontificem* §.5. apud Cherub. & refert. Bordon. *resol. 26. n. 7.* scribendo nomen eius, quem vnusquisque eligere intendit, iuxta præscriptum Capituli generalis, de 1618. ad normam Constitutionis Pauli V. incipien. *Nuper à Nobis.* sub. 14. *Iulij* 1614. qua idem Patribus Eremitanis calceatis demandatur, vt videre est apud Empol. in *Bullar. Ordin. pag.294.§.4. & 5.* Qui modus videtur magis conueniens. Barbos. *de iur. Eccles. lib.1.cap.19.n.204.* & magis congruit dispositioni Concil. Trid. *d.cap.6.* Dubal. *in exposit. Regul. part.2.q.20.n.43.* Lezan. *t.1. p.2.cap.12.n.28. & consult.13.n.62.* Murga *in cit. Constit.6.n.684.* Vbi & magis expedire si caracter à scribente immutetur.

1311 Et ad maiorem secretæ electionis obseruantiam mandant Constitutiones sub præcepto formali, vt dictum est *n.1286.* ne, quis significet cuiquam, nec ante electionem, cui sit suffragaturus, vel non suffragaturus, nec post eam, cui suffragium dederit, vel non dederit. Et benè quia secretum, ità vt singulorum eli-

gen-

gentium nomina nunquam publicentur, prout *ibid.* Concilium Trid. est ità de essentia, vt publicatis votis reddatur nulla electio propter decretum irritans additum *ibi* à Concilio; adeò vt nec ignorantia talis decreti excuset aliter facientes, prout à S. Congregatione decisum referunt Riccius *in decis. Cur. Archiepisc. Neap. decis.* 197. *n.* 7. *part.* 4. Nouarrius *in lucer. Regul. verb. Election.* 5. Vndè si vnus tantum ex electoribus publicè manifestaret suum votum permittente Capitulo, nulla esset electio. Lauor. *tit.* 4. *de elect. cap.* 19. *n.* 55. Sigismund. *dub.* 31. *n.* 4. Peyrin. *de subdit. q.* 1. *cap.* 3. *§. dico tertio.* & de *priuil. tom.* 3. *in addit. cap.* 9. *n.* 23. Lezan. *consult.* 53. *n.* 37. Rota in *Treuerens. Abbatia* apud Sigismund. *dict. n.* 4. Quin, si quis electorum data opera aliquo patente signo suam schedulam obsignauerit, vt innotescat scrutatoribus, vel vni ex illis, quod talis elector eligit illum nominatum in schedula, facit electionem non secretam, & peccat mortaliter; ac proindè sic electus, factus de hoc certus tenetur resignare Prælaturam, siuè officium, vel petere à Sanctissimo confirmationē, cum dispensatione, prout à S. Congregatione Concilij decisum refert Barbos. *in collect. litter. Apostolic. verb. Elector, Eligentes*; & ex Castellin. *d. cap.* 19. *de iur. Eccles. n.* 207. & *in collect. ad d. cap.* 6. *Concilij n.* 9. sequiturque Lezana. *d. verb. electio n.* 11. & Peyrin. *eod. cap.* 31. *notab.* 6. *vers. quod etiam dicitur*; vbi, id habere locum & quādo electores in reponendo schedulam adhibent ex professo artem, vt innotescat Scrutatoribus, vel Scrutatori, cui fuerint suffragati. Garzia. de *re benefic. p.* 5. *cap.* 4. *n.* 193. Ricc. *ib. n.* 8. Castellin. *cap.* 5. *n.* 25. Sigismund. *eod. dub.* 31. *n.* 6. Barbos. *cit. cap.* 19. *n.* 208. Sed limitat & benè Passerinus *ibid. cap.* 17. *à n.* 17. *& seq.* id valere, vbi per statutum sit cum decreto irritante tales schedulas tali signo obsignatas dare prohibitum. In quo etiam casu *subdit n.* 19. *&* 20. non vitiari electionem, si id fiat ignorante electo, aut Capitulo, quia innocentes non sunt aliena culpa puniendi; nec verisimile est, quod statuta velint patrocinari fraudibus, quæ non deessent, si propter talem schedulam ignorante tum electo, tum Capitulo datam, nulla esset electio; nō obstantibus præfatis S. Congregationis declarationibus, ex quibus, cum fuerint pro aliquibus particularibus casibus, non est desumendū vniuersale argumentum. Idem *ibid. n.* 20. Monet tamen Tamburinus de *iur. Abbatissar. disp.* 28. *q.* 9. *n.* 4. in casu schedulæ obsignatæ, sicut & scissæ, esse comburendas, & iterum reassumendum scrutinium.

1312 Censeretur item nulla electio, si ostensio dolosa, etiam secreta alicuius schedulę particularis esset causa realis, vel rationabiliter præsumptiua, quod electio sequatur in hanc, vel illam personam particularem ex vi talis ostensionis. Castellin. *ibi cap.* 4. *n.* 3. Miranda *d. q.* 23. *art.* 19. Barbos. *ibid. n.* 200. *& ad dict. cap.* 6. *Concil. n.* 4. Nulla tamen non esset electio, si quis ante illam diceret alicui, se tali suffragaturū, aut post electionem, suffragatum fuisse, cum vt ex eiusd. S. Congregationis verbo refert Garzia. *ibid. n.* 196. *&* 197. non censet per hoc esse secreta, ex eo quod tali non obstante expressione alteri potuerit suffragium dare, & fortè dederit, nec censeatur quis formaliter elector, nisi in actu electionis. Lauor. *cap.* 19. *n.* 56. Castellin. *cap.* 5. *n.* 26. Lezan. *eod. verb. electio, nu.* 11. Bruno Neusser *dict. disp.* 121. *q.* 3. *n.* 28. *illat.* 1. & cum multis Murga. *ead. Constit.* 6. *n.* 715. licet committeret in præceptum; Sicuti nec esset irrita electio, si quis alicui secretò suam ostenderet schedulam ad effectum, vt videat quem ipse eligat; aut etiam ex malitia, quia malitia alicuius particularis nocere non debet toti Capitulo, nec aliorum electioni; secus esset in manu cuiusque electiones legitimas vitiare. Roderic. *t.* 2. *q.* 52. *art.* 9. Miranda *d. art.* 19. Lauor. *ibid. n.* 55. Dubal. in *exposit. Regul. tom.* 2. *q.* 20. *n.* 45. Castellin. *cit. cap.* 4. *n.* 3. Lezan. *t.* 1. *p.* 1. *cap.* 15. *n.* 17. A Spiritu Sancto *tract.* 5. *disp.* 2. *n.* 64. & quia, vt habet Passerinus *ibid. cap.* 17. *n.* 31. *&* 34. talis ostensio non est verè publicatio.

1313 Tertiò quod sigillatim vota cunctorum ab eis exquirantur, seu ex nostra consuetudine omnium electorum in Capitulo existentium votis, etiam infirmorum modo dicto *nu.* 1212. in vase, vt suprà repositis (& in quo semel positis, & mixtis non possunt amplius extrahi, nec prætextu erroris, secus nō deessent fraudes. Miranda *cit. q.* 23. *art.* 24. Hieronym. Roderic. *resol.* 58. *n.* 6. Castellin. *cap.* 12. *n.* 23. Pellizzar. *t.* 2. *tract.* 9. *cap.* 2. *n.* 108. Donat. *p.* 3. *tract.* 4. *q.* 30. *n.* 2. Dubal. *dict. q.* 20. *n.* 50. Murga *ibid. nu.* 486.) facienda est collatio numeri electorum ad numerum schedularum, vt appareat, an singulorum ad sint suffragia, nam si vnum deficiat, aut supersit, comburendæ sunt schedulæ. Castellin. *cit. cap.* 12. *n.* 17. Peyrin. de *subdit. d. cap.* 31. *not.* 5. Tamburin. *d. n.* 4. Passerin. *cap.* 18. *num.* 65. & ab omnibus reiteranda suffragia, quia quoties omittitur scrutatio vnius solius voti ex præsentibus electio est nulla ex dipositione *cap. quia propter*, vbi *vota cunctorum*, scilicet *nullo omisso* Spec. *tit. de elec. §.* 1. *vers. si ergo.* Petrus de Baisio. *in director. elect. cap.* 27. *part.* 3. *n.* 1. *&* 2. Castellin. *cap.* 4. *n.* 65. Barbos. *de iur. Eccles. cit. cap.* 19. *n.* 197. Murga *ibid. nu.* 685. quod militat in omnibus electionibus per scrutinium, siue oretenus, siue per schedulas suffragia ferantur. Deindè sigillatim, & diligenter perlegendæ schedulæ (in quo consistit inquisitio votorum, quæ hoc modo feruntur) & vtique ab omnibus Scrutatoribus. Anton. à Spiritu Sancto *in direct. Regul. tract.* 5. *disp.* 4. *sect.* 2. *n.* 27. & in scriptis redigenda vota, prout *in d. cap. quia propter.* ibi *& in scriptis redacta*; quod essentiale est, & de forma, vt per Abb. *hic n.* 6. Butr. *n.* 7. Hostiens. *n.* 21. vbi expressè, quod aliter non seruetur forma; quos sequitur Rota in *Treuirens. corā Coccino* 20. *Nouembr.* 1624. apud Castellin. *cap.* 4. *n.* 21. Mirand. *ibid. art.* 29. *vers. octauò.* Tamburin. *de iur. Abb. t.* 1. *disp.* 5. *q.* 6. *n.* 14. nec derogatum est per Tridentinum per hoc, quod velit electiones Regulariū per secreta suffragia fieri, vt notat Barbosa *in d.*

cap.quia propter nu.24. & de iur.Eccles.cit. cap.19. n.213. Murga *cad.Constit.6.n.688.* & vtique ab vno ex ipsis Scrutatoribus ex *eod.Abb. ibid.n.9.* Sigismund.*dub.21.n.16.* ex nostra autem consuetudine saltem à duobus; & in casu, quo differant scripturæ, iterum perlegendæ schedulę, & vnus numerus concordandus, ac describendus. Passerinus *cap.18.n.67. & cap.19.n.6.*

1314 Quartò debent mox in commune publicari. *Mox publicent in communi.* sic in *d.cap.quia propt.* non, vt volunt aliqui, notificando integrũ numerum suffragiorum, non exprimendo tamen in quorum fauorẽ data fuerint: sed reuera notificando non solum numerum suffragiorum, sed quot quisque habuerit; ly enim *in communi* non afficit suffragia, sed locum, nempè in Capitulo. Miranda *d.q.23.art.29. vers. nonò.* Peyrin. *cod.cap.31.not.2.* Fagnanus in *cap. quia propt.de elect.nu.55.* Bruno Neusser in *Polyanth. disp.121.q.1.§.vltimo.* Castellinus, & Passerinus mox adducendi. Quæ intelligentia est conformior rationi adductæ in Textu, *vt collatione habita, is eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars Capituli consenserit*; non enim potest constare Capitulo, quis nam reuera sit eligendus ex maiori votorum cõsensu, nisi innotescat, quibus, & quot suffragia collata fuerint. Quarè facto scrutinio, & in scriptis redactis votis, & habita collatione numeri ad numerum, publicanda erunt vota cum explicatione numeri, & personarum; quibus ea data fuerint. Et ità Castellinus *cap.3.n.2.§.5.& 6.vers.statim.cap.7.n.8. & cap.12.n.7.* per hæc verba: *Postquam verò Scrutatores ad mensam in conspectu omnium sederint schedulas inuolutas ab electoribus accipiant & in vrnam, aut capsulam demittant; postquam omnes acceperint in communi effundant, & legant.* & post aliqua, *habito schedularum numero, & collatione facta numeri ad numerum, schedulæ omnes in conspectu præsentium electorũ exurantur. Deindè Scrutatores ad medium Capituli venientes, nomina publicent eorum, qui fuerint electi, exprimentes numerum votorum, quem vnusquisque habuerit. Quod etiam faciendum est, licet nullus fuerit à maiori parte vltrà medietatem electus, vt ad secundum scrutinium possint dirigi electores.* Quam sententiam docet & Passerin. *cap.19.n.4.* Et talis est nostra obseruantia antiqua; adeoque & ab ea nullatenus recedendum. Sigismund. à Bonon. *dub.118.n.1.& 9.* Samuell. *tract.3.disp.4.contron.8.* maximè cum sit à Definitorio de 1680. *sess.3.* in facti contingentia ita decisum.

1315 Facta ergò collatione, vt suprà, & inter se concordantibus Scrutatoribus, comburuntur schedulæ, licet enim hoc non esse de essentia asserat Passerinus. *cap.17.n.48.* cum non adsit de hoc statutum, adest tamen cõsuetudo, & conducit ad maius votorum secretum; Et mox, idest, nullo extraneo actu interposito, vt per Syluest. *verb.electio 2. q. 10.* Mirand. *cad. q. 23.art.29.vers.decimo.* Lauor. *cod.cap. 19.nu.82.* publicantur per Secretarium Capituli generalis hoc pacto suffragia. *Habemus, vel non habemus electionem; cum enim essemus tot P. N. habuit vota .... P. N. vota .... vnum votum fuit album, vel inutile, &c.* Et si non fuerit facta electio reiteratur scrutinium eodem modo, secundò, vel etiam tertiò; quæ reiteratio (si non adsit inquam electio in primo, vel secũdo scrutinio) est omninò necessaria; ità quod non possit in tali casu omitti; & si omittatur, nulla erit electio, etiam si non adsit decretum irritans; cum enim, vt notat Lezana *consult.10.n.20.* sit statuta propter obseruantiam iuris communis exigentis ad electionem maiorem suffragiorum partem, iam est substantialis, & præscripta pro forma, qua omissa & in minima parte, & si nõ adsit clausula irritans, est irrita electio, vt ex varijs iuribus probat ipse *ibid. à n.15. & seq.*

DVBIVM XVII.

De numero suffragiorum pro electione Canonica, eius forma, & in quibus electionibus obseruanda.

1316 AD hoc autem, vt habeatur electio requiritur maior pars suffragiorum, vt ex de *Cap.quia propter*, ibi, *vt is eligatur, in quem omnes, vel maior pars consenserint*; non comparatione ad minorem partem, sed ad totum Capitulum. *Cap.Ecclesia vestra.el.1. & cap. in Genesi.de electione.* Miranda *ibid.art.27. concl.2.* Tamburin. *cit.disp. 5. q.6. n.27.* Dubal. *dict. q.20.nu.30.* Lezana *t.1.p.1.cap.15.n.10.* & cum Rot. in *Taraconens. Abb. 14.Ianuarij 1630. coram Duran.* Barbos. in *d. cap.quia propter nu.27. & de iur.Eccles.cap.19.nu.223. & in vot.decis.vot.36. nu.26.& vot.39.n.38.* seu, vt loquuntur Constitutiones, vltrà medietatem; ad quod sufficit, quod excessus sit per dimidiam vocem, vt si sint nouem vocales, sit quis nominatus à quinque. Panorm. *in cap.Cumana.50.de elect.n.9.* & ibi Butr. *n.15.* Sigismund. *dub.36.n.8.* Laudabile tamen esset, si statueretur, quod quando electus est ex gremio, suffragia excedere debeant medietatem, saltem per duo vota, ad euitandum, ne quis suo suffragio euadat electus, vt de eorũ Ordine testantur Castellin. *cap.5.n.66.& cap.7. n.9.* & Passerin. *cap.19.n.10.* & satis rationabiliter, cum electus non sit computandus in numero suffragiorum requisitorum, nec in electione Summi Pontificis. *cap.licet, de vitanda. de electione;* vbi Barbos. *n.8.& 9.* dicens verissimam esse conclusionem, vbi electio fit per scrutinium secretum, quale est per schedulas cum multis, quos *dict.n.8.* allegat, quia tunc electio potest habere originem à se ipso.

1317 In his porrò votis computandis habẽda est ratio solum de præsentibus, non verò de votis, vel discedentium à loco Capituli. *Cap. cum nobis* vbi *Abb.n.3.de elect.* Rota *in Cæsaraugustan. electionis. 20. Maij 1623. coram Coccino.* Barbos. *d.cap.19.n.224.* vel qui vocati venire noluerunt. Samuel. *tract.1.disp.2.contron.10.n.5.* *Vidal. in Arca Vital.tit.de elect.n.9.* vel eorum, qui vota alternatiua, incerta, aut inutilia dederint. *cap.in electionibus.de elect.in 6.* ibi Barbos. *n.1.* aut etiam albas schedulas. Bordon. *resol.26.*

n.2.

n.2. cum sit eadem ratio, quod censeantur voci suæ renuntiare. Lauorius *d.cap.19.n.64.& 65.* Roderic. *t.2.q.51.art.4.& 13.* Peyrin. *de subdit. q.1.cap.31.§.6.dico quarto.* Lezana *d.cap.15.n.16. & 18.* Barbos. *eod.cap.19.à n.198. & seq.* Passerin. *cap.18.n.24.& cap.19.n.11.* Anton. à Spiritu Sancto *in director.tract.5.disp.2.n.14.* & sic non conueniente in vnum modo dicto maiore parte suffragiorum primo, aut secundo, vel tertio scrutinio, duo qui plura suffragia habuerint in tertio, vel si omnes æqualia, duo professione antiquiores candidati erunt; hoc est egressis ipsis è Capitulo, & duobus vasis affixis eorum nominibus, qui plures fabas albas habuerit, electus erit. Qui modus eligendi per fabas quāuis non admittatur à Lauorio. *cit.cap.19.n.63.* Mirand. *eod.q.23.art.16.fin.* & videatur non congruere *cap. quia propter* vbi *& in scriptis redactis*, non reprobatur tamen *ab eod.cap.* vt notat Bordon. *eod.resol.26.nu.6.* quin valdè conformis est Concilio Trid. vt ex Suarez.4. *de Relig.tract.8.lib.2.cap.5.n.23.* ex *addit. ad Panorm. in cap. Ecclesia vestra 57. de elect. ad num.7.* firmat Passerinus *ibid.cap.18.n.13.* Præterquamquod iam in triplici præcedente scrutinio non est processum per fabas; sed per schedulas, quod videtur satis esse ad obseruantiam *d. cap. quia propter*. Sed vlterius etiam in hoc quarto scrutinio post suffragia per fabas albas in scriptis redigenda sunt vota nempè quot voi, & quot alteri, & publicari; quod æquè cōforme est *cap. quia propter*. Verū si etiam in casu candidationis omissis fabis procedatur per schedulas vt in primis scrutinijs, validam adhuc puto electionem.

1318 Concurrente postea maiore suffragiorum parte, aut in casu candidationis præualente professionis anterioritate, facienda est necessariò electio per aliquem è gremio, qui nomine omnium eligat per verba singularis numeri. Quod requisitum est ità de substantia, vt si omittatur, electio ipsa sit nulla. *dict. cap. quia propter. & cap. in Genesi. de elect.* vbi Panorm. *num.3.* Suarez. *d.cap.5. num.24.* Peyrin. *cit.cap.31. not. 2. vers. nonum.* Tamburin. *eod. disp.5.q.6.n.21.* Castellin. *cap.3.n.19.& cap.12. n.22.* Sigismund. *dub.37.n.1.* Barbos. *d.cap.19. n.225.* Murga *eod. constit.6. n.692.* & ratio est, quia singulares consensus ad electionem non valent, etiam si vnanimes sint, per text. *in dict. cap. in Genesi.* Peyrin. *ibid. notab. 6. vers. nono*: cum electio, quæ est actus Collegij nunquam censeatur à Collegio, nisi fiat à Collegio, vt à Collegio, & vna persona legali; quod fit, cum vnus vice Collegij eligit. Passerin. *cap. 19. nu. 29.* & ex *eod. cap. quia propter*; ibi: *vt is collatione habita eligatur, in quem maior pars consenserit*; si namque debet eligi post collationem numeri ad numerum, non est iam electus ab electoribus, sed tantum nominatus, & ad summum affectiuè electus; & consequenter electio vera, & effectiua est quid subsequens ad talem nominationem, tanquam forma ad dispositiones, & in alia actione consistens, nempè in eo actu, quo nomine omnium eligitur. Suarez. *d. cap. 5. num. 24.* Tamburin. *eod. q. 6. num. 17.* Passerinus *ibid. num. 20.* & est necessariò facienda statim absque vlla morali interruptione, vt de suffragiorum publicatione dictum est. Tamburin. *d. q. 6. nu. 23.* Murga *ibid. nu. 694.*

1319 Hinc sequitur, & id à nobis præstandum, non obstante quod Constitutiones dicant *loc. sup. Et tunc qui plures voces habuerit, canonicè electus censeatur: si verò æquales fuerint, in suffragijs, antiquior in Congregatione electus remaneat*: quo videtur ad electionem requiri solum concursum sufficientem suffragiorum; nec vlteriorem electionem desiderari; nam quoad primum, dictum est, *censeatur electus*, ad indicandum illum habere id, quod requiritur ad hoc, vt sit electus; & quoad secundum, dictum est pariter *electus remaneat*, ad inferendum non opus esse vlteriore scrutinio, sed antiquiorem professione, licet non habeat vltra medietatem suffragiorum, esse necessariò eligendum: non verò ad excludendam formalitatem substantialem electionis nomine Capituli, quæ debet esse veluti vnus actus totius Capituli, vt loquitur Barbos. *d. nu. 225.* & non concipitur adesse, donec vnus nomine totius Capituli eligat, vt dictum est. Et quamuis admitteretur ex dicto statuto sufficere ad electionem solum suffragiorum concursum sine altera electione, & posse ità obseruari, vt admittit Lezana *tom.1. p.1. cap.15. n. 11.* vbi adsit consuetudo ità eligendi; cum tamen idem Lezana *p.2. cap.12. n. 28.* asserat, vbi ratione præfatæ legitimæ consuetudinis non habetur in praxi talis electio communis, esse introducendam propter decisionem *cap. quia propter*; etiam, à nobis obseruanda esset; & de facto obseruatur iuxtà præscriptum in Formulario pro Capitulo generali *pag.7. n.9.10. & 11.*

1320 Forma autem eligendi hæc erit: *Ego N. N. nomine meo, & omnium electorum præsentium eligo N. &c. in Definitorem &c. vel Visitatorem &c.* etiam si non omnes consenserint, quia quod fit à maiore parte censetur factum à toto Capitulo, & iura volunt, quod nominatus à maiore parte Capituli eligatur à Capitulo, vt patet ex *d. cap. quia propter*; & etiamsi ille, qui nomine Capituli eligit, non illi suffragatus fuerit in scrutinio propter eamdem rationem. Passerin. *ibid. num. 27. & 28.* quod faciendum est, & in casu, quo non concurrentibus suffragijs vltrà medietatem, eligendus est post quartum scrutinium, vt suprà antiquior professione, quia & tunc ex determinatione legis illa habetur pro maiore parte, quæ suffragata est antiquiori, nisi dicatur ex eadem legis determinatione censendum esse electum à Capitulo, qui electus est cum æqualibus suffragijs, dummodò antiquior. Quo verò ad personam, à qua sit talis electio facienda, cum non expressè disponatur *in d. cap. quia propter*, videtur congruum, vt sit idemmet Præsidens. Tamburin. *d.q.6.nu.22.* Lezana *cit. cap.15. num.11. & cit. cap.12. n.55. vers. si aliquid igitur.* Murga. *ibid. nu.693.* & cum Suarez, & Pellizzar. Antonius

à Spiritu S. *d. tract. 5. disp. 4. num. 45.* Et sic obseruatur in nostris Capitulis, & obseruandum præscribitur in dicto Formulario Capituli generalis. *pag. 7. num. 9.*

1321 Difficultas modò est, in quibus electionibus dicta forma vlterioris electionis per vnum, siuè Præsidentem nomine Collegij obseruanda sit, scilicet an etiam in electionibus Priorum? Suarez. *de Relig. tom. 4. lib. 2. cap. 5.* Lauorius. *d. tit. 4. cap. 19. num. 8.* Sigismundus *dub. 7.* Castellinus *cap. 1. num. 1.* cum summistis Syluest. Tabien. Ang. & Armill. tenent, & in electionibus Prælatorum localium eam esse obseruandam. Limitant verò Lezana, & Passerinus, vbi agatur de Prioribus, qui eliguntur à suis respectiuè Conuentibus, seù Capitulis conuentualibus, non verò vbi à Definitorio, Lezana. *consult. 13. num. 67.* cum non eligantur ab Ecclesijs viduatis, seu Collegijs ipsarum, de quibus solum loquitur *cap. quia propter*; & quia tales electiones non sunt propriè electiones, sed institutiones, quæ non subijciuntur legibus præfati *cap. quia propter.* Passerinus. *cap. 9. nu. 53.* Bruno Neusser. in *Polyanth. Theolog. canonic. disp. 119. q. 7. n. 28. resp. 3.* Verùm, cum in hoc obseruandi sint ritus, seu consuetudines Religionum. Passerin. *ibid.* Sigismund. *dub. 6. n. 5.* & in Formulario Cap. gener. pro sessione prima *pag. 7. num. 11.* sic decernatur. *Hic modus supradictus* (quod scilicet fiat à Præsidente electio nomine omnium) *seruabitur in sequentibus electionibus canonicis, quoties à toto corpore Capituli facienda erunt, & quando electus erit præsens, & idem fiet etiam in electionibus canonicis faciendis à solo Definitorio*; Concludendum esset in electionibus omnium Superiorum Generaliū, dummodò præsentium, eam formam obseruandam: quin in electionibus Priorum, quæ à solo Definitorio fiunt; subintellige tamen, si fuerint præsentes electi, ratione dictionis *idem*, quæ est earumdem qualitatum repetitiua. Verùm, cum possit ex vna parte sensus esse de præsentia in Capitulo, siue quod sint ex gremialibus, vel de præsentia in Conuentu Capituli; & id non satis declaretur; & ex alia non appareat, cur obseruanda sit in electione v. g. Visitatoris, Prouincialis, vel Prioris, si sint præsentes, non verò si absentes, sinè extra gremium, siue extra conuentum, cum per hoc non sint minus Prælati, nec præsentia magis, aut minus influat pro obseruantia *cap. quia propter*, emendandam putarem huiusmodi formulam. Certum est, obseruandam non esse in electionibus Suppriorum, Lectorum, Magistrorum Nouit. &c. trium Discretorum, Procuratoris Conuentus, cum non sint Prælati habentes iurisdictionem generalem: sed sufficere ad id singulares consensus vltrà medietatem tamen existentium in Definitorio, vel Capitulo. Syluest. *verb. electio. 2. q. 1. n. 3.* Miranda. *d. q. 23. art. 3. concl. 2.* Barbos. *d. cap. 19. num. 159. & in cap. quia propter nu. 8.* Layman. *in quæst. canonic. de Prælat. Eccl. elect. q. 78.* Donat. *p. 3. tract. 1. q. 4. n. 8.* Lezana. *tom. 2. verb. electio. nu. 2. & verb. Prælatus. nu. 2.* In electione verò Discretorum pro Congregatione prouinciali, & pro Capitulo generali, licet non sit necessaria ea forma, cum pariter non sint Prælati, & consequenter non subijciantur legibus. *cap. quia propter*; si tamen adsit vsus eos eligendi iuxta formam suprapositam *d. c.* erit obseruanda consuetudo propter dicta.

1322 Quoad confirmationem non est quid speciale addendum, quia (omisso quod non videtur necessaria, cum Præsidens, ad quem confirmatio spectat, concurrat etiam ipse ad electiones) (exceptis electionibus Discretorum pro Capitulis prouincialibus, & generalibus) quo casu confirmationem non requiri latè probat Tamburin. de *iur. Abb. tom. 1. disp. 6. q. 1. nu. 22.* & cum eo Murga *ead. constit. 6. n. 757.* hoc inquam omisso; vel sermo est de electionibus præsentium, vel absentium, si de electionibus eorum, iam ex inueterata consuetudine post electiones egrediuntur electi è Capitulo, & interrogantur à Præsidente gremiales, an quid habeant contra electiones; & si nihil ab ipsis opponatur, iterum admissi, statim confirmantur: si verò de electionibus personarum non ex gremio, dummodo præsentium in Conuentu Capituli, sæpè in Capitulum vocari & confirmari vidi. *Si* verò de electionibus omninò absentiū, siuè à toto Capitulo, siuè à solo Definitorio factis, in fine omnium, electiones omnes vnico cōtextu ab eodem Præsidente cōfirmantur, pront in d. Formul. cap. gener. *session. vltim. pag. 19. n. 2.* vbi: *Omnibus electionibus, vt dictum est absolutis Præsidens confirmabit omnes electiones canonicè factas in personis, & Patribus absentibus his verbis. Ego N. Præsidens &c. & Scrutator confirmo omnes, & singulas electiones in isto Capitulo seù Definitorio generali factas eorum omnium, qui absentes sunt & hoc in Nomine Patris &c.*

1323 Hoc vnum adnotandum, quod si antè confirmationem aliquod contrà electos opponatur, Præsidentis erit, ad quem spectat confirmatio, examinare obiecta, & resoluere; Verum, cum ex vna parte ea impedimenta, quæ obstant electioni passiuæ obstent vt plurimum, & actiuæ, & ex altera non producta fuerint ante electionem, & vlterius supponantur factæ à maiori parte, nō videtur posse quid releuans opponi nec contra electionem; nec contrà electum, nisi fortè defectus alicuius requisiti, vbi id exigatur; quo casu Præsidentis erit, vt dixi, resoluere.

DVBIVM XVIII.

De electionum varietate, tempore, ordine, & qualitate.

1324 EX dictis *dub. 1.* patet vocales Capituli generalis esse præter Præsidentem, Superiores generales, Prouinciales cum duobus Discretis ex vnaquaque Prouincia. Sed, licet Prouincialium, & Priorum, cæterorumque officiorum electiones fiant in eodem Capitulo generali, non tamen ad omnes concurrunt

præ-

præfati vocales; & sic iuxtà diuersitatem officiorum distinguendæ sunt electiones, & pro vnaquaque secernendi electores. Alia sunt itaque officia generalia, & alia Prouincialia, vel Conuentualia, vt Priores, Magistri Lectores &c. Ad generalia omnes concurrunt, qui vocem habent in Capitulo: ad alia verò solum Definitorium generale, & Prouinciales cum suis Discretis ex vnaquaque respectiue Prouincia, vt dicetur.

1325 Difficultas est super primo. An facta electione alicuius Superioris Generalis. v.g. Definitoris, si ipse renunciet durante tempore Capituli generalis, ad quem spectet acceptare renuntiationem, & nouum Definitorem eligere, nam terminato Capitulo non est dubiũ, quod spectet ad solum Definitorium. *Constit. p.3.cap.4.§.5.* Et quoad renuntiationis acceptationem certum est eam non posse acceptari à solo Præsidente; cum enim resignatio cuiuscumque officij facienda sit coram concedente *ex l. legatus. ff. de offic. Præsid.* quod est regulare, vt dicit Roman. *sing.348.* Rebuff. *de resign. express. n.14.* seù vt valeat, necessariò facienda sit in manu Superioris, ad quem spectat institutio illius dignitatis, cui renuntiatur *ex cap. Admonet. de elect.* Lezana *tom.2. verb. Renuntiatio n.6. & consult.20.nu.7.* Iulius Caponus *in discept. forens. discept.384.n.18.* certè coram solo Præsidente fieri non poterit, cum ipse solus non habeat dignitatem conferre; adeòque neque eius renuntiationem acceptare. Sed acceptanda erit vel ab ipsis gremialibus, ad quos tempore Capituli generalis spectat eligere; vel à solo Definitorio ex communi sensu, quod renuntiatio facienda sit in manibus eius qui habet potestatem instituendi, & destituendi. Gloss. in *Clem. vnica de renuntiat.* Flamin. *de resign. benefic. lib.7. q.10.15.& 16.* Azor *instit. moral. p.2.lib.7.cap.19. q.7.* Barbos. *de potest. Episc. allegat.69.n.4. & de iur. Eccles. vniu. lib.3.cap.15.n.7.* Peyrin. *in Formul. litt. R.n.5.* Lezana *tom.2. verb. Abbas n.18.* quod de solo Definitorio verificatur, non verò de solo Præsidente, aut electoribus, qui destituendi facultate carent; Quia tamen, neque solum Definitoriũ generale habet tempore dicti Capituli facultatem instituendi Superiores generales, ideò verius puto renuntiationis acceptationem ad totum Capitulum spectare, à quo facta fuit electio.

1326 Vtcumque tamen id sit, etiam supposito, quod ad Definitorium spectet eam acceptare, quoad noui Definitoris electionem ad ipsos electores eam pertinere non dubito per *cap. si electio. de elect. in 6.* Lezan. *d. verb. Renuntiatio n.11.* & propter dicenda *n.1399.* & non solum si agatur de renuntiatione electionis ante confirmationem, vt sentire videntur Syluest. *verb. electio 1.q.12.* Miranda *t.2.q.23 art.33. concl.1.* Peyrin. *de subdit. q.1. cap.31. dico quinto.* Barbos. *in d. cap. si electio n.1. & de iur. Eccles. lib.1. cap.19. num.238.* verum & in casu renuntiationis post electionem completam, & confirmatam; nam etiam tunc de iure communi ad electores deuoluitur electio. *ex eod. cap. si electio.* Sigismund. *de elect. dub.12.* Lauorius *de elect. cap.21. num.93.* Peyrin. *t.3. priuil. cap.9.n.10. & in Formul. loc. sup. vers. etiamsi renuntiatio.* Murga *in constit. Apost. const.6.n.742. vers. nisi prius.* Dubal. *in exposit. Regul. p.2.q.20.n.158.* Barbos. *d. cap.19. nu.245.* Prò quo facit etiam, quod si Superior iure deuoluto eligit, & electus dissentit, vel renuntiat, aut moritur, non poterit ipse iterum eligere, sed ad Canonicos deuoluitur electio. Gloss. *v. integrum in d. cap. si electio.* Tiraq. *in l. boues. §. hoc Sermone limit.1 num.49. ff. de verbor. signific.* Murga *ibid. n.901.* Barbos. *in d. cap. si electio nu.6. & cit. cap.19.n.239.* Ergò ad eosdem electores redire debet electio in dicto casu renuntiationis; Et optima est ratio, quam adducit Murga *loc. sup. Constit.15.n.25.* quia ante solutionem Capituli non sunt functi suo munere vocales, seu electores, & habent ius eligendi toto tempore Capituli. Cui addi potest, quod cum agatur etiam in electione Definitoris post renuntiationem alterius, de officio generali, cui omnes subduntur, debet & ab omnibus fieri electio, sicut & aliorum officiorum generalium. Et tandem ex obseruantia; quando enim eligitur in Vicarium Generalem vnus ex Definitoribus, ab omnibus gremialibus eligitur nouus Definitor, & non à solo Definitorio, per *Constit. p.3.cap.2. n.19.* ibi, *& si quis Definitorum electus sit in Vicarium Generalem, antequam è Capitulo egrediantur, eligant omnes Definitorem loco electi*; Et de facto ità obseruatum est tum in Capitulo generali de 1665. in quo renuntiato officio Definitoris à P. Seraphino à S. Barbara, & à Definitorio acceptata, *Conuocato postcà toto Capitulo proposita fuit electio* alterius eius loco, vt ex actis dicti Capituli. 16. *Maij. sess.14.* tum etiam in Capitulo generali de 1680. vt ex eius actis die 24. *Maij. sess.5.* Et idem dicendum de omnibus alijs officijs generalibus, si quod illorum tempore Capituli vacare contigerit.

1327. Electiones verò officiorum non generalium reseruantur Definitorio Capituli generalis de quo *dub. seq.* siue Prouincialium per litteras Vrbani VIII. *Militantis Ecclesiæ* sub die 23. *Maij.* 1631. prout in *nostr. litter. Apostol. litt. 12.* siuè Priorum, & aliorum per *Constit. 3.p.cap. 2. num.6. & seq.* Modò verò per alias Alexandri VII. incipien. pariter *Militantis Ecclesiæ.* sub die 16. *Iunij* 1659. prout in dd. nostris *litteris Apost. litt.19.* ad eas vna cum Definitorio concurrere debent Prouinciales cum Discretis vniuscuiusque respectiuè Prouinciæ. An autem expediat has electiones fieri in Capitulo generali tempus patefaciet. Mihi certè nõ probatur, & magis rationi consentaneum esset, si à Capitulo prouinciali fierent, in quo omnes electores eligendorum notitiam habent, quod ad rectam, & tutam electionem necessarium est; dum enim fiunt in Capitulo generali, vel Definitorio, vt plurimum iuxtà vnius, vel alterius placitum eueniunt, & cæteri electores plerumque ignoto suffragantur. In supposita autem electione per Capitulum generale obseruanda est *Constitutio.*

tutio.p. 3. *cap.*2.*nu.*20. scilicet, *præstito iuramento de veritate dicenda, & non tacenda* refferre debent *Definitorio Discreti sigillatim Sacerdotes suæ Prouinciæ ætate, & qualitatibus ornatos, qui in Priores eligi possint*, vt saltem hoc modò securius procedant Definitores; & conscientiæ magis consulant; licet enim ibi loquantur Constitutiones de Discretis electis à Conuentibus, cum tamen moderni Discreti, & vt ità dicam, Prouinciales, sint substituti loco præfatorum Discretorum à Conuentibus electorum, debent eadem præstare quæ illi.

1328 Quia autem in prædictis litteris Alexandri VII. disponitur, quod in casu mortis Prouincialis, vel eo legitimè impedito, prout *nu.* 1206. ad Capitulum accedat eius loco, vel Prouincialis antecedens, vel Prior Conuentus principalioris, audio difficultari, an si quis ex Definitoribus generalibus absolutis v.g. Definitor ex Prouincia Panormitana fuerit antecedente triennio Prouincialis, possit hic concurrere cum Definitorio generali ad electiones officialium suæ Prouinciæ, excluso Priore digniore qui venit ad Capitulum loco moderni Prouincialis legitimè impediti; dixi, Priore digniore, ad maiorem claritatem, quia eadem est difficultas si accesserit ille, qui fuerit Prouincialis antecedenter ad ipsum Definitorem. Sed meo videri nullum apparet fundamentũ affirmandi. Primò, quia sic in litteris præfatis loc. supr. *Quod si aliquem ex dictis Prouincialibus antè elapsum triennium & antè Capitulũ generale decedere contigerit, tunc ius ferendi suffragium in Capitulo generali in locum demortui deuoluetur ad proximè antecessorem in officio Prouincialatus, dummodò illi non competat huiusmodi ius ferendi suffragium in eodem Capitulo ex alio titulo, quo casu ad antecessores in dicto officio eodem modo deuoluatur. Et si detur casus, quod nullus ex Prouincialibus antecessoribus existat, aut ferre votum ex alio titulo possit, ius ferendi votum deuoluatur ad Priorem Conuentus S. Nicolai Panormi. &c.* Cùm autem prædicto Definitori, qui fuit immediatè antecedẽte triennio Prouincialis, competat ius ferendi suffragium in Capitulo titulo Definitoris absoluti, iam ipse exclusus est à iure ferendi suffragium in Capitulo loco moderni Prouincialis. Non ergò potest suffragari vna cum Definitorio in electione officialium Panormitanæ Prouinciæ, cum & hoc sit suffragari in Capitulo generali.

1329 Nec dicendum, esse exclusum solum à iure suffragandi in electionibus officiorum generalium, non à iure suffragandi in electionibus Prælatorum Prouinciæ, quia, vt dictum est & hoc est suffragari in Capitulo generali; & quod lex non distinguit, nec nos distinguere debemus; eo modo, quo vt dicetur à *nu.* 1375. Prouincialis, qui excluditur à iure ferendi votum in Congregatione prouinciali indefinitè, est exclusus à iure ferendi suffragium in quacumque electione, siuè Iudicum causarũ, siuè Discretorum. Deindè non videtur consentaneum iuri, quod procedat in eodem Capitulo, vt Definitor, & vt Prouincialis, ducta paritate à Iudice, qui licet possit procedere vt delegatus, & vt ordinarius, electa vna via, quamuis inutili, non potest ad aliam redire per Cancer. *var. resol. lib.*1. *cap.*17. *de. appellat.n.*43.*in* 2.*edit.* Barbos. *vot. decis. lib.*3.*vot.*97.*n.*82.

1330 Sed ad maiorem euidentiam supponendum non Definitorem, sed Priorem antiquioris Conuentus esse illum, qui succedit, & subrogatur à lege loco moderni Prouincialis impediti; vt patet ex adductis verbis Alexandri VII. & ideo Definitor non accedit ad Capitulum loco Prouincialis moderni, cum ipse Definitor ad Capitulũ accederet, etiam si Prouincialis ad idem Capitulum veniret: Sed loco Prouincialis accedit talis Prior Conuentus dignioris. Ex quo sequitur talem Priorem succedere in ius Prouincialis impediti, adeòque & illi competere ius suffragandi cum Definitorio in electionibus officiorum suæ Prouinciæ, quod competebat Prouinciali ipsi, cum iure illius vti debeat, qui in ius alterius succedit. *l. si aequa ductus. ff. de contrah. empt. cap. Is qui in ius. de Regul. in* 6. Aloys. Ricc. *in collect. decis. p.*5. *collect.*1784. Gonzal. *ad reg.*8. *Cancell. gloss.*15. §.1. *n.*79. Monet. *in tract. de decimis, cap.*8.*q.*4. *nu.*50. & subrogato in officio alterius competunt omnia iura, quæ ille habebat in dicto officio *l. qui rum* §. *iniuriarum. ff. si quis caut. cap. Ecclesia. si lit. pendent.* Tamburio. *de iur. Abb. t.*1. *disp.*1.*q.*2.*nu.*30. *& disp.*15.*q.*11.*n.*9. Tiraqu. *de retract. lign. n.*8. Cæpol. *cons. ciuil.*7.*n.*13. Marin. de Gram. *decis.*106.*n.*14. Valenzuel. *cons.*73.*n.*3. & sic non tantum concurrere debet hic Prior subrogatus ad electiones officiorum generalium, sed & Prouincialium suæ Prouinciæ, vti concurrisset ipse Prouincialis. Nec apparet, quo titulo multiplicandi sint electores in hoc casu, aut diuidenda iura suffragandi, cum qui accedunt nomine Prouinciæ ijdem suffragentur & suffragati semper fuerint, vt continuata obseruantia docet in electionibus tum generalibus, tum ad suam Prouinciam spectantibus; etiam quando accidit casus quo Prouincialis non accessit ad Capitulum & numquam Definitor absolutus, & si antecedente triennio Prouincialis munere functus sit.

1331 Porrò tempus electionum, & si regulariter loquendo debeat esse dies ex *cap. consuluit* 24. *de off. & potest. Iud. de leg.* necessitate cogente, vel etiam rationabili causa fieri poterunt & de nocte, cum nullibi hoc reperiatur prohibitum; & aliàs omnis actus de nocte fieri possit, si non sit prohibitus fieri per Felin. *in d. cap. consuluit n.*20. & ità M. Anton. Cuch. *lib.*4. *instit. maior. tit. de elect. n.*25. Roderic. *t.*2.*q.*51. *art.*15. Miranda *tom.*2.*q.*23.*art.*12. *concl.* 1. Castellin. *de elect. cap.*6.*n.*11. Peyrin. *de subdit. q.*1. *cap.*31. §.6. *concl.*7. & cum Samuell. Sigismund. & Donat. Passerinus *de elect. cap.*13.*n.*49. Lezana *t.*1.*p.*1.*cap.*15.*n.*19. Murga *ibid. Constit.*6. *nu.*678. quo casu saltem tria luminaria requiri volunt Roderic. & Mirand. *ibid.* Lauorius *var. lucubr. tit.*4.*cap.*18.*n.*10. Barbos. *in cap. quia propter*

ter

ter de elect. n.40. Possunt etiam fieri in die festo, dum sint actus extraiudiciales. Sigismund. à Bonon. *dub.16. n.5.* Donat. *p.3. tract.3. q.* 10. Samuell. *tract.1. disp.1. contr.*18. *nu.*16. nec teneantur Regulares ad hos apices iuris. Passerin. *d. cap.*13. *nu.*45. & expresse per nostras Constitutiones Apostolicas *p.3. cap.2. n.6.* in quibus Definitorum electionibus dies Dominica assignatur, & quoad electiones Discretorum pro Capitulo generali, quæ pariter prout in dd. litteris *Militantis Ecclesiæ* prima Domenica Maij faciendæ sunt. Quas Constitutiones obseruandas esse notat Pellizzarius. *tract.9. cap.*8. *n.*55.

1332 Ordo verò est ille, qui assignatur in præfatis Apostolicis nostris Constitutionibus *d. cap.2.* vt scilicet prius eligantur Definitores incipiendo semper à primo; Feria sexta Vicarius Generalis, subindè Prouinciales, post ipsos Priores Conuentuum Nouitiatuum, posteà Priores aliorum Conuentuum seruata eorum antiquitate, Magistri, Lectores, & postremò post Visitatores generales, Procurator Generalis. Qui ordo est etiam confirmatus ab Vrbano VIII. in litteris pariter incipientibus, *Militantis Ecclesiæ*, prout *in d. litteris Apostol. litt.* 12. Vndè est, quod nequeat mutari, & præuerti, & vna electio ante alteram fieri, cum sit talis ordo de forma, vt probat Barbos. *in vot. decis. lib.2. vot.*47. *n.* 160. & in dubio omnis forma censeatur substantialis. *Idem ibid. nu.* 161. cum Cephal. *cons.*421. *n.*49. *lib.3.* Valenzuel. *cons.*187. *n.*73. & alijs *& in axiom. iur. axiom.*100. *nu.*1. *fin.* Lezana *consult.*10. *n.*19. secus electio esset nulla, vt in simili Murga. *ib. constit.*15. *n.*16.17.22. *vers. tertiò seq. & n.29. vers. ex quibus omnibus*, nisi aliqua necessitas impediret talē ordinē, quia tunc ommissio formæ non vitiaret actum. Tiraquel. *ad l. connub. gloss.6. n.*34. Paris. *cons.*33. *nu.*29. *&* 30. *lib.2.* Roland. *cons.*81. *à nu.*25.26. 52. 82. *& seq.* Mascard. *de generali statut. interpret. conclus.9. num.*78.

1333 Quo tandem ad qualitatem obseruandum electiones debere esse absolutas, cum electiones conditionatæ sint à iure prohibitæ. *cap. in electionibus. de elect. in.* 6. Syluest. *summ. verb. electio 2. n.6.* & alij apud Barbos. *in d. cap. num.3. &* 10. vbi non valere electionem factam sub conditione, *si vacat*, vel alia simili. Rebuff. *in concord. in forma mandati verb. innodatus. vers. intellige.* Couarr. *lib.3. variar. cap.16. n.2.* Garzia. *de benef. p.8. cap.2. num.9.* Lezana, *consult.*42. *num.*36.

DVBIVM XIX.

De Definitorio Capituli generalis.

1334 NOuem ex Patribus coalescit hoc Definitorium per Constit. *p.3. cap.2. n.*7. & omninò necessarijs. *ibid. num.*21. Totam Religionem representat, vt dictum est *nu.* 946. *&* 947. vsque ad Capituli absolutionem durat, idest donec completa sint omnia, quæ per Constitutiones *ibid. nu.*5. demandantur; cum enim non detur à iure terminus præfixus, prorogari potest de consensu eiusdem Definitorij. Pellizzar. *tract.9. cap.8. n.39.* etiam post factam electionem omnium Superiorum, seu post Dominicam subsequentem, vt videntur supponere Constitutiones. *ibid. nu.16. final.* ibi: *Nullus autem discedat vsque ad feriam secundam, & habita licentia à Definitorio, quam concedet statim ys, quibus non indigebit ad causas terminandas, ad quas bis quotidiè congregetur expeditionem quatocitiùs faciendam &c.* eo enim ipso quod potest congregari Definitorium ad terminandas causas post discessum vocalium, quibus ad eas nullum est opus, quod vtique intelligendum est, post electiones omnes, cum ante illas nullus discedere valeat; vtique prorogari potest ex mente Constitutionum post talem Dominicam, & post omnes electiones Definitorium generale; & talis est interpretatio dictæ Constitutionis facta à Capitulo generali de 1615. *sess.* 3. ac etiam subsequens obseruantia, vt videre est in pluribus Capitulis generalibus, & signanter de 1656. 1659. 1662. 1665. in quibus per decreta (quæ tamen fuerunt superflua) eiusdem Definitorij fuit quando ad octo, quando ad 15. dies prorogatum post omnes electiones. Aduertendum tamen, quod ijdem omninò debent esse nouem Patres, quibus constat Definitorium generale iuxtà Constitutiones; aliàs non esset prorogatio eiusdem Definitorij generalis, sed aliud diuersum, nec eamdem haberet auctoritatem; etiam si Definitorium generale speciali decreto eam illi communicaret, cum id præstare nullatenus possit.

1335 Ad ipsum spectat Constitutiones, ordinationes condere, declarare, annullare, dispensare, vt probatum est *nu.* 946. *&* 947. iuxtà iuris formam tamen, per easdem Constit. vt insinuatum est *d. num.* 946. & probatum *nu.*955. Pro qua auctoritate quoad declarationem aduertendum, non esse in declaratione aliquid addendum, cum hoc sit contra rationem declarationis Gloss. *verb. de nouo. in cap. per tuas el.5. de donat.* Murga. *disquisit. moral. & canonic. tom.2. disq.1. dub.13. num.*142. & latè Barbos. *in axiom. iur. axiom.*66. cuius est tantum verba obscura clarius explicare. Dec. in *l. edita nu.4. C. de edendo.* Ruin. *cons.*225. *n.6. vol.1.* Pasqualig. de *Sacrific. q.777. n.*11. vndè dicitur declarationem non habere locum in claris. Rot. *coram Bichio. decis.*317. *n.*22. *& decis.*354. *nu.*8. & ità procedendum in declarando, vt nullo modo mutetur substantia dispositionis, vt ex Roland. Menoch. Pasqualig. & alijs Murga in *Constit. Apost. ad Constit 4. nu.*34. & Barbos. *ibid. num.4.* secus non esset declaratio, sed noua dispositio. Socin. sen. *cons.*49. *nu.* 5. *vol.1.* Barbos. *Vot. consult. lib.3. vot.*104. *n.*25. Et quoad Constitutiones, & ordinationes condendas, alterandas, & annullandas, & modum in ijs seruandum, cum satis dictum sit à *nu.*946. *ad* 955. solum adnotandum in præsenti, per hoc quod dictum est, seruandam in his ab hoc Definitorio iuris formam, non auferri, quin possit statu-

ta

ta etiam iuris communis declarare, innouare, & vbi deest pœna, illam apponere, aut appositam ex rationabili causa augere, quia hoc non est destruere ius commune, sed potius illud adiuuare, quod conceditur *cap. de nouu. oper. nunciat.* Peyrin. *tom. 1. priuil. in Constit. Pirrh. §.4.* Lezana. *tom.1. p.2. cap.12. num.6. fin.* Pellizzar. *tract.9. cap. 8. nu.75.* Et insuper, *à nouis Constitutionibus, & ordinationibus quantum fieri potest abstinendum, & inuigilandum Superioribus, vt scripta obseruent, & obseruari faciant, & defectus particularium medicinis particularibus curentur; cum ad obseruantiam plurimum conferat quæ sanciuntur pauca, & stabilia esse, sicut è contrario legum multitudo, & inconstantia obseruationem labefactant.* Ità Constit. *ibid. cap. 2. num. 13.* & ex illis Pellizzarius *eodem cap. 8. num. 68. vers. vnum. addo.*

1336 Circa verò dispensationes Constitutionum, quas à Capitulis generalibus in re etiam graui non obstante, quod Constitutiones sint approbatæ à Sede Apostolica, fieri posse, cum multis docent Lezana. *tom.4. consult.6. per tot.* & ex illo Iulius Caponus *discept. forens. tom. 3. discept.155. à num.9. & seq. ad n.16.* & absque dubio ab hoc nostro Definitorio generali, cum id illi expressè per easdem Constitutiones Apostolicas concedatur. *d. p.3. cap.2. n.13.* seruanda tamen & in hoc *iuris forma*; clausula illa siquidem Constitutionum *iuxtà iuris formam* refertur ad omnia, nempè *condere, annullare, declarare, dispensare*, cum sit eadem ratio de omnibus, Sanchez. *de matrimon. disp.22. in fin.* Lezana. *tom.2. verb. clausula. nu.4.* & ideò non dispensandum super Constitutionibus ab hoc Definitorio, nisi iusta ex causa, cum potestas Prælatorum, ac etiam Definitorij generalis sit illis data ad ædificationem, non in destructionem. *2. Corinth.10.* D.Thom. *2.2. q.88. art.12. ad 2.* & sine causa dispensantes potius sint dissipatores, quam dispensatores. Syluest. *verb. dispensatio. num.2.* Miranda. *tom.2. q.30. art.2. concl.1. & art.4. per tot.* Peyrin. *de subdit. q.1. §.5. dico secundo.* Lezana. *t.1. p.1. cap.7. nu.29. & tom.2. verb. dispensare num.2.* Tamburin. *de iur. Abb. tom.1. disp.5. q.16. nu.3.* Murga *in Constit. Apost. Constit.6. nu.821.* Dixi etiam Definitorij, quia licet Definitorium generale habeat æqualem auctoritatem cum legislatore; & ideò non videatur teneri ad causæ cognitionem, & consequenter ex solo libito possit, & sine causa dispensare, cum solius sit destruere, cuius est condere, vt cum Syluest. *ibid. num. 5.* Roderic. *tom.1. qq. Regul. q.13. art.14.* & alijs Tamburin. *ibid. num.6.* & cum Sanchez *de matrimon. lib.8. disp.17. num.27. & disp.18. nu.3.* & Bonacina. *de leg. disp.1. q.2. punct.3. nu.21.* Lezana *d. num.2.* vt tamen licita sit dispensatio, tenetur & Definitorium hoc in dispensando ex causa procedere, eo modo quo & Summum Pontificem, qui aliàs est supremus legislator, si absque causa dispensauerit, à culpa non excusari, probat Miranda. *d. art.4.* cum multis Sanchez. *d. lib.8. disp.18. nu.3.* Tamburin. *ibid. num.7.* & à fortiori si sermo sit de dispensatione cum tota communitate, seu Religione; cum enim hoc Definitorium generale præcipuè teneatur ea, quæ ad obseruantiam Regulæ, & Constitutionum, ac etiam reformationem conducunt statuere, vt infrà dicemus, non nisi ex magna, & rationabili causa poterit cum tota Communitate super Constitutionibus dispensare.

1337 Obseruandum est autem sermonem esse de dispensatione, adeòque, si sit cum tota Communitate, debere esse saltem limitatam quoad tempus, seu pro aliqua festiuitate v. g. vel simili, secus si absoluta esset, & pro semper non esset dispensatio, sed abrogatio. Pono exempli gratia dubium, an Constitutio *part.1. cap.7. num.1.* prohibens annuos redditus possit vniuersaliter, & pro tota Congregatione dispensari? Et dico, quod non, si fiat absolutè, & absque limitatione. Nomen quidem esset dispensationis, reuerà tamen esset abrogatio Constitutionis; nam cessaret de facto tota lex tam quoad materiam, quam quoad personas, in quo abrogationis quidditas consistit *l. derogantur. ff. de regul. iur.* Lezana *dict. consult.6. nu.24.* Caponus. *loc. supr. num.10.* quod à Definitorio generali fieri nequit, nisi modo locis vt suprà, explicato; quin nec in terminis dispensationis; cum enim per Constitutiones ibi detur facultas eidem Definitorio dispensandi super hoc cum aliquo Conuentu particulari, sanè apparet negatam esse facultatem dispensandi cum tota Religione; nam inclusio vnius est exclusio alterius; & propterea in casu contingentiæ si agatur de dispensatione in substantialibus, & cum tota Religione absolutè, ac indefinitè non erit procedendum via dispensationis, sed via ordinationis, & in ordine ad abrogandum, vt dictum est supra, cum approbatione Sedis Apostolicæ.

1338 Ad hoc item Definitorium spectat promouere obseruantiam Regulæ, & Constitutionum; atque ideò de ipso potissimè intelligenda, quæ *num.347.* & *num.1199.* dicta sunt de obligatione consulendi in Capitulo generali Ordinis Reformationi; sicut & quæ dicta sunt *num. 344. 345.* de facultate condendi etiam arctiora statuta, si ad eam stabiliendam fuerint necessaria. Item eligere sex Patres ex grauioribus Religionis, de quorum consilio, & assensu eijci possint incorrigibiles iuxtà decret. Sacr. Congreg. Concilij, de *Apostat. & eiect.* sub Vrbano VIII. de 1624. edita, de quibus Lezana. *t.1. cap.23. n.3.* Pellizzar. *tract.8. c.8. nu.2.* Et benè agit deputando pro maiori commoditate ipsos Patres Definitorij annualis, vt in simili collaudat Lezana. *tom.1. part.2. cap.12. n.8. in fin.* Potest pariter dispensare cum illegitimis ad gradus, honores, & dignitates Religionis ex Constit. Gregori XIV. *Circumspecta* in Bullar. in ordine. *num.3.* Roderic. *tom.1. q.13. art.9.* Lezana. *eod. cap.12. num. 21.* vbi prædictam facultatem à Gregorio XIV. tributam Generalibus dispensandi in Capitulo intelligi debere non de toto Capitulo, sed de solo

Ca-

Capituli Definitorio.

1339 Spectat item ad ipsum acceptare, prohibere, dimittere,& limitare priuilegia à Summis Pontificibus concessa prout à *n.499.*& seq. ostendimus (quo casu Religiosi neque licitè, neque validè illis sic ablatis, nec nisi sub ea restrictione vti posse aduertunt Roderic. *d.t.1.q.17.art.5.*Pellizzar.*tract.9.cap.8.n.76.* & Anton. à Spiritu S.in *director.tract.4.disp.8.n.56.*) ac eadem declarare modo dicto *nu.502.* Aliquos casus graues prò Religionis conseruatione, aut conscientiarum puritate præter expressos à Clemente VIII. reseruare.Lezana.*cit.cap.12.n.12.*Pellizzar.*tract.6.cap.1.q.3.& 8.* Superiorum auctoritatem restringere.Roderic.*d.q.17.art.5.* etiam P.Vicarij Generalis.Suarez.*t.4.*deRelig.*tract.10.lib.10.cap.4.*Lezana *eod. cap.12.num.7.* Pellizzar.*eod.tract.9.nu.62.* cum & ipse eidem subdatur, vt dictum est *nu.945.fin.* Vnico verbo: habet plenam, & omnimodam auctoritatem, & exercere potest omnem iurisdictionem, quam siuè de iure, siue ex priuilegijs Capitula generalia habere, & exercere posse tradunt. Roderic.*ibid.q.41.art.2.*Lezana *eod.cap.12.n.6.& 7.*Pellizzar.*tract.9.cap.8.num.60.& 61.* tum quia huiusmodi Definitorium totam Religionem repræsentat.Suarez.*ibid.tract.8.lib.2.cap.8.n.9.*Lezana *tom.1.p.1.cap.8.n.3.fin. cap.18.n.90.& p.2.cap.12.n.6.& n.12.* vbi ideò acta ab hoc Definitorio dici acta à toto Capitulo;tum quia, cum(præter dicta *nu.501.* & *num.946.*) ex vna parte cæteri gremiales ad solas electiones generales à Constitutionibus vocentur, & ex alia Constitutiones ipsę *d.p.3.cap.2.* postquam *n.13.* sic statuerint: *Ad hoc Definitorium spectat iuxtà iurisformam, Constitutiones, ordinationes, declarationes, inchoationes condere, annullare, alterare, dispensare, & facere,*subindè *n.18.*addant, *& denique omnia alia negotia grauiora etiam si per Constitutiones non sint expressè Definitorio reseruata, expediet ibi tractari,* satis apparet,omnia supradicta ad hoc Definitorium spectare per nostras Constitutiones, quæ vnicè attendendæ sunt per Suarez.*De leg.lib.4.cap.6.nu 21.*Pellizzar.*d.cap.8.n.65.vers.verum tamen est.*

1340 Atque in omnibus supradictis maximè cum maturitate procedendum est ex eisdem Constitutionibus *ibid.nu.13.* Et ideò *si res grauis fuerit, & tres ex Patribus maiorem considerationem rei desiderauerint, in sequentem sessionē decisio differatur.*sic *ibid.nu.12.*quod laudat Pellizzarius *eod.cap.8.n.38.*& pro eis ritè resoluendis sic *ibid.* præscribitur: *Postquam omnes rationes sibi occurrentes dixerint,propositio formetur categoricè, ità vt affirmando, vel negando possit decidi.Formata propositione, scripta per Secretarium,& lecta à Patribus decidatur per fabas albas & nigras,* & pro quo maior pars steterit, id pro deciso habendum, nisi vbi pro decisione maior adhuc numerus votorum exquiratur,ex eisdem Constit.*ibid.cap.4.n.6.*ibi.*Ad decidenda supradicta, & alia Definitorio reseruata maiorem partem suffragiorum concurrere volumus,nisi in aliquo casu maior adhuc numerus suffragiorum à Constitutionibus requiratur*; licet enim ibi sit sermo de Definitorio annuali, idem eadem ratione dicendum prò decisionibus Definitorij generalis, vt notat idem Pellizzarius *ibid.nu.34.fin.*

1341 Præter hæc spectat etiam singulariter ad hoc Definitorium vna cum Prouinciali, & Discretis vniuscuiusque respectiuè Prouinciæ eligere Priores cæterosque Prouinciarum, & Conuentuum officiales; circa quod eum sufficiant hucusque dicta de electionibus in communi, quæ militant & in istis, & quæ à *num.1286.& seq.* ponderauimus,solum addendum Prouinciales huiusmodi cum suis Discretis debere etiam concurrere cum Definitorio in dispositione familiarum Conuentuū, quam huic Definitorio reseruant Constitutiones.*d.cap.2.n.23.*quamuis enim, ex eo quod, vt substitutis Discretorum, qui antè Constitutionem Alexādri VII. *Militantis Ecclesiæ* accedebant ad Capitulum generale, non videatur id illis competere, quandoquidem præfatæ familię tunc à solo Definitorio componebantur, nullo modo concurrentibus huiusmodi Discretis; cum tamen modò per eas litteras Alexandri VII. admittantur ad suffragandum cum Definitorio in electionibus officiorum Prouinciæ, admitti debent & ad efformationem familiarum, cum sit eadem ratio admissionis ad vnum munus, ac ad aliud, nempè *vtilitas Prouinciæ*;nam extensio facienda est, vbi eadem ratio militat ex dictis *supr. nu. 1262.* & præcipuè vbi agitur de dispositione fauorabili Prouincijs, iuxtà axiom.fauores ampliandos. *cap. odia. de regul. iur.in 6.*Io.Maria Nouarrius *quæst.forens. lib.1. q.23.n.15.*Lezana.*tom.2.verb.leges Regular.n.42.* & de vtraque ratione Miranda.*tom.2.q.25.art.26.concl.8.9.& 10.*

Cætera,quæ hic desiderari possunt nempe de ordine loquendi, & suffragandi, de facultate proponendi, libertate in dicenda sententia, secreto seruando, & actorum subscriptione habentur infrà *n. 1445.*

DVBIVM XX.

De Definitorio annuali, & Patribus illud constituentibus.

1342 AD differentiam Definitorij generalis septem tantum ex Patribus hoc annuale componitur.Constit.*p.3.cap.4.n.1.*ibi: *vt Vicarius Generalis Congregationem facilius, & prudentius gubernare possit, quatuor Definitorum in Capitulo electorum adiutorium illi adiungimus.* & *n.4.Semel in anno congregabuntur simul cum Vicario Generali, quibus addetur Procurator generalis, & Prior Conuentus,in quo Definitorium congregabitur; si autem Prior vnus ex quatuor Definitoribus fuerit, vel iusta aliqua causa impeditus extiterit, illius vices supplebit primus Visitator, & eo similiter impedito, deficientis locum supplebit secundus.* Est specialis, vt ità dicam Dieta, quæ singulis annis tertia, vel quarta Dominica post Pascha congregari debet; & si opus fuerit, quoties P. Vicarius

cari us Generalis id necessarium iudicauerit, vel etiam quando Primus Definitor vna cum duobus alijs congregari postulauerint. Constit. *d. cap. 4. n. 7.* hoc enim casu debet necessariò P.V. Generalis illud congregare, *teneatur*, sic ibi, *id facere*; dictio siquidem *teneatur* denotat necessitatem. Azor. *instit. mor. p. 1. lib. 5. cap. 6. q. 5.* Sanchez. *in precept. t. 2. lib. 6. cap. 4. num. 38.* Rot. *decis. 276. n. 2. part. 1. recent.* quod si non fecerit, poterit à Definitorio puniri, ex Constit. ibi: *teneatur id facere sub pæna arbitrio Definitorij grauiter infligenda.* Vnde sequitur detrectante in tali casu P. Vicario Generali illud congregare, posse ipsum Definitorium se congregare, saltem ad hunc effectum eum puniendi; frustrà siquidem posset illum punire nisi posset se ad id congregare; & concesso vno censentur concessa omnia ad illud vnum necessaria. *l. 2. ff. de iurisdic. omn. Iud.* cum latè adductis Murga *in constit. Apost. const. 1. n. 26. & constit. 16. n. 67.* & habetur clarè ex eisdem nostris Constitutionibus *ibid. n. 13.* vbi: *Si Vicarius Generalis, quod absit, culpam admiserit, ob quam ab officio sit deponendus, absente eo à Definitorio causa ipsius tractetur, & concurrentibus quinque ex sex Patribus deponatur*; eodem enim modo dicendum est posse congregari Definitorium pro eo puniendo in supradicto casu, ac congregari potest pro eodem deponendo in altero.

1343 Quando autem congregari debet hęc obseruanda Constitutionum *ibid. nu. 8.* dispositio. *Nullus Definitor, nisi legitimè impeditus, & de licentia Vicarij Generalis, & reliquorum trium Definitorum, quam ipso petente dare possint, sub pæna depositionis absit, quando Definitorium congregatur; neque hæc venia dari possit plusquam vni, & tunc loco absentis alium reliqui Patres Definitorij iam congregati, eligent.* Ex quibus liquet nullum Definitorem abesse posse sub depositionis pæna: legitimo verò vrgente impedimento, vnum solum posse abesse; & non nisi de licentia P.V.G. & reliquorum trium Definitorum; & hoc quando Definitorium congregatur. Quarè licet possit solus P. V.G. vni, alteri, vel omnibus Definitoribus extrà tempus Definitorij côcedere facultatem aliquò, & ad longũ tempus eundi, nõ potest ipse solus talem licentiã concedere nec vni non interessendi Definitorio, sed debere consentire alios tres Definitores, sic expressè statuentibus. Constitutionibus. His positis.

1344 Dubitatur modò, quid intelligendum sit per ly, *quando Definitorium congregatur?* Et dico; toties quoties faciendum sit Definitorium, siuè Ordinarium post Pascha, siuè extraordinarium ad nutum P.V. Generalis, eum sit eadem ratio Definitorij, ad quod requirit Constitutio omnium Definitorum præsentiam excepto vno, modo supradicto; & insuper indefinitè loquatur, *quando Definitorium Congregatur*; facit enim sensum quotiescumque Definitorium congregatur. Et ideò si absente aliquo Definitore vellet P. Vicarius Gen. congregare Definitorium extrà tempus à lege præfixum, teneretur absentem admonere, & tempus assignare propter dicta *dub. 1. nu. 1204.* secus agere posset de contemptu, & instare pro irritatione actorum, & electionum iuxtà dicta *nu. 1231.* & si legitimam non accedendi excusationem attulerit, poterit facta illi vna cum alijs Definitoribus permissione alius eius loco per electionem substitui: Si verò nulla legitima excusatione adducta, aut aliqua adducta, non admissa, non comparuerit, erit absque dubio depositionis pænæ subiectus. Dixi, quãdò celebrandum est Definitorium extraordinarium, quia loquendo de Definitorio ordinario, & à lege, vt suprà statuto, si quis ex Definitoribus absit, non est citandus propter dicta *n. 1205.* Verum in hoc casu congregari non debet Definitorium nisi tertia Dominica post Pascha, cum enim Constitutiones decernant, quod congregetur secunda, vel tertia, expectandus est donec expiret tempus concessum pro tali congregatione. Murga ad. Constit. *6. n. 656.* Passerin. *de elect. cap. 11. nu. 45. et 87.* & tunc si legitimo non adducto impedimento non comparcat, eadem pæna afficiendus erit.

1345 Sed quid, si absens Definitor vel nullum legitimum impedimentum adduxerit, vel non interessendi veniam non obtinuerit, poterit ne congregari Definitorium, & loco eius alter eligi? Et dico cum Pellizzar. *tract. 9. cap. 8. n. 26. fin.* posse, siue sermo sit de Definitorio annuali pro tempore præfixo à lege, siue Definitorio extraordinario; & patet ex dictis *n. 1201. 1202. et n. 1210. et 1211.* quæ habent locum & in præsenti; neque enim ob aliquius defectum priuandi sunt suo iure alij Definitores, sicut nec Religio debet ex non celebratione Definitorij damnum subire; limito tamen quoad Definitorium extraordinarium, dummodò sit absenti intimatum, & in præfixo termino non comparuerit, quia si sermo sit de Definitorio extraordinario, non vocato absente, nequit alter eius loco eligi; & si eligatur, nulla erunt acta Definitorij, vtpotè facta sine legitimo Definitore, quin interueniente altero illegitimo, & cui nullum competit ius in Definitorio. Et assumptum probo ex Constitutionibus suprà; datur siquidem ibi facultas eligendi alterum loco absentis, nõ tamen quomodolibet, sed *tunc*, idest quando quis ex Definitoribus ob legitimum impedimentum petierit, & obtinuerit à P. Vicario Gen. alijsque Definitoribus veniam non interessendi. Ergò ipso nõ petente veniam non interessendi, non potest quis eius loco in Definitorio admitti; dictio siquidem *tunc* non stat ibi solum declaratiuè, ad significandum nempè, quod absente aliquo Definitore debeat alter eius loco eligi; Sed etiam restrictiuè; habet enim restringere dispositionem ad talem casum solum, & non admittit extensionem ad alium. Amat. *cons. 34. num. 20.* Robles. *de repræs. lib. 2. cap. 25. n. 3. 35. et 36. et cap. 26. nu. 4.* Rot. *decis. 206. n. 3. p. 1. in posthum. Farinac. aliàs p. 3. recent.* vbi, quod limitat ad casum expressum. *& decis. 77. nu. 38. & 39.* apud Paulum de Rub. *t. 3. diuers. aliàs p. 7. recent.* & taliter ibi stare, nempè

restrictiuè, dignoscitur ex ratione statuti quę, est, quia nequit alter eligi loco alicuius Definitoris, qui aliàs potest interesse, nisi ipso per productionem impedimenti consentiente; & ideò fuit statutum, quod ad ipsius petitionem concessa non interessendi venia, possit tunc alter eius loco eligi; nam in tali petitione imbibitur consensus, quod alter eligatur; & proptereà facultas alterum substituendi est ibi taxata, & limitata ex dictione *tunc* ad casum, quo ipso Definitore petente fuerit concessa venia non interessendi; & consequenter non poterit alter eius loco eligi, nisi admonito de instante Definitorio Definitore ipso absente; nam certè si non fuerit admonitus non potest censeri consentire.

1346 Nec dicendum hinc probari, nec etiam posse loco eius alterum eligi si citatus aut à lege prò ordinario, aut ab homine prò extraordinario Definitorio non comparuerit, nullo licet adducto impedimento, aut vlla obtenta venia, si semel verum sit, quod tunc solù possit eius loco substitui, quando veniam obtinuerit non interessendi. Non, inquam, dicendum, quia dispar est ratio: quando enim siue à lege, siue ab homine citatus non comparet, censetur iuri suo renuntiare, vt dictum est *num.* 1209. & 1211. & ideò est depositioni subiectus; & tunc potest alius substitui, ne Religio damnum patiatur ex non celebratione Definitorij: quin, dum modo dicto citatus non comparet, censetur consentire, quod alter eius loco eligatur. Quando autem non est citatus, seù de Definitorio monitus, non potest censeri renuntiare iuri suo, nec consentire, quod alter substituatur; & sic non potest eius loco quis substitui; adeòque non sequitur, quod si ob taxatiuam Constitutionis non potest quis loco alterius eligi in vno casu, nequeat eligi in altero. Quod si instetur, quod se absentando censeatur tacitè renuntiare; respondebo, quod non, eum possit redire; & ideò debere de instante Definitorio moneri.

1347 Maior difficultas est in casu absentiæ duorum ex Definitoribus; an celebrari possit Definitorium per substitutionem aliorū duorum. Et videtur respondendum negatiuè; dum enim prohibent Constitutiones cōcedi veniam non interessendi plusquam vni, sequitur certè earum mentem esse, quod saltem tres Definitores assistant; ex quo apparet talium personarum industriam electam esse pro Definitorio; & consequenter duobus absentibus non posse celebrari. Prò quo facit in simili contingentia ter supplicatam fuisse S. Congregationem super stat. Episc. & Regul. prò subrogatione aliorum duorum, scilicet, de 1659. & vt posset non obstante dicta absentia cum tali subrogatione toties quoties occurerit Definitorium congregari; & ab ea prouisum sub die 10. *Januar. eiusdem anni* vt supra *n.* 1264. & iterū de anno 1677. sub *die* 1. *Iulij*. & tertio sub 3. *Octobris eiusdem anni*, & per commissionem eiusd. Sacr. Congregationis ab Em. Protector. Card. Alterio duos alios loco absentium subrogatos. Ex quo videtur deduci, non posse reliquos Definitores loco duorū absentiū alios supplere.

1348 Verum difficile adhuc est, quod saltem instante tempore Definitorij annualis à lege præfixi, non possit eorum absentia suppleri, & ad resoluenda Congregationis negotia Definitorium celebrari; non enim verisimile est, quod intellexerint Constitutiones in tali casu non posse, aut debere per aliorum supplementum communi Congregationis bono prouideri. Immò ex eo, quod Constitutiones vbi de Definitorio generali, nempè *p.* 3. *cap.* 2. *n.* 21. prouiderint, quod in defectu duorum ex corpore eiusdem Definitorij alij duo succedant. quin *cap.* 4. vbi de hoc Definitorio annuali pariter loquentes, & supponentes, quod duo possint abesse, nempe Prior, & vnus Definitor, disposuerint *n.* 4. quod loco Prioris succedat Visitator; & *n.* 8. loco Definitoris alter eligatur, benè deducendum est, quod sit iuxtà mentem Constitutionum, quod etiam in casu absentiæ duorum Definitorum aliquo ineuitabili impedimento, & absque culpa detentis, & ex inopinata causa impeditis alij duo valeant subrogari. Eo magis, quia si possunt reliqui Definitorij Patres absque legitimo impedimento absentes deponere, & consequenter eorum loco alios eligere, quarè ijsdem absentibus, & legitimè impeditis, & saltem consentientibus, non poterunt alios substituere?

1349 Quarè, cum ex vna parte per suam prouisionem, seù rescriptum non declarauerit S. Congregatio, id superare facultatem reliquorum ex Definitorio, & ex altera ad supplicantium instantiam soleat S. Congregatio concedere quod petitur, etiam si aliàs id supplicāti competat, vel non; non est, eur dicatur, id non posse fieri, vel clariore opus esset decisione. Vnum, aduerto, quod si contigerit iterum eamdem S. Congregationem super simili subrogatione supplicari, esse (euitandæ subreptionis gratia) necessariò, exprimendum, quod Definitores absentes sint de instante Definitorio moniti, & se legitimè excusauerint; quià nunquam censendum est S. Congregationem velle eorum iuri, si possint accedere, præiudicare; quod adeò verum est, vt si posteà aduenientes de contemptu obijecerint, eorum instantia à Sacra Congregatione admittetur. Vel si sermo sit de Definitorio annuali satis erit explicare, instare tempus à lege præfixum pro celebratione Definitorij vna cum vrgentia illud celebrandi, quia eum sint à iure citati, & admoniti, & dum non accedunt, censeantur renunciare, nullum fit illis præiuditium, si alij substituantur.

1350 Et in suppositione, quod non possint duo in locum absentium subrogari, difficultas adhuc est, an saltem possit celebrari Definitorium à cæteris degremio in casu mortis duorū ex Definitoribus? Et respondeo cum distinctione: Si sermo sit de Definitorio pro resoluendis negotijs ad ipsum spectantibus, non posse, quia

à lege ſeptem Patres requiruntur; & inter hos quatuor Definitores, vel ad minus tres, electo altero loco abſentis: Si verò ſermo ſit de celebrando Definitorio pro eligendis Definitoribus loco defunctorum, dico omnino poſſe; neque video, vndè neceſſe ſit petere à S. Congregatione facultatem ſubſtituendi alios duos loco defunctorum, vt indè conſtituto ex ſeptem Patribus Definitorio deueniatur ad electionẽ Defenitorum loco eorum, qui obierunt. Certi ſiquidem iuris eſt, quod Capitulum in duobus vocalibus legitimè ſubſiſtere poteſt, alijs vel non accedentibus, vel ſuffragari recuſantibus, vel mortuis, per text. expreſſum in *cap. Nullus el. 1. de elect.* vbi Gloſſ. *verb. duo. Abb. n.5.* Maſcard. de *probat. concl. 584. n.9.* Roderic. *tom.2. qq. Regul. & Canonic. q.53. art.11.* Tamburin. *de iur. Abb. tom.1. diſp.5. q.8. n.2.* Lezana *t.1. p.2. cap.12. nu.2.* Ludouicus à S. Raymundo *reſol. moral. part.2. tract.5. n.49.* Immò quod, licet Collegium Eccleſiaſticum non poſſit in vno conſtitui; eo tamen ſemel conſtituto in pluribus, ius totum Collegij poteſt ad vnum deuenire, & in eo ſeruari, cæteris vel priuatis, vel ſuſpenſis, vel mortuis, & ipſe ſolus eligere. Gloſſ. *in cap. Gratum. verſ. pauciores. de poſtulat. & in d. cap. Nullus. verb. duo.* ibi: *retinetur tamen in vno ius Collegij* ex *l. ſicut ff. quod cuiuſque vniuerſit.* Samuel. *de elect. diſp.2. contr.13. tract.1. n.1.* Roderic. *d. art.11.* Lauorius *de elect. cap.15. n.26.* Donatus *t.2. tract.2. q.10.* Peyrin. *de ſubdit. q.1. cap.31. §.6. verſ. vndè colligitur.* Dubal. *in expoſit. Regul. p.2. q.20. nu.21. & 23.* Tamburin. *ibid. nu.5.* Barboſ. *in d. cap. Nullus n.4. & de iur. Eccleſ. vniu. lib.1. cap.19. n.46. & in vot. deciſ. vot.35. nu.40. & 41.* Rota in *Cremonen. Præpoſit. 25. Febr. 1622. coram Vbaldo.* Caſtellin. *de electione cap.5. n.43. 44. & 86.* Murga *in Cõſtit. Apoſt. Conſtit.6. num.697.* & cum alijs pluribus Paſſerin. *de elect. cap.10. n.8. & cap.11. n.93.* & in ſimilibus terminis Antonius à Spiritu S. *in direct. tract.4. diſp.6. ſect.1. n.66.* quod à fortiori dicendum de Definitorio, in quo non vnus, ſed quinque remanent de gremio, vt benè aduertit idem Paſſerinus *d. cap.11. n.94.* atque adeò nulla facta ſubſtitutione pro complendo numero ſeptem Patrum, ſed cæteri Definitorij gremiales poſſunt eligere Definitores loco defunctorum. Et patet euidenter ex Conſtitutionibus ipſis *d. cap.4. n.5.* cũ ibi decernatur ad hoc Definitorium ſpectare in *officium vacans aliquem ſufficere; quod ſi fuerit Definitor, vltimum inter alios locum habebit,* nulla facta mentione præcedentis ſubſtitutionis pro complendo Definitorio ad effectum eligẽdi Definitorem loco demortui, quod ſignum eſt ipſos ſolos, qui remanent ex Definitorio poſſe talem electionem facere; quod idem dicendum propter eamdem rationem, ſi duo ex ipſis obierint, vel etiam ſi tres vel omnes; & ſolus remaneret Vicarius Generalis; tunc enim ad ipſum ſpectaret eligere primum Definitorem: ad hos eligere ſecundum; & ſic de cæteris. A Spiritu Sancto *ibid. n.69.* Si verò vnus ſolus Definitor remaneret, non poſſet hic ſolus Vicarium Generalem eligere, vt tenet idem à Spiritu Sancto *ibid. n.67.* Sed deberet eligere alium Definitorem; & iſti alterum; & ſic electis Definitoribus, Procuratore generali, & Priore, per hos omnes alij tres Patres eligendi erunt, & per hos nouẽ tandẽ Vicarius Generalis ex diſpoſitione *Conſt. d. p.3. cap.4. n.13.*

1351 Dubitatur item, quid ſi abſit Procurator generalis? Et dico, poſſe etiam alium ſubſtitui, cum non ſit ex vna parte à lege prohibitum, & ex alia id arguendum ſit à conſimili ſubſtitutione in caſu abſentiæ alicuius ex Definitoribus, quin ex dictis ſupra *n.1348.* de alijs ſubſtitutionibus in defectu duorum ex Definitorio; argumentum namque faciunt quod in defectu alicuius ex eodem Definitorio, ſit ex mente legis ſemper quis ſubrogandus; & ideò etiam in caſu abſentiæ Procuratoris generalis. Nec contrarium deducendum ex ſequenti S. Congregationis reſcripto emanato ob. d. Procuratoris abſentiam, quaſi non poſſit quis eius loco ſubrogari.

Sacra Congregatio Cardinalium negotijs Regulariũ præpoſita attentis narratis benignè annuit, vt PP. Definitorij Ordinis huiuſmodi in Vrbe exiſtentes pro hac vice tantum Definitorium congregare poſſint abſque interuentu Procuratoris generalis, ſeruata in reliquis forma præſcripta in Conſtitutionibus eiuſdem Ordinis, contrarijs non obſtantibus quibuſcumque. Romæ die 3. Auguſti 1640.

F. Antonius Card. S. Honuphrij. Locus ✠ Sigilli.
L. Epiſ. Theb. Secretarius.

Non inquam quid contrarium ex hoc, quia nõ per hoc declaratum eſt non poſſe loco eius legitimè impediti quem ſubſtitui; & aliàs S. Congregatio concedere ſoleat & quæ de iure ſine eius licentia fieri poſſunt, dum petuntur: quin ex verbis *Seruata in reliquis forma &c.* eruitur ſubſtitutionem, de qua Conſtitutiones in caſu Definitoris abſentis, eſſe formam ſeruandam in caſu alterius conſimilis abſentiæ, pro quo non ſit ſpecialiter diſpoſitum.

1352 Conſimile dubium eſt de abſentia Prioris; quamuis enim Conſtitutiones *d. cap.4. n.4.* ſubrogauerint eius loco primum Viſitatorem generalem, & loco iſtius ſecundum, non videtur prouiſũ, quid in abſentia etiam iſtius faciendum? Et eo modo diſcurrendum quo ſupra; poſſe ſcilicet alterum ſubrogari; & ratio omnium eſt, quia vt vidimus, ſunt in pluribus caſibus à lege ſubſtituti loco abſentium alij; quo dignoſcitur, id etiam faciendum in caſibus ſimilibus; cum perceptibile non ſit, quod intenderint Conſtitutiones per alicuius abſentiã prætereundum Definitorium; & in caſibus ſimilibus diſpoſitum in vno cenſetur diſpoſitum & in alio per Gloſſ. in *cap. ſi poſtquam de elect. in 6.* ibi Barboſ. *n.6.* ſeù in omni caſu abſentiæ alicuius, alium eſſe ſubſtituendum, vt in nuper adducto Sacræ Congregat. decreto.

1353 Quia verò die 2. *Maij 1664.* exhibita S. Congregationi ſupplicatione pro dilatione Definitorij (quod ſecunda vel tertia Dominica poſt Paſcha celebrandum ex Conſtitutionũ præſcripto *d. cap.4. n.4.*) ſtante abſentia Prioris

pro

pro Congregatione prouinciali;& facta ab eadem S. Congregatione Cardinali Protectori Pallotto ad eius arbitrium facultate,ipse iuxtà petita concessit sub die.14. *eiusd.Maij*; aduertendum huiusmodi rescriptum non continere legem pro semper; hoc est,nò importare,quod quoties fit eadem causa impeditus Prior debat Definitorium prorogari,sed habuisse vigorem pro eo tantum casu; cum enim Constitutiones *ibidem* disponant,quod Definitorium eo statuto tempore celebretur, & loco Prioris impedimento detenti substituant primum Visitatorē, & hoc etiam deficiente,secundum;ius interessendi Definitorio in dicta Prioris absentia deuoluitur ad præfatos Visitatores respectiuè,ac si Prior non esset; & sic nulla est ratio differendi Definitorium; Et si supplicetur Sacra Congregatio pro dilatione ob hanc causam, non facta mentione subrogationis factæ ab ipsa lege (quando tamen sint præsentes ipsi Visitatores) rescriptum nullum erit omninò, vtpotè subreptitium; non enim supponendum est velle S.Congregationem concedere prædictam Definitorij dilationem ob eam Prioris absentiam, si sciret subrogationem factam à Constitutionibus ad effectum illud celebrandi tempore ab eisdem Apostolicis legibus stabilito; nec velle priuare Visitatores suo iure interessendi. Et supradictum rescriptum emanauit tempore,quo & ipsi Visitatores aberant; vndè potuit supplicari pro dilatione;& si,vt dictum est, potuisset alter loco omnium à reliquis de Definitorio eligi.

1354 Huius porrò Definitorij strictissimo secreti sigillo omnia negotia sileri debent;vnde in prima sessione de seruando secreto omnes iuramentum præstare debent; *quod* tamen *tunc* solum obligabit, cum maior Definitorij pars statuerit iuramentum in illo euentu debere obseruari per Constit. *d.cap*.4. *n*. 12. sed de hoc iterum. *num*. 1445. vbi & de alijs ad Definitorium pertinentibus.

DVBIVM XXI.

De Definitorij annualis auctoritate.

1355 HVius Definitorij auctoritas, cum in Constit. *p*. 3. caput quartum sub hoc titulo '*De Definitorio, & eius auctoritate* habeamus, à contentis in illo mensuranda est. Lezana. *t*.1.*p*.2.*cap*.12.*n*.14. Et quoad communia, sic *ibi n*.9. *Ad Definitorium spectat decidere dubia circa Ordinarium, Cæremoniale, instructiones, & similia; & si expedire videbitur, aliqua etiam in ijs mutare, diminuere vel addere*. Quò verò ad particularia ea omnia potest quæ *d.cap*.4. memorātur, & alibi sparsim à Constitutionibus reseruantur. Vndè apparet non posse huiusmodi Definitorium declarare Constitutiones; datur enim illi decidere dubia circa *Cæremoniale &c*. ad differentiam Definitorij generalis,cuius est declarare Constitutiones, vt vidimus supra *nu*. 946. & sic dum facta diuisione decidendorum, siuè declarandorum, vni nempè Definitorio generali reseruantur declarandæ Constitutiones, alteri scilicet annuali Cæremoniale, Ordinarium &c. licet Definitorium generale possit quidquid potest annuale ex vulgat. axiom. quod, cui licet quod est plus, licet & quod est minus. *Cap.cui licet*.53.*de Regul. iur. in* 6. ibi Nidus *regul*.53.*n*.1.2.4.& Murga *disquisit. tom*. 2. *disquis*.23.*n*.8. nō tamen poterit Definitoriū hoc annuale facere, quod est maius, & maiori Collegio reseruatū nempe Cōstitutiones declarare.

1356 Sequitur etiam non posse Ordinationes facere ob dictam rationem, quod sint hæ reseruatæ Definitorio Capituli generalis, vt vidimus *d. nu*. 946. & 947. & rursus suadetur tum ex eo,quod ad ordinationes requiratur à Constitutionibus *p*.3.*cap*.2.*nu*.14. quod septem ex nouem Patrum suffragia concurrant; Vnde benè dignoscitur id ad Definitorium illud spectare, vbi sunt nouem gremiales, nempe Definitorium generale, non verò ad Definitorium annuale,quod ex septem tantum coalescit;tum ex eo,quod si Capitulum generale, quod aliàs potest nouas ordinationes facere, iubetur à Constitutionibus *d.p*.3.*cap*.2.*n*.13. quantum fieri potest ab illis abstinere, certè dicendum, non posse illas facere Definitorium annuale, cum non videatur posse stare abstinentia à nouis ordinationibus quantum fieri potest, cum hoc quod præter Capitulum generale, quod tamen semel eas potest facere, Definitorium hoc annuale, quod cum pluries possit congregari, posset & eas pluries repetere. Preterquam quod nulla est necessitas illas faciendi; cum enim per Capitulum generale prouisum fuerit quoad ea, quæ ad communitatem Religionis spectant, ad summum possunt occurrere casus particulares, quibus benè prouideri poterit remedijs particularibus, & sine ordinationibus pro tota Congregatione. Ac denique, quia ordinatio (ad quam in Capitulo generali requiruntur septem omninò suffragia, vt dictum est, ità quod si vnum deficiat, nullius sunt roboris) valeret in Definitorio annuali concurrentibus ad illam quatuor tantum suffragijs, quod non est credibile fuerit intentum à Constitutionibus. Ex quo rursus sequitur, quod ordinatio fortè reiecta in Capitulo generali ex defectu suffragiorum requisitorum, approbaretur in hoc Definitorio annuali, in quo minor numerus votorum sufficit; & sic Definitorium istud poterit facere ordinationes, & per illas Religionem obligare, quas facere, & per quas eam obligare recusauerit Capitulum generale; quod est solemne absurdum.

1357 Sed clarius habetur ex sensu Capituli generalis. de 1677. cum decreuerit supplicandam Sacram Congregationem pro auctorizando tali Definitorio ad effectum, vt huiusmodi ordinationes vsque ad subsequens Capitulum generale duraturas condere valeret. *Procurator Generalis* (sic in actis d.Capituli) *curet obtinere à S.Congregatione, ad quam spectat, facultatem auctorizandi 'Definitorium annuale, dummodo simus*

in casu necessitatis, ità vt non possit expectari tempus Definitorij proximi generalis; ac etiam quatenus de remedio concernente bonum vniuersale totius Congregationis: non autem in casu particulari particularis Prouinciæ vel Conuentus omnium secretorum votorum consensu. Et remmisso à Summo Pontifice cui exhibitus fuerat, super hoc supplici libello ad Sacram Congregationem Episc. & Regul. sic ipsa decreuit.

Sacra Congregatio EE. S. R. E. Cardinalium negotijs, & Consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, attenta remissione libelli per SS. D. N. facta, censuit, posse approbari; prout præsentis decreti tenore, hac tamen conditione, vt casus necessitatis ab Em. dicti Ordinis apud S. Sedem Protectore cognoscantur, benignè approbauit. Romæ, 1. Octobris. 1677.

G. Cardinalis Carpineus. Locus ✠ Sigilli.
I. B. Spinula Arch. Ian. S.

1358 An autem id reuerà modò possit præfatum Definitorium annuale vigore facultatis à S. Congregatione tunc obtentæ, adhuc est dubium; videtur enim subreptitia huiusmodi facultas ex non expositis exponendis S. Congregationi; expositum namque est illi solummodo decretum factum in Capitulo generali, cum tacita significatione, quod non possit Definitorium annuale ordinationes facere pro tota Congregatione: Sed non est expositum hoc spectare ad Definitorium generale, quod ex lege Apostolica nouem Patribus constare debet omninò, & pro huiusmodi ordinationibus ab eadem lege requiri omninò septem ex præfatis nouem suffragia. Quod si expositum fuisset, vti erat exponendum, non concessisset, vt credo, S. Congregatio dictam facultatem Definitorio annuali, vt à solis quatuor ex septem fiat ordinatio (valent siquidem regulariter loquendo facta in hoc Definitorio à quatuor ex septem) ad quam septem ex nouem requiruntur à lege, cum libertate faciendi ordinationem à Capitulo generali, vt dictum est, fortè reiectam; & ad subreptionem sufficit, non esse narrata, quæ S. Congregationem à concessione retraxissent, vel saltem difficiliorem reddidissent, vt per DD. in *Cap. super litteris de rescript.* Gloss. vlt. in *cap. ad audientiam*. vbi Felin. *num. 17. cum seq. eod. tit.* Barbos. *in vot. decis. lib. 2. vot. 58. num. 17.*

1359 Nec dicendum, ad tollendam subreptionem satis esse, quod petita fuerit facultas condendi ordinationes, quia repræsentata sufficienter censetur per huiusmodi petitionem causa, qua nequit illas condere, nempè esse quid spectans ad Definitorium generale. Non inquam dicendum; cum enim possit esse, quod facultas alicui non competat, vel ex eo, quod non sit illi specialiter concessa, vel ex eo, quod talis facultas sit alterius; & S. Congregationi non fuerit expositum, quod condere ordinationes spectat ad Definitorium generale, apparet ipsam processisse in concedendo ex suppositione, quod petita fuerit, ex eo quod non reperiatur ea facultas specialiter Definitorio tributa: non verò processisse cū supposita notitia, quod esset facultas à Constitutionibus reseruata Definitorio generali; secus derogasset eisdem Constitutionibus per clausulam *non obstantibus Constitutionibus*, quod actum non est. Sed etiam admisso, quod potuerit ex ea petitione id S. Congregatio cogitare; nec adhuc soluitur obiectum, quia adhuc exprimendum erat, quod ad ordinationes septem necessariò requiruntur suffragia, vt dictum est; non enim est credibile S. Congregationem intendere, quod valeat ordinatio facta à quatuor Patribus (vt sufficeret si ab annuali Definitorio fieri posset) ad quam ex lege septem ad minus suffragia requiruntur, nisi id exprimat, quod non apparet in præsenti. Vndè adhuc viget subreptionis obex, & consequenter non subsistente validitate facultatis, restat non posse Definitorium ordinationes condere.

1360 Posito autem quod valida sit facultas obtenta; dico fuisse petitam pro eo solo Definitorio, tum quia nullum adest verbum nec in petitione, nec in concessione, ex quo possit colligi, aut petitam, aut obtentam fuisse pro semper; tum quia verba, *ità vt non possit expectari tempus Definitorij proximi generalis*, satis indicant eam fuisse limitatè petitam pro eius triennij Definitorio, adeòque & pro eo solum limitatè concessam. Casu verò, quod absoluta & pro semper dicenda esset, obseruanda erunt in eius praxi, quæ in ipsa præscribuntur, quod scilicèt in casu solo necessitatis, & talis, quod non possit expectari, vsque ad Capitulum generale, & quod casus huiusmodi necessitatis prius ab Em. Protectore recognoscantur, secus nulla esset ordinatio ex defectu facultatis, quæ nulla esset deficiente conditione Tusch. *tom. 2. litt. C. concl. 593. à princip.* Marc. Anton. *variar. resol. lib. 1, resol. 56. n. 3. & resol. 88. nu. 4.* Ioan. Maria Nouarr. *qq. for. lib. 1. q. 27. nu. 4.* & satis apparet, talem conditionem positam esse pro forma; & ideò ea ommissa dispositio non fortiretur effectum. *l. qui hæredi. l. Mæuius ff. de condit. & demonstr.* Sanchez *de matrimonio lib. 3. disp. 5. n. 2.* Pellizzar. *tract. 8. cap. 3. num. 258. vers. noto. 5.* Murga. *in disquisit. tom. 2. tract. 1. disquisit. 1. dub. 14. n. 95.* Dixi *prius*, quia cum talis approbatio sit de forma, est de essentia, & quæ de essentia sunt præcedere debent Pellizzar. *ibid.* & patet quia talis approbatio requiritur, vt possint condi ordinationes; & ideò antecedere eas debet.

1361 Nec dicatur posse P. Vicarium Gen. huiusmodi ordinationes condere, & ideò etiam Definitorium, in quo comprehenditur, & cuius caput est ipse P. Vicarius G. per ea, quæ in fi. mili de Capitulis generalibus, & prouincialibus per assistentiam respectiuè Generalium, & Prouincialium firmat Lezana. *tom. 2. verb. Capitula nu. 5.* & Pellizzar. *tract. 9. cap. 8. num. 12.* quia licet concedatur ad eas P. Vicarij Gener. potestatem se extendere (quod tamen negari posset, cum eius auctoritas non se extendat ad ea, quæ sunt Definitorio reseruata. Constit. *ibid.*

ibid. cap.3. n.1. ergò multò minus ad reseruata Definitorio generali) non sequitur idem posse Definitorium, cum id ex dictis satis appareat illi non competere; & doctrina Lezanæ, atque Pellizzarij intelligenda est iuxtà statuta Religionum, vt locis adductis ipsi declarant. Præterquamquod, cum possit esse, quod adhuc concurrentibus ad aliquam ordinationem cæteris ex gremio Definitorij, contrarium fit P. Vicarij suffragium, talis ordinatio tunc esset à non habente auctoritatē; & propterea etiam si possit ex se P. Vicarius G. illas condere, non illas sequitur posse fieri à Definitorio; cum posset refragrante eius, qui potest, nempè P. Vicarij G. suffragio, à non habentibus auctoritatem fieri. Sicuti non probant, quod Definitores dati sunt ei in adiutorium *dict. cap.* 4. *n.*1. illorum munus sit inuigilare super obseruantia Constitutionum *ibid. num.* 2. & quod possint petere Congregationem Definitorij *ibid. n.*7. & quod eorum decisionem teneatur sequi ipse P. Vicarius G. *ibid. nu.*10. & alia huiusmodi, quæ supponunt Definitorium posse statuere, decidere, & ordinare; quia ex nullo capite deducitur posse Definitorium ordinationes facere pro tota Religione, cum omnia benè explicentur in his, quæ competunt Definitorio annuali, & de quibus Constitutiones *d. cap.*4. non verò in eis, quę competunt Definitorio generali. Et quoad secundum, quod magis videtur vrgere, patet ex ead. Constit. *dict. num.*2. quid indè arguatur: *Ipsorum* (sic ibi) *erit inuigilare super obseruantia Constitutionum, & ordinationum, & consuetudinum &c. & si in aliquo obseruationem labefactari viderint, Vicarium Generalem statim moneant verbo, vel scripto*. Sed non propterea poterit Definitorium ordinationes facere.

1362 His tamen non obstantibus dicendū est posse huiusmodi Definitorium ordinationes facere etiam pro tota Vniuersitate; & huc vsque dicta limitanda sunt ad ordinationes nouas ex parte materiæ, quod scilicet non possit condere ordinationes nouas, vel destructiuas eorum, quæ continentur in Constitutionibus. Hæ siquidem sunt illæ, quæ reseruantur Definitorio generali *d. cap.*2. *nu.*13. ibi & *quantum fieri potest abstinendum à nouis Constitutionibus, ordinationibus &c.* quo benè dignoscitur ordinationes illi reseruatas illas esse, quæ nouitatem sapiunt, & pro his militant sensus Capituli generalis in eo decreto, rescriptum S. Congregationis, exigentia septem suffragiorū ex nouem, & alia supra adducta. Cæterum non est, cur non possit ordinationes facere circa contenta in Constitutionibus, vt si innotescat Definitorio obseruantiam v. g. abstinentiæ à carnibus feria secunda labefactari, quare non potest Definitorium super hoc ordinationem facere, & insuper sub præcepto ad eam omnes constringere? Immò tenetur facere; & sic de cæteris. Et pro hoc faciunt iam dicta, & quod possit Definitorium cum P. Vicario Generali, quod hic potest per se, qui certè toti Congregationi obseruantiam Constitutionum potest, & tenetur iniungere; Et quod ad Definitoriū spectet super eadem inuigilare; & alia similia; & talis est antiqua, & continuata obseruantia. Sed obseruandum hæc potius esse decreta, & præcepta, quam ordinationes in rigore, & in sensu Constitutionum.

DVBIVM XXII.

De Priorum à Conuentibus amotione, & commutatione.

1363 Nter ea, quæ *d. cap.*4. *part.*3. à Constitutionibus Definitorio conceduntur, est, *Priorem aliquem ab vno amotum alteri Conuentui præficere*. Sed oritur difficultas, an, & quomodò id præstare possit Definitorium. Et certè id sine causa fieri non debet. *Cap. Monachi de stat. Monach.* ibi: *Priores autem, cum in Ecclesijs Conuentualibus per electionem Capitulorū suorum canonicè fuerint instituti, nisi pro manifesta, & rationabili causa non mutentur, videlicet si fuerint dilapidatores, si incontinenter vixerint, aut tale aliquid egerint, pro quo amouendi meritò videantur: aut si etiam pro necessitatis maioris officij, de consilio fratrum fuerint transferendi*: (quod vt notat Gloss. ibi *verb. non mutentur*, intelligendum est de Prioribus, qui per electionem canonicam Capituli instituuntur, & confirmantur à Superiore, ad differentiam aliorum Priorum, qui per electionem non creantur; Et ideò ad voluntatem Abbatum remouentur) & ità in terminis cum Mil. in *repertor. verb. Religiosus. nu.*4. *vers. Religiosus autem*. Caffad. *decis.*4. *nu.*3. 4. & 5. *de prabend.* Anast. Germon. *de indult. Cardin.* §. *regularia beneficia. n.*51. & 52. Azor. *instit. moral. p.*1. *lib.*12. *cap.*22. *q.*10. & *part.*2. *lib.*3. *cap.*26. *q.*15. Sanchez. *in summ. lib.*7. *cap.*29. *num.*118. Gabriel. à S. Vincentio in *consult. seu respons. var. respons.*66. *n.*7. & 8. & confirmat *num.*9. ex Azor. *d. p.*2. *lib.*7. *cap.*30. *q.*5. docente nullum posse cogi ad permutandum beneficium, nisi adsit Ecclesiæ necessitas, quod idem dicit currere de quacumque Prælatura.

1365 Consonant Constitutiones ipsæ; cum enim *d. p.*3. *cap.*7. *sic num.*1. disponant: *Prioris officium à Capitulo generali* Congregationis, in quo eligitur vsque ad aliud Capitulum perdurabit; certè apparet à Capitulo generali ad id, quem in Priorem eligi, vt per totum triennium perseueret in eo Prioratu; & cum inferior nequeat tollere facta Superiorum *cap. inferior. de maiorit. & obed.* & dictum est suprà *num.*954. & 955. nisi ex causa, propter quam aliter facere debeant. argum. *text. in l. si hominum ff. mandati* Innoc. *in cap.*1. *de Constitut.* non poterit à suo Conuentu quis Prior sine causa à Definitorio amoueri. Neque per ea verba, *Priorem ab vno Conuentu amotū*, datur facultas liberè amouendi Priores; sed datur facultas alteri Conuentui illū præficiendi, si ab vno fuerit amotus, subintellecta semper amotionis rationabili causa, vt sigillatim obseruat idem Gabr. *ibid.* per hęc verba;

ba: *Cũ ergò in nostro casu Prælatura non sit collatiua, sed electiua, sequitur, quod non possit sine iusta, & rationabili causa amoueri, vel transferri; & hoc etiam spectatis Constitutionibus particularium Religionum; nam si quæ sunt tales Constitutiones, vel consuetudines, ad hunc sensum intelligi debent, cæteroquin essent irrationabiles, & contrà ius commune, & contrà naturalem æquitatem; naturalis namque æquitas postulat, quod Superiores maiores non remoueant pro libito, & sine iusta causa Prælatos inferiores à suis Prælaturis electiuis.* & suadetur clarè, quia non est facta per ea verba facultas Definitorio amouendi Priores à suis Conuentibus absolutè; hoc enim dato posset Definitorium omnes amouere, & quoad hoc Capituli generalis dispositiones tollere, quod dicere absurdum est: sed data censetur tantummodò facultas aliquem à suo Conuentu amouendi, & alteri præficiendi; ergò subintelligitur ex suppositione exigentis causæ.

1365 Cum causa sequitur ergò id posse fieri. Quia verò amotio, seu mutatio potest esse vel ad Conuentum maiorem, vel ad inferiorẽ, dubitari potest, de qua mutatione sit intelligenda conclusio? Et de omnibus respondeo; quo enim ad amotionem, & translationem ad Conuentum digniorem, iam expresè conceditur *in d. cap. Monachi*: quoad amotionem, & translationem ad æqualem neque videtur esse dubium, cum nullum grauamen indè cognoscatur aduenire Priori, qui mutatur (excipe tamen, nisi adsit periculum famæ), Et quoad amotionem à Conuentu principaliori, & translationem ad inferiorem v.g. à primo Prouinciç conuentu; vbi sint septuaginta de familia, & cuius Prior habet ius succedendi in gubérniũ Prouinciæ, & suffragandi in Capitulo generali in casu mortis Prouincialis, ad Conuentum inferiorem vbi sint septem, vel decem Religiosi cum deperditione dicti iuris, probatur, quia rationabili existente causa Prælati regulares possunt ab officijs remoueri, vt ex *d. cap. Monachi* vidimus; & ex *cap. qualiter, & quando. el. 2. de accusat.* tenent Sigismund. à Bonon. *de elect. dub. 49. n. 4. & 6. & dub.* 102. *n.* 6. Lauorius *variar. lucubr. tit. 4. cap. 23. nu. 7.* Ioseph à S. Maria in lib. cui titulus: *Tribunal. de Religiosos tract. 5. cap. 6.* quos sequuntur Barbos. *ad d. cap. qualiter, & quando nu. 18. & in vot. decis. vot. 4. num. 46.* Lezana. *consult. 42. num. 18. & seq.* tenentque Suarez. *tom. 4. de Religione tract. 8. lib. 2. cap. 2. n. 25.* Tamburin. *de iur. Abb. tom. 1. disp. 13. q. 2. n. 9.* addentes causam iustam esse posse, vel culpam sufficientem, vel maius Religionis commune bonum.

1366 Difficultas est de causa harum mutationum; & pro mutatione ad digniorem non alia requiritur, nisi quod Conuentus dignior non habeat Priorem, vt possit quis ab inferiore ad illum per electionem ascendere. Pro ad æqualem, videtur sufficiens, vel consensus Prioris, qui amouetur, vel necessitas alterius Conuentus, vel euitatio alicuius inconuenientis, siue periculi, vel quid simile. Pro amotione verò à Conuentu primo v.g. Prouinciæ ad inferiorem, maior certè requiritur causa, & puto nonnisi ex culpa id posse fieri; cum enim agatur de priuando Priore iure quęsito succedendi in gubernium Prouinciæ ob Prouincialis defectum, & suffragandi in Capitulo, quod non habent alij Priores, nullatenus hoc iure priuandus est quis sine culpa. Gloss. *supr. ad d. cap. Monachi. & cap. satis peruersum dist. 56. cap. Inuentum 16. q. 7. & cap. 1. de iudicijs.* Tamburin. *ibid. disp. 5. q. 13. n. 2.* Dixi, nonnisi ex culpa; quia ob maius Religionis bonum id fieri posse mihi videtur potius effugium ad colorandam amotionem; non enim percipio, quænam tanta necessitas possit insurgere, vt debeat omninò prouideri alteri Conuentui inferiori per amotionem Prioris à Conuentu principaliore, & non reperiatur in tota Prouincia aliquis æquè habilis, & sufficiens, qui possit illi Conuentui inferiori cum vtilitate eadem præfici.

1367 Est & altera difficultas; an scilicet possit Definitorium, licet cum causa, inaudito Priore illum amouere, seù commutare? & videtur, quod non, etiam si sermo sit de mutatione ad æqualem Conuentum (cum de promotione ad maiorem non sit difficultas, ex eo quod hinc non habeat occasionem dolendi) sic exigente suauis gubernij natura, ne videatur ex contemptu, aut aduersa animi affectione mutari, & quia habet ius perseuerandi vsque ad Capitulum generale in eo Prioratu, ad quẽ fuit electus, vt dictum est; & quia àssentiente ipso nullum indè patitur famæ detrimentum, quod aliàs secum trahunt similes mutationes, & soleant à malignis cum rubore amotorum obijci. Nec apparet ratio, etiam si dicatur motiuum amotionis esse Religionis bonum, v. g. alterius Conuentus indigentiam, cur non debeat Prioris assensus exquiri, vt cum maiore quiete, & pace, atque satisfatione omnia peragantur; nisi ità manifestum fit talem mutationem fieri ob alterius Conuentus vtilitatem, vt Prioris amoti fama nequeat denigrari, quin potius indè augeatur; & nisi hoc pacto procedatur, signum est, quod lateat anguis in herba. Faciunt pro hoc, quæ eruditè, & religiosè tradunt Peyrinus de *subdit. q. 1. cap. 12.* & Gabriel à S. Vincentio. *loc. sup. respons. 67.* ad probandũ, non posse Superiores quem subditum ex vna Prouincia ad alteram ipso inuito cum propriç famæ (cui non renuntiant Religiosi in Professione, vt cum D. Thoma 2. 2. *q.* 186. *art. 7. ad* 4. & cum alijs Peyrin. *ibid. notab. 4.*) periculo transferre, cum huiusmodi amotiones semper probrosæ sint ipsis Religiosis, nisi constet, vt dixi, de rationabili, & decoroso motiuo. Ergò neque mutari Prior ipso inscio, aut inuito. Et multo minus, si agatur de mutatione Prioris à Conuentu primario Prouinciæ ad inferiorem, cum propter dicta non sit priuandus suo iure inuitus seù inauditus. *Cap. Nos in quemquam. 2. q. 1. & cap. inter quatuor de maiorit. & obed. & cap. susceptis; de caus. possess. & propriet.* Couarr. *pract. cap. 26. n. 6.* Maranta. *p. 4. dist. 16. n. 10.* & à fortiori

tiori

tiori si agatur de amotione Prioris ob culpam; tunc enim omninò audiendus erit, prout de iure, cum nemo inauditus sit puniendus.

1368 Hinc sequitur, non posse Definitorium amouere Priorem saltèm à dicto Conuentu principaliore, dicendo, id ex iusta causa, & ipsis nota factum, nisi de ea constet, cum Principi dicenti, se moueri ex iusta causa, quando est in damnum tertij, fides non adhibeatur, nisi eam ostendat, & probet. Nauarr. *de spol. Cleric. §. 2. n. 7. & 8. & lib. 3. cons. de Reg. cons. 56. n. 2.* Peyrin. *d. cap. 12. vers. neque credendum.* Gabriel. *eod. respons. 67. n. 10.* vbi in dubio, an Princeps iustam causam habeat procedendi contra tertiū, præsumitur contra Principem, ex Abb. *d. cap. susceptis. n. 4.* Menoch. & alijs per Barbos. *in collect. ad d. cap. susceptis. n. 11.* hanc adducens rationem, quia licet aliàs pro Principe, immò pro quolibet Iudice sit præsumendum, hoc tamen non procedit in ijs, quæ illicita causa facere eis licitum non est; nam si de causa non apparet, præsumptio iuris est, quod illicita sit. *l. qui testamentum. ff. de re probat. l. si donationem. C. de collat. cum simil.*

1369 Suadetur vlterius; primò, quia eo ipso quod non possit fieri ea mutatio sine causa, vt iam firmatum est, sequitur, quod causa probanda sit. *l. 11. ff. de transact. §. vlt.* Moron. *respons. 28. n. 112.* & in casu quod requiratur causa, & non sit iuridicè probanda; ad hue causa debet esse manifesta, ne detur locus passionibus, malis malignantium instigationibus, falsis suspicionibus famæ denigrationi, susurrationibus, vt in simili Gabriel *loc. sup. resp. 22. n. 8.* Suadetur secundò, quia nisi cognita causa, & probata non potest subditus a Superiore puniri. Iul. Capon. *discept. forens. tom. 1. discept. 6. n. 19.*, & in mea Religione non solùm pæna graui, sed neque media potest quis puniri, nisi constet de culpa; & non sufficit dicere, id fieri ex causa ipsi Superiori nota. Ergò à fortiori non poterit Prior à digniore saltem conuentu amoueri, nisi manifesta ex causa, & de ea constet; quæ enim maior dicta amotione punitio, per quam eum proprij nominis dedecore supradicto iure priuatur?

1370 Nec dicendum, quandòque expedire talis amotionis causam non innotescere ad Prioris famę conseruationem, quia poterit ad renuntiandum præmoneri, quod supposita culpa recusare non debebit; quod si renuat; neque erit amouendus, nisi de causa constet: melius est in hoc casu Prioris famam, & ad aliorum exemplum decrescere (stante ad renuntiandum renitentia) quam eum punire sine manifesta causa, ne ad passiones explendas detur ansa Priores iniustè amouendi cum eorum famæ non toleranda denigratione, sub prætextu consulendi eorum famę. Sicut neque subsistit obiectio desumpta ex diuerso modo loquendi Constitutionum, vbi de priuatione Prioris *p. 3. cap. 7. nu. 9.*, & vbi de amotione vt suprà, cum inuitum priuari non posse decernant, quod pro amotione non requirunt, quasi inauditus possit proindè, & non manifesta causa amoueri; quia per hoc quod non dicatur, non posse inuitum amoueri, non sequitur posse eo inaudito mutari. Ex differenti ergò illo modo loquendi solum infertur, quod Prior etiam auditus non possit priuari inuitus, nisi culpam, ob quam sit priuandus admiserit: possit verò amoueri inuitus, etiam si auditus recusauerit, dummodò iusta sit, & rationabilis dictæ amotionis causa; quod est diuersum; & nunquam indè deducitur posse sine manifesta causa, aut inauditum amoueri.

DVBIVM XXIII.

De Capitulo, seu Congregatione Prouinciali.

1371 PRimam Congregationis in quatuor Prouincias diuisionem habemus à Capitulo generali de 1618. & 1621. & ab Vrbano VIII. in litteris *Ad vberes*. de 1626. proùt dictum est *num. 402.* subdiuisionem verò in octo per Capitula generalia de 1656. & 1659. & ab Alexandro VII. in litteris *Militantis Ecclesiæ* de 1659. dum approbat reductionem vocalium ad tres ex qualibet Prouincia, deuolutionem iuris succedendi loco Prouincialium demortuorum ad Priores Conuentuum principaliorum ex vna quaque ex dictis octo Prouincijs, & designationem Conuentuum in quibus habendæ sint Congregationes prouinciales pro vnaquaque ex eisdem octo Prouincijs, vt in nostris litteris Apostol. *litt. 19.* non enim possunt dici hæc à sede Apostolica confirmata, nisi & ipsæ octo Prouinciæ saltem tacitè approbatæ censeantur, cum dispositiones illæ nequeant sine Prouinciarum validitate subsistere, eo modo quo concesso vno concessa censentur omnia, sine quibus nequit illud haberi. Murga in *constitut. Apost. ad constit. 6. n. 674.* & alteram, quæ Mediolanensis est, Prouinciam habemus à Clemente X. per litteras *Ex iniuncto*. de 1674. *loc. sup. d. n. 402.*

1372 Et quoad Prouinciarum Capitula ex reprio ab eodem Vrbano concessa cum facultate eligendi tum Prouinciales, tum Definitores Prouinciales, licet addita conditione, quod formatis super modo talia Capitula celebrandi Constitutionibus, Sedi Apostolicæ pro confirmatione exhiberentur, per litteras incipien. *Aliàs prò parte.* sub die 8. *Aprilis* 1628. vt in dd. litteris Apostol. *litt. 10.* sed postmodum ab eodem Vrbano fuerunt hæc Capitula prouincialia, & non dubito ad aliquorum ex nostris instantiam sublata, suppressi Definitores Prouinciales, & Prouincialium electio Capitulo generali reseruata per aliàs incipien. *Militantis Ecclesiæ* sub die 23. *Maij* 1631. vt in ijsdem litt. Apost. *litt. 12.* Modò verò prout supradictis Alexandri VII. *Militantis Ecclesiæ* pariter incipientibus fiunt Congregationes prouinciales prò eligendis tantummodò duobus Discretis, & alijs duobus substitutis nomine Prouinciarum ad Capitulum generale ituris loco Priorum,

rum, & Discretorum à Conuentibus electorum, qui anteà ad illud accedebant. In quibus præsident ipsi Prouinciales, & vocales sunt Priores cuiuslibet Conuentus, Vicarij Conuentuũ, Vicariatuum, Secretarij Prouincialium, & Discreti ab vnoquoque Conuentu electi prout in dictis litteris.

1373 Et super his dubitatur primò; An Supprior qui apud nos non deputatur à Priore, sed eligitur à Definitorio generali; & durat toto triennio, mortuo ex accidente Priore, possit accedere ad Congregationem prouincialem cum suffragio loco Prioris defuncti? Et videtur debere affirmatiuè ressolui, quia & si Prioris titulo non decoretur; cum tamen non habeat post Prioris mortem in Conuentu supra se superiorem, & sit à iure superior, est verus Prælatus in capite. Roderic. *tom.1.q.20. art.2. & 3.* Suarez *tom.4. de Relig. tract.8.lib.2.cap.22. nu.6.* & omnibus gaudet Prælatorum priuilegijs, Lezana *tom.1.cap.18.n.3. & tom.2.verb.Vicarius nu.7.* & aliàs dum lex vocauit ad suffragandum Priores, non videtur eos vocasse, quà Priores, sed quia Prælatos Conuentuum, eo modo quo vocauit & Vicarios Conuentuum Vicariatuum, qui non sunt Priores; Nec est verisimile quod lex voluerit ius suffragij dare Vicarijs Conuentuum Vicariatuum, qui trium vel quatuor Religiosorum Prælati sunt, & non supprioribus, qui tunc sunt quadraginta, & vltra Religiosorum quandoque Prælati; nec in tali casu, mortis scilicet Prioris, iure suffragij in Capitulo Conuentum vllum priuare; quin cum in tali casu subrogetur à lege Priori, ità quod omnia, quæ potest Prior possit post mortem Prioris & ipse Supprior, non est cur & dicto iure suffragij non gaudeat, cum subrogatio semper eum priuilegijs fieri intelligatur. Tamburin. de iur. Abb. *tom. 1. disp.15.q.11.n.10.* Verum, & si satis hæc sint, vt decretis Capituli generalis ità statuatur, non satis sunt adhoc, vt de facto in casu mortis Prioris, huiusmodi suffragij iure vtatur, propter ea, quæ *n.* 1502. & 1503. dicuntur.

1374 Dubitatur secundò, an in dictis Congregationibus prouincialibus eligi debeant Iudices causarum eo modo, quo eliguntur in Capitulo generali? Et respondetur affirmatiuè, quià vt dictum *est n.*1227. præcedere debet in Capitulis legitimatio vocalium, quę per hos Iudices facienda est. Verum hæc ratio non probat ob diuersam rationem inter Capitulum generale, & istas Congregationes; cum enim in illis eligantur Prælati, & Superiores, adest ratio legitimationis, quę non videtur militare in istis Congregationibus, in quibus eliguntur solum duo vocales prò Capitulo generali, qui non sunt propterea Prælati, & patet à simili de electione Discretorum conuentualium prò Capitulo prouinciali, qui eliguntur à suis respectiuè Capitulis absq; istis Iudicibus, & absque alia vocalium legitimatione; vndè cum Discreti illi Prouinciales, seu, qui eliguntur in Congregationibus prouincialibus, subrogati sint loco horum Discretorum à Conuentibus prius eligendorum, si prò istorum electione non requiritur legitimatio, neque erit prò eorum electione requirenda. Eligendi tamen sunt isti Iudices ex præscripto Capituli generalis de 1662.*sess.*10.& de 1665.*sess.*7.& de 1668.*sess.* 6. & ab omnibus gremialibus etiam Discretis ad instar Iudicum causarum pro Capitulo generali, & eadem præstare debent proportionaliter loquendo, quæ Iudices causarum dicti Capituli generalis, prout *dub.6.à d.n.*1227 *et seq.*

1375 Dubitatur item, an in horum Iudicum causarum electione, suffragium ferre possint Prouinciales, qui sunt in dictis Congregationibus Præsidentes. Et omninò negatiuè respondendum, ex præcisa, & clara dispositione in recensitis litteris *Militantis Ecclesiæ*, ibi. *In quibus Congregationibus præsideant Prouinciales, votum tamen in illis non ferant.* Nec dicendum, solum ibi denegatum Prędsidentibus ius suffragandi in electionibus Discretorum, & pro quorum electione habentur tales Congregationes; non verò in electione Iudicum causarum, ex eo quod, cum talis prohibitio sit derogatiua iuris communis Præsidenti competentis, hoc est suffragandi in Capitulis, sit odiosa, & ideò restringenda ad prohibitionem ferendi suffragium solũ in electionibus Discretorum; non verò Iudicum causarum. Non inquam hoc dicendum, quià, vulgati iuris est, quod vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus; & ideò negato indistinctè Prouincialibus in dictis Congregationibus suffragio, non est cur dicatur denegatum respectu Discretorum, & non Iudicum causarum; nec videtur dubitandum, quod prohibitio absoluta non suffragandi in Congregationibus prouincialibus, & per verbum negatiuum *non ferant* ad omnes electiones, quæ fiunt in dictis Congregationibus extendatur, cum negatio maximè indefinita sit malignantis naturæ, & totum neget Lezan. *tom.2.verb. leges Regul.n.* 35.

1376 Accedit, quod in præfatis litteris *Militantis Ecclesiæ* enumerantur omnes, qui in dicto Capitulo prouinciali debent suffragari; inter quos nec verbum de Prouinciali; ex quo per necessariam consequentiam censetur exclusus ex alia, & acceptissima iuris regula quod specialis aliquorum admissio est cæterorum omnium exclusio ad text. in *cap. cum Ecclesia Sutrina vers. sed eos tamen, de caus. possess. & propriet.* cum alijs in puncto relatis per Rotam *decis.*353.*nu.*44.*p.*10.& *decis.*211.*nu.*2.*part.*17. *recent.* Vndè rursus infertur, quod sicuti ad suffragandum admissi absque vlla distinctione, debent ad singulas electiones concurrere, ità exclusi absque aliqua distinctione, debent ab omnibus electionibus arceri; contrariorum enim eadem est disciplina, quantum ad iuris dispositionem. *l.1.ff. de his qui sunt sui vel alien. iur. Instit. de societate. §. illud.* Murga ad *constit.* 6. *n.* 786. Et quod, cum in dictis litteris Alexandri VII. eisdem verbis generalibus denegetur votum in Capitulo, quibus conceditur

Præ-

Præsidentia, ridiculum foret; si denegaretur votum generaliter in Capitulo, & illud concederetur in aliqua particulari electione in eodem Capitulo facienda, eo modo quo ridiculum esset, si concessa generaliter Præsidentia, diceretur concessa ad aliquos actus, & non ad omnes.

1377 Accedit secundò obseruantia optima Constitutionem interpres ex eo quod in omnibus ferè Congregationibus nullum prorsus Prouinciales tulerunt votum; hoc enim plurimum confert ad interpretationem dictæ Constitutionis *Militantis Ecclesiæ*, quod nempè ità intelligenda veniat, prout vsus declarauit. *l. si de interpretat. ff. de legibus*. Royas. *decis.* 327. *n.*9. Rot. *decis.* 299. *n.*24. *part.*1. *& decis.* 102. *n.*10. *part.*14. *recent.* Barbos. *in cap. cum dilectus. de consuetud. n.*15. cui non refragatur, in vna, vel altera ad summum Congregatione fuisse Prouinciales in huiusmodi Iudicum electione suffragatos, quia cum sit aliquorum opinio, quod de gremialium consensu possit alius ad suffragandum admitti, vt videre est apud Em. de Luca. *discurs.* 53. *n.*13. *de Regular. & discurs.* 36. *n.*8. *& discurs.* 63. *n.*2. *de Iure patron.* & nos iam insinuauimus *n.*1243. factum hoc fuerit ex consensu capitularium, & ex gratia, cum quo tamen stat sensum Religionis esse, quod Prouinciales nequeant id ex officio, seù de iure iuxtà recensitam obseruantiam præstare.

1378 Nec obstat, quod in dicta Constitutione *Militantis Ecclesiæ* dicatur, *& cætera faciant iuxtà formam Constitutionum*, quasi hinc possint suffragari Prouinciales in electione Iudicum; tum quia nullibi inuenitur in Constitutionibus, quod Præsidens ferat in tali electione suffragium; & si reperiretur sermo esset de Præsidente Capituli generalis, non tamen de Præsidentibus Capitulorum prouincialium, cum de his nullus sit sermo in Constitutionibus. Vndè ea verba licet posita sint in dictis litteris Apostolicis post nouam Capituli generalis, & prouincialis formam, cum tamen in Constitutionibus nihil appareat de Capitulis prouincialibus, & solummodò disponant de Capitulis generalibus, ad hæc necessariò referenda sunt, quod scilicet quoad Capitula generalia cętera obseruentur, quæ in Constitutionibus sancita sunt; & de his propriè, intelligenda sunt, quia per dictas litteras *Militantis Ecclesiæ* alterata fuit forma Capituli generalis mediante reductione vocalium ad duos tantum Discretos pro singulis Prouincijs eligendos in præfatis Congregationibus; & ideò per ea verba *& cætera faciant ad formam &c.* propriè importatur solum, quod in Capitulis generalibus cætera obseruentur, quæ in Constitutionibus præscribuntur. Et quatenus importarent, quod etiam in his Congregationibus prouincialibus cætera fiant ad formam Constitutionum, hoc est ad modum Capitulorum generalium, quod tamen est falsum, referenda semper essent ad alia prę terquam ad expresse disposita, & sic ad alia præter quam ad votum Prouincialis ibidem nominatim, expressè, & generaliter prohibitum ad notata per Bald. *in l.*5. *C. de legit. hæred.* Rot. *decis.* 125. *nu.*7. *coram Dunozet. Iun. & decis.* 128. *n.*15. *decis.* 229. *n.*18. *& decis.* 363. *n.*6. *part.*17. *recent.* Oldr. *consl.* 330. *in fin.* Paris *consl.* 70. *n.*12. *l.*1. Put. *decis.* 183. *lib.*3. Lezana. *consult.* 44. *in fin.*

1379 Quod si adhuc vrgeatur non esse in dictis litteris *Militantis Eccl.* prohibitum Prouincialibus omne votum, cum non obstante ea prohitione votum non ferendi in dictis Congregationibus, suffragentur vna cum Iudicibus causarum in legitimatione vocalium; adeòque posse similiter suffragari in electione ipsorum Iudicum, & prohibitionem suffragandi extendi solum ad electiones Discretorum. Respondebitur, nec indè sequi intentum ob disparitatem rationis, quia à voto declaratiuo, & decisiuo, quale est in declaratione legitimationis vocalium, & quod vel oretenus præstatur, seù quando nulla contra gremiales adducitur oppositio, vel per fabas albas, & nigras, quando est dificultas decidenda, non valet inferre ad votum electiuum, & quod per schedulas præstatur, quale est in electione Iudicum; cum enim sint vota omninò diuersa, non tenetà diuersis consequentia per allegat. à Barbos. *axiom.* 114. Murga. *tom.*1. *disquisit. moral. & canonic. tract.*7. *disquisit.*6. *n.*11.

1380 Ad fundamentum ergò in contrarium respondetur, falsum esse, quod per talem prohibitionem derogetur iuri communi Præsidentibus competenti, quoad ferendum suffragium in Capitulis, cum in iure, seù *cap. quia propter de elect.* habeatur solum, quod fiat electio per Capitulum præsentibus omnibus qui debent, & volunt; & in *cap.*2. 3. 4. *seq.* 18. *q.*2. solum decernatur Abbatem de eadem, & ab eadem Congregatione debere eligi, non verò disponatur, quibus competat ius suffragandi. Antonius à Spiritu Sancto. *in director. tract.* 3. *disp.*6. *n.* 277. vndè nullum esse officium publicum, cui per se, & ex natura officij sit annexum ius eligendi, tradit Passerinus de *elect. cap.* 11. *n.*31. & sic corruit argumentum de ea prohibitione, vt odiosa, restringenda. Et ità in hoc puncto decisum, & declaratum à Definitorio anuali de 1680. *sess.* 2. Prouincialibus scilicet nec in Iudicum electione suffragium competere.

DVBIVM XXIV.

De Discretorum Prouincialium electione, & qualitatibus.

1381 VEniendo modò ad Discretos, qui in hisce Capitulis eliguntur, præter dicta de qualitatibus eligendorum in communi, & de forma electionis canonicæ, iuxtà quæ regulanda est horum electio, requiritur, quod ambo sint sacerdotes, & sine scandalo in Congregatione se gesserint, & saltem duodecim annos à completa professione habeant, & triginta ætatis pariter completos, & vlterius,

posse eligi tradunt Peyrin. *de subdit.q.1.cap.31.* *§.3. concl.3.* & cũ alijs Murga *in constit. 6.n.505.* quia in tali casu non esset indignum eligere, sed bono communi consulere) non verò vbi esset sermo de eligendo Discreto; cum namque ad bonum commune parum intersit, quod deficiat vnus, aut alter Discretus: multum verò, quod deficiat Praelatus, magis & erit necessaria ad bonum commune electio Prelati, quam Discreti, vt bene idem Passerinus *ibid. cap.11.n.19.fin.* vndè non mirum, si pro ea exire permittatur à certo genere praefixo; non tamen dicendum idem licere, & pro electione Discreti, cum à diuersis non sit facienda illatio.

1385 Et ità videtur deducendum ex S.Congregationis sequentibus declarationibus maximè *ad* 4. per quas habetur, non posse eligi alterum sine qualitate praefata, casu quo nullus eam haberet; ex quo sequitur, nec posse eligi ad euitandam indigni electionem, quae potest ommitti. Sic enim ad infrascripta dubia super litteris praefatis *Militantis Ecclesiae* quoad horum Discretorum electionem inter alia, prò quorum resolutione supplicata fuit sancta Sedes, de quibus supra *num.*1258. S. Congregatio specialiter à SS. deputata respondit; hoc est. Tertiò dubitatur; *an nouem anni lecturae, aut praedicationis possint confundi; ità quod partim lecturae partim concionibus vacauerit, vel potius debeant esse omnes solius lecturae, vel solius praedicationis?* Quartò; *An casu quo in aliqua Prouincia non reperiretur quis tali per nouennium lecturarum vel praedicationum qualitate decoratus, eligi possint duo Discreti, vocati in litteris Militantis Ecclesiae ad Capitulum generale?* Quintò, *si vnus tantum eas qualitates habens reperiatur, possit ad Capitulum accedere, vel potius in electorum arbitrio sit eum eligere, nec ne, & eo non electo, cum vno solo Discreto remanere Prouincia?* Sextò: *an existentibus aliquibus, qui per duodecim annos, & aliquibus, qui per nouem dicta munera exercuerint, sit in electorum arbitrio hos, vel illos eligere, vel excluso eo, qui per nouem annos, teneantur eligere alterum qui per duodecim dictis muneribus vacauerit?*

Congregatio nonnullorum S.R. Eccles. EE. Cardinalium per SS. D. N. specialiter deputata ad suprascriptas dubitationes infrascriptum in modum respondendum censuit, nempe.

Ad tertium. *Confusim, dummodò per tempus definitũ incubuerit partim lecturae, partim praedicationi.*

Ad Quartum. *Negatiuè.*

Ad Quintum. *Procedendam electionem.*

Ad Sextum. *Esse in arbitrio eligentium.*

Romae. 6. Aprilis. 1673.

Fr. Card. Brancatius. *Locus* ✠ *Sigilli.*

A. Arch. Epis. lyc. Secr.

1386 Idem dicendum de subrogatis Discretis, quod eisdem qualitatibus quoad aetatẽ &c. & lectoratum, vel praedicationem respectu alterius ex ipsis pollere debeant ex generali regula, quod subrogatus debeat esse eiusdem qualitatis cum illo, cui subrogatur iuxtà doctrinam Bartol. *in l.1.C. de Princip. agentib. in rebus. lib.12.* Murga *ad constit.15.* No in Capitulo dictis litteris *Militantis Ecclesiae* ibi *vtiua fuerint alij duo cum ijsdem qualitatibus, & req non habuectiue substituendi vnicuique ex proxim* nper post *casu mortis, seù alterius cuiusuis legitin.* nec in *menti*. Vbi obseruandum, hanc substitutum non esse sic accipiendam, quod defunct ad so impedito vno ex Discretis primò electis loco quis ex duobus substitutis indifferenter ad capitulum accedere loco defuncti: sed illum qui tummodò, qui eligitur in locum talis Discre principalis. v.g. deficiente Discreto principa primo loco electo, solum substitutum primo loco electum posse ad Capitulum accedere; sic enim ibi: *respectiuè substituendi vnicuique ex proximè electis*; & patet, quia substitutus debet succedere in locum eius, cui substituitur; & sic defuncto v.g. primo Discreto non potest accedere qui est electus, vt accedat loco secundi, cum huic, & nõ illi sit substitutus. Vndè, casu quo primus Discretus, seù primò electus (vocantur enim primus, vel secundus ab electione prima, vel secunda, iuxtà eorum sub hoc titulo nominationem in Capitulis generalibus de 1659.1662.1668.1671.*& seq.*) non habeat qualitates lecturae, aut praedicationis, vt suprà, sed eas habeat secundus, curandum est, quod substitutus huius secundi easdem habeat, etiam si habeat & substitutus primi: alioquin obeunte v.g. tali secundo Discreto, si eius substitutus illis careat qualitatibus non poterit accedere ad Capitulum substitutus primi, & si illas habeat, ex eo quod hic sit substitutus primi & non secundi. Ad cuius maiorem euidentiam facit, quod, quando intimatur eorum electio non dicitur faciendam esse electionem substituti loco alicuius ex Discretis, sed dicitur, *facienda est electio substituti loco primi Discreti: facienda electio substituti loco secundi*; adeoque nec substitutus primi poterit accedere loco secundi.

1387 Dubitatur vlterius quoad hos substitutos, primò: an sit haec substitutio licita, sumpto dubitandi fundamento ex eo, quod videatur opponi Concilio Trident. *sess.* 26. *de Regul.* vbi prohibentur absentium voces, & suffragia suppleri, cum constet talem substitutionem eo tendere, vt substituti suffragentur in Capitulo non solum in casu obitus Discretorum, sed & si aliquo impedimento abfuerint à Capitulo, quod est eorum vocem supplere. Sed reuera dicendum hanc non esse suppletionem sed institutionem, seu electionem eorum, qui debent suffragari in Capitulo, quę non contrariatur Tridentino ex S.Congregationis declaratione ad fauorem PP. meorum Calceatorum, vt testatur Lezana *consult.* 13.*n.*44. & quando esset propriè suppletio, nec est contra Concilium, vtpotè decreta per Capitulum generale & auctoritate Apostolica confirmata: Concilium verò intendit solum impedire, ne id fiat auctoritate solius Praesidentis Capituli deputando hunc, vel illum, quem ipse maluerit, vt loco absentis suffragetur, vt bene notant Roderic *qq. Regul. tom.2. q.51 art.6.* Miranda

tom.

tom.2. Manual.q.23.art.7. quos sequuntur Lauorius *de elect.cap.17.n.33.* Bordonus. *resol.26.n.6.* Thesaur. *in prax.part.2.cap.11.§.notat tertio.* & Lezana *ibid.n.47.*

1388 Secundò quæri potest: an. v. g. quis existens extra suam Prouinciam, & in alia concurrens actiuè ad electionem Discretorũ possit concurrere passiuè in sua, & in Discretum eligi? Et videtur, quod nõ; inuenio enim sic decisum in contingentia facti à Iudicibus causarum in Capitulo generali de 1665. à quibus exclusus fuit P.N. quia, cum actiuè concurrerit in Conuentu S. Nicolai Romæ ad electionem Discreti ituri ad Congregationem prouincialem, passiuè posteà concurrit in Congregatione prouinciali Viennæ, in qua fuit electus in Discretum pro Capitulo generali, cũ huius specificatione rationis, *Non potuisse legitimè duabus frui vocibus, vna scilicet actiua Romæ, & altera passiua Germania*; idest vna voce in vna Prouincia, & alia in altera; & insuper, quia in tali casu haberet duas voces in eodem Capitulo; concurreret enim mediatè, & per alium saltem remotè, dum concurreret ad electionem Discreti Conuentualis, per quem eligitur Discretus Prouincialis Prouinciæ Romanæ; qui enim per alium facit per se ipsum facere censetur; & causa causæ est causa causati; & concurreret immediatè & per seipsum, vt Discretus Prouincialis electus in Germania. Nequit autem quis in eodem Capitulo concurrere & per alium, & per seipsum; vt dicitur *num.1395.* & talis est consuetudo, cum regulariter qui est in vna Prouincia concurrat in ea actiuè, & passiuè; eo modo quo qui est de familia in vno Conuentu, in eodem habet vtramque vocem actiuam, & passiuam; Prò quo facit, quod si quis habuit vocem passiuam aliquando extra Prouinciam, in qua erat, scilicet in sua propria, & electus fuit in Discretum pro Capitulo generali, id fuit ex dispẽsatione S. Cõgregationis de 1681. & 1685. (Definitorium siquidem dispensare nequit ex *Constitut.3.p.cap.3.§.5.* in his quę ad gubernium pertinent) & ideò puto bene decisum.

1389 Tertia difficultas: an casu quo quis ex Discretis assumatur in Definitorem Generalem pro aliqua Prouincia, possit eius substitutus admitti ad Capitulum, & suffragari saltem in electionibus Officialium suę Prouinciæ loco talis Discreti, cum hic, ex eo quod sit electus in Definitorem, nõ fungatur munere Discreti? Et dico quod non, tum quia per accidens est quod sit assumptus in Definitorem: quin ad id electus in Discretum, vt possit ad Officium Generale spectans ad suam Prouinciam assumi: tum quia institutus est substitutus, vt accedat ad Capitulum non accedente Discreto; quod cum non verificetur in præsenti cessat ratio substitutionis in hoc casu; & sic nequit admitti: tum etiam quia hoc pacto quinque essent vocales pro hac Prouincia in Capitulo, quod est contra dispositionum Constitut. *Militantis Ecclesiæ*; & aliàs si posset admitti in tali casu vnus substitutus, deberent accedere omnes omnium Discretorum substituti, vt contingente electione alicuius ex Discretis in Definitorem generalem, posset eius loco subintrare substitutus. Quod non est dicendum.

1390 Dubitari tandem potest: an si post electos Discretos oriatur aliqua difficultas super eorum vel alteriùs electionis validitate, possit Definitorium annuale de ea iudicare nec ne? Et dico, qnod non cum Iul. Capon. in terminis. *in discept. forens.t.4. discept.245.* cum nullibi hæc reperiatur tali Definitorio concessa facultas; & è contrà de his conoscere spectat per expressam dispositionem Constitutionum. *p.3. cap.2.n.4.* ad Iudices causarum à toto Capitulo electos, & à Discretis ipsis interesse habentibus, vt dictum est. *n.1227.* Vndè ad summum poterit hoc Definitorium admonere electos de oppositionibus, vt rationes pro eorum electionis validitate secum adducere valeant Iudicibus præfatis exhibendas, & examinandas; eo modo quo si quis contrà opponere quid habeat tenetur ex præscripto Definitorij de 1681. per bimestre ante Capitulum generale producere, vt electi possint coram eisdem Iudicibus, non verò coram Definitorio se defendere.

DVBIVM XXV.

De Capitulo Conuentuali, & in eo agendis.

1391 DVO potissimè sunt, quæ in his Capitulis tractantur. Agitur primò de culpis; & hoc qualibet die Veneris, seu post sermonem super regulari obseruantia à Superiore reprehenduntur publicè culpæ. Constit. *p.3. cap.8. à n.1. ad 5.* de cuius laudabilis obseruantiæ vtilitate. Peyrin. in *formular. litt.C. cap. 22. notab.10. & 11.* & ex D. Basilio. *in Regul. breuior. interrogat.47. & in fusior. interrogat.26.* D. Thom. *quodlibet. vltim. art.11.* Smaragd. *in Regul.* S. Benedicti, & Hugon. Victorin. atque Humbert. in Reg. S. Augustini. Lezana *tom.3. in Mar. magn. Carmelit. n.117.* & ex professo Benedictus Hæftenus *disquisit. Monast. lib.8. tract. 1. disquisit.6.* Et duobus modis fit, & per propriam delinquentium accusationem, & per aliorum (Sacerdotum tamen) de Capitulo. Sic in Constit. *ibi n.2. In medio Capituli* (scilicet primò Nouitij, deindè professi, postremò Sacerdotes) *in choros distincti se prosternant, & signo surgendi dato capita eleuent, & aliquis antiquior suo, & aliorum nomine de culpis admoneri à Patribus, & à Priore corrigi postulabit. Tunc Prior Zelatori, & Sacerdotibus Capitularibus per singulas hebdomadas assignando præcipiet, vt quæ viderit animaduersione digna proferat, quod pariter facient reliqui Patres à Priore iussi: tunc si aliquis se reum esse cognouerit, se prosternat, & data venia à Superiore erigat se, & dicat suam culpam.* Et iterum *in terram.* (*part.1.cap.9.n.16.*) *faciem defigens ad nonum Prioris signum in eodem statu maneat; qui quidem Prior interim culpas corripiat, & si opus fuerit etiam mulctet.* Qui modi æque liciti sunt, vtpotè conformes etiam quoad cæremonias prostrationũ

vsui

vſui antiquorum Patrum, vt videre eſt in D. Baſil. *ſerm.4. exercit.& in Regul. fuſior. interrogat. 37.* D. Hieronym. *in Regul. Monach. cap. 9.* Caſſian. *lib.8. Inſtit.cap.* 16. Hæften. *ibid. tract. 2. diſquiſit.2. & 4.* Dadin. Alteſerr. *Origin. Monaſtic. lib.6. cap.4.* Speciatim etiam ſecundus, quia quando quis non ſe accuſat de commiſſis, poſſe ab alijs accuſari, quin debere quandoque, tradunt Antonius à Spiritu S. *in director. tract.8.diſp.6.nu.382.* & cum D. Baſilio *ibid. interrogat.46.* D. Thom. *d. quodlibet.11. & 2. 2. q. 33. art.7. ad.4. & in 4. diſt.19.q.2. art.3. quæſtiun. 1. ad.3.* Humberto *in Reg. D. Aug. cap.95. &* alijs Lezana *ibid.n.121.* vbi, accuſationem hanc eſſe debere de leuibus culpis, & quæ infamiam notabilem non inferant, nec ſcandalum. Peyrin. *ibid.n.4. &* 8. & ita ex Conſtitut. *p.1.cap.9.n.16.* ibi *Zelator poſteà ſurget in medio Refectorij magna charitate, & modeſtia leues Fratrum illius diei culpas dicturus. Id feria quinta ommittitur, feria ſexta in Capitulo culparum exequendum*, ex quo patet, & de leuibus habendam accuſationem, & correptionem in Capitulis, quod tamen intelligendum niſi maiores fortè publicæ eſſent. Lezana *ibid.* Peyrin. *d.n.4.* à Spiritu Sancto *loc. ſupr. n.* 381. Vbi aduertendum Prælatum, & Zelatorē ad hoc teneri ex officio; vnde ſi Prior vel Zelator omittat aduertere culpas etiam leues, quæ multoties, & frequenter ab aliquibus committuntur, quibus introducuntur relaxationes, & conſuetudines contra Regulam, & Conſtitutiones, peccant mortaliter ex Mirandi Thom. à Ieſu, Tannero, Diana, & alijs pluribus Lezana *ibid.n.118.* & à Spiritu Sancto *ead. diſp.6. nu.383.* apud quem & alia quo ad hanc materiam notatu digna, ſicut & apud Peyrin. *ibid. vbi nu. 7.* Profeſſos, qui degunt in Nouitiatu culpam cum Nouitijs dicere debere, & *n.11.* de indulgentia trium annorum, & totidem quadragenarum corde contrito culpam dicentibus à Paulo V. conceſſa; & alia etiam noſtro inſtituto conformia.

1392 Secundò de rebus ad obſeruantiam regularem & Domus gubernationem ſpectantibus. Ita Conſtit. *d.p.3. cap.8. n.7.* ibi: *Finita culparum correctione Patres Capituli ſedentes Superior interroget, an ad bonam Domus gubernationem, perfectamque obſeruationem monaſticæ diſciplinæ aliquid fieri oporteat, ordinatim ab antiquioribus incipiendo.* Seu etiam de negotijs ad Conuentum ſpectantibus, ſic interpretante illa verba *ad bonam Domus gubernationem* vſu, & conſuetudine; & de omnibus illis, quæ ſiuè per Conſtitutiones huiuſmodi Capitulo, ſiuè quæ de iure communi competunt Conuentui. Lezana. *tom.1.p. 2.cap.12. n.24.* Quæ tamen præſtanda ſunt ſolum per Patres Sacerdotes de familia cuiuslibet reſpectiuè Conuentus; dicitur enim *Patres Capituli* ad excluſionem hoſpitum, qui non ſunt de Capitulo, & per Patres vtique vocem habentes; ſic ex eiſd. Conſtit. *part 4.cap.16. num.2.* ibi: *Quando verò aliquis priuatur voce actiua non poteſt non ſolum ſuffragium ferre in electionibus, ſed neque in alio, quocumque quamuis parui momenti negotio. Quarè præcipimus, vt quando in Capitulo proponendum fuerit aliquid, qui voce actiua fuerint priuati, cum alijs egrediantur, qui vocem non habuerint.* Non eſt tamen neceſſe, quod ſemper poſt Capitulum de culpis hæc peragantur, nec in eodem Capituli loco; poteſt enim ad nutum Prioris, quando opus fuerit Capitulum ad ſonum campanulæ, & in alio Conuentus loco congregari, & ibi acta adhuc dicentur acta capitulariter, licet non in loco ſolito Capituli, qui non eſt de ſubſtantia, ſi tamen fiant per Capitulares collegialiter congregatos Rota in *Argentina Coadiutoriæ 2. Maij 1631. coram Ghislerio*, poſt Tamburin. *de iur. Abb. tom.3 decis.31.nu.5. 6. & 7.* Murga ad *Conſtit. 6. n. 679.* & ratio eſt quia omnis locus, vbi Capitulum eſt congregatum, dicitur capitularis, dummodo ſit honeſtus. *cap. quod ſicut.* vbi Abb. *n.2. cap. cum terra. de elect.* vbi Gloſſ. *verb. in quo.* Dixi, ſi tamen fiant per Capitulares in vno loco congregatos, quia hoc omninò requiritur: Secus non habētur pro actis à Capitulo; nam ea quæ capitulariter aguntur dicuntur agi communiter, quod verificari non poteſt, niſi quando omnes vocem habentes in vno loco conueniunt. *cap. in Geneſi. de elect.* Suarez. *t.4. de Relig. tract.8. lib.2. cap.5. n.4.* Pellizzar. *tract.9.cap.8. nu.35.* Murga *ibid. n.680.* & nos ſupra *n.1211.* & ſunt collegialiter congregati *l.2.C. de Decurion.* Caſtellin. *de elect. cap.5 n.65.* Paſſerin. *cap.10.n.31.* Lezana *conſult. 13. nu. 32.* Quoties autem aliquid proponitur decidendum, quamuis poſſit vnuſquiſque, & debeat, maximè in rebus, quibus aſſentiri non liceat, ſuam iuxtà dictamen propriæ conſcientiæ cum omni reuerentia & verborum lenitate, dicere ſententiam, & etiam ſi à Prælatis, vel alijs de Capitulo id ægrè ferendum agnoſcat, ab ea non recedere. Murga. ad *d. Conſtit.6. nu. 542. fin.* deciſio tamen facienda eſt ſemper per ſecreta ſuffragia, & omninò per maiorem votorum partem, ex Conſtitut. pluribus locis, & ſignanter. *d.p.3.cap.9.n.4. & cap.11.num.6. & 7.* præterquam in prima approbatione Nouitiorum, ad quam diximus iam *num.* 1025. ſufficere medietatem.

1393 Et hic obſeruandum, quod facta alicuius negotij à Prælato in Capitulo propoſitione (idem dicendum, de Definitorio, & Capitulis omnibus) & dicta à Capitularibus viua voce ſententia, non poteſt poſteà Prælatus impedire, ne per ſuffragia ſecreta decidatur, ſine iuſta, & rationabili cauſa, & de conſenſu maioris partis Capituli; licet enim liberum ſi Prælato Capitulum congregare, proponere, & de re tractatum habere, non tamen illi liberum retrogredi citrà rationabilem cauſam, cum id tendat in præiudicium Capituli, cui per tractatū viua voce, acquiſitum eſt ius per ſecreta ſuffragia decidendi; & res pertractata non amplius dicitur integra ex text. in *cap. in cauſis de elect.* ibi *cum res non eſſet integra* quia in tractatum iam proceſſerant Capitulares. Vbi Panormit. *nu.7.* vndè quod à principio erat in voluntate Superioris, proponere ſcilicet Capitulo; propoſita

posita posteà re, & de ea tractatu habito factũ est necessitatis iuxtà regulam iuris, quę à principio sunt voluntatis, ex post facto sunt necessitatis. *l. sicut. Cod. de act. & oblig.* Alexander Peregrin. in Constit. Theatinor. *part. 1. cap. 5. litt. E. §. 1.*

DVBIVM XXVI.

De electionibus, quæ fiunt in Capitulo Conuentuali.

1394 QVia verò inter ea, quæ spectant ad Capitulum Conuentuale est electio Discreti ituri ad Congregationem prouincialem, abs re non erit quoad hanc aliqua breuiter tamen dilucidare, non circà formam electionis, quæ, cum debeat esse Canonica per Constit. *d. 3. p. cap. 9. nu. 2.* satis explicata est superius; sed circa alia requisita, tum ex parte electorum, tum ex parte eligendorum. Et quoad illos, alij esse non possunt, nisi Sacerdotes, & qui professionis tres annos expleuerint. Constit. *d. p. 3. cap. 1 num. 1.* & sint de familia illius Conuentus, & non alterius. Siluest. *verb. electio. 1 num. 3.* Gloss. *cap. constit. 47. de elect. verb. quo iure*. Castellin. *cap. 5 num. 87.* Passerin. *cap. 10. num. 23. 24. & 26.* non tamen Prior, qui solum electioni absque suffragio præsidere debet ex eisdem Constit. *d. cap. 9. n. 2.* licet enim ibi loquantur Constitutiones attento iure antiquo accedendi Priorem cum suo Discreto ad Capitulum generale, seruanda est nihilominus & in præsenti eadem dispositio in electione Discreti ituri ad Congregationem prouincialem, cum in litteris *Militantis Ecclesiæ* vbi sermo est de huiusmodi Discretis, habeatur, *Qui eligentur prout hactenus factum est; & cætera faciant ad formam Constitutionum*; sensus enim horum verborum est, quod sicuti Discreti pro Capitulo generali eligebantur à solis gremialibus, non suffragante Priore à tali suffragio per Constitutiones impedito, sic modò Discreti pro Congregatione prouinciali eligantur eodem modo non suffragante Priore.

1395 Idem dicendum de alijs Superioribus Generalibus, aut Prouincialibus, siue de quocumque habente votum in Capitulo generali; quamuis enim loquendo de Prouincialibus, aut P. Vicario Generali censeri possint de familia cuiuscumq; conuentus Prouinciæ, vel Congregationis respectiuè, vt dictum est *num.* 1038. non habent tamen ius suffragij in hisce electionibus, quia cum ordinentur ad deputationem eorum, qui suffragari debent in Capitulo generali, & iam ipsi sint in eodem Capitulo vocales, videtur æquum, quod talibus electionibus non se immisceant; Et sic statutum in Capitulis generalibus de 1935. *sess.* 7. 1647. *sess. 9.* & alijs. & signanter quoad Procuratorē Generalem, & Secretarium generalem, licet sint de familia in Conuentu Romano, prout ex alijs declarationibus Capitulorum etiam de 1650. *sess. 6.* sumpta paritate rationis à prædicta Prioris exclusione; sicuti & per easdem litteras *Militantis Ecclesiæ* excluditur Prouincialis à ferendo suffragio in electione Discreti pro Capitulo generali, prout & in sua Religione obseruari tradit Lezana *tom. 1. p. 2. cap. 12. nu. 55. §. circa electionem.* ibi *Nullus gremialis, siue generalis siue prouincialis, siue quisquis alius habens vocem in Capitulo generali, in electione sociorum vocem habere possit actiuam; & si in ea suffragium dederit, vocem actiuam ammittit in Capitulo generali*. Et satis rationabiliter, quia si quis habens à iure vocem in dictis Capitulis generalibus suffragaretur in electione alicuius Discreti duplicem vocem haberet in eisdem Capitulis, scilicet & per se ipsum, & per Discretum ab ipso electum, cum certi iuris sit, quod qui per alium facit, per se ipsum facere videatur: quod non potest stare cum dispositione Constitutionum *p. 3. cap. 1. tom. 1.* vbi *Nullus plures voces actiuas habeat in eadem electione*. Vnde infertur neminem habentem vocem in Capitulo generali, vel prouinciali, posse suffragari in electione Discretorum siue prouincialium, siue generalium; à similitudine enim, & paritate rationis potest bene fieri extensio legis, vt habet Syluest. *verb. argumentatio. n. 2. ex caus. 2. q. 1. cap. multi.* cum Gloss. *& de constit. cap. translato. & cap. inter cætera. de rescript. & cap. 2. de translat. Prælator.* & à simili valet argumentum per allegat. à Barbos. in locis *commun. argument. loc.* 101. *n.* 1. Murga. *ad Constit. 16. n. 181.* sicuti & vbi eadem est ratio, eadem ex vulgatis iuribus, & iuris dispositio.

1396 Hi porrò Sacerdotes vocales ad effectũ electionis, vt eam facere possint, & debeant sufficit, quod sint tres præter Priorem ex declarat. Capitul. gener. de 1613. *sess. 11.* & erit valida electio. Castellin. *de elect. cap. 5. nu. 69.* & nullo pacto Concil. Trident. *sess. 25. de Regul. cap. 6.* contraria ratione secreti, quod in illa seruari non potest (quoniam, cum ex vna parte duo requirantur suffragia, & ex altera, qui eligitur non possit sibi suffragari, iam certè innotescet, à quibus fuerint alia duo suffragia collata) vt ex declaratione S. Congegationis testatur Passerinus. *de elect. cap. 17. nu. 51.* & Rot. decisione Antonius à Spiritu Sancto. *ibid. tract. 5. disp. 2. num. 72.* quia lex non obligat, vbi de facto seruari non potest, iuxtà *regul. iur.* 145. impossibilium nulla est obligatio. Pasqualig. *decis. 255. num. 11.* Ludouicus à S. Raymundo *resol. moral. part. 2. tract. 5. num. 53.* & satis est, quod secretum obseruetur in modo electionis, idest per schedulas secretas, licet posteà arguitiuè innotescant, suffragia, eo modo, quo electiones, quæ fiunt omnibus concurrentibus validæ sunt, licet subindè ex publicatione sciatur vnumquemque suffragatum fuisse, vt benè Passerinus *cap. 18. n. 75.* Vndè si duo tantum essent vocales nullatenus possent ad electionem venire; cum enim statutum fuerit, posse, & debere fieri, vbi sunt tres præter Priorem, signum est non posse vbi non sunt tres; & rectè, quia neuter eorum posset facere maiorē par-

partem. Ægid. Belamer. in *cap. Nullus. de elect. num.5. & 6.* & quia in tribus primis ſerutinijs, dum alter alteri ſemper ſuffragaretur, & conſequenter in tertio deberent vt candidati exire, non eſſet à quo fieret electio. Quod non accidit, quando ſunt tres, quia egreſſis duobus, vt ſupra, candidatis, ille, qui remaneret legitimè alterum ex illis eligeret; hoc etenim & in caſu habent locum, quæ dicta ſunt *num.* 1350. de iure Collegij ad vnum ſolum remanentem deuoluto.

1397 Et quoad eligendum requiritur pariter, quod tres annos à profeſſione expleuerit Conſtit. *d. cap.9. n.1.* & quod *per annum ad minus (ſic ibid.) tunc temporis in illo Conuentu commoratus fuerit*; ſeu ante electionem immediatè ex declaratione Capituli generalis de 1621. 26. Maij, & de 1625. *ſeſſ. 9.* vbi dictum, *tunc temporis* importare vltimum annum ex tribus; & quod commoratus fuerit non vtcumque, ſed per formalem aſſignationem de familia iuxta ſenſum S. Congregationis Epiſcopor., & Regular. negotijs præpoſitæ, quæ ad hoc dubium ſuper modo dicta per annum commorationis conditione, ſcilicet: *An cum deputatio dictæ familiæ facta fuerit infrà annum, attamen Sacerdos per menſes quatuordecim tunc temporis in illo Conuentu commoratus eſt, poſſit validè concurrere actiuè, & paſſiuè ad electionem Diſcreti, quia Conſtitutio non dicit per annum integrum de familia. Referente Em. Protocarrero cenſuit reſpondendum negatiuè. Romæ. 28. Aprilis 1673.*

Fr. Epiſc. Portuen. Card. Brancatius.

Locus ✠ *Sigilli.*

H. Caſanat. Secr.

Quæ tamen reſponſio non afficit concurſum actiuum, ſed ſolum paſſiuum, pro quo ſolum requiritur à Conſtitutionibus dicta commoratio per annum. Per hunc autem vltimum annum intelligitur annus Eccleſiaſticus, ſiuè totum tempus, quod intercedit ab aſſignatione, ſiuè publicatione facta in Definitorio (nempè annuali, quod ſecunda, vel tertia Dominica poſt Paſcha celebratur) vſque ad illud tempus, quo eligitur Diſcretus ex declaratione Capituli generalis. de 1625. *ſeſſ.25.* corroborata ab obſeruantia, quæ eſt huiuſmodi.

1398 Hinc eſt quod Sacerdotes poſt dictam aſſignationem non poſſunt in tertio anno (modò in ſecundo) amoueri; & ſi amoueantur ob eorum culpam, vel ad eorum inſtantiam, habendi ſunt in Conuentu, ad quem tranſierint, tamquam hoſpites ſine voce; ex ſtatut. Capituli gen. de 1650. *ſeſſ.7.* & 1653. *ſeſſ.* 8. non verò ſi amoueantur ob bonum Religionis, vel alicuius Conuentus; tunc enim non illis cenſetur præiudicatum ex eod. ſtatut. *ibid.* & ſequenti Cardinalis Protectoris declaratione cū S. Congregationis facultate.

Palutius Tit. SS. Duodecim Apoſtolorum Presb. Card. de Alterijs S. R. E. Camerarius, & totiùs Ordinis S. Auguſtini apud S. Sedem Protector.

Viſis precibus retroſcriptis cum facultate à S. Congregatione Conſultationibus Regularium præpoſita nobis benignè conceſſa, & veris repertis expoſitis, inhærendo etiam decreto Definitorij annualis celebrati de anno 1648. & in Capitulo generali ſub anno 1650. & alio ſubſequenti de anno 1653. confirmato declaramus, ac quatenus opus ſit etiam decernimus, Sacerdotes vocales, qui non in pœnam, nec voluntariè, ſed ex obedientia Superiorū à Conuentibus, vbi ſunt de familia aſſignati ſe transferunt in alios Conuentus, habere vocem actiuè, & paſſiuè in electione Diſcreti ituri ad Capitulū generale (dicendū puto *prouinciale*) *perindè ac ſi in Conuentibus, vbi ſunt aſſignati ad formam Conſtitutionū per annum continuum moram traxiſſent. Non obſtantibus contrarijs quibuſcumque. Dat. ex ædibus noſtris hac die 26. Iunij. 1679.*

P. Card. de Alterijs. Protector.

Locus ✠ *Sigilli.*

Sicuti neque præiudicare poteſt, ſi facta aſſignatione iuſſu Superiorum, & ob Religionis bonum contingat aliquem abeſſe etiam per notabile tempus à Conuentu; poteſt namque validè concurrere, quia Monachus cenſetur eſſe in monaſterio, quando de licentia Prælati manet extrà illud. Panormit. in *cap. ex reſcript. de iure iurand.* Peyrin. *tom. 1. priuil. ad Conſtit. 2. Sixti IV. §.11. num.29.* Lezana. *tom.1. part.1. cap.11. n.10.* & cum alijs *tom.4. conſult. 8. n.18. & conſult.9. nu. 23. ad* 28. Paſſerin. *de electione. cap.3. num.65. & cap.10. n.122.*

1399 Reſtat modò dubium: an facta ab aliquo Conuentu ſui Diſcreti electione pro Congregatione prouinciali, & detecta eius inualiditate poſſit iterum Conuentus ad alteram electionem deuenire? Et videtur dicendum, poſſe, quia actus nulliter factus non impedit reiterationem eiuſdem actus, vel oppoſiti. Barboſ. *de iur. Eccleſ. vniu. lib.1. cap.19. n.138.* cum alijs ibi adductis; & eſt communis ſententia, quod quoties electores nihil fraudis committant in electione ab eis celebrata, & nihilominus, electio eſt nulla, & irrita ob aliquod occultum impedimentum in electo, vel etiam, quia electus non vult conſentire, vel renuntiat poſt conſenſum, vel moriatur &c. ad electores in his caſibus electionem deuolui, & ab eis reiterari poſſe, & debere. Syluest. *verb. electio. 1. q.12.* Miranda. *tom.2. quæſt.23. art.32. concl.1.* Sigiſmund. à Bonon. *de elect. dub. 12.* Peyrin. *tom. 3. Priuil. cap. 9.* Barboſ. *in vot. deciſ. tom. 1. lib. 1. vot. 4. dub. 5. num. 110.* vbi electionem deuolui ad electores, quando effectum ſortiri non poteſt. Murga ad *Conſtit. 16. nu.26.* & iam firmauimus ſupra *nn.1326.* Quod idem dicendum de electione Diſcreti in Congregatione prouinciali, ſi tamen, vt obſeruat Lezana *tom.2. verb. Renuntiatio n. 11.* poſſit Capitulum iterum commodè congregari. Super quo vn-

 tan-

tandum, licet ex *cap. Vintoniensis de elect.* habeatur, quod antequam procedatur ad secundam electionem, debeat prius de prima iudicari, eaque cassari per Iudicem cum prolatione sententiæ; nihilominus, id non esse necesse, dummodò causa nullitatis sit notoria, per Gloss. *in extrauag. commun. de offic. deleg. cap. Sedes Apostolica. verb. executores de elect.* vt refert Portell. *p.2. respons. casu 4. nu.7.* Pro quo & facit, quod electio elaborata non seruata forma solo iure humano præscripta, reiterari potest antè Iudicis sententiam ab eisdem electoribus (etiam pendente appellatione interposita à minori parte electorum) ad quos deuoluitur eligendi potestas, vt sustinet Murga. *ad Constit. 6. n.* 1164. cum Panormitano in *cap. quia propter. §. nisi. n.5. de electione.* Samuell. *de elect. tract.1. disp.1. controuers.7. concl.4.* Sigismund. à Bononia. *dub.3. n.10.* Ancharano. Roman. Menoch. Tiraquell. & alijs ibi allegatis.

1400 Aliæ sunt electiones, quæ ad hoc Conuentuale Capitulum pertinent trium scilicet Discretorum pro rationibus accepti & expensi vna cum Priore, & Suppriore quolibet mense computandis, & duorum examinatorum pro examinandis admittendis ad habitum, sicut & ad Sacros Ordines, Confessarij, & Concionatoris munera promouendis; de quorũ omnium electione, cũ canonica non sit, & se per schedulas eligantur; quandoquidem sufficit maior suffragiorum numerus, non respectu Capituli, sed minoris partis, & omnes simul respectiue eliguntur, ex Constitut. *d. p.3. cap.11.* nulla specialis difficultas occurrit, & satis est ipsa Constitutionum dispositio ibi. *In secundo Capitulo conuentuali trium Discretorum electionem faciant, qui simul eligentur; idest quilibet* (Sacerdos nempè, qui tres professiones annos expleuerit) *scribat nomina trium Patrum* (illius Conuentus vocem tamen habentium) *& tres qui plures voces habuerint prima vice, eo ipso sint electi; & inter æqualia suffragia habentes antiquior professione electus censeatur. Eodemque modo eligent duos examinatores* (scilicet Theologos ex declaratione Capitulorum generalium) *ad examinandum &c.* Solumque adnotandum, quod hęc verba Constitutionum ibi *vtrorumque officium triennium perdurabit*, intelligenda sunt, nisi fuerint à Superioribus ab illo Conuentu amoti, ex declaratione Capituli generalis de 1656. *sess.21.* & sensus est, quod permanentibus ipsis in eodem Conuentu, non possint à Capitulo deponi, & alij eligi pro toto eo triennio.

1401 Spectat & ad hoc Capitulum eligere Procuratorem pro contrahendo, & stipulando, quando opus fuerit, & pro quocumque negotio nomine Conuentus explendo; & ratio est, quia repræsentare non potest Conuentum, si ab ipso non accipiat mandatum, *ex l.1. ff. de Procurat.* Lezana. *consult.13. num.9.* Nec obstat Constitutionum. *3. p. cap.7. n.6. de officio Prioris* dispositio. *Officia Sacristæ, Procuratoris, Ianitoris, & similia ijs Fratribus, & Patribus assignabit, qui melius, & cum maiori ædificatione propria, & aliorum ea exercere valeant;* quasi hinc deducatur Procuratoris electionem esse in manu solius Prioris, quia non loquitur ibi Constitutio de Procuratore, de quo supra pro stipulando, & negotijs nomine Conuentus agendis, sed de Procuratore pro exactionibus, & expensis, & cura bonorum Conuentus, seu bona temporalia administrante; huius siquidem officij collatio illa est, quæ pendet ab arbitrio Prioris. Lezana *tom.2. p.2. cap.13. nu.44.* A Spiritu Sancto *tract.4. disp.7. n.8.* ex decreto S. Congregationis apud Lauretum de Franchis in controuers. inter Episc. & Regul. *De redditione computuum ab officialibus monasterij. q.1. nu.769.* Et propterea tales Procuratores sunt ad nutum Superiorum localium amouibiles iuxtà Trident. *sess.25. de Regul. cap.2.* & declarat S. Congregationis apud Barbos. *in collect. Bullar. verb. officiales.* Lezana *ibid.* & à Spiritu Sancto. *num.7.* Bordon. *tom.2. resol.58. num.56.* Donatus *in prax. Regul. part.2. tract.10. de appellat. q.41.* qui notant, posse sine causa amoueri, quia si causa requireretur, non essent amouibiles adnutum, vt aduertit Pasqualig. ad Lauret. de Franch. *part.1. num.771.* apud nos verò amoueri non debent, nisi in casu, quo quis non rectè se gerens, & admonitus non se emendauerit, quo etiam casu non debet esse facilis Prior, cum difficile sit ministros sine defectu inuenire, iuxtà monitum Constitutionum *ibid. d. n.6.*

QVODLI-

QVODLIBETVM
TERTIVMDECIMVM
DE PRÆLATIS, SEV SVPERIORIBVS.

1402 E Prælatis, dixi, seù Superioribus, quia, cum ex vna parte Prælati nomen strictò modo sumptum, pro ordinariam iurisdictionem habente solummodò intelligatur, vt notat Abb. *cap. decernimus. de Iudicijs. n. 16. & cap. Tua nos. de Cleric. ægrot. n.* 2. & ex alia non omnes, de quibus hic agendum, sint huiusmodi, vt Visitatores delegati, (licet largo modo sumpto Prælati nomine, seù prò habente curam animarum, vt habet Gloss. in *d. cap. Tua nos.* Syluest. *in summ. verb. Prælatus n.* 1. maximè iuncta iurisdictione, quamuis non ordinaria, Prælati dici possint. Peyrin. *de subdit. q.* 1. *cap.* 18. §. 2. Pellizzar. *in manual. Regul. tom.* 2. *tract.* 8. *n.* 153.) vel etiam Definitores, Procurator Generalis, ac alij; Ad omnes complectendos dictum est, de Prælatis, seù Superioribus. Breuitati tamen vt consulamus, omissis communioribus, & de quibus passim DD. de ijs tantum, quæ à Constitutionibus subministrari continget, sermo erit in præsenti. Et in primis de Em. Protectore, cum, licet propriè loquendo Religionis Prælatus non sit. Pellizzar. *tract.* 8. *cap.* 8. *nu.* 153. & 154. qua de causa non incurreret casum reseruatum qui litteras ab ipso ad subditos, vel ab his ad illum missas aperiret idem Pellizzar. *tract.* 6. *cap.* 1. *n.* 39. quatenus tamen est Minister Apostolicus, & locum tenens Papæ in his, quæ pertinent ad bonum Religionis, modo tamen explicando, Prælatus Ordinis dici possit. Lezan. *tom.* 1. *p.* 2. *cap.* 9. *num.* 5. Pellizzar. *ibid. & tract.* 8. *cap.* 8. *sect.* 5. *d. n.* 153. *& nos supra n.* 358. Ideò.

DVBIVM I.

De Cardinale Protectore, eius munere, & auctoritate.

1403 ANtiqua est in Ordine Eremitarum alicuius Cardinalis in Protectorem consuetudo. Primus, qui legatur hoc munere functus, fuit Riccardus Hannibaldensis Romanus de Molaria Diaconus Cardinalis S. Angeli, primò ab Innocentio IV. Eremitis Ordinis S. Augustini in Thuscia de 1246. vt ex Marquez *de Orig. Eremit. cap.* 3. §. 3. scribit Herrera. *respons. pacific.* 5 *n.* 636. vel 1243. vt vult Torellus, in *Saecul. August tom* 4. ad hunc ann. *n.* 6. & 15. vel, vt vult Laurentius de Empol. *in Bullar. Ord. pag.* 164. datus in Protectorem de 1244. sub nomine tamen Còrrectoris, & Prouisoris, vt ex verbis deputationis, prout in Constit. incipien. *Incumbis.* dat. Laterani. 17. *Kal. Ianuar. Pontific. ann. primo.* ibi: *Si verò super præmissis aliquid difficultatis emerserit, ad dilectum filium nostrum R. Sancti Angeli Diaconum Cardinalem, quem vobis Correctorem, ac Prouisorem deputauimus, recurratis.* Deindè ab Alexandro IV. post vnionem generalem de 1256. perfectam toti Ordini Augustiniano in Protectorem deputatus per litteras *Inter aliàs sollicitudines.* dat. Laterani 4. *Kal. Aprilis Pontific. ann. tertio*, seù de 1257. ex omnium præfatorum scriptorum computatione. Viginti Protectores ex his quorum notitiam inuenire potuit enumerat Herrera à *d. nu.* 636. vsque ad Em. Zacchiam inclusiuè, qui ab anno 1630. sub titulo Superintendentis egit Protectorem, & de 1634. datus est in Protectorem;

Quibus addendi Emm. Ioann. Baptista Pallottus, Laurentius Imperialis, & Palutius de Alterijs, qui modò totius Ordinis Protectioni summa prudentia, & studio non dissimili feliciter inuigilat; & quem Deus ad Congregationis vtilitatem conseruet.

1404 Et quoad eius auctoritatem, cum eam tum à consuetudine legitimè præscripta, tum à decretis Summorum Pontificum, atque Sacrarum Congregationum, quibus Protectorũ ius quandoque declaratur, & præcipuè à litteris Pontificijs eorum institutionis metiendam doceant Vadingus in *annal. Minor. ad ann.* 1217. *n.*7. Lezana *tom.*1. *p.*2. *cap.*9.*n.*3. *fin.* Sanctorus de Melfi. *in Comment. ad Statut. Minor. cap.* 1. *statut.*2.§.2. Et nos in primi nostri Ordinis Protectoris institutione, quoad facultatem illi tributam hæc habeamus in §. 5. *Constit. præfata* Alexandri IV *Inter alias sollicitudines* in Bullar. Ordin. *pag.* 24. scilicet: *ità quod illam omninò iurisdictionem, illamque potestatem, & auctoritatem in eisdem Prioribus Generali, & Prouincialibus, ac alijs Fratribus ipsius Ordinis, & in eodem Ordine habeas, & exerceas liberè, quas Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, qui præest pro tempore Ordini Fratrum Minorum, in Generali, & Prouincialibus Ministris ipsius Ordinis Minorum, ac vniuersis Fratribus Minoribus, ipsoque Ordine dignoscitur obtinere &c.* inferendum videtur, tantam esse Cardinalis Protectoris in Ordine Eremitarum auctoritatem, quanta erat Cardinalis Protectoris Minorum; credendum siquidem est subsequentes Protectores subintrasse cum eadem facultate, quam habuit primus Protector Riccardus, nisi aliud constet. Verum cum clausula, *qui præest pro tempore* non arctet ad Cardinalem Protectorem Minorum tunc temporis tantum, sed trahat ad existentes futuris temporibus per allegat. à Barbos. *in tract. de clausul. clausul.* 109. *n.*1. ab auctoritate, quã isti subindè habuerunt nostri Protectoris auctoritas arguenda erit.

1405 Quò ergò ad Protectores Ordinis Minorum, etsi de eorum auctoritate regula firma nequeat adduci ob variam iuxtà temporum varietatem alterationem, vt asserit Vadingus *loc. supr.* aliquę tamen quoad illam limitationes habentur tum in Constit. 4. Gregorij XI. incipien. *Cunctos Christi fideles.* apud Cherub. in Bullar. *tom.*1. tum in Sixti IV. Constit. *Sancta Minorum Religio.* apud eundem *ibid. Constit.*4. in qua eædem Gregorij XI. ordinationes confirmantur; quę, & quales sint, ibi videre quilibet poterit, & apud Peyrinum *de subdit. q.*1. *cap.*18.§.3. Quando autem debeant in Ordine Minorum suam huiusmodi Protectores exercere auctoritatem, habetur in alia Pauli V. Cõstit. *Cum Ordo Fratrum Minorum, &c.* apud eumd. Cherub. *tom.* 3. *Constit.*53. aliàs 34. in qua sic: *Volumus autem, ac Tibi in virtute Sanctæ Obedientiæ per præsentes iniungimus, & mandamus, vt Superiorum dicti Ordinis auctoritatem, quantum fieri poterit, conseruare cures. Et propterea, cum ipsi Superiores eorum officij debito satisfecerint, ac gubernio subditorũ sufficienter incubuerint, tunc negotijs eorum Fratrum te non immisceas. Quando autem ab ipsis fueris requisitus, vt in eisdem negotijs auctoritatem interponas, vel necesse fore cognoueris, vt eamdem auctoritatem tuã in eisdem negotijs exerceas, tunc id liberè facere possis: sed quo ad poteris per te ipsum id facere cures adhibito ad scribendam, quando opus fuerit, in eisdem negotijs, seu causis loco Notarij, aliquo ex Fratribus dicti Ordinis, &c.* Sed quia Innocentius X. in institutione Protectoris pro Ordine S. Hieronymi Fesulani in dat. sub 20. *Septembris* 1645. vt refert Lezana in *Mar. magn. Carmelit. circa* §.69. *n.*403. hęc habet: *Volumus autem, vt Congregationem prædictam foueas, ac protegas, ac Tibi in virtute S. Obedientiæ mandamus, vt Superiorum dictæ Congregationis auctoritatem, quantum fieri poterit, conseruare cures; ac propterea ipsis Superioribus regimen, & gubernium subditorum penitus relinquas, nec in negotijs eorum Fratrum te immisceas, nisi ab ipsis Superioribus requisitus fueris, vt in ijsdem negotijs auctoritatem tuam interponas; & tunc si omninò necessarium fore iudicaueris, vt eamdem auctoritatem tuam in eisdem negotijs exerceas, tunc id facere possis: sed quo ad poteris, per te ipsum id facere cures adhibito ad scribendam, quando opus fuerit in ijsdem negotijs, seu causis loco Notarij aliquo ex Fratribus dictæ Congregationis;* Ideò obseruãdum per hanc Innocentij Constitutionem, alteram Pauli V. mox adductam declarari, vt notat Lezana *d. n.* 403. & vbi per Pauli V. concessionem poterant Protectores in negotijs Religionum suam exercere auctoritatem, quando id ipsis necessarium visum fuisset; modò ex præfata Innocentij dispositione non possunt, nisi quando fuerint à Superioribus requisiti; & tunc etiam non vtcumque, sed quando pręmissa tali requisitione omninò necessariũ eam interponere iudicauerint. Quod tamen mihi intelligẽdum videtur extrà casum legitimæ appellationis subditorum à Superioribus ad ipsos Protectores; possunt enim in tali casu absque tali requisitione Prælatorum suam auctoritatem exercere; cum à Sede Apostolica concedatur ad ipsos appellare.

1406 Vndè idem, & quo ad omnia supradicta de Protectoribus Ordinis Eremitarum dicendum est, tum ex dictis *num.*1404. tum quia ea omnia, vtpotè ad fauorem Ordinis Minorum & S. Hieronymi Fesulani respectiuè statuta, ad omnes Ordines cum illis in priuilegijs communicantes extenduntur per Lezan. *d. cap.*9. *nu.*4. Pellizzar. *d. tract.*8. *cap.*8. *n.*154. Peyrin. *d. q.*1. *cap* 18.§.3. Balthasar. de Auila *in manipul. verb. Protector. à n.*1146. *ad* 1151. & insuper quia eadem est omnium ferè Ordinum Protectorum auctoritas, vt in *not. ad. d. Constit.* 4. Gregorij XI. *Cunctos Christi fideles, &c.* sic obseruat idem Laertius Cherubin. *Aliorum Ordinum Protectores maiores his facultates non habent. Hæc ergo ponere satis esse arbitratus sum, vt cæteris Regularibus vsui esse possint.* Et rursum *tom.*3. *in not. ad. d. Constit.*53. Pauli V. *Cum Ordo, &c.* per hæc verba: *Easdem ferè facultates habent alij aliarum Religionũ Protectores.*

1407 Ad prædicta ergò, seu à dictis Summis Pontificibus inhibita non se extendit alicuius Protectoris auctoritas, nisi aliud constet in eorum

rum

cum litteris Apostolicis. Et à Sede Apostolica conceduntur, vt Religionū vtilitati consulant, eas reuerà protegendo iuxtà nominis Protectoris proprietatem, quod idem sonat, ac defendere, iuxtà Gloss. *in l. desertorem. §. vlt. ff. de re milit.* Bordon. *de profess. regul. cap. 16. n. 15.* Pellizzar. *d. tract. 8. cap. 8. n. 149.* Sanctorius *loc. sup. §. quidquid autem*. Et ideò Gregorius XI. *loc. sup. §. 14.* Sic. *Cæterum Nos eosdem futuros Protectores hortamur attentius, quod per facti efficaciam sic nominis sui procurent effectum, quod Ordo ipse per eos non lædatur in aliquo: sed potius ab aduersis, si quandò fortassè iminebunt, suo opportuno defensionis clypeo protegatur, & à noxijs præseruetur; sic acturi proindè æquitatis, ac modestiæ limites seruaturi, vt non trahatur ad noxam, quod prouisum extitit ad salutem.* Et Sixtus IV. *ibid. §. 5. sed curent* (loquitur cum Protectoribus) *vti est eorum proprium officium ipsum Ordinem in quieto tranquillo, & pacifico statu conseruare, & augere, & ab impugnantibus, molestantibus, & perturbantibus defendere, & tueri, ne secus agendo Ordinem præfatum non solum non protegant, conseruent, & exaltent, vt tenentur, sed in animarum suarum perniciem, & dicti Ordinis detrimentum, & scandalum confundant, & destruant &c.*

1408 Munus itàque eorum principale est Ordinis priuilegia, ac Fratres ipsos in quibuscumque causis, ac contra quoscumque, quantumcumque qualificatos defendere, vt ex Sixto IV. in *d. mar. magn. Carmelit. §. 107.* Lezan. *ibi n. 528. & d. tom. 1. part. 2. cap. 9. n. 13.* Pellizzar. *ibid. n. 161.* Vndè sunt verè Conseruatores Ordinum prò omnibus causis, quæ Ordinibus ipsis contingere possunt; & ità amplè, quod vbi aliorum Conseruatorū auctoritas per decretum S. Congreg. Concilj sub Gregorio XIII. & Constitutiones Clementis. VIII. & Gregorij XV. est hisce temporibus coarctata, & limitata, eam tamen Protectorum quo ad huiusmodi defensiones in suo robore remanere, nec illi per præfatum Decretum, & Constitutiones derogatum probabiliter tenet idem Lezana *d. n. 528. & eod. cap. 9. n. 14.* quia in dictis decreto & constitutionibus sermo est solùm de Conseruatoribus à Religionibus ipsis vi suorum priuilegiorum electis; nec facta est specialis mentio Cardinalium Protectorum, vt facienda erat ad eorum auctoritatem limitandam, cum sint personæ specialissima nota dignæ, eo modo, quo hac de causa nec subijciuntur pænæ suspensionis Conseruatoribus suam facultatem excedentibus à Gregorio XV. impositæ, vt tradit Albanus de *Cardinalat. q. 42.* ex Io. Andr. Azor *tom. 2. instit. moral. lib. 4. cap. 3. q. 10.* Et propterea vbi Conseruatores alij non possunt de iure communi *cap. 1. & vlt. de offic. delegat. in 6.* suam exercere iurisdictionem nisi prò manifestis iniurijs, seù molestijs, poterunt Cardinales Protectores etiam extra manifestas iniurias, aut molestias illam exercere, cum sit illis à Sixto IV. loc. supr. amplissimis verbis concessa, ibi: *In quibuscumque causis per eos mouendis quacumque ratione, vel causa, quæ excogitari possit*; quia dispositio illa iuris communis non habet locum in ijs, quibus maior à Papa tributa est potestas, vt ex Rot. in *Oscens. iurisdict. coram Vbaldo. de 1614.* cit. Lezana *d. n. 528.* & cum eo Pellizzar. *ibid. n. 162.*

1409 Quæ facultas, licet esset solum concessa Protectori Carmelitarum, vt vult Lezana *ibid.* & *d. cap. 9. n. 14.* ex eo quod in Mari magno aliarum Religionum, non nominetur Protector, prout in Mar. magno Carmelitarum; quod tamen non conuincit intentum, cum in Mar. magno aliarum Religionum eadem facultas concedatur *cuilibet* in Ecclesiastica dignitate Constituto, adeòque & Cardinalibus Protectoribus, qui teste eodem Lezana. *d. p. 2. cap. 10. n. 12.* inter Ecclesiasticas dignitates absque dubio primas tenent; & non sit alia differentia quoad hoc nisi magis vel minus expliciti, quæ non diuersificat, nec officit; Præterquam quod quoad Cardinales Protectores Ordinis Eremitarum iam supponebatur illis concessa, cum quoad huiusmodi priuilegiorum defensionem fuerit à Cælestino. V. in Constit. *Ex parte dilectorum*: dat. *Neapol. nonis Decemb.* 1294. prout in Bullar. Ordin. *pag.* 191. Petro Columnæ Cardinali tit. S. Eustachij, dum in Ordinis Protectorem deputaretur, in amplissima forma tributa; licet, inquam esset solum specialiter concessa Protectori Carmelitarum in fauorem dicti Ordinis, ob communicationem tamen priuilegiorum ea vti possunt, & aliorum Ordinum Protectores, prout idem Lezana cit. *nu. 528. & cap. 9. n. 14.* & post eum Pellizzar. *d. n. 162.*

1410 Et specialiter Superiorum auctoritatem defendere tenentur Pellizzar. *d. cap. 8. nu. 149. & 155. 159.* quia sic præcisè sancitum reperitur a Gregorio XI. Sixto IV. & expressioribus verbis à Paulo V. & Innocentio X. prout supra vidimus; & quia facultas illis facta se ingerendi in negotijs Religionis siuè ad requisitionem Superiorum, siue etiam ex officio, intelligenda semper est præcipuè pro conseruatione auctoritatis, & iurisdictionis Superiorū, & coercenda subditorum ergà Prelatos peruicacia, vt ad rem Lezana *d. cap. 9. n. 9. & 10.*

1411 Debent nihilominus & subditos iniustè grauatos protegere; ad hunc enim finem est illis ad Protectores permissa appellatio à Summis Pontificibus Bonifacio IX. *Constit. 1.* Leone X. *Constit. 10.* apud Confettium in *Summ. priuil. Mendic. fol. 21. & fol. 120.* Gregor. XIII. *Constit. 27. Quoniam nostro* apud Cherub. *tom. 2.* Sixto V. in declaratione *Constit. 71. Ad Romanum, §. 21.* apud eumd. & Clemente VIII. *Constit. 113. in eod. Bullar. tom. 3. & in appendic. ad Clem. VIII. Constit. 1.* Quæ tamen facienda est gradatim à Superiore scilicet locali ad Prouincialē, ab hoc ad Generalem, à Generali ad Protectorem, & à Protectore ad S. Congregationem; vt ex S. Congregationis Episcoporum, & Regularium declaratione Confettius *ibid. tit. 7. de appellat.* Sorbus in *addit. ad Cassarub. in d. summ. priuil. verb. appellare*, Barbos. in *collectan. decis. Apostol. eod. verb. appellare. n. 11.* Peyrin. *tom. 1. de subdit. q. 1. cap. 28. §. probatur primo.* Lezana *tom. 1. part. 1. cap. 9. n. 4. & p. 2. cap. 9. nu. 16. & tom. 2.*

verb.

verb. appellare nu. 4. Io: Maria Nouar. *in lucerna Regul. verb. appellatio nu.* 4. Passerin. *in Tribunal. Regul. q.* 32 *n.* 40. Io: Antonius Nouar. in *Summ. Bullar. part.* 2. *Comment.* 11. *n.* 2. & *Comment. III. n.* 1. Hieronym. Roderic. *resol.* 10. *n.* 2. Pellizzar. *de tract.* 8. *n.* 171. A Spiritu Sancto *in Directorio tract.* 3. *disp.* 6. *n.* 788. *& consult.* 110. *n.* 42. Bordon. *in prax. crimin. cap.* 16. *q.* 6. *n.* 8. *& q.* 11. *nu.* 9. vbi *q.* 7. *n.* 9. tali ordine non seruato pro non valida habendam appellationem, citatis quoad hoc Peyrin. *in addit. ad Constit. Leon. X. cap.* 4. *num.* 18. & de Bictis *q.* 151. *n.* 10. tenentque Coriolanus *de casib. reser. p.* 2. *cas.* 5. *n.* 28. *&* 29. A Spiritu Sancto *ibid. n.* 788. & Donatus *in prax. tom.* 1. *part.* 2. *tract.* 10. *q.* 34. *n.* 3. Pellizzar. *tract.* 6. *cap.* 7. *n.* 56. quod intelligendum, si fiat extra casum necessitatis, seu suspicionis Prælati ad quem; quo casu videtur posse per saltum fieri: sed tunc de causa suspicionis debet euidenter constare, Peyrin. *d. n.* 18. & Donatus *eod. q.* 34. *n.* 3. Nec de facili admittenda à Protectoribus, nisi in casibus grauibus (cum aliàs vocetur à Nouario *dict. Comment.* 11 *n.* 3. Diaboli inuentum ad turbandam Religionum tranquillitatem) in quibus euidenter constaret fieri Religioso notabilem iniuriam in fama, & honore. Donatus *d. p.* 2. *tract.* 10. *q.* 30. *n.* 8. *q.* 31. *n.* 2. *q.* 33. *n.* 4. *& q.* 35. *n.* 4. non autem ob causas friuolas, & ad effugiendas Superiorum correctiones, aut pro impugnandis eorum ordinationibus, etiam si alias aliqua iniuria fiat ipsis Religiosis. A Spiritu Sancto *d. consult.* 110. *n.* 38. & 39. ratione nocumenti, quod ex hisce appellationibus ob neglectum obedientiæ, & boni regiminis eneruationem oritur Religioni, quod bono particulari præferendum est. Suarez *de Relig. tom.* 4. *lib.* 2. *cap.* 11. *n.* 12. Peyrin. *d. cap.* 20. *dico tertiò §. secundò probatur*. Roderic. *qq. canonic. & regul. tom.* 1. *q.* 29. *art.* 3. Barbos. *in vot. decis. lib.* 1. *vot.* 4. *n.* 51. Lezana *dict. cap.* 9. *part.* 1. *n.* 7. *& dict. verb. appellare n.* 4. cum Cardinale de Lugo *tom.* 2. *de iust. & iur. disp.* 37. *sect.* 14. *n.* 175. dicente, tunc solum licere Religioso appellare, quando clarè, & certò constat de iniustitia, & excessu correctionis, seu grauamine: non verò si grauamen sit dubium. Bordon. *d. prax. crim. cap.* 90. *q.* 2. *n.* 3. A Spiritu Sancto in *Director. loc. supr. num.* 791. quia priuilegia Religionum scilicet Carmelitarum, & Augustinianorum, vigore quorum possunt Generales earum reicere appellationem ab eorum præceptis, monitionibus, ordinationibus, mandatis, decretis &c. vt notant Cassarub. in *d. compend. verb. appellare num.* 2. *& verb. Generalis. §.* 11. *&* 12. & cum eo Nouarius, *in d. lucern. Regul. verb. appellatio nu.* 9. Barbos. *d. vot. decis.* 4. *num.* 68. hoc saltem debent operari, quod in grauamine dubio nequeat dari appellatio. Cespedes *de exempt. Regul. cap.* 23. *dub.* 356. *n.* 3. Sanchez *in Decalog. lib.* 6. *cap.* 8. *nu.* 110. Pellizzar. *tract.* 6. *cap.* 7. *n.* 39. & consentit Donatus *d. tract.* 10. *q.* 31. *num.* 2. & maximè, cum præ omnibus Superiorum auctoritas sit, vt dictum est, tuenda à Protectoribus.

1412 Pro horum autem munerum exequutione possunt vtique procedere per censuras, vtpotè Commissarij Apostolici, & Delegati Papæ, quibus in causis sibi commissis id competit. Gloss. *in cap. licet de offic. Vicar. cap.* 2. *de consuetud. in* 6. *& cap. Romana de appellat. & cap. P. & G. cap. significasti de offic. & potest. Iudic. delegat.* Coaruu. *in cap. Alma Mater. p.* 2. *§.* 2. *n.* 7. *de sent. excommunic. in* 6. Miranda in *Manual. Prælat. tom.* 2. *q.* 35. *art.* 8. *concl.* 1. *vers. item & delegatus*; & quia cum ipsis sit concessa iurisdictio, & auctoritas, censenda sunt & concessa ea, sine quibus talis iurisdictio, & auctoritas executioni mandari non potest *l.* 2. *ff. de iurisdict. omn. Iudic. Cap. Pastoralis. cap. præterea de offic. deleg.* aliàs inanis esset eorum auctoritas. Azor. *tom.* 2. *lib.* 5. *cap.* 35. *q.* 10. Moneta. *de Conseruatoribus cap.* 7. *n.* 279. & ex Gloss. in simili *ad cap. super quæstion. verb. executorem. tit. eod. de offic. delegat.* Lezana *in Mar. magn. Carmelit. ad §.* 107. *n.* 529. vbi id intelligendum maxime in eo, quod spectat ad præcipuum Protectorum munus, quod est cōseruare auctoritatem Superiorum, & Ordinū, ac Religiosorum priuilegia contrà molestantes & contradictores, licet respectu ipsorum Regularium, posse procedere per censuras neget Pellizzarius *d. tract.* 8. *n.* 168. ratione priuilegij Mendicantium, vt non possint excommunicari &c. Quia autem huiusmodi facultas videtur delegabilis, quando tamen agitur de causis Religiosorum delegari non debet, nisi carò, & non nisi quando ex vrgenti impedimento non possint ipsi Protectores personaliter assistere; sicuti enim volunt Summi Pontifices, quod vt consulatur Religionum decori, in talibus casibus non extero sed ex Religiosis assumpto vtatur Notario, ità ob eandem rationem abstinere debent à subdelegationibus: sed, vt loquuntur Paulus V. & Vrbanus VIII. *quoad poteris, per te ipsum id facere cures*. Videantur Lezana *d. cap.* 9. *p.* 2. *n.* 11. *&* 20. & Pellizz. *d. tract.* 8. *n.* 152.

1413 Quia verò ipsi DD. Protectores possunt ex Clementis. VIII. indulto in decretis de *reformat. Regul. §.* 39. licentiam accedendi Romam fratribus suæ protectionis concedere, dubitatur, an facultas hæc intelligenda sit pro eorum libito, vel solum pro casu necessitatis, seu appellationis? Et nonnullos doctos audiui sentientes in hoc secundo sensu accipiendam esse, qui aliàs, si ipsi ex eorum libito possent Romam eundi fratribus id exposcentibus licentiam concedere, destrueretur absque dubio boni regiminis harmonia; quandoquidem ad Protectorem inconsulto, quin data opera, omisso proprio Prælato haberetur recursus, & hinc ad eius contemptum iter manifestum; Confusio item non leuis, ac perturbatio oriretur in Conuentibus, si possent vtique indifferenter aliquos Generalis, & alios Protector aduocare, præter alia, & multa incommoda, & inconuenientia, quæ non videntur à Summis Pontificibus intenta, cum ad ea vitāda limitatam quoad hoc à Gregorio XI. & Sixto IV. Protectorum auctoritatem referat Peyrin. *de subd. q.* 1. *cap.* 18. *§.* 3. Et facit prò hac sententia, quod

cum

cum ad Protectores detur appellatio ex dictis, & propterea ab ipsis, & non à Superiore aggrauante petenda sit licentia ad ipsos accedendi, vt ex Gloss. *cap. cum Pastoris 2. q. 7.* Roderic. *tom. 1. q. 30. art. 3.* & cum eo Bordon. *resol. 32. q. 9. num. 28.* videtur cohærenter concessum Protectoribus posse huiusmodi licentias ad effectu prosequendæ appellationis concedere. Vtcumque tamen sit, verba Lezanæ *d. cap. 9. n. 18. fin.* libet adducere. *Decet autem DD. Protectores vti hac facultate nisi in casu raro, & fratres ab ipsis facultatem Romam veniendi postulantes ad Generales remittere, qui ob notitiam, quam de fratribus suis habent, melius discernere poterunt, an conueniens sit talem facultatem illis elargiri.*

1414 Protectores insuper nostri Ordinis Eremitarum specialem habent facultatem decidendi extraiudicialiter lites, & controuersias, quæ inter RR. P. Generalem, & Congregationes eiusdem Ordinis pro tempore oriri possunt, cum totali litium extinctione vigore facultatis illis concessæ à Iulio III. im Constit. *ex debito*, §. 12. Dat. Romæ apud S. Petrum. 30. *Ianuarij* 1551. vt in *Bullar. Ordin. pag. 217.* quod item afferendum respectu nostræ Congregationis, cum in nostris Apostolicis Constitutionibus *p. 3. cap. 5.* sic disponatur: *Et qui pro tempore fuerint Protectores dicti Ordinis* (scilicet Eremitarum) *in hac Congregatione Discalceatorum eandem auctoritatem, & iurisdictionem habeant, quam modò habet, & exercet Illustriss. & Reuerendiss. D. Cardinalis Saulius in toto Ordine Fratrum Eremitarum Sancti Augustini iuxta Bullam Pauli. V.* in quibus certè includitur prædicta auctoritas decidendi &c. qua tunc potiebatur Cardinalis Saulius.

1415 Talis tandem sunt dignitatis, vt asserentibus ipsis, se habere à Papa viuæ vocis oraculum, sit illis credendum. De qua re Lezana *d. t. 1. p. 2. cap. 9. n. 7.* & nos suprà *nu. 493. & 1225.* quod tamen intelligendum de viuæ vocis Oraculis concernentibus Religionem, quam protegunt, vt obseruat Peyrin. *in Formul. litt. Z. cap. 3. appendic. 4. n. 2.* Et illis omnis honor, & reuerentia debeatur, tum ratione dignitatis, tum quia sic in litteris Protectionis iubent Sũmi Pontifices; tum etiam titulo gratitudinis; qua etiam de causa in tota Congregatione qualibet die in Oratione Serotina specialiter pro ipsis ad Dominum preces funduntur.

DVBIVM II.

De Patris Vicarij Generalis officio, & auctoritate in communi.

1416 IN quolibet Capitulo generali de triennio in triennium eligitur Vicarius Generalis, qui statim à Præsidente Capituli in eiusdem Capituli initio ab omnibus vocalibus electo confirmatur. *Constit. 3. p. cap. 3. n. 1. & cap. 5. n. 2.* & est Supremus in Congregatione Prælatus. Nec faciendus scrupulus in titulo, seu nomine Vicarij Generalis, quasi alterius vicem gerat & delegatam habeat auctoritatem, quia de Religionum Prælatis loquendo non est eurandum de nomine, seu titulo, cum earum Generales diuersimodè appellentur, Abbates, Priores, Magistri, Ministri, Præpositi, Commissarij, Correctores, Maiores, vt inter Camaldulenses &c. iuxtà diuersum vsum, & consuetudinem; & sic possunt etiam hoc Vicarij nomine vocari absque illatione delegatæ iurisdictionis, si tali titulo consueuerit Religio Prælatum Supremum appellare. Nec nouum, est quod dentur Vicarij cum ordinaria potestate, & nequaquam delegata, vt Vicarij perpetui, de quibus Barbos. *de iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 15. n. 8. & lib. 3. cap. 6. nu. 2. ad. 36.* Itèm Vicarij nati, qui tales dicuntur, eo quod à lege ipsa nullo alterius facto, aut ministerio constituantur, de quibus idem Barbosa *eod. lib. 1. cap. 24. num. 34.* quorum pariter auctoritas delegata non est, sed ordinaria. Aut etiam Vicarij Episcoporum, qui sunt Iudices Ordinarij per eund. Barbos. *de cap. 11. n. 27.* & cum multis Sbrozz. *in tract. de Vicar. Episc. lib. 1. q. 23. nu. 5. & lib. 2. q. 55. nu. 9.* Vel Vicarij Capitulares, qui itèm ordinariam potestatem habent secundum Innoc. *in cap. suo de offic. Vicarij. & in cap. licet. & in cap. Romana eod. tit. in 6.* Sed stando in terminis Religionum, & magis ad rem, Vicarij, qui mortuo Generali, vel eliguntur, vel succedunt in munere vsque ad noui Generalis electionẽ, vel Capitulum, ordinariam iurisdictionem exercent. ex Gloss. *in l. 2. C. de off. eius. qui vicem alterius gerit.* Mirand. *in Manual. tom. 2. q. 10. art. 7.* Superior etiam Generalis FF. Minorum de Obseruantia quanto tempore titulo Vicarij Generalis appellatus? & tamen ordinariam iurisdictionem habuisse non dubitandum. Quid amplius? Commissarius ipse Generalis Minorum de Obseruantia qui substantialiter est Vicarius Ministri Generalis, vt ex Leonis X. Constit. *Ite vos in vineam meam;* quæ Bulla vnionis dicitur, apud Roderic. in *compilat. priuileg. tom. 1. ibi: Decernimus, quod si Minister Generalis cismontanus electus fuerit, instituat in partibus vltramontanis vnum Generalem Commissarium ab eisdem vltramontanis Fratribus eligendum, cui Minister Generalis super præfatos Fratres vltramontanos vices suas committat, prout Capitulo Generali expedire videbitur. Ità tamen, quod Commissarius præfato ministro Generali omninò subijciatur, vt cæteri dicti Ordinis Prælati subijciuntur; ac illi secundum Regulam obedire teneatur;* Et tamen iurisdictionem Ordinariam, & non delegatam exercet, vt probat idem Roderic. *qq. canonic. & regul. tom. 1. q. 51. art. 3.* Miranda. *d. tom. 2. q. 11. art. 3.* Sanctorus à Melfi *in statut. Minor. cap. 8. ad statut. 36. q. 2.* Nullo ergò pacto sequitur ex titulo Vicarij Generalis, quod delegata sit eius auctoritas, & iurisdictio.

1417 Et ratio est, tum quia eius iurisdictio (sicut & supradictorum Vicariorum) perpetuò competit dignitati, & officio; & eodem iure transit ad successorem, quod est proprium iurisdictioois ordinariæ. Barthol. *l. Ambitiosa. nu. 34. ff. de decr. ab Ord. fac.* Bald. *cap. fin. nu. vnic. de offic.*

offic.ord.&ibi Imola *ad fin*. Couarr.*3.variar.cap.20.n.69.*Barbos.*l.cum Prætor.12.§.1.à n.28.ad 37.ff.de Iudic.*Henriq.*lib.13.de excomm.cap.24.nu.2.* Sylu.*verb.deleg.q.8.dict.1.*& latè Sanchez *lib.2.de matrim.disp.40.n.14.* Et eſt illi à lege conceſſa, ſeu per Conſtitutiones à Summo Pontifice approbatas; per quod pariter abſque dubio ordinariam eſſe dignoſcitur per text. *in cap.Romana.de appellat.*& *cap.in tria.de offic.Vicarij l. & quia.ff.iuriſdic.omn. Iudic.*Menoch.*de arbitr.lib.1.q.74.n.2.*Sanchez.*ibid.diſp.29.n.3.*Roderic. & Miranda *loc.ſupr.* tum quia non eſt aſſignabile, à quo huiuſmodi facultas ſit illi delegata, vt poſſit diei non ordinaria; cum à P. Generali Ordinis Eremitarum, qui vnicus poſſet excogitari prò Ordinario, & delegante, nullo modò neque in fieri, neq; in facto eſſe dependeat; quandoquidem non ſolùm ab eo, non inſtituitur; ſed nec confirmatur; cum eligatur à Congregationis Capitulo, & confirmetur à Præſidente Capituli;& ſiuè P. Generalis ceſſet, ſiuè priuetur, ſiuè excommunicetur, ſiuè renuntiet, nunquam P. Vicarij Generalis iuriſdictio ceſſat: ſed eadem poteſtas, in eo immutata remanet. Quomodo ergò concipi poterit quod ſit delegata? Vrgeo. Si Vicarij Epiſcoporum, & ſi ab illis inſtituti; Si Vicarij Minorum, & ſi à Miniſtro Generali confirmati, prout teſtatur Roderic.*d.tom.1.q.4.art.2.*& habetur in decreto Concilij Conſtantienſis apud eumdem Roderic.*d.tom.1.compilat.priuileg.pag.mihi 70.* & Eugenij IV. Bulla *Ordinis tui*. apud eumd. *Bull.31.* ac Pij Papæ II. Bulla *Prò noſtra*, apud eumd.*Bull.1.*& Calixti III. *Conditor Orbis*.apud eumd.*pag.129.* Si Commiſſarij Generales Minorum & ſi confirmati à Miniſtro Generali Miranda *ibid.q.11.art.1.concl.2.*& illi ſubiecti, vt vidimus. Quin ſi ipſe P. Generalis Magiſter Ordinis Minorum Conuentualium, & ſi confirmetur, vel ſaltem confirmari debuerit poſt mutationem factam in Ordine, à P. Miniſtro Generali Minorum de Obſeruantia iuxtà diſpoſitionem Leonis X. in Bull. *Omnipotens Deus* apud eumd.Roderic.*ibid.Bull.2.* habent tamen omnes ordinariam iuriſdictionem, quia eam non accipiunt ab homine, ſed à lege per allegatos DD. à fortiori talis erit, & iuriſdictio P. Vicarij Generalis, qui vt dictum eſt, nec inſtituitur, nec confirmatur à P. Generali, ſed in ſuo officio eſt ab illo omninò independens, & auctoritatem ſuam habet à lege ſolum & ratione officij.

1418 Non ergò attendendum nomen Vicarij, ſiue quodcumque aliud ſit Prælatorum. Satis ad rem præſentem eſt, quod, vt vidimus, eius auctoritas ſit ordinaria, & ipſe ſit in ſua Cõgregatione independens, quod idem eſt ac in re, ſeù auctoritatiuè Generalis. Prò qua re hæc euidentiſſima ſunt. Eligitur à ſolo Cõgregationis Capitulo. Confirmatur à Præſidente, & ab ipſa Congregatione electo; auctoritatem accipit à lege, & officio annexam, quin plenam, vt mox dicemus; independenter ab omni alio præterquam a Summo Pontifice ſuam Congregationem gubernat, vt benè adnotauit & Barboſa *de iur.Eccles.vniu.lib.1.cap.41.n.43.* ibi *Sed diſcalceatus* (ſcilicet Ordo) *habet ſuum Vicarium Generalem, qui illum totaliter gubernat.* Præeſt ſuæ Congregationi cum eadem *omnimoda poteſtate*, quam habet ipſe Reuerendiſs. P. Generalis in toto Ordine tum ex iure, tum ex priuilegijs, vt dictum eſt *n.697.* Appellatio, quę iuxta decretum S. Congregationis (de quo ſupra *n.1411.*) circa ordinem appellandi, conceditur à Priore ad Prouincialem; à Prouinciali, ad Generalem; ab hoc ad Protectorem, in noſtra Congregatione à Priore ad Prouincialem, & ab hoc ad ſolum P. Vicarium admittitur, cũ ad P.Generalem non detur, vt diximus *n.488.* & dicetur *n.1476.* Ad ipſum etiam à Religioſis omnibus dirigitur, & in nomine ipſius emittitur profeſſio vt *n.1094.* & *nu.1095.* excluſo ab his omnibus ipſo P. Reuerendiſs. Generali. Et quis non videat, eum eſſe verum totius Congregationis Prælatum, & Caput, & ſi non nomen, realitatem tamen Generalium in ea habere?

1419 Nec his obſtare dicendum, quod idem Pater RR. Generalis habeat ius *viſitandi* Cõgregationem. quia omiſſo, quod adeò ſit coarctatum, & limitatum hoc ius, vt quaſi prò nihilo reputetur, vt diximus *n.488.* & itèrum infrà à *n.1476.*& ſeq. quale indè incommodum vel ordinariæ, vel Supremæ P. Vicarij Generalis auctoritati? Quo enim ad primam partem iam vidimus in Vicarijs Epiſcoporum, & alijs, licet ſint Epiſcopis, vel Generalibus ſubordinati, & ab illis dependeant (quod tamen non verificatur in præſenti) eos iuriſdictione ordinaria potiri. Et quoad ſecundam, eſt item certum, quod per hoc, quod Archiepiſcopus poſſit viſitare Diœceſim Epiſcopi, & Diœceſani poſſint ad illum appellare vt ex *cap. Paſtoralis.* & *cap. Duo ſimul.de off.ordin. & cap.1.eod.tit.lib.6. cap.Romana de appellat.eod.lib.* non ceſſat Epiſcopus eſſe Epiſcopus iuxtà text. *in cap.perpetuò.de cenſ.* Et magis ad rem Generalis Minorum Conuentualium non ceſſat eſſe Generalis, & ſi confirmari debeat iuxtà dictam Leonis X. diſpoſitionem à Miniſtro Generali Obſeruantium, & debeant ipſi PP.Conuentuales dictum Miniſtrum Generalem tamquam ſuum Superiorem recipere.ibi. *Nec aliquam iuriſdictionem, ſiuè Superioritatem in ipſos* (ſcilicet Conuentuales) *exercere valeant* (ſcilicet Obſeruantes) *præterquam, cum ipſum Miniſtrum Generalem prò tempore exiſtentem ad ipſorum Fratrum Conuentualium Domos, & loca declinare contigerit: quo caſu ipſe Miniſter eoſdem Fratres Conuentuales paternè viſitare, ipſique Fratres Conuentuales eumdem Miniſtrum Generalem tamquam totius dicti Ordinis Superiorem omni cum charitate, & dilectione recipere debeant.* Neque ergò & à fortiori præiudicat P.Vicario Generali Excalceatorum, quin ſit quoad realitatem eorum verus Generalis, ius quod habet P. Generalis viſitandi aliqualiter Congregationem, cum tali, & ſimplici viſitatione peracta nequeat à nobis ipſe

P.Ge-

P. Generalis recipi, neque ad illum vllomodo quis appellare. Ità sanè; & ità iudicauit S. Visitationis Apostolicæ Congregatio, dum propterea P. Vicario Generali, Generalium præeminentias & prærogatiuas competere declarauit sequenti decreto apud Cherubin. *tom. 4. Bullar. pag. 74.*

1420 *In causa, & causis coram nobis inter Admod. R. P. F. Basilium à SS. Trinitate Vicarium Generalem Congregationis Discalceatorum Sancti Augustini Italiæ ex vna parte, & Patres &c. ex altera, de & super prætensa nullitate delegationis per eundem P. Vicarium Generalem factæ, &c.*

Fuit prouisum, & decretum R. P. Vicarium fuisse, & esse verum, & legitimum Superiorem Vicarium Generalem nuncupatum totius Congregationis, ac vti, & gaudere omnibus, & singulis iuribus, & prærogatiuis, præeminentijs, & facultatibus, quibus aliarum Religionum Generales, gaudent, vtuntur, & potiuntur; ideòque sibi licuisse, & licere interalia, eo absente, alium suo loco subrogare, qui omnimoda eius potestate, & iurisdictione vbique locorum (illa tantum excepta Prouincia, in qua ipse Generalis Vicarius prò tempore reperietur) fungatur, & potiatur; & consequenter subrogationem, ac delegationem à præfato Generali Vicario in persona Patris Valeriani quarti Definitoris factam, fuisse, & esse iuridicam, & canonicè factam; & vti talem fore, & esse confirmandam; prout illam confirmamus, & approbamus; & prò confirmata, & approbata haberi volumus, & mandamus: Fratresque omnes eidem Generali Vicario subiectos eiusdem Religionis præfato P. Valeriano ad obedientiam præstandam iuxtà formam suæ delegationis obligatos fuisse, & esse declaramus. Actum Romæ. Domi solitæ Residentiæ Illustriss. DD. Sacræ Congregationis hac die 24. Maij 1626.

A. Ricciullus Iudex & Secr.

Odoardus Tibaldescus Not.

& ità sentiunt Aldan. *in compend. canonic. resol. lib. 2. tit. 43. nu. 55.* Barbos. *in collect. decis. Apostol. decis. 71. c. n. 1.* Nouarius *in lucern. Regul. verb. Vicarius n. 4.* Lezana *tom. 2. verb. eod. nu. 3.* vbi apertè eum dicit esse in re Generalem. Vnde est, quod si vellet ad strictiorem transire, teneretur à Sũmo Pontifice licentiam petere, cum non habeat in Ordine Superiorem, à quo petat, ad instar Generalium aliarum Religionum, de quibus Sãchez. *in præcept. Decalog. lib. 6. cap. 7. n. 8.* Tamburin. *de iur. Abb. tom. 2. disp. 7. q. 1. n. 23.* Barbos. *de iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 42. n. 48.*

1421 Ex his ergò patet ea omnia ipsum posse, quæ aliarum Religionum Generales possunt; & de quibus passim DD. Concordant Constitutiones *p. 3. cap. 3. §. 1.* dum plenam illi auctoritatem concedunt. ibi: *Auctoritatem plenam habebis*, idest iurisdictionem; sunt enim hæc duo sinonima, cum de Iudice seù de Prælato agitur. post Abb. But. & alios, Decius. *in cap. in litteris n. 3. de offic. delegat.*, seù amplum ius, & facultatem, cum plenum dicatur, cui nihil deest, siuè iuris, siuè facti. Bald. *l. huiusmodi. §. [illegible] n. 1. vers. in text. ff. de legat. 1.* & *cõs. 383. n. 2. vol. 3.* Socin. Iun. *conf. 124. nu. 45. vol. 1.* Card. Tusch. *tom. 2. litt. D. concl. 329. n. 4.* vel quod non indiget additione *cap. benè quidem. dist. 69. cap. Apostolicæ de præbend. in 6.* Iason. *in d. l. huiusmodi. §. ædes n. 5.* & cui minima pars non deficit. Gozzad. *conf. 47. n. 7.* Tusch. *d. concl. 329. num. 4.* Quod tamen intelligendum iuxtà easdem Constitutiones *ibid. nisi in casibus Definitorio reseruatis*; hoc est extrà illos casus, ipsum omnia posse, adquæ, vt dictum est, aliorum Generalium facultas se extendit; exceptio siquidem firmat regulam.

1422 Et adeò ampla est hæc eius facultas, vt, sicut in casibus Definitorio reseruatis tenetur eorum decisioni stare, & illam exequi per Constit. *p. 3. cap. 4. §. 10.* sic in non reseruatis, nec eorum consilium teneatur petere; plena siquidem auctoritas, quæ extrà prædictos casus potitur, videtur positiuè eum absoluere in reliquis ab omni dependentia, etiam per modum consilij; secus non haberet in illis plenam auctoritatem; & eo magis, cum nullibi caueatur, quod consulat Definitores præter quam prò infligenda pœna in casu, ad quem sua non se extendere videatur auctoritas, quo vel aliquẽ Definitorem; vel Priorem consulere tenetur prout *n. 1000.* Quamuis enim verba quibus ad consilium petendum illum adstringunt *Constit. p. 4. cap. 1. n. 4.* ibi; *Quod idem faciet Vicarius Gen. in casibus suam facultatem excedentibus* videantur supponere prò omni casu suam auctoritatem excedente, hoc est in eis consilium semper petendum; ex subiecta tamen materia, quæ est de pœnis, limitatur hæc consilij necessitas ad casus carcerationis, & inflictionis pœnæ: verba siquidem generalia secundum subiectam materiam restringuntur. Card. Tusch *litt. V. concl. 132.* Rot *decis. 542. nu. 4. apud Farin. p. 1 recent.* sicut à dictione *quod idem*, quæ cum sit repetitiua præcedentium, & omnium qualitatum per allegat. à Barbos. *in diction. vsufreq. dict. 143. nu. 1.* restringit ad casum inflictionis pœnæ, quando ad eam auctoritas, non se extendere videtur, prout in præcedenti dispositione. Dixi, non teneatur, hoc est ex debito, & vigore Constitutionum, cum possit aliundè insurgere obligatio aliqua consulendi Definitores propter dicta *nu. 999.* & aliàs laudabile sit eos consulere, cum sincerius sit consilium, quod plurimorum sententia comprobatur. *C. prudentiam de offic. delegati.* Anchar. *conf. 157.* & vbi plura sunt consilia plurima est salus *prou. 14.* & qui agunt cum consilio reguntur prudentia *ibid. cap. 13.* Murga in *Constit. n. 1004.* In qua suppositione, cum tamen ad id non teneatur præscriptione legis, seu sit potius consilium inquirendum ex conuenientia, quam ex necessitate, non tenetur illud sequi. *cap. cum in veteri. de elect. cap. olim. de arbitr.* Moron *respons. 28. n. 119.* & regulare est, quod si consilium exeitat ad deliberandum nõ tamen obligat ad sequendum; Sanctorus à Melfi in *Statut. Minor. cap. 1. Statut. 4. §. 19.* & cõ multis Barbos *axiom. 55. nu. 2.* & quandoque licet ex necessitate sit petendum, non tamen ex necessitate sequendum, ad text. in *cap. 1. de*

Monach. & in *d.cap. cum in veteri, de elect.* Moron. *d.n.119.fin.* Peregrin. in *conſtit. Cleric. Theatin. p.3.cap.7.litt.I.* & cum Syluest. *verb.conſilium §.2.* Miranda *tom.2.q.13.art.1.*, & communiter DD. eo magis, cum quo ad hoc non adſint ea, quæ poſſint inducere obligationem ad ſequendum, de quibus infrà *nu.1478.* Et ſignanter in dicto caſu de inflictione pœnæ &c. cum dicatur *conſulto aliquo Definitore, vel Priore locali, ſi Definitoris conſilium opportunum capere non poſſit*, quo conſtat in eius arbitrio eſſe illud ſequi, ſicut & de eius opportunitate iudicare.

DVBIVM III.

De eiuſdem auctoritate quoad aliqua in particulari.

1423 DE aliquibus, quoad eius auctoritatem in particulari, vt de facultate interpretandi, & limitandi priuilegia, erigendi Cōfraternitates, admittendi ad habitum, & profeſſionem & alijs quibuſdam, iam ſuis locis egimus. Nunc tantum addendum non ſolùm duobus primis annis ſui triennij poſſe Congregationem viſitare, prout diſponunt Constitutiones *d.cap.3.§.3.* ſed etiam vltimo, ſeù tertio, vigore facultatis S. Congregationis Regular. prout vbi de Viſitatione, & tam in dicta Viſitatione, quàm extrà culpas omnes vſque ad grauiores incluſiuè poſſe punire. *d.c.3.§.4.*

1424 Et quia in *d.cap.3.Conſtit.§.2. Nullus ſine eius licentia ad Sacros Ordines promoueri, ab vno ad aliud monaſterium transferri, Confeſſarij, aut Concionatoris, aut Lectoris ordinarij officio fungi* poteſt, non erit abs re aliqua dilucidare. Et primò quoad licentiã prò promotione ad Sacros Ordines, eam dare non poteſt, niſi precedente promouẽdi approbatione quoad ſcientiã, & mores ab Examinatoribus, & Capitulo reſpectiue facienda, quia ità diſponitur in Conſtit. *p.2.cap.6.§.ibi, quam ipſe non dabit, niſi ab Examinatoribus, quoad ſcientiam, & à Capitulo Conuentus quoad mores per ſecreta ſuffragia dignus tali ordine iudicatus fuerit*; eſt enim appoſita talis approbatio prò forma, vt apparet, & etiam ratione dictionis *niſi*. quam ſtare prò forma docet M. Anton. *variar. Reſol. lib.1. reſol. vlt. caſ.32. verſ. prò Epiſcopo in fin.* & conformiter ad Concil. Trid. *ſeſſ.23. de reformat. cap.15.* quæ omitti non debet, nam forma non ſeruata, actum non valere eſt commune iuris axioma. Occurente tamen caſu, quo completo tempore, & ætatis, & profeſſionis prò ordinatione requiſito, nolit Prior aliquis ordinandum proponere Capitulo, aut ab eodem reprobetur, ſi ipſi P. Generali Vicario non conſtet de cauſa, debet eam exquirere, & ad producendam Priorem adſtringere; & ſi conſtet, iniuſtè vel non propoſitum, vel reprobatum, poterit ei licentiam ſuſcipiendi Ordines concedere (quod idem dicendum de admittendis ad confeſſiones audiendas) quià ad ſupremum Prælatum ſpectat iudicare, an cauſa ſit iuſta nec ne, & de iuſtitia prouidere, vt in ſimili Peregrin. *in Conſtit. Cleric. Regul. ad part.1.cap.4. ad verb. prò Sacris ordinibus. §. ſecundò dubitari*; non obſtante, quod talem approbationem dixerimus eſſe de forma, quia formæ omiſſio non vitiat, vbi omittitur propter iuſtam cauſam, & præſertim ſi talis ſit (vt in præſenti caſu) quod legislatores, ſi de ea interrogati eſſent, non eam negarent. Maſcard. *de general. ſtatut. interpret. concl.9.n.82.* ſicut è contrà & ſi approbatus quis fuerit, licentiam denegare, quando indignum tali ordine ipſe P.V. Generalis eum cognouerit; & abſque onere adducendi approbatoribus ſuæ reprobationis cauſam. Idem. Peregrin. *ibid. §. tertiò dubitari*. Non ſentio tamen cum ipſo reiterandam eſſe huiuſmodi, vel P.V.G. licẽtiam, vel Capituli approbationem, ſi poſt ſemel hanc perfectam, & illam cõceſſam, ad tres menſes differatur ordinatio; quia adeſt totum id, quod à lege requiritur, nec eſt apud nos, vndè ea ſint reiteranda, niſi noua aliqua cauſa ſuperueniat, ob quam ſe reddat indignũ, quia tunc poteſt ordinatio impediri *per l. vt gradatim. §. vlt. iuncta Gloſſ. ff. de muneribus, & honorib. l. ſed & reprobari*; vbi Bald. *ff. de excuſat. tutor.* & probat. Genuenſ. in ſua prax. Neapol. *c.83.n.4.* Idem Peregrin. *ibid. §. ſi verò occurrat.* & conſequenter prior licentia ſuſpendi, & tunc iterum debebit approbari: Sed tamen iterum approbato, non iudico nouam P.V.G. licentiam, niſi ipſe aliter ordinauerit, requiri, cum prior vt potè non reuocata, cenſeatur in ſuo vigore.

1425 Et quoad licentiam prò admiſſione ad confeſſiones audiendas, adeò eſt neceſſaria, vt nullus Epiſcopus aliquem Sacerdotem ex noſtris non approbatum à P.V.G. in Confeſſorem ſibi poſſit eligere; cum enim prò electione Confeſſarij ex non ſibi ſubditis, quæ illis conceditur per text. *in cap. fin. de pœnit. & remiſſ.* requiratur, quod qui eligitur, ſit à ſuo Ordinario approbatus, iuxta S. Congregat. Concilij declarationem apud Steph. Quarant. *in ſumm. Bull. verb. Archiepiſcop. auctoritas n.7.* & cum multis Barboſ. *in collect. ad Concil. Trid. ſeſſ.23. de reform. cap.15.n.30.* & de poteſt. Epiſc. *p.2. allegat.25.n.21.* & Ordinarius Religioſorum in hac parte ſit Vicarius Generalis, non poterit quis ab eo non approbatus Epiſcopi confeſſionem audire. Peregrin. *ibid. p.4. cap.5. ad verb. exponantur.* Et non ſolùm Epiſcopi, ſed nec vllius Religioſi noſtri, etiam ſi aliàs eſſet ab Epiſcopo approbatus, cum non ſit propterea approbatus ab eorum Ordinario. Nauarr. in *Manual. cap.4.n.1.* Lezan *tom.1.p.1.cap.18.nu.26.* Si verò ſermo ſit de confeſſionibus Sæcularium, validas eas eſſe ſi Regularis ab Epiſcopo approbatus, licet non approbatus à ſuo Prelato eas audiat, tenent Peyrin. *tom.1. de ſubdit. q.1. de obedient. cap.21. concl.2.* Roderic. *tom.1. q.60. art.3.* Miranda *tom.1. q.45. art.12. concl.2.* Lezan *d.p.1. cap.19.n.12. & tom.2. verb. Cõfeſſarius n.2.* quamuis illicitas fore, & grauiter peccare contrà votum obedientiæ Regularem tali modo confeſſiones audientem, adeòque poſſe puniri aduertant. Attento tamen noſtro ſtatuto *C[illegible]ſtit. p.1. cap.3. §.2.* quod eſt huiuſmodi. *Nullus Sacerdos*

abſque

absque licentia Vicarij Generalis, & Prioris Conuentus confessiones alicuius, etiam Sacerdotis nostri audire possit; quod si fecerit, per triennium ab hoc munere suspensus existat; & qui ei confessus fuerit graui pœna puniatur; videntur prò inualidis habendæ; verba enim *suspensus existat*, cum sint imperatiui modì, faciunt sensum, ac ipso facto, & sunt latæ sententiæ, vt cum Lezana, & Barbosa vidimus *n.* 1276. & prohibitio audiendi confessiones sub pœna suspensionis ipso facto, inualidas illas reddit, quia suspensi carent iurisdictione actuali, vt cum Graff. *p.1. decis. lib.1. cap.13. n.*88. Angles *in florib.9. de Confess. art. de Ministr. versic. Regularis.* & Sayr. *de censur. lib.5. cap.20. n.4.* Peyrin. *d. cap.21. concl.2. § respondet primò*; ni fortè obseruantia contraria sit, & aliud suadeat.

1426 Oritur hinc ex hoc eodem statuto dubium; an facultas hæc creandi Confessarios sit cumulatiuè posita, & competat tam P. V. G. quam Priori, ex eo quod dicatur sine licentia Vicarij Generalis, & Prioris? Et respondeo quod non, sed penes P. Vicarium G. residere, vt dictum est etiam *supr. n.*1219. & licentiã Prioris ibi requisitam respicere exercitium, vt patet *ex subseq. §.* vbi sic statuitur: *Antequam Vicarius Generalis alicui facultatem concedat confessiones Fratrum audiendi; aut ad confessiones Sæcularium audiendas se exponendi, per Priorem, & Examinatores coram Sacerdotibus rigidè examinetur, & quoad scientiam ab eis per secreta suffragia; quoad mores, & prudentiam à Capitulo approbetur; huiusque approbationis Vicarius Generalis certior factus licentiam in scriptis concedat, qua nullus in Conuentu vtetur absque expresso consensu Prioris Conuentus*; per quæ discernitur licentia Prioris ab ea, quæ est P. Vic. Generalis, & hanc respicere electionem, seù institutionem Confessarij; illam verò Prioris vsum, & exercitium. Et clarius *part.2. cap.7. de Confessarijs & Concionatoribus. §.3.* ibi. *Nullus nisi de licentia Vicarij Generalis concionari, aut Ordinarijs se præsentare audeat sub pœna grauis culpæ, & interdictionis muneris*; facultas enim instituendi Confessarios datur hic P. Vicario G. non nominato Priore; ex quo intelligitur, quod licentia Prioris non requiratur pro institutione, sed pro exercitio, vt dictum est.

1427 Nullus ergò nisi approbatus à Capitulo, & obtenta à P. Vicario G. facultate, atque Prioris licentia potest confessiones vllas etiam Religiosorum sub pæna suspensionis audire; & in casu contrauentionis habent locum dicta de nullitate. Circà quam porrò Prioris licentiam sufficit, quod Confessarij sint ad id munus ab ipso deputati; tum pro Religiosis, vt ex his Constitutionum *d. cap.3. §.4.* verbis. *Ex his à Vicario Generali Confessarijs constitutis Prior eligat iuxta numerum Fratrum aliquos, qui eorum confessiones audiant &c.* tum etiam pro Sæcularibus; licet enim in *d. cap.3.* sic decernatur: *Prohibemus autem, ne vllus Confessarius tam in Ecclesia, quam extrà, nisi de licentia Superioris ipso actu obtenta confessiones Sæcularium audiat: qui contrafecerit voce actiua, & passiua per totum mensem priuetur*; iam id non amplius viget; cum & quoad hos consuetudo sit, quod sufficiat deputatio absque alia actu repetita licentia, quæ nimis difficilis esset, & onerosa.

1428 Aduertendum tamen, quando dictum est neminem posse sine licentia P. Vicarij Generalis confessiones audire, id intelligendum primò, excepto casu necessitatis, v.g. si quis sit in mortis articulo, quia tunc habet quilibet Sacerdos potestatem saltem tacitam à Papa. Peyrin *d. cap.21. §. Dico primò.* vel itineris, quia à Cõstitutionibus datur in tali casu facultas cuilibet Sacerdoti. *p.1. cap.3. §.6.* & secundò procedere (quod idem dicimus de licẽtia pro promouendis ad Sacros Ordines) attentis Constitutionibus solis, quia post inductos Prouinciales, ad eos extensa est quoad hæc munera P. Vicarij Generalis facultas; Vndè, quæ de licentia P. Vicarij Generalis dicta sunt, habent locum & in licentijs Prouincialium.

1429 Adnotandum hic etiam, quod occurrente casu criminis occulti etiam extraiudicialiter noti potest ipse P. Vicarius G. siuè sit à se ipso, siuè ab alio Vicario Generali approbatus, Confessarium ab hoc munere suspendere ex declaratione S. Congregationis, vt referunt Nouarius *in Lucern. Regul. verb. Generalis; & verb. Generalatus n.1.* & Peregrinus *in d. Constit. cap.5. ad verb. nec nisi de licentia. §.7. septimò dubitari.* tenentque Lezana *d. t.2. verb. Confessarius. n.2. fin.* quod tamen non videtur dicendum de Prouinciali, vel Priore, cum ibi sit tantum sermo de Generali.

1430 Quo verò ad Lectores dubitari potest, an ad ipsum P. Vicarium Generalem spectet eorum electio, cum aliàs videatur ad Definitorium Capituli Generalis spectare, per *Constis.3. p. cap.2. de Capit. Gener. §.23.* vbi: *Electis Prioribus, & Supprioribus eligent Lectores, & Magistros studentium.* Verùm munus hoc esse P. Vicarij Generalis mihi certissimum, propter legis dispositionem, de qua supra *n.*1424. vbi Confessarios æquè, & Lectores eligere est illi tributum. Item ex Constitutionibus *eisd. p.2. cap.5. §.5.* ibi: *In his Conuentibus sint Prælectores Philosophiæ, & Theologiæ à Vicario Generali eligendi*; & ex praxi; nam P. Vicarius G. eo modo, quo suis litteris habita Capitularium approbatione instituit Confessarios, eodem modo post eorum examen creat Lectores. Dispositio autem suprapposita de facultate Definitorij Generalis potest intelligi de facultate designandi pro Lectoribus; in tali, vel tali Conuentu ex iam à P. Vic. Gen. electis in Lectores; vel admisso, & Definitorium generale ob suam transcendentalem auctoritatem posse eosdem creare, dicendum facultatem huiusmodi vtrique cumulatiuè competere, scilicet tum P. Vicario, tum Definitorio generali; absoluto verò Capitulo Generali, ad solùm P. Vicarium G. tum eligere, tum ex electis pro actuali exercitio Lectores designare, quia cum non sit hoc Definitorio annuali reseruatum; & ipse P. Vicarius G. habeat plenam auctoritatem, nisi in casibus illi reseruatis, vtrumque sub illius, & non Definitorij iure erit.

1431 Et quia etiam in eisdem Constitutionibus, *d. part. 3. cap. 3. §. 5.* permititur illi posse dispensare sub hac forma. *In ijs, quæ ad mores pertinent, & per Constitutiones ei non prohibentur, poteris ad tempus dispensare cum singularibus personis; at hoc ex iusta causa, raròque efficias*; obseruandum, non posse cum tota Congregatione dispensare. v.g. super abstinentia à carnibus feria secunda, in silentio, super litteris conscribendis sine scitu Prioris, & similibus; quia dispensatio huiusmodi in communi facta esset dissipatio, & legis abrogatio, quæ non cadit sub potestate Generalis. Peregrin. *loc. supr. in Proæm. ad verb. veteris abrogandi §. tertiò similiter*: Sed tantum cum particularibus personis, & nunquam sine causa, cum talis potestas sit in ædificationem, non in destructionem. 2. *Corinth.* 10. D. Thom. 2. 2. *q.* 88. *art.* 17. *ad.* 2. Peyrin. *de subdit. q. 1. cap. 8. §. 5. vers. tertio quod.* Lezana, *tom. 1. part. 1. cap. 7. n. 29.* quæ possunt esse tempus v.g. festiuitatis, vtilitas spiritualis, qualitas personæ, pietas, euitatio scandali, vel offensæ, bonũ commune; de quibus Lezana *consult. 6. à nu. 10. & seq.* & Peyrin. *ibid. dico quarto*. Etsi dispenset sine causa, dispensatio erit nulla. Caietan. *in. 1. 2. q. 96. art. 5.* Miranda, *tom. 2. q. 30. art. 4. concl. 4.* Peyrin. *ibid. §. ex quibus colligitur primo. fin.* maximè cum ad dispensandum iusta causa expressè requiratur à Statuto; Et sic dispensando, si in materia graui peccaret mortaliter. D. Thom. 1. 2. *q. 79. art. 4.* Roderic. *tom. 1. q. 22. art. 4.* à S. Fausto in *Thesaur. Relig. lib. 6. q. 131.* & cum multis Sanctorus à Melfi in *Statut. Minor. cap. 12. statut. 12. quæst. 2. fin.* quin etiam si in materia leui, si nimis frequenter dispensaret, quia regularis obseruantiæ relaxationem introduceret. Peregrin. *ibi. litt. G. §. 4.*

1432 Potest item dispensare in pæna à lege constituta, & iam per legis transgressionẽ contracta, nisi pæna sit actualiter reseruata, quia potest omnia, quę non sunt reseruata Definitorio; & ex ratione communi DD. vt testantur Miranda, *d. tom. 2. q. 30. art. 11. concl. 1.* & Bartholom. à S. Fausto *d. lib. 6. q. 128. num. 2.* quod Prælatus Ordinarius possit in subditos omnia, quę non sunt specialiter prohibita. Loquendo verò de pænis inflictis in casu speciali à Iudicibus inferioribus v.g. Prouincialibus, vel Prioribus non potest in his contrà voluntatem eorundem Iudicum inferiorum dispensare; ex præscript. Concilij Trid. *sess. 14. de Reform. cap. 1.* tradunt Roderic. *d. q. 22. art. 8.* Mirand. *concl. 1.* quos sequitur Peyrin. de Prælato. *q. 1. cap. 8. n. 17.* ne Prælati Ordinarij contemnantur à Subditis; qui tamen eum eisdem aduertit, & in his post aliquod tempus, & postquam iam Prælatus inferior, qui punijt suo officio functus fuerit, vel alius illi Prælatus successerit, ex iusta causa dispensare posse, quia in his casibus ordinarij Prælati auctoritas non contemnitur; sicut & in casu appellationis, aut quando pæna esset euidenter iniustè inflicta, secundum quam doctrinam intelligenda est dispositio Constitutionum. *p. 4. cap. 1. §. 6.* vbi: *A pænitentijs iniunctis ab aliquo Superiore nullus ei inferior absoluere, neq; dispensare potest; neque illo maior id faciat inconsulto Superiore, qui pænam inflixit*. An autem possit dispensare & in pænis, quæ à Definitorio, vel generali, vel annuali imponuntur; dico, si sermo sit de pæna grauiore tantum, quam ipse solus P. Vicarius Generalis imponere potest, absque dubio posse in ea dispensare, quia parũ refert, quod ad eam concurrerint Definitores; cum enim eius auctoritatem non excedat, & sub eius arbitrio contineatur, neque excedet dispensatio: Si verò de pænis à lege Definitorio reseruatis; quamuis non inueniam eas relaxare, vel dispensare eidem Definitorio reseruatũ, nihilominus, non posse P. Vicarium Generalem in illis dispensare ex longa obseruantia, quæ habet vim legis, cum semper ab eodem Definitorio fuerint vel relaxatæ, vel dispensatæ; & cohærenter ad iuris regulã, quod res per easdem causas resoluuntur, per quas nascuntur. *cap. omnis. 27. q. 2. cap. omnis res de regul. iur. in Decretal.*

DVBIVM IV.

De Definitoribus Generalibus, eorum prærogatiuis, & officio.

1433 QVattuor vigore Constitutionum *p. 3. cap. 4. §. 1.* debent eligi in Capitulo generali Definitores, & quamuis, ad hoc vt possint eligi, debeant esse præsentes ex declaratione Capituli gener. de 1632. vt dictum est *num.* 1273. cum debeant statim sua munia obire, secus si eligerentur absentes, inutiliter eligerentur; Sanctorus à Melfi in *Constit. Minor. c. 8. statut. 37. q. 9.* non est tamen necesse, quod desumantur ex gremio, sed possunt eligi omnes vocem habentes, si sint in eodem Conuentu, in quo celebratur Capitulum, seu in altero in eadem Ciuitate; censentur enim & ipsi præsentes *ex l. absentem. ff. de verbor. significat.* Sanctor. *d. q. 9.* & habeant alias qualitates de quibus *num.* 1282. & iuxtà dispositionem Turni, hoc est ex Prouincijs illis, ad quas secundum alternatiuæ regulam primus, vel secundus, aut alter respectiuè spectat Definitor, incipiendo semper à primo iuxtà ordinem à lege statutum, qui substantialis est ex dictis. *n.* 1332. Et in primis, quod sint sufficienti scientia præditi, quæ quoad ipsos talis est necessaria, vel saltem paulò inferior, qualis requiritur in ipso Superiore Generali, quia cum sint eius consiliarij, & in multis coniudices, non rectè suo muneri satisfacere poterunt, nisi intrà eamdem speciem fuerint doctrina, quam habere debet ipse Vicarius Gener. insigniti, ex Concil. Trid. *sess. 24. de Reform. cap. 1.* in Cardinalibus, qui sunt Summi Pontificis consiliarij eam scientiam requirente, quæ in Episcopis. Peyrin. de *Prælat. q. 2. cap. 2. num. 31.* A Spiritu Sancto. *in Direct. tract. 4. disp. 6. n. 13.* nec tuta conscientia potest quis eam non habens eligi, per hoc quod alij sint doctissimi, & eorum sententiam possit

sequi, quia si hoc posset admitti in sententia concordi, non habet locum, quando fuerint discordes, cum tunc ob ignorantiam nequeat inter eorum sententias iudicare. Peyrin. *d. nu.* 31. A Spiritu Sancto. *ibid. nu.* 14. & ideò talem scientiam debet habere, qualis est necessaria in Iudice, vt possit suo muneri satisfacere iuxtà dicta *num.*1254.

1434 Dantur in adiutorium P. Vicario Generali: *Vt Vicarius (Constit. ibid.) Congregationem facilius, & prudentius gubernare possit, quatuor Definitorum in Capitulo electorum adiutorium illi adiungimus*. Vndè Assessores, Coniudices, Collegæ Vicarij Gen. dicuntur. Sanctorus *ibid. q.* 4. & sunt veluti participes Generalatus. Lezana in *Mar. magn. seruit. ad §. 9. num.* 27. Passerin. *de elect. canon. cap.* 37. *nu.* 2. seu, vt loquitur Caramuel. in *Theolog. Regul. tom.* 2. *nu.* 2751. de corpore Generalis, cum per eos res grauiores Religionis definiantur; & comparantur Romanis Senatoribus, per quos præcipua Reipublicæ negotia expediebantur. Anton. de Sillis in *statut. Tertij Ordin. annot.* 1. *ad Proam.* Roderic. *tom.* 2. *qq. canonic. & regul. q.* 45. *art.* 2. Miranda *tom.* 2. *manual. q.* 17. *art.* 2. Sigismund. à Bonon. *de elect. dub.* 111. *nu.* 8. Tambur. *de iur. Abb. tom.* 3. *disp.* 1. *q.* 2. *n.* 18. Et licet habeant iurisdictionem in Definitorio, Peyrin. in *Formul. litt. E. cap.* 2. *num.* 11. Passerin. *eod. loc. cap.* 25. *nu.* 157. & sint ibi Prælati, ex eo quod cum ad ipsos pertineat non solum eligere Superiores, sed etiam decidere, ac definire, præcipere, & ius dicere cum voto decisiuo, sententiare, & absoluere, habent ibi curam animarum, & iurisdictionem. Passerinus *ibid. cap.* 6. *num.* 9. saltem mediatam, & indirectam, vt notat Peyrin. *de Prælat. q.* 2. *cap.* 1. *nu.* 20. Cum tamen nullam specialem auctoritatem, aut iurisdictionem per se habeant, nec quidquam per se ipsos possint à P. Vicario Generali seiuncti, & extrà Definitorum, Peyrin. *ibid. q.* 1. *cap.* 2. *nu.* 31. Passerin. *ibid. cap.* 37. *n.* 3. non sunt extrà Definitorium censendi Prælati, neque habere dignitatem. Barbos. *de iur. eccles. vniu. lib.* 1. *cap.* 21. *num.* 22. Lezan. *tom.* 1. *part.* 2. *cap.* 13. *num.* 2. sed solùm personatam. Barbos. *ibid. nu.* 25. Roderic. *tom.* 1. *q.* 13. *art.* 18. & *q.* 23. *art.* 9. Peyrin. *in addit. ad Constit.* 1. *aliàs* 11. *Vrban. VIII. cap.* 8. *nu.* 6. Lezana. *d. nu.* 2. Pellizzar. *in manual. tract.* 8. *cap.* 6. *nu.* 197. A' Spiritu Sancto *tract.* 4. *disp.* 6. *nu.* 8. 9. 10. & 11. Gabriel. à S. Vincent. *de remedijs ignorant. disp.* 2. *nu.* 83. nec quid amplius colligitur à præminentia, quam habent sedendi, incedendique post Vicarium Generalem. Idem Barbos. *ibid. nu.* 33. An verò digniores dicendi sint Prouincialibus, & Prioribus, respondendum cum Sanctor. *loc. supr. q.* 5. in Definitorio esse digniores, cum habeant officium vniuersalius, & sint Iudices suprà causas Prouincialium, & Priorum: extrà verò non, tum quia absente Vicario Generali sedent post Prouinciales, vel etiam post Priores; tum quia hi sunt Superiores Ordinarij quasi Episcopalem auctoritatem habentes, quam non habent Definitores.

1435 In casu mortis Vicarij Gen. succedunt illi in guberneo, hoc est primus Definitor, vel eo deficiente secundus vsque ad electionem noui Vicarij Gen. si in primo, vel secundo anno obierit, vel vsque ad Capitulum Generale, si obierit in tertio, vt ex dictis *num.*1204. & qui primas inter ipsos tenet, habet votum, seu vocem, & suffragium in Definitorio subsequentis Capituli generalis. Constit. *p.* 3. *cap.* 2. *§.* 3. & oratorium seu bradellam claue obseratam, ad recondendas scripturas in cella habent, ex Capit. gen. de 1618. concessione; nec à Priore benedictionem, etiam quando post ipsum in Vicarij Gen. absentia sedent, & incedunt, ex consuetudine præscripta recipere tenentur, sed solùmodò socium; quando illis exeundum est, ab eodem exposcere. Prerogatiuam aliam non inuenio eis concessam.

1436 Quarè benè inquiritur, an in eo Conuentu, in quo sunt de familia, nempè Romano; eo enim ipso, quod à Capitulo generali electi sunt in Definitores, intelliguntur assignati in Conuentu, in quo residere debent pro eorum munere obeundo. Peregrin. ad *Constit. Theatin. part.* 3. *cap.* 5. *litt. G. §.* 6. qualis est Conuentus Romanus, vt plurimum tamen, seù ordinariè loquendo per Constit. *p.* 3. *cap.* 4. *§.* 4. in illis verbis, *& communiter Romæ hoc Definitorium congregabitur*; quæritur inquam an ibi, sicuti gaudent iuxtà Peyrin. in *addit. ad dict. Constit. cap.* 8. *num.* 4. priuilegijs localitatis, hoc est possunt interesse Capitulo Conuentuali pro negotijs resoluendis, Concionatoribus, Confessarijsque approbandis, & eligendis (excepta electione Discreti ituri ad Capitulum propter dicta *num.* 1395.) Discretis Conuentualibus, & Procuratore &c. ità sint Prioris iurisdictioni subiecti nec ne? Et attentis Constitutionibus videtur potius affirmatiuè respondendum, quia nullibi reperitur; quod sint exempti, nec verbum vllum apparet, per quod talis exemptio denotetur; & de iure communi est, ac etiam speciali Congregationis, quod omnes Fratres sint subiecti Prioribus localibus, nomine quorum veniunt & Definitores, cum per hunc gradum non desinant esse fratres. Tamburin. *tom.* 1. *de Iur. Abb. disp.* 1. *q.* 7. *n.* 2. & *disp.* 16. *q.* 3. *nu.* 3. Donat. *rer. regul. part.* 1. *tract.* 6. *q.* 19. *nu.* 2. Lezana. *tom.* 2. *verb. priuileg. Regul. n.* 5. nisi de exemptione appareat; & si ab eis prætendatur, debet exemptionis priuilegium ab eis ostendi. *cap. cum personæ. de priuileg. in.* 6. Syluest. *in summ. verb. exemptio. q.* 7. Sanchez. *tom.* 2. *conf. moral. lib.* 6. *cap.* 9. *dub.* 4. Lezana *tom.* 2. *verb. exemptio. n.* 14. & *consult.* 7. *n.* 21. quod certè facere non possunt. Deindè, cum per Constitutiones *loc. supr.* hoc tantum eis permittatur, scilicet *litteras absque scitu Prioris dare, atque recipere*, certè dignoscitur illi subiectos esse in cæteris ex vulgato iuris axiomate, quod exceptio firmat regulam in contrarium; Et confirmatur, quia si essent exempti, non opus esset specificare hunc exemptionis casum quoad litteras, cum frustranea sit exemptio particularis pro illis, qui in nullo sunt subiecti.

1437

1437 Nec obstat, quod in Constitutionibus *ibid.* habeatur, quod si Definitores in aliquo defecerint, *Prior illos secretò admoneat, & si se non emendauerint, Vicarium Generalem certiorem faciat*, quasi per hoc subtracti videantur ab eius iurisdictione; quia sensus Constitutionum est, quod in casu ibi expresso Prior eos moneat secretò; nempè quando non enituntur virtute, & exemplo cæteros præcedere; prout ipsi Definitores tenentur ex eo, quod alios loco præcedunt; sic enim ibi: *Post Priores, & Suppriores cæteros loco præcedent: enitentur autem magis virtute, & exemplo præcedere, in quo si defecerint Prior secretò eos moneat*; Et sic quando ab hac speciali obligatione defecerint, quæ supererogationis opera importare videtur, debet Prior eos secretò monere; dictio enim *in quo* limitat, & determinat casum talis admonitionis secretę: non verò quod non possit Prior, si aliquem defectum particularem admiserint, maximè si publicus sit, eos corripere. Et suadetur dupliciter, tum quia inutile esset, si toties esset monendus ipse P. Vicarius Gener. maximè si absens sit, quoties Definitores delinquerent; tum quia in Constitutionibus satis clarè habetur posse eos à Priore corripi, sic enim *p.4.c.1.§.3.* legitur: *Quotiescumq; aliquis cuiuscumq; dignitatis existens intrà, vel extrà Capitulum à suo Superiore reprehenditur &c. verba enim cuiuscumq; dignitatis* si de aliquibus verificari debent in nostra Cógregatione, vtiq; de Definitoribus intelligenda sunt quorum officia, licet non sint propriè dignitates, pro dignitatibus habenda sunt, & ad eas trahenda hæc verba, quamuis impropriè, potius quam quod sint frustranea; Ex quo satis clarè constat, quod etsi in casu suprapositio debeant secretè moneri, non sint per hoc exempti à correctione Prioris, sed illi subiecti, si in alijs defecerint; nec est eadem ratio de vno, ac de altero casu; quia si deficiant in primo, nulla indè positiua culpa, sicuti si delinquant in secundo; et sic quamuis pro deficientia in vno debeant secretò moneri, non arguendú idem & pro deficiétia in altero.

1438 Nec obstat secundò eadem Constitutio. *p.3.cap.2.§.25.* ibi: *Præsidens Capituli præceptum imponat, vt quilibet sibi, & Definitoribus nouis denunciet intrà illum diem quidquid contrà Vicarium Generalē, Definitores, & Visitatores præcedentes dignum fuerit correctione &c.* quasi Definitores corrigi non possint nisi in Capitulo generali, & consequenter non subsint Priorum correctioni, & iurisdictioni, quia si argumentú probaret, probaret etiam non posse corrigi à Vicario Gener. quod est absurdum, cum eorum Superior legitimus sit, eiusque iurisdictioni absque dubio subsint, vt mox dicemus. Sed neque ex ipso statuto sequitur intentum, quod non possint nisi in Capitulo generali corrigi vel puniri, cum per easdem Constitutiones *d. p. 3. cap.4.§.5.& part.4.cap.22.§.3.* possit Definitor a Definitorio causa exposcente deponi; Sicut & deponi potest ipse Vicarius Gener. si culpam, ob quam deponendus sit, admiserit *d. cap.4.§. 13.& d.cap.22.§.2.* non obstante, quod & ipse debeat vigore supradicti statuti in Capitulo Generali corripi. Sensus ergò præfatæ Constitutionis est, quod in ijs, quæ pertinent ad eorú officium debeant in Capitulo generali corrigi si in ipsis deliquerint: non verò si in alio genere culpam aliquam admiserint; & sic ex dicta correctionis in Capitulo generali reseruatione, non infertur non posse extrà ipsum corrigi; adeòque nec à Priore corripi non posse, & ab eo exemptos esse.

1439 Dicendum nihilominus, non subesse Prioru iurisdictioni, quoad coercitiuam, quia reuerà inuerisimile omninò est, quod possit Prior eos vt alios fratres corripere, si secretò eos debet monere; & casu quo non se emendent, Vicarium Generalem commonere. Nec disparitas adducta alicuius momenti est, quia non alio modo possunt cæteros non præcedere virtute, & exemplo, nisi deficiendo in obseruantijs, nec ad huiusmodi exemplum obligari, nisi per exactiorem Regulæ, & Constitutionum obseruantiam: quo casu, si debent secretò moneri, & subindè ad Vicarium Generalem deferri, non sunt vtique pro huiusmodi defectibus, & inobseruantijs alio modo corripiendi. Et Constitutio illa, vbi de reprehensione personarum cuiuscumque dignitatis, explicanda est per distributionem accommodam, quod scilicet, si Fratres à Prioribus, si Priores & Definitores à Vicario Generali corripiantur, omnes genuflexi terram deosculentur; & posita est ad complectendos omnes subditos, sed respectiuè ad diuersos Superiores; non verò ad indicandum Definitores posse à Prioribus reprehendi. Nec ex alijs adductis Constitutionibus *ex p. 3. cap.4.§.5.& 13.& p.4.cap.1.nu.2. & 3.* quando inde probaretur posse corripi extrà Capitulú, quid amplius euinceretur, quam posse à suo Superiore etiam extrà Capitulum generale corrigi, & puniri: nunquam verò à Priore.

1440 Sed quando ex his non satis probaretur prædicta Definitorum quoad coercitiuam exemptio, habetur clarè, & expressè à Statuto Capituli gener. de 1618. in quo cohærenter ad adductam Constitutionem de eorum secreta monitione, declaratum fuit, eos non teneri adire Capitulum de culpis, nec expectare à Priore signum se erigendi in Refectorio, Choro, alijsque in locis &c. & ità vsque ad hanc diem inconcussè obseruatum: quæ consuetudo vtpotè præscripta habet modò vim legis, & dat illis ius ad ea omnia, non minus ac si essent sigillatim statuta, vel ex priuilegio expressè concessa. Murga in *Constit.1.num.32.& disq.moral.tom.1. disq.11.§.2.n.5.& tom.2.disq.22.dub.1.num.5.*

1441 Quo verò ad directiuam, seù iurisdictionem Spiritualem eos Prioribus subiectos esse, non est dubium, cum nullibi legatur, nec ex consuetudine vlla possit deduci talis exemptio. Vndè non gaudent priuilegio eligendi sibi Confessarium, aut absolutionis à reseruatis neque pro se, neque pro alijs; & in Spiritualibus non differunt ab alijs Religiosis subditis; nec ab exemptione quoad forum externum infertur

tur exemptio quoad internum, cum isti fori differant inter se non minus, quam cælum, & terra, vt ait Gomez. *in Reg. Cancell. de non indic. secund. form. suppl. q. 14. verb. breuiter prædictis*; & alias exemptiones concedantur pro foro externo. Peyrin. *in addit. ad cit. constit. Vrban. VIII. cap. 8. n. 12.* Quarè non est, cur detrectent assistere absolutioni generali, quæ in diebus solemnioribus datur à Priore, cum sit de foro interiori; nec indè vllum præiudicium eorum exemptioni, eo modo, quo Regularis exemptus absque exemptionis præiudicio potest in aliquo casu Episcopo subijci pro absolutione, vt ex Sayr. *de cens. lib. 7. cap. 7. n. 23.* Peyrin. *d. nu. 12.*

1442 Vicario tamen Generali vtroque modo subduntur. A Spiritu Sancto *d. tract. 4. disp. 6. n. 24.* Et sic in Capitulo gen. de 1628. vbi de Prouincialium auctoritate declaratum per hęc verba. *Atque etiam cum debita subordinatione ad Vicarium Generalem nostræ Congregationis, sub quo tanquam sub totius eiusdem Congregationis legitimo Pastore, ac Patre subiecti sint tam Prouinciales, quam cæteri omnes Superiores; &c.* (& supponunt Constitutiones, cum non alio fine sint ad Vicarium Gen. deferendi, si post Prioris admonitionem non se emendauerint, nisi vt ab illo corripiantur) Et non solùm in vno, vel altro actu sed in omnibus, & vbique, præterquam in actuali Definitorio, in quo muneris collegæ sunt, & coniudices, hoc est quoad ea tantum, quæ officij sunt, hoc est facultatem suffragandi, suamque dicendi sententiam, quia si adhuc in Definitorio delinquant v.g. recedendo absque licentia, vel irreligiosè loquendo, dubium non est, quod possint ab eodem corripi non minus, ac quando extrà illud culpam aliquam admittunt, aut non rectè se gerunt, non obstante, quod sint collegæ, seù comparticipes in officio, & videantur habere quamdam paritatem: regula siquidem, quod par in parem non habet imperium *cap. inferior. cap. denique dist. 21. cap. innotuit. §. quãuis de elect.* eum non habeat locum, vbi quis recognoscit superiorem, vel quando vnus est altero maior in administratione Surd. *cons. 47. n. 5. & 6.* non applicatur in præsenti de Definitoribus, qui P. Vicario Gen. subduntur; Et licet sint pares in iudicijs & sententijs &c. non sunt illi pares in dignitate, neque in iurisdictione. Peyrin. *de Prælat. q. 1. cap. 2. n. 36.* A Spiritu Sancto *d. disp. 6. n. 24.* & ad summum hoc verificatur de Definitorio ipso, non verò de quolibet Definitore, cum illis seorsim sumptis nulla, vt vidimus competat iurisdictio; & sic potest quemlibet punire, si delinquat extrà res Definitorij, seu ad Definitorium pertinentes. Peyrin. *d. n. 36.* A Spiritu Sancto. *nu. 27. &* 28. non tamen officio priuare, cum hoc per Constitutiones *d. cap. 4. §. 5.* sit Definitorio reseruatum.

1443 Aduertendum est autem, quoad dicta de Priore, posse contingere casum, quo non obstante præfata exemptione ab eius coercitiua subdatur illi Definitor; v.g. si hic accusans apud Priorem quem ex eius subditis de furto, vel percussione, hic vicissim reconueniat Definitorem apud eumdem Priorem eum accusando de alio furto sibi facto, vel data percussione; in tali enim casu teneretur Definitor de iustitia respondere Priori, & Prior vtriusque rationibus auditis finaliter sententiare ex *cap. 1. & 2. de mut. petit.* & si nolit Definitor respondere coram Priore supèr reconuentione facta, debet Prior ei iustitiam denegare, nec ipsum audire in causa sua. Gloss. *in cit. cap. 1. verb. respondere* Peyrin. *in supradict. addit. cap. 8. n. 7.* sicuti etiam si contingat Definitorem delictum atrox committere, & periculũ sit fugæ; quia tunc potest Prior illum sistere, & incarcerare, cum Religioni multum intersit malefacta non remanere impunita, secus magna impunitati aperiretur via, ex Cochier. de *exempt. p. 4. q. 52. n. 1.* Idem Peyrin. *ibid. n. 8.* sicut & si Definitor coram ipso Priore peccaret, quem v.g. percutiendo, nam in tali casu potest eum Prior punire, quia exemptus ratione notorij delicti potest ab Ordinario puniri, ex Hostiens. *in summ. de priuil. n. 12. cap. Patentibus. ibi Gloss. in summ. & cap. Tuarum de priuil.* Peyrin. *eod. n. 8.* A Spiritu Sancto *d. disp. 6. n. 35.*

1444 Aduertendum est etiam per dictam exemptionem non liberari Definitores, primò ab obligatione obseruandi pręcepta, & ordinationes in bonum commune à Priore Cõuentus; in quo sunt, factas. Peyrin. *in addit. ad Vrban. VIII. Constit. n. 19.* quem sequitur A Spiritu Sancto *loc. sup. n. 37.* & ratio est, quia quilibet tenetur obseruare mores illorum, cum quibus viuit *cap. quibus rebus. dist. 41. cap. illa autem. d. 12.* & turpis est illa pars, quæ non congruit cum suo toto. *cap. quæ contra mores. d. 8.* Et quia tam Religiosi tenentur parere Constitutionibus Synodalibus concernentibus actiones communes totius populi, ex quo sunt partes illius, & membra. Vasquez. 1. 2. *disp. 167. nu. 33.* Sanchez *lib. 4. Decalog. cap. 15. nu. 21.* Lezana *tom. 1. part. 1. cap. 11. n. 13. & tom. 2. verb. leges Regulares n. 27.* quam omnes Ecclesiastici obseruare leges ciuiles in communem vtilitatem editas, & non sint contra libertatem Ecclesiasticam, vt supponitur in *cap. si in adiutorium cap. quoniam cap. de Capitulis. dist. 20. cap. cum ad verum dist. 96. & cap. 1. de noui. operis nunt.* traduntque Victoria. *relect. 1. de potest. Eccles. q. 2. tit. vtrum Ecclesiæ sint exempta. proposit. 4.* Molina *tom. 1. de iust. & iur. disp. 31. concl. 6.* Suarez *de leg. lib. 3. cap. 34. n. 6.* Peyrin. *tom. 1. priuil. ad Constit. 11. Iulij II. n. 151. & in addit. ad d. Constit. Vrban. VIII. cap. 8. n. 19. & de Prælat. q. 2. cap. 2. nu. 102.* Lezan. *d. cap. 11. n. 16. & cit. verb. leges regul. n. 28.* qua de causa idem Peyrin. *de Prælat. q. 1. cap. 8. n. 20.* dicit Generalem accedentem ad aliquam Prouinciam, & Conuentum, vel pertranseuntem teneri consuetudniibus, & statutis illius. Secundò, nec liberos esse ab obligatione exhibendi Priori ius reuerentiale. Cochier. *de exempt. p. 4. q. 34. nu. 3.* Peyrin. *d. c. 8. n. 11.* nam exemptus a iurisdictione non est exemptus à iure reuerentiali. *Rom. singul. 486.* Idem Peyrin. ad *Constit. 26. Leonis X. n. 44.* qui *eodem n. 11.* subdit posse Priorem censuris cogere Definitores ad sibi hoc ius reuerentiale exhibendum. *argum. cap.*

cap. quod super de maiorit. & obed. Petr. Greg. *in cap. conquerente de potest. Iud. Ord. n.* 5.

1445 Porrò quoad eorum officium, quod per triennium, seù de vno Capitulo ad aliud durat hæc subnectenda. Primò eorum votum decisiuum non se extendere nisi ad reseruata Definitorio; cum quoad eidem non reseruata plenam habeat ex se P. Vicarius Gen. facultatem; & ità quod nec eorum consilium petere teneatur, vt dictum est *n.* 1422. Secūdò in ijs, ad quæ eorum consensus requiritur siuè electionibus, siuè decisionibus teneri proponere quod melius est. Caramuel *Theolog. regul. tom.* 2. *num.* 2751. seù propriam liberè & iuxtà conscientiæ dictamen aperire sentētiam, etiam si existiment Vicarium Gen. velle eos consentaneè, seù voluntati assentiri, aut tacere, aut nihil effecturos suam sententiam proferendo. Miranda. *tom.* 2. *q.* 17. *art.* 4. *concl.* 1. vbi *concl.* 2. nec sufficere tacendo caput Superiori inclinare. Roderic. *tom.* 2. *q.* 45. *art.* 4. apud quem *& art.* 5. 6. *&* 7. hac de re plura. Compendiator *resol.* 51. *n.* 4. Lezana. *tom.* 1. *part.* 2. *cap.* 13. *num.* 24. Giragus de *regim. Regul. part.* 3. *dub.* 20. *n.* 136. A Spiritu Sancto *cit. disp.* 6. *n.* 20. *&* 21. nec teneri tacere, si id à Superiore eis præcipiatur, nisi in rebus dubijs, & probabilibus, vel quando iustas causas dixit se habere; ad aliquid faciendum, & incomperta res sit, quià tunc Superiori standum, & illi credēdum. Lezan. *d. nu.* 24. Tertiò, etiam si à Roderic. *ibid. art.* 3. & alijs laudetur, quod in suffragijs oretenus ferendis incipiatur à iunioribus, seù ab vltimis; ne hi audito Superiore propriam sententiam proferre vereantur; cum tamen Religionum vsus obseruandus sit. Lezan. *d. cap.* 13. *n.* 22. & Constitutiones *cit. p.* 3. *c.* 2. §. 7. assignent Definitoribus Capituli Generalis in dicenda sententia ordinem, quem in sedendo tenent, erit & idem obseruandus in quolibet Definitorio, cum sit eadem ratio; nec apparet periculum suprapositum, nam cum post adductam propriam sententiam, sit apud nos per secreta suffragia res decidenda, potest quisque liberè propriè adhærere, & iuxtà illam secretum suffragium dare. Quartò teneri subscribere sententiæ, & actis à maiore parte Definitorij propter dicta *n.* 1340. factis etiam si quis eorum non consenserit, quia (præter alias rationes) quod à maiori parte fit, à toto Definitorio factum censetur. *Cap.* 1. *de his quæ fiunt à maiori parte & cap. ex parte de conceß. præb. & tenent.* Roderic. *ibid. art.* 12. Compendiator *loc. supr. num.* 9. Miranda *ead. q.* 17. *art.* 5. Peyrin. *de Prælat. q.* 2. *cap.* 2. *n.* 24. Portell. *in dub. reg. verb. Definitor. n.* 4. Lezan. *eod. cap.* 13. *n.* 22. A Spiritu S. *ibid. n.* 23. scilicet & quādo res est dubia speculatiuè: nō verò quando est manifestè iniusta. Ragius de *regim. Reg. tenetur.* 2. *tract.* 6. *dub.* 143. *cōcl.* 1. *&* 2. Quintò teneri sub mortali seruare secretū quoad ea, quę in materia graui dicuntur in Definitorio. Sotus in *relect. de secret. seruan. q.* 1. *&* 2. quem sequitur Miranda *d. q.* 17. *art.* 5. nec verum est, vt aliqui hallucinantur ea tantum sub secreto cadere, ad quæ seruanda sub iuramento se in Definitorij prima sessione adstringunt, seù vt vidimus *n.* 1354. quando à maiori parte fuerit statutum in tali casu iuramentum obligare; quia aliud, est non omnia cadere sub iuramento, & aliud sub secreto; licet enim tunc solum contrà iuramentum peccetur, quādo reuelatur, quod in tali casu sub iuramento tacendum decernitur, peccatur tamen contrà fidelitatem suo muneri debitam, & contra bonum commune Religionis, si alia & si non subiecta iuramento reuelentur, quæ à Constitutionibus *d. p.* 3. *cap.* 4. *nu.* 12. strictissimo secreti sigillo sileri mandantur; vndè si quis ea reuelaret, esset grauiter puniendus. Roderic. *tom.* 1. *q.* 36. *art.* 3. Lezan. *d. cap.* 13. *n.* 22. *fin.* & apud nos pæna graui prò prima vice. *Constit. d. cap.* 4. *n.* 12. Et si reuelaret ea, quæ interlata fuerunt in casu promotionis (intellige tamen oppugnatiuè) ad Religionis officia, excommunicationem latæ sententiæ incurreret, per easd. *Constit. p.* 2. *cap.* 2. *num.* 8.

1446 Quæ omnia habent locum non solùm in ijs, quæ aguntur in Definitorio annuali, sed etiam in Definitorio Capituli Gen., quamuis Statutum de secretò seruando reperiatur solum in *cap.* 4. vbi de Definitorio annuali, & nō *in* 2. vbi de Definitorio Capituli gener. cum eadem sit ratio, & in vtroque idem considerandus finis, quo fit, vt prò vtroque eadem censēda sit dispositio ex dictis *n.* 1262. de extensione legis ob paritatem rationis. Sextò non habere ius quid proponendi in Definitorio, nisi in casu quo P. Vicarius Gen. aliquid proponere prætermiserit; & nec tunc, nisi de consensu alterius Definitoris. *Constit. d. cap.* 4. *n.* 9. Vndè dignoscitur ius proponendi esse penes Vicarium Gen. & ideò teneri Definitores antè ingressum Definitorij negotia, si quæ fortè proponenda illis occurrunt, eidem P. Vicario Gen. propalare, vt ipse proponere possit; secus si quis Definitor etiam sentiente alio, quid proponat potest ei silentium indici, quia tunc solùm potest id facere, quando P. Vicarius Gener. proponere prætermiserit, quod verificari nequit, nisi supponantur illi priùs exposita, quæ proponenda sunt. Et hoc ad differentiam Definitorij Capituli gen. in quo omnibus ex Definitorij gremio permittitur à Constitutionibus *p.* 3. *cap.* 2. §. 11. seruato tamen ordine proponere quid specialiter quisque senserit. Tandem extra Definitorium præter præcedentiam, de qua infrà suo loco, nullum illis ius competere, quam inuigilandi super obseruantia legum, & consuetudinum; & hoc puto, vbi agatur de transgressione à tota communitate, & in tali casu Vicarium Gen. admonendi vt *n.* 1361. non verò de particularibus defectibus, cum non videatur credibile, quod prò qualibet particulari transgressione sit ex legis præscripto admonendus P. V. Gener. secus & frustranei essent Priores, & Definitoris officium nimis odibile redderetur.

DVBIVM V.

De successione Definitoris in casu mortis primi ex Definitoribus.

1447 CVM autem suprà n. 1435. diximus primum Definitorem habere vocem in subsequentis Capituli Definitorio generali, & esse vnum ex nouem Patribus illud constituentibus, superest hic examinandum, an in casu mortis huiusmodi primi Definitoris succedat illi secundus, & primus euadat cum præfato iure suffragandi in subsequenti Definitorio generali, vel eligendus sit alter ex eadem Prouincia, ex qua erat præcedens primus Definitor, qui locum, & ius primi Definitoris habeat cum super hoc fuerint varij varia locuti; Et ratio difficultatis est, quia licet attentis Cõstitutionibus videatur clarum, debere succedere secundum, & qui de nouo eligitur loco demortui, debere esse quartum Definitorem, cum in ipsis *p.3. cap. 2. §.19.* sic disponatur: *At si aliquis Definitorum electus sit in Vicarium Generalem, antequam è Capitulo egrediantur eligant omnes Definitorem loco electi, qui erit vltimus inter Definitores.* Et rursum *cap.4.§.5.* Aut *in idem officium vacans aliquem quousque Capitulum celebretur sufficere, qui si fuerit Definitor, vltimum inter alios locum habebit.* & iterum *ibid. §. 8.*, vbi de subrogato in locum Definitoris absentis, *qui vltimum locum habebit*; quamuis enim ibi non sit sermo in specie de casu mortis, sed promotionis, aut absentiæ, ex identitate tamen rationis videlicet prouidendi, & complendi loca, & vota Definitorij, idem prorsus obseruandum videtur, & in casu mortis alicuius ex Definitoribus, *ad l. si mulieris. in fin. ff. de verbor. signific. cap. si delegatus. in princip.* & ibi DD. communiter *de off. deleg. in 6.* Glos. *in cap. susceptum. in verb. humanis*, vbi Gemin., & alij *de rescript. in 6.* Constitutio si quidem loquens de vacatione per obitum locum sibi vindicat, & in vacatione per promotionem, vel alio modo, & è contrà, quando militat eadem ratio. Glos. *in cap. si Episcopus. verb. mortem. de supplend. neglig. Prælat. in 6. & ind. cap. susceptum.* vbi Franc. *nu. 17.* Gemin. *nu. 10.* Glos. *in Clem. Ne Romani §. sanè verb. morienti.* Garz. *de benefic. part. 11. cap. 1. num. 86. vers. in disposit. iuris.* Præterquam quod secundum statutum suprapositum, *aut in idem officium vacans*, per hoc verbum *vacans* simpliciter prolatum comprehendit omnes modos vacationis, idem Garz. *ibid. n. 3. & 4.* nec aliundè assignabilis est ratio disparitatis inter vacationem per obitum, ac per promotionem, ad Gloss. *in l. quamuis ff. de fideicommiss. cum vulg.*

1448 Et vtique cohærenter ad ius commune, prout in Capitulis Canonicorum, & Collegijs Decurionum, Doctorum, & similium, in quibus regulare est, quod ille cæteris præferatur, qui prius in illo Collegio fuerit admissus *l. 1. ff. de alb. scrib.* vbi Franc. *n. 4.* & alij Bald. *in cap. cum olim. in princip. de consuetud. cap. 1.* vbi Gloss. *verb. Abb.* & Felin. & alij communiter *de maiorit. & obed. l. 1. C. de Præfect. Prætor. siuè Vrb. lib. 12. l. 1. & 2. eod. tit. C. Theodos. & l. 1.* & ibi Bart. & latè Gottofred. *C. de Consulibus eod. lib. 12.* & præeminentia loci defertur iuxtà tempus antiquioris receptionis, Gemin. *in cap. omnes n. 11 de consuetud. in 6.* Gloss. *in l. cum quid ibi* Alex. *n. 4.* Dec. *n. 7. & seq. ff. si cert. pet.* Cassan. *in Catalag. glor. mund. part. 4. consid. 76. & part. 10. consid. 29.* & in dignitatibus eiusdem generis, vel inter se subordinatis locum sibi vindicat ius optionis, de cuius peculiari natura est, quod vacante vno ex illis subintret, & succedat alter proximus, & immediatus, ità vt ascensio loci fiat gradatim, & successiuè, & non per saltum, aut ordine præpostero, vt habetur *in cap. fin. de consuetud. d. lib. 6.* vbi Gloss. *verb gradatim.* quam refert, & sequitur Gonzalez. ad *reg. 8. Cancell glos. 32. n. 15.* Spada *cons. 43. num. 4. lib. 3.* vbi ait, quod ius optandi vocem, & stallum defuncti, ac cæteros excludendi, est ius in re, quod vulgò dicitur ius antianitatis. Et melius *cons. 97. n. 1. & seq.* & signanter *n. 8. lib. 2.* & idem innuit Rot. *decis. 434. n. 4. part. 4. recent. tom. 2.*

1449 Licet inquam videatur hoc ex Constitutionibus clarum; non est tamen certum, an in præsenti habeant locum præfatæ Constitutionum dispositiones ob alias dispositiones in materia gubernij, seù electionum posteriores ad easdem Constitutiones; Statutum siquidem illud vocans secundum Definitorem, vt loco primi succedat, & dans vltimam sedem nouiter electo, est à tempore conditarum Constitutionum, seù prò tempore quo non erat Congregatio in Prouincias diuisa, & quo Definitores indistinctè sumebantur à toto corpore, nec erant alligata Prouincijs officia. In præsenti verò diuersus est Congregationis status, cum sit in Prouincias diuisa, & officia generalia sint inter ipsas distributa, & assignata, vt per turnum, seù alternatiuam vnaquæque illis gaudeat; ità quod non possunt indistinctè ad ea eligi, sed omninò debent ex particulari Prouincia desumi iuxtà regulam alternatiuæ, vt ex sequenti Capituli Gen. de 1621. ordinatione. *Decretum fuit omnibus vno excepto concurrentibus, officia generalia, videlicet Vicarij Gen. Procuratoris gen. quatuor Definitorum, & Visitatorii Gen. deinceps esse distribuenda secundum Prouinciarum antiquitatem* (erant tunc tantum quatuor). *Nimirum, quando ex Prouincia Romana eligitur Vicarius Gen. eligatur ex Prou. Neapolit. Procurator Gen. ex Ianuensi primus Definitor, ex Sicula primus Visitator; è Romana tertius Definitor, ex Napolitana quartus Definitor, ex Ianuensi secundus Visitator, & ex Sicula secundus Definitor. Ità vt ex qua Prouincia eligitur Vicarius Gener. eligatur ex eadem tertius Definitor; & ex qua eligitur Procurator Gen. eligatur pariter quartus Definitor; & ex qua eligitur primus Definitor, ex eadem eligatur secundus Visitator; & ex qua eligitur primus Visitator, ex ea eligatur secundus Definitor. Et hoc ordine circulari retento in supradictis Generalibus officijs prouidendis procedendum esse.* Quod subindè con-

firmatum fuit in Capitulis Gen. de 1641. 1644. & 1647. & semper vsque ad hanc diem inuiolabiliter obseruatum. Et sic remanet, vt dixi difficultas, an suprapofita Constitutionum dispositio vigeat etiam prò præsenti statu, seu an etiam stante Prouinciarum diuisione, & officiorum distributione debeat secundus Definitor succedere loco primi, & qui loco demortui eligitur, debeat quartum locum habere?

1450 Et videtur quod non, quia hoc stare nequit cum suprapofito decreto, & obseruantia iam præscripta eligendi primum Definitorem ex tali Prouincia; si namque secundus Definitor v. g. ex Prouincia Ianuensi deberet succedere primo ex Prouincia Neapolitana, & qui modò ex eadem Neapolitana Prouincia eligitur, deberet esse quartus Definitor, iam officiũ primi Definitoris non esset amplius in Prouincia Neapolitana, contra dispositionem alternatiuæ, per quam illi tale officium assignatur; & assignando ita appropriatur, quod non possit liberè conferri, seu ad illud ex altera Prouincia quis eligi, vt latè Passerinus de *elect. cap. 30. à n. 145. & seq.* & nos suprà *n.* 1270. Ob quam causam quotiescumque in Capitulis gen. facienda est electio alicuius ex officijs generalibus, semper intimatur faciendam esse ex tali, vel tali Prouincia.

1451 Nec dicendum decretum hoc alternatiuæ, & distributionis officiorum suum sortiri effectum eo ipso, quod tempore Capituli gen. officium primi Definitoris eidem Prouinciæ Neapolitanæ conceditur; & habere locum solum prò primò ingressu, ac prò prima tantùmodo electione generali omnium officiorum, quæ fit in Capitulo generali: non autem prò progressu, ac successiua electione accidentali; seu subrogatiua alicuius particularis officialis in locum vnius ex iam electis durante triennio ex inopinata, & merè euentuali causa vocati, eo titulo, quod cum sit hic casus specialis, & non comprehensus, seu non dispositus in decreto alternatiuæ, habendus sit prò omisso, & censendus remanere sub dispositione legis municipalis, & Constitutionum Congregationis, sicut casus à statuto omissus remanet sub dispositione iuris communis, *l. commodissimè, ff. & liber. & posth.* Merlin. *decis.* 390. *num.* 21. *in recent. decis.* 43. *num.* 3. & 11. *part.* 7. & eo quia huiusmodi Statutum alternatiuæ, cum sit in materia correctoria, in qua non fit extensio de casu ad casum, etiam ex identitate rationis. Soccin. Sen. *conf.* 62. *sub nu.* 4. *vers. sed inspecto. lib.* 3 Rot. *decis.* 4. *n.* 7. & *seq.* & *decis.* 152. *n.* 17. & *decis.* 244. *nu.* 43. *part.* 8. *recen.* reduci debeat ad terminos iuris, vt quàto minus fieri potest ius commune lædatur, ex vulgatis; adeoq; in casu talis vacationis ob mortem primi Definitoris debere adhuc succedere secundum, & nouiter electo quartum remanere locum, non obstante supradicta officiorum distributione.

1452 Non hoc inquam dicendum, quia ex quo assignatum est tali Prouinciæ prò eo triennio officium primi Definitoris; & sit propterea subrogandus alius ex eadem Prouincia, qui in eius locum succedat, non sufficit, quod electus in eius locum sit simpliciter Definitor, sed debet habere idem prorsus officium pro illo triennio illi Prouinciæ debitum, nempè primi Definitoris cum eodem loco, & prærogatiuis; nec datur in tali casu locus optioni, & subintrationi secundi Definitoris in locum primi ad text. *in cap. Antiqua, de priuil. & cap. statuimus de maiorit. & obed.* Luc. de Penn. *in l.* 2. *C. de Præfect. Prætor. circa med.* Natt. *conf.* 638. *nu.* 31. Valenz. *conf.* 34. *n.* 89. Chassan. *in Catalog. glor. mund. part.* 8. *consid.* 27. *circa fin.* Daniel de Nobilib. *disp.* 44. *n.* 53. *cum duob. seq.* nec per hoc quod electio fiat tempore intermedio, seu præposterè ad alios nouus Definitor eligatur, ammittitur ius quæsitum per turnum, nec alternatiua dirimitur, vt tradit Spada. *conf.* 97. *à num.* 8. & *seq. lib.* 2. & firmauit Rota *in Mileuitana Commendæ.* 19. *Iunij* 1654. §. *neque ex ordine, coram Verospio.* & sic non tantum prò ingressu, seu prò tempore Capituli gener. sed etiam prò progressione, seu toto triennio habet locum dispositio alternatiuæ, & officiorum distributio. Et clarè habetur ex finalibus verbis Decreti. *Et hoc ordine circulari retento in supradictis generalibus officijs prouidendis procedendum esse*, quæ addita sunt nõ ad indicandum, seruandam esse alternatiuam in prima electione, quæ fit in Capitulo gener. cum ijsdem verbis omissis, adhuc ex decreti tenore tunc eam seruandam esse habeatur: sed ad omnes casus quibus ea officia, hoc est etiam intermedijs temporibus prouidenda sunt, comprehendendos. Vndè gratis dicitur, quod sit casus omissus, & consequenter subsit dispositioni Constitutionum.

1453 Accedit primò, quod huiusmodi turni decretum, vt vidimus *n.* 1267. habet prò fine æquam officiorum distributionem, & conditum est ad hoc, vt inter Prouincias circà officiorum generalium partitionem seruetur æqualitas, nec magis vni, quam alteri tribuatur; Et si ob mortem primi Definitoris v. g. ex Prouincia Neapolitana, eo tempore, quo Prouincia Ianuensis habet primum Visitatorem, non subrogaretur alter ex eadem Prouincia Neapolitana in locum Defuncti, & eum eadem prærogatiua, sed dictus gradus occuparetur à secundo Definitore Prouinciæ Ianuensis, iam dicta Prouincia Ianuensis heberet in Definitorio generali plura suffragia, & æqualitas esset destructa, quod tolerandum non est ad *text. in cap. non licet de regul. iur. in* 6. Surd. *conf.* 389. *n.* 21. Rot. *coram Burat. decis.* 40. *nu.* 4. & 5. & *decis.* 115. *n.* 7. *in fin. part.* 1. *recent.* & *decis.* 152. *nu.* 18. & 19. *part.* 8. & vt contrà finem decreti non admittendum; & propterea non solùm in Capitulo generali: sed & in casu cuiuscumque prouisionis extrà illud primus Definitor desumendus est ex eadem Prouincia, ex qua Defunctus, seclusa optione.

1454 Secundò, quod post huiusmodi decretum etiam post Capitulum generale siuè tempore intermedio si sequatur mors Primi Visitatoris,

toris, vel etiam Vicarij Generalis, aut Procuratoris semper subrogatur quis ex Prouincijs illis, ad quas iuxtà turnum ea officia pertinent prò eo triennio; & signanter quoad Procuratorem Gener. quamuis eædem Constitutiones *p. 3. cap. 2. §. 24.* apertè permittant, eum posse in subsequenti Capitulo in eodem officio confirmari, nihilominus, post decretum præfatæ alternatiuæ est præcisè statutum in Capitulo gen. de 1641. quod non possit reeligi cum præiudicio illius Prouinciæ, ex qua iuxtà turni dispositionem est eligendus, per hæc verba *n. 6. stante decreto condito anno 1621. in hoc Capitulo generali confirmato circa turnum officialium generalium fuit decretum, ad officium Procuratoris Generalis non posse aliquem reeligi in præiuditium illius Prouinciæ, ex qua idem Procurator generalis esset eligendus, omnibus concurrentibus*. & subindè de 1644. & 1647. confirmatum. Et quarè non idem obseruandum, & quoad primi Definitoris substitutionem; seu, si ob turni obseruantiam non amplius viget Constitutio quoad Procuratoris Generalis electionem, quarè stante eodem turno vigere debet eiusdem dispositio quoad subrogationem secundi Definitoris?

1455 Verum tamen est, quod dispositio præfata Constitutionum viget & in præsenti, seù post alternatiuæ decretum; & adhuc seruanda sit, nempe, quod licet Definitor loco primi demortui desumatur ex eadem Prouincia, ex qua Defunctus, in locum tamen, & prærogatiuam primi succedere debeat secundus; quo enim adhoc valdè confert consuetudo, seù obseruantia, quę in materia optionis, pręeminentiarum, & præcedentiæ in primis attendi debet ex text. *in cap. legimus. 93. dist.* Bald. *in cap. cum olim. n. 1. de consuetud.* Ruin. *cons. 167. n. 4.* Natt. *cons. 62. nu. 7.* Rot. *coram Gregor. decis. 124. n. 2. & in Lucana præcedentiæ 24. Ianuarij. coram Ghislerio*, cum alijs, quos congerit Sperell. *decis. 76. à n. 3. & seq. lib. 1.* seù quid aliàs in simili casu obseruatum fuerit. Gloss. *in cap. 2. ad verb. auscultentur. de offic. Archid.* Seraph. *decis. 964. n. 1.* Rot. *decis. 288. in fin. part. 1. recent. & coram Card. Caual. decis. 649. n. 1.* Et cum iam in Definitorio annuali de 1623. ob mortem primi Definitoris in Capitulo de 1621. electi successerit ei secundus, & qui electus fuit loco defuncti prò quarto habitus fuerit, etiā in subsequenti Capitulo, hic solus casus vtpotè de eo tempore, quo emanauit decretum alternatiuę, sufficere debet ad declarandam mentem Religionis, & ad interpretationem præfati decreti alternatiuæ de 1621. *cap. cum venissent. vbi* Bart. *nu. 12. & 23. de Constit.* Menoch. *cons. 341. nu. 41.* Seraph. *decis. 507. n. 2.* Additur, quod de 1628. cum P. Ignatius primus Definitor fuerit in Prędsidentem promotus, P. Victorius loco eius electus non tennit primum sed quartum locum. De 1644. loco P. Dionysij à S. Vito primi Definitoris de mortui successit ei P. Hieronymus à S. Nicolao secundus Definitor, & P. Elias electus loco demortui tenuit quartum locum. Et similiter mortuo P. Angelo à Iesu primo Definitore pro Prouincia Neapolitana successit ei statim P. Dominicus à S. Gregorio, qui erat secundus Definitor, & in subsequenti Capitulo Gener. de 1668. in locum primi Definitoris post discussionem prætensionis. P. Iannuarij à Iesu Maria, qui electus fuerat loco Defuncti ex eadē Prouincia Neapolitana, pacificè tandem admissus est, & ipse P. Iannuarius locū quarti tantummodò obtinuit; satis enim hæc sunt prò eruenda intelligentia Religionis circa obseruantiam præfatę Constitutionis, seù & non obstante, decreto alternatiuæ, licet nouus Definitor desumēdus sit ex eadem Prouincia, ex qua erat primus, ad prerogatiuam tamen, locum, & votum primi succedere debere secundū; ab obseruātia siquidē subsequuta benè agnoscitur mens statuentium, vt dictum est *n. 1229.* & aliàs ad inducendam obseruantiam interpretatiuam, prò qua constat nullam requiri præscriptionem, sufficit, quod ità semel fuerit obseruatum. Aym. *cons. 118. n. 7.* Dec. *inc. cum M. Ferrariens. n. 2. vers. ex præsentis. de constit.* Caual. *decis. 80. n. 5. & decis. 427. n. 1.* Put. *decis. 246. lib. 1. decis. 574. n. 3. & 4. p. 1. diuers.*

1456 Sed ad quid hæc, cum iam sit remota difficultas à Capitulis generalibus per sequentes declarationes. Et primò in Capit. gener. de 1625. in quoad rem præsentem sic. *Propositum fuit ad maiorem expositionem decreti de diuisione officiorum generalium, an si euentu aliquo aliquis officialis defecerit ex illis octo generalibus solùm succedat alius officialis, qui ei secundum Constitutiones debeat succedere v. g. si in tertio anno obierit Vicarius Gen. vel fuerit depositus, quod Deus auertat, succedere debeat primus Definitor, licet sit electus ex alia Prouincia, & sic similiter de alijs Definitoribus generalibus. Conclusum fuit affirmatiuè omnibus Concurrentibus*. Et in Capitulo generali de 1647. vt in actis. *Dubitatum fuit, an durante turno, & veniente casu subrogationis in locum alicuius ex Definitoribus subrogatus debeat tenere vltimum locum, an potius locum, quem tenebat ille in cuius locum subrogatur, & responsum fuit negatiuè*. & quid amplius requiritur, vt dignoscatur in institutione turni non fuisse mentem Religionis derogare Constitutionibus, quoad successionem, seù optionem Definitorum?

1457 Turnus ergò dignoscitur ex his institutus, vt tempore Capituli generalis seruata ob bonum pacis proportione, officia generalia inter Prouincias æquè distribuantur; & hac de causa, vbi per Cōstitutiones permittebatur confirmatio Procuratoris Generalis, fuit in præfatis Capitulis cautum, ne fiat in præiudicium Prouinciæ, ad quam ratione turni spectare debet. Ad casus verò fortuitos, & euentuales vacationum, quæ post Capitulū generale, & tempore intermedio possunt contingere, non fuit in præfato turno habitus respectus; vel si habitus fuit, non fuerunt de eis solliciti Patres, eo quia, cum sint casus fortuiti, possunt vnicuique Prouinciæ contingere, & vnaquæquè eidem commodum, vel incomodum æque sentire; Et ideò adhuc vigent dispositiones Constitutionū de successionibus primi Definitoris in guber-

nium Congregationis, casu quo Vicarius Generalis tertio anno decesserit; secundi Definitoris in locum primi, si iste moriatur; & secundi Visitatoris in Definitorio generali, si non intersit primus; Et alia similia; Quibus absque dubio fuisset aliter prouisum, si in institutione alternatiuæ intellexissent, quod eadem officia semper in eisdem Prouincijs durarent, hoc est ipsa alternatiua haberet locum & in casibus istis intermediarum vacationum, eo modo quo prouiderunt quo ad Procuratorem Gener. vt diximus, ne reeligatur in Capitulo in præiudicium distributionis officiorum.

1458 Nec vim aliquam habent supra adductæ instantiæ. Non prima, quod non sit locus optioni, quando officia sunt vigore alternatiuæ Prouincijs assignata, quia ea doctrina non verificatur, vbi est diuersimodè dispositum, sicut vidimus quoad casus contingentes vacationū tempore intermedio. Nec secunda ex illis verbis, *Et hoc ordine circulari retento in supradictis generalibus officijs prouidendis procedendum esse*; quia loquuntur de prouisione tantum in Capitulo generali, eum dicant in supradictis officijs generalibus, seu quando omnia prouidētur, nam tunc solum verificatur posse seruari ibi positum ordinem: non verò quando disponitur de vno tantum officio. Præterquamquod, quando extrà Capitulum moritur primus Definitor, non agitur amplius de prouidendo primo Definitore, quia iam prouisum est à lege per subrogationem secundi, sed agitur tantum de eligendo iuxtà Constitutiones quarto Definitore; & sic sumus extrà casum illorum verborum. Nec tertia de æqualitate suffragiorum, quia per alternatiuam est tantum intenta æqualitas distributionis officiorum generalium in Capitulo, in quo fiunt electiones: non verò æqualitas suffragiorum pro, & in sequentis Capituli Definitorio generali; cum iam constet Prouinciam illam, ex qua est secundus Visitator, carere suffragio in huiusmodi Definitorio. Et suadetur amplius tum ex dictis de alijs Constitutionibus, quæ adhuc vigent quoad successionem primi Definitoris mortuo Vicario Generali &c. cum quibus non potest stare prædicta suffragiorum æqualitas; tum ex actis Capituli generalis de 1647. cum enim abfuissent primus Definitor, & primus Visitator, proposito propterea, an alij ex eisdem eorum Prouincijs substituēdi essent, vt seruaretur æqualitas suffragiorum, vel admittendi essent, qui à Constitutionibus vocabantur, resolutum fuit hos, & non illos admittendos esse, prout de facto admissi sunt, quamuis ex alijs Prouincijs; quo benè dignoscitur, in decreto alternatiuæ non fuisse intentam à Religione hanc æqualitatem suffragiorum pro, & in sequenti Definitorio generali, sed solam æqualitatem distributionis officiorum in Capitulo, in quo fiunt electiones. Nec tandem quarta, de Procuratore Generali non reeligendo, quia prohibitio talis reelectionis est; vt obseruauimus pro Capitulo generali: non verò pro tempore intermedio, quo potius confirmatur intentum, per decretum alternatiuæ importari solam distributionem æqualem officiorum in Capitulo gen. Quod si instetur, etiam tempore intermedio ob mortem Procuratoris, primi Visitatoris, vel etiam Vicarij Gen. si in primo, vel secundo anno obierit, eligendum esse alterum ex eadem respectiuè Prouincia, dico in primis id nullibi sancitum reperiri; neque si fiet, fiet vigore alternatiuæ; & patet ex eo, quod si Vicarius Gen. obierit in tertio anno non erit ad seruandam alternatiuam eligendus quis ex eadem Prouincia, sed succedere debeat primus Definitor, licet ex altera Prouincia. Dico secundo, diuersam esse rationem, quia inter istos non datur optio per Constitutiones, sicuti datur inter Definitores; nec vllibi prohiberi, quod ex eadem Prouincia eligantur, præterquam si mors Vicarij in tertio contigerit anno; & sic posse quidem eligi in Vicarium, vel Procuratorem &c. ex eadem Prouincia, si tempore intermedio contigerit vacare: non verò in primum Definitorem, aut secundum, cum sit à lege statuta optio, & qui in locum defuncti eligendus est, debeat semper esse quartus Definitor, cui ex dictis non intellexit derogare Religio, sed potius vigorem addere, vt vidimus ex suprapositis declarationibus. Vndè concludendum, ob mortem primi Definitoris succedere debere secundum etiam post inductam alternatiuam, stantibus rebus prout stant, nisi diuersimodè pro futuris temporibus statuatur.

DVBIVM VI.

De Procuratore Generali, & eius officio.

1459 Officium Procuratoris Generalis, qui ex quo Religionē defendere debet, alio nomine Syndicus dici potest ex *cap. vnic. de Syndic. & l. si defensores ff. de municip. & honorib.* cum Syndicus Græcè idem sit, quod defensor. Gloss. *in d. cap. de Syndic.* & cū multis tenet Hieronymus Roderic. *resol.* 119. *num.* 8. & sequitur Lezana in *Mar. magn. Seruitar. ad §.* 69. *n.* 216. eodem modo, quo de Definitoribus conclusum est, Personatus, & non dignitas est apud nos, cum iurisdictionem nullam habeat. Peyrin. *in formul. litt. Z. cap.* 2. *nu.* 1. Lezana *tom.* 1 *p.* 2. *cap.* 13 *num.* 25. Gabriel à S. Vincent. *de remed. ignor. disp.* 2. *n.* 83. Eligitur & ipse in Capitulo gen. ab omnibus Gremialibus, postremò tamen loco, seu post omnes aliorum officialium electiones; Et quoad residentiam affixus est ex lege Conuentui Romano; habetque propterea ibi vocem in Capitulo Conuentuali. Constit. *p.* 3. *cap.* 6. *§.* 8. ibi: *In Conuentu Romano, vbi continuò commorabitur, vocem, & locum habebit;* seu omnibus negotijs, quę ibi tractantur interesse potest. Et quamuis eredant aliqui, in præsenti non id illi amplius competere, cum ex eo quod à sexaginta ferè annis nunquā quis Procurator Generalis Capitulo Conuentuali interfuerit, videatur præscripta huiusmodi facultas, & acquisitum ius Capitularibus se congregandi sine illo,

illo, & illum non admittendi, quia priuilegia, & iura deperduntur ex non vsu, vt supponunt DD. *in cap. cum. accessissent. de Constit. & in l. falsò. C. de diuers. rescript. & in l. 1. ff. de nundin.* Posito tamen, quod interesse tali Capitulo non sit alijs Capitularibus onerosum (quia in tali casu valeret doctrina tradita) dicendum illi adhuc liberum esse interesse prædicto Capitulo, quia contrà priuilegia non onerosa nullus potest præscribere, & per consequens, nec possunt per non vsum ammitti, vt ex Abb. *in cap. Ioannes de Cleric. coniug. in fin.* Lezana *tom. 2. verb. Priuilegium Regul. n. 15.* Cumque tamen id sit, in electione Discreti ituri ad Capitulum generale, seù Congregationem prouincialem vocem habere nequit ob dicta *n. 1395.* & deberet sedere, si non in loco suæ professionis, cum ibi non sedeat vt Procurator, sed vt Capitularis ad notata. *n. 1382.* saltem post Priorem, proùt vbi de præcedentia; & cum sit de familia, in Prioris, & Supprioris absentia, ipsi tamquam Præsidenti Conuentus cura incumbet.

1460 Et quoad exemptionem à Priore, de iure loquendo, & iuxtà Constitutiones, est illi reuera subiectus propter dicta *n. 1436.* cum à Constitutionibus *d. 3. p. cap. 6. tit. de Procurat. Gener. §. 6.* eximatur tantum à Priore quoad litteras dandas, & recipiendas absque eius scitu: quo dignoscitur subiectus in reliquis; maximè cum pro eo non militent Constitutiones, quæ fauent Definitoribus, de monitione scilicet secreta illis à Priore facienda, vel de correctione in Capitulo generali, vt vidimus *n. 1437. & seq.* dum in ipsis non nominatur Procurator Generalis; quarè non est vndè possit ipse dici exemptus. Quin, cum de ipso specialiter verificari dignoscantur verba de quibus. *d. n. 607. quotiescumque aliquis cuiuscumque dignitatis existens intrà vel extrà Capitulum à suo Superiore reprehenditur &c.* eo quia ipse signanter est, vt vidimus de familia Conuentus Romani, & habet vocem & locum in Capitulo Conuentuali, quod quoad Definitores nõ disponitur in Constitutionibus, benè deducitur quod Prioris correctioni subdatur. Quoad hoc tamen, eodem modo quo de Definitoribus, sentiendum & de Procuratore Gen. propter statutum Capituli generalis de 1618. quod & ipsum amplectitur; & obseruãtiam indè sequutam, de quibus *n. 1440.* hoc est non subijci Priori quoad coercitiuam, præterquam in casibus, de quibus *n. 1443.* sed tantum quoad directiuam, seù in spiritualibus, proùt *num. 1441.* & quæ dicta sunt de Definitoribus *num. 1442. & 1444.* habere locum, & in Procuratore Generali.

1461 Porrò quoad eius officium & facultatem, cum in litteris testimonialibus suæ electionis, quæ inseruiunt prò mandato, ex Peyrin. *dict. litt. Z. cap. 3. num. 1.* hæc proùt in Cæremoniali. *seù formular. form. 12.* habeantur: *Dantes, & communicantes tibi omnem auctoritatem, potestatem, & facultatem, sicuti cæteri Procuratores Generales iuxtà seriem nostrarum Constitutionum habere consueuerunt*, restricta dignoscitur & limitata eius facultas ad, id quod in Constitutionibus continetur, vt de relatis Decian. *cons. 63. sub n. 6.* cum alijs allegat. à Barbos. *in axiom. 201. n. 5.* In Constitutionibus autem sic disponitur. *d. cap. 6. à §. 1. ad 4. Procuratoris Generalis Congregationis munus est Congregationem defendere, priuilegia, & Breuia Apostolica obtinenda procurare, cum Illustriss. Card. Protectore, & alijs Illustriss. Cardinalibus, & ministris Summi Pontificis ea, quæ ad vtilitatem totius Congregationis attinent agere; nullusque præter eum, & Vicarium Gener. prædictos Illustriss. Dominos adibit. Nulla Breuia ad Congregationem spectantia absque ordine Definitorij procurabit, quin potius, si alij procurauerint, impedire conabitur, & Vicario Gener. & Definitoribus rem totam propalabit. Priuilegia, & exemptiones neque sibi, neque alteri procurabit, quin potius procurantibus contradicet, & eos Superioribus, vt puniant, reuelabit. De officio in prædictis fideliter exercendo, statim ac electus, & confirmatus est iuramentum præstabit.* Et rursum *part. 4. cap. 22. de pæn. deposition. ab offic. §. 4. Deponatur Procurator Generalis etiam ob præfata, & si aliquod Breue nomine Congregationis, aut officij sine Definitorij consensu procurauerit.* Vndè duo eliciuntur, & ipsum esse Congregationis Procuratorem Generalẽ, & eius facultatem non se extendere vltrà mox descripta ex Constitutionibus, quia Procurator nequit agere neque procurare, nisi quæ habet in mandatis. *cap. olim. de offic. & potest. Iud. deleg. cap. cum dilectus. de rescript. l. diligenter. ff. mandati.*

1462 Et circa primum dubitatur, an cum sit Procurator Generalis Congregationis, seù negotia ad totam Congregationem spectantia tractare debebat, tractare & possit negotia alicuius Prouinciæ, Conuentus, vel etiam Religiosi particularis? Et quamuis videatur, quod non, quia Procurator vniuersitatis non est Procurator singulorum, vt ex text. *in l. 2. C. quod cuiusque vniu. nom. cap. qui manumittitur. 12. q. 2.* Golin. *de procurat. p. 1. c. 3. n. 25.* & alijs probat Barbos. *in vot. decis. lib. 3. vot. 97. num. 56.* Vndè *ibid. vot. 126. n. 303.* huic dubio, an potestas data Procuratori Generali Ordinis pro Ordine, & pro singulis personis de ordine sit sufficiens ad comparendum pro vno Conuentu, respondet negatiuè cum Felin. *in cap. eam te. nu. 14. & in cap. cum dilecta. n. 6. ante vers. amplia primo. de rescript.* & Decian. *cons. 61. nu. 3.* Dicendum tamen posse ex priuilegio Martini V. pro Dominicanis, & Bonifacij IX. pro eisdem, & pro nostro Ordine Eremitar. vt referunt Sorb. apud Castarub. *in compend. priuil. verb. Procuratores. fiu.* & Confett. *in collect. ad Bonif. IX. nu. 2.* & Lezana. *tom. 2. verb. eod. n. 5.* & habetur inter priuilegia Societat. Iesu teste Sorb. *ibid.* vigore cuius Procurator Generalis omnium Prouinciarum, locorum, & personarum Ordinis quasuis causas, etiam speciale mandatum requirentes agere, ac si omnimodam potestatem cũ pleno, & libero mandato ab eisdem accepisset; Quod competit omnibus, qui in priuilegijs communicant. Lezan. *d. n. 25. & consult. 13. n. 34.* Barbos.

d. n.

d. n. 303. Gabriel à Sancto Vincent. *de remed. ignor. disp.* 2. *n.* 84. & supponit Rota in vna *Theatin. iurisdict. coram Coccino de* 1614. teste eodem Lezana *d. n.* 34. & tenuit eadem Rot. quoad Procuratorem Societ. Iesu *decis.* 201. *nu.* 2. *p.* 2. *rec.* apud Barbos. *cit. n.* 303. Verum tamen est, quod id facere non debet nisi requisitus à Prouincia, Cõuentu vel persona. Sanctorus à Melfi in *Statut. minor. cap.* 8. *statut.* 38. *q.* 3. & nisi bene informatus in causa. Lezana. *d. n.* 34. nec si agatur de transigendo, concordando, aut committendo. Sanctorus. *ibid. §. tertio.* saltem ex praxi, cum viderim semper ab ijs, cum quibus transigendum, concordandum &c. speciale requiri mandatum.

1463 Dubitatur hic etiam an alij præter ipsum possint in his se immiscere? Et spectatis Constitutionibus, atque excepto Vicario Generali, negatiuè respondendum; dicto enim *cap.* 6. §. 1. vbi de facultate Procuratoris tractandi cum DD. Cardinalibus, quæ ad Religionis vtilitatem pertinent, additur: *nullusque præter eum & Vicarium Gener. prædictos Illustriss. Dominos adibit*; quo percipitur id alijs inhibitum, cum non sub alio sensu, quam tractandi Religionis negotia possit intelligi alijs pohibitus huiusmodi accessus. Accedit, quod si cuilibet liceret hæc in Curia peragere, magna confusio, & scandala gignerentur, vt bene Sanctorus *ibid. q.* 2. *§. quinto fin.* vbi, qui id faceret, vsurpatæ iurisdictionis reus censendus esset. Et licet consideratis præfatis Cõstitutionibus hęc intelligenda sint, vbi sermo sit de negotijs ad totius Congregationis vtilitatem spectantibus, habent tamen locum, & vbi agatur de negotijs alicuius Prouinciæ, Conuentus, vel personæ saltem ex consuetudine; Cum quo tamen stat, quod aliquæ causæ particulares tractandæ sint ab ipsis particularibus, vt in casu appellationis, aut quãdo ipse Procurator opponere deberet, vel dubitaretur contrarius.

1464 Dubitatur item, an cum sit Procurator Religionis, possit agere negotia sæcularium v. g. quæ requirunt assistentiam, & frequentiam in Dataria, Cancellaria, officijs Gubernatoris &c.? Et dicendum quod non sine licentia Vicarij Gener. Anton. de Sillis in *statut. Minor. Tertij Ordinis. cap.* 1. *annot.* 1. *pag.* 29. *litt. A.* Peyrin *d. cap.* 2. *n.* 4. *ante med.*, non enim est electus, vt alienis, sed Religionis negotijs incumbat. Gabriel. à S. Vincent. *d. n.* 24. Sanctorus *cit. q.* 3. *§. secundò.* & illis vacare non bonam de ipso Procuratore, & Ordine generat æstimationẽ, maximè si lucri, aut munerum intuitu fiat. Sanctorus *ibid.* & vtique Constitutiones, dum *d. cap.* 6. §. 7. iubent, quod Prior Procuratori ad negotia egressuro statim socium assignet, non intelligunt, quod sit ei assignãdus pro alienis negotijs peragendis. Addit tamen Sanctorus, quod si à personis erga Religionẽ deuotis imponantur v. g. indulgentiæ, litteræ S. Pænitentieriæ, ac etiam dispensationes beneficiales, & matrimoniales, & ipse Procurator nomine illorum, alicui in Curia noto eas cum integro, & solito emolumento expediendas committat, non videri id repugnans, neque officio, neque regulari obseruãtiæ, quia sicut potest de alijs loqui, ità potest etiam dicere, tale negotium occurrit mihi ex partibus iniunctum. A quo in his terminis non dissentio, dummodò non sit pro hisce negotijs specialiter exeundum, nec litteræ in damnum Religionis multiplicandæ.

1465 Circà secundum autem, nempè facultatem ex munere, quod habet defendẽdi Congregationem, & agendi quæ ad eius vtilitatem attinent, illi competẽtem, obseruandum, etiam vbi nõ agatur de priuilegijs, vel Breue aliquo, non ipsum habere facultatem in his disponendi, & operandi suo libito, & inconsulto Definitorio, vel Vicario Generali in rebus saltem insolitis, & arduis, ducto argumento à paritate subsequẽtis limitationis quoad non procuranda priuilegia, aut litteras Apostolicas sine consensu Definitorij; & ratio ipsa suadet, quod in negotijs Congregationis saltem Vicarius Gen. qui ipsius Caput est, consulatur: quin id exigitur ab ipso Procuratoris officio, cum, ex quo non habeat in mandato facultatem operandĩ liberè, vel vt libuerit, vel melius duxerit, nec vllum verbum insit, ex quo id deduci possit, teneatur suos principales, hoc est Superiores, qui Religionem repręsentant monere, eorum mentem inquirere, ac consulere. Gloss. *in cap. dilectus filius ad verb. concedere. De Procuratoribus.* Et talis est stylus aliarum Religionum, quarum Procuratores Generales non possunt negotia ad totum Ordinem spectantia tractare sine Generalium licentia, vt de suis respectiuè Anton. de Sillis *loc. sup.* Roderic. *tom.* 1. *q.* 53. *art.* 2. Mirand. *tom.* 2. *q.* 13. *art.* 1. *concl.* 2. Sanctor. *ead. q.* 3. *§. tertiò.* Quod idem dicendum quoad negotia, quæ in Sacra Congregatione ad Religiosorum instantias tractãda sunt; horum enim Vicarium Gen. commonere debere non est dubium, cum iuxtà ipsius Vicarij mentem respondendum sit, negotiumque disponendum: secus duo essent in Congregatione capita, si ipse Procurator posset ex se disponere; quod dici nequit, cum sit illi subordinatus in omnibus.

1466 Nec Procuratori suffragatur, aut priuilegium suprà adductum Bonifacij IX. *quascumque causas ciuiles, & criminales, Ecclesiasticas, siuè mundanas, quas voluerit* assumendi *prò Ordine, Conuentibus, & personis tam in Romana Curia, quam extrà contrà quascumque personas, Collegia, & vniuersitates* mouendi, prosequendi, defendendi, & agendi *in iudicio & extrà toties quoties, semper, & quandocumque ipsi videbitur, & placebit*; aut stylus S. Congregationis rescribendi Religiosorum supplicibus libellis sub hac forma, *Procuratori Generali prò informatione*, quasi hinc facta sit illi facultas procedendi liberè, ex se & operandi non requisito Superiore, nempè Vicario; quia, quoad primum corruit hæc prætensa libertas ex ipso priuilegij contextu, vbi facultas ad prædicta restringitur, *secundum potestatem per se* (nempè Generalem) *vel Successores tuos huiusmodi sibi traditam, vel tradendam*, quod stare

non

non potest cum libertate operãdi independenter ab eo. Et ità in terminis Peyrin. *d.cap.2.n.5.* ibi: *His tamen priuilegijs vti non potest nisi iuxtà facultatem à Generali habitam.* Et quoad secundum, stylus vocandi Procuratorem, est solum ad effectum, vt per ipsum, qui nomine Religionis compareret, audiatur ipsa Religio, ex quo potius colligitur contrarium, quod nempè debeat non secundum proprium, sed Vicarij, & Superiorum mentem respondere.

1467 Secundò ex eodem munere defendẽdi Congregationem sequi, teneri maximè Definitorij, & Vicarij Gener. ordinationes manutenere, & contrà impugnantes defendere. Vndè si v.g. à Definitorio, vel Vicario Gen. quid licitè, & iuxtà leges præcipiatur alicui, & hic euasionis gratia ad Protectorem, & S. Congregationes recursum haberet, & ipse Procurator non obstaret, & vt pareat non satageret, peccaret mortalitèr, contrà fidem præstitam, & tamquam iuramẽti violator habendus, atque puniendus esset, & à fortiori si ipse positiuè assisteret.

1468 Tertiò quoad Breuia, intelligendam prohibitionẽ indistinctè de omnibus; quamuis enim Sanctorus à Melfi. *loc. supr. q.3.§ tertiò. fin.* sentiat Procuratorem posse procurare cõfirmationem priuilegiorum, Beatificationem, vel Canonizationẽ alicuius Sancti, aut aliquid aliud, quod in honorem cedat Religionis; nec contrariari videantur Constitutiones in illis verbis, *nulla Breuia &c.* cum ex sequenti dispositione, qua ipse Procurator, si alij ea procurauerint, impedire iubetur, dignoscatur non de his locutas fuisse Constitutiones, cum credibile non sit, quod intellexerint prohibere, aut impedire, quod in Religionis honorem cedit; Nihilominus de omnibus intelligenda prohibitio, quia dictio *nullus* cum sit vniuersalis, & negatiua, omnia, etiam minimam partem excludit per adduc. à Barbos. *in diction. 229. n.1. & 2.* & quod lex nõ distinguit, nec nos distinguere debemus; maximè cum etiã prædicta expediri nequeant sine expensis, ad quas non potest Procurator Religionẽ adstringere; & insuper facultas procurandi Breuia non sit ad Breuia, vt sic: sed ad Breuia *obtinenda*, vt dignoscatur, ipsum non posse procurare, nisi quæ præuia Definitorij deliberatione resolutũ fuerit debere obtineri.

1469 Quartò quoad priuilegia, & exemptiones particularium, sub bis comprehendi omnes etiam gratias, quę cum nostra obseruantia non concordant, vel Religioni obnoxię esse possint; cum namque statutum hoc, vt potè respiciens vtilitatem publicam, sit ad fauorẽ Religionis, & finis sit pro conseruanda ipsa Religione, & obseruantia, latè intelligendum ex vulgatis, quod lex fauorabilis sit amplianda. Miranda *t.2.q.25. art.26. concl.10.* hoc est vt amplectatur etiam gratias supradictas, quę nomine priuilegiorum veniunt. Quarè si v.g. quis exterus prò accessu ad Vrbem cõtrà Superiorum mentem, aut promotione, vt ità dicam ad lectoratum, ad quem non fuerit in Capitulo gener. assumptus apud Protectorem, vel alios instaret, vel si quis supplicem libellum in S. Congregatione obaliquam huiusmodi gratiam cõsequendam exhiberet, & ipse Procurator non obstaret, & Vicarium, vt puniat non commoneret, & à fortiori si fauceret etiam indirectè procurando ex industria, vt ipsi supplici libello rescribatur: *Procuratori Generali, vel etiam alteri prò informatione, & voto,* ad effectum, vt inconsulto Vicario Gen. apposito ab his fauorabili voto, supplicans gratiam obtineat, peccaret mortaliter, & prò fractore iuramenti habendus, vt dictum est. Prò quo Peyrini verba *d.cap.3. nu.2.* his adnectere lubet, vt qui Procurator Generalis ea legerit, sciat quid sibi agendum. *Hic, seù Procurator Generalis, est veluti legatus suæ Religionis, & Nuncius, cuius officium est dictam Religionem mordicus propugnare, prò illius bonore vitam exponere, propria eiusdem iura tueri, antiqua priuilegia conseruare, noua acquirere, Generalis auctoritatem neruis omnibus defendere, à calumnijs liberare, gratiam Papæ, & Cardinalium maximè Protectoris illi conciliare, conciliatam fouere, illius merita extollere, fragilitates tacere, seù excusare, discolis, & discolitatibus resistere &c.*

1470 Cæterum quodnam dignius Procuratoris, vel Definitoris Officium? Extrinsecè, & quoad apparentiam videtur esse officium Procuratoris, cum Definitores extrà tamen Definitorium præcedat, & in Curia coram DD. Cardinalibus nomine Congregationis compareat: intrinsecè verò, & quoad realitatẽ est officium Definitorum; quandoquidem sunt, vt dictum est *nu.1434.* de corpore Generalis, seù membra annexa capiti, seù Vicario Gener. qua de causa licet & Procurator Definitorium ingrediatur, cum tamen id illi non competat nisi per additionem, & potius ad augendum numerum eo modo, quo & additur Prior localis prout *num. 1342.* quotiescumque de negotijs Congregationis agẽdum est, seù in Definitorijs, & toto tempore, quo ipsa durant, vt dicetur vbi de *præcedentia,* præcedunt Definitores; & quando Vicarius aliquem consulere vult, quis ex Definitoribus, cum sint in eius adiutorium electi, non verò Procurator Gen. est illi consulendus. Repræsentãt item principaliter Religionem, vt dictum est *n.1334.* Vndè Procurator Gen. primò, & principaliter Vicarij, & Definitorum Procurator est, & iuxtà eorum mandata debet operari. Et insuper Definitores succedunt in gubernio Congregationis, si Vicarium decedere contingat, non verò Procurator; & signanter primus Definitor, qui ad hæc munera primò vocatur, ac etiam in subsequentis Capituli gener. Definitorio suffragium semper habet, exclusa quandoque Procuratore.

DVBIVM VII.

De Visitatoribus, & Congregationis Visitatione.

1471 Pauca de his in Constitutionibus: quatum tamen satis est ad eorum auctorita-

ritatem eruendam. In *part. siquidem. 3. cap. 5. §. 8.* hæc leguntur. *Cum Visitatores in Capitulo generali electi visitabunt eadem efficient, quæ Vicarius Generalis: sed omnia simul associati faciant, licet primus eorum primas habeat, & alter Secretarij munus gerat: exhortationes verò inter se diuidant, ità vt primam faciat secundus, vltimam verò primus; in auctoritate verò æquales erunt, & nihil nisi de vtriusque consensu determinabitur: Quod si in aliquo casu non concordauerint, Vicario Generali scribent, & ipsius decisionem sequantur.* Ex quibus apparet eamdem quoad Visitationis munus auctoritatem eos habere, quam habet Vicarius; limitandum tamen prò tempore Visitationis, & quoad culparum correctionem tantum, prout ex declaratione Capituli Generalis de 1612. & ideò non posse concedere licentiam prædicandi, ad Ordines Sacros, seù Confessiones mittendi, vel itinerandi, nisi in gradu appellationis, ex decret. Capitul. Gener. de 1647. *sess.* 8. de 1650. *sess.* 6. de 1653. *sess.* 7. & de 1662. *sess.* 6. & benè, quia dictio *idem* repetit qualitates in præcedente dispositione expressas per allegat. à Barbos. in *diction.* 143. *n.* 1. & in præcedenti dispositione nihil de hisce licentijs, sed solum de visitatione Vicarij, seù correctione culparum, & modo in illa seruando. Et si ipse Vicarius quandoque in Visitatione eas concedit, non concedit, vt visitans, seù intuitu visitationis, sed quia Prælatus, cui hæc omni tempore competunt, & ipsi soli à lege reseruantur vt num. 1423. *& seq.*

1472 Sunt tamen veri Iudices Ordinarij, cùm sint electi à Capitulo, & habeant auctoritatem à lege, seù iurisdictionem in tota Congregatione, licet successiuè in vno Conuentu post aliũ; vnde de iure loquendo possent suas vices delegare ex communi sensu DD. quod Iudex ordinarius delegare valeat, vt videre est apud Sanchez. *lib.* 3. *de matrim. disp.* 31. *nu.* 6. & dictum est *n.* 1074. nisi esset hoc illis prohibitum a Capitulis generalibus supradictis. Eorum visitationi omnes etiam Definitores Generales, & Procurator Gen. subduntur; & ideò super omnes vno excepto Vicario, præcedentiam toto tempore visitationis habent. *Constit. p.* 2. *cap.* 8. *n.* 2. Quia tamen hoc ius supra Definitores a longo tempore non exercerunt Visitatores de præscriptione sufficienti audio à quibusdam dubitari. Verùm ad præscriptionem hanc probandam opporteret, quod visitassent in Conuentibus, in quibus Definitores extitissent, ipsis Definitoribus non requisitis; quod cum probari nequeat, neque de præscriptione præsumendũ; præterquamquod contrà Visitationem præscribi vnquam potest ex *cap. cum ex officij. de præscript.* & tenent Barbos. *de iur. Eccles. lib.* 1. *cap.* 14. *n.* 34. Culpas omnes vsque grauiores possunt punire. *Constit. p.* 4. *cap.* 6. §. 2. sed tam in pænis, quam in alijs vtriusque consensus requiritur, secus nullius roboris erit, si quid determinauerit Primus non consentiente Secundo; dictio siquidem *nisi* stat ibi pro forma ad dicta *num.* 1424. sicuti ad validitatem actorum requiritur vtriusque associatio, seù præsentia; quod tamen intelligendum de ijs, quæ ad visitationem, & eius actus, vel ad alicuius processus compilationem pertinent. Quarè si intrà tempus visitationis occurrat festum solemne, & danda sit absolutio generalis non videtur necessaria vtriusque assistentia, sed vterque seorsim illam valet impertiri; & sic de similibus.

1473 Alij possunt esse Visitatores non à iure, sed delegati, & Commissarij à Vicario Generali deputati. *Constit. d. cap.* 5. §. 9. siuè etiam à Prouincialibus; quorum auctoritas metienda est à forma mandati, seù commissionis. *Constit. d.* §. 9. vltrà quam quid agere nequeunt ex dictis *n.* 1461. & specialiter notat Lezana *t.* 1. *part.* 2. *cap.* 13. *n.* 30. vbi non posse ea, quæ vel ex iure, vel ex consuetudine Religionis Generalibus, vel Prouincialibus personaliter competunt, etiam si in mandato adsit clausula, *cum plenitudine potestatis*, *ex reg. iur.* 81. quod in generali concessione non veniant, quæ sunt speciali nota digna. Quarè cum mandatum possit ad libitum committentis seù delegantis concipi, & auctoritas maior, vel minor impartiri, non potest quid de illa determinatè statui, aut scribi. Vnum certum est, quod litteras commissionis antè omnia, seù antè præceptum exhibere debent. *Constit. d.* §. 9. iuxtà *cap. cum iure. de off. & potest. Iudic. deleg.* & quod statuta facere nequeunt (ad differentiam Vicarij Gener. & Visitatorũ, qui ea condere valent) cum sit illis à lege *d.* §. 9. vetitum, ibi: *excepto, quod Statuta non faciet, sed quæ viderit facienda Vicario Gener. significet, vt ipse auctoritate propria condat.* Quod intelligendum est attenta ordinaria Commissarij auctoritate; non enim est cur non possit, & hanc facultatem Commissario ipse Vicarius delegare, cum sub eius ordinaria auctoritate contineatur non minus, quam ius visitandi; adeòque si hoc illi specialiter committatur, & ab eo condantur, valida erunt, cum & tunc dicentur Vicarij auctoritate facta *ex regul. iur.* 72. *in* 6. *Qui per alium facit*; debet tamen constare de huiusmodi particulari commissione *ex d. cap. cum in iure &c.*

1474 De iure visitare possunt & tenentur ex Constit. *d. cap.* 5. § 4. & 8. Vicarius Generalis, Visitatores, & modò etiam Prouinciales; & ideò alteratæ quoad tempus visitandi Congregationem Constitutiones; & ad includendam etiam Prouincialis visitationem sunt ità distributæ, vt in quolibet anno triennij semel ab alterutro ex illis visitentur Conuentus, vt ex decretis mox adducendis. Super quibus adnotandum, quod licet sit in arbitrio P. Vicarij Generalis eligere Prouincias visitandas in quolibet anno, non potest tamen ità se gerere, vt Visitatores Generales à visitatione impediantur, cum tale munus id illis competat de iure, & ex officio; quod idem dicendum de Visitatoribus respectu Prouincialium; & ideò siuè postea sit visitaturus, siuè non P. Vicarius Generalis, debet Visitatoribus notificare quas Prouincias primo, secundo, & tertio anno visitare

sitare intendit; & isti respectiuè Prouincialibus; ità quod, si in tertio anno v.g. Vicarius Gener. aut Visitatores vellent visitare Prouinciam pro eo anno (iuxtà dispositionem à Vicario ipso, & Visitatoribus factam) à Prouinciali visitandam, eo quod ipsi primo, vel secundo anno non eam potuerint visitare, & per hoc impedienda esset Prouincialis visitatio, abstinere deberent illi à visitatione talis Prouinciæ, cum non sit ob eorum causam priuandus suo iure Prouincialis. Et ità colligitur à decreto ipso Capituli Generalis de 1677. quod est huiusmodi.

Procurator Generalis supplicet S. Sedem pro remissione ad S. Congregationem Episc. & Regul. circa modum visitandi, vt melius prouideatur, quam sit præscriptum in Constitutionibus, scilicet quod liceat Vicario Gener. pro suo arbitrio, & prudentia secundum quod melius expedire videbitur, in quolibet anno sui trienny in primo, secundo, & tertio visitare Prouincias suæ Congregationis, cum hoc tamen, quod in principio cuiuslibet anni certioret Visitatores Generales, & Prouinciales, vbi decreuerit in eo anno visitationem facere, ad effectum, vt Visitatores, tam Generales, quam Prouinciales se transferant ad alias Prouincias, quas P. Vicarius Gen. decreuerit non visitare. Idemque seruetur in ordine ad certiorandum inter ipsos Visitatores ad effectum, vt ne coincidant in eodem anno facere visitationem eiusdem Prouinciæ. Similiter eadem licentia procuretur prò Visitatoribus Generalibus, vt in secundo, & tertio anno trienny visitare possint, cum prohibitione tamen tam P. Vicario Gen., quam Visitatoribus non visitandi Conuentus nisi elapso circiter anno ab vna visitatione ad alteram.

Et remisso à SS. D. N. Innocentio XI. ad Sacram Congregationem libello, sic respondit.

S. Congregatio EE. S. R. E. Cardinalium negotys, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita attenta remissione libelli per SS. D. N. facta censuit annuendum, prout præsenti decreto pro hoc triennio tantum annuit, quo elapso iterùm præponendum in Capitulo generali, à quo certiorandam esse eandem S. Congregat. Romæ 1. Octobris 1677.

G. Cardinalis Carpineus.

Locus ✠ Sigilli.

I. B. Spinula Arch. Secr.

Quarè iterum approbato in Capitulo General. de 1680. decreto, & iterum supplicata S. Congregatione, hæc Em. Cardinali Protectori sub die 5. *Iuly* 1680. rem commisit, *vt veris existentibus narratis circa &c. id statuat quod prò suo arbitrio, & prudentia in Domino expedire censuerit*. Et tandem ipse Eminentiss. Protector sic absolutè resoluit.

Palutius &c. Visa retroscripta supplicatione data nomine Procuratoris Generalis Discalceatorum Italiæ S. Augustini, & facultate à S. Congregatione EE. S. R. E. Cardinalium negotys & consultationibus Episc. & Regul. præposita nobis benignè concessa, verisque repertis narratis, quoad tempus ad visitandum P. Vicario Generali per biennium dumtaxat, & PP. Visitatoribus Generalibus prò solo tertio anno à Constitutionibus determinatum, esse nimis angustum, vt infrà illud visitationes omnium Conuentuum, & Prouinciarum peragi valeant; proptereà supplicationi huiusmodi benignè annuendo petitam facultatem, vt perpetuis futuris temporibus P. Vicarius Generalis in toto triennio; Visitatores autem Generales in duobus vltimis annis visitare possint concedimus, & impartimur, Constitutionibus Congregationis, & alys quomodolibet in contrarium facientibus minimè obstantibus. Dat. ex ædib. nostris hac die 17. Iulij 1680.

P. Card. de Alterijs Protector.

Locus ✠ Sigilli.

1475 Quo autem ad visitationem nihil speciale in Constit. præter ea, quæ Regularium visitationibus communia sunt; & de quibus passim DD. & ideò vnum aut alterum aduertere sufficiet; primò, vt adstringantur Religiosi reuelare in visitatione, non esse ad id cōpellendos iuramento, sed præcepto, cum id exigatur à Constitutionibus *d. cap. 5. §. 4.* quibus propterea standum vt innuit Alderet. *de discipl. tuend. lib. cap. 7. n. 4.*, quodque ab omnibus siue Vicario Generali, siuè alijs Visitatoribus, vt obliget, sub eadem forma poni debet, quam dedimus *n. 980.* & cum omnibus illis verbis, cū sint posita pro forma, quam variare non licet, ad dicta *n. 984. & 991.* & ad cauendum, ne simpliciores contra Euangelium in denuntiando occultas maximè culpas delinquant, declarandum est omninò, vt benè contrà Caietanum ex *cap. qualiter, & quando il. 1 de accusat. in fin.* Nauarr. Sayr. & Sot. *Peyrinus in Formular. litt. P. cap. 9. n. 8.* & ne passionibus, magis quam fratrum emendationi attendatur. Secundò à morum correctione, & dispositionibus, quæ fiunt à Visitatoribus in visitatione, maximè si sine forma processus fiant, appellationem non dari; & quando etiam procedatur via processus, non eam esse admittendam, nisi quoad deuolutiuum: non verò suspensiuum, & post definitiuam sententiam, vt latè Barbos. in *collect. ad Concil. Trid. sess. 13. cap. 1. & sess. 24. cap. 10. de reformat. & de iur. Eccl. vniu. lib. 1 cap. 14. n. 34.* quod adnotare libuit ad eorum impudentiam, qui de facili contrà Superiorum Visitantium ordinationes, aut appellare non erubescunt, aut appellationem intentare se iactant. Tertiò, vbi dicitur, non posse ab alterutro ex Visitantibus eumdem Conuentum visitari, nisi elapso circiter anno, cum non conueniant DD. in assignando, quod tempus determinatè importet dictio *circitèr*, vt notat Barbos. in *diction. 57. nu. 10.* intelligendum erit statutum non posse visitari eundem Conuentum, nisi vltra medietatem anni, hoc est septem, vel octo mēsibus elapsis ab altera visitatione, secus difficilis nimium redderetur visitatio, si aliter deberet statutum intelligi.

1476 Quoniam verò & Reuerendiss. P. Generali Congregationem visitandi facultas à Constitutionibus, vt infrà relinquitur (licet improprium hoc videatur; cum congruum nō sit Reformatos, qui diuersas habent obseruantias, & quartum non ambiendi votum emittunt,

tunt, visitari à non Reformato, qui ab eo voto liber est, per ea, quæ habent Peyrin. *de subdit.* q.1.*cap.*18.§.2.*dico tertio.* & Lezana *tom.*1.*p.*1. *cap.*18.*n.*92.*& p.*2. *cap.*9. *n.* 20.) obseruandum est, quomodo id præstare possit. Et quoad hoc talis est Constitutionum Apostolicarum *p.* 3. *cap.*5.§.2. dispositio. *Reuerendiss. P.Generalis totius Ordinis S.P. N. Augustini semel in quolibet sexennio personaliter tantum, & cum interuentu, & consilio primi Definitoris eiusdem Congregationis, & non aliàs, nec alio tempore prædictam Congregationem Discalceatorum visitare, corrigere poterit, iuxtà tamen eorum Constitutiones, quibus derogare nullo modò possit, neque ipsis Discalceatis vllam exemptionem, aut libertatem concedere, sed illarum transgressores castigare, ac pœnis in eisdem Constitutionibus contentis afficere; Extrà quam actualem visitationem, nec ipse Reuerendissimus P.Generalis recipiatur, nec vllus Frater prædictæ Congregationis Discalceatorum ad eum appellationem, vel recursum habeat. In visitatione vtetur Secretario eiusdem Congregationis Discalceatorum &c.* Ex quibus patet, quod vbi quilibet Generalis, vel Prælatus habens ordinariã iurisdictionem quolibet anno debet suam Ecclesiam visitare. Barbos. *de iur. Eccles. lib.*1.*cap.*14.*n.*6. Graff. *decis. aur. p.*2. *lib.*3.*cap.*27.*de Visit. n.* 104. vndè Visitatio describitur, annua inquisitio, quæ Ordinarijs Ecclesiasticis ad correctionem subditorum, & reformationem Ecclesiarum iure incumbit, per eumd. Barbos. *ibid.n.*2. vel saltem potest Ecclesias sibi subditas quoties opus fuerit, & pluries in anno, si casus exigerit, ex S. Congregat. Concilij decreto sub die 24 *Ianuarij* 1602. penes Aldan. in *compend. resol. canonic. lib.*1.*tit.*7.*n.*1. Barbos. in *collect. decis. Apost. coll.*727.*n.*10.*& collect. ad Concil. Trid. sess.*6.*cap.*4.*n.*2. & Rot. in *Burgens. Iurisdic. coram Seraphin. decis.*1008. *n.*5. & quod vbi nequit per se ipsum visitare, potest per aliũ ex dictis *num.*1074. & in specie de visitatione. Barbos. *cit. cap.*14.*n.*6. Lezan. *d. cap.*18. *n.*92. & *tom.*2.*verb. Visitat. n.*3. & quod vbi ad Superiores maiores appellare licet iuxtà decret. Sacr. Congregat. prout *num.*1411. & quod, vbi quilibet Superior Ordinarius potest in obseruantijs cum suis subditis, quandoque dispensare. Peyrin. de *subdit. q.*1.*cap.*8.§.5. & communiter DD. Vbi inquam hæc omnia Prælatis maximè Generalibus competunt, adeò limitatum est hoc eius ius visitandi, quod omnia supradicta illi prohibeantur, & semel in sexennio, & personaliter tantum, hoc est per se ipsum, & non per alium visitare, & tunc tantum corrigere possit.

1477 Limitatur insuper per hoc, quod non possit nisi cum interuentu, & consilio primi Definitoris excalceati visitare, ob clausulam, *& non aliàs*, quæ formam inducit, & conditionem per allegat. à Barbos. *in tract. de clausul. claus.*81. *à n.* 8. *& seq.* & quæ omitti non potest. Ciriac. *contr.*62.*n.*47.*&* 48. Capic. Latr. *consult.*92.*n.*15. *p.* 2. secus actus sunt ipso iure nulli, Barbos. *ibid.n.*9. maximè cum in confirmatione Pontificia adsit decretum irritans, quod inficit, & irritat ipso iure quidquid in contrarium fit, vt decidit Cassador. *decis.*1.*n.*7.*de rest. spol. & decis.* 12.*n.*6.*super Reg. Cancell.* & cum pluribus Barbos. *ibid. clausul.*40.*n.*2. *& seq.* & continet inhibitionem implicitam in ventre. Gratian. *discept.* 927.*n.*2.*& discept.* 978. *sub num.* 29. Per huiusmodi enim Definitoris interuentum constat visitationem non esse liberæ P.Generalis dispositioni commissam, aut eius solo arbitrio vel prudentiæ concreditam, sed primum Definitorem esse in partem officij assumptum, seu visitationis comparticipem, & non minus ad ipsũ quam ad P. Generalem eam spectare, vt in simili probat Michael Angelus Chinellus in suo *Clypeo, cap.*26.*n.*57.*§. primò,* ex Rot. in causa *Salmantin. Capellaniæ.* 3. *Octobris.* 1585. dum interpretando quamdam fundationem, vbi dicebatur: *Qui Archipresbyter cum Oeconomo præsentet,* tenuit vtriusque votum requiri, & parem habere facultatem Archipresbyterũ, & Oeconomum. Et suadet obseruantia manifestè; quandocumque enim visitauit, in omnibus actibus primus Definitor etiam in Capitulis ipsis culparum, vt visitationis Collega in altera ad sinistram P.Generalis sede semper interfuit, & astitit; eo modo quo nostri Visitatores Generales, qui duo sunt, & vt dictum est, omnia semper associati faciunt, & simul in duabus sedibus culparum Capitula tenent, licet solummodò primus transgressiones corripiat, ad differentiam P.Vicarij Generalis, qui licet habeat pro visitationis socio Secretarium, Capitulum tamen, correctionesq; solus persoluit. Et meritò, cum non deceat (ad præcauenda reformationis præiudicia) sine Collega reformato huiusmodi visitationes à solo non reformato Generali fieri, vt in simili statuto Pauli II. in Constit. Incipien. *Circa quorumlibet.* vt in *Mar. magn. Carmelit.* §.27. quo voluit reformatos, non posse à non reformato, sine reformato socio, seu Collega visitari, adnotauit Lezana *ibid. num.*238. dicens id factum, *tum vt adiunet illum in negotio reformationis, tum quoque vt impediat, si forsan aliquid contrà bonum illius moliri prætendat;* & addi potest cum Chinello *d. cap.*26. *n.*57. *§. secundo,* vt illum informet de negotijs, statu personis, & obseruantijs, quorum omnium ieiunas est P.Generalis.

1478 Vndè duo sequuntur. Primò teneri P.Generalem sequi Definitoris consilium; quãuis enim regulariter, qui tenetur petere consilium, non teneatur illud in foro exteriori sequi ex Syluest. *verb. consilium n.*2.*&* 4. Paleot. *de consistor. p.*1.*q.*3.*art.*8. & dictum est supra *n.*1422. est etiam verum, quod quandoque consilium pro consensu accipitur, vt docent Tusch. *verb. consilium. concl.*766.*n.*2. Gonzal. *ad reg.*8.*cancell. gloss.*46.*à n.*78. Tiraquell. *de retr. lign. gloss.*9. §. 1.*num.*159. Menoch. *de præsumpt. lib.*6.*præsumpt.* 34.*nu.*28. saltem commune est, quod stat pro consensu, quando petendum est huiusmodi consilium à comparticipe, & Collega officij, & cum ipsius consilio procedendum est iuxtà *l. Titium. in princ. ff. de administr. tutt. cap. Venerabili. de Iudic. deleg.* & ibi Gloss. *verb. consilio* Menoch.

noch.& Gonzal. *loc.sup.* & tunc esse sequendũ docent Abb. *in cap. olim de arb.n.5.* vbi Butr. *n. 15. ad med.* Peyrin. *de Prælat.cap.1.q.2. num.33.* Moron. *respons.28.n.119.* Sanctorus à Melfi. *in Statut.minor. cap.8. statut. 40.* & cum Sanchez *in præcept. Decal. lib.5. cap.4. n.65.* & alijs Peregrinus *in Constit.Theatin.p.3.cap.9.litt. K. §.1.* & cum Bartol. *in l.1. §.si plures. ff.de exerc.act.n.7.* & Bordon. *resol.57.n.17.* Lezana *tom.1.p.1.cap. 2. n.64.* Vndè cum primus Definitor sit visitationis Collega, & cum eius consilio procedere debeat P.Generalis, illud & sequi tenetur.

1479 Secundò ipsum Definitorem prædictę visitationi nullatenus subijci; cum enim visitatio debeat fieri cum eius interuentu, & consilio, omnibus actibus visitationis debet interuenire tamquam visitationis Collega, & Conuisitator; adeòque nullus est actus, à quò ipse sit exclusus; & sic nec dabile, quod ipse visitetur; tum etiam, quia Visitatoris & visitati, seù visitandi leges opponuntur, & ità quod simul in vno,& eodem visitationis actu minimè conuenire possunt; sicuti Iudicis,& rei personæ in eodem iudicio, vt benè Chinellus *loc. supr. n.62.* & actus iurisdictionis non possunt exerceri in se ipsum *l.qui iurisdictioni ff. de iurisdic. Iudic.*

1480 Sequitur etiam ex suprapòsita forma, nullo fundamento PP. Assistentes Calceatos toties prætendisse præfatæ visitationi interesse, cum ab illis verbis, *personaliter tantum, & cum interuentu, & consilio primi Definitoris eiusdem Congregationis,* arceantur, & excludantur; eo magis cum vi eorum officij nec visitationi eorumdem Calceatorum interesse debeant, quãdoquidem, prout ex eorum institutione per Clement. VIII. in Constit. *Quæ à Nobis aliàs* in alia Pauli V. *Prouisionis nostræ* sub die 27. *Nouemb.*1614. in Bullar. *Ordin. pag.300.* solùm decernitur, quod *Assistentes in decernendis Ordinis negotijs perpetuò eidem* scilicet Generali *assistant, illumque quocumque ierit comitentur, & associent, & Generalis ipse absque eorum consillo nihil decernere valeat,* quod aliud omninò est ab actuali præsentia, & assistentia in actibus Visitationis; & possunt vtique illi assistere, seù eum comitari, vt in resoluendis negotijs valeat ipsos consulere, absque eo quod formalitatibus visitationis intersint: Neque illud *perpetuò* adeò rigorosè interpretandum, vt in visitatione quocumque ierit, steterit, aut fecerit Generalis illi assistere teneantur; id enim ridiculum omninò esset, vt obseruat Chinellus in suo Clypeo. *d. cap.26. n.57. §. in Breui dum taxat. pag. 205. vers. neque adeò.* Quarè si neque assistere debent visitationi Calceatorum, multò minus visitationi Excalceatorum. Additur, quod Assistentium assistentia non ex alio fine requiritur,& demãdatur, quam ad hoc vt P.Generalis de eorum consilio decernere valeat. Cum autem in visitatione Congregationis statuatur à Paulo V. quod Generalis cum consilio primi Definitoris excalceati operetur, euidens vtiq; est, quod aliorum consilium non requiritur, adeòque neque assistentium Calceatorum præsentia admittenda. Et ità tandem resoluit S. Congregatio sequenti decreto.

Super prætensione, & instantia facta à Patribus Assistentibus Ordinis Eremitarum S. Augustini pro declaratione, se admitti debere vna cum Generali ad visitationem Conuentuum Congregationis Fratrum eiusdem Ordinis Excalceatorum, prout &c.

Sacra Congregatio Eminentiss. S.R.E. Cardinaliũ negotijs & cõsultationibus Episcoporum, & Regular. præposita, de mandato SS.D.N.D. Alexandri diuina prouidentia Papæ Septimi, maturè perpensis, & consideratis rationibus hinc indè deductis, alijsque ad rem facientibus, declarauit, Assistentibus Ordinis S. Augustini in Visitatione Congregationis Fratrum Excalceatorum eiusdem Ordinis peragenda à Priore Generali ad præscriptũ Constitutionis S. M. Pauli V. semel in toto Sexennij sui Generalatus decursu, nullũ competere ius interessendi, aut quouis modo se ingerendi in eadem visitatione; de quibus facta relatione eidem Sanctissimo Domino nostro, Sanctitas sua resolutionem huiusmodi approbauit, ac iuxtà eam inposterum omninò seruari mandauit; non obstantibus litteris Apostolicis Fel. record. Clem. VIII. institutionis officij eorumdem Assistentium, cæterisque incontrariũ quomodolibet facientibus. Romæ 21. Aprilis 1663.

M. Card. Ginettus.

Locus ✠ Sigilli.

E. Episc. Camer. Secret.

1481 Porrò hac explecta visitatione nullum illi ius competit in Excalceatos, cum post illam non solum ad ipsum nemo recurrere possit, aut appellare, nec etiam tamquam ad Superiorem vniuersaliorem eo modo, quo subditis suffraganeorum ad Archiepiscopum appellare iura concedunt. *cap. Pastoralis, & cap. duo simul. de off. ordin. & cap.1. eod. tit. lib.6. cap. Romana de appellac. eod. lib.* sed nec ipse possit à nobis recipi vt patet *nu.1476.* scilicet vt Superior, cum non videatur prohibitum, quin possit recipi vt hospes; Vnde soluto Capitulo,& data absolutione cessat ipso facto omnis eius iurisdictio, cum circumscribatur ab illis verbis *Extrà quam actualem visitationem.* Ex quo rursum clarè constat hoc ipsius ius in Cõgregationem esse per modum transeuntis, cum per manentem non habeat extrà visitationem actualem, vllam facultatem.

DVBIVM VIII.

De alijs Congregationis Superioribus.

1482 De Prouincialibus, Prioribus, & Supprioribus agendum esset: sed cum non nulla iam quoad primos, & secundos sparsim dicta sint, & alia, quę posset disputari, communia sint cum alijs Prouincialibus, & Prioribus, & passim apud DD. hac de re scribentes habeãtur, breuitatis gratia vnum vel alterum pro aliqua speciali notitia subnectam. Et quo ad Prouinciales eorum auctoritatem esse eam, quæ à Capitulo Generali. de 1628. sub hac forma est illis concessa, prout in actis ibi. *Prior Prouincialis &c. habebit auctoritatem omnem, quam siuè ex iure, siuè ex priuilegijs aliarum Religionum*

Prouincialibus competere compertum est, dummodò nostris Constitutionibus non aduersetur; atque etiam cum debita subordinatione ad Vicarium Generalem nostræ Congregationis, sub quo, tamquam sub totius eiusdem Congregationis legitimo Pastore, ac Patre, subiecti sint, tam Prouinciales, quam cæteri omnes Superiores &c. quæ auctoritas & si censenda sit à Papa concessa, & declarata, cum illi concessa fuerit ab eo Capitulo vigore mādati SS. D. Vrbani VIII. per litteras *Ad vberes*, in quibus ipse Prouinciales instituit cum auctoritate à Capitulo Generali declaranda, & concedenda, vt videre est in nostris *litteris Apost. litt. 9.* non est tamen taliter concessa, quin liberum non sit Capitulis Generalibus eam limitare, si opus fuerit, & restringere, eo modo quo dicta Capitula possunt & Generalium auctoritatem, cum illis subdantur, ex dictis *nu. 945.* coarctare; & tradit Lezana. *tom. 1. part. 2. cap. 12. n. 7.*

1483 Quid autem veniat seu excipiatur per illa verba, *dummodò nostris Constitutionibus non aduersetur*, non satis apud non nullos compertū, cum de Prouincialibus nec verbum in Constitutionibus. Verùm ea verba posita sunt ad indicandum, eos non posse, quę per Cōstitutiones prohibentur, cum & ipsi Constitutionibus conformari teneātur; v. g. in Cōstitutionibus iniungitur, quod omnes præter quā in casu extremæ necessitatis associati extrà Conuentū incedant; quod nullus nisi approbatus à Capitulo deputetur ad confessiones audiēdas; aut vltrà mensem quis extraneus in Conuentu admittatur; & sic de cæteris; & ad indicandum, nec Prouinciales per dictam facultatem illis concessam ea, aut similia prohibita posse, addita est illa limitatio *dummodo &c.* Vno verbo, ad explicādum, quod quando Prouinciales aliarum Religionū vel ex iure, vel ex priuilegio aliquid possent, quod sit nostris Constitutionibus repugnans, nullatenus id illis intelligatur concessum; cum communicatio illa priuilegiorū cum alijs Prouincialibus intelligenda semper sit, vt proprijs institutis non aduersetur ex dictis. *num. 498.*

1484 Quoad Priores hoc vnum tantum occurrit; cum nempè possit ab officio deponi *si Capitulum de culpis non tenet nisi rarò*. Constit. *p. 3. cap. 7. §. 9.* quid veniat pro ly *rarò*, ad effectum vt possit deponi; & quamuis si dictio hæc consideretur oppositiuè *ad sæpè*; & *sæpè* in duabus vicibus verificetur. *l. iuxtà. & l. liberorum. ff. de verb. signific. & in authen. de testibus. §. quia verò collato. 7. & in cap. consideres. de pænit. dist. 5.* & rursus quod bis fit dicatur frequenter fieri. Gloss. singularis *in rubr. C. quæ sit longa consuetudo.* Nauarr. *lib. 5. cons. de adult. in prim. edit. cons. 4. n. 1.* Sanchez *lib. 4. de matrim. disp. 1. nu. 22.* & colligitur *ex l. 3. C. de Episc. aud. & cap. Ità nos 25. q. 2.* Roderic. *tom. 1. q. 6. art. 12.* quin sępius saluetur in tribus actibus, vt *in l. veluti. §. fin. ff. de edendo. & in l. seruos. C. de vi pub.* Quamuis inquam hæc vera sint in se, quoad ipsos actus frequentes, vel non denominandos; cum tamen Capitulum hoc culparū sit tenendum à Priore qualibet hebdomada; & frequentia hęc sit mensuranda non tam ab actibus ipsis, quam à temporis decursu, non videtur dici posse sæpè, & non rarò Capitulū culparum habuisse, qui bis in anno ea tenuerit, cum id non videatur quadrare fini legis. Vndè in arbitrio Superiorum erit iudicare per quot vices in anno censeatur rarò quis ea capitula habere, prout de numero actuum ad verificandū quid sępè fieri, à Iudicis arbitrio pendere dicunt Rebuff. in comment. *ad l. sæpè. 53. vers. colligite. de verb signific. pag. 270.* & Marta. *de iurisd. p. 2. cap. 23. num. 17.*

1485 De Supprioribus verò loquendo, ipsi non eliguntur, aut deputantur à Prioribus, sed eliguntur in Capitulis generalibus; & eisdem Prioribus absentibus, vel mortuis regunt ipsi monasteria. Constit. *p. 3. cap. 7. §. 10. & cap. 10. §. 3.* Non tamen per hoc differunt in officio à Supprioribus, qui in alijs Religionibus non eliguntur à Capitulis, sed creantur à Prioribus, quia etiam ipsi instituuntur in adiutorium Priorum, & prò Chori, aliorumque similium moderatione, ex Constit. *p. 3. cap. 10.* & tota differentia est, quod illi sunt ammouibiles à Prioribus, non verò nostri. Cæterum & de nostris loquendo etiam si dum in absentia Priorum regunt Conuentum, tunc id ex Prioris arbitrio præstare videntur; quamuis enim Constitutiones disponant, quod ipsi Conuentum gubernent absentibus Prioribus, cum tamen in manu Priorum sit Vicarios præficere, & à Supprioribus hanc præsidentiam auferre, eo ipso quod Vicarios non creant, certè vidētur tunc Suppriores ideò gubernare, quia Priores non creando Vicarios id illis permittunt; Adeòque & ab eorum arbitrio in tali regimine dependere.

1486 Difficultas hinc oritur, an Supprior præsente in Conuentu Priore possit sibi eligere Confessarium, eo modo quo potest ipse Prior. Zaccharias Pasqualigus affirmatiuè respondet in *quæst. moral. Canonic. centur. 1. q. 97. ex cap. fin. de pænit. & remiß.* ibi: *Permittimus Episcopis, & alijs Superioribus, nec non minoribus Prælatis exemptis, vt etiam præter sui Superioris licentiam prouidum, & discretum sibi possint eligere Confessorem*; & dicti Suppriores etiam si à Prioribus constitutos, esse Superiores, & Prælatos, quia in absentia Priorum exercent iurisdictionem spiritualem tam in foro interno, quam externo, in quo consistit Prælatia; & licet non eam exerceant in Priorum præsentia, quando tamen creantur Suppriores accipiunt facultatem eam exercendi, & tunc fiunt Prælati, & habent iurisdictionem in habitu, & immediatè ratione officij, cum dignitas incipiat ab electione, & acceptatione per *l. ex eo tempore. ff. de test. milit.* Et subdit. *nu. 5.* quod sunt de præsenti subrogati in locum localium Superiorum prò tempore, in quo non erunt præsentes; & de præsenti constituti in dignitate prò exercenda iurisdictione loco Superiorum localium, quando absentes erunt; & ideò tamquam de præsenti subrogati, & de præsenti habentes dignitatem subrogationis, debent etiam de præsenti frui priuilegijs illius, in cuius locum sunt subrogati; nam tunc solum non debent frui si

existant

existant ij, in quorum locum sunt subrogati, quādo subrogatio nō dat de præsenti gradum, & dignitatem; nam si dat, confert quoque priuilegia gradus, & dignitatis, vt constat in Episcopis titularibus, qui nullum habent exercitium iurisdictionis. Hæc Pasqualigus.

1487 Verum difficultate non caret hoc, nec admittendum videtur, cum sensus communis DD. sit, quod huiusmodi Suppriores, alio nomine Vicarij eo ipso, quod habent in Conuentu suprà se Superiorem, & sint, vt dictum est, ad eos adiuuandos electi, non sint veri Prælati, ad differentiam Vicariorum in capite, qui sunt veri Prælati, vt videre est apud Roderic. *tom. 1. q. 19. art. 2.* Peyrin. *tom. 2. de Prælat. q. 1. cap. 4. nu. 74.* & Lezan. *tom. 1. p. 1. cap. 18. n. 3. & p. 2. cap. 12. nu. 40. & tom. 2. verb. Vicarius n. 8.* & fortius apud nos, ex eo quod officium Supprioratus possit procurari absque violatione voti non ambiēdi vllam Prælaturam; quo dignoscitur sub Prælatione non comprehendi, & consequenter, nec priuilegium eligendi Confessorē ad eos extendi, quod solum Prælatos comprehendit; & ità Diana *p. 6. tract. 8. resol. 15.* Bordon. *resol. 24. nu. 3.* & Lezan. *d. verb. Vicarius nu. 7. & 8.* & consonat *d. cap. fin. de pænit. & remis.* ibi, *nec non minoribus Prælatis exemptis*, quæ Supprioribus, seu huiusmodi Vicarijs quadrare non possunt. Nec ratio Pasqualigi videtur habere locum, cum potius contrarium appareat in Coadiutore Archiepiscopi cum futura successione, qui non potest tempore coadiutoriæ vti priuilegijs Archiepiscopi, vt ex S. Congregat. decisionibus refert Barbos. *de iur. Eccl. vniu. lib. 3. cap. 10. n. 34. & seq.* nec iuuat paritas de Episcopo titulari, quia iam hic est Prælatus, & expresse nominatus in *d. cap. fin.* Supprior verò non agit Prælaturam, sed personatum, vel officium, vt Lezan. *d. cap. 12. n. 2. & n. 40. & cit. verb. Vicarij n. 8.* nec habet ius in re. Verum tamen est, quod in absentia Prioris, vel eo mortuo potest sibi Confessorem eligere, quia in tali casu ea omnia potest, quę Prior ex dictis *n. 1073.* & tenent de Peyrin *d. n. 74.* Lezana *d. cap. 12. nu. 41.* & Pellizzar. *in manual. tom. 2. tract. 8. cap. 2. nu. 49.* ad quod *nu. 50.* sufficere dicit cum Nald. & Peyrin. quod absentia Prioris sit vnius diei.

1488 An autem absente, vel mortuo Priore possit Supprior Vicarium constituere, ex eo quod, cum tunc habeat facultatem, seu auctoritatem à iure, censendus sit ordinarius; dico, quod non, loquendo de Suppriore in absentia Prioris, tum quia, vt dixi suprà, & tunc regit Conuentum dependenter à Prioris arbitrio, quatenus scilicet hic non eligendo Vicarium sinit illum præsidere Conuentui, & sic non videtur propriè ordinaria auctoritate præesse, sed potius delegata saltem negatiuè: tum quia lex facultatem constituendi Vicarium tribuit solum Prioribus, nullo quoad hoc facto de Supprioribus verbo. De Suppriore verò post mortem Prioris loquendo videtur de iure cōmuni posse, cum tunc sit ordinarius: sed probabilius est quod non, ex obseruantia infallibili contraria, cum nunquam id actum legatur; eo maximè cum ex Constitutionibus *d. cap. 10. §. 3.* nihil in tali casu innouare possit, quo benè dignoscitur nouitatem hanc Vicarij facere non posse.

DVBIVM IX.

De præcedentia, seu ordine in Congregatione seruando.

1489 ET de hoc vltimo loco aliqua ad difficultates nonnullas euacuandas. De quo hæc in Constitutionibus *p. 2. cap. 8. §. 2. Vicarius Generalis nostræ Congregationis omnes Fratres nostros vbique præcedat; extrà tempus Capituli Generalis, & Definitorij, Procurator Generalis Congregationis, deindè Definitores Generales, posteà Priores* (modo verò Prouinciales) *antiquitatis Conuentuum habita ratione; deinceps Visitatores in toto triennio extrà suam actualem visitationem, nam in actuali visitatione solum Vicarium Gen. habeant præcedentem; quod idem dicimus de Visitatoribus delegatis in ipso actu visitandi, extrà quem habeant locum suæ professionis. Postmodum Suppriores spectata etiam antiquitate Conuentuum, ità vt absente Vicario Gener. Prior localis primum locum teneat* (modò verò Prouincialis) *quod idem dicimus de Suppriore in absentia Prioris; quod etiam obseruandum est in absentia Visitatorum in ipso actu visitandi: In præsentia tamen Vicarij supradictus ordo obseruetur. Deinde Sacerdotes professi, quos sequantur Sacerdotes nouitij, post quos præcedant Clerici professi; posteà Clerici nouitij Laicos professos antè ibunt; & post hos incedant Laici nouitij, qui semper antecedant Tertiarios professos; isti verò ante ibunt Tertiarios nouitios. Inter hos autem fratres professos, antiquiores minus antiquos in eodem gradu antecedant; & hunc ordinem Nouitij etiam in eodem gradu sequentur. Cum autem duo Fratres eadem die professi fuerint, ille præcedat, qui prior habitum susceperit; si autem ambo habitum susceperint, qui prior ad probationem admissus fuerit; quod si ambo simul admissi fuerint, ille præcedat, qui ætate alterum anteibit.*

1490 Super quibus primum dubium est circa præcedentiam, quæ tempore Definitorij, & Capituli generalis datur ibi suprà Procuratorem Gener. Definitoribus Gener. sicut *& p. 3. cap. 6. §. 5.* an scilicet intelligenda sit in omnibus actibus etiam extrà aulam Definitorij, vel solum in loco ipso Definitorij, & Capituli; & respondeo intelligendam esse in omnibus actibus, & locis. Et patet, tum quia in adductis verbis *cap. 8.* sub tit. *de ordine in Congregatione seruando* datur regula indefinita standi & procedendi, & ideò pro omnibus actibus, & locis, & vigore cuius extra tempus Capituli, & Definitorij ipse Procurator præcedit Definitores in omnibus actibus, & locis; vndè sequitur à contrario sensu, quod vbi excluditur per aliquod tempus à dicta præcedentia, excludatur quo ad omnes actus &c. tum quia lex clara est *extrà tempus Definitorij*, & non extrà Definitorium: quo dignoscitur negata illi præceden-

tia

tia pro toto Definitorij tempore,& consequenter in omnibus actibus, & locis. Et deducitur à simili de Indulgentijs, quæ à Summis Pontificibus conceduntur visitantibus Ecclesias Regularium tempore Capitulorum generalium, & de facultate concessa ipsis Regularibus interessentibus Capitulis, vt possint prò toto tempore Capituli à reseruatis absolui, vt ex côcess. Eugenij IV. scribunt Roderic. *tom.1. q.41. art. 4.* & Peyrin. *in Formul. litt. C. cap.3. num.2.* non enim concessæ sunt pro solis horis, in quibus congregantur Capitulares, sed pro omnibus illis diebus, quibus durat Capitulum; ità quod vnaquaque hora, etiam extrà illas, in quibus congregantur Capitulares, possint sæculares Ecclesias visitare, & indulgentias lucrari, & Regulares absolui. Ità dum præcedentia tempore Capituli, & Definitorij denegatur Procuratori Generali, & datur Definitoribus, datur istis præ illo prò omnibus actibus, & locis; & non solum pro horis & actibus Capituli. Etità in simili Peyrinus *d. formul litt. P. cap.8. n.3.* vbi Præsidentem Capituli præcedere debere omnes in omnibus actibus, & locis, quia *parum refert quod sit in Capitulo, aut extrà, modò sit tempore Capituli*, insinuans præcedentiam datam pro aliquo tempore complecti omnes actus, & loca intrà illud tempus.

1491 Additur obseruantia, quæ est optima legum interpres, & per quam maximè si fit subsequens ad leges, & à longo tempore, omni remoto dubio declarantur ipsæ leges *l. si de interpret. ff. de leg.* Bald. *conf.176. lib.2.* Menoch. *conf. 49. nu.20. & 21.* & iam sæpè dictum est; cum enim statim à conditis Constitutionibus, & subsequenter Procuratores Gen. tempore Definitorij, non solum intrà aulam, & in loco Definitorij, sed etiam extrà & in omnibus actibus post Definitores ad hæc vsque tempora sederint, sensus est Constitutionum, quod in omnibus actibus, & locis tali tempore præcedant Definitores.

1492 Nec officit, quod quandoque alicui Procuratori fit pro eo tempore permissum ante Definitores sedere in Refectorio, vel Choro stare, quia hoc actum erit vrbanitatis, vel amicitiæ gratia, vel ad eorum, aut aliorum instantiam, & quasi precariò, & pro illa vice tantum, & non animo cedendi; ex quo nihil ad rem, cum ius præcedentiæ non ammittatur, etiam patiendo aliquem quandoque præcedere per Gratian. *discep. forens. cap.298.* Moron. in *respons. resp.5. nu.7.* vbi, nec tacitè, nec expressè posse tali iuri renuntiari, vt in puncto decidit Decianus *conf.21. n.74. lib.1.* Nec actus illi, cum potuerint esse ex gratia, vel ob alium respectũ, satis sunt ad obseruantiam contrariam arguẽdam, ad quam requiritur, quod debeant probari facti animo, & fine consuetudinem introducendi, vt Moronus *ibid. n.26.* & Lezana *tom. 2. verb. leges Regul. nu.55. & 58. & tom.4. consult. 56. n.119.* & quando ex eis probaretur consuetudo, nullam haberet vim, vt potè non præscripta; nam hi actus contrarij solum in vno triennio euenerunt, & ad præscribendum anni ad minus quadraginta requiruntur, ex *cap. de quarta. & cap. ad aures de præscript.* Purpurat. *in l.1. n.200. ff. de off. eius qui est.* & cõmuniter DD. Et in omni casu vnusquisque potest recuperare suum ius, & possessionem præcedentiæ, si fortè sui maiores perdidissent; non enim fuit suum ius deperditum, vt in specie concludit Bald. *conf.382. lib.2.* Purp. *conf.540. nu.19. lib.2.* Menoch. *conf.902. nu.78. lib.10.* Moronus. *d. resp. 5. n.29. & ex eo* Lezana *d. consult.46. n.121.* Et ità de facto fuit resolutum in compromissorio iudicio tempore Definitorij de 1687.

1493 Secunda difficultas est, an stante quod pro dicto tempore debeatur præcedentia Definitoribus, si intrà illud tempus contingat, actum publicum, vt potè disputationem in Ecclesia haberi, debeat & ibi Procurator Generalis post Definitores sedere, cum Constitutiones *cit. cap.6. §.5.* disponant, quod extrà Cõuentum semper primum locum habeat Procurator Generalis; ibi: *extrà vero Conuentum, ipso Vicario Generali absente tam in processionibus, quàm in alijs locis primum locum semper habebit*, & Ecclesia, ad quam conueniunt & mulieres censenda sit extrà conuentum? Sed & ibi post Definitores sedere debere respondeo, quia omisso, quod nomine Monasterij etiam Ecclesia comprehenditur. Gloss. *verb. exempto in cap. 1.* vbi communiter DD. *de priuil. in 6.* Duran. *Rot. decis.74. n.4.* Ecclesia pars est Conuentus, & Religiosi in ea existentes sunt verè in Conuentu, & non extrà; & sic si tantum extrà Conuentum debetur illi præcedentia, non debetur illi in Ecclesia, & talis est obseruantia; in omnibus enim Capitulis Generalibus Procurator Gen. astitit ibi disputationibus post Definitores nouiter electos, & post primum Visitatorem.

1494 Tertia difficultas de loco, qui ipsi Procuratori debetur in Capitulo Conuentuali Iesu Mariæ de Vrbe, vbi est de familia, & vocem habet, si interesse voluerit, cum ex vna parte Constitutiones *d. cap.8. §. 2.* disponant, quod præsente Vicario Gener. primum semper super omnes locum habeat (exceptis Visitatoribus tempore visitationis) & solum post Priorem sedeat in absentia Vicarij Gen. & ex alia Vicarius Generalis censeatur præsens quandiù est in illo Conuentu, etiam si actibus aliquibus non intersit, vt patet v.g. in choro, vbi Procurator præcedit Priorem absente à choro Vicario Gener. non alia ratione nisi quia, cum Vicarius sit in Conuentu, non censetur, nec est absens; vndè videtur idem obseruandum in Capitulo etiam si Vicarius non illi intersit, dummodò sit in Conuentu. Respondeo tamen negatiuè (idem dico de Definitoribus) & ratio est, quia non interuenit tamquam Procurator Generalis, sed tanquam vnus de Capitulo; & ideò non debet habere locum suprà Priorem, qui est caput Capituli; regulare enim est quod Prælatus vbicumque interest in aliquo Collegio non vt Prælatus, sed tamquam vnus de Collegio, non debet tenere rationem capitis

ipsius

ipsius Collegij etiam, si dignitas illius sit excellentior. Panormit. *in cap. postulastis n.8. de conceß. praeb.* & Marcus Antonius Genuen. *in sua prax. Archiep. Neap. cap.86. n.8.* dicit, quod Vicarius Canonicus interueniens in choro, vt lucretur distributiones debet sedere in loco sui Canonicatus, per text. *in cap. A. collocatione. de appellat in 6.* & est communis opinio. Menoch. *de arbitr. iudic. casu 68. n.23.* & ità decisum pluries à S. Cõgregatione Rituum refert idem Genuens. *ibid. in fin. annot.* sequiturque Peregrinus in Constit. Theatin. *p.3. cap.10. litt. C.* traditque Barbos. *de iur. Eccles. vniu. lib.1. cap.53. n.196. §. circà verò 2.* & Moronus *dict. resp.5. nu.12.* vbi *num.13. & 14.* quod ius præcedendi non competit ex eo, quod quis maiorem habeat vel dignitatem, vel præeminentiam, sed ex quod illa dignitas, vel præeminentia sit ordinata ad illum actum, pro quo tractatur de præcedentia; Et ideò inter Cardinales in Concistorio, & Capella antiquior præcedit Vicecancellarium, Pænitentiarium, & Camerarium, quia istæ dignitates non sunt ordinatæ ad illum actum: in Cancellaria autem, Pænitentiaria, & Camera isti præcedunt antiquiores, ex decis *Roman. praeminent. 16. Decembr. 1585. coram Seraphin.* Quarè idem dicendum de Priore in Capitulo, quod scilicet debeat præcedere Procuratorem, & Definitores, licet isti illum præcedant extrà, cum eorum præeminentiæ non sint ordinatæ ad huiusmodi actus capitulares. Dixi, post Priorem, quia lex talem locum illis assignat in absentia Vicarij Gener. secus locum professionis habere deberent in Capitulis Conuentualibus propter dicta de Vicarijs Canonicis, & notatum est supra *n.1382.* Ex quibus patet responsio ad difficultatem de præcedentia data à lege Procuratori suprà Priorem in præsentia Vicarij, intelligendam scilicet extrà Capitulum, cuius Prior est caput, & ad quod Procuratoris Gen. officium non per se ordinatur.

1495 Difficultas altera quoad locum Definitorum absente Vicario Gener. & in præsentia Prouincialis, an scilicet Definitores Gener. debeant præcedere Priorē localem. Aliquibus visum fuit quod sic, eo quod ipsi ab vno tantū præcedi debeant; & confirmari potest ab obseruantia; Romæ enim absente Vicario post Prouincialem immediatè præcedunt Priorem: consuetudini autem multum deferendum est in materia præcedentiæ per conglobatos à Barbos. *de iur. Eccles. d. cap.53. n.178.* maximè quæ obseruatur Romæ; vnde ad sedandas lites super præcedentia inter Regulares S. Congregatio Episc. & Regul. mandauit *26. Augusti 1593.* id alibi obseruari, quod Romæ, teste Sperell. *in decis. fori Eccles. decis.76. num.16.* & Lezan. *tom. 2. verb. Praecedentia n.6.* Verum & hoc difficile est, cum verum non sit, nec vllibi reperiatur, quod ab vno tantum debeant præcedi, quin de facto præcedētes habeant Vicarium Gener. & Procuratorem extrà tempus Definitorij, & iuxtà *Constit. p.3. cap.4.* vbi de Definitoribus, habetur: *In omnibus locis post Priores, & Supriores cæteros loco præcedent* (licet modò quoad Suppriores ex contrario vsu non amplius obseruetur, & explicetur, impropriè tamen, textus de Supprioribus in absentia Prioris) Nec apparet ratio, cur debeant præcedere Priorē, cum hic sit caput Monasterij; & in tantum illum præcedunt in præsentia Vicarij, quia cum Definitores sint eius assessores, & de corpore Definitorij, cuius caput est Vicarius, debent membra vniri capiti, quod non militat in præsentia Prouincialis, ad quem non pertinent. Et quāuis Romæ ità obseruetur, potest dici extrà Vrbem aliter obseruatum; & ex hac obseruantia aliorum locorum præseruatū ius Priorum præcedendi suprà Definitores in absentia Vicarij, eo modo quo per vsum priuilegij in vno monasterio, & alijs præseruari tradunt Roderic. *tom.1. q.8. art.4.* Portell. *verb. priuileg. cessatio n.55.* Tamburin. *de iur. Abb. tom.1. disp. 16. q.14. n.15.* & admittit Rot. *in Conchen decimar.* coram Orano *decis.240. n.6. p.4. diuersor.* & in ead. causa coram Burat. post Tamburin. *ibid. t.3. decis.96. & decis.640. n.4. p.2. & decis.213. n.4. p.4. recent.* sicut & per exercitiū vnius ex Compatronis alicuius iuris patronatus præseruari & alijs. Panorm. *cons.54. lib.1.* Roch. de Curt. *de iur. patron. in verb. competens n.42.* Tamburin. *d. tom.1. disp.15. q.18. n.37.* Et quæ dicuntur de obseruantia Romę habent locum pro sedandis controuersijs in alijs locis: sed non indè sequitur, quod alteranda sit propterea consuetudo, quæ obseruatur extrà Vrbem, quin attendenda omninò est, prout ex varijs Rot. decisionibus, & pluribus DD. Barbos. *de potest. Episc. alleg. 78. n.27.* & consonat Constitutio 84. Gregorij XIII. apud Cherub. *tom.2. Bullar.* & Laur. de Franch. *contr. inter Episc. & Regul. pag.15.* vbi mandatur possessionem in præcedendo obseruandam, & vbi de ea non constet, Religionem antiquiorem in loco debere præcedere. Scio paucis ab hinc annis emanasse decretum Capituli Generalis, quod absente Vicario solum Prouincialem habeant præcedentem: sed quid de hoc decreto, vt potè facto ab ipsis Definitoribus, & inauditis Prioribus, & nullatenus cōfirmato, iudicent alij. Hæc dicta sint attentis Constitutionibus, seù iure particulari, quod in hac materia omninò obseruandum ex *l.1. ff. de alb. scrib.* docet Moronus *d. resp.5. n.8.* Cęterum, dum Romæ ità obseruatur, & post præfatum decretum alij Priores acquieuerint, datur sufficiens ratio, vt & vbique ad tollendas difformitates idem obseruetur.

1496 Dupplex est etiam, quoad Visitatorū General. præcedentiam difficultas; altera, cum per Constitutiones *d. cap.8. §.2.* detur illis extrà actualem visitationem locus post Priores, an sensus sit post Priores etiam hospites, vel solum post Priores locales in eorum respectiuè Conuentibus; altera, cum in actuali visitatione omnes solo excepto Vicario Gener. præcedere debeant, pro quanto tempore id intelligendū. Et quoad primam videtur intelligenda Constitutio in secundo sensu, quia in tantum præcedit

cedit Prior localis Visitatores, quia est in loco suæ iurisdictionis, & Visitatorum præeminentia, vt mox diximus, non est ordinata ad actus Conuentus. Extrà verò proprium Conuentum, vbi hospes est, nihil habet iurisdictionis, & sic cessat ratio præcedendi eos. Eo magis, cum Visitatores possint aliquos actus iurisdictionis ibi exercere, quos non potest Prior hospes, vt dare signû in Refectorio, Choro, &c. ex Ceremonial. *lib.1.cap.1.* & Capitulorum generalium declarationibus. Præterquamquod maior est dignitas Visitatoris quam Prioris, eum illius officiû sit Generale, & vniuersalius, in tota scilicet Congregatione; dignior siquidem ille est, qui præsidet pluribus, & grauioribus negotijs *cap. per singulas 9. q. 3.* Pasqualig. *decis.* 50. Pelliz. *tract.8.cap.6. num.228.* quin & ipse Prior eius visitationi subditur; & certi iuris est, quod maior dignitas præcedit minorem. *cap. placuit. d. 18.& cap.Episcopus. d.95.* & tradunt communiter DD. Moronus *d.resp.5.n.2.* Lezan. *consult.28. n.6.* sicut & qui maiorem habet iurisdictionem, *ex cap.ad hæc. de off. Archidiac.* & talis est obseruantia, quod locum cedunt solû Priori locali. Quoad secundam dico, iuxtà explicationem Capitulorum generalium pro actuali visitatione, in qua præcedere semper debeant, venire illos dies, quibus visitaturi accedunt, & quibus post visitationem antè discessum iuxtà Constitutiones morari debent in Conuêtibus, vt potè tres dies antecedenter ad visitationem, & tres, vel quatuor post illam; illos ex consuetudine, & vocantur dies hospitalitatis; istos, quia, cum debeant ea facere in visitatione, quæ Vicarius Gener. & hic rursus debeat post visitationem per aliquot dies ad fratrum solatium in eodem Conuentu morari, qui tres, vel quatuor esse solent, & sufficiunt, idê dicendû de Visitatoribus.

1497 Et tandem cum in quadam difficultate super præcedentia in Processione inter Vicarium electum à Priore antiquioris Conuentus, & Priorem alterius Conuentus moderniorls in eadem Ciuitate, aliquid in fauorem Prioris adduxissem, his pro quæstionis complemento adnectere libet; Huiusmodi scilicet præcedentiam Priori moderniorls Conuentus deberi, non verò Vicario antiquioris.

Primò ex titulo Prioris supra titulum Vicarij præstantia, quandoquidem claritas tituli denotat claritatem, & præeminentiam honoris. Cassan. *in Catalog.glor.mund.part.4.consid.erat.43.* cum Ioa. de Imol. & Aug. *in l. qui soluendo. ff. de har.instit.* Secundò, quia perpetuam iurisdictionem habêns habenti temporalem præfertur. Ioa. Andr. in *cap.penul. de offic. deleg. in 6.* & dignitas Vicarij est ex se amouibilis, & durat tâtum ad beneplacitum Prioris: Dignitas verò Prioris durat à iure per triennium, nec potest neque à Definitorio sine causa. Constit. *p. 3. cap.7. nu.1.& 9.* Tertiò efficaciter, quia maior dignitas præcedit de iure minorem. *dd. cap.placuit.d.18.& cap.Episcopus.d.95.* & communiter DD. cum Gloss. *instit. de bonor. possess. §. aliam.* Rota *diuers. part.2.decis.326.num.4.* & coram Seraph. *decis.* 1223. Vndè præcedentiam semper dignioribus dandam esse decreuit S. Rituum Congregatio in vna *San Seuerini.* 1. *Septembr.* 1607. quam refert Sellius *in select.canon.cap.45. n.5.* apud Barbos. *in collect. Apost.decis.collect.* 590.*n.2.* Quod autem Prior sit Vicario dignior patet, quia is dignior est, qui officium consecutus est à digniore. *Cap. Per tuas de maiorit.*, & *obed.* Decius in *l. cum quid. ff. si quid cert. pet.* vt accidit in Priore, qui eligitur à Capitulo generali, vbi Vicarius hic est constitutus ab ipso Priore. Item dignitas illa videtur maior, quam quis habet proprio iure (qualis est illa Prioris) quam dignitas quæ competit ex persona alterius (qualis est illa Vicarij) Lezana *consult.28.n. 29.* ex Bartol. *in l. quod Principi in fin. de leg.* 2. Immò dignitas Vicarij ex eod. Lezan. *ibid. n.6.* est veluti accessoria, & per accidens, & subrogata; nam vt dicit Rot. *dict.decis.326.part.2. diuers.* Vicarius non dicitur possidere nomine proprio; & ideò Prioralis dignitas præferenda Vicariali; cum quæ sunt per se, ijs quæ solum sunt per accidens anteponi debeant. Lezan. *ibid. n.3.* quamuis ibi loquatur de Vicario Generali, respectu Generalis; est enim eadem ratio de Vicario Gener. respectu alterius Generalis, ac de Vicario Prioris respectu alterius Prioris; & parium eadem est iuris dispositio *cap. inter corporalia.* & *cap. sicut ergò. de translat. Episc.* Abb. in *cap.nihil. n.5 de elect.* Decius *cons.15.n.2.* & *cons.301 num.6.& 8.* Bald. *cons.324.*

1498 Insuper, cum Vicarius supponat subiectionem eis, cuius vices gerit. Diana *part. 12. resol. miscell.* est quidem officium subalternum ex Bald. *cons.353.n.2.lib.1.* propriè loquêdo minor est eo, cuius est Vicarius. Diana *ibid.* ex Becan. *opusc.de Prim. Reg. Angliæ part.2. cap. 1.num.4.* & alijs. Vndè DD. Sorbonici damnarunt tamquam hæresi macedoniana infectam quamdam propositionem Marci Antonij de Dominis, dicentis Spiritum Sanctum esse Vicarium Christi in regimine Ecclesiæ, cum Spiritus Sanctus non sit minor, seu inferior Christo, vti sequeretur, si eius Vicarius esset. Duallius de *Rom. Pontific. part.1. q.2.* Et propter quam rationem Summus Pontifex vocandus non est Vicarius D. Petri, sed solum successor, licet Christi Vicarius dicatur, sicut loquitur D. Thomas *lib.1 contra Gent. cap.32.& lib. 1. de Reg. Princ. cap.* 14. & Concilium Florentinum in litteris vnionis his verbis: *Definimus Pontificem Romanum successorem esse D. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium*, licet enim sit inferior Christo, non est tamen inferior Petro; vndè nec eius Vicarius; & si aliquando in Sacris Canon. & Patribus vocatus est Petri Vicarius, non alio sensu sic dictus, nisi quatenus Vicarius significat successorem, seu gerentem vicem ex successione, quod non dicit inferioritatem, sicut eam dicit Vicarius ex institutione, seu gerens vicem ex institutione; quo sensu Romanus Pontifex est solum Vicarius Christi, non D. Petri. Diana eruditissimè *ibi in fin. tom.resol. 1.§.alij verò.* Ex quo cum pateat Vicarium ex insti-

institutione inferiorem eo esse, cuius est Vicarius, sequitur Vicariatũ esse dignitatem Prioratu inferiorem, adeòque nullatenus in Processione &c. Vicarium Priori præferendum.

1499 Nec obstat primò, quod Vicarius in absentia Prioris sit verus Prælatus, habeat omnem auctoritatem, & iurisdictionem, quam habet ipse Prior, & quod possit proinde delegare suam auctoritatem alteri, sui loco illum substituendo; & propterea, quod debeat etiam habere præcedentiam, quæ competeret ipsi Prior, si adesset. In primis enim verum non est tam Vicarium deputatum, quam Suppriorem qui in absentia Prioris gubernat Conuentum eamdem omninò Prioris auctoritatem habere; nihil enim ex Constit. *p.3. cap. 10. §. 3.* possunt innouare, quod signum est non æqualis, sed limitatæ auctoritatis. Vnde & ex hoc capite nequit Priorem præcedere, cum ille sit præferendus, qui maiorem obtinet iurisdictionẽ, & potestatem. *Cap. statuimus. §. vlt. & cap. seq. d.17.*

1500 Item verum non est huiusmodi Vicarium posse alterũ sui loco substituere cum eadem auctoritate; primò, quia consuetudo, quæ vim legis habet *l. quibus. §. ex non scripto. ff. de leg. & cap. fin. de consuetud.* apud nos contraria est. Secundò quia ipse Vicarius est substitutus. Et si qui DD. sentiãt Vicarios posse quem sui loco cum æquali auctoritate substituere, intelligendi sunt vel de Vicarijs à iure, & non substitutis, seù delegatis, vt in terminis Roderic. *tom. 3. q. 76. art. 1.* ex Marant. *ibi* vel de Vicarijs in capite, qui habent Priorum auctoritatem, & ob fratrum paucitatem Vicarij nuncupantur, vt habent Portell. *in dub. reg. verb. Vicarius in cap.* Peyrin. *tom. 2. cap. 4. §. 4. n. 74.* Roderic. *tom. 1. q. 12. art. 6.* quod non est in nostr casu.

1501 Sed transeat, quod Vicarij taliter instituti eamdem habeant Priorum auctoritatẽ, & possint alterum sui loco præficere, quid indè ad rem præsentẽ de præcedentia? Sunt adhuc Prioribus in dignitate inferiores; cum Priores non sint; & ideò neque ipsis concedenda præcedentia, quæ Prioribus antiquioribus à Constitutionibus *p. 2. cap. 8.* datur; quibus enim non competunt verba legis, nec legis dispositio competere potest, per conglobatos à Barbos. *in axiom. 136. n. 8.* quod adeò verũ est, vt Vicarij in capite etiam si eamdem auctoritatem habeant cum Prioribus, post ipsos tamen semper incedunt.

1502 Nec obstat secundò, quod subrogatum sapiat naturam eius, in cuius loco subrogatur, quia intelligendum est axioma, & habet locum, vbi subrogatus est ęqualis conditionis cum eo, in cuius locum subrogatur Menoch. *cons. 784. n. 12.* Barbos. *axiom. 213. n. 1.* cum multis quos ibi adducit; qui *num. 2.* obseruat, quod si inter subrogatum, & eum, in cuius loco subrogatur, diuersa qualitas detur, tunc non sapere eamdem naturam ex *l. lucius. ff. de fideicomiss. libert.* Surd. *cons. 31. n. 41.* & alijs, & maximè ex Giurb. qui in *Consil. crimin. 99. n. 13.* tenet omninò non debere esse differentiam, nec qualitatem diuersam inter subrogatum, & eum, cui subrogatio, ad hoc vt eamdem sapiat naturam; quod vtique repetiri non potest in Vicario, cuius dignitas, qualitas, & conditio non est ex dictis eadem cum Priorali dignitate, qualitate &c.

1503 Limitatur insuper prædictum axioma in eo, quod est specialiter attributum ei, cui fit subrogatio; tunc enim subrogatum non sapit eamdem naturam; nec subrogationis regula ad id se extendit, quod fuit specialiter concessum. Surd. *de aliment. tit. 9. q. 21. n. 21.* Barbos. *ibid. n. 4.* eo fortius quando cessat in persona subrogata illa qualitas propter quam priuilegium conceditur. Robles. *de repræsent. lib. 1. cap. 12. num. 69.* Quapropter tale axioma habet tantummodo locum in successore, in quem transeunt etiam quæ sunt de iure speciali eius, cui succedit, non autem de alijs. Ità Sigismundus à Bononia. *de elect. & potest. Prælat. part. 2. cap. 4. dub. 78. nu. 5.* & adducit Decium *in cap. quoniam Abbas. n. 2. de off. deleg.* Vndè cum præcedentia debeatur Priori supra alium Priorem ex titulo, & qualitate Prioris antiquioris, & hæc non sint in Vicario, nec in Prioris dignitatem succedat, neque in ius præcedentiæ supra Priorem potest intrare, & illi titulo subrogationis præesse.

1504 Immò neque ex hoc axiomate sequitur Vicarium succedere in ius præcedentiæ, quam haberet Prior, quandoquidem, licet Vicarius repræsentet Priorem, à quo est constitutus, non tamen est propterea honorãdus tantum quantum principalis, quem repræsentat. Decius *cap. sanè. de off. deleg.* nec Vice Rector est honorandus sicut Rector. Gonzal. *in reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 9. n. 105.* Menoch. *cons. 51. nu. 103.* Gratian. *discept. forens. 111. nu. 27.* Nauarr. *cons. 7. de Maiorit. & obed.* siquti nec Vicario Generali debetur idem honor, qui pręstaretur Episcopo, si præsens esset ex Sacr. Cõgreg. Rit. *in Caietana. 11. April. 1614.* citat. ab Aldan. *in compend. canon. resol. lib. 1. tit. 43. nu. 13.* apud Barbos. *in collect. decis. Apost. collect. 713. n. 5.* Quarè ei non licet occupare locum sui Episcopi absentis, etiam si illum represẽntet, ex ead. Sac. Congreg. in *Brundusina 16. Iulij 1605.* *penes eund. Aldan. ibid. n. 19.* Vndè vt benè obseruat Leziana. *consult. 38. n. 19.* nunquam Vicarius Episcopi antiquioris præsumpsit habere præcedentiã supra Episcopos minus antiquos. Et sic nec Vicario huic debetur supra Priorem præcedentia, quæ solum debetur Priori subroganti, & ratione dignitatis Prioralis, & antiquioris.

1505 Addo pro plena solutione, non obstante quod locus sit dignitatis, & non iurisdictionis, & quod præcedentia debeatur dignitati. Pellizzar. *tom. 2. tract. 9. cap. 2. sect. 3. subsect. 2. q. 12.* de Peyrin. *in Constit. 7. Pauli V. §. 3. nu. 7.* controuersiam esse de Priore, qui non est hospes, sed in eadem Ciuitate æqualem habet cum Vicario iurisdictionẽ; vndè quamuis in proprio Conuentu Vicarius præcedat Priorem. *Constit. p. 2. d. cap. 8. §. 2.* quia ibi Prior hospes est, & nulla potitur iurisdictione; non debet tamen in processione præcedere, quia cum sint in loco, & actu æqualis iurisdictionis, certè præcedentia stat prò digniore, nempè Priore. Ad quod facit

quod etiam si Episcopi habeant æquale ius intereſſendi Concilio, Vicarij tamẽ Episcoporum antiquiorum, qui repreſentant Episcopos, non habent in Concilio præcedentiam ſuprà Episcopos minus antiquos, ſicut nec ſcribuntur in locis Episcoporum, quos repreſentant, vt conſtat ex Concilio. Trident. Et vt docet Lezana ibid. n. 20. ſub Innocentio VIII. Vicarius Generalis Prædicatorum in Capella Summi Pontifices (cui omnes Generales Ordin. Mendicant. aſſiſtunt) ceſſit locum alijs Generalibus in eadem Capella; & ſuo etiam tempore idem etiam obſeruabatur in perſona Reuerendiſs. P. Dominici de Marino Vicarij Gener. Prædicatorũ, qui non prçcedebat in Capella alios Generales, licet Generalis ipſe eorumdem Prædicatorum quoſcunque Mendicantium Generales ibi prçcedat. Ex quibus infert Vicarijs Episcoporum, & Generalium licet competat idem ius, & honor quantum ad iuriſdictionem ergà ſubditos, non tamen competere quantum ad prærogatiuam dignitatis, aut ordinis ſuprà alios. *ibid. n.* 27. Idem dicendum de Vicarijs Priorum, cum ſit eadem ratio.

Cætera quoad præcedentiam clara ſunt ex ipſo contextu Conſtitutionum; Quarè ſuperaddere quid ſuperfluum eſſet: Quin oculorum imbecillitate impeditus ab alijs pluribus enucleandis ſuperſedeo, & vela contrahens, finem diſputationibus impono; Ad Dei Omnipotentis B.B. V. M. Sanctique P. Auguſtini laudem & honorem, S. M. Eccleſiæ correctioni omnia, ſicuti & me ipſum ex corde ſubmittens.

FINIS:

APPEN-

APPENDIX AD QVODLIBETVM DE MONACHATV S. P. AVGVSTINI.

IMpressa ex parte iam erant hęc Quodlibeta, cum ad manus peruenit tomus primus de *Vet. & Nou. Eccles. Disciplina* eruditissimi viri Ludouici Thomassini; & cum librum tertium summa voluptate perlegerem, conuersa est statim voluptas in admirationem, cum leuissimo fundamento ab ipso *cap.* 2.3.4. & 12. negari Monachum fuisse Augustinum, sed tantummodò Clericum conspexi. Hæsi, an responderem, cum ex iam *quodlib.* 1. discussis coniecturæ, ne dicam rationes, quibus ipse præfatum de S. P. Augustino placitum fulcire studet, satis enucleatæ dignoscantur. Verum, honoris gratia ipsius argumentis iam allatas responsiones applicare, & vna cum illis, vt & hæ quoad S. P. Augustini Monachatum nubeculæ dissoluantur, eas Lectori exponere non incongruū duxi.

1506 Mens ergo eius est *loc. supr.* Monachum non fuisse Augustinum. Et quamuis *cap.* 2. *num.* 7. in hac controuersia: *An Augustinus instituerit Monachos, vel Clericos, vel vtrosque*, protestetur nolle sibi Iudicis, aut arbitri partes assumere: sed solum, quid sibi ex Possidij, Augustinique scriptis benè ponderatis propius à vero abesse visum sit, edisserere; *num.* tamen 8. dicit vixisse quidem Augustinum in monasterio, sed suspicari fuisse cætum Laicorum, qui communis vitæ societate, & temporalium omnium abdicatione vincirentur. Item *cap.* 3. *num.* 1. sic loquitur: *Æquum est nunc ab ipso perdiscere Augustino, quæ prælibata iam sunt ab eius vitæ scriptore Possidio; nimirum quos ipse instituit, fuisse non alios quam Clericos, Laicosque, qui Clero præformarentur, vtrosque in commune conferentes, & possidentes omnia sine proprio, eamdem incolentes domum, eadem vescentes mensa.* Rursum *num.* 9. *Alij enim volunt & institutos ab Augustino Monachos, & ipsum Monasticam vitam professum esse; Alij obstinatè vetant neque professione, neque voto obligatā fuerit eius Congregatio. Illi quidem priores abundè iam confutati sunt à nobis duobus his capitibus, vbi Augustinus sibi, suisque semper Clericorū nomen vindicant.* Iterum *cap.* 4. *n.* 8. *Disceptationis huius de instituta primum ab Augustino Clericorum Congregatione finem faciemus, additis velut ad cumulum argumētis nouis, quibus magis, magisque eluceat nunquam illum Monasticæ professioni implicatum fuisse, siuè antè, siuè post ordinationē, neutro denique in monasterio Hipponense.* Et tandem *cap.* 12. *n.* 15. sic. *Ità mihi videntur Basilius, Gregorius Nazianzenus, Amphilochius, Augustinus virtutes Monachorum sectati, non propositum, non professionem*; Quod repetit *num.* 16. *Sed indubium est nobis id genus fuisse secessum Augustini in Africam, & in propriam domum, ruri propriosque agros statim post baptismum. Nec enim nunquam statum amplexus est Monasticum, etsi studia, & exercitamenta eius omnia sequutus sit cum amicis.* Ex quibus cum planè constet ab ipso pronuntiatum cōtrà Augustini Monachatum, & Religionem ab eo institutā, & vt videbimus, non solum ex Possidij, Augustinique scriptis, sed ex proprijs coniecturis processerit, non solum Iudicis, sed etiam arbitri partes adimpleuisse dicendum est.

1507 Duo itaquè dicit, & Augustinum Monachum non fuisse, & solos Clericos, vel Laicos ab ipso institutos, qui Clero præformarentur, & in communi viuerent, & sine proprio, & cum his solis vixisse. Probat porrò prædicta; & primò ex Possidio, & multipliciter *d. cap.* 2. & primò *num.* 8. quia Possidius, dum *cap.* 3. describit vitæ formam, quam tenebat Augustinus postquam in Patriam redijt, & per triennium antè Presbyteratum, *Fermè triennio alienatis à se curis secularibus, cum ijs, qui eidem adhærebant, Deo viuebat, orationibus, bonisque operibus in lege Domini medicans die, ac nocte*, nullum verbū fecit de habitu, vel instituto Monastico Augustini, seu Augustinum se tali instituto voluisse ligari. Secundò, quia Possidius *cap.* 5. asserit, quod eamdem formam vitæ communis, & sine proprio instituerit subindè Augustinus in monasterio intrà Ecclesiam, *Factus Presbiter monasterium intrà Ecclesiam mox instituit, & cum Dei seruis viuere cæpit secundum modum, & regulam sub Sanctis Apostolis constitutam, maximè vt nemo quidquam proprium in illa societate haberet, sed vt eis essent omnia communia, & distribuebatur vnicuique, prout cuique opus erat, quod iam ipse prior fecerat, dum de transmarinis ad sua remeasset*; quod signum est non illud fuisse institutum Monachorum, cum eorum monasteria tunc temporis procul essent ab Vrbibus, & ad summum in suburbijs, vt patet ex monasterijs Sancti Martini, & S. Ambrosij: sed Laicorum hominū, cum huiusmodi Laicorum in communi viuentium Collegia medijs in Vrbibus sita essent, vt Romæ, & Mediolani à se obseruatum dixit Augustinus ipse *lib.* 1. *de morib. Eccles. Cath. cap.* 33.

1508 Tertiò *num.* 9. quia licet Possidius dixerit ibi, & iterum *cap.* 11. Augustinum vixisse in monasterio: *Proficiente doctrina diuina sub Sancto, & cum Sancto Augustino in monasterio Deo seruientes Ecclesiæ Hipponensi Clerici ordinari cæperūt &c. ac deindè innotescente sanctorum seruorum Dei proposito, continentia, & paupertate profunda, ex monasterio, quod per illum esse, & crescere cæperat, accipere Episcopos, & Clericos, pax Ecclesiæ, atque vnitas & cæpit primò, & postea consequuta est. Nam fermè decem Augustinus Ecclesijs dedit, &c. Et ipsi ex illorum Sanctorum proposito venientes monasteria instituerunt, & cæteris Ecclesijs promotos fratres ad susciepien-*

fcipiendum Sacerdotium præstiterunt; nunquam tamen dixit in ipsis viuentes fuisse Monachos: quin subdit (et sit quartum argumentum) potius ex hoc Possidij textu probari eum vixisse cum Clericis, quia in ipso degentes Clerici semper vocantur, nec describuntur nisi vt Clerici, qui ad Ordines sacros, immò ad Episcopatum effingerentur; & cum dissimilimæ sint Clericorum, Monachorumque functiones, perspicuum est vitam Monachorum non consentaneam futuram fuisse Clericorum Seminario. Et satis colligi dicit ex illis verbis *sub Sancto, & cum Sancto Augustino seruientes Deo*, quæ intelligenda sunt de S. Augustino Episcopo: Atqui Episcopo magis consentit, vt Collegij Clericorum, quam Cænobij Monachorum Rectorem, Præsidentemque agat, &c. Et quod ea verba *sub Sancto, & cum S. Augustino &c.* intelligenda sint de cætu Clericorum, probat Thomassinus *eod. cap.2.n.10.* ex verbis Possidij *cap.22. Vestis eius*, scilicet Augustini, *& calceamenta, & lectualia ex moderato, & competenti habitu, nec nitida nimium, nec abiecta plurimum*; & ex *cap.25.* ibi: *Cum ipso semper Clerici vna etiam domo, ac mensa, sumptibusque communibus alebantur, & vestiebantur*; ex his enim expressè dignoscitur Congregationem illam, de qua Possidius *sub Sancto, & cum S. Augustino, &c.* fuisse Congregationem Clericorum.

1509 Confirmat primò, quia huiusmodi vestitus non conueniebat Monachis. Secundò, quia ipse Possidius nunquam vel vllo verbo insinuauit duo fuisse ab Augustino instituta Monasteria, alterum Clericorum, & alterum Monachorum, & vtrique suam curam, & studia partiri solitum; & aliàs inuerisimile fit omninò potuisse in totum sileri à Possidio Seminarium Clericorum, quod indubitatissimum est ab Augustino fuisse fundatum. Et sic deducit de Clericorum monasterio locutum Possidium, dum dixit *sub Sancto, & cum Sancto Augustino in monasterio Deo seruientes*. Tertiò, quia ex Seminario Clericorum potius, quam ex Monachorum cænobio credendum est prodijsse tot præcellentissimos Episcopos, quos manu sua effinxerat, præpolíueratque Augustinus, secus felicior fuisset in Monachis, quam in Clericis, adeòque hoc, de quo Possidius, *sub Sancto, & cum Sancto Augustino*, fuisse monasterium Clericorum.

1510 Quintò probat *cap.3.n.1.* ex Augustino, seu ex his eius verbis *epist.59.* ad Paulinū. *Resalutant sanctam, & sincerissimam sanctitatem tuam Conserui mei, qui mecum sunt*. Item *epist.64.* ad Aurelium: *Omnis itaque fratrum cætus, qui apud nos cæpit coalescere*; sicut & *epist.77.* ad Possidium: *Possidio, & qui tecum sunt fratribus Augustinus, & qui mecum sunt fratres, salutem*; quibus innuitur societas Clericorum, cum in societatem Episcopi coire eum Episcopo non facilè possit, nisi Episcopi Clerus.

Sextò *nu.2.* ex alijs eiusdem Augustini verbis *Serm.de comm. vit. Cleric.* quibus monasterium Clericorum se instituisse affirmat; & *nu.4. & 5.* ex alijs ex *eod. Serm.* in quibus de instituto Clericorum, seu quod viuerent sine proprio, qui secum vellent esse, agit.

1511 Septimò *nu.8.* ex illis verbis pariter ex *Serm.de com. vit. Cleric. Nemo det Byrrhum, vel lineam tunicam, seu aliquid nisi in commune: de cõmuni accipiam mihi ipsi, cum sciam commune me habere velle, quidquid habeo. Nemo talia offerat, quibus quasi ego solus decentius vtar. Offeratur mihi v.g. Byrrhum pretiosum: fortè decet Episcopum, quamuis non deceat Augustinum, idest hominem pauperem de pauperibus natum, &c. qualem vestem potest habere Presbyter, qualem potest habere decenter Diaconus, & Subdiaconus, talem volo accipere, quia in commune accipio; Si quis meliorem dederit, vendo, vt quando non potest esse communis, pretium vestis sit commune*. Ex quibus sic ipse discurrit: *His manifestè patet in Seminario Augustini non fuisse nisi Clericos, eosque superiorum Ordinum, inclusis eo gradu Subdiaconis simillimis vestibus vsos omnes ne excepto quidem Pontifice ipso: vestes autem vsitatissimas fuisse tunicam lineam, & Byrrhum, de quo nos suprà: illum Presbyterorum, illum Augustini fuisse habitum, quamdiu fuit Presbyter; illum Clericorum omnium habitum teste Possidio superiori capite, vtque nos fusè suprà declarauimus, cum Clericorum vestes perpenderemus. Atque indè id exprimitur in Monastica veste nunquam fuisse Augustinum*.

1512 Octauò *nu.9.* tum ex *epist.76. ad Aurelium*, vbi se Clericum nominat: *Nimis dolendū, si ad tam ruinosam superbiam Monachos surrigamus, & tam graui contumelia Clericos dignos putemus, in quorum numero sumus*; tum ex *Confess.lib.10.cap. vlt.* vbi se auocatum dicit à Deo Augustinus, ne in solitudinem fugeret; & *cap.30.* vbi se continentiam & antè ordinationem amplexum fuisse fatetur; sed non dicit, id fecisse ex professione instituti Monastici.

1513 Nonò *cap.4.n.8.* ex verbis *Retract.lib.1. cap.2.* quibus recensens libros à se scriptos, alios scripsisse dicit nondum baptizatus, & adhuc Cathecumenus, alios baptizatus, & adhuc in Italia &c. & in Africa constitutus alios apud Hipponem Presbyter, & alios Episcopus, nulla facta commemoratione Monachatus; & ex Possidio *cap.28.* eodem modo loquente, seu statum laici, Presbyteri, & Episcopi solum distinguente, & eum antè Presbyteratum laicum solum indigitante; vndè *solebat laicus ab eis tātum Ecclesijs, quæ non habebant Episcopum suam abstinere præsentiam*; si namque laicus certè non Monachus.

Hæc sunt Thomassini fundamenta. Iudicet Lector cuius momenti. Ego miror, quomodo vir eruditus omissis alijs, & certioribus ex Possidio, ac Augustino à nobis *quodlib.1.* ponderatis, his, quæ vel negatiua, vel saltem dubiæ interpretationis, aut aliena à re, pro resolutiuè negando Augustini Monachatu adhæserit.

1514 Ad primum ergò. Dicit ipse communem & pro eo triennio Augustini vitam Monasticam non fuisse, eo quia nec habitus, nec instituti Monastici verbum fecerit Possidius. Sed (omisso quod sit argumentum negatiuum) dicat

dicat obsecro; Nonne librum de opere Monachorum conscripsit pro verè Monachis Augustinus? Et vbi mentio vlla eorum habitus? Sed euidentius non ne admittit ipse Thomassinus *d. cap. 2. n. 6.* Augustinum in illis verbis *lib. 1. cap. 31. de morib. Eccl. Cathol. In communem vitã sanctissimam, castissimamque congregati simul ætatem agunt viuentes in orationibus, in lectionibus, in disputationibus. Nemo quidquam possidet proprium, operantur manibus, &c.* nonne, inquam, admittit loqui Augustinum de Monachis Ægypti, & Orientis? absque dubio. Obsecro iterum, Vbinam nominat Augustinus, vel eorum habitum Monasticum, vel eos Monachos? Si ergò non cessant esse Monachi, de quibus ibi Augustinus, & si nec de habitu loquatur, nec Monachos appellet, nec Monachus negandus Augustinus per hoc, quod Possidius illum non appellet Monachum, nec in habitu Monastico describat. Monachi sunt illi per Thomassinum de quibus eo *cap. 31.* Augustinus, quia institutum, quod ibi describit, Monasticum est, & si omissis Monachi denominatione, & habitus forma; Et quare non Monachus Augustinus, si vita, quam pro eo triennio Tagaste duxit, fuit qualis erat vita Monachorum, de quibus eo *cap. 31.* Augustinus, sicuti ex collatione eorumdem verborum Possidij de Augustino, & Augustini de Monachis *nu. 79.* probatum est? Vel saltem quarè, stante identitate vitæ Augustini eum ea Monachorum, maximè cum & ipse Thomassinus admittat *cap. 12. nu. 15. & 16.* in omnibus Augustinum eos imitatum fuisse, potius suspicandum vixisse in commune cum laicis, quam cum Monachis, & non Monachum fuisse?

1515 Quoad habitum verò. Et quomodo dicit Thomassinus non loqui Possidium de Augustini Monachali habitu, si *d. cap. 2. n. 10.* ex Possidio sic ipse illum refert, & describit: *Vestis eius, & calceamenta, & lectualia ex moderato, & competenti habitu erant, nec nitida nimium, nec abiecta plurimum*; & vult, quod Possidius loquatur de vestibus Augustini, dum degeret in monasterio Deo seruiens? Dicet, non explicari vestem Monasticam. Sed quarè non? Ipse Thomassinus *cap. 3. n. 19.* per ea simplicia verba Regulæ ad Moniales ex *epist. 109. Non sit notabilis habitus vester, nec affectetis vestibus placere, sed moribus*, vult à S. Augustino communem vestem Monachalem assignari. *Deindè* (sic ille ibi) *communi cum alijs Virginibus veste Sanctimoniales istæ vtebantur: Non sit notabilis habitus vester, nec affectetis, &c.* Et quarè non est dicendũ explicatam à Possidio Monasticam Augustini vestem per ea verba; *Vestis eius ex moderato, & competenti habitu, nec nitida nimium, nec abiecta plurimum*, si verba Possidij penè eumdem referunt sensum, ac illa Augustini ad Moniales? Hæc tamen dicta sint, vt Thomassino ex se ipso responderemus. Cæterum his non sistimus, cum ibi Possidium de vestibus, ac mensa Augustini iam Episcopi locutũ sciamus, vt patet ex cochlearijs argenteis, ac carnibus propter hospites, & iam obseruauimus *num. 510. & 531.* Verum de Monastico Augustini habitu satis à *num. 60.* & *quodlib. 6. dub. 1.*

1516 Ad illud etiam, quod Possidius non indicauerit Monastico instituto voluisse se Augustinum alligare. Et quid inde? Non fortassè verum? Nihil hoc certius, cum satis superque indicauerit Augustinus, vt videre est à *nu. 37. & seq.* & *nu. 72. & seq.* Sed quid? indicauit & Possidius, vt *n. 39.* adnotatum est; quin ex tali voluntate probatus est *n. 40. & 74.* eius Monachatus.

1517 Ad secundum. Concedo idem vitæ institutum seruasse Augustinum in monasterio Hipponense, quod tenuerat pro eo triennio Tagaste; sic enim apertissimè Possidius: *Quod iam ipse prior fecerat, dum de transmarinis ad sua remeasset*; & probauimus à *n. 81. & seq.* & eo magis cum & apud Tagastem vixerit in monasterio, vt *quodlib. 1. dub. 11.* & *n. 117.* Nego tamen indè sequi eum non Monachum; nec ratio vrget de monasterio in Vrbe contra ritum Monachorum, quia monasterium, in quo vixit Augustinus toto tempore Presbyteratus non fuit in Vrbe, sed extra, seu in suburbijs, nempè in horto Valerij, vt plenissimè conclusum à *n. 100. 101.* & *118. & seq.* & *n. 155.* qui situs ex ipso Thomassino *cap. 3. n. 15.* clamat pro *Monachis*.

1518 Ad tertium dico sufficientissimè Possidium declarasse Monachos ibi fuisse, eo ipso quod monasterij nomine vsus est, quod de Monachorum habitatione propriè loquendo intelligebatur etiam Augustini ætate, vt dictum est *n. 221. & 222.* & in eo degentes distinxit tum fratrum appellatione, per quam Monachi in Augustini sensu veniebant, vt *nu. 148. 149. & 194.* tum *Deo seruientium*, seu *Seruorum Dei* titulo, qui pariter apud Augustinum, vt à *num. 45. & seq.* Monachos explicat. Ad euius maiorem euidentiam hoc addo ex Possidio. Certum est Possidium in illis verbis *cap. vlt. Clerum sufficientissimum, & monasteria virorum, & fæminarum continentium cum suis Præpositis plena Ecclesiæ dimisit*, affirmasse, ab Augustino institutos fuisse Monachos, & Monachas, atque propagasse. Ità ipse Thomassinus *d. cap. 3. n. 11.* & *cap. 12. n. 7.* At vndè cognoscitur locutum fuisse de Monachis Possidium? Non aliundè certè, nisi quia *monasteria* dixit *continentium sub Præpositis*. Vlterius ipse Possidius *cap. 26.* dum de Monialibus loquitur, non alio eas, quam *ancillarum Dei* nomine appellat? *Nec quidem germana soror, quæ vidua Deo seruiens multo tempore vsque in diem obitus sui Præposita ancillarum Dei vixit; sed neq; Patrui sui filia, & Fratris sui filiæ, quæ pariter Deo seruiebant*. Si ergò apud Possidium viuere in monasterio sub Præpositis est expressium Monachatus, & *seruientium Deo*, & *ancillarum Dei* titulus Moniales indicat, & explicat; & Monachos fuisse, qui cum Augustino viuebant, per hoc quod in monasterio degerent, & Deo Seruientes, seu Dei seruos vocauerit, & declarare voluisse Possidium, & sufficienter declarasse dicendum.

1519 Ad

1519 Ad quartum nego primam partem; dicti monasterij alumnos vocari à Possidio, & describi nonnisi vt Clericos: Quin, si teste Possidio ex illis non ordinari cæperunt in Clericos nisi post eorum in doctrina profectum, & post promotionem Augustini in Episcopum (loquitur enim de Augustino Episcopo, vt patet) hoc est, ipsum post sui ad Episcopatum assumptionem aliquos ex seruientibus Deo in monasterio in Clericos ordinare cæpisse, vt nu. 168. & 223. apparet, signum est, quod pro eo quadriennio saltem, quod præcessit Episcopatum, nullus ex illis Dei seruis fuerit Clericus, vt d. nu. 223. & 224. probatum est. Ex quo benè dignoscitur, illos, quos Dei seruos vocat Possidius, supponi ab ipso Monachos fuisse, & non Clericos; eo magis cum constet Clericorum monasterium non prodijsse, nisi postquam Augustinus factus fuit Episcopus, vt & ipse Thomassinus cap. 3. n. 3. fatetur. Nec ratio adducta, quià nempè, illi Serui Dei informabantur ad Sacros Ordines, & effingebantur ad Episcopatus, probat Clericos fuisse, cum talis ratio sit arbitraria, nec talis fuerit Augustini mens in adsciscendis sibi socijs Dei seruis, vt n. 160. & 164. ostensum est, Nec dato quod ea fuerit mens Augustini (prẹterquamquod nō posset verificari, nisi post eius ad Episcopatum promotionem, & nō pro quadriennio sui Presbyteratus, quo tempore adhuc subsistit non fuisse in eo monasterio Clericos) sequitur non ideò fuisse Monachos, qui vna cum illo in eo monasterio viuebant, ex eo quod functiones Monasticæ non consentiant cum Clericatu: quin potius contrarium dicendum, cum Monachatus Clericatui non solum non repugnaret, vt vidimus quodlib. 1. dub. 2. sed ad Presbyteratum, & Episcopatum via esset, vt probauimus n. 14. nec negat Thomassinus eod. cap. 3. n. 15. dum ad ea verba Sulpitij in Vit. B. Martini cap. 7. *Quæ enim esset Ciuitas, aut Ecclesia, quæ non se de Martini monasterio cuperet habere Sacerdotes?* sic scripsit: *Nec dissimulandum complurimas Ecclesias flagrasse desiderio asciscendi sibi Episcopos, quos alumnos suos in monasterijs Martinus informasset.* Vel saltem non video, cur si taliter suos Monachos informauit Martinus etsi Episcopus, vt ad Episcopatus peroptari meruerint, non idem præstare potuerit cum suis Augustinus, sed debuerit, vt Episcopus ad ea munera efformare Clericos.

1520 Non item plus euincunt illa Possidij verba *sub Sancto, & cum Sancto Augustino in monasterio Deo seruientes*, vt ex iam dictis num. 124. & dum nititur probare intelligenda esse de cætu Clericorum ex alijs Possidij verbis cap. 22. de Augustini habitu, & cap. 25. de eius communi vita cum Clericis, frustrà laborare videtur; cum, ex eo quod Possidius apertè dixerit cap. 25. tunc vixisse Augustinum cum Clericis, seù cum esset Episcopus, & verum est, nō benè inferatur Clericos fuisse & illos, quos cap. 5. Dei seruos, aut illos, quos cap. 11. *sub Sancto, & cum Sancto Augustino in monasterio Deo seruientes* dixit; secus inferre etiam posset vixisse Augustinum cum Clericis, dum esset in agro Tagastense, vbi per trienniū ex Possidio pariter vixit *cum Dei seruis*; nulla est enim maior ratio; quod tamen non sequitur, nec est dicendum, & amplius infrà patebit; ex eo quod à vita, aut moribus Augustini Episcopi, non sit idem arguendum pro alio statu, & antè Episcopatum.

1521 Ad primam confirmationem, quæ est de Augustini vestibus, patet ex suprà obseruatis responsio; si enim vestis non notabilis, nec affectata, de qua Augustinus in Regula: *Non sit notabilis habitus vester, nec affectetis vestibus placere, sed moribus*, per ipsum Thomassinum (vt iam obseruauimus n. 1515.) quadrat Monialibus, & est illis pro Monastica vestis assignata, quarè non concinebat Monachis vestis ex *competenti, & moderato habitu, nec nitida nimium, nec abiecta plurimum*, aut non poterat per ea verba Monastica vestis designari? Esto tamen non quadret, quid indè ad rem? Non est hæc bona consequentia. Habitus Augustini, de quo Possidius cap. 22., & quem cap. 25. dicit vniformem cum alijs Clericis, non quadrat Monachis, ergo *Serui Dei in monasterio sub Sancto, & cum Sancto Augustino*, de quibus Possidius cap. 11. non erant Monachi, sed Clerici, quia dictis cap. 22. & 25. agit Possidius de Augustino Episcopo, vt insinuatum est d. num. 1515. cuius vestis in tali statu, seù Episcopi, & vna cum Clericis, alia erat à veste Augustini Presbyteri, & cum Dei Seruis in monasterio, vt à num. 508. & seq. per tot. Vndè ratio adducta nō probat monasterium, de quo Possidius cap. 11. *sub Sancto, & cum Sancto Augustino*, fuisse Clericorum, nisi probetur, & in tali monasterio vsus earumdem vestium, de quibus Possidius ipse cap. 25. quod certè non præstat Thomassinus.

1522 Dicet: certum est vestibus illis cum Clericis communibus vsum fuisse Augustinum in monasterio Clericorum; ergò in hoc monasterio, de quo Possidius cap. 11. cum post promotionem Augustini ad Episcopatum ibi solum meminerit Possidius monasterij; nec alias credibile sit, monasterium Clericorum omninò ipsum sub silentio prẹterijsse. Sed solutio patet ex sequenti responsione.

1523 Ad secundam confirmationem. Retorqueo argumentum. Certissimum est Augustinum Monachorum monasteria instituisse; quod admittit & ipse Thomassinus, vt vidimus nu. 1518. item suam opram illis partitum fuisse, & curam, vt ex lib. de oper. Monach. propter ipsos scripto videre est num. 194. & eos propagare quamplurimum studuisse, vt num. 152. & 190. & aliàs inuerisimile est omninò, potuisse, in totum silere Possidiū, fundatum fuisse ab Augustino aliquod saltem Monachorum monasterium. Ergò de istis locutus est cap. 5. cum de illo scripsit: *Monasterium intrà Ecclesiam mox instituit, & cum Dei Seruis viuere cæpit*; & rursus cap. 11. in illis verbis: *sub Sancto, & cum Sancto Augustino in monasterio Deo seruientes*.

1524 Respondeo directè, locutum hic de Monachis Possidium sub terminis *vita communis*

nis sine proprio, monasterij, & Seruorum Dei, quibus omnibus in sensu Posidij, vt dictum est, Monachatus exprimitur; non tamen praeterijsse Clericorum Seminarium; de eo enim sub titulo cohabitationis in vna domo scripsit *cap.25.* ibi. *Cum ipso semper Clerici, vna etiam domo, ac mensa sumptibus communibus alebantur, & vestiebantur;* & non sub nomine monasterij, quia cum monasterium diceretur propriè de Monachis, iudicauit ipse non congruere Clericorum habitationi, & pro eorum Seminario notificando satis fuisse dicere: *Vna domo, ac mensa, &c.* Ex quo patet responsio ad suprà subiunctam instātiam, scilicet, ea veste communi cum alijs Clericis, de qua Posidius *cap.22. & 25.* vsum fuisse Augustinum in monasterio Clericorum, hoc est in domo Episcopi, seù in ipso Episcopio, vbi, (& ipse Thomassinus admittit *cap.2. n.6.*) Seminarium Clericorum instituit; & Augustinus *serm. 1 de comm. vit. Cleric.* monasterium vocat: *& ideò volui habere in ista domo Episcopi monasterium Clericorum*. Et sic repeto non probari vsum dictarū vestium Clericalium, de quibus Posidius *cap. 22.* & 25. fuisse penes monasteriū, de quo idem Posidius *cap.11 sub Sancto, & cum Sancto Augustino*, quod aliud fuit ab eo in domo Episcopi, & illud idem, quod construxit Augustinus statim ac est ad Presbyteratum eleuatus: *Factus Presbyter monasterium mox instituit*, vt mox dicam; & consequenter nec qui ibi dicuntur *Deo seruientes*, fuisse Clericos.

1525 Minoris momenti est tertia confirmatio; non enim apparet, cur potius credendum ex Seminario, seù Clericorum monasterio in domo Episcopi, quam ex altero Monachorum & in horto Valerij desumptos illos Episcopos; ratio enim, quam adducit, quià secus felicior fuisset Augustinus in Monachis quam in Clericis, ex ipsius Thomassini assertione eneruatur. Dicit enim ipse *cap.3. n.16.* quod cum Augustinus pro regimine Donatistarum, quos ad fidem reduxerat, vellet in Ciuitate Fussalensi Episcopum constituere, & cum requisitus accessisset Primas Numidiae, & Presbyter, cuius voluntatem flexisse crediderat, tale munus subire recusasset, ne Primatem re infecta remitteret Augustinus, cum ad manum non haberet nisi lectorem monasterij sui nomine Antonium, Primati obtulit, & Episcopum ordinari fecit; de quo posteà ipse Augustinus doluit: *Primus* (sic Thomassinus) *quod Diuinae praecipiunt litterae, accusator sui fuit Augustinus, suam primus ipse damnauit praeproperam festinationem; & hinc sanè illi magna curarum, & aerumnarum seges ob praefestinati Episcopi intemperias, quarum culpa in ipsum, & infamia non mediocri ex parte retorquebatur.* Hinc siquidem potius apparet infelicitas Augustini in Clericis, quādoquidem de Clericorū Seminario haec narrat, & ex eodem desumptos vult illos Episcopos Thomassinus. Sed quarè non felicior in Monachis, quam in Clericis Augustinus, cum nullum sit dubium, quod mentem suam de vita communi in Ecclesia introducenda facilius consequi, & implere poterat promouendo Monachos, qui ad illam tenebantur, & in monasterio, de quo Possidius *cap. 5.* illibatè obseruabant, quam Clericos, quos ad illam reducere ipsi Augustino adeò difficilè fuit teste ipso Thomassino *d. cap.3. num.4. & 5.?* Nulla sunt ergo fundamenta, vt monasterium illud, de quo Posidius *sub Sancto, & cum Sancto Augustino Deo seruientes*, Clericorum caetum fuisse dicatur. Vndè stat quod fuerit Monachorum, vt probatum est *quodlib. 1. dub. 16. & quodlib.2. dub.5.* vbi & diximus esse illud idem, quod in horto Valerij Augustinus adhuc Presbyter cōstruxit. Quae omnia ibi videri possunt.

1526 Nunc addo: nullibi reperiri Augustinum intendisse vnquam statum Clericalem etiam vitae communis propagare; vbi è contra constat id de Monachatu, vt ex expressa ipsius protestatione *lib. de oper. Monach. cap.28.* ibi: *sub generali nomine Monachorum vestrum propositum, blasphematur tam bonum, tam sanctum, quod in Christi nomine cupimus, sicuti per alias terras, sic per totam Africam pullulare.* Adeò vt, vbi plura monasteria reliquit Ecclesiae, dum ipse moreretur, vt *n.190. & 191.* vnum tantum Clericorū ab eo constructum reperiatur, vt *cap.2. num.11.* non obscurè insinuat Thomassinus ipse ad verba Posidij *cap. vlt. Clerum sufficientissimum; & monasteria virorum, & faeminarum plena Ecclesiae dimisit*, sic ea explicans: *En monasteria vtriusque sexus, huc illucque in Dioecesi sparsa: sed erat praeterea vnicum aliquod monasterium ad alendum, instruendumque Clerum sufficientissimum.* Vndè semper verosimilius est eos Episcopos è Monachorum caetu desumptos, vt potè aptiores ad Monachatum ad alias Ecclesias extendendum.

1527 Sed his omissis. Transeant omnia, quae dicit Thomassinus; quod scilicet illud monasterium de quo Posidius *cap.11. sub Sancto, & cum Sancto Augustino Deo seruientes*, fuerit Clericorum ab Augustino Episcopo fundatū, & eum ipsis in communitate mensae, & vestitus vixerit Augustinus. Quid inde quaeso? Ergo nō prius Monachus, nec prius vna cum Monachis in alio monasterio, in quo per eumdem Posidium *cap.5.* vixit Augustinus Presbyter, & per quadriennium? Nulla certè est consequentia; quādoquidem vtrumque admittitur; nec monasterium Clericorum fundatum post Episcopatum aut tollit prius Monachorum, aut facit & illud fuisse Clericorum. Videantur, quae supra. *n.100.* tot. & 112.

1528 Ad quintum. Vel ea vult Thomassinus scripta ab Augustino Presbytero, aut Episcopo? Si primum; dico intelligenda de caetu fratrum, seù Monachorum, vt ex dictis à *n.148. & seq. &* 194. Si secundum, repeto quid inde? Quod tunc Episcopus cum caetu Clericorum vixerit, non facit quod semper, & in primo Hipponense monasterio (ne tangam Tagastense) cum illis fuerit.

1529 Idem dicimus ad sextum; totum scilicet concedi; instituisse nempè monasterium Clericorum, & cum illis Episcopum vixisse Augustinum; non tamen indè sequi ante Episcopatum,

patum, aut non Monachum, aut non cum Monachis fuisse; & ab vno statu ad alterum arguere vanum esse.

1530 Item ad septimum. Verum est omnes vestes in Clericorum Seminario siuè ipsius Augustini, siuè Presbyterorum, Diaconorũ, Subdiaconorum, quin & totius Cleri cum Augustino viuentis similes fuisse. Illas tamen illationes: *Pater illum Presbyterorum, illum Augustini fuisse habitum quandiù fuit Presbyter*; & alteram: *Atque indè exprimitur in Monastica veste nunquam fuisse Augustinum*, non percipio; non primam, quia non mihi videtur benè inferri; Augustinus Episcopus voluit vestem, qualem posset habere decenter Presbyter, & Diaconus, vt ex eius supra *num.*1511. positis verbis; ergo talem habitum vestiuit Augustinus quandiù fuit Presbyter, & antè Episcopatum, cum dubium non sit, quod ibi Augustinus locutus fuerit de se tunc Episcopo, vt ex verbis antecedentibus, *fortè decet Episcopum, quamuis non deceat Augustinum*; & ab vno statu non licet ad alterum argumentari, seù ab Augustino Episcopo, & cum Clericis, quando scilicet, vt diximus, habitum mutauerat, ad Augustinum Presbyterum, & in monasterio Seruorum Dei, seù, vt probatum est, Monachorum, & non Clericorum. Quin, si valeret hic modus arguendi, potius contrarium euinceretur; sic namque discurrendum esset, vt iam *num.*531. argumentati sumus. Augustinus Episcopus cum Presbyteris, Clericis &c. viuens, noluit vestem, nisi qualem eos deceret, & nisi illis similem, quia viuebat cum illis in communi; ergo Presbyter in monasterio cum Seruis Dei, noluit vestem nisi qualem eos deceret, & eorum vestibus similem; ergò non nisi Monasticam, cum in communi cum illis viueret, qui vt sæpè obseruatum est, non erant pro eo quadriennio sui Presbyteratus Clerici. Sed ad quid hæc, cum satis sit dicere, gratis asseri à Thomassino, habitum Presbyterorum in Episcopio cum Episcopo, de quo, & de quibus ibi Augustinus, *fuisse habitum Augustini quandiù fuit Presbyter*; cum id non probet, etsi id sit, quod controuertitur?

1531 Eodem modo claudicat secunda illatio, aut saltem ego non percipio, quomodo sequatur: Augustinus Episcopus vestem induit Clericalem; ergò nunquam Monasticam, sumendo ly nunquam pro toto tempore vitæ antè Episcopatum. Cæterum ad vtriusque illationis euersionem, cum Augustinum habitu Monastico indutum viderimus à *n.*60. *& seq.* & *quodlib.*6. *dub.*1. & illum post Episcopatum mutasse, prout *num.*511. ex ibi dictis dignoscitur, non benè ex habitu Clericali in statu Episcopi inferri, eumdem & pro alio statu, & multò minus Monachalem omninò, & pro omni tempore excludi, vt iam *nu.*845. insinuatum est.

1532 Ad octauum verò, & nonum patent responsiones ex iam firmatis; & primò: illud, quod se Clericum dixerit, solutum est *nu.*184. *dub.*18. *quodlib.*1. vbi item Monachum se declarasse constat. Quod fuerit à Deo ab eo instituto auocatus, explicatum est *d. quodlib.*1. *dub.*17. Illud item, quod addit, scilicet, non dixisse Augustinum, continentiam, quam antè Ordinationem amplexum fuisse confessus est, se esse professum ratione instituti Monastici (præterquam quod, vtpotè negatiuum, non meretur attendi) facilè euanescit ex alijs Monachorum proprietatibus, de quibus *num.* 79. vita communi, de qua *ibid. dub.*10. & in monasterio, prout *dub.* 11. & affectione ad Monachatum, vt *dub.* 5. & signanter ex dictis *nu.*37. *&* 38. per quæ omnia ex instituto Monachali eam processisse dignoscitur. Ea sola soluenda remanerent, quæ ex laicalitate desumpsit; Sed, cum & his clarè, & sufficienter satisfactum sit *ibid. dub.* 14. superfluum esset quid superaddere.

1533 Quis modò non videat me iustè admiratum quomodo vir tantæ eruditionis ex duabus tantum Possidij auctoritatibus, quarum altera negatiua, altera saltem de re dubia, & ex quibusdam Augustini in statu Episcopi dictis, gestisque, ad totam vitam, & alterum statum ea retrotrahẽdo, voluerit assertiuè, & eum Monachum, & Monachos ab eo institutos negare, omissis alijs tum ex Possidio, vt *n.*38. 39. 46. 77. *&* 79. tum ex ipso Augustino, prout *quodlib.*1. *dub.*5. *& quodlib.*2. *dub.*1. *&* 5. quæ eum & Monachum, & Monachorum Patrem perquã clarè ostendunt, ni fallor, & puto persuasum cuilibet mente pura, & libera iudicanti.

1534 Sed iam ex ipso Thomassino vnam, vel alteram eliciamus probationem. Monasterium illud saltem, quod ab Augustino Presbytero fundatum dixit Possidius *cap.*5. (dixi, saltem, quia monasterium, de quo idem Possidius *cap.* 11. *sub Sancto, & cum S. Augustino &c.* volo illi admittere pro nunc aliud fuisse, & Clericorũ, quamuis non ità sit, vt diximus) erat Congregatio similis Congregationi, quæ erat cum Augustino Tagaste: Hæc autem erat persimilis Congregationibus, quas Romæ, & Mediolani viderat Augustinus, & de quibus ipsemet *lib. de morib. Eccles. Cathol. cap.*33. *Vidi ego diuersorium Sanctorum Mediolani non paucorum hominum, &c.* Ità Thomassinus *cap.*1. *n.* 8. Sed (subsumo ego modò) Congregationes huiusmodi, seù diuersoria, quæ Romæ, & Mediolani viderat Augustinus, & de quibus in *cit. cap.*33. erant vera Monachorum monasteria, & non Laicorum, seù sæculariũ Collegia, vt probatum est *eod. quodlib.* 1. *dub.* 12. *per tot.* Ergò Congregationes (& est euidens consequentia) ab Augustino Tagaste, & Hippone institutæ erant vera Monachorum monasteria. Ergò cum non solum eas instituerit, sed per triẽnium in prima, & per quadriennium in secunda, & cum illis vixerit Augustinus, negari nequit, quin fuerit Monachus.

1535 Dicet verum quidem esse, quod Mediolani fuerit monasterium Monachorũ, illud nempè, de quo Augustinus in *Confess. lib.*8. *cap.*6. *Erat monasterium Mediolani plenum bonis fratribus extra Vrbis mœnia, &c.* sed vlterius fuisse & aliud diuersorium Laicorum hominum in communi viuentium, sed non Monachorum, quod Augustinus,

gustinus ipse *d.cap.33.de morib.Eccles.Cath.* dixit se Mediolani vidisse;& huic,& non illi similem fuisse Congregationem ab Augustino Tagaste primò, deinde Hippone institutam; adeoque non Monasticam.Sed non video quomodo probetur,quod diuersorium,de quo in *lib.de morib. Eccl.*fuisse aliud à monasterio,de quo in *lib.Confess.* Et quando aliud esset, iam huiusmodi diuersorium ex *cit. dub.* 12. constat fuisse Monachorum. Sed non est, cur dicatur aliud; nec satis est ad hoc,quod monasterium,de quo Augustinus *d.cap.6. Confess.* dicatur *extra mœnia*,& non idem dicatur de diuersorio,de quo *cit.cap. 33.de morib.Eccl.*sed potius insinuetur *Mediolani*, quasi ideò fuerit intra mœnia. Non,inquam, hoc satis ad diuersificanda, & duo constituenda monasteria,cum vtrobique dixerit Augustinus *Mediolani*; nec per hoc,quod de diuersorio, de quo *cit.cap.33.*non dixerit *extra mœnia*,sequitur,quod fuerit intra mœnia,cum adhuc si extra mœnia, verificaretur dictum Augustini, quod esset Mediolani,quod tantummodo dicit in *eo cap.* 33. eo modo quo illud monasterium, de quo in *cit.cap.6.Confess.* etsi *extra mœnia*,erat *Mediolani*. Vndè non probata distinctione locorum,non potest dici vnum fuisse Monachorum, alterum verò Laicorum hominum liberorum; & nec Congregationes ab Augustino Tagaste, & Hippone institutas fuisse his Laicorum Congregationibus similes.

1536 Addo primò,hoc Cõgregationis huiusmodi laicalis inuentum nouum esse apud Historicos Mediolanenses, qui tamen loquuntur de monasterijs Monachorum à S. Martino, S. Eusebio,& S.Simpliciano constructis vt *n.* 106. & 107.Secũdò,quod Augustinus facit eiusdem rationis diuersorium Mediolani cum diuersorijs Romæ, quæ tamen Monacorum, & post Athanasium exortorũ creduntur à Scriptoribus,vt *n.*105.108.& 109.nec facilè sit inuenire, qui huiusmodi Laicalium Collegiorum Romæ meminerit. Tertiò,*d.cap.33.*de Monachis locutum Augustinum satis elucere ex eorum instituto, quod ibi commemorat, quod Monachorum fuisse, iam *num.*1514.adnotatum est. Nec valet dicere,quod de Monachis iam disseruerat Augustinus *cap.31.de morib. Eccl.* quo innui videtur *cap.33.*non de Monachis,sed de Laicis in communi viuentibus fuisse locutum, vt prætendit Nicolaus Desnos in suo *Canonic. Sacul.& Regul. lib.3. cap.*18. quia clarum est, & fatetur Thomassinus *cap.2. nu.*6. disseruisse Augustinũ. *d.cap.*31. de Anachoretis,& Monachis Ægypti: *Et in Oriente*, sic Augustinus ibi, *maximè, atque Ægypto,atque remotè in solitudinibus etiam cœnobiticè viuentibus*; capite verò.33.de Monachis cœnobitis Italiæ, quo Athanasius Monachatum ex Ægypto transuexerat (& ad quod respiciũt hæc eiusdem Augustini *ibid.* verba: *Orientis more, & Pauli Apostoli auctoritate manibus suis se transigunt*) siue in Ciuitatibus,siue in Suburbijs,quæ pariter veniunt nomine Ciuitatis per allegat. à Barbos.*de appell. verb. iur signific.appell.*49.*n.*1.& 2.&ex supracit.Augustini verbis: *Erat monasterium Mediolani extrà Vrbis mœnia*. Et euinco sic; Monasterium hoc Mediolanense, de quo Augustinus in mox adductis verbis,Monachorum fuisse non est dubium,& admittit ipse Thomassinus *d.cap.3.n.*15.dum subdit: *Sed vel vnus monasterij situs extrà Vrbem vociferatur Monachis illud vsui fuisse*.At quid aptius pro describẽdo inter Ecclesiæ mores Monachatu ad sui asserti fidẽ adducere potuisset *eod. cap.*31. Augustinus, quam se vidisse *Mediolani extra mœnia monasteriũ plenum bonis fratribus*? Ergò,si nòn adduxit, signum est,quod ibi intenderit loqui solum de Monachis Orientis,& Ægypti;& propterea nil ibi de hoc Mediolanense monasterio. Rursus: Ergò dum *cap.33. eiusd. lib. de morib. Eccles.* meminit diuersorij,quod erat Mediolani, signum est,quod ibi locutus sit de monasterio illo,quod erat Mediolani extra mœnia,ni velimus dicere, quod tam aptum,& oculare pro Ecclesiæ moribus testimoniũ omiserit omninò, quo nimis incautus notaretur Augustinus. Et sic sequitur, quod *cap.*31.Orientis, capite vero.33. Occidentis monasteria, & Monachos distinxerit; adeòque & diuersorium, de quo *cit.cap.*33. *Vidi diuersorium Mediolani*,fuerit illud idem monasterium,quod illo *cap.6. Confess.* obseruauerat extra mœnia, & Monachorum; eo magis cum diuersorium sit ex dictis *n.*108. idem, ac monasterium. Addo quartò consonantiam diuersorij, de quo *cit.cap.33.*& monasterij,de quo *eod. cap. 6.Confess.*Illud siquidem erat *Sanctorum non paucorum hominum*; Illud *plenum bonis fratribus*. Illi *præerat vir optimus, & doctissimus*; Huic S.Simplicianus licet *S.Ambrosio nutritore*; quæ item consonantia confirmat idem fuisse monasteriũ, & de eodem in duplici eo loco locutũ Augustinum. Ergò à primo ad vltimum,si Congregatio inducta ab Augustino Tagaste,& Hippone fuit persimilis illis, quæ Mediolani, & Romæ ipsi innotuerant Monachorum fuisse necesse est; Et consequenter & ipsum Monachum.

1537 Alia duo ad principalis asserti confirmationem item addo; & primò ex mente ipsius Thomassini *cap. 3. num.* 2. fundatum ab Augustino Episcopo monasterium Clericorum in domo Episcopali exercendæ hospitalitatis gratia, & hac de causa; *creatus* (sic ipse) *dein Augustinus Episcopus exercendam sibi hospitalitatem intellexit, eiusque strepitum non satis concinere silentio,quieti, latebrisque monasterij,monasterium Clericorum in domo Episcopali constituit*. Hoc enim posito,cui persuadere poterit, fuisse laicorum liberorum in cõmuni tantum viuentium monasterium Hipponense, seù in horto Valerij constructum,& in quo quadriennio vixerat Augustinus, cum hospitalitatis strepitũ, minus dedecere in domo ipsa Episcopi, & Clericorum secum Deo,& Altari seruientiũ,quam in monasterio altero Seruorum Dei ipse iudicauerit Augustinus,& propterea Clericorum monasterium in Episcopali æde construxerit; quãdo strepitus hospitalitatis potius monasterium illud primum decuisset, si in eo laicorum liberorum Congregatio fuisset? Non,alia ergo

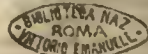
ratio indecentię, nisi quia strepitus non decebat Monachos, & Monachorum erat illud primum monasterium, prout *n.*101.*&* t t2. ergò & vnus ex illis Augustinus.

1538 Secundo, (& quo omnis difficultas remouetur, ac iterum confirmantur, quæ *quodlib.* 1.*dub.*12.*&* 16.& *quodlib.*2.*dub.*5. dicta sunt) S. R. Ecclesiæ sensum, in 4. *lect. ad Matutin. in Fest. S. P. Augustini*, scilicet monasterium ab eo institutum postquam factus est Presbyter, (de quo Possidius *cap.*5.& de quo *n.*1533. locuti sumus) fuisse non iam laicorum liberorum, sed Religiosorum hominum: *A Valerio* (sic ibi) *notæ Sanctitatis Episcopo Hipponensi Presbyter factus est. Quo tempore familiam instituit Religiosorum, quibus cum victu cōmuni, eodemq; cultu vtens, &c.* Cum namque non fuerit Clericorum, quandoquidem horum monasterium, vt sæpè dictum est, non fuit nisi ab Augustino Episcopo institutum, restat euidenter, quod fuerit Monachorum; & quod Augustinus cum ipsis *victu communi, eodemque cultu vtens* Monachus fuerit.

1539 Quod autem illi minus admiserim est, quod Monachos non instituerit; *Non alios* (sic ipse *cap.*3.*n.*1.) *quam Clericos, Laicosque, qui Clero præformarentur*; cum non iam Clerum etiam in cōmunione vitę propagare intenderit Augustinus, aut voluisse reperiatur, sed solū Monacatum, vt iam dictum est *n.*1526.& institutū eius, quod antè Presbiteratū tenebat, & quo cognito à Valerio dedit illi hortum pro monasterio, fuerit Monasticū, & nō Clericale, cū à Clericatu ità abhorruerit, vt nisi vi, & lachrymâs Presbyter fuerit Ordinatus; quo clarissimè constat non intendisse præformare Clericos, sed Monachos extēdere; adeò vt in eo quadriennio Presbyteratus nullus legatur cum Augustino in eo monasterio Clericus, cum tantum reperiatur, aliquos ex illis ordinari cæpisse euecto iam ad Episcopatum Augustino, vt *num.*1519. dictum est; nec eorum Seminarium erectum, nisi post dictam eiusdem ad Episcopatū promotionem, vt idem Thomassinus *d. cap.*3.*n.*3. concedit. Et quoad Monachos nihil dicam, cum ipse Thomassinus *cap.*2.*nu.*11.& *cap.*12.*nu.*7. admittat, quod Augustinus *primus sanctissimi huius instituti in Africa propagator fuerit*; facilè est enim inde intelligere, & deducere Monachos ibi ab ipso institutos.

1540 Finiat itaque admiratio quæstionem. Primò, quod Thomassinus fateatur præsertim *d.n.*11. plura instituta ab Augustino Monachorum monasteria, & neget illud, quod Possidius dicit ab eo constructum Hippone, vnum ex illis, fuisse, quando stante identitate, vel saltem plena similitudine Monastici instituti, non solum non est ratio illud denegandi, sed potius & in primis illud Monachis attribuendi; & aliàs hoc dempto non sit aliud assignare pro Monachis monasterium Hippone. Secundò, quod fateatur *cap.*12.*n.*16. Augustinum in omnibus Tagaste imitatum fuisse Monachos, *studia, exercitamenta omnia status Monastici cum amicis*: quin & Hippone (cum institutum illud idem, ac Collegium Tagastense induxerit in Ecclesiam Hipponensem: *At postquam* sic Thomassinus *cap.*3. *n.*8. *Presbyteratu auctus est Augustinus, hoc primum Collegium*, Tagastense inquam, *admouit Ecclesiæ: Monasteriū intrà Ecclesiam, &c.*) cum tali instituto in omnibus Monachali vniforme, quadriennio ibi perdurasse, & posteà neget, Monachum fuisse, ea ratione, quia (sic ipse *cap.*12.*n.*15.) *possunt & Laici, & Clerici longo tempore Monachos imitari, nec Monachos esse velle.* Quæ ratio an concludat Lectori remittitur. Aliquam saltem differentiam inter Monachos, quos Hippone instituit Augustinus, vel saltem qui Hippone erant, & inter ipsum Augustinum pro eo quadriennio adduxisset Thomassinus, per quam qui per omnia Monachos vna cum Seruis Dei, & in monasterio imitabatur, non Monachus dignosceretur; vel cur ex eo quod aliqui possint Monachos imitari, & Monachos esse nolle, ex his fuerit Augustinus; quod cum non egerit (demptis illis leuibus de nomine, & alijs suprà elisis coniecturis) remanet locus reponendi, arbitrariè omninò dici; ni sensus eius fuerit forsan, non fuisse Monachum in rigore verbi Augustinum, scilicet Anachoretam, vel puræ vitæ contemplatiuæ, cui libenter subscribimus, cum de Augustini Monachatu loquentes, statum Religiosum, & cęnobiticū pro eo venire *quodlib.* 1.*dub.*3.& *quodlib.*2.*dub.*4.& vitæ mixtæ, sicut & Monachos ab ipso institutos *ibid. dub.*5. ostenderimus. Verum quidem est non omnia requirenda esse in Augustino, vt Monachus dicatur, quæ hisce temporibus post tot Pontificum decreta, & Cōstitutiones in Monachis obseruantur, & eorum propria sunt: satis est, quod fuerit Monachus, sicut & alij Monachi, quos ipse instituit, & iuxta morem eorum temporum, & Hippone reliquit; nec puto posse differentiam assignari, aut quid Augustino non Episcopo defuerit. Atque hæc Thomassini gratia.

1541 Aliquas tantum auctoritates pro Augustini Monachatu, cum à nullo hac de re scribente adductas viderim subnecterem libenter. Verum vt suauius degustari possint, fontes indigitabo. Videantur *Catalogus Successorū S. Barnabæ in Eccles. Mediolanen. cap.*14. *verb. S. Simplicianus* ex Bibliotheca Vatican. M.S. olim Cardinalis Syrleti à Ioanne de Deis, & Eugenio Cattaneo editus, Rogerus Dodsuuort, & Guilelmus Dugdale *tom.*1. *Monastici Anglicani in præfat. tit. de prima institut. Monach.* Daniel à B. Virg. in *Armamentar. Carmel. tom.*1.*n.*1482. & Ioann. Bapt. Lezana in *Annal. Carmel. ad ann.*391.*nu.*3. vna enim voce, & clarè Monachum fatentur Augustinum. At de his satis.

IN-

INDEX
RERVM NOTABILIVM.

In quo numeri tantum in initijs paragraph. obſeruandi.

A.

526.

nentur

etiam

Præ-

Scrip-

V.

FINIS.

BENEVOLE LECTOR.

Parce erratis, tum quia et Argum effugerent; tum quia Typorum proprietas, nunquam sine mendis. Notabiliorũ accipe censuram.

Num.	linea.	Error.	Correctio.
13.	30.	adhortantibus	adhortationibus.
67.	1.	inquam	in quam.
95.	7.	non fuisse	fuisse.
96.	28.	illorum	istorum.
105.	7.	Schytiæ	Scythiæ.
116.	36.	Augustini	Augustinus.
117.	3.	quod	quo.
200.	4.	none	non ne.
241.	6.	in vniuersis	in diuersis.
243.	16.	in vniuersis	in diuersis.
350.	12.	ne	siue.
	13.	si iniungitur	iniungitur.
360.	25.	conditionibus	intentionibus.
370.	26.	aduersentur	non aduersentur.
390.	32.	Fat.	Fratr.
402.	27.	Clem. V.	Clem. X.
428.	53.	monendum tamen ipsum	monendus tamen ipse.
516.	19.	hunc esse	hanc esse.
541.	56.	orginem	originem.
554.	25.	ad tales	ad talos.
555.	19.	Baldum	Bladum.
563.			573.
565.	3.	Brictinensium. Congregationibus	Brictinensium Congregationibus.
613.	5.	quoadque *quodlib.* 6. *dub.* 13.	quæ *quodlib.* 6. *dub.* 13. quoad.
623.	9.	*Confratribus*	*Confraternitatibus.*
633.	21.	Dominio	Domino.
676.	58.	ex iniuria	ex incuria.
749.	6.	sic Ludouico	sic ex Ludouico.
804.	9.	Constantius	Constantinus.
849.	6.	quid	qui.
855.	25.	asseruauimus	asseuerauimus.
881.	4.	*dub. seq.*	*num.* 933.
922.	4.	quo istis	quo itis.
940.	17.	S. Antonius	S. Antoninus.
1114.	7.	optandi	aptandi.
1233.	6.	ad ad	& ad.
1343.	vlt.	stantibus. Constitutionibus	stantibus Constitutionibus.
1373.	17.	sed quia	sed qua.
1400.	9.	& se	& si.
1402.	19.	aperiret idem	aperiret. Idem.
1445.	42.	propriè	propriæ.
1457.	15.	eidem	idem.

Aliqua, cum in sola characterum, vel transuersione, vel alteratione, vel etiam improprietate, vt vbi æ pro e, consistant, solo aspectu dignosces, patientiusque tolerabis.

